Bullarum Privilegiorum ac
Diplomatorum Romanorum
Pontificum
a Cocquelines.

L . III 3

L,
III, 3.

# BULLARUM

## PRIVILEGIORUM AC DIPLOMATUM

## Romanorum Pontificum

# AMPLISSIMA COLLECTIO

*Cui acceſſere Pontificum omnium Vitæ, Notæ, & Indices opportuni.*

OPERA ET STUDIO

CAROLI COCQUELINES.

## TOMUS SECUNDUS

Ab Alexandro II. ad Alexandrum III.; ſcilicet ab AN. MLXI. ad AN. MCLXXXI.



ROMÆ, M. DCC. XXXIX.

Typis S. MICHAELIS ad Ripam, Sumptibus Hieronymi Mainardi

SUPERIORUM FACULTATE, ET PRIVILEGIO.

Digitized by Google

*Eñio & Rño Principi, ac Domino*

# D. JOSEPHO
# FIRRÀO

**S. R. E. CARDINALI AMPLISSIMO.**

HIERONYMUS MAYNARDUS FELICITATEM.

*EXIMIO Merito Tuo, ac multiplici debito meo defuiſſe viderer,* Cardinalis Amplissime, *ſi Apoſtolicas Summorum Pontificum Conſtitutiones ab Alexandro II. ad Alexandrum III. Typis meis vulgaturus, Tibi non offerrem ac dedicarem. Enimverò, ut ſileam quanto Sacrorum Ca-*

*nonum*

Digitized by Google

*nonum, & Eccleſiaſticæ Diſciplinæ ſtudio tenearis; munus longè ampliſſimum Summæ Rei a ſecretis, quo potiora Pontificatus, & Principatus negotia curas, id præcipuè poſtulat. In partem ſiquidem latè diffuſi vocatus oneris, ſimul benè geſtæ rei laudem Tibi vindicas, præſertim in tanto ſapientiſſimarum legum numero, quibus colligendis, & publicandis, non modo conſilium, ſed auctoritatem etiam contuliſti: publicatæ verò, ut in mores tranſeant, & impleantur, enixè contendis: vigili ſemper curâ & operâ enitens, ut Sacri Principatus felicitas in dies ſingulos augeatur, & cum bonis partis ubique perennet. Nimirum nobiliſſimo natus genere ex Principibus Sanctæ Agathæ, origine, feudorum dominatu, majorum ſplendore, muneribus, ac rebus geſtis perinde claro, illud unicè virtute conaris, ut egregia Avorum facta, non ſolùm æques, verùm etiam ſuperes. Tantæ meritorum præſtantiæ a prima ætate inter domeſticos parietes feliciter proluſiſti: admotuſque Adoleſcens muneribus publicis, vulgatum jam inde prudentiæ, dexteritatis, incorruptæ juſtitiæ, pietatis, & Chriſtianæ moderationis nomen, cum non vulgari doctrina & eruditione conjunctum, ita ſuſtinuiſti, & in dies auges, ut numquam magis dignitates, & munera meruiſſe viſus ſis, quàm quando geſſiſti. Id potiſsimè patuit in tot Urbium Pontificiæ ditionis regimine, Luſitana Nunciatura Apoſtolica, & Epiſcopatu Averſano: quibus in locis tantâ cum Religionis, integritatis, juſtitiæ, ac vigilantiæ famâ rem obiſti, ut, poſtquam bonorum*

*omnium*

Digitized by Google

*omnium vota cumulatè impleviſti, muneribus decedens, flagrantiſsimum Tui deſiderium univerſis reliqueris. Illud etiam in Eminentiſsima Dignitate conſtanti omnium laude celebratur, Te nimirum tot inter ardua & diverſa negotia Tui ſemper ſimilem, animo non minus alacri quàm æquo, omnia gerere, ab omni partium ſtudio alienum prorſuſque integrum. Quo factum eſt, ut quum nuper Sacræ Congregationis Cardinalium, Negotiis, & Conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præpoſitæ, lectus ſis Præfectus, plaudentibus læto nuncio univerſis, viſus ſit Pontifex Maximus communi voto obſecundaſſe, ac publica ſequutus ſuffragia. Debebatur,* Eminentissime Princeps, *hæc honorifica ſignificatio ſpectatæ Virtuti Tuæ, qua tantopere fulges, debebatur etiam ſingulari humanitati, qua univerſos complecteris, ac de omnibus benemereri ſtudes. Eo nomine & ego Eminentiæ Tuæ devinctus maximè, grati animi teſtem hoc Volumen offero: quod ut comiter ac libenter accipias, demiſsè oro & flagito. Meretur id Doni conditio: pollicetur etiam ſingularis amor, quo publicum bonum, & literas proſequeris. Quorum cauſſa nihil ab Amplitudine Tua non impetrare me poſſe, perſuaſum habeo.*

## *IMPRIMATUR*

Si videbitur Reverendiſſimo Patri Sacri Palatii Apoſtolici Magiſtro.

*Ph. Spada Epiſcopus Piſauren. Viceſgerens.*

---

## *IMPRIMATUR*

Fr. Aloyſius Nicolaus Ridolfi Ordinis Præd. Sac. Palatii Apoſt. Magiſter.

IN-

# INDEX
## CHRONOLOGICUS
### PONTIFICUM,
*Quorum Bullæ in hoc Secundo Tomo continentur.*



| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Alexander Secundus | *Anno* | 1061. | Pag. | 1 |
| S. Gregorius Septimus | | 1073. | | 25 |
| Victor Tertius | | 1086. | | 61 |
| Urbanus Secundus | | 1088. | | 62 |
| Paſchalis Secundus | | 1099. | | 111 |
| Gelaſius Secundus | | 1118. | | 155 |
| Calliſtus Secundus | | 1119. | | 162 |
| Honorius Secundus | | 1124. | | 193 |
| Innocentius Secundus | | 1130. | | 202 |
| Cœleſtinus Secundus | | 1143. | | 261 |
| Lucius Secundus | | 1144. | | 267 |
| Eugenius Tertius | | 1145. | | 284 |
| Anaſtaſius Quartus | | 1153. | | 333 |
| Hadrianus Quartus | | 1154. | | 348 |
| Alexander Tertius. | | 1159. | | 367 |

# INDEX ALPHABETICUS PONTIFICUM,

*Quorum Bullæ in hoc Secundo Tomo continentur.*



| | | | |
|---|---|---|---|
| Alexander | II. | habet Conſtit. | XXXIIJ. |
| Alexander | III. | habet Conſtit. | CXIIJ. |
| Anaſtaſius | IV. | habet Conſtit. | XVJ. |
| Calliſtus | II. | habet Conſtit. | XL. |
| Cœleſtinus | II. | habet Conſtit. | VJ. |
| Eugenius | III. | habet Conſtit. | LVIIJ. |
| Gelaſius | II. | habet Conſtit. | X. |
| S. Gregorius | VII. | habet Conſtit. | LXJ. |
| Hadrianus | IV. | habet Conſtit. | XXIJ. |
| Honorius | II. | habet Conſtit. | XIJ. |
| Innocentius | II. | habet Conſtit. | LXXXIIJ. |
| Lucius | II. | habet Conſtit. | XVIIJ. |
| Paſchalis | II. | habet Conſtit. | LVIJ. |
| Victor | III. | habet Conſtit. | J. |
| Urbanus | II | habet Conſtit. | LVIIJ. |

# INDEX INITIALIS

## Bullarum omnium, quæ in hoc Tomo referuntur.

### A


*Acepimus a quibuſdam*. 18.
*Actorum Synodalium*. 116.
*Ad Apoſtolicæ Sedis*. 4.
*Ad audientiam noſtram*. 397.
*Ad audientiam Apoſtolatus*. 422.
*Ad hoc nos*. 108.
*Ad hoc in Apoſtolicæ Sedis*. 136. 166. 194. 209. 244. 257. 265. 268. 280.
*Ad hoc in Sancta Matre &c. Eccleſia*. 198.
*Ad hoc univerſalis Eccleſiæ*. 203. 214. 217. 301. 302. 366.
*Ad hoc nobis*. 197. 204. 212. 214. 285.
*Ad hoc in Beati Petri*. 211.
*Ad hoc univerſalis Eccleſia*. 252.
*Ad hoc Sancti Patres*. 307.
*Ad hoc in Sede Juſtitiæ*. 324.
*Ad hoc univerſalium*. 400.
*Admonet nos cura*. 417.
*Admonere te, frater*. 29.
*Ad præſentiam notitiam*. 84.
*Æquitatis & Juſtitiæ*. 256.
*Æquum & rationabile*. 272. 273.
*Æterna & incommutabilis*. 369.
*Antiqua Sanctorum Patrum*. 51.
*Apoſtolicei moderaminis*. 294. 321. 458.
*Apoſtolicæ officium*. 362.
*Apoſtolicæ Sedis*. 79. 90. & ſeq. 142. 148. & ſeq. 152. 175. 224. 242. 307. 323. 342. 439.
*Arelatenſem Metropolim*. 337.
*Atrebatenſis Eccleſia*. 79.
*Audiſtis Fratres*. 35.
*Audivimus, & audientes*. 107.
*Auditum eſt apud nos*. 108.
*Auſtri terram*. 130.


### B


*Beate Petre Apoſtolorum Princeps &c*. 34. 53.
*Beatorum Petri & Pauli*. 328.
*Benedictus Deus*. 436.
*Bonæ memoriæ V*. 424.
*Bonis Fratrum*. 190.
*Bonis ſæcularium ſtudiis*. 172.
*Bonorum omnium largitori*. 88.
*Bonus & diligens*. 227. & ſeq.


### C


*Charitatis eſt donum*. 113. 139.
*Charitatis bonum eſt*. 158.
*Chriſtianæ fidei Religio*. 346.
*Clamor Abbatis Aureliacenſis*. 55.
*Clericorum veſtræ Eccleſiæ cauſam*. 53.
*Cluniacenſis Monaſterii*. 157.
*Cognoſcentes, quod Fructuarienſe Cœnobium*. 2.
*Commiſſa nobis*. 249.
*Commiſſæ nobis*. 313. 314. 394. 451.
*Conſtat Eccleſiam Colonienſem*. 32.
*Conſtituti a Domino*. 411.
*Contigit olim*. 383.
*Cor noſtrum*. 403.
*Convenit Apoſtolico moderamini*. 6. 12. 13. 19. 44.
*Communi & ſpeciali debito*. 444.
*Cum omnium fidelium*. 7. 93.
*Cum Divina providentia*. 21.
*Cum Beatus Apoſtolus Paulus*. 28.
*Cum ex Apoſtolicæ Sedis moderamine*. 41.
*Cum vos*. 49.
*Cum omnium Eccleſiæ filiorum*. 59.
*Cum omnibus ſanctæ filiis Eccleſiæ*. 62. 82. 295. 309. 312. 317.
*Cum univerſis ſanctæ Eccleſiæ filiis*. 69. 73. 74. 80. 123. 165. 293.
*Cum univerſæ Inſulæ*. 70.
*Cum omnes Inſulæ*. 72.
*Cum pro negotiis*. 90.
*Cum divini diſpenſatione*. 113.
*Cum pro Beati Patris*. 122.
*Cum omnibus Eccleſiis*. 242. 336.
*Cum omnes Eccleſiæ filios*. 343.
*Cum ex injuncto nobis*. 350. 361. 428.
*Cum noſtræ ſolicitudinis*. 390.
*Cum orientalis Terra*. 404.
*Cum vos per Dei gratiam*. 446.
*Cum univerſæ*. 453.


### D


*Deceſſorum ſtatuta*. 177.
*Deſiderium, quod*. 113. 138. 203. 248. 252. 254. 259. 261. 270. 276. 281. 286. 297. 299. 303. 306. 385. 440. 463.
*Devotionem tuam*. 176. 283.
*Dignum valde*. 244.
*Dilectiſſimus &c*. 64.

*Dilecti filii.* 310.
*Diſcordiam, quæ inter vos.* 186.
*Diſcretionis veſtræ.* 394.
*Divinæ miſerationis intuitu.* 63.
*Divinis præceptis.* 133.
*Divinæ legis inſtitutionibus.* 144.
*Docente nos Apoſtolo.* 159.
*Dominum excelſum.* 140.
*Domus Domini.* 207.
*Donationes, & beneficia.* 204.

E

E*A, quæ Judicio.* 422.
*Ea, quæ Dominus.* 21.
*Ea, quæ ad incrementum.* 417.
*Eccleſiæ filios.* 138.
*Ego Gregorius.* 56.
*Effectum juſta poſtulantibus.* 351. 374. 378. 388. 406.
*Et prava corrigere.* 118.
*Et juſtitiæ ratio.* 315.
*Et charitatis debito.* 340.
*Et Religio Cluniacenſis.* 140.
*Et commiſſi nobis officii.* 169.
*Etſi Eccleſiarum.* 169. 282.
*Etſi teneamur omnibus.* 454.
*Ex adminiſtratione officii.* 228.
*Ex Apoſtolicæ Sedis debito.* 86. 218.
*Ex Apoſtolicæ Sedis.* 258.
*Ex commiſſo nobis.* 264. 274. 275.
*Ex commiſſi nobis officii.* 407.
*Ex literis venerabilis fratris.* 427.
*Ex debito ſuſcepti.* 433.
*Ex injuncto nobis.* 457.
*Ex conſideratione.* 9. 14.
*Exigunt gratiſſimæ devotionis.* 448.
*Ex injuncto nobis.* 256. 396.
*Ex officii noſtri debito.* 102.
*Ex Prædeceſſoris noſtri.* 153.
*Ex parte tuæ magnitudinis.* 459.
*Ex tranſmiſſa conqueſtione.* 391.

F

F*Allax, & invidus.* 308.
*Fidei & devotionis.* 382.
*Fidelitatis ac devotionis veſtræ.* 31.
*Fraternitatis tuæ prudentiam.* 32.
*Fraternitatem veſtram.* 89.

G

G*Audendum eſt univerſitati.* 424.
*Gerardus Cameracenſis electus, ad nos veniens.* 43.
*Glorioſa & admirabilis.* 349.
*Gratias agimus omnipotenti Deo.* 38.

H

H*Anc Chartam.* 81.

I

J*Amdudum apud nos.* 115.
*Igitur obſervantiam.* 28.
*Ignem ſemper.* 161.
*Ignem venit Dominus.* 219.
*Illius devotionis conſtantiam.* 375.
*In Apoſtolicæ Sedis.* 170. 205. 238. 390. 420.
*In Beati Petri Cathedra.* 235.
*In eminenti Apoſtolicæ Sedis.* 222. 277. 311. 316. 319. 330. 335. 337. 340. 426.
*In Monaſticæ legis.* 126.
*In primis locorum.* 401.
*Incomprehenſibilis & ineffabilis.* 194. 240.
*Intelligentes errorem veſtrum.* 27.
*Inter primas Hiſpaniarum Urbes.* 71.
*Inter omnia Cœli ſidera.* 363.
*Inter ſancti Stephani.* 154.
*Inter veſtram.* 163.
*Inter vos & Monachos.* 183.
*Inter univerſas Eccleſias.* 347.
*Invicta fides & devotio.* 198.
*Juſtis petentium deſideriis.* 415.
*Juſtis Religioſorum.* 377. 409.
*Juſtis fratrum noſtrorum.* 323.
*Juſtis votis aſſenſum.* 99. 101. 114. 122. 128. 153. 162. 184.
*Juſtitiæ ac rationis.* 225.
*Juſtus Dominus.* 210.

L

L*Audabiliter & fructuoſè.* 351.
*Laudes & gratias.* 237.
*Legimus, Joſue, cum in populo Dei &c.* 33.
*Licèt apoſtolici nos apicis cura.* 57.
*Liberalitatis laudabile.* 208. 257.
*Licèt omnium Eccleſiarum.* 370.
*Licèt omnium Apoſtolorum.* 449.
*Licèt omnibus Eccleſiis.* 460.
*Liquet ſanctorum Canonum inſtitutis.* 78.
*Literas, quas Poppo Præpoſitus.* 33.
*Literas devotionis veſtræ.* 161.
*Locorum venerabilium.* 223. 232.

M

M*Agnificentiæ tuæ Nuntios.* 402.
*Manifeſtis comprobatum eſt.* 456.
*Meminiſſe debetis, quotiens.* 45.
*Memores divinæ gratiæ circa nos.* 46.
*Memores eſſe debetis.* 160.
*Miſerationibus Domini.* 99.
*Miſimus fratri noſtro.* 34.
*Multa præclara.* 467.


Nec

## N

NEc facilitati. 171.
Ne paſſim, & indiſcretè. 338.
Non ignorat ſancta veſtra devotio. 20.
Non latere vos credimus. 25.
Nos, qui diſponente Domino. 160.
Notum ſit omnibus. 10.
Notum vobis eſſe volumus. 27. 35. 51.
Notum vobis fieri. 47.
Notum eſt pene omnibus. 33.
Notum eſt vobis. 37
Notum eſſe volumus. 42. 55.
Notum fieri vobis. 38.
Notum tam præſentibus. 50.
Notum ſit vobis. 58.
Notum omnibus vobis. 79.
Notum fore volumus. 87.
Nulli fidelium. 19. 26. 59.

## O

OFficii noſtri. 85. 117. 131. 137. 150. 182. 196. 213. 215. 216. 231. 236. 262. 302. 332. 338. 356. 399. 404. 408. 425. 447.
Omne datum optimum. 463.
Omnipotenti Domino. 180.
Omnipotenti Deo. 188.
Omnibus votis. 2.
Oportuerat vos. 414.

## P

PAſtoralis officii. 179. 201.
Paſtorali ſolicitudine. 6.
Pater & Princeps. 95.
Per Apoſtoli Petri. 120.
Per Petri Apoſtoli. 119.
Piæ poſtulatio voluntatis. 8. 84. 85. 87. 103. 105. 107. 119. 120. 139. 142. 143. 155. 187. 232. & ſeqq. 237. 243. 255. 267. 288. 334. 359. 382. 384. 409. 455.
Piſanorum Eccleſia. 220.
Piſtorienſis Eccleſia. 219.
Poſtquam ſupernæ miſerationis. 181.
Poſtquam nos. 186.
Poteſtatem ligandi. 67. & ſeqq. 72. 112. 132. 322. 345.
Præceptum Domini. 178.
Prædeceſſoris noſtri. 134.
Præter generale Charitatis. 97.
Privilegia. 297.
Prudentibus Virginibus. 449.

## Q

QVamquam Sedes Apoſtolica. 15.
Quamquam ad propulſandas. 29.
Quamvis circa omnes Eccleſias. 24.
Quamvis Eccleſiaſticæ diſciplinæ. 23.
Quam fideliter. 50.
Quamvis curæ Paſtoralis 416.
Quæ & quanta cura. 48.
Quæ a Patribus. 117.
Quæ a Prædeceſſoribus. 352.
Quæ ſemel juſtè. 136.
Quæ Religionis intuitu. 173.
Quæ ad pacem ſpectant. 206. 224.
Quæ vobis & fratribus. 260.
Quæ ab Eccleſia Dei. 304.
Quandoquidem Divinæ Providentiæ. 12.
Quandoquidem ſuperna. 61.
Quantum Prædeceſſores noſtri. 292.
Quantæ dignitatis. 352.
Quanto Lateranenſis Eccleſia. 134.
Quantæ devotionis. 355.
Quanto inter Religioſas. 332.
Quanto fervore devotionis. 415.
Quemadmodum regi. 17.
Quemadmodum Sedes Apoſtolica. 210.
Quanta cordi noſtro. 226.
Quemadmodum ex geſtis. 230.
Querelam de Cormaricenſi. 88.
Quemadmodum æquitatis. 422.
Quia conſuetudo S. R. E. 48.
Quia Monaſterio SS. Trinitatis. 100.
Quia documentis. 124.
Quia noſtris temporibus. 64.
Quia officii noſtri eſt. 36.
Quia te ſpeciale. 65.
Qui religioſos fovet. 250.
Quod per aſpirantem gratiam. 241.
Quoniam divina favente clementia. 4.
Quoniam divinæ miſerationis reſpectu. 10. & ſeqq.
Quoniam divinæ miſerationis clementia. 11.
Quoniam erga reverentiam. 30.
Quoniam ad memoriam. 31.
Quoniam pro amore juſtitiæ. 40.
Quoniam pervenit ad nos. 55.
Quoniam ſine veræ cultu. 249. 271. 290. 299. 300. 308. 398.
Quoniam ſicut rerum. 419.
Quoniam ad audientiam. 407.
Quoniam in agro Domini. 450.
Quoniam decorem. 453.
Quos diſpenſatio. 246.
Quos omnipotens Dominus. 239.
Quoties ea a nobis petuntur. 13. & iterum ibi.
Quoties ea, quæ ad pacem. 376.
Quoties illud a nobis. 214. 223. 289. 294. 305. 311. 318. 339. 393. 416. 418. 423. 430. 432. 445. 452.
Quoties a fratribus noſtris. 359.
Quoties a nobis petitur. 260. 461.
Quotieſcumque illud. 206.
Quot mutationes. 184.

Rs.

## R

R*Edol-t Anglia*. 424.
*Regnum veſtrum*. 144.
*Religioni veſtræ*. 135.
*Religionis Monaſticæ*. 167. 182. 278.
*Religioſis deſideriis*. 14. 125. 181. 187. 200. 258. 287. 304. 322. 331. 420. 430.
*Religioſa loca*. 157.
*Religioſam vitam eligentibus*. 173. 354. 357. & ſeqq. 364. 379. & ſeqq. 392. 421. 429. 435. 462.
*Religioſis votis annuere*. 372. 386.
*Relatione fratrum*. 201.
*Rerum geſtarum*. 147.

## S

S*Acrorum Canonum*. 70.
*Sacroſancta Romana Ap. Eccleſia*. 197. 238. 246. 277. 325. 465.
*Salvator prædicit*. 109.
*Sanctorum Patrum*. 191.
*Scire vos volo*. 27.
*Scriptum eſt*. 145.
*Scriptorum veſtrorum*. 4.
*Si auctoritas ſacra*. 261.
*Si in Apoſtolica Sede*. 16.
*Si juſtis ſervorum Dei petitionibus*. 8. 36.
*Si literas*. 39.
*Si manſuetudo*. 263.
*Si quando a devotis*. 431.
*Si Religioſorum virorum*. 282.
*Si Sacerdotale*. 77.
*Sicut quorumdam*. 46.
*Sicut novit*. 52.
*Sicut injuſta poſcentibus*. 93. 129. 131. 141. 151. 152. 166. 179. 183. 188. 191. 241. 247. 251. 271. 341.
*Sicut irrationabilia*. 105.
*Sicut boni & humiles*. 194.
*Sicut noſtri adminiſtratione*. 320.
*Sicut per literas*. 333.
*Sicut æquum eſt*. 344.
*Significatum eſt nobis*. 408.
*Significantibus nobis*. 426.
*Significaverunt nobis*. 448.
*Singulare ſemper*. 101.
*Statuimus Eccleſiam*. 108.
*Statuta Fratrum*. 229.
*Summæ Sedis Apoſtolicæ*. 58.
*Superna & ineffabilis*. 375.
*Supernæ miſerationis reſpectu*. 37. 45. 50. 57.
*Super quæſtionibus*. 106.
*Super Cella*. 164.
*Supplicatio*. 284.
*Suſcepti nos officii*. 60.

## T

T*Arraconenſis Civitatis*. 156.
*Teſtante Apoſtolo*. 250.
*Tunc Apoſtolicæ Sedi*. 229.
*Tunc Religionis amor*. 201.

## V

V*Eniens ad nos*. 20.
*Venientibus ad Apoſtolicam*. 253.
*Venientibus ad præſentiam*. 455.
*Venerabilia, & Deo dicata*. 176.
*Vice Beati Petri*. 410.
*Vigilantia univerſalis*. 5.
*Unitati Divinæ Trinitatis*. 157.
*Univerſis ferè per orbem*. 77.
*Vir iſte*. 42.
*Vox clamantis in deſerto*. 442.

## Z

Z*Elus Domini*. 114.

# INDEX
## RUBRICARUM BULLARUM OMNIUM,
### Quæ in hoc Secundo Tomo referuntur.

*Quæ hoc Indice ☞ deſignantur, erant in editione Cherubini.*

## ALEXANDER II.

I. Monaſterium Fructuarienſe ſub Apoſtolicæ Sedis protectione recipitur: confirmaturque permutatio Terræ cujuſdam, inter Abbatem & Albertum Ypporegenſium Epiſcoporum inita. *Pag.* 2

II. Confirmatio libertatum, privilegiorum, & poſſeſſionum Vindocinenſis Monaſterii, cujus Abbatibus Eccleſia S. Priſcæ in Aventino Monte de Urbe conceditur. 2

III. Bulla pro ſtabilitate bonorum Rivipollenſis Monaſterii contra cujuſcumque perſonæ infeſtationem. 4

IV. Confirmatio Canonicæ in Piſana Eccleſia erectæ, & bonorum ad eam pertinentium. 4

V. Confirmatio donationum & privilegiorum, Conventrienſi Cœnobio ab Eduardo Rege conceſſorum. 4

VI. Declaratio Decretorum editorum in Concilio Romano I. ſub Alexandro PP. II., contra Simoniacos habito. 5

VII. Confirmatio Concordiæ initę inter Rectorem Monaſterii S. Pauli, & Abbatem Vindocinenſem, cui Eccleſia S. Priſcæ de Urbe adjudicatur. 6

VIII. Confirmatio privilegiorum. ab Henrico IV. Germaniæ Rege, aliiſque Imperatoribus, Cremonenſi Eccleſiæ conceſſorum. 6

IX. Declaratio, quod nemo ſine Apoſtolico judicio poſſit excommunicare Monachos Cluniacenſes, vel eos Sacris interdicere. 7

X. Approbatio privilegii, a Petro Florentinę Eccleſiæ Archiepiſcopo Monaſterio S. Petri conceſſi: & bonorum ad hoc ſpectantium confirmatio. 8

XI. Ferrarienſes Canonici cum bonis omnibus, ad earum Canonicam pertinentibus, ſub protectione Sedis Apoſtolicæ ſuſcipiuntur. 8

XII. Confirmatio rerum omnium, ac privilegiorum S. Salernitanæ Eccleſiæ. 9

XIII. Confirmatio bonorum, a Guillelmo Tancredæ filio eidem Salernitanæ Eccleſiæ oblatorum & reſtitutorum. 10

XIV. Confirmatio Sententiæ latę in controverſia quadam inter Clerum & Epiſcopum Cluſinum. 10

XV. Confirmatio erectionis & dotationis Canonicæ S. Mariæ de Spoletana Cathedrali, erectę ab Andrea Epiſcopo ejuſdem Eccleſiæ. 11

XVI. Privilegium confirmationis & immunitatis bonorum, ad Canonicos Narnienſis Eccleſię ſpectantium. 12

XVII. Confirmatio inſtitutionis Harlebecani Collegii Canonicorum in Noviomenſi Diœceſi. 12

XVIII. Conceſſio Salzburgenſi Archiepiſcopo, ut Epiſcopatum unum in ſua Parochia conſtituat. 13

XIX. Eccleſia Collegiata S. Mariæ de Bellijoco in Diœceſi Matiſconen. in protectionem Apoſtolicæ Sedis recipitur, eique bona omnia & privilegia confirmantur. 13

XX. Confirmatio Privilegiorum Aretinæ Eccleſiæ ab Anteceſſoribus Pontific. conceſſorum. 13

XXI. Confirmatio Privilegiorum Abbatiæ S. Benigni Fructuarienſis. 14

XXII. Privilegium Monaſterio S. Rigaldi de Aveſia in Matiſconenſi Diœceſi. ☞ 14

XXIII. Monaſterii S. Edmundi ſub protectione Sedis Apoſtolicæ recipitur, ejuſque bona omnia confirmantur. 15

XXIV. Conceſſio privilegiorum Monaſterii Floriacenſis, bonorumque ad illud ſpectantium confirmatio. 16

XXV. Monaſterium S. Proſperi (nunc S. Petri) Regienſis, Ordinis Caſſinenſis in protectionem Sedis Apoſtolicæ recipitur, ejus bona confirmantur, novaque eidem conceduntur privilegia. 17

XXVI. De Monachis in Cantuarienſi Eccleſia non expellendis. 18

XXVII. Eccleſia ab Altamanno Patavienſi Epiſcopo ad regularem Canonicorum vitam in territorio Patavienſi conſtructa confirmatur. 19

XXVIII. Confirmatio bonorum, ac privilegiorum conceſſio Eremo Campi Amabilis Congregationis Monachorum Eremitarum Camaldulenſium. ☞ 19

XXIX. Privilegium Eccleſiæ Petri Damiani. 20

XXX. Confirmatio Erectionis Eccleſiæ in Wiſęgrad, quæ totius Bohemiæ Caput & Metropolis declaratur. 21

XXXI. Bulla contra Simoniam, in Lucenſem Eccleſiam invectam in collationibus Beneficiorum. 21

XXXII. Decreta circa collationem Beneficiorum in Lucenſi Eccleſia, & ſacrum Miniſterium inibi peragendum. 23

XXXIII. Decretum de non alienandis bonis, ad Eccleſiam Lucenſem ſpectantibus. 24

## S. GREGORIUS VII.

I. Significat Comiti de Rocejo, ſub quadam conditione eam Hiſpaniæ partem conceſſam, quam a Saracenorum manibus eriperet: prohibet alios Principes jure eamdem regionem cum copiis ingredi, partemque illam illius Pro-

Provinciæ ſibi vindicare, niſi interveniat aqua pactio perſolvendi jura S. Petri. 26
II. Monaſterium Andaginenſe S. Huberti in Arduenna in tutelam Apoſtolicæ Sedis ſuſcipitur, eique bona omnia confirmantur. 26
III. Excommunicatum a ſe denunciat Gotefridum Mediolanenſis Eccleſiæ uſurpatorem. 27
IV. Commiſſio Epiſcopo Genuenſi, ut virum uxorem ſuam dimittere non permittat, quæ vult ab objecto fornicationis crimine ſe expurgare. 27
V. Exhortatio ad omnes Chriſtifideles ad ſuccurrendum Orientalibus, ab infidelibus invaſis. 27
VI. Admonitio ad Hiſpaniæ Reges & Epiſcopos, ut Officium Romanum recipiant: nec non confirmatio excommunicationis, & depoſitionis cujuſdam Simoniaci, per Legatos factæ. 28
VII. Privilegium pro Eccleſia S. Hilarii Pictavienſis, quæ ſub protectione Sedis Apoſt. recipitur. 28
VIII. Excommunicationis denunciatio contra omnes, qui detinent bona Augienſis Monaſterii, quæ Robertus Simoniacus ab illo abſtulit. 29
IX. Commiſſio Trevirenſi Archiepiſcopo, & Metenſi Epiſcopo pro cognoſcenda cauſa, quę inter Tullenſem Epiſcopum, & quemdam ejus Clericum verſabatur. 29
X. De illegitimis ad Eccleſias non promovendis. & de conſtituendis Coadjutoribus. 30
XI. Privilegium Abbatiæ Romanæ, ſuper fluvium Iſteram conſtitutæ. 31
XII Concordia ſuper controverſia inter Moravenſem & Bragenſem Epiſcopos, a Gregorio PP. in Concilio ambarum partium conſenſu compoſita. 31
XIII. Declaratio ſuſpenſionis in Synodo habitâ contra Clericos concubinarios & ſimoniacos. 32
XIV. De ſervandis in Colonienſi Diœceſi decretis Romani Concilii, ſuper Clericorum caſtitate, & contra Simoniacos editis. 32
XV. Ejuſdem ferè argumenti ad Archiepiſcopum Magdeburgenſem. 32
XVI. Declaratio depoſitionis Bambergenſis Epiſcopi propter Simoniam. 33
XVII. Confirmatio ſententię ejuſdem. 33
XVIII. Depoſitio Ottonis Conſtantienſis Epiſcopi. & Cleri Populique abſolutio ab obedientia ei præſtanda. 34
XIX. Depoſitio, iterataque excommunicatio Henrici Quarti Imperatoris, abſolutioque Vaſſallorum a juramento fidelitatis: & confirmatio electionis Ducis Rodulphi in Regem Theutonicorum. 34
XX. De hujuſmodi anathematizatione ad omnes Chriſtifideles. 35
XXI. De Tedaldo, in Mediolanenſem Eccleſiam intruſo, ad ſacros Ordines non promovendo. 35
XXII. Expoſitio ſententię latæ in cauſa, quæ verſabatur inter Eccleſiam Roſſellanam, & Populonienſem ſuper nonnullis poſſeſſionibus. 36
XXIII. Confirmatio donationum, Florentinæ Eccleſiæ a Gerardo Epiſcopo, poſtea Nicolao PP. II. cæteriſque factarum. 36
XXIV. Confirmatio fundationis & donationum, ab Hugone Aginnenſi Epiſcopo Monaſterio S. Petri Condomienſi factarum. 37
XXV. Confirmatio ſententiæ excommunicationis latæ a Dienſi Epiſcopo Legato Apoſtolico in Anicienſis Eccleſiæ invaſorem. 37
XXVI. Commiſſum, ait, Bernardo S. R. E. Diacono, & Bernardo Abbati Maſſilienſi, ut obtineant tutum iter ſibi, in Germaniam ire volenti, ad pacem componendam; pręcipitque non communicandum cum eo Rege, qui apoſtolicis mandatis non obedierit. 38
XXVII. Adhortatio ad univerſos tam Eccleſiaſticos quàm Sæculares in Romano Imperio conſtitutos, ut Imperatorem, ejuſque Conſiliarios ad reſipiſcentiam inducant; quòd ſi aliter nolint, cum eis non communicent. 38
XXVIII. Sequitur in idem Argumentum. 39
XXIX. Abſolutio Regis Henrici. 40
XXX. Confirmatio Primatus Eccleſiæ Viennenſis, & conceſſio Privilegiorum, confirmatis iis, quæ a prædeceſſoribus Pontificibus eidem conceſſa ſunt. 41
XXXI. Confirmatio excommunicationis, a Legato Apoſtolico latæ contra Anicienſis Eccleſiæ invaſorem. 42
XXXII. Commiſſio Epiſcopo Pariſienſi abſolvendi nonnullos a ſententia excommunicationis. 42
XXXIII. Commiſſio Dienſi Epiſcopo, ut, congregata Synodo Epiſcoporum Franciæ, cauſa Cameracenſis Electi diſcutiatur, qui poſt ſui legitimam electionem, inveſtituram ab Henrico Rege per inſcitiam acceperat. Inſuper Pręceptum de promulgando Decreto, ut inveſtituræ a Laicis non accipiantur. 43
XXXIV. Privilegium confirmationis, atque immunitatis bonorum Monaſterii S. Michaelis in Burgo Piſarum, nunc juris Ordinis Camaldulenſium. 44
XXXV. Interdictio Canonicis S. Martini Lucenſis Eccleſię ab introitu majoris Eccleſiæ, quia Canonicatus & Præbendas emerent, quarum retentionem prohibet. 45
XXXVI. Confirmatio Privilegiorum Monaſterii Rothonenſis in Brittannia. 45
XXXVII. Commiſſio Senonenſi Archiepiſcopo, & Bituricenſi, ut examinatis Aureliacenſis Epiſcopi ſceleribus, niſi ſe ab objectis purgaverit, depoſitum privatumque declarent. 46
XXXVIII. Privilegium Septimiano Monaſterio ſancti Salvatoris. 46
XXXIX. Deſignatos Legatos Apoſtolicos, ait, ad conciliandam pacem in Regno Theutonicorum; eoſque impedire conantem excommunicat. 47
XL. De cauſis Epiſcoporum Franciæ, & Burgundiæ a Gregorio PP. diſcuſſis. 48
XLI. Admonitio de non communicando cum iis, qui contra Interdictum Sedis Apoſtolicæ impedire conantur conventum Epiſcoporum, & Laicorum, habendum pro examinando jure Henrici & Rodulphi in Theutonicorum Regno. 48
XLII. De poteſtate Romani Pontificis mittendi ad quaſcumque Synodos Legatos ſuos: Privilegio Eccleſiarum pro neceſſitate vel utilitate commutandi: ac inſuper de Legatorum Sedis Apoſtolicæ Facultatibus. 49
XLIII. Declaratio concordię ex pręcepto Sedis Apoſtolicę factę inter Epiſcopum Taurinenſem & Abbatem S. Michaelis. 50
XLIV. Declaratio Depoſitionis Epiſcopi Ravennatis, in Romana Synodo factę, cui nullam pręſtare obedientiam monentur Ravennates. 50
XLV. Landulpho Epiſcopo Piſanam Eccleſiam cum omnibus illi conceſſis & concedendis confirmat

Digitized by Google

mat vicem ſuam ei, & ſucceſſoribus committit in Inſula Corſica, ad Eccleſiæ Romanæ dominium per eum reducenda. 50
XLVI. Præceptum omnibus in Provincia commorantibus, ut bona, Monaſterio S. Petri in Monte Majori ablata, ſub excommunicationis pœna reſtituant. 51
XLVII. Confirmatio Primatus Eccleſiæ Lugdunenſis ſuper quatuor Provincias, Lugdunenſem ſcilicet, Rothomagenſem, Turonenſem, & Senonenſem. 51
XLVIII. Ejuſdem Argumenti: ratio quoque, & origo diverſorum in Eccleſia graduum declaratur. 52
XLIX. Confirmatio Decretorum Summ. Pontificum contra Clericos Epiſcopis ſuis infeſtos: privatio præbendarum, & officii Clericorum Lucenſis Eccleſiæ, hujuſmodi Decretis refragantium. 53
L. Iterata excommunicatio Henrici Regis. 53
LI. Declaratio definitionis ſynodalis ſuper controverſia inter Eccleſiam Turonenſem, & Dolenſem. 55
LII. Comminatio pœnarum contra detinentes bona Monaſterii Aureliacenſis, niſi ea reſtituant: cujus favore confirmatur refutatio Monaſterii Viacenſis, ab ejus Principibus in manu Abbatis facta. 55
LIII. Confirmatio libertatum Monaſterii ſancti Salvatoris Conſtantien. ac ſolutionis cenſus Romanæ Eccleſiæ debiti. 55
LIV. Inveſtitura Domini Gregorii Papæ, qua Robertum Ducem de Apulia, Calabria, & Sicilia inveſtivit. 56
LV. Monaſterium S. Zenonis in Piſana Urbe in Apoſtolicæ Sedis clientelam ſuſcipitur. 57
LVI. Commiſſio Reformationis duorum Monaſteriorum, ſcilicet Montis Majoris in Provincia ſancti Petri, & ſanctæ Mariæ in Diœceſi Narbonen. cum facultate, quatenus in eiſdem perſonæ idoneæ ad gubernium repertæ non fuerint, deſumendi Abbates ex aliis Monaſteriis ejuſdem Ordinis; & repetendi, quidquid ad eadem Monaſteria pertinens, ab aliis injuſtè detineatur. 57
LVII. Privilegium pro Eccleſia S. Petri, in Villa Maſchara ſita, & tutelæ Sedis Apoſtolicæ commiſſa. 58
LVIII. Confirmatio Privilegiorum omnium Panormitanæ Eccleſiæ. 58
LIX. Privilegium confirmationis bonorum, atque immunitatum Monaſterii Hirſaugienſis, quod ſub Apoſtolicæ Sedis protectione recipitur, injuncto onere annui cenſus. 59
LX. Andaginenſe Monaſterium ſub Sedis Apoſtolicę protectione recipitur, eique nonnulla oblata dona confirmantur. 59
LXI. Abbatibus Cluniacenſibus conceditur omnimoda juriſdictio ſuper Monachis & Abbate Monaſterii S. Benedicti ad Padum ejuſdem Ordinis. 60

## V I C T O R III.

I. Confirmatio bonorum omnium ad Ravellenſem Eccleſiam ſpectantium. 61

## URBANUS II.

I. Confirmatio bonorum, ac privilegiorum omnium Cluniacenſis Monaſterii, quod ſoli Apoſtolicæ Sedi ſubjectum declaratur: ejuſque Abbati Mitræ, Chirothecarum, & Sandaliorum uſus conceditur. 62
II. Bantino Monaſterio a ſe conſecrato nonnulla Urbanus PP. concedit privilegia, atque exemptiones. 63
III. De reparatione Eccleſię Tarraconenſis, cujus favore ea impendi conceditur, quæ neceſſaria forent iuuris in Hieruſalem, vel in alias partes. 64
IV. Confirmatio Barenſis Archiepiſcopatus, bonorumque, ad eam Eccleſiam ſpectantium. 64
V. Conſtitutio ad Ghicardum Epiſcopum Conſtantienſem, qua excommunicationem in Henricum Regem, & Ravennatem hæreſiarcham, a Gregorio VII. latam, confirmat, & in eorum Sectarios; inde, quæ agenda in Clericos ab Epiſcopis excommunicatis ordinatos, conſtituit. 65
VI. Confirmatio Erectionis Canonicæ S. Mariæ in Rettenbach, quæ ſub Apoſtolicæ Sedis protectione recipitur: confirmatiſque bonis omnibus ad eam ſpectantibus, nonnulla eidem conceduntur privilegia. 67
VII. Privilegium, ſeu Decreta nonnulla pro Eccleſia Gratianopolitana, boniſque ad eam pertinentibus. 68
VIII. Approbatio Congregationis Monachorum Vallis Umbroſæ Ord. S. Benedicti, ejuſque ſuſceptio ſub protectione Sedis Apoſtolicæ. 69
IX. Monopolitana Eccleſia, ab omni Metropolico jure libera, immediatèque S. Apoſtolicæ Sedi ſubjecta declaratur. 70
X. Privilegium, quo Monaſterio Liparitano Inſula Lipara donatur, bonaque omnia ei data confirmantur. 70
XI. Tarraconenſis Eccleſia, civitate nuper ab Agarenorum manibus vindicata, Auſonen. Epiſcopis committitur, uſquedum priſtino ſtatui ac ſplendori reddatur. 71
XII. Inſula Corſicę Piſanis Epiſcopis, Civibuſque, ſub annuo cenſu perpetuo poſſidenda conceditur. 72
XIII. Confirmatio bonorum omnium, ac privilegiorum Monaſterii S. Sophiæ Beneventanæ Diœceſis, cujus Abbati quinquies in anno Chirothecarum uſus conceditur. 72
XIV. Corſicanę Inſulę Epiſcopatus Piſano ſubjiciuntur. 73
XV. Confirmatio bonorum, jurium, & immunitatum omnium Cavenſis Monaſterii, ac præſertim privilegii, a Rogerio Salernitano Comite eidem coram Papa nonnulliſque Epiſcopis conceſſi. 74
XVI. Conſtitutio ad Rainaldum Archiepiſcopum Remenſem, & Suffraganeos ejus, contra polygamos, eoſve, qui fœminarum rite promiſcua haberent connubia. 77
XVII. Siracuſana Eccleſia, a Rogerio Comite ejectis Agarenis reſtituta, boniſque aucta, confirmatur, indictâ pœnâ excommunicationis contra eam quomodolibet perturbantes. 77
XVIII. Reſtitutio Atrebatenſis Eccleſiæ, cui proprium præeſſe Epiſcopum decernitur. 78
XIX. Sequitur ad Populum & Clerum Atrebaten. ut Epiſcopum ſibi eligant: Electo verò onus detrectare interdicitur. 79

XX. Sequitur adjudicatio Atrebatenſis, & Oſtrevannenſis Archidiaconiarum pro ſubſtitutione Atrebaten. Epiſcopi. 79
XXI. Confirmatio reſtitutionis oblationum Monaſterio S. Egidii in Septimiana, factæ per Raymundum Comitem Toloſanum. 79
XXII. Monaſterium Hirſaugien. Spiren. Diœceſis ſub protectione Sedis Apoſtolicę recipitur; bonaque omnia eidem confirmantur. 80
XXIII. Sequitur in idem Argumentum ad omnes Thentonicæ Regionis fideles. 81
XXIV. Confirmatio immunitatum & privilegiorum omnium Cluniacenſis Monaſterii, & cæterorum Monaſteriorum, eidem ſubjectorum. 82
XXV. Decretum, ut mortuo Giraldo Epiſcopo Arauſicano, nullus in ejus locum eligatur; ſed hæc Eccleſia in priſtinam redeat unitatem, & ab Epiſcopo Tricaſtino regatur. 84
XXVI. Caturcenſis Eccleſiæ Canonici confirmantur in profeſſione vitæ Regularis, quam recèns profeſſi erant. 84
XXVII. Confirmatio Regularis diſciplinæ Canonicorum S. Avenionenſis Eccleſiæ, qui cum bonis omnibus ad Canonicam ipſam ſpectantibus ſub protectione Sedis Apoſtolicæ ſuſcipiuntur. 85
XXVIII. Confirmatio Monaſterii Aubechienſis in Diœceſi Cameracenſi, & rerum omnium ad illud ſpectantium. 85
XXIX. Decretum Urbani Secundi & Synodi Claromontanæ de Primatu Lugdunenſi. 86
XXX. Confirmatio Privilegiorum omnium Turonen. Eccleſiæ, ac præſertim, ut in gravioribus cauſis a ſolo Romani Pontificis Judicio dependeant Canonici. 87
XXXI. Trenorcienſis Monaſterii bona, juraque omnia in tutelam Apoſtolicæ Sedis recipiuntur. 87
XXXII. Confirmatio bonorum omnium, privilegiorum, ac libertatum Eccleſiæ S. Martini Turonen. 88
XXXIII. Decretum, ut Abbas Cormeriacenſis ſumat baculum paſtoralem e a Sepulchro B. Martini. 88
XXXIV. Ad Toloſanum, Agennenſem, Caturcenſem, & Lactoratenſem Epiſcopos, ut reſtitui curent Eccleſias, & bona Moyſiacenſi ablata Monaſterio, pro cujus Immunitate & regimine nonnulla decernuntur. 89
XXXV. Urbanus PP. Secundus in Concilio Nemauſenſi controverſiam inter Conchenſes Monachos, & Figiacenſes componit, & utrique Monaſterio proprium Abbatem indulget. 90
XXXVI. Confirmatio bonorum Monaſterii Rivipollenſis, cui nonnulli immunitates ac exemptionis privilegia conceduntur. 90
XXXVII. Idem omnino privilegium pro Monaſterio Balneolenſi. 91
XXXVIII. Confirmatio bonorum, & donationum omnium, factarum, vel inpoſterum faciendarum Juviniacenſi Monaſterio, cui privilegia immunitatis ac Apoſtolicæ Sedis protectionis conceduotur. 92
XXIX. Confirmata in Concilio Nemauſenſi donatione Raymundi Comitis Toloſani, Monaſterium S. Egidii ſubditur S. R. Eccleſiæ. 93
XL. Confirmatio libertatum omnium Cluniacenſi Monaſterio a Summis Pontificibus conceſſorum, quibus nonnulla alia privilegia exemptionis adjunguntur. 93
XLI. Monaſterium S. Mauri Glaunafolienſe in Gallia, Foſſatenſibus adjudicatum, Caſſinatium ditioni reſtituitur. 95
XLII. Confirmatio bonorum omnium, ac privilegiorum Caſſinen. Monaſterii: cum declaratione, quod nullum eidem præjudicium inferatur ex privilegiis Monaſteriis S. Sophiæ Beneventan. & Banduſino nuper conceſſis. 97
XLIII. Privilegium Verulenſi Eccleſiæ. 99
XLIV. Oſcitanæ Civitati Epiſcopalis dignitas reſtituitur: ac bona omnia, Eccleſiæ huic ab Aragoniæ Regibus conceſſa, confirmantur. 99
XLV. Privilegia Monaſterio SS. Trinitatis de Cava, cæteriſque in Diœceſi Salernitana conſtitutis Monaſteriis conceſſa in præjudicium Archiepiſcopi, irritantur, cum Decreto, ut quæ ab eiſdem Monaſteriis poſt mortem Gregorii Septimi ſunt acquiſita, ſuis reddantur Eccleſiis. 100
XLVI. Confirmatio S. Urgellenſis Eccleſiæ, bonorumque ad eam ſpectantium. 101
XLVII. Salernitanis Archiepiſcopis Primatus ſuper Conſanam, & Acheruntinam Eccleſias confirmatur: cum decreto, quod cum illorum conſilio iſtarum Archiepiſcopi eligantur, obedientiam illis præſtituri. 101
XLVIII. Cella Cinglenſis Monaſterio Montis Caſſini aſſeritur; injuncta tamen lege, ut ſemper illic Ancillarum Dei Congregatio remaneat. 102
XLIX. Monaſterium S. Cucuphatis ſub protectione Sedis Apoſtolicæ recipitur, eique bona omnia ac privilegia hactenus conceſſa confirmantur. 103
L. Confirmatio Monaſterii Burrhonenſis in Diœceſi Conſtantienſi, ac donationum omnium eidem ab Adelaide, Patruiſque factarum. 105
LI. Simile privilegium pro Monaſterio S. Saturnini in Pago Urgellenſi. 105
LII. Reſponſiones ad conſulta Pitonis Tollenſis Epiſcopi ſuper ſimoniacis, ac illicitis Ordinationibus. 106
LIII. Confirmatio regularis Inſtituti Caoonicorum Eccleſiæ Ruthenenſis; quibus nonnulla conceduntur privilegia. 107
LIV. Decretum, ne Domus in Clauſtro Carnotenſi exiſtentes, laicis dentur, aut locentur a Canonicis. 107
LV. Privilegium pro Monaſterio Monialium S. Petri Blazilien. 108
LVI. Fragmentum Bullæ exemptionis Eccleſiæ ſanctæ Trinitatis, a Liprando Presbytero Mediolanenſi fundatę ad Pontem Guinzelmi. 108
LVII. Conſtitutio ad Richerium Senonenſem, & cæteros Francorum Epiſcopos, qua Regem excommunicatum abſolvi vetat, eoſque ad Synodum Arelatenſem invitat. 108
LVIII. Decretalis Epiſtola ad Locium Præpoſitum ſancti Juventii Papien. Civitatis contra ſimoniacos, & de ordinationibus ab hæreticis acceptis. 109

## PASCHALIS II.

I. Conceſſo Pallio Guidoni Archiepiſcopo Vienuenſi eidem Epiſcopatus, & Metropolitana jura confirmantur. 112
II. Confirmatio bonorum omnium, ac poſſeſſionum, ad

Digitized by Google

ad Eduenſem Eccleſiam pertinentium. 113

III. Monaſterium Ciſtercii Monachorum S. Benedicti, in Diœceſi Cabilonen. nuper inſtitutum, ☞ ſub Sedis Apoſtolicæ protectione ſuſcipitur. 113

IV. Privilegium Trojanæ Eccleſiæ. 114

V. Privilegium, quo Monaſterii Cluniacenſis bona omnia, ac jura confirmantur. 114

VI. Abſolutio Godifredi Florentini Epiſcopi, & ☞ damnatio accuſatorum. 115

VII. Confirmatio Primatus Toletanæ Eccleſiæ ſupra cæteras omnes Hiſpaniarum Eccleſias. 116

VIII. Confirmatio Epiſcopatus Atrebatenſis, cui diſtincti a Cameracenſi Diœceſi limites conſtituuntur. 117

IX. Confirmatio ſententiæ ad Urbano PP. Secundo editæ in controverſia inter Cœnobium Caſſinenſe & Abbatiſſam S. Mariæ de Capua ſuper Cella Cinglenſi. 117

X. Deſcriptio, & aſſignatio confinium Territorii Veliternenſis. 118

XI. Licheſeldenſis, ſeu Caſtrenſis Eccleſiæ tranſlatio Conventriam, cujus Monachis ibidem regulariter vivere ſtatuitur. 119

XII. Confirmatio limitum ac bonorum omnium S. Ravellenſis Eccleſiæ, quæ ſub protectione Sedis Apoſtolicæ recipitur. 119

XIII. Confirmatio Donationum, Melphienſi Eccleſiæ, a Rogerio Duce factarum. 120

XIV. Privilegium Monaſterio S. Sophiæ intra Beneventum ſito, cujus bona omnia confirmantur. 120

XV. Eccleſia S. Nicolai in Beneventana Urbe cum pertinentiis omnibus, & Eccleſiis ei ſubjectis, Caſſinenſibus donatur. 122

XVI. Confirmatio bonorum omnium, ad ſanctam Feſulanam Eccleſiam ſpectantium. 122

XVII. Monaſterium Bantinum in Apulia Acheruntin. Diœceſis ſub protectione Sedis Apoſtolicæ recipitur, eique bona omnia confirmantur. 123

XVIII. Privilegium Vizeliacenſi Monaſterio conceſſum. 124

XIX. Beſuenſis Cœnobii poſſeſſiones, & jura confirmantur. 125

XX. Confirmatio bonorum omnium Caſſinenſis Monaſterii, cui immunitates, exemptiones, & privilegia nonnulla conceduntur. 126

XXI. Confirmatio jurium, privilegiorum, & bonorum omnium, ad Monaſterium S. Benedicti ſuper Padum ſiti Mantuan. Diœc. quomodolibet ſpectantium. 128

XXII. Confirmatio privilegiorum Pallii & Crucis Papienſi Epiſcopo cum aliis pluribus privilegiis, a Romanis Pontificibus eidem & anteceſſoribus conceſſorum. 129

XXIII. Monaſterii Admontenſis Salisburgen. Diœceſis, bonorumque ad illud ſpectantium, confirmatio. 130

XXIV. Monaſterium S. Walarici, in Comitatu Vitmacenſi ſitum, ſub Apoſtolicæ Sedis tutela, & jure recipitur, ejuſque bona omnia confirmantur. 131

XXV. Confirmatio bonorum ad Ferrarienſem Eccleſiam ſpectantium, cui aſſignantur limites; & undecim minores Maſſæ de Patrimonio Romanæ Eccleſiæ donantur. 131

XXVI. Confirmatio, & renovatio bonorum, & jurium S. Acheruntinæ Eccleſiæ, cujus Archiepiſcopis conceditur Pallii uſus. 132

XXVII. Confirmatio Monaſterii ſancti Stephani Landen. Diœceſis, & bonorum ad illud ſpectantium. 133

XXVIII. Confirmatio Abbatialis Eccleſiæ S. Nicolai in Barenſi Civitate, & bonorum ad eamdem ſpectantium. 134

XXIX. Sacroſancta Lateranenſis Eccleſia & Parœcia ☞ Canonicis Regularibus Ordinis S. Auguſtini perpetuò conceditur, cum privilegiorum elargitione. 134

XXX. Privilegium confirmationis Monaſteriorum omnium atque Eccleſiarum, ad Cluniacenſe Monaſterium pertinentium. 135

XXXI. Confirmatio Eccleſiarum, & poſſeſſionum Monaſterii Athanacenſis Lugdunen. Diœc. 136

XXXII. Monachis Cluniacenſibus adjudicatur Cella S. Dionyſii de Nongento adversùs Guillelmum Abbatem S. Petri Carnotenſis. 136

XXXIII. Confirmatio Bullæ Nicolai PP. Secundi, qua Corbiniacenſi Cœnobio exemptio a ſubjectione Flaviniacenſis conceditur. 137

XXXIV. Abbatia Menatenſis, & Monaſterium ſancti Wimeri Abbatibus Cluniacenſibus ſubjiciuntur in perpetuum. 138

XXXV. Decretum libertatis & exemptionis pro Monaſterio S. Benedicti ad Padum. 138

XXXVI. Narbonenſis Eccleſiæ poſſeſſiones & jura confirmantur. 139

XXXVII. Confirmatio bonorum Monaſterii ſanctæ Mariæ Florentin. Diœceſis, quod Florentinis Epiſcopis in ſpiritualibus ſubjicitur. 139

XXXVIII. Canonizatio S. Petri Epiſcopi Civitatis ☞ Anagninæ in provincia Campaniæ, ejuſque adſcriptio in numerum SS. Confeſs. 140

XXXIX. Aliud Privilegium, quo alia bona Cluniacenſi Monaſterio confirmantur. 140

XL. Deſcriptio limitum S. Soranæ Eccleſiæ, cujus bona omnia confirmantur. 140

XLI. Confirmatio donationis, ab Adalaſia Siciliæ Comitiſſa factæ Eccleſiæ Squillacenſi, & privilegiorum eidem ab Urbano Secundo PP. conceſſorum. 142

XLII. Monaſterium ſancti Maxentii in tutelam ſanctæ Sedis Apoſtolicæ recipitur. 142

XLIII. Monaſterium S. Benedicti Cuperſanen. ſub tutela Sedis Apoſtolicæ recipitur, eique bona omnia confirmantur. 143

XLIV. Privilegium Paſchalis PP. quod facit Imperatori Henrico de Inveſtituris Epiſcopatuum & Abbatiarum. 144

XLV. Sequuntur aliæ literæ ad eumdem Henricum contra Inveſtituras hujuſmodi, & ſæcularia miniſteria eccleſiaſticis perſonis non conferenda. 144

XLVI. Privilegium confirmationis bonorum omnium, privilegiorum, & immunitatum Caſſinenſis Monaſterii. 145

XLVII. Sententia ſuper controverſia inter Abbates Caſſinenſem, & Monaſterii Terræ Maioris, ſuper Eccleſia S. Mariæ de Caſali Plano, quæ Caſſinen. adjudicatur. 147

XLVIII. Confirmatio ſententiæ latæ a Judicibus, a Sede Apoſtolica delegatis, in cauſa inter Monaſteria Anianenſe, & Caſæ Dei, ſuper Cella Gordianica. 148

XLIX. Enumeratio & confirmatio bonorum Monaſterii S. Victoris Maſſilien. Diœceſis. 148

L. Confirmatio Canonicæ Aptenſis Eccleſiæ, bonorumque ad eam pertinentium: cujus Canonicis nonnulla conceduntur privilegia. 150



Digitized by Google

LI. Confirmatio bonorum, & poſſeſſionum Marſorum Eccleſiæ, cujus confinia deſcribuntur. 151
LII. Confirmatio bonorum, quæ Cluniacenſe Monaſterium poſſidet in Anglia, Normandia, & aliis Provinciis. 152
LIII. Gerundenſis Eccleſiæ limites aſſignantur; confirmatiſque bonis omnibus ad eam pertinentibus, ſtatuitur, ne Clerici, ad quamcumque dignitatem promoti, clericales præbendas inibi retinere poſſint. 152
LIV. Privilegium confirmationis donationum a Roberto Comite de Loretello & Taſſione, fratribus, factarum Eccleſiæ Teatinæ. 153
LV. Auguſtodunenſi Eccleſiæ jura, ac bona omnia confirmantur. 153
LVI. Declaratio Maternitatis Eccleſiæ S. Stephani Biſuntin. cum Decreto, ut ibi univerſa Epiſcopalis miniſterii officia peragantur. 154
LVII. Monaſterium S. Archangeli ad Morſiſam in Civitate Neapoli ſub Apoſtolicæ Sedis protectione & tutela ſuſcipitur. 155

## GELASIUS II.

I. OLdegario Barchionenſi Epiſcopo, ad Tarraconenſem Eccleſiam translato, Archiepiſcopatus, & jus metropolicum confirmatur. Palliumque conceditur. 156
II. Bona omnia, ad Cluniacenſe Monaſterium ſpectantia, pacificè ſemper & quietè ſub jure ejuſdem Monaſterii fore declaratur. 157
III. Privilegium pro Monaſterio ſanctæ Sophiæ Capuan. Diœceſis. 157
IV. Gualterii Ravennatis Archiepiſcopi electionem, poſt ſchiſma ejuratum a Ravennatibus, confirmat; eique Pallium cum aliis juribus concedit. 157
V. Confirmatio Maternitatis Eccleſiæ Lucanę. cui nonnulla ad id ſpectantia conceduntur privilegia. 158
VI. Confirmatio jurium omnium, & privilegiorum Canonicorum Regularium Lucenſis Eccleſiæ S. Frigdiani. 159
VII. Confirmatio Monaſterii S. Mamiliani, poſiti in Monte Chriſti, bonorumque omnium ad illud pertinentium. 160
VIII. Prohibitio, ne Profeſſi in Eccleſia ſanctæ Mariæ Fontis Ebraldi recipiantur ab Abbatibus, aut Prioribus aliorum Monaſteriorum. 160
IX. Conceſſio Indulgentię Militantibus pro recuperatione Eccleſiæ Cæſar-Auguſtanæ, vel aliquid donantibus pro ejuſdem reparatione. 161
X. Confirmatio bonorum omnium, privilegiorum, ac immunitatum Monaſterii Cluniacen. cujus Abbati Dalmaticæ, & Sandaliorum uſus conceditur. 161

## CALLISTUS II.

I. MOnaſterii Trenorcienſis bona omnia confirmantur, & cum cæteris privilegiis Monachis Abbatem de gremio eligendi conceditur facultas. 162
II. Canonici S. Stephani & S. Joannis Biſuntinę Civitatis a juramentis per eos factis liberi & ſoluti declarantur. 163
III. Cellam ſanctæ Mariæ de Gordiano Ananienſi Monaſterio adjudicatur adversùs Arelatenſem Archiepiſcopum, & Monachos Caſæ-Dei. 164
IV. Vindocinenſe Monaſterium, cui privilegia omnia, & pręcipuè totale dominium in Eccleſia S. Priſcæ, confirmantur, ſoli Apoſtolicæ Sedi ſubjectum declaratur. 165
V. Confirmatio Capitulorum, a Monachis Ciſtercienſibus factorum ad obſervantiam regulæ S. Benedicti. 166
VI. Confirmatio bonorum omnium, conſuetudinum, & jurium Trenorcienſis Monaſterii. 167
VII. Confirmatio bonorum omnium, & privilegiorum Monaſterii Cluniacenſis, cujus Abbatibus conceditur jus cudendi monetas. 167
VIII. Antiqua Viennenſis Eccleſiæ privilegia confirmantur. 169
IX. Confirmatio donationum omnium, a Gunnario ejuſque uxore factarum Caſſinenſi Monaſterio, addito annuo, cenſu Lateranenſi Palatio per Monachos perſolvendo. 169
X. Privilegium confirmationis immunitatum omnium, ab anteceſſoribus Pontificibus Monaſterio S. Sophiæ Beneventan. Diœceſis aſſertarum. 170
XI. Revocatio, & irritatio privilegii, Archiepiſcopis Piſanis ab Urbano PP. Secundo, Gelaſio Secundo, & aliàs ab eodem Calliſto II. conceſſi de conſecratione Epiſcoporum Inſulæ Corſicæ. 175
XII. Confirmatio bonorum, a Mariano Judice Calaritano, & Guilielmo Archiepiſcopo, Cathedrali Eccleſiæ Sancti Laurentii Januen. datorum. 172
XIII. Confirmatio unionis Monaſteriorum Bernhomienſis & Affligimienſis Cameracen. Diœceſis, quorum alter alteri ſubjectum omnino cum pertinentiis omnibus declaratur. 173
XIV. Monaſterium S. Cucuphatis in regione Vallenſi ſoli Apoſtolicæ Sedi ſubjectum declaratur, ejuſque bona omnia cum pertinentiis, decimis, oblationibus &c. confirmantur. 173
XV. Privilegium confirmationis bonorum omnium, ad Caſaurienſe Monaſterium quomodolibet ſpectantium. 175
XVI. Facultas Ottoni de caſtro Iringi ædificandæ Eccleſiæ, & conſtruendi Monaſterii ſub certis conditionibus. 176
XVII. Monaſterii Trenorcienſis privilegium exemptionis ab omni ſæculari poteſtate, & epiſcopali juriſdictione. 176
XVIII. Privilegium Maternitatis Eccleſiæ S. Joannis, quo ſententia in Concilio Trenorcienſi lata confirmatur. 177
XIX. Approbatio inſtituti regularis Canonicorum Eccleſiæ S. Martini in Berchgeteſdad Saliſburgen. Diœceſis. 178
XX. Oldegarius, Tarraconenſis Archiepiſcopus, Legatus Sedis Apoſtolicę ad Exercitum, contra Saracenos in Hiſpaniis paratum, conſtituitur. 179
XXI. Privilegium Canonicis Veronenſibus conceſſum. 179
XXII. Reconciliatio Henrici Quinti Imperatoris cum ſancta & Catholica Eccleſia Romana. 180
XXIII. Confirmatio Dignitatis Primitialis Toletanæ Eccleſiæ, cum declaratione, ut eidem ſubjectę ſint Hiſpaniarum Eccleſiæ omnes, quæ ſuos amiſerunt Epiſcopos poſt Saracenorum incurſiones. 181

XXIV. Ap-

Digitized by Google

XXIV. Approbatio Inſtituti regularis Canonicorum Bernricdenſium in Eccleſia S. Martini Auguſten. Diœceſis. 181
XXV. Militenſis Eccleſia ab Archiepiſcopi juriſdictione eaioiitur, ſanctæque Sedi immediate ſubjicitur. 182
XXVI. Eccleſia S. Theodori de Rocha Bovicorit, a Willermo Petragorienſi Epiſcopo donata Monaſterio Cluniacenſi, eidem confirmatur. 182
XXVII. Monopolitana Eccleſia ſoli Apoſtolicæ Eccleſię ſubjecta declaratur, ejuſque Epiſcopus Clero Populoque eligendus cnnceditnr. 183
XXVIII. MonaſterinmS.Macharii Monaſterio ſanctæ Crucis Burdigaleo. ſubjectum declaratur. 183
XXIX Confirmatio jurium omnium Panormitanæ Eccleſiæ. 184
XXX. Confirmatio irritationis & invalidationis privilegiorum, Piſanis Archiepiſcopis conceſſorum de conſecratione Epiſcoporum Inſulæ Corſicæ. 184
XXXI. Compoſitio controverſiarum, vertentium inter Canonicos S. Joannis, & S. Stephani Biſuotinæ Civitatis: & Monitorium contra Canonicos S.Stephani, ut privilegium per eoſdem a Paſchali PP. obreptitiè extortum, reddant ſub pœna excommunicationis. 185
XXXII. In idem Argumentum. 186
XXXIII. Monaſterium S. Georgii in partibus Veoetiarum ſoli Apoſtolicæ Sedi ſubjectum declaratnr, ejuſque bona omnia confirmantur. 187
XXXIV. Monaſterium S. Mariæ Glaſtonien. Diœceſis ſub protectione Sedis Apoſtolicæ recipitur, eique bona omnia, & donationes confirmantur. 187
XXXV. Confirmatio immunitatum omnium, ab Epiſcopis Baren. Monaſterio omnium Sanctorum conceſſarum: cui Calliſtus PP. nonnulla alia elargitur privilegia. 188
XXXVI. Confirmatio bonorum & jurium omnium Caſinenſis Monaſterii, cujus Abbatibus nonnulla conceduntur privilegia. 188
XXXVII. Confirmatio Monaſteriorum, ab Ottone Bambergenſi Epiſcopo in ſua Diœceſi conſtructorum. 190
XXXVIII. Confirmmatio diſpoſitionis, ab Ottone Bambergeoſi Epiſcopo factæ de Maoſis illius Eccleſiæ propriis. 191
XXXIX. Aſſignatio fininm Mutinenſis Eccleſiæ, cui bona omnia confirmantur: additis decretis oonnullis ad Epiſcopalem juriſdictionem tuendam. 191
XL. Inſtrumentum Pacis initæ inter Henricum IV. Imperatorem, & Calliſtum II. Papam in Concilio Wormacenſi. 192

## HONORIUS II.

I. BOna Canonicorum S. Vincentii Bergomen. quorum Collegium ſub tutela Sedis Apoſt. recipitur, eidem confirmantur, cum omoimoda libertate atque immunitate. 194
II. Confirmatio eacommunicationis latæ in Fulconem Comitem Andegavenſem. 194
III. Confirmatio bonorum omnium, & privilegiorum Clmiacenſis Monaſterii. 194
IV. Confirmatio bonorum omnium ſanctæ Feretranę Eccleſiæ. 196
V. Eccleſię Provincię Emiliæ, & Eaarchatus Ravenoæ, Gualterio Archiepiſcopo, & ſucceſſoribus confirmantur in perpetuum. 197
VI. Privilegium confirmationis bonorum omnium ad Savignienſe Monaſterium Eboracen. Diœceſis ſpectantium. 197
VII. Confirmatio cudendi monetam in Terris ſibi ſubjectis favore Savarii de Maloleone ſub annuo cenſu unins marchæ auri. 198
VIII. Adempta a Calliſto II. Piſanis Archiepiſcopis conſecrandorum io Inſula Corſica Epiſcoporum prærogativa, eiſdem reſtituitur. 198
IX. Monaſterium Sponheimenſe, nuper fundatum in Moguntio. Diœceſi, ſub protectione Sedis Apoſtolicæ recipitur; bonaque omnia eidem data confirmantur. 200
X. Damnatio pravę conſuetudinis in Britannia exigendi pecunias ab his, qui recipiuntur io Canonicos. 201
XI. Confirmatio bonorum omnium, ad Canonicos Faventinæ Eccleſiæ ſpectantium. 201
XII. Confirmatio Decreti, editi in Concilio Pariſienſi pro reſtitutione Argeotolienſis Monaſterii. 201

## INNOCENTIUS II.

I. MOnaſteria Congregationis Vallis-umbroſæ recipiuntur ſub tutela Sedis Apoſtolicæ cum aliarum gratiarum, & indultorum confirmatione. 203
II. Confirmatio bonorum & privilegiorum Cuxanenſis Monaſterii. 203
III. Privileginm pro Eccleſià S. Petri in Undenſdorf Friſingenſis Diœceſis. 204
IV. Confirmatio donationis centum marcharum, annuarum ab Henrico Anglorum Rege in Anglia factæ Monaſterio Clnniacenſi. 204
V. Canonizatio B. Godehardi Hildeisheimenſis in Saxonia Epiſcopi. 205
VI. Privilegium de confirmatione, & inſtitutione Ordinis S. Anguſtini in Eccleſia S. Satyri Bituricen. & de Canonicis ſæcularibus ſubtrahendis. 205
VII. Confirmatio concordiæ initæ inter Abbatem ſancti Ægidii & Abbatem Cluniacenſem; cui pro compenſatione expenſarum ceditur Obedientia de Limaoz. 206
VIII. Confirmatio bonorum omnium, & privilegiorum Trenorcienſis Monaſterii. 206
IX. Confirmatio veterum privilegiorum omnium Aquilejenſi Eccleſię, ejuſque Patriarchis a ſummis Romanis Pontificibus conceſſorum. 207
X. Decretum excommunicationis latæ ſententię contra auferentes bona, ad Cluniacenſe Monaſterium, vel ad Monachorum ejus uſum pertioentia. 208
XI. Diploma confirmationis bonorum Eccleſiæ, & Comitatus Ferrarienſis, quibus nonnulla conceduntur privilegia. 209
XII. Januenſis Eccleſia in Archiepiſcopatum erigitur cum aſſignatione quinque Eccleſiarum ſuffraganearum. 210
XIII. Erectio Monaſterii Brugnaten. in Epiſcopalem Sedem, Archiepiſc. Januen. ſuffraganeam. 210
XIV. De obedientia ab Epiſcopis Daciæ, Norvegiæ, Islandiæ &c. Hamburgenſi Archiepiſcopo tamquam Metropolitano præſtanda. 211
XV. Conceſſio privilegiorum Monaſterii S. Salvatoris

ſoris Papien. Diœceſis Ordinis Ciſtercien. cui bona omnia confirmantur. 212

XVI. Cuncta Eccleſiæ Fuldenſis privilegia confirmat, ac ejuſdem Abbatibus uſum Mitræ, & Anuli tribuit. 213

XVII. Privilegium, quo Prumienſe Cœnobium Treviren. Diœceſis, necnon univerſæ ejuſdem poſſeſſiones in Sedis Apoſtolicæ protectionem recipiuntur. 214

XVIII. Confirmatio bonorum omnium, & privilegiorum Monaſterii ſancti Sixti Placentinę Diœceſis. 214

XIX. Canonicis Eccleſiæ S. Antonini in Urbe Placentiæ bona, jura, & privilegia omnia confirmantur. 215

XX. Privilegium Canonicis Matricis Eccleſiæ Placentinæ. 216

XXI. Confirmatio bonorum Monaſterii SS. Fauſtini & Jovitæ Brixien. Diœceſ. Ordinis Caſſinen. 217

XXII. Confirmatio privilegiorum Monialibus Monaſterii S. Juliæ Brixien. Diœceſis Ordinis Caſſinen. cujus bona omnia confirmantur. 218

XXIII. Monaſterium SS. Facundi & Primitivi in Hiſpania Abbatibus Cluniacenſibus regendam committitur: ſalvo jure S. R. E. 219

XXIV. Confirmatio bonorum omnium, ad S. Piſtorienſem Eccleſiam pertinentium. 219

XXV. Jura omnia, ac bona Piſanæ Eccleſiæ confirmantur. 220

XXVI. Confirmatio bonorum omnium ad ſanctam Feſulanam Eccleſiam pertinentium. 222

XXVII. Privilegium, quo Eccleſia in villa Ronchalia, ab Epiſcopo Placentino conſtructa, & Canonicis S. Antonini donata, eiſdem confirmatur. 223

XXVIII. Privilegium confirmationis bonorum Monaſterii SS. Floræ & Lucillæ Ordinis Caſſinenſis Aretinæ Diœceſis. 223

XXIX. Erectio Prioratus S. Petri de Nanto Vabren. Diœceſis in Abbatiam, cui plures uniuntur Eccleſiæ. 224

XXX. Compoſitio controverſiarum, vertentium inter S. Alexandri, & S. Vincentii Canonicos Bergomen. Civitatis. 225

XXXI. Quinciacenſis Monaſterii Lingonen. Diœceſis prædia, cæteraque bona, Alberico Abbati & ſucceſſoribus confirmantur. 226

XXXII. Eccleſia de Rochabovecurt, a Willelmo Petragoricenſi Epiſcopo Cluniacenſi Monaſterio donata, eidem confirmatur. 227

XXXIII. Eccleſia Montis-deſiderii, Cluniacenſi Monaſterio donata a Guarino Ambianenſi, & Simone Noviomenſi Epiſcopis, eidem cum pertinentiis omnibus confirmatur. 227

XXXIV. Eccleſia S. Joannis in Viculo Canonicis Placentinæ Matricis Eccleſiæ adjudicatur ſub cenſu annuo Sedi Apoſtolicæ perſolvendo. 228

XXXV. Confirmatio Concordiæ, initę inter Henricum Leuchorum Epiſcopum, & Fridericum Comitem Tullenſem. 229

XXXVI. Confirmatio Sedis Patriarchalis in Gradu, uſus Pallii, & delationis Crucis ante Patriarcham. 229

XXXVII. Elargitio privilegiorum Monaſterio S. Crucis in Werda, cujus antiqua jura, privilegia, ac bona omnia confirmantur 230

XXXVIII. Privilegium Monaſterio S. Georgii in Pruſeningen, Ordinis S. Benedicti Ratisbonen. Diœceſis. 231

XXXIX. Confirmatio immunitatum Eccleſię Marianenſis prope Trajectum Moſę, ad Monaſterium B. Remigii pertinentis, in qua Canonicorum loco Monachi ſubſtituuntur. 232

XL. Confirmatio Ordinis Canonicorum Regularium S. Auguſtini, recèns introducti in Steinfeldenſe Cœnobium, Colonien. Diœceſis. 232

XLI. Decretum, ne in diſtrictu Monaſterii Portenſis Ordinis Ciſtercien. Nuenburgen. Diœceſis venationes a quoquam fiant. 233

XLII. Confirmatio donationum, ab Epiſcopo, Clero, & Populo Placentino factarum Monaſterio Columbano Claravallenſi. 234

XLIII. Elargitio privilegiorum Monaſterio S. Petri Peruſinę Civitatis Ordinis Ciſtercienſis, ejuſque bonorum confirmatio. 234

XLIV. Guillelmo Arauſicano Epiſcopo bona omnia & poſſeſſiones confirmantur. 235

XLV. Approbatio Inſtituti regularis vitæ Canonicorum Nicienſis Eccleſiæ, cujus bona omnia confirmantur. 236

XLVI. Monaſterium de Cheminon. ab Ordine S. Nicolai de Aroaſia translatum ad Ordinem Ciſtercienſem, Cœnobio de Tribus-Fontibus ſubditur. 237

XLVII. Confirmatio bonorum omnium Prępoſito & Canonicis Eccleſiæ S. Mariani Eugubinæ Sedis Cathedralis, a Principibus, Regibus, vel Summis Pontificibus donatorum. 237

XLVIII. Privilegium confirmationis donationum omnium factarum Monaſterio Alberipæ Lingonen. Diœceſis. 238

XLIX. Sedes Epiſcopalis Roſſellanæ Eccleſiæ, prædonum infeſtationibus agitatæ & deſolatæ, Groſſetum transfertur. 238

L. Domus Montis Peſſullani, & Monaſterium Sancti Gervaſii, & aliud Monaſterium Sanctorum Domitiani & Ragueberti cum pertinentiis omnibus, Cluniacenſi Monaſterio confirmantur. 239

LI. Aſſignatio finium S. Fulginaten. Eccleſię, cujus bona omnia confirmantur. 240

LII. Confirmatio ſtatuti, ut decedentibus Canonicis ſęcularibus, totidem ſubrogentur Regulares in Eccleſia S. Mariæ de Caſtalione, cujus bona omnia confirmantur. 241

LIII. Confirmatio bonorum Monaſterii Bruſenningenſis Ratisbonen. Diœceſis. 241

LIV. Diploma pro Monaſterio S. Lamberti in Valle Sein Salisburgen. Diœceſis Ordinis ſancti Benedicti. 242

LV. Confirmatio bonorum omnium Admontenſis Monaſterii Ordinis Benedictini Salisburgen. Diœceſis, quod ſub protectione Sedis Apoſtolicæ recipitur, variiſque donatur privilegiis. 242

LVI. Confirmatio fundationis Abbatiæ Averbodienſis, pro cujus regimine, atque immunitate nonnulla ſtatuuntur decreta. 243

LVII. Canonizatio beati Sturmii Abbatis Fuldenſis, ejuſque adſcriptio in numero Sanctorum Confeſſorum. 244

LVIII. Confirmatio Compoſitionis, initæ inter Abbatem Monaſterii S. Michaelis ad Moſam, & Abbatiſſam Monaſterii Juvinienſis, ſuper Eccleſia Tyrciaci. 244

LIX. Diploma, quo Ferrarienſis Eccleſia ſpecialis


Ec-

Eccleſiæ Romanæ filia, ejuſque Comitatus ſancti Petri Patrimonium declaratur. 244
LX. Confirmatio ſtatutorum, a Landulpho Epiſcopo editorum pro conſervatione, & immunitate bonorum, ad Canonicos Ferrarienſes pertinentium. 246
LXI. Regius titulus, Rogerio Siciliæ Regi ab Honorio PP. II. conceſſus, & Inveſtitura Regni Siciliæ, eidem confirmantur. 246
LXII. Privilegium immunitatis pro Monaſterio S. Georgii in Pruſeningen. Ratisbonen. Diœceſis. 247
LXIII. Privilegium confirmationis bonorum, & conceſſionis immunitatum Eccleſiæ ad Ripas Salisburgen. Diœceſis. 248
LXIV. Recens fundatum Hemmerodenſe Cœnobium unà cum rebus ac poſſeſſionibus eidem attinentibus, in Sedis Apoſt. protectionem ſuſcipitur. 249
LXV. Monaſterio Trenorcienſi Eccleſiæ de Planeſiaco, & de Treſilliaco Lugdunen. & Claromonten. Diœceſium confirmantur. 249
LXVI. Privilegium pro Eccleſia S. Nicolai de Miſeraico Bituricen. 250
LXVII. Damnatio errorum Petri Abaelardi, ejuſque Sectatorum. 250
LXVIII. Confirmatio bonorum omnium, & jurium, ad S. Pennenſem Eccleſiam ſpectantium. 251
LXIX. Cœnobium Sanctimonialium, in Tulba noviter conſtructum, in protectionem Sedis Apoſtolicæ recipit. 252
LXX. Confirmatio donationis a Godefrido Epiſcopo Florentino, cæterarumque donationum, factarum Monaſterio Monialium S. Ambroſii Florentin. Diœceſis. 252
LXXI. Confirmatio Concordiæ, initæ inter Abbatem Cluniacenſem, & Monachos S. Benedicti ſuper Padum, in controverſia: An hoc Monaſterium illi ſubjaceat, in Abbatis præſertim electione. 253
LXXII. Confirmatio bonorum omnium Monaſterii S. Bartholomæi Feſulan. Diœceſis, cui nonnulla conceduntur privilegia. 254
LXXIII. Monaſterium Reichenſpergenſe ſub protectione Sedis Apoſtolicæ ſuſcipitur; confirmatiſque bonis omnibus, plura Monachis & Præpoſito conceduntur privilegia. 255
LXXIV. Confirmatio bonorum, ad Toloſanam Eccleſiam pertinentium, quæ nullo modo auferri vel alienari poſſe, ſtatuitur. 256
LXXV. B. Euſebii Canonicorum Vercellen. Eccleſia ſub protectione Sedis Apoſtolicæ recipitur, cujus bona omnia confirmantur. 256
LXXVI. Monaſterium de Lerdecumba, a Stephano Anglorum Rege Cluniacenſi Monaſterio donatum, eidem confirmatur. 257
LXXVII. Ad omnes Archiepiſcopos, & Epiſcopos in idem argumentum. 257
LXXVIII. Item confirmatio donationis Loci, cui nomen de Prins, cum ſuis pertinentiis. 258
LXXIX. Privilegium confirmationis bonorum Monaſterii Rotenſis Ordinis S. Benedicti, quod ſub protectione Sedis Apoſtolicæ fore, liberumque ab omni laicali juriſdictione, declaratur. 258
LXXX. Privilegium confirmationis bonorum omnium Monaſterii S. Columbani Bobien. Diœceſis Ordinis Caſſinen. quod ſub protectione B. Petri recipitur. 259
LXXXI. Decretum, ut in Monaſteriis ab Ottone Bambergen. Epiſcopo fundatis, idem ſemper Ordo pro religionis & diſciplinæ ſpiritualis ſtabilitate atque immutabilitate conſervetur. 260
LXXXII. Confirmatio Eccleſiarum S. Remigii de Plajotro, de Barbona, de Lintis, de Lintellis, de ſancto Silveſtro, ab Attone Trecenſi Epiſcopo Cluniac. Monaſterio donatarum. 260
LXXXIII. Imperatori Lothario, & ejus loco Henrico Bavariæ Duci, conceditur inveſtitura Allodii terrarum, a Comitiſſa Mathilde Sedi Apoſt. donatarum. 261

# COELESTINUS II.

I. Confirmatio bonorum omnium, ad Canonicos ſancti Mariani Eugubinæ Civitatis pertinentium, cui privilegia nonnulla conceduntur. 261
II. Privilegium pro Monaſterio ſanctiſſimi Salvatoris, & ſancti Quirici Populonen. 262
III. Sancti Hieroſolymitani Sepulchri Fratres recipiuntur ſub protectione Sedis Apoſtolicæ, eiſque bona, & jura confirmantur. 263
IV. Confirmatio Eccleſiæ S. Mariæ in Undesdorf, bonorumque omnium ad eamdem pertinentium. 264
V. Privilegium confirmationis bonorum, ad Feſulanam Eccleſiam pertinentium, & jurium omnium, ejuſdem Epiſcopo ſpectantium. 264
VI. Enumeratio & confirmatio jurium, privilegiorum, ac bonorum Ferrarienſis Eccleſiæ: cui undecim maſſas minores de jure Sedis Apoſtolicæ donat Cœleſtinus PP. 265

# LUCIUS II.

I. Privilegium Confirmationis bonorum, jurium, & exemptionum Monaſterii S. Columbani Bobien. Diœceſis. 267
II. Privilegium confirmationis bonorum omnium, & jurium ſanctæ Ferrarienſis Eccleſiæ, quæ ſub perpetuo jure Sedis Apoſtolicæ cum pertinentiis omnibus eſſe & fore declaratur. 268
III. Confirmatio bonorum & privilegiorum, a Summis Pontificibus Monaſterio S. Petri Peruſii Ord. Caſſinen. conceſſorum. 270
IV. Simile privilegium Monaſterio S. Joannis Parmen. Diœceſis Ordinis Caſſinen. 271
V. Confirmatio bonorum omnium, & jurium ſanctæ Cremonenſis Eccleſiæ. 271
VI. Confirmatio jurium omnium, immunitatum, & bonorum ſanctæ Olivolenſis Eccleſiæ. 272
VII. Confirmatio concordiæ, initæ inter Canonicos Ruthenenſes & Monachos Maſſilienſes, ſuper Eccleſia S. Amantii, & ſepultura civium Ruthenenſium. 273
VIII. Confirmatio bonorum, quæ Gradenſis Eccleſia Conſtantinopoli, in Hiſtria, & Venetiis potitur. 274
IX. Confirmatio bonorum omnium, & jurium, ad Eccleſiam Regii Lepidi ſpectantium, cujus Epiſcopis Presbyteri in Regularium Eccleſiis, curam animarum exercentium, in ſpiritualibus ſubjiciuntur. 275
X. Privilegium confirmationis Eccleſiæ in Caſtro Halla Canonicorum Regularium S. Auguſtini, bonorumque ad eam pertinentium. 276

XI. Con-

Digitized by Google

XI. Confirmatio Primatus Toletanæ Eccleſiæ. 277
XII. Confirmatio privilegiorum omnium, a ſummis deceſſoribus Pontificibus Ariminenſi Eccleſiæ, ejuſque Epiſcopis conceſſorum. 277
XIII. Monaſterium Cluniacenſe ſoli Apoſtolicæ Sedi ſubjectum declaratur, eique confirmantur bona omnia, jura, atque immunitates. 278
XIV. Confirmatio bonorum, jurium, & privilegiorum Matricis Eccleſiæ Faventinæ. 280
XV. Monaſterio Omnium Sanctorum Baren. Diœceſis confirmatur privilegium Calixti PP. II. ac donationes omnes, eidem a Barenſ. Epiſcopis factæ. 281
XVI. Privilegium confirmationis bonorum, & elargitionis immunitatum Eccleſiæ ad Ripas Canonicorum S. Auguſtini Ratiſponen. Diœceſis. 282
XVII. Monaſterium S. Sabę, ab antiquo ſplendore & monaſtica diſciplina delapſum Abbatibus Cloniacenſibus committitur regendum cum pertinentiis ſuis. 282
XVIII. Literæ, quibus Lucius Papa oblatum ab Alphonſo Portugalliæ Rege Regnum ſuum tamquam Romanæ Eccleſiæ tributarium recipit, ſub annuo cenſu quatuor unciarum auri. 283

## EUGENIUS III.

I. Confirmatio privilegiorum a Conrado III. aliiſque Regibus, & Imperatoribus Ultrajectinæ Eccleſiæ conceſſorum. 284
II. Elargitio privilegiorum Monaſterio S. Salvatoris Papien. Diœceſis Ordinis Caſſinen. quod S. R. Eccleſiæ ſubjectum tantummodo declarator. 285
III. Simile privilegium Monaſterio ſancti Petri Peruſinæ Diœceſis ejuſdem Ordinis. 286
IV. Confirmatio donationum, a Germaniæ Proceribus, Epiſcopis, cæteriſque factarum Monaſterio Schyrenſi in Bavaria, cui nonnulla conceduntur privilegia. 287
V. Privilegium confirmationis bonorum omnium S. Verunenſis Eccleſię. 288
VI. Privilegium pro Monaſterio Columbano. 289
VII. Confirmatio, ſive renovatio, & nova conceſſio privilegiorum Monaſterio S. Joannis Euangeliſtæ Parmen. Diœceſis Ordinis Caſſinen. 290
VIII. Indictio Belli & Cruciatæ contra Paganos pro defenſione Terræ Sanctę Hieruſalem cum Indulgentiarum & privilegiorum conceſſione pro Cruce ſignatis. 292
IX. Confirmatio bonorum omnium & privilegiorum, a Summis Pontificibus Trenorcienſi Monaſterio conceſſorum. 293
X. Confirmatio fundationis Eccleſiæ S. Zenonis in Hallen. per Conradum Archiepiſcopum Saliſburgen. bonorumque omnium ei datorum, & quæ in futurum poterit acquirere. 294
XI. Confirmatio bonorum omnium, ac libertatum Monaſterii Nantuacenſis, quod Cluniacenſi Abbati ſubjectum declaratur. 294
XII. Monaſterium Cluniacenſe ſoli Apoſtolicę Sedi ſubjectum declaratur, eique confirmantur bona omnia, jura, & immunitates. 295
XIII. Confirmatio privilegiorum omnium, a Regibus Francorum Burdigalenſi Eccleſiæ conceſceſſorum. 297
XIV. Confirmatio Eccleſiæ Reicherſpergenſis Ordinis Canonicorum Sancti Auguſtini. 297
XV. Sequitur aliud ſimile privilegium pro Eccleſia ſancti Zenonis Hallen. 299
XVI. Conceſſio privilegiorum Eccleſiæ de Widberg Ordinis Præmouſtraten. Bambergen. Diœceſis. 299
XVII. Cœnobio S. Margaritæ in Oſterhoven. Ordinis Præmonſtraten. Bambergen. Diœceſis bona omnia confirmantor, privilegiaque nonnulla ad regularem diſciplinam ſubſtinendam conceduntur. 300
XVIII. Diploma pro Monaſterio S. Georgii in Bruſenningen. Diœceſi. 301
XIX. Privilegium pro Eccleſia ſancti Pancratii in Ranshoven. 302
XX. De Monachis in Eccleſia ſanctæ Genovefæ conſtituendis. 302
XXI. Monaſterium Rothonenſe ſub tuitione Sedis Apoſtolicæ ſuſcipitur, confirmatiſque bonis omnibus, nonnulla eidem conceduntur privilegia. 303
XXII. Monaſterium S. Mariæ de Alderſpach Ordinis Ciſtercien. Saliſburgen. Diœceſis ſub protectione Sedis Apoſtolicæ recipitur. 304
XXIII. Confirmatio tranſactionis ſuper Calderia de Ledone inter Willelmum Comitem Matiſconenſem & Petrum Abbatem Cluniacenſem. 304
XXIV. Confirmatio poſſeſſionum Abbatiæ Ninivenſis Ordinis Præmonſtratenſis, ejuſque receptio in protectionem Sedis Apoſtolicæ. 305
XXV. Simile Privilegium pro Afligemienſi Monaſterio Cameracen. Diœceſis. 306
XXVI. Savinienſi Monaſterio Ordinis Ciſtercien. bona omnia, ac ſubjectæ Abbatiæ confirmantur. 307
XXVII. Decretum, ut Eccleſię in Urbe & Diœceſi Cremonenſi exiſtentes, & pars Clericorum Eccleſiæ S. Marię, obedientiam, debitamque reverentiam in ſpiritualibus & temporalibus ipſi Epiſcopo præſtare debeant. 307
XXVIII. Confirmatio bonorum Abbatiæ de Tolla Placentinæ Diœceſ. cui nonnulla conceduntur privilegia. 308
XXIX. Decretum, ut Cappellani promittant obedientiam Rectoribus titulorum ſive Eccleſiarum: & de Arnaldo tamquam ſchiſmatico devitando. 308
XXX. Monaſterio SS. Salvatoris & Juliæ Martyris Brixien. Diœceſis Ordinis Caſſinen. bona omnia confirmantur, omnimodaque exemptio, aliaque conceduntur privilegia. 309
XXXI. Decretum, ut impoſterum Placentini Epiſcopi ab Archiepiſcopo Ravennate conſecrationem accipiant. 310
XXXII. Privilegium confirmationis bonorum omnium Monaſterii Altahenſis, ſeu Altæ inferioris, Saliſburgen. Diœceſis. 311
XXXIII. Omnia bona, & jura Lunenſis Eccleſiæ ſub ſua & beati Petri protectione ſuſcipit Eugenius PP. III. 311
XXXIV. Privilegium confirmationis bonorum omnium, & jurium, ad Monaſterium SS. Trinitatis, & Michaelis Archangeli de Mileto Militen. Diœceſis pertinentium. 312
XXXV. Confirmatio bonorum omnium, donationum, & exemptionum Monaſterii Tegernſeenſis, quod ordinario Epiſcopo ſubjectum in ſpiritualibus declaratur. 313
XXXVI. Privilegium Eccleſiæ Canonicorum B. Ma-
riæ

Digitized by Google

riæ in Raitenbuec. Friſingen. Diœceſis ſub Regula S. Auguſtini regularem vitam profitentium. 314
XXXVII. Privilegium Monopolitanæ Eccleſiæ. 314
XXXVIII. Confirmatio jurium omnium, ac privilegiorum Metropolitanæ Eccleſiæ Colonienſis. 316
XXXIX. Confirmatio bonorum omnium, ac privilegiorum Fulden. Monaſterii, Sedi Apoſtolicæ immediate ſubjecti, cujus Abbati Mitræ Annulique uſus conceditur. 317
XL. Confirmatio privilegiorum, ab Innocentio II. Rotenſi Monaſterio Ord. S. Benedicti conceſſorum. 318
XLI. Confirmatio Privilegii, a Paſchale PP. II. Acheruntinę Eccleſiæ conceſſi. 319
XLII. Privilegium confirmationis bonorum, ad ſanctam Imolen. Eccleſiam pertinentium. 319
XLIII. Confirmatio Tranſactionis initæ inter Magiſtrum Hoſpitalis Hieroſolymitani, & Comitem Forcalquerii ſuper caſtro de Manuaſca. 320
XLIV. Privilegium confirmationis bonorum Monaſterii Valciodorenſis ſupra Moſam fluvium. 321
XLV. Confirmatio bonorum omnium, & libertatum Monaſterii Rotenſis Canonicorum Regularium S. Auguſtini Ratiſponen. Diœceſis. 322
XLVI. Confirmatio Primatus Toletanę Eccleſię ſuper cæteras Eccleſias Hiſpaniarum. 322
XLVII. Sequitur ad Hiſpaniarum Epiſcopos in idem Argumentum. 323
XLVIII. Privilegium confirmationis bonorum, ſpectantium ad Eccleſiam Tarviſinam, quæ ſub protectione Sedis Apoſtolicæ ſuſcipitur. 323
XLIX. Invalidatio ſententiæ ab Epiſcopo Reginenſi latę in controverſia inter Monaſterium SS. Salvatoris & Juliæ ſuper dependentia quatuor villarum ad hoc Monaſterium pertinentium. 324
L. Confirmatio conſtitutionum (quæ Charta Charitatis appellantur) ab Ordine Ciſtercienſi Monachorum S. Benedicti pro ſuo bono regimine æditarum. 325
LI. Canonicis Baſilicæ S. Petri in Vaticano conceditur quarta pars oblationum omnium, quæ in eadem Eccleſia fiunt. 328
LII. Monaſterium Sarlatenſe (nunc Eccleſia Sarlatenſis) a Pipino & Carolo Principibus fundatum, ſub ſancti Petri tutela recipitur. 329
LIII. Confirmatio bonorum omnium, & jurium ſanctæ Aſtenſis Eccleſiæ, quorum directum dominium ſoli Epiſcopo conceditur. 330
LIV. Monaſterium S. Benedicti de Saxo Laterone Cluſinæ Diœceſis ſub protectione Sedis Apoſtolicæ recipitur, ejuſque bona omnia confirmantur. 331
LV. Monaſterio Beccenſi confirmatur poſſeſſio Eccleſiæ ſanctæ Trinitatis de Bello-Monte. 332
LVI. Sequitur in idem Argumentum. 332
LVII. Bituricenſi Eccleſię Primatus in Bituricenſem & Burdigalenſem Provincias confirmatur. 332
LVIII. Canonizatio S. Heinrici Primi, Romanorum Imperatoris. 333

## ANASTASIUS IV.

I. Confirmatio prærogativarum omnium, a ſummis Romanis Pontificibus Canonicis Piſanis conceſſarum, ac præcipue donationum eiſdem ab Eugenio PP. III. factarum. 334
II. Privilegium Beneventanæ Eccleſiæ, ejuſque Archiepiſcopis conceſſum ab Anaſtaſio Papa Quarto. 335
III. Privilegium immunitatis, omnimodæque exemptionis Monaſterii S. Anthimi montis Ilcini, rerumque omnium ad illud pertinentium confirmatio. 336
IV. Confirmatio bonorum omnium ad Arelatenſem Eccleſiam ſpectantium, ac tranſactionis initæ inter Raimundum Archiepiſcopum & Anfoſum Comitem Toloſanum. 337
V. Privilegium confirmationis bonorum omnium, & jurium S. Maſſilienſis Eccleſiæ. 337
VI. Privilegium confirmationis bonorum omnium S. Feſulanæ Eccleſiæ, ac privilegiorum eidem a ſummis Romanis Pontificibus conceſſorum. 338
VII. Decretum, ut Monaſterium Glannofolienſe ſancti Mauri Antiſiodoren. Diœceſis, Apoſtolicæ Sedi immediate ſubjectum ſit cum bonis ſuis omnibus, ſub obedientia tamen Monaſterii Caſſinenſis. 339
VIII. Mitræ uſus Abbati Monaſterii S. Sixti Placentinæ Diœceſis in ſolemnioribus feſtivitatibus conceditur. 340
IX. Privilegium confirmationis bonorum omnium S. Reatinæ Eccleſiæ. 340
X. Confirmatio jurium omnium Aprutinę Eccleſiæ, cujus fines deſignantur. 341
XI. Monaſterio Savignienſi Ordinis Ciſtercien. ſubjectæ Abbatiæ omnes confirmantur. 342
XII. Confirmatio bonorum, donationum, & privilegiorum Hoſpitalis de Miſericordia Placentinæ Civitatis. 343
XIII. Confirmatio Sententiæ ab Eugenio PP. III. latæ in controverſia quadam inter ſancti Laurentii ex una, & ſancti Alexandri altera ex parte Canonicos Bergomenſis Civitatis. 344
XIV. Confirmatio Canonicorum Regularium Ordinis ſancti Auguſtini in ſacroſancta Lateranenſi Eccleſia, cum gratiarum clargitione. 345
XV. Hoſpitale & Religio S. Joannis Hieroſolymitani ſub Sedis Apoſtolicæ protectione ſuſcipitur cum privilegiorum elargitione. 346
XVI. Caſſinenſi Cœnobio confirmantur Eccleſiæ a Verulano & Anagnino Epiſcopis ei donatæ, & tantum terrę in Puliano territorio Anagnino, quantum duobus paribus boum annuatim ſufficere debeat ad arandum. 347

## HADRIANVS IV.

I. Gradenſibus Patriarchis Primatus ſuper Jadertinum Archiepiſcopum, ejuſque Suffraganeos Epiſcopos conceditur: reſervato tamen Romanis Pontificibus jure, Pallium eidem Archiepiſcopo elargiendi. 348
II. Monaſterium Balmenſe in Archiepiſcopatu Biſuntinenſi, Cluniacenſi Abbati regendum committitur, cum Decreto, ut illius Rectores, non Abbates, ſed Priores tantummodo in futurum denominentur. 349
III. Raynerio Senenſi Epiſcopo facultas conceditur, Eccleſiam conſtruendi in fundo Montis Bonizi ſub annuo cenſu unius Bizantii, Lateranenſi Patriarchio perſolvendo. 350
IV. Bellunenſes Canonicos ſub protectione Sedis

Apoſtolicæ ſuſcipit, bonaque omnia ad eoſdem pertinentia confirmat. 351
V. Henrico II. Angliæ Regi conceditur privilegium occupandi Hiberniam, & adjacentes Inſulas: ſalvo jure Romanæ Eccleſiæ, & cæterarum Eccleſiarum. 351
VI. Monaſterii S. Mariæ de Caramagna Aſten. Diœceſis adminiſtratio hujuſce Eccleſiæ Epiſcopo committitur. 352
VII. Confirmatio Primatus Toletanæ Eccleſiæ, cui Complutenſis, & quæ poſt Saracenorum invaſionem proprios amiſere Metropolitas, ſubjiciuntur. 352
VIII. Confirmatio bonorum, privilegiorum, & exemptionum Eccleſiæ S. Zenonis in Hallen. Salsburgen. Diœceſis. 353
IX. Confirmatio bonorum Eccleſiæ in Staingaden. Canonicorum Ordinis Præmonſtraten. & privilegiorum conceſſio. 354
X. Confirmatio bonorum, ad Canonicos Eccleſiæ Sancti Conſtantii de Urbe-veteri pertinentium. 355
XI. Confirmatio bonorum omnium, & jurium, ad Canonicos Ferrarienſis Eccleſiæ pertinentium. 356
XII. Eccleſiæ S. Pancratii in Ranshoven. ſuis in bonis confirmatur, & Diœceſano Epiſcopo in ſpiritualibus ſubjecta declaratur. 357
XIII. Confirmatio bonorum omnium Monaſterii ſancti Vitalis Ordinis Caſſinen. Ravennaten. Diœceſis, quod ſub protectione Sedis Apoſtolicæ ſuſcipitur. 358
XIV. Confirmatio bonorum, donationum, & privilegiorum, a Summis Pontificibus Ravellenſi Eccleſiæ conceſſorum. 359
XV. Confirmatio compoſitionis initæ inter Arducium Epiſcopum, & Amedeum Comitem, Gebennenſes. 359
XVI. Confirmatio bonorum omnium Gebennenſis Eccleſiæ, & largitionum eidem factarum a Friderico Ænobarbo Imperatore. 361
XVII. Henrico Gradenſi Patriarchæ Patriarchalem dignitatem firmat, & Primatum ſuper Jadertinum Archiepiſcopum. 362
XVIII. Conceſſio Patriarchæ Gradenſi, ut Conſtantinopoli, & in aliis Urbibus Imperii Conſtantinopolitani, in quibus Veneti plures habent Eccleſias, Epiſcopos ordinare & conſecrare poſſit. 363
XIX. Monaſterio SS. Trinitatis de Monte Sacro Ordinis Caſſinen. Sipontinæ Diœceſis, confirmatis bonis omnibus, nonnulla conceduntur privilegia. 364
XX. Privilegium, quo confirmantur jura, ac poſſeſſiones Abbatiæ S. Auguſtini Lemovicenſis. 365
XXI. Privilegium confirmationis donationum, Monaſterio in Pruſenningen. factarum, cui nonnulla privilegia conceduntur. 366
XXII. Monaſterio SS. Nazarii & Celſi Veronen. Diœceſis bona omnia confirmantur: ſalvo cenſu annuo Palatio Apoſtolico perſolvendo; ejuſque Monachis Abbatis ſui electio committitur. 367

## ALEXANDER III.

I. Clerum & Populum Bononienſem, quos de legitima ſui in Pontificem electione certiores reddit, ad perſiſtendum in ſui obedientia ac fidelitate exhortatur. 369
II. Monaſterio Caſſinen. quod primum totius Italiæ declarat, bona ac libertates omnes confirmat, novaque concedit privilegia. 370
III. Confirmatio bonorum omnium, ac privilegiorum conceſſio Monaſterio S. Mariæ de Rievalle Ordinis Ciſtercienſis. 372
IV. Privilegium confirmationis bonorum, ac libertatum Eccleſiæ S. Cuthberti de Kadeferd. 374
V. Canonizatio S. Eduardi Regis Angliæ, ejuſque adſcriptio in numerum SS. Confeſſorum. 375
VI. Privilegium confirmationis Archiepiſcopatus Januenſis, ac bonorum omnium, ad eum ſpectantium, cui nonnulla Monaſteria, atque Eccleſiæ conceduntur. 375
VII. Confirmatio ſtatutorum, ab Hugone Rotenenſe Archiepiſcopo pro Ordine & quiete Cleri ſuæ Diœceſeos. 376
VIII. Privilegium confirmationis donationum omnium, factarum Monaſterio de Khorney. 377
IX. Confirmatio privilegiorum Prioratus ſanctæ Mariæ de Campo in pago Ruſcinonenſi. 378
X. Confirmatio bonorum omnium, ac pertinentiarum Monaſterii de Rorsham, quod ſub protectione Sedis Apoſtolicæ ſubjicitur. 379
XI. Confirmatio bonorum omnium Monaſterii beatæ Mariæ de Shyrbone, quod ſub protectione Sedis Apoſtolicæ recipitur. 380
XII. Confirmatio, privilegiorum Monaſterii Cangonenſis. 381
XIII. Confirmatio Inſtitutionis Canonicæ in Placentina Eccleſia; in qua decernitur, ut Archipresbyter a Canonicis ſolummodo eligatur. 382
XIV. Confirmatio cujuſdam privilegii, ab Urbano PP. II. Guixalenſi Monaſterio conceſſi. 382
XV. Canonizatio S. Bernardi, primi Abbatis Claravallenſis, & Inſtitutoris Ordinis Monachorum Ciſtercienſium S. Benedicti, ejuſque relatio in numerum Sanctorum Confeſſorum, cum inſtitutione ſuæ feſtivitatis. 383
XVI. Monaſterio S. Crucis Ordinis S. Benedicti Burdigalen. Diœceſis, quod ſub protectione ſuſcipit Sedis Apoſtolicæ, bona omnia confirmat, nonnullaque elargitur privilegia. 384
XVII. Privilegium confirmationis bonorum & conceſſioni immunitatum Monaſterio S. Satyri Bituricen. Diœceſis. 385
XVIII. Confirmatio Monaſterii Boni-fontis Aduren. Diœceſis, bonorumque omnium ad illud ſpectantium, quæ diminui, aut quolibet modo moleſtari interdicitur. 386
XIX. Monaſterium S. Illidii, ejuſque poſſeſſiones omnes Claramonten. Diœceſis ſub tutela Sedis Apoſtolicæ ſuſcipiuntur. 387
XX. Simile privilegium pro Monaſterio Mauziacenſi ejuſdem Diœceſis. 388
XXI. Confirmatio bonorum omnium, pertinentium ad Monaſterium S. Savini Tarbien. Diœceſis. 389
XXII. Confirmatio Primatus Cantuarienſis Eccleſiæ. 390

XXIII. Con-

XXIII. Confirmatio bonorum omnium, ac privilegiorum, a prædeceſſoribus ſummis Pontificibus Rivipollenſi Monaſterio conceſſorum. 390
XXIV. Ad Epiſcopum Placentinum, ut ablatam Canonicis S. Antonini ejuſdem Civitatis terram de Burneto eiſdem reſtituat. 391
XXV. Monaſterium Monialium S. Victorini in Civitate Beneventana Apoſtolicæ Sedi immediatè ſubjectum declaratur, nonnulliſque augetur privilegiis. 391
XVI. Confirmatio bonorum ad Monaſterium ſanctorum Felicis & Fortunati Vicentinæ Civitatis, ac donationum omnium eidem a Vicentinis Epiſcopis factarum. 392
XXVII. Privilegium Monaſterio S. Reparatæ de Marradio Ordinis Vallis-umbroſæ Faventinæ Diœceſis. 393
XXVIII. Cuicumque perſonæ, Rivipollenſis Monaſterii Monachos, eoſque præſertim, qui ex Montanis victualia ad Monaſterium deferunt, moleſtare ſub excommunicationis pœna interdicitur. 394
XXIX. Privilegium confirmationis bonorum omnium, ac privilegiorum Cavenſis Monaſterii, cui nonnulla alia de novo conceduntur. 394
XXX. Epiſcopalis Sedes Syracuſanę Civitati reſtituitur, ejuſque Epiſcopus Pallio donatus, Apoſtolicæ Sedi immediatè ſubjicitur. 396
XXXI. Ad Epiſcopos Angliæ contra inveſtituras beneficiorum Eccleſiaſticorum a Laicis uſurpatas, quæ irritæ nullæque declarantur. 398
XXXII. Privilegium Eccleſiæ Hellen. S. Zenonis. 398
XXXIII. Confirmatio Caſtrorum, bonorum, ac jurium omnium Aſtenſis Capituli. 399
XXXIV. Confirmatio bonorum, ac conceſſio nonnullorum Privilegiorum, atque immunitatum Monaſterio Monialium S. Fabiani de Farinate, ac S. Damiani de Donaria Lauden. Diœc. 400
XXXV. Privilegium confirmationis bonorum Monaſterii SS. Joannis & Andreæ de Bonavalle Pictavien. Diœceſis; cujus Monialibus conceditur jus præſentandi Presbyteros pro Parochiis eidem Monaſterio ſubjectis. 401
XXXVI. Deſtinatio Legatorum in Angliam ad cognoſcendum de cauſis inter Regem & Thomam Archiepiſcopum Cantuarienſem. 402
XXXVII. Ad omnes Principes, & Chriſtifideles de ſubſidio ferendo in recuperationem Terræ S. 403
XXXVIII. Sequitur in idem Argumentum ad omnes Eccleſiarum Prælatos. 404
XXXIX. Monaſterii Admontenſi bona omnia confirmans, nonnulla privilegia ad Monachorum quietem indemnitatem, & decorem elargitur. 404
XL. Privilegium confirmationis bonorum omnium ad Canonicos Tarviſinæ Eccl. pertinentium. 406
XLI. Literæ ad Epiſcopos Angliæ, ne Henrici filius Rex coronetur abſque præſtito juramento de conſervandis juribus eccleſiaſticis. 407
XLII. Ad Epiſcopos Angliæ, ne quis Henrici filium coronet, cum hoc de jure pertineat Archiep. Cantuarienſi. 407
XLIII. De inſtituendis Quadraginta Canonicis in Tornacenſi Eccleſia ex triginta Præbendis opulentioribus. 408
XLIV. Confirmatio bonorum omnium Lingonenſis Eccleſiæ, ac conſuetudinum Capituli ejuſdem Eccleſiæ, cujus Canonicis nonnulla conceduntur privilegia. 408
XLV. Monaſterium S. Geruntii Callien. Diœceſis ab Ordinarii juriſdictione exemtum, ſolique Apoſtolicæ Sedi ſubjectum declaratur. 409
XLVI. Privilegium confirmationis bonorum Monaſterii Caſæ Marii Verulanæ Diœceſis Ordinis Ciſtercienſium, cui multa conceduntur privilegia, & immunitates. 409
XLVII. Contra nonnullos abuſus, ac potius nefanda ſcelera inceſtus, ſuffocationes prolis, celebrationes Miſſæ cum ſicca fęce vini, ac micis panis vino intinctis, ac Matrimonia ſine Sacerdotali benedictione facta. 410
XLVIII. Decretalis contra ſimoniacam labem, aliaq; cõtra diſciplinam eccleſiaſticam perpetrata. 411
XLIX. De ſuſpenſione Archiepiſcopi Eboracen. & Dunelmen. & excommunicatione Londonien. & Saresbirien. tamquam jurium Cantuarien. Eccleſiæ invaſorum. 414
L. Statutum, ne cuilibet Sublacenſis S. Benedicti Monaſterii Abbati illius bona dilapidare liceat: quod ſi contingat, ad Sedem Apoſtolicam eſſe reclamandum. 415
LI. Confirmatio bonorum, & conſuetudinum omnium Capituli Eccleſiæ Pariſienſis, ac præcipue Præbendæ S. Genovefæ. 415
LII. Confirmatio bonorum omnium, & jurium S. Eugubinæ Eccleſiæ. 416
LIII. Londonienſi & Saresbirien. Epiſcopis pęnitentia infligitur, quod ſine conſenſu Archiepiſcopi Cantuarienſis Regem coronarunt. 416
LIV. Confirmatio cujuſdam Decreti Capituli Pariſien. pro reſidentia Canonicorum Forinſecorum. 417
LV. Confirmatio libertatum, & conſuetudinum Eccleſiarum Regni Scotiæ. 417
LVI. Confirmatio Monaſterii S. Coſmę de Tagliacotio Ord. Caſſinen. bonorumq; omnium, ad illud pertinentium. 418
LVII. Erectio novi Epiſcopatus Cephaladitani, bonorumque omnium eidem a Meſſanenſi Epiſcopo datorum, & exemptionum a Siciliæ Regibus conceſſarum confirmatio. 419
LVIII. Confirmatio Sententiæ interdicti, latæ a Delegatis Apoſtolicis in Ciſmarinam terram Regis Anglię propter vim illatam S. Thomæ Cantuarienſi Archiepiſcopo. 420
LIX. Confirmatio bonorum omnium, pertinentiarum, conſuetudinum Monaſterii S. Marię de Aquiſtris Burdigalen. Diœc. quod ſub protectione Sedis Apoſtolicę ſuſcipitur. 420
LX. Privilegium pro Monaſterio Morimundenſi Ordinis Ciſtercien. Mediolanen. Diœceſis. 421
LXI. Tranſactionem quamdam de nonnullis Eccleſiis, inter Caſſinenſes Monachos & Fundanum Epiſcopum factam, apoſtolica roborat confirmatione. 422
LXII. Ad Archiepiſcopum Auxitanum, & Abbatem Maſſilien. ut Monachis inobedientibus pęnitentiam congruam imponant. 422
LXIII. Definitio controverſiæ inter Canonicos Pratenſis Eccleſię, & Plebanum S. Juſti ejuſdem territorii ſuper mortuorum ſepultura. 422
LXIV. Confirmatio bonorum omnium, ac privilegiorum Monaſterii Monialium S. Mariæ Syningthmayte. 423
LXV. Tabulam auream, ſibi donatam, Caſſinenſi Cœnobio reſtituit, ab eoque impoſterum alienari ſub anathemate prohibet. 423
LXVI. Canonizatio S. Thomæ Cantuarien. Archiepiſcopi, ejuſque adſcriptio in Cathalogo Sanctorum Martyrum. 424

LXVII. Ad

LXVII. Ad Monachos Cantuarienſis Eccleſiæ de Canonizatione S. Thomæ hujus Eccleſiæ Archiepiſcopi, cujus corpus ſub Altari recondi præcipitor. 424
LXVIII. Monaſterio S. Savini Placentinæ Diœceſis, quod ſub protectione Sedis Apoſtolicæ ſuſcipitur, bona omnia confirmantur, nonnullaque conceduntur privilegia. 425
LXIX. Ut decimam Clauſi, Monaſterio S. Savini Placentinæ Diœc. injuſtè ab Hugone Epiſcopo ablatam, eidem reſtituat. 426
LXX. Confirmatio jurium ac bonorum omnium, ad Teatinam Eccleſiam pertinentium. 426
LXXI. Confirmatio ſententiæ, latæ a Brixienſi Epiſcopo in controverſia inter Placentinum Epiſcopum, & Parmenſem, ſuper Eccleſia Caſtri ſpeculi, & Eccleſia S. Chriſtinæ, quę Placentino adjudicatur. 427
LXXII. Privilegium confirmationis bonorum Capuanæ Eccleſiæ, quæ enumerantur. 428
LXXIII. Confirmatio univerſorum bonorum, ac privilegiorum conceſſio Eccleſiæ S. Mariæ de Luſelde. 429
LXXIV. Privilegium confirmationis Collegii ſancti Salvatoris Canonicorum Oppidi S. Pauli, bonorumque ad illud pertinentium, & conceſſionis nonnullarum immunitatum. 430
LXXV. Confirmatio bonorum, ac privilegiorum conceſſio Eccleſiæ de Stokes. 430
LXXVI. Monaſterio S. Michaelis de Monte Caveoſo, cujus Abbati Mitræ & Annuli uſus ſtatutis diebus concedit: bona omnia confirmans ac privilegia: interdicti tempore divina officia recitare elargitur. 431
LXXVII. Archidiaconum & Canonicos Aſculanę Eccleſiæ ſub protectione Sedis Apoſtolicę ſuſcipiens. eiſdem bona omnia confirmat, multaque largitur privilegia. 432
LXXVIII. Confirmatio Monaſterii Montis regalis Ordinis S. Benedicti, a Willelmo II. Siciliæ Rege nuper conſtructi, bonorumque ad illud pertinentium. 433
LXXIX. Conceſſio privilegiorum, & confirmatio bonorum omnium Balneolen. Monaſterii, quod ſub Sedis Apoſtolicæ protectione ſuſcipitur. 435
LXXX. Approbatio Inſtituti Militiæ S. Jacobi de ☞ Spatha in Hiſpania. 436
LXXXI. Privilegium approbationis Archimandri- ☞ tatus Meſſanenſis. 439
LXXXII. Privilegium confirmationis bonorum, atque immunitatum Monaſt. Vallis-umbroſæ. 440
LXXXIII. Bona & jura Monaſterii S. Mariæ de Florentia Ord. Caſſinen. confirmans, quamplurima ei privilegia, atque exemptiones concedit. 441
LXXXIV. Confirmatio privilegiorum, a Summis Romanis Pontificibus conceſſorum Monaſterio S. Joannis in Venere Teatinę Diœceſis, ac omnimoda exemptio a juriſdictione Ordinarii. 442
LXXXV. Podius Bonitius, in Diœceſi Florentina poſitus, Senenſibus Epiſcopis adjudicatur. 444
LXXXVI. Confirmatio Monaſterii de Boſcodimo, bonorumque ad illud pertinentium: & inhibitio ne quis de eius novalibus aut nutrimentis animalium decimas exigat. 444
LXXXVII. Confirmatio donationum omnium, favore Capituli & Canonicorum Aquilejenſis Eccleſiæ factarum. 445
LXXXVIII. Approbatio Inſtituti Ordinis Carthuſianorum. 446
LXXXIX. Bona omnia Veronenſis Eccleſiæ confirmantur Capitulo & Canonicis: addito decreto, quod abſque ſanioris partis conſenſo alienari non poſſint. 447
XC. De pace cum Friderico Imperatore Venetiis ☞ inita, eiuſque abſolutione. 448
XCI. Decretum, quod Moniales de Swina, & de Cotum, exemptæ omnino ſint a ſolutione decimarum. 448
XCII. Confirmatio bonorum omnium Monaſterii Monialium S. Mariæ de Noliano Tarviſinæ Diœceſis; ac nonnullorum privilegiorum atque immunitatum nova conceſſio. 449
XCIII. Confirmatio bonorum omnium Eccleſiarum Monaſteriorum ad Aquileienſem Eccleſ. pertinentium, ac juriſdictionis in ſexdecim ei ſubjectis Epiſcopatibus. 449
XCIV. Indictio XI. Sacri & Generalis Concilii Lateranenſis III. 450
XCV. Confirmatio privilegiorum ab Eugenio PP. III. Monaſt. S. Quirini Tegernee conceſſorum. 451
XCVI. Monaſterio S. Nazarii Laurishamen. Diœceſis, qood ſub protectione Sedis Apoſt. ſuſcipitur, bona omnia confirmantur, nonnullaque conceduntur privilegia. 452
XCVII. Lunenſibus Epiſc. confirmatur jus benedicendi Abbatem S. Capraſii Arelenſis Monaſt. 453
XCVIII. Privilegium confirmationis bonorum omnium, ad Capitulum & Canonicos Concordien. Eccleſiæ pertinentium. 453
XCIX. Confirmatio bonorum, jurium, ac privilegiorum S. Colonien. Eccleſiæ: cujus Canonicis Dalmaticæ ac Mitræ uſus conceditur. 454
C. Aſſignatio nonnullorum pro ſubſtentatione Lombardi, qui Beneventanum Archiepiſcopatum dimiſit. 455
CI. Privilegium Archipresbytero, Præpoſito, & Canonicis Eccleſiæ Ferrarienſis. 455
CII. Alphonſo Portugallenſi Duci Regius Titulus conceditur, ejuſque Regnum ſub protectione Sedis Apoſtolicæ ſuſcipitur. 456
CIII. Privilegium Monopolitanæ Eccleſię. 457
CIV. Confirmatio bonorum omnium & privilegiorum Monaſt. Monialium S. Zacharię Venetiarum. 458
CV. Reſcriptum confirmationis Papæ ſtatutorum Regni Poloniæ. 459
CVI. Eccleſia S. Petri Iſcen. Tiphernatis Diœceſis (nunc Urbanenſis) a Tiphernatis Epiſcopi juriſdictione eximitur. 460
CVII. Confirmatio Eccleſiæ Dignenſis, bonorumque ad illam ſpectantium, ac aſſignatio duodecim tantùm Canonicorum, qui ei inſerviant. 461
CVIII. Privilegium confirmationis bonorum omnium Capituli Canonicorum Tarviſinæ Eccleſię, & cujuſdam novæ conſtitutionis pro illorum indemnitate, ab eis ęditæ. 461
CIX. Monaſterio S. Petri de Certeſeya Wintonien. Diœc. bona omnia, atque immunitates confirmantur: nonnullaq; conceduntur privilegia. 462
CX. Privilegium confirmationis bonorum omnium, libertatum, & conſuetudinum Monaſterii Monialium S. Mariæ de Ettona. 463
CXI. Templum, quod ſitum eſt Jeroſolymis, variis communit privilegiis; prohibens, ne quis eum locum, bonaque ad Templarios pertinentia, perturbet. 463
CXII. Confirmatio conſtitutionum Ord. Ciſtercien. cui nonnulla conceduntur privilegia. 465
CXIII. Canonizatio S. Theobaldi Eremitæ. 467

# ALEXANDER II.
## PONTIFEX CLVI.
## ANNO DOMINI MLXI.



ALEXANDER II. antea Anſelmus, Patria Mediolanenſis, Lucenſis Epiſcopus, electus eſt Summus Pontifex Kalend. Octobris anno 1061., ſed quo die inthronizatus ſit, non conſtat. Sedit a die Electionis annos xi. menſes vi. & dies xxi. (a) temporibus Conſtantini Ducadis, mox Romani Diogenis, hinc Michaelis Ducadis C. F., in Oriente Imperatorum, & Henrici IV. Germaniæ Regis. Obiit in Palatio Lateranenſi die 21. Aprilis anni 1073. & ſepultus eſt in eadem Baſilica. Vacavit Sedes vix ad diem.

Schiſma Vigeſimum ſecundum.

Cum Agnes Imperatrix, Henrici IV. Germaniæ Regis Mater, audiviſſet electum a Cardinalibus Romæ Alexandrum Papam, ipſa, filiuſque (imminebat ſiquidem graviſſimum Eccleſiæ periculum a Baſilienſe Pſeudo Synodo per Henricum Regem, Parmenſis Epiſcopi, qui regius erat Cancellarius, ſuaſu coacta) graviter tulere, Cadolumque Parmenſem Epiſcopum a Placentino dumtaxat, & Vercellenſi Epiſcopis ipſa die feſtivitatis Apoſtolorum Simonis & Judæ in Papam eligi faciunt, ſcilicet 27. die ab Alexandri II. legitimi Papæ electione. Hic Antipapa, quum Roma, in Menſe Aprili anni ſequentis fruſtra obſeſſa, clam cum magno dedecore paucis admodum cum comitantibus aufugiſſet, ipſa die vigiliarum Apoſtolorum Simonis & Judæ ab omnibus Theutonicis, & Italicis Epiſcopis, in Osborienſi Concilio congregatis, damnatus eſt, atque depoſitus: quod etiam poſtea a Mantuano quoque Concilio factum.

(a) Sic habet primus Vigeolii Catalogus, in ſecundo adducuntur dies 14. octavus ex præfixis Criticæ Baronianæ habet annos xi. m. v. d. xxii. computato fortaſſe depoſitionis die.

I.

Monaſterium Fructuarienſe ſub Apoſtolicæ Sedis protectione recipitur; confirmaturque permutatio Terræ cujuſdam, inter Abbatem & Albertum Ypporegienſem Epiſcopum inita.

Alexander Servus Servorum Dei Alberto venerabili Abbati ſanctæ Fructuarienſis Eccleſiæ, ſuiſque Succeſſoribus, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

*Ex Vet. Cod. Vatic.*

S Vuillelmus Divionenſis Abbas Monaſterii Fructuarienſis extructor.

COgnoſcentes, quod Fructuarienſe Cœnobium, quod conſtructum eſt a D. Willelmo Abbate Divionenſis Cœnobii, jam olim a prædeceſſoribus noſtris Joanne, & Benedicto, item Joanne, Clemente, atque Leone totius libertatis & ſecuritatis munitum eſt, & nos humillimis precibus Abbatis ipſius Monaſterii, nomine Alberti, annuentes, corroboramus noſtri etiam Privilegii firmitate, ut ſub tuitione Apoſtolicæ Sedis conſtitutum nullius alterius Eccleſiæ poteſtati ullo modo ſubdatur; ideo Dei, ſanctique Petri, ac noſtra auctoritate ſtatuimus, ut neque in mundanis neque in eccleſiaſticis rebus vel ordinationibus nullus homo &c. aliqua gravamina vel præjudicia audeat inferre: ſed omnia, quæ collata ſunt eidem Cœnobio, & uſque in finem ſæculi conferenda in quibuſcumque rebus mobilibus & immobilibus, in poteſtate & ordinatione Abbatum ipſius loci ſine alicujus contradictione conſiſtant. Igitur præcipientes præcipimus, & ſtatuentes ſtatuimus ex auctoritate beati Petri Principis Apoſtolorum, ut nulli liceat &c.

Omnimoda Monaſterii immunitas.

Confirmatio permutationis.

Inſuper etiam confirmamus, & ex noſtra auctoritate conſtituimus, ut ſupradictum Monaſterium in perpetuo teneat & poſſideat ſine alicujus contradictione terram, & decimas, quas Albertus Yporienſis Epiſcopus commutavit cum Alberto Abbate prædicti Monaſterii, ſicut in cartula commutationis continetur, anno ab Incarnatione Domini Noſtri Jeſu Chriſti 1063. ſecundo die menſis Februarii, Indictione prima: Sed ne iis ſanctis ordinationibus quiſpiam invidus vel audax rebellis præſumat obviare, Apoſtolica cenſura interdicimus & prohibemus ſub divini judicii obteſtatione, atque anathematis interminatione. Idcirco &c. Datum in ſacro Lateranenſi Palatio decimo Kalendas Aprilis per manus Petri Bibliothecarii S. Romanæ Eccleſiæ Acholyti, vice Domini Annonis Colonienſis Archiepiſcopi, & ipſius S. R. E. Archi Cancellarii, anno vero ſecundo Domini Alexandri Secundi Papæ, ab Incarnatione Domini MLXIII. Indictione prima.

Anathema &c.

Dat. die 23. Martii anno Domini 1063. Pont. Alex. anno II.

II.

Alexander PP. in Concilio Romano Inceſtuoſorum errorem damnat. (a)

AD Sedem Apoſtolicam perlata eſt quæſtio noviter exorta de gradibus conſanguinitatis, quam quidam legum & canonum imperiti excitantes, eoſdem propinquitatis gradus contra ſacros canones, & eccleſiaſticum morem numerare nituntur: novo & inaudito errore affirmantes, quod germani fratres vel ſorores inter ſe ſint in ſecunda generatione, filii eorum, vel filiæ in quarta, nepotes vel neptes in ſexta: talique modo progeniem computantes, & hujuſmodi ſexto eam gradu terminantes, dicunt, deinceps viros ac mulieres inter ſe poſſe nuptialia jura contrahere. Et ad hujuſmodi profanum errorem confirmandum, in argumentum aſſumunt ſæculares leges, quas Juſtinianus Imperator promulgavit de ſucceſſionibus conſanguineorum: quibus confiſi oſtendere moliuntur, fratres in ſecundo gradu eſſe numeratos, filios eorum in quarto, nepotes ſint in ſexto. Sic ſeriem genealogiæ terminantes, numerationem Sanctorum patrum, & antiquam Eccleſiæ computationem ad nos uſque perductam perverſa quadam calliditate diſturbare nituntur. Nos vero, Deo annuente, in ſynodo habita in Lateranenſi conſiſtorio, convocatis ad hoc opus Epiſcopis, & Clericis, atque judicibus diverſarum Provinciarum, denique diu ventilatis legibus & Sacris Canonibus, diſtincte invenimus ob aliam atque aliam cauſam, alteram legum fieri, alteram canonum computationem. In legibus ſiquidem ob nihil aliud ipſorum graduum mentio facta eſt, niſi ut hæreditas, vel ſucceſſio ab una ad alteram perſonam inter conſanguineos deferatur: in canonibus vero ob hoc progenies computatur, ut aperte monſtretur uſque ad quotam generationem a conſanguineorum ſit nuptiis abſtinendum. Ibi præſcribitur, ut hæreditas propinquis modo legitimo conferatur: hic vero ut rite, & canonice inter fideles nuptiæ celebrentur. In legibus diſtincte non numerantur gradus, niſi uſque ad ſextam, in Canonibus uſque ad ſeptimam diſtinguuntur generationem. Hac igitur de cauſa, quia hæreditates nequeunt deferri niſi de una ad alteram perſonam; idcirco curavit ſæcularis Imperator in ſingulis perſonis ſingulos præfigere gradus. Quia vero nuptiæ ſine duobus non valent fieri perſonis, idcirco ſacri canones duas in uno gradu conſtituere perſonas. Utramque tamen computationem, ſi attente, & ſubtiliter perſpecta fuerit, idem ſenſiſſe, & eamdem eſſe in eis ſententiam, atque ad eumdem terminum convenire manifeſtiſſimum erit. Juſtinianus namque uſque ad quē gradum conſanguinitas ipſa perduret, in ſuis legibus non definivit: canones vero ultra ſeptimam nullam numeravere generationem. Sexto quippe gradu determinato, in ipſis legibus ſubintulit Imperator: *Hactenus oſtendiſſe ſufficiat, quemadmodum gradus cognationis numerentur. Namque ex his palam eſt intelligere, quemadmodum ulteriores quoque gradus numerare debeamus: generata quippe perſona ſemper gradum adiicit.* Ecce in his brevibus verbis aperte oſtenditur, tales gradus, quales iſti computant, non tantum uſque ad ſextum, verum etiam ultra numerari debere, quippe cum ultra ſextum ulteriores gradus numerandos eſſe decernat; Ubi enim ulteriores nominat gradus, aperte indicat non ſex tantum modo eſſe gradus, ſed ſex finitis, adhuc alios numerandos. Nec mirum, cum in præcedentibus ipſe firmavit Imperator, decimo etiam gradu conſanguineos

(a) Per illud tempus error Inceſtuoſorum a quibuſdam jure conſultis excitatus atque defenſus eſt, qui auctoritate Juſtiniani Imperatoris eadem ratione, qua in ſucceſſionibus, gradus conſanguinitatis numerandos eſſe docebant. Impugnavit eum errorem præ cæteris Petrus Damiani. Cumque ejus ſcriptis tolli non poſſet, & ad eum comprimendum auctoritate apoſtolica opus eſſet: Alexander Papa, Romæ ſynodum indixit, in qua contra defenſores illius erroris hoc decretum edidit, cujus pars a Gratiano deſcribitur 35 *quæſt. 4. cap. Ad Sedem apoſtolicam &c.* Nos vero integrum excripſimus ex Harduin, *Collect. Concil. Tom. VI. Par. 1. col. 1102.*

neos ſibi inter ſe poſſe ſuccedere. Cum enim decimum nominat, non eſſe tantum modo ſex, luce clarius confitetur. Hi ergo evigilent, & aciem mentis, ſi poſſunt intendant, quos hactenus iſtius modi perculit error. Enim vero ubi ſecundum leges inter agnatos, vel cognatos defertur ſucceſſio, conſanguineos eſſe non dubium eſt. Neque enim ſibi ſuccederent, niſi inter ſe parentelæ vinculo tenerentur: ſuccedunt autem inter ſe, teſte Juſtiniano, in decimo gradu: conſanguinei igitur ſibi ſunt, qui ſibi ſuccedunt. Quod ſi in decimo gradu conſanguinei ſibi exiſtunt, non eſt terminata conſanguinitas, ut iſti fatentur, in ſexto tantum modo gradu. Quid igitur dicent? computatis namque gradibus, ſicut iſti numerant, aut finitur conſanguinitas in ſexto gradu, aut non. Si finitur, fallaces erunt leges, quibus iſti nituntur quæ in decimo gradu ſibi ſuccedere conſanguineos jubent. Quod ſi non finitur conſanguinitas, in iſto ſexto gradu; falſi dici erunt ipſi, qui ultra illum ſextum gradum nolunt computare conſanguinitatem. Igitur, aut leges erunt falſæ, aut iſti qui ſic finiunt generationem. Sed ut veridicæ leges, & veraces ſint canones, dicamus hoc quod veritas habet: ſcilicet quod non terminatur conſanguinitas in hujus modi ſexto gradu, ſed terminatur ſecundum canones in ſeptimo gradu: utraque enim computatio ſicut ſuperius diximus, uno fine concluditur. Namque duo gradus legales unum gradum Canonicum conſtituunt. Fratres itaque, qui ſecundum ſæculares leges dicuntur in ſecundo gradu, juxta canones numerantur in primo, Filii Fratrum qui illic numerantur in quarto, hic computantur in ſecundo, nepotes, qui in ſexto ibi, iſtic numerantur in tertio; Sic deinceps. qui in legibus ſcribuntur in octavo, & decimo, in canonibus definiuntur in quarto, & quinto. Atque hoc modo de reliquis ſentiendum eſt, ut * ſecundum canones dicuntur in ſexto, vel ſeptimo, ſecundum leges accipiantur in duodecimo, vel quarto decimo. Hanc computationem intelligens prudentiſſimus Papa Gregorius, dum quæreretur in quota generatione conjungi fideles debeant, ipſas ſæculares leges in teſtimonium adducens, Auguſtino Anglorum Epiſcopo ſic ſcripſit: *Quædam terrena lex in Romana Republica permittit, ut ſive Fratris, & ſororis, ſive duorum Fratrum germanorum, ſeu duarum Sororum filia, & Filias miſceantur. Sed experimento didicimus, ex tali conjugio ſobolem non poſſe ſuccreſcere. Unde neceſſe eſt ut jam in tertia, vel quarta generatione copulatio fidelium licenter ſibi conjungi debeat. Nam a ſecunda quam prædiximus omnimodo debent abſtinere.* Ecce hic aperte monſtratur filios, & filias Fratrum in ſecunda generatione numerari. Et ſi Fratrum filii, & Filiæ numerantur in ſecunda, fieri non poteſt, ut ipſi Fratres non ſint in prima. Quod ſi Fratres computantur in prima, filii eorum in ſecunda: dubium non eſt, quin eorum nepotes ſint in tertia, pronepotes in quarta, ſic de reliquis uſque ad ſeptimam. Sed ſunt quidam qui ex Gregorii verbis, quibus ait, ut in tertia, vel quarta generatione copulentur fideles, occaſionem accipiunt illicita Matrimonia contrahendi: dicentes ſe hoc juſte facere, quod prudentiſſimus Doctor ſua ſententia diffinivit. Iſti itaque qui ſe hoc velamento defendere nituntur, advertant in ejuſdem patris ſententiis, hoc non generaliter cunctis, ſed ſpecialiter Anglorum genti mandaſſe. Nam poſtmodum a Felice Meſſanæ Siciliæ Præſule requiſitus, an hoc quod Auguſtino mandaverat, generaliter cunctæ Eccleſiæ tenendum eſſet, apertiſſime firmavit, non aliis hoc, quam illi genti mandaſſe: ne bonum, quod cœperant, metuendo auſteriora desererent. Sed & illis poſtquam in fide eſſent firma radice ſolliditati *, & univerſali Eccleſiæ, cenſuit ſemper eſſe tenendum, ut nullam de propria conſanguinitate vel affinitate, infra ſeptimam generationem aliquis ſibi audeat conjugio copulare. Ecce aperte monſtratum eſt, ex verbis ipſius legis, & auctoritate prudentiſſimi Papæ Gregorii, quid de gradibus conſanguinitatis numerandis ſentire debeamus. Quamvis alia quoque ratio parimodo ipſos retineat adverſarios. Nam ſi ut ipſi fatentur, in illo ſexto gradu conſanguinitatis finiretur; omnes perſonarum ramuſculos, qui ultra illum gradum in pictura arboris continentur, velut ſuperfluos oporteret detruncari. Sed quia omnes, qui in prędictæ arboris pictura numerantur, ex una parentela conſiſtunt, nunquam ſine diminutione conſanguinitatis a ſe poterunt ſeparari: veluti non ſine damno cujuſque perſonæ valent a proprio corpore, manus, brachia, & pedes truncari. Illa quoque Sacrorum præcepto canonum, quæ jubet a propria abſtinere conſanguinitate, quamdiu generatio recordatur, aut memoria retinetur, nec a prædicta parentelæ diſcrepat computatione. Nam in ſeptem gradibus, ſi canonice, & uſualiter numerentur, omnia propinquitatum nomina continentur. Ultra quod nec conſanguinitas invenitur, nec nomina graduum reperiuntur, nec ſucceſſio poteſt amplius prorogari, nec memoriter ab aliquo generatio recordari. Ne verò in hac conſanguinitatis computatione aliqua de hinc valeat ambiguitas remanere: aliam quam quidam faciunt numerationem in hac etiam diſputatione duximus finiendam. Sunt enim quidam qui non a Fratribus, ſed a filiis eorum, id eſt, patruelibus, vel conſobrinis genealogiam numerare incipiunt: Docentes Filios Fratrum in prima generatione computari debere: quia Fratres quaſi quidam truncus, ex quo cæteri ramuſculi oriuntur, exiſtunt. Sed nec iſta graduum computatio, ſi bene intellecta fuerit, ab ea, quam ſuperius expoſuimus, in ſententia poterit eſſe diverſa. Iſti enim qui numerandi initium ſumunt a filiis Fratrum non progrediuntur ultra ſextam generationem, ſed ſicut totius mundi ſex ætates exiſtunt, & humanæ vitæ itidem ſex tantummodo autumant computandas eſſe generationes: quibus finitis novæ conjunctionis dicunt poſſe fieri initium, ut quaſi fugientem revocare poſſint conſanguinitatem. Nec itaque computatio, quæ incipit a Fratrum Filiis, & numerat uſque ad ſextam generationem tantumdem valet, quantum ea quæ incipit a Fratribus, & computat uſque ad ſeptimam. Nec ulla in ſenſu exiſtit diverſitas; quamvis in numero graduum varietas videatur. Ultima enim generatio, ſi initium numerandi ſumat a Fratribus, ſeptima invenitur; ſi a filiis Fratrum, reperitur ſexta. Taliter igitur determinatis gradibus conſanguinitatis Apoſtolica vos auctoritate monemus, Fratres, & Filii, ut omnibus, ſic ſeriem genealogiæ computandam eſſe intimetis, quemadmodum Sancti Patres numerandam eſſe ſanxerunt, & antiquus mos ſanctæ, & univerſalis Eccleſiæ per longa tempora olim computaſſe monſtratur. Nam ſi quis perverſa, & obſtinata mente a recto tramite Apoſtolicæ Sedis deviare vo-

* *Adde qui.*

* *Lege ſolidati.*

luerit, & aliter quam nos in nuptu celebrandis gradus parentelæ numerare contenderit; primum pro ſua temeritate cæleſti pœna plectetur, poſt modum vero gladio perpetui anathematis ſe noverit jugulandum. Datum Romæ &c.

## III.

*Ex Archivo Monaſterii hujus edidit Baluzius in Append. Marca Hiſpan. n. CCLV.*

Bulla pro ſtabilitate bonorum Rivipollenſis Monaſterii contra cujuſcumque perſonæ infeſtationem.

Alexander Epiſcopus Servus Servorum Dei. fratribus in Rivipollenſi Cœnobio ſub Dei Genitricis tuitione degentibus, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

QUoniam divina favente clementia cum Apoſtolicæ Sedis regimine cunctarum Eccleſiarum ſolicitudo nobis incumbit, idcirco juſtis petitionibus quorumcumque fidelium nos convenit annuere, & ad noſtræ pietatis auxilium confugientes auctoritatis apoſtolicæ clypeo munire. Quocirca dilectionis ac fraternitatis veſtræ literas per fratrem S. ſuſcipientes, & quod in eis expetere videbamini, diligentiſſime perpendentes, quoniam juſtam petitionem, & auctoritate noſtra ad perficiendum non indignam judicavimus, veſtris petitionibus adquieſcere non recuſavimus. Unde vos debita charitate monemus, ut profeſſionis ſanctæ propoſitum, quod Deo aſpirante ſuſcepiſtis, pro viribus ſemper cuſtodiatis, nec ab illo in neutram partem ullo modo deflectatis. Epiſcopos autem, Comites, Principes, Magiſtratus, & Potentes, veſtra vicinia incolentes. paterna ſolicitudine commonemus, ut veſtri Cœnobii ſemper in omnibus adiutores defenſores ac propagatores exiſtant, & quoſcumque contrarios, vel ad nocendum avidiſſimos eſſe viderint, digna cenſura coerceant, quatinus & a Deo retributionem percipiant, & apoſtolicæ ſimul ac noſtræ benedictionis participium habeant. Illos vero, qui prædia, quæ vobis jure debentur, dono Abbatum non ſatis digne præſidentium, ſeu rapina, vel invaſione, ſive qualicumque injuſta occaſione poſſidere videntur, auctoritate apoſtolica convenimus; & inſuper interminando mandamus, ut illa nequaquam retineant, ſed, ſicut Dei eſſe noſcuntur, ita Deo quantocius reddere ſtudeant.

Excommunicatio contra detinentes bona Monaſterii hujus.

Quod ſi poſtquam hanc noſtræ paternitatis interminationem audierint, infra ſex menſium ſpatium reddere diſtulerint, ſciant ſe a totius Eccleſiæ corpore ſeparandos, & perpetuæ excommunicationis jaculo feriendos, donec reſipiſcant, & digna pœnitudine ſatisfaciant.

Abbas ſimoniace non eligendus.

Porro commonemus, & apoſtolica ſimulque canonica auctoritate præcipimus, ut nullus amodo & deinceps veſtri Cœnobii regimen per ſimoniacam hæreſim obtineat, nec qualicumque ingenio ante vel poſt acceptum honorem per pecunias locum Abbatis arripiat. Quod qui præſumpſerit, quamdiu retinere tentaverit, telo juſtiſſimæ damnationis ſubjacebit. His igitur veſtri voti peractis, hortamur dilectionem veſtram, ut ſemper ad meliora proficere ſtudeatis, & pro nobis, ac totius Eccleſiæ ſtatu intentiſſimas & aſſiduas preces indeficienter ad Deum effundere non negligatis, quatinus divinæ protectionis & Apoſtolicæ benedictionis participes eſſe valeatis. Amen.

Dat. die 21. Maii an. Domini 1063. Pont. Alexandr. an. II.

Data XII. Kal. Junii anno milleſſimo LXIII. Nativitatis Chriſti, Indictione XV.

## IV.

Confirmatio Canonicæ in Piſana Eccleſia erectæ, & bonorum ad eam pertinentium.

*Edidit Ughel. Ital. Sac. t. iii.*

Alexander Epiſcopus Servus Servorum Dei, Gerardo Vener. Canonico ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

AD Apoſtolicæ Sedis ſpeculam ſublimati, & ad ſolicitudinem & curam omnium Eccleſiarum non noſtris meritis, ſed divina ſolummodo dignatione promoti, oculos diſcretionis, manuſque conſilii debemus avidius extendere, ubi piæ religionis exercitia, & ſolicitudinis Eccleſiaſticæ inſtantiam comperimus fore. Proinde juſtæ petitioni tuæ, quam reſpectu ſupernæ remunerationis ſuper incolumitate Eccleſiæ ſanctæ Mariæ, quæ Piſanæ Civitatis dignoſcitur principalis, audientię noſtræ approbavimus allatæ, auctoritatis noſtræ patrocinium conſulentes exhibemus, & ut magis magiſque priſtinum devotionis tuæ augeatur ſtudium, benigniſſime exhortamur.

Bonorum confirmatio.

Igitur juxta ſinceræ petitionis tuæ affectum Canonicam ſupradictæ Eccleſiæ, quam tenes, ſibique juſte pertinentia omnia, & quicquid a te juſte acquiſitum, vel Deo conſentiente acquirendum eſt, Apoſtolatus noſtri auctoritate, & per hujus noſtri privilegii paginam confirmamus;

Decretum immunitatis pro bonis Canonicæ.

per omnia quidem interdicentes, ut neque Imperator, neque Marchio, neque Epiſcopus, neque cujuſlibet ordinis homo præfatas res agere vel cauſare, ſeu per aliquod ingenium præſumat diminuere.

Anathema contra ea ſibi uſurpantes.

Quod ſi huic noſtræ confirmationi aliquis ex his, quos ſupramemoravimus, debitæ obedientiæ non inclinaverit, & ſupradictis rebus, contemptor Apoſtolicæ Sedis, aliquo modo nocere præſumpſerit, condignæ excommunicationis gladio feriendum, & a communione ſanctæ Eccleſiæ ſe omnimodis noverit eſſe ſeparandum, & inſuper viginti libras auri, medietatem Cameræ noſtræ, & medietatem tibi, ſciat ſe eſſe compoſiturum.

Dat. anno Domini 1063. Pontif. Alexandr. ann. II.

Datum Lucæ per manus Mainardi ſanctæ Eccleſiæ Sylvæ Candidæ Cardinalis, Apoſtolicæ Sedis Bibliothecarii. anno Dominicæ Incarnationis MLXIII. Indictione I.

## V.

Confirmatio Donationum & privilegiorum, Conventrienſi Cœnobio ab Edwardo Rege conceſſorum.

*Ex Monaſt. Anglic. To. 1. pag. 72.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Edwardo Regi Anglorum ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

SCriptorum veſtrorum eloquia, incolumitatem veſtram ſignificantia, læti ſuſcipimus. Gratias itaque omnipotenti Deo retulimus, qui cordis veſtri ſinceritatem ad omnia utilia ſanctæ Matris Eccleſiæ compungit.

Leofridus Dux Conventrienſis Monaſterii fundator.

Proinde juxta ſcripta veſtra Monaſterio ſanctæ Mariæ de Conventria, ubi ſervorum Dei conſtituta eſt Congregatio, a reverendæ memoriæ Leofrico Duce nuper extructo, hujuſmodi privilegia præſentis auctori-

ctoritatis noſtræ indulgemus, concedimus, atque confirmamus; ſtatuentes, ut ipſe locus regiis præceptis, & privilegiis apoſtolicis fultus, per omnia tempora ſine vexatione cujuſcumque diœceſani Epiſcopi, aut alicujus judiciariæ poteſtatis, cujuſcumque ordinis vel dignitatis ſit, & ſemper, ſicut præoptat & expetit Benevolentia tua regalis, futuro tempore permaneat. Fratres igitur ejuſdem loci idoneos ex ſe, vel ex qua voluerint congregatione, Abbates ſive Decanos ſibi per ſucceſſiones eligendi habeant poteſtatem; &, ne impediantur, authoritate apoſtolica prohibemus. Præterea quicquid illi loco contulerunt, vel collatum eſt, vel conferetur, divina & noſtra auctoritate roboramus. Necnon privilegia veſtra ad honorem Dei pertinentia, quæ ibi inſtituere volueris, gratanti affectu annuimus, confirmamus, & confirmando imperpetuum ſtare decrevimus. Et infractores eorum æterna maledictione damnamus. Acta anno Dominicæ Incarnationis milleſimo * quadrageſimo tertio.

*Ejuſdem omnimoda exemptio ab omni etiam Ordinarii juriſdictione. Abbatis electio penes Monachos.*

*Confirmantur Privilegia omnia eidem conceſſa.*

*Dat. anno Dom. 1063. Pontif. Alexandri ann. II. * leg. ſexageſimo.*

---

## V I.

### Declaratio Decretorum editorum in Concilio Romano I. ſub Alexandro PP. II., contra Simoniacos habito.

*Ex Concil. Tom. xii. col. 137.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, omnibus Epiſcopis Catholicis, cunctoque clero, & populo, ſalutem, & apoſtolicam benedictionem.

*Exordium.*

Vigilantia univerſalis Eccleſiæ regiminis aſſiduam ſolicitudinem debentes omnibus, quæ in Conſtantiniana Synodo nuper celebrata coram centum amplius Epiſcopis, licet nobis immeritis præſidentibus, ſunt canonice inſtituta, vobis notificare curamus; quia ad ſalutem veſtram executores eorum vos eſſe optamus, & apoſtolica auctoritate jubendo mandamus.

## CAPITULA.

### I.

*Damnatio Simoniacæ pravitatis.*
*Cap. Erga ſimoniacos 1. q. 1.*
*Decreta Nicolai PP. II.*

Primo namque inſpectore Deo, ſicut a ſancto Papa Leone, & a ſanctæ memoriæ Papa Nicolao primùm ſtatutum eſt; erga Simoniacos nullam miſericordiam in dignitate ſervanda habendam eſſe decernimus; ſed juxta Canonum ſanctiones, & decreta ſanctorum Patrum eos omnino damnamus, ac in Eccleſia non præeſſe, apoſtolica auctoritate ſancimus.

### I I.

*Pro nunc tolerandas ordinationes gratis per Simoniacos factas.*

De his autem, qui non per pecuniam, ſed gratis ſunt a Simoniacis ordinati; quia quæſita jam longo tempore, diutius ventilata eſt quæſtio, omnem nodum dubietatis abſolvimus, itaut ſuper hoc capitulo neminem deinceps ambigere permittamus. Quia igitur uſque adeo hæc venenata pernicies hactenus inolevit, ut vix quælibet Eccleſia valeat reperiri, quę hoc morbo non ſit aliqua ex parte corrupta, eos, qui uſque modo gratis ſunt a Simoniacis ordinati, non tam obtentu juſtitiæ, quam intuitu miſericordiæ, in acceptis Ordinibus manere permittimus; niſi forte alia culpa ex vita eorum ſecundum Canones eis obſiſtat. Tanta quippe talium multitudo eſt, ut dum rigorem canonici vigoris ſuper eos ſervare non poſſumus, neceſſe ſit, ut diſpenſatione ad pię condeſcenſionis ſtudium noſtros animos ad præſens inclinemus. Ita tamen, ut auctoritate ſanctorum apoſtolorum Petri & Pauli omnimodis interdicamus, ne aliquis ſucceſſorum noſtrorum ex hac noſtra permiſſione regulam ſibi vel alicui ſumat, vel præfigat; quia non hanc aliquis antiquorum Patrum jubendo aut concedendo promulgavit, ſed temporis nimia neceſſitas permittendo a nobis extorſit. De cœtero autem ſtatuimus, ut ſiquis in poſterum ab eo, quem ſimoniacum eſſe non dubitat, ſe conſecrari permiſerit, & conſecrator & conſecratus non diſparem damnationis ſententiam ſubeant, ut uterque depoſitus agat pœnitentiam, & privatus ab ea propria dignitate perſiſtat.

*Sola urgente neceſſitate a ſacris Canonibus recedendum.*

*Cap. De cætero 1. q. 1.*
*De cætero non admittendas hujuſmodi ordinationes.*

### I I I.

*Miſſa notorii Concubinarii non audienda.*
*Cap. Præter hoc mandamus diſt. 32.*
*Hujuſmodi Concubinarii a divinis ſuſpenſi.*

Præter hæc autem præcipiendo mandamus, ut nullus miſſam audiat presbyteri, quem ſcit concubinam indubitanter habere, vel ſubintroductam mulierem. Unde ſancta Synodus hæc a capite ſub excommunicatione ſtatuit, dicens: Quicumque ſacerdos vel diaconus poſt conſtitutum beatæ memoriæ Prædeceſſoris noſtri ſanctiſſimi Papæ Leonis aut Nicolai de caſtitate clericorum, concubinam duxerit palam, vel ductam non reliquerit, ex parte omnipotentis Dei, & auctoritate Apoſtolorum Petri & Pauli præcipimus & omnino interdicimus, ut non cantet Miſſam, neque Evangelium, neque Epiſtolam ad miſſam legat, neque in presbyterio ad divina Officia cum his, qui præfatæ conſtitutioni obedientes fuerint, maneat, neque partem ab Eccleſia ſuſcipiat.

### I V.

*Cap. eodem § Præcipientes.*
*De Clericis caſtitatem ſervantibus.*

Et præcipientes ſtatuimus, ut hi prædictorum Ordinum, qui iiſdem prędeceſſoribus noſtris obedientes caſtitatem ſervaverint, juxta Eccleſias, quibus ordinati ſunt, ſicut oportet religioſos clericos, ſimul manducent & dormiant, & quidquid eis ab Eccleſia competit, communiter habeant. Et rogantes monemus, ut ad apoſtolicam communem vitam ſummopere pervenire ſtudeant, quatenus perfectionem conſecuti, cum his, qui centeſimo fructu ditantur, in cæleſti patria mereantur adſcribi.

### V.

*Cap. eodem in fine.*
*Decimas retinentes excommunicari.*

Ut decimæ, primitiæ, ſeu oblationes vivorum & mortuorum reddantur a laicis, & in diſpoſitione Epiſcoporum ſint; quas qui tenuerit, a ſanctæ Eccleſiæ ſeparetur communione.

### V I.

*Cap. Per laicos 16. quæſt. 7.*
*Eccleſiæ per laicos non obtinendæ.*

Ut per laicos nullo modo quilibet clericus aut Presbyter obtineat Eccleſiam nec gratis nec precio.

VII.

Digitized by Google

VII.

Duæ Eccleſiæ non retinendæ. Cap. eodem 16. q. eadē.

Nec aliquis Presbyter duas Eccleſias obtineat.

VIII.

Per Simoniam non ordinandum.

Ut per Simoniacam hæreſim nemo ordinetur, vel promoveatur ad quodlibet officium Eccleſiaſticum, neque Eccleſiis præficiatur.

IX.

35. quæſt. 10. cap. 17. Conſanguinea uſque ad ſeptimum gradum in uxorem non ducenda.

Et ut de conſanguinitate ſua nullus uxorem ducat uſque ad ſeptimam generationem, vel quouſque parentela cognoſci poterit. Quod prius a Nicolao II. ſtatutum fuit.

X.

Cap. eodem.

Et ut laicus uxorem ſimul habens & concubinam, non communicet Eccleſiæ.

XI.

Contrà ambitum in ſuſcipiendo habitu Monacali. Cap. Per laicos 16. quæſt. 7.

Ut nullus habitum Monacalem ſuſcipiat, ſpem aut promiſſionem habens, ut Abbas fiat.

XII.

Laici non ſtatim in ſacris iniciandi.

Obedientia ſacris hiſce Canonibus debita.

Ut nullus laicus ad quemlibet gradum Eccleſiaſticum repente promoveatur, niſi prius, mutato habitu ſæculari divina conſecratione inter clericos fuerit comprobatus. Vos ergo hæc & alia ſanctorum Patrum ſtatuta fideliter, & chriſtiana reverentia obſervate, ſi vultis ſanctæ Eccleſię Romanæ, & Apoſtolicæ Sedis pace & communione, atque benedictione, & abſolutione gaudere. Valete

VII.

Confirmatio Concordiæ initæ inter Rectorem Monaſterii S. Pauli: & Abbatem Vindocinenſem, cui Eccleſia S. Priſcæ de Urbe adjudicatur.

*Non abſimilem conceſſionem legimus ſupra in Diplomate dat. anno* 1063. Omnibus &c.

*Ex Arch. Vindocinen. edidit Mabil. loc. cit. n. LXXXV.*

Alexander Epiſcopus Servus Servorum Dei Odrico dilectiſſimo Filio Vindocinenſi Abbati, & poſt eum cunctis ſucceſſoribus ejus, in perpetuum.

Exordium.

CONvenit apoſtolico moderamini, juſtis petionibus aſſenſum præbere, & piis admonitionibus manum auxilii porrigere. Unde, Kariſſime fili Odrice Abbas Vindocinenſis Monaſterii, quoniam petis, ut convenientiam, quam cum cariſſimo filio noſtro Heldiprando Archidiacono, atque Cœnobii ſancti Pauli Œconomo, de Eccleſia ſanctę Priſcæ, quæ ſita eſt in Monte Aventino, feciſti, apoſtolica auctoritate confirmemus: convenit enim præfatus filius noſter Heldiprandus, ſanctique Pauli Monaſterii rector, tibi tuiſque ſucceſſoribus Vindocinenſis Monaſterii Abbatibus, prædictam ſanctæ Priſcæ Eccleſiam cum omnibus ſuis pertinentiis in perpetuum largiri ad utendum, fruendum, poſſidendumque dignitate Cardinali: eo videlicet tenore, ut ita præfatum ſanctæ Priſcæ Monaſterium ordinare ac diſponere ſtudeas, ut ſemper ibi ad ſerviendum Deo duodecim, nunquam autem minus octo, Monachi regulariter valeant converſari. Penſionem vero, & cætera omnia ſicut in charta, quam vobis prædictus Heldiprandus Archidiaconus ac ſancti Pauli Rector cum Monachorum S. Pauli generali capitulo, conſenſu tradidit & firmavit, continetur, perſolvetur. Ergo utrarumque Eccleſiarum utilitatem in hoc negotio perpendentes, beatorum Petri & Pauli Principum Apoſtolorum auctoritate præfatum ſanctæ Priſcæ Monaſterium ſecundum prædictum tenorem cum omnibus ſuis ubique pertinentiis confirmamus; ſancti Spiritus judicio decernentes, ut nullus umquam ſancti Pauli Abbas, Prior, vel Monachus, nullaque prorſus Eccleſiaſtica ſæcularisve perſona infringere vel auferre tibi vel tuis ſucceſſoribus Abbatibus Vindocinenſis Monaſterii præſumat. Quod qui fecerit, niſi dignos penitentiæ fructus exhibeat, ſit anathema, maranatha. Qui vero conſervator & obediens Apoſtolicæ auctoritati fuerit, benedictione & gratia omnipotentis Dei perfruatur, & inter proſpera humilis, & inter adverſa maneat ſecurus, ut divina miſericordia munitus, valeat per beatum Petrum cœleſtia regna intrare, & cum Chriſto in æternum gaudere. Scriptum per manus Rainerii Scrinarii, & Notarii Palatii in menſe Julio, indictione quarta. Datum Laterani Kal. Julii per manus Petri ſanctæ Romanæ Eccleſiæ ſubdiaconi atque Cancellarii vice domni Annonis Colonienſis Archiepiſcopi, anno quinto Pontificatus Domni Alexandri Papæ ſecundi, Indictione quarta.

Controverſia inter Vindocinen. Abbatem, & Oeconomum Monaſterii S. Pauli de Eccleſia S. Priſcæ.

quæ Vindocinen. Abbatibus adjudicatur; Cum onere ſubſtentandi ibidem duodecim, vel ſaltem octo Monachos,

Et annuſ cenſus, prout in concordia ſuper hoc firmata.

Eccleſiæ ajuſdem libertas ab omni laicali, vel eccleſiaſtica moleſtia, poteſtate &c. Anathema contra inobſervantes.

Dat. die prima Julii anno Dom. 1066. Pontif. Alex anno V.

VIII.

Confirmatio Privilegiorum, ab Henrico IV. Germaniæ Rege, aliiſque Imperatoribus, Cremonenſi Eccleſiæ conceſſorum.

*Ex Ughell. Ital. Sac. Tom.*

Alexander Epiſcopus Servus Servorum Dei chariſſimo fratri Hubaldo Cremonenſi Epiſcopo, ſuiſque ſucceſſoribus.

Proœmium.

PAſtorali ſolicitudine erga ſalutem dominicarum ovium, ſeu reparationem bonorum Eccleſiarum vigilantibus, tanto promptius apoſtolicæ auctoritatis protectione debemus providere, quanto eos ea, quæ Jeſu Chriſti, conſtat, quam quæ ſua ſunt, quærere. Unde, chariſſime frater, quia religionem tuam eorum magis Pontificum formam, qui laboris ſui diligentia pauperes Eccleſias ſibi commiſſas ditavere, ſtudes per omnia imitari, quam eos, qui delitiis, & ſæcularibus pompis eccleſiaſticas divitias in miſerabilem redigunt paupertatem, juſtæ petioni tuæ aſſenſum præbemus, & memores inconcuſſæ fidelitatis tuæ erga Apoſtolicam Sedem, ea, quæ tuæ Eccleſiæ ſunt juſte collata, ſeu in futurum conferenda, quæque in præcepto chariſſimi filii noſtri Regis Henrici continentur, ſub tutela ſanctæ Ro-

ma-

Eccleſia Cremonenſis ſub protectione Sedis Ap. ſuſcipitur; Ejuſque bona omnia confirmantur.

manæ Eccleſiæ ſuſcipimus, & per hujus noſtri privilegii paginam confirmamus tibi tuiſque ſucceſſoribus, quidquid .......telonei, atque portatici ſeu ripatici, de Cremonenſi civitate ad publicam functionem pertinuit, quam de ipſis civitatibus Comitatus, quam de parte curtis Sexpilæ, nec non ripas & piſcarias a Ulpariolo uſque in Caput Adduæ cum molendinis, & cum uniuſcujuſque navis ſolito cenſu, ſicut continetur in præcepto & notitiis, ſeu eum per omnium navium cauſa navigandi Cremonam adeuntium, tam Veneticorum quam cęterorum navium, & cum curata omnium negotiorum, quæ fiunt in prædicta ripa: Diſtrictionem vero civitatis infra & extra per quinque milliariorum ſpatia: Altare quoque ſancti Hymerii, Canonicam, portas, equas, tractus, opera, diſtrictus, legationes, hoſtes, munera, ſotrum, & cætera, quæ in præfato præcepto continentur: Curtem quoque, quæ Barianum dicitur, Maleum, Crotam, Moneodanum, Nualtellam, Monterionem cum caſtris & villis eorumque pertinentiis: Caſtrum de Rumenengo eum omni ſua integritate, medietatem Curtis Botariano infra caſtrum & cætera; & partes in curtibus Gabiano, Vidalaſco, Terciolaſco, publica intra & extra, ſeu Manzanello, Fontanella, & quæcumque prudentiæ tuæ ſtudio prænominatæ Eccleſiæ juſte adquiſita, vel adquirenda ſunt, præſenti apoſtolicæ ſanctionis noſtræ pagina corroboramus; ſtatuentes ſub divini judicii obteſtatione, ut nullus Imperator, Dux, Marchio, Comes, Vicecomes, nec ulla magna parvaque perſona de his omnibus, quæ ſupra leguntur, præſumat aliquo ſtudio auferre, ſeu te tuoſque ſucceſſores inquietare. Quod ſi aliquis temerario auſu contra hujus noſtri privilegii auctoritatem agere præſumpſerit, & poſt notitiam hujus auctoritatis emendare contempſerit, auctoritate beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli, omniumque Sanctorum, ſciat ſe uſque ad dignam ſatisfactionem excommunicatum, & a Regno Dei alienum. At vero qui cuſtos & obſervator extiterit, a miſericordiſſimo Domino omnipotente, Domino noſtro Jeſu Chriſto conſequatur æternam vitam.

Decretum pro immunitate atque ſecuritate bonorum hujuſmodi.

Anathema contra quid in cõtrarium attentantes.

Datum Laterani III. Kal. Novemb. per manus Petri Sanctę Romanę Eccleſię Subdiaconi, ac Bibliothecarii. Anno VI. Pontif. D. Alexandri Papæ II. ab Incarnatione vero Domini MLXVI. Indict. III.

Dat. die 30. Octobr. anno Dom. 1066. Pontif. Alex. anno VI.

---

## IX.

Declaratio, quod nemo ſine Apoſtolico judicio poſſit excommunicare Monachos Cluniacenſes, vel eos Sacris interdicere.

Ex Bibliotheca Cluniac. edidit Nicolaus Coletus Concil. Tom. XII.

Alexander Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilectiſſimo filio Hugoni Abbati Monaſterii, quod dicitur Cluniacum, in honore beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli conſecratum, in Comitatu Matiſconenſi ſitum, & per te cunctis ſucceſſoribus tuis Abbatibus, in perpetuum.

Exordium.

CUM omnium fidelium petitionibus & neceſſitatibus ſubvenire debeat Apoſtolicę caritatis gratia, multo magis his eſt impertienda ejus beneficiis clementia, quo ſingulariter proprios, & ſpecialiter ſe gaudet filios habere ſancta Romana Mater Eccleſia, & ſuæ utilitatis gratia, & præcedentium Patrum autoritate egregia, Quorum etiam deſideriis & votis eo plenius parere debet auctoritas apoſtolicæ ſublimitatis, quo certius conſtat, eos non niſi illa deſiderare & expetere, quæ ſunt ad honorem ſanctæ pietatis, & utilitatem veræ religionis; quotiens in ſuæ neceſſitatis commodis noſtrum aſſenſum, & ſolitum apoſtolicæ auctoritatis ſtuduerunt humiliter requirere præſidium, ultro benignitatis intuitu nos convenit ſubvenire, & rite pro magna ſecuritate ſolidare; ut ex hoc nobis potiſſimum præmium a conditore omnium Deo in ſydereis arcibus conſcribatur. Et ideo, quia poſtulaſti a nobis, ut præfatum Monaſterium apoſtolicæ auctoritatis ſerie muniremus, & omnia ejus pertinentia perenni jure ibidem inviolabiliter permanendo, confirmaremus, & abſque omni jugo ſeu ditione cujuſcumque perſonæ, conſtabilire noſtri privilegii pagina ſtuderemus; propterea tuis flexi precibus, per hujus noſtræ auctoritatis privilegium ſtatuentes decernimus, ut cuncta loca & Monaſteria ad ſupradictum Cluniacum Cœnobium pertinentia, quę ab aliquibus fideliſſimis Chriſtianis Regibus, Epiſcopis, Ducibus, ſeu Principibus eidem loco ſunt conceſſa, & ab anteceſſoribus tuis adquiſita, Bernone videlicet, Odone, Eymardo, & beatæ recordationis S. Majolo, & bonæ memoriæ Odilone prædeceſſore tuo, vel quæcumque ad eumdem locum pertinere videntur, abſque ullius contradictione cum magna ſecuritate quietus debeas poſſidere, & per te univerſi ſucceſſores tui in perpetuum. Necnon ſub divini judicii promulgatione & confirmatione, & anathematis interdictione, corroborantes decrevimus, ut nullus Epiſcopus, ſeu quilibet ſacerdotum in eodem veniat Cœnobio pro aliqua ordinatione ſive conſecratione Eccleſiæ, presbyterorum, vel Diaconorum, miſſarum celebratione, niſi ab Abbate ejuſdem loci invitatus fuerit, venire ad agendum præſumat. Sed liceat Monachis ipſius loci, cujuſcumque voluerint ordinationis gradum ſuſcipere, ubicumque tibi tuiſque ſucceſſoribus placuerit. Interdicimus autem ſub ſimili anathematis promulgatione, ut idem locus ſub nullius cujuſcumque Epiſcopi vel Sacerdotis deprimatur interdictionis titulo, ſeu excommunicationis, vel anathematis vinculo: non enim patitur ſanctæ Sedis Apoſtolicæ auctoritas, ut ullius cujuſcumque perſonæ obligatione proſcindatur, a ſe cuilibet conceſſa, liberalis libertas; Neque ipſius loci fratres, ubicumque poſiti, cujuſcumque Epiſcopi maledictionis vel excommunicationis vinculo teneantur adſtricti; inhoneſtum enim nobis videtur, ut ſine noſtro judicio a quoquam anathematizetur ſanctæ Sedis Apoſtolicæ filius, veluti cujuſcumque ſubjectæ Eccleſiæ diſcipulus. Siqua vero competens ratio adverſus eos quemquam moverit, & hoc aliter determinare nequiverit, judicium apoſtolicum, quod nulli præjudicium prætendere patitur, ſupra hoc patienter præſtoletur, & humiliter requiratur. Decernimus etiam, & illius, cujus vice quamvis indigni fungimur, auctoritate ſancimus, ut iſdem locus omnibus, ad ſe ob ſalutem confugientibus, ſit miſericordiæ ſinus, ſit totius pietatis & ſalutis portus. Obtineat in eo locum juſtus, nec repellatur, pœnitere volens, ini-

Hugonis Abbatis preces.

Confirmatio bonorum omnium Cluniaco per fidelium donationes acquiſitorum.

Eccleſiarum, & Monachorum ab omni etiam Epiſcopali juriſdictione exemptio.

Monachi ſiquo Abbati placuerit, Epiſcopo ſacris ordinibus initiandi. A nemine autem excommunicandi.

Sed ſiqua' lis Monachos inter & alium quemlibet oriatur ad Apoſtolicam Sedem deferri præcipitur.

Google

iniquus. Præbeatur innocentibus caritas mutuæ fraternitatis, nec negetur offenſis ſpes ſalutis & indulgentia pietatis. Et ſi aliquis eumdem locum expetierit ſuæ humilitatis & ſalutis gratia, minime a venia & optata miſericordia excludatur, ſed oleo medicamenti ſalutaris fovendus benigniter colligatur; quia & juſtum ſic eſt, ut in domo pietatis & juſto præbeatur dilectio ſanctæ fraternitatis, & ad veniam confugienti peccatori non negetur medicamentum indulgentiæ & ſalutis. Sit autem omnibus ibi advenientibus cauſa ſalutis hic, & in perpetuum divinæ miſerationis & pietatis refugium, & apoſtolicæ benedictionis & abſolutionis præſidium. Decernimus præterea, & omnino conſtituimus, ut prædicti loci obeunte Abbate, non ibi alius cujuſcumque perſonæ violentia conſtituatur ordinandus; ſed ab ipſa Congregatione loci ſecundum timorem Dei & inſtitutionem legiſlatoris Benedicti, pater, qui ſibi præeſſe debeat, eligatur; & ad eum ordinandum, quicumque illis placuerit, ¡Epiſcopus ad vocetur, Quaſcumque vero terras nunc tenes, & quas tu tuique ſucceſſores acquirere potueritis, in perpetuum poſſidendas concedimus vobis. Siquis autem temerario auſu, quod fieri non credimus, contra hujus noſtræ apoſtolicæ confirmationis ſeriem venire aut agere tentaverit, ſciat, ſe Domini noſtri Jeſu Chriſti & Apoſtolorum Principis Petri anathematis vinculo innodandum, & cum diabolo ejuſque atrociſſimis pompis atque cum Juda traditore Domini & Salvatoris noſtri Jeſu Chriſti, in æternum ignem concremandum, ſimulque in voraginem, tartareumque chaos demerſum cum impiis deiiciendum. Qui vero cuſtos & obſervator noſtri privilegii extiterit, benedictionis gratiam & vitam æternam a Domino conſequatur &c.

*De recipiendis ad pœnitentiam.*

*Abbas per Monachos ex Congregatione eligendus;*

*Et a quolibuerit Ep. ordinandus.*

*Anathema in violatores Privilegii hujus.*

X.

Approbatio Privilegii, a Petro Florentinæ Eccleſiæ Archiepiſcopo Monaſterio S. Petri conceſſi; & bonorum ad hoc ſpectantium confirmatio.

*Ex Canonica hujus Archivio edidit Ughellius Ital. Sac. Tom. III.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, Cariſſimo fratri Petro Florentino Epiſcopo ſuiſque ſucceſſoribus,

*Exordium.*

PIÆ poſtulatio voluntatis affectu debet proſequenti compleri, quatenus & devotius & ſincerius laudabiliter innoteſcat, & utilitas poſtulata vires indubitanter aſſumat. Et quia fraternitas tua inſinuavit ſanctæ Apoſtolicę Sedi, ſe ad communem Sanctimonialium uſum in Eccleſia ſancti Petri, ſita in ſuburbio Florentinæ civitatis, Monaſterium conſtituiſſe, & prædiorum tam a te quam etiam a quadam religioſa fœmina nomine Giſla nonnulla beneficia eidem Eccleſiæ collata eſſe, non ſolum devotionis tuę ſtudium laudamus, ſed ordinationis tuæ conſtitutionem, quam interim per donationis paginam eidem Eccleſiæ feciſti, auctoritatis apoſtolicę privilegio confirmamus; atque in perpetuum ratum firmumque fore corroboramus etiam præfatæ Eccleſiæ tum ea, quę nunc juſte, quęque a pręnominata matrona collata ſunt, quam quę ab eadem ſeu cæteris in futurum juſte conferenda ſunt fidelibus. Sub divini igitur judicii obteſtatione ſtatuimus, ut neque Rex, neque Dux, Marchio, Comes, Vicecomes, ſed neque Epiſcopus, aut aliqua præditus dignitate, poſtremo nulla magna parvaque perſona ſub cujuſlibet cauſæ & occaſionis ſpecie, hujus noſtrę apoſtolicæ ſanctionis decretum infringere ſeu ea, quæ jam juſte collata ſunt, quæque in futurum ſunt juſte conferenda, aliquo modo ac ſtudio minuere vel auferre præſumat. Quod ſi aliquis temerario auſu hanc confirmationis noſtræ paginam violare præſumpſerit, & admonitus a te; ſeu a ſucceſſoribus tuis, emendare contempſerit, auctoritate beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli ſciat ſe excommunicatum, & pœna centum librarum auri mulctandum. At vero qui obſervator extiterit, repleatur abundantia Apoſtolicæ benedictionis. Datum Laterani XI. Kal. Junii per manum Petri S. R. E. Subdiaconi, & Bibliothecarii anno ſexto Pontificatus D. Alexandri Papę ſecundi, ab Incarnatione vero Domini MLXVII. Indictione VI.

*Decretum pro libertate Monaſterii hujus, ejuſque bonorum.*

*Spirituales, & corporales pœnæ contra non obſervantes.*

*Dat. die 22. Maii anno Domini 1067. Pontif. Alexandri anno VI.*

X I

Ferrarienſes Canonici cum bonis omnibus, ad eorum Canonicam pertinentibus, ſub protectione Sedis Apoſtolicæ ſuſcipiuntur.

*Vid. in Victore II. Conſt.* Si juſtis *&c. Dat. Anno* 1055.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, Everardo Archipresbytero, & Romano Archidiacono, & reliquis Canonicis ſanctæ Ferrarienſis Eccleſiæ, ſuiſque ſucceſſoribus, in perpetuum,

*Ex Ughell. Ital. Sac. Tō. II. col. 567.*

*Exordium.*

SI juſtis Servorum Dei petitionibus ſatisfecerimus, proculdubio apoſtolica præcepta ſervamus. Quapropter inclinati precibus veſtris, filii chariſſimi, vos, veſtraque bona in munimine apoſtolicæ defenſionis ſuſcipimus; atque confirmamus & corroboramus vobis veſtriſque ſucceſſoribus Canonicis, quicquid juſte habetis, ideſt, villam, quæ dicitur Quartiſaria, & fundum contra Padum, & locum Cuculi, & caput Redæ, & Baniolum, & Vvartiaticam, & fundum Pecorile, villam, quæ dicitur Foſſa nova cum capella ſancti Marci ibidem ſita, Eccleſiam quoque ſancti Stephani in burgo Ferrariæ cum omnibus, quæ ei attinent. Inſuper etiam medietatem decimationis plebis ſancti Georgii in Epiſcopio, medietatemque omnium rerum, quę pro animabus fidelium defunctorum eidem Eccleſiæ relinquuntur tam mobilium quam immobilium, totam etiam decimam totius villæ, quę dicitur Cocomario, & cætera, quæ eidem Canonicæ pertinent, ſcilicet terras, vineas, prata, agros cultos & incultos, aquas, aquarumque decurſus, piſcationes, venationes, ſeu molendina, ſervos & ancillas, aldiones & aldianas: quicquid habetis tam de parte Eccleſiæ quam de veſtrorum parentum hæreditate: necnon duodecim homines illius loci, qui navigent, quocumque uſus veſter fuerit, ſine omni pretio: ſeu cunctas res mobiles & immobiles, vel quicquid deinceps juſte acqui-

*Bona, quæ Ferrarienſis Eccleſiæ Canonicis confirmantur.*

*Eorumdem immunitas a quacumque moleſtia.*

acquiſituri eſtis, ea videlicet ratione, ut nullus in vos jam dictos Canonicos, ſive veſtros ſucceſſores, diſtringere vel moleſtare audeat, neque veſtros colonos vel colonas, veſtraſque facultates, ſine voluntate & conſenſu ipſius Eccleſiæ Præſulis. Statuentes igitur jubemus, ut quiete & pacifice omnia, quę ſuper leguntur, teneatis & poſſideatis, omnium hominum contradictione remota; ita ut nullus Dux, Marchio, Archiepiſcopus, Epiſcopus, Comes, Vicecomes, nullaque magna vel parva perſona, de cunctis prænominatis rebus, tam de eccleſiaſticis quam de propriis, vos veſtroſque ſucceſſores moleſtet, ſive in placitos conturbet, vel colonos veſtros aut colonas diſtrigere, ſeu publicam functionem ſolvere cogat. Quod qui temerario auſu fecerit, niſi infra quadraginta dierum ſpatia emendaverit, anathematis vinculo obligetur, & a liminibus ſanctæ Eccleſiæ alienetur uſque ad dignam ſatisfactionem. Qui vero cuſtos hujus noſtrę ſanctionis extiterit, benedictionem & gratiam omnipotentis Dei, & beati Petri Apoſtolorum Principis, & noſtram habeat, & in futurum æternam retributionem percipiat. Amen.

*Anathema contra violatores &c.*

*Dat die 20. Junii anno Domini 1068 Pontif. Alexandri anno VII.*

Datum XII. Kal. Julii per manus Petri, fungentis vice Sacro-Sanct. Rom. Eccl. Subdiac. Bibliothecarii, anno ab Incarn. Domini 1068. Septimo vero Pontificatus D. Alexandri Papę Secundi, Indict. VI.

## XII.

### Confirmatio rerum omnium, ac Privilegiorum S. Salernitanæ Eccleſię.

*Ex Tabulario Menſæ Archiepiſcopalis edidit Ughell. It. Sac. tom. VII.*

Alexander Epiſcopus Servus Servorum Dei, Salernitanæ Eccleſię, quæ eſt B. & glorioſæ ſemper Virginis Dei Genitricis Mariæ, ubi etiam Apoſtoli glorioſum Matthęi & Evangeliſtæ Corpus, cum BB. Martyribus Fortunato, Gajo, & Anthes, requieſcit, & per eam confratri Alfano ejuſdem Eccleſiæ Archiepiſcopo, ſuiſque ſucceſſoribus, in perpetuum.

*Exordium.*

EX conſideratione Paſtoralis curę, quam ex adminiſtratione Apoſtolicæ Sedis gerimus, quum Deo auctore ſicut indigni decernimus omnium, quæ ſunt, Eccleſiarum provectui invigilare, ac juſtis fidelium poſtulationibus æquitatis aſſenſum præbere, neceſſario compellimur viſcera deferere, ne Dominico Gregi debitæ conſolationis ſuffragium videamur ſubtrahere. Unde, chariſſime frater Alfane Archiepiſcope, quia devotio tua honeſtis moribus fulta poſtulare ſtuduit, quatenus ſtatuta & privilegia, quæ ſanctiſſimi Prædeceſſores noſtri apoſtolica auctoritate Salernitanæ Eccleſiæ, tuiſque prædeceſſoribus ſanxerunt, nos tibi tuiſque ſucceſſoribus firmaremus, tuis precibus, quia a juſtitia diſcrepare non videntur, libentiſſime annuimus. Qua de re hujus noſtri privilegii authentica conſtitutione concedimus & confirmamus tibi totam ex integro Salernitanam Eccleſiam, quæ eſt Archiepiſcopalis Sedis infra Urbis mœnia conſtituta, cum omnibus, quæ ſibi pertinent tam hæreditario quam Parochiali jure, ſicut illam integram habuere & tenuere prędeceſſores tui Epiſcopi & Archiepiſcopi; ita ut tui juris, tuæque poteſtatis, quicquid ad Eccleſiaſticum & Epiſcopale pertinet officium tam intra Salernum quam per omnem Salernitanam Parochiam, canonica diſpenſatione requirere & ordinare, & canonicis Eccleſiis diverſorum Ordinum Clericos ad ſervitium Dei provehere & ordinare; in Monaſteriis quoque & Abbatiis Abbates providere & benedicere, & Dei ſervitio & utilitati ſemper conſulere, ut omnia fiant fautore Deo ad incrementum ſanctæ Eccleſiæ. Archiepiſcopalis etiam Magiſterii prædeceſſoribus tuis Apoſtolica auctoritate conceſſum, fraternitati tuæ confirmamus, ut liceat te intra ſcriptam provinciam Epiſcopos juxta ſacrorum Canonum ſtatuta congruis in locis ordinare, & quæcumque Metropolitanis ſanctorum Patrum ſtatuta attribuunt, tibi concedimus licere. Ad hæc etiam apoſtolicæ auctoritatis ſanctione confirmamus tibi tuiſque ſucceſſoribus, quæcumque prædeceſſores noſtri, Imperatores, Reges, Principes, vel qui cumque fideles, ſanctæ Salernitanæ Eccleſiæ contulere, & ea quæ Giſulfus fidelis noſter, qui nunc Salerni clare principatur, liberali munificentia contulit, & collaturus eſt. Nominatim autem dicimus: Eccleſiam S. Martyris Viti, quæ conſtructa eſt juxta plateam, quę dicitur ad portam Elini, cum omnibus ſuis pertinentiis, quam Landimorius filius Ademarii ſcripto jam dictæ Eccleſiæ obtulit: & Eccleſiam S. Gramatii cum ſuis pertinentiis, & caſas illas, quæ ſunt juxta eamdem Eccleſiam, quas Malfrit & Adelfrit tuo Epiſcopio obtulerunt: Sed & Monaſterium S. Viti, quod conſtructum eſt juxta Salernum prope littus maris cum ſuis pertinentiis, quod Eccleſia tibi commiſſa, a prædicto Giſulfo Principe commutationis ordine recepit: Terras quoque & partes, pro quibus ſuper Troytium de Rota pro tuo Epiſcopio & cæteris Salernitanis Eccleſiis interpulaſti, quod invaſas detinuerit; unde eum Salerni, nolentem juſtitiam facere, excommunicavimus, quas poſtea reſipiſcens Capuæ in noſtram manum legaliter reddidit; videlicet quæcumque uno anno, prius quam ipſe Rotam intraret, & Salernitanę Eccleſiæ tenebant, quæ juris tuæ Eccleſiæ fuere, tibi tuiſque ſucceſſoribus reddimus & confirmamus, & per te cæteris Eccleſiis tua... Caſtellum quoque Olibani, & Cryptam S. Angeli, quę dicitur montis Aurei, cum omnibus eorum pertinentiis, & cuncta, quæ Wilelmus filius Tancredæ, & Wimundus Miles ſuus in noſtram manum reddidere: Et univerſa, quę prędicta Salernitana Eccleſia juſte & legaliter habuit, vel qualicumque contractu acquiſitura eſt, tibi, tuæque fraternitati Eccleſiæ commiſſę concedimus & confirmamus, & in perpetuum ſtabilimus, tam ea, quę Eccleſiaſtici regiminis ſunt, quam quæ hæreditate juris; conteſtantes ſub proteſtatione anathematis, ut nullus umquam alicujus dignitatis vel poteſtatis homo audeat temerario auſu aliquam violentiam tibi, tuęque Eccleſię inferre, vel juſtitiam aut dignitatem minuere: ſalvo in omnibus Apoſtolicæ Sedis privilegio. Si quis vero contra hujus noſtræ conſtitutionis privilegium, vilipendens apoſtolica ſtatuta, temere agere præſumpſerit, aut præſumentibus fautor extiterit, judicio ſancti Spiritus ſciat ſe auctoritate B. Petri Apoſtolorum Principis, & noſtra, anathematis vinculo

*Alphano Archiep. Salernitana Eccleſia cum bonis omnibus ad eam ſpectantibus confirmatur.*

*Metropolicū jus validatur.*

*Confirmatio Regalium omnium ac Pontificiarum donationum.*

*Peculiaris enumeratio nonnullarum Eccleſiarum aliarumque rerum juris Salernitani Archiepiſcopi.*

*Decretum immunitatis bonorum hujuſmodi.*

*Cenſuræ contra Statutorū horum violatores.*

lo innodatum, & ut tranſgreſſorem terminorum, quos ſancti Patres noſtri poſuerunt, cum diabolo & tranſgreſſoribus angelis, canonica traditione, ęternis ſuppliciis deputatum. Obſervantibus autem & devotis gratia & benedictio a Domino Deo noſtro multiplicetur: & intercedente B.Dei Genitrice Maria, & B.Matthæo Apoſtolo & Euangeliſta, æterni Regni particeps effici mereatur.

*Dat. die 12. Octobris anno Domini 1068. Pontif. Alexandri an. VIII.*

Datum Capue IV. Id. Octobris per manus Petri S. R. E. Subdiaconi, & Bibliothecarii anno VIII. Pontif. Dom. Alexandri Papæ II. Indictione VII.

## XIII

Confirmatio bonorum, a Guillelmo Tancredæ Filio eidem Salernitanæ Eccleſiæ oblatorum & reſtitutorum.

Alexander Epiſcopus Servus Servorum Dei.

*Ibid.*

*Synodus Melphyenſis ſub Alexandro II. PP.*

*Res in eo geſtæ pro Salernitana Eccleſia.*

NOtum ſit omnibus S. Eccleſiæ filiis, quoniam in Synodo, quæ VI. Pontificatus noſtri anno apud Melphim in Eccleſia B. Petri Apoſtolorum Principis, quæ eſt ejuſdem Civitatis Sedes Epiſcopatus, præſidentibus nobis, & aliis Coepiſcopis & Abbatibus, die Kalendarum Auguſtarum celebrata eſt, confrater noſter Alphanus S. Salernitanæ Eccleſiæ Archiepiſcopus de hæreditatibus eidem Eccleſię pertinentibus, quas Guilelmus filius Tancredæ, & milites ſui invaſerant, querimoniam fecit. Unde eum a nobis hac de ratione vocatum, ut, quæ violenter invaſerat, juſte eidem Eccleſiæ redderet. paterna caritate monuimus; ſed quia in contumacia ſua perdurans obedire nobis & tanto Conventui noluit, judicio totius ſacri Concilii eum & fautores ſuos a liminibus S. Eccleſię ſequeſtravimus, & anathematis vinculo, quouſque reſipiſceret, innodavimus: ſed poſtea inſpirante ſibi illo, qui neminem vult perire, ad pœnitentiam & ad emendationem, cum Salerni eſſemus, ante noſtram præſentiam cum militibus ſuis humiliter venit; quapropter Epiſcoporum & Abbatum & aliorum

*Alia Salernitana Synodus. Nomina eorũ qui interfuerunt.*

fidelium congregato Conventu, inter quos fuerunt Joannes Tuſculanenſis Epiſcopus Cardinalis, & Ildebrandus S. R. E. Archidiaconus, & Ambroſius Terracinenſis Epiſcopus, & Baldonius Melphis Epiſcopus, & Stephanus Trojanus Epiſcopus, & Ingilbertus Tuſcenſis Epiſcopus, & Giſulfus Salernitanus Princeps cum Fratribus ſuis Guidone & Joanne, Robertus Dux, & Rogerius Comes frater ejus, & alii plures Longobardi, & Normanni, idem Guilelmus, & Girmendus filius Gimundi, qui dicitur de Muls, miles ejus hæreditarius, S. Salernitanæ Eccleſiæ, nominatim

*Res a Vvillelmo, ejuſque militibus redditæ.*

Curtem S. Petri Dataro, & Curtem S. Viti de Siler, quæ ſunt juxta eumdem fluvium, & Eccleſiam S. Michaelis Archangeli, quæ ſita eſt in Crypta montis, qui dicitur Aureus, cum omnibus hominibus & pertinentiis ſuis; unde idem Archiepiſcopus multas inſcriptiones oſtendit, juris etiam hæreditarii Eccleſiæ ſuæ eſſe, paratus ſacramento firmare voluit, & caſtrum Olibani cum omnibus hominibus & pertinentiis ſuis, & res de lacu majore cum toto ipſo lacu, & res de Tuſciano, & de Lama, & de Rivo-alto, & de Aſa, & de Pacentino, & Juſuni, & Salſanicum, & Forino & Anguillario, & Prato, & omnes alias res, ipſi matri Eccleſiæ & cæteris Eccleſiis Salernitanis pertinentes, ſub nomine fidei, quam Deo & S. Petro debebant, in manu noſtra refutaverunt atque dimiſerunt, & ſe confirmaverant eſſe ſub anathemate, ſi eas amplius præſumerent invadere. Inde nos, omnibus ſupradictis coram adſtantibus, Epiſcoporum judicio, & laudatione Longobardorum & Normannorum, qui intererant, ſanctæ Salernitanæ Eccleſię, & per eam tibi, confrater Alfane Salernitane Archiepiſcope, ſucceſſoribuſque tuis, ſupradictas res & hęreditates ſtabilivimus, conceſſimus, & in perpetuum confirmamus; & deinceps, ſalvo tuo ſucceſſorumque tuorum vigore, earum invaſores & deprædatores & perſecutores perpetuo anathematis vinculo religamus. Si quis vero contra hujus noſtræ præceptionis ſcriptum temere agere præſumpſerit, aut fautor extiterit, ſciat ſe auctoritate B.Petri Apoſtolorum Principis, & noſtra, a regno Dei alienatum, atque cum Juda traditore Domini in æternum damnatum. Qui autem hujus noſtræ conceſſionis & confirmationis conſtitutionem obſervaverit devotus, a ſancta & Individua Trinitate benedicatur, & æterni regni, intervenientibus Dei Genitrice Maria, & B. Matthęo Apoſtolo & Euangeliſta, quorum cauſam adjuverit, particeps effici mereatur (a)

*Eædem res Salernitanæ Eccleſiæ confirmantur. Cum anathematis pœna contra earum invaſores, deprædatores &c.*

*PP. ſubſcriptio;*

EGO ALEXANDER, ſolius Dei miſericordia licet indignus S. R. & Apoſtolicæ Eccleſiæ Epiſcopus, in hac Conſtitutionis pagina ad confirmandum volens ſubſcripſi.

*Et Epiſcoporum.*

Ego Joannes Tuſculanenſis Epiſcopus, me affuiſſe teſtificans, ſubſcripſi

Ego Hugo Ydruntinus Archiepiſcopus, me affuiſſe teſtificans ſubſcripſi.

Ego Ambroſius Terracinæ Epiſc. ſubſcrip.

Ego Ildebrandus S. R. E. Diaconus ſ.

## XIV.

Confirmatio ſententiæ latæ in controverſia quadam inter Clerum & Epiſcopum Cluſinum.

*Ex Archivio Monaſt. Amiatini edidit Ughell. Ital. Sac. Tom. III.*

Alexander Epiſcopus Servus Servorum Dei ſanctæ Cluſinæ Eccleſiæ in perpetuum.

*Exordium.*

QUoniam Divinæ miſerationis reſpectu ad hoc univerſalis adminiſtrationis curam ſuſcepimus, ut omnium Eccleſiarum quietem ſolerti ſtudio procuremus, omniumque animarum Prælatis providere omni tempore, ac univerſas quæſtiones in ſancta Eccleſia emergentes diligenter perquirere; inquiſitis vero legaliter calculum definitionis debemus imponere. Ex hac ipſa confederatione noſtri officii coacti ſumus quandam quæſtionem in Cluſinenſi Eccleſia ortam ſagaci indagatione tractare. Quæſtio denique quędam in jam dicta Cluſina Eccleſia orta eſt, atque in Concilio ad Apoſtolicam Sedem delata.

*Series facti.*

Ex antiqua namque conſuetudine parochianę Eccleſię Cluſini Epiſcopatus bis in anno quaſdam conditiones Epiſcopo exhibebant: ſemel in majuri

(a) Hanc Bullam Ughellus datam vult anno 1068. quod ei libenter damus.

jori hebdomada ante Paſcham; ſecundo vero, dum Epiſcopus ſynodale concilium celebraret. Hinc nata occaſione, conqueſti ſunt clerici illius Eccleſię adverſus Epiſcopum ſuum, quod ipſe exigeret ab eis quoddam annale tributum, quod dicebant quaſi pro Chriſmate pretium; necnon pro adminiſtratione ſacri verbi, quam illis in ſua Synodo exhibebat, aliud quoddam ſtatutum. Quod nos audientes nimium exhorruimus, atque, ſi ita eſſet, omnino damnare ſtatuimus, quia ſimoniacę venalitatis fere infecta talia videbantur. Diſcuſſimus itaque rem per hoc, prout voluimus; ſed quia plurimis & maximis Eccleſiaſticis negotiis occuparemur, plenaliter diffinire nequivimus; ac proinde ad noſtram audientiam tandem deferendam ſtatuimus tempore, quo eam nobis liceret quiete perſcrutari, licet ita demum canonica diffinitione concludere. Unde actum eſt, ut paulo poſt nobis, Roma ad Lucenſium preces proficiſcentibus, ipſa eadem queſtio in itinere, dum per partes illas tranſiremus], repræſentaretur, & cum inibi diu Epiſcopo clericiſque pręſentibus ventilaretur, quibuſdam adſtantibus, nec adhuc plane diffinitionis ſententiam cenſere dignum duximus; ſicque denuo evenit, ut cum Luca Romam reverteremur, invitati ab Epiſcopo ad prædictam Cluſinam Eccleſiam, pia & efficaci ipſius Epiſcopi rogatione inllexi, veniremus. Tunc evocato ibi univerſo Clero prędicti Epiſcopatus, maximaque parte populi congregata, ſuper dictam queſtionem diligenti examinatione perquiſivimus, reſidente nobiſcum dilecto fratre noſtro Joanne ſanctę Romanę Eccleſiæ Cardinali Tuſculano Epiſcopo, adſtantibus quoque plurimis religioſis Abbatibus & Sacerdotibus, etiam Raynerio filio Burgarelli, & Bernardo filio Ardinghi, multiſque aliis majoribus & minoribus. Quam divino nutu provida conſideratione inſpectam, ita viſum eſt nobis fore definiendam, ſcilicet: ut hujuſmodi infamia, quę talibus occaſionibus Cluſinæ Eccleſiæ inoleverat, his omnibus amputatis, abſcideretur: & Statutum, quod ſacri Canones de redditibus & votis Eccleſiarum præcipiunt, ab utriſque partibus inviolabiliter cuſtodiretur. Sequentes igitur pręcepta, Canoni Papali ab Epiſcopo quarta parte decimarum dari, temporibus vero reliquis in diſpoſitione Epiſcopi præſidentibus, Epiſcopum vero medietatem omnium primitiarum, tertiamque totius oblationis cunctarum Eccleſiarum Epiſcopatus, vivorum ac mortuorum, tam in terris, quam in vineis, mobilibus vel immobilibus, ſeu cujuslibet generis poſſeſſionibus habere cenſuimus: oblationibus antiquorum Monaſteriorum exceptis, videlicet, S. Anthymi, S. Salvatoris, nec non S. Benedicti, & ſancti Petri in Campo. Addimus etiam, quod nullus Laicorum Eccleſias tenere, vel oblationes vivorum & mortuorum in proprios uſus retorquere præſumat; ſunt enim plurimi, qui Eccleſiaſticas res, quaſi jure hæreditario a parentibus ſibi relictas, impudenter uſurpant; quod, quia Eccleſiaſticis ſtatuitionibus nimis oppugnat, modis omnibus inhibemus. Quicumque ergo temerario auſu huic noſtræ ſanctioni contraierit, & hoc noſtrum apoſtolicum decretum in totum partemve infregerit, ſi ex ſacris ordinibus fuerit, ſui ordinis periculum incurrat: ſi vero laicus, noſtræ apoſtolicæ excommunicationi ſubjaceat. Et inſuper bannum noſtrum componat ſeptnaginta videlicet optimi auri libras, medietatem Lateranenſi palatio, medietatem Parti, noſtrum Apoſtolicum ſervanti decretum.

*Adjudicatio quartæ decimarum.*

*Medietates primitiarum, Et tertiæ partis oblationũ pro Epiſcopo.*

*Excipiuntur Monaſteria nonnulla. Decretum cõtra laicos Eccleſias, vel earum bona detinentes.*

*Spirituales, & corporales pœnæ contra inobſervantes.*

Datum Peruſiæ tertio Kal. Januarii per manus Petri Clerici, fungentis vice Petri S. R. E. Subdiaconi, ac Bibliothecarii an. ab Incarnatione Domini 1068. Pontif. vero D. Alexandri II. anno VII. Indict. VII.

*Dat. die 30. Decemb. anno Domini 1068. Pontif. Alexandri an. VII.*

---

## X V.

### Confirmatio Erectionis & dotationis Canonicę S. Marię, in Spoletana Cathedrali erectę ab Andrea Epiſcopo ejuſdem Eccleſię.

Alexander Epiſcopus Servus Servorum Dei, Petro venerabili Prępoſito Canonicę ſanctę Marię in Matrice Eccleſia Spoletani Epiſcopatus, ſuiſque ſucceſſoribus, in perpetuum.

*Ab Originali edidit Ughell. Ital. Sac. To. I. col. 442.*

*Exordium.*

QUoniam Divinę miſerationis clementia nos in ſpeculo univerſalis adminiſtrationis conſtituit, ex conſideratione noſtri officii cogimur univerſis Eccleſiis providere. Ideoque tum rogationem Epiſcopi tui Andreæ, tum tuis devotis precibus, Amande fili, flexi, te tuoſque fratres, ac pręfatam Canonicam cum omnibus ſibi legaliter pertinentibus ſub munimine ac tutela apoſtolicæ defenſionis ſuſcipimus; & confirmamus pręfatę Canonicę, quicquid nunc juſte habet, & quicquid prædictus Andreas Epiſcopus ejuſdem Eccleſię, eidem Canonicæ tradidit atque conceſſit, videlicet plebem ſancti Joannis in campo, & decimam ſanctę Mariæ in campo cum decima Azzaninę Fractę, ac plebe ſancti Gregorii in Nido, & Curtim ſancti Angeli in capite cum omnibus infra ſe habentibus, & plebem de Verelano, & plebem de Turino, & plebem de Bernano, & plebem de Lederano, & tres partes totius civitatis, decimę videlicet Spoletinæ cum tribus partibus oblationum vivorum ac mortuorum, & terram totam pertinentem præfatæ Canonicæ, & quicquid prædicta Canonica deinceps juſte acquiſitura, & tam largitione prædicti Epiſcopi Andreæ, ſive omnium ſucceſſorum ejus, quam oblatione quorumcumque fidelium in plebibus, & cappellis, decimis, & pertinentiis, terris, & vineis, ſeu cujuslibet generis poſſeſſionibus: ſalva in omnibus reverentia proprii Epiſcopi. Concedimus itaque tibi Petro Præpoſito & omnibus ejuſdem Canonicę fratribus veſtriſque omnibus ſucceſſoribus hęc omnia, quæ ſupra ſcripta ſunt; ſtatuentes, ut nullus Archiepiſcopus, Epiſcopus, Rex, Dux, Marchio, Comes, ſeu aliqua Eccleſiaſticarum vel ſæcularium magna parvaque perſona, vos inquietare, & jam dictam Canonicam de omnibus ſupra memoratis rebus diſveſtire, vel quid ab ejus jure in aliud transferre præſumat: ſervato in omnibus jure ſanctæ Romanæ Eccleſiæ, & privilegio. Quiſquis autem temerario auſu, quod abſit, hujus noſtræ ſanctionis privilegium contrajerit, & illud in totum partemve infregerit, niſi admonitus digna ſatisfactione, quod contra noſtra apoſtolica ſtatuta deliquerat, emendaverit, ſciat ſe apoſtolicæ excommunicationis ac anathematis vinculo graviter innodatum

*Bona confirmantur, & ſub protectione S. A. recipiuntur.*

*Enumeratio hujuſmodi bonorum.*

*Eorumdemque immunitas ab omni moleſtia vi &c. cujuſcumque perſonæ.*

*Anathema cõtra Sanctionis hujus violatores.*

tum, ac per hoc cum diabolo & angelis ejus atrocibus pœnis miſerabiliter deputatum. At vero, qui pio intuitu cuſtos & obſervator hujus noſtrę Statuitionis extiterit, apoſtolicæ benedictionis abundantia repleatur.

Datum in Narnienſi Urbe XVII. Kal. Februarii per manus Petri Clerici, fungentis vice Petri ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Subdiaconi, ac Bibliothecarii, anno ab Incarnatione Domini milleſimo ſexageſimo nono, Pontificatus vero Domini Alexandri Papæ ſecundi octavo, Indictione Septima.

*Dat. die 16. Januarii anno Domini 1069. Pontif. Alexandri anno VIII.*

---

## X V I.

### Privilegium confirmationis & immunitatis bonorum, ad Canonicos Narnienſis Eccleſiæ ſpectantium.

Alexander Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Chriſto filio Alberto Archidiacono Narnienſis Eccleſię, cunctiſque Canonicis ſancti Juvenalis & Caſſii, necnon & Maximi, illorumque ſucceſſoribus, in perpetuum.

*Ex Authographo edidit Ughell. Ital. Sac. T. 1. col. 1088.*

*Exordium.*

CONvenit Apoſtolico moderamini pia Religione pollentibus benevola compaſſione ſuccurere, & petentium votis congruum impertiri ſuffragium. Igitur, quia poſtulatis a nobis, quatenus concederemus & confirmaremus vobis omnia bona ipſius Canonicæ, inclinati precibus veſtris, per hujus noſtrę confirmationis ſeriem confirmamus & corroboramus vobis veſtriſque ſucceſſoribus bona ipſius Canonicæ, quæ modo juſte habetis, & in perpetuum juſte habituri eſtis, ſive ſint mobilia, ſive ſint immobilia, ſicut in decreto Actorum habetis, Epiſcopi ſcilicet veſtri, ſalva in omnibus juſtitia & reverentia.... veſtra ſtatuentes apoſtolicam cenſuram ſubducere obteſtatione judicii, ut nullus Archiepiſcopus, Epiſcopus, Dux, Marchio, ſive Comes, ſeu Vicecomes, aut alia Eccleſiaſtica vel ſæcularis magna parvaque perſona, contra hanc noſtram confirmationem agere præſumat: ſervato in omnibus jure ſanctæ Romanæ Eccleſiæ, & privilegio. Quiſquis autem hujus noſtræ ſanctionis privilegia violaverit, & admonitus digna ſatisfactione, quod contra noſtra apoſtolica ſtatuta deliquit, non emendaverit.... ſe apoſtolicæ excommunicationis ac anathematis vinculo graviter innodat: At vero, qui pio intuitu cuſtos & obſervator extiterit, apoſtolicæ benedictionis abundantia repleatur.

Datum in Monaſterio ſancti Laurentii Catiliani XVI. Kal. Februarii per manus... Eccleſiæ Subdiaconi, ac Bibliothecarii, anno ab Incarnatione Domini milleſimo ſexageſimo nono, Pontificatus vero D. Alex. Papæ Secundi anno VIII. Ind. VII.

*Dat. die 17. Januarii anno Domini 1069. Pontif. Alexandri anno VIII.*

## X V I I.

### Confirmatio Inſtitutionis Harlebecani Collegii Canonicorum in Noviomenſi Diœceſi.

Alexander Epiſcopus Servus Servorum Dei, Ereboldo Præpoſito Harlebecenſis Canonicę S. Salvatoris, ſitæ in Epiſcopatu Noviomenſi, cunctiſque ſuis ſucceſſoribus regulariter promovendis, in perpetuum.

*In Codice Donationum piarum edidit Aubertus Miræus.*

*Exordium.*

QUandoquidem divinæ providentiæ diſpenſatione univerſalis adminiſtrationis curam ſuſcepimus, ex debito noſtri officii cogimur cunctis Eccleſiis per orbem terrarum late diffuſis providere, & utilitatibus earum, ac ſaluti animarum, quæ in eis ſunt, ſolerti ſtudio invigilare; præſertim his locis, quæ pia religione pollere noſcuntur, & noſtro munimine ſpecialiter quodammodo ſe tueri humili prece depoſcunt, qui in eis habitat, Domino ſervientium Chorus, quatenus, a turbine ſæcularium adverſitatum noſtra protectione defenſi, liberius vota ſua continuata Domino reddere, & eodem, quo cæperunt, ſancto propoſito uſque in finem ſecuri perſeverare prævaleant.

*Canonica Harlebecen. ſub tutela Sedis Apoſtolicę recipitur.*

Quare cum interventu præclaræ Comitiſſę Adelæ, tum tuis devotis precibus flexi, dilecte fili, te ac pręnominatam Canonicam cum omnibus ſuis pertinentibus ſub tutela apoſtolicæ defenſionis ſuſcipimus; & confirmamus jam dictę venerabili Canonicę, quidquid hactenus habuit tam largitione piiſſimorum Principum, quam oblatione quorumquumque fidelium, juxta nobiliſſimi præceptum Regis Francorum Philippi, & præceptum Balduini Noviomenſis Epiſcopi; vel deinceps habitura eſt tam in terris, quam in vineis, & villis, & Eccleſiis majoribus & minoribus, omnibuſque rebus mobilibus & immobilibus; ita ut non liceat cuiquam Eccleſiaſticarum vel ſæcularium magnæ parvæque perſonæ prænominatam Canonicam de ſuis hominibus inquietare, vel quid ab ejus jure in alienum transferre: ſalva in omnibus proprii Epiſcopi reverentia. De ordinando vero Præpoſito in eodem loco hoc apoſtolica auctoritate ſancimus, ut nullus ibi præſumat quemquam præponere contra canonicam regulam, ſed defuncto Præpoſito uno, Congregatio, eligat vel de eadem Congregatione, ſi ibi idoneus inventus fuerit, vel de alia, quem potiorem vitæ meritum commendaverit, juxta canonicam regulam.

*Eique bona omnia, ac donationes confirmantur.*

*Cum decreto exemptionis a cujuſcumq; perſonæ moleſtia, vi &c.*

*Præpoſitus a Canonicis eligendus.*

Siquis vero hujus noſtræ ſanctionis privilegium ſpiritu ſuperbiæ ductus contraierit, & illud in totum partemve infregerit: niſi admonitus digna ſatisfactione, quod in venerabilem locum deliquerat, emendaverit, noverit ſe apoſtolici anathematis vinculo innodandum. At vero, qui pio intuitu cuſtos & obſervator extiterit, perpetuæ benedictionis abundantia repleatur.

*Anathema in violatores Privilegii hujus.*

Datum Laterani quinto Kal. Feb. per manus Petri Clerici, fugentis vice Petri ſanctæ Romanæ Eccleſię Cardinalis, ac Bibliothecarii; anno vero ab Incarnatione Domini milleſimo ſeptuageſimo: Pontificatus autem Domini Alexandri Papæ II. Nono, Indictione VIII.

*Dat. die 28. Januarii anno Domini 1070. Pontif. Alexandri an. IX.*

Con-

## XVIII.

Conceſſio Salzburgenſi Archiepiſcopo, ut Epiſcopatum unum in ſua Parochia conſtituat.

*Ex Tom. I. Metropolis Saliſburgen.*

Alexander Epiſcopus Servus Servorum Dei Gebeharbo Salzburgenſi Archiepiſcopo ſuiſque ſucceſſoribus, in perpetuum.

Exordium.

QUoties ea a nobis petuntur, quę religioni conveniunt, prompta debemus conceſſione annuere, & favoris noſtri gratanter prębere aſſenſum; quoniam ex conſideratione noſtri officii cogimur, Eccleſiarum utilitatibus, etiamſi minime exigantur, ſolicite invigilare, & animarum ſaluti ſolerti ſtudio providere. Quapropter, dilectiſſime frater, quia poſtulaſti a nobis, quatenus apoſtolica authoritate concederemus tibi, unum Epiſcopatum in tua parrochia conſtituere, quia Eccleſia tua tam ample diffuſa eſt; quod per te ſolum non poſſis eam in chriſmate aliiſque pluribus, quibus Epiſcopali officio indiget, decenter ac rationabiliter regere; piis precibus tuis inclinati, libenter annuimus, & ut etiam impleatur, ſatagimus Apoſtolica igitur auctoritate, veneraude frater, religioni tuę coucedimus, volumus, & firmamus, atque auctoritate beati Petri Apoſtolornm principis, in quocumque loco tibi melius viſum fuerit, Epiſcopatum in tua parrochia conſtrue, & adprocurandam ſalotem animarum adjutorem tibi tua conſideratione ibi prępone. Ita tamen, ut Epiſcopatus ille Eccleſiæ tuæ tibique vel tuis ſucceſſoribus nunquam ſubtrahatur; & oullus ibi Epiſcopus quandoque, ſive per inveſtituram ot dici aſſolet, vel quocumque pacto, inibi conſtituatur, niſi quem tu, vel tui ſucceſſores prompta voluntate elegerint, ordinaverint, conſecraverint. Indignum enim atque deteſtabile eſt, ut hoc, quod ſtudio pietatis a vobis quęſitum apoſtolica authoritate firmatom, ad detrimentum Eccleſię tuę quolibet modo vertatur. Si qois aotem temerario auſu hujus noſtrę ſanctionis privilegium infregerit, noverit ſe apoſtolicę excommunicationis atque anathematis vinculo innodatum. At vero qui pio intuitu cuſtos & obſervator extiterit, perpetuę benedictionis abundantia repleatur. Data Laterani XII. Kalend. Aptilis per manus Petri clerici, fungentis vice Petri ſanctæ Romanę Eccleſiæ Cardinalis, ac Bibliothecarii, anno ab Incarnatione Domini MLXX. pontificatus vero domini Alexandri Papę II. nono, Indictione VIII.

Cauſæ conceſſionis.

Facultas Epiſcopatum erigendi.

Qui tamen Salzburgenſi Archiepiſcopo omnino ſit ſubjectus; Et Epiſcopus per eum nominetur, & conſecretur.

Pœnæ contra temeratores Privilegii hujus.

Dat. die 21. Martii anno Domini 1070. Pontif. Alexandr. ann. 12.

## XIX.

Eccleſia Collegiata S. Marię de Bellijoco in Diœceſi Matiſconen. in protectionem Apoſtolicæ Sedis recipitur, eique bona omnia & privilegia confirmantur.

*Ex Append. Tom. 10. Galliæ Chriſt. nov. edit.*

Alexander Epiſcopus Servus Servorum Dei, Canonicis Eccleſiæ ſanctæ Mariæ, ſitæ in Epiſcopatu Matiſconenſi, loco Bellijoco, illorumque ſucceſſoribus, in perpetuum.

Exordium.

QUoties ea a nobis petuntur, quæ a religione non diſcrepant, libenter debemus annuere, & favoris noſtri gratanter præbere aſſenſum. Quoniam ex conſideratione Apoſtolicæ Sedis, cui Deo auctore, licet indigni meritis, præſidemus, cogimur, etiamſi a oobis exigantur, his talibus ſemper invigilare, ac ſaluti animarum ſolerti ſtudio providere. Quapropter, dilectiſſimi filii, quia poſtulaſtis a nobis, quatenus & Eeclesiam, circa quam degitis, ſub tutela apoſtolicæ defenſionis ſuſciperemus, cum per interventum Epiſcopi veſtri per literas veſtras, tum devotis veſtris precibus flexi, petitioni veſtræ libenter annuimus. Inclinati ergo veſtris rogationibus, vos veſtraque bona atque prædictam Eccleſiam ſub munimine apoſtolicæ protectionis ſuſcipimus; & confirmamus, quidquid dicta Eccleſia juxte habet, vel deinceps juſte adquiſitura eſt, tam in terris quam in vineis, ſeo cujuslibet generis poſſeſſionibus: ita ut non liceat cuiquam Eccleſiaſticorum vel ſecularium magnæ parvæque perſonæ vos inquietare, vel quidquid injuria prænominatæ Eccleſiæ in alienum transferre: ſalva matris Eccleſiæ, & proprii Epiſcopi reverentia. Quiſquis autem temerario auſu hujus noſtræ ſanctionis privilegium infregerit, niſi reſipuerit, noverit ſe excommunicationis atque anathematis vinculo innodandum. At vero qui pio intuitu cuſtos & obſervator extiterit, perpetuæ beoedictionis abundantia repleatur. Datum Laterani II. Kal. April. per manus Petri clerici, fungentis munere Petri ſanctæ Romanæ Eccleſię Cardinalis, ac Bibliothecarii, Anno ab Incarnatione Domini MLXX. Pontificatus D. Alexandri II. Papę IX. Indict. VIII.

Decretum pro indemnitate bonorum.

Dat. die 31. Martii anno Domini 1070. Pontif. Alex. anno 12.

## XX.

Confirmatio Privilegiorum Aretinæ Eccleſiæ ab Anteceſſoribus Pontificibus conceſſorum.

Alexander Epiſcopus Servus Servorom Dei, Conſtantino Epiſcopo Aretinæ Eccleſiæ ejuſque ſucceſſoribus promovendis, in perpetuum.

*Ex Ughell. Ital. Sac. T. 1.*

COnvenit Apoſtolico moderamini pia religione pollentibus benevola compaſſione ſuccurrere, & poſcentium animis alacri devotione impertiri aſſenſum, ut ea, quæ mora & & legaliter examinata ſunt, atque aothoritate firmata, perpetois temporibus maneant inconcuſſa.

Qua

Confirmatio Privilegiorum Pontificiorũ;

Quapropter noſtri Pontificatus authoritatis præceptum fieri decrevimus; confirmantes ſcilicet ſanctæ Sedis Aretinæ Eccleſiæ, quæ ab anteceſſoribus noſtris, Leone videlicet, & Stephano, atque Paſchali, Hadriano, Victore, item Stephano Pontifice Nono, per apoſtolici privilegii ſeriem juſte canonice & perpetuo jure firmata ſunt, videlicet:

Et bonorum quæ hic enumerantur.

Plebem ſanctę Felicis in Prolio, plebem ſanctæ Mariæ in Pacina, Eccleſiam ſancti Anſani cum omnibus ſuis pertinentibus, plebem ſancti Victoris, plebem ſancti Viti in Verſure, plebem ſancti Andreæ in Maleuo, plebem ſancti Stephani in Aciviano, plebem ſanctæ Meriæ in Pava, plebem ſanctæ Mariæ in Saltu, plebem ſanctæ Agathæ, & plebem ſancti Joannis in Veſcona, plebem ſancti Viti in Corſignano, plebem ſanctæ Mariæ in Coſona, plebem ſancti Donati in Sentigliano, Monaſterium S. Petri in Aſſu cum omni ſua pertinentia.

Confirmatio permutationũ omnium hucuſque factarum,

Præterea confirmamus eidem ſanctæ Aretinæ Eccleſiæ præfatam Eccleſiam ſancti Anſani cum omnibus ſuis pertinentibus; itaut ſynodica Sanctio, quæ tempore Luitprandi Regis Longobardorum inter Adeodatum Senenſis Eccleſiæ Epiſcopum, & Lupertianum Aretinum Epiſcopum, nec non quę tempore Karoli Magni inter Aribertum præfatę Eccleſiæ Aretinæ Epiſcopum, & Andream Senenſem Epiſcopum, nihilominus canonice data eſt:

Hæc noſtra authoritate perpetuo firma ac rata habeatur; nec ulla deinceps calumnia Senenſium Epiſcoporum audiatur.

His ita corroboratis, Apoſtolica cenſura ſub Divini nominis conſtitutione, atque diſtricti anathematis interpoſitione interdicimus, ut nulla quamlibet, & quantumlibet magna vel parva perſona, ſeu cujuſcumque conditionis homo, tam de præfatis plebibus, & ſancti Anſani Baſilica, quam etiam ex cunctis, quæ ſanctæ Aretinæ Eccleſiæ de jure competunt, rebus mobilibus vel immobilibus, ſeſe moventibus, eam inquietare, ſeu diſveſtire, vel calumniare præſumat.

Decretum libertatis eorumdem bonorum;

Sub anathematis interminatione.

Si quis autem, quod non optamus, contra hoc noſtræ conſtitutionis edictum temerario auſu inſurgere tentaverit, quod molitus fuerit, annihiletur, & inſuper Divino anathemate percuſſus, niſi forte ſatisfaciendo reſipiſcat, damnetur.

Conſervator vero hujus noſtri apoſtolici privilegii, benedictionis gratia donatus, intra Paradiſi mænia cum Sanctis omnibus in ſempiternum gaudeat. Amen.

Dat. die 8. Junii anno Domini 1070 Pontif. Alex. anno IX.

Data in Epiſcopatu Aretino VI. Idus Junii per manus Petri clerici, fungentis vice Petri S. R. E. Cardinalis, anno ab Incarnatione Domini 1070. Pontificatus autem Domini Alexandri ſecundi nono, Indictione Octava.

## X X I.

### Confirmatio Privilegiorum Abbatiæ S. Benigni Fructuarienſis.

Ex Archivo ejuſdem Monaſterii edidit Samuel Guichenon Biblioth. Sebuſ. Cent. 1.

Alexander Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili Alberto Abbati Monaſterii ſanctæ Mariæ, ſiti in Ipporegienſi loco, qui dicitur Fructuaria, ſuiſque ſucceſſoribus regulariter promovendis in perpetuum, ſalutem.

Exordium.

EX conſideratione hujus ſanctæ Apoſtolicæ Sedis, cui Deo authore licet indigni meritis præſidemus cogimur univerſis Eccleſiis providere, præſertim iis locis, qui pia religione pollere noſcuntur. Multum enim Domino noſtro Jeſu Chriſto ſolicitudinis noſtræ curam placere confidimus, ſi ſervos ejus, ut ſibi ſecurius militare valeant, a turbine ſæcularium perturbationum ſcuto noſtræ protectionis defendimus. Quapropter, Fili cariſſime, cum intervento dilectiſſimæ filiæ noſtræ Agnetis Imperatricis, tum dilecti ac venerabilis Annonis Colonienſis Archiepiſcopi rogatione, tuis etiam precibus per nuntios tuos inclinati, jam dictum Monaſterium, quod per ſtudium Servorum Dei conſtructum, abſqoe aliqua ſæculari potentia ad hoc, quod eſſe videtur, pervenit, quodque hactenus ſumma devotione ad hanc ſanctam Sedem reſpexit, ſub tutela apoſtolicæ defenſionis ſuſcipimus; & confirmamus, quidquid recte habet, vel deinceps eſt acquiſiturum in mobilibus, imo & immobilibus, ita ut non liceat cuiquam magnæ vel parvæ perſonæ ſervos Dei, ibi vel in cellis ſuis degentes, inquietare, vel de ſubſtantia ſua imminuere, nec quidquam de ejus jure in alium transferre, vel ſæculare placitum facere. Specialiter autem Ipporegienſi Epiſcopo, ne ibi hoſpitium faciat, apoſtolica authoritate interdicimus: ſalvo in omnibus Eccleſiæ Romanæ privilegio. Si quis autem temerario auſu hujus noſtræ ſanctionis privilegium in totum vel in partem infregerit, niſi digna ſatisfactione emendaverit, norit ſe apoſtolicæ excommunicationis & anathematis vinculo innodandum. At vero qui pio intuitu cuſtos & obſervator extiterit, perpetuæ benedictionis abundantia repleatur. Datum Laterani anno Domini. MLXX.

Monaſterium ſub protectione Sedis Apoſtolicæ confirmatur.

Ipporegienſi Epiſcopo hoſpitium ibi facere interdicitur.

Anathema contra inobſervantes.

Dat. anno Domini 1070 Pontif. Alex. anno IX.

## X X I I.

### Privilegiom Monaſterio S. Rigaldi de Aveſia in Matiſconenſi Diœceſi.

Alexander Epiſcopus Servus Servorum Dei, Congregationi de Monaſterio S. Rigaldi de Anciſa *, in perpetuum.

* *alias* de Aveſa.

Exordium.

RElgioſis deſideriis ea pietate & benevolentia conſulendum atque concedendum eſt, ut propoſitum pię devotionis de fructu ſuę provectionis gaudeat, & meritum benignitatis acquirat, quod huic ſine difficultate prę ſidia prętat. Igitur venerabilis frater Euſtorgius, Monaſterii S. Auſtremonii de Alverno Monachus, in ſilva quadam, quę dicitur Adurſa * in Epi-

Monaſterii Aveſiani fundator Euſtorgius Monachus.

* *al.* Aveſia.

Digitized by Google

Epiſcopatn Matiſconenſi, heremum inhabitaverat, & deſertum loci adusque Monaſterii & aliquantulę Congregationis fructum adjutorio divinę miſerationis, & pia collatione fidelium animarum, excoluerat; apoſtolatus noſtri pręſentiam adiens, intervenientibus fratris noſtri Aganonis Auguſtodunenſis Epiſcopi precibus, ſuppliciter poſtulavit, ut idem Monaſterium in apoſtolica jura reciperemus, & privilegio apoſtolicæ tuitionis muniremus, quatenus ille venerabilis locus, ſingulari patrocinio & defenſione Matris omnium Eccleſiarum ſuffultus & roboratus, & felicior in omni bono creſcat, & ſincerior inter humana tentamenta conſiſtat: cujus precibus ſine contemptu pietatis & juſtitię effectum non potuimus denegare. Notum ſit ergn omnibus fidelibus in perpetuum, quoniam eidem fratri & cariſſimo filio noſtro Euſtorgio, ſuiſque fratribus, cunctiſque eorum ſucceſſoribus privilegium noſtrę apoſtolicę tuitionis conceſſimus, ſtatuentes, & expreſſe decernentes, ut ipſum Monaſterium S. Rigaldi de Anciſa *, & omnia quęcumque jure habet, aut divina pietas ...... in futurum ſibi habenda conceſſerit, ita ſub jure & apoſtolicę majeſtatis protectione conſiſtant, ut nullus Imperator, Rex, Dux, Marchio, Epiſcopus, Comes, ſeu Abbas, vel aliqua perſona ſęcularis, aut Eccleſiaſtica magna vel parva, aut invadere, aut moleſtare, vel in aliquo inquietare & a ſtatu ſuo, aliquid conditionaliter inde exigendo, turbare præſumat. His etiam addimus, ut nullus in eodem Monaſterio niſi per electionem fratrum juxta regulam ſancti Benedicti Abbas conſtituatur, & Epiſcopus Matiſconenſis, in cujus parochia eſt, ſi gratis & ſine pretio hoc velit facere, electum a fratribns debeat conſecrare, & ſuo regimini cętum ſibi commendare; ſin vero pretium exigat pro conſecratione ant aliquo modo canonicam electionem fratrum tentet impedire, ad Apoſtolicam Sedem pro ordinando & conſecrando Abbate ſuo veniant. Si quis vero citra hujus noſtræ conſtitutionis & confirmationis paginam nefario auſu agere & venire tentaverit, niſi reſipiſcat, auctoritate apoſtolorum Petri & Pauli, ac noſtra, excommnnicandum, & ab omni conſortio fidelium repellendum ſe eſſe pertimeſcat. Qui autem piæ venerationis intuitu obſervaverit, & hic apoſtolicæ benedictionis gratiam, & conſolationem habeat, & æternum remunerationis pretium Deo donante capiat. Datum Laterani XVI. Kal. Apr. per manus Petri S. R. Eccleſiæ Presbyteri Cardinalis. Anno X. Pontif. Dom. Alexandri II, Papæ, Dominicæ Inc. MLXXI. Ind. IX.

*al. de Aveſa.

Monaſterium hoc ſub protectione Sedis Apoſtolicę recipitur; Remota quacumque laicali, vel eccleſiaſtica juriſdictione.

Abbas a fratribus eligendus, Et a Matiſconenſi Epiſcopo gratis conſecrandus;

Qui ſi pretium requiret ad Apoſtolicā Sedem deferendum.

Solitæ clauſulæ.

Dat. die 17. Martii anno Domini 1071 Pontif. Alex. anno X.

XXIII.

Monaſterium S. Edmundi ſub protectione Sedis Apoſtolicę recipitur, ejuſque bona omnia confirmantur.

Alexander Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Chriſto filio Balduino Abbati Monaſterii S. Edmundi, quod Badrices-lurde nuncupatur, in Anglia conſtituti, ejuſque ſucceſſoribus, in perpetuum.

*Ex Alford. Annal. Eccleſ. Angl. ad ann. 1071. n. xviii.*

Exordium.

Quamquam Sedes Apoſtolica, univerſalis mater, & omnium Eccleſiarum princeps, univerſas Eccleſias communi jure & diſpoſitione contineat; pleraque tamen inveniuntur, quæ in ſingulare patrocinium S. R. E. commendari, ac proprie ejus juri applicari ac ſummitti cupiunt: quatenus ſingulari providentia & caritate ſuæ Matris amplexæ, uſquequaque liberiores & munitiores exiſtant; & ad exercenda divinę ſervitutis obſequia, inde tranquillitatis & præſidii munitiones accipiant, unde magiſterium ſacræ Traditionis expectant, Si igitur in eadem Apoſtolica Sede pręſidenti hæc ſolicitudo & cura ſingularis incumbit, ut ex ipſa conſideratione regiminis, omnibus tam in defenſione & corroboratione diligentiam, quam in ſpiritali ſpeculatione & doctrina vigilantiam, quantum Deo auxiliante prævalet, circumferre debeat; valde congruit, nt ſi quando ea, quę ad honorem & ntilitatem Eccleſiarum Dei pertinent, ab eo poſtulantur, benevola donatione concedat; & ad ſinum Matris, ideſt S. R. E. domicilium, proprię commendationis devotione fluentes egregia benignitate affectuque cuſtodiendi ſuſcipiat. Nos itaque, dilectiſſime fili Balduine, in Apoſtolatus adminiſtratione, non noſtris meritis, ſed divina locati gratia, æquitatem tuæ poſtulationis, & commiſſę tibi Congregationis; necnon chariſſimi filii noſtri Willelmi Regis benignæ interpellationis vota attendentes; videlicet ut prædictum Monaſterium S. Edmundi, cui divina diſpoſitione præeſſe dinoſceris, in tutelam & defenſionem S. R. E. ſuſciperemus, ejuſque ſtatum & attinentia bona apoſtolici privilegii firmamento muniremus: cum omni benevolentia & charitate vobis concedendum eſſe pervidimus.

Quæ cura Eccleſiarum Romanis Pontificibus ineſſe debeat.

Quapropter in hac pręſenti ſanctionis noſtræ pagina (ſalva quidem in omnibus hujus Sedis reverentia) concedimus & confirmamus tibi tuiſque ſucceſſoribus præfatum Monaſterium cum omnibus, quæ nunc ſibi jure pertinent, aut in futurum, Deo annuente, ibi conferenda ſunt, ut ſine omni moleſtia, & inquietudine illud in veſtra gubernatione teneatis; ſtatuentes, & apoſtolica authoritate corroborantes, nt idem Monaſterium in hoc ſtatu & monaſtico ordine perpetua ſtabilitate permaneat; nec aliqua poteſtas ſæcularis aut Eccleſiaſtica eumdem venerabilem locum ad Epiſcopalem Sedem mutare poſſit, aut debeat. Et quęcumque donationes rerum, aut libertatis, eidem Monaſterio regiis ſtatutis & pręceptis traditę ſunt, ant in poſterum pro Dei nomine conferendæ, ex noſtra apoſtolica confirmatione ratæ illibatæque permaneant: ſalva Primatis Epiſcopi canonica reverentia. Igitur ad hono-

Confirmatio bonorum ad hujuſmodi Monaſterii pertinentium;

Quod perpetua exemptione ab omni moleſtia, infeſtatione, & permutatione frui ſtatuitur.

Privilegia quoque omnia Regum, & eorum oblationes confirmantur.

norem Dei, & prædicti Monaſterii utilitatem cupientes hanc noſtram conſtitutionem ſempiterna ſtabilitate teneri, ſancimus, & apoſtolica auctoritate firmamus, ut nullus Rex, Dux, Comes, Epiſcopus, Abbas, ſeu aliqua perſona ſęcularis, aut Eccleſiaſtica, jam ſępe fatum Monaſterium, vel fratres ibi Deo ſervientes inquietare prǽſumat; nec aliquid eorum, quę nunc jure habet, aut in futurum, Deo concedente, adquiſierit, cujuſcumque modi ſint, ab eo alienare, aut invadendo diripere, nec aliqua occaſione vexare, aut ſine licentia Abbatis tenere audeat. Si quis autem temerario auſu hæc noſtra ſtatuta contaminare prǽſumpſerit, aut infringere; anathematis laqueo ſe innodatum, & judicio ſuperni Judicis plectendum eſſe cognoſcat. Qui vero pię devotionis intuitu hujus noſtræ ſanctionis cuſtos & obſervator extiterit, & bona ſua ad amplificationem ejuſdem Monaſterii contulerit, aut conferre ſtuduerit, apoſtolicę benignitatis gratiam conſequatur, & æternæ retributionis gloria repleatur. Bene valete. Datum Laterani VI. Kal. Novemb. per manus Petri S.R.E. Presbyteri Cardinalis, & Bibliothecarii anno XI. Pontificatus Domini Alexandri Papæ: anno videlicet Dominicæ Incarnationis milleſimo ſeptuageſimo primo. Indictione X.

*Decretum libertatis, & exemptionis.*

*Anathema contra violatores Privilegii hujus.*

*Dat. die 27. Octobris anno Domini 1071. Pontif. Alexandri anno XI.*

---

## XXIV.

Conceſſio Privilegiorum Monaſterii Floriacenſis, bonorumque ad illud ſpectantium confirmatio.

*In Inventario reſcriptorum authenticorum edidit Joannes a Bosco Biblioth. Floriac. pag. 142.*

Alexander Epiſcopus Servus Servorum Dei, Guilelmo venerabili Abbati Floriacenſis Monaſterii ubi venerabile Corpus Beati Benedicti requieſcit; ejuſque ſucceſſoribus regulariter intrantibus, in perpetuum.

*Exordium.*

SI in Apoſtolica Sede præſidenti hæc ſolicitudo & cura ſingularis incumbit, ut ex ipſa conſideratione regiminis omnibus Eccleſiis, & venerabilibus locis tam in temporali defenſione & corroboratione diligentiam, quam in ſpirituali ſpeculatione & doctrina, quantum Deo auxiliante prævalet, vigilantiam adhibere debeat; valde congruit, ut earum provectui & utilitatibus, quæ ſub tutela ſanctæ Romanæ Eccleſiæ ſpecialiter conſtitutæ ſunt, tanto impenſioris curæ ſtudium impertiatur, quanto & generalis providentiæ corpus cum cæteris, & ſingularem apoſtolici privilegii lineam præ cęteris ſortiuntur. Nos itaque in apoſtolatus adminiſtratione, non noſtris meritis, ſed divina locati gratia, petitionibus tuis, chariſſime fili & frater in Chriſto Guilelme, cum omni charitate & benevolentia conſentientes, venerabili loco, cui præeſſe dignoſceris, tibi quoque tuiſque ſucceſſoribus, noſtræ apoſtolicæ defenſionis & confirmationis privilegia, prędeceſſorum noſtrorum ſtatuta ſervantes, impendimus; ſtatuentes, & apoſtolica authoritate corroborantes, ut ipſum Monaſterium & poſſeſſiones ejus, res tam mobiles quam immobiles, ſeu cujuſcumque modi bona ſint, quæ nunc ibidem juſte ſunt collata, vel in poſterum Deo annuente a fidelibus conferenda, ſine omni inquietudine ſub tua tuorumque ſucceſſorum gubernatione firma & inconvulſa permaneant, ut nulla poteſtas ſæcularis, Eccleſiaſtica, ſeu aliqua perſona magna vel parva, idem Monaſterium vel ejus pertinentia invadere, vel comminuere, aut in quocumque moleſtare audeat; nec ſubjectas illi perſonas ſine voluntate Abbatis diſtringere; vel quidquid fiſcus exigit, aliquo modo prǽripere prǽſumat. Addimus etiam, ut quia venerabilis Pater Benedictus, Monachorum legiſlator, ex divina gratia Dux eſt monaſticę religionis, ſit etiam, qui eidem Monaſterio præfuerit, primus inter Abbates Gallię. Nec aliquis de ordine Sacerdotali, Archiepiſcopus ſcilicet, aut Epiſcopus, aut inferioris ordinis, eum inquietare, nec contra voluntatem ipſius ad idem Monaſterium venire, aut aliquam ordinationem facere, vel Miſſas celebrare præſumat. Ut omni tempore quieti & ſecuri abſque omni moleſtia vel controverſia Monachi in eodem Monaſterio Deo ſervire poſſint. Abbas vero, qui ordinandus ibi eſt, cum electione Fratrum propter vitæ meritum, & honeſtatem morum, & non propter turpia lucra, ſeu pro pecunia eligatur; & abſque ulla calumnia a quocumque Epiſcopo, prout ſibi placuerit, benedicatur.

*Papa Paſtor generalis.*

*Papa Abbatem Fratrem vocat.*

*Decretum confirmationis, ac libertatis bonorum ad Floriacenſe Monaſterium ſpectantium.*

*Abbas Floriac. ratione corporis S. Benedicti primus inter Galliæ Abbates.*

*Ejuſdem omnimoda exemptio ab Epiſcopali juriſdictione.*

*Abbas a Monachis eligendus, & a quo placuerit Epiſcopo benedicendus.*

De Sacerdotibus vero aut Diaconibus ordinandis id obſervetur, quod in regula præcipitur: Ne ſaltem aliquis Epiſcopus ſubjectionem ab eis requirat, quos ordinaverit: Nec umquam officio dignos ordinare differat.

*Epiſcopi nullam ſubjectionem ab fratribus poſſint exigere, dum eos ſacris initiant, vel Sacerdotes ordinant.*

Denique, ſi contigerit, ut Abbas accuſetur criminalibus cauſis, non unius Epiſcopi judicio determinetur ſententia, ſed Provincialis Concilii expectetur cenſura: aut ſi forte maluerit appellare Sedem Apoſtolicam, res ad Romani Pontificis deferatur audientiam. Et quotieſcumque neceſſitas urgebit eum venire Romam, ei in omnibus liceat. Sed & ſolvendi & ligandi eam poteſtatem habeas, quam anteceſſores tui per Romana privilegia probantur habuiſſe. Quod ſi peccatis habitatorum Terræ exigentibus, excommunicationis anathema ad eos pervenerit, id privilegium eidem Monaſterio indulſimus, ut fratres ejuſdem Congregationis, excluſis aliis omnibus, ipſi abſoluti Divinum Officium peragant. Viſum quoque nobis eſt, ut hanc licentiam eidem tribuamus; ut fratres, qui in quibuſdam Cœnobiis degunt, quod vivere regulariter nequeant, ſi voluerint ſtudio meliorandæ vitæ, ad ipſum Ducem Monachorum confugere, permittatur eis in eodem Cœnobio tamdiu degere, ſi contenti fuerint monaſtica conſuetudine, quouſque in ſuis Monaſteriis videatur Ordo redire. Permittimus etiam, ut ſi alicujus de ipſis Fratribus onerosa converſatio fuerit, ipſe potius cum ſuo detrimento diſcedat, quam alios inquinet.

*Abbas Floriacenſis tantum a Provinciali Concilio, vel Papa judicari poſſit.*

*Floriacenſes poſſunt recipere omnes Monachos ſtudio meliorandæ vitæ;*

*Et ejicere omnes diſcolos.*

Hæc igitur omnia, quæ hujus præcepti decretique noſtri pagina continet, tam eidem Abbati, quam cunctis in eo, in quo eſt, ordine locoque ſucceſſuris, in perpetuum ſervanda decernimus. Si quis vero Regum, Sacerdotum, atque quarumlibet perſonarum, hanc conſtitutionis noſtrę paginam agnoſcens, contra eam venire temptaverit: vel de Eccleſia ſancte Mariæ cum omnibus appendiciis, pertinentibus ad ipſam Eccleſiam, quę eſt in Caſtro ſancti Bricii, quam Robertus Dominus ipſius Caſtri ipſi Monaſterio contulit, aliquid abſtulerit; poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat; reumque ſe Divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate agnoſcat. Et ni-

*Confirmatio Privilegii hujus.*

Digitized by Google

*Atque anathema contra ejus violatores.*

niſi illa, quæ ab illo ſunt male ablata, reſtituerit, & digna ſatisfactione acta emendaverit, ſub anathematis interdictione fiat; atque in æterno examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem, eidem loco juſta ſervantibus, ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti; quatenus & hic fructum bonæ actionis recipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant.

*Signum Alexandri PP.*






*Dat. die 7. Novemb. anno Dom. 1071 Pontif. Alex. anno XI.*

Datum Lucę VII: Idus Novembris per manus Petri ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis, anno XI. Pontif. Domini Alexandri Papæ, Indictione decima.

---

## XXV.

Monaſterium S. Proſperi (nunc S. Petri) Regienſis Ordinis Caſinenſis in protectionem Sedis Apoſtolicæ recipitur, ejus bona confirmantur, novaque eidem conceduntur privilegia.

Alexander Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilectiſſimo & reverendiſſimo filio Giſelberto Abbati venerabilis Cœnobii ſancti Proſperi Confeſſoris Chriſti, ubi ſacratiſſimi ejus cineres conditi, & oſſa reſervantur, ſubter Civitatem Regium conſtituti; & per eum cunctis ſucceſſoribus ipſius inibi regulariter promovendis, in perpetuum.

*Margarin. Bullar. Caſin. Par. II.*

*Proemium.*

Quemadmodum tegi, defendi, & gubernari ab illo, a quo ſumus, optamus, ita per univerſum orbem chriſtianum, juxta quod nobis commiſſum eſſe conſtat, a ſingulis proviſoribus Eccleſiarum Dei, prout cuicumque eorum expedit, ſperare non dubitamus. Ideoque huic operi tanto vigilantius inſiſtere debemus, quanto, permittente Deo, malefactorum ſævitiam hoc tempore adverſus ovium Domini Paſtores, nullo reſiſtente, efferatam attendimus. Quopropter juſta & ſalubri ſuggeſtione tua, cariſſime frater Giſelberte Abba, ad utilitatem tuam ſucceſſorumque tuorum commoti & commoniti, per hujus noſtræ apoſtolicæ conſtitutionis paginam confirmamus & corroboramus venerabili Cœnobio ſancti Proſperi Regienſis Epiſcopi, ut electio & ordinatio Abbatis ipſius Monaſterii fiat omnino ſecundum regulam S. Benedicti. Et quia a ſanctæ recordationis Domino videlicet Stephano Papa ſanctiſſimo privilegium, & a beatiſſimæ memoriæ Conrado, & Enrico ejus Filio, Imperatoribus, ac nonnullis aliis Regibus præcepta, & a venerabili Sigefredo, & Adelberto prædictæ ſanctæ Regienſis Eccleſiæ Epiſcopis decreta, non ſolum de ipſa Abbatum electione, verum & de omnibus rebus, ipſi Monaſterio juſte acquiſitis vel acquirendis, conſtant; ſecundum tenorem illorum, & quod majus eſt, ſecundum veritatis & juſtitiæ rationem, per hujus noſtræ auctoritatis privilegium nominatim concedimus, atque decernimus ipſi venerabili Cœnobio ſancti Proſperi, quod in tutela Beati Petri & noſtra ſucceſſorumque noſtrorum perpetuo ſuſcipimus: Fundum ipſius Eccleſiæ ſancti Proſperi ſub urbe Regii ſitæ, cum cœmeterio ipſius, & novem jugera terrę, cum Cappella ſancti Nazarii, quam a Præpoſito Eccleſię ejuſdem ſancti Proſperi, intra caſtrum ejuſdem Civitatis ſitam, per commutationem juſte factam, Abbas, qui tunc temporis erat, accepit: Nec non & omnem illam terram de Corticella, vel in circuitu ipſius Monaſterii, quæ ab Epiſcopis vel Canonicis ejuſdem loci, vel a quibuſcumque fidelibus jam dicto Monaſterio data eſt: Inſuper duodecim Manſos in Foſſula, quatuor in Palude, quatuor in Campaguola, tres in Quingente, unum in Curtenova, unum in Gurgo, unum in Foſſudunde, quinque in Bagnolo, & cappella ſanctę Muſtiolæ cum ſuis pertinentiis, unum manſum in Cruſtulo veteri, unum in Vico de Sbregato, unum in Magno Caſale, & cappella ſancti Silveſtri, cum Dominicatu de eadem villa Magno Caſale: Tres Manſos in Regio, & Dominicatum Regii, Braidam Regis, & omnem terram prædicti Monaſterii circa eamdem Civitatem ſitam: Tres manſos in Rodano, tres in Marmirolo, unum in Miano, unum in Bubiano, unum in Piano, unum in Mulazzano, unum in Planzo, unum in Caſtro Oleriani: Et Curtem de Naſſeto cum Lama Fraularia, & a Campo, & Rivum de Naſſeto, quæ a Carolo Rege piiſſimo per præceptum juxta fines ibi deſignatos Regienſi Eccleſiæ data eſſe dignoſcitur; & terram, quam dedit Rolandus Filius Eriberti: In Mutilena quatuor Manſos cum Cappella, & quadam parte Caſtri: In Albinea quatuor Manſos, & Cappellam ſanctæ Mariæ in Piſignano cum Oliveto ſibi adjacente: In Vergnano duos Manſos, & octo Manſos, quos dedit Ardicio Filius Attonis, Filii Gandulphi; & Cappellam ſancti Damiani in Medulæ, quam dedit Ubertus; vineam cum ſeptem Manſibus; Cappella ſancti Petri in Convanello cum omnibus ſuis pertinentiis; In Spetiano unum manſum: In ſancto Floriano unum: unum in Monte Barazonis: & quamdam partem in Cappella ſancti Martini in Revere, & quatuor partes in prædicta Revere duas in Eccleſia ſanctę Mariæ, unam in ſancto Florentino, unam in ſancto Laurentio; duos manſos in Pulianello: & quicquid intra Italicum Regnum juſte poſſidet, vel ſi non poſſidet, juſte poſſidere debet. Itaque tam ea, quæ prædiximus, quam quæ devotione quorumcumque Fidelium juſte acquiſitura deinceps fuerint, in perpetuum ſine alicujus inquietudine, ut præfatum Monaſterium ſub tutela Beati Petri perpetualiter ſuſcipimus, poſſidere apoſtolica auctoritate ſancimus. Illud etiam ob reverentiam tanti Confeſſoris, præcipuique Domini, præſenti auctoritate tibi, dilectiſſime Fili Giſelberte Abba, tuiſque ſucceſſoribus, & quibus tu, vel quem ſupradicti Monaſterii Fratres juſſerint, in ſacerdotali officio poſitis, apoſtolico Privilegio concedimus, ex charitate, quæ Deus eſt, in virtute ſancti Spiritus, auctoritate Beati Petri cœlorum Cla-

*Abbatis Monaſterii S. Proſperi electionem ſecundum S. Benedicti regulam faciendam conſtituit.*

*Vid. ſuperius.*

*Monaſterium ſub protectione Sedis Apoſtolicæ ſuſcipitur. Bona ejuſdem enumerantur, & confirmantur.*

Clavigeri confirmamus, ut populis per ſæcula undequaque ſanctiſſimi Confeſſoris ſuffragia expetendo concurrentibus: ſive ipſius terræ Incolis ad eamdem Eccleſiam convenientibus: ad honorem Dei & beatiſſimi Proſperi Confeſſoris devote ſuper ipſius ſacris Reliquiis ſolemnes & publicas Miſſas celebrare, & pane Verbi Dei eos congrue reficere; atque ſæpius prænominati Domini & magni Patrooi, videlicet Beatiſſimi Proſperi, meritis, & noſtra præſenti auctoritate roborati, eorum devotas confeſſiones ſuſcipientes, veſtrorum ipſarum, aliorumque orationum, ſermonum quoque, vigiliarum, jejuniorum etiam, & eleemoſinarum illis ſubminiſtrantes præſidium, delictorum eorum expiandorum conferatis ſolatium.

*A quarumque juriſdictione eccleſiaſtica vel ſæculari liberum declaratur.*

Præcipimus quoque, ne quis ejuſdem Civitatis Epiſcopus, ſed nec quidem aliquis Primas, vel Metropolitanus, aut quælibet parva magnaque Eccleſiaſtica, Sæculariſve perſona quidquam earum, quæ ſupra taxavimus, pervertere audeat; ſed nec aliquam poteſtatem exercere contra eumdem veſtrum Cœnobium, neque quavis occaſione inibi Miſſas celebrare, aut ordinationem aliquam quamvis parviſſimam, ſine voluntate Abbatis & Fratrum, agere; aut excommunicationem contra eos ferre, vel aliquod officium aut ſepulturam mortuorum concedere audeat, qui non vult æternaliter damnari, & perpetuo anathemate feriri.

*Irritum, quidquid contra hoc privilegiũ actum fuerit, decernitur.*

Quod ſi aliquo umquam tempore apparuerit aliquis, qui contra hęc ire velit, auctoritate Beati Petri, ut prędiximus, irritum habeatur, quod præſumpſerit appetere; neque a te, vel a tuis ſucceſſoribus obediatur.

*De electione Abbatis abſque venalitate, & favore facienda.*

Porro, ſuper electione ſeu ordinatione Abbatis, in quod maxime ſalus Cœnobitarum competit, hoc io fine repetimus, ut tanto tenacius hęreat præſentium & futurorum mentibus, quanto pro ſui ſpeciali vel ſingulari utilitate inculcatur crebrius. Si quis ergo quocumque ingenio per aliquam venalitatem vel humanam gratiam, defuncto Abbate, ſucceſſorem ei ſubrogare præſumpſerit; aut aliter, quam a Beatiſſimo Patre noſtro Benedicto conſtitutum eſt, in electione vel ordinatione Abbatis egerit, electio illa vel ordinatio auctoritate ſanctæ Romanæ & Apoſtolicæ Sedis omnimode habeatur irrita;

*Excommunicatio adverſus violatores hujus Privilegii.*

& auctores ejus vel mediatores, niſi reſipuerint, perpetuo damnati ſint Anathemate Maranata, Hinc hujus Privilegii tranſgreſſor, quicumque temere tentare præſumpſerit, diſtricto anathemate ſe condemnatum noverit, niſi forte reſipiſcens, digne ſatisfecerit. Qui vero devotus conſervator extiterit, divinis repleatur benedictionibus, & Principis Apoſtolorum auctoritate ab omnibus delictorum ſuorum abſolvatur nexibus. Amen.

*Dat. die 12. Martii anno Domin. 1072. Pontif. Alex. anno XI.*

Datum Lucæ quarto Idus Martii per manus Petri Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presb. Cardin. & Bibliothecarii; Anno XI. Pontificatus Domini Alexandri II. Papæ; Dominicæ vero Incarnationis MLXXII. Indictione X.

## XXVI.

### De Monachis in Cantuarienſi Eccleſia non expellendis.

*Simile omnino Decretum leg. ſuperius inter Leonis IX. Conſt.*

Alexander Epiſcopus Servus Servorum Dei, reverendiſſimo fratri in Chriſto Lanfranco, Venerabili Cantuariorum Archiepiſcopo, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

*Ex Alford. loc. cit. ad annum 1072. num. XIX.*

*Cauſa Decreti.*

Accepimus a quibuſdam, venientibus de veſtris partibus ad Limina ſanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli, quod quidam Clerici, aſſociato ſibi terrenæ poteſtatis, laicorum videlicet auxilio, diabolico ſpiritu repleti, moliuntur de Eccleſia ſancti Salvatoris in Doroberuia, quæ eſt metropolis totius Britanniæ, Monachos expellere, & Clericos inibi ſtatuere. Cui nefario operi molitionis ſuæ hoc adiicere conantur, ut in omni Sede Epiſcopali Ordo Monachorum extirpetur: quaſi in eis non vigeat authoritas religionis. Qua de re zelo Dei compulſi ſcrutinium de privilegiis Eccleſiarum fieri præcepimus, & venit ad manum ſtatutum prædeceſſoris noſtri, beatę memorię Gregorii Majoris, de Eccleſiis Angliæ; quomodo ſcilicet præcepit Auguſtino gentis veſtræ Apoſtolo „ ut ejuſdem „ Ordinis viros, cujus & ipſe noſcitur eſſe, po„ neret io præfata Sede Metropolitana. Cujus „ pręceptionis inter alia hęc ſubnexa ſunt, Quia „ tua, inquit, fraternitas, Monaſterii regulis „ erudita, in Eccleſia Anglorum, quæ nuper au„ ctore Deo ad fidem perducta eſt, hanc debet „ converſationem inſtituere, quæ initio naſcen„ tis Eccleſiæ fuit Patribus noſtris, in quibus „ nullus eorum ex iis, quæ poſſidebat, aliquid „ ſuum eſſe dicebat; ſed erant illis omnia com„ munia, quam communionis regulam Ordini „ Monachorum permaxime congruere, nemo „ qui dubitat, Hinc habetur epiſtola Bonifacii, qui quartus a beato Gregorio Eccleſiæ Romanæ, cui authore Deo præſidemus, præfuit; quam Athelberto Regi Anglorum, & Laurentio Archiepiſcopo prædeceſſori veſtro miſit: In qua quibuſdam præmiſſis, hujuſmodi cenſura anathematis uſus eſt:

*Gregorii PP. ad Auguſtinũ Epiſtolæ fragmentum.*

„ Glorioſe, inquit, fili, quod ab Apoſto„ lica Sede per Coepiſcopum noſtrum Mellitum „ poſtulaſtis, libenti animo concedimus; id eſt, „ ut veſtra benignitas in Monaſterio in Doro„ bernenſi civitate conſtituto, quod ſanctus Do„ ctor noſter Auguſtinus, beatę memorię Gre„ gorii diſcipulus, S. Salvatoris nomini conſe„ cravit (cui ad præſens præeſſe dinoſcitur dile„ ctiſſimus frater noſter Laurentius) licenter per „ omnia Monachorum regulariter viventium „ habitationem ſtatuat; apoſtolica auctoritate „ decernentes, ut ipſe veſtræ ſalutis prædicato„ res Monachi, Monachorum gregem ſibi aſſo„ cient; & eorum vitam ſanctitatum moribus „ exornent. Quæ noſtra Decreta ſi quis ſucceſſo„ rum noſtrorum, Regum, ſive Epiſcoporum, „ Clericorum, ſive Laicorum, irrita facere ten„ taverit, a principe Apoſtolorum Petro, & „ a cunctis ſucceſſoribus ſuis anathematis vincu-

lo

„ lo ſubjaceat, quoadusque, quod temerario auſu peregit, Deo placita ſatisfactione pœniteat, „ & hujus inquietudinis veſtræ emendationem promittat. Unde, quia ratione dictante, quieti Eccleſiarum utile eſſe perpeaimus, præſens Decretum ſupranominatorum Patrum confirmamus, & vice Apoſtolorum ſub eodem anathemate eos conſtringimus, quicumque huic obviare contenderint.

## XXVII.

Eccleſia, ab Altmanno Patavienſi Epiſcopo ad regularem Canonicorum vitam in territorio Patavienſi conſtructa, confirmatur.

*Ex Tom. II. Metropolis Salisburgen.*

Alexander Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto fratri in Chriſto Altmanno Patavienſi Epiſcopo, & per eum Eccleſiæ, quam in territorio ejuſdem civitatis in portu Reni fluminis conſtruxit, & in honore Sanctę Trinitatis, & Paſſionis Domini noſtri Jeſu Chriſti, ſanctorum Andreæ apoſtoli, Pantaleonis martyris, & ſancti Nicolai confeſſoris conſecravit in perpetuum.

*Exordium.*

CONvenit apoſtolico moderamini religioſis deſideriis & petitionibus ea benignitate, & pietatis ſtudio condeſcendere, effectumque præbere: ut, dum ſpiritualis auctoritas officii ſui debitum peragit, dum pia fidelium ſtatuta roborandum venerabilibus locis pręſidium defenſionis impendit, hinc effectus ſupernæ retributionis lucretur initium, quod in parando beneficio non minor fuit caritas, quam poteſtas; hoc enim & bonorum ſtudiis ſpe proficiendi augumentum tribuit, & opus proprium fructu profectionis Deo acceptabile reddit. Itaque, dilecte frater, cariſſima ſancti Petri filia imperatrice Agnete ſemper Auguſta indicante nobis, te in Suburbio civitatis tuæ juata portum prędicti fluminis Reni, ad communem & regularem Canonicorum vitam Eccleſiam conſtruxiſſe; & ut eam juxta propoſitum tuæ devotionis & conſtitutionis, apoſtolicis privilegiis firmaremus, tum ipſa partes tuas referente, tum ipſo pro te ſanctiſſimo deſiderio poſtulante, tanto propitius utriuſque voluntati annuendum eſſe judicavimus, quanto & tua vota juſta eſſe certius intelligimus, & illius deſideria divino accenſa ſpiritu ubique proſperari cupimus. Concedentes igitur tibi, & præfactę Eccleſiæ hujus noſtri apoſtolici decreti privilegium, ſancimus & apoſtolica auctoritate ſtatuimus, ut clerici, qui vel nunc in eadem Eccleſia ſunt ordinati, ſub communi ſemper vita, & clauſtrale converſatione conſiſtant; Ad quorum communem uſum confirmamus, & incommutabiliter tenenda decernimus, determinate quidem, & ea quæ prænominata Imperatrix Auguſta pro remedio animæ ſuæ donavit.

*Confirmatio bonorũ huic Eccleſiæ datorum.*

*Enumerat poſſeſſiones tum ab Imperatrice, tum ab Epiſcopo huic Eccleſiæ donatas.*

Hęc, inquam, omnia, & quæcumque etiam innominata bona eidem Eccleſiæ vel nunc juſte collata ſunt, vel in poſterum Deo diſponente conferenda, eo tenore & auctoritate ad communem uſum fratrum ibidem Deo famulantium decernimus & corroboramus; ut communem & regularem vitam ducentes, nihil de bonis Eccleſiæ Præpoſito & ſingulari uſui vendicent. Ut hæc igitur noſtra decreta adjuvante Domino undique firma illibataque permaneant, apoſtolica authoritate conſtituimus, ut nullus Rex, Imperator, Dux, Comes, Epiſcopus, vel Archiepiſcopus, ſeu aliqua perſona ſæcularis aut Eccleſiaſtica, præfatam Eccleſiam ab eo ſtatu & ordine, quem ſuperius confirmavimus, divellere, aut aliqua perturbatione impedire præſumat, vel quicquam de rebus & bonis Eccleſiæ invadere aut diminuere, vel ab uſu fructuum ſubtrahere audeat. Siquis autem contra hujus noſtræ Sanctionis decreta temerario auſu venire tentaverit, uſque ad dignam ſatisfactionem anathematis laqueo ſe irretitum noverit. Qui vero hæc eadem fideli devotione obſervare curaverit, divinæ remunerationis gratiam, & apoſtolicæ benedictionis hic & in futuro conſequatur abundatiam. Datum Romæ V. Non. Martii per manus Petri Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyt: Cardinalis ac Bibliothecarii, Anno XII. Pontificatus Domini Alexandri II. Papę, Indictione XI.

*Omnia hæc ad communẽ tantummodo uſum deſervire decernit.*

*Decretum pro immunitate Eccleſiæ ejuſdem.*

*Dat. die 3. Martii anno Domin. 1073 Pontif. Alexandri anno XII.*

## XXVIII.

Confirmatio Bonorum, ac Privilegiorum conceſſio Eremo Campi Amabilis Congregationis Monachorum Eremitarum Camaldulenſium.

Aleaander Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Ruſtico Priori, & cunctæ ejus Congregationi, de loco, qui dicitur Campus Amabilis, in perpetuum

*Proemium.*

NUlli fidelium venit in dubium, quin Sedes Apoſtolica, eo quod princeps exiſtat omnium Eccleſiarum, omnibus hoc jure, & debita ſolicitudine, Eccleſiis præeſſe debeat, ut non ſolum eas catholicæ Religionis unitate concludat, ſed generaliter ab his, quæ extrinſecus promoventur, ſua auctoritate ſalvet & muniat. Inter quas tamen complures inveniuntur, quæ ſpeciali & propria commendatione in tutelam ejuſdem Sedis Apoſtolicæ ſe contulere, & ſpeciali caritate & ſtudio ſuæ Matris amplexę, ſecuriores & liberiores ab omni infeſtatione conſiſterent. Quas ut dignum erat, ita in ſuo ſinu Romana ſuſcepit Eccleſia, tantaque proteait undique diligentia, ut omnibus ornamenta, præſidia, nonnullis quoque & gratiam conſecret * amplificationis. Cujus rei nobis plurima exempla ſanctiſſimi Viri prædeceſſores noſtri reliquere, qui ante nos in ea, quam diximus, Apoſtolica Sede fulgentes, pro honore Eccleſiarum Dei, & earum exaltatione magis, quam pro vita aut ſalute ſua, ſolicitiſ fuere. Novimus Monaſteria plurima, & cętera Eccleſiaſtica bona, quæ a religioſis Viris ad patrocinium & defenſionem Apoſtolicæ Sedis ſunt delata, cum ſumma caritate ab illis ſuſcepta, & Privilegio apoſtolicæ defenſionis quaſi muro munita firmiſſimo. In qua re quam ſancte fecerint, & illorum nobis oſtendit gloria, & ipſius rei tam fructuoſa gratia. Nam

** conferret*

*Deceſſorum Pontificũ de Eccleſiarum bono ſolicitudo.*



cum

cum Oratoria in pace & tranquillitate conſiſtunt, Eccleſiaſtica beneficia pauperes Chriſti nutriunt, laus Deo condigna depromitur, & remedia peccatorum tam vivis quam defunctis pie impenduntur.

Eremus ſub tutela Sedis Apoſtolicæ ſuſcipitur.

§. 1. Unde nos in eadem Apoſtolica Sede, non noſtris meritis, ſed divina locati gratia, Oratorium ſancti Salvatoris in Campo Amabili conſtructum, & omnes Cellas ipſi adhærentes & circumcirca adjacentes, & omnia ad ipſum pertinentia, communi rogatione Fratrum, in tutelam apoſtolicæ auctoritatis, & noſtram ſucceſſorumque noſtrorum ſuſcipimus defenſionem: ſalva quidem ſuæ Matricis Eccleſiæ debita & canonica reverentia; Volentes, ut tam pia fidelium animarum devotio, quibus idem Oratorium fuit inceptum, & adhuc uſque productum, Deo creſcat, & illis eorumque poſteris & ſucceſſoribus, ad ſalutem corporis & animæ proficiat. Sic denique ipſum Oratorium & prædictum locum, cum omnibus cellulis & hoſpitiis ſuis, ſeu univerſis rebus ad eum pertinentibus, in noſtram defenſionem ſuſcipimus, ut tam illa, quæ modo habere & tenere videtur, quam quæ in antea Deo largiente juſte acquirere poterit, ubicumque poſita fuerint, ſub Apoſtolicæ Sedis cuſtodia & tuitione conſiſtant.

Enunciatio locorum Eremi.

§. 2. Primo itaque loco ponimus Eremum & Oratorium ſitum in loco, qui dicitur Campus Amabilis. Secundo, Hoſpitium ejus, quod dicitur Fons Bonus. Tertio Cœnobium, quod eſt conſtructum in loco, qui dicitur Cerreto, qui eſt infra comitatum Vulterenſem. Quarto, in loco, qui dicitur Agna. Quinto, in loco, qui dicitur Monte, & Soci. Sexto, in loco, qui dicitur Arcina. Septimo, in loco, qui dicitur Challiano & Punina. Octavo, in loco, qui dicitur in Chio, & Eccleſia S. Savini. Nono, in loco, qui dicitur Fogiano.

Juſſio, quod a nemine perturbetur Monachi;

§. 3. Sancimus igitur hoc noſtro privilegio ut neque Rex, Imperator, Dux, Comes, aut Pontifex, aut aliqua perſona, idem Oratorium aut Fratres ibi Deo ſervientes, ejuſque Territoria, aut aliqua ſibi juſte modo, aut antea pertinentia, invadere aut moleſtare, vel aliquo modo inquietare præſumat. Libertatem vel licentiam Eccleſiaſtici juris, quam hucuſque habere viſi ſunt, ſeu quam juſte in antea habere poterunt, in hac eadem ſerie confirmamus, & perpetuam fore ſtatuimus. Ne quis etiam malas conſuetudines ſuperinducat, quibus idem Oratorium a ſua Religione turbetur, apoſtolica auctoritate prohibemus.

Et in celſitudine contemplationis perſeverent.

§. 4. Ita tamen volumus & conſtituimus, ut jam dictum Oratorium cum cellis ſuis omni tempore, eo modo atque tenore, quo prius incoatum eſt, & ad noſtra uſque tempora productum, maneat in ſuo vigore atque habilitate; ſcilicet ut ſemper Eremitico tramite contemplativæ vitæ celſitudine perſeveret. Nec liceat cuiquam unquam, aut Abbatem ibi ponere, aut Cœnobium facere, ſed ſemper ſolitariæ vitę locus ipſe ſit deditus, & firmitate continua dedicatus.

Licentia recipiendi ordines a viciniori Epiſc. ſi Ordinarius ſit canonice impeditus.

§. 5. Hoc quoque, veſtra caritate rogante, & huic Apoſtolicæ Sedis Privilegio annectimus, ut ſi quando opportunum fuerit, aliquem ex veſtra Congregatione in Eccleſiaſticos gradus ordinari, & Epiſcopus, ad cujus Parochiam jam pertinet prædictum Oratorium S. Salvatoris, ſeu aliqua ex Eccleſiis vel cellulis veſtris in antea pertinebit, ſimoniaca hæreſi fuerit depravatus, ut rite & canonice Epiſcopale non poſſit implere Officium; tunc libera facultas & licentia pateat vobis, adire catholicum & bene viventem Epiſcopum, ubicumque in veſtra vel proxima Provincia inveniri potuerit, ut ab ipſo Eccleſiaſticis gradibus & officiis ordinari ex veſtra Congregatione dignus eſſe poſſit. Sacris enim Canonibus, & bonis congruit moribus, ut ſicuti qui ordinandi ſunt, bonæ vitæ rectæque ſcientiæ exiſtere debent, ſic juxta Apoſtoli ſententiam illi, qui manus ordinandis imponunt, irreprehenſibiles, & abſque crimine inveniantur.

Excommunicatio in violatores hujus indulti.

§. 6. Si quis autem temerario auſu, quod fieri non credimus, contra hujus noſtræ apoſtolicæ auctoritatis confirmationis ſeriem agere tentaverit, ſciat ſe eſſe excommunicatum a Beato Petro Apoſtolorum Principe, & noſtra apoſtolica auctoritate.

Gratia illud obſervantibus.

§. 7. Qui vero cuſtos & obſervator hujus noſtri Privilegii extiterit, benedictionis gratiam, & vitam æternam a Domino conſequi mereatur.

Dat. die 29. Octob. anno 1071. Pontif. anno XII.

Dat. Lucæ IV. Kalend. Novembris per manus Petri S. R. E. Presbyteri Cardinalis ac Bibliothecarii, Anno duodecimo Pontificatus ipſius Domini Alexandri Papæ II.

## XXIX.

Privilegium Eccleſiæ Petri Damiani.

*Aliud Privilegium Eremo Petri Damiani conceſſit Leo PP. IX. Conſt.* Convenit &c. *Dat. Anno* 1050.

Alexander Epiſcopus Servus Servorum Dei, omnibus Eugubinis, Clero & populo, fidelibus videlicet ſancti Petri, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

*Inter Damiani Opera initio Tomi III.*

Eccleſia hæc, ſive potius Oratorium ſub tutela Sedis Apoſtolicæ ſuſcipitur.

NON ignorat ſancta veſtra devotio, dilectiſſimi fratres & filii, quia Eccleſiam cariſſimi fratris & Coepiſcopi noſtri Petri Damiani, in beati Lucæ Evangeliſtæ nomine conſecratam, nos in beati Petri Apoſtolorum principis noſtraque tutela ac defenſione ſuſcepimus, ſalva reverentia, & utilitate ſanctæ Romanæ Eccleſiæ: eamque, ut ad orationis & ſacrificii gratiam vigeat, ac illibata permaneat, ex Apoſtolicæ Sedis auctoritate firmamus. Quapropter quicumque prædictum Oratorium qualibet machinatione vel ſtudio deſtruere, vel hoſtiliter impugnare tentaverit, ab omnipotenti Deo ac beato Petro Apoſtolo excommunicandum ſe eſſe non ambigat: & uſque ad ſatisfactionem congruam excludendum ſe a liminibus ſanctę Eccleſiæ, prout dignum eſt, perhorreſcat: ſicut dicit Apoſtolus: Si quis templum Dei violaverit, diſperdat & illum Deus. Qui præfatum locum ſanctum pro Chriſti amore coluerit, & intemeratum atque incolumem ſervare ſtuduerit, ipſe quoque per interceſſionem beati Petri templum Chriſti fiat, & benedictionem ſui Redemptoris hæreditate poſſideat.

Anathema contra quid in illud attentantes.

*I. Corinth. 3.*

Con-

## X X X.

Confirmatio Erectionis Eccleſiæ in Wiſegrad, quæ totius Bohemiæ Caput & Metropolis declaratur.

Alexander Servus Servorum Dei, Urbis Romæ Epiſcopis & Papis ſuis ſucceſſoribus, nec non catholicis Epiſcopis, ſanctæque Romanæ Eeleſiæ ſubjectis cunctis, utrioſque vitæ proſperitatem, & apoſtolicam benedictionem a ſummo Deo cum omnibus Sanctis.

*Ex Coſmæ Pragēſis Chronico inter rer. Bohem. Script. ed. Marquardo Freberio.*

Exordium.

Hiſtoria fundacionis Eccleſiæ in Vuiſegrad.

EA, quæ dominus Deus ſuam per clementiam ad augmentum Apoſtolicæ Sedis condonare dignatus eſt, ad aguitionem omnigenarum linguarum, hoc ſub ehirographo propagari volumus. Primum quidem miſerieordiam Dei ſuper nos difiuſam liquide annuueiamus. Boemorum Dux Wratiſlaus vir ehriſtianus, ſidei integerrimus amator, rebus in bellicis magnificus triumphator, quod ſereniſſime ubique terrarum claruit, limina Apoſtolorum Petri & Pauli honeſtos per nuneios quotidie viſitans, nos cæteroſque in Dei ſervitio devotiſſimos omni beneſicio non minime præteriens, piæ meotis devotione innotuit: *Multa ante tempora votum Deo vovi, quod adhuc nequaquam implevi. Eccleſiam in honore Salvatoris noſtri, cujus ubique protectione munitus, veſtræ pietatis auxilio ædificare cupio.* Dictis talibus auditis, pontificalis apex ut adcreſceret, ſaoctorum Patrum numero ſeptuaginta duorum eommuni conſilio penitus eollaudavimus. Igitur ad hæc perſicienda Joannem Epiſeopum Tuſculanenſem fundamentum dare miſimus, eujus in præſentia ipſe præfatus Dux cophinos terra ouuſtos duodecim pro priis humeris portaſſe videbatur. Locus ergo, in quo eſt erecta, Wiſſegrada cognominatur, quod ſonat liberaliter altior eivitatibus. Quam ſacroſanctam Eceleſiam totius provinciæ Caput diei, venerari ſanximus: prędiis, mancipiis, auro, argento, eæteriſque ornamentis decenter ditatam comperimus. Epiſcopi ejus ſub dominio ſuis de deeimis trecentos homines ad eamdem Eecleſiam ſegregaverunt; Præſul Pragenſis dueentos, Olomucenſis eentum, fratrum ſuorum Conradi & Ottonis conſenſu. Hoc itidem aſylum tutamini beati Petri prineipis Apoſtolorum, cunctiſque in ejus Sede ſeſſuris firmiter eommendavit. Marcas XII. de eadem Eccleſia ad pedes univerſalis Papæ, quicumque erit, omni anno offerendas ſub Chriſti teſtimonio deſtinavit. Hujus vero eonditionis gratia cunctis celſior in eadem regione ut videretur Eccleſiis, qualicumque apparamento ſeptem Cardinales altari S. Petri miniſtrare ſtudent, mitra, ſandaliis; ſimili modo ipſius Eccleſiæ Pæpoſitum, Presbyterum, Diaconum, Subdiaconum incedere præcipimus. Laudes, quas ſub diademate ſtatutis diebus proclamare ſolemus, ſolummodo iu iſta Eccleſia adſtante Duce ſumma diligentia Chriſtum collaudare permittimus. Chriſma baptizandi, conſecrationem Clericorum, Epiſcopus loci illius invidia diaboli attactus, ohnegare ſi præſumpſerit, ooſtri decreti judicio apud quemlibet Epiſcopum inveniat, & accipiat. Nemine autem præpediente, omnem iojuriam in Romana Synodo libere proclamet. Scripta iſtarum literarum Sigillo impreſſo, ſupra venerandum corpus beati Petri Apoſtoli poſuimus; maxime ea pro cauſa, ut ſiquis Dei inimicus, mandatorumque ejus eontemptor, hoc divellere voluerit, ſciat ſe ab omnipotenti Deo in perpetuum eondemnatum, ac eum cœtibus Sanctorum nil commune fore; ſed eum diabolo inextinguibili gehennæ incendio æternaliter concremari. Data hæc in manus Petri Præpoſiti ſancti Georgii in palatio Lateranenſi, ſub Henrico Rege filio Henrici glorioſiſſimi Imperatoris; VII. Idus Maii.

Hæc Eceleſia totius Bohemiæ caput, & Metropolis conſtituitur.

Dos Eccleſiæ.

Annuus Cenſus Apoſtolicæ Sedi perſolvendus.

Uſus Mitræ & Sandaliorū pro Sacerdotibus Altari S. Petri ibidem miniſtrātibus.

Sacramenta ibidem Epiſcopus conferre ſi negaverit, a quolibuerit petantur Epiſcopo.

Confirmatio Præcepti hujus.

## X X X I.

Bulla contra Simoniam in Luceſem Eccleſiam invectam in collationibus Beneficiorum.

Alexander Epiſcopus Servus Servorum Dei, Lucenſis Eecleſiæ Clero & Populo in perpetuum.

*Ex Tabulario Canonic. edidit Ughell. Ital. Sac. Tom. I.*

Exordium.

CUM divina Providentia idcirco nos in Sede Apoſtolica conſtituere voluerit, ut omnium Eccleſiarum generalem curam gerere debeamus; tum maxime illi Eccleſiæ ſtudium noſtræ devotionis ſolieitum eſt exhibeudum, in qua ante ſuſeeptum uoiverſalis regiminis opus, Eccleſiaſtiei offiçii neceſſitate laboravimus, & cui privata quodammodo dilectione prius deſervire ſtuduimus. Circa Lucenſem itaque Eecleſiam tanto ſpeeialius noſtræ devotionis ſtudium deſideramus impendere, quanto & illi privata ejus, & publica omnium eura compellimur providere. In ea igitur quod multis temporibus male pullulaſſe, & in robur jam inveteratæ malitiæ comperimus excreviſſe, divioi verbi gladio ſuccidere; & penitus extirpare optamus, ot Deo volente erutis ſpinis vitiorum in fertilem poſtmodum meſſem ſemen illie ſatum valeat abundare. Ex multis temporibus hoc deteſtabile malum iutra ipſam Eeeleſiam inoleviſſe cognovimus, ut nulli unquam elerico, quamvis religioſo, quamvis ſeientia & moribus prędito, eceleſiaſtieum beneficium eoncederetur; niſi ei, qui profano pecuniæ muoere illud emere ſtuduiſſet: fiebat Eccleſia, & res ejus ita venalis, veloti quædam terrena & vilis merx a negotiatoribus ad vendendum expoſita. Quod malum, qoam deteſtabile, quantum Deo Sanctiſque ſit contrarium, & ſacri Canones docent, & fere omnibus manifeſtum exiſtit. Chalcedonenſe namque Concilium, onum ex prineipalibus, ſimili pœna condemnat eos, qui ſacram manus impoſitionem, per quam Spiritum ſanctum confert, mercari dignoſcuntur. Utroſque enim authoritate inexpugnabili illos a beneſieio, iſtos ſaero ordine jubet repelli. Saerorum vero Canonum authoritate docemur, omnia, quæ Deo vel ejus Eccleſiæ offeruntur, ſacra fieri ipſa oblatione; nullaque autem ſacra fieri poſſunt niſi Spiritu Saucto, a quo omnis ſanctificatio procedit. Nam ſicut omnis quælibet res, cum Imperatori defertur, Imperialis efficitur; ſic cum ex voto Deo vel Sanctis offertur, divina ac per hoc ſanctiſicata cognoſeitur. Non igitur mirum, ſi pari pœna conſtringit eos, qui aut ſaerum ordinem, aut ſacram rem Eceleſiæ veudere ſeu emere audent, eum neutrum niſi ſancti Spiritus dono valeat ſanctificari. Præterea cum ſacrorum Canonum authori-

Alexander II. ante a Lucenſis Epiſcopus.

Simoniaca labes prave in Lucenſē Clerū invectam.

Simoniaci a Chalcedonenſi Concilio damnati.

*Quæ Deo offeruntur, ſacra fiunt.*

Eodem modo qui ſacrum ordinem, ac qui ſacram Eccleſiæ rem vendunt, vel emunt.

ri-

Diviſio redituum Eccleſiaſticorum in quatuor partes facienda.

ritas quatuor ex rebus Eccleſiæ jubeat fieri portiones, quarum una pauperibus, altera fabricis Eccleſiarum ſit impendenda, tertia Epiſcopo, quarta clericis conferenda; ſicut pauperibus Eccleſiis ſingulæ partes gratis ſunt concedendæ, ita quoque reliquæ partes nec ab ipſo Epiſcopo vel Clero ſunt retinendæ, aut vendendæ; ſed eis pro Euangelii præcepto, & officii ſui labore eodem modo conferendæ.

Simonia damnata in veteri Teſtamento.

In veteri quoque Teſtamento cum adhuc gratia Euangelii non coruſcaret in mundo, legimus ſcelus hoc quantum abominabile eſſet, cum tempore Jeroboam quicumque volebat, implebat manum ſuam, & fiebat ſacerdos excelſorum; & propter hanc cauſam peccavit domus Jeroboam, & deleta eſt de ſuperficie terræ. Si vero domus Jeroboam ob hoc deleta eſt quod pecuniam accipiens conſtituebat Sacerdotes in excellis, non immerito de libro vitæ cæleſtis eorum nomina delentur, qui interventu pecuniæ Sacerdotes vel Clericos in domo Dei conſtituunt. Puto enim, quod hi tales nunquam adverterunt Pſalmiſtæ ſententiam, dicentis: Quia non cognovi negotiationem, introibo in potentias Domini. Nam ſi quis ideo intrat in potentias Domini, quia non cognovit negotiationem; aperte conſequitur, ut non intret in eas, qui negotiationes, maxime Eccleſiaſticarum rerum, non ſolum cognoverit, ſed etiam exercuerit.

*Pſalm. LXX. 16.*

In novo autem Teſtamento humani generis Redemptor omnes ementes & vendentes de templo ejiciens, cathedras vendentium columbas evertit, nummulariorum effudit æs, præcepti ſui authoritate denuncians, & dicens: Nolite facere domum Patris mei domum negotiationis. In quo Salvatoris facto vigilanter eſt advertendum, quod non dicitur cathedras vendentium moviſſe, ſed evertiſſe. Levius utique ferendum eſſet, ſi talium negotiatorum cathedræ moverentur, quam ſi everterentur. Sicut per Joannem Dominica voce Angelo idem prædicatori Epheſi Eccleſiæ dicitur. Age pœnitentiam, & prima opera fac; alioquin veniam ad te, & movebo candelabrum tuum de loco ſuo. Illud quoque in eodem facto ſolicite conſiderate, quod per totum textum ſancti Euangelii nuſquam reperitur, Dominum tanta ſeveritate, tam diſtricta cenſura juſtitiæ peccantes corripuiſſe, cum non ſolum eloquio increpans, verum etiam facto flagello de funiculis verberans omnes eliminavit de templo; aperte demonſtrans, quod tales negotiatores non ſicut cæteri peccatores ſunt corripiendi, ſed a templo Dei, ſcilicet a ſancta Eccleſia longius ſunt proiciendi.

*Matth. XXI. 12. & ſeq.*

*Apoc. XI. 5.*

Simoniaci a Sancta Eccleſia longe proiciendi.

Nam ſicut per columbarum venditores illi denotantur, qui ſacram manus impoſitionem vendere conantur: ſic per nummularios Eccleſiaſtici beneficii venditores deſignantur, qui domum Dei, teſte Euangelio, ſpeluncam latronum efficiunt, quia ab hujuſmodi mercatoribus, quidquid poſſunt, capiunt, & gladio ſuæ malitiæ, non corpora, ſed, quod pejus eſt, animas trucidare noſcuntur.

Qui columbarum venditores; Qui nummularii intelligantur.

Exemplum Ananiæ & Saphiræ.

Tempore vero Apoſtolorum cum multi rerum ſuarum pretia ad pedes eorum ponerent, Anania & Saphira, inſpirante ſancto Spiritu, voto cordis pretium agrorum ſuorum Deo obtulerunt, qui poſtmodum, quia ſuggerente diabolo, partem ipſius pretii retinere conati ſunt, voce B. Petri Principis Apoſtolorum Spiritui Sancto mentiri eſſe dicuntur; & quam grave ſcelus contraxerint, utriuſque repentina morte monſtratur. Si ergo illi initio ſurgentis Eccleſiæ tam horribili pœna divinitus ſunt puniti pro eo ſolummodo, quod partem pretii retinuiſſent, quod ſolo voto Eccleſiæ obtulerant; quid dicendum eſt de his mercatoribus, qui non ſuas, ſed res Eccleſiæ in uſus ſuos, & propinquorum ſuorum non verentur vertere? Profecto ſicut deterius eſt diſtrahere, vel comparare res Eccleſiæ, non quas ipſi Eccleſiæ conferunt, ſeu quas pro animabus ſuis fideles offerunt, quam ſolam pretii partem rerum a ſe oblatarum retinuiſſe; ſic talium negotiatorum interitus gravior & profundior, quam illorum eſſe convincitur.

Contra eos, qui in ſuum, vel conſanguineorum uſum vertunt Eccleſiæ res.

Simonia omnium peccatorum origo.

Ex hac quoque peſſima venditione pene malorum omnium ſemina pullulare noſcuntur. Nam hi, qui res Eccleſiarum, & potiora earum pretio ſtudent acquirere, non Deo vel ejus Eccleſiæ velle famulari, ſed ſoli mammonæ velle ſervire veridica ratione probantur. Sicut etiam ſanctus Gregorius de Simoniacis teſtatur, non vitam moribus componere, non ſcientia curant exornare; ſed ſolummodo aurum & pecuniam, quibus res emant Eccleſiæ, inhiantes deſiderant congregare. Ac ſi tandem malitiæ ſuæ votum impleverint, & data numeroſa pecunia, rerum Eccleſiaſticarum penes ſe dominium habere cœperint, tunc aperiunt, qua intentione Eccleſiæ militare decreverunt. Toto enim mentis anniſu, undecumque poſſunt, corradere pecuniam ſtudent, ut, quæ prius evacuaverant, poſſint redimplere marſupia: cujus aviditate impulſi ſacris non parcunt altaribus, ſed veluti fures & ſacrilegi profanas eis manus injiciunt, pauperibus & Eccleſiarum fabricis decimas & oblationes juſte & canonice competentes, more prædonum diripiunt, a mortuis etiam quaſi fiſci exactores importunis clamoribus velut tributa exigunt. Terras quoque, quas fideles pro ſuis peccatis Eccleſiæ contulerunt, quia eas ex toto vendere non poſſunt, ob viliſſimum reditum, pecunia accepta, quibuſque concedunt. Inter ſe autem, ubi de lege divina, & de animarum ſalute eſſet tractandum, litibus & contentionibus clamoribus & injuriis præſtrepere non deſiſtunt. Quibus ad cumulum ſuæ damnationis non ſufficit, quod ipſi pereunt, ſed inſuper laicos, quibus ducatum rectæ viæ præbere debuerant, ſecum malo exemplo trahunt in profundam inferni voraginem. Quapropter ego Alexander S. R. E. & Apoſtolicæ Sedis Epiſcopus, immo Miniſter indignus, tot & tanta mala in multis Eccleſiis, & maxime in Lucenſi Eccleſia, ex iniqua concupiſcentia fieri conſpiciens, ne ſanguis iniquorum a diſtricto Judice de manu noſtra requiratur, illa extirpare, & penitus eradicare decrevimus. Conſtituimus itaque, & præſenti decreto firmamus (ſicut olim noſtri deceſſores feciſſe noſcuntur). ut nullus deinceps Epiſcoporum beneficium Eccleſiæ, quod quidam Canonicam, vel Præbendas, ſeu etiam Ordines vocant, pro aliquo pretio vel munere clericis audeat unquam conferre.

Decretum, ne quis Epiſcopus pretio conferat beneficia.

Sed gratis ordinet.

Et non ditiores, ſed probatiores moribus eligat ad miniſtrandum Eccleſiæ.

Sed etiam miniſtros & ſervitores Eccleſiæ gratis & abſque ulla venalitate in ſancta Eccleſia ſtudeant ordinare. Nec eligant in domo Domini, qui majores ſacculos pecunia conferant; ſed eos, qui moribus & diſciplina atque ſcientia divites, pro officio ſuo ipſam valeant ſubſtentare Eccleſiam. Sponte Chriſti donaria non pro libito cujuſque invito ſponſo venalia fiant: ſed gratis, & pro vitæ meritis tribuantur; nec audeat ullus, cu-

Sed gratis dandum, gratisque accipiendum.

cujuſcumque gradus ſit clericus, per ſe vel per interpoſitam perſonam aliquo ingenio pretium vel dare vel promittere; nec ipſi Epiſcopo, nec alicui ex ejus miniſtris, ſeu cuicumque magnæ vel mediocri aut parvæ perſonæ. Ne vero calliditas & fraus diaboli ſub ſpecie religionis aliquos ſuæ malitiæ laqueo capiat, conſtituimus, & eodem modo firmamus, ut nullus cujuſcumque gradus Clericus pro Eccleſiæ beneficio aliquid audeat conferre, aut fabricæ Eccleſiarum, vel donariis Eccleſiarum, ſeu etiam, quod pauperibus ſit tribuendum, quia, teſte Scriptura, qui aliquid male accipit, ut quaſi bene diſpenſet, potius gravatur, quam juvatur.

Nihil dandum fabricæ, aut donariis Eccleſiarum, nec quod pauperibus ſit tribuendum, pro acceptione beneficii.

Quod ſi aliquis divinorum præceptorum, & animarum ſalutis immemor, præfatum beneficium Eccleſię iniqua cupiditate ductus vendere vel emere temerario auſu præſumpſerit; ſicut in Chalcedonenſi Concilio definitum eſt, gradus ſui periculo eum ſubjacere decernimus; nec miniſtrare poſſit Eccleſiæ, quam pecunia venalem fieri concupiunt; & inſuper terribili anathematis mucrone perfoſſus (niſi reſipuerit) ab Eccleſia Dei, quam læſit, modis omnibus abſcindatur.

Privatio beneficii, & gradus.

Atque anathema contra inobſervantes.

Subſcriptio Alexandri PP.

EGO ALEXANDER Solius Dei miſericordia Sanctæ Romanæ & Apoſtolicæ Eccleſiæ Præſul, & Lucenſis Epiſcopus, in hoc decreto ad confirmandum SS.

---

## XXXII.

### Decreta circa collationem Beneficiorum in Lucenſi Eccleſia, & ſacrum Miniſterium inibi peragendum.

Ex Ughell. loc. cit.

Alexander Epiſcopus Servus Servorum Dei, Lucenſis Eccleſiæ Canonicis, ac filiis per omnia dilectis, eorumque ſucceſſoribus, in perpetuum.

Exordium.

QUamvis Eccleſiaſticæ diſciplina cenſuræ pro officio a Deo nobis commiſſo nos admoneat, vigilanti cura univerſis Eccleſiis toto orbe terrarum diffuſis providere; ſpeciali tamen ſpeculatione noſtrę Lucenſi Eccleſiæ pro poſſe nos opitulari oportet, cujus regimen, antequam ad Apoſtolicæ Sedis curam vocaremur, divina nobis impoſuit Providentia. Unde cum omnibus ſimpliciter, huic tamen dupliciter oculum noſtræ ſpeculationis intendere oportet. Nam quia inimico humani generis inſidiante, ſanctæ Matris Eccleſiæ compoſitos mores, ab antiquis Patribus inſtitutos, prava quorumdam temeritas, ſeu potius cupiditas violare non metuit, idcirco ſtudioſos ſolicitoſque convenit eſſe, ut, quæ mala quotidie pullulant, mucrone juſtitiæ reſecentur. Nam, cariſſimi filii, ut veſtra bene novit dilectio, in noſtra prælibata Eccleſia peſſima inoleverat conſuetudo, ut Ordines, & Canonicæ ipſius Eccleſiæ ſic paſſim & indiſcrete cuique tribuerentur, ut ille Sacerdotalis ordinis iniret officium, qui nec dum etiam Hoſtiarii vel Lectoris miniſterium ſuſcepiſſet. Nec ſtabili ordine ſortitum fuerat, quis Miſſarum ſolemnia celebrare, quis ſanctum Evangelium, vel Apoſtolum legere debuiſſet. Indiſciplinati etiam & ſæcularibus clericis, vita & ſcientia longe ab eccleſiaſtica doctrina ſejunctis, prælibatæ Canonicæ conferebantur; nec tamen abſque interventu pecuniæ, vel etiam præmiorum; qui ipſam Eccleſiam potius perturbare, quam moribus videbantur ornare.

Contra ordinationes per ſaltum.

& ſacras præbendas Simoniace acceptas.

Quæ omnia quantum Deo & eccleſiaſticæ religioni contraria & inimica exiſtant, nullum ignorare putamus; vobis autem tanto verius ſunt cognita, quanto diutius ſuſtentata. Quapropter divino adjutorio ſimul, & apoſtolica fulti authoritate, hæc deinceps reſecanda, & in melius reformanda decernimus, eo ſcilicet tenore ac ratione, ut ex triginta ordinibus, qui in jam nominata Eccleſia eſſe noſcuntur, duodecim Presbyteris traderentur, qui quotidie Miſſarum ſolemnia, & quæ ſacerdotali officio congruunt, peragere poſſent; ſeptem vero Diaconos, totidem Subdiaconos, in his ſeptem ordinibus, qui competenter eccleſiaſticum officium juxta ordinem ſuum adimplere valerent: Reliquos vero choro tantummodo deputavimus.

Partitio præbendarum in Lucenſi Eccleſia facta.

Eos ergo in præfatis ordinibus ita eligi decrevimus, ut ſi quando Deo vocante aliquis eorum ex hac luce deceſſerit, loco ejus nullus alius ſubrogetur, niſi ille, qui decedentis officium integritate vitæ, & puritate ſcientiæ valeat adimplere; ut ſi Presbyter fuerit deceſſor, loco ejus vel Presbyter ſubſtituatur, vel qui eodem anno Presbyterii valeat honorem accipere. Similiter de Diaconibus, & Subdiaconibus eadem ratio, idemque ordo procedat.

De ratione in iis conferendis ſervanda;

Horum autem omnium ordinationem, ita Deo annuente, volumus canonice fieri, ut nulla venalitatis fraus, vel pecuniæ interventus aliqua poſſit ratione ſubripere; ſed gratis & abſque ullius commodi ratione conſiſtat, niſi ordinandus non ſtatuto pretio, ſed ſua ſponte ad utilitatem vel honeſtatem Eccleſiæ aliquid largiri voluerit.

Ita tamen, ut pretium nullum intercedat.

Avaritiam etenim de templo Dei eliminandam, ſacrum teſtatur Evangelium, quod refert, & Dominum per ſe ipſum nummulariorum æs effudiſſe, & cathedras vendentium columbas evertiſſe. Officium autem ipſius Eccleſiæ ita ad honorem Dei fieri volumus, ut omni die una ſolemnis Miſſa cum Diacono & Subdiacono hora tertia celebretur cum Canonicis horis, ſicut conſuetudo depoſcit Matricis Eccleſiæ.

Miſſa ſolemnis, ſive Conventualis cum canonicis horis in eadem Lucenſi Eccleſia quotidie celebranda ſtatuitur.

Illud quoque non minima correctione indigere proſpeximus, quod quidam Clericorum plus ſuæ avaritiæ quam Eccleſiæ conſulentes, in duabus vel etiam in tribus Eccleſiis miniſtrare noſcuntur; & cum uni vix congrue & opportune ſufficiant, ambitu pecuniarum illecti duabus vel tribus, ſicut diximus, ſuum officium pollicentur. Sicque fit, ut cum plures viciſſim percurrunt, nullam canonice & juſte regere valeant.

De pluribus beneficiis non retinendis;

Quapropter hanc quoque cauſam in melius reformantes, conſtituimus, & præſenti decreto firmamus, nullum, qui in majori & matrici Eccleſia deinceps fuerit ordinatus, aliam præter ipſam poſſe tenere Eccleſiam; ſed, ſicut ſacri præcipiunt Canones, ipſa & ſola contentus, ut competens in ea poſſit exercere ſervitium. Nec vaget, & inſtabilis huc illucque diſcurrat; ſed ſingulari Eccleſiæ, quaſi fixus & immobilis perſeveret.

Sed uni tantum ſerviendum Eccleſiæ.

Quod ſi quis temerario auſu hæc omnia, quæ ſalubriter ad utilitatem ſanctæ Eccleſiæ conſtituta ſunt, violare vel infringere temptaverit, noverit, ſe apoſtolica auctoritate, niſi reſipuerit, gradus ſui periculo ſubjacere, & eccleſiaſtici beneficii fieri expertem; & inſuper pro ſua temeritate a Cle-

Inobſervator Decreti hujus beneficio, & gradu privatur.

ro

ro repulſus, laicorum tantum communioni deputetur. Si vero adhuc quoque obſtinato animo in eadem pertinaciâ manere prçſumpſerit, & admonitus ad hoc, quod ſalubriter decrevimus,

Atque anathematizatur.

reverti noluerit, a liminibus ſanctç Matris Eccleſiæ, quam impugnare non deſinit, alienus exiſtat. Conſervator autem hujus noſtræ canonicæ diſpoſitionis, apoſtolica ſit munitus interceſſione, & gaudeat cæleſti repletus benedictione.

Alexandri PP. ſubſcriptio.

EGO ALEXANDER ſolius Dei miſericordia, licet indignus, ſanctæ Romanæ & Apoſtolicæ Eccleſiæ Præſul.& Lucenſis Epiſcopus, in hoc Decreto a me facto ad confirmandum SS.

---

## XXXIII.

### Decretum de non alienandis bonis, ad Eccleſiam Lucenſem ſpectantibus.

Ex Ughell. loc. cit.

Alexander Epiſcopus Servus Servorum Dei, Clero, & Populo ſanctæ Lucenſis Eccleſiæ, in perpetuum.

Exordium.

QUamvis circa omnes Eccleſias, per orbem terrarum longe lateque diffuſas, pro earum gubernatione oculum noſtræ ſpeculationis intendere oporteat: præcipue tamen erga Lucanam Eccleſiam attentiſſime vigilare nos convenit, quia ei propter Epiſcopatus ſuſcepti adminiſtrationem, & pro univerſalis apoſtolicç conſideratione dupliciter quodammodo providere compellimur. Qua de cauſa hæc noſtri cordis, Dco aſpirante, voluntas ſemper inhærere debebit, ut quæ in ea vel incuria vel malitia quorumdam hactenus male pullulare cognovimus, reſecare & emendare ſtudeamus; & quæ ad honorem & ſalutem ipſius Eccleſiç ſpectare videantur, congrue ordinare & firmiter ſtatuere debeamus.

Deceſſorum Epiſcoporum incuria in cōſervandis Eccleſiæ bonis.

Ante noſtra etenim tempora præceſſores noſtri, qui eidem Eccleſiæ præeſſe viſi ſunt, ſeu propter carnalium propinquorum affectus, ſeu pecuniæ amore illecti, vel etiam quorumdam potentium nimia importunitate devicti, caſtella, terras, poſſeſſiones ipſius Eccleſiæ ita indiſcrete ſuperflua effuſione largiti ſunt, ut nec ſibi, nec familiæ ſuæ, vel reliquis ſibi miniſtrantibus, prout congruebat, in propriis neceſſitatibus ſuccurere potuiſſent.

Hinc invecta Simoniæ labes.

Fiebat itaque propter rerum penuriam, ut Ordines ſacros, & eccleſiaſtica officia, quæ pure & abſque ulla venalitate, ſolo vitç æternæ intuitu, concedi oportet, pro pecuniç & diverſorum munerum exactione, profanis quibuſdam, & indignis tribuerent; &, quod omnes Catholicos deteſtari & abominari oportet, de morte animæ vitam corporis ſuſtentarent. Proinde divina inſpiratione commoniti, ne de cçtero tam grave peccatum ex occaſione paupertatis emergat, præſenti decreto conſtituimus, & apoſtolica auctoritate firmamus,

De iis non alienandis;

ut nullus deinceps Pontificum, quibus ipſa ſancta Eccleſia commiſſa fuerit, caſtella, manſos, terras, poſſeſſiones, quas non modo ad manus noſtras habemus, vel quas ipſa Eccleſia in antea, Deo largiente, pure & abſque contradictione acquiſitura eſt, præter illa, quæ in beneficium hucuſque dari conſueverunt, aliquo ingenio alienare vel auferre, ſeu alicui dare moliatur, niſi neceſſitate cogente, in pignus ea ſine malo ingenio ad tempus tradiderit,

Niſi in pignus cogente neceſſitate.

ea ratione, ut ante ſtatutum tempus eas perſolvat, & recipiat. Ita ſane omnem alienationem, & quamcumque dationem penitus interdicimus, ut nemo in poſterum præſumat, prædictas res Eccleſiç vel per beneficium dare, aut per libellum concedere, aut quovis modo alicui perſonæ tribuere, niſi tantum agricolis & laborantibus, & ipſi Epiſcopo vel ejus Miſſo aut Miniſteriali rationem reddentibus; ſed omni tempore intactæ & illæſç ſubſiſtant ad utilitatem Epiſcopi, & ſuæ neceſſitatem Familiæ ſubſtentandam. Ne vero in dubium venire poſſit, a quarum rerum traditione nos noſtroſque ſucceſſores per omnia volumus abſtinere, præſentis decreti pagina nominatim illas inſerere, adnotari præcipimus; ne vel ipſos Epiſcopos, vel procaces & importunos petitores latere poſſit ipſarum rerum notitia. *Hic enumerata bona conſulto relinquuntur.*

Omnia hujuſmodi bona Lucenſi Epiſcopo confirmantur.

Hæc itaque omnia, quæ præſenti decreto connumeravimus, & ſi quæ alia noviter acquirenda, quç Deus in manus noſtras vel noſtrorum ſucceſſorum, ſicut ſuperius dictum eſt, dare voluerit, eo modo ordinamus, & firma ſtabilitate componimus, ut ſemper deinceps ad manus Lucenſis Epiſcopi teneantur, & ad privatas ejus rationes ſpectare videantur, ut ex his valeat ſuç utilitati ſimul & honeſtati conſulere, ac ſuæ familiæ decenter neceſſitati ſuccurere.

Anathema contra inobſervantes.

Si quis noſtrorum ſucceſſorum hæc, quæ ſalubriter ad Eccleſiæ honeſtatem, & ipſius Epiſcopi utilitatem ſtatuta ſunt, temerario auſu infringere, vel violare præſumpſerit; vel carnali amore vel iniqua cupiditate devictus, contra hæc aliquo ingenio venire temptaverit, pro ſua præſumptione nodo excommunicationis & maledictionis alligatum ſe eſſe cognoſcat, & ab Epiſcopali officio uſque ad ſatisfactionem removendum,

Et ſi Epiſcopus ſit, privationis pœnam incurrat.

itaut omne damnum, quod ex ſua malitia ſibimet ipſi & Eccleſiæ ex hac re intulit, reſarcire cogatur. Ut vero omnia, quæ ſuperius comprehenſa ſunt, firma & illibata Deo authore ſerventur, hanc Decreti paginam manus noſtræ ſubſcriptione, & ſigilli noſtri impreſſione confirmari præcipimus.

Alexandri PP ſubſcriptio.

✠ EGO ALEXANDER ſolius Dei miſericordia, licet indignus, ſanctæ Romanæ & Apoſtolicæ Eccleſiæ Præſul, & Lucenſis Epiſcopus, in hac conſtitutionis a me factæ pagina SS.

# S. GREGORIUS VII.

## PAPA CLVII.

ANNO ÆRÆ CHRISTI COM. MLXXIII.



Hildebrandus S. R. E. Archidiaconus electus eſt Pontifex, & in Lateranenſi Baſilica inthronizatus die 22. Aprilis 1073., cum adhuc Alexandro Papæ in eadem Eccleſia parentaret; dilata tamen eſt ordinatio in presbyterum ad octavam Pentecoſtes: qua facta, die 29 Junii anni ejuſdem in Natali Apoſtolorum in Summum Pontificem, aſſumpto ſibi Gregorii VII. nomine, conſecratus eſt. Sedit in Pontificatu annos xii. menſem i. dies iv ab electionis die computandos. Fuit autem temporibus Michaelis Ducadis, mox Nicephori Botoniatis, ac poſt huius Monachatum Alexii Comnenii in Oriente Imperatorum, in Occidente vero regnante Henrico IV. Germaniæ Rege, ac poſt depoſitionem ejus Rodulpho Svevorum Duce. Poſtquam plurimos pro Eccleſia Dei labores, maximoſque pro vindicandis ejuſdem Eccleſiæ, auctoritatiſque Apoſtolicæ juribus vexationes pertuliſſet, obdormivit in Domino die 25. Maii anno 1085., corpus vero in Eccleſia S. Apoſtoli & Euangeliſtæ Matthæi ſepulturæ traditum eſt. Vacavit Sedes fere ad annum.

Schiſma Vigeſimum tertium.

In Romano Pontificatu ſedente Gregorio VII. graviſſimum Schiſma paſſa eſt Eccleſia ab Henrico IV. Germaniæ Rege, qui uſum Inveſtiturarum, quas pro Eccleſiis contra Canones dare conſueverat, ſibi a Gregorio in ſecunda Romana Synodo interdictum egre ferens, virus, quod Saxonica gente in rebellione perſiſtente, pectore celaverat, ea devicta evomit in Pontificem, coactoque Wormatiæ conciliabulo eum a Pontificatu deponere tentavit. Hæc cum innotuiſſent Gregorio, diem Regi indixit, lataque Excommunicationis ſententia, omnibus Chriſtianis juramento, quod illi fecerant, ſolutis, ipſum Regia dignitate privavit. Veniam petenti, quamquam ſubdole, non eſt denegata, & dignitas reſtituta. Sed brevi ad crimina relabentem iterata depoſitio & excommunicatio percuſſit. Quare iratus Rex apud Brixiam Schiſmaticorum conventum habuit, in quo Guibertus Ravennatenſis Archiepiſcopus Antipapa electus eſt, & Gregorius Papa depoſitus die 25. Junii anni 1080. Anno vero ſequenti die 12. Martii capta ab Henrico Rege per vim Urbe Roma Guibertus inthronizatus eſt apud S. Petrum, & Clemens III. nominatus. In Schiſmate vixit, quamvis ab Urbano II. in Concilio Beneventano excommunicatus, annos xxi. ſubitaque morte peremptus eſt, ineunte menſe Octobri anni 1100 cuius oſſa Ravennæ ſepulta Paſchalis II. PP. anno 1106. exhumari, & in fluenta projici fecit.

I.

Significat, Comiti de Rocejo ſub quadam conditione eam Hiſpaniæ partem conceſſam, quam a Saracenorum manibus eriperet: prohibet alios Principes jure eamdem regionem cum copiis ingredi, partemque illam illius Provinciæ ſibi vindicare, niſi interveniat æqua pactio perſolvendi jura S. Petri.

*Nuper Extract. ex Archiv. Vatic. Extat quoque inter Epiſt. Decr. Summ. Pontiff. a Card. Carafa edit. anno 1591. tom. III. pag. 353.*

Gregorius in Romanum Pontificem electus omnibus Principibus in Terram Hiſpaniæ proficiſci volentibus perpetuam.
Salutem in Domino Jeſu Chriſto.

NON latere vos credimus, Regnum Hiſpaniæ ab antiquo proprii juris ſancti Petri fuiſſe: & adhuc, licet diu a Paganis ſit occu-

Regnum Hiſpaniæ ab antiquo juris S. Petri.

cupatum, lege tamen Juſtitiæ non evacuata, nonnulli mortalium, ſed ſoli Apoſtolicæ Sedi ex æqun pertinere. Quod enim auctore Deo ſemel in proprietates Eccleſiarum juſte pervenerit, manente eo, abuſu quidem, ſed ab eorum jure, occaſione tranſeuntis temporis, ſine legitima conceſſione divelli non poterit. Itaque Comes Evvlus de Rocejo, cujus famam apud vos haud obſcuram eſſe putamus, terram illam ad honorem ſancti Petri ingredi, & a Paganorum manibus eripere cupiens, hanc conceſſionem ab Apoſtolica Sede obtinuit, ut partem illam, unde Paganos ſuo ſtudio, & adjuncto ſibi aliorum auxilio, expellere poſſet, ſub conditione inter nos factæ pactionis ex parte ſancti Petri poſſideret. Qua in re & labore quicumque veſtrum ſibi adhærere voluerit, omni charitatis affatu commonitus erga honorem ſancti Petri talem animum gerat, ut ab eo & munitionis auxilia in periculis, & merita fidelitatis præmia ſecurus accipiat. Si autem aliqui ex vnbis ſeorſum ab illo propriis copiis eamdem terram aliqua in parte intrare paraverint, decet, ut militiæ cauſam ex animi devotione quamjuſtiſſimam ſibi proponat; jam nunc omni voto concipientes & ex corde ſtatuentes, ne capta Terra eaſdem, quas illi, qui nunc Deum ignorantes, eam occupant, injurias ſancto Petro faciant. Hoc enim neminem veſtrum ignorare volumus, quoniam, niſi æqua pactione perſolvendi juris ſancti Petri, in Regnum illud animadvertere ſtatueritis, potius vobis Apoſtolica auctoritate, ne illuc tendatis interdicendo, contra feremur, quam ſancta & univerſalis Mater Eccleſia idem a filiis ſuis, quod ab hoſtibus patiendo, non jam proprietatis ſuæ, ſed filiorum detrimento ſaucietur. Quamobrem hunc dilectum filium Hugonem & Cardinalem ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyterum in Partes illas miſimus, in cujus ore noſtra ad vos conſilia & decreta plenius apertiuſque differenda, ac vice noſtra diſponenda poſuimus. Datum Romæ ſecundo Kalendas Maii Indictione Undecima.

Legatus A. S. ad id miſſus.

Dat. die 30. Aprilis Anno Domini 1073. Pontif. Gregor. anno I.

---

## I I.

Monaſterium Andaginenſe S. Huberti in Arduenna in tutelam Apoſtolicæ Sedis ſuſcipitur, eique bona omnia confirmantur.

*In Hiſt. Monaſt. hujus edidit Edmundus Martenne Veter. Script. Collect. Tom. IV.*

Gregorius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto in Christo filio Theoderico Abbati Monaſterii ſancti Petri Sanctique Huberti Andaginenſis in Arduenna conſtituti, ſuiſque ſucceſſoribus regulariter ibidem canonice intrantibus, in perpetuum.

Exordium.

NUlli fidelium eſt in dubio, quin Sedes Apoſtolica, en quod univerſalis mater, & omnium Eccleſiarum Princeps eſt, omnibus his jure, ac debita ſolicitudine præeſſe debeat, ut non eas Catholicæ tantum Religionis unitate concludat, ſed generali circumſpectione etiam ab his, quæ extrinſecus promoventur, pro ſua auctoritate ſalvet, & muniat; inter quas tamen cum plures inveniantur, quæ ſpeciali & propria commendatione in tutelam ejuſdem Sedis Apoſtolicæ ſe contulerunt, ut ſpeciali caritate & ſtudio ſuæ Matris amplexæ uſquequaque ſecuriores, & liberiores ab omni infeſtatione conſiſterent, quas, ut dignum erat, ita Romana ſuſcepit Eccleſia, tantaque protexit undique diligentia, ut omnibus munimenta præſidii, nonnullis quoque gratiam conferret augendi. Cujus rei plurima a nobis exempla ſanctiſſimi viri reliquerunt, qui ante nos in illa, quam diximus, Apoſtolica Sede fulgentes, pro honore Eccleſiarum Dei, & exaltatione earum magis, quam pro vita aut ſalute ſua, ſoliciti fuerunt; ſuſcipientes Monaſteria, & venerabilia loca in patrocinium apoſtolicæ defenſionis, & confirmantes ea propriis privilegiis, quatinus ex quotidiana tranquillitate ardentius in devotione divinę ſervitutis, & in omni bono proficerent. Qua in re quam pie, quam ſancte fecerunt, & illorum nobis oſtendit gloria, & ipſius rei tam fructuoſa gratia. Nam cum Oratoria in pace & tranquillitate conſiſtunt, & Eccleſiaſtica beneficia pauperes Chriſti nutriunt; cum vero laus Deo digne promitur, & remedia peccatorum tam vivis quam defunctis impenduntur. Unde nos in eadem Sede Apoſtolica non noſtris meritis, ſed divina locati gratia, ſuſcepti officii debitum conſiderantes, præfatum monaſterium, cui tu, dilecte fili, & pręnominate Abba, præeſſe dignoſceris, tuo rogatu in tutelam Apoſtolicę Sedis, & noſtram & ſucceſſorum noſtrorum defenſionem ſuſcepimus, confirmanteſque & corroborantes ſibi per præſentis paginam privilegii, Eccleſiam ſanctæ Mariæ ſuper Axonam ſitam, & Eccleſiam S. Sulpitii ſuper Moſam, cęteraſque poſſeſſiones tam in villis, quam Caſtellis, cęteriſque Eccleſiis, & terris cultis aut incultis, ſeu in omnibus rebus mobilibus & immobilibus, quas nunc jure poſſidet, aut in poſterum Deo miſerante acquiret, quatinus omnia ad communem utilitatem fratrum inibi Deo famulantium ſub tuo tuorumque ſucceſſorum regimine & congrua diſpenſatione ſemper inconvulſa illibataque permaneant. Si quis vero Regum, Sacerdotum, Clericorum, Judicum, ac ſęcularium perſonarum, hanc conſtitutionis noſtrę paginam agnoſcens, contra eam venire tentaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reumque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat; & niſi vel ea, quę ab illo ſunt male ablata, reſtituerit, vel digna pęnitentia illicite acta defleverit, a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti alienus fiat, atque in ęterno examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem juxta ſervantibus eidem loco, pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, ut hic fructum bonæ actionis recipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Roman. Pontificum nos incipiend. Monaſteria in protectionem Sedis Apoſt.

Quorum exemplo Monaſterium Andaginenſe ſub defenſione ejuſdem Sedis fore declaratur.

Confirmatiſque bonis omnibus ad illud pertinentibus,

Solius Abbatis regimini ſubjicitur.

Anathema in temeratores Privilegii hujus.

Bona ſervantibus.

*Subſcripſit autem manu propria Domnus Papa:*

MISERATIONES TUÆ, DOMINE, SUPER OMNIA OPERA TUA.

Bene valete.

Datum Lateranis in Kalendis Maji per manus Petri S. R. E. Presbyteri Cardinalis, & Bibliothecarii anno primo Pontificatus Domni Gregorii VII. Papæ Indictione XI.

Dat. die 1. Maii anno Domini 1073. Pontif. Gregorii anno I.

Ex-

### III.

Excommunicatum a ſe denunciat Gotefredum Mediolanenſis Eccleſiæ uſurpatorem.

*Ex edit Card. Caraſa.* Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei omnibus fidelibus ſancti Petri Apoſtolorum Principis in Longobardia commorantibus, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Proemium. SCire vos volo fratres chariſſimi, quod & multi veſtrum ſciunt; quia in eo loco poſiti ſumus, ut, velimus nolimus, omnibus gentibus maxime Chriſtianis, veritatem & juſtitiam annunciare compellamur, dicente Domino: Clama ne ceſſes: quaſi tuba exalta vocem tuam, & annuncia populo meo ſcelera eorum. Et alibi: Si non annunciaveris iniquo iniquitatem ſuam, animam ejus de manu tua requiram. Item Propheta; maledictus (inquit) homo, qui prohibet gladium ſuum a ſanguine, ideſt, verbum prædicationis a carnalium increpatione. Hæc ideo prælibavimus, quia inter multa mala, quæ ubique terrarum ſiunt, quidam miniſtri ſatanæ, & præcones Antechriſti in Longobardia etiam fidem Chriſtianam conantur confundere, & iram Dei ſuper ſe provocare. Nam ſicut ſcitis, Gotefredus, vivente Guidone dicto Archiepiſcopo Mediolanenſi, eamdem Eccleſiam, quæ quondam meritis glorioſiſſimæ Virginis, & genitricis Dei Mariæ, necnon auctoritate clariſſimi Doctoris B. Ambroſii inter cæteras Longobardorum Eccleſias, religione, libertate, ac ſpeciali gloria enituit, nunc quaſi vilem ancillam præſumpſit emere, Sponſam videlicet Chriſti diabolo proſtituere, & a catholica fide temptans eam ſeparare, niſus eſt ſimoniacæ hæreſis ſcelere maculare. Quod audiens ſancta Romana Eccleſia mater veſtra, & totius Chriſtianitatis, ſicut ſcitis, magiſtra, congregato e diverſis partibus concilio multorum Sacerdotum, & diverſorum ordinum conſenſu, fulta B. Petri apoſtolorum principis auctoritate, Gotefredum fidei catholicæ, & Legis Chriſtianæ inimicum excommunicavit, & anathematis jaculo una cum omnibus ſibi conſentientibus transfixit. Quam excommunicationem, quod etiam inimici ſanctæ Eccleſiæ negare non poſſunt, ſancti Patres antiquitus cenſuere, & per omnes ſanctas Eccleſias totius orbis catholici viri confirmant, & confirmaverunt. Quapropter ex parte Dei omnipotentis Patris & Filii, & Spiritus ſancti, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum principum monemus vos fratres chariſſimi, hortamur, atque præcipimus, ut nullo modo prædicto hæretico Gotefredo conſentiatis, quia illi in hoc ſcelere conſentire, fidem Chriſti eſt negare; ſed quibus modis poteſtis, ut filii Dei ei reſiſtite, & fidem chriſtianam, qua ſalvandi eſtis, omnino defendite; neque vos deterreat humana ſuperbia, quia qui nobiſcum eſt, major eſt omnibus, & ſemper invictus, qui vult nos pro ſe laborare, & coronam legitime certantibus (ut Apoſtolus promittit) tribuere. Solet enim Dux noſter paucis & humilibus multos & ſuperbos conterere, & per ea, quæ ſunt infirma mundi, fortia quæque confundere. Sic enim placuit, & ſic decet cæleſtem, & invictum Principem. Omnipotens Deus, qui B. Petro oves ſuas ſpecialiter commiſit, & totius Eccleſiæ regimen dedit, vos in ejus dilectione corroboret, ut ejus auctoritate a peccatis veſtris abſoluti, mereamini inimicos Domini comprimere, & corda illorum ad pœnitentiam provocare. Dat. Romæ, Kal. Julii Indict. XI.

*Iſa. 58.* *Ezech. 33.* *Jerem. 48.*

Gotefredi ſcelus in invadenda Eccleſia.

A ſynodo depoſitus & excommunicatus.

Eidem nullo pacto conſentiendum.

Dat. die 1. Julii anno Domini 1073 Pontif. Greg. anno I.



### IV.

Commiſſio Epiſcopo Genuenſi, ut virum uxorem ſuam dimittere non permittat, quæ vult ab objecto fornicationis crimine ſe expurgare.

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei venerabili fratri Uberto Genuenſi Epiſcopo, & dilectis filiis, univerſo loci illius Clero, ac Populo, ſalutem & apoſtolicam benedictionem. *Ex Arch. Vatic.*

Cauſa Commiſſionis. INtelligentes errorem veſtrum, de periculo veſtro valde timemus; quoniam ſacramenta Conſortii conjugalis divinis ſancita præceptis & legibus inter vos malignis fædari ſtudiis audivimus; ſcriptum quippe eſt de Conjugali vinculo: quod Deus conjunxit, homo non ſeparet; & Veritas, ne vir Uxorem ſuam niſi forte cauſa fornicationis relinquat, omnino prohibet. Nobis autem relatum eſt, Anſaldum quemdam concivem veſtrum a Patre ſuo coactum eſſe, ut uxorem propriam de fornicatione falſo criminatam, nec ulterius habeat, nec judicium purgationis ejus, ad quod ipſa valde deſiderat pro diſcutienda veritate, ſuſcipiat. Quod quia divinis & humanis legibus valde contrarium eſt, primo te Epiſcopum, deinde omnes vos admonemus, & apoſtolica auctoritate præcipimus, ut ſi mulier ad examinationem legitimam ſe conferre voluerit, cum omni tranquillitate & expectatione juſte comprobationibus recipiatur; & ſi per miſericordiam Dei innocens apparuerit, ſeparari a Viro ſuo nullatenus patiamini. At ſi Pater præfati Anſaldi hæc, quæ divina auctoritate diximus, imo ſi quis Mortalium hæc impedire & prohibere præſumpſerit, tuam Epiſcope fraternitatem apoſtolica auctoritate monemus, ut omni reſpectu gratiæ perſonalis abjecto, reos anathematis gladio ferire, & a corpore Eccleſiæ diſſecare non deſinas; & nobis extremam manum impoſituris per literas tuas id quanto citius indicare non prætermittas. Præterea volumus, ut quamcitius poſſis, præſentiam tuam nobis exhibere ſtudeas. Data Laterani, quarto Kalendas Martii, indictione. XII.

*Matth. 19. Marc. 10.*

Mulier ſe expurgare volens, audienda:

Si innocens ſit a Viro nullatenus ſeparanda.

Hæc qui impedire tentaverit, anathemate feriatur.

Dat. die 26. Februarii anno Domini 1074. Pontif. anno I.

### V.

Exhortatio ad omnes Chriſtifideles ad ſuccurrendum Orientalibus ab Infidelibus invaſis.

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei, omnibus Chriſtianam fidem defendere volentibus ſalutem & apoſtolicam benedictionem. *Ex Arch. Vatic.*

NOtum vobis eſſe volumus, hunc virum præſentium portitorem, dum de ultramarinis nuper reverteretur partibus, Apoſtolorum limina, & noſtram præſentiam viſitaſſe: a

quo, ſicut a pleriſque aliis cognovimus, Gentem Paganorum contra Chriſtianum fortiter invaluiſſe Imperium, & miſeranda crudelitate jam fere uſque ad Muros Conſtantinopolitanæ Civitatis omnia devaſtaſſe, & multa millia Chriſtianorum quaſi pecudes occidiſſe. Qua de re ſi Deum diligimus, & Chriſtianos nos eſſe cognoſcimus, miſeranda fortuna tanti Imperii, & tanta Chriſtianorum clade nobis valde dolendum eſt; & non ſolum dolere ſuper hac re debitæ ſolicitudini noſtrę ſufficit, ſed animas pro liberatione fratrum ponere, exemplum Redemptoris noſtri, & debitum fraternę charitatis a nobis exigit: quia ſicut ipſe pro Nobis animam ſuam poſuit, & nos debemus pro fratribus noſtris animas ponere. Scitote igitur, nos in miſericordia Dei, & in potentia virtutis ejus confiſos omnibus modis id agere atque parare, ut adjutorium Chriſtiano Imperio quamcitius Deo juvante faciamus. Unde vos per fidem, in qua per Chriſtum in adoptionem filiorum Dei uniti eſtis, obſecramus, & auctoritate beati Petri Apoſtolorum Principis admonemus, ut & vos vulnera & ſanguis fratrum, & periculum præfati Imperii digna compaſſione moveat; & veſtra virtus pro Chriſti nomine non invitam fatigationem ad ferenda fratribus auxilia ſubeat. Quidquid autem ſuper hac re divina Pietas veſtris animis indiderit, ſine mora certis legationibus nobis renunciare ſtudete.

Immanitas in fidelium contra Chriſtianos captivos.

Animam pro fratribus ponendi exemplum dedit Chriſtus.

Admonitio ad Chriſti fideles.

Datum Romæ Kalendis Martii Indictione Duodecima.

Dat. die 1. Martii anno Domini 1074. Pontif. anno I.

### V I.

Admonitio ad Hiſpaniæ Reges & Epiſcopos, ut Officium Romanum recipiant: nec non confirmatio excommunicationis, & depoſitionis cujuſdam ſimoniaci, per Legatos factę.

*Ex Archiv. Vatic.*

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei Alphonſo & Sanctio Hiſpaniæ Regibus ac Paribus, & Epiſcopis in ditione ſua conſtitutis, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Roman. 15.

CUM Beatus Apoſtolus Paulus Hiſpaniam ſe adiiſſe ſignificet, ac poſtea ſeptem Epiſcopos ab urbe Roma ad inſtruendos Hiſpanię Populos a Petro & Paulo Apoſtolis directos fuiſſe, qui deſtructa Idolatria Chriſtianitatem fundaverunt: Religionem plantaverunt: ordinem, & Officium in divinis cultibus agendis oſtenderunt: & ſanguine ſuo Eccleſias dedicavere: Veſtra diligentia non ignoret, quantam concordiam cum Romana Urbe Hiſpania in religione & ordine divini officii habuiſſe ſatis patet. Sed poſtquam veſania Priſcillianiſtarum diu pollutum, & perfidia Arianorum depravatum, & a Romano ritu ſeparatum, irruentibus prius Gothis, ac demum invadentibus Saracenis, Regnum Hiſpaniæ fuit; non ſolum Religio eſt diminuta, verum etiam mondanæ ſunt opes labefactatæ. Quapropter ut filios chariſſimos vos adhortor, & moneo, ut vos ſicut bonæ ſoboles, etſi poſt diuturnas ſciſſuras, demum tamen ut Matrem re vera veſtram Romanam Eccleſiam recognoſcatis, in quo & nos fratres reperiatis; Romanæ Eccleſiæ Ordinem, & Officium recipiatis, non Toletanæ, vel cujuſlibet aliæ, ſed iſtius, quæ a Petro & Paulo ſupra firmam Petram per Chriſtum fundata eſt, & ſanguine conſecrata, cui portæ Inferi, ideſt linguæ Hæreticorum nunquam prævalere potuerunt; ſicut cętera Regna occidentis & ſeptemtrionis, teneatis. Unde enim non dubitatis vos ſuſcepiſſe Religionis exordium, reſtat etiam, ut inde recipiatis in eccleſiaſtico ordine divinum Officium, quod Innocentii Papę ad Eugubinum directa Epiſcopum vos docet Epiſtola: quod Ormiſdæ ad Hiſpalenſem miſſa decreta inſinuant: quod Toletanum, & Pragenſe demonſtrant Concilia: quod etiam Epiſcopi veſtri ad nos nuper venientes juxta Conſtitutionem Concilii per ſcripta ſua facere promiſerunt, & in manu noſtra firmarunt. Præterea ſicut de aliis excommunicationibus per legatos Romanæ Eccleſiæ factis fecimus, depoſitionem & excommunicationem, quam Geraldus Hoſtienſis Epiſcopus cum Rembaldo in Munionem Simoniacum, qui ſuper Symeonem Venerabilem fratrem noſtrum Oſcenſem Epiſcopum ordinatus erat*, ratam eſſe decrevimus atque firmavimus, uſque dum reſipiſcens de Epiſcopatu, quem indebite tenuit, ſibi ſatisfaciat, atque inde recedat. Dat. Romæ Decimoquarto Kalendas Aprilis Indictione Duodecima.

Hiſpaniæ cū Romana Eccleſia conſenſus ante Priſcillianum, & Arium.

Corruente religione mūdanæ quoque corruūt opes.

De recipiendo Romanæ Eccleſiæ officio.

*Epiſt. 29. Vid. ſuperius in Hormiſda in Conſtitut. dat. anno 517. Benedicta Trinitas &c.*

Confirmatio ſententiæ latæ a Legatis Apoſt. contra Simoniacum.

*Forte deeſt *tulit*.

Dat. die 16. Aprilis anno Domini 1074. Pontif. anno I.

### V I I.

Privilegium pro Eccleſia S. Hilarii Pictavienſis, quæ ſub protectione Sedis Apoſtolicæ recipitur.

*Simile Privilegium dedit Alexander II. PP. anno* 1073. *Conſt.* Convenit &c.

*Ex Cod. 1176. Biblioth. Colbertinæ ed. dit Baluzius Miſcellan. Tom. VII.*

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei dilectis filiis Canonicis S. Hilarii Pictavienſis ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

* IGitur ob reverentiam beati Hilarii Confeſſoris, cujus corpus in eadem Eccleſia requieſcit, cujuſque doctrinæ ſplendor non ſolum de Gallicanis partibus erroris tenebras expulit, verum etiam univerſali refulgens lumen contulit Eccleſiæ, inclinati veſtris precibus, præfatam beati Hilarii Eccleſiam a Francorum Regibus, & Aquitaniæ Principibus conſtructam, eorumque prædiis, ac bonis ditatam in protectione ac tuitione Sedis Apoſtolicæ ſpecialiter ſuſcipimus, hujus privilegium auctoritatis noſtræ decreto indulgentes. Deinde ſtatuimus, ut quæcumque bona pręfata beati Hilarii Eccleſia, ex donatione prædictorum Regum & Principum juſte poſſidet, ſive in futurum juſtis modis poterit adipiſci, vobis perenni tempore, & ſine inquietudine aliqua illibata permaneant; adiicientes, ne quiſquam deinceps Archiepiſcopus, aut Epiſcopus beati Hilarii Eccleſiam, aut ipſius Canonicos aut clericos excommunicare, aut interdicere præſumat, ſed omni eorum cauſa gravior ex Apoſtolicæ Sedis judicio pendeat. Chriſma vero, Oleum ſanctum, conſecrationes altarium, ſive Baſilicarum, ordinationes Canonicorum & clericorum, a quocumque malueritis catholico ſuſcipiatis Antiſtite. Ad hoc adiicimus, ut eadem beati Hilarii Eccleſia ſoli Romanæ Eccleſiæ ſubdita permaneat, & de tanta ſemper libertate, atque

*Fortaſſe deſideratur Exordium.

Bona omnia, & piæ donationes confirmantur.

Canonici vero non niſi Apoſtolicæ Sedi ſint ſubjecti.

Eorumdem exemptio a quocumque Epiſcopo etiā in receptione ſacramentorū

atque auctoritate gaudeat. Ad indicium autem perceptæ hujus a Romana Eccleſia libertatis per

Annuus cenſus Sedi Apoſt. perſolvendus.

annos ſingulos unam auri unciam Lateranenſi palatio perſolvat. Si quis autem Archiepiſcopus, Epiſcopus, aut qualibet perſona hujus noſtri privilegii paginam agnoſcens, contra eam temere venire præſumpſerit, ſi quæ male facta fuerint, non emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reumque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei, & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti alienus fiat & in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat.

Dignitatis privatio, atque anathema cõtra violatores Privilegii hujus indicitur.

Cunctis autem illi Loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum judicem præmia ęternæ pacis inveniant. Datum Laterani X. Kal. Maii, per manum Petri Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyteri Cardinalis ac Bibliothecarii primo anno Pontificatus Domini VII. Gregorii Papę, Indictione XI.* (a)

Dat. die 22. Aprilis Anno Domini 1074. Pontif. Gregorii Anno I. * leg. XII.

## VIII.

### Excommunicationis denunciatio contra omnes, qui detinent bona Augienſis Monaſterii, quæ Robertus Simoniacus ab illo abſtulit.

Gregorius omnibus, ad quos literæ iſtæ pervenerint &c.

*Ex edit. Card. Caraſæ.*

Exordium.

QUamquam ad propulſandas omnium Eccleſiarum, & venerabilium locorum injurias ex debito officii noſtri, & univerſali providentia, quam per B. Petrum Apoſtolorum principem licet indigne ſuſcepimus, ſolicite nobis invigilandum, & eloborandum eſſe noſcamus; his tamen locis apoſtolicæ auctoritatis opem & ſcutum impenſius circumferre dupliciter quodam modo compellimur, quæ & in generali ſanctæ Romanæ Eccleſiæ membrorum continentia cæteris coæquantur, & ſingularis patrocinii privilegia præ cęteris ſortiuntur. E quibus quoniam Augienſe Monaſterium huic ſanctę, & Apoſtolicę Sedi quadam principali & individua cohęret linea, de diſperſione bonorum ejus valde dolentes, quid Dominus & anteceſſor noſter Alexander venerandæ memoriæ Papa inde decrevit, recolere, & ſententiam noſtræ confirmationis in idipſum omnibus, ad quos hujus epiſtolæ noſtræ notitia pervenire poterit, deſtinavimus indicare. Poſtquam prædictus Dominus noſter Papa Robertum Simoniacum & invaſorem ejuſdem Monaſterii nullis admonitionibus nulliſque minis ad hoc flectere potuit, ut vel Abbatiam dimitteret,

Quæ geſſerit Alexander PP. contra Robertum.

aut pro reddenda ratione ſui introitus apoſtolico ſe conſpectui præſentaret, cognita veritate, quod relicta alia Abbatia ad hanc pretio anhelaſſet, ſynodali judicio eum anathematis jaculo, niſi reſipiſceret, percuſſit, & ſub eadem cenſura omnibus accepta ab eo beneficia ad præfatum cœnobium pertinentia penitus interdixit, cunctaque ab eo diſpoſita apoſtolica præceptione caſſavit, atque hæc eadem per epiſtolam Epiſcopo Conſtantienſi publice prædicanda, & per Epiſcopatum ſuum divulganda mandavit.

Deſtitit ab incepto Robertus.

Itaque (miſerante Deo) factum eſt ut ille ab inſana occupatione Abbatiæ deſiſteret, ſed non ut fautores ejus contra Deum, & juſtitiam accepta ab eo, Monaſterii bona relinquerent.

Sed qui bona ab eo acceperant, non reddiderunt.

Quapropter quoniam illa principali, & hæretica peſte depulſa, chariſſimum ſancti Petri filium Ecardium ex ipſa congregatione a confratribus electum, & a nobis diligenter examinatum, Abbatem ibi (auctore Deo) conſecravimus, cupientes, ut Monaſterium poſt longas & multas tribulationes jam ad quietem, & monaſticæ religionis cultum redeat, ſimili modo omnibus, qui a ſępefato Roberto pro defendenda ejus nequitia, aut exhibenda ſibi ſidelitate, bona Abbatiæ in beneficia adepti ſunt, ſub anathematis diſtrictione, & animadverſione interdicimus.

Quare feriuntur anathemate.

Nam cum ille talium inſtitutionum auctor & diſtributor in loco, ad quem hæretice aſpiraverat, permanere non potuit; quibus legibus, aut quo jure iſti ſibimet vindicabunt, quod ſacrilega conventione ceperunt. Unde etiam omnibus Chriſti fidelibus, qui hæc cognoverint, apoſtolica auctoritate præcipimus, ut eos in nulla penitus Chriſtianæ communionis participatione recipiant, dum iniquitatis & mortis ſuæ pretium diabolica aviditate, & temeritate poſſident. Dat. Romæ VIII. Idus Maii, Indictione Duodecima.

Dat. die 8. Maii Anno Domini 1074. Pontif. anno II.

## IX.

### Commiſſio Trevirenſi Archiepiſcopo, & Metenſi Epiſcopo pro cognoſcenda cauſa, quæ inter Tullenſem Epiſcopum, & quemdam ejus Clericum verſabatur.

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei, Udoni Trevirorum Archiepiſcopo, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

*Ex edit. Card. Caraſæ.*

ADmonere te, frater, ut ea, quæ tibi committimus, fideliter agas ex charitate: ut vero velociter ex conſiderata cauſarum, vel temporum ſit competentia & neceſſitate: quæ quidem utraque in ſubſcripto negocio ita te obſervare volumus, ut (quemadmodum credimus) fidum te & indefeſſum nobis cooperatorem cognoſcamus.

Series facti.

Frater, iſte Tullenſis (ut fatetur) clericus, ad nos veniens, conqueſtus eſt nobis, quoniam iratus ſit ei dominus ſuus, videlicet Tullenſis (ut dicitur) Epiſcopus, ſe exulem factum, & omnibus rebus ſuis expoliatum, ſupplicans, ut apud apoſtolicam pietatem tantarum miſeriarum aliquam inveniret conſolationem. Nobis vero, cur hoc ſibi acciderit, diligenter inquirentibus, retulit ſe ab Epiſcopo quamdam Eccleſiam poſtulaſſe, quæ ad officium cuſtodię quod tenebat, legali conſtitutione dicitur attinere. Qua de re commotus Epiſcopus, cum ei non ſolum hanc denegaret Eccleſiam, ſed totum officium per ſummam interdiceret obedientiam, reſpondit ſe non debere ſibi obedientiæ reverentiam, quoniam

Ar-

(a) Sic emendandam Indictionem putavi; anno enim 1073. & quidem die 22. Aprilis, qua electus eſt Gregorius VII. hic Pontifex literis titulum illum Pontificibus proprium *Servus Servorum Dei* nondum præmittebat, ut vidimus Conſt. I. Mox incongruum videtur Gregorium exemptionis prærogativam ab Epiſcopali jure conceſſiſſe Eccleſiæ Pictavienſi ea die, qua electus eſt, cum nemo non novit, quantus hic Pontifex fuerit in eccleſiaſtica diſciplina vindicanda.

Archidiaconatus, conſecrationes Eccleſiarum, & ipſas Eccleſias vendendo, ſimoniaca hæreſi ſe commaculaſſet: cum muliere quadam in publica fornicatione jaceret, de qua filium genuiſſet: quamque rumor eſſet ſacramento, & deſponſatione laicorum more ſibi copulaſſe & præterea quod nonnulli, eum ad Epiſcopatum pactione præmii perveniſſe, dicerent. His auditis Epiſcopus, quaſi de manifeſtis culpis pœnitens, & de ſua correctione tum cum hoc ſolo, tum cum cæteris fratribus loquens, tandem manifeſta indignatione & ira ſuper iſtum inflammatus eſt. Egreſſoque ab urbe Epiſcopo paulo poſt milites ejus (utpote non ignorantes voluntatem Domini ſui) huic omnem ſecuritatem abnegavere, & intra clauſtrum ei minati ſunt in faciem. Quos cum inſidiari vitæ ſuæ, & honori intelligeret, clam diſceſſit, ut ſua abſentia temperaret ſeveritatem hujus furoris. Epiſcopus vero confeſtim ſua omnia diripi & publicari præcepit, & ita iſte exulem ſe & egenum jamdiu fuiſſe conqueritur. Verum hæc nobis inordinata, & valde iniqua videntur: Quoniam ſi illa vera ſunt. Epiſcopus, imo Exepiſcopus non hunc, ſed conſcientiam ſuam odiſſe, & perſequi debuerat: Sin vero falſa (& utinam falſa) non tamen per milites, ſed per diſciplinam Canonum, juſtum corripere, & flagellare æquum fuerat.

*Committit Trevirenſi Arch. & Meten. Epiſcopo cognitionem hujus cauſæ.*

Quocirca fraternitatem tuam apoſtolica auctoritate commonitam, & in hac cauſa ſufultam eſſe volumus, ut convocato & adjuncto tibi dilecto confratre noſtro Herimanno venerabili Epiſcopo Metenſi, Tullenſem conveniatis, eumque, ut Clericum iſtum ſine omni periculo vitæ, & ſecurum ab omni contumelia in clauſtrum ſuum recipiat, & officium cuſtodiæ cum Eccleſia, quam poſtulavit, ſi juſte attinet, cum cæteris omnibus juſtis pertinentiis, & utilitatibus ſuis, & præpoſituram ſuam, & officium ſcholarum, nec non omnia ablata ſibi bona, & tam irrationabiliter illata damna, reſtituat, apoſtolicis juſſionibus commoneatis.

*Clericum iſtũ reddendum monet.*

*omniaque ablata bona eidem reſtituenda.*

*Tum convocatis Tullenſibus Clericis inquirendũ de moribus Epiſcopi.*

Deinde convocatis Tullenſibus Clericis, per veram eos obedientiam; imo ſub comminatione anathematis conſtringite, ut quicquid de introitu & vita Epiſcopi ſciunt, vobis aperiant, & vos undique explorata veritate, quid nobis inde credendum ſit, in ſynodo, vel ante ſynodum, quam in prima hebdomada Quadrageſimæ celebraturi ſumus, per literas veſtras notificare nullatenus prætermittite.

*Et ad Sedem Apoſtolicam referendum.*

Quod ſi Epiſcopus (ut optamus) innocens de tot ac tantis criminibus apparuerit, quod Clericus temere peccavit, quoniam ad noſtram venit audientiam, qualiter juſte corrigatur, Deo aſpirante, procurabimus. Si vero Epiſcopus ea quæ ſibi intenduntur, veraciter removere non poterit, nullo modo ferendum eſt nobis vel vobis ut locum paſtoris lupus obtineat. Has autem literas idcirco aperte ſigillari præcepimus, ut certiorem vobis auctoritatem traderemus. Dat. Romæ XVII. Kal. Novembris, Indictione XIII.

*Dat. die 16. Octobris anno Domini 1074. Pontif. anno II.*

X.

De illegitimis ad Eccleſias non promovendis, & de conſtituendis Coadiutoribus.

*Ex Archiv. Vatic.*

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei, chariſſimo in Chriſto filio Sanctio Hiſpaniarum Regi, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

*Sancii Regis in Sedem Apoſt. devotio.*

QUoniam erga reverentiam ſanctæ, & Apoſtolicæ Sedis regiam Nobilitatem tuam pia devotione, & amore fervere intelligimus; te & regnum tuum dignis honoribus ſublimari cupimus, & Apoſtolicam benevolentiam non ſolum in noſtro, verum etiam in quocumque tempore tibi, & cauſis tuis ſinceræ charitatis affectum præbere deſideramus. Cæterum, quod nos de cauſa Aragonenſis Epiſcopatus & conſuluiſti, & te quodammodo velle ſignificaſti, diu & multum volentes, & cum filiis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ pertractantes, incongruum fore previdimus, quoniam in eo Canonica decreta Nobis obviare cognovimus. Veniens enim ad nos, ſicut noſti, confrater noſter Sanctius Aragonenſis Epiſcopus, multa nobis de infirmitate corporis ſui conquerens deſerendi Epiſcopatum a nobis ſuppliciter licentiam poſtulavit, quod cum morbo confectus & penes conſumptus diutius competenti miniſterio regere & cuſtodire non poſſit. Atque ut facilius hoc impetraret, indicavit nobis de duobus Clericis, quorum alterum in Epiſcopatum eligi, tuam, & ſui ipſius voluntatem, atque conſilium fore nunciavit. De quorum vita & converſatione eum interrogantes, alia omnia, preter quod de concubinis nati erant, bona ſatis & honeſta accepimus: & quia venerandi Canones ad Sacerdotii gradum tales provehi contradicunt, probare eos non ſatis cautum fore putavimus; ne quidquam a nobis contrarium ſanctis Patribus in exemplum & auctoritatem poſteris relinquatur.

*Abſurdum, ut is qui ex illegitimo matrimonio natus eſt, ad Epiſcopatus gradum aſcendat.*

Solet enim ſancta & Apoſtolica Sedes pleraque conſiderata ratione tolerare, ſed nunquam in ſuis decretis & Conſtitutionibus a concordia Canonicæ traditionis diſcedere.

*Sedes Apoſt. quamvis multa toleret, ipſa tamen a Canonicis Conſtitutionibus non diſcedit.*

Quapropter noverit dilectio tua, Nos ita conſuluiſſe, & precepiſſe Epiſcopo, ut ipſe quantum poſſit Epiſcopali officio in ſpiritualibus inſiſtens, & auxilia comprovincialium Epiſcoporum petens, ad peragendas exteriores & inferiores curas, talem Clericum in Eccleſia conſtituat, qui ad tantam procurationem providus, & ſi res poſtulaverit, ad percipiendam Epiſcopalis officii Dignitatem, & ordinem ſit idoneus.

*Ob morbum Epiſcopi poteſt conſtitui coadjutor in juriſdictione exercenda.*

Quo per annum unum aut amplius in Eccleſia conſiſtente, ſi divina Clementia interim Epiſcopo vires corporis, & ſanitatem reddiderit, ſicut juſtum eſt ipſe in loco ſuo ſuper Dominicum Gregem vigilians conſiſtat; ſi vero infirmitas, & debilitas corporis ſui adaucta fuerit, & adminiſtrationem commiſſæ ſibi curæ nequaquam exequi poterit, tunc demum, ſi illius vita, mores, & diſciplina probabilis fuerit Apoſtolicæ Sedi, tuis & Epiſcopi literis, nec non ſub teſtimonio Cleri ejuſdem Eccleſiæ denuncietur, & de ordinatione Eccleſiæ deliberato conſilio certa vobis, & ſalubris, annuente Deo, reſponſio dabitur. Verum hæc nequaquam tam abſolute dixiſſemus, niſi quod Epiſcopo, ſe excuſanti, & impedimentum ſuæ infirmi-

mitatis proponentis fraternæ compaſſionis auditum denegare non potuimus. Hæc igitur, dilecte fili prudenter conſidera, & ad obſervanda noſtra monita Epiſcopum, quantum potes, adjuva, quatenus & tu a Beato Petro Apoſtolorum Principe ad regendum tibi commiſſum Populum adiuvari, ejuſque meritis a peccatorum tuorum vinculis abſolutus æternæ beatitudinis gloria in Regno Chriſti. & Dei merearis perfrui. Data Romæ Octavo Kalendas Februarii Indictione XIII.

Dat. die 25. Januarii anno Domini 1075. Pontif. anno II.

## X I.

Privilegium Abbatię Romanæ, ſuper fluvium Iſeram conſtitutæ.

Ex edit. Card. Caraſæ.

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei Fratribus conſiſtentibus in Abbatia Romana, ſuper fluvium Iſeram conſtituta, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Petitio.

Fidelitatis ac devotionis veſtræ ſtudia, quæ per legatos veſtros noſtris auribus intimaſtis, accepimus. Petiſtis, ut Romana Eccleſia libertate, quam veſtra Eccleſia ab anteceſſoribus noſtris hactenus habuit, vos donaremus. Scripſiſti etiam (quod nos valde letificat) quoſdam ſcilicet veſtrum regularem Canonicamque vitam incæpiſſe: quibus quædam Eccleſiæ veſtræ bona vos conceſſiſſe denunciaſtis, rogantes, ut hæc noſtra firmaremus auctoritate. Veſtræ itaque bonæ intentioni congaudemus, & ut ſemper in melius proficiatis, optamus: petitionibuſque veſtris, obtentu filii noſtri Hugonis Dienſis Epiſcopi, & veſtri dilectione, annuimus, & Romanam libertatem (ſicuti poſtulaſtis) concedimus. Illa vero, quę fratribus veſtris regularibus Prepoſitus veſter Herimannus, & vos donaſtis. & ſtatuiſtis, quæ & literis ad nos miſſis inſeruiſtis, videlicet quicquid ipſi de bonis eiuſdem Eccleſiæ prius habere videbantur, & quicumque ex vobis ei ſe ſociare regulariter voluerint, vel quod illis de ſuis aliquid dederit. nos quoque donamus. Poſſeſſiones autem & diſpenſationes Eccleſiæ, quę datę fuerint, ad menſam fratrum regulariter inibi viventium pertinere, & nullum ulterius ibidem fieri, aut ordinari Cononicum, niſi qui regulariter ſe victurum profeſſus fuerit. noſtra auctoritate ſtatuimus. Prepoſitum. vel Abbatem ſeu cujuslibet diſpenſationis eccleſiaſticæ miniſtrum, niſi quem communis electio fratrum regulariter viventium ſuæ profeſſionis ſecundum Deum elegerit, vobis præferre, apoſtolica auctoritate prohibemus. Ne quis autem hæc a nobis ſalubriter ſtatuta violare præſumat, virtute ſancti Spiritus, & poteſtate nobis a Deo collata interdicimus. Eccleſiam veſtram, quam per legatum Apoſtolicæ Sedis reconciliari quæſiſtis, præfato filio noſtro Dienſi Epiſcopo, qui & Romanus, & Vienneſis Eccleſię filius eſt, conſecrandam commitimus.

Monaſterii libertas confirmatur.

Sicut etiam bona omnia eidem hactenus conceſſa, vel in poſterũ concedenda.

Neminem ibi dem Canonicum ordinari ſtatuitur, niſi prius regulariter ſe victurum profeſſus fuerit.

Præpoſiti, & miniſtrorũ electio ad ipſos ſpectare decernitur.

Confirmatio Privilegii hujus.

Dat. die 9. Martii anno Domini 1075. Pontif. anno II.

Dat. Romæ VII. Id. Martii Indict. XIII.

## XII.

Concordia ſuper controverſia inter Moravenſem, & Bragenſem Epiſcopos a Gregorio PP. in Concilio ambarum partium conſenſu compoſita.

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei.

Ex edit. Card. Caraſæ.

Quoniam ad memoriam, ſemperque dilucidandam cauſarum negotiorumque veritatem nihil aptius, nihil durabilius, quam ſcripturarum paginas æſtimamus; qualiter lis & diſcordia, quæ inter confratres noſtros videlicet Joannem Moravenſem Epiſcopum & Geboardum Bragenſem de quibuſdam decimis & curtibus diu protracta eſt, tandem per pactionis convenientiam in Apoſtolica Sede determinata ſit, per literas noſtras non modo præſentibus, ſed & futuris notum fieri volumus. Hæc enim cauſa cum in ſecundo noſtri Pontificatus anno reſidentibus una nobiſcum in baſilica Salvatoris multis Fratribus, convocatis etiam & coram poſitis ſupradictis Epiſcopis ad audientiam noſtram, & totius ibidem congregati Concilii perlata ſit, diu & multum inquiſita, atque rimata tanta ambiguitate, & perplexionibus involuta videbatur, ut ad ſinceram veritatis & juſtitiæ explorationem per ea, quæ tunc adhibita ſunt judicia, perduci non poſſet. Verum ne illorum altercatio abſque pacis interventu diutius, aut fraterna odia, aut aliqua periculoſa hinc, vel illinc ſtudia accenderet; cum conſilio Fratrum noſtrorum cauſam ita ex æquo dirimi conſtituimus, ut omnia, de quibus inter eos contentio foret, per medium dividerentur, & hic unam, ille alteram partem interim abſque omni inquietudine tenerent, donec ſi apertiora judicia ſive ſcripto, aut congruis teſtibus invenire poſſent, diligentiſſime inveſtigarent. Ad quod faciendum, ne forte ſuſcitandæ litis infinitæ alterutri daretur occaſio, terminum quoque eis decem annorum præfiximus, ut qui certis approbationibus ad juſtitiam ſe pertingere poſſe confidit, infra prælibatum terminum proclamandi. & conſequendi jus Eccleſiæ ſuæ, licentiam & poteſtatem habeat: & ſi alterum horum, vel utroſque (quod non optamus) interim obire contingerit, ſucceſſores eorum in eadem pactione & conſtitutione permanere debeant. Ex ea autem parte, qua præfatus terminus. aut ſub ſilentio. aut non oſtenſa veritatis & juſtitiæ, propter quam clamet approbatione, transductus fuerit, nullus deinceps locus, nulla proclamandi occaſio, aut ſuper hac re renovandæ quæſtionis licentia ſuperſit. Hoc igitur modo prænominatos Epiſcopos in noſtra præſentia pacificatos, & præſcriptæ definitioni gratum (ut videatur) adhibentes aſſenſum, ad propria cum apoſtolica benedictione. & fraterna charitate, dimiſimus. Hoc ab omnibus inviolatum, & perpetuo inconcuſſum fore apoſtolica auctoritate præcipimus atque ſancimus. Dat. Romæ, VI. Non. Martii, Indictione decima tertia.

Exordium.

Series facti.

Diviſio rei cõtroverſæ, donec congrua magis ratio alterutra ex par te afferretur.

Terminus decem annorũ utrique ad probationes producendas conceſſus.

Dat. die 10. Martii anno Domini 1075. Pontif. Gregorii anno II.

De-

## XIII.

Declaratio ſuſpenſionis in Synodo habita contra Clericos Concubinarios & Simoniacos.

*Ex Archiv. Vatic.*

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili Sichardo Fratri & Coepiſcopo Aquilejenſi, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

FRaternitatis tuæ prudentiam latere non debet, neque tui Ordinis dignitatem ignorare oportet, quæ ſtatuta, quæque decreta in peracto Concilio præteritæ Quadrageſimæ: conſilio Confratrum noſtrorum, ac totius Conventus aſſenſu, ſequentes ſanctorum Patrum auctoritatem ſtatuimus. Decrevimus enim, quod ſi quis eorum ordinum, qui ſacris Altaribus adminiſtrant, Presbyter ſcilicet, Diaconus, & Subdiaconus uxorem vel concubinam habet, niſi illis omnino dimiſſis dignam pœnitentiam agant, ſacris Altaribus penitus adminiſtrare deſiſtant; nec aliquo Eccleſiæ beneficio ulterius potiantur, ſive poſitis fruantur. Qui vero ſimoniace, videlicet per interventum pecuniæ ſunt promoti, ut abſque ulla ſpe recuperationis deponantur, apoſtolica cenſura ſtatuimus. Monemus itaque te, dilectiſſime Frater & Coepiſcope, imo apoſtolica tibi auctoritate præcipiendo mandamus, ut tu in Diœceſi tua Simoniacos omnino deponas, & fornicatoribus Clericis, niſi a fornicatione abſtinuerint præfata conditione, officium & beneficium penitus interdicas: & ſuffraganeos tuos ſive literis tuis ſeu viva voce ad te convocatos, ut idem faciant, ſumma cum diligentia moneas. Data Romæ decimo Kalendas Aprilis Indictione Tertiadecima.

In Sacris Ordinibus conſtituti uxorem aut concubinam non dimittentes ſacro miniſterio, & beneficiis privandi. Simoniace ordinati omnino deponendi.

Adhortatio ad Aquilejenſem Patriarcham de hujuſmodi Decretis ſervandis.

Dat. die 23. Martii anno Dom. 1075. Pontif. anno II.

---

## X I V.

De ſervandis in Colonienſi Diœceſi Decretis Romani Concilii ſuper Clericorum caſtitate, & contra Simoniacos editis.

*Ex edit. Card. Caraſæ*

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei, Annoni Colonienſi Archiepiſcopo, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

COnſtat, Eccleſiam Colonienſem inter cæteras Regni Theutonici Eccleſias ſanctæ & Apoſtolicę Sedi, cui (Deo auctore) deſervimus, ita fide, & dilectione, atque obſequiis ab annis prioribus eſſe devinctam, ut ſingulari familiaritate, & gratia charitatis apud eam tamquam apud matrem dulciſſima filia prępolleat. Quem benevolentiæ laudabilis uſum, ab anteceſſoribus noſtris ad nos uſque deductum, non ſolum obſervare, ſed etiam ampliare, & augumentare pro rerum opportunitate, & temporum modis omnibus ſum paratus. Hinc etiam, chariſſime Frater, de obedientia tua ſecurior, fiducialius adhortor & moneo, atque communis Domini beati Petri auctoritate præcipio, ut ad caſtitatem Clericorum prædicandam atque inculcandam juxta Patrum decreta, & auctoritatem Canonum cum Suffraganeis tuis omnibus ſtudioſius accingaris, ut Sponſæ Chriſti, quæ maculam neſcit, aut rugam candidatæ & immaculatæ familiæ gratioſum exhibeatur officium. Novit enim fraternitas tua, quia præcepta hæc non de noſtro ſenſu exculpimus, ſed antiquorum Patrum ſanctiones, Spiritu ſancto prædicante prolatas, officii noſtri neceſſitate in medium propalamus; ne pigri ſervi ſubeamus periculum, ſi dominicam pecuniam, quæ cum fœnore repoſcitur, ſub ſilentio abſcondamus. Quamquam huic ſanctæ Romanæ Eccleſiæ ſemper licuit ſemperque licebit, contra noviter increſcentes exceſſus nova quoque decreta, atque remedia procurare, quæ rationis & auctoritatis edita judicio, nulli hominum ſit fas, ut irrita refutare. Urget nos etiam timor illius maledicti, quod per Salomonem depromitur: Maledictus homo, qui abſcondit frumenta in populo. Et quod item per Prophetam dicitur: Maledictus homo, qui prohibet gladium ſuum a ſanguine, ideſt verbum prædicationis ab increpatione carnalium. Sicut enim nos ad loquendum ſuperiora exempla impellunt, ita & vos, quæ de obedientia paſſim ſcripta leguntur, adhortantur, quæ dicimus, fraterna charitate ſuſcipere. Nam legitur apud Samuelem: Melior eſt obedientia, quam victimæ; quaſi enim ſcelus Idolatrię eſt non aſcultare, quaſi peccatum ariolandi eſt non acquieſcere. Quod beatus Gregorius in moralibus exponens dicit: Obedientia ergo eſt, ſine qua, licet fidelis quiſque videatur, infidelis eſſe convincitur. Sed ut ea, quæ dilectioni tuæ iniungimus, compendioſius efficaciuſque proſequaris, cum fratribus & Coepiſcopis tuis concilium te cogere ſuademus, in quo quam maximo poteris clericorum cœtu congregato, leges Canonicas, & Sedis Apoſtolicæ auctoritatem, tuamque & confratrum omnium patenter promulgatis, quanta caſtitatis ſit virtus, quamque eccleſiaſticis gradibus neceſſaria, ſeu quam ſponſi virginis, & virginis ſponſæ cubiculariis ſit competens (ut Deo donante noſti) latius expones. Subinde firmiter pronunciabis non ulterius ſibi licere, quod in perniciem ſui hactenus uſurparunt, cum tolerabilius omnino ſit ceſſare ab officio, quam inceſtam, vel etiam moleſtam ſuo Salvatori ingerere ſervitutem: & inde ſibi iram coacervare atque ſupplicium, unde præmium debuit emereri. Quod ſi te fideliter hæc & firmiter exequentem tribulatio ac perſecutio invenerit, reſpice ad eum, qui dixit: Confidite, ego vici mundum. Nos quoque Clypeo beati Petri munitos indubitanter noveris, ſeu ad repellendos hoſtes, ſi poſſumus, ſeu ad protegendum te, omni hora paratiſſimos inveniri. Illud quoque fraternitati tuæ notum eſſe volumus, contra ſimoniacam hereſim in ſynodo confirmaſſe (nam a ſanctis Patribus longe ante ſtatutum eſt) ac vehementer prohibuiſſe, ut neque Eccleſię ullatenus vendantur, aut pro manus impoſitione pretium accipiatur. Quod ſi hoc modo ordinatus aliquis fuerit, eum a Miſſæ celebratione, & Euangelii lectione omnimodis removemus: & ut hæc diligenter obſervetis, enixius admonemus. Dat. Romæ IIII. Kalend. Apr. Indictione XIII.

Colonienſis Eccleſiæ in Apoſtolicam Sedem devotio.

Admonitio ad Colonienſem Archiep. de ſervandis ſacrorum Canonũ decretis ſuper caſtitate Clericorum.

*Epheſ. 5.*

Sedis Apoſtolicæ auctoritas edendi nova decreta contra novos exceſſus.

*Prov. 11. Jerem. 48.*

*Eccleſ. 4. 1. Reg. 15. Greg. lib. 35. cap. 10.*

Quid ſit obedientia.

Virtus caſtitatis neceſſaria Eccleſiaſticis gradibus.

*Joan. 16.*

De ſimoniacis a ſacris removendis.

Dat. die 29. Martii anno Domini 1075. Pontif. anno II.

X V.

Ejuſdem fere argumenti ad Archiepiſcopum Magdeburgenſem.

*Ex edit. Card. Caraſa.*

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei Wecelino Magadeburgenſi Archiepiſcopo, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Spei in Deum vis.

*Joſue 4.*

*Ibid. 10.*

*Ibid. 6.*

LEgimus, Joſue, cum in populo Dei Magiſtro ſuccedens ducatum ſuſcepiſſet, ita ſolicita & vigilanti obedientia exercuiſſe officium, ut (quod de aliis raro ſcriptum eſt) cæleſti fretus virtute elementis potentialiter imperaret. Nam & fluvium Jordanem ad tranſitum exercitus curſum naturalem ſiſtere fecit, & Solem volubili mobilitate in occaſſum anhelantem, donec adverſarios ulciſceretur, quaſi alter creator ſtare præcepit. Is etiam muros Hierico ſepteno perluſtrans circuitu Sacerdotalium clangore tubarum ſubruit, & evertit. Vides, chariſſime frater, quid fervens in divinis cauſis animus, quid prompta obedientia meruerit. Ad hujus ſimilitudinem facti nos, qui populum Chriſtianum inſtituendi magiſterium ſuſcepimus, mentem vigilanter intendere debemus, ne adverſariæ poteſtatis muros contra verum Joſue rebellantes, & erectos ſilentio noſtro ſtare, aut roborari patiamur. Quamobrem fraternitati tuæ apoſtolica auctoritate injungimus atque præcipimus, ut ad caſtitatem clericorum prędicandam, & ſtudioſius inculcandam, buccina Sacerdotali vehementius & inſtantius inſtrepas, donec Hierico muros, ideſt defectionis opera, & ſordidæ libidinis pollutiones, diſſipes, & ſubvertas; ſicut ad Prophetam: Poſui te hodie ſuper gentes, & ſuper regna, ut evellas, & deſtruas, & diſperdas, & diſſipes, & ædifices, & plantes. Non noſtra decreta (quamquam licenter, ſi opus eſſet, poſſemus) vobis proponimus, ſed a ſanctis Patribus ſtatuta renovamus, ne noſtro ſilentio ſervi dominicam pecuniam abſcondentis ſententiam incurramus. Elabora igitur in iſta opportune, importune, ut Domus Dei tibi commiſſa purificetur: quatenus & a nobis de obedientia tua gratias merearis, & tui laboris præmium recepturus in Domini tui gaudium lætus introducaris. Dat. Romæ IIII. Kal. Aprilis Indictione decimatertia.

Quæ Epiſcopi vigilantia ineſſe oporteat contra pullulantes exceſſus.

De Clericorũ libidine refrænanda.

*Jerem. 1.*

*Matth. 25.*

*Timoth. 2. 4.*

Dat. die 29. Martii anno Domini 1075. Pontif. anno II.

X V I.

Declaratio depoſitionis Bambergenſis Epiſcopi propter Simoniam.

*Ex edit. Card. Caraſa.*

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei, Clero, & Populo Babembergenſis Eccleſię ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Bambergenſis Eccleſia Romanæ ſpecialis filia.

NOtum eſt pene omnibus, in Theutonicis partibus habitantibus, quod Babembergenſis Eccleſiæ ſpecialis quodammodo filia adhæret Matri ſuæ Romanæ Eccleſiæ, cui Deo auctore deſervimus, licet indigni: ac proinde tanto ſolicitius vigilantiæ noſtræ nos oportet ſibi curam impendere, quanto familiarius Apoſtolicæ Sedis eſt munimine contuendã. Unde, quia quidam idiota prædictam Eccleſiam ſimoniacę perfidiæ hæretica pravitate ſubverſus invaſerat, eam a jugo ſacrilegę pervaſionis illius provida conſideratione liberare ſtuduimus. Exemimus quidem gladium Apoſtolorum Principis Petri, & in eum apoſtolica auctoritate ſententiam promulgavimus. Verum quia in excluſione talium ſolent Eccleſiæ multa damna pati, & bona earum diſtrahi, & diſperdi; dignum duximus imminenti damno Eccleſiæ præcavere, ac proinde ſacrilegis & tyrannis apoſtolica auctoritate reſiſtere, interdicendo, ne occaſione excluſionis illius res Eccleſiæ auferre, vel quolibet modo alienare præſumant. Quapropter ex parte Dei & Apoſtolorum Petri & Pauli interdicimus, ut nulla alicujus dignitatis ſeu poteſtatis ſive cujuslibet conditionis perſona res jam ſępe fatæ Eccleſiæ, maxime theſaurum & prædia, auferre, vel aliquo modo alienare injuſte diripiendo præſumant, donec omnipotens Deus per interventum beati Petri Eccleſię illi idoneum paſtorem provideat. Si quis vero contra hujus interdictionis paginam venire temptaverit, noverit ſe gratiam Sancti Petri amittere, & apoſtolicę animadverſionis ultione plectendum. Dat. Romæ, XII. Kal. Maji. Indictione Decimatertia.

Ejus Epiſcopus depoſitus propter Simoniam.

Decretum pro ſecuritate bonorum ad eam ſpectantium.

Dat. die 20. Aprilis anno Domini 1075. Pontif. anno II.

X V I I.

Confirmatio Sententiæ ejuſdem.

*Ibid.*

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei, Clero & Populo Babembergenſis Eccleſiæ, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

LIteras, quas Poppo Præpoſitus Eccleſiæ veſtræ cum his, qui ſecum erant decepti, ſimulata pœnitentia falſaque religione Herimanni olim dicti veſtri Epiſcopi, incaute a nobis nimia ſub feſtinatione recedentes ad vos deferre neglexerunt, noſtro ſigillo inſignitas; idcirco vobis ad præſens dirigere dignum duximus, ut in eis manifeſte cognoſcatis, quæ fuerit de jamdicto Pſeudoepiſcopo noſtra voluntas quamque ſententiam damnationis judicio ſanctæ Apoſtolicę Sedis in eum promulgavimus: indubitanter credentes, quoniam nullius ſupplicatio aut fraudolentia ab eadem voluntate, ſive ſententia ex eo, quod ſe judicio ſanctæ Apoſtolicæ Sedis ſubtraxit, animum noſtrum potuit revocare, vel numquam Deo auctore mutare valebit. Verum quia ſub obtemptu religionis, ac mentitæ pœnitentiæ ſanctam Babembergenſem Eccleſiam, ſpecialem quodammodo ſanctæ Romanæ Eccleſiæ filiam, tyrannide conatus eſt confundere, bonaque illius dilapidare, atque diſperdere, priorem ſententiam confirmantes, ad cumulum damnationis ejus hoc addimus, ut irrecuperabiliter ab Epiſcopali officio ſemotus, a ſacerdotali quoque ſit omnino ſecluſus, quouſque apoſtolicæ ſe audientiæ repræſentet, paratus eam cautionem facere, quam veſtræ Eccleſiæ cognoverimus expedire. Ab Epiſcopali vero officio eum ſegregamus, quia ſimoniace invaſit Eccleſiam: ſacerdotali quoque eum idcirco privamus, quoniam ſub ſpecie ſanctitatis viſus eſt eam dilaniare atque confundere. Et quia tanta mala con-

Herimannus Epiſcopus judicio Sedis Apoſtolicæ ſe ſubtrahit.

Et Eccleſiam tyrannice occupat.

Quare anathematizatur & ſacerdotali quoque privatur officio a quouſque Apoſt. Sedi ſe præſentet.

la contra Eccleſiam quoquomodo olim ſibi commiſſam exercere non timuit, anathematis cum vinculo innodamus, quoiſque ſupradicto modo ſe apoſtolicæ audientiæ repræſentet; niſi forte in extremis ductus dignam pœnitentiam accipiat, eo tamen tenore, ut ſi convaluerit, ſimili modo (ut dictum eſt) ſe Apoſtolicæ Sedi repræſentare feſtinet. Eodem quoque anathemate percutimus eos, qui ab initio promotionis ejuſdem aliqua prædia Eccleſiæ ab eo acceperunt, ut ſibi faverent ad ejus malitiam coutuendam, permaxime illos, qui poſtquam ſe Apoſtolicæ Sedis judicio ſubtraxit, ab eo aliquid in prædiis vel in theſauris Eccleſiæ acceperunt ad confovendum eum, ut in ſua pertinacia perſeveret, niſi reſipuerint, videlicet ut condigna ſatisfactione, quod prędicto ſacrilegio peccaverunt, emendent, nobiſque ſuam pœnitentiam reſignare feſtinent. Dat. Laureti XIII. Kal. Auguſti Indictione Decimatertia.

Item ſententia excommunicationis in eos, qui ab illo aliqua Eccleſiæ prædia acceperunt, ut ei faverent.

Dat. die 20. Julii anno Domini 1075. Pontif. anno III.

## XVIII.

### Depoſitio Ottonis Conſtantienſis Epiſcopi, & Cleri Populique abſolutio ab obedieotia ei præſtanda.

*Ex Vita Gregorii VII. apud Bolland. ad d. 25. Maii cap. IV.*

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei, Clericis & Laicis majoribus & minoribus in Conſtantienſi Epiſcopatu conſiſtentibus, chriſtianam legem diligentibus, ſalutem & apoſtolicam beoedictionem.

Admonitiones previæ Epiſcopo factę.

MIſimus fratri noſtro, Epiſcopo veſtro, Ottoni literas exhortatórias, per quas pro noſtri neceſſitate officii apoſtolica auctoritate injunximus illi, ut ſimoniacam hæreſim de Eccleſia penitus ſua excluderet, & caſtitatem Clericorum ſtudioſe prædicandam ſuſciperet, & firmiter tenendam epiſcopali vigilaotia inculcaret. Nam ſic eam nobis euangelicę & apoſtolicæ Literæ, authenticarum Synodorum decreta, & eximiorum Doctorum pręcepta inſinuant, ut eam diſſimulare & negligere ſine magno animæ ooſtræ, & populi Chriſtiaui detrimento, non poſſimus. Sed Epiſcopus veſter, ut nobis relatum eſt, quæ paterne ſuaſeramus, perficere non curavit; & ut non ſolum inobedientię, verum etiam rebellionis offenſam contraheret, quemadmodum accepimus, palam clericis ſuis juſſioni noſtræ, immo beati Petri, omnino contraria permiſit; itaut qui mulierculas habuerant, retinerent: & qui non habebant, illicita temeritate ſubintroducerent. Quod ot audivimus, moleſte ferentes, ſecundam ei ſcripſimus epiſtolam, indignationis et noſtræ motus oſtendentes, & idem præceptum iterato acrius inculcantes; tum etiam ipſum ad Synodum Romanam, quæ prima proximæ quadrageſimę hebdomada eſt, advocavimus, ut pro ſe rationem reddat, & inobedientiæ cauſas, ſi rationabiles habuerit, in audientiam totius Conventus exponat. Hoc ideo, fratres chariſſimi, vobis innoteſcimus, ut animæ veſtræ ſaluti conſulamus. Si enim beato Petro & ſanctæ Sedi Apoſtolicę fronte aperta repugnans & contumax eſſe voluerit, liquido manifeſtum eſt, quod qui matrem vel patrem iohonorat, nullam a fidelibus patris & matris jure obedientiam exigere aut quærere debeat. Indignum eſt enim, ut qui magiſtro detrectat ſubeſſe, magiſter auditoribus poſtulet præeſſe. Quapropter omnibus, ſicut prædiximus, majoribus atque miooribus, Deo, & B. Petro adhærentibus, apoſtolica auctoritate præcipimus, ſi in obduratione ſua perſiſtere voluerit, nullam ei obedientiæ reverentiam exhibeatis; nec id animæ veſtræ perniciem eſſe putetis; nam ſi, ut toties jam prædiximus, præceptis apoſtolicis voluerit eſſe contrarius, ab omni illius ſubjectionis jugo beati Petri auctoritate abſolvimus ita uoiverſos, ut cum ſacramenti obligatione quilibet ei fuerit obſtrictus, quamdiu Deo omnipotenti, & Sedi Apoſtolicæ rebellis extiterit, nulla ei fidelitatis exhibitione fiat obnoxius. Non enim cuilibet perſonæ contra Creatorem ſuum, qui cunctis præponendus eſt, aliquis debet obedire; ſed debemus contra Deum ſuperbienti reſiſtere, ut ſaltem hac oeceſſitate coactus ad viam juſtitiæ addiſcat redire. Quanti enim periculi, quantæque a chriſtiana lege ſit alienationis, obedientiam, maxime Apoſtolicæ Sedi, non exhibere, ex dictis beati Samuelis Prophetæ poteſtis cognoſcere, quæ ſanctiſſimus Papa Gregorius io ult. lib. Moralium procuravit exponere. Ut ea autem ſint nobis in promptu, ſcripta tranſmiſimus; quatenus indubitanter ſciatis, nos vobis novam non dicere, ſed aotiquam ſanctorum Patrum doctrinam propalare. Hinc Samuel ait: Melior eſt obedientia, quam victima; & aſcultare magis, quam offerre adipem arietum: quoniam quaſi peccatum ariolandi eſt repugnare, & quaſi ſcelus Idolatriæ nolle acquieſcere; obedientia quippe victimis jure præponitur, quia per victimas aliena caro, per obedientiam vero propria voluntas mactatur. Tanto igitur quiſque Deum citius placat, quanto ante ejus oculos repreſſa arbitrii ſui ſuperbia gladio præcepti ſe immolat. Quo contra ariolandi peccatum inobedientia dicitur, ut, quanta ſit virtus obedientiæ, demonſtretur. Ex adverſo igitur melius oſtenditur, quid de ejus laude ſentiatur; Si enim ariolandi peccatum eſt repugnare, & quaſi ſcelus Idolatriæ nolle acquieſcere, ſola obedientia eſt, quæ fidei meritum poſſidet; ſine qua quiſque convincitur infidelis, etſi fidelis eſſe videatur.

Clericorum libido, & Simoniaca labes non ferenda.

Ottonis inobedientia, & rebellio.

Iterata admonitione.

Obedientia ei non præſtanda, ſi contumax extiterit.

Contra Deū ſuperbienti reſiſtendum.

1. Reg. 5.

Quale peccatum ſit inobedientia.

## XIX.

### Depoſitio, iterataque excommunicatio Henrici Quarti Imperatoris: abſolutioque Vaſſallorum a juramento fidelitatis: & confirmatio electionis Ducis Rodulphi in Regem Theutonicorum.

GREGORIUS PAPA VII. &c.

BEate Petre Apoſtolorum Princeps, inclina quæſumus pias aures tuas nobis, & audi me ſervum tuum, quem ab infantia nutriſti, & uſque ad hunc diem de manu iniquorum liberaſti, qui me pro tua fidelitate oderunt, & odiunt. Tu mihi teſtis es, & Domina mea Mater Dei, & B. Paulus frater tuus inter omnes Sanctos, quod ſancta Romana Eccleſia me invitum ad ſua gubernacula traxit, & ego non rapina arbitratus ſum ad Sedem tuam aſcendere, potiuſque volui vitam meam in peregrinatione finire, quam locum tuum

Imploratio divini auxilii.



Digitized by Google

pro gloria Mundi, ſæculari ingenio arripere. Et ideo ex tua gratia non ex meis operibus, credo, quod tibi placuit & placet, ut populus chriſtianus tibi ſpecialiter commiſſus mihi obediat, ſpecialiter pro vice tua mihi commiſſa, & mihi tua gratia eſt poteſtas a Deo data ligandi, atque ſolvendi in Cælo, & in Terra.

*Depoſitio Henrici Regis.*

§.1. Hac itaque fiducia fretus, pro Eccleſiæ tuæ honore & defenſione, ex parte omnipotentis Dei Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, per tuam poteſtatem & auctoritatem, Henrico Regi filio Henrici Imperatoris, qui contra tuam Eccleſiam inaudita ſuperbia inſurrexit, totius Regni Theutonicorum, & Italię gubernacula contradico.

*Abſolutio vaſſallorum a juramento fidelitatis.*

§.2. Et omnes chriſtianos a vinculo juramenti, quod ſibi faciunt, vel fecerunt, abſolvo; ut nullus ei ſicut Regi ſerviat, interdico. Dignum eſt enim, ut qui ſtudet honorem Eccleſię tuę imminuere, ipſe honorem amittat, quem videtur habere.

*Excommunicatio ejuſdem Henrici Regis.*

§.3. Et quia ſicut chriſtianus contempſit obedire, nec ad Deum rediit, quem dimiſit, participando excommunicatis, meaque monita, quæ pro ſua ſalute ſibi miſi (te teſte) ſpernendo, ſeque ab Eccleſia tua, tentans eam ſcindere, ſeparando, vinculo eum anathematis vice tua alligo; & ſic eum ex fiducia tua alligo, ut ſciant gentes, & comprobent, quia Tu es Petrus, & ſuper tuam petram Filius Dei vivi ædificavit Eccleſiam ſuam, & portæ inferi non prævalebunt adverſus eam, &c.

*Dat. anno Dñi 1075. Pontif. anno III.*

Actum Anno ab Incarnatione Domini MLXXV. Indictione Tertiadecima.

---

## X X.

*De hujuſmodi Anathematizatione ad omnes Chriſtifideles.*

*Ex edit. Card. Caraſæ.*

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei omnibus, qui cupiunt ſe annumerari inter oves, quas Chriſtus beato Petro commiſit, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

AUdiſtis Fratres novam & inauditam præſumptionem: audiſtis ſceleratam ſchiſmaticorum, & nomen Domini in beato Petro blaſphemantium garrulitatem, & audaciam: audiſtis ſuperbiam ad injuriam & contumeliam Sanctæ & Apoſtolicæ Sedis elatam, qualem veſtri Patres nec viderunt nec audierunt umquam, nec ſcripturarum ſeries aliquando a paganis vel hæreticis docet emerſam; cujus mali, etſi aliquod unquam poſt fundatam & propagatam fidem Chriſti præceſſiſſet exemplum, omnibus tamen fidelibus pro tanto contemptu, & conculcatione apoſtolicæ, immo divinæ auctoritatis dolendum foret, & gemendum. Quapropter ſi beato Petro claves Regni Cælorum a Domino Deo noſtro Jeſu Chriſto traditas eſſe creditis, & vobis per manus ipſius ad æternæ vitæ gaudia introitum patere cupitis, cogitandum vobis eſt, quantum nunc de irrogata ſibi injuria dolere debeatis. Niſi enim hic, ubi per diſcrimina temptationum veſtra fides & corda probantur, ſocii paſſionum efficiamini, procul dubio non eſtis digni, ut participes futurę conſolationis, & filii regni cæleſtem coronam, & gloriam ſortiamini. Rogamus igitur charitatem veſtram, ut inſtanter divinam miſericordiam implorare ſtudeatis; quatenus aut corda impiorum ad pœnitentiam vertat, aut reprimendo eorum nefanda conſilia, quam inſipientes & ſtulti ſint, qui Petram a Chriſto fundatam evertere, & divina privilegia violare conantur, oſtendat. Qualiter autem, aut pro quibus cauſis beatus Petrus anathematis vinculo Regem alligaverit, in cartula, quæ huic incluſa eſt, plene poteſtis cognoſcere.

*Corinth. II. 1.*



---

## X X I.

De Tedaldo, in Mediolanenſem Eccleſiam intruſo, ad ſacros ordines non promovendo.

*Ex edit. Card. Caraſæ.*

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei Fratribus, & Epiſcopis, Coepiſcopis Gregorio Vercellenſi, Cuniberto Taurinenſi, Ingoni Aſtenſi, Ogerio Iporegienſi, Opizoni Laudenſi, & cęteris Suffraganeis ſanctæ Mediolanenſis Eccleſiæ, obedientibus Apoſtolicæ Sedi, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

*Tedaldus in Eccleſiam ab Henrico Rege intruſus.*

NOtum vobis eſſe volumus de Tedaldo Mediolanenſi Clerico, quem Rex prę terquam nobis literis, ac legatorum verbis promiſerit, in Mediolanenſem Eccleſiam poſuit, quod Epiſcopalem Sedem, ad quam alia prius, quæ adhuc ſuperſtes eſt, fuerit aſſignata perſona, non ſatis ordinate ſuſcepiſſe videtur. Quod cum per quoſdam fideles noſtros noſtram requireret amicitiam, ſcripſimus ei, hoc nos multum velle & cupere, atque eo pacto facillimum convenire poſſe, ſi, requiſitis Apoſtolorum liminibus & noſtra præſentia, cauſam promotionis ſuæ puram atque probabilem oſtendere vellet & poſſet. Ad quod exequendum amicabiliter eum vocavimus, & præfixo ſibi termino ad proximam Synodum venturæ Quadrageſimæ, aut, ſi malit, ante Synodum firmam ſecuritatem veniendi ad nos, & redeundi, ex noſtra parte promiſimus, & dare parati ſumus. Inſuper etiam, ne interim aliquem de ſacris ordinibus gradum recipiat, apoſtolica auctoritate ei interdiximus. Quod item & vobis per eam, quam beato Petro Apoſtolorum Principi debetis obedientiam, & ex noſtra, quam per illum licet indigni ſuſcepimus, apoſtolica auctoritate interdicimus, ut nullus veſtrum ad promotionem alicujus ordinis manum ei præſumat imponere, donec oblata nobis ſua præſentia, quid de introitu ejus judicandum & ſtatuendum ſit, ſincera, Deo adjuvante, poſſimus examinatione diſcernere. Quod quidem cum communi conſilio, & conjuncta omnium veſtrorum diſcretione ac judicio, fieri permaxime cupimus, ſi vel illius Eccleſiæ cura, vel reſpectus apoſtolicę reverentiæ, aut noſtra charitas vos ad hoc negotium convocare poterit. Videte igitur, ne quis veſtrum contempto hoc interdicto, ad illius pariter, & ſui periculum, manum extendat; quoniam ſi quis (quod non credimus) in ea præſumptione ſe occupare proruperit, continuo ſe a gratia beati Petri, & noſtra dilectione, necnon a communione ſacri Corporis & Sanguinis Domini ſequeſtratum eſſe cognoſcat. Verum id agite, ut frater ille,

*Ad limina Apoſtolorum vocatus ad probandum legitimam ſui promotionem:*

*cum prohibitione tamen recipiendi interim ſacrum ullum ordinem;*

*Quem eidem conferre, cuilibet interdicitur Epiſcopo,*

*Sub anathematis pœna;*

dum poteſt, dum locum habet, ſibi & Eccleſiæ conſulat; paci veſtræ, & ſaluti tantæ multitudinis hominum pene periclitantium provideat: nec ſuam et præcipitatione caſum petens multos ſecum ad commune periculum trahat. In quo nunc apparebit, quis ſit paſtor in vobis iniquitati apertè reſiſtens, quis ſit fur ſimulationem faciens, quis latro manifeſte juſtitiæ contradicens. Conſiderate ergo, quomodo caute ambuletis: quia ſicut durum eſt contra ſtimulum calcitrare, ſic aſperum eſt ſanctæ Romanę Eccleſiæ contraire, cui vos tamquam Matri ſemper oportet obedire. Dat. Romæ, VI. Id. Octobris, Indictione XIV.

*Quis ſit paſtor, quis fur, quis latro.*

*Dat. die 10. Octobris anno Domini 1075. Pontif. anno 111.*

---

## X X I I.

Expoſitio Sententiæ latæ in cauſa, quæ verſabatur inter Eccleſiam Roſſellanam, & Populonienſem ſuper nonnullis Poſſeſſionibus.

*Ex edit. Card. Caraſa.*

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei, Clero & Populo Roſſellanæ Eccleſiæ ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

*Modus Concordiæ.*

QUia officii noſtri eſt diſcordes ad concordiam revocare, diſcordiam inter Roſſellanam & Populonienſem Eccleſiam graviter exortam diligenti examinatione diſcuſſimus. Tandem poſt varias utrimque prolatas rationes, claruit, non ſolum per privilegia Apoſtolicæ Sedis, verum etiam per quoddam diffinitionis ſcriptum præſentia Sylveſtri Papæ, & Clericorum Romanorum judicio confirmatum, quidquid in quæſtione fuerat, Roſſellanæ Eccleſiæ pertinere. Unde collaudatione tam Epiſcoporum, quam etiam Romanæ Eccleſiæ Clericorum præfatam litem eo tenore decidimus ut inveſtitura Roſellano Epiſcopo deinceps conceſſa; ſi ante proximum Dominicæ Aſcenſionis feſtum aliquam ſcriptionem Populonienſis Epiſcopus oſtenderit, quæ oſtenſa nobis, Papæ Sylveſtri juſte improbare videatur: Populonienſis Epiſcopus ad reclamandum & retinendum licenter admittatur. Sin autem, ab eadem feſtivitate hujuſmodi controverſia perpetuum ſilentium habeat. & Roſellana Eccleſia, Apoſtolicæ Sedis iterata definitione fulta, in perpetuum ab hac quæſtione quieſcat, & inſuper deinceps privilegium, definitionem noſtram latius continens, munitum prædia, quorum lis tantis temporibus ventilata eſt, ſine aliqua moleſtatione poſſideat.

*Conceſſio termini ad contraria monumenta producenda:*

*Quo expirato ſi nihil fuerit prolatum, controverſia bona poſſideat pacifice Roſellana Eccleſia.*

---

## X X I I I.

Confirmatio donationum Florentinæ Eccleſiæ a Gerardo Epiſcopo, poſtea Nicolao PP. II. cæteriſque factarum.

*Ex Capitulari Tabulario edidit Ughell. Ital. Sac. T. iii.*

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei Martino S. Florentinæ Eccleſię Præpoſito, aliiſque Confratribus Canonicis, tuiſque ſucceſſoribus, in perpetuum.

*Exordium.*

SI juſtis Servorum Dei petitionibus ſatiſfecerimus, procul dubio apoſtolica præcepta ſervamus. Quapropter interveniente confratre noſtro Rayuerio Epiſcopo veſtro confirmamus; atque corroboramus tibi, tuiſque ſucceſſoribus, quidquid in pagina conceſſionis, & confirmationis, quam veſter fecit vobis Gerardus, tunc Epiſcopus, poſtea Romanæ Sedis Pontifex, reſcriptum eſſe conſtat, vel veſtræ Canonicæ. Quam ſcilicet Canonicam tuendam, & defendendam per eamdem paginam ipſe veſter Epiſcopus ſanctiſſimi prædeceſſoris mei Leonis Papæ, ſuorumque ſucceſſorum auctoritati tuendam & defendendam commiſit; atque ſuppoſuit, ut quieti & ſecuri ab omni læſione permanere valeatis. Deſiderio itaque ac petitione tua, ut diximus, inclinati, & Præpoſitum atque ſucceſſores canonicam vitam ducturos ſub noſtræ apoſtolicæ defenſionis munimine ſuſcipimus: & bona omnia, quæ veſtra habet & habitura eſt, & ſibi pertinent, Canonica, videlicet curtes, terras, & juxta Florentinam urbem pratum regis, campum regis totum cum manſis & territoriis omnibus, quæ in Florentina curte habet & retinet, vel ſibi pertinent, prædicta veſtra Canonica: curtem S. Andreæ cum omnibus ſibi pertinentibus: curtem de Quinto: curtem de Cintoria cum omnibus ſuis pertinentiis, & illam partem, quam Petrus Primicerius contra canonica inſtituta uſurpare viſus eſt: plebem de Exinea cum curte & manſis & omnibus territoriis, decimationibus, quæcumque ad eamdem plebem vel curtem pertinere videntur: Inſuper totum, quod Thenzo filius Lepizi pro ſalute animæ ſuæ in Eccleſia S. Joannis contulit, vel in eadem Canonica: terram S. Proculi in prędicta plebe: curtem de Iacit, quæ eſt infra plebem S. Petri, ſita; Valiam cum omnibus adjacentiis & pertinentiis ſuis: campum nihilominus Randi: ſimiliter Eccleſiam S. Petri, quę dicitur Cantuari cum ſuis pertinentiis, quam Gerardus venerabilis Epiſcopus Florentinæ Eccleſiæ prelibatæ contulit Canonicę: Necnon ubicumque aliquod habere vel tenere, aut ſibi pertinere videtur, ipſa veſtra Canonica: Et quidquid Gerardus Archipresbyter pro beneficio in ipſa Florentina Eccleſia tenuit, tam in decimationibus, quamque in manſis & in prædiis: necnon & quæcumque Stephanus Abbas ex beneficio tenuit: Similiter, & quæcumque Primicerii beneficia fuere; atque plebem S. Hippoliti ſitam Elſæ: itemque campum & hortum, qui eſt juxta Eccleſiam S. Reparatæ: ſeu etiam curtes, & Eccleſias, atque Caſtellum in territorio plebium S. Joannis majoris, & S. Laurentii, & S. Caſſiani, a finibus jugi Alpium Moſſellenſium uſque in fluvium Sevæ, quæ Hieremias filius Ildeprandi pro ſua filiique ſui anima per chartulam conceſſionis prelibatæ contulit Canonicæ: curtes, & caſas, ſortes, & dominicatas, & Eccleſiam S. Martini cum omnibus ſuis pertinentibus rebus in villa de Bagnolo, quæ ſcitur eſſe infra plebem S. Mariæ de Pinita, quæ dedere homines de Rufina in prædicta Canonica: Eccleſiam S. Ambroſii cum ſuis pertinentiis: Eccleſiam S. Mariæ Novellæ cum rebus ſuis: caſtrum de Scharaboni: manſum unum in Conciano: & quidquid in prædicta Canonica dedit Imelda in civitate Feſulana intus & extra: curtem de Petramala cum omnibus ſibi pertinentibus rebus: & terram, quam dedit Thetberga uxor Rodulphi: & præterea, ſicut ſupradiximus, quæcumque veſtra Canonica juſte nunc habet, aut in poſterum, Domino annuente, habere contigerit, in quibuslibet rebus mobilibus vel immo-

*Rayn. ruFlorentini Epiſcopi inſtantia.*

*A Nicolao PP. II. factæ donationes, conceſſaque Privilegia confirmantur.*

*Præpoſitus & Canonici ſub Apoſt. Sedis munimine ſuſcipiuntur. Bonaque omnia ad eos pertinentia confirmantur.*

immobilibus, ſive ab ejuſdem Civitatis Epiſcopo datis, ſive ab aliis hominibus publicis vel privatis, tibi tuiſque ſucceſſoribus confirmamus & ſtabilimus in perpetuum. Hæc igitur omnia, quæ hujus præcepti decretique noſtri pagina continet, tam tibi quam cunctis, qui in eo, quo es, ordine locoque ſucceſſerint, vel eis, quorum intereſſe potuerit, apoſtolica auctoritate inperpetuum ſervanda decernimus. Si quis vero Regum, Sacerdotum, Clericorum, Judicum, ac ſæcularium perſonarum hanc conſtitutionis noſtræ paginam agnoſcens, contra eam temerario auſu venire tentaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reumque ſe divino judicio de perpetrata iniquitate cognoſcat. Et niſi ea, quæ ab illo ſunt male ablata, reſtituerit, vel digna pœnitentia illicite acta defleverit, a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti alienus fiat, atque in æterno examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem, eidem loco juſta ſervantibus, ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem prœmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen.

*Dignitatis privatio,*

*Atque anathema contra violatores Privilegii hujus.*

*Signum Gregorii Papæ Septimi.*

MISERATIONES TUÆ DOMINE, SUPER OMNIA OPERA EJUS.

*Dat. die 18. Decembr. anno Domini 1076. Pontif. anno III.*

Datum Florentię V. Kal. Januarii per manus Petri Sanctę Romanæ Eccleſię Presbyteri Cardinalis, ac Bibliothecarii anno IV. pontificatus Domini Gregorii VII. Papę. Anno videlicet Dominicę Incarnationis MLXXVI. Indict. XIV.

## X X I V.

Confirmatio fundationis & donationum ab Hugone Aginnenſi Epiſcopo Monaſterio S. Petri Condomienſi factarum.

*Ex Tom. ii. Gall. Chriſt. ed. 1720. inter Inſtrumenta Eccleſiæ Condomien. num. iii.*

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei dilecto in Chriſto filio Raymundo Abbati Monaſterii Sancti Petri ſiti in loco, qui dicitur Condomus, ſuiſque ſucceſſoribus, in perpetuum.

*Exordium.*

SUpernæ miſerationis reſpectu ad hoc univerſalis Eccleſiæ curam ſuſcepimus, & apoſtolici moderaminis ſolicitudinem gerimus, ut juſtis precantium votis attenta benignitate faveamus, & libramine æquitatis omnibus in neceſſitate poſitis, quantum Deo donante poſſumus, ſubvenire debeamus. Proinde juxta petitionem tuam præfato Monaſterio, cui tu præeſſe dinoſceris, hujuſmodi privilegia præſenti auctoritatis noſtræ decreto indulgemus, concedimus, atque confirmamus; ſtatuentes, nullum Regum, vel Imperatorum, Antiſtitum, nullum quacumque dignitate præditum, vel quemcumque alium audere, de his, quæ eidem venerabili Loco a quibuſlibet hominibus de proprio jure jam donata ſunt, vel in futurum, Deo miſerante, juſte collata fuerint, ſub cujuſlibet cauſæ occaſioniſve ſpecie minuere vel auferre, & ſive ſuis uſibus applicare, vel aliis piis de cauſis per ſuæ avaritiæ excuſationem concedere; ſed cuncta quæ ibi juſte oblata ſunt, vel offerri contigerit tam a te quam ab eis, qui in tuo officio locoque ſucceſſerint, perenni tempore illibata & ſine inquietudine volumus poſſideri, eorum quidem uſibus, pro quorum ſuſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, modis omnibus profutura.

*Decretum exemptionis ab omni cujuſlibet perſonæ moleſtia, vi, infeſtatione, &c.*

Et quia Ugo Epiſcopus idem Monaſterium ex bonis hæreditatis ſuæ ditatum Romanæ Eccleſiæ juri contradidit, ad futuram defenſionis ſuæ cauthelam conſtitutum eſt, ut ſingulis annis penſis quinque ſolidorum, moneta illius terræ Apoſtolicæ Sedi reddatur. Nominatim igitur confirmamus eidem Monaſterio illas poſſeſſiones, quas prædictus Ugo Epiſcopus ejuſdem Monaſterii fundator, in pago Leomaniæ ex jure patrimonii ſui præfato Loco contulit: videlicet Eccleſiam ſancti Petri, & locum Condomus, quod interpretatur *Domus ſublimis*, cum omnibus ſuis appendiciis. Item conſtituimus, ut obeunte Abbate non alius ibi quacumque obreptionis aſtutia ordinetur, niſi quem fratres ejuſdem loci communi conſenſu ſecundum timorem Dei elegerint. Hoc quoque præſenti capitulo ſubjungimus, ut ipſum Monaſterium, & Abbates ejus, vel Monachi ab omni ſæcularis ſervitii ſint infeſtatione ſecuri, omnique gravamine mundanæ oppreſſionis remoto, in ſanctæ religionis obſervatione ſeduli, atque quieti, & nulli aliqua habeantur occaſione ſubjecti.

*Annuus cenſus quinque ſolidorum illius monetę Apoſtolicæ Sedi perſolvendus. Confirmatio bonorum ab Hugone Epiſcopo Monaſterio datorum.*

*Abbas per Monachos eligi ſtatuitur.*

*Immunitas ab omni laicali ſervitio, & gravamine.*

Hæc igitur omnia, quæ hujus præcepti decretique noſtri pagina continet, tam tibi quam cunctis, qui in eorum loca ſucceſſerint, in perpetuum ſervanda decernimus. Si quis vero Regum, Sacerdotum, Clericorum, Judicum, ac ſæcularium perſonarum, hanc Conſtitutionis noſtræ paginam agnoſcens, contra eam venire tentaverit, poſſeſſionis honoriſque ſui dignitate careat, reumque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat. Et niſi ea, quæ ab illo ſunt male ablata, reſtituerit, vel digna pœnitentia illicite acta defleverit, a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti alienus fiat. Cunctis autem eidem loco juxta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum boni operis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Datum Lateranis VIII. Idus Martii per manus Petri Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyteri Cardinalis, ac Bibliothecarii, anno tertio * pontificatus Domini Gregorii Papę, Indictione XIV.

*Dignitatis privatio, atque anathema contra Privilegii hujus violatores.*

*Dat. die 8. Martii Anno Domini 1076 Pontif. Gregorii Anno III.*

## X X V.

Confirmatio ſententiæ excommunicationis latæ a Dienſi Epiſcopo legato Apoſtolico in Anicienſis Eccleſiæ invaſorem.

Gregorius Epiſcopus Servus ſervorum Dei, Anicienſibus Canonicis.

*Ex edit. Card. Caraſa.*

NOtum eſt vobis, qualiter Stephanus Anicienſis invaſor, & ſimoniacus, deſpecto Sacramento, quod nobis ſuper corpus S. Petri de deliberatione ejuſdem Eccleſiæ fecerat, eam occupare, & tyrannica oppreſſione affligere non ceſſat. Unde ſcire vos volumus, quia ſicut confrater noſter Hugo Dienſis Epiſcopus, cui vices noſtras in Galliarum partibus agendas commiſimus, illum excommunicavit, ſic & nos excommunicavimus

*Dienſis Epiſcopus Gregorii PP. Vicarius in Galliarum partibus.*

mus, & a gremio Sanctæ Eccleſiæ ſeparavimus. Quapropter apoſtolica auctoritate præcipimus vobis, ut colla veſtra de ſub jugo ejus excutientes, ne illi adhærentes, diabolo, cujus ipſe membrum factus eſt, ſerviatis. Sed ab illo ſicut ab excommunicato, oportet, caveatis; & de excommunicatione, quam incurriſtis coram prædicto Dienſi Epiſcopo ſatisfacientes, ipſius conſilio paſtorem vobis ſecundum Dominum eligatis. Quod ſi feceritis, ab omni ſacramento, & obligatione, quam præfato Simoniaco contra Dominum feciſtis, ex parte S. Petri vos abſolvimus: Si vero etiam nunc noſtræ ſalutari juſſioni recalcitrare præſumpſeritis, pari vos anathemate condemnatos ſciatis. Dat. Bibianello X. Kal. Apr. Indictione decimaquarta.

Invaſori Anicienſis Eccleſiæ non obediendum;

Et alius eligendus Epiſcopus.

Anathema contra inobedientes.

Dat. die 23. Martii anno Dom. 1076. Pontif. anno IV.

### XXVI.

Commiſſum, ait, Bernardo S. R. E. Diacono & Bernardo Abbati Maſſilienſi, ut obtineant tutum iter ſibi in Germaniam ire volenti, ad pacem componendam; præcipitque non communicandum cum eo Rege, qui apoſtolicis mandatis non obedierit.

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei Archiepiſcopis, Epiſcopis, Ducibus, Comitibus, & univerſis Chriſtifidelibus Clericis & Laicis, tam majoribus quam minoribus in Regno Theutonicorum conſiſtentibus, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

*Ex edit. Card. Caraſæ.*

NOtum fieri vobis volumus, fratres chariſſimi, quia legatis noſtris, Bernardo videlicet Sanctæ Romanæ Eccleſiæ fideli filio & Diacono, itemque Bernardo Abbati Religioſo Maſſilienſis Monaſterii, præcipimus, ut utrumque Regem, Henricum videlicet & Rodulphum, aut per ſe aut per idoneos nuncios admoneant, quatenus viam mihi pro diſcutiendo negotio, quod peccatis facientibus inter eos ortum eſt, ad vos Deo favente ſecure veniendi præbeant. In magna enim triſtitia, & dolore cor noſtrum fluctuat, ſi per unius hominis ſuperbiam tot millia hominum Chriſtianorum temporali & æternæ morti traduntur, & Chriſtiana Religio confunditur, Romanumque Imperium ad perditionem perducitur. Uterque namque Rex a nobis, immo ab Apoſtolica Sede, cui licet indigni præſidemus, adjutorium requirit. Et nos de miſericordia omnipotentis Dei, & adjutorio beati Petri confidentes, parati ſumus cum veſtro conſilio, qui Deum timetis, & chriſtianam fidem diligitis, æquitatem cauſæ utrinque decernere, & ei præbere auxilium, cui juſtitia ad regni gubernacula favere dinoſcitur. Quapropter ſi alterutrum eorum ſuperbia inflatus aliquo ingenio, quominus ad vos venire poſſimus, obſtiterit, & de ſua injuſtitia timens, judicium ſancti Spiritus refugerit, inobediens factus reſiſtendo ſanctæ & univerſali matri Eccleſiæ, hunc velut membrum Antichriſti, & deſolatorem Chriſtianæ Religionis contemnite, & ſententiam, quam noſtri Legati contra eum noſtra vice dederint, conſervate; ſcientes, quia Deus ſuperbis reſiſtit, humilibus autem dat gratiam. Alteri vero, qui humiliter ſe habuerit, & judicium (decretum vero a Spiritu ſancto per vos autem prolatum) non contempſerit (indubitanter, enim credimus, ubicumque duo vel tres in nomine Domini congregati fuerint, præſentia ejus illuminantur) illi, inquam, ſervitium, & reverentiam, ſecundum quod noſtri præfati Legati decreverint, exhibete; annitentes, & modis omnibus ei obſequentes, ut regiam dignitatem honeſte poſſit obtinere, & Sanctæ Eccleſiæ jam pene labenti ſuccurrere. Non enim a corde noſtro debet excidere, quod qui Apoſtolicæ Sedi obedire contemnit, ſcelus Idolatriæ incurrit, & quod beatus Gregorius Doctor ſanctus & humillimus, Reges decrevit a ſuis dignitatibus cadere, & participatione Corporis & Sanguinis Domini noſtri Jeſu Chriſti carere, ſi præſumerent Apoſtolicæ Sedis decreta contemnere. Si enim cæleſtia & ſpiritualia Sedes beati Petri ſolvit & judicat, quanto magis terrena & ſæcularia? Scitis autem, fratres chariſſimi, quia ex quo tempore ab Urbe exivimus, in magno periculo inter inimicos chriſtianæ fidei manſimus; & tamen neutri prædictorum Regum neque terrore neque amore flexi aliquod contra juſtitiam, & adjutorium promiſimus. Magis enim volumus mortem (ſi hoc oportet) ſubire, quam propria voluntate devicti, ut Eccleſia Dei ad confuſionem veniat, conſentire. Ad hoc enim nos ordinatos, & in Apoſtolica Sede conſtitutos eſſe cognoſcimus, ut in hac vita, non quæ noſtra, ſed quæ Jeſu Chriſti ſunt, quæramus, & per multos labores Patrum ſequentes veſtigia ad futuram & æternam quietem, Deo miſerante, tendamus. Dat. Carpinetæ II. Kal. Junii Indictione Decimaquarta.

Commiſſio duobus Monachis data pro obtinenda ſecuritate itineris in Germaniam.

Cauſa hujuſmodi itineris.

Ex Regibus, qui Apoſtolicæ Sedi inobediens extiterit, cum eo non communicandum.

*Jac. 4.*

*Matth. 18.*

Obedienti vero obſequendum.

Inobedientia Apoſtolicæ Sedi ſcelus Idolatriæ.

Quod ſit munus Summi Pontificis.

Dat. die 31. Maji ann. Domini 1076. Pontif. anno IV.

### XXVII.

Adhortatio ad univerſos tam Eccleſiaſticos quam Sæculares in Romano Imperio conſtitutos, ut Imperatorem, ejuſque Conſiliarios ad reſipiſcentiam inducant; quod ſi aliter nolint, cum eis non communicent.

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei omnibus in Chriſto fratribus, Epiſcopis videlicet, Abbatibus, atque Sacerdotibus, Ducibus etiam, Principibus, atque Militibus, omnibuſque Chriſtianam Fidem, & beati Petri honorem re vera diligentibus, in Romanum Imperium habitantibus, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

*Ex Archiv. Vatic.*

GRatias agimus Omnipotenti Deo, qui propter nimiam charitatem ſuam, qua dilexit nos, proprio Filio ſuo non pepercit, ſed pro nobis omnibus tradidit illum: quia ultra meritum ultra ſpem etiam bonorum hominum Eccleſiam ſuam protegit, gubernat, & defendit. Scitis enim, fratres chariſſimi, quia hoc periculoſo tempore, quando Antichriſtus in ſuis membris jam operatur ubique, vix aliquis ſolet inveniri, qui revera Deum & honorem ejus diligat, & ejus præcepta ſeculari commodo, & gratiæ terrenorum Principum præponat. Sed ille, qui non repellit plebem ſuam, & quotidie peccatores a ſiniſtra in dexteram commutat, vos propitio ac ſereno vultu reſpexit, & contra ſuos inimicos ad ſalutem multarum gentium erexit; ut magis vobis libeat in periculo tranſitoriæ vitæ

Dei providentia Eccleſiæ ſuæ ſemper præſens.

*Rom. 8.*

Quam pernicioſum ſit terrena cæleſtibus præponere;

Principum gratiæ potius, quam Dei honori inſervire

Digitized by Google

tæ conſiſtere, quam æterni Regis gloriam & honorem humanæ gratiæ poſtponere. Hæc itaque facientes, non aure ſurda Apoſtolorum Principem dicentem * tranſitis: Genus electum, Regale Sacerdotium, obedire magis oportet Deo, quam hominibus.

* *fortaſſe, audito.*
*Pet. 1. 2.*
Damna per Henricum Regem Eccleſiæ illata.

Nam veſtra fraternitas minime ignorat, quanto tempore ſancta Eccleſia inauditas pravitates & diverſas iniquitates Regis, (& utinam Chriſtiani & veſtri), ſuſtinuit, & quantæ ruinæ quantæque calamitati ipſo authore, hoſte antiquo præcedente, patuit: cui nos, fraterna dilectione & amore Patris & Matris ejus ducti, adhuc in Diaconatu poſiti, admonitionis verba tranſmiſimus, & poſtquam ad officium Sacerdotii, licet indigni, venimus, ut reſipiſceret ſummopere & frequenter per viros religioſos procuravimus.

Quam ſollicite eum reducere ad bonam frugem curaverit Gregorius.

Ipſe vero quid contra egerit, & quomodo malum pro bono reddiderit, vel qualiter calcaneum ſuum contra B. Petrum erigendo, ſanctam Eccleſiam, quam ſibi Omnipotens Deus commiſit, ſcindere procuraverit, veſtra novit charitas, & per omnia mundi jam perſonuit climata. Sed quia noſtri eſt officii, homines, non vitia diligere: & pravis, ut reſipiſcant, reſiſtere: & impietates, non homines, abhorrere: auctoritate beati Petri Apoſtolorum Principis monemus vos, & ut chariſſimos fratres rogamus, admodo ſtudete, illnm de manu diaboli eruere, & ad veram pœnitentiam provocare; nt eum poſſimus, Deo favente, ad finom communis Matris noſtræ, quam conatus eſt ſcindere, fraterna ducti charitate revocare: ita tamen, ut nulla poſſit fraude recidua clade chriſtianam religionem confundere, & ſanctam Eccleſiam pedibus ſuis conculcare.

Adhortatio ad omnes, ut eum ad reſipiſcendum inducant.

Quod ſi vos non audierit, & diabolum potius, quam Chriſtum ſequi elegerit, & eorum, qui pro ſimoniaca hęreſi jam per longa tempora excommunicati ſunt, conſilium nobis prætulerit, divina inſpirante potentia ſimul inveniamus, ſimulque ſtatuamus, ut, Deum homini pręponentes, univerſali Eccleſiæ jamjam pene labenti viriliter ſuccurramus. Quicumque ex his reſpuerit, qui prædictum Regem non erubuerunt omnipotenti Deo præponere, & chriſtianam legem ſine verbis, operibus tamen negare, ſicut dicit Apoſtolus: Ore qnidem fatentur Deum, factis autem negant; vos fratres mei & conſacerdotes illos auctoritate beati Petri ſuſcipite, & ad gremium Matris noſtræ ſanctæ Eccleſiæ reducite, ut mereamini gaudium in cælo Angelis Dei innovare.

Benigne excipiendi, qui relicto Rege ad gremium Eccleſiæ revertuntur.
*Tit. 1.*

In omnibus tamen, ſicut decet chariſſimos filios, honorem pii patris veſtri Apoſtolorum Principis præ oculis habete. Quicumque autem Epiſcoporum vel Laicorum timore vel gratia humana ſeducti, a communione Regis ſe non ſubtraxerunt, ſed ei faventes, animam ſuam, & illius, diabolo tradere non timuerunt, ſi non reſipuerint, & condignam pœnitentiam egerint, nullam cum eis communionem vel amicitiam habeatis; iſti enim ſunt, qui animam ſuam & Regis odiohabent, & occidunt, & Regnum, Patriam, Chriſtianamque Religionem confundere non erubeſcunt.

Si autem vitandi, qui a communione Regis ſe non ſubtraxerint.

Sicut enim nobis imminet, quod per Prophetam dicitur: Si non annunciaveris iniquo iniquitatem ſuam, animam ejus de manu tua requiram: & maledictus qui prohibet gladium ſuum a ſanguine, ideſt verbum correctionis a prave viventibus increpatione: Ita illi imminet, ſi non obedierit, ira divini judicii & ultio, teſtante Samuele, Idolatriæ ſcelus.

*Ezech. 3.*
*Jerem. 48.*
*1. Reg. 15.*

Teſtis enim nobis eſt Deus, quia nulla nos commoda ſæcularis reſpectus contra pravos Principes & impios Sacerdotes impellunt; ſed conſideratio noſtri officii, & poteſtas, qua quotidie anguſtiamur, Apoſtolicæ Sedis. Melius eſt enim nobis debitam mortem carnis per tyrannos, ſi oportuerit, ſubire, quam noſtro ſilentio, timore, vel comodo, chriſtianę legis deſtructioni conſentire. Sanctos quidem Patres noſtros dixiſſe ſcimus: Qui pravis hominibus ſui conſideratione officii non contradicit, conſentit: & qui reſecanda non aufert, committit.

Quod ſit Paſtorum officium.

Omnipotens Deus, a quo cuncta bona procedunt, meritis Dominę noſtræ cæleſtis Reginæ, ac beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli interceſſione, corda veſtra confirmet & cuſtodiat, & Spiritus ſui gratiam ſuperinfundat, ut quæ ſunt ei placita facientes, mereamini Sponſam ejus, Matrem videlicet noſtram, de faucibus luporum eripere, atque ad ſupernam illius gloriam ab omnibus peccatis abſoluti pervenire. Data Laureti VIII. Kalendas Auguſti Indictione Quartadecima.

Dat. die 25. Julii anu Domini 1076. Pontif. anno IV.

---

## XXVIII.

### Seguitur in Idem Argumentum.

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei, omnibus dilectis in Chriſto fratribus, & Coepiſcopis, Ducibus, Comitibus, univerſis quoque Fidem Chriſtianam defendentibus, in Regno videlicet Theutonico habitantibus, ſalutem, & omnium peccatorum abſolutionem per apoſtolicam benedictionem.

§. 1. SI literas, quibus Henricus dictus Rex in ſancta Synodo judicio ſancti Spiritus excommunicatus eſt, diligenter perpenditis, quid de eo debeat fieri, indubitanter cognoſcetis. Ex illis enim intelligitur, cur ſit anathematis vinculo alligatus, & a regia dignitate depoſitus, & quod omnis populus quondam ſibi ſubjectus a vinculo juramenti eidem promiſſi ſit abſolutus.

Monitio ad Epiſcopos & alios, ut ſtudeant converſioni Regis Henrici.

Sed quia nos contra eum non movit (Deo teſte) ſæcularis ſuperbia, nec vana mundi cupiditas, ſed ſanctæ Sedis & univerſalis Matris Eccleſiæ ſolicitudo, & diſciplina; monemus vos in Domino Jeſu, & rogamus ſicut chariſſimos fratres, ut eum benigne, ſi ex toto corde ad Deum converſus fuerit, ſuſcipiatis, & circa eum non tantum juſtitiam, quæ illum regnare prohibet, ſed miſericordiam, quæ multa delet ſcelera, oſtendatis. Eſtote quæſo memores humanæ conditionis, & communis fragilitatis, nec vos prætereat pia & nobilis memoria Patris ejus, & Matris, quibus non poſſunt noſtra ætate ad Imperii gubernaenla inveniri ęquales. Sic tamen adhibite vulneribus ejus oleum pietatis, ne vino diſciplinæ neglecto, cicatrices ejus in pejus (quod abſit) putreſcant, & honor ſanctæ Eccleſiæ, Romanique Imperii, noſtra negligentia magnæ ruinæ pateſcat. Procul ab eo pravi removeantur Conſiliarii, qui pro ſimoniaca hæreſi excommunicati, non erubuerunt Dominum ſuum propria lepra contaminare, & per diverſa crimina eum ſeducendo, ad ſcindendam ſanctam Eccleſiam provocare, & in iram Dei & ſancti Petri impellere. Adhibeantur illi tales Conſiliarii, qui non ſua tantum, ſed eum diligant,

& ſæculari lucro per omnia Deum præponant. Non ultra putet ſanctam Eccleſiam ſibi ſubjectam ut ancillam, ſed prælatam ut Dominam. Non inflatus ſpiritu elationis, conſuetudines ſuperbiæ contra libertatem ſanctæ Eccleſiæ inventas defendat; ſed obſervet ſanctorum Patrum doctrinam, quam pro ſalute noſtra eos docuit Poteſtas divina. Quod ſi de his & aliis, jure ab eo exigendis, vos ſecuros modis, quibus oportet, reddiderit, ſtatim volumus per veſtros idoneos Legatos de omnibus informari, ut quid debeat fieri, communi conſilio, Deo aſpirante, valeat inveniri.

Et interim ab ejus abſolutione abſtineant.

§.2. Illud autem inter omnia ex parte beati Petri interdicimus, ut nullus veſtrum eum præſumat ab excommunicatione abſolvere, quouſque eis, quæ prædiximus, nobis indicatis, Apoſtolicæ Sedis conſenſum, & iteratum reſponſum recipiatis. De diverſorum quidem diverſis conſiliis dubitamus: humanam gratiam vel timorem ſuſpicioni habemus.

Eoque ad Eccleſiam non redeunte, alter Rex idoneus eligatur.

§.3. Quod ſi exigentibus multorum peccatis (quod non optamus) ex corde non fuerit ad Deum converſus, talis ad Regni gubernacula (Deo favente) inveniatur, qui ea, quæ prædiximus, & cætera, quæ videntur Chriſtianæ Religioni, & totius Imperii ſaluti neceſſaria, certa ac indubitabili promiſſione ſe obſervaturum promittat.

Quem ſe confirmaturum habita informatione aſſerit.

§.4. Ut autem veſtram electionem, ſi valde oportet ut fiat, Apoſtolica auctoritate firmemus & novam ordinationem noſtris temporibus corroboremus; ſicut a ſanctis noſtris Patribus factum eſſe cognoſcimus, negotium, perſonam, & mores ejus, quantocius poteſtis, indicate; ut ſancta & utili intentione incedentes, mereamini, ſicut nobis notæ cauſæ, Apoſtolicæ Sedis favorem per divinam gratiam, & beati Petri Apoſtolorum Principis per omnia benedictionem.

De juramento Imperatrici præſtito, quid agendũ.

§.5. De juramento autem quod factum eſt cariſſimæ filię noſtræ Agneti Imperatrici Auguſtæ. ſi filius ejus ex hac vita ante ipſam migraret, non eſt opus adhuc dubitare: quia ſi nimia pietate circa filium ducta, juſtitiæ favens, ut abjiciatur a Regno, conſenſerit, quid reſtet. vos ipſi comprehendite. Hoc tamen videtur laudabile, poſtquam certum fuerit apud vos, & omnino firmatum, quod ejus filius a Regno removeatur, conſilium ab ea & a nobis requiratur de inventa perſona ad regni gubernacula. Tunc, aut noſtro communi conſilio aſſenſum præbebit, aut Apoſtolicæ Sedis auctoritas omnia vincula, quæ videntur juſtitiæ contradicere, removebit.

De excommunicatorum abſolutione licentiam datam confirmat.

§.6. De excommunicatis autem, jam me vobis dediſſe licentiam, qui Fidem Chriſtianam (ut decet Epiſcopos) defenditis, ut abſolvatis, recordor: & adhuc hoc idem confirmo, ſi revera reſipuerint, & humiliter pœnitentiam egerint.

Dat. anno 1076.

Datum Laureti III. Non. Septembr. Indict. incipiente XV.

## XXIX.

### Abſolutio Regis Henrici.

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei, omnibus Archiepiſcopis, Epiſcopis, Ducibus, Comitibus, cæteriſque Principibus Regni Theutonicorum, chriſtianam fidem defendentibus, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Henric. tandem ad obedientiã S. R. E. rediens humillimã publice pœnitentiam egit.

QUoniam pro amore juſtitiæ communem nobiſcum in agone chriſtianæ militiæ cauſam & periculum ſuſcepiſtis, qualiter Rex humiliatus ad pœnitentiam abſolutionis veniam impetraverit, & quomodo tota cauſa poſt introitum ejus in Italiam hucuſque deducta ſit, veſtræ dilectioni ſincera veritate indicare curavimus, ſicut conſtitutum fuit cum Legatis, qui ad nos de veſtris partibus miſſi ſunt. In Longobardiam venimus circiter viginti dies ante terminum, in quo aliquis Ducum ad Cluſas nobis occurrere debuit, expectantes adventum illorum, quatenus ad partes illas tranſire poſſemus. Verum cum jam decurſo termino hoc, nobis nunciaretur, his temporibus, præ multis (quod & nos quidem credimus) difficultatibus, ducatum nobis obviam mitti non poſſe, nec aliunde copiam ad vos tranſeundi haberemus, non parva ſolicitudine, quid potiſſimum nobis agendum foret, circumventi ſumus. Interim vero Regem adventare certe cognovimus, qui etiam prius quam intraſſet Italiam, ſupplices ad nos Legatos præmittens, per omnia ſe ſatisfacturum Deo & S. Petro ac nobis obtulit, & ad emendationem vitæ ſuæ omnem ſe ſervaturum obedientiam repromiſit, dummodo apud nos abſolutionis & apoſtolicæ benedictionis gratiam impetrare mereretur. Quod cum diu multis conſultationibus differentes, acriter eum de ſuis exceſſibus, per omnes, qui intercurrebant, Nuncios redarguerimus; tandem per ſemetipſum, nihil hoſtile aut temerarium oſtentans, ad oppidum Canuſii, in quo morati ſumus, cum paucis advenit: Ibique per triduum ante portam Caſtri, depoſito omni Regio cultu, miſerabiliter, utpote diſcalciatus & laneis perſiſtens, non prius cum multo fletu apoſtolicæ miſerationis auxilium & conſolationem implorare deſtitit, quam omnes, qui ibi aderant, ad quos rumor ille pervenit, ad tantam pietatem & compaſſionis miſericordiam movit, ut pro eo multis precibus & lachrymis intercedentes, omnes quidem inſolitam noſtræ mentis duritiam mirarentur, nonnulli vero in nobis non apoſtolicæ ſeveritatis gravitatem, ſed quaſi tyrannicæ feritatis crudelitatem eſſe clamarent.

Quæ fuerit hujuſmodi pœnitentia Regis Henrici.

Quem ideo Pont. ab excommunicatione abſolvit.

§.1. Denique inſtantia compunctionis ejus, & tanta omnium, qui ibi aderant, ſupplicatione devicti, tandem eum, relaxato anathematis vinculo, in communionis gratiam, & ſinum ſanctæ Matris Eccleſiæ recepimus, acceptis ab eo ſecuritatibus, quæ inferius ſcriptæ ſunt. Quarum etiam confirmationem per manus Abbatis Cluniacenſis, & filiarum noſtrarum Mathildis, & Comitiſſæ Adelajæ, & aliorum Principum, Epiſcoporum, & Laicorum, qui nobis ad hoc utiles viſi ſunt, recepimus.

Pro firmanda pace Regni, ſe Germaniã iturũ pollicetur Gregorius.

§.2. His itaque ſic peractis, ut ad pacem Eccleſiæ, & concordiam Regni (ſicut diu deſideravi-

vimus ) omnia plenius , Deo adjuvante , coaptare poſſimus, ad partes veſtras, data primum opportunitate, tranſire cupimus. Hoc enim dilectionem veſtram indubitanter ſcire volumus, quoniam ( ſicut in deſcriptis ſecuritatibus cognoſcere poteſtis ) ita adhuc totius negotii cauſa ſuſpenſa eſt, ut & adventus noſter, & conſiliorum veſtrorum unanimitas, permaxime neceſſaria eſſe videantur.

Hortaturque Epiſcopos, & alios, ut in fide, & amore juſtitiæ perſeverent.

§. 3. Quapropter in ea fide, quam cœpiſtis, & amore juſtitiæ, omnes permanere ſtudete; ſcientes nos non aliter Regi oblatos eſſe, niſi quod puro ſermone ( ſicut mihi mos eſt ) in his eum de nobis ſperare dixerimus, in quibus eum ad ſalutem & honorem ſuum, aut cum juſtitia, aut cum miſericordia, ſine noſtræ & illius animæ periculo, adjuvare poſſimus.

Promiſſio Henrici Regis Theutonicorum.

§. 4. EGO Henricus Rex de murmuratione, & diſſenſione, quam nunc habent contra me Archiepiſcopi, & Epiſcopi, Duces, Comites, cæterique Principes Regni Theutonicorum, & alii, qui eos in eadem diſſenſionis cauſa ſequuntur, infra terminum, quem Dominus Papa Gregorius conſtituerit, aut judicium ſecundum juſtitiam ejus, aut concordiam ſecundum conſilium ejus faciam, niſi certum impedimentum mihi vel ſibi obſtiterit, quo tranſacto ad peragendum idem paratus ero. Item ſi idem Dominus Papa Gregorius ultra montes ſeu ad alias partes terrarum ire voluerit, ſecurus erit ex mei parte, & eorum, quos conſtringere potero, ab omni læſione vitæ, & membrorum ejus, ſeu captione, tam ipſe, quam qui in ejus conductu & comitatu fuerint, ſeu qui ab illo mittuntur, vel ad eum de quibuſcumque terrarum partibus venerint, in eundo, & ibi morando, ſeu in redeundo. Neque aliud aliquod impedimentum habebit ex meo conſenſu, quod contra honorem ſuum ſit. Et ſi quis ei fecerit, cum bona fide ſecundum poſſe meum illum adjuvabo. Actum Canuſiæ, V. Kal. Februarii, Indictione XV.

Act. die 28. Decembr. anno Dñi 1076. Pontif. anno IV.

---

XXVII.

Confirmatio Primatus Eccleſię Viennenſis, & conceſſio Privilegiorum, confirmatis iis, quę a prædeceſſoribus Pontificibus eidem conceſſa ſunt.

*Edidit Joannes a Boſco Biblioth. Floriac. Par. 3. pag. 71.*

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei, Vuarumundo Venerabili Fratri Viennenſi Archiepiſcopo, & per eum ipſius Succeſſoribus, & Viennenſi Eccleſię, in perpetuum.

Exordium.

CUM ex Apoſtolicæ Sedis moderamine, cui Deo authore præſidemus, omnium quæ uſquam ſunt, Eccleſiarum curam gerere, & earum juſtitiam conſervare debeamus; pręcipue tamen illis nos convenit invigilare, ut & de ipſarum juribus, quod modo forte diminutum eſt, in reliquum inviolabiliter cuſtodiatur, omnem noſtram ſolicitudinem exhibere, quæ principales, ac ſpeciales filię Sanctę Sedis Apoſtolicæ & appellantur, & exiſtunt; & aliarum Primatum continent Eccleſiarum. Certum quippe eſt, Viennenſem Eccleſiam hujus Sedis conceſſione ſuper ſeptem provincias Primatum tenere; Ipſam Viennenſem, Bituricam, Burdegalam, Auxionenſem, quæ appellatur Novem Populana, Narbonam, Aquenſem, & Ebrudunum; in quibus Viennenſi Archiepiſcopo, juxta Nicholai decretum, Romani Pontificis vices agere; Conventus ſcilicet ſynodales indicere, & jura eccleſiaſtica juſte ac regulariter, Apoſtolica auctoritate conceſſum eſt, definire. Hoc utique in privilegiis eidem Eccleſiæ a ſanctiſſimis Prędeceſſoribus noſtris collatis habetur: Hoc quoque in privilegio beatę memorię Leonis Papæ continetur. Ex quo liquet privilegio, & aliis quampluribus, & his authenticis, ſupradictas VII. Provincias ad Viennenſis Eccleſiæ privilegium, utpote a Beatiſſimis Apoſtolis Petro, & Paulo fundatæ, juſte, & rationabiliter pertinere. Et ut ad poteſtatem ejuſdem Eccleſię, ſecundum antiquam authoritatem Catalogi, X. & VIII. pertineant: definitum eſt, ut VII. oppida vel Civitates, Gratianopolis videlicet, Valentia, & Dia, Alba Vivarium, Tarentaſia, Geneva, Maurienna, Viennenſi Eccleſię interim ſubjectæ permaneant; donec quæ reſiduæ ſunt, certius diſcuſſæ, & plenius ventilatæ, ſub poteſtate Viennenſis Eccleſiæ redigantur. Porro Tarentaſiam ita ſemper ſub Primatu Viennenſis Eccleſiæ permanere decernimus, ſicut a Sanctis Patribus Leone, & Nicholao noſcitur confirmatum. Pręterea de Salmoriacenſi Archidiaconia unum nobis intimaſti: Conſecrationes, vel ordinationes, & quicquid ad Pontificale pertinet officium, ſicut tuus prędeceſſor Leodegarius, & alii prædeceſſores firmius obtinuerunt: ita tibi tuiſque ſucceſſoribus, abſque ulla inquietatione, ſeu diminutione, obtinere concedimus; ſed & Abbatiam Sancti Petri foris portam Viennæ ſitam, & infra eandem urbem S. Andreæ Abbatias, unam Monacorum, & alteram Sanctimonialium: Necnon Abbatiam Sancti Theuderii, quam idem venerabilis Confeſſor ædificavit, juri Viennenſis Eccleſiæ per omnia ſubjectas eſſe, non dubium eſt. In Romanenſi quoque Eccleſia, quamvis ſe fulciat noſtræ libertatis, viſis tamen Imperatorum præceptis, tam in ſæcularibus, quam in regularibus Canonicis, per conſilium Vicarii noſtri Hugonis, Dienſis Epiſcopi, inibi ordinatis, tibi tuiſque ſucceſſoribus, in omnibus omnem poteſtatem habere, Apoſtolica authoritate decernimus. Quoniam igitur dilectiſſime frater, qui divina diſpoſitione ejuſdem Eccleſiæ regimini præes, tua veneranda Religioſitas ab Apoſtolica Sede humiliter poſtulavit, ut antiqua privilegia, a ſanctis Prædeceſſoribus noſtris ſacræ Sedi Viennæ tradita confirmaremus, quoniam res digna petebatur tui dilectione, cum ejuſdem Eccleſiæ debita charitate, libenter annuimus. Privilegia igitur & prædia, vel bona, quæ a beato Silveſtro, Leone, & Nicholao, & ab eorum ſucceſſoribus, vel a Romanorum Imperatoribus, ſeu Francorum vel Burgundiæ Regibus, Eccleſiæ tuæ ſunt data vel reddita, confirmamus, & Apoſtolica authoritate præſenti privilegio corroboramus; Ex parteque Dei Omnipotentis, & beati Petri Apoſtolorum Principis præcipimus, ut futuris temporibus deinceps firma & inconvulſa permaneant, & incommutabiliter conſiſtant. Si quis autem hujus privilegii noſtri Sanctionem violaverit, niſi reſipuerit, & digna ſatisfactione emendave-

Primatus Viennenſis Eccleſiæ ſuper ſeptem Provincias.

Quæ ſint propria Vicarii Apoſtolici.

Eccleſia Viennenſis ab Apoſtolis fundata.

Aliæ Civitates eidem ſubjectæ;

& potiſſimum Tarentaſia.

Item Archidiaconia Salmoriacenſis.

Item Abbatię S. Petri, S. Andreæ virorũ, S. Andreæ fœminarum, & S. Theuderii

Item Romanenſis Eccleſiæ.

Privilegia omnia Pontificia eidem confirmantur.

Item Imperialia & Regia.

Anathema contra violatores Privilegii hujus.

daverit, ſit extorris a Regno Dei, & digna ex communicatione damnatus ab Eccleſia Dei efficiatur extraneus, perpetuæque ſubjaceat maledictioni. Data per manum Petri Cancellarii II. Nonas Martii Anno Domini Incarn. CIↃ. LXXVII. Indictione XV. Anno Pontificatus Domini Gregorii VII. PP. IV.

Dat. die 6. Martii anno Domini 1077 Pontif. Gregorii ann. IV.

## XXXI.

### Confirmatio excommunicationis a Legato Apoſtolico latæ contra Anicienſis Eccleſiæ Invaſorem.

*Ex edit. Card. Caraſa.*

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei, univerſis Galliarum Epiſcopis, & cunctis Ordinibus ſub eis conſtitutis, quibus pro merito debetur, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Promiſſio Stephani Anicienſis de dimittenda invaſa Eccleſia.

NOtum eſſe volumus charitati veſtræ, quod Stephanus Anicienſis Eccleſiæ invaſor & ſimoniacus juravit nobis ſuper corpus beati Petri, ut Eccleſiam dimitteret, & paſtorem in ea ſecundum Dominum eligere atque conſtituere, per fidem adjuvaret, quandocumque Legatus Apoſtolicæ Sedis cum literis noſtris id eum facere per ſacramentum moneret. Poſtea vero commonitus a confratre noſtro Hugone Dienſi Epiſcopo, hujus ſpecialiter negotii literas a nobis habente, quamvis eidem vices noſtras in Galliarum partibus commiſiſſemus, Eccleſiam non ceſſat opprimere, & filios ejus duplici contritione, corporali ſcilicet & ſpirituali, conterere. Unde excommunicationem, quam prædictus legatus noſter ſuper eum fecit, nos confirmamus; ipſumque, & omnes, qui deinceps conſilium ei dederint, ut in hac hæreſi permaneat, ex parte Dei & ſancti Petri anathematizamus, donec reſipiſcant. Contradicimus etiam, ut nullam pecuniam aliquis offerat in podio S. Mariæ ſive ad altaria, ſive ad manus Sacerdotum, donec Eccleſia liberetur a tam impia impreſſione, quia oblationes fidelium prædictum Stephanum a Deo apoſtatare, atque contra eum faciunt ſuperbire. Vobis autem fratres Coepiſcopi hanc excommunicationem, atque contradictionem in parrochiis veſtris per diverſa loca recitare, & ex parte veſtra confirmare, apoſtolica auctoritate præcipimus. Dat. Bibianello X. Kal. Aprilis Indictione Decimaquinta.

Quod tamen quamvis admonitus non præſtitit:

Quare ſententia excommunicationis una cum ſuis fautoribus punitur.

De oblationibus Eccleſiæ S. Mariæ inibi exiſtenti interim non ſerendis.

Ut Epiſcopi hujuſmodi ſententiam confirment, & populo palam faciant, jubet.

Dat die 23. Martii anno Dom. 1077. Pontif. anno IV.

## XXXII.

### Commiſſio Epiſcopo Pariſienſi abſolvendi nonnullos a ſententia excommunicationis.

*Ex Archiv. Vatic.*

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili Fratri Joſfredo Epiſcopo Pariſienſi ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

VIR iſte, videlicet præſentium portitor, Walterus de Duaro ad nos veniens, multis ſupplicationibus nobis inſtitit, quatenus ei per apoſtolicæ pietatis miſericordiam conſilium abſolutionis noſtro interventu impenderemus apud Confratrem noſtrum Remenſem Archiepiſcopum, qui eum excommunicaverat; indicans nobis, quod de ea cauſa, propter quam excommunicatus ſit, nulloties ad diſceptationem, & faciendam juſtitiam ante excommunicationem & poſt excommunicationem ſe paratum obtulerit. Verum, quia relationi ſuæ ſine legitima diſcuſſione credere non ſatis cautum aut rationabile eſſe putavimus, diffinitam ſententiam pro ejus abſolutione dare noluimus; eam ſolummodo miſericordiam ex gratia & indulgentia Apoſtolorum Petri & Pauli, ad quorum limina veniebat, ſibi concedentes, ut in eundo & redeundo ſacræ Communionis licentiam haberet uſque in octavum diem, poſtquam rediret ad Patriam. Cæterum ne diutius aliqua indigna occaſione ſub excommunicationis nexibus teneatur, apoſtolica te auctoritate monemus, ut fultus his noſtris Archiepiſcopum convenire ſtudeas, & perquiſita ac cognita mera hujus negotii veritate, ſi iſte, aut pro ſua innocentia, aut congrua ſatisfactionis exhibitione, tibi abſolvendus videbitur, continuo Archiepiſcopum, ut eum ſine contradictione abſolvat, ex noſtra parte commoneas; qui ſi aliqua hac excuſatione renuerit, tu ipſe eum noſtra vice abſolvere nullatenus prætermittas. Sin vero iſtum in culpa eſſe, & quod juſtum fuerit, exequi nolle conſtiterit, uſque ad dignam ſatisfactionem ſub excommunicationis vinculo coarctari debere decernimus. Præterea Azzo quidam Canonicus Eccleſiæ ſancti Amati de prænominato loco pro quodam dicto, licet vero, nimis tamen leviter & irreverenter prolato, a conſortio fratrum ſe ejectum eſſe, innotuit. Quem ſimiliter apoſtolicæ miſerationis clementiam pro ſua reconciliatione implorantem, itidem tibi committimus, ut ſi alia eum culpa damnationi magis debita non accuſat, pro hac in capitulo fratrum in clauſtrali diſciplina correctum, & pœnitentia caſtigatum, in ſocietatem fratrum ad proprium locum cum charitate recipi facias. Eſt & alia cauſa, quam eum omni ſolicitudine te ſuſcipere & peragere volumus, videlicet duorum fratrum Monaſterii ſancti Remigii, Roberti & Lamberti, qui ſe ab Archiepiſcopo idcirco excommunicatos, & excæcato quodam fratre eorum laico omni miſeria circumventos eſſe, dicunt; quoniam cuidam extraneo Abbati interventu pecuniæ, & omnino contra regulam ſancti Benedicti, & auctoritatem ſanctorum Patrum, indigne illis & præfato Monaſterio pro Abbate appoſito obedire, & ſub ejus regimine in eodem Cœnobio manere noluerint; nec in his omnibus quidquam eis profuiſſe pro confuſione Monaſterii, & habenda juſte defenſionis ſuæ licentia, ad audientiam Sedis Apoſtolicæ proclamaſſe. Quod ſi ita eſt, quam graviter Archiepiſcopus in hac cauſa, maxime de contemptu apoſtolicæ auctoritatis, ſe culpabilem fecerit, tu ipſe perpendere potes. Quapropter de his & de multis aliis, aptioris loci & temporis opportunitatem conveniendi eum Deo auxiliante præſtolantes, illud ad præſens tuæ fraternitati committimus, & apoſtolica auctoritate præcipimus, ut eum omni occaſione remota ſententiam excommunicationis, quam in præfatos Monachos protulit, relaxare commoneas, & eos deinceps ſine omni infeſtatione & periculo in pace manere dimittat; recognoſcens, & ſuperni Judicis judicium timens, quod eis tanta mala ſine deliberatione juſtitiæ ſub appellatione Apoſtolicæ Sedis fecerit. Si vero eum in hac re pro ſua magnitudine, & arbitrio contradicentem, & minus obedientem inveneris, tu ipſe ful-

Series facti.

VValterum, ſi culpa vacaverit, a Remenſi Archiepiſcopo abſolvi,

Et ſi iſte nugaverit, a Pariſienſi Epiſcopo, jubet. Si vero in culpa ille fuerit ad ſatisfactionem coarctandus.

Idem de Azone quodam Canonico.

Monachis S. Lamberti, qui extraneo Abbati & Simoniaco obedire noluerant, excommunicationis ſententiam relaxandam per eumdem Archiep.

Vel ſi hic contradicat per eumdem Pariſ. Epiſcop.

fultus noſtra auctoritate, eos abſolvas, & Abbatem illum, qui præfatum Monaſterium ſancti Remigii nefanda ambitione occupaſſe dicitur, ita commoneas, ut aut in partibus illis Confratri noſtro Hugoni venerabili Dienſi Epiſcopo, cui vices commiſimus, aut aliis Legatis noſtris, ſi eos in Gallia Synodum celebraturos cognoverit, ſe præſentare pro reddenda ratione ſui introitus, nullatenus prætermittat; aut ad nos in proxima feſtivitate omnium Sanctorum veniat: commonitis etiam fratribus ejuſdem Monaſterii, qui adverſus eum de cauſa illicitæ ſubreptionis ſuæ in Abbatiam conqueruntur, ut & ipſi ſecundum præſcriptam terminationem ad diſcutiendum hoc negotium ſe præſentes exhibeant. Item relatum nobis eſt, Cameracenſes homines quemdam flammis tradiſſe, eo quod ſimoniacos, & presbyteros fornicatores miſſas non debere celebrare, & quod illorum officium minime ſuſcipiendum foret, dicere auſus fuerit. Quod quia nobis valde terribile, & ſi verum eſt, omni genere Canonicæ ſeveritatis vindicandum eſſe videtur, fraternitatem tuam ſollicite hujus rei veritatem inquirere admonemus; & ſi eos ad tantam crudelitatem impias manus ſuas extendiſſe cognoveris, ab introitu, & omni communione Eccleſiæ auctores pariter & complices hujus ſceleris ſeparare non differas; & nobis hujus rei certitudinem, necnon quidquid de ſuperioribus cauſis effectum fuerit, per literas tuas, quamcitiſſime poſſis indicare ſtude. De cætero rogamus te & multum admonemus, ut omnibus confratribus, & Coepiſcopis tuis per totam Franciam ex apoſtolica auctoritate ſignifices, quatenus & illis ſacerdotibus, qui a turpitudine fornicationis ceſſare noluerint, omne officium ſacris Altaribus miniſtrandi penitus interdicant, & tu ipſe in omni loco & conventu id prædicare non ceſſes. Et ſi in hac re aut Epiſcopos tepidos, aut illos, qui ſacrorum Ordinum nomen & officium indigne pro ſupradictis criminibus uſurpare præſumunt, rebelles eſſe cognoveris; omni populo, ne eorum ulterius officium ſuſcipiat, ex parte beati Petri, & noſtra apoſtolica auctoritate, ubique interdicas, ut vel hoc modo confuſi ad emendationem vitæ ſuæ & ad caſtitatem religioſæ continentiæ redire cogantur. Age ergo, ut ſancta & univerſalis Mater Eccleſia te fidelem miniſtrum, & cooperatorem noſtræ, imo apoſtolicæ, ſolicitudinis, Deo adjuvante, cognoſcat; & nobis, quod valde deſideramus, de libertate & fructu tui ſacerdotalis officii ad præſens gaudere, & impoſterum per miſericordiam Dei confidenter ſperare poſſe proveniat. Data Bibianello VIII. Kalendas Aprilis Indictione XV.

Abbati vero committendũ ut de introitu ſuo rationem reddat coram Apoſtolico Vicario, vel in Synodo, aut ad Sedem Apoſtolicam veniat.

Ut Cameracenſes, ſi hominem ideo combuſſerint, quia ſimoniacos, & fornicarios Miſſas celebrare non debere aſſeruerit, excommunicet, eidem jubet Epiſcopo.

De omnibus vero ad Apoſtolicam Sedem ſcribat.

Sacerdotes fornicarios ab Altaribus omnino removendos eſſe.

Adhortatio ad Joſfredum, ut ſe Eccleſiæ fidelem miniſtrum exhibeat.

Dat. die 25. Martii anno Dom. 1077. Pontif. anno IV.

XXXIII.

Commiſſio Dienſi Epiſcopo, ut congregata Synodo Epiſcoporum Franciæ cauſa Cameracenſis electi diſcutiatur, qui poſt ſui legitimam electionem inveſtituram ab Henrico Rege per inſcitiam acceperat. Inſuper Præceptum de promulgando Decreto ut Inveſtituræ a Laicis non accipiantur.

Ex Arch. Vatic.

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei, Venerabili fratri Hugoni Epiſcopo Dienſi ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

GErardus Cameracenſis electus ad nos veniens, qualiter in eadem Cameracenſi Eccleſia ad locum regiminis aſſignatus ſit, prompta nobis confeſſione manifeſtavit, non denegans poſt factam Cleri & Populi electionem donum Epiſcopatus ab Henrico Rege ſuſcepiſſe. Defenſionem autem proponens, & multum nobis offerens, ſe neque decretum noſtrum de prohibitione hujuſmodi acceptionis, nec ipſum Henricum Regem a nobis excommunicatum fuiſſe, aliqua certa manifeſtatione cognoviſſe: cui cum nos congruis rationibus oſtenderemus, quam grave eſſet, etiam omni ignorantia eum excuſante, ſanctæ & Apoſtolicæ Sedis Synodale Decretum traſgredi, & hujuſmodi participatione cum homine excommunicato commaculari, ad ſatisfaciendum promptus, donum, quod accepiſſe viſus eſt, continuo in manus noſtras refutavit, & omnino cauſam ſuam noſtro judicio cum ſui ipſius ad omnem voluntatem noſtram ſubjectione, & abauditione reliquit. Pro cujus humiliatione, & maxime quoniam canonicam electionem in eo præceſſiſſe audivimus, ad miſericordiam moti ſumus, & confiſi in teſtimonio, quod nonnulli Confratrum noſtrorum Epiſcoporum cum multis pro eo ſupplicationibus ad nos per epiſtolas ſuas direxerunt, videlicet quod ejus præcedens vita & converſatio multum honeſta & laudabilis fuerit; ad promotionem ejus diſcretæ moderationis conſideratione aſſenſum præbere non indignum duximus; attamen ne iſtud aliis, quorum cauſa & converſatio huic longe diſſimilis & impar conſtiterit, ad exemplum vel occaſionem quærendæ miſericordiæ impoſterum fore debuiſſet, illud conſtituimus, ut coram te confratre noſtro Remenſi Archiepiſcopo, & aliis Comprovincialibus Epiſcopis, ita ſe per ſacramentum purgare debeat, quod ei ante acceptionem illam, &, ut dicitur, inveſtituram Epiſcopatus, Regem excommunicatum fuiſſe, & illud Decretum noſtrum de prohibitione hujuſmodi inveſtiendi, & accipiendi Eccleſias, neque per Legatum noſtrum, neque ab aliqua perſona, quæ ſe his ſtatutis interfuiſſe, & ea audiſſe fateretur, ſignificatum & indubitanter notificatum fuerit. Quapropter admonemus fraternitatem tuam, ut Concilium in partibus illis convocare & celebrare ſtudeas, maxime quidem cum conſenſu & conſilio Regis Francorum, ſi fieri poteſt. Sin autem aliqua occaſione id conſentire noluerit, in Lingonienſi Eccleſia conventum celebrandi Concilii inſtituas, atque hoc cum conſilio & prudenti diſpoſitione confratris noſtri Lingonenſis Epiſcopi facias; ſciens quoniam in omnibus fidelem adjutorem & cooperatorem non ſolum nobis, ſed

Gerardus Cameracenſis Electus Inveſtituram ab Henrico Rege acceperat ignorans Regem excommunicatum, & hujuſmodi Inveſtituram a Pontifice prohibitam.

Epiſcopatum cauſamque in manibus PP. reſignat.

Ejus tamen cauſa Synodo diſcutienda remittitur.

De congreganda Synodo;

Requiſito tamen prius Regis conſenſu.

ſed & tibi & omnibus Legatis noſtris ſe deinceps fore promiſit; & nos in eo multam ſpem habemus, & fiduciam. Comes etiam Tebaldus per legatos ſuos eamdem nobis promiſſionem fecit, ut ſi Rex legatos noſtros recipere nollet, ipſe cum ſumma devotione reciperet, & eis omnem, quam poſſet, aptitudinem celebrandi Synodum, & Eccleſiaſtica exequendi negotia, locum, conſilium, auxiliumque pararet. Stude ergo, ut præfatum Confratrem noſtrum Lingonenſem Epiſcopum convenias, & communi conſilio, ubi vobis melius videbitur, Synodum inſtituite; & convocatis illuc Archiepiſcopo Remenſi & cæteris,

In Synodo examinanda prius Cameracenſis electi cauſa mandatur.

quoquot poſſis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis Franciæ, primo omnium cauſam ſupra memorati Cameracenſis Electi diſcutere ſtudeas; videlicet ut ſecundum præſcriptam ſacramenti determinationem ſe coram omnibus expurget; & inſuper ne in morte illius, qui in ignem projectus eſt, conſenſerit, in eodem ſe ſacramento defendat. Quod

Et ſi dicta probetur ignoratio, electio confirmanda.

ſi factum fuerit, præcedentem ejus electionem confirmandam eſſe apoſtolica moderatione decernimus, & te cum Confratre noſtro Remenſi Archiepiſcopo de ejus conſecratione, prout oporteat, ſtatuere volumus: niſi forte alia ſibi, quæ nos ignoramus, obſtiterit, quæ tamen in prudentia veſtra examinanda relinquimus. Illud vero com-

De ſacris Altaribus pretio non accipiendis.

mune malum pene totius terræ, videlicet quod Altaria venduntur, & quod iſte etiam in officio ſui Archidiaconatus ſe feciſſe non denegat, ne deinceps fiat, tam huic, quam cæteris omnibus interdico. De cætero admonemus dilectionem

Aliarum quoque Eccleſiarum cauſæ eadem in Synodo definiendæ.

tuam, ut reliquas cauſas, & negotia, videlicet Cathalaunenſis Epiſcopi, Carnotenſis Eccleſiæ, Anicienſis, Alvernenſis, nec non Monaſterii ſancti Dionyſii, & alia, quæ neceſſaria Eccleſiaſticæ Religioni apparuerint, pro commiſſa tibi vice noſtra, quantum Deo auxiliante potueris, ita diligenter tractare, & ad finem perducere ſtudeas; quatenus in eis noſtra deinceps poſſit ſolicitudo, & longa fatigatio ſublevari. Volumus etiam, ut

Et Cluniacenſis Abbas ad eamdem vocandus pro finienda Alvernenſis Eccleſiæ cauſa.

fratrem noſtrum Hugonem venerabilem Cluniacenſem Abbatem tecum Synodo intereſſe ex noſtra parte convitare, rogando & multum inſtando, procures, cum propter alia multa, tum maxime, ut cauſa Alvernenſis Eccleſiæ competenti & firma determinatione, cum Dei, & illius adjutorio finiatur. Confidimus enim in miſericordia Dei & converſatione vitæ ejus, quod nullius deprecatio, nullius favor, aut gratia, nec aliqua prorſus perſonalis acceptio eum a tramite rectitudinis

Poſtremo promulgandū Decretum de non accipiendis inveſtituris a Laicis.

dimovere poterit. Si igitur divina clementia huic noſtræ diſpoſitioni effectum dederit, inter cætera, quæ tua fraternitas agenda ſuſcepit, hoc attentiſſime perpendat, & exequi ſtudeat, ut congregatis omnibus, & in Conventu reſidentibus, manifeſta & perſonanti denunciatione interdicat, ut conſervanda deinceps in promovendis Epiſcopis canonica & apoſtolica auctoritate nullus Metropolitanorum, aut quivis Epiſcoporum alicui, qui a laica perſona donum Epiſcopatus ſuſceperit, ad conſecrandum illum imponere manum audeat; niſi dignitatis ſuæ honore officioque carere & ipſe velit. Similiter etiam, ut nulla Poteſtas aut aliqua perſona de hujuſmodi honoris donatione, vel acceptione ulterius ſe intromittere debeat.

*Oct. Synod. Can. 22.*

Quod ſi præſumpſerit, eadem ſententia & animadverſionis cenſura, quam Beatus Adrianus Papa in octava Synodo de hujuſmodi præſumptoribus, & ſacræ auctoritatis corruptoribus ſtatuit atque firmavit, ſe adſtrictum ac ligatum fore cognoſcat. Quo capitulo ſcripto, atque in præſentia omnium lecto, ad collaudationem & confirmationem ejus univerſum cœtum illius conſeſſus admoneas. Eos autem, qui poſt recenſitam a nobis hujus Decreti auctoritatem inveſtituram Epiſcopatus per manus ſæcularium Dominorum, & Poteſtatum, ſuſceperunt, & qui eis in ordinationem manum imponere præſumpſerunt, ad nos ſuper hac re rationem reddituros venire apoſtolica auctoritate commoneas, atque præcipias. Data juxta Padum in loco, qui dicitur Ficarolo IV. Idus Maji Indictione Quintadecima.

Dat. die 12. Maji anno Domini 1077. Pontif. ann. V.

---

## X X X I V.

### Privilegium confirmationis, atque immunitatis bonorum Monaſterii S. Michaelis in Burgo Piſarum, nunc juris Ordinis Camaldulenſium.

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Chriſto filio Leoni Abbati Monaſterii ſancti Michaelis Archangeli Piſæ conſtituti, tuiſque ſucceſſoribus ibidem regulariter promovendis, in perpetuum.

*Ex Tabulario Monaſt. hujus edidit Ughell. Ital. Sac. Tom. iii ubi de Archiep. Piſanis.*

Exordium.

Convenit apoſtolico moderamini pia religione pollentibus benevola compaſſione ſuccurrere, & poſcentium animis alacri devotione impertire aſſenſum: Ex hoc enim potiſſimum præmium a conditore omnium Deo procul dubio promerebimus, dum venerabilia loca opportune ordinata ad meliorem fuerint ſine dubio ſtatum perducta. Proinde poſtulante te, dilecte fili, quatenus Monaſterium, cui Deo auctore præeſſe dignoſceris, Apoſtolicis privilegiis muniremus, ob reverentiam beati Michaelis Archangeli, in cujus honorem venerabilis locus ille conſtitutus eſt, precibus tuis benevola conceſſione annuendum eſſe deſtinavimus. Suſcipien-

Monaſterium hujuſmodi ſub protectione Sedis Apoſtolicæ recipitur.

tes igitur præfatum locum, & omnia ſibi pertinentia, necnon & Congregationem fratrum inibi Deo ſervientium, in tutelam & defenſionem ſanctæ Romanæ Eccleſiæ, Apoſtolicæ tuitionis privilegium ex ea, quam per beatum Petrum Deo diſponente ſuſcepimus, auctoritate, concedimus; confirmantes & corroborantes eidem venerabili Monaſterio quæcunque nunc ſunt in ter-

Ejuſque bona omnia confirmantur.

ris cultis aut incultis, ſive in quibuslibet rebus mobilibus vel immobilibus, juſte habet, aut imposterum Deo opitulante acquirere poterit, quatenus tum ad communem uſum fratrum, tum in tua, quam in ſucceſſorum tuorum providentia, & congrua diſpenſatione, inconvulſa illi-

De libera Monachorum receptione.

bataque permaneant. Eadem præſentium auctoritate ſancimus, ut eos, qui pia devotione, & amore cæleſtis patriæ mundo abrenunciantes ibidem ad monaſticam vitam regulariter ſe conferre voluerint, ſine omni contradictione cujuslibet

*Privilegium ab Agapito II. huic Monaſt. conceſſum nondum legi.*

perſonæ, ab Abbate, qui pro tempore fuerit, cæteriſque confratribus, recipi ac teneri liceat.

Conceſſio ſepeliendi ibidē mortuos, miſſas cantare, eleemoſynas petere.

Præterea ſtatuimus, & juxta quod Beatus Papa Agapitus præſcripſit, firma præceptione cenſemus, ut nemo fideles Chriſtianos, in monaſterio ſepeliri cupientes, contradicat, vel Miſſam aliquo modo cantare prohibeat, aut eleemoſy-
nas

Digitized by Google

*Decretum exemptionis, ac immunitatis.*

*Anathema contra inobſervantes.*

nas, quas vivorum aut defunctorum aliquis ibidem deſtinavit, aut pro amore Dei deſtinaverit, inde evellere, vel aliquo modo ſubtrahere præſumat. Si quis vero Regum, Sacerdotum, Clericorum, Judicum, ac ſæcularium perſonarum, hanc conſtitutionis noſtræ paginam agnoſcens, contra eam venire tentaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reumque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat; & niſi vel ea, quæ ab illo ſunt male ablata, reſtituerit, vel digna pœnitentia illicite acta defleverit, a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti alienus fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, ut hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Dat. die 10. Auguſti anno Dom. 1077. Pontif. ann. V.*

Datum Florentię IV. Id. Auguſt. per manus Cononis Cardinalis Presbyteri anno ab Incarnatione Domini MLXXVII. Pontificatus vero D. Gregorii VII. Papæ V. Indictione XV.

---

## XXXV.

Interdictio Canonicis S. Martini Lucenſis Eccleſię ab introitu majoris Eccleſiæ, quia Canonicatus & Præbendas emerant, quarum retentionem prohibet.

*Ex edit. Card. Caraffa.*

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei Canonicis S. Martini Lucenſis Eccleſiæ.

*Canonici Lucenſes antea admoniti a Pontifice.*

MEminiſſe debetis, quotiens, & cum quanta cura vos monuerimus apud vos manentes, ne terrena peritura commoda majoris, quam animas veſtras, æſtimantes, ita vos ad obedientiam juſtitiæ exhiberetis, ut ulterius ſub excommunicationis vinculo, quod in acquirendis contra apoſtolica decreta Præbendis vos incorriſſe manifeſtum erat, non permaneretis. Verum, ut ipſa res indicat, ſubſtantiam veſtræ, licet iniquæ poſſeſſionis pretioſiorem, quam vos metipſos facitis, qui ſpretis admonitionibus noſtris, & contempta apoſtolica auctoritate, pro lucris temporalibus, & explenda cupiditate veſtra ſub maledicto anathematis poſt promiſſam nobis ſatisfactionem, recidivo ac deliberato prævaricationis crimine jacere non pertimeſcitis. Quapropter quoniam tantæ præſumptionis contumaciam, & tam immanis avaritiæ culpam noſtra nec taciturnitate diſſimulare, nec patientia non modo ad veſtrum, ſed ad illorum etiam, cum quibus communicatis, periculum, diutius fovere audemus; pręſenti auctoritate omnibus, qui inter vos contra apoſtolica privilegia B. Leonis Papæ Canonicas pecunia adepti ſunt, introitum majoris Eccleſiæ, videlicet ſancti Martini, & eaſdem Canonicas vel Præbendas ulterius retinendi licentiam & poteſtatem, ex parte omnipotentis Dei, & B. Petri Apoſtolorum principis, uſque ad condignam ſatisfactionem interdicimus. Dat. Florentię, III. Id. Auguſti Indictione decimaquinta.

*Contumaces vero in ſua prævaricatione perſiſtentes,*

*Præbendis & introitu majoris Eccleſiæ privantur.*

*Dat. die 11. Auguſti anno Dom. 1077. Pontif. ann. V.*

## XXXVI.

Confirmatio Privilegiorum Monaſterii Rothonenſis in Britannia.

*Ex MS. S. Michaelis in periculo maris edidit Martenne Theſaur. Nov. Anecdot. Tom. I col. 204.*

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Chriſto filio Almodo Abbati Monaſterii S. Salvatoris conſtructi in loco, qui dicitur Rothonenſis, in Britannia conſtituti, ſuiſque ſucceſſoribus ibidem regulariter promovendis, in perpetuum.

*Exordium,*

SUpernæ miſerationis reſpectu ad hoc univerſalis Eccleſiæ curam ſuſcepimus, & apoſtolici moderaminis ſolicitudinem gerimus, ut juſtis precantium votis attenta benignitate faveamus, & libram æquitatis omnibus in neceſſitate poſitis, quantum Deo donante poſſimus, ſubvenire debeamus. Præcipue tamen de venerabilium locorum ſtabilitate pro debito honore Summæ & Apoſtolicæ Sedis, cujus membra ſunt, quantum ex divino adjutorio poſſibilitas datur nobis, penſandum & laborandum eſſe perpendimus. Proinde juxta petitionem tuam præfato Monaſterio, cui tu præeſſe dignoſceris, & quod juris S.R.E. eſſe dignoſcitur, unde per ſingulos annos cenſus trium denariorum aureorum ſibi redditur, hujuſmodi privilegia præſenti auctoritatis noſtræ decreto indulgemus, concedimus, atque firmamus: Statuentes, nullum Regum, vel Imperatorum, aut Antiſtitum, nullum quoque dignitate prælitum vel quemcumque alium, de his, quæ eidem venerabili loco de proprio jure jam donata ſunt, vel in futurum Deo miſerante collata fuerint, ſub cujuſlibet cauſæ occaſioniſve ſpecie minuere vel auferre, & ſive ſuis uſibus applicare, vel aliis quaſi piis de cauſis pro ſuæ avaritię excuſatione concedere; ſed cuncta, quæ ibi oblata ſunt, vel offerri contigerit, tam a te, quam ab eis, qui in tuo officio ſucceſſerint, perenni tempore illibata, & ſine inquietudine volumus poſſideri, eorum quidem uſibus, pro quorum ſubſtentatione gubernationeque conceſſa ſunt, modis omnibus profutura. Ita conſtituimus, ut obeunte Abbate, non alius ibi quacumque obreptionis aſtutia ordinetur, niſi quem fratres ejuſdem Cœnobii cum communi conſenſu ſecundum timorem Dei elegerint; maxime de eadem Congregatione, ſi idoneus inventus fuerit. Quod ſi talis, qui huic regimini congruat, inter eos inveniri non poſſit, cum conſilio Romani Pontificis alium ſibi patrem & magiſtrum expetant. Hoc quoque præſenti Capitulo ſubjungimus, ut ipſum Monaſterium, & Abbates ejus, vel Monachi, ab omni ſæcularis ſervitii ſint infeſtatione ſecuri, omnique gravamine mundanæ oppreſſionis remoti, in ſanctæ religionis obſervatione ſeduli & quieti, nulli alii, niſi Romanæ, & Apoſtolicæ Sedi, cujus juris eſt, aliqua teneantur occaſione ſubjecti. Conſecrationes etiam Eccleſiarum, & ordinationes Monachorum, ſive Clericorum, ſæpefato Cœnobio pertinentium, ab Epiſcopis, in quorum Diœceſi ſunt, accipient: ita tamen, ſi Epiſcopi canonice ordinati fuerint, & ordinationes gratis fecerint. Sin autem aliquid horum obſtiterit, Abbas cum licentia & auctoritate Romani Pontificis ad qualemcumque Catholicum Epiſcopum ei placuerit, cauſa conſecra-

*Trium denariorum aureorum cenſus a Monaſterio Rothonenſi Apoſtolicæ Sedi ſolvi ſolitus.*

*Confirmatio Privilegiorū Monaſterii ejuſdem.*

*Decretum libertatis bonorum ad illud pertinentium.*

*Abbas a Monachis eligendus.*

*Monaſterium ſoli Apoſtolicæ Sedi ſubjectum.*

*Clericorum & Monachorum Ordinationes per locorum Ordinarium facienda.*

Roboratio Privilegii hujus.

crationis, & ordinationis, tam locorum, quam perſonarum licenter pergat. Hæc igitur omnia, quæ hujus præcepti decretique noſtri pagina continet, tam tibi quam cunctis, qui in eo, quo es ordine locoque ſucceſſerint, vel eis, quorum intereſſe potuerit, in perpetuum reſervanda decernimus. Siquis vero Regum, Sacerdotum, Clericorum, Judicum, ac ſæcularium perſonarum, hanc conſtitutionis noſtræ paginam cognoſcens, contra eam venire tentaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reum que ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat: & niſi illa, quæ ſunt male ablata, reſtituerit, vel digna pœnitentia illicite acta defleverit, a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris Domini noſtri Jeſu Chriſti alienus fiat, atque in æterno examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ lucis inveniant. Amen.

Anathema contra violatores ejuſdem.

---

## XXXVII.

Commiſſio Senonenſi Archiepiſcopo, & Bituricenſi, ut examinatis Aurelianenſis Epiſcopi ſceleribus, niſi ſe ab objectis purgaverit, depoſitum privatumque declarent.

*Ex edit. Card. Caraſæ.*

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei, Richerio Senonenſi Archiepiſcopo, & Ricardo Bituricenſi, eorumque Suffraganeis, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

SIcut quorumdam veſtrum novit fraternitas multis jam clamoribus, multiſque literis elaboravimus, ut Aurelianenſis Eccleſia ad priſtinum ſuæ nobilitatis ſtatum revocaretur. Sed peccatis (ut credimus) populi promerentibus, ita pſeudo-Epiſcoporum ibidem occupatio prævaluit, quod adhuc omnino ſpinas confuſionis ſuæ extirpare non potuimus. Quanta enim inobedientia Rainerius dictus eorum Epiſcopus contra auctoritatem Sedis Apoſtolicæ ſe armaverit, & in quantam confuſionem, quantumque detrimentum Eccleſiam illam perduxerit, licet vos ſcire non dubitamus, quoſdam tamen exceſſuum ſuorum religioni veſtræ nominatim dicere procuravimus. Dicitur ſiquidem, legitimam ætatem non habens contra decreta ſanctorum Patrum ſine idonea cleri & populi electione Eccleſiam invaſiſſe. Dicitur etiam, huic iniquitati illud addidiſſe, ut in promotione clericorum Archidiaconatus & Abbatias per negotiationem vendendo, nullam honeſtatem, nullumque Dei timorem ſervaverit. Super hoc etiam bis & ter fraterna charitate a nobis vocatus, non ſolum ad nos venire neglexit, ſed etiam aliquem, qui eum de objectis legitime excuſaret, mittere contempſit, & a nobis interdictus, quinimo a communione Corporis & Sanguinis Domini ſeparatus, officium Epiſcopale celebrare non timuit. Benedictum etiam deferentem literas noſtras in captione ſuorum ad contemptum Apoſtolicæ Sedis diu affici permiſit. Quapropter iniquitatem ejus deinceps non ferentes, apoſtolica auctoritate vobis præcipimus, ut ad examinationem actuum ſuorum in locum, quem magis aptum probaveritis, conveniatis; ad quem prius literis veſtris eum convocetis, ibique de ſupradictis vobis reſpondeat, &, ſi poteſt, ſe innocentem reddat. Quod ſi forte in ſuperbia ſua permanens infra quadraginta dies admonitionis venire contempſerit, aut veniens de omnibus ſupradictis canonice ſe non expurgaverit, judicio ſancti Spiritus, & auctoritate apoſtolica ſententiam damnationis & depoſitionis ſine omni ſpe reſtitutionis in eum promulgamus. Quam vos (ſicut decet) ſequentes per aures circumſtantis populi diffundite; & Sanzonem iſtum, de quo vos mihi ſcripſiſtis, qui beati Petri conſilium & noſtrum expetiit, in loco illius depoſiti ſecundum Deum ſubrogate. Dat. Romæ II. Non. Octobris, Indictione prima.

Ab Aurelianenſi Epiſcopo, quæ fuerant patrata.

Examinanda Senonenſi committuntur Epiſcopo.

Si ab iis ſe ſe non purgaverit, depoſitus declarandus;

Et Sanzo quidam in ejus locum ſubrogandus.

Dat. die 6. Octobris anno Domini 1077. Pontif. Gregorii anno v.

---

## XXXVIII.

Privilegium Septimiano Monaſterio S. Salvatoris.

*Ex Tabulario Monaſterii hujus edidit Ughell. Ital. Sac. Tom. iii. ubi de Archiepiſc. Florentin.*

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Chriſto filio Azoni Abbati S. Salvatoris conſtructi in loco, qui dicitur Septimo, ſuiſque ſucceſſoribus ibi regulariter promovendis, in perpetuum.

Proemium.

MEmores divinæ gratiæ circa nos, manifeſte cognovimus, quam benevola conceſſione rectis deſideriis, & juſtis petitionibus condeſcendere debeamus, & ita adminiſtrationem nobis creditæ diſpenſationis ad multorum utilitatem exhibendo dilatare, ſicut deſuper erogato lucro ab eo mercedem accipere cupimus; cujus talentorum gratuita bonitate ſua dona ſuſcipimus. Quapropter, dilectiſſime fili, ſicut tua, & fratrum tuorum devotio poſtulavit, ſuſcipientes, ſicut & prædeceſſores noſtri, præfatum Monaſterium, cui Deo auctore præeſſe dignoſceris, in tutelam & defenſionem ſanctæ Romanæ Eccleſiæ per hujus noſtri decreti paginam, ad corroborandum Deo auctore ſtatum ejus, apoſtolicæ tuitionis privilegium tibi concedimus. Confirmamus omnia, quæ eidem venerabili loco a quibuslibet hominibus de proprio jure jam donata ſunt, vel in futurum Deo miſerante collata fuerint, cujuſcumque modi poſſeſſiones, aut bona ſunt, tam in rebus mobilibus quam immobilibus, & poſtremo univerſa, quæ nunc legaliter acquiſita poſſidet, & in poſterum Deo opitulante acquirere potuerit. Proinde apoſtolica auctoritate cenſemus, atque ſtatuimus, ut nullus Regum, vel Imperatorum, Ducum, Marchionum, Comitum, Caſtaldionum, nullus Antiſtitum, vel quacumque dignitate præditus, aut aliqua perſona ſæcularis vel eccleſiaſtica, magna vel parva, audeat præfatum Monaſterium a ſui ordinis ac firmitatis ſtabilitate divellere, aut bona ſibi pertinentia, pro ſua rapacitate vel violentia, aut iniquæ dominationis oppreſſione invadere, vel inde auferre, ſive ſuis uſibus impia temeritate applicando, vel aliis, quaſi piis de cauſis, pro ſuæ avaritiæ excuſatione concedendo: ſed cuncta, quæ ibi oblata ſunt, vel offerri contigerit, tam a te, quam ab eis, qui in tuo officio locoque ſucceſſerint, perenni tempore illibata, ac ſine infe-

Monaſterium Septimianum in tutelam Sedis Apoſtolicæ recipitur.

Confirmatiſque bonis omnibus eidem donatis, & donandis;

Cuicumque eccleſiaſticæ, & laicæ perſonæ eidem vel in hujuſmodi bonis, qualibet arrepta occaſione moleſtiam ullam inferre omnino interdicitur.

ſtatio-

ſtatione aliqua volumus, ac decernimus poſteri, eorum quidem uſibus, pro quorum ſuſtentatione, gubernationeque conceſſa ſunt, modis omnibus profutura.

*Abbas a Fratribus eligendus:*

Item conſtituimus, ut obeunte Abbate non alius ibi quacumque obreptionis aſtutia ordinetur, niſi quem fratres ejuſdem Cœnobii ſecundum timorem Dei elegerint, maxime de eadem congregatione, ſi idoneus inventus fuerit. Quod ſi talis, qui huic regimini congruat, inter eos inveniri non poſſit, aliunde ſibi patrem & magiſtrum expectent; qui non ab alio niſi a Romano Pontifice, ſecundum conſuetudinem priorum Abbatum conſecretur, neque alterius, niſi ejuſdem Romani Pontificis ſubdatur judicio.

*Et a ſola Apoſtolica Sede conſecrandus atque judicandus.*

Conſecrationes autem Eccleſiarum, & ordinationes Clericorum, præfato Cœnobio pertinentium, ab Epiſcopo, in cujus Diœceſi eſt, accipiant; ita tamen, ſi ipſe Epiſcopus canonice ordinatus, aut a Romana Eccleſia tunc excommunicatus non fuerit, & ordinationem gratis fecerit. Sin autem aliquid horum obſtiterit, Abbas ad qualemcumque catholicum Epiſcopum ei placuerit cauſa conſecrationis, & ordinationis tam locorum, quam perſonarum licenter pergat; liceatque Epiſcopo canonice, quod vocatus ab eo fuerit, peragere.

*Altarium vero conſecrationem Clericorum ordinationem ad loci Ordinarium ſpectare definitur niſi vel ſimoniacus fuerit, vel anathemati ſubjectus.*

*Roboratio Privilegii hujus in perpetuum.*

Hæc igitur omnia, quæ hujus præcepti, decretique noſtri pagina continet, tam tibi, quam cunctis, qui in eo, quo es, ordine locoque ſucceſſerint, in perpetuum ſervanda decernimus. Si quis vero Regum, Imperatorum, Clericorum, Judicum, ac ſæcularium perſonarum, hanc conſtitutionis noſtræ paginam cognoſcens, contra eam temerario auſu venire tentaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reumque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat.

*Cujus violatores feriuntur anathemate.*

Et niſi ea, quæ ab illo ſunt male ablata, reſtituerit, vel digna pœnitentia illicite acta defleverit, a Sacratiſſimo Corpore ac Sanguine Domini noſtri Redemptoris Jeſu Chriſti alienus fiat, atque in æterno examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant.

Datum Laterani IV. Idus Januarii per manus Petri Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyteri Cardinalis, ac Bibliothecarii, anno quinto Pontificatus D. Gregorii Septimi Papæ, ab Incarnatione vero Domini MLXXVIII. Indictione prima.

*Dat. die 10. Januarii anno Dom. 1078. Pontif. Greg. anno v.*

## XXXIX.

Deſignatos Legatos Apoſtolicos ait, ad conciliandam pacem in Regno Theutonicorum, eoſque impedire conantem excommunicat.

*Ex edit. Card. Caraſa.*

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Clericis, Ducibus, Principibus, Marchionibus, omnibuſque majoribus & minoribus in Theutonico Regno conſtitutis, exceptis his, qui canonica excommunicatione tenentur, ſalutem & apoſtolicam benedictionem, ſi Decretis Romanæ Eccleſiæ obedierint.

*In Synodo Romana habita die 3. Martii deſignatos ait Legatos Apoſtolicos*

NOtum vobis fieri volumus, fratres chariſſimi, quod in ea ſynodo, quam nuper Romę celebravimus, inter multa alia, quę de ſtatu ſanctæ Eccleſiæ (Deo cooperante) peregimus, de ruina, & confuſione nobiliſſimi regni veſtri diligenter tractantes, hoc ſalutiferum & opportunum pro reparatione pacis veſtræ fore putavimus, ut Religioſi legati Apoſtolicæ Sedis ad partes veſtras dirigantur, qui Archiepiſcopos, Epiſcopos, & Religioſos clericos, necnon laicos ad id idoneos, in loco, qui utrique parti habilis & congruus ſit, convenire commoneant, ut aut pacem (Deo auxiliante) inter vos componant, aut cui parti juſtitia faveat, veraciter addiſcant.

*Ad componendam pacem in Regno Theutonicorum.*

Nam in eadem ſynodo diffinitum eſt, quod nos contra eam partem, quæ pacem faſtu ſuperbiæ refutaverit, & cui juſtitia non faverit, omni conamine, omnibuſque modis poteſtate B. Petri inſurgamus. Et quia nonnullos de regno veſtro, intelleximus, magis jurgium & diſcordiam, quam pacem diligere, ex parte omnipotentis Dei, & beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli interdicimus, ut nullus ſit, qui aliquo ingenio aut ſtudio, ſeu violentia impediat, prædictos viros ad reſtaurandam Regni veſtri concordiam convenire; aut convenientes, juſtum & legalem huic diſcordiæ finem imponere. Ad reprimenda etiam mala ingenia, & illicitos conatus, judicio ſancti Spiritus & auctoritate Apoſtolicæ Sedis anathematizavimus, & anathematizamus, quicumque ſive Rex, ſive Archiepiſcopus, ſive Epiſcopus, ſive Dux, ſive Marchio, ſive alicujus dignitatis vel ordinis perſona ſit, præſumpſerit, aliquo modo hanc ſalutiferam conſtitutionem perturbare, videlicet qui operam dederit, ne prædictus conventus fiat, aut concordia tantæ perturbationis.

*Quam qui impedire conati fuerint, anathematizantur.*

Adjecimus etiam eidem anathemati, ut quicumque hujus iniquitatis præſumptor fuerit, non ſolum in anima, ſed etiam in corpore, & in omnibus rebus ſuis vindictam omnipotentis Dei ſentiat, & in omni congreſſione belli nullas vires, nullumque in vita ſua triumphum obtineat; ſed duplici contritione proſtratus ſemper vileſcat, & confundatur, ut ſic ſaltem ad pœnitentiam redire addiſcat.

*Præſentium portitorem hac de cauſa directum feiſſe, ut cum Treviren. Archiep. de loco & tempore Conventus ſtatuat;*

*Quo Legati Apoſt. ſecurius poſſint itinerari.*

Præſentium vero portitorem ad hoc vobis dirigimus, ut una cum venerabili fratre noſtro Treverenſi Archiepiſcopo, qui Henrico favet, & altero, qui utilis & religoſus ad hoc ſit opus Epiſcopus, ex parte Rodulphi, locum & tempus prædicti conventus ſtatuant: quatenus Legati noſtri, quos præfati ſumus, ſecurius & certius ad vos venire, & quę omnipotenti Deo placeant, ipſo auxiliante, vobiſcum valeant perficere

Dat. die 9. Martii anno Dom. 1078. Pontif. ann. V.

ficere. Dat. Romæ, VII. Id. Mart. Indictione prima.

---

### X L.

De cauſis Epiſcoporum Franciæ, & Burgundiæ a Gregorio PP. diſcuſſis.

Ex edit. Card. Caraſæ.

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei.

Romana Eccleſia benignitate ſemper uſa.

QUia conſuetudo ſanctæ Romanæ Eccleſiæ, cui (Deo auctore) licet indigni deſervimus, eſt, quædam tolerare, quædam etiam diſſimulare; diſcretionis temperantiam potius quam rigorem canonum ſequentes, cauſas Epiſcoporum Franciæ, atque Burgundiæ, qui ſuſpenſi ſeu damnati a Legato noſtro Ugone Dienſi Epiſcopo fuerant, non ſine gravi labore diſcuſſimus. Denique Manaſſem Remenſem Archiepiſcopum, qui in multis accuſatus fuerat, ſeſeque a ſynodis, ad quas Vgo Dienſis Epiſcopus eum invitavit, ſubtraxerat, quia ſententia ſuper eum data, non Romanæ Eccleſiæ gravitate, & ſolita manſuetudine videbatur, in proprium gradum officiumque reſtituimus: ea quidem ratione, ut ſupra Corpus ſancti Petri juraret hoc modo:

De Manaſſe Remenſi Archiep. in proprium gradū reſtituto.

Manaſſis Juramentum.

„ Ego Manaſſes Remenſis Archiepiſcopus pro ſuperbia non dimiſi, quod non „ venerim ad Synodum Auguſtodunenſem, ad „ quam me Dienſis Epiſcopus vocavit. Si vocatus nuncio vel literis Apoſtolicæ Sedis fuero, „ nullo malo ingenio, & nulla fraude me ſubtraham, ſed veniens diffinitioni & judicio hujus Eccleſiæ fideliter obediam. Quod ſi Domino Papæ Gregorio, vel ſucceſſori ſuo placuerit, me de obiectis ante legatum ſuum reſpondere, idem per omnia faciam. Theſauros autem, ornamenta, & prædia Remenſis Eccleſiæ „ mihi commiſſæ ad honorem ipſius Eccleſiæ, „ fideliter tractabo, & ad reſiſtendum juſtitiæ ea non abalienabo.

Eodem modo cum Biſuntino actū.

Ugoni quoque Biſuntino Archiepiſcopo, quia literæ, quibus invitabatur ad ſynodum, a Clericis ſuis retentæ, & non ſibi oſtenſæ fuerant, ſuſpenſo in eadem Synodo, Epiſcopale officium reddidimus, hac conditione quod debeat ſe de obiectis coram Legato noſtro, ſi ei viſum fuerit, cum ſuffraganeis, aut convicinis Epiſcopis expurgare.

cum Senonenſi,

Richerio vero Senonenſi Archiepiſcopo interdictum reddidimus officium; promiſit enim in manu noſtra, quod ſive per ſe, ſive per nuncium ſuum cauſam, pro qua ad Synodum præfati Legati noſtri non venit, coram eodem Legato debeat exponere, & in negotiis eccleſiaſticis pro poſſe ſuo conſilium, & auxilium fideliter & humiliter ſibi impendere, ejuſque animum placare.

cum Carnotenſi.

Gotfredus autem Carnotenſis Epiſcopus, quia non invitatus & abſens judicatus fuerat, Epiſcopali officio a nobis reſtitutus eſt: hoc quidem tenore, quod cauſa ſua ante Legatum noſtrum debeat retractari, atque definiri.

cum Bituricenſi,

Richardus Bituricenſis Archiepiſcopus, quia irato animo & non ſynodali judicio dimiſit Eccleſiam ſuam, virgam & anulum recepit, promittens ſe de obiectis coram legato noſtro ſatisfacere.

Et cum Turonenſi: qui omnes debeant ſe coram Legato Apoſtolico ab obiectis expurgare.

Rodulphus Turonenſis Archiepiſcopus, quia legales accuſatores non habuit, Sacerdotali & Epiſcopali officio reſtitutus eſt; etiam Epiſcopis, qui eum accuſaverant, ab accuſatione deficientibus, & quia cauſa ſua ab anteceſſore noſtro beatæ memoriæ Alexandro retractata & determinata fuerat, videbatur quod non ſine certa accuſatione deberet retractari. Nobis tamen viſum fuit, quod Legatus noſter cum legato Dienſis Epiſcopi Turonis debeat proficiſci, & convocare omnes ſuffraganeos Epiſcopos, nec non clerum & populum; & ex parte beati Petri illos commonere, ut qualiter electus fuerit vel ordinatus veraciter profiteantur: ut ſi claruerit, eum de objectis innocentem eſſe, quæſtio accuſationis ſuæ omnino deinceps ſopiatur. Sin autem certiſſime, & unde dubitari non poſſit, contra eum teſtimonium datum fuerit, canonica ſententia feriatur. Actum Romæ, VII. Id. Mar. Indictione prima.

Turonenſis vero Archieſcopi electionem, ſeriu audito populo, examinandam.

Dat. die 9. Martii anno Domini 1078. Pontif. anno V.

---

### X L I.

Admonitio de non communicando cum iis, qui contra Interdictum Sedis Apoſtolicæ impedire conantur Conventum Epiſcoporum, & Laicorum habendum pro examinando jure Henrici & Rodulphi in Theutonicorum regno.

Ex edit. Card. Caraſæ.

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei omnibus Clericis & Laicis in Regno Theutonico conſtitutis, qui excommunicationis vinculo non tenentur, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

QUÆ & quanta cura nobis fuerit, & eſt, ut peſtilentia, & clades, & deſolatio a veſtro regno auferatur, & pax, honeſtas, & ſolitum decus vobis reddatur, in Synodo, quæ hoc anno in Quadrageſima Romæ celebrata fuit, declaravimus. Judicio enim ſancti Spiritus decrevimus, & præcepimus, ut in regno veſtro conventus omnium Epiſcoporum, & eorum Laicorum, qui Deum timent, & inter vos pacem deſiderant, fieret, & coram noſtris Legatis decerneretur, ſi Henrico vel Rodulpho, qui de Regni gubernaculo inter ſe decertant, amplius juſtitia faveret. Injuſtior enim pars ratione devicta, & beati Petri auctoritate conſtricta, facilius cederet, & ab interitu animarum & corporum (Deo propitiante) ceſſaret. Juſtior vero pars amplius de Deo confideret; & adjuta B. Petri poteſtate, & omnium juſtitiam diligentium conſenſu, de victoria omnino ſperaret, neque utramque mortem timeret. Sed quia pervenit ad nos, quod inimici Dei, & filii diaboli quidam apud vos contra interdictum Apoſtolicæ Sedis prædictum conventum procurarent in irritum ducere; & non juſtitia, ſed ſuperbia, ac totius regni deſolatione ſuas cupiditates anhelent implere, & Chriſtianam religionem deſtruere; monemus vos, & ex parte Beati Petri præcipimus, ut talibus nullum adjutorium præbeatis, neque illis communicetis. In prædicta enim Synodo jam omnes ſunt excommunicationis & anathematis vinculo innodati, & ut nullam victoriam poſſint obtinere, per poteſtatem beati Petri ſunt alligati, ut ſaltem coacti confundantur, & a morte animarum ſuarum, & deſolatione patriæ veſtræ revocentur. Vos autem, fratres chariſſimi de me nullo modo dubi-

Synod. habit. die 3. Martii ut jam vidimus.

Conventum hujuſmodi impedientes e ſynodo jam excommunicati.

bitetis, quod injuſtæ parti ſcienter aliquo modo faveam. Magis enim pro veſtra ſalute deſidero mortem ſubire, quam totius mundi gloriam ad veſtrum interitum arripere. Quod ſi aliqui de falſitate confiſi, literis vel verbis aliter vobis indicaverint, nullo modo illis acquieſcatis. Deum enim timemus, & pro ejus amore quotidie affligimur; & ideo ſuperbiam, & oblectamenta ſæculi parvi pendimus, quia cito apud eum conſolari indubitanter credimus. Omnipotens & miſericors Deus, qui ultra meritum miſeretur, & conſolatur nos in omni tribulatione noſtra, aperiat cor veſtrum in lege ſua, & confirmet vos in præceptis ſuis, ut auctoritate Beati Petri a cunctis peccatis abſolutos vos ad cæleſte Regnum perducat regnaturos. Dat. Capuæ Kal. Junii Indictione Prima.

1. Corinth. 1

Dat. die 1. Junii ann. Domini 1078 Pontif. Gregorii ann. vi.

---

## XXXIX.

**De poteſtate Romani Pontificis mittendi ad quaſcumque Synodos Legatos ſuos: privilegia Eccleſiarum pro neceſſitate vel utilitate commutandi: ac inſuper de Legatorum Sedis Apoſtolicæ facultatibus.**

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei venerabili fratri Manaſſe Archiepiſcopo Remenſi ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

*Ex Archiv. Vatic.*

CUM vos ea a Sede Apoſtolica flagitatis, quæ & honorem Præſulatus veſtri condeceant, & a præcedentium Patrum auctoritatibus nequaquam diſſentiant, fidentes petite, ſpe certiſſimi poſtulate, ſcientes omni ambiguitate remota nos petitionibus hujuſmodi paratos annuere, cum quia nos fraterna dilectione in Chriſto amplectimur; tum etiam nihilominus quia ad hæc quorumdam fidelium noſtrorum, qui vos diligunt, precibus & interventionibus ſedulis promovemur. Quocirca fraternitatem veſtram rogatam atque commonitam volumus, ne debeat graviter ferre, ſi ſtudeamus ad tempus pro communi honeſtate, atque proficuo petita contra utilitatem Eccleſiæ denegare. Hæc autem omnia ad id præmiſſa noveritis, quia petitis in literis veſtris, ne adverſum Privilegium, quod ab hac Apoſtolica Sede vos habere fatemini, cogamini, niſi ſoli mihi, aut Romanis Legatis ſuper objectis quibuslibet reſpondere. Quod ſi vos, Romanos Legatos intelligere, videremini, & quos cujuſlibet gentis, quibus Romanus Pontifex aliquam legationem injungit, vel, quod majus eſt, vicem ſuam indulget, & laudaremus ſane petita, & petitis libenter annueremus: ſed quia præmittendo Romanos, continuo ſubjungitis, non Ultramontanos, oſtenditis, vos tantum eos velle Romanos habere Legatos, qui vel Romæ nati, vel in Romana Eccleſia a parvulo educati, vel in eadem ſint aliqua dignitate promoti: miramur nimium prudentiam veſtram hucuſque perductam, ut precaremini benevolentiam noſtram, jura Sedis Apoſtolicæ debere imminuere: idque nobis in ſolis veſtris negotiis non debere licere, quod in negotiis omnium Prædeceſſores noſtri ſine omni contradictione & licitum & legitimum tenuere. Noſtis enim, & Oſium Epiſcopum in Niceno, & Cyrillum in Epheſino Concilio, Romanorum vice, eiſdem concedentibus, functos fuiſſe Pontificum; Syagrio quoque Auguſtodunenſi Epiſcopo, Lugdunenſis Antiſtitis Suffraganeo: ſanctum Papam Gregorium celebrandi Generalis in Gallia Concilii vicem ſuam legitis indulſiſſe. Sed quid hæc de Epiſcopis loquimur, cum idem ſanctus Papa Monachum quemdam Hilarum nomine in Africæ partibus literarum ſuarum auctoritate fultum uſque adeo ſuum fecerit eſſe Vicarium, ut per eum ibidem Concilium Generale celebraretur, & quidquid Synodus ſancta decerneret, ad finem eo exequente perduceretur? Ne igitur ad tantum velit culmen veſtra fraternitas erigi, ut quæ in Cauſis omnium Romanis Pontificibus rata fuerunt, & licita, in veſtri ſolius cauſa irrita velitis, & illicita reddi. Ad id autem, quod de privilegio dicitis, breviter interim reſpondemus, quod poſſunt quædam in privilegiis pro re, pro perſona, pro tempore, pro loco concedi, quæ iterum pro eiſdem, ſi neceſſitas vel utilitas major exegerit, licenter valent commutari Privilegia; ſiquidem non debent ſanctorum Patrum auctoritatem infringere, ſed utilitati ſanctæ Eccleſiæ proſpicere. Inde eſt, quod Arelatenſis Eccleſia non ſolum a Beato Gregorio Doctore dulcifluo, ſed etiam a pluribus ejus ſanctis Anteceſſoribus, cum haberet vicem Sedis Apoſtolicæ, ut omnes Epiſcopos totius Regni Francorum, quod tunc latius extendebatur, ad Concilium convocaret, eoſque in Judicio conſtrinxerit, ſine cujus licentia nullis ex ſupradictis Epiſcopis longe a ſuo Epiſcopatu fas erat abire; poſt aliqua tempora pro quibuſdam cauſis prædicta poteſtas & auctoritas ceſſavit, & ſuam vicem aliis, quibus placuit, Sedes Apoſtolica conceſſit. Remenſis etiam, cui præſides, Eccleſia quodam tempore Primati ſubjacuit: & ei, ut magiſtro poſt Romanum Pontificem obedivit, quod & de pluribus aliis Eccleſiis poteſtis invenire, ſi ſanctorum Patrum dicta & acta procuratis diligenter inveſtigare. Nec id dicimus, ut privilegia veſtræ Eccleſiæ contra rationem vel infringi velimus, vel imminui; de quibus vita comite, ſuo tempore ore ad os otioſius colloquuturi ſumus: ſed interim dilectionem veſtram ex parte Beati Petri Apoſtolorum Principis admonemus, ut quemadmodum vobis Romę poſitis conſtituimus, coram Dienſi Epiſcopo, & Cluniacenſi Abbate, quibus in his vicem noſtram commiſimus, occaſionibus cunctis obſtaculiſque remotis, ſuper objectis omnibus ſitis reſpondere parati, legaliter ſatisfacere, canonice purificari; niſi aliud a vobis, quod abſit, agatur tergiverſatione & fuga; conſcientiæ ſcelerum & non exactioni juſtitię, & æquitatis a pluribus adſcribatur. De Archiepiſcopo autem Viennenſi, quem conquerimini in Diœceſi veſtra & depoſuiſſe Presbyteros, & eoſdem iterum in gradum priſtinum reſtituiſſe: & de Epiſcopis Laudunenſi, & Sueſſionenſi Soffraganeis veſtris, qui Ambianenſem Epiſcopum, vobis inconſultis & neſcientibus, Romę etiam poſitis, conſecrarunt: & de Manaſſe, qui vos, & Eccleſiam veſtram, quia malefactis non poteſt, maledictis infeſtare non ceſſat: & de cæteris omnibus, ſuper quibus quæſtionem vobis collibuerit facere, miſimus literas noſtras commemoratis confratribus noſtris, Dienſi videlicet Epiſcopo, & Cluniacenſi Abbati, ut cuncta ſtudeant

Privilegium Remenſi Archiep. ut a nemine præter Sedem Apoſtolicam judicari poſſit.

Immoderata Manaſſis Archiep. hac ſuper re prætenſio;

Exempla Legatorum Apoſt. Sedis ad Concilia.

Adhortatio ad Manaſſem ad obediendum Apoſtolicis Legatis.

Privilegia debent ad utilitatem Eccleſiæ dirigi.

Arelatenſes Archiep. antea perpetui Vicarii Apoſtolicæ Sedis in Galliis: Poſt aliquod tempus ea privati dignitate.

Remenſis Archiep. monetur, ut judicio Legatorũ Apoſtolicorũ ſe ſubjiciat;

Quibus commiſiſſe ſe dicit Gregorius, per literas, ut quæ ipſe de nonnullis Epiſcopis conquerebatur, perſcrutarentur & canonice judicarent.

deant diligenter inquirere, ſolicite diſcutere, diſcuſſa & indagata ad purum juſte legaliter & canonice judicare. His noſtris monitis obſecundantes per omnia Beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli benedictione in præſenti donemini, & in futuro a peccatorum omnium vinculis abſolutis ad eorum conſortium eiſdem interventoribus provehi mereamini. Data ad Sanctum Germanum Undecimo Kalendas Septembris Indictione Prima.

Dat. die 21. Auguſti anno Dom. 1078. Pontif. anno VI.

## XLIII.

Declaratio concordię ex præcepto Sedis Apoſtolicæ factæ inter Epiſcopum Taurinenſem, & Abbatem S. Michaelis.

*Ex edit. Card. Caraſa.*

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei

*Series facti.*

NOtum tam præſentibus quam poſteris fieri volumus, cauſam Cumberti Taurinenſis Epiſcopi, & Abbatis S. Michaelis, qualiter finiendam eſſe poſuimus. Venientes enim ante noſtram præſentiam, poſt plura annorum curricula, quibus conqueſti ſunt alter adverſus alterum, ex voluntate acquieſceotes, & obedientes noſtro juſſui pacem inter ſe nobis præcipientibus fecerunt. Quibus ex auctoritate apoſtolica interdiximus, ne alter alteri occaſionem diſcordiæ ulterius præberet. Sed Epiſcopus Abbati, & prædicto Monaſterio emendet, quæ ei abſtulit, niſi quantum Abbas ei condonaverit. Similiter & Abbas Epiſcopo faciat. Et hoc in extimatione Aſtenſis Epiſcopi, & Epiſcopi Aquenſis, necnon & Abbatis Fructuarienſis. Si autem Epiſcopus voluerit & potuerit probare, illud Monaſterium in proprietate & allodio ſui Epiſcopii eſſe conſtructum, io ſequenti Synodo uterque ſe præſentent, & in eo juſtam & legalem definitionem accipiant. Si vero aliquo impedimento ceſſaverint, Legatos ſuos dirigant, quatenus eis ipſi reportent, qualiter & quando finem eorum negotio imponamus. Quod ſi Epiſcopus, cognita veritate, cognoverit idem Monaſterium non eſſe conſtructum in allodio ſui Epiſcopatus: vel Abbas perpenderit, quod Epiſcopus circa hoc negocium juſtam & veram habeat rationem, ſine aliqua diſceptatione vel controverſia ei, qui veritatem & juſtitiam habuerit, acquieſcat; procul dubio ſcientes, quia in eum, qui injuſtam cauſam habens defendere temptaverit, vel aliquod patrocinium vel potentiam ſperans injuſtum negotium agitare auſus fuerit, graviter & ſeveriſſime puniemus. Dat. Romæ, VIII. Kal. Decembris Indictione Secunda,

*Modus concordiæ.*

Dat. die 24. Novembr. anno Domini 1078. Pontif. anno VI.

## XLIV.

Declaratio Depoſitionis Epiſcopi Ravennatis, in Romana Synodo factæ, cui nullam præſtare obedieotiam monentur Ravennates.

*Ex edit. Card. Caraſa.*

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei omnibus Ravennatibus majoribus & minoribus, qui beatum Petrum, ejuſque filium, ſanctum videlicet Apollinarem diligunt, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

QUam fideliter, quamqne humiliter B. Petro, nempe Apoſtolorum Principi, Raveunas Eccleſia ſemper adhęſerit, quantamque Matri ſuæ, ſanctæ videlicet Romanę Eccleſiæ, obedientiam in omnibus exhibuerit, veſtra fraternitas optime novit. Ille autem, qui nunc Eccleſiæ Ravennatis Epiſcopus eſſe dicitur, quomodo eam olim tam ditiſſimam, quam etiam religioſiſſimam, tyrannica deprædatione devaſtaverit, & inreligioſę vitæ exemplo corruperit, & vos patiendo videndoque ſenſiſtis, & nos certo experimento didicimus. Sed quia his malis, aliiſque quampluribus flagitiis irretitus atque pollutus, ne argui poſſit atque convinci, ſuperbiæ faſtu elatus, contra Apoſtolorum Principem calcaneum erexit, & in ioobedientia, quæ ſceleri comparatur Idolatriæ, perſeverat; eum ſine ſpe recuperationis, Spiritus ſancti judicio, Apoſtolicæ Sedis auctoritate in ſancta Romana Synodo eſſe depoſitum, præſentium indiciis indubitanter cognoſcite. Quapropter, ut nullam ei deinceps, quæ Epiſcopo debetur, obedientiam exhibeatis, omnibus vobis B. Petri Apoſtolorum principis auctoritate præcipimus. Si qui vero excommunicationis contagione vulnerati, his ſalutiferis auſi fuerint repugnare præceptis, eos velut putrida membra a toto corpore Chriſti, quod eſt Eccleſia Catholica, anathematis gladio reſecamus, atque projicimns. Vobis autem Deum diligentibus, & beato Petro obedientibus, ex auctoritate ejuſdem Apoſtolorum principis omnium peccatorum remiſſionem largimur.

*Ravennatis Eccleſiæ in Romanam Sedem perpetua obedientia, atque obſervantia: Ejuſdem præſentis Epiſcopi pravi mores;*

*Quorum cauſa depoſitus dignitate, & officio declaratur.*

*Eique obedientiam nullam præſtandam; lato anathemate contra huic decreto inobedientes.*

Dat. Romæ, VII. Kal. Decembris Indictione Secunda.

Dat. die 25. Novembr. anno Domini 1078. Pontif. anno VI.

## XLV.

Landulpho Epiſcopo Piſanam Eccleſiam cum omnibus illi conceſſis & concedendis confirmat: vicem ſuam ei, & ſucceſſoribus committit io Inſula Corſica, ad Eccleſiæ Romanæ Dominium per eum reducenda.

*Ex exemplari Vaticano.*

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Landulfo Epiſcopo Piſano ejuſque ſucceſſoribus, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

*Exordium.*

SUpernæ miſerationis reſpectu ad hoc univerſalis Eccleſiæ curam ſuſcepimus, & apoſtolici moderaminis ſolicitudinem gerimus, ut juſtis precantium votis attenta benignitate faveamus, & libramine æquitatis omnibus in neceſſitate poſitis, quantum Deo donante poſſumus,

sub-

ſubvenire debeamus. Unde poſtulante te, frater Landulphe, ut Eccleſiam, cui Deo volente præeſſe dignoſceris, ejuſque bona ab adverſariorum impetu & infeſtatione noſtræ apoſtolicæ auctoritatis munimine tueremur, inclinati juſtis precibus tuis, conceſſione præſentis Privilegii confirmamus tibi Epiſcopatum prædictæ Piſanæ Eccleſiæ cum omni jure, ſuiſque pertinentiis. Et quia Piſana Eccleſia, quæ in præficiendis ſibi Paſtoribus a conſtitutionibus ſanctorum Patrum deviaverat, tandem pro reſtitutione antiquæ libertatis ſuæ ſalubre conſilium Matris ſuæ ſanctæ Romanæ Eccleſiæ ſuſcepit; ita ut ſe non aliunde, ſed per oſtium, quod Chriſtus eſt, intrantem, gaudeat ſe nobis ordinantibus habere Paſtorem, indulgemus, concedimus, atque firmamus ſibi tam ea, quæ ab antiquis temporibus juſte collata ſunt, quam ea, quæ divina pietas per ſereniſſimam filiam noſtram Mathildem pro remedio animæ Matris ſuæ, in eadem Eccleſia ſepultæ, concedere dignata eſt: videlicet locum, qui dicitur Schannellum cum Caſtellis & pertinentiis ſuis; & alia, quæ in futurum Deo auctore a fidelibus legaliter conferenda ſunt. Præterea fidei & religionis tuæ gratum in te fructum exuberare cognoſcentes, committimus tibi tuiſque ſucceſſoribus vicem noſtram, in Corſica Inſula; ſi tamen ipſi conſenſu Romani Pontificis, & electione Piſani Populi ita canonice intraverint, ſicut te conſtat intraſſe; & ſecundum quod Deus tibi tradidit, quæ ad Chriſtianam Religionem pertinere videntur, vigilanti ſtudio Epiſcopos, Clericos, Populumque ejuſdem Inſulæ doceas, atque morum honeſtate confirmes juxta propheticum ſermonem, ut evellas & deſtruas, ædifices & plantes; quæ nimirum Inſula, a jure & dominio ſanctæ Romanæ Eccleſiæ per quorumdam pravorum hominum invaſionem ſubtracta, ut prudentiæ tuæ ſtudio excluſis invaſoribus ſecundum antiquum morem ad dominium ejuſdem Romanæ Eccleſiæ revocetur. Concedimus tibi, per quem Piſana Eccleſia ad antiquum ſui decorem reducta eſt, & qui prius in reſtitutione prædictæ Inſulę elaboraturus es, medietatem omnium redituum, & totius pretii medietatem, quæ de placitis acquiretur: duobus vero ſucceſſoribus tuis quartam partem redditnum, & totius pretii, quæ de placitis acquiretur: Ita tamen, ut Arces, & quæque munita loca per te acquirenda in poteſtate noſtra & ſucceſſorum noſtrorum permaneant; Eo tenore, ut, ſi neceſſitas exegerit, cuſtodes eorumdem locorum tibi ſucceſſoribuſque tuis, ſalvo jure & honore ſanctæ Romanæ Eccleſiæ, obediant. Dignum quippe eſt, ut ſi ad imperium & conſenſum ſanctæ Romanæ Eccleſiæ, paſtoralem ſecundum Dominum ſuſceperint dignitatem, habeant ex largitione Apoſtolicæ Sedis temporalium rerum ſuſtentationem & decorem. Hoc etiam addendum eſſe cenſuimus, ut in agendis Placitis Nuncius noſter ſemper interſit. Actum Romæ II. Kalendas Decembris Indictione Secunda.

Eccleſia Piſana cum bonis omnibus Landulpho Epiſcopo confirmatur.

Eidem donationes omnes confirmantur ac præcipue Mathildis Reginæ:

Piſanis Epiſcopis legitime electis Apoſtolicæ Sedis vices in Inſula Corſica conceduntur.

Jerem. 1.

Landulpho ex ejuſdem Inſulæ reditionis medietas conceditur

Duobus vero ejus ſucceſſoribus quarta pars conceditur.

Arces vero ſub ditione Rom. Eccleſiæ reſervantur

Quarum cuſtodes illis, ſi neceſſitas exegerit, tenentur obedire

Act. die 30. Novembr. anno Domini 1078 Pontif. anno 5.

## XLVI.

Præceptum omnibus in Provincia commorantibus, ut bona, Monaſterio S. Petri in Monte Majori ablata, ſub excommunicationis pœna reſtituant.

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei, omnibus Archiepiſcopis, Epiſcopis, Principibus, Clericis, Laiciſque in Provincia commorantibus, exceptis his, qui excommunicationi ſubjacent, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

*Ex edit. Card. Caraſa.*

NOtum vobis omnibus eſſe putamus, quod monaſterium S. Petri ſitum in loco, qui Mons major dicitur, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ſpeciali quodam jure ſubjectum eſt, & Apoſtolicę Sedis privilegiis a tempore longo munitum. Unde quia nobis pro ſuſcepti regiminis ſolicitudine imminet Eccleſiis omnibus providere, illis præcipue debemus vigilanter proſpicere, quæ Romanæ Apoſtolicæque Sedi quodammodo vicinius hærent, & ejus tutela maxime ſperant defendi, Quapropter quoniam audivimus aliquos veſtrum bona memorati Monaſterii contra jus & honeſtum ſacrilega manu invaſiſſe; diſtrahere, atque diripere; paterno affectu monemus, & apoſtolica auctoritate præcipimus; ut quicumque res illius Monaſterii vi tenere invaſas noſcuntur, digna cum ſatisfactione emendare feſtinent, ac nemo deinceps contra animæ ſuæ ſalutem bona ipſius Eccleſiæ violenter attrectare præſumat, Quicumque ergo his ſalubribus mandatis noſtris contraire, & bona Eccleſiæ (ſicut dictum eſt) ſacrilego auſu contra interdictum noſtrum detinere tentaverit, admonitus ſemel atque iterum & tertio per convenientes inducias, ſi emendare contempſerit, iram & furorem omnipotentis Dei contra ſe per excommunicationem apoſtolicam provocabit, Obedientibus vero apoſtolica auctoritate, & B. Petri, nobis licet indignis, conceſſa poteſtate, peccatorum ſuorum veniam indulgemus Dat. Romę II. Kal. Ap. Ind. Secunda.

Monaſterium S. Petri Apoſtolicæ Sedi ſpeciali jure ſubjectum.

Bona a Monaſterio contra jus ablata eidem reſtituenda.

Clauſula

Dat. die 31. Martii anno Domini 1079 Pontif. anno 6.

---

## XLVII.

Confirmatio Primatus Eccleſię Lugdunenſis ſuper quatuor Provincias, Lugdunenſem ſcilicet, Rothomagenſem, Turonenſem, & Senonenſem.

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Gebuino Archiepiſcopo Lugdunenſi, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

*Ex Archiv. Vatic.*

ANtiqua ſanctorum Patrum, quibus licet indigni, & longe meritis impares, in adminiſtratione hujus Sedis ſuccedimus, veſtigia, in quantum divina dignatio permittit, imitari deſiderantes, jus, quod unicuique Eccleſiarum pro merito & dignitate ſui ipſi contulerunt, nos ex eorum ſucceſſionis conſideratione decet illæſum & immutabile conſervare, & munimine Decretorum noſtrorum ad perpetuam ſtabilitatem corroborare. Quapropter, quia di-

Confirmanda eſſe, quæ pro Eccleſiarum dignitate ſtatuta ſunt a prædeceſſoribus Pontific.

lectiſſime in Chriſto frater Gebuine, poſtulaſti a Nobis, quatenus dignitatem ab Anteceſſoribus noſtris conceſſam Eccleſiæ, cui Deo auctore præeſſe dignoſceris, confirmaremus, & quæque ſua ab

Confirmatio dignitatis Primatialis pro Archiep. Lugdunenſibus, iis tantum, qui legitime fuerint electi.

infeſtatione hoſtili Apoſtolicæ Sedis defenſione tueremur; inclinati precibus tuis, confirmamus Primatum ſuper quatuor Provincias Lugdunenſi Eccleſiæ tuæ, & per eam tibi, tuiſque ſucceſſoribus, his tantum, qui nullo interveniente munere electi vel promoti fuerint; videlicet a manu, ab obſequio, & a lingua: A manu, ut nullum pretium prorſus a ſe, vel ab aliquo tribuatur: Ab obſequio, ut nihil inde ſervitii faciat, ſicut quidam intentione eccleſiaſticæ prælationis potentibus perſonis ſolent deferre: A lingua, ut neque per ſe neque per ſubmiſſam perſonam preces effundat; Sed neque his, qui per ſæcularem potentiam ad hanc dignitatem pervenerint: videlicet dono, vel confirmatione alicujus perſonæ, quæ ſanctæ Religioni videatur obviare, & contra puram & authenticam ſanctorum Patrum auctoritatem venire; ſed his nimirum hanc dignitatem concedendam eſſe ſancimus, qui pura & ſincera electione tibi ſucceſſerint, & ita per oſtium intraverint, ſicut fraternitatem tuam cognovimus intraſſe. His vero, qui aliter intraverint, videlicet qui juxta Dominicam ſententiam, non per oſtium, ſed aliunde, ut fures & latrones aſcenderint, non ſolum Primatum hujus dignitatis non concedimus, verum etiam omni honore eccleſiaſtici regiminis indignos & alienos fore adjudicamus, Provincias autem illas, quas vobis confirmamus, dicimus Lugdunenſem, Rothomangenſem, Turonenſem, & Senonenſem, ut hæ videlicet Provinciæ condignam obedientiam Lugdunenſi Eccleſiæ exhibeant, & honorem, quem Romani Pontifices reddendum eſſe ſcriptis propriis præfixerunt, humiliter & devote perſolvant; ſalva in omnibus Apoſtolicæ Sedis reverentia, & auctoritate. Præterea juxta tenorem poſtulationis tuæ Eccleſiæ hujuſmodi Privilegia præſenti auctoritatis noſtræ Decreto indulgemus, concedimus, atque firmamus; ſtatuentes nullum Regum, vel Imperatorum, Antiſtitum, nullum quacumque dignitate præditum, vel quemquam alium, audere de his, quæ eidem Eccleſiæ tuæ a quibuslibet hominibus de proprio Jure jam donata ſunt, vel in futurum Deo miſerante collata fuerint, ſub cujuſlibet cauſæ, occaſioniſve ſpecie minuere, vel auferre; ſive ſuis uſibus applicare; vel aliis quaſi piis de cauſis pro ſuæ avaritiæ excuſatione concedere; ſed cuncta, quæ eidem Eccleſiæ oblata ſunt, vel offerri contigerit tam a te quam a ſucceſſoribus tuis, perenni tempore illibata, & ſine inquietudine volumus poſſideri, tuis ac ſucceſſorum tuorum in dicta Eccleſia uſibus, pro quorum ſubſtentatione, gubernationeque conceſſa ſunt, modis omnibus profutura. Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica, ſæculariſve Perſona præſentis confirmationis paginam ſciens contra eam temere venire tentaverit, ſecundo, tertiove commonita, niſi præſumptionem ſuam digna ſatisfactione correxerit, poteſtatis, honoriſque ſui dignitate careat, reumque ſe divino Judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei ac Domini Redemtoris Noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem Eccleſiæ jura ſervantibus ſit Pax Domini Noſtri Jeſu Chriſti; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Datum Romæ Duodecimo Kalendas Maii Indictione ſecunda.

Triplex Simoniæ ſpecies. Quid a manu; Quid ab obſequio; Quid a lingua.

Joan. X.

Provinciæ ſubjectæ.

Confirmatio Privilegiorũ eidem Eccleſiæ hactenus conceſſorum.

Decretum immunitatis bonorum ad eam ſpectantium.

Anathema contra violatores Privilegii hujus.

Dat. die 20. Aprilis anno Dom. 1079. Pontif. anno VI.

---

### XLVIII.

Ejuſdem argumenti: ratio quoque, & origo diverſorum in Eccleſia graduum declaratur.

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabilibus fratribus, & Coepiſcopis, Rothomangenſi, Turonenſi, & Senonenſi, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Ex Archiv. Vatic.

Sicut novit fraternitas veſtra, Sedes Apoſtolica, cui licet indigni Deo auctore præſidemus, divina gratia inſpirante Spiritu ſancto edocta per diverſas provincias & regna Præſules, Archiepiſcopos, & Primates ordinavit. Cujus conſtitutione & auctoritate Lugdunenſis Eccleſia Primatum ſuper quatuor Provincias, videlicet Lugdunenſem, Rothomagenſem, Turonenſem, & Senonenſem per annorum longa curricula obtinuiſſe cognoſcitur. Sanctorum igitur Patrum nos, in quantum Deo favente valemus, exempla ſequi cupientes, Eccleſiæ memoratæ Primatum, quem ipſi Decretis ſuis conſtituerunt atque ſanxerunt, eorum freti poteſtate ſubinde confirmare ſtudemus. Ad hoc enim divinæ diſpenſationis proviſio, gradus, & diverſos conſtituit ordines eſſe diſtinctos, ut dum reverentiam minores potioribus exhiberent, & potiores minoribus dilectionem impenderent, una concordia fieret ex diverſitate connexio, & recte officiorum gereretur adminiſtratio ſingulorum. Neque enim univerſitas alia poterat ratione ſubſiſtere, niſi hujuſmodi magnus eam differentiæ ordo ſervaret. Quia vero creatura in una eademque qualitate gubernari vel vivere non poteſt, cæleſtium militiarum exemplar nos inſtruit: quia dum ſint Angeli, ſint Archangeli, liquet, quia non æquales ſunt, ſed in poteſtate & ordine (ſicut noſtis) differt alter ab altero; ſi vero inter hos, qui ſine peccato ſunt, ita conſtat eſſe diſtinctio, quis hominum abnuat, huic ſe libenter diſpoſitioni ſubmittere? Hinc etenim pax & charitas mutua ſe vice complectuntur, & manet: firma eſt concordia in altera Deo placita dilectione ſinceritas. Quia igitur unumquodque tunc ſalubriter completur officium, cum fuerit unus, ad quem poſſit recurri præpoſitus; Provinciæ autem multo ante Chriſti adventum tempore diviſæ ſunt maxima ex parte, & poſtea ab Apoſtolis, & Beato Clemente Prædeceſſore noſtro, ipſa diviſio eſt renovata; & in capite Provinciarum, ubi dudum Primates legis erant ſæculi, ac prima judiciaria poteſtas, ad quos, qui per reliquas Civitates commorabantur, quando eis neceſſe erat, qui ad Aulam Imperatorum vel Regum confugere non poterant, vel quibus permiſſum non erat, confugiebant pro oppreſſionibus vel injuſtitiis ſuis; ipſique appellabant, quoties opus erat, ſicut in lege eorum præceptum erat; ipſis quoque Civitatibus, vel

Primatus Lugdunenſis Eccleſiæ ab antiquo.

Quare diverſi ſint gradus in Eccleſia.

Diviſio Provinciarum ab Apoſtolis.

Primates ad hoc conſtituti ut ad eos Epiſcopi in neceſſitatibus confugiant.

vel locis celebrioribus Patriarchas vel Primates, qui unam formam tenent, licet diverſa ſint nomina, leges divinæ & eccleſiaſticæ poni & eſſe juſſerunt, ad quos Epiſcopi, ſi neceſſe fuerit, confugerent, eoſque appellarent, & ipſi nomine Primatum fruerentur, & non alii. Reliquæ vero Metropolitanæ Civitates, quæ minores Judices habebant, licet majorum Comitum eſſent, haberent tamen Metropolitanos ſuos, qui prædicti juſte obedirent Primatibus, ſicut in legibus ſæcul. olim ordinatum erat, qui non Primatum, ſed aut Metropolitanorum, aut Archiepiſcoporum nomine fruerentur, & licet ſingulæ Metropoles Civitates ſuas Provincias habeant, & ſuos Metropolitanos habere debeant Epiſcopos, ſicut prius Metropolitanos Judices habebant ſæculares. Primates tamen, ut præfixum eſt, tunc & nunc habere juſſæ ſunt, ad quos poſt Sedem Apoſtolicam ſumma negotia conveniant; ut ibidem, quibus neceſſe, eleventur, & juſte reſtituantur; & hi, qui injuſte opprimuntur, juſte reformentur, atque fulciantur: Epiſcoporumque cauſæ & ſummorum negotiorum judicia, ſalva Apoſtolicæ Sedis auctoritate juſtiſſime terminentur. Quapropter vobis apoſtolica auctoritate præcipimus, ut ſæpe dictæ Lugdunenſi Eccleſiæ honorem & reverentiam, a majoribus noſtris de Eccleſiis veſtris præfixam, ita vos exhibere humiliter & devote procuretis, quemadmodum vobis a ſuffraganeis veſtris reddi debere non dubitatis Omnipotens & miſericors Deus, pacis juſtitiæque ſerenus inſpector, cordi veſtro clementer inſpirare dignetur, ut per viam æquitatis concordiæque firmos gradus mihi in hoc ſæculo tendere taliter ſtudeatis, quatenus pro temporalibus æterna ſumpturi, ad Cæleſtis Jeruſalem fines mereamini pervenire. Data Romæ duodecimo Kalendas Maii Indictione Secunda.

Reverentia ab Epiſcopis, quibus hæc ſcripta ſunt Lugdunenſi Eccleſiæ debita.

Dat. die 20. Aprilis anno Domini 1079. Pontif. anno VI.

---

## X L I X.

Confirmatio Decretorum Summ. Pontificum, contra Clericos Epiſcopis ſuis infeſtos: privatio præbendarum, & officii Clericorum Lucenſis Eccleſiæ, hujuſmodi Decretis refragantium.

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei dilectis filiis Lucenſi Clero & Populo, exceptis, his qui communicant, atque conſentiunt Excommunicatis, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Ex Archiv. Vatic.

Cauſa ſcriptæ hujus Epiſtolæ

CLericorum veſtræ Eccleſiæ cauſam diligenter examinantes, diuque in ea laborantes, nullam in eis rationem atque veritatem, ſicut decet Chriſtianos, invenimus. Quorum mirabilem & inauditam ſuperbiam, licet ſine audientia ſecundum Synodalem ſententiam, quam in ſe provocaverant, punire debuerimus: manſuetudinis tamen ſpiritu res eorum audiendas eſſe dignum duximus, ut ſaltem confuſos & convictos ad ſanum conſilium, ſenſumque humilitatis revocaremus. Nam ſi in eis aliquod humilitatis ſignum mens noſtra perpendiſſet, ſine aliqua a nobis miſericordia non receſſiſſent. Quibus in ſuperbia ſua perdurantibus auctoritas Beatorum Martyrum atque Pontificum Fabiani & Stephani coram nobis allata eſt: quam nos per omnia huic negotio convenire cernentes, eos ut rebelles & inobedientes ejuſdem auctoritatis ſententia damnavimus: quam literis noſtris inſerendam eſſe exiſtimavimus, ut quantis ſint facinoribus irretiti, quantiſve contumeliis digni, liquido pateat. -Fabianus- Statuimus, ſi aliquis ſuis Epiſcopis infeſtus, aut inſidiator fuerit eo, quod criminari tentaverit, aut conſpirator fuerit, ut mox ante examinatum Judicium ſubmotus a Clero Curiæ tradatur, cui diebus vitæ ſuæ deſerviat, & infamis abſque ulla reſtitutionis ſpe permaneat. -Stephanus Papa- Clericus, qui Epiſcopum ſuum accuſaverit, aut ei inſidiator extiterit, non eſt recipiendus, quia infamis effectus, & a gradu debet recedere, & Curiæ tradi ſerviendus. Hanc itaque in eos promulgandam ſententiam exiſtimavimus, ut ſaltem tempore tantæ auctoritatis ad humilitatem converterentur. Sed ipſi dati in reprobum ſenſum, & demerſi in diabolicæ cæcitatis puteum, a communione ſanctæ Eccleſiæ ſeparati, & excommunicati receſſerunt. Vnde nos prædictorum ſanctorum ſtatuta firmantes, ex auctoritate Beati Petri eos ab ordinibus, & præbendis Eccleſiæ ſancti Martini in perpetuum ſubmovemus; & decernimus ita, ut nullum deinceps inter Canonicos ejuſdem Eccleſiæ locum teneant, aut præbendarum aliquod ſolatium, ſeu ſpem impoſterum habeant. Vos itaque, dilectiſſimi filii, admonemus, immo apoſtolica auctoritate interdicimus, ut ſceleratis contumaciæ actibus eorum non communicetis, neque conſilium aut auxilium contra Dominum impendatis; ſed ut ipſi illæſi & immunes a damnatione eorum permaneatis, illique ad poenitentiam confundantur, infra ambitum Civitatis veſtræ eos cohabitare non permittatis, & ut tota Provincia eorum præſenti contagione mundetur, operam detis. Quod niſi feceritis, & eos magis, quam juſtitiam, & ſalutem animarum veſtrarum dilexeritis, totius excommunicationis eorum in vos periculum inducetis, & iram Dei in præſenti, & in futura vita ſine dubio ſentietis. Eos vero, qui illis, ne in ſuperbia ſua permaneant, & confundantur, reſtiterint, gratia Beati Petri remunerandos cenſemus & promittimus. Data Romæ Kalendis Octobris Indictione tertia.

Decretum Fabiani PP.

Stephani PP.

Confirmantur

Clerici Lucenſis Eccleſiæ officio, & præbendis privantur.

Admonitio ad Clerum, & populum ne illis communicent.

Dat. die 1. Octobris anno Domini 1079. Pontif. anno VII.

---

## L.

Iterata excommunicatio Henrici Regis.

BEate Petre Princeps Apoſtolorum, & tu B. Paule Doctor gentium, dignamini, quæſo, aures veſtras ad me inclinare, meque clementer exaudire.

§. 1. Quia veritatis eſtis diſcipuli & amatores, adjuvate, ut veritatem vobis dicam, omni remota falſitate, quam omnino deteſtamini, ut fratres mei melius mihi acquieſcant, & ſciant & intelligant, quia ex veſtra fiducia poſt Deum & Matrem ejus ſemper Virginem Mariam, pravis & iniquis reſiſto, veſtris autem fidelibus auxilium præſto. Vos enim ſcitis, quia non libenter ad ſacrum ordinem acceſſi, & invitus ultra montes cum D. Papa Gregorio abii, ſed magis invitus cum D. meo Papa Leone ad veſtram ſpecialem Eccleſiam redii, in qua utcumque vobis deſervivi. Deinde valde invitus, cum multo dolore, & gemitu, ac planctu, in Throno veſtro valde indignus ſum collocatus. Hæc ideo dico, quia non

Digitized by Google

non ego vos, ſed vos eligiſtis me, & graviſſimum pondus veſtræ Eccleſiæ ſupra me poſuiſtis. Et quia ſuper montem excelſum me juſſiſtis aſcendere, & clamare, atque annunciare populo Dei ſcelera eorum, & filiis Eccleſiæ peccata eorum; membra diaboli contra me cœperunt inſurgere, & uſque ad ſanguinem præſumpſerunt in me manus ſuas injicere. Aſtiterunt enim Reges terræ, & Principes ſęculares & eccleſiaſtici, aulici & vulgares convenerunt in unum adverſus Dominum, & adverſus vos Chriſtos ejus, dicentes: Dirumpamus vincula eorum, & projiciamus a nobis jugum ipſorum. Et ut me omnino morte vel exilio confunderent, multis modis conati ſunt in me inſurgere. Inter quos ſpecialiter Henricus, quem dicunt Regem, Henrici Imperatoris filium, contra veſtram calcaneum erexit Eccleſiam, facta cum multis Epiſcopis Ultramontanis & Italicis conſpiratione, annitens, me dejicendo, eam ſibi ſubjugare; cujus ſuperbiæ veſtra reſtitit auctoritas, eamque veſtra deſtruxit poteſtas, qui confuſus & humiliatus ad me in Longobardiam veniens abſolutionem ab excommunicatione quæſivit.

Henricũ aliás humiliatum ipſe Pontif. abſolvit, ut inter eum & Epiſcopos & Principes pax cõponeretur.

§. 2. Quem ego videns humiliatum, multis ab eo promiſſionibus acceptis de ſuæ vitæ emendatione, ſolam ei communionem reddidi, non tamen in Regno, a quo eum in Romana Synodo depoſueram, inſtauravi, nec fidelitatem omnium, qui ſibi juraverant, vel erant juraturi, a qua omnes abſolvi in eadem Synodo, ut ſibi ſervaretur, præcepi. Et hæc ideo detinui, ut inter eum & Epiſcopos vel Principes Ultramontanos, qui ei, cauſa juſſionis veſtræ Eccleſiæ reſtiterant, juſtitiam facerem, vel pacem componerem, ſicut ipſe Henricus juramento per duos Epiſcopos mihi promiſit.

Sed Henrico promiſſa non obſervante, fuit ab illis inſcio Papa electus in Regem Dux Rodulphus, qui Papæ fidelitatem vovit.

§. 3. Prædicti autem Epiſcopi & Principes ultramontani, audientes illum non ſervare mihi, quod promiſerat, quaſi deſperati de eo, ſine meo conſenſu legerunt ſibi Rodulphum Ducem in Regem. Qui Rex Rodulphus feſtinanter ad me, miſſo Nuncio, indicavit ſe coactum Regni gubernacula ſuſcepiſſe, tamen ſeſe paratum mihi omnibus modis obedire. Et ut hoc verius credatur, ſemper ex eo tempore eumdem mihi ſemper miſit ſermonem, adjiciens, etiam filios ſuos obſides, & fidelis ſui Ducis Bertoldi filios, quod promittebat, firmare.

Henrici, & Rodulphi cauſa ad Papam devoluta.

§. 4. Interea Henricus cœpit me precari, ut illum contra prædictum Rodulphum adjuvarem: cui reſpondi, me libenter facere, audita utriuſque partis ratione, ut ſcirem, cui juſtitia magis faveret. Ille vero, putans ſuis viribus eum poſſe devincere, meam contempſit reſponſionem. Poſtquam autem præſenſit ſe non poſſe, ſicut ſperavit, agere, duo Epiſcopi, Virdunenſis videlicet & Oſemburgenſis, de conſentaneis ſuis Romam venerunt, & in Synodo ex parte Henrici me ut ei juſtitiam facerem, rogaverunt, quod & Nuncii Rodulphi fieri laudaverunt.

Qui de hoc in Germania colloquium fieri ſtatuit. Illudque impedientes excõmunicavit.

§. 5. Tandem aſpirante Deo (ſicut credo) ſtatui in eadem Synodo, in partibus ultramontanis fieri colloquium, ut illic aut pax ſtatueretur aut cui amplius juſtitia faveret, cognoſceretur. Ego enim (ſicut vos mihi teſtes eſtis Patres & Domini) uſque hodie nullam partem diſpoſui adjuvare, niſi eam, cui plus juſtitia faveret. Et quia putabam, quod injuſtior pars colloquium nollet fieri, ubi juſtitia ſuum locum ſervaret, excommunicavi, & anathemate alligavi omnes perſonas ſive Regis, ſive Ducis, aut Epiſcopi, ſeu alterius cujuſvis hominis, qui colloquium aliquo ingenio impediret, ut non fieret.

Henricus autem illud impedivit, & Regni deſolationi ſe dedit.

§. 6. Prædictus autem Henricus cum ſuis fautoribus, non timens periculum inobedientiæ, quod eſt ſcelus idolatrię, colloquium impediendo, excommunicationem incurrit, & ſeipſum anathematis vinculo alligavit, magnamque multitudinem Chriſtianorum morti tradi, & Eccleſias fecit diſſipari, & totum pene Theutonicorum Regnum deſolationi dedit.

Iterum excommunicatur.

§. 7. Quapropter confidens de judicio & miſericordia Dei, ejuſque puriſſimæ Matris ſemper Virginis Mariæ, fultus veſtra auctoritate, ſæpe nominatum Henricum, quem Regem dicunt, omneſque fautores ejus, excommunicationi ſubjicio, & anathematis vinculo alligo.

Deponiturque Regno, ſolutis a juramento vaſallis.

§. 8. Et iterum Regnum Theutonicorum & Italiæ ex parte Omnipotentis Dei & veſtra interdicens ei, omnem poteſtatem & dignitatem illi regiam tollo: & ut nullus Chriſtianorum ei ſicut Regi obediat, interdico; omneſque, qui ei juraverunt, vel jurabunt de Regni dominatione, a juramenti promiſſione abſolvo. Ipſe autem Henricus cum ſuis fautoribus in omni congreſſione belli nullas vires nullamque in vita ſua victoriam obtineat.

Rodulphi electio confirmatur.

§. 9. Ut autem Rodulphus Regnum Theutonicorum regat, & defendat, quem Theutonici elegerunt ſibi in Regem ad veſtram fidelitatem, ex parte veſtra dono, largior, & concedo omnibus ſibi fideliter adhęrentibus abſolutionem omnium peccatorum, veſtramque benedictionem in hac vita, & in futura, veſtra fretus fiducia largior. Sicut enim Henricus pro ſua ſuperbia, inobedientia, & falſitate, a Regni dignitate juſte abjicitur, Ita Rodulpho pro ſua humilitate, obedientia, & veritate poteſtas & dignitas Regni conceditur.

Imploratio auxilii BB. Petri & Pauli.

§. 10. Agite nunc, quæſo, Patres & Principes Sanctiſſimi, ut omnis Mundus intelligat & cognoſcat, quia ſi poteſtis in cælo ligare & ſolvere, poteſtis in terra Imperia, Regna, Principatus, Marchias, Ducatus, Comitatus, & omnium hominum poſſeſſiones pro meritis tollere unicuique & concedere. Vos enim Patriarchatus, Primatus, Archiepiſcopatus, Epiſcopatus frequenter tuliſtis pravis & indignis, & religioſis viris dediſtis. Si enim ſpiritualia judicatis, quid de ſæcularibus vos poſſe credendum eſt? Et ſi Angelos, dominantes omnibus ſuperbis Principibus judicabitis, quid de illorum ſervis facere poteſtis? Addiſcant nunc Reges & omnes Seculi Principes, quanti vos eſtis, quid poteſtis; & timeant parvipendere juſſionem Eccleſiæ veſtræ; & in prædicto Henrico tam cito judicium veſtrum exercete, ut omnes ſciant, quia non fortuitu, ſed veſtra poteſtate cadet. Confundatur utinam ad pœnitentiam, ut ſpiritus ſit ſalvus in die Domini.

Dat. die 7. Martii an. Dñi 1080. anno VII.

Acta Romæ, Nonis Martii, Indictione tertia.

De-

## L I.

Declaratio definitionis Synodalis ſuper controverſia inter Eccleſiam Turonenſem, & Dolenſem.

*Ex edit. Card. Caraſa.*

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei omnibus Epiſcopis Britanniæ, Clero, & Populo in Turonenſi Provincia conſtitutis.

NOtum eſſe volumus, controverſiam, inter Eccleſiam veſtram & Dolenſem peſtifere ortam, multum nobis in Romana Synodo laborem ingeſſiſſe: ſed tamen, Deo miſerante, poſt longam diſcuſſionem, quam juſtius potuimus, hanc, quæ ſubſcribitur, diffinitionem inveniſſe. *Quæ fuerit controverſia;* Archiepiſcopus ſiquidem veſter Eccleſiam Turonenſem jus ſuum in Britannia perdidiſſe conquerens, Romanorum Pontificum auctoritatem in medium doxit, quæ præcipue probat Britanniam Turonenſi Eccleſiæ, quemadmodum ſpirituali matri, & metropoli ſuæ ſubjectionem & reverentiam debere. Dolenſis vero Epiſcopus non ſolum auctoritatem audientiæ noſtræ non exhibuit. verum etiam ipſa verba ſua ad defenſionem prolata. nulla certitudine, cui fides danda eſſet, fulta videbantur. Tamen, quia in patria ſua quandam auctoritatem ſe reliquiſſe aſſerebat, viſum nobis fuit, ut ad retractandum negotium illod, induciç *Et quæ definitio.* darentur, & pro hac, aliiſque cauſis Legati Apoſtolicæ Sedis dirigerentur, ut auditis utriuſque partis rationibus, ſi cognoverint Britannos auctoritatem authenticam Apoſtolicæ Sedis, videlicet eorum Pontificum, quorum ordinatio, & vita digna & legalis fuerit, habere, per quam poſſint ſe a ſubjectione prædictæ Turonenſis Eccleſiæ ſubtrahere, quieti deinceps permaneant in ſua libertate. Quod ſi contigerit, eos hujus auctoritatis, quam modo diximus, non poſſe habere defenſionem, ſopita deinceps & in æternum omni controverſia, Turonenſem Eccleſiam Matrem & Metropolim ſuam recognoſcat: & eam, quæ decet Metropolitanum, Archiepiſcopo veſtro ſubjectionem & obedientiam exhibeant, reſervato Dolenſi Epiſcopo pallii uſu; ita tamen, ut nullus ſucceſſorum ſuorum aliquo in tempore ad hanc dignitatem aſpiret. (ſicut ſupradiximus) tam ipſi videlicet in Eccleſia Dolenſi conſtituendi. quam etiam cæteri Britanniæ Epiſcopi magiſterio Turonenſis Archiepiſcopi in perpetuum ſubditi permaneant.

*Dat. die 8. Martii anno Domini 1080 Pontif. VII.*

Dat. Romæ VIII. Idus Martias. Indict. III.

## L I I.

Comminatio pœnarum contra detinentes bona Monaſterii Aureliacenſis, niſi ea reſtituant, cujus favore confirmatur refutatio Monaſterii Viacenſis, ab ejus Principibus in manu Abbatis facta.

*Ex edit. Card. Caraſa.*

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei, omnibus in Bituricenſi, necnon Narbonenſi, ſeu Burdegalenſi Provinciis conſtitutis, exceptis his, qui apoſtolica excommunicatione tenentur, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

*Series facti.*

*Aureliacenſe Monaſterium juris S. Petri.*

CLamor Abbatis Aureliacenſis Cœnobii, quod proprii juris B. Petri conceſſione fundatoris, ſcilicet B. Geraldi, eſſe dinoſcitur, auribus noſtris inſonavit, videlicet ſuper quibuſdam perſonis, qui injuſte detinent beneficia prædicti Monaſterii a prædeceſſoribus ſuis ſub fidelitate & dominio pro defenſione Eccleſiæ, ſibi & ſuis anteceſſoribus olim conceſſa. Præcipue conqueritur ſuper Berengario Carlatenſi Vicecomite, qui propria cupiditate ductus debitum ſervitium & fidelitatem Abbati exhibere negat, niſi beneficium, quod immerito detinet, adhuc etiam de jure Eccleſiæ, augeatur. *Præcipit, ut beneficia ab eodem Monaſt. ablata reſtituantur; & obſequium & fidelitas Abbati exhibeatur.* Proinde apoſtolica auctoritate præcipimus, quatenus omnis, qui beneficium præfatæ Eccleſiæ ad hoc aliquando ſuſcepiſſe cognoſcitur, ſubjectionem & fidelitatem Abbati perſolvat, & ſervitium pro beneficio largiri non deneget, & ab exactione illicitæ augumentationis deſiſtat. Aliter enim invaſor & ſacrilegus eſſe comprobatur. Nos vero detrimentum ſupradicti Cœnobii agnoſcentes, Abbatem ſub promiſſione fidei ſuæ in manu noſtra obligavimus, *Qui non niſi unum manſum alli militi de poſſeſſione Eccleſiæ dare poſſit.* ut nulli militum liceat ultra unum manſum de poſſeſſione Eccleſiæ dare ſub hac vel alia occaſione, neque alicui alteri perſonæ, niſi communis utilitas fratrum regulariter degentium poſtulaverit, & apoſtolicæ æquitati renunciare auſus fuerit. *Eidem reſtitui præcipit Maurzicenſe Monaſterium, cum Eccleſiis, ac pertinentiis omnibus.* Monaſterium autem Maurzicenſe cum omnibus ſibi adjacentiis, & Eccleſias ſcilicet Dalmairaci, & montis Salvii, & cæteras, necnon terras & poſſeſſiones in quacumque ſupraſcriptarum provinciarum ablatas, ſeu malis conſuetudinibus oppreſſas. Monaſterio Aureliacenſi ſcriptis ſive teſtibus olim juſte conceſſas, apoſtolica auctoritate præcipimus reſtitui, & ſine inquietudine aliqua permitti. *Confirmat Monaſterii Viacenſis refutationem a principe in manu Abbatis conſenſu Epiſcopi & Clericorum factam.* Monaſterium quidem Viacenſe, in manu Abbatis refutatum a Principibus ipſius terræ conſenſu Epiſcopi & Clericorum, ſibi ſuiſque ſucceſſoribus concedimus & confirmamus, & fautoribus refutationis apoſtolicam benedictionem largimur: & eos. qui Eccleſias, ſive prædia præfati Monaſterii injuſte detinent, abſque ulla dilatione reddi jubemus. Qui ergo his mandatis noſtris ſpiritu ſuperbiæ acquieſcere noluerit, præcipueque Berengarius, ſi obedire contempſerit, gratiam B. Petri amittet, & iram omnipotentis Dei incurret. Obtemperantibus autem gratiam Dei, & apoſtolicam benedictionem de miſericordia divina confiſi largimur. Datum Romæ, II. Idus Aprilis Indictione tertia.

*Dat. die 12. Aprilis anno Domini 1080. Pontif. anno VII.*

## L I I I

Confirmatio libertatum Monaſterii Sancti Salvatoris Conſtantien. ac ſolutionis cenſus, Romanæ Eccleſiæ debiti.

*Ex Archiv. Vatic.*

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei dilecto filio Villelmo Abbati Hirſaugienſis Monaſterii ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

QUoniam pervenit ad nos, quod Religioſa tua curam Monaſterii ſancti Salvatoris juris Apoſtolicæ Sedis, cui etiam duodecim Auri, quorum viginti unciam faciunt, ex eodem Monaſterio annis ſingulis perſolvi debent, ſiti in villa Scapuſa in Epiſcopatu Conſtantienſi, obſecrante Comite Burcardo, viriſque Religioſis hortantibus, eo duntaxat tenore ſuſceperit, ut prædictus Comes, qui ſibi in præfato Monaſterio quaſdam quaſi proprias conditiones vindicabat, dimiſſa atque renunciata omni ſæculari

Approbat, quod Vilelʃtus Abbas curam Monaſterii S. Salvatoris de Scaphula ſuſceperit; Eumque Vicarium ſuum conſtituit ad procurandum ut ibi Abbas canonice ordinetur.

lari poteſtate, locum ipſum liberum eſſe permitteret; ſtudium dilectionis tuæ probantes, quod factum eſt, apoſtolica auctoritate firmamus; & quia per te locus illic, ſicut audivimus, ad religionis ſtatum Domino miſerante cepit aſſurgere; nos, in quantum valemus, perpetuam illic ſanctitatis ſtabilitatem providere cupientes, Fraternitati tuæ ſuper Cœnobium illud ſolicitudinis noſtræ vicem committimus: ſcilicet, ut fratres ibi diſciplinis regularibus inſtruere, mores eorum vitamque competenter inſtruendo, ea, quæ ad animarum ſalutem pertinent, vigilanter providere, ac maxime, ut inibi Abbas ſecundum Deum ordinetur procures. Præterea, ut ſæpeſati Monaſterii fratres ſine inquietudine propoſitum ſuum valeant ſecurius & propenſius exequi, ac omnipotenti Domino debitæ devotionis obſequium inſtanter & gratanter exolvere, volumus, & Apoſtolica auctoritate præcipimus, ut nullus Sacerdotum, Regum, vel Ducum, aut Comitum, ſeu quælibet magna aut parva Perſona præſumat ſibi in eo loco aliquas proprietatis conditiones, non hæreditarii juris, non advocatiæ, non inveſtituræ, non cujuslibet poteſtatis, quæ libertati Monaſterii noceat, vindicare: non ornamenta Eccleſiæ, ſive poſſeſſiones invadere, minuere, vel alienare; ſed ita ſit ab omni ſæculari poteſtate ſecurum, & Romanæ Sedis libertate quietum, ſicut conſtat Cluniacenſe Monaſterium, & Maſſilienſe manere. Abbas autem Advocatum, quem voluerit, eligat. Quod ſi is poſtmodum non fuerit utilis Monaſterio, eo remoto, alium conſtituat. Privilegium autem quod bonæ memoriæ Prædeceſſor noſter Alexander contra ſanctorum Patrum ſtatuta, aliqua ſubreptione vel deceptione inductus, eidem loco fecit, in quo Everardo Corriti, ejuſque Poſteris Advocatiam, & præficiendi Abbatis poteſtatem, & totius rei adminiſtrationem conceſſit, nos Canonicæ correctionis ſententia per apoſtolicam functionem utentes, infirmamus, infringimus, atque caſſamus; & ne per hoc alicujus temeraria cupiditas in audaciam ſuæ perditionis erumpat, apoſtolica auctoritate in irritum revocamus. Si quis ergo contra hoc ſalubre præceptum noſtrum pertinaciter ire tentaverit, gratiam Beati Petri ſe non dubitet amiſſurum, admonituſque ſemel, bis, & tertio per competentes inducias, ſi non reſipuerit, & ſi delictum ſuum emendare contempſerit, ſciat ſe divino anathemate innodatum, & a Corporis & Sanguinis Domini communione alienum. Illud etiam ad Romanæ libertatis munus confirmandum ſubjungentes adjicimus, ut ſi aliquo tempore Conſtantienſi Eccleſiæ præſidens ab Apoſtolica Sede diſcordaverit, eique inobediens fuerit (quod confirmante Samuele peccatum ariolandi, & idolatriæ ſcelus eſt, dicente quoque Beato Ambroſio, hæreticum eſſe conſtat, qui Romanæ Eccleſiæ non concordat) liceat Abbati, ſibi ſuiſque, a quocumque Religioſo Epiſcopo placuerit, ordinationes, conſecrationes, & quæ ad Epiſcopale officium pertinent, expetere, atque ſuſcipere, vel ad Apoſtolicam Sedem recurrere. Obſervatores autem hujus noſtri Præcepti remiſſionem omnium peccatorum ſuorum, & gratiam bonam a Domino conſequantur. Datum Laterani Octavo Idus Maii Indictione Tertia.

Prohibet Principibus ſecularibus, ne in eo loco quicquam juris habeant.

Privilegium ab Alexandro II. Everardo Comiti per ſubreptionem conceſſum abrogat.

Anathematizat eos, qui contra hoc Præceptum quidquam tentaverint.

Si Conſtantienſis Epiſcopus a Sede Apoſtolica diſcordaverit, concedit ut Abbas a quocumque religioſo Epiſcopo, quæ ad Epiſcopale officium pertinent, ſuſcipiat;
*Reg. l.* 15.

Vel ad Apoſtolicam Sedem recurrat. Act. die 8. Maii anno Domini 1080. Pontif. anno VIII.

## L I V.

Inveſtitura Domini Gregorii Papæ, qua Robertum Ducem de Apulia, Calabria, & Sicilia inveſtivit.

EGO Gregorius Papa inveſtio te Roberte Dux de terra, quam tibi conceſſerunt Anteceſſores mei ſanctę memoriæ Nicolaus, & Alexander. De illa autem terra, quam injuſte tenes, ſicut eſt Salernus, & Amalphia, & pars Marchiæ Firmanæ, nunc te patienter ſuſtineo: in confidentia Dei, & ſancti Petri, ita te habeas, ſicut & agere, & me ſuſcipere decet ſine periculo animæ tuæ & meæ. Actum ut ſupra.

Promiſſio Roberti reddendi cenſus in die Reſurrectionis Domini, duodecim videlicet denariorum Papienſis monetæ, de tota Apulia, Calabria, & Sicilia.

Ego Robertus Dei gratia, & ſancti Petri, Apuliæ, & Calabriæ, & Siciliæ Dux, ad confirmationem traditionis, & ad recognitionem fidelitatis, de omni terra, quam ego teneo propric ſub dominio meo, & quam adhuc nulli ultramontanorum ita conceſſi, ut teneat: promitto me annualiter pro unoquoque jugo bovum penſionem, duodecim ſcilicet denarios Papienſis monetæ perſoluturum B. Petro, & tibi Domino meo Gregorio Papæ, & omnibus Succeſſoribus tuis, aut tuis, aut ſucceſſorum tuorum Nunciis. Hujus autem penſionariæ redditionis erit ſemper terminus, finito quoque anno, ſanctæ Reſurrectionis dies Dominicus. Sub hac vero conditione hujus perſolvendæ penſionis obligo me, & meos ſive hæredes, ſive ſucceſſores tibi Domino meo Gregorio Papæ, & Succeſſoribus tuis. (a)

---

(a) Juramentum fidelitatis, quod idem Dux præſtitit Gregorio PP. fuit hujuſmodi.

Ego Robertus Dei gratia, & ſancti Petri, Apuliæ, & Calabriæ, & Siciliæ Dux, ab hac hora, & deinceps ero fidelis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ, & Apoſtolicæ Sedi, & tibi Domino meo Gregorio univerſali Papæ. In conſilio vel facto, unde vitam aut membrum perdas, vel captus ſis mala captione, non ero; conſilium, quod mihi credideris, & contradixeris, ne illud manifeſtem, non manifeſtabo ad tuum damnum me ſciente. Sanctæ Romanæ Eccleſiæ tibique adjutor ero ad tenendum, acquirendum, & defendendum regalia ſancti Petri, ejuſque poſſeſſiones pro meo poſſe contra omnes homines, excepta parte Firmanæ, Marchiæ, & Salerno, atque Amalphi, unde adhuc facta non eſt diffinitio: adjuvabo te, ut ſecure, & honorifice teneas Papatum Romanum. Terram ſancti Petri, quam nunc tenes, vel habiturus es, poſtquam ſcivero tuæ eſſe poteſtatis, nec invadere nec acquirere quæram, nec etiam deprædari præſumam abſque tua tuorumque Succeſſorum, qui ad honorem S. Petri ordinati fuerint, certa licentia, præter illam, quam tu mihi concedes, vel tui concеſſuri ſunt, ſucceſſores. Penſionem de terram ſancti Petri, quam ego teneo, aut tenebo, ſicut ſtatutum eſt, recta fide ſtudebo, ut illam annualiter ſancta Romana habeat Eccleſia. Omnes quoque Eccleſias, quæ in mea perſiſtunt dominatione, cum illarum poſſeſſionibus dimittam in tua poteſtate, & defenſor ero illarum ad fidelitatem ſanctæ Romanæ Eccleſiæ. Et ſi tu, vel tui ſucceſſores ante me ex hac vita migraveritis, ſecundum quod monitus fuero a melioribus Cardinalibus, Clericis Romanis, & Laicis, adjuvabo, ut Papa eligatur, & ordinetur ad honorem S. Petri. Hæc omnia ſupraſcripta obſervabo ſanctæ Romanæ Eccleſiæ & tibi cum recta fide, & hanc fidelitatem obſervabo tuis Succeſſoribus ad honorem S. Petri ordinatis, qui mihi, ſi mea culpa non remanſerit, firmaverint Inveſtituram a te mihi conceſſam.

Actum Ciprani, III. Kal. Julii.

Mo-

## L V.

Monaſterium S. Zenonis in Piſana Urbe in Apoſtolicæ Sedis clientelam ſuſcipitur.

*Ex Autographo in Capitulari Tabulario edidit Ughell. Ital. Sac. Tom. III.*

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Chriſto filio Leoni Abbati Monaſterii S. Zenonis in Piſana Urbe, ejuſque ſucceſſoribus.

Exordium.

SUpernæ miſerationis reſpectu ad hoc univerſalis Eccleſiæ curam ſuſcepimus, & apoſtolici moderaminis ſolicitudinem gerimus, ut juſtis poſtulantium votis attenta benignitate faveamus, præcipueque ad venerabilem locorum quietem ſtabiliendam noſtræ auctoritatis munimen conferre debeamus. Proinde prælibatum Monaſterium, cui tu præeſſe dignoſceris, juxta petitionem tuam ſub Apoſtolicæ Sedis defenſione recipimus, & præſentis privilegii decreto cuncta, quæ hactenus jure poſſidere viſum eſt, vel deinceps Domino largiente juſte acquiret, concedimus, atque firmamus: inſuper etiam, conſentiente Piſano Epiſcopo, decimationes omnium terrarum, quas ad dominicatum veſtrum laborare feceritis, annuimus; adjicientes, ut fidelium oblationes accipere, & eos, qui ſe devoverint, in cœmeterio veſtro ſepeliri; necnon etiam quicumque ſæculo renunciantes ad veſtram converſationem venire voluerint, licitum ſit vobis ſine alicujus contradictione admittere. Quæ omnia, ſicut ſcripta ſunt, ut memoratum Cœnobium tuum per ſuccedentium temporum curricula ſecure ac ſine inquietudine firmiter & inconvulſe obtineat, apoſtolica auctoritate corroborantes ſtatuimus, nullum Regum, vel Imperatorum, Antiſtitum, nullum quacumque auctoritate præditum, vel quempiam alium audere de his, quæ eidem venerabili loco a quibuslibet hominibus de proprio jure jam donata ſunt, vel in futurum, Deo miſerante, conferentur, ſub cujuslibet auſus occaſioniſve ſpecie; minuere vel auferre, ſive ſuis uſibus applicare, vel aliis quamvis piis de cauſis pro ſuæ avaritiæ excuſatione concedere. Si quis vero Regum, Sacerdotum, Clericorum, Judicum, ac ſæcularium perſonarum, hanc conſtitutionis noſtræ paginam agnoſcens, contra eam temerario auſu venire tentaverit, admonitus ſemel & iterum uſque tertio per convenientes teſtes, ſi non reſipuerit, atque prædictæ Eccleſiæ non ſatisfecerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reumque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat. At niſi ea, quæ ab illo ſunt male ablata, reſtituerit, vel digna pœnitentia illicite acta defleverit, a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti alienus fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant.

Monaſterium ſub protectione Sedis Apoſt. ſuſcipitur: Confirmatiſque ejuſdem bonis omnibus,

Nonnulla conceduntur privilegia.

Decretum immunitatis ab omni moleſtia, alienatione &c.

Solitæ pœnæ contra inobſervantes.

Datum Laterani IV. Non. Martii per manus Petri S. Romanæ Eccleſiæ Presb. Cardinalis & Bibliothecarii, ann. IX. Pontificatus D. Gregorii VII. Papæ. Indict. IV. MLXXXI.

Dat. die 4. Martii anno Dom. 1081. Pontif. Greg. anno IX.

## L V I.

Commiſſio Reformationis duorum Monaſteriorum, ſcilicet Montis Majoris in Provincia ſancti Petri, & ſanctæ Mariæ in Diœceſi Narbonen. cum facultate, quatenus in eiſdem perſonæ idoneæ ad gubernium repertæ non fuerint, deſumendi Abbates ex aliis Monaſteriis ejuſdem Ordinis; & repetendi, quidquid ad eadem Monaſteria pertinens, ab aliis injuſte detineatur.

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Richardo Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbytero Cardinali, atque Abbati Maſſilienſi, ſuiſque Succeſſoribus in perpetuum regulariter promovendis, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

*Ex Arch. Vatic.*

Exordium.

LIcet apoſtolici nos apicis cura pro cunctis generaliter Eccleſiis vigilare, ac pro omnium ſtatu vel reparatione ſolicitos eſſe admoneat; illis tamen præcipue locis noſtram curam ſpecialius exhibendam perpendimus, quæ ſub Romanæ tutela Sedis conſtituta ſcimus, ſtatus ſui confirmationem, augumentum, vel reſtitutionem ab hac potiſſimum Eccleſia, cujus juris ſunt, expectare. Quia ergo quædam Monaſteria, alterum in Provincia videlicet ſancti Petri, qui dicitur ad Montem Majorem, & alterum in Narbonenſi Epiſcopatu ſanctæ Mariæ de Craſſa, quæ ad hujus Sedis defenſionem pertinere, propriique juris eſſe noſcuntur, jamdudum ſæcularium Monachorum culpa a religionis tramite deviaſſe intelleximus, ea reformare ad lapſi decoris ſpecimen valde eſſe neceſſarium, duximus. Scitis enim decentius, atque convenientius eſſe decernitur, deſtructa reſtituere, & ad gradum ſuum collapſa reducere, quam in dilatandis, vel noviter ædificandis operam dare. Quapropter ad prædictorum locorum reſtaurationem religionis tuę prudentiam perutilem arbitrantes, licet tu quorumdam proborum virorum precibus adhortatus abſque licentia noſtra de eorum cura te nolueris intromittere; Nos tamen cenſuimus, per tuam ſucceſſorumque tuorum ſolertiam fratribus, in eiſdem Cœnobiis deinceps manſuris, perpetuam regularis vitæ circumſpectionem providere. Proinde circa præfata Monaſteria ſolicitudinis noſtræ vicem dilectioni veſtrę committentes, volumus atque præcipimus, ut in eis, quæ amputanda ſunt, amputetis: quæque corrigenda ſunt, corrigatis: & quæ in illis diſciplinæ tenore defuerint, veſtra vigilantia & labore conferatur. Præterea quoties eorum Rectores obierint, veſtri ſit ſtudii alios cum conſenſu probabiliorum fratrum de eadem Congregatione, ſi fieri poteſt, ſin autem aliunde ſecundum Deum & Regulam ſancti Benedicti, Abbates eligere: ibique ſubſtituere, quos ab illo Epiſcopo, in cujus Diœceſi fuerint, ſi ab hac Sede excommunicatus, vel ſimoniacę hæreſeos infamia notatus non erit, ordinandos, decrevimus. Si vero alterum horum obſtiterit, Abbas a Romano Pontifice ſui conſecrationem expetat, aut quemcumque Epiſcopum ille præceperit pergere pro ſui ordinatione, ille licentiam habeat; cujus nihilominus Abbatis mores, & vitam, ſicut & ſubditorum ſuorum diſcutere, exceſſuſque corrigere ve-

Monaſterium Montis Majoris,

Et alterum S. Mariæ Narbonen. juris Apoſtolicæ Sedis,

Abbati Maſſilienſi regenda committûtur, vice Sedis ejuſdem,

Abbates ex fratrum conſenſu per eundem præficiendi;

Et a Diœceſano Epiſcopo ordinandi.

Mores vero, ſi opus fuerit, per eumdem Maſſilienſem Abbatem corrigendi.



Digitized by Google

veſtræ potiſſimum prudentiæ attinebit. Quod ſi forte in aliquod crimen depoſitione dignum fuerit lapſus, veſtrum erit ad apoſtolicam audientiam deferre, quatenus aut hic damnationis ſuæ ſententiam per Romanum Pontificem excipiat, aut per Apoſtolicum Legatum, ad id peragendum ſerio miſſum, dignum ſuis meritis judicium ſubeat. Statuimus etiam, ut, quidquid ad eadem Monaſteria pertinere cognoſcitur, ſi ab aliquibus irrationabiliter detinetur, ex hac noſtra auctoritate repetendi, exigendique, ac vendicandi, habeatis per omnia Deo juvante, licentiam; quia dignum eſt, ut quorum curam geritis, rebus nullo modo defraudemini. Præfato igitur modo noſtræ providentiæ ac diſpoſitionis viciſſitudinem circa ſæpe dicta Monaſteria tibi tuiſque Succeſſoribus, ut prelibavimus, regulariter promovendis, concedentes, interdicimus, ut nullus Succeſſorum noſtrorum, vel Archiepiſcoporum, aut Epiſcoporum, ut nemo clericalis ſeu laicalis ordinis audeat hanc poteſtatem præſentis Decreti, auctoritate firmatam, vobis auferre, vel perturbare: ſed ea, ſicut præfixum eſt, in veſtra ſalubri ordinatione ac diſpoſitione in perpetuum inconvulſa permaneant.

*A quo bona, a Monaſterio ablata, ex detinentium manibus vindicentur.*

*Roboratio Decreti hujus.*

*Dat. anno 1081. Pontif. anno 12.*

## L V I I.

Privilegium pro Eccleſia S. Petri in villa Maſchara ſita, & tutelæ Sedis Apoſtolicæ commiſſa.

*Ex edit. Card. Caraſæ.*

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei, omnibus Deo, & beato Petro fidelibus, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

NOtum ſit vobis, nos Eccleſiam ſancti Petri ſitam in villa, quæ dicitur Maſcharans, ſub jus & defenſionem Apoſtolicæ Sedis, ab ipſius fundatoribus ſponte traditam ſuſcepiſſe, ob cujus donationis memoriam perpetuo retinendam conſtituerunt, & devoverunt ſe illi, qui circa eumdem locum propter amorem & tutelam B. Petri ſibi ædificant, pro unaquaque domo cenſum annualiter octo nummorum Pictavenſium perſoluturos. Quapropter apoſtolica auctoritate præcipimus, ut nemo præfatum locum, apoſtolica tuitione munitum, deinceps infeſtare, præſumat: ſed ſub defenſione B. Petri, cujus juris eſt, quietus & ſecurus ab omni perturbatione permaneat. Si quis ergo contra hæc noſtra mandata memoratum locum vexaverit, admonitus ſemel & iterum uſque tertio per convenientes inducias, ſi non reſipuerit, ſciat ſe a gratia beati Petri ſeparatum: & niſi ſatisfecerit, anathematis vinculis innodandum; quicumque vero propter apoſtolicam reverentiam ab infeſtatione ipſius loci, & læſione (ſicut Chriſtianum decet) ſe continuerit, eumque adjuvare ſtuduerit, veniam peccatorum ſuorum, & gratiam beati Petri, ſi in bonis perſeveraverit, ſe prometiturum non dubitet.

*Cenſus annuatim perſolvendus Ap. Sedi ab iis, qui ibidem domos ædificaverunt.*

*Præceptum, ne quis d. locum infeſtet;*

*Sub pœna excommunicationis.*

*Dat. anno Domini 108. Pontif. anno 12.*

## L V I I I.

Confirmatio Privilegiorum omnium Panormitanæ Eccleſiæ.

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Chriſto Fratri Alcherio Panormitano Archiepiſcopo ſalutem.

*Edidit Roccus Pyrrhus Sicil. Sacr. Tom. I. col. 70.*

SUmmæ Sedis Apoſtolicæ, cujus licet indigni curam gerimus, contemplatione monemur, ut omnibus ſacris Eccleſiis, quæ defendi, ſeu roborari noſtræ auctoritatis privilegiis expetunt, nos, in quantum favet juſtitia, libenter annuamus: & earum rectoribus honorum ſuorum inſignia, quæ antiquitus obtinuiſſe noſcuntur, requirentibus, per nos, largiente Domino, facilius præbeatur aſſenſus; præcipue tamen oportere arbitramur, ut rudibus Eccleſiis, ſcilicet noviter ad fidem vel venientibus vel redeuntibus, noſtri favoris fiduciam, & apoſtolici muniminis ſecuritatem pronius indulgeamus, quatenus, qui miſerante Domino perfidiæ tenebras, ac erroris laqueos evaſerunt, eodem juvante in chriſtianæ fidei vigore, ac religionis amplitudine per noſtræ benignitatis ſtudium, ac tuitionis adjutorium magis & magis excreſcere valeant. Quamobrem, cariſſime Frater Alcheri, Panormitanam Eccleſiam cui tu, Domino auctore, præeſſe dignoſceris, quæ quondam nobilis & famoſa, poſtmodum peccatis exigentibus in Saracenorum poteſtatem perfidiamque redacta, nunc revera ad Chriſtianam fidem labore vel inſtantia filii noſtri glorioſi Ducis Roberti, Domino innuente, converſa eſt, te poſtulante privilegio apoſtolicę liberalitatis fulciri; Nos tam juſtę petitionis intuitu, quam etiam præfati Ducis amore, quem id ſcimus optare cupere, gratanter concedimus, tribuimus atque largimur. Apoſtolica igitur auctoritate confirmamus eidem Eccleſiæ, & per eam tibi, quidquid dignitatis antiquitus tenuiſſe probatur, ideſt omnes ejus Suffraganeos Epiſcopatus, vel ſi qui deſtructis illis, in eorum loco ſtatuti ſunt, vel opitulante Domino ſtatuentur, ut in præfatæ tuæ Eccleſiæ priſtinam redeant poteſtatem. Inſuper quidquid poſſeſſionis per regalem largitionem, & juſtam conceſſionem antiquitus habuiſſe; ac quidquid (quod juſtitię non contradicit) antiquis ſuperaddidiſſe dignoſcitur. Proinde præſentis auctoritatis noſtræ decreto, tam præſentium quam & futurorum omnium hominum temeritatem coercentes, interdicendo ſtatuimus, nullum Regum, vel Imperatorum, Antiſtitum, nullum quacumque dignitate præditum, vel quemcumque alium, audere de iis, quæ eidem Eccleſiæ a quibuslibet hominibus de proprio jure jam donata ſunt, vel in futurum conferentur, auferre vel diminuere. Præterea fraternitati tuæ pallii uſum ſecundum antiquum Eccleſiæ tuæ morem concedimus, ut in eo inter Miſſarum ſolemnia his dumtaxat feſtivitatibus utaris; videlicet Nativitate Domini: feſtivitate S. Stephani: Epiphania: Cœna Domini: Aſcenſione: Pentecoſte: & quatuor feſtivitatibus S. Mariæ: Nativitate S. Joannis Baptiſtæ: Natalitiis Apoſtolorum: S. Laurentii: in feſtivitate omnium Sanctorum, quæ celebratur Kal. Novembris: & die tuæ Ordinationis: & in feſtivitatibus SS. quorum Reliquiis tua decoratur Eccleſia: atque in ordina-

*Proœmium.*

*Panormitana Eccleſia ex Saracenorum manibus vindicata:*

*Cui Eccleſiæ olim ſuffraganea reſtituuntur;*

*Et regia omnia confirmantur privilegia.*

*Omnibus cujuſcumque dignitatis perſonis quidquã ab ea auferre interdicitur.*

*Conceſſio Pallii ſecundũ antiquum ejuſdem Eccleſiæ uſum.*

dinatione Epiſcoporum, ſeu cœterorum Clericorum, & in conſecratione Eccleſiæ. Hortamur itaque fraternitatem tuam, ut honor tantæ dignitatis, ſupplementum utique totius Sacerdotalis Ordinis, moribus tuis conveniat; & non ſolum exteriori, ſed interiori homini tuo decorem præſtet, & gratiam; ſiquidem iſta ſunt pallii, iſta ſunt hujuſmodi indumenti ſigna, ut Dominum ex toto corde, & tota anima, & omni virtute diligas, & proximum tuum ſicut teipſum. Nam licet ad uſum pallii omnium virtutum ornamenta ſint neceſſaria, inſeparabiliter tamen charitas, quæ omnes ſupereccedit, ac pollentem dignitate comitari convenit. Ad imitanda igitur omnium bonorum inſtrumenta, vita & ſcientia tua ſubditis tuis ſit forma & regula, ut ſi quid in eis ex humana fragilitate reprehenſibile deprehenditur, intuitu ſanctæ converſationis tuæ ad rectitudinem ſinceritatis corrigatur; quibus ſic ſtudeas diſpenſationis jura moderari in corrigendis vitiis, ut zelo rectitudinis ferveas, & modum temperantiæ non excedas; &, ut paucis multa explicemus, quidquid in SS. Patrum dictis reperis, ad tuam, & eorum, qui tibi ſubduntur, utendum cenſeas ædificationem; quatenus documentis tuis inſtructi, atque boni paſtoris tecum valeant pertingere, & perpetuæ vitæ felicitatem percipere.

Adhortatio ad Alcherium Archiepiſcopum petita a conceſſione hujuſmodi.

Dat. die 16. Aprilis anno Dom. 1083. Pontif. Greg. anno x.

Datum Romæ XVI. Kal. Maji per manum Beniamin, fungentis vice Petri S. R. E. Presbyt. Cardin. & Bibliothecarii, anno Dominicæ Incarnationis MLXXXIII. Pont. vero Domini Greg. VII. PP. ann. X. Ind. VI.

## L I X.

Privilegium confirmationis bonorum, atque immunitatum Monaſterii Hirſaugienſis, quod ſub Apoſtolicæ Sedis protectione recipitur, injuncto onere annui cenſus.

*Ex Tom. I. Chronici Hirſaugienſis pag. 242.*

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto Filio Willelmo Abbati Monaſterii S. Aurelii in Hirſaugia, in Epiſcopatu Spirenſi ſitum, ejuſque ſucceſſoribus, in perpetuum.

Exordium.

CUM omnium Eccleſiæ filiorum ſaluti & ſecuritati Sancta Sedes Apoſtolica ex generali paſtoralis regiminis providentia cavere & conſulere debeat: tum vero alacrius & impenſius piæ intentionis & religioſæ devotionis vota ſuſcipere, ac ſalutifero effectui mancipare, neceſſe eſt, ut gratanter bonorum ſtudiorum petitionibus occurrat, & quæ ad laudem & gloriam divini Nominis ſunt inſtituta, auctoritatis ſuæ ſoliditate firmiter tenenda ſtabiliat. Unde & nos dilecti filii noſtri Adelberti de Calb laudabili deſiderio congaudentes, precibus ejus ſanctæ Sedi Apoſtolicæ humiliter directis acquieſcere decrevimus. & religioſe poſtulata efficaciter conceſſimus; qui æternæ retributionis amore ſuccenſus in prædio ſuo, quod dicitur Hirſaugia, Monaſterium a progenitoribus ſuis antiquitus conſtructum, nuper, amiſſa reſtituens, venuſte reparavit, & in uſus fratrum, inibi Deo ſervientium, pluribus poſſeſſionibus & reditibus adjectis largius ampliavit: quam ſuæ libertatis * inſtitutionem, ne impoſterum ulla perverſorum hominum audacia imminuere, aut violare præſumat, apoſtolicæ auctoritatis privilegio muniri, & ſanctæ Romanæ Eccleſiæ tuitione roborari, data annui aurei Bizantii penſione, poſtulavit; illud profecto conſiderans, quia dum a ſanctæ Matris Eccleſiæ fidelibus Beatis Apoſtolis Petro & Paulo honor, metus & obedientia exhibetur, quod eorum decreto, & nomine ſolidatum & roboratum fuerit, nullius everſionis illicita præſumptione quatiatur. Quam ob rem ibidem præfatum Monaſterium cum omnibus ſibi hoc tempore juſte pertinentibus & legaliter collatis, & deinceps quarumcumque perſonarum authentica traditione conferendis, ſub Apoſtolicæ Sedis tutela & protectione generaliter amplectimur, & ſub alis beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli, tibi, fili Wilhelme, tuiſque ſucceſſoribus, eliminata ac prohibita omni infeſtantium inquietudine, libere & abſolute poſſidenda, & regulariter atque utiliter ordinanda præſentis ſcripturæ teſtimonio confirmamus. Conſtitutionis quoque, immunitatis, & libertatis modos, quos præfatus Comes illuſtris Adelbertus ſcripto ſuæ tradtiionis inſeruit, & regio ſigillo imprimi curavit, ad poſteritatis cauthelam. & arcendos infeſtantium impetus diligenter obſervandos ſtatuimus, hos dumtaxat, qui canonicis ſanctionibus non obſiſtunt, ut nec permiſſis quilibet negligatur, nec de vetitis quodlibet irrogetur. Hæc igitur, quæ hujus præcepti decretique noſtri pagina continet, tam tibi, quam cunctis, qui in eo, quo es ordine locoque, ſucceſſerint, in perpetuum ſervanda decrevimus. Si quis vero Regum, Sacerdotum, Clericorum, Judicum, & ſæcularium perſonarum, hanc conſtitutionis noſtræ paginam agnoſcens, contra eam venire tentaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reumque ſe de perpetrata iniquitate divino judicio agnoſcat. Et niſi ea, quæ ab illo ſunt male ablata, reſtituat, vel digna pœnitentia illicite acta defleverit, a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Domini Redemptoris Jeſu Chriſti alienus fiat, atque in æterno examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ retribuitionis inveniant. Datum Romæ. (a)

Adelberti de Calb preces.

Monaſterium Hirſaugienſe a quibus fundatum.

* *forte* liberalitatis.

Sub Apoſtolicæ Sedis tutela recipitur.

Ejuſque regimen Abbatibus committitur.

Confirmatio Privilegiis omnibus ac libertatibus a d. Adelberto conceſſis, dummodo ſacris Canonibus non adverſentur.

Pœnæ contra violatores Paginæ hujus.

## L X.

Andaginenſe Monaſterium ſub Sedis Apoſtolicæ protectione recipitur, eique nonnulla oblata dona confirmantur.

*Ex Ms. S. Huberti edidit Martenne Vet. Script. & Monument. Collect. Tom. I. col. 513.*

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Chriſto filio Theoderico Abbati Monaſterii ſancti Petri ſanctique Huberti Andaginenſis conſtituti, ſuiſque ſucceſſoribus regulariter ibidem intrantibus, in perpetuum.

Quæ cura Eccleſiarum & Monaſteriorũ Summis Pontificibus ſemper fuerit.

NUlli fidelium eſt in dubio, quin Sedes Apoſtolica, quæ univerſalis Mater & omnium Eccleſiarum Princeps eſt, omnibus hoc jure

(a) Hucuſque Auctor Chronici. Diploma vero, in cujus calce antiquitate fortaſſe corroſos chronologicos caracthères ille non legit, nos datum putamus anno 1083. ut ex ejuſdem Monaſterii hiſtoria poteſt conjici.

jure, ac debita ſolicitudine præeſſe debeat, non ut eos tantum catholicæ religionis unitate concludat, ſed generali circumſpectione, etiam ab his, quæ extrinſecus promoventur, pro ſua auctoritate ſalvet & muniat. Inter quas tamen cum plures inveniantur, quæ ſpeciali & propria commendatione in tutelam ejuſdem Sedis Apoſtolicæ ſe contulerunt, ut ſpeciali charitate & ſtudio ſuæ Matris amplexæ uſquequaque ſecuriores, & liberiores ab omni infeſtatione conſiſterent: quas, ut dignum erat, ita Romana ſuſcepit Eccleſia, tantaque protexit undique diligentia, ut omnibus munimenta præſidii, nonnullis quoque gratiam conferret augendi. Cujus rei plurima nobis exempla ſanctiſſimi Viri reliquerunt, qui ante nos in illa, quam diximus, Apoſtolica Sede fulgentes, pro honore Eccleſiarum Dei, & exaltatione earum magis, quam pro vita aut ſalute ſua, ſoliciti fuerunt, ſuſcipientes Monaſteria, & venerabilia loca in patrocinium Apoſtolicæ defenſionis, & confirmantes ea propriis privilegiis; quatenus ex quotidiana tranquillitate ardentius in devotione divinę ſervitutis, & in omni bono proficerent. Qua in re quam pie, quam ſancte fecerunt, & illorum nobis oſtendit gloria, & in ipſius rei tam fructuoſa gratia; Nam cum Oratoria in pace & tranquillitate conſiſtunt, & eccleſiaſtica beneficia pauperes Chriſti nutriunt, tum vero laus Deo digne promitur, & remedia peccatorum, tam vivis quam defunctis impenditur. Unde nos in eadem Apoſtolica Sede non noſtris meritis, ſed divina locati gratia, ſuſcepti officii debitum conſiderantes, præfatum Monaſterium, cui tu, dilecte fili & prænominate Abba, præeſſe dinoſceris, tuo rogatu in tutelam Apoſtolicæ Sedis, & noſtram Succeſſorumque noſtrorum defenſionem ſuſcepimus, confirmanteſque, & corroborantes ſibi per præſentis paginam privilegii Eccleſiam S. Mariæ ſuper Auxonam ſitam: Eccleſiam S. Sulpicii ſuper Moſam: cæteraſque poſſeſſiones tam in villis quam Caſtellis, cæteriſque Eccleſiis, & terris cultis & incultis, ſeu in omnibus rebus mobilibus & immobilibus, quas nunc jure poſſidet. *Videntur hic deſiderari non pauca.*

Monaſterium Andaginenſe ſub protectione Sedis Apoſtolicæ ſuſcipitur; Eique bona omnia confirmantur.

---

## LXI.

Abbatibus Cluniacenſibus conceditur omnimoda juriſdictio ſuper Monachis & Abbate Monaſterii S. Benedicti ad Padum ejuſdem Ordinis.

*Ex Mabillon. in Append. ad Tom. V. Annal. Benedict.*

Gregorius Epiſcopus Servus Servorum Dei Hugoni venerabili Abbati Cluniacenſis Monaſterii, ſuiſque ſucceſſoribus, in perpetuum.

Exordium.

SUſcepti nos officii cura compellit, venerabilibus locis, & precipue his quæ proprii juris ſunt ſanctę Romanæ Eccleſiæ, talem noſtræ diſpenſationis adhibere diligentiam, ut in illis ea, maxime apoſtolicis privilegiis, & memorabili auctoritate firmentur, quę ad ſacrę eruditionis ſtudium, & ad religioſæ vitæ propoſitum, & diuturnam ſpiritalis gratiæ ædificationem potiſſimum valere noſcuntur. Quapropter de ſpiritali gubernatione & ſtatu Monaſterii ſancti Benedicti, conſiſtentis inter litora Padi & Larionis fluminum, hujuſmodi inſtituta ſancire, & confirmare dignum duximus, ut noſtra, quam ſemel impendimus, ſemper cum Dei adjutorio ſolicitudo vigilet: & ſicut in illo auctorum, a quibus conſtructum & Deo oblatum eſt, omni tempore devotio, fides vivit, & pietas, ita ad commune ipſorum, ac noſtræ devotionis meritum noſtra ibidem providentia, Deo diſponente, vivat, ac operetur auctoritas. Namque Monaſterium illud a Thedaldo illuſtri viro, patre Marchionis Bonifacii, conſtitutum eſt; traditum vero, & in proprium jus collatum beato Petro & ejus Apoſtolicæ Sedi, ſicut & aliqua alia Monaſteria tempore noſtri Pontificatus, a Mathilde filia ejuſdem Marchionis Bonifacii, quondam decreta & corroborata conſtitutione, ſicut etiam in aliis, quæ ad communionem & confirmationem ejuſdem loci fecimus, habetur privilegiis; ut inde per ſingulos annos beato Petro, & ejus Apoſtolicæ Sedi, in præſentia Romani Pontificis, aut ejus Archilegati, Romæ, aut ubi ipſe juſſerit, octo diebus ante vel poſt Kal. Maii, ideſt Romanæ unciæ auri in penſione reddatur. Verum quia tu, dilectiſſime frater, & Abbas venerande, ad regendum illud idem Monaſterium de Congregatione Cluniacenſis Monaſterii, cui Deo auctore præeſſe dignoſceris, fratrem Vidonem nobis donaſti, virum religioſum & prudenter edoctum, qui ibidem ſacræ Religionis formam atque doctrinam ſecundum regulam ſancti Benedicti, & veſtræ converſationis conſuetudinem, edoceret, & Deo auxiliante inſtitueret; ne hujus ædificationis veſtigia in poſterum deleantur, aut tui, frater ſpiritualis, germinis fructus per ſubrogationem alicujus extraneæ converſationis, & infęcundæ ſupplantationis aliquo deinceps tempore deficiat, vel occaſione depereat. curam illius loci tibi tuiſque ſucceſſoribus in perpetuum in noſtra vice committimus, ut in ejus gubernatione atque cuſtodia noſtræ ſolicitudinis, tu, omneſque ſucceſſores tui, & poteſtatem habeant, & ſtudium procurationis impendant. Decernimus etiam, ut obeunte ibi Abbate, veſtra ſemper provideat diligentia, quatenus idonea, & huic officio digna, in loco regiminis ſecundum regulam S. Benedicti perſona ſubrogetur. & quidquid in Monaſterio ad augumentum & obſervationem monaſticæ religionis inſtitui vel emendari oportuerit, veſtro ſemper magiſterio & diſpenſatione adminiſtretur: ſalva quidem in omnibus auctoritate Sedis Apoſtolicæ, cujus juris locus ille eſſe dignoſcitur: & cæteris, quæ de conſecratione Abbatis, & fratrum Monaſterii, necnon & aliorum ad id pertinentium, ſeu de reditione cenſus, poſtremo de omni ſtatu ejus in privilegiis, pro ſua ſtabilitate & ſpeciali munitione ſibi conceſſis, decreta ac ſtatuta firmavimus.

Monaſterium S. Benedicti ad Padum juris Sedis Apoſtolicæ.

Cenſus annuus ab eo Romanis Pontificibus ſolvendus.

Abbatis Cluniacenſis omnimoda juriſdictio ſuper Monachos & Abbatem Monaſterii hujus

Salva tamen jure Sedis Apoſtolicæ.

VICTOR

# VICTOR TERTIUS.

### PAPA CLVIII.

### ANNO ÆRÆ CHRISTI COM. MLXXXVI.




DEſiderius, ex Principibus Beneventanis, primum Monachus, mox Abbas Caſſinenſis, & S. R. E. Cardinalis Tit. S. Ceciliæ, fere vi adhibita (Caſſinum enim aufugerat) invitus ſemper ac renitens, in Diaconia S Luciæ die 24. Maii ann. 1086. electus eſt Pontifex, ac Victor Tertius appellatus; ſed nonniſi die 9. Maii ſequentis anni eccleſiaſtico more conſecratus, & in Apoſtolica Sede locatus eſt (a). Sedit in Pontificatu imperantibus, in Oriente Alexio Comneno, in Occidente Henrico IV. ab electione annum unum menſes iii. dies xxii. a conſecratione vero menſes iv. dies vii. (b). Obiit enim Caſſini die 16. Septembris anno 1087. ibique ſepultus eſt, primum in abſide Capituli Monaſterii: mox ſacra ejus oſſa ex antiquo ſepulcro in ſacellum B. Bertharii tranſlata ſunt anno 1515. ac demum ibidem ad altaris dexteram partem recondita. Vacavit Sedes menſ. v. dies xxvii. (c)

Confirmatio bonorum omnium ad Ravellenſem Eccleſiam ſpectantium.

Victor Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Chriſto filio Urſo Ravellenenſi Epiſcopo, in perpetuum. *Edidit. Ughell. Ital. Sacr. tom. I.*

QUandoquidem, ſuperna diſponente clementia, B. Petro Apoſtolorum Principi, ejuſque ſucceſſoribus, ubique gentium ordinandi, diſponendi, regendi, & gubernandi Eccleſias a Deo eſt conceſſa poteſtas; nos quoque pro modulo noſtro omnium Eccleſiarum ſollicitudinem habentes, hoc, quod noſtræ mentis arcano Dei miſeratio inſpiravit, jure diſponere, regere, & gubernare ſatagimus. Quocirca, piis votis juſtiſque poſtulationibus annuentes, concedimus tibi, frater & Coepiſcope noſter Urſe, tuiſque ſucceſſoribus in perpetuum, quicquid ad Ravellenſem civitatem, Epiſcopali dignitatis honore noviter inſignitam, vel pertinere ad præſens, vel quod etiam futuris temporibus juſte acquiſieritis, ut jure Epiſcopali habeatis, retineatis, & poſſideatis. Si quis autem vel Rex, vel Marchio, vel Dux, vel Princeps, vel Patritius, vel Comes, vel Vicecomes, ſeu aliqua magna parvaque perſona contra hanc noſtri decreti ſanctionem agere præſumpſerit, primo quidem a Chriſti Corporis & Sanguinis communione ſeparatus dep..... bis aut ter canonice compellatus fuerit, niſi ſatisfecerit, ſed.... malitia præſtiterit, eum excommunicatum & damnatum eſſe cenſemus. Damus autem tibi tuiſque ſucceſſoribus liberam poteſtatem in Diœceſi veſtra abſque alicujus con.... Criſma conficere, Eccleſias dedicare, Clericos ordinare, &, quicquid Epiſcopatus eſt ordinis, celebrare.

*Poteſtas ligandi & ſolvendi in Romanos Pontifices per Petrum derivata.*

*Bona omnia confirmantur ad perpetuum Epiſcoporum uſum.*

Datum Capuæ per manus.... Signienſis Epiſcopi, Romanæ vero Eccleſiæ Bibliothecarii, anno ab Incarn. D. N. J. C. MLXXXVII. anno vero primo Pontificatus D. Victoris III. Papæ Indic. X. *Dat. an. 1087. Pontif. Victoris anno I.*

(a) Hinc factum dixerim, a nonnullis *Sedis* vacationi fere duos annos attributos (ut in Ms. Bernardi Guidonis), a die ſcilicet obitus Gregorii PP. VII. ad Victoris conſecrationem numerandos: vel potius ad diem 17. Aprilis ann. 1087. qua die Victor, electiona ſua apud Capuam per Crucis & Purpuræ reſumptionem confirmata, Caſſini poſtmodum Paſcha celebravit.

(b) Ita Tertius ac ſequentes quinque ex Catalogis Critic. Baronian. præfixis, Treſque alii Vignoliani, quibus tamen M. iv. D. vii. ſolummodo inſcribitur, primo extremo a conſecrationis die ſumpto. Neſcio tamen, quo jure Leo Oſtienſis aſſerat, Victorem vixiſſe *in Sede Apoſtolica ab ipſo ſuæ electionis exordio anno uno*; quod quam computorum rationi contrarium ſit, nemo non videt.

(c) Sic legitur in Tertio ex Catalogis a Vignolio editis: Quartus vero, & Sextus ex Critic. Baron. præfixis, habent tantum M. v. D. xxv. excluſis fortaſſe extremis.

URBA-

# URBANUS SECUNDUS

## PAPA CLIX.

### ANNO ÆRÆ CHRISTI COM. MLXXXVIII.



OTto, ſeu Odo, in Provincia Remenſi natus, ipſaque in Eccleſia Remenſi educatus, antea Prior Monaſterii Cluniacenſis, mox a Gregorio VII. S R. E. Cardinalis, atque Oſtienſis Epiſcopus factus, & in Germaniam Legatus Apoſtolicæ Sedis miſſus, creatus eſt Summus Pontifex, ac conſecratus die 12. Martii ann. 1088. ac Urbanus Secundus appellatus. Sedit in Pontificatu, imperantibus, in Oriente Alexio Comneno, in Occidente Henrico IV. ann. xi. menſ iv. d. xviii. (a) Obiit enim Romæ die 29. Julii ann. 1099 & ſepultus eſt in Baſilica Vaticana. Vacavit Sedes d. xv. (b)

(a) Parva quidem ac contemnenda Catalogorum diverſitas, ex *Scriptorum incuria orta*.

(b) In e1. ex Catalogis Criticæ Baron præfixis legitur Ceſſ. Epiſc. d. xxv. Scriptoris certe negligentia, qui Denarium adjunxit. Notandum vero in diebus xv hoc modo aſſignatis utrumque juxta morem includi extremum.

## I.

Confirmatio bonorum, ac privilegiorum omnium Cluniacenſis Monaſterii, quod ſoli Apoſtolicæ Sedi ſubjectum declaratur: ejuſque Abbati Mitræ, Chyrothecarum, & Sandaliorum uſus conceditur.

*Ex Biblioth. Cluniac. Martini Marrier. col. 514.*

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, Hugoni ſanctiſſimo Abbati Cluniacenſi, ejuſque ſucceſſoribus in perpetuum.

*Exordium.*

CUM omnibus ſanctæ filiis Eccleſiæ ex Sedis Apoſtolicæ auctoritate & benevolentia debitores exiſtimus; venerabilibus tamen perſonis, atque locis, maxime, quæ Apoſtolicæ Sedi ſemper ſpecialius adhæſerunt, ac devotius, quæque ampliori Religionis gloria eminent, propenſiori nos convenit charitatis ſtudio impendere. Tibi ergo, ſanctiſſime & reverendiſſime, ac dilectiſſime frater, tam ex antiquæ Sedis Apoſtolicæ familiaritate, quam ex nobiliſſima tuæ tuique Cœnobii religionis reverentia, ſingularis a nobis debetur prærogativa dilectionis. Eſt præterea quod nos tibi non minus tuoque Monaſterio faciat debitores, quoniam per te Monaſticæ religionis rudimenta ſuſcepi. In tuo Cœnobio per ſecundam ſancti Spiritus gratiam ſum renatus, cui hactenus impenſiori gratia Romana Eccleſia dilectionis ac protectionis curam impendiſſe dignoſcitur. Quicquid igitur libertatis, quicquid immunitatis, quicquid auctoritatis tibi, tuiſque ſucceſſoribus, tuoque Cœnobio, per anteceſſorum noſtrorum privilegia conceſſum fuiſſe conſtat, nos quoque hujus noſtri decreti pagina conferimus, tradimus, confirmamus. Hoc inſuper adjicientes, ut Monaſterium ſanctæ Mariæ de Charitate, Monaſterium ſancti Martini de Campis apud Pariſios, Monaſterium ſancti Dionyſii apud Nongentum, S. Mariæ de Nazara, S. Gervaſii de Exis, S. Mariæ de Arulis, S. Petri de Campo-Rotundo, S. Geneſii in Elnenſi Epiſcopatu, S. Pauli in valle Olei, S. Mariæ de Cubaria, S. Mariæ de Salella, S. Mariæ de Toloſa, S. Trinitatis in Marciniaco, quod tu in alodio proprio ædificaſti, nunquam tuo, tuorumque Succeſſorum regimini ordinatione ſubtrahatur. Cætera vero omnia, quæ anteceſſores noſtri veſtro Monaſterio privilegia tradiderunt, nos quoque contradimus, atque firmamus. Moiſiacenſe ſane Cœnobium in ea, qua nunc eſt, in poſterum libertate permaneat, niſi forte Epiſcopus admiſerit, propter quod ejus debeat ditione privari. Quicumque autem melioris vitæ appetitu veſtrum voluerit advenire Cœnobium, libera tibi, tuiſque ſucceſſoribus facultas maneat, ſecundum tenorem regulæ S. Patris noſtri Benedicti eos ſuſcipere. Præterea decernimus, atque ſtabilimus, ne quis ultra Legatus, Romani Antiſtitis vices in veſtris partibus agens, abſque ipſius licentia vel præceptione buccam in vos, aut veſtra Monaſteria audeat aperire, vel niſi ad idipſum ſpecialiter dirigatur. Epiſcopis vero, in quorum Diœceſibus veſtræ ſunt facultates, omnino non liceat de veſtris Monachis aut Monaſteriis judicare: Salvo canonico illo jure, quod in eis hactenus habuerunt. Si quid autem cauſæ in eos habuerint, te, tuoſve ſucceſſores appellent. Quod ſi per vos lis nequiverit definiri, ad Sedem Apo-

*Urbani II. in minoribus cũ eſſet, vita monaſtica in Monaſt. Cluniacenſi.*

*Confirmatio privilegiorum omnium a ſummis Pontificibus eidem conceſſorum.*

*& Monaſteriorum, quæ in alodium ab eodem adepta ſunt;*

*Idem de Moiſiacenſi Cœnobio, habito tamen prius Epiſcopi diœc. conſenſu:*

*Facultas conceditur monaſticum habitum cuicumque impertiendi.*

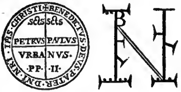
*Ipſis Legatis Apoſt. Sedis cujuſcumque juris exercitium in rebus Monaſterii denegatur:*

*Sicut etiam Epiſcopis, ſalvo jure, quod a canonibus datur.*

*Lites, Abbatis vel Sedis Apoſtolicæ judicio definiendæ.*

Apoſtolicam referatur, ejus ſolius, vel Legati ejus judicio definienda. Tibi plane peculiari devotione concedimus, ut in proceſſionum Miſſarumque ſolemnibus mitra utaris Epiſcopali. In præcipuis vero feſtivitatibus, ideſt in quinque, quas præcipuas habetis: & in Theophania: & in Aſcenſione: nec non & in Dedicatione veſtræ Eccleſiæ, Dalmaticam, Chyrothecas, & ſandalia induaris. Et hoc ad tuæ Religionis evidentiam, atque oſtenſionem noſtræ peculiaris dilectionis, quam ex Sede Apoſtolica magis meritis exigentibus promereris. Tuam de cætero condecet ſanctitatem, quemadmodum ab Romana Eccleſia ſpecialius honoratur, ita ejuſdem Eccleſiæ ſervitiis & utilitatibus ſingulariter inſudare: quatinus, & hactenus vobis ab eadem Eccleſia conceſſa ſtabili tenore permaneant, & dignius veſtrum ſit Cœnobium in futuro majoris præmia gloriæ adipiſci.

*Eidem Mitra, Dalmaticæ, Chyrothecarum, & Sandaliorū uſus conceditur.*




Datum Romæ per manus Johannis Diaconi ſanctæ Romanæ Eccleſiæ, proſignatoris Domni Urbani II. Papæ, Kal. Novembris, Indictione XI. Anno Dominicæ Incarnationis MLXXXVIII. Pontificatus vero ejuſdem Domni Urbani Papæ primo.

*Dat. die 1. Novembris anno Domini 1088. Pontif. an. 1.*

---

## II.

### Bantino Monaſterio a ſe conſecrato nonnulla Urbanus PP. concedit Privilegia, atque exemptiones.

*Ex Concil. Tom. xii. col. 713.*

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, univerſitati Chriſti fidelium notum in perpetuum.

*Exordium.*

Divinæ miſerationis intuitu, cujus munere, licet immeriti, catholicæ Eccleſiæ præſidemus, & univerſæ fidelium poteſtates conſiſtunt, condecet Apoſtolicæ Sedis piam ſolicitudinem, & benignamPrincipum magnificentiam, Eccleſiarum debitam curam gerere, & pro earum pace & quiete cum omni diligentia miſericorditer inſudare; quatenus, id divina operante clementia, quique jura ſua æquo moderamine poſſidentes, prælati ſimul & ſubditi pariter attingere valeant ad promiſſa fidelibus gaudia ſempiterna. Nos itaque in Caſſino monte filiorum noſtrorum Rogerii ducis, & Boamundi fratris ejus, & Urſonis Abbatis, precum inſtantia fatigati, cum multitudine confratrum noſtrorum Epiſcoporum ad conſecrandumBantinumMonaſterium in honore Dei Genitricis conſtructum eodem auxiliante pervenimus; cumque opitulatione Domini conſecrationibus ejus noſtris devotis manibus rite peractis, eorumdem virorum illuſtrium & ſuorum Comitum & Baronum interventionibus piis, ad ſummam ejuſdem libertatem ſecuritatem & pacem a Monaſterio ipſo, & Eccleſiis ejus, & rebus ac locis omnibus ſuis, habitis & habendis, omnia epiſcopalia jura, & publicas omnes exactiones apoſtolica auctoritate generali perpetua conſtitutione excluſimus; Attamen a ſola tantum Acherontina Eccleſia ſanctæ Anaſtaſiæ, intra muros civitatis conſtructa, Acherontino Archiepiſcopo annis ſingulis unam auri unciam ſuſcipere indulgemus. Hæc interea irrefragabiliter ſtatuentes, ut Chriſma, Oleum ſanctum, Conſecrationes altarium ſeu baſilicarum, Ordinationes Clericorum ſuorum, & cætera ſpiritualia ſacramenta, ab Epiſcopis Diœceſanis, vel quibuſcumque Catholicis, Bantini Monaſterii Fratres accipiant; qui mandato Apoſtolicæ Sedis, & auctoritate ſuffulti, faveant, & eiſdem petentibus Fratribus eadem ſacramenta gratis & ſine aliqua pravitate exhibeant. Inſuper autem beati Petri Apoſtolorum principis auctoritate ſancimus, ut omnes cujuſcumque conditionis homines, clericos, & laicos, qui in morte vel in vita ad præſcriptum Monaſterium, & Eccleſias ejus, & loca cum rebus ſuis tranſire, aut in ſuis Domibus commorantes, quælibet bona temporalia ſua eleemoſynarum largitione conferre voluerint, nullius contradictio inhibeat; & iiſdem quæcumque contulerint, patrocinio Apoſtolicæ Sedis iidem Fratres quiete, & generaliter libera, perpetuo poſſidebunt.

*Monaſterium Bantinum ab Urbano PP. dicatum.*

*Ac libertatibus, & exemptionibus donatum.*

*Cum Decreto tamen, ut ejus Monachi a Diœceſanis Epiſcopis Sacramenta accipere teneantur.*

*Futuræ quoque donationes omnes eidem confirmantur.*

Decernimus etiam, ut nulli omnino hominum ſint, qui præfatum Monaſterium temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, minuere, vel ablatas retinere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare, omni titulo ſuper ea re quarumlibet oppoſitionum ſemper excluſo. Indulgemus autem eis hæc omnia, Apoſtolicæ Sedis paterna pietate inducti, & confratrum noſtrorum diſcreto conſilio, & prædictorum Virorum nobilium ſtrenuo interventu; & quia Monaſterium ipſum poſt introitum Nortmannorum cum intrinſeca ſui expoliatione, & locorum ſuorum miſerabili depopulatione, cum ſacrilegis uſurpationibus Epiſcoporum, innumera lugenda detrimenta & indigna ſuſtinuit, quæ breviatim in privilegio Comitis Amici notantur; talibus ergo rationibus apertis commota viſcera pietatis Apoſtolicæ Sedis, Monaſterium idem cum rebus omnibus ſuis habitis & habendis, tamquam B. Petri poſſeſſionem, cujus eſt & jus & proprietas, a juribus univerſis atque ſervitiis cujuslibet dignitatis vel ordinis omnium hominum, anathematis gladio digne ſubtrahunt, & defendunt. Ad indicium autem perceptæ hujus a Romana Eccleſia libertatis per annos ſingulos auri unciam nobis noſtriſque ſucceſſoribus ejuſdem Monaſterii Abbates perſolvent.

*Solitæ concluſiones.*

Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica ſæculariſve perſona hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, niſi reatum ſuum digna ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat; atque in extremo examine divinæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti; quatenus

& hic

& hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem prçmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. (a)

### I I I.

De reparatione Eccleſiæ Tarraconenſis, cujus favore ea impendi conceditur, quæ neceſſaria forent ituris in Hieruſalem, vel in alias partes.

*Ex Cartulario Eccleſiæ Tarraconenſis edidit Baluzius in Appendic. Marc. Hiſpan. n. CCCIII*

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, cariſſimis filiis. Berengario Barchinonenſi Comiti, ac Marchioni Ermengaudo Urgellenſi, Bernardo Biſuldunenſi Comitibus, omnibuſque Tarroconenſis, & Barchinonenſis Provinciæ Epiſcopis, Vicecomitibus, & cæteris nobilibus & potentibus ſive laicis, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Series facti.

Dilectiſſimus & reverentiſſimus frater noſter Berengarius Auſonenſis Epiſcopus, devotione & labore maximo ad Apoſtolorum limina veniens, diu nobiſcum moratus eſt: cujus nos prudentia, & bonis moribus, ut dignum eſt, delectati, privilegia, quibus ſua, videlicet Tarraconenſis Eccleſia per Romanam Eccleſiam donata eſt, diligenter inſpeximus; & quod ad nos eſt, eamdem Eccleſiam tum pro Sanctorum reverentia, tum pro prædicti fratris noſtri dilectione, prout juſtitia exegerit, honorare & exaltare optamus. Quia igitur corporalia ſpiritualibus, temporalia æternalibus, cçleſtibus, dignum eſt, terreſtria famulari; hortamur & obſecramus in Domino prudentiam veſtram, ut ſumma ope nitamini Tarraconenſis urbis ſtatum eatenus reparare, quatenus ibi Cathedra haberi poſſit Epiſcopalis. Vobis ergo in pœnitentiam peccatorumque remiſſionem mandamus, ut potentia & divitiis veſtris in reſtitutionem ejuſdem Eccleſiæ devotiſſime & intentiſſime deſudetis. Eis autem, qui vel in Hieruſalem vel in partes alias pœnitentię ſpiritu vel devotionis ituri ſunt, ſuademus. totam illam viæ & ſumptus operam reſtitutioni Eccleſiæ Tarraconenſis impendere: quatenus auxiliante Domino, & Cathedra inibi tuto habeatur Epiſcopalis, & civitas eadem, Saracenorum oppoſita popolis, in murum & antemurale Chriſticoli populi celebretur: quibus eamdem ex Dei miſericordia indulgentiam pollicemur, quam promererentur. ſi in dictæ viæ prolixitatem explerent. Nos ſiquidem, ſi veſtræ bonæ voluntatis effectum, & ferventis ſtudii ſolicitudinem cognoverimus, prędicto fratri noſtro, & Tarraconenſi Eccleſiæ, quæ ad antiquam ejus dignitatem ſpectant, libentiſſime impendemus, & corporalia veſtra ſpiritualibus infuſis proſequemur: ſalva tamen Narbonenſis Eccleſiæ juſtitia. Si enim Romani auctoritate privilegii Tarraconenſem provinciam canonice vendicare Narbonenſis Antiſtes nequiverit; nos omni querela liberi, Tarraconenſi Eccleſiæ jus ſuum reſtituere, & fratri noſtro Berengario pallii dignitatem conferre non prætermittemus, prout mereri ſtudia veſtra videbimus. Iterum iterumque vos, cariſſimi filii, admonemus, ut fratrem noſtrum Berengarium in reſtitutionem Tarraconenſis Eccleſiæ adjuvetis; quatenus & in præſenti gloriam, & in futuro vitam percipiatis æternam. Porro ſi noſter ad vos Legatus Domino annuente pervenerit, ei pro Sedis Apoſtolicæ reverentia debitam obedientiam exhibere curate. Datum Romæ Kal. Julii per manus Iohannis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis, & Cancellarii, anno ſecundo Domni Urbani Papæ II. Indictione duodecima.

Adhortatio ad eos, quibus hæ datæ ſunt litteræ, ad procurandā Tarraconenſis Eccleſiæ reſtitutionem.

Eam procurantibus eadem indulgentia conceditur, ac ſi ad ſacra loca pergerent.

Dat. die 1. Julii anno Domini 1089. Pontif. Urbani anno 2.

(a) Baronius, qui Privilegii hujus exemplar edidit hoc anno 1088., hæc præmittit: Caſſini cum eſſet Urbanus Papa, Rogerius & Boamundus viſitarunt eum unà cum aliis ſuis Comitibus & Baronibus, & cum ais Urſo Abbas Bantini Monaſterii: quorum precibus rogatus in Apuliam ſe contulit unà cum ipſis ad dedicationem Eccleſiæ S. Mariæ ejuſdem Monaſterii Bantini, qua a ſe dedicata idem Urbanus Papa munivit ipſum Monaſterium Privilegio. Ex his patet, cui tempori hocce Diploma ſit conſignandum. Enarrato vero Privilegio, ac poſt verba illa *Amen. Amen.* hæc ſubdit - Sequebantur iſta ſubſcriptiones, atque ſigilla. Porro Pontificium ſignum, in quo Apoſtolorum nomina, & a tergo imagines plumbo fuſæ habentur, cum ejuſmodi in extimo circulo inſcriptione legitur: BENEDICTUS DEUS, ET PATER DOMINI NOSTRI JESU CHRISTI.

### I V.

Confirmatio Barenſis Archiepiſcopatus, bonorumque, ad eam Eccleſiam ſpectantium.

*Ex Baron. ad ann. 1089.*

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, cariſſimo Fratri Heliæ Archiepiſcopo ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Quia noſtris temporibus Eccleſiam, quam Deo auctore regis, frater chariſſime, Barenſem (quæ Canuſina dicitur) Omnipotens Deus beati Confeſſoris ſui Nicolai corpore viſitare dignatus eſt: nos auctore Deo, Apoſtolorum Petri Paulique Vicarii, propter eccleſiaſtica negotia exequenda in Apuliæ provinciam deſcendentes, chariſſimorum filiorum Romanæ Eccleſiæ Rogerii Ducis, & fratris ejus Boamundi, atque veſtris deprecationibus invitati, civitatem veſtram pro Beati Confeſſoris Nicolai dilectione præcipua viſitavimus; cum magna undique convenientis populi frequentia, lætitiaque beati Nicolai Reliquias in locum parati adyti conferentes, contra morem noſtræ Romanæ & Apoſtolicæ Eccleſiæ te, dilectiſſime frater in Sede propria conſecravimus, beati Nicolai reverentia, & tui populi dilectione devicti. Te igitur in ſpecialem Romanæ Eccleſiæ filium amplectentes amoris intimi brachiis, tuamque, cui Deo auctore præſides, Barenſem (quæ & Canuſina habetur) Eccleſiam exaltare, & populum tuum tam temporaliter, quam æternaliter glorificare, largiente Domino, & favente juſtitia, cupientes, confirmamus tibi præſentis paginæ auctoritate integrum Barenſem, (qui & Canuſinus eſt) Archiepiſcopatum, ut tu tuique ſucceſſores Epiſcopali jure illum regas, diſponas, atque poſſideas: ſalva Romanę auctoritate Eccleſiæ, quę inſtituente Domino, Eccleſiarum omnium Princeps eſt, cuique ut Matri ſumma debet ab univerſis reverentia exhiberi. Abſque præjudicio ergo juſtitiæ quarumlibet Eccleſiarum, ſequentes tenorem, qui noſtrorum continetur privilegiis prædeceſſorum, Barenſis, ſive Canuſinæ Eccl. poſſeſſiones, ſive diœceſes tibi tuiſque ſucceſſoribus perpetuo poſſidendas regendaſque contradimus: hæ autem ſunt Canuſia:

Bi-

Corpus Beati Nicolai in Eccleſia Barenſi.

Urbanus PP. in Apuliam veniens,

Corpus idem Barium translatum recondit,

& Epiſcopum ſua manu conſecrat.

Bona ad Barenſes Epiſcopos ſpectantia confirmantur:

quæ ſint bona hujuſmodi, ſeu etiam Eccleſiæ Barenſi ſubjectæ.

Digitized by Google

Bitrictum, Bitontum Midunium, Juvenatium, Melficta, Rubum, Tranum, Cauna, Minervinum, Aquatecta, Mons, Meliorus, Lavellum, Rapulba, Melphis, Bitalbis, Salpi, Cuperſanum, Palimarum, ſimul & cætera, quæ intra marini litoris ora ſita eſſe cognoſcuntur. Hæc vero, & alia municipia, ſive civitates prædictis Civitatibus adjacentes, ſive longe poſitę, ſed ad eas pertinentes, confirmamus vobis; & omnes fundos, & caſales, una cum caſis, & vineis, cum ſervis & ancillis, cum maſſis & maſſaritiis, atque molendinis, cum portibus, & montibus, & pratis, ſimul cum plebibus ſive Eccleſiis, cum omnibus titulis, ſive Cappellis ſuis, ſimul etiam cum Monaſteriis virorum, ſeu fœminarum, Græcis, aut Latinis cum univerſis Ordinibus Eccleſiaſticis, & quicquid honoris, poſſeſſionis, ſeu dignitatis per legalem largitionem, & juxta conceſſionem antiquitus tenuiſſet, & quicquid juſtitiæ non contradicit, & antiquitus ſuperadditum eſſe probatur, & in futurum juſte poterit Barenſis & Canuſina Eccleſia adipiſci. Atque hujuſmodi privilegia præſenti auctoritatis noſtræ decreto indulgentes ſtatuimus, nullum Regum, vel Imperatorum, Antiſtitum, nullum quacunque dignitate præditum, vel quemquam alium audere minuere, alienare, ſive ſuis uſibus applicare de iis, quæ eidem Eccleſiæ a quibuslibet hominibus de proprio jure jam donata ſunt, vel deinceps Domino favente donari contigerit. Præterea fraternitati tuæ pallii uſum ex more concedimus, ut eo inter Miſſarum ſolemnia iis dumtaxat Feſtivitatibus utaris, videlicet: Nativitate Domini, ſancti Stephani, Epiphania, Cœna Domini Reſurrectione, Aſcenſione, Pentecoſte, ſancti Joannis Baptiſtæ, Natalitiis Apoſtolorum, & tribus Feſtivitatibus ſanctæ Mariæ, feſtivitatibus ſanctorum Nicolai & Sabini, feſtivitate Omnium Sanctorum, in annuo Ordinationis tuæ die, in Ordine Epiſcoporum ſeu cæterorum Clericorum, in Conſecratione etiam Eccleſiarum, in tranſlatione etiam Dom. Confeſſoris Nicolai. Hortamur itaque fraternitatem tuam, ut honor tantæ dignitatis, ſupplementum utique totius Sacerdotalis Ordinis, moribus tuis conveniant; & non ſolum exteriori homini tuo decorem præſtet, & gratiam, ſed & interiorem quoque multiplici virtute corroboret. Siquidem iſta ſunt pallii: omnium virtutum ornamenta cum ſint neceſſaria, inſeparabiliter tamen charitas, quæ omnes ſuperexcedit, hac pollentem dignitate comitari convenit. Ad imitanda igitur omnium bonorum inſtrumenta, vita & ſcientia tua ſubditis tuis ſit forma & regula, ut ſi quid in eis ex humana fragilitate reprehenſibile deprehenditur, intuitu ſanctæ converſationis tuæ ad rectitudinem ſinceritatis tuæ corrigatur. Quibus ſic ſtudeas diſpenſationis jura moderari, ut in corrigendis vitiis & zelo rectitudinis ferveas, & modum temperantiæ non excedas; & ut multa paucis explicemus, quicquid in ſanctorum Patrum dictis repereris, ad tuam, & eorum, qui tibi ſubduntur, utendum cenſeas ędificationem, quatenus documentis tuis inſtructi, atque boni Paſtoris veſtigia conſecuti, ad Regnum ſummi Paſtoris tecum valeant pertingere, & perpetuæ vitæ felicitatem Domino annuente percipere. Amen.

Decretum immunitatis.

Pallium Helia Archiep. conceditur.

Adhortatio ad eumdem.

Datum apud Barium per manus Joannis Diaconi, anno Dominicæ Incarnationis milleſimo octogeſimo nono: anno vero Pontificatus Domini Urbani Papæ II. Indictione XIII. nono Octobris.

Dat. die 9. Octobris ann. Domini 1089. Pontif. anno II.



---

## V.

Conſtitutio ad Ghicardum * Epiſcopum Conſtantienſem, qua excommunicationem in Henricum Regem, & Ravennatem hæreſiarcham, a Gregorio VII. latam, confirmat, & in eorum Sectarios; inde, quæ agenda in Clericos ab Epiſcopis excommunicatis ordinatos, conſtituit.

* leg. Gebehardum.

Ex Labbe To. X Concil. pag. 414 Hanc deſcripſerat P. Jacobus Sirmondus ex Codice Atrebatenſi.

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, Ghicardo Conſtantienſi Epiſcopo ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Quia te ſpeciale poſt Deum manuum noſtrarum opus eſſe perpendimus, & quia ſpecialem in te religionis gratiam eſſe cognoſcimus, idcirco te ſpecialiter adjuvare, tuiſque neceſſitatibus ſpecialiter ſubvenire Domino annuente ſatagimus.

Ghicardo opem pollicetur.

§.1. Quæſtiones autem, quas tuis literis ſignificaſti veſtris in partibus agitari, apud nos ſatis frequenter noveris commoveri, Fratrum itaque noſtrorum communicato conſilio, diuque excommunicationis quæſtione tractata, ſancti Prædeceſſoris noſtri Gregorii ſententiam confirmantes ita eam Deo inſpirante determinavimus.

Propter quæſtiones in partibus Ghicardi agitatas excommunicationis Prædeceſſoris Gregorii ſententiam confirmans;

§.2. Primo ſiquidem gradu, Ravennatem hæreſiarcham Romanæ Eccleſiæ invaſorem, cum Henrico Rege ejuſdem perverſitatis capite, ab omnibus Eccleſiæ Catholicæ membris alienum & excommunicatum eſſe cenſemus:

Ravennatem Hæreſiarcham cum Henrico Rege excommunicat.

§.3. Secundo eos, qui armis, pecunia conſilio, aut obedientia, eccleſiaſticos maxime honores ab eis aut eorum fautoribus accipiendo, eorum nequitiæ adminiculum ſubminiſtrant.

Eorumque fautores.

§.4. Eos igitur principaliter anathematis vinculis adſtringentes, in tertio gradu communicantes eis nos quidem non excommunicamus; Sed quia ipſi ſe eorum communione commaculant, in noſtram eos ſocietatem nequaquam ſine pœnitentiæ ultione, & abſolutione recipimus. Sanctis quippe Canonibus cautum conſtat, ut qui excommunicatis communicaverit, excommunicetur.

Eis vero communicantes non excommunicat, ſed in ſuam communionem nequaquam ſine pœnitentiæ ultione recipit.

§.5. Ipſius tamen pœnitentiæ atque abſolutionis modos ea moderatione diſcrevimus, ut quicumque ſeu ignorantia, ſeu timore, ſeu neceſſitate negotii cujuſque maximi, & maxime neceſſarii eorum ſe convictu, ſalutatione, oratione, oſculove contaminaverit, cum minoris pœnitentiæ, abſolutioniſque medicina ſocietatis noſtræ participium ſortiatur.

Quicumque ignorantia, timore &c. ſe convictu, ſalutatione, &c. contaminaverit cum minoris pœnitentiæ medicina, in ſocietatem admittitur.

§.6. Eos vero, qui aut ſpontanee aut negligenter inciderint, ſub ea volumus diſciplina cohercione ſuſcipi, ut cœteris metus incutiatur; cujus diſciplinæ moderamina, quod ad tuam curam ſpectat, nos tuæ providentiæ, prout oportere videris, pro temporis & perſonarum competentia ſervanda committimus.

Eos, qui ſpontanee aut negligenter inciderunt, ſub diſciplinæ cohertione ſuſcipi jubet.

§.7. Porro de Clericis, qui ab excommunicatis ſunt Epiſcopis ordinati, needum quidem ſententiam ferimus, quia generalis mali contagium generalis Synodi eſt cauterio comburendum; tuæ tamen fraternitati hoc reſpondemus ad præ-

Clericos ab excommunicatis Epiſco-

I ſens

pis ordinatos in ordinibus, quos acceperunt, manere permittit.

ſ.ns, ut ab excommunicatis, quondam tamen Catholicis, Epiſcopis ordinatos, ſi quidem non ſimoniace ordines ipſos acceperint, etſi Epiſcopos ipſos non ſimoniacos eſſe conſtiterit, ad hoc ſi religioſa eorum vita, & doctrinæ prærogativa viſa fuerit promereri, pœnitentia indicta, quam congruam duxeris, in ipſis, quos acceperint, ordinibus manere permittas.

Sed ad ſuperiores ordines aſcendere non concedit.

§.8. Ad ſuperiores autem aſcendere non concedimus, niſi neceſſitas & utilitas maxima flagitaverit, & ipſorum ſancta converſatio promeruerit; & hoc tamen ipſum rarius cum cautela eſt præcipua concedendum.

Presbyteros Diaconos, ac Subdiaconos, in crimen lapſos, Canonum cenſuræ ſubmittit.

§.9. De Presbyteris, Diaconis, ac Subdiaconis, qui poſt acceptum ordinem in aliquo crimine lapſi fuerint ſive palam ſive clam, conſtat quidem Canonum cenſura ab eccleſiaſticis eos officiis inhiberi;

Guichardi providentiæ committit utrum eorum aliqui, qui tamen infamiæ nota non fuerint aſperſi, ſuos gradus recuperare debeant.

§.10. Tuæ tamen providentiæ, diſcretionique committimus, utrum eorum aliqui, qui tamen infamiæ notis non fuerint aſperſi, neceſſitate Eccleſiæ urgente, & ipſorum ſancta converſatione promerente, in ſuis gradibus recuperari debeant.

§.11. Hoc autem ſecundum indulgentiam dico non ſecundum imperium, ut veſtra major veſtris in partibus contra hæreticos habeatur auctoritas:

Qui in lege morte mulctantur, occupatos criminibus, ab omni Altaris miniſterio ſequeſtrat.

§.12. Salva tamen auctoritate communi, & ſanctorum Patrum decretalibus inſtitutis.

§.13. Si quem vero, quod abſit, aut poſt pœnitentiam acceptum, aut ante acceptum officium contigerit peremptorio quolibet eorum, quæ in lege morte multantur, ſive clam ſive palam occupatum crimine inveniri: eos maxime, qui adhuc mundo vivunt, ab omni eos altaris miniſterio ſequeſtramus.

Poſt nulli laico liceat honorem Clericatus adipiſci.

§.14. Sicut enim pœnitentiam agere cuiquam non conceditur Clericorum, ita & poſt pœnitudinem ac reconciliationem nulli unquam laico liceat honorem Clericatus adipiſci, vel Clerico ad altiores ordines promoveri; quia quamvis ſint omni peccatorum contagione mundati, nulla tamen debent gerendorum Sacramentorum inſtrumenta ſuſcipere, qui dudum fuerint vaſa vitiorum.

Epiſcopalem ditionem Gebehardo in Inſula Augienſi concedit.

§.15. Sane Inſulam Augiam ſub jure ditionis B. Petri ac Romanæ Eccleſiæ conſtat ſpecialiter contineri. Sed, quia eorum privilegium, quod a Romana Eccleſia obtinent, non ſatis meminimus, cauſam facile determinare non poſſumus: ſalva tamen ejuſdem privilegii auctoritate, tibi ſingulariter in Clerum & Populum illic habitantem (præter Monachos) omnem concedimus Epiſcopalis regiminis poteſtatem.

§.16. Cæterum, ut in eodem Cœnobio Abbatem Catholicum regulariter vice noſtra præſtituere ſtudeas, tuæ obedientiæ imperamus.

§.17. Nec ſolum in eo, ſed ut in S. Galli Cœnobio, & in cæteris, ſi quæ ſunt propriis Abbatibus deſtituta, noſtra fretus auctoritate cum conſilio, quorum intereſſe cognoveris, Abbates eligere, atque electos conſecrare procura.

Idem etiam de Auguſtinenſi, & Curienſi Epiſcopatu, aliiſque vicinis regionibus ſtudendum injungit.

§.18. Idem etiam tibi ſtudendum de Auguſtinenſi & Curienſi Epiſcopatu injungimus, nec non & de cæteris, ad quæ Patavienſis Epiſcopus advocari vel adeſſe nequiverit; & ipſi enim, quemadmodum & tibi, Saxoniæ, Alemanniæ, ac cæterorum, quæ prope ſunt regionum, vice noſtra procurationem injunximus, ut ordinationes improbandas improbetis, roborandas roboretis; & quicquid eccleſiaſtici negotii diſponendum fuerit, communicato religioſorum virorum conſilio diſponatis, quo ad uſque privatiorem annuente Domino Legatum Sedis Apoſtolicæ ſuſcipere valeatis.

Hortatio Paſtoralis.

§.19. Vos, quia Dei zelo fervetis, & ſcientia præcellitis atque doctrina, omni cura atque ſolicitudine utilitatibus eccleſiaſticis inſudate; Scientes, quoniam & nos in hoc tempore veſtris libentiſſime utilitatibus annuemus, & operam dabimus. Laboribus autem Romanæ Eccleſiæ communicare, opis noſtræ auxilio ſublevare nullo modo pigri ſitis.

Benedictio Apoſtolica.

§.20. Benedictionum ſuarum vos omnipotens Deus ubertate perfundat, incolumes cuſtodiat, & ad vitam perducat æternam.

Data die, Aprilis.

Data Romæ XIV. Kal. Maii. (a)

---

(a) Laudatus Baronius initio anni 1089., quo decretatam ab Urbano Papa Legationem in Germaniam Gebeardo Conſtantienſi Epiſcopo, Bertholdi Conſtantienſis, (qui Chronicon ſui temporis ab anno 1053. ad annum 1100. ſcripſit) verbis utens hæc ſubdit: Dominus Papa Urbanus his temporibus, *anno ſcilicet præſenti*, Romæ in Inſula, quæ inter duos pontes ſita eſt, morabatur, decretalemque Epiſtolam venerabili Gebeardo Conſtantienſi Epiſcopo decimo quarto Kalendas Martii direxit, in qua Epiſcopalem poteſtatem ſuper Clerum, & populum Augienſis Inſulæ, præter Monachos, conceſſit, data etiam authoritate, ut Abbatem ibi vice ſua ordinaret; item & apud Auguſtam ſive Curiam Epiſcopos conſtituere procurarat. Nempe in tota Alamannia, Boaria, & Saxonia, & aliis vicinis regionibus, prædicto Gebeardo Epiſcopo vicem ſuam commiſit, ut ordinationes improbandas improbaret, roborandas roboraret. Sententiam quoque anathematis a prædeceſſore ſuo Gregorio Papa promulgatam ea diſcretione confirmavit, ut in primo gradu Ravennatem hæreſiarcam cum Henrico Rege anathematizaret: In ſecundo gradu eorum fautores, qui eiſdem, armis, pecunia, conſilio, obedientia, faverent, quique ab eiſdem, & ab eorum fautoribus eccleſiaſticos ordines & honores acciperent: In tertio autem gradu eorum communicantes poſuit, quos etſi non excommunicaret, adeo tamen eos externa communione commaculatos aſſeruit, ut in catholicam ſocietatem ſine abſolutione & pœnitentia recipi non deberent, videlicet, qui excommunicatis ſalutatione, oſculo, oratione, convictu & ignorantes communicaſſent. Ordinatos vero in excommunicatione, ſed non ſimoniace ab Epiſcopis quondam catholice ordinatis, ut in adepto Ordine perſiſterent ſine promotione permiſit, ſi tamen hoc eorum probitas, & Eccleſiæ utilitas flagitare videretur. Aliquantum etiam ad ſuperiores Ordines promoveri conceſſit, ſed hoc rariſſime, & cum ſumma neceſſitate. Hæc de Epiſtola Synodali ad Gebeardum Conſtantienſem Epiſcopum. Ex Synodo enim ſcriptam eſſe patet ex ejuſdem Fragmento ab Ivone recitato. Pergit vero Bertoldus, Gubertus autem hæreſiarches, ejuſque complices in parte Regis eorum Henrici, anathematicas ordinationes facere non ceſſarunt, ipſaſque ſuis ſectatoribus nonnisi cariſſime venditas impenderunt. Unde & malum excommunicationis in tantum propagatum eſt eo tempore, ut catholici vix ſe ab eorum contagio poſſent illæſos cuſtodire. In Theutonicis partibus quatuor Epiſcopi in catholica communione perſtiterunt, videlicet VVirceburgenſis, Patavienſis, VVormatienſis, Conſtantienſis, ſed & Merenſis Epiſcopus, quorum confortamento reliqui Catholici ſchiſmaticis a principio reſtiterunt. Quod autem ad legationem decretam Gebehardo Conſtantienſi Epiſcopo ab Apoſtolica Sede pertinet, non prætereamus illud, quod idem Legatus ad perferendas literas ad Urbanum PP. uſus eſt nuncio, viro magnæ virtutis Egenone, qui poſtea fuit Abbas S. Udalrici Auguſtæ Vindelicorum; hic enim fidelis miniſter ſic juſſus, mutato monaſtico habitu, in eo miniſterio ſapienter aluſit ſchiſmaticos ita teſtatur Udeſcalcus ejus comes peregrinationis, dum res ab eo geſtas enarrat.

·Con-

## V I.

**Confirmatio Erectionis Canonicæ S. Mariæ in Rettenbach, quæ ſub Apoſtolicæ Sedis protectione recipitur: confirmatiſque bonis omnibus ad eam ſpectantibus, nonnulla eidem conceduntur privilegia.**

*Edidit Hundius Hiſt. Saliſburgen. T. iii. pag. 99.*

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, chariſſimo filio Udalrico Præpoſito Canonicæ, quæ in loco Raitenpuech ad honorem S. Dei Genetricis & Virginis Mariæ ſita eſt, ejuſque ſucceſſoribus canonice ſubſtituendis, in perpetuum.

*Poteſtas Pontificia per Petrum derivata.*

*Matth. XVI. 19.*

*Sicut infallibilitas.*

*Luc. XXII. 32.*

*Pſalm. xvi. 3.*

Poteſtatem ligandi atque ſolvendi in cœlis & in terra, B. Petro ejuſque ſucceſſoribus auctore Deo principaliter traditam, illis Eccleſia verbis agnoſcit, quibus Petrum eſt Dominus allocutus: Quæcumque ligaveris ſuper terram, erunt ligata & in cœlis; & quæcumque ſolveris ſuper terram, erunt ſoluta & in Cęlis. Ipſi quoque & propriç firmitas, & alienæ fidei confirmatio eodem Deo auctore præſtatur, cum ad eum ait: Rogavi pro te Petre, ut non deficiat fides tua; & tu aliquando converſus confirma fratres tuos. Oportet ergo nos, qui, licet indigni, Petri reſidemus in loco, prava corrigere, recta firmare, & in omni Eccleſia ad æterni arbitrium Judicis ſic diſponenda diſponere, ut de vultu ejus judicium prodeat, & oculi noſtri videant æquitatem. Quia igitur fideliſſimi Romanæ Eccleſiæ filii, Welfo Dux Bavariorum, & conjux ejus Judita, pro animarum ſuarum ſalute Canonicam fratrum, ſecundum regulam B. Auguſtini viventium, in loco, qui Rettenbach dicitur, conſtituentes eamdem domum B. Petro devotione debita obtulere: Nos tum pro reverentia & devotione B. Dei Genetricis, ſemperque Virginis Mariæ, cujus nomine locus ipſe dedicatus eſt, tum pro dilectione prædictorum filiorum noſtrorum, tum etiam pro fraternitatis veſtræ religione, præfatam Canonicam, cui Deo diſponente præſidere cognoſceris, in * perpetuum ac in tutelam Apoſtolicæ Sedis ſpecialiter ſuſcipimus Tibi itaque tuiſque legitimis ſucceſſoribus eamdem regendam ac diſponendam præſenti decreti noſtri pagina confirmamus, cum omnibus, quæ ei jam ex prædictorum Ducum facultatibus, ſeu aliorum conceſſa ſunt oblatione fidelium. Quamobrem per præſentem noſtri privilegii paginam apoſtolica auctoritate ſtatuimus, ut quæcunque hodie idem Cœnobium jure poſſidet, ſive in poſterum conceſſione Pontificum, liberalitate principum, oblatione fidelium, jure atque canonice poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat eamdem Canonicam temere perturbare, aut ei ſubditas poſſeſſiones violenter auferre, minuere, & temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum ſubſtentatione ac gubernatione conceſſa ſunt, uſibus profutura. Obeunte te, nunc ejuſdem loci Præpoſito, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſurreptionis aſtutia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris elegerint. Conſecrationes altarium, ſive baſilicarum, ordinationes Clericorum, Chriſma, Oleum ſanctum, & cætera ad Epiſcopale officium pertinentia, ab Epiſcopo Friſingen., in cujus Diœceſi eſtis, accipietis, ſi tamen Catholicus eſt, & gratiam ac communionem Apoſtolicæ Sedis habuerit, & gratis & ſine pravitate impendere voluerit. Alias vero liceat vobis catholicum, quem volueritis, adire Antiſtitem, & ab eo conſecrationum ſacramenta ſuſcipere, vel ad Sedem apoſtolicam recurrere, qui fultus apoſtolica auctoritate ſine ambiguitate poſtulata concedat. Præterea Advocatum vobis ſive Protectorem conſtituimus Guelfonem, egregię ſtrenuitatis Ducem, ejuſque poſt eum filios, ſi ejuſmodi Deo præſtante fuerint, ut Eccleſiæ veſtræ utiles, & paternæ Inſtitutionis exiſtant executores. Sin autem, veſtri erit arbitrii, quem placuerit, eligere veſtræ Eccleſiæ idoneum protectorem, qui ſine lucri ſæcularis exactione id divinę ſervitutis obſequium ſtrenue ac reverenter exhibeat. Omnipotenti autem Domino, cujus melior eſt miſericordia ſuper victimas, gratias agimus, quia vos eſtis, qui SS. Patrum vitam probabilem renovatis, & Apoſtolicæ inſtituta diſciplinæ, in primordiis Eccleſiæ ſanctæ exorta, ſed creſcente Eccleſia jam pene deleta, inſtinctu ſancti Spiritus ſuſcitatis. Duo enim ab Eccleſiæ ſanctæ primordiis vitæ ejus filiis ſunt inſtituta: una, qua infirmorum debilitas retinetur, altera, qua fortiorum vita beata perficitur: una remanens in Segor parvula; altera ad montis altiora conſcendens: una lachrimis, & eleemoſynis quotidiana peccata redimens; altera quotidiana inſtantia merita æterna conquirens: alteram tenentes inferiorem terrenis bonis utuntur; alteram ſequentes ſuperiorem bona terrena deſpiciunt, ac relinquunt. Hęc autem, quæ a terrenis divino favore divertitur, in duas unius pene ejuſdemque propoſiti dividitur portiones, Canonicorum ſcilicet atque Monachorum; harum ſecundam per divinam miſericordiam jam frequentia facta etiam in ſæculo univerſo elucet; prima vero decaleſcente fervore fidelium jam pene omnino defluxit: hanc Martyr & Pontifex Urbanus inſtituit, hanc Auguſtinus ſuis regulis ordinavit, hanc Hieronymus ſuis epiſtolis informavit, hanc Gregorius Auguſtino Anglorum Archiepiſcopo inſtituendam præcepit. Itaque non minoris æſtimandum eſt meriti, hanc vitam Eccleſiæ primitivam aſpirante & proſequente Domini ſpiritu ſuſtentare, quam florentem Monachorum religionem ejuſdem ſpiritus perſeverantia cuſtodire. Veſtrum ergo propoſitum noſtri auctoritate officii confirmamus, & firmos vos in eo perſiſtere adhortamur, & tamquam Deo per nos exhortante obſecramus. Quamobrem omnibus in veſtro cænobio vitam Canonicam ſecundum hujus tenorem Ordinis profitentibus, & in ea adjuvante Domino permanentibus, nos, licet indigni Apoſtolorum Vicarii, eorum ac noſtram benedictionem, peccatorumque abſolutionem poteſtate illis a Domino indulta concedimus; Conſtituentes, ne cuiquam liceat omnino hunc veſtri ſtatum Ordinis commutare, de quo in Domino confidimus multum fructum excreſcere. Statuimus etiam ne profeſſionis veſtræ quiſpiam, poſtquam Dei vice ſuper caput ſibi hominem impoſuerit, alicujus levitatis inſtinctu, vel diſtrictioris religionis obtentu, ex eodem clauſtro audeat ſine

*Erectio Canonicæ in Rettenbach per VVelfonem Bavariæ Ducem;*

*Quæ ſub tutela Apoſt. Sedis recipitur: * leg. protectionem.*

*Confirmatiſque bonis omnibus ad eam ſpectantibus,*

*Statuitur, ut Præpoſiti electio ſpectet ad Canonicos;*

*Qui Friſingenſi Epiſcopo ſint ſubjecti,*

*Bavariæ Duces perpetuæ Canonicæ hujus Patroni.*

*Adhortatio ad Canonicos ad perſeverantiã in diſciplina regulari.*

*Decreta nonnulla pro obſervantia regularis vitæ.*

Præpoſiti, totiuſque Congregationis permiſſione diſcedere; diſcedentem vero nullus Abbatum, vel Epiſcoporum, & nullus Monachorum ſine communium literarum cautione ſuſcipiat. Decimas quoque novalium ejuſdem Canonicæ ad eamdem pertinere decernimus, ſalvo vicinarum jure Eccleſiarum. Vos igitur, filii in Chriſto chariſſimi, oportet regularis diſciplinæ inſtitutione ſolicitius ac devotius inſudare, ut quanto eſtis a ſæcularibus tumultibus liberi, tanto ſtudioſius placere Deo totius mentis & corporis viribus aneletis, præcipue ſtudentes Romanæ Eccleſiæ decreta veneranda ſervare, cujus patrocinio ab omni jugo viventium eſtis donante Domino præmuniti. Ad indicium autem huius a Romana Eccleſia libertatis, per annos ſingulos ad noſtrum noſtrorumque ſucceſſorum uſum quotidianum Albam lineam, & Stolam Lateranenſi Palatio perſolvetis. Sane ſi quis in craſtinum Archiepiſcopus, Epiſcopus, Imperator, aut Princeps, aut Dux. Comes aut Vicecomes, Judex, perſona quælibet, potens aut impotens, hujus noſtri Privilegii paginam ſciens, contra eam temere venire, & eorum, quæ conceſſa vel ſtatuta ſunt, quicquam irritum facere, tentaverit, ſecundo tertiove commonitus, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, eum honoris & officii ſui periculo ſubjacere decernimus, & a Corpore Chriſti, & Eccleſiæ, auctoritate apoſtolicæ poteſtatis ſegregamus. Conſervantibus autem pax & miſericordia a Deo præſentibus & futuris ſæculis conſervetur. Amen.

*Dona Lateranenſi Palatio quolibet anno afferenda.*

*Solitæ clauſulæ.*

Datum Anagniæ Kal. Feb. anno Dominicæ Incarnationis MXC. Indict. XV. Pontificatus Domini Urbani II. Papæ. Scriptum per manum Lanfranci Vice gerentis Caucellarii ſacri Palatii, cum ſigno ejuſdem.

*Dat. die 1. Februarii anno Domini 1090. Pontif. anno 1.*

---

## VII.

### Privilegium, ſeu Decreta nonnulla pro Eccleſia Gratianopolitana, boniſque ad eam pertinentibus.

*Ex Chartulario Eccleſiæ hujus edidit Baluzius Miſcell. Tom. ii. Lib. ii.*

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, cariſſimo fratri Hugoni Gratianopolitano Epiſcopo, ejuſque legitimis ſucceſſoribus, in perpetuum.

*Exordium.*

POteſtatem ligandi atque ſolvendi in cælis & in terra, beato Petro ejuſque ſucceſſoribus auctore Deo priucipaliter traditam, illis Eccleſia verbis agnoſcit, quibus Petrum eſt Dominus allocutus: Quæcumque ligaveris ſuper terram, erunt ligata & in cælis; & quæcumque ſolveris ſuper terram, erunt ſoluta & in Cælis. Ipſi quoque & propriæ firmitas, & alienæ fidei confirmatio eodem Domino auctore præſtatur, cum ad eum dicitur: Rogavi pro te, ut non deficiat fides tua Petre: Et tu aliquando converſus confirma fratres tuos. Oportet ergo nos, qui, licet indigni, Petri reſidemus in loco, prava corrigere, recta firmare, & in omni Eccleſia ad æterni arbitrium Judicis ſic diſponenda diſponere, ut de vultu ejus judicium noſtrum prodeat, & oculi noſtri videant æquitatem. Tuis igitur, dilectiſſime in Chriſto frater Ugo Gratianopolitane Epiſcope, juſtis petitionibus annuentes, tibi tuiſque legitimis ſucceſſoribus Gratianopolitanum Epiſcopatum regendum, diſponendum, & jure perpetuo poſſidendum præſentis decreti pagina confirmamus, ſalva in omnibus Romanę Eccleſiæ auctoritate. Conſtituimus ergo, ne ulli omnino hominum qualibet ſubreptionis aſtutia liceat veſtri Epiſcopatus poſſeſſiones invadere, minuere, vel auferre, aut Epiſcopatus veſtri decimas ſine veſtra conceſſione ſubripere, aut ſubreptas tenere, neque veſtri juris Eccleſias per manum laicam obtinere; ſed omnia, quæ juſte hactenus veſtra poſſedit Eccleſia, ſive in futurum Domino adjuvante juſte atque canonice poterit adipiſci, in tua tuorumque ſucceſſorum manu integra ſemper & illibata permaneant.

*Matth. xvi*

*Luc. xxii. 32.*

*Pſalm. xvi. 3.*

*Eccleſia Gratianopolitana Hugoni Epiſc. cum pertinentiis omnibus confirmatur.*

*Salvo jure S. R. E.*

*Decretum pro ejuſdem Eccleſiæ, ejuſque bonorum immunitate.*

Præterea Eccleſiam ſancti Donati, in Archiepiſcopatu Viennenſi ſitam, quam a tyrannica poteſtate auctoritate Epiſcopali adjuvante Domino extorſiſti, tibi tuiſque ſucceſſoribus regendam, diſponendam, ac jure perpetuo poſſidendam, hujus auctoritate privilegii confirmamus; conſtituentes, ne ulli ſucceſſorum tuorum liceat eamdem Eccleſiam alicui perſonæ vel Eccleſiæ, gratis pretiove concedere; ſed ſemper incommutabiliter cum omnibus ad ipſam pertinentibus in Gratianopolitani Epiſcopi poteſtate & poſſeſſione permaneat. Quia vero perverſa quorumdam præſumptio inolevit, ut defunctis Epiſcopis res Eccleſiaſticæ pervadantur, auctoritate apoſtolica prohibemus, ut, cum vitæ tuæ tuorumve ſucceſſorum terminus contigerit, Eccleſiæ veſtræ res & poſſeſſiones diripere nemo præſumat; ſed cuncta libera & inconcuſſa in Canonicorum poteſtate perſiſtant, illi ex integro conſervanda, qui eis canonice Epiſcopus ordinabitur. Porro ſanctorum Canonum decreta ubique inviolabiliter conſervari cupientes, conſtituimus atque cenſemus, ut interdictos a vobis aut excommunicatos, in communionem recipere, aut mortuos ſepulturæ tradere nemo præſumat. Veſtra ſane, cariſſime frater, intentio erit gregi commiſſo curam vigilanter impendere, & Romanæ Eccleſiæ decreta inviolabiliter obſervare; quatenus multiplicato laborum fructu ad vitam valeatis perpetuam pervenire. Sane ſi quis in craſtinum Archiepiſcopus, aut Epiſcopus, Imperator, aut Rea, Princeps, aut Dux, Comes, aut Vicecomes, aut Judex, aut perſona quælibet magna vel parva, potens aut impotens, hujus noſtri privilegii paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonitus, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, a Chriſti Eccleſia eum auctoritate poteſtatis apoſtolicæ ſegregamus. Conſervantibus autem pax a Deo, & miſericordia præſentibus ac futuris ſæculis conſervetur. Amen Amen Amen.

*Eccleſia S. Donati eidem adjudicatur in perpetuum;*

*Ita tamen, ut nec vendi, nec donari, nec in feudum dari queat.*

*De non diripiendis bonis Epiſcoporum defunctorum.*

*De non recipiendis iis, qui ab alieno Epiſcopo fuerint excommunicati.*

*Pœnæ contra violatores Privilegii hujus.*

Scriptum per manum Gregorii Scriniarii, atque Notarii ſacri Palatii. Datum Romæ per manum Joannis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis anno Dominicæ Incarnationis milleſimo XC. Indictione XIII. Pontificatus Domini Urbani Papę II. anno III. die Kal. Aprilis. (a)

*Dat. die 1. Aprilis anno Domini 1090. Pontif. anno IV.*

---

(a) In Exemplari Baluziano legitur *D. Incarn. MXCI Indict.* XIII. &c. *anno* III. Ipſe vero, in annum 1091. cum Urbani Pontificatu cohæreret, annum tertium in quartum emendavit. At non advertit fortaſſe eruditiſſimus Vir Indictionem XIII. neque anno 1091. neque quarto Pontificatus Urbani anno convenire. Emendandam itaque ſatius putavi chronologicam primam notam in Dom. annum 1090. quo pacto cætera melius componuntur.

## VIII.

Approbatio Congregationis Monachorum Vallis Umbroſæ Ord. S. Benedicti, quæ ſub protectione Sedis Apoſtolicæ ſuſcipitur.

Urbanus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectiſſimis filiis univerſæ Vallis Umbruſanę Congregationis fratribus tam præſentibus quam futuris, regularem vitam profeſſis, in perpetuum, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

*Exordium.*

CUM univerſis ſanctæ Eccleſiæ filiis ex Apoſtolicæ Sedis auctoritate ac benevolentia debitores exiſtamus, illis præcipue locis atque perſonis, quæ ſpecialius ac familiarius Romanæ adhærent Eccleſiæ, quęque ampliori religionis gratia eminent, propenſiori nos convenit charitatis ſtudio imminere.

*Cœnobium Vallis Umbroſæ in protectionem Sedis Apoſt. ſuſcipitur.*

§. 1. Quia igitur divina propoſitum veſtrum præveniente ac ſubſequente clementia, Religionis veſtræ ſimplicitas bonæ opinionis odorem in locis, & prope, & longe poſitis, aſpiravit; Nos veſtro provectui, annuente Domino, provectus adjungere cupientes, Cœnobium veſtrum pro B. Mariæ ſemper Virginis reverentia, cui dicatum eſt, in Romanæ Eccleſiæ proprietatem & tutelam, atque protectionem Apoſtolicæ Sedis accipimus; Et apoſtolicæ illud auctoritatis privilegio munientes, ab omnium perſonarum jugo liberum permanere decernimus.

*Eidem bona omnia confirmantur.*

§. 2. Per præſentem igitur noſtri privilegii paginam Apoſtolica auctoritate ſtatuimus, ut quæcunque hodie veſtrum Cœnobium jure poſſidet, ſive in craſtinum conceſſione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium, juſte atque canonice poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant, Illis ſucceſſoribus dico, qui eundem Religionis ritum, & fidei conſtantiam conſervare, & ſtrenue omnipotenti Domino in eodem propoſito deſervire ſategerint.

*Et facultas conceditur Ordinationes a quocunque Antiſtite recipiendi. Vide Concil. Trident. Seſſ. 23. c. 18.*

§. 3. Chriſma, Oleum ſanctum, conſecrationes altarium ſive Baſilicarum, ordinationem Clericorum, liceat vobis a quocunque volueritis Catholico Epiſcopo, Romanæ Eccleſiæ gratiam atque communionem obtinente, percipere: qui noſtra fultus auctoritate, quæ poſtulantur, indulgeat.

*Nemo Cœnobium ejuſque perſonas perturbet.*

§. 4. Ad hæc cenſemus atque ſtatuimus, ne ulli omnino hominum liceat idem Cœnobium temere perturbare, aut ei ſubditas poſſeſſiones auferre, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia Integra conſerventur eorum, pro quorum ſubſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura.

*Epiſcopi eos non excommunicent. Vide Concil. Trid. Seſſ. 25. c. 12.*

§. 5. Nec ulli Epiſcopo poteſtas ſit excommunicationem, aut interdictionem vobis ingerere, ut, qui in ſpeciales eſtis filii Apoſtolicæ Sedis aſſumpti, nullius ulterius judicio temere exponamini.

*Hæc privilegia aliis locis d. Congregationis communicantur.*

§. 6. Quia vero plura jam Monaſteria, Congregatio videlicet ſancti Salvi juxta Florentiam, ſancti Fidelis de Serumis, ſancti Salvatoris de Sophena, ſanctæ Mariæ de Nerana, ſancti Caſſiani de Monte Stalario, ſancti Angeli de Paſſiano, ſancti Salvatoris de Siculis, ſancti Angeli juxta Piſtoriam, ſancti Salvatoris de Vagiano, ſancti Petri de Muſticta, ſancti Pauli de Regnolo, ſanctæ Reparatæ de Faventina Diœceſi, & Congregatio de Rivis Cæſaris, & Congregatio de Fontana Tarnis, & Congregatio de monte Armato in Bononienſi Diœceſi, inſpirante Domino in eamdem vobiſcum formam conſenſerunt Religionis, nos & ipſis & omnibus, qui ſe in craſtinum eidem Religionis uſui ex integro ſociare voluerint, præſenti privilegio libertatem apoſtolica auctoritate concedimus, quamdiu in eadem Religionis & conſuetudinis unitate perſiſtere procuraverint.

*Caput conſtituitur Monaſt. Vallis Umbroſæ.*

§. 7. Conſtituimus autem, ut eorum omnium caput, veſtrum, quod in Valle Umbroſana ſitum eſt, monaſterium habeatur.

*Abbas de omnium Abbatũ conſenſu eligendus. Conci. Trid. Seſſ. 5. cap. 6.*

§. 8. Sane cum terminus vitæ Paſtori veſtro divina diſpoſitione contigerit, qui ejus loco ſubſtituendus fuerit, quia & vobis & aliis omnibus præeſſe debebit, omnium, qui cæteris præſunt Monaſteriis conſenſu & judicio eligatur. Quod ſi forte ex ipſis Abbatibus quilibet, Domino diſponente, ad hoc generale regimen electus fuerit, ad veſtrum principale Cœnobium principaliter tranſeat. Et ejus mox judicio, ſicut in diebus venerandæ mem. Joannis, primi Abbatis veſtri, factum conſtat, cætera omnia unita vobis Monaſteria diſponantur.

*Hortatio Paſtoralis ad Cõgregationem.*

§. 9. Vos igitur, filii in Chriſto dilectiſſimi, nolite negligere gratiam, quæ in vobis eſt, quæ data eſt vobis per unitatem ſanctæ converſationis & religionis. Hæc meditamini, in his eſtote, ut profectus veſter manifeſtus ſit omnibus. Participes enim Chriſti effecti eſtis, ſi tamen initium ſubſtantiæ ejus uſque ad finem firmum retineatis. Mementote, quod Dominus ait; Qui perſeveraverit uſque in finem, hic ſalvus erit. Itaque ſic luceat lux veſtra coram hominibus, ut videant opera veſtra bona, & glorificent Patrem veſtrum, qui in Cælis eſt. Ad indicium autem perceptæ hujus a Romana Eccleſia libertatis per annos ſingulos duodecim ſagi.... Laterano Palatio perſolvetis.

*Matth. xxiv. 13. Id. v. 16.*

*Pœna in perturbatores.*

§. 10. Sane ſi quis in craſtinum Archiepiſcopus, aut Epiſcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, aut Vicecomes aut Judex, aut perſona quælibet magna vel parva, potens aut impotens, hujus noſtri privilegii paginam ſciens, contra eam venire temere tentaverit, ſecundo tertiove commonitus, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, a Chriſti & Eccleſiæ corpore eum auctoritate poteſtatis apoſtolicæ ſegregamus.

*Pax pro ejus conſervatoribus.*

§. 11. Conſervantibus autem pax a Deo, & miſericordia præſentibus ac futuris ſæculis conſervetur, Amen, Amen, Amen.

*Dat. die 6. Aprilis anno Dom. 1090. Pont. an. III.*

Dat. Romæ per manus Joannis S. R. E. Diac. Cardinalis anno Dominicæ Incarnationis MXC. Indictione XIII. VIII. Idus Aprilis, Pont. Domini Urbani Papę Secundi Tertio.

Mo-

## IX.

Monopolitana Eccleſia, ab omni Metropolico jure libera, immediateque S. Apoſtolicę Sedi ſubjecta declaratur.

*Ex Ughell. Ital. Sac. t. 1.*

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto fratri Romualdo Monopolitanæ Eccleſiæ Epiſcopo ſuiſque ſucceſſoribus canonice ſubſtituendis, in perpetuum.

*Majorum Eccleſiarum cauſæ Apoſtolicæ Sedis judicio terminandæ.*

SAcrorum Canonum, & Decretorum Pontificalium depoſcit auctoritas, ut majores Eccleſiarum cauſæ Apoſtolicæ Sedis judicio terminentur, cum nos, licet indigni, divinæ diſpoſitionis arbitrio præſidentes, eamdem ſollicitudinem univerſis per orbem Eccleſiis, prout nobis Apoſtolorum ſuorum divinæ dignatio majeſtatis ſcire & poſſe impendit, impendimus. Cum ergo præſtante Domino Incarnationis dominicæ anno M X C I. ſynodale concilium in Beneventana eſſet Eccleſia ſub noſtra præſentia congregatum, & adverſus fraternitatem tuam Brunduſinus ſeu Oritanus conquereretur Epiſc. & tuæ & illius Eccleſiæ munimenta perſpecta ſunt. Quibus, in conſpectu noſtro, concilii univerſi diligentiori indagine perquiſitis, a venerabilibus noſtris Epiſcopis, presbyteriſque Cardinalibus adjudicatum eſt Monopolitanam Eccleſiam majorum ſcriptorum pontificalium authoritate fultam, Brunduſinæ Eccleſiæ ſubjectionem & obedientiam non debere. Quorum nos ſententiam approbantes, noſtræ auctoritatis robore confirmavimus & per præſentis privilegii paginam te tuoſque ſucceſſores ab Oritanæ ſeu Brunduſinæ Eccleſiæ ſubjectione liberos, ſub ſolius Apoſtolicæ Sedi obedientia in perpetuum permanere decernimus. ſtatuentes, ut quæcumque Monopolitana Eccleſia hactenus juſte poſſedit, aut hodie poſſidet ſive in craſtinum juſte atque canonice poterit adipiſci, in caſtellis, villis, ſilvis, in Eccleſiis in Monaſteriis, tibi tuiſque ſucceſſoribus epiſcopali jure regenda, diſponenda, ac poſſidenda, firma & illibata perſiſtant: ſalva in omnibus Romanæ & Apoſtolicæ Eccleſiæ reverentia. Obeunte te, vel illorum quolibet ſucceſſorum Clero populoque Monopolitano facultas ſit, ſemota omni pravitate, Epiſcopum canonice eligendi; electus autem a Romano Pontifice conſecrabitur. Sane ſi quis in craſtinum Archiepiſcopus, aut Epiſc. Imperator, aut Rex, aut Princeps, aut Dux, Comes, aut Vicecomes, Judex, aut perſona quælibet magna vel parva, potens aut impotens, hujus noſtri privilegii paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonitus, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, eum honoris ſui & officii periculo ſubjacere decernimus, & a Chriſti, atque Eccleſiæ corpore authoritate poteſtatis apoſtolicæ ſegregamus. Conſervantibus autem pax a Deo & miſericordia præſentibus, ac futuris ſæculis conſervetur. Amen, Amen, Amen. Scriptum per manus Lanfranci Notarii ſacri Palatii.

*Adjudicata vero Monopolitanæ exemptio.*

*Et ab Urbano II. confirmata.*

*Eidem confirmantur quoque bona omnia:*

*Epiſcopi electio per Clerum, & populum peragenda.*

*Solitæ clauſulæ.*

*Dat. die 1. Aprilis anno Dom. 1091. Pont. ann. IV.*

Datum Beneventi per manus Joannis S. R. E. Diaconi Card. anno Domin. Incarn. MXCI. Ind. XIV. Kal. Aprilis anno Pontificatus D. Urbani PP. II. IV.

## X.

Tarraconenſis Eccleſia, civitate nuper ab Agarenorum manibus vindicata, Auſonen. Epiſcopis committitur, uſquedum priſtino ſtatui ac ſplendori reddatur.

*Ex Concil. Tom. XII. Ex Concil. Hiſpan. Cardin. d'Aguirre.*

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto fratri Berengario Auſonenſi Epiſcopo in Tarraconenſem Metropolim tranſlato, ejuſque ſucceſſoribus canonice ſubſtituendis, in perpetuum.

*Tarracona inter nobiliores Hiſpaniarum Urbes.*

INter primas Hiſpaniarum Urbes Tarraconem fuiſſe inſignem & gentilem, etiam Chriſtianæ paginæ judiciis demonſtrant. Juſtus autem Dominus in viis ſuis, & ſanctus in omnibus operibus ſuis. qui cum in pleriſque judiciis incomprehenſibilis habeatur, in nullo umquam valet reprehenſibilis extimari. Ipſe transfert regna, & mutat tempora: ipſi viſum eſt in eadem urbe olim Tarraconenſis urbis gloriam exaltare: ipſi viſum eſt in eadem urbe peccata populi ſui viſitare. Cum enim in ea Chriſtianorum populus habitaret, viſitavit in virga iniquitates eorum, & in verberibus peccata eorum. Sed ecce jam tranſactis trecentis nonaginta annis, ex quo præfatam Urbem Agarenorum gens prope ſolitariam fecerat, principum ſuorum cordibus inſpirare dignatus eſt, ut ejuſdem Urbis reſtitutioni ſecundum præceptum Apoſtolicæ Sedis, cui auctoritate Dei, licet indigni præſidemus, inſiſterent. Berengarius ſiquidem Barchinonenſis Comes, auctoritatis noſtræ perſuaſione commonitus, pro animæ ſuæ ſalute, cum ſuæ poteſtatis Magnatibus non ſolum reſtitutioni præfatæ Urbis inſiſtit; ſed & urbem ipſam, & omnem ſuæ poteſtatis terram. B. Petro ejuſque Vicariis legali ſtipulatione tradidit, cenſumque quinque Librarum argenti Lateranenſi Palatio quotannis ſolvendum inſtituit (a) Nos itaque, præſtante Deo,

*Ab Agarenorum manibus liberata.*

*Et S. Petro per annuum cenſum donata.*

(a) Lubet hic referre Inſtrumentum donationis factæ de Civitate Tarraconenſi Romanæ Eccleſiæ a Berengario Comite Barcinonenſi; anno 1090. quodque præter Harduinum, & Labeum in Conciliorum Collect. & Gretſerum Imper. S. A. munificentia pagin. 55. publici juris fecit Cardinalis de Aguirre Concil. Hiſpan. Tom. III. pag. 290., & quod ab Urbano in ſuper allato pro Eccleſia Tarraconenſi Diplomate laudatur.

Quoniam audivimus, necnon etiam ſepiſſime vidimus res verti in contrarium mortuis teſtibus; principalibus, & ſapientioribus placuit, ut res geſtas litteris denotarent, & ita quomodo res ſe habuit poſteris ſuis traderent. Quapropter ego Berengarius Raimundi Comes Barchinonenſis, & Marchio hanc chartam ſcribi juſſi, ut ſemper ſtaret memoria hujus rei; ſcilicet; quod ego Berengarius Comes prædictus, amore Dei ductus, donavi Domino Deo, & Apoſtolorum Principi Beatiſſimo Petro, ejuſque Vicario Romanæ Sedis Apoſtolico, omnem meum honorem qui mihi competit ex jure paterno, quemadmodum ego diviſi cum Raimundo Berengario fratre meo, ſicut ego eum habeo, vel habere debeo. Specialiter dono ei in Dei nomine Tarraconenſem Urbem cum omnibus quæ pertinent, aut pertinere debent ad ejuſdem Urbis nobilitatem; ea ſcilicet deliberatione, ut ego, & mei poſteri omnes, ſicut ſupraſcriptum eſt, teneamus hoc totum per manum, & vocem Sancti Petri, ejuſque Vicarii Romanæ Sedis Apoſtolici; per quinquennium perſolventes ei cenſum viginti quinque librarum puriſſimi argenti ad juſtum penſum, & ut Principes univerſi, vel omnes alii, qui mecum inſudaverint ad præfatæ Urbis reſtaurationem habeant in confinio hujus Urbis paralodium ſuum * [illegible] ſionem, vel quod acceperint per manus noſtræ largitionem; non inde perſolventes aliquam penſionem, niſi

forte

*Privilegia, libertateſque, illi a Berengario Comite conceſſa, rata habentur.*

Deo, reſtitutionis hujus optamos cooperatores exiſtere, prædicti Comitis inſtitutum, libertateſque, & conſuetudines, quas novis Tarraconenſis Urbis Colonis promulgaſſe cognuſcitur, collaudamus, & rata manere auctoritate noſtra decernimus; Cum univerſa ſiquidem ipſius Comitis terra, quam beato Petro obtulit, Tarraconenſem Urbem, ac populum, Domino ibi aſpirante, collectum, ſub Apoſtolicæ Sedis tutela ſpecialiter confovendum ſuſcipimus, libertatemque illius, per Comitis Berengarii ſcripta collatam, catenus confirmamus, ut nemini quidquam ultra perſolvant, niſi ſponte propria Romanæ ſe faciant Eccleſiæ debitores. Ut igitur hæc omnia Deo auctore inconcuſſa permaneant, nos anteceſſorum noſtrorum privilegia ſequentes, qui Auſonenſem Eccleſiam Tarraconenſis quondam inſtituere Vicariam, tibi, o cariſſime fili Berengari, quia tuo potiſſimum ſtudio hæc reſtitutio inſtituta eſt, ex Romanæ Eccleſiæ liberalitatis gratia Pallium, totius ſcilicet Sacerdotalis dignitatis plenitudinem, indulgemus.

*Illius Eccleſia Berengario, ac ſucceſſoribus Auſonen. Epiſcopis regenda committitur, uſque dum priſtino ſplendori reſtituatur.*

Præterea tibi tuiſque ſucceſſoribus legitime ſubſtituendis, qui in Tarraconenſis Civitatis & Eccleſiæ reſtaurationem pari ſtudio inſudaverint, præfatam Tarraconenſem Eccleſiam jure proprio poſſidendam per hujus privilegii paginam confirmamus, una cum omnibus Eccleſiis, quas proprio jure noſcitur antiquitus poſſediſſe; præcipientes de his, quæ Saracenorum ad præſens ſubjacent ditioni, ut cum eas Deo placuerit poteſtati populi Chriſtiani * ad debitam Eccleſiæ obedientiam referantur; ſalva tamen in omnibus Romanæ Eccleſiæ auctoritate. Porro Auſonenſem Eccleſiam tibi tuiſque ſucceſſoribus tamdiu concedimus poſſidendam, donec, auctore Deo, ad priſtini ſtatus plenitudinem veſtro ſtudio Tarraconenſis Eccleſia reformetur Pallio itaque in Miſſarum ſolemniis intra Eccleſiam ſolummodo uti debetis, in præcipuis tantum Feſtivitatibus, videlicet Nativitate Domini, Epiphania, Hypapante, Cœna Domini, Sabbato ſancto, Reſurrectionis prima & ſecunda feria, Aſcenſione Domini, Pentecoſte, tribus Feſtivitatibus ſanctæ Mariæ, ſancti quoque Michaelis, & ſancti Joannis Baptiſtæ: in Natalitiis omnium Apoſtolorum, & eorum Martyrum, quorum pignora in veſtra Eccleſia continentur, in Commemoratione nihilominus Omnium Sanctorum, in conſecrationibus Eccleſiarum, Epiſcoporum, Clericorum, in annuo Conſecrationis tuæ die, in ſolemnitatibus etiam ſanctæ Virginis Theclæ, ſanctique Martyris Fructuoſi, ac ſociorum ejus. Te igitur, reverentiſſime frater, affectione intima exhortamur, quatenus dignum te tanti honoris pontificio ſemper exhibeas: Chriſtianis, ac Saracenis ſine offenſione eſſe procurans: ad fidem infideles quærere, Deo largiente, verbis ſtudeas, & exemplis; ſic exterius pallii dignitate præcellas in oculis hominum, ut interius virtutum excellentia polleas coram ſupernæ oculis Majeſtatis.

** adde ſubjicere.*

*Pallii uſus.*

*Bona ab ea ablata eidem reddenda.*

Plane per præſentis privilegii paginam officii noſtri auctoritate decrevimus, ut quicumque ſe Tarraconenſis Eccleſiæ bona injuſte hactenus obtinuiſſe cognoſcunt, ea deinceps eidem Eccleſiæ reſtituere præ judicii divini formidine, & ſedis Apoſtolicæ reverentia ſtudeant. Si quis autem in craſtinum Archiepiſcopus, aut Epiſcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, aut Vicecomes, Judex, aut quilibet Magiſtratus, vel perſona eccleſiaſtica, vel ſæcularis, hujus privilegii paginam ſciens contra eam venire temere tentaverit, ſecundo tertiove commonitus, ſi non ſatisfactione condigna emendaverit, eum honoris ſui & officii periculo ſubjacere decrevimus, & a Chriſti atque Eccleſiæ corpore ſegregamus. Conſervantibus autem pax a Deo & miſericordia præſentibus & futuris ſeculis conſervetur. Amen. Amen

*Clauſula.*

*Dat. die 1. Julii Anno Dom. 1091. Pont. an. IV.*

Datum Capuæ Kalendis Julii, per manus ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Joannis Diaconi Cardinalis, Indictione XIV. anno Dominicæ Incarnationis Milleſimo nonageſimo primo, Pontificatus autem Domini Urbani Secundi anno IV.

forte compuncti amore Dei voluerint ipſi perſolvere ſua gratuita voluntate, ob hoc etiam hanc alteram ratam eſſe volo, ut omnis hic honor, ſicut ſuperius continetur, nullatenus transferri poſſit in alterius poteſtatis Dominium; ſed ego tantummodo, & poſteri mei in perpetuum teneamus hoc totum per manus Principis Apoſtolorum Petri, & ejus Vicarii Domini Urbani Secundi Papæ, & Succeſſorum ejus, beati Petri ſedem canonice regentium.

Hanc oblationem offero Domino Deo, & Principibus Apoſtolorum Petro, & Paulo propter redemptionem peccatorum meorum, & patris mei Raimundi, & parentum meorum, per conſilium, & voluntatem Berengarii Archiepiſcopi Tarraconenſis, & Epiſcopi Gerundenſis æquivoci Berengarii, & Vicecomitum Deuſdedit Tarraconenſis, & Arval * Mironenſis Barchinonenſis & Geraldi Alemanni, & Gereberti, Girardi, Guilielmi Raimundi, & Dorche Fratris ſui, & Hugonis Dalmacii, & Huberti Gauſberti, & Angeri Gonfredi, & Alberti Bernardi per manum Domini Raineri Romanæ Eccleſiæ Cardinalis, qui nunc legatione fungitur in partibus noſtris, Æra milleſima vigeſima octava anno ab Incarnatione Domini milleſimo nonageſimo; *In calce monumenti hujus hæc notat Cardinalis de Aguirre* – Donationi huic conſentiebat Berengarius Epiſcopus Auſonenſis, qui ibidem dicitur Archiepiſcopus Tarraconenſis (nondum tamen donatus Pallio uſque ad annum MXCI. ſequentem, *prout ex ſuperallato conſtat Diplomate*) & Epiſcopus Gerundenſis, ac varii Vicecomites per manum Domini Raynerii Romanæ Eccleſiæ Cardinalis, QUI NUNC LEGATIONE FUNGITUR IN PARTIBUS NOSTRIS. Hic autem ipſe novem annis poſtea ſucceſſit Urbano II., dictuſque fuit Paſchalis II. Itaque Tarraconenſis civitas a Berengario Comite, aliiſque ejuſdem Provinciæ Principibus expugnata, & erepta tyrannico Saracenorum dominio, ab iis donata fuit Romanæ Eccleſiæ anno ipſo MXC.

**Minoricenſis*

XI.

Decretum de controverſia inter Monachos S. Albini Andegaven. & Vindocinenſes ſuper Eccleſia S. Mariæ Credonen.

*Ex Concil. Collect. Harduini Tom IV. Part II. col. 1670.*

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilectis in Chriſto filiis Goffredo Abbati Sancti Albini Andegavenſis, & Bernoni Abbati Sanctæ Trinitatis Vindocinenſis Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

*Series controverſiæ inter Monachos S. Albini & Vindocinenſes.*

ANno Dominicæ Incarnationis MXCII. Pontificatus noſtri V. indictione I. cum eſſem in Provincia Calabriæ apud Monaſterium Sanctæ Mariæ quæ dicitur de Matina, Monachi Sancti Albini, Girardus Prior, Milo Stephanus, adverſus Monachos Sanctæ Trinitatis de Vindocino, Fortmundum Priorem, Ingelbaldum Oſtiarium, qui præſentes aderant, conqueſti ſunt, quod Vindocinenſes Fratres ad Eccleſiam Sancti

Cle-

Clementis Credonenſis quæ a Monachis Sancti Albini juſte ſecundum illorum temporum conſuetudinem acquiſita, & per triginta annos quiete, & ſine interruptione poſſeſſa, violenter ablatam injuſte detinerent. Qui cum ſuis inſtrumentis, & rationibus cauſam ſuam defendere niterentur: primo die proclamationis res diu, & multum ventilata nullo potuit ſine terminari: ſecundo vero die ſimiliter multum diſcuſſa, ad nullum tamen eſt finem deducta: die autem tertio, XII. Scilicet Kalendas Decembris, reſidentibus nobis in Anglone Civitate Apuliæ, præſidentibus religioſis, & venerabilibus tam Epiſcopis, quam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, ſive Diaconibus: adſtantibus, etiam nobilibus Romanis, & Comitibus Apuliæ Glorioſiſſimis, Boamunte, & Guillelmo, re iterum diu, & multum inquiſita, tandem inſpirante Deo lucidius eluxit, in quam potius partem juſtitia declinaret. Cum enim utraque pars ſuis nobis allegationibus obviaret, & hinc pactionem Abbatum, confirmationem Pontificum. Romanæ Eccleſiæ Legatorum; illinc verò legitimum introitum, & canonicam triginta annorum poſſeſſionem nobis opponerent: nos qui omnium fidelium cauſas æqua lance penſare debemus, utriuſque utilitati providentes ipſam litem concordiæ convenientis æquitate decidere maluimus. Omnes igitur qui nobis cum aderant hanc ſententiam collaudantes conſentientibus prædictis utriuſque Cœnobij Fratribus, & in manibus noſtris fidem pollicendo firmantibus concordia, & pax inter eos hoc modo poſita eſt: ut ſcilicet Vindocinenſes Monachi de his tribus Eccleſiis, aut Eccleſiam Manitilium, vel Sancti Saturnini, ſive Sancti Joannis ſupra legerim, unam quam Congregatio tota Sanctæ Trinitatis elegerit, cum omnibus, quæ ad eamdem Eccleſiam tam mobilibus, quam immobilibus interius, exteriuſque ad præſens pertinent, infra dies triginta poſtquam domum redierint, Monaſterio Sancti Albini in perpetuum tradant. Fratres itaque Sancti Albini omnem litem, omnemque calumniam ex cauſa hac in manus noſtras, & Vindocinenſium Fratrum refutarunt: Vindiconenſes verò unam ſupradictarum Eccleſiarum in manus noſtras reddiderunt, & per nos eoſdem Monachos inveſtierunt. Præſenti igitur auctoritate Fraternitatem veſtram admonemus, & præcipimus, ut hoc pactum a nobis intentione pacis, & quietis diſpoſitum, & ſtatutum omni tempore ratum, & inconcuſſum teneatis, & obſervetis. Quæcumque autem pars hanc noſtræ deciſionis ſententiam non ſuſceperit, vel tranſgredi præſumpſerit, tam canonum ſeveritati ſubjaceat, quam legitimæ compoſitionis pœnam, ideſt, auri centum librarum ſuſtineat, & a cauſa penitus cadat.

*Hæc Controverſia agitata coram Urbano PP. Anglone.*

*Quæ fuerit definitio.*

*Compoſitionem inde initam ſervandam præcipit Urbanus ſub canonicis pœnis.*

Data Tarenti Octavo Kalendas Decembris.

---

## XII.

### Ad Anſelmum Mediolanen. Archiepiſcopum de Reconciliatione lapſorum.

*Ex Concil. Col. lect. Harduini Tom. IV. Part. II. col. 1610.*

DIſcretioni noſtræ videtur, quatenus ſecundum præcepti noſtri tenorem, quando ſecundum Eccleſiæ veſtræ morem Sacros daturus quibuslibet aliis ordines benedicere cœperis, eos quos tua duxerit ſolertia reconciliandos inter benedicendum, & manus imponendum facias intereſſe; quibus cætera omnia conſecrationis inſtrumenta præter unctionis explebis, & ſic ad Sancta Miniſteria reconciliabis.

---

## XIII.

### Confirmatio Bonorum omnium, ac privilegiorum Monaſterii S. Sophiæ Beneventanæ Diœceſis, cujus Abbati quinquies in anno Chirothecarum uſus conceditur.

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Chriſto filio Madelmo, Abbati venerabilis Monaſterii S. Sophiæ intra Beneventum, ſibi, ſuiſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

*Ex Concil. T. xii. col. 770.*

*Exordium.*

POteſtatem ligandi atque ſolvendi in cælis & in terra, Sancto Petro Apoſtolo ſuiſque ſucceſſoribus, auctore Domino, principaliter traditam, illis Eccleſia verbis agnoſcit, cujus * iterum eſt Dominus locutus: Quæcumque ligaveris in terra, erunt ligata & in Cælis; & quæcumque ſolveris ſuper terram, erunt ſoluta & in Cælis. Ipſi quoque, & propriæ firmitas, & alienæ fidei confirmatio, eodem Domino auctore, præſtatur; cum ad eum dicitur: Rogavi pro te, ut non deficiat fides tua, & tu aliquando converſus confirma fratres tuos. Oportet ergo nos, qui licet indigni, Petri reſidere videmur in loco, prava corrigere, recta firmare, & in omni Eccleſia ad æterni arbitrium judicis ſic diſponenda diſponere, ut de vultu ejus judicium noſtrum prodeat, & oculi noſtri videant æquitatem. Tuis igitur, fili Madelme, juſtis petitionibus annuentes, beatæ Sophiæ Cœnobium, cui, Domino auctore, præſidere cognoſceris, ſub tutela & juriſdictione Sedis Apoſtolicæ, ſicut hactenus manſit, perpetuo permanere, præſentis paginæ auctoritate ſancimus: ut ſoli Romanæ Eccleſiæ ſubditum, ab omnium Eccleſiarum ſeu perſonarum jugo liberum habeatur; cuncta etiam, quæ prædeceſſoribus tuis, vel tibi, ad ejuſdem Monaſterii immunitatem vel poſſeſſionem, noſtrorum prædeceſſorum ſunt privilegiis attributa, nos quoque tibi ac ſucceſſoribus tuis, regulariter promovendis, præſenti privilegio contribuimus, Cellas præterea, vel Eccleſias, vel villas, quæ tua induſtria prædicto videntur Cœnobio juſte ac rationabiliter acquiſitæ, poſſidendas in perpetuum confirmamus; ideſt Eccleſia *&c. reliqua deſiderantur*.

** forte quibus cum eſt Dominus allocutus.*

*Matth. xvi.*

*Luc. xii.*

*Monaſt. hoc ſub tutela Sedis Apoſt. ſuſcipitur.*

*Ac ſoli Romanæ Eccleſiæ ſubjectum declaratur. Iura omnia.*

*ac Bona confirmantur.*

Per præſentem igitur noſtri privilegii paginam apoſtolica auctoritate conſtituimus, ut quæcumque hodie idem Cœnobium juſte poſſidet, quæque in craſtinum conceſſione Pontificum, liberalitate principum, aut oblatione fidelium juſte atque canonice poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant.

Decrevimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat idem Cœnobium temere perturbare, aut ei ſubditas poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, vel minuere: vel temerariis vexationibus moleſtare, aut etiam fatigare; ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum ſubſtentatione,

ac gu-

Abbas a Monachis eligendus.

ac gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omni modo profutura. Obeunte autem nunc Abbate, vel quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia vel violentia prçponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilio ſaniori, elegerint: electus a Romano Pontifice conſecretur. Chriſma, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium ſive Baſilicarum, ordinationem Monachorum, qui ad ſacros ſunt jam nunc Ordines promovendi, ab Epiſcopis, in quorum Diœceſibus eſtis, accipietis; ſiquidem gratiam & communionem Apoſtolicę Sedis habuerint, & ſi gratis ea ſine pravitate impenderint. Si quid autem horum obſtiterit, liceat vobis a quocumque volueritis catholico Epiſcopo, quę prædicta ſunt ſacramenta percipere. Tibi vero, quem propenſiore charitate amplectimur, ex Apoſtolicæ Sedis peculiari benignitate id muneris perſonaliter indulgemus, ut per annum quinquies, ideſt, in die ſanctæ Reſurrectionis, & Pentecoſtes, & Natalis Domini noſtri Salvatoriſque Jeſu Chriſti, ſolemnitatiſque duodecim ſanctorum Fratrum, necnon & ſancti Martyris Mercurii, ad Miſſarum tantum ſolemnia, chirothecis, atque etiam compagis utaris. Sane ſi quis in craſtinum Archiepiſcopus, Imperator, aut Dux, Rex, Princeps, aut Comes, aut Vicecomes, Judex, aut perſona quælibet magna aut parva, potens aut etiam impotens, hujus noſtri privilegii paginam ſciens, contra eam venire temere tentaverit, ſecundo tertiove commonitus atque adhortatus, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, eumdem honoris & officii periculo ſubjacere, necnon & ſubmovere decrevimus, & a Chriſti atque Eccleſiæ corpore, auctoritate apoſtolicæ poteſtatis ſegregamus. Conſervantibus autem ea pax a Domino & miſericordia præſentibus, & futuris ſæculis conſervetur. Amen. Bene valete.

Monachi vero diœceſani lege Ordinario ſubjiciuntur.

Abbati quinquies in anno Chirothecarũ uſus conceditur.

Clauſulæ.

Dat. die 14 Martii Anno Dom. 1092. Pontif. an. V.

Datum Anagnię per manus Joannis S. R. Sedis Diaconi prid. Id. Martii Indic. XV. anno Pontificatus Domini Maximi Urbani II. Papæ quinto, Incarnationis autem Domini noſtri Jeſu Chriſti anno MXCII.

## X I V.

### Corſicanæ Inſulæ Epiſcopatus Piſano ſubjiciuntur.

*Ex Mole Adriana erut. edidit Vghell. Ital. Sac. To. iii.*

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Chriſto fratri Daiberto Piſanorum Epiſcopo ejuſque ſucceſſoribus canonice ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

CUM univerſis ſanctæ Eccleſiæ filiis ex Apoſtolicæ Sedis auctoritate ob benevolentiam debitores nos exiſtamus; illis tamen locis atque perſonis, quæ ſpecialius ac familiarius Romanę adhærent Eccleſiæ, quæque ampliorem ejus gratiam obedientia gratiori, officiis frequentioribus, & auxiliis amplioribus promerentur, propenſiori nos convenit charitatis ſtudio imminere. Ipſe enim per Prophetam Dominus ait: Honorificantes me honorificabo. Diſcipulis quoque ſuis anguſtiarum, quas pro eo pertulerant, retributionem promittens, dixit: Vos eſtis, qui permanſiſtis mecum in tentationibus meis, & ego diſpono vobis, ſicut diſpoſuit Pater meus regnum. Quia igitur in tanta tamque diuturna ſchiſmaticorum tempeſtate Piſanorum gloriosa Civitas multis jam dudum laboribus & obſequiis ſanctam Romanam & Apoſtolicam Eccleſiam ſibi fecit obnoxiam: tua quoque fraternitas divino charitatis ardore ſuccenſa ob ejuſdem S. R. E. libertatem non ſolum impendit, ſed & ipſa ſuperimpendi parata eſt, & noſtris laboribus cooperata, multiſque modis tribulationum particeps effecta; cooperante Domino, beneficiorum meritis reſpondere curamus, ut ſicut nos præteritorum memores ſumus, ita & ipſi, tantæ gratiæ favore donati futuris, temporibus S. R. E. fideliores ac devotiores exiſtant, & benigniori matri ſemper auxiliando, adjuvando, obſequendo reſpondeant. Divinæ ſiquidem majeſtatis diſpoſitio Piſanæ urbis gloriam noſtris temporibus, & Sarracenorum triumphis illuſtrare, & ſæcularium rerum provectibus promovere, & præ comprovincialibus exaltare, dignata eſt. Eapropter & nos, divinæ pietatis proſecutores & cooperatores, eam in ſpiritualibus quoque glorificare decrevimus, ſicut prædeceſſores noſtros multis Civitatibus olim feciſſe, Scriptorum eccleſiaſticorum teſtimoniis comprobatur. Conſilio itaque confratrum noſtrorum Epiſcoporum, Preſbyterorum, ac Diaconorum Cardinalium, aliorumque noſtrorum fidelium aſſenſu, immo precibus incitati, cariſſimæ quoque beati Petri filiæ Mathildis Comitiſſæ, quæ ſe extremis quibuſque pro cauſa Apoſtolicæ Sedis expoſuit, obnixis poſtulationibus inclinati, ad honorem ſanctiſſimæ Dominæ noſtræ Dei Genitricis Mariæ, ſanctorumque Petri & Pauli Apoſtolorum Principum, Corſicanæ Inſulæ Epiſcopatus regendos ac diſponendos ſanctæ Piſanæ Eccleſiæ, cui, auctore Deo, chariſſime frater Daiberte, præſides, præſentis decreti auctoritate committimus, atque ſubjicimus, teque frater venerabilis in Archiepiſcopum ejuſdem Inſulæ promovemus; idem juris & idem honoris tuis quoque ſucceſſoribus perpetuo indulgentes, qui Cleri ac Populi electione legitima per Romani Pontificis manus intraverint, quemadmodum Landulphum, Gerardum, & te ipſum ordinatos eſſe cognoſcitur. Corſicana etenim Inſula, tam prolixitate ſpatiorum quam negligentia Paſtorum: tam inſolentia Dominorum, quam noſtrorum diſſuetudine Legatorum, multis intervenientibus impedimentis, ab Apoſtolicæ Sedis obedientia ac devotione deferbuit, & diſſolutione ac diſſipatione debitam eccleſiaſtici ordinis pene deſeruit diſciplinam; quam profecto tua, tuorumque ſucceſſorum vigilantia, quia es illis vicinior, & Sedis Apoſtolicæ familiarior es, in juſtitiæ regulam, & Chriſtianitatis vigorem annuente Domino reformari optamus, atque præcipimus. Unde, frater in Chriſto chariſſime, veſtræ juriſdictioni, diſpoſitioni, procurationique committimus Eccleſiarum illarum bona ſecundum Deum regenda, defendenda, & quæ male destructa, & illicite uſurpata reperieritis, in uſus eccleſiaſticos reſtituenda; ut auctore Deo illic Eccleſiaſticæ Religionis diſciplina referveat. Palleum igitur fraternitati tuæ, plenitudinem videlicet Pontificalis Officii, ex Apoſtolicæ Sedis liberalitate concedimus, quo ure Eccleſiaſtico tan-

*Luc. xxii. 28.*

Piſanorum, eorumque Epiſcopi Daiberti erga Roman. Eccleſiam merita.

Corſicanæ Inſulæ Epiſcopatus Piſano ſubjiciuntur.

*Eccleſiaſtica diſciplina in Corſicæ Inſula lapſa.

Pallium Dalberto conceditur.

tantum ad Miſſarum celebranda ſolemnia, tibi ac ſucceſſoribus tuis uti licebit iis tantum, qui ſubſcripti ſunt, diebus ſolemnibus, ideſt Nativitate Domini, Epifania, Hypapanton, Cœnæ Domini, Paſchæ, Aſcenſionis, Pentecoſtes, tribus ſolemnitatibus ſanctæ Dei Genitricis ac Virginis Mariæ, Natalitiis ſancti Joannis Baptiſtæ, ac ſanctorum Apoſtolorum, commemoratione Omnium Sanctorum, conſecratione Baſilicæ, & Suffraganeorum Epiſcoporum, ac Clericorum, & annuo Natalitii tui die, in ſolemnitate etiam beati Martiris, atque Pontificis Siſti, cujus indumenti honor efficaci actuum vivacitate ſervandus eſt. Ejus ergo te volumus per omnia genium vendicare. Hujus enim indumenti honor, humilitas atque juſtitia eſt. Tota igitur mente fraternitas tua ſe exhibere feſtinet in proſperis humilem, & in adverſis, ſi quando eveniunt, cum juſtitia erectum, amicum bonis, perverſis contrarium, nullius unquam faciem pro veritate loquentem premens, miſericordiæ operibus juxta virtutem conſtantiæ inſiſtens, & inſiſtere etiam ſupra virtutem cupiens, infirmis compatiens, benevolentibus congaudens, de alienis gaudiis tanquam de propriis exultans, in corrigendis vitiis ſæviens, in fruendis virtutibus, auditorum animum demulcens, in iracundia animi ſine ira terrens. Hoc eſt, frater chariſſime, Pallii accepti dignitas, quam ſi ſolicite ſervaveris, quod foris accepiſſe oſtenderis, intus habebis.

Dat. die 27. Aprilis anno Dom. 1092. Pontif. an. V.

Datum Anagniæ per manum Joannis ſacræ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis, V. Kalend. Maii Indictione XV. anno Dominicæ Incarnationis MXCII. Pontificatus vero Domini Urbani Papæ II. Anno V. (a)

## XV.

Confirmatio bonorum, jurium, & immunitatum omnium Cavenſis Monaſterii, ac præſertim Privilegii, a Rogerio Salernitano Comite eidem coram Papa nonnulliſque Epiſcopis conceſſi.

*Ex Ughel. Tom. 1. & Coll. To. xii.*

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei chariſſimo ac reverendiſſimo fratri Petro Cœnobii Cavenſis Abbati, ejuſdemque ſucceſſoribus canonice promovendis ſalutem *

* Ceteras additu apoſtolicam benedictionem in perpetuum.

Exordium.

CUM univerſis S. Eccleſię filiis pro Sedis Apoſtolicæ authoritate ac benevolentia debitores exiſtamus, illis tamen locis atque perſonis, quæ ſpecialius ac familiarius Romanæ adhærent Eccleſiæ, quæque ampliori religionis gratia eminere noſcuntur, propenſiori nos convenit charitatis ſtudio imminere. Apoſtolicæ ergo memoriæ prędeceſſoris noſtri Gregorii VII. inſtitutis tenacius adhærentes, Cavenſe Cœnobium, cui ſumma religio viget, quod ipſe ſingulariter dilexit, & ſuæ inſtitutionis privilegio communivit, nos quoque hujus noſtri privilegii pagina communimus, & ab omni

Monaſterium Cavenſe a Gregorio VII privilegiis munitum,

(a) Superiori anno Inſulam ipſam Corſicæ Piſanis Civibus Epiſcopo, & Clericis commiſſam legimus ſub annuo cenſu lib. quinquaginta Lucanæ monetæ.

tam ſæcularis quam Eccleſiaſticæ perſonæ jugo liberum eſſe omnino decernimus. Idem namque Apoſtolicus Pontifex, dum in Romana ſancta Eccleſia Archidiaconatus adhuc officio fungeretur, prædictum locum a Giſulfo Salernitano tunc Principe, in cujus manu fuerat, poſtulavit, Cellas quoque plurimas, quas uſque ad id temporis ſpatium idem princeps in manu propria detinuerat, ab ipſo acquirens, eidem ſancto loco contulit abſolute cum omnibus habitantibus & habitaturis, tam in Cilenti monte ejuſque pertinentiis, quam in locis Paſſiano, Mitiliano, Caſtro S. Adjutoris, & pertinentiarum earumdem locum cum omnibus angariis & perangariis, & penſionibus ſolutis, tam ratione fratrum, quam pro quolibet foculari ipſorum locorum, ſicut nos in ipſo privilegio enucleatius vidimus contineri. Quam donationem nos authoritate apoſtolica confirmamus. Præterea Cluniaticum locum illum famoſum dirigens, inde ſe ut Abbatem præfato Monaſterio præponeret, aſcivit, quem deinceps cum univerſis ſubjectis, ſeu perſonis ſingulariter dilexit, fovit, tuitus eſt. Mox Pontifex factus, eorum libertatem decreto ſeu pagina confirmavit. Sic præſtante Deo ab omnium viventium jugo liberum uſque ad tempora noſtra permanſit. Noſtris autem diebus Alfanus Salernitanæ Eccleſiæ Archiepiſcopus, confrater noſter, ad ejuſdem loci ſubventionem modis cæpit omnibus anhelare. Nobis itaque diſponentibus Baſilicam ipſius loci dedicare, ille ſuę Eccleſiæ minui jura clamitabat, cui nos ex abundanti ſatisfactionem juris obtulimus; ille autem, cum ad poſtulatum & acceptum actioni terminum perveniſſet, actionem aggredi refutavit.

ab omni ſæculari, & eccleſiaſtica juriſdictione liberum declaratur.

Quid Gregorius in commodum ejus fecerit cum S. R. E. Archidiaconus eſſet,

Bona ab eo ablata per eũdem PP. reſtituta.

Tum dum Abbas,

Mox dum Pontifex.

Mota eidem controverſia a Salernitano Archiepiſcopo.

Sic nos, præſentibus fratribus noſtris Reverendiſs. Epiſcopis Ubaldo Sabinenſe, Odone Albanenſe, Bernardo Præneſtino, Joanne Tuſculanenſe, Brunone Signino, Rangerin Regitano, Gerardo Trojano, Jo: Baptiſta Rapellano: & Cardinalibus Eccleſiæ noſtræ Erumno presbytero ex tit. QuatuorCoronatorum, Gregorio presb. tit. S. Vitalis, Benedicto presb. tit. S. Suſannæ, Gregorio ex Diaconia S. Mariæ in Schola Græca, Petro ex diaconia in S. Adriano, Jacobo ex Diaconia S. Euſtachii, & Teutione ex Diaconia S. Gregorii ad velum aureum, Diaconibus; aſtante etiam dilectiſs. filio noſtro Duce Rogerio cum innumera clericorum & laicorum turba, pręſtante Domino noſtro Jeſu Chriſto, cujus vices licet immeriti gerimus in Terris, ad honorem ſummæ & individuæ Trinitatis manibus noſtris propriis in eodem loco, qui Mitiliani, Cava vulgariter nuncupatur, Baſilicam dedicavimus die nonarum Septembris, indulgentes eidem Monaſterio contemplatione cujuſdam prærogativæ ſpecialis charitatis, quam experti fuimus in eodem Cœnobio, immo potius perfectam religionis obſervantiam, dum adhuc eſſemus in minoribus ordinibus conſtituti, ut quicumque in ſtatu pœnitentiæ Domino opitulante fuerit poſitus, & ad dictum locum accedens fuerit ibi ipſo die ante ipſius Baſilicæ conſecrationem, & per totum diem ſequentem, nec non in die Jovis ſancti, atque per totum diem Veneris S. ſequentem, de omnibus peccatis, de quibus vere contritus fuerit & confeſſus, illam indulgentiam & veniam a Domino conſequatur, quam meretur in eundo & redeundo ad S. Jacobum Compo-

Eccleſia ab Urbano dedicata,

& variæ Indulgentiæ inibi fidelibus conceſſæ:

poſtellanum; reliquis vero temporibus, & diebus ſingulis cauſa devotionis illuc accedentes quatuor annorum, & totidem quadragenarum indulgentiam ſuorum peccatorum obtineant de Sedis apoſtolicæ gratia ſpeciali: qui vero ad Cappellam tuam ſitam in eodem Monaſterio, ac eodem die conſecratam per vener. Fratrem noſtrum prædictum Bennonem Signinum Epiſcopum, in diebus & feſtivitatibus ſupraſcriptis, ſeptem annos & totidem quarantenas de indulgentia pro peccatis confeſſis a Domino conſequatur: accedentes ſimiliter ad Eccleſiam conſtructam in Caſali eidem Monaſterio adjaceuti, & eminenti, dedicatam ipſo die per dictum venerab. fratrem noſtrum Raugerium Epiſcopum Regitanum, in diebus & feſtis prædictis, nec non & in omnibus feſtivitatibus Virginis glorioſæ, ad cujus vocabulum conſtructa eſt Eccleſia memorata, ſeptem annos, & quarantenas totidem de indulgentia a Domino promereantur;

*Abbati conceditur uſus Pontificalium in Eccleſiis Monaſterii propriis:*

Concedentes & edicto perpetuo confirmantes, ut tam tu, quam ſucceſſores tui per terras tui Monaſterii habitas & habendas, libere poſſis Eccleſias conſtruere, cum cruce ſignare, aliaque pontificalia, & ſpiritualia exercere: ſacrorum Ordinum collatione. Baſilicarum, & altarium conſecratione, & chriſmatis confectione tibi tuiſque ſucceſſoribus dumtaxat abdicata penitus poteſtate; Decernentes, ut tam ipſius Cœnobii caput,

*Quæ ab omni Salernitani Archiep. jure liberæ declarantur:*

quam Eccleſiæ, quas nunc habet, vel quas ex nunc in antea habebit, ſive plebanæ fuerint, vel rurales, in civitate & diœceſi tantummodo Salernitana, ſervatæ ab omni jure & juriſdictione Archiepiſcopali ſint exemptæ, de plenitudine poteſtatis, & gratia ſpeciali; itaut in nullo jure, ſeu foro contentioſo tu vel tui ſucceſſores, fratres ipſius Monaſterii, clerici ſeculares in præfata civitate & Diœceſi, per Salernitanum Præſulem aut Capitulum aliquatenus conſtringantur; quin immo Eccleſię cum omnibus ſuis juribus & pertinentiis pleno jure ipſo Monaſterio ſint ſubjectæ. Si vero aliquis de tuis Monachis, ſeu

*Cujus tamen requirendus conſenſus, ſi Monachi, vel Clerici Eccleſ. Monaſt. a non Diœceſano Epiſcopo velint ordinari.*

clericus ſæcularis, in Eccleſiis civitatis præfatæ & diœceſi commorantes ad ſacros eligens Ordines promoveri, liceat tibi tuiſque ſucceſſoribus, quemcumque malueris Epiſcopum convocare, dummodo Catholicus fuerit: ſed in aliis Diœceſibus, requiſito dumtaxat primitus Diœceſano, de quibus Eccleſiis in jam dicta auctoritate & Diœceſi nihil diœceſanus exigere præſumat; immo potius tam Monach, ſi ſi clerici defuerint, quam ipſi clerici, abſque quorumlibet contradictione totum officium ſacerdotale, quod animarum curam exigit & requirit, exerceant, dummodo ſint idonei talia exercere.

*Epiſcopus pro Legatis favore Monaſt. factis tertiam, vel quartam partem requirere nullatenus poſſit.*

De his autem, quæ a Catholicis Chriſtianis eidem Monaſterio tam inter vivos, quam in ultima voluntate donata fuerint, vel legata a quocumque, vel ubicumque, nulli Epiſcoporum Diœceſanorum ei licitum ſit quartam vel ternam partem in ipſis legatis, ſeu donatis, tam in ſtabilibus quam in mobilibus, exigere prætextu conſuetudinis cujuſcumque, & ſi proceſſu temporis per quoſcumque contra tenorem hujuſmodi noſtræ conceſſionis fuerit per aliquos attentatum, illud ex nunc decernimus viribus vacuatum, & præſcriptione in hoc longi temporis non currente. Si quis vero ad eumdem locum

*Liberum cuique in Eccleſiis Monaſt. ſepulturam ſibi eligere.*

vel ejus Eccleſias ſibi ſepulturam elegerit, licitum ſit tibi tuiſque ſucceſſoribus, & fratribus in Eccleſiis ipſius Cœnobii commorantibus, ipſum in ſuo Cæmeterio ſepelire abſque cujuslibet contradictione, dummodo Chriſtianus & Catholicus habeatur.

*De litibus cognoſcendis.*

Statuimus inſuper perpetuo valiturum, ut quoties in vaſſallos ejuſdem Monaſterii orta fuerit quæſtio, quæ ipſum contingat Cœnobium, liceat tibi tuiſque ſucceſſoribus & patribus ipſius, querelas hujuſmodi decidere juſtitia mediante, jure communi ſuper hoc edicto in aliquo non obſtante.

*Privilegium Rogerii Ducis Monaſterio Cavenſi.*

Inſuper memoratus excellentiſſimus Dux, viſa hujuſmodi dedicationis ſolemnitate, compunctus, ut credimus, divino Spiritu, nobis & noſtro Apoſtolatui attentius ſupplicavit, ut donationem, & confirmationem, quam ipſe eidem Monaſterio facere ob reverentiam ſanctæ & individuę Trinitatis, & ſuorum peccatorum remedium, intendebat, dignaremur auctoritate apoſtolica confirmare, noſtroque mandaremus inſeri privilegio diligenter. Nos igitur, ſuis in hac parte precibus juſtiſſimis inclinati in favorem ipſius loci, quem ſpeciali proſequimur dilectione pariter & devotione, conceſſiones, & donationes ipſius in noſtro præſenti privilegio inſeri fecimus ad cautelam.

*Decimæ Piſcationis.*

Conceſſit ſiquidem prædictus Dux eidem Monaſterio in perpetuum, ut Patres dicti Monaſterii abſque qualibet contrarietate hæredum & ſucceſſorum ſuorum poſſint exigere & recipere integram decimam partem piſcium, qui capti fuerint in mari a Vallone, qui dicitur de Galloca *, uſque ad fluvium de Cætera, qui eſt de territorio ipſius Monaſterii, per quinque millia paſſuum intra mare.

** Gallocanda, & Gallocauta.*

*Mercimoniorum contractus abſque datio.*

Prædictum Monaſterium vero mercimonia ſua abſque omni datione ſolutione ſeu exitura libere vendat, nedum in ſuis litoribus vel portibus; immo per totum ſuum Ducatum tam ipſum Cœnobium, quam ementes ejus mercimonia liberos conſtituit perpetuo a qualibet præſtatione. Indulxit etiam, ut omnes homines, quos dictum Cœnobium habet & habebit in pręfatis locis, Mitiliano, Paſſiano, Villula adjacenti Caſtro S. Adjutoris, in Cilenti monte, & pertinentiis eorumdem locorum, tam clerici quam laici, ſemper ſint liberi ab omni exactione pecunię, vel rerum quarumlibet aliarum, quas pro aliqua opportunitate vel cauſa ipſi, ſeu hæredes vel ſucceſſores aliquando duxerint a ſuis hominibus faciendas: & ut de ipſis hominibus liberam curiam, & fori facturas; omnes ſine ullo bajulo ſuo vel miniſtro habeatis, & in Curia ipſius Monaſterii per ejus commiſſum veniant ad juſtitiam faciendam, & a judicibus, quos eis ſtatueritis, debeat rationaliter judicari, & notarios publicos ſtatuendi liberam vobis tribuit facultatem, tam in cauſis civilibus, quam criminalibus omnibus præter illis cauſis, de quibus condemnatus legitime debet mori: de aliis autem criminibus omnibus, de quibus pœnam aliam abſque morte ſubire debebunt, quidquid volueritis, faciatis ſimiliter, & de duellis, ſi in ipſis cauſis intervenerint: appellationes vero, ſi ipſis veſtris hominibus fuerint oportunæ, ad veſtram curiam appelletur; quoniam quicquid in prædictis hominibus locorum ipſorum, & in tenimentis, in quo morantur, poſſet ipſe Dux & ejus ſucceſſores exigere, ſtatuere, & ordinare, ſtatuendi, ordinandi, & exigendi vobis perpe-

*De cauſis judicandis;*

*De Miniſtrorum Curiæ electione;*

*De Appellationibus.*

tuo tribuit poteſtatem. Conceſſit etiam vobis in perpetuum, ut in quacumque parte ſui Ducatus tu vel ſucceſſores tui perſonaliter fueritis, & unus vel plures homines ibi fuerint ad mortem, vel ad quodlibet ſupplicium judicati, poſſitis eos, ſicut volueritis, liberare; & ubicumque per ſuum Ducatum tranſitum feceritis, obvioſque habueritis in veſtro tranſitu condemnatos, qui ad ſuſpendium, vel ad decollationis ſupplicium deportentur, valeatis eos, ſi vobis placuerit, facere liberare.

*Facultas liberandi condemnatos etiam capite.*

Si vero homines vaſſalli ipſius Monaſterii vendunt, offerunt, donant, & modis aliis alienant terras, quas ab eodem Monaſterio teneut, aſſerantque eorum conſuetudines eſſe, ut id poſſint facere: ſancivit, & firmiter inhibuit prædictus Dux, ut omnes terras, quas ipſi homines ab eodem Cœnobio tenent, & quæ alienantur abſque ipſius requiſitione, dummodo evidenter appareat, quod ipſius Monaſterii ſint, liceat vobis eas capere, & ad dominium eiuſdem Cœnobii revocare, conſuetudine aliqua non obſtante, niſi forſan qui terras ipſas habuerint, præſcriptionibus legitimis, vel aliis rationibus inde valeant ſe tueri.

*Si quid ad Monaſt. pertinens vendi aut emi contigerit, invalidatur.*

Largitus eſt quoque jam dictus Dux, ut ſi quis ex ſuis Comitibus, Baronibus, Militibus, Catholicis hominibus totius ſui Ducatus, de eo, quod ab ipſo in feudum tenent, voluerint in partem vel in totum dicto Monaſterio offerre, vel alienare, poteſtatem illud habeant faciendi qualiter voluerint: dictumque Monaſterium bona ipſa ad ipſum taliter devoluta, ſine omni ſui hæredumque & ſucceſſorum ſuorum licentia, recipere valeat, & in ſuo dominio retinere, & a quolibet ſervitio vel præſtatione feudum ipſum, vel pars ipſius deinceps ſit immune. Si vero aliquis tam de vaſſallis ipſius Monaſterii, quam de aliis, tenens de bonis ſuis ſtabilibus, vel mobilibus, ſine hærede legitimo & naturali deceſſerit, vel ſatisfactum fuerit, per quod ipſa ad manus Reipublicæ de jure poſſent applicari, licitum ſit vobis, per vos eadem bona ad veſtrum dominium revocare: omni ſui, hæredum, ſuorumque ſucceſſorum officialium contradictione remota, nulla ſuper bonis ipſius poteſtate ſibi vel Reipublicæ reſervata; Teneutes nihilomious bona ipſius Monaſterii, conceſſit, vos poſſe ad veſtram curiam vocare, ad docendum qualiter bona ipſa tenent; niſi rationabiliter docuerint bona eadem ad ſe ſpectare, vel ſe præſcriptione legitima, videlicet centeoaria, oſtenderint ſe munitos, bona ipſa valeatis taliter occupata ad dominium ipſius Monaſterii authoritate hujus indulgentiæ revocare: jure communi ſuper hunc articulum penitus revocato.

*Oblationes in poſterum Monaſt. faciendæ roborātur cum omni exemptione.*

*Bona obeuntium ab inteſtato Monaſterio applicata.*

*Ad cujus quoque Curiam ſpectaa judicium de bonis ſibi pertinentibus, per quemcumque hominum invaſis.*

Conceſſit inſuper vobis in perpetuum, ut ſi tua, ſucceſſorum, & patrum ipſius Monaſterii manifeſta culpa non intervenerit contra eumdem Ducem, hæredes, & ſucceſſores ſuos; & præfatæ ſuæ conceſſiones futuris temporibus propter quamlibet cauſam fuerint in totum vel in partem oblivioni traditæ vel omiſſæ, & præſcriptio longiſſimi temporis intervenerit, contra ipſas, per quas dici poſſit, conceſſiones ipſas locum ulterius noo habere; præſcriptio ipſa, per ſuum ſacramentum nobis præſentibus præſtitum, & per hanc ſuam ſanctionem conſtituit, ut prorſus irrita reputetur; quandoque ipſius, hæredes, & ſucceſſores ſuos ſuper hoc duxeritis poſtulandos, dedit & reliquit eis omnibus ſub Divinæ noſtræque benedictionis obtemptu firmiter in mandatis, ut ipſas omnes concellìones & exemptiones per eorum vobis privilegia debeant confirmare ſine omni pretio, & tædio tarditatis, & nullus ipſorum eas præſiunat infringere vel mutare, ſed illas illæſas ſervare debeant, & teoere, donec vos in ſuum hæredum, & ſucceſſorum ſuorum fide ſincera fueritis permanentes. Quas conceſſiones, confirmationes, exemptiones, & indulgentias collatas eidem Monaſterio per ipſum dilectiſſimum filium Ducem Rogerium ratificamus, approbamus, & ex certa ſcientia confirmamus auctoritate apoſtolica, & plenitudine poteſtatis.

*Hæc omnia privilegia ab Urbano PP. confirmātur.*

Decernentes, & edicto perpetuo roborantes, ut quicumque dictum Monaſterium in ſuis juribus, poſſeſſionibus, ac libertatibus læſerit, aut etiam perturbaverit, liceat tibi, ſucceſſoribus tuis, & patribus ipſius Monaſterii, cujuſcumque præeminentiæ ſive ſtatus fuerint, auctoritate præſentis noſtri privilegii præcedente, canonica monitione præmiſſa excommunicare, & excommunicatos fore denuntiare, a qua abſolvi non poſſint, niſi digne ſatisfecerint, privilegio eis collato vel concedendo, quod excommunicari vel interdici non poſſint, aliquatenus non obſtante, niſi de indulto hujuſmodi plenam & expreſſam fecerint mentionem. Si quis autem contra hanc noſtri Decreti auctoritatem veoire attentaverit, ſalva Sedis Apoſtolicæ, & Legatorum ejus recurrentia & dignitate, ſciat, ſe B. Petri Apoſtoli gratiam amiſſurum, & indignatione apoſtolica feriendum. Obedientes vero, & hujuſmodi privilegii ſcripta ſervantes, dignam a Deo accipiant retributionem, & benedictionem apoſtolicam conſequantur. Amen.

*Facultas Abbatis excommunicare eos qui moleſtiam ullam Monaſterio intulerint.*

*Anathema contra violatores Privilegii huius.*

*Subſcriptiones.*

EGO URBANUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus
Ego Ubaldus Sabinenſis Epiſcopus.
Ego Oddo Albanenſis Epiſcopus.
Ego Bernardus Præneſtinus Epiſcopus.
Ego Bruoo Signinus Epiſcopus.
Ego Rangerius Regitaous Epiſcopus.
Ego Gerardus Trojanus Epiſcopus.
Ego Joannes Tuſculanus Epiſcopus.
Joannes Rapollanus Epiſcopus.
Ego Hermanus presbyter Cardinalis.
Ego Gregorius presbyter Card.
Ego Benedictus presbyter Cardinalis.

Datum Salerni per manus Joannis S.R.Eccleſię Diaconi Cardinalis, XVIII. Kalendas Octobris, XV. Indictione, anno Dominicæ Incarnationis MXCII. Pontificatus D. Urbani Papæ II. anno V.

*Dat. die 16. Septembr. anno Domini 1092. Pontif. anno V.*

Con-

## X V I.

Conſtitutio ad Rainaldum Archiepiſcopum Remenſem, & Suffraganeos ejus contra Polygamos, eoſve, qui fœminarum rite promiſcua haberent connubia.

*Ex Labbe T. x. pag. 453.*

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabilibus Confratribus & Coepiſcopis, Raynaldo Remenſi, & Suffraganeis ejus, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

SI ſacerdotale, quod geritis, officium conſideratione debita penſaretis, tanti facinoris infamia ad aures noſtras ſaltem impunita non perveniſſet.

*Quid ſit muneri Epiſcopali proprium?*

§. 1. Cum enim, domui Iſrael ſpeculatores a Deo dati, impiis impietates ſuas annunciare, & pro domo Iſrael murum opponere deberetis, qualibet ratione vos pati potuiſſe miramur, ut tam inclyti regni Rex, humani pudoris, divini timoris immemor contra jus, contra fas, contra legum & Canonum ſanctiones, contra totius catholicæ Eccleſiæ conſuetudines, & ſuam uxorem inordinate relinqueret, & propinqui ſui conjugem amore ſibi nefario copularet. Quod factum utique & Regni totius confuſionem, & Eccleſiarum veſtrarum diſſipationem portendit, & ad animam veſtram redundat infamia. Peccanti enim, cum impedire poſſis, non contradicere, conſentire eſt.

*Polygamis benedictio nõ danda.*

§. 2. Te autem, cariſſime confrater Rainalde, nuxa hæc maxime impetit pro eo, quod Sylvanectenſis ſubjectus tibi Epiſcopus hoc publici adulterii crimen ſuo, ut audivimus, firmavit aſſenſu, cum mœchis illis benedictionis Sacerdotalis manum impoſuit. Quod etſi licite nuberent, bigamis tamen impendi ſecundum Canones non liceret.

*Hortatur Epiſcopos, ut polygamia Regem deſiſtere compellant;*

§. 3. Nunc igitur vobis apoſtolica præcipimus auctoritate, ut his viſis apicibus, quod etiam non jubentibus nobis jamdudum feciſſe veſtra prudentia debuiſſet, mature convenire curetis Regem, & ex Dei, & noſtra pariter, & veſtra parte inſtanter commoneatis, arguatis, obſecretis, increpetis, & a tanto tamque horrendo facinore deſiſtere compellatis.

§. 4. Quod ſi contempſerit; & nobis & vobis neceſſitas imminebit, ut ad ulciſcendas divinæ legis injurias pro noſtri officii debito accingamur, & Phines gladio Madianitas adulteras perforemus.

*Et pro ereptione Carnotenſis Epiſcopi inſtantiam adhibeant.*

§. 5. Eamdem quoque inſtantiam pro ereptione confratris noſtri Carnotenſis Epiſcopi adhibete.

*Excommunicationi ſubjicit Caſtella, & terram ejus, qui eum retinuerit.*

§. 6. Quod ſi monitis veſtris, qui eum cœpit, obtemperare contempſerit, vos & ipſum excommunicationi ſubjicite & Caſtellis, in quibuſcumque eum retinuerit, & terris ejus divinum Officium interdicite; ne ſimilia deinceps in viris hujus Ordinis præſumantur.

§. 7. Ut Ordinem veſtrum diligitis, ita hoc accelerare omnibus modis ſatagetis. Valete.

*Dat. die 26. Octobris anno Domini 1092. Pontif. anno V.*

Data VI. Kalendas Novembris, anno videlicet Dei Chriſti MXCII.

## X V I I.

Siracuſana Eccleſia, a Rogerio Comite ejectis Agarenis reſtituta, boniſque aucta, confirmatur, indicta pœna excommunicationis contra eam quomodolibet perturbantes.

*Ex autog. in Tabulario Eccleſiæ hujus edidit Roccus Pirrus Sicil. Sac. Tom. I.*

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei dilecto fratri Rogerio, Syracuſanæ Civitatis Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonice promovendis in Epiſcopatu.

UNiverſis fere per orbem Chriſtianorum populis notum eſſe credimus, Siciliæ Inſulam, multis quondam & nobilibus illuſtratam Eccleſiis, opibuſque & populo copioſam, multorumque religione effulſiſſe virorum, & quarumdam ſanctiſſimarum Martyrum & Virginum claruiſſe martyrio. Verum, peccatis exigentibus, tanta ſpecies rerum, tantaque probitas morum ad nihilum ſubito redacta eſt; effera etenim Saracenorum gens præfatam Inſulam ingreſſa, quoſcumque ibi chriſtianæ fidei cultores reperit, alios gladio peremit, quoſdam exilio deputavit, plures miſerabili ſervitute oppreſſit, ſicque Chriſtiana Religio per CCC. fere annos a Dei ſui cultura ceſſavit.

*Saracenorum in Sicilia contra Chriſtianos perſecutio.*

Dominator autem rerum omnium Deus, cujus ſapientia & fortitudo, quando vult, Regnum transfert, & mutat tempora, quemadmodum ex Occidentis partibus militem Rogerium, ſcilicet virum & conſilio optimum, & bello ſtrenuiſſimum, ad eamdem Inſulam tranſtulit, qui multo labore, frequentibus præliis, & crebris ſuorum militum cæde, & ſanguinis effuſione, regionem prædictam a ſervitute gentilium opitulante Domino liberavit.

*Rogerius Comes Inſulam liberat;*

Syracuſanam itaque Eccleſiam noviſſime reſtaurans, venerab. filium noſtrum Rogerium Traginenſis Eccleſiæ Decanum conſilio Epiſcoporum illius Provinciæ Pontificem Syracuſanæ elegit Eccleſiæ, noſtriſque obtulit manibus conſecrandum.

*Et Siracuſanam Eccleſiam reſtituit eligens in ea Epiſcopum.*

Illius igitur piæ devotionis affectum Sacerdotali ſtudio proſequentes, ejuſque juſtis petitionibus annuentes, Syracuſanam Eccleſiam, cui Deo auctore, Rogeri frater in Chriſto venerabilis, præſides, tibi tuiſque ſucceſſoribus regendam, diſponendam, &, largiente Domino, propagandam præſentis privilegii auctoritate concedimus & confirmamus.

*Confirmatur ab Urbano PP.*

*Sicut & ejus bona omnia.*

Quæcumque igitur a prædicto filio noſtro Rogerio Comite eidem Eccleſiæ conceſſa ſunt, infra hos terminos adjacentia: a caſtro videlicet Limpiados uſque ad flumen Salſum, ubi in mare defluit, ſicut oſtendit ſupra intra diviſiones caſtri Joannis Anaor, indeque tendens ad Maurancum aſcendit ad flumen de Caltbaelſar, & vadit inde ad pontem ferreum, tendens Heutbachayn, quod vadit in flumen de PaternioneNatenius; & ſic hoc flumen curritViſam cadens in mare, inde per maritimam uſque Siracuſam, Siracuſa uſque ad caſtrum Limpiados, quod eſtCaltha, ubi cœpit hæc diviſio: infra quas diviſionesSyracuſa eſt cum omnibus pertinentiis ſuis Lentina. Nota, Pantegra, Caſſibula, Bizinias, Eſſina, Calthaclſar, Leſpexa, Isbarhia, Modica, Sclicla, Anaor, Raguſa, Butera, cum omnibus eorum pertinentiis, & alia Caſtella, & Caſalia, quæ infra prædictos terminos ædificata ſunt vel ædificabuntur: Et quidquid deinceps eidem Eccleſiæ juſte a quocumque conceſſum fuerit, firma.

ſirma tibi, tuiſque ſucceſſoribus, & illibata manere, præſentis decreti pagina decernimus, & ſancimus, nt ex iis omnibus Eccleſiis decimas, & conſuetudines eccleſiaſticas perpetuo habeatis, jura pontificalia. Statuimus, ut nulli omnino hominum liceat prædictam Eccleſiam temere perturbare, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia, ſicut ſuperius deſignata ſunt, immota perpetuo conſerventur, & integra. Tu autem, frater in Chriſto cariſſime, commiſſum tibi officium debita ſolicitudioe attende: cura in conſpectu Dei eſſe, quod diceris: luceat lux tua coram hominibus, ut non credentes tuis bonis exemplis, & aſſidois exhortationibus ad Dominum convertantur, & credentes, Deum patrem, qui in cœlis eſt, glorificent. Si quis vero Sacerdotum, Regum, Principum, Ducum, Comitum, Judicum, aut quorumlibet ſæcularium, hanc noſtræ confirmationis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonitus, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſoi dignitate careat, & a ſacratiſſimo corpore & ſanguine Dei & Domini Redemptoris Noſtri Jeſu-Chriſti alienus fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem Eccleſiæ juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem æternæ pacis præmium inveniant. Amen. Amen. Amen. Datum Anagniæ per manus Joannis S. R. E. Diaconi Cardinalis, Kal. Decemb. Indict. I. Anno Domin. Incarn. MXCIII. Pontificatus autem Domini PP. Urbani Secundi anno VI.

Decretum pro ejuſdem Eccleſiæ libertate ab omni vexatione.

Adhortatio ad Rogerium Epiſcopum.

Anathema contra Violatores Privilegii hujus.

Dat. die 1. Decembris anno Domini 1093. Pont. ſ. Urbani anno VI.

---

## XVIII.

Reſtitutio Atrebatenſis Eccleſiæ, cui proprium præeſſe Epiſcopum decernitur.

Ex Spicileg. Dacher. Tom. III.

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Chriſto Fratri Lamberto Atrebatenſi Epiſcopo, noſtris manibus conſecrato, ejoſque ſucceſſoribus canonice ſubſtituendis, in perpetuum.

Liquet ſanctorum Canonum inſtitutis integram eſſe Provinciam, & Metropolitanum proprium debere ſortiri, quæ duodecim conſtat Epiſcopatibus. Secundam igitur Belgicam conſtat integritatem Provinciæ obtinere, quæ duodecim quondam ſcitur Epiſcopos habuiſſe; & Remenſem Eccleſiam jure Metropolitanam haberi, quæ tot ſolet Suffraganeis eminere. Cæterum, peccatis exigentibus accolarum, cum irruentibus barbaris urbes quædam detritæ ſunt, duodecimus ille numerus imminutus eſt: inter quas Atrebatum, nobilis quondam & populoſa civitas, quæ per B. Remigium, Epiſcopum Vedaſtum obtinuit, poſt nonnullorum Antiſtitum obitum Epiſcopalis cathedræ perdidit dignitatem, & per nonnullorum tempora Cameracenſi Epiſcopo ſubdita obedivit. Porro noſtris temporibus ſupernæ miſeratioois reſpectu prædicta Civitas in ejuſmodi ſtatu reducta eſt, ut & popoli frequentia, & divitiarum abundaotia Cameracenſem ſuperet civitatem. Dignum igitur Spiritui Sancto & auctoritati apoſtolicæ viſum eſt, ut Atrebatenſi Eccleſiæ Cardinalis reſtitueretur Antiſtes. Sanctum enim Sardicenſe Concilium ſtatuit, non paſſim Epiſcopum ordinari, niſi aut io civitatibus, quæ Epiſcopos habuerunt, aut quæ tam populoſę ſunt, ut habere mereantor Epiſcopum. In ſecundo quoque Concilio Africano decernitur, ut illa Diœceſis, quæ aliquando habuit Epiſcopum, habeat proprium; & ſi, accedente tempore, creſcente fide, Dei populus multiplicatus deſideraverit habere proprium Rectorem, ejus videlicet voluntate, in cujus poteſtate eſt Diœceſis conſtituta, habeat proprium Epiſcopum. Beatus quoque Gregorius in Sardinia apud Phaſianam oppidum ſecundum priſtinum modum reordinari præcepit Antiſtitem.

In Provincia duodecim Epiſcopatus.

Rhemenſis Eccleſia Metropolis.

Atrebatenſis Eccleſiæ calamitates;

Poſtmodum redintegrata.

Quare Epiſcopus ei reſtituitur.

Quibus civitatibus præficiendi Epiſcopi.

Et nos ergo Atrebatenſis Eccleſiæ reſtitutioni, & Remenſis Metropolis redintegrationi pro ooſtri officii debito imminentes, te, frater chariſſime Lamberte, Cleri plebiſque conſenſu electum unanimi, beato Vedaſto, & Sanctis, qui in Urbe ipſa quondam præſiderunt, Pontificibus conſtituimus ſucceſſorem. Per præſentis itaque Privilegii paginam Legitimum perpetuum ſtatuimus, ut Atrebatenſis Eccleſia deinceps ſemper Cardinalem Epiſcopum ſortiatur. Quicquid autem prædictæ Eccleſiæ Beatus Remigius contulit, quicquid antiquis temporibus, dum Epiſcopali dignitate polleret, eam poſſidere conſtituit, ſalvis legalibus inſtitutis, & Romanæ Eccleſiæ Privilegiis, ratum tibi ac tuis ſucceſſoribus ſancimus permanere. In quibus nominatim Archidiaconias duas, quarum una Atrebatenſis, altera dicitur Obſtrevandenſis, præfatæ Eccleſiæ confirmamus; & illos omnino limites inter Atrebatenſem, & Cameracenſem Eccleſias fore præcipimus, quos antiquitus fuiſſe, vel ſcriptorum monimentis, vel territoriorum diremptione, vel certis aliquibus inditiis potuerit comprobari; ut, annuente Deo, Eccleſiarum pax nulla occaſione turbetur; &, quæ pro fidelium ſalute ſtatuta ſunt, perenni tempore inconvulſa ſtabilitate perſiſtant. Sane ſi quis in craſtinum Archiepiſcopus, aut Epiſcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, aut Vicecomes, Judex, aut perſona quęlibet magna vel parva, hujus noſtri paginam ſciens Privilegii, contra eam temere venire præſumpſerit, ſecundo tertiove commonitus, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reumque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei ac Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti alienus fiat, atque in eſtremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti: quatenus & hic bonæ actionis fructum percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant.

Lambertus Epiſcopus Atrebatenſis confirmatur.

Confirmantur quoque bona omnia ad eamdem Eccleſiam pertinentia.

Limites aſſignantur Atrebatenſi, & Cameracenſi Eccleſiis.

Solitæ clauſulæ.

Scriptum per manum Boni-Hominis Scriniarii ſacri Palatii. Datum Romæ per manum Joannis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis Diaconi, X. Kalendas Aprilis Indictione II., anno Dominicæ Incarnationis Millesimo Nonageſimo* Tertio, Pontificatus autem Domini Urbani II. Papæ, ſeptimo.

Dat. die 23. Martii anno Domini 1094. Pontif. anno VII.

* leg. Quarto ut cætera conveniant.

Se-

X I X.

Sequitur ad Populum & Clerum Atrebaten. ut Epiſcopum ſibi eligant; Electo vero onus detrectare interdicitur.

*Ex Baluzii Miſcell. Tom. V. pag. 238.*

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei Clero & Populo Atrebatenſi, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Atrebatenſis Eccleſia, una ex nobilioribus Eccleſiis Comprovincialibus Remenſis Metropolis, ſolemnibus Canonum monumentis freta, olim principalis Sedes Epiſcopatus fuit, proprium Pontificem habuit, ſuam Diœceſim, & cætera Pontificalia jura firmis antiquitate rationum inſtrumentis obtinuit.

Volumus itaque & apoſtolica auctoritate præcipimus, ut jugo Cameracenſis ſubjectionis ab Eccleſia veſtra excuſſo, & accepta dignitate primis temporibus rationabili firmitate poſſeſſa, Cardinalem Epiſcopum, vobis & Eccleſiæ veſtræ utilem, eligere, & per manum Metropolitani veſtri conſecrare, & Eccleſiæ veſtræ incardinare ſtudeatis. Ei vero, qui canonico conſenſu Cleri & Populi electus fuerit, apoſtolica auctoritate interdicimus, ne impoſitam ipſi electionem diſſimulatione aliqua hujus novæ ordinationis ſubterfugiat.

Solet enim fieri, ut Eccleſiæ perſecutionis tempore ſuis ordinibus, ſuis populis, ſubſidiis etiam temporalibus deſtitutæ, aliis temporaliter committantur Eccleſiis. Poſtquam vero iis, quibus imminutæ fuerant, Domino donante, abundare cœperunt, priſtinam recipiant dignitatem.

Data Romæ . . . . . .

X X.

Sequitur adjudicatio Atrebatenſis, & Oſtrevaonenſis Archidiaconiarum pro ſubſtentatione Atrebaten. Epiſcopi.

*Ibid. pag. 264.*

Urbanus Servus Servorum Dei, dilectis filiis Alardo Atrebatenſi, & Bernardo Oſtrevannenſi Archidiaconis, omnibus Præpoſitis & Decanis cum omnibus Cleris, qui in prædictis Archidiaconiis ſunt, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Apoſtolicæ Sedis nos compellit auctoritas, univerſis per orbem terrarum Eccleſiis providere, & ſua jura poſcentibus paterna compaſſione ſuccurrere. Quia igitur Atrebatenſis Eccleſia, multis jam temporibus propria carens dignitate, Cameracenſis Eccleſiæ jugum pertulit, dignum profecto duximus, ut propitiante Domino amiſſa ei dignitas ex Apoſtolicæ Sedis benignitate reſtitueretur. Neque enim ſubjectionem Atrebatenſis Eccleſiæ aliquod Romanæ auctoritatis chyrographum Cameracenſibus vendicat: & Atrebatenſis populoſitas longe illam, cui hactenus ſubdita fuerat, antecedit.

Et Canonum itaque Decretis, & Prædeceſſorum noſtrorum exemplis freti, nunc tandem, annuente Domino, Atrebatenſium juſtis votis, & petitionibus importunis effectum dedimus, & venerabilem virum Lambertum, quem communi aſſenſu electum, ad nos cum communi decreto adduxerant, in Epiſcopum conſecravimus; quæque ad Atrebatenſem Parochiam antiquitus pertinuiſſe noſcuntur, ipſi & ipſius ſucceſſoribus perpetuo regenda, & epiſcopali jure poſſidendi, Privilegii auctoritate confirmavimus; nominatim Archidiaconias duas, quarum una Atrebatenſis, altera dicitur Oſtrevannenſis.

Veſtram ergo dilectionem literis præſentibus admonemus, atque præcipimus, ut ei deinceps tamquam Cardinali Epiſcopo, & tamquam B. Petri manibus conſecrato, ſubeſſe & obedire jure tis; unde & vos, & clericos univerſos, qui in prædictis Archidiaconiis ſunt, a profeſſione Cameracenſis Eccleſiæ abſolvimus.

Si quis vero, hujus noſtræ Conſtitutionis tenore perſpecto, prædicto confratri noſtro Atrebatenſi Epiſcopo obedire contempſerit, quamcumque in eos ſententiam ipſe Epiſcopali moderamine dictaverit, auctoritatis noſtræ pondere firma permaneat.

Data Romæ XIII. Kalendas Aprilis.

X X I.

Confirmatio reſtitutionis Oblationum Monaſterio S. Egidii in Septimiana, factæ per Raymundum Comitem Toloſanum.

*Edidit Baluzius Miſcell. Tom. VI. pag. 385.*

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, univerſis per Gothicam Provinciam fidelibus, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

*Facta per Raymundum Comitem reſtitutio*

Notum omnibus nobis volumus, quia dilectus filius noſter Raymundus Toloſanus Comes, tam noſtri quam aliorum religioſorum virorum monitis excitatus, & omnipotentis Dei timore compunctus, partem, immo rapinam, quam ex parentum ſuorum invaſione in Altari S. Ægidii, & reliquis ipſius Eccleſiæ Altaribus habere ſolitus erat, Deo, ac Sanctæ Dei genitrici Mariæ, Sanctiſque Apoſtolorum principibus Petro ac Paulo, & B. Confeſſori Ægidio reddidit. Quæ redditio ſive dimiſſio in Toloſana ſynodo facta eſt coram Legato noſtro Bernardo Toloſano Archiepiſcopo, & pluribus tam Epiſcopis quam Abbatibus. Item in feſtivitate Sancti Ægidii coram eodem Legato noſtro aliiſque quamplurimis Epiſcopis, vel Abbatibus, eamdem redditionem cum uxore ſua Hervira, & filio Bertranoro ſuper Altare Beati Ægidii confirmavit, duobus illic nummis Ægidienſis monetæ poſitis. Igitur nos ſecundum ipſius Comitis poſtulationem pro ſua & parentum ſuorum ſalute factum hoc auctoritate apoſtolica confirmamus; & Omnipotentis Dei miſericordiam deprecamur, quatenus, quæ de rerum eccleſiaſticarum uſurpatione hactenus admiſerunt, ſua eis propitiatione indulgeat, & a ſuorum delictorum vinculis per ſe, per Sanctorum Apoſtolorum, & S. Ægidii merita & preces abſolvat. Porro tam ipſum quam ejus poſteros univerſos, ſi Altarium oblationem ulterius invadere tentaverint, anathemate ſubjicimus, & ab univerſo Eccleſiæ conſortio ſegregamus. Quicumque etiam vel ab ipſo Comite vel ab alio quolibet de oblationibus illis feudum *Confirmat*

tene

tenet, hujus Decreti tenore cognito, niſi omnino Eccleſiæ reddiderit, eidem anathemati ſubjaceat. Ipſis etiam Monachis ſub anathemate interdicimus, ne ullo unquam tempore laicorum cuiquam in ipſis Altarium oblationibus partem habere permittant: alioquin & qui dederit, & qui receperit, anathemati, quod propoſuimus, ſubjacebit. Data per manum Joannis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis, Cremonæ, XII. Kalendas Martii Indictione III. anno ab Incarnatione Domini MXCV. Pontificatus vero Domini Urbani Papæ Septimo.

Dat. die 18. Februarii anno Dñi 1095. Pontif. anno. VII.

---

## XXII.

Monaſterium Hirſaugien. Spiren. Diœceſis ſub protectione Sedis Apoſtolicæ recipitur; Bonaque omnia eidem confirmantur.

Ex Tom. I. Annalium Hirſaugienſiũ a' Trithemio deſcript.

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Gebehardo Monaſterii Hirſaugienſis Abbati, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

CUM univerſis ſanctæ Eccleſiæ filiis pro Apoſtolicæ Sedis auctoritate ac benevolentia debitores exiſtamus, illis tamen locis ac perſonis, quæ ſpecialius & familiarius Romanæ adhęrent Eccleſiæ, quæque ampliori Religionis gratia eminent, propenſiori nos convenit charitatis ſtudio imminere. Unde nos, bo. me. prædeceſſoris noſtri Gregorii formam ſequentes, eadem tibi tuiſque legitimis concedimus ſucceſſoribus, quæ ipſe prædeceſſori tuo Willelmo & ejuſdem Monaſterio precibus, Adalberti Comitis, conceſſit & confirmavit; qui æternæ retributionis amore ſuccenſus in prædio ſuo, quod dicitur Hirſaugia, Monaſterium a progenitoribus ſuis antiquis conſtructum, nuper amiſſa reſtituens venuſte reparavit, & in uſus fratrum inibi Deo ſervientium pluribus poſſeſſionibus, & reditibus ampliavit. Quam ſuæ liberalitatis inſtitutionem ne ulla in poſterum perverſorum hominum audacia minuere aut violare præſumat, Apoſtolicæ auctoritatis privilegio muniri. & S. R. E. tuitione roborari poſtulavit. Quamobrem, præfatum Monaſterium ſub Apoſtolicæ Sedis protectione ac tutela ſpecialiter amplectentes, præſentis privilegii pagina ſtatuimus, ut quæ hodie idem Cœnobium juſte poſſidet, ſive in futurum conceſſione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium, juſte & canonice poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant; In quibus hæc nominatim deſignanda duximus: Cellulas S. Gregorii, quæ dicitur Richenbac; & S. Martini, quæ dicitur Viſchbahajo: & prædium, quod dicitur Gilſtein, quod datum eſt pro Cella S. Petri; Conſtituentes, ne vel tu, fili chariſſime Gebeharde, vel quilibet tuorum ſucceſſorum, præfatas Cellulas deſtruere, vel ea, quæ illis jam conceſſa ſunt ſeu concedentur, temere præſumatis imminuere. Præterea decernimus, ut nulli omnino hominum liceat idem Cœnobium temere perturbare, vel ejus poſſeſſiones auferre, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodo profutura. Conſtitutionis quoque immunitatis, & libertatis modos, quos pręfatus Comes illuſtris Adelbertus ſcripto ſuæ traditionis inſeruit, & regio ſigillo imprimi curavit, ad poſteritatis cauthelam, & arcendos infeſtantium impetus diligenter ſtatuimus, uti nec de promiſſis quidlibet negligatur, nec de vetitis quidlibet præſumatur. Obeunte vero te, nunc ejus loci Abbate vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia vel violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundum Deum, & beati Benedicti regulam elegerint. Conſecrationes Altarium ſive Baſilicarum, Ordinationes quoque Clericorum, Oleum ſanctum, & cætera, ad Epiſcopale officium pertinentia, ab Epiſcopo Spirenſi, in cujus eſtis Diœceſi, accipietis, ſi tamen Catholicus fuerit, & communionem Apoſtolicæ Sedis habuerit: ſi ea gratis ſine ſimoniaca pravitate impendere voluerit: aliàs vero liceat Catholicum, quem volueritis, Epiſcopum adire, & ab eo conſecrationum ſacramenta accipere; qui, apoſtolica fultus auctoritate, quæ poſtulatis, indulgeat. Advocatum præterea ſive protectorem vobis Gotfridum, præfati Comitis Adelberti filium, inſtituimus, ſi hujuſmodi Deo præſtante fuerit, ut Eccleſiæ & ſervis Dei honorem debitum exhibeat, & prædicti Monaſterii utilis & ſtudioſus defenſor fuerit: Sin autem, in veſtra ſit poteſtate eligere veſtræ Eccleſiæ idoneum protectorem, qui ſine lucri ſæcularis exactione id divinę ſervitutis obſequium ſtrenue ac reverenter exhibeat. Vos igitur, filii in Chriſto chariſſimi, oportet regularis diſciplinæ inſtitutionibus ſolicitius & devotius inſudare, & quanto eſtis a ſæcularibus tumultibus liberi, tanto ſtudioſius plane Deo totius mentis & animæ virtutibus anheletis; præcipue ſtudentes Romanæ Eccleſiæ Decreta venęranda ſervare, cujus patrocinio ab omni jugo viventium eſtis, annuente Domino, præmuniti. Ad indicium autem perceptæ hujus a Romana Eccleſia libertatis per annos ſingulos Bizantium aureum Lateranenſi Palatio perſolvetis. Sane ſi quis in craſtinum Epiſcopus, & Archiepiſcopus, Imperator, aut Rex. Comes, aut Vicecomes, Judex, aut perſona qualibet magna vel parva, hujus privilegii noſtri paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, & eorum, quę conceſſa ſunt vel ſtatuta, quicquam irritum fecerit, ſecundo tertiove commonitus, ſi non ſatiſfactione congrua emendaverit, æterno ſe innodatum anathemate, & a Corpore Chriſti, & Eccleſia, ex auctoritate poteſtatis Apoſtolicæ ſegregatum cognoſcat. Conſervantibus autem hæc pax a Deo & miſericordia præſentibus & futuris ſeculis conſervetur. Amen.

Confirmantur Monaſt. huic conceſſa a Gregorio PP. VII.

Monaſt. hoc ab Adalberto Comite conſtructum.

Sub protectione Sedis Apoſt. ſuſcipitur:

Bonaque omnia eidem confirmantur

Immune declaratur a quacumque moleſtia &c.

Adalberti Diploma ratum habetur.

Abbatis electio Monachis aſſeritur:

Qui diœceſana lege Spirenſi Epiſcopo ſubjiciuntur.

Adalberti filii perpetui Monaſt. ejuſdem Advocati.

Annuus cenſus Lateranen. Palatio perſolvendus.

Clauſulæ.

Datum Placentiæ per manum Joannis S.R.E. Diaconi Cardinalis, VIII. Idus Martii Indict. III. anno Domin. Incarnat. MXCV. Pontificatus autem Domini Urbani Papę II. anno VII.

Dat. die 8. Martii anno Dom. 1095. Pont. an. VII.

Sequi-

Digitized by Google

## XXIII.

Narbonenſi Eeeleſiæ Primatus aſſeritur in duas Narbonas, quarum Eccleſiæ metropolieo jure eidem ſubjieiuntur.

*Ex Chartular. Eccleſiæ hujus edidit Baluzius in Appendice Actorum ad Petr. de Marca de Primatibus.*

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Chriſto Fratri Bertrando Narbonenſi Archiepiſcopo perpetuam ſalutem in Domino.

Exordium.

POteſtatem ligandi, atque ſolvendi in cœlis, & in terra beato Petro ejuſque ſueceſſoribus auctore Deo principaliter traditam illis Eccleſia verbis agnoſcit, quibus Petrum eſt Dominus allocutus, quæcumque ligaveris ſuper terram erunt ligata, & in cælis; & quæcumque ſolveris ſuper terram, erunt ſoluta & in cælis. Ipſi quoque, & propriæ firmitas, & alienæ fidei conſirmatio eodem Domino auctore præſtatur, cum ad eum dieitur; Rogavi pro te, ut non deficiat Fides tua. Petre, & tu aliquando converſus, confirma Fratres tuos. Oportet ergo nos, qui lieet indigni Petri ſedem videmur habere, prava corrigere recta firmare, & in omni Eccleſia ad æterni arbitrium Judicis ſic diſponenda diſponere, ut de vultu ejus judicium noſtrum prodeat, & oculi noſtri videant æquitatem. Fraternitatis igitur tuæ juſtis petitionibus annuentes Sanctam Narbonenſem Eccleſiam, cui divina largiente clementia præſides poſſidendam, regendam, ac diſponendam præſentis tibi Decreti pagina confirmamus. Nos enim te in Nemanſenſi Eccleſia Epiſcopum conſecravimus, & exigente neceſſitate ad tuam te transferri Metropolim per ſuffraganeorum electionem auctoritatis noſtræ ſcriptis permiſimus, quod nulli deinceps concedimus permittendum. Has igitur Civitates eidem Eccleſiæ, tuæque Fraternitati ſancimus eſſe ſubjectas, Tuloſam, Carcaſſonam, Elnam, Biterrim, Agdam, Magalonam, Nemauſum Uticem, Lugdevem. Salvo tamen in omnibus Sedis Apoſtolicæ jure. Præterea Primatum Aquenſis Metropolis, quæ eſt Narbonenſis Secunda, & quidquid dignitatis, vel honoris eandem Narbonenſem Eccleſiam antiquitus jure habuiſſe conſtiterit (a).

Bertrandus antea p Nemauſenſis Eccleſiæ Narbonen. præficitur.

Civitates ei ſubjecta.

PrimatusNarbonenſis ſecundæ.

Nos quoque præſentis Decreti pagina inconcuſſum, & inviolabile perpetuo manere decernimus. Pallium autem Fraternitati tuæ ad Miſſarum tantum ſolemnia eelebranda ex more concedimus; quo in ſuſcriptis tibi ſolummodo licebit uti diebus, ſcilicet diebus in Nativitate Domini, in Epiphania, in omnibus beatæ Mariæ feſtivitatibus, in Cœna Domini, in Reſurrectione Domini duobus diebus, in Aſcenſione Domini, in Pentecoſten in Nativitate beati Joannis, in Natalibus Apoſtolorum omnium in feſto beati Martini, in ſolennitatibus Sanctorum Martyrum Juſti, & Paſtoris, ac Pauli Confeſſoris in conſecratione Epiſcoporum, & Eccleſiarum, in ordinatione clericorum. In quo quid ponderis tibi, ac ſollicitudinis injungitur conſiderare te diligentiſſime convenit. Hujus enim indumenti honor, humilitas, atque juſtitia eſt. Tota ergo mente Fraternitas veſtra ſe exhibere feſtinet in proſperis humilem, & in adverſis, ſi quando venerint, cum juſtitia erectam, amicam bonis, perverſis contrariam, nullius unquam faciem contra veritatem recipiens, nullius unquam faciem pro veritate loquentem premens, miſericordiæ operibus juxta virtutem ſubſtantiæ inſiſtens, & tamen ſupra virtutem inſiſtere cupiens infirmis compatiens, bene valentibus congaudens de alienis gaudiis tamquam de propriis exultans, in corrigendis vitiis fervens, in fovendis virtutibus auditorum animum demulcens, in ira judicium ſine ira tenens, in tranquillitate autem ſerenitatis juſtæ cenſuram non deſerens. Hæc eſt, Frater cariſſime, Pallii accepti dignitas, quam ſi ſollicite ſervaveris, quod foris accepiſſe oſtenderis intus habebis. Fraternitatem tuam omnipotens Dominus per tempora longa conſervare dignetur incolumem. Scriptum per manum Petri Scrinarii Sacri Palatii. Datum Laterani VIII. Idus Novembris per manum Lanfranci vicem agentis Cancellarii anno Dominicæ Incarnationis milleſimo nonageſimo VII. Indictione VI. Pontificatus autem Domini Urbani II. Papæ anno X.

Pallium Bertrando conceſſum.

Dat. die 5. Novembris Anno Domini 1097. Pontif. Anno X.

---

(a) Quam impenſa ſolicitudine ſervandam Narbonenſis Eccleſiæ dignitatem, tuendaque ejus bona curaverit Urbanus PP. ex præſenti patet Documento. Duas insuper præſtat referre Epiſtolas in eamdem rem ab eodem Pontifice datas, quarum prima Raimondo Comiti Narbonen atque Aimerico Vicecomiti ſcripta decimas Dalmatio Archiepiſcopo ſolvi, bonaque ab hac Eccleſia injuſte a pravis hominibus ablata reſtitui mandat, altera quam Raynerio S. R. E. Cardinali, & Legato dedit, ejuſdem Eccleſiæ dignitatem, ejuſque auctoritatem in Epiſcopos Provinciæ Tarraconenſis tuetur. Illam ſubjicimus editam a Sammarthanis Galliæ Chriſtianæ antiquæ editionis Tom. I. pag. 375. tenoris qui ſequitur

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, Clero & Populo Narbonenſi, Raimondo videlicet Comiti, atque Aimerico Vicecomiti, cariſſimis filiis Apoſtolicam benedictionem.

VEnientem ad nos Reverendiſſimum filium noſtrum Dalmatium veſtratem Archiepiſcopum debita benignitate ſuſcepimus, ejuſque Religionem & probitatem jamdudum agnoſcentes, ipſum dilectioni veſtræ Apoſtolicæ Sedis operibus commendamus. Vos et, ut devoto & catholico Patri dilecti filii obedite, reverentiam, & debitam ſubjectionem, ut Domini Vicario in omnibus exhibete, decimas unicuique Eccleſiæ pertinentes, ex integro reddite, & quæcumque Epiſcopalis juſtitiæ ſunt integra ſibi conſervate: quæ autem vobis ex Deo dixerit, pro Chriſto enim legatione fungitur inter vos, obſervans pro Chriſto, ut reconciliemini Deo, ipſum igitur ſicut Deum honorantes, & audientes, mores veſtros corrigite, a vitiis abſtinete. Deo in omnibus placere curate; ſi enim Deo in omnibus placere ſtudueritis, paſtorem profectò placentem Deo habebitis; & ſummum pro vobis judicem interpellans, niſi veſtra delicta impedient, copioſius audietur. Eis autem, qui bona Narbonenſis Ec-

 cle-

cleſiæ injuſte detinent, & violenter auferunt, denunciamus nomine Domini Jeſu, & apoſtolica authoritate præcipimus, quatenus ea Archiepiſcopo reddant, aut pactum cum eo tale faciant, quod ipſi debeat complacere, ne bona injuſte detinendo & auferendo terrena, & animæ incurrant periculum, & bonis priventur æternis. Quod ſi noſtra præcepta contempſeritis, cum iterata ad nos querela pervenerit, nos Canonum ultionem, & gladium Spiritus aſſeremus: obedientes vos monitis noſtris divina miſericordia cuſtodiat.

Quod epocham hujus Epiſtolæ ſpectat, nulla in ejus calce legitur nota chronologica: ſed ante annum 1096. datam fuiſſe dicendum eſt, cum eo anno obierit Dalmatius Archiepiſcopus.

Alteram Raynerio S. R. E. Cardinali Legato datam exſcripſit Baluzius ex Chartulario Archiepiſcopi Narbonenſis & publici juris fecit in Appendice Actorum ad Petr. de Marca de Primatibus, Eam ſic accipe.

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei. Cariſſimo, atque Dulciſſimo Fratri Rainerio Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbytero Cardinali, atque Legato Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Quantum de tua Religione confidentes, qua fide, qua caritate, in partes illas te direxerimus, ipſe tu, dilectiſſime, recognoſcis. Age ergo pro ſpe, quam de tua prudentia gerimus, & negotia quæque poteris Domino adjuvante canonice definire procura, ea maxime pro quibus ſpecialiter miſſus es, videlicet quæ inter Narbonenſem, & Tomerienſem Abbatem jactantur: veniens ſiquidem cum Barcinonenſi Fratre noſtro Venerabili Epiſcopo reverentiſſimus Frater noſter Narbonenſis Archiepiſcopus, quem jamdudum vita, & religione ſpectatum habemus, plurima adverſus Tomerienſem Abbatem conquæſtus eſt, ſcilicet, quod Eccleſias ſuæ Diœceſis ſecularibus poteſtatibus fultus invadat, quod excommunicatos ab eo ſine omni ejus abſolutione recipiat, quod in Jacentii Sede ſine ſui licentia fecerit Epiſcopum conſecrari, quodque auditu horrendum eſt, mortuum ſub anathemate quendam ab ejus Monachis extumulatum, & infra ſuum Monaſterium tumulatum aſſeruit. Inter cætera præjudicium ſibi factum de Tarraconenſium Epiſcoporum ſubtractione per Romanam Eccleſiam ſuppliciter intimavit, cum eos Narbonenſis Metropolis per annos quadringentos ſine alterius Eccleſiæ reclamatione poſſederit. Noſtra igitur vice in partibus illis fungens, Tarraconenſibus Epiſcopis, noſtra auctoritate præcipito, ut interim Narbonenſi tamquam proprio Metropolitano obediant, donec præſtante Domino Tarraconenſis reſtauretur Eccleſia. Toletano autem ſicut Primati reverentiam exhibeant, donec Narbonenſis Archiepiſcopus ſe eorum Primatem fuiſſe certa poſſit auctoritate monſtrare. Novit ſiquidem tua Fraternitas Primatem a Nobis Toletanum ſic inſtitutum, ut ſalva ſint Metropolitanorum privilegia cæterorum. Abbatem quoque, ut ſanctæ opinionis virum, commoneto præcipiens, ne ulterius, quæ Epiſcopalis Juris ſunt, ſine Epiſcopi conceſſione recipiat, & de injuriis Narbonenſi Archiepiſcopo illatis competenti emendatione ſatisfaciat: de cætero eum, ut proprium, & ſanctæ converſationis revereatur Antiſtitem, & pacem cum eo fraternæ caritatis inviolabiliter retinere procuret. Tu autem in omnibus Romanę auctoritatis memor ita te exhibe, ut nulla de te cuique poſſit ſuſpicio remanere. Quia vero Narbonenſis Archiepiſcopus privilegia de Primatu Eccleſiam ſuam habuiſſe memoravit, quæ a ſuo Prædeceſſore tranſlata, ſe tamen ſperat præſtante Domino reperturum, tu cauſam hanc diligenter inquire, inquiſitam ad nos referre procura. Quod ſi privilegiorum nequiverit auctoritas inveniri, tu cum principalibus terræ de reſtitutione Tarraconenſis Eccleſiæ ſtude. Interim tamen Tarraconenſes Epiſcopos ei tamquam Metropolitano proprio obedire præcipito. Elenenſis quoque Epiſcopi cauſam diligenter inquirito, & inter Narbonenſem Archiepiſcopum, & ipſum juſto omnia Judicio definito. Idem quoque te de Craſſenſi cœnobio inter Narbonenſem Archiepiſcopum, & Monachos ejuſdem cœnobii eacrcere precipimus.

## XXIV.

Confirmatio immunitatum & privilegiorum omnium Cluniacenſis Monaſterii, & cæterorum Monaſteriorum, eidem ſubjectorum.

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, reverentiſſimo fratri Hugoni, Monaſterii Cluniacenſis Abbati, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis in perpetuum.

*In Biblioth: Cluniac. edidit Martin. Marrier col. 516.*

*Exordium.*

CUm omnibus ſanctæ Eccleſiæ filiis ex Sedis Apoſtolicæ auctoritate ac benevolentia debitores exiſtamus, venerabilibus tamen perſonis atque locis, maxime quæ Apoſtolicæ Sedi ſemper ſpecialius ac devotius adhæſerunt, quæque ampliori religionis gloria emineot, propenſiori nos convenit charitatis ſtudio imminere.

*Cauſa privilegii.*

Tibi ergo reverentiſſime, ac dilectiſſime frater, tam ex antiqua Sedis Apoſtolicæ familiaritate, quam ex nobiliſſima tuæ tuique Cœnobii religionis reverentia, ſingularis a nobis debetur prærogativa dilectionis. Quicquid igitur libertatis, quicquid immunitatis, quicquid auctoritatis tibi tuiſque ſucceſſoribus tuo-

Confirmantur libertates atque immunitates omnes Cluniac. Monaſt. haſtenus conceſſæ:

Quibus frui quoque decernitur Capella S. Odonis ab Hugone Abbate conſtructa;

tuoque Cœnobio per Anteceſſorum noſtrorum privilegia conceſſum fuiſſe conſtat, nos quoque hujus noſtri decreti pagina conferimus, tradimus, confirmamus. Ea propter nos Capellæ illi, quam in honore & nomine S. Odonis tua ſtrenuitas extra Burgum ad orientalem partem ędificavit, eam omnino libertatem, eam immunitatem præſentis decreti auctoritate concedimus, quam apoſtolicæ memoriæ Prędeceſſor noſter Gregorius Capellis cæteris ejuſdem Burgi ſuo privilegio confirmavit.

Item Monaſteria & Eccleſiæ omnes, quæ hic enumerantur.

Ad hæc adjicimus, ut Monaſterium S. Stremonii de Mauxaca, S. Mariæ de Verziaco, S. Petri de Viziliaco Alta-petra, Monaſterium, quod dicitur Sales, numquam tuæ tuorumque ſucceſſorum ordinationi & regimini ſubtrahantur. Hoc ipſum de univerſis, quæ inferius ſcripta ſunt, Monaſteriis Eccleſiiſve ſtatuimus: videlicet in Epiſcopatu Lugdunenſi, Eccleſia S. Juſti & S. Deuterii, Eccleſia de Frontenaico, de Rorterio: In Matiſconenſi, Eccleſia de Meleto, de Otgers, de Saviniaco, de Saniciaco; de Berziaco, Eccleſia S. Hypoliti, S. Martini, S. Mariæ de Caſellis; In Auguſtodunenſi, Eccleſia de Moriſalt, de Pulignio, de Blanchiaco, de Monte S. Joannis, de Luciaco, de Crupellis, de Milpont, Eccleſia S. Mammetis, S. Criſtophori; In Lingonenſi, Eccleſia S. Eulaliæ S. Joannis de Laona, de Trualt, de Arcu, d Vandonra, de Marmaiſſa, de Altars: In Baſila, Eccleſia ſancti Albani: In Cabilonenſi, Eccleſia de Viniules: In Arvenenſi, Eccleſia ſancti Amandi, S. Sepulchri de Lavenna, S. Mariæ de Caſtello, de Canariis, de Montania, de Nigro-ſtapulo, de Angerolis, de Arunna: In Viennenſi, Eccleſia de Artaz, Moras, Mantula Loteng, Monte Caſtaneto: In Gratianopolitano Eccleſia de Alavart, de Avalum, de Tejes, de Valbones, de Viſilia: In Valentinienſi, Eccleſ. de Cabetul, de Caſtellis, de Ales, de Urz: In Dienſi, Eccleſia S. Sebaſtiani, ſanctę Euſemiæ, ſancti Petri de Treſort, de Arun, de Aurel, de Calcium, de Caſtello-novo: In Tullenſi, Eccleſia de Domna Maria, de Frondonis villa: In Metenſi, Eccleſia de Tihencurt: In Lemovicenſi Monaſterium, quod dicitur Boort: In Belvacenſi, Eccleſia ſancti Lupi, ſancti Chriſtophori: In Meldenſi, Eccleſia S. Mariæ de Nantolio: In Pariſienſi, Eccleſia ſanctæ Mariæ de Longo-ponte, de Alnes: In Ambianenſi, Eccleſia ſancti Petri de Lehun: In Morinenſi, Eccleſia ſancti Michaelis: In Sueſſionenſi, Eccleſia ſancti Petri de Cuſiaco: In Longobardia, Monaſterio ſancti Valeriani de Caſtello Rothobio, ſancti Majoli de Papia, S. Michaelis de Mucharione, ſancti Majoli de Coſtemola, ſanctæ Mariæ de Feraria cum omnibus, quę in Lomello, & Lomellina Gonteranus dedit. Eccleſia ſanctæ Mariæ de Lacu: In Vercellenſi Epiſcopatu, Monaſterio ſancti Petri de Caſtellitio, ſancti Joannis de Baina, ſanctorum Joannis & Pauli de Sandaliano, ſancti Martini de Salamone ſanctæ Mariæ de Firminiana, Eccleſiæ de Parione, de Calvallio, ſancti Petri de Sade: In Pergamenſi, Monaſterio ſancti Jacobi de Ponticla cum ſuis obedientiis, Preſiate, Mediolaco, Portixiana, Mauringo, Glariola, Verziliano, Maglo Sala, Vultulina, ſancti Pauli cum his obedientiis, ſanctæ Mariæ de Sarnecho, S. Petri de Umbriano, ſanctæ Trinitatis de Cremina, ſancti Petri de Madegniaco, S. Michaelis de Senciuo, ſancti Martini de Ruuiliano, ſanctæ Juliæ de Cazacho, S. Thomæ de Quintiano, ſancti Salvatoris de Valle-Camonicha, ſancti Andreæ Brignano, ſanctæ Mariæ de Caturi, S. Ægidii de Vergeſima: Monaſterio ſancti Petri de Redingo, ſancti Petri de Provallo cum his Cellis-Trigulis, Alfianello, S. Gabrielis de Cremona cum cellis ſuis quæ ſitæ ſunt in Caſtro Fontanellæ, Trigulo, Grunello, Scandalario, Brixiana juxta Virolam: In Placentia, Monaſterio ſancti Gregorii cum his Cellis, Eccleſia ſancti Leonis de Miradolo, S. Laurentii de Cuminiaco: In Laudenſi, Monaſterio ſancti Marci cum his Cellis, ſanctorum Firmi & Ruſtici de Fratta, S. Crucis de Vicodardo, ſanctæ Mariæ de Calventiano, Monaſterio S. Joannis de Vertumade cum ſuis Eccleſiis ſanctorum Martyrum Caſſiani & Hipolyti de Ulzade, ſanctæ Mariæ de Laveno, & ſanctæ Helię de monte Veglimo cum univerſis appendiciis & pertinentiis ſuis.

Hæc omnia, vel quæ in futurum, Domino adjuvante, juſte poteritis adipiſci, tibi tuiſque ſucceſſoribus ita perpetuo regenda diſponenda ac poſſidenda firmamus, ut nemini umquam liceat eorum aliquid a Cœnobii Cluniacenſis unitate ſubtrahere. Porro ſicut a beatæ memoriæ Papa Gregorio in Romana Synodo, & a nobis nuper in Placentina ſtatutum eſt, præſentis privilegii auctoritate decernimus, ut nulli ſit Archiepiſcopo, nulli Epiſcopo, nulli Apoſtolicæ Sedis Legato facultas ſine certo Romani Pontificis præcepto adverſum vos aut veſtrum Cœnobium excommunicationis, aut interdictionis proferre ſententiam, neque veſtra, vobis invitis, judicia ventilare. Dalmaticæ, Compagorum, Chyrothecarum, & Mitræ uſum in feſtivitatibus octo præcipuis, ſicut tibi conceſſus eſt, ita tuis quoque ſucceſſoribus pro tuæ religionis ampliori dilectione concedimus. Si qua vero eccleſiaſtica, ſæculariſve perſona, hujus privilegii paginam, ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reumque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti. Amen.

Confirmatur quoque immunitas a ſubeundis cenſuris ab Epp. vel Legatis Apoſtolicis eidem Monaſt. irrogandis.

Uſus Mitræ &c. pro cæteris Abbatibus ſucceſſuris Hugoni.

Solitæ Clauſulæ.

Datum Placentiæ per manum Joannis ſanctę Romanę Eccleſiæ Diaconi Cardinalis, XVII. Kalend. Aprilis, Indictione III. Anno Dominicæ Incarnationis MXCV. Pontificatus autem Domni Urbani Secundi Papę anno VIII.

Dat. die 16. Martii anno Dom. 1095. Pont. an. VIII.

## X X V.

Decretum, ut mortuo Giraldo Epiſcopo Arauſicano, nullus in ejus locum eligatur; Sed hæc Eccleſia in priſtinam redeat unitatem, & ab Epiſcopo Tricaſtino regatur.

*Ex Sammarth Gall-Criſt. n.e Tom. I. inter Inſtrumenta Eccleſiæ Tricaſtin-nu.ii.*

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei.

AD præſentium notitiam, & futurorum memoriam non latere volumus, quoniam inter Tricaſtinos, & Arauſicos diuturna contentio habita eſt; Tricaſtinis quidem de unitione, Arauſicis vero de parochiarum Eccleſiarum diviſione, conteſtantibus. Et concertatio cum reverendiſſimo Pontifici Gregorio prædeceſſori noſtro ... Arauſici ... literas dirigens, Legatum pro hujus rei diſcuſſione ad eos ſe miſſurum pollicitus eſt; quod tamen poſtea ... indagare nequivimus. In hac autem ſuſpenſione .... G... Eccleſiam Epiſcopus electus, & conſecratus eſt. Tricaſtinus ergo Epiſcopus Pontio, Auriſicenſem Eccleſiam aſſerens per multos annos a ſuis prædeceſſoribus fuiſſe poſſeſſam, querelam hanc cum ad noſtras aures pro multis Eccleſiæ Romanę perſecutionibus proferre non poſſet, in pluribus tranſalpinis Conciliis esponi procuravit. Noviſſime cum ad noſtram notitiam perveniſſet, nos quoque eam ad Concilii proxime celebrandi audientiam differri præcipimus. Interim venerabili fratri noſtro Guillelmo Arauſicenſi Epiſcopo ſignificare curavimus, ut ad Synodum veniens, ſe ad defendendum hujuſmodi negotium præpararet. Cum autem veniſſet, ipſe quidem diviſionis iſtius canonicas cauſas proferre non potuit; Tricaſtinus vero poſt diuturnam & pluſquam centenariam poſſeſſionem, venerabilium Pontificum Romanorum, & Gregorii, & Alexandri privilegiis cauſæ ſuæ partes tuebatur. Quare nos de Gregorii decreto, quo ab ipſa fuit Eccleſia potitum, quædam inter fratres noſtros quæſtio orta eſt, placuit alium adhuc definiendæ cauſæ terminum adhiberi, in quo & Auriſicenſis Epiſcopus, ſi quam poſſet, defenſionem nanſciſceretur, & Tricaſtinæ Eccleſiæ clerici de eodem privilegio nos jurejurando facerent certiores. Cumque ... conveniſſent, & confrater noſter Arauſicenſis Epiſcopus, ſicut promiſerat, non veniſſet, nec excuſationes aliquas præmiſiſſet, & tunc nobis placuit negotii finem in tempus aliud protelari. Cæterum clericis & itineris difficultates, & rerum longa diſpendia prætendentibus, nec longiores poſſe moras pati inſtantiſſime proclamantibus, viſum eſt fratribus noſtris tam Epiſcopis, quam & noſtræ Apoſtolicæ Eccleſiæ Cardinalibus, ut Tricaſtinorum Clericorum ſatiſfactionem ſuſcipere deberemus. Tres itaque Tricaſtinæ Eccleſię clerici ſuper Evangelia ſacroſancta jurarunt, ſe vidiſſe & legiſſe Romani Pontificis Gregorii bullatum privilegium, Bonifacio Tricaſtino Epiſcopo attributum, per quod prędictæ Eccleſiæ fuerant counitæ. Cujus videlicet privilegii tenorem ſecutus S. memoriæ Pontifex Alexander II. præfatas Eccleſias cenſuerat ſub unn ſemper Epiſcopo permanere. Poſt hoc Auriſicenſis Epiſcopus cum Eccleſiæ ſuæ Clericis veniens, eas, quas præſignavimus, Gregorii Papæ VII. literas detulit; alia quoque chartarum monimenta monſtravit, quibus & rerum veritas certius claruit, & Tricaſtinorum relatio vires accepit. Et nos ergo inſtrumentis talibus roborati, ſecundum Fratrum noſtrorum judicium, præſenti decreto ſancimus, ut defuncto fratre noſtro venerabili Epiſcopo, qui ad præſens Auriſicenſi Eccleſiæ pręſidet, utraque mox Eccleſia in priſtinam redeat unitatem; niſi forte poſt proximam, quam præparante Domino expectamus Pentecoſten, infra unius anni ſpatium ... conſtiterit, eas certo Romani Pontificis præcepto, & decreto fuiſſe diviſas. Alioquin omnis ſopiatur ... ut defuncto confratre noſtro ſuperius nominato Epiſcopo, eadem Eccleſia ad aliam tranſeat. Illa vero, quæ hactenus prima habita eſt, & deinceps principatum obtineat: Ita tamen, ut Epiſcopus, qui utrique pręfuerit, nihil de proventionibus clericorum, reditu, ornatu, miniſteriis, quæ vel quomodocumque in alterius patrimoniis habentur, modo quocumque, vel occaſione qualicumque patiatur imminui. Si quis vero hanc noſtræ conſtitutionis paginam, &c... Actum Cremonæ XVII. Kal. Maii ... anno Dom. Incarnationis MXCV.

*Marginal notes:* Controverſia inter Arauſicanos, & Tricaſtinos a Gregorio VII. examini ſubjecta; Sed non definita; Ad Urbanum PP. delata: Et in Concilio cognita. Tricaſtin. Eccleſiæ jura ab Epiſcopo prolata. Gregorii PP. Privilegium de unione, Ab Alexandro II. confirmatur. Monumenta in contrarium ab Epiſcopo Arauſ. delata. Tandem Arauſicana Eccleſia Tricaſtinæ Pontificis Decreto unitur. Dat. die 15. Aprilis anno Dom. 1095. Pontif. anno VIII.

---

## X X V I.

Caturcenſis Eccleſię Canonici confirmantur in profeſſione vitæ regularis, quam recens profeſſi erant.

*Ex Original. Eccleſiæ Caturcenſis edidit Sammarthan. Gall. Chriſt. n.e Tom. I. inter Inſtrumenta Eccl. Caturc. num. viii.*

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilectis in Chriſto filiis, Gosberto Priori, ejuſque fratribus in Caturcenſi Eccleſia Canonicam vitam profeſſis, & eorum ſucceſſoribus in eadem religione permanſuris, in perpetuum.

*Exordium.*

PIÆ poſtulatio voluntatis effectu debet proſequente compleri, quatinus & devotionis ſinceritas laudabiliter eniteſcat, & utiliter poſtulata vires indubitanter aſſumat. Quia igitur vos, o filii in Chriſto cariſſimi, per divinam gratiam aſpirati, mores veſtros ſub regularis vitæ diſciplina coercere, & communiter ſecundum SS. Patrum inſtitutionem omnipotenti Domino deſervire propoſuiſtis; nos votis veſtris atque petitionibus paterna benignitate impertimur aſſenſum. Vitæ quippe Canonicæ ordinem, quem profeſſi eſtis, pręſentis privilegii auctoritate firmamus: &, ne cui poſt profeſſionem exhibitam ſine Prioris ſeu Congregationis licentia de clauſtro diſcedere liceat, interdicimus: & tam vos quam veſtra omnia Sedis Apoſtolicæ protectione munimus. Vobis itaque, veſtriſque ſucceſſoribus in eadem Religione permanſuris, ea omnia perpetuo poſſidenda ſancimus, quæ venerabilis frater noſter Giraldus Caturcenſis Epiſcopus ad gubernationis veſtræ ſolatia noſcitur contuliſſe: Eccleſiam ſcilicet S. Juliani de Bovena, Eccleſiam S. Petri de Mortrado, reditus Villæ, quæ dicitur Pardinas, medietatem oblationum ex altari beati Stephani, medietatem cenſus monetæ Caturcenſis, qui Epiſcopo competere videtur, tertiam partem paratarum, quæ parochiani ſolent Epiſcopo comparari, cætera omnia, quæ idem Epiſcopus vel jam vobis contulit, vel in futurum eſt largiente Domino collaturus. Ea

etiam

*Marginal notes:* Confirmatio vitę regularis, Itaut nemini liceat ſine licentia e Clauſtro egredi. Confirmantur bona Canonicis a Giraldo Caturcen. collata.

Digitized by Google

Decretum pro eorumdem bonorum immunitate.

etiam, quæ olim ad Caturcienſium Canonicorum uſum collata, ſed poſt eorum negligentiis detrita, & in manus militum cæterorumque ſecularium diſſipata ſunt. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, eamdem Canonicam temere perturbare, vel ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum ſubſtentatione ac gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Illud etiam ſupranominati Epiſcopi conſtitutum præſentis Decreti pagina ſtabilimus, ut Prępoſitura, ſive Archidiaconatus, & cæteri Eccleſiaſtici honores Caturcenſis Eccleſiæ veſtris, veſtrorumque ſucceſſorum conſiliis ordinentur.

Eccleſiaſtici honores hujus Canonicæ Canonicorum voto conferendi.

Siqua vero in futurum Eccleſiaſtica, ſæculariſve perſona, hujus noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire temptaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat; reamque ſe divinn judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat; atque a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, & in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen. . . . . . . . . . . . . . . . . . . .

Solitæ Clauſulæ.

. . . . Joannis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis, X. Kal. Sept. indict. III. anno Dom. Incarnationis. MXCVI* . . . bani ſecundi Papç Octavo.

Dat. die 23. Auguſti anno Dom. 1095. Pontif anno VIII.
* leg. MXCV.

---

## XXVII.

Confirmatio Regularis diſciplinæ Canonicorum S. Avenionenſis Eccleſiæ, qui cum bonis omnibus ad Canonicam ipſam ſpectantibus ſub protectione Sedis Apoſtolicæ ſuſcipiuntur.

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilectis filiis Silveſtro Præpoſito, & ejus fratribus, in Avenionenſi Eccleſia Canonicam vitam profeſſis, eorumque ſucceſſoribus, in perpetuum.

Ex Archiv. Avelatenſi edidit Sammarth. loc. cit. inter Inſtrum. Eccleſiæ Avenion. n. XIII.

Piæ poſtulatio voluntatis effectu debet proſequente compleri, quatenus & devotionis ſinceritas laudabiliter eniteſcat, & utilitas poſtulata vires indubitanter aſſumat. Quia igitur vos, o filii in Chriſto cariſſimi, per divinam gratiam aſpirati, mores veſtros ſub Regularis vitæ diſciplina coercere, & communiter ſecundum SS. Patrum inſtitutionem omnipotenti Deo deſervire propoſuiſtis; nos votis veſtris paterno congratulamur affectu. Unde etiam petition veſtræ benignitate debita impertimur aſſenſum, & vitæ Canonicæ ordinem, quem profeſſi eſtis præſentis privilegii auctoritate firmamus; & ne cui poſt profeſſionem exhibitam proprium quid habere, neve ſine Præpoſiti Congregationis licentia de Clauſtro diſcedere liceat, interdicimus; & tam vos quam veſtra omnia Sedis Apoſtolicæ protectione munimus. Vobis itaque veſtriſque ſucceſſoribus, in eadem Religione permanſuris, ea omnia perpetuo poſſidenda ſancimus, quę in præſentiarum pro communis victus ſubſtentatione poſſidere videmini, Eccleſiam ſcilicet S. Marthę apud Taraſconem, S. Agricolæ de Lupera, & Sancti Pauli de Palude, S. Dom. . . . . & S. Columbæ de Cortedune &c. S. Georgii de Garriga, Pagi de Mairranica partem quartam, & inſularum ad ipſum pertinentium. Univerſas præterea Avenionenſis Eccleſiæ Præbendas & honores ſeu diſpenſationes, quas hodie poſſidetis vos, qui auctore Domino vitam Canonicam ducitis: ſive quas clericorum quidam obtinent, qui necdum propriis obrenunciaverint, communitatis veſtræ uſibus confirmamus, quocumque in tempore illas aperiri contigerit: & quæcumque deinceps conceſſione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium, juſte atque canonice poteritis adipiſci. Ad hæc decernimus, ut defuncto Eccleſiæ veſtræ Epiſcopo, ſucceſſoris electio veſtrum potiſſimum, veſtrorumque ſucceſſorum qui canonice vixerint, deliberatione perſiſtat. Id ipſum etiam & univerſæ Eccleſiæ, ſeu Clauſtri veſtri Præpoſitis, ſive Diſpenſatoribus eligendis perpetuo obſervandum cenſemus. Si qua ſane in craſtinum Eccleſiaſtica, ſæculariſve perſona, hujus noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire temptaverit, ſecunda tertiave commonitione ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, atque a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, & in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem Congregationi juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus hic fructum bonę actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternę pacis inveniant. Datum Avenione per manum Johannis Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis. XVII. Kal. Octob. Indict. III. anno Dominicę Incarnationis MXCV. Pontificatus Domini Urbani Papæ anno Octavo.

Exordium.

Confirmatio vitæ regularis,

Et bonorum omnium, quę Apoſtolicæ Sedis protectione muniuntur.

Eccleſiæ Avenionenſis Epiſcopi, Præpoſiti, & Canonicorum electio penes ipſos Canonicos.

Solitæ clauſulæ.

Dat. die 15. Septembr. anno Domini 1095. Pontif. anno VIII.

---

## XXVIII.

Confirmatio Monaſterii Aubechienſis in Diœceſi Cameracenſi, & rerum omnium ad illud ſpectantium.

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Rogerio Abbati Monaſterii, quod ſitum eſt in Parochia Cameracenſi, inſula quæ dicitur Abbetias, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Sammarth. loc. cit. T. III inter Inſtrum. Eccl. Camerac. num XIV

Officii noſtri nos hortatur auctoritas, pro Eccleſiarum ſtatu ſolicitos eſſe, & quæ recte ſtatuta ſunt, ſtabilire. Quamobrem, chariſſime fili Rogeri, tuis petitionibus apoſtolicæ benignitatis aures inclinantes, Monaſterium ſanctiſſimæ Trinitatis, cui auctore Deo præſides, præſentis Decreti auctoritate munimus, & quæcumque bona venerabilis confrater noſter Gerardus Cameracenſis Epiſcopus, cujus nimirum donatione locus ipſe inſtitutus eſſe cognoſcitur, præfato Monaſterio contulit: quæcumque præterea

Confirmantur bona a Gerardo Ep. Monaſterio donata.

*Et quæ in futurum eidem a quocumque fidelium conferuntur.*

quilibet fideles de ſuo jure conceſſerunt, vel in futurum ſancti Spiritus inſpiratione conceſſerint, integra ſemper & illibata manere apoſtolica auctoritate ſancimus. Decrevimus itaque, ut nulli omnino hominum liceat eumdem locum temere perturbare, vel ejus poſſeſſionex auferre, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum ſubſtentatione ac gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodix profutura. Quiſquis autem locum ipſum pro divini timoris reverentia vel rebus ſuis ditare, protegere, vel pro ſua facultate exaltare ſtuduerit, omnipotentis Dei miſericordiam, & Apoſtolorum ejus gratiam conſequatur. Qui vero contra hujus noſtri Decreti tenorem pertinaciter agere tentaverit, ſancti Spiritus gladio plectatur. Datum apud Clarummontem Arverniæ per manum Johannis S. R. E. Diaconi Cardinalis, III. Kalen. Decembris Indict. III. * anno Domin. Incarnationis MXCV. Pontificatus autem domni Urbani Secundi Papę anno VIII.

*Decretum pro immunitate loci, ac poſſeſſionum ad eum pertinentium.*

* *leg.* IV.

Dat. die 29. Novembr anno Dom 1095 Pontif. anno VIII.

---

## XXIX.

### Decretum Urbani II. & Synodi Claromontanæ de Primatu Lugdunenſi.

*Edidit Sammarth. loc. c. Tom. IV. inter Inſtrumenta Eccl. Lugdun. n. XIII.*

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Hugoni Lugdunenſi Archiepiſcopo, & Primati, ejuſque Succeſſoribus Canonice promovendis, in perpetuum.

*Exordium.*

EX Apoſtolicæ Sedis debito, & Sanctorum Canonum auctoritate impellimur, in omnibus ubique terrarum Eccleſiis prave acta corrigere, recte ſtatuta firmare. Unde cum nos in Galliarum partex venire, ſupernæ diſpoſitionis dignatio conceſſiſſet, curę nobis fuit apud Clarummontem Arverniæ Generale Concilium convocare. Ibi inter alia, quæ ad Synodalem audientiam diſcutienda perlata ſunt, fraternitas tua de Primatu ſanctæ Lugdunenſix Eccleſiæ querelam expoſuit, multis jam ante Provincialibux Conciliis agitatam. Lecta ſunt in eodem conſeſſu, eumdem Primatum aſtruentia, Romanæ & apoſtolicæ auctoritatix privilegia. Cum igitur Richerius Senonenſis Archiepiſcopus pro cauſa hac, die altero reſpondere præceptux eſſet, nullamque excuſationis rationem legitimam reddidiſſet, placuit tamen nobis ex apoſtolicæ manſuetudinis abundantia ad deliberandum de ſubjectione hac in diem tertium induciax indulgere. Tertio itaque die, cum ſe ille partim pro negotii gravamine, partim pro ægritudinis occaſione, ſynodali conventui ſubtraxiſſet, per legatos requiſitus, & obedire renuens, adhuc deliberandi inducias flagitabat. Definitionis etiam jam imminente ſententia, rurſus ab Senonis Eccleſiæ Suffraganeis in diem alterum, ut eum familiariux convenirent, inducię impetratæ ſunt. ea nimirum pollicitatione præmiſſa, ut, ſi etiam ille tunc pertinaciter reniteretur, ipſi tamen definitioni Concilii unanimiter obedirent. Porro die jam ſexto Concilii evoluto, cum ille adhuc induciax expetendo reſiſteret, ex totius ſynodi favore & judicio ſancitum eſt, Senonenſem Archiepiſcopum Lugdunenſi tamquam Primati ſubjectionem obedientiamque debere, quia & Catalogorum antiquitas, & Sedis Apoſtolicę idipſum conteſtabatur auctoritas. Cui profecto ſententiæ ſe humiliter obedituros, Senonenſis Eccleſiæ Suffraganei propria quiſque voce profeſſux eſt. Idipſum etiam de Rotomagenſi Eccleſia confirmatum eſt; de Turonenſi enim, quia jam a retroactis temporibus ſine refragatione obedierat, nulla jam quæſtio movebatur. Die vero Concilii octavo, tua iterum fraternitas queſta eſt, Senonenſem Archiepiſcopum a legatix tuis, Aganone ſcilicet Edneuſi, & Lamberto Atrebatenſi Epiſcopis, admonitum, nullam adhuc Lugdunenſi Eccleſiæ pro primatu reverentiam profiteri; Ea propter nox, toto conſentiente concilio, pallii uſum, & Suffraganeorum obedientiam, donec ipſe obediret Senonenſi Archiepiſcopo interdiximus. In Rotomagenſem quoque, qui aberat, eamdem ſententiam promulgavimus, niſi inter tres menſes poſt ſententiam cognitam, ſi quidem viva voce non poſſet, ſubjectionem debitam ſcripto polliceretur. Ipſius itaque Suffraganeis, qui præſentes aderant, ſententiam noſtram debita humilitate ſuſcipientibus, ac obedientiam promittentibus, ſic tandem Lugdunenſis Eccleſiæ querela diuturna annuente Domino terminata eſt. Per præſentis igitur privilegii paginam Lugdunenſi Eccleſiæ tuæ Primatum ſuper quatuor provincias confirmamus, & per eam tibi tuiſque ſucceſſoribus, his tantum, qui eo ordine eoque tenore electi vel promoti fuerint, qui per ſanctæ memoriæ Gregorii VII. privilegium, prædeceſſori tuo Gebuino præfixus, & præſcriptux eſt. Provincias autem illas, quas vobix confirmamus, dicimus Lugdunenſem, Rotomagenſem, Turonenſem, & Senonenſem, ut hæ videlicet provinciæ condignam Lugdunenſi Eccleſiæ obedientiam ſolvant, & honorem, quem Romani Pontifices reddendum eſſe ſcriptis propriis præfixerunt, devote humiliterque, ſalva in omnibus Sedis Apoſtolicæ reverentia & auctoritate. Si qua ſane in craſtinum Eccleſiaſtica, ſæculariſve perſona, bujus privilegii paginam ſciens, contra eam venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictę ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem Eccleſiæ juſta ſervantibus ſit pax D. N. J. C. quatenus & hic fructum actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacix inveniant. Amen. Interfuerunt autem definitioni huic Archiepiſcopi diverſarum provinciarum numero duodecim, cum Epiſcopis octoginta, Abbatibus nonaginta, & eo amplius. Datum apud Clarummontem Arverniæ, per manum Johannix ſanctæ Romanæ Eccleſię Diaconi Cardinalis, Kalendis Decem. Indict. IIII. anno Domin. Incarnat. MXCV. Pontificatus autem Urbani II. Papę anno Octavo.

*Synodus Claramontana.*

*Ubi actum de Primatu Lugdunenſi.*

*Statutum, ut Senonenſis Archiep. Lugdunenſi tamquam Primati eſſet ſubjectus.*

*Idem de Rotomagenſi,*

*Et Turonenſi.*

*Senonenſis Archiep. contumacia.*

*Quare officio privatus a Synodo.*

*Tandem a cæteris obtemperatum,*

*Et controverſia terminata.*

*Primatus Lugdunenſis a Pontif. confirmatur,*

*ſuper quatuor Provincias.*

*Pœnæ contra inobedientes.*

Dat. die 1. Decembr. anno Dñi 1095. Pontif. anno VIII.

Con-

## X X X.

Confirmatio Privilegiorum omnium Turonen. Eccleſię, ac pręſertim, ut in gravioribus cauſis a ſolo Roman. Pontificis Judicio dependeant Canonici.

*Ex Concil. Tom. xii. col. 727.*

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, univerſis ſanctæ Eccleſię filiis ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Urbanus PP. B. Martini Turonen. Eccleſiam inviſit.

NOtum fore volumus tam futuris quam præſentibus, quoniam omnium bonorum largitor Deus devotionem noſtram ad B. Martini tumulum viſitandum ſua miſeratione perduxit. Quia vero in ejuſdem B. Confeſſoris Eccleſia quędam inoleverant, quæ in melius promovenda, ſalutis falce extirpanda videbantur, nos per ſeptem dies & eo amplius immorati, medicinam animarum, frequentius inter eos intrantes & exeuntes, eis impertivimus; & nobis in omnibus obedientes, & benevolos, Deo aſpirante, & in eis cooperante, nobiſcum experti ſumus. Sed quoniam ad noſtras aures pervenerat, quod Legatos Romanæ Eccleſię ſuſcipere eum proceſſionis benignitate ſuperſederant: neque etiam eis, videlicet Legatis, auctoritatis hujus Eccleſiæ per notitiam privilegiorum ejus innotuerat ſuccenſuimus, & graviter eos increpavimus, cur tantam inobedientiæ offenſionem incurrerent. Illis itaque humiliter nobis ſcripta patrum noſtrorum Romanorum Pontificum prætendentibus, diligenter attendimus eorum privilegia. Et quia præter Apoſtolicum, & Regem, & Turonenſem Archiepiſcopum ſemel in vita ſua, neminem ad proceſſionis ſuſceptionem admittebant, ſtudioſe notavimus noſtris Cardinalibus, Teuzone, Alberto, Gregorio Papienſi, Rauſgerio, & Hugone Lugdunenſi Primate, & aliis tam Epiſcopis, quam aliarum dignitatum perſonis, pręſentibus Brunone Signienſi Epiſcopo, & Ingelramno Sveſſionenſis Eccleſiæ Archidiacono.

Abuſus nonnulli illam in Eccleſiam invecti.

Ex Apoſt. Privilegiis Canonici Eccleſiæ hujus ſoli Roman. Pontifici, Regi, & Turonen Archiep. obviā ire tenentur,

Porro nos tanta auctoritate refecti, eorum antiquam conſuetudinem, eorum ſcriptis ſuffragantes, auctoritate noſtra corroboravimus in præſentia noſtrorum fratrum. Et quia filius noſter Amatus, Burdigalenſis Archiepiſcopus, unus erat de Legatis Romanæ Eccleſiæ a Gregorio Septimo prædeceſſore noſtro in Gallia deſtinatus, non ab hac Eccleſiæ proceſſionis ſolemnitate ſuſceptus, unde etiam graviter contra eoſdem clericos commotus in Exuldunenſi Concilio eos excommunicatione perfoderat, eum in concordiam & pacem eorum reformavimus. Neque eos ad ullam ſatisfactionem, quia auctoritate pollente ſeſe munierant, compulimus: neque qualibet pro tali exceſſu abſolutione purgandos cenſuimus. Denique quoniam in quibuſdam ſuæ Eccleſiæ privilegiis proprium eis habere Epiſcopum conceſſum eſt, ejus vice nos Romano eos ſancimus ſpecialiter adhærere Pontifici, & graviores eorum cauſas ex ejus pendere judicio.

Quod illis confirmatur.

Ac inſuper ſtatuitur, ut graviores cauſas ad Rom. Pontificem deferant.

Roboratio hujuſce Privilegii.

Si quis ſane in craſtinum Cardinalis, aut Legatus, aut Epiſcopus, aut quilibet a noſtro latere miſſus, hanc noſtræ confirmationis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, & noſtram perfringens auctoritatem, proceſſionem ab ipſa ſancti Confeſſoris Eccleſia expetierit, ſi commonitus non defuerit, poteſtatis honoriſque dignitate careat, reumque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata pręſumptione cognoſcat. Cunctis autem iſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti. Amen. Amen. Amen. Datum Turonis in Caſtello S. Martini per manum Johannis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis ſecundo Idus Martii, Indictione quarta, anno Dominicę Incarnationis MXCVI. Pontificatus autem Domini Urbani Secundi Papæ Nono.

Dat. die 14. Martii anno Domini. 96. Pontif. an. 9.

## X X X I.

Trenorcienſis Monaſterii. Bona, juraque omnia in tutelam Apoſtolicæ Sedis recipiuntur.

Urbanus Epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio Petro Trenorcienſi Abbati, eiuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

*Ex Chifletto inter Pr bat. Hiſt. Abbatiæ hujus.*

Exordium.

PIa poſtulatio voluntatis effectu debet proſequenti compleri; quatenus & devotionis ſinceritas laudabiliter eniteſcat, & utilitas poſtulata vires indubitanter aſſumat. Quia igitur dilectio tua ad Sedis Apoſtolicæ portum confugiens, ejus tuitionem devotione debita requiſivit, Nos ſupplicationi tuæ clementer annuimus, & Trenorcienſe Cœnobium, cui Deo auctore pręſides, cum omnibus ad ipſum pertinentibus, ſub tutelam Apoſtolicæ Sedis excipimus. Per præſentis igitur Privilegii paginam Apoſtolica auctoritate ſtatuimus, ut quęcumque bona, quaſcumque poſſeſſiones catholicorum Imperatorum ſeu cæterorum Principum largitione, Epiſcoporum conceſſione, ſeu cæterorum fidelium oblatione ad idem cœnobium in præſentiarum pertinent, ſive in futurum juſte poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat idem Cœnobium temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel oblationes, retinere, minuere, vel temerariis vexationibus inquietare; ſed omnia integre conſerventur, eorum, pro quorum ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Cœtera etiam, quæ per reverendæ memoriæ Johannis Papæ privilegium Trenorcienſi Monaſterio confirmata ſunt, coſirmamus. Querelam autem Monachorum S. Florentii, quam de Eccleſiis Lauſduni, ſanctæ Crucis videlicet, & Sancti Nicolai, contra te & Eccleſiam tuam faciunt, quamque in præſentia noſtra Turonis habitam diligenter pertractavimus, debito ſine Deo auctore terminavimus: Apoſtolica iterum auctoritate præcipientes, quatenus deinceps nullam tibi vel Eccleſię moleſtiam ex his inferre præſumant: Sed abſque eorum inquietudine præfatas Eccleſias tu ſucceſſoreſque tui jure perpetuo poſſideatis. Siquæ ſane Eccleſiaſtica, ſæculariſve perſona contra hanc noſtrę conſtitutionis paginam venire tentaverit, poteſtate, honoriſque ſui dignitate careat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Domini noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, quouſque digna ſatisfactione reſipiſcat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Bona omnia ei confirmantur.

Remota eu. inſenuque perionæ vexatione.

Eccleſiæ nonnullæ huic Monaſt. adjudicantur indicto ſilentio Monachis S. Florentii.

Solitæ clauſulæ.

EGO

Urbani PP. ſubſcriptio.

EGO URBANUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

Symbolum Urbani PP.

BENEDICTUS DEUS ET PATER DOMINI NOSTRI JESU CHRISTI.

Dat. die 20. Martii anno Domini 1096. Pontif. an. 12.

Datum Turonis per manum Johannis Sanctę Romanę Eccleſię Diaconi Cardinalis XIII. Kalendas Aprilis. Indictione IIII. Incarnationis Dominicę anno MXCVI. Pontificatus autem Domini Urbani Secundi Papę VIIII.

---

## XXXII.

Confirmatio Bonorum omnium, Privilegiorum, ac Libertatum Eccleſiæ S. Martini Turonen.

*Ex Concil. T. xii. col. 728.*

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilectis filiis Eccleſiæ B. Martini Canonicis tam præſentibus, quam futuris, in perpetuum.

Urbanus PP. Tumulum S. Martini inviſit.

BOnorum omnium largitori Deo gratias agimus, qui devotionem noſtram ad B. Martini tumulum viſitandum ſua miſeratione perduxit. Quia vero in ejuſdem beati Confeſſoris Eccleſia conſuetudo pravitatis ejuſmodi inoleverat, ut honores ſeu prębendę omnes precio acquirentur, nos locum ſanctum emundare ab hac peſte execrabili cupientes, religioſos viros ad præmonitionem noſtram decrevimus prępnittendos, quibus eſtis fideliter, Domino inſpirante, polliciti, & pręceptis omnimodis obedire, & ſimoniacę pravitatis inquinamenta deſerere. Quod & pręſentibus nobis per Dei gratiam perfeciſtis, in noſtra tamquam beati Petri manu firmantes, nihil vos ulterius honorum, nihil prębendarum venditurus aut empturos; nec, ut vendantur aut emantur, aliquando conſenſuros: adjicientes etiam, nullum deinceps in Canonicorum numerum admittendum, niſi eamdem ſponſionem jurejurando firmaverit. Quæ videlicet univerſa nos ſanctorum Apoſtolorum auctoritate firmavimus, & violatores omnes anathematis mucrone confodimus. Et præteritorum igitur gratię reſpondentes, & futurorum ſpem longe meliorem gerentes, ſecundum prędeceſſorum noſtrorum Romanę Eccleſię Pontificum privilegia, vos in ſpirituales filios Apoſtolicę Sedis aſſumpſimus: & eadem auctoritate ſtatuimus, nullum Pontificum, nullum Regum, nullum cujuſque dignitatis aut ordinis, pręter Præpoſitos veſtros, in veſtra Eccleſia vel ejus pertinentiis poteſtatem aut dominium exercere; ut Romanę Eccleſię pręcepta ſervantes, Romanæ Eccleſiæ libertate perpetua gaudeatis, ſalvo nimirum jure ſeu conſuetudine, quam hactenus erga vos Turonenſis noſcitor Archiepiſcopus habuiſſe.

Præbendas in ejus Eccleſia pretio acquiri videns.

Clericos ad emendationē ſacramento obligavit.

Eos vero ſoli Præpoſito ſubjectos declaravit.

Bona ad eamdem ſpectantia Eccleſiam confirmat;

Quæcumque igitur venerabilis illa B. Martini Eccleſia legitimo jore vel Pontificum collatione, vel Regum, vel Principum liberalitate vel fidelium oblatione poſſidet, ſeu in futurum præſtante Domino juſte poterit & canonice adipiſci, firma vobis ſemper & illibata permaneant. Nullus in villis aut manſionibus ſive territoriis, ſive Eccleſiis, aut pagis, ad veſtram Eccleſiam pertinentibus, invitis vobis, judicia agere, ingenuos ſervoſve ſæculi poteſtate conſtringere, nec teloneum aut naulum præſumat exigere. Poſſeſſionum vero veſtrarum decimæ ſeu novę in pauperum uſus omnino proficiant. Epiſcopus autem, in cujus Diœceſi eædem poſſeſſiones ſunt, ordinandorum Clericorum tantum curam gerat: nihil de cætero gravaminis Clericis inferat: nec Eccleſiarum altaria vel alia bona, per regalia præcepta vobis antiquitus data, & Pontificum Romanorum privilegiis confirmata, vel aliis dare, vel venalitate diſtrahere, vel modo quolibet alienare pręſumat.

Ac inſuper libertates omnes eidem in Synodo Tuſſiacenſi conceſſas.

Quidquid præterea libertatis, quidquid immunitatis, vel prædeceſſores noſtri Romani Pontifices, vel Turonenſes Archiepiſcopi, vel Gallicanarum Eccleſiarum apud Tuſſiacum in Tullenſi parrochia generalis Synodus congregata, pro B. Apoſtolici Confeſſoris Martini reverentia veſtræ Eccleſiæ veſtriſque prædeceſſoribus contulerunt, nos præſentis decreti pagina confirmamus. Et quia in quibuſdam veſtræ Eccleſiæ privilegiis proprium vobis habere Epiſcopum conceſſum eſt; nos ejus vice Romano vos ſancimus ſpecialiter adhærere Pontifici, & graviores veſtri cauſas ex ejus pendere judicio. Si quis ſane in craſtinum Archiepiſcopus, aut Epiſcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, Vicecomes, Judex, aut Eccleſiaſtica quælibet ſæculariſve perſona, hanc noſtrę Conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonitus, ſi non ſatiſfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reumque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat: & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti alienus fiat, atque in extremo judicio diſtrictę ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem Eccleſiæ juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem pręmia ęternę pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Clauſula.

Dat. die 29. Martii anno Dom. 1096. Pontif. an. 12.

Datum Pictavis per manus Johannis ſanctę Romanę Eccleſię Diaconi Cardinalis, quarto Kalendas Aprilis, Indictione quarta, anno dominicę Incarnationis MXCVI. Pontificatus autem Domini Urbani Secundi Papę Nono.

---

## XXXIII.

Decretum, ut Abbas Cormeriacenſis ſomat Baculum paſtoralem ex ſepulchro B. Martini.

*Ex Dacher. Spicileg. T.*

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei.

QVerelam de Cormaricenſi Cœnoblo, inter B. Martini Canonicos, & illius loci Monachos diotius agitatam, qualiter in conſpectu noſtro Archiepiſcoporum Abbatumque judicio definita ſit ad utrorumque quietem perpetuam, noſtræ authoritatis literis pręcipimus annotandom. Lectis enim in conſpectu publico B. Martini privilegiis, ipſius etiam Cœnobii monimentis, patuit, locum illum ex ſupradictę Eccleſię ſtipendiis Canonicorum ipſorum ſtudio fuiſſe ędificatum; qui poſtea per Andegavenſem Comitem, advocatię ſeu defenſionis occaſione, ex Canonicorum poteſtate ſublatos eſt. Ex confidentium igitur Fratrum, qui nobiſcum Turonis ad Ec-

eccleſiaſtica negotia finienda convenerant, deliberatione atque judicio Cormaricenſis, Abbas Guido baculum non ordinate acceptum B. Martini Canonicis reddidit; qui mox ſuper B. Martini tumulum poſitus eſt: poſtea tamen ex eodem tumulo eidem Abbati, quia religioſæ converſationis habebatur, reſtitutus eſt. Perpetuo itaque decreto ratum eſſe præcipimus, ne deinceps in Cormaricenſi Cœnobio aliter eligatur, quam in ſupradictæ Eccleſiæ privilegio continetur. Electus autem ſupradicto tenore, de B. Martini ſepulchro baculum ſumat: Item defuncto Abbate ſemper ad eumdem locum baculus referatur, ut ſuper illa ſanctiſſima Confeſſoris Apoſtolici membra communi Decani & Capituli juſſu ſignum illud paſtoralis regiminis ſemper accipiatur, ſalvo Turon. Archiepiſc. jure, quod in Abbatis ordinatione ſecundum communem Eccleſiæ conſuetudinem exercendum eſt. Si quis ſanctæ conſtitutioni huic obviam ire, & Cormaricenſe Cœnobium Eccleſiæ B. Martini ſubtrahere tentaverit, apoſtolicæ indignationis gladio, & S. Spiritus judicio feriatur.

Signum URBANI PAPÆ.

Sig. Hugonis Lugdunenſis. )
Sig. Rodolphi Turonenſis. )
Sig. Guidonis Viennenſis. ) Archiepiſcopi.
Sig. Hildeberti Bituricenſis. )
Sig. Amati Burdegalenſis. )
Sig. Heuzonis. )
Sig. Alberti. ) Cardinalis.
Sig. Gregorii. )
Sig. Juonis Carnutenſis. )
Sig. Goffredi Andegavenſis. )
Sig. Hoelli Cenomanenſis. )
Sig. Moruani Venetenſis. ) Epiſcopi.
Sig. Benedicti Nannetis. * )
Sig. Guillemi Arvernenſis. )
Sig. Brunonis Signienſis. )
Sig. Marobodi Redonenſis Electi.
Sig. Monachorum Cormaricenſium, Simonis Prioris Bernerii.
Sig. Burchardi Præcantoris S. Martini.
Sig. Fulcherii Præpoſiti.
Sig. Matthæi Præpoſiti.
Sig. Sichardi Præpoſiti.
Sig. Alexandri Subdiaconi.

* *forte* Nannetenſis.

Dat. die 10. Martii anno Dom. 1096. Pont. an. 17.

Datum Pictavis per manum Johannis S. R. E. Diaconi Cardinalis, III. Kalendas Aprilis Indictione IV. anno Domini MXCVI. Pontificatus Urbani Papæ IX.

XXXIV.

Ad Toloſanum, Agennenſem, Caturcenſem, & Lactoratenſem Epiſcopos, ut reſtitui curent Eccleſias, & bona Moyſiacenſi ablata Monaſterio, pro cujus immunitate & regimine nonnulla decernuntur.

*Ex Cartulario Moiſiacenſi, cujus fragmentum edidit Sammarth. inter Inſtrumenta Eccl. Caturcenſium. XXV.*

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei. dilectis fratribus, & Coepiſcopis, Iſarno Toloſano, Simoni Agennenſi. Gerardo Caturcenſi, Raymundo Lactorenſi, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Moiſiacenſe Monaſterium magnæ famæ propter regularem diſciplinam: Poſtea ſuo ex ſplendore lapſum, Tandem Cluniacenſium Abbatum induſtria reſtitutum;

FRaternitatem veſtram non ignorare credimus, quod Moyſiacenſe Monaſterium magnæ famæ, magnæque fuerit excellentiæ. Poſtmodum vero, cum illic habitantium negligentia religionis gloria decreviſſet, ſubſtantiarum quoque copia diminuta, & pene ad nihilum redacta eſt. Gratias autem Deo, qui noſtris temporibus per Cluniacenſium Abbatum induſtriam, religionem in eodem loco abolitam reparare dignatus eſt. Oportet ergo & veſtram fraternitatem pro beatorum Petri & Pauli devotione, quorum nomini locus ipſe dicatus eſt, operam dare, quatenus antiquarum poſſeſſionum ſubſtantiam recipere, & quas in præſenti tenet, firmiter ad uſus ſervorum Dei ibidem manentium * mereatur. Proinde Abbatias vel Monaſteria, quas & quæ nunc uſque tenuerunt vel tenent, confirmamus Eccleſiæ Moyſiacenſi apoſtolica auctoritate, ut poſſideant & teneant ſub dominio * Aſiniacenſis Abbatis; ſcilicet in Epiſcopatu Toloſano, Abbatiam Lezatenſis: In Aginenſi, Abbatiam S. Gervaſii Exienſis: in Elenenſi, ſanctæ Mariæ Arulenſis: In Girundenſi, ſancti Petri Campi-rotundi. Sed in hac conſtituimus & mandavimus, ut non ibi amplius Abbas ordinetur; ſed a Moyſiacenſi Abbate ibi Prior præponatur. Prioratum etiam ſanctæ Mariæ Toloſæ, ſancti Petri de Coquinis, & ſancti Genii Nirtorenſis, & Durivelleris, & Villæ-novæ in Ruthunenſi pago, & conquetas cum appendiciis ſuis, & omnia, quæ nunc in præſenti tenent, ut in æternum poſſideant in pace, volumus, & mandamus; & hæc ex beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli auctoritate & noſtra: Adjicientes hæc, ut in Abbatiis ſupranominatis ſine Moyſſiacenſis Abbatis conſilio & voluntate Abbas nullatenus eligatur, vel ab aliquo ordinetur: Quod ſi contigerit auſu temerario ab aliquo fieri, eligentes, ordinatus, & ordinator, excommunicentur, & a ſuis ordinibus ex beati Petri auctoritate ſub anathematis interminatione deponantur.

* *deeſt fortaſſe* tenere.

Suis in bonis confirmatur ſub dominio eorumdem.

* *leg.* Cluniacenſis.

Enumeratio hujuſmodi bonorum.

Non Abbas, ſed Prior eligendus.

In Abbatiis vero Moiſiacenſi ſubjectis non eligendi Abbates niſi prævio Moiſiacenſis conſenſu.

Conqueruntur etiam ipſi fratres Moyſſiacenſes, plurimas ſui juris Eccleſias a laicis hominibus occupari: in Toloſano quidem Epiſcopatu Eccleſiam S. Martini de Maurago, S. Juliani. S. Ruſtici, Eccleſiam de Affiniaco, de Corduba, de Biſingis, de Monte-Beterio: in Aginnenſi Eccleſiam ſancti Amantii de Tartago, de Verbegarria, de Anganiaco: In Caturcenſi Eccleſias ſancti Martini, & ſancti Vincentii de Antejaco, ſancti Petri de Boilo, ſancti Theodori de Linaco, ſanctæ Liberatæ, ſancti Amantii, ſancti Martini, & ſancti Petri de Catex. ſancti Saturnini de Bas, ſancti Johannis de Perſica, Eccleſiam ſancti Saturnini, quæ conjuncta eſt Eccleſiæ ſancti Petri;

Eccleſiæ & bona huic Monaſterio ablata.

Eccleſiam de Titiaeo, ſancti Petri de Burgarias, ſanctæ Mariæ de Troilo, Eccleſiam de Cogornoco, de Gratacumba, ſancti Lupi de Malauſa, Eccleſiam eum curia, quæ dieitur Fals: Eccleſiam de Arduno, Eccleſiam ſancti Sulpitii, ſancti Mauritii: In Lactorenſi Epiſeopatu, in Parrochia Limana, Eccleſiam de Sarraeiaco, de Flamaliogis, de Alieiano. de Orriols, Eccleſiam ſancti Martini, ſancti Quiriaci, ſancti Hilarii, ſancti Saturnini, Manſionis villam. Veſtram igitur prudentiam literis præſentibus exhortamur, atque præcipimus, ut ſupradictarum Eeeleſiarum occupatores pro veſtri offieii debito commoneatis: & quæ Dei ſervis vel ipſi vel ipſorum parentes perperam abſtulerunt, reſtituere compellatis. Quod ſi veſtris noluerint commonitionibus obedire, noverint ſe beatorum Apoſtolorum indignationem, ſicut eccleſiaſticarum rerum pervaſores, in pervaſione ipſa contumaciter permanentes habere. & excommunicatos eſſe. Data Toloſæ Nonis Maii Indict. IV. anno Dominicæ Incarnationis MXCVI. per manum Johannis S.R.E. Diaconi Cardinalis.

*Quæ ei reſtituenda fore præcipitur ſub anathematis pœna.*

*Dat. die 7. Maji ann. Domini 1096. Pontif. Urbani anno IX.*

---

## X X X V.

Urbanus PP. II. in Concilio Nemauſenſi controverſiam inter Concheoſes Monachos. & Figiacenſes componit, & utrique Monaſterio proprium Abbatem indulget.

*Ex Sammarth. loc. cit. num. xxxviii.*

Urbanus Servus Servorum Dei.

*Series facti.*

CUM pro negotiis eccleſiaſticis in partes Galliæ veniſſemus, apud Arverniam largiente Domino plenariam Synodum convocavimus. Illic a Conchenſis Monaſterii fratribus reverendæ memoriæ Gregorii Septimi Papæ literæ præſentatæ ſunt, præcipientes, Figiaeenſe Cœnobium Conehenſi Cœnobio uniendum; & quia per idem tempus utrique loco Abbates proprii præſidebant, alterutro defuncto, eum, qui ſuperſtes eſſet. utrique Monaſterio præferendum. Conchenſis itaque Cœnobii Abbas, quia contra literarum ipſarum tenorem ſubſtitutus fuerat, in eodem Concilio depoſitus, & Figiacenſis. qui ſupervixerat, utrique loco prælatus eſt. Cœpit ergo inter utrumque Monaſterium diſcordia tanta verſari, ut & bona plurima diſtraherentur, & animarum ſalus detrimentis maximis peſſundaretur. Præterea, cum ad aures Cluniacenſis Abbatis hujuſmodi conſtitutio perveniſſet, cœpit ſupradictas Gregorii Papæ literas tamquam ſubreptitias calumniari, & definitionem ejuſdem negotii ſe præſente aliter perpetratam teſtari, quandoquidem ab eodem Pontifice Figiaeenſis locus Conchenſi Monaſterio per privilegium fuerit ſuperpoſitus. Igitur cum largiente Domino, tertio per inſtantiam noſtram apud Nemauſum Synodus conveniſſet, cœpit ejuſdem negotii quæſtio graviter agitari. Poſt longum vero ſuper hac re Epiſcoporum Abbatumque tractatum, placuit cum pro apoſtoliei privilegii conſervatione, tum pro communi Monaſteriorum ſalute, ut utrique loco, ſicut ante fuerat, Abbas Cardinalis reſtitueretur; & tam Figiacenſes Monachi quam Conchenſes ſub proprii Abbatis cura deinceps & proviſione perſiſterent. Et nos igitur commune Concilii decretum apoſtolieæ auctoritatis pondere confirmantes, definitionis hujus ordinem perpetuo permanſurum, noſtri nominis literis annotari, & ſigilli noſtri præcipimus impreſſione firmari. Si quis autem hujuſce definitionis tenorem temerario auſu fuerit conatus infringere, ſciat ſe apoſtolicæ indignationis ultionem incurrere, & detrimentum ſui ordinis vel officii invenire. Actum in Concilio apud Nemauſum in Eccleſia ſanctæ Mariæ, ſeptimo Idus Julii. anno Dominicæ Incarnationis MXCVI. Indictione IV. anno vero Pontificatus Domni Urbani Papæ Secundi nono. Datum apud Vallem Flavianam, in Monaſterio ſancti Ægidii Idus Julii.

*Gregorii VII. Decretum pro unione utriuſque Monaſterii.*

*Diſcordia ind: profecta.*

*Quæſtio in Nemauſenſi Synodo agitata.*

*Sententia in ea lata.*

*Confirmatio ſententiæ ejuſdem.*

*Act. die 15. Iulii ann. Domini 1096. Pontif. anno IX.*

---

## X X X V I.

Confirmatio Bonorum Monaſterii Rivipollenſis, cui nonnulla immunitatis ac exemptionis privilegia conceduntur.

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Bernardo Abbati venerabilis Monaſterii ſanctæ Mariç, quod Rivipollenſe dieitur, in Comitatu Auſonenſi inter duo flumina conſtitutum, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituentis, in perpetuum.

*Ex Archivo Monaſt. hujus edidit Baluzius loc. ſæpecit. num. cccxiv.*

*Exordium.*

APoſtolicæ Sedis auctoritate debitoque compellimur, pro univerſarum Eccleſiarum ſtatu ſatagere, & earum quieti auxiliante Domino providere. Eapropter petitionibus tuis, fili in Chriſto cariſſime Bernarde, non immerito annuendum eſſe cenſuimus, ut Rivipollenſe Monaſterium, cui Deo auctore præſides, ad prædeceſſorum noſtrorum Sergii & Agapiti exemplar Apoſtolicæ Sedis privilegio muniremus. Per præſentis igitur Decreti paginam apoſtolica auctoritate ſtatuimus, ut quæcumque hodie idem Cœnobium juſte poſſidet, ſive in futurum conceſſione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium juſte atque canonice poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant; in quibus hæc propriis duximus nominibus adnotanda: Eccleſiam ſancti Petri eidem Monaſterio adjacentem cum cæteris ei ſubjectis Eccleſiis: In caſtro Cervariç Eccleſiam ſancti Martini, cappellam ſancti Nicolai, cellam ſancti Petri cum Eccleſia caſtri de monte Palatii, cellam ſancti Quintini, Monaſterium ſanctæ Mariæ quod dieitur Gualterii, ſancti Andreæ inter Pontonos, ſanctæ Mariæ de Panizariis, ſanctæ Mariæ de monte Serrato. Eccleſiam ſancti Stephani de Grannollariis, ſancti Stephani de Ripa cum alodiis Bernardi Vicecomitis, quæ Cœnobio delegavit: Mercati vero, quod penes idem Monaſterium fieri conſuevit, teloneum, & omnem juſtitiam tibi tuiſque ſucceſſoribus confirmamus: Caſtrum quoque Menslei cum terminis & pertinentiis ſuis, caſtrum de Torſa cum Eccleſiis & dominicaturis, & portibus maris, piſcationibus, & omnibus ſibi pertinentibus: Piſcationes aquarum de Tezer a Ripa mala uſque ad Spatam, & de flumine Freverii a ponte Corba uſque Tezer: Omnem etiam Dominicaturam, quam Bernardus Biſuldunenſis beatæ Mariæ tradidit tam in Rivipol-

*Bona ad Monaſt. ſpectantia confirmantur.*

*Enumeratio hujuſmodi bonorum.*

pollenſi valle, quam in aliis locis: Quicquid præterea poſſeſſionum, villarum, ſive eccleſiarum, cum decimis, primitiis, vel oblationibus ſuis per antecesſorum noſtrorum privilegia in quibuſlibet regionibus poſſidetis: Quicquid authenticis Pontificum ſcriptis, vel principum, vel quorumque fidelium juſte & legaliter vel in præſenti habetis, vel in futorum Domino largiente habituri eſtis, ſæpeſato beatæ Mariæ Monaſterio confirmamus.

*Moleſtiam ullam, aut vim illi inferre omnino interdicitur.*

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominom liceat idem Cœnobium temere perturbare, aut ejus ſubditos præter Abbatis & Fratrum voluntatem ſæculari judicio vel poteſtate conſtringere, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retioere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum ſubſtentatione ac gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura.

*Abbas per Monachos eligendus.*

Obeunte te nunc ejuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia, vel violentia proponatur, niſi quem fratres communi aſſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundum Dei timorem, & beati Benedicti regulam elegerint.

*Monaſterii omnimoda exemptio ab Ordinarii juriſdictione.*

Chriſma, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium ſive Baſilicarum, ordinationes Clericorum ipſius loci veſtri, ſeu Monachorum, qui ad ſacros Ordines fuerint promovendi, a quocumque volueritis catholico accipietis Epiſcopo. Ad hæc adjicimus, ut Epiſcoporum qnilibet clauſtrum ipſum, & illic Domino ſervientes, temerario auſu excommunicare, ſed neque capellas, quæ circa ambitum Monaſterii ſitæ ſunt, ſine Romani Pontificis, vel Legati ejus audientia interdicere vel excommunicare non debeat; neque cæteris ad vos pertinentibus locis ſine certis cauſis præjudicium canonicæ oltionis inferre.

*Sepulturā ibidem ſtatuere cuicumque liberum.*

Sepulturam ſane ejuſdem loci omnino liberam eſſe decernimus, ot eorum, qui illic ſepeliri deliberaverint devotioni, & externæ voluntati, niſi forte excommunicati ſint, nullus obſiſtat.

*Miſſas publicas ibidem celebrare nec Epiſcop. poſſit ſine Abbatis conſenſu.*

Miſſas qooque publicas præter Abbatis & Fratrum voluntatem in eodem Monaſterio ab Epiſcopo celebrari, vel ſtationes fieri prohibemus, ne forte in ſervorum Dei receſſibus, popularibus occaſio præbeatur ulla conventibûs.

*Pœna contra inobſervantes.*

Si qui igitur in eraſtioum Archiepiſcopus aut Epiſcopus, Imperator aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, Vicecomes, Judex, aut eccleſiaſtica quælibet ſæcularisve perſona, hujus decreti paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertioque commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini noſtri Jeſu Chriſti alienus fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Conctis autem eidem loco juxta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Dat. die 16. Julii ann. Domini 1096. Pont. ann. 12.*

Datum in Monaſterio ſancti Ægidii per manum Johannis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis, XVII. Kal. Auguſti, Indictione IV. Incarnationis Dominicæ anno MXCVI. pontificatus autem Domni Urbani Secundi Nono.

## XXXVII.

### Idem omnino Privilegiom pro Monaſterio Balneolenſi.

*Edidit ex Cartulario Monaſt. hujus Baluzius loc. cit. n. ccxv.*

Urbanos Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Benedicto Abbati venerabilis Monaſterii ſancti Protomartyris Stephani, quod ſitum eſt in loco qui Balneolis dicitur, in Comitatu Biſuldunenſi, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

*Proemium.*

Apoſtolicæ Sedis auctoritate debitoque compellimur pro univerſarum Eccleſiarum ſtatu ſatagere, & earum quieti auxiliante Domino providere. Eapropter petitionibus tuis, fili in Chriſto cariſſime Benedicte, non immerito aonuendum cenſuimus, ut Balneolenſe Monaſterium, cui Deo auctore præſides, Apoſtolicæ Sedis privilegio muniremus.

*Confirmatio bonorum ad Monaſterium ſpectantium.*

Per præſeotis ergo privilegii paginam apoſtolica auctoritate ſtatuimus, ut quæcumque hodie idem Cœnobium juſte poſſidet, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus, & illibata permaueant:

*Quæ hic enumerantur.*

Parrochia videlicet de ipſa valle Balneoli, Eccleſia ſancti Benedicti & ſancti Petri de Agemal, ſancti Romani de Millanicas cum cimiterio ſuo, ſancti Chriſtophori, ſancti Jacobi cum decimis & primitiis ſuis, & cum medietate decimarum ſeu primitiarum de Villa Figerolis & de Eremitanis, Eccleſia ſanctæ Mariæ. ſancti Laurentii cum cimiterio de Porcarii, Eccleſia ſancti Mauritii de Calvis, ſancti Quirici, ſancti Martini de Campo majori in valle de Milliariis, Eccleſia ſancti Petri, ſancti Andreæ de Ritulis, ſancti Vincentii de ſaliente, ſaocti Juliani de Auguſtino, ſanctæ Mariæ de villa Azert, ſancti Martialis de Quaraotela, cella ſanctæ Mariæ de Rivo d' Azar cum decimis, oblationibus, ac cæteris pertinentiis ſuis: In Comitatu Petralatenſi Eccleſia ſancti Martini, ſancti Silveſtri: In Valle Mala, cella ſancti Joannis de Croſis, ſancti Cypriani de Pineta, cum decimis, oblationibus, & cęteris earum pertinentiis: In Comitatu Empuritanenſi, cella ſanctæ Crucis, ſancti Nicolai cum cimiteriis, & alodiis ſuis, & caſtrum Calepodium cum pertinentiis ſuis: In Comitatu Gerundenſi, Eccleſia ſanctæ Mariæ de Feneſtris, ſancti Felicis de Buada cum decimis, oblationibus, & cæteris earum pertinentiis: In Comitatu Barchinonenſi Monaſterium ſancti Martialis de Monte Signi: In Tazilano Eccleſia ſancti Salvatoris: Mercati qooque, quod penes veſtrum Cœnobium fieri ſolet, teloneum, & omnem juſtitiam, tibi tuiſque ſucceſſoribus confirmamus.

*Confirmatio quoque Privilegiorum omnium.*

Quicquid præterea vel per antecesſnrum noſtrorum Apoſtolicæ Sedis Pontiſicum privilegia, vel per authentica Regum, ſeu Principum ſcripta, vel ex quorumcumque fidelium oblationibus loco veſtro juſte & legaliter collatum eſt, vel in futurum largiente Domino habituri eſtis, ratum vobis, & integrum ſervari præcipimus.

*Decretum immunitatis a quacumque moleſtia &c.*

Decernimos ergo, ot nolli omnino hominum liceat idem Cœnnbium temere pertorbare, aot præter Abbatis & fratrum voluntatem eorum familiam ſæculari judicio & poteſtate conſtringere, aut Cœnobii poſſeſſiones auferre, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum

Abbas a Monachis eligendus:

pro quorum ſubſtentatione ac gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Obeunte te nunc ejuſdem loci Abbate vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia, vel violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundum Dei timorem, & beati Benedicti regulam elegerint. Criſma, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium ſive Baſilicarum, ordinationes Clericorum loci veſtri, ſeu Monachorum, qui ad ſacros fuerint Ordines promovendi, a quocumque volueritis catholico accipietis Epiſcopo, ſicut a nonnullis prædeceſſoribus noſtris Monaſterio veſtro eſt conceſſum, & a Comprovincialibus eſt Epiſcopis confirmatum. Ad hęc adjicimus, ut Epiſcoporum quilibet clauſtrum ipſum, & illic Domino ſervientes, temerario auſu, aut ſine Romani Pontificis vel Legati ejus audientia interdicere, vel excommunicare non debeat, neque cæteris ad vos pertinentibus locis ſine certis cauſis præjudicium canonicæ ultionis inferre. Miſſas vero publicas præter Abbatis & fratrum voluntatem in eodem Monaſterio per Epiſcopum celebrari, aut ſtationes fieri, vel ad agendas cauſas populares conventus aggregari prohibemus, ne in Servorum Dei receſſibus, popularibus occaſio præbeatur ulla conventibus. Sepulturam quoque ejuſdem loci omnino liberam eſſe ſancimus, ut eorum, qui illic ſepeliri deliberaverint, devotioni, & extremæ voluntati, niſi excommunicati ſint, nullus obſiſtat. Si qua igitur in craſtinum Eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hujus decreti paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat. reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti: quatinus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Quibus liberum quoque ſit altarium conſecrationes, & Clericorum ordinationes a quocumque libuerit Epiſcopo petere.

Iidem ab Ordinario Epiſcopo excommunicari non poſſint, niſi conſentiente Romano Pontifice;

Ab ejus enim jurisdictione ſint omnino liberi.

Sepulturam in Monaſterii Eccleſiis ſtatuere cuicumque ſit liberum.

Pœnæ contra violatores Privilegii hujus.

Datum in Monaſterio ſancti Ægidii apud vallem Flavianam per manum Johannis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis, XVI. Kal. Auguſti, Indictione quarta, Incarnationis dominicæ anno MXCVI. Pontificatus autem Domni Urbani Secundi Papæ Nono.

Dat. die 17. Julii ann. Domini 1096. Pont. ann. 9.

## XXXVIII.

Confirmatio bonorum, & donationum omnium, factarum vel in poſterum faciendarum Juviniacenſi Monaſterio, cui privilegia immunitatis ac Apoſtolicæ Sedis protectionis conceduntor.

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilectæ Filiæ Halburgi Abbatiſſæ Monaſterii Juviniacenſis, & cæteris, quæ poſt eam regulariter in ejuſdem Monaſterii regimine ſubſtituendæ ſunt.

*Ex Mabillon. in Append. Annal. Benedict. Tom. v. n. xlii.*

Exordium.

APoſtolicæ Sedis auctoritate debitoque compellimur pro univerſarum Eccleſiarum ſtatu ſatagere, & earum maxime, quæ ejus Sedi ſpecialius adhęrent, & tamquam proprio jure ſubjectæ ſunt, quieti auxiliante Domino providere. Quapropter filia in Chriſto chariſſima Galburgis, devotionis tuæ precibus clementer annuimus, & beatæ Scholaſticæ Virginis Monaſterium, cui Domino auctore præſides, apud villam, quæ Juviniacum dicitur, conſtitutum, ſub Apoſtolicæ Sedis protectionem ſpecialiter confovendum præſentis decreti auctoritate ſuſcipimus. Quod videlicet Monaſterium egregiæ memoriæ Bonifacius Marchio & ejus uxor Beatrix cum inſigni filia ſua Domina Mathilde, Beato Petro & Epiſcopis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ obtulerunt. Per præſentis igitur privilegii paginam Apoſtolica auctoritate ſtatuimus, ut quævis bona a pręd ictis Principibus eidem Monaſterio data, firma & illibata ſemper permaneant: ipſa videlicet Juviniacenſis villa integra cum utriſqoe medietatibus ſuis, quarum alteram præfatus Marchio & ejus Conjux in vita ſua, alteram poſt obitom eorum Comitiſſa Mathildis beatæ Scholaſticæ tradidiſſe cognoſcitur: Remonis villa cum pertinentiis ſuis, & reditibus: medietas villæ Verinoli magni: Yrcja cum duabus Eccleſiis: Boſonis villa cum appenditiis ſuis: Minus Virolinum totum: in villa Viſmoli manſi duodecim: in Marcejo tres manſi cum Eccleſia: in Clymencejo terra cum quarta parte Eccleſiæ: in Haſtoii manſi quatuor, & tertia pars Eccleſiæ cum molendino: in Betrui manſi duo cum Eccleſia: in Vellanes manſi duo & ſemis, ſexta pars manſi Eccleſię, & molendini, & piſcationis: in Gualkeringi manſus onus: apud Aſe juſta Maſencejum terræ: apud aliud Aſe quarta pars manſi: apud Nemachium manſus; apud Ham manſus cum quarta parte Eccleſiæ, & molendini. Confirmamus etiam vobis Eccleſiam de Surrejo cum alodio & municipiis, novem perticata vinearum laſura quadriginta & ſeptem diurnata bovum in Remoni villa, quæ tua prudentia ab Arluino pretio comparuit. Quidquid præterea idem beatæ Scholaſticæ Monaſterium juſte poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, liberalitate principum, vel oblatione fidelium juſte ac canonice poterit adipiſci, ratum vobis illibatumque ſervari ſancimus. Decrevimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat ſupradicti Cœnobii congregationem temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, aut ablata retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, earum, pro qoarum ſubſtentatione ac gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura

Monaſterium ſub Apoſtolicæ Sedis protectione recipitur:

Eique bona omnia confirmantur.

Decretum immunitatis a quacumque vi, vel moleſtia:

futura

Et libertatis in Abbatiſſæ electione:

futura; ſalva Trevirenſis Eccleſiæ canonica reverentia. Obeunte te, nunc ejus loci Abbatiſſa, vel earum quæcumque poſt te in ejuſdem loci regimine ſucceſſerint, nulla ibi qualibet ſubreptionis aſtutia vel violentia præponatur, ſed quam ſorores communi conſenſu, vel ſororum pars conſilii ſanioris, ſecundum Deum, & beati Benedicti regulam providerint eligendam, adhibito etiam Diœceſani Epiſcopi conſilio, ſi catholicus religioſuſque extiterit, ut jam omnino non liceat infra Abbatiam ipſam aliquid violentiæ vel pravæ conſuetudinis vindicare, aut gravaminis quicquam, quod Ancillarum Domini Dei quieti impediat, irrogare. Advocatum quoque ejuſdem loci non alium fore ſtatuimus, niſi quem Monaſterio utilem Abbatiſſa cum Religioſarum ſuarum voluntate popoſcerit. Nec ipſi, aut Abbatiſſæ, nec alicui loci ipſius miniſtro facultas ſit Eccleſiæ bona vel in feudum perſonis ſæcularibus dare, vel ſub cenſum redigere, vel modis quibuslibet alienare. Nullum præterea Clericum in Monaſterio veſtro miniſtrare permittimus, niſi de regulariorum Canonicorum numero, quos apud B. Montani Eccleſiam religionis veſtræ ſolicitudo conſtituit, quibus delegatum ex veſtrarum facultatum portionibus victum ne qua in poſterum perſona ſubtrahere audeat, interdicimus. Ad indicium autem perceptę a Romana Eccleſia libertatis, Virdunenſis monetæ ſex argenteos quotannis Lateranenſi Palatio perſolvetis. Si qua igitur in craſtinum eccleſiaſtica perſona ſæculariſve, hujus decreti paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſanctiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti; quatinus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Adhibito tamen Epiſcopi Diœceſani conſilio.

Advocatus ab Abbatiſſa eligendus:

Qui tamen, ſicut & Abbatiſſa nihil a Monaſt. quoquomodo alienare poſſit.

Cenſus annuus Sedi Apoſt. perſolvendus.

Solitæ clauſulæ.

Datum in Monaſterio S. Ægidii apud vallem Flavianam per manus Johannis S. Romanæ Eccleſię Diaconi Cardinalis decimo quarto Kal. Auguſti, Indictione quarta, Incarnationis Dominicę anno MXCVI. Pontificatus Domni Urbani Secundi PP. IX.

Dat. die 19. Julii ann. Domini 1096. Pont. ann. IX.

## XXXIX.

Confirmata in Concilio Nemauſenſi donatione Raymundi Comitis Tholoſani, Monaſterium S. Ægidii ſubditur S. R. Eccleſiæ.

*Ex Dacher. Spicileg. T. vi.*

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei.

Exordium.

SIcut injuſta poſcentibus nullus eſt tribuendus effectus, ſic legitima deſiderantium non eſt differenda petitio. Comes nimirum Tholoſanorum ac Ruthenenſium, & Marchio Provinciæ, Raimundus, potentatus ſui partem a Romana Eccleſia detinens, honores omnes ad B. Ægidium pertinentes, tam in valle Flaviana quam in extrinſecis, quicquid juſte ſive injuſte videbatur tenere, omnes rectas ſive pravas conſuetudines, quas ipſius Anteceſſores, aut ipſe habuerant, ob honorem Dei, & B. Ægidii reverentiam dereliquit. Quam videlicet miſſionem apud Nemauſenſe Concilium, jurans in manu noſtra, Odiloni Abbati & ejus Fratribus fecit, in Hieroſolymitanam expeditionem iturus, ſeque & univerſos ſucceſſores ſuos, ſi forte hoc donum irritum facere pertentarent, quod ad ſe erat, damnatione & maledictione mulctavit. Quid igitur, ſuggerente ipſo & Monachis exorantibus, in totius Concilii conſpectu firmavimus, necnon & per auctoritatis noſtræ literas ſtabilimus. Si quis ergo Eccleſiaſtica, ſæculariſve perſona hanc ſupradicti Comitis miſſionem, & noſtram atque totius Concilii confirmationem evacuare, aut pervertere præſumpſerit, uſquequò ſatisfaciat, excommunicationi anathematique ſubdatur, & honoris atque officii ſui evacuatione plectatur.

Donatio Raymundi Comitis qualis.

In concilio Nemauſenſi confirmata:

Lato anathemate contra inobſervantes

Poſt hæc divinæ voluntatis diſpoſitione actum eſt, ut apud B. Ægidii Monaſterium Baſilicæ novæ aram omnipotenti Deo noſtris manibus dicaremus. Sanximus igitur, & ſancimus, & ad poſterorum memoriam literis deſignamus, ne quis ulterius Archiepiſcopus aut Epiſcopus adverſus eamdem Eccleſiam audeat excommunicationis, aut interdictionis proferre ſententiam; quatinus idem Monaſterium ex ipſius B. Ægidii traditione ſanctæ Romanæ Eccleſiæ juri proprio ſubditum, Romanæ ſemper libertatis gratia perfruatur. Si quis autem Decreti hujus tenore cognito obviam venire tentaverit, honoris & officii ſui detrimentum patiatur, atque a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei ac Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti alienus fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus pax & miſericordia a Deo & Patre noſtro & Domino Jeſu Chriſto præſentibus ac futuris ſæculis conſervetur. Amen. Amen. Amen.

Monaſt. ipſum ab omni Epiſcopali jure exemptum.

Soli R. E. ſubdutur.

Solitę clauſulæ.

Datum per manum Johannis S. R. E. Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, apud Avenionem in Monaſterio S. Andreę. XI. Kalendas Auguſti Indictione IV. Incarnationis Dominicæ MXCVI. Pontificatus autem Domni Urbani II. Papæ IX.

Dat. die 22. Julii ann. Domini 1096. Pontif. an. IX.

## XL.

Confirmatio libertatum omnium Cluniacenſi Monaſterio a Summis Pontificibus conceſſorum; quibus nonnulla alia privilegia exemptionis adjunguntur.

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Hugoni Cluniacenſi Abbati, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

*Ex Chartul. ſancti Dioniſii de Nogento Rotrodi edit. Martinus Marrier Biblioth. Cluniac. col. 520.*

Exordium.

CUM omnium fidelium petitionibus & neceſſitatibus ſubvenire debeat apoſtolicæ charitatis gratia, multo magis his eſt impertienda ejus beneficii clementia, quos ſingulariter filios ſe gaudet habere Romana Mater Eccle-

*Cluniac. Monaſterii dignitas.*

cleſia. Inter quos, quoniam Cluniacenſis Congregatio divino cariſmate cæteris imbuta, plenius ut alter ſol enitet in terris, adeo ut his nunc temporibus ipſi potius conveniat, quod a Domino dictum eſt: Vos eſtis lux mundi; Eo magis, o cariſſime frater Ugo, ſublimitatis apoſtolicæ auctoritas cogitur præbere veſtris petitionibus aſſenſum; cum etiam pro ſanctimonia vitæ deſideriis veſtris parere novimus Auctorem omnium.

*Confirmatio libertatum & privilegiorum.*

Eapropter quicquid libertatis, quicquid tuitionis, quicquid auctoritatis prædeceſſores noſtri Eccleſiæ Romanæ Pontifices, præſertim apoſtolicæ memoriæ Gregorius VII. veſtro Monaſterio & locis, ad id pertinentibus contulerunt, nos quoque præſenti decreto, auctore Deo, confirmamus: Scilicet ut cuncta loca, & Monaſteria ad Cluniacenſe Cœnobium pertinentia, quæ ab aliquibus fidelibus chriſtianis, Regibus, Epiſcopis, Ducibus, Comitibus, ſeu Principibus eidem loco ſunt conceſſa, & ab anteceſſoribus tuis acquiſita, & quæcumque ad eumdem locum aliquo modo pertinere videntur, vel imposterum dabuntur, ſive Terræ, ſive Eccleſiæ, ſive decimæ, & quæcumque quorumcumque beneficia fidelium, abſque ullius contradictione cum magna quiete & ſecuritate tu & tui poſſideatis, & per te univerſi ſucceſſores tui in perpetuum.

*Item rerum omnium donatarum,*

*Pertinentiarum &c. & eorum, quæ acquiri in poſterum contigerit.*

Necnon ſub divini judicii promulgatione & confirmatione, & anathematis interdictione corroborantes decrevimus, ut nullus Epiſcopus ſeu quilibet Sacerdos in eodem venerabili Cœnobio, neque omnino in aliquo loco huic ſubdito, pro aliqua ordinatione ſeu conſecratione Altaris, vel Eccleſiæ, Presbyterorum, vel Diaconorum, Miſſarumque celebratione, niſi ab Abbate ejus Cœnobii, vel Prioribus eidem Cœnobio ſubditis, invitatus fuerit, venire ad agendum præſumat.

*Atque exemptionis a ſubordinatione Epiſcopali in Altarium, vel Eccleſiarum conſecratione.*

*In ordinationibus Monachorum,*

Sed liceat Monachis tuis ubicumque poſitis cujuſcumque voluerint Ordinationis gradum ſuſcipere, ubicumque tibi & illis veſtriſque ſucceſſoribus placuerit. Interdicimus autem ſub ſimili anathematis promulgatione, ut neque Cluniacum neque loca, ad id pertinentia ubicumque, Epiſcopi vel Sacerdotis deprimantur interdictionis titulo, ſeu excommunicationis vinculo vel anathematis. Non enim patitur Sedis ſanctæ apoſtolicæ authoritas, ut illius cujuſcumque perſonæ obligatione proſcindatur a ſe, cuilibet conceſſa libertatis poteſtas. Non igitur fratres tui & Monachi ubicumque, cujuſcumque Epiſcopi vel maledictionis vel excommunicationis ſeu interdictionis vinculo teneantur aſtricti.

*Et in ſacris peragendis: a quibus ſuſpendi, vel excommunicari Monachi, vel Monaſterium omnino non poſſe decernitur.*

*Pœnæ contra inobedientes huic Decreto.*

Quod ſi qui, ſciens hanc noſtram paginam, contra eam facere præſumpſerit, auctoritate beati Petri, cui Conditor omnium ligandi atque ſolvendi poteſtatem commiſit, Eccleſia veſtra, & ipſi Monachi abſolvantur. Et is, quicumque ſit, qui Apoſtolicæ Sedis filium ligare ſive maledicere contra decretum noſtrum voluerit, maledictione perpetua ligetur, anathematizetur, condamnetur. Si qua vero competens ratio adverſus quicquam moverit, & hoc aliter determinari vel diffiniri nequiverit, judicium apoſtolicum, quod nulli præjudicium prætendere patitur, ſuper hoc patienter præſtoletur, & humiliter requiratur.

*Presbyteri electi ad curas animarum ab Epiſcopis accipere debeant facultates;*

Liceat quoque vobis ſeu fratribus in Eccleſiis veſtris presbyteros eligere, ita tamen ut ab Epiſcopis vel ab Epiſcoporum Vicariis animarum curam abſque venalitate ſuſcipiant; quas ſi committere illi, quod abſit, ex pravitate noluerint, tunc Presbyteri ex Apoſtolicæ Sedis benignitate officia celebrandi licentiam aſſequantur.

*Qui ſi denegaverint, a Sede Apoſt. obtineant;*

*Eiſdem quoque reſervatur Altarium, & Eccleſiarum conſecratio gratis tamen peragenda.*

Eccleſiarum vero, ſeu Altarium conſecrationes ab Epiſcopis, in quorum Diœceſibus ſunt, locorum veſtrorum fratres accipiant; ſi quidem gratis ac ſine pravitate voluerint exhibere: alioquin a catholico, quem malueritis, Epiſcopo, conſecrationum ipſarum Sacramenta ſuſcipiant.

*Eiſ ſubjecti datur facultas recipiendi quemcumque ad eu confugientem,*

Decernimus etiam illius, cujus vice quamvis indigni fungimur, & auctoritate ſancimus, ut idem locus, & loca ei ſubdita, omnibus ob ſalutem confugientibus ſint miſericordiæ ſinus, ſint totius pietatis & ſalutis portus; obtineat in iis locum juſtus, nec repellatur pœnitere volens injuſtus; præbeatur innocentibus caritas mutuæ fraternitatis, non negetur offenſis ſpes ſalutis, & indulgentia pietatis.

*Etiamſi anathemate ſit obligatus,*

Et ſi aliquis etiam quocumque obligatus anathemate eumdem locum vel loca ei ſubdita expetierit, ſive pro corporis ſepultura, ſeu alterius utilitatis ac ſalutis gratia, minime a venia, & optata miſericordia excludatur; ſed oleo medicamenti ſalutaris fovendus benigniter obligetur; quia & juſtum ſic eſt, ut in domo pietatis & juſto præbeatur dilectio ſanctæ fraternitatis, & ad veniam confugienti peccatori non negetur medicamentum indulgentiæ & ſalutis. Sit autem omnibus ibi advenientibus cauſa ſalutis hic & in perpetuum, divinæ miſerationis & pietatis refugium, & apoſtolicæ benedictionis & abſolutionis præſidium.

*Vel Monachus;*

Hanc etiam vobis prærogativam concedimus, ut quiſquis ad vos alieni Monaſterii Monachus pro vitæ melioratione tranſierit, licenter recipiatur, remotis Prioris loci querimoniis, ut largiente Domino ſalutis, quam quærere videtur, apud vos potiatur effectu.

*Vel etiam Clericus Regularis.*

Clericos quoque regulares, quos Canonicos vocant, qui vel in locis ſuis ſalvari non poſſunt, vel pro neceſſitatibus ad loca veſtra confugiunt, ſuſcipiendi, & veſtrum propoſitum admittendi licentiam impertimur.

*Abbatis electio Monachis conceditur;*

*Electoque facultas datur ſuſcipiendi ordinationem a quo maluerit Epiſcopo*

Decernimus præterea, & omnino conſtituimus, ut prædicti loci obeunte Abbate, non ibi alicujuſcumque perſonæ violentia conſtituatur ordinandus; ſed ab ipſa Congregatione loci ſecundum timorem Dei, & inſtitutionem legiſlatoris Benedicti, Pater, qui ſibi præeſſe debeat, eligatur, atque ad eum ordinandum qualiſcumque illis placuerit Epiſcopus advocetur.

*Decretum pro quiete Monaſt. bonorumque ad illud pertinentium,*

Præterea conſtituimus, ut nulli omnino hominum liceat veſtrum venerabile Cœnobium, & loca ei ſubdita temere perturbare, ſed eorum Eccleſiæ, decimæ, poſſeſſiones, & bona cætera, quæ pro animarum ſalute jam donata ſunt, vel in futurum, Domino miſerante, donari contigerit, firma vobis veſtriſque Succeſſoribus, & illibata permaneant.

*Solitæ clauſulæ,*

Si qua igitur eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtram conſtitutionem ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſanctiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis juſta eidem Cœnobio ſuiſque locis ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti; quatinus hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem

Dat. die 9. Januarii anno Dom. 1097. Pontif. an. ix.

dicem præmia ęternæ pacis inveniant. Amen.
Datum Laterani V. Idus Januarii, Indictione V.

---

## X L I.

### Monaſterium S. Mauri Glannafolienſe in Gallia Foſſatenſibus abjudicatum, Caſſinatium ditioni reſtituitur.

Ex Originali edidit Gattula Hiſt. Caſſinen. Sæc. VI. pag. 198.

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, reverentiſſimo & cariſſimo fratri Oderiſio noſtris per Dei gratiam manibus, & in Kardinalem ſanctæ Romanæ Eccleſiæ, Sacerdoti, & in Abbatem Caſinenſis Monaſterii conſecrato, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

S. Maurus S. Benedicti diſcipulus.

Monaſterium Glannafolienſe conſtruxit.

Et Caſſinatibus regendum dedit.

PAter & Princeps monachicæ inſtitutionis, gratia & nomine Benedictus, diſcipulum ſuum beatiſſimum Maurum ob religionis ſtudium docendum & augendum in Gallias deſtinavit, ſicut in eorum geſtis luce clarius reperimus; qui, ad loca deſtinata perveniens, Monaſterium, quod Glannafolium dicitur in Andecavenſium Diœceſi divina gratia proſequente conſtruxit, quod Caſſinenſi Cœnobio unde prodierat commiſit: Ubi, cum plurimis virtutum inſignibus cooperante Domino effulſiſſet, Bertulfum diſcipulum ſuum Abbatem ſubſtituens, Monachis Caſſinen. qui unà ſecum venerant, ſuper eum ſolicitius invigilare præcepit, ne in aliquo a rectitudine regularis tramitis deviaret, ſicque temporalis vitæ finem ſortitus eſt, ac ſepultus. Poſt nonnulla igitur annorum curricula, peccatis exigentibus, idem monaſterium a Gaidulfo quondam deſtructum, ſed poſtmodum religioſorum virorum ſtudio reparatum. Eo itaque tempore venerandæ memoriæ Adrianus Papa ſimul cum Carolo Rege Francorum & Patritio Romanorum præfatum Monaſterium Glannafolienſe venerabili Theodemario Caſſinenſi Abbati, ſuper hac re querimoniam facienti, cognita ratione reſtituit, atque auctoritate apoſtolica confirmavit. Verum, quia Dei judicia abiſſus multa, jam dictum Cęnobium Barbarorum incurſu vaſtatum iterum & deſtructum aſſeritur. Depopulationis ergo illius barbaricæ ſolitudine permanente, illuſtrium Principum ſtudio proviſum fuit, quatenus Glannofolienſis locus, Monachicæ tunc quieti incongruus, per Foſſatenſes Monachos diſponeretur. Quæ quidem diſpoſitio uſque ad tempora noſtra immobiliter perduravit. Cæterum cum Foſſatenſis etiam locus a Religionis obſervatione deſiiſſet, Glannafolienſis Eccleſia per loci ipſius Præpoſitos non tam diſpoſita quam diſſipata diutius videbatur. Contigit autem divinæ diſpoſitione clementiæ eum pro Eccleſiaſticis cauſis in Gallias tranſiſſemus, nos locum illum cum Confratribus noſtris Epiſcopis, & Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus viſitaſſe. Fratrum igitur Deo ſervientium illic, & circum habitantium nobilium virorum nos turba circumſtetit, ſuper diſſipatione multimoda conquerentium, quæ ab his inferebatur, quorum eos oportuerat induſtria gubernari. Adiectæ his ſunt communis filii noſtri Johannis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis, & veſtri Caſſinenſis Cœnobii Monachi pro parte tua, & venerabilis fratris noſtri Goſfridi Andecavenſis Epiſcopi, & filii noſtri Fulchonis Andecavenſis Comitis preces, proprium loco illi Abbatem ſub ditione Caſſinenſis Eccleſiæ, auctoritate Sedis Apoſtolicæ reſtitui poſtulantium; nec parum in brevi profectum loco eventurum ſperabant; & de trigeſimo, qui nunc inerat, Monachorum numero repente ampliorem futurum, ſi quidem a Foſſatenſium erepti tyrannide, Abbatis proprii regimine fruerentur.

Dehinc a barbaris deſtructum Foſſatenſibus in regimen datum.

Iisdem ab Hadriano PP. adjudicatum.

Urbano PP. porrectæ preces pro reſtitutione Caſſinatibus facienda.

Lis coram eodem agitata.

Proinde Foſſatenſibus Monachis diem certum ſtatuimus, quo ſe noſtræ audientiæ, ſi haberent privilegia præſentarent. Confidentibus ergo nobiſcum in Turonenſi Eccleſia Archiepiſcopis, Epiſcopis, & Abbatibus numero quatraginta quatuor, facta de hoc negotio quæſtione, cartam nobis prædicti fratres in communi audientia præſentarunt quaſi Romani Pontificis Adriani, quæ omnino falſa manifeſtis eſt indiciis comprobata.

Hadriani Privilegium ſuppoſititium.

Placuit itaque cunctis in commune fratribus, qui conſederant, quandoquidem in Foſſatenſi Monaſterio religionis obſervantia jam per tempora longa defecerat, & Glannafolienſis locus per eos non meliorationi, ſed deteriorationi videbatur expoſitus, ceſſante caoſa & ceſſare effectus, & Glannafolienſibus Monachis Abbatis Cardinalis ſolatium redderetur. Ei tunc ergo communi decreto ſancimus, & nunc per præſentis privilegii paginam, legitimum ſempiternum, apoſtolica auctoritate ſtatuimus, ut in loco illo venerabili, ſæpe ſuperius nominato, Cardinalis Abbas perpetuis temporibus habeatur, ſalva per omnia reverentia & obedientia matris ſuæ Eccleſiæ Caſſinenſis.

Decretum, ut proprius ibi conſtitueretur Abbas,

Prædeceſſorum noſtrorum ergo Romanorum Pontificum Adriani, & Nicolai veſtigia comitantes, prænominatum Glannafolienſe Cœnobium cum omnibus pertinentiis ſuis, ſalva libertate & dignitate ejuſdem loci, tibi tuoque Caſſinenſi Monaſterio præſentis noſtri privilegii pagina cum omnibus poſſeſſionibus ſuis confirmamus: in quibus hæc propriis duximus nominibus adnotanda: In primis villam Blazon, longus Campus, Boſcus Mariaeus, Gena, Gaudiacus, Fano, S. Petri cum tota villa Fabrienſi, S. Petri de Vodda, S. Remigii in Varena, S. Hilarii in Corcozona, villam Solonge, S. Mariæ in Caſtro Doe, S. Martini de Caſtro Saraeech, S. Juſtini in Verce, ſancti Quiriei, & ſanctæ Marię de Salmonſa, Gru cum pertinentiis ſuis, ſancti Martini in Bornu, ſancti Mauri in Lauduno, ſanctæ Mariæ in Vareno, villam Lambri cum pertinentiis ſuis, villam ad Panes, villam Syndvemont, ſancti Gervaſii & Protaſii in Battheaco, ſanctæ Mariæ in Mo, ſanctæ Mariæ de Rillo, ſancti Petri de Cotur, ſancti Simplicii, & ſancti Joannis ſupra Ligerim, ſanctæ Mariæ in Danæ, terras de Corne, ſancti Petri in Mazi, ſancti Simphoriani in Balzi, ſancti Petri de Anaſt cum ſeptem aliis Eccleſiis, ſancti Petri in Canovit, ſancti Joannis, ſancti Petri & ſanctæ Mariæ in Salmur, ſancti Vetrini, & ſancti Euſebii de Gena, ſanctæ Mariæ in Tori, ſancti Petri in Lajor, ſancti Joannis in Civitate Andecavenſi, ſancti Gervaſii & Protaſii in villa Brienſi, ſancti Aniani in villa Brem, ſancti Mauricii in valle Cartenienſi, ſanctæ Mariæ in Alanzo, S. Petri in Geii, S. Joannis ſupra Ligerim, S. Mariæ in Tanata, S. Petri & S. Mariæ in Baſilica, S. Joannis in Cannuito, Inſula S. Mauri,

Monaſterium, quo Caſſinatibus reſtitutum.

Bona omnia eidem confirmantur.

Digitized by Google

ri, Eccleſiam in villa Maymina cum ſilvis & pertinentiis ſuis, S. Petri & S. Remigii prope Glannafolium, S. Martini in Urbanella, S. Saturnini juxta Andecavis, S. Petri in Beſſi, S. Symforiani & S. Simplicii in Baagi, S. Michaelis in villa Brienſi, S. Martini in Bozi, S. Martini, & S. Bebiani in Civili, S. Medardi in Civile, S. Mariæ in Caſtro lungi, S. Agem in villa Brem, S. Mariæ & S. Martini in Briſart, S. Petri in Reſti, S. Petri in Banios, S. Hilarii in Crottos, S. Andreæ in Verri, S. Petri in Mangi, S. Vincentii in Domos, S. Mariæ in Catinge, S. Simplicii in Ruccli, S. Petri in Ardeno, S. Juliani in Biraſi, S. Petri in Caſtro Caroli, S. Mariæ, & S. Laurentii in Tufelis, S. Martini & S. Lamberti in Platea, S. Salvatoris & S. Mariæ in Cnnalt, S. Gervaſii in Baazi, S. Coſmi in Mili, S. Joannis in Danezzi. S. Petri in Lorazo, S. Martini in Ambillo, S. Hylarii in Gredilli, S. Georgii in Aaſon, S. Georgii in Saboes, S. Georgii in Fontana, S. Petri in Trallazi, S. Perri in Bajor de Civitate Pictavi, S. Mariæ in Alanzo, S. Petri in Monte Goer. S. Joannis in Arezi, S. Juliani in Ceuto, S. Petri in Aringi, S. Mariæ in Dane ſupra Ligerim, S. Petri & S. Romani in Savouer, S. Georgii, & S. Martini ad Leones, villam Fabrenſem. S. Simplicii in Bartinge, villam Bornu, S. Marię & S. Petri in Baſages. terram de Culturis, terram de Varenua, villam Baugiacum cum Eccleſia S. Symphoriani in Brittannia, Wiperica Vicaria, Priſperiaca Vicaria, Brucca Vicaria, Quarantoja Vicaria, Cambryzaica Vicaria, Wer Vicaria, Priula Vicaria, Bemgloen Vicaria Winnona Vicaria, factos ſex juxta Eccleſiam S. Veterini in villa Canaba cum pertinentiis ſuis, & cum omnibus manſuum adjacentiis.

In poſterum Abbates a Monachis de gremio eligendi.

Statuimus etiam ut obeunte nunc Girardo ejus loci Abbate, nullus ibi ſubreptionis aſtutia vel violentia præponatur, niſi quem Fratres communi conſenſu, vel Fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundum beati Benedicti regulam elegerint, apud Caſinum ſecundum tenorem privilegiorum ſuorum benedicendum.

Sin vero idoneus nemo ibi reperiatur de Caſſinen. eligatur.

Quod ſi forte, quod evenire vix credimus, in ipſa Congregatione aliquis ad hoc officium idoneus non reperitur de Caſſinenſi Cœnobio Abbatem ſibi eligant ibidem ſimiliter benedicendum; ſic præpoſituram Caſſinenſem, & Vicariatum ejuſdem Caſſinenſis Abbatis per totam Galliam accipiens ad ſuum Cœnobium redeat.

Abbas quolibet quinquennio Caſſinum] adeat.

Omnibus autem quinque annis limina beati Benedicti Caſſinenſis viſitet in Mauri loco: reſideat in Caſino: & in omnibus cellis ejus, ſuper eum nullus Abbas ſedeat: & nulli alio loco niſi tantum Caſſinen. ſubdatur. Si quid vero de ordine monaſtico tractandum fuerit, tam arbitrio præpoſiti Caſſinenſis, quam & Abbatis beati Mauri diſponatur.

Cujus tantummodo ditioni ſit ſubjectum.

Inſuper autem præſenti privilegio ſupradictum locum unà cum omnibus ſuis pertinentibus, Eccleſiis & poſſeſſionibus per totum orbem roboramus, atque ut nullius alterius Eccleſiæ vel Epiſcopi, niſi Caſſinenſis Eccleſiæ ditionibus ſubmittatur, auctoritate apoſtolica interdicimus. Quæcumque præterea in futurum ſive conceſſione Pontificum, ſive liberalitate Principum, vel oblatione

Concluſiones.

fidelium juſte atque canonice poteritis adipiſci, firma eidem loco, & illibata permaneant. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat idem Cœnobium temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum ſubſtentatione, ac gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnibus modis profutura. Sepulturam quoque ejuſdem loci liberam eſſe facimus, ut eorum, qui illic ſepeliri deliberaverint, devotioni, & extremæ voluntati nullus obſiſtat. Si qua ſane in craſtinum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutioni paginam ſciens, contra eam temere venire temptaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe exiſtere divino judicio de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſanctiſſimo & ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena ſiat, atque in eſtremo examine diſtrictę ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem veſtroque Cœnobio juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Scriptum per manum Petri Scriniarii ſacri Palatii.




Datum apud Tarracinam per manum Iohannis S. R. E. Diaconi Cardinalis XII. Kal. Aprilis Indictione V. anno Dominicæ Incarnationis MXCVII. anno autem Pontificatus Domni Papæ Urbani Secundi X.

Dat. die 21. Martii anno Dom. 1097. Pontif. ann. x.






Con-

XLII.

Confirmatio Bonorum omnium, ac privilegiorum Caſſinen. Monaſterii : cum declaratione, quod nullum eidem præjudicium inferatur ex Privilegiis Monaſteriis S. Sophię Beneventan. & Banduſino nuper conceſſis,

*Edidit Gattula Hiſt. Caſſin. ſæcul. VI. pag. 149.*

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, reverendiſſimo & cariſſimo fratri Odoriſio, noſtris per Dei gratiam manibus & in Cardinalem ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Sacerdotem, & in Abbatem Caſſinenſis Monaſterii conſecrato, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

PRæter generale caritatis debitum, præter ſingularem veſtri Cęnobii pręrogativam, qua in Monaſticæ legis latione, & latore ſanctiſſimo Benedicto univerſorum per Occidentem Monaſteriorum Caput a Domino inſtitutum, illa etiam benignitatis magnificentia, qua ſemper, & noſtris præcipue temporibus, Congregatio veſtra ſanctæ Romanæ ſubvenit Eccleſiæ, multum nos eidem loco fore compellit obnoxios. Is enim locus noſtrorum pauperum relevatio, fugientium refugium, feſſorum Sedis Apoſtolicæ filiorum requies indefeſſa permanſit, & permanet. Et nos ergo, tam divinæ conſtitutioni quam fraternæ benignitatis dulcedini reſpondentes, locum ipſum, & univerſa ad eum pertinentia, quieta ſemper & ab omnium mortalium jugo libera permanere, & ſub ſolius ſanctæ Romanæ Eccleſiæ jure ac defenſione perpetua haberi decernimus: In quibus hęc propriis nominibus adnotanda duximus. In primis Monaſterium Domini Salvatoris poſitum ad pedem ipſius montis, atque Monaſterium S. Dei Genitricis Virginis Mariæ, quod vocatur Plumbarola; itemque Monaſterium S. Mariæ in Cingla, cellam S. Benedicti in Capua cum cellis & pertinentis ſuis, S. Sophiæ in Benevento, S. Mariæ in Canneto juxta fluvium Trinium, S. Benedicti & S. Laurentii in Salerno, S. Mariæ in Tremiti cum ipſis Inſulis, S. Liberatoris in Marchia cum omnibus ſuis pertinentiis, S. Benedicti in Marſi, S. Mariæ in Luco, & S. Coſmati in Civitella, S. Angeli in Barregio cum omnibus pertinentiis ſuis, S. Mariæ Ancillarum Dei in Civitate Coſſentia, S. Mariæ in Bariſe, S. Joannis puellarum in Capua, ſancti Angeli ad Formam, ſanctæ Agatæ in Averſa: Item ſancti Rufi, & ſancti Benedicti Pizuli in Capua, ſancti Petri de Laco, ſancti Petri de Avellana, ſancti Heraſmi & ſancti Benedicti & ſanctæ Scholaſticæ in Cajeta, ſancti Magni in Fundi, S. Stephani, & ſancti Benedicti in Terracina. ſancti Petri in Foreſta, ſancti Pauli ibidem, ſanctæ Mariæ in Pontecorbo, ſancti Dioniſii ad Pontem, ſanctæ Anaſtaſiæ, ſancti Benedicti in Benevento ad Portam Roſini, ſancti Benedicti in Pantano, ſancti Angeli & ſancti Hicandi in Troja, ſanctæ Ceciliæ in Neapoli, ſancti Euſtaſii de Pantaſia, ſancti Benedicti in Lufino; & ſancti Benedicti in Pectinari, ſanctæ Mariæ ad Caſalem Planum, ſanctiſſimæ Trinitatis in Termule, ſancti Focatis in Leſina cum Fnce, & Piſcaria, S. Benedicti in Aſcula, S. Euſtaſii in Petra abundanti; Item S. Euſtaſii in Vipera, S. Mariæ in Barretano, S. Scholaſticæ in Pinne, S. Salvatoris in Fave, ſancti Nicolai juxta fluvium Trutino in Abrutio, S. Benedicti in Trunto, S. Benedicti in fluvio Tiſino, S. Apollinaris in Firmo, quod dicitur ad Opplanis, S. Marię in Arboſela, S. Martini in Saline, S. Angeli in Marano, & ſanctorum Septem Fratrum, & S. Laurentii, Sancti Benedicti in Ripaveſa: in Comitatu Aquinenſe cella S. Gregorii, & S. Martini, S. Pauli, S. Conſtantii, S. Chriſtophori, S. Nicolai: S. Mariæ in Albaneta, S Nicolai in Ciconia, S. Benedicti in Clia, S. Nazarii in Comino, & S. Valentini & S. Martini, S. Urbani, S. Angeli, ſancti Pauli, S. Felicis, & S. Salvatoris, S. Angeli in Valle-luci, S. Michaelis in Oliveto, S. Nicolai in Pica, S. Angeli in Cannutio, S. Mariæ in Verule, S. Petri in Eſcleta, S. Luciæ, & S. Petri in Curuli, S. Silveſtri & S. Martini & S. Luciæ in Arpino, S. Mariæ de Caſtello Zupponi, S. Benedicti in colle de Inſula, S. Mariæ in Bauco, S. Nicolai in Turrice, S. Germani in Sora, ſancti Benedicti in Paſceſano, S. Petri in Morini, S. Angeli in Paſclo Canali, S. Patris in Formis, S. Angeli in Albe, S. Heraſmi in Pomperano, S. Mariæ in Cellis in Venafro, S. Benedicti, & S. Nazarii, & S. Martini in ipſa Furca & Curte, S. Mariæ in Sala, & S. Benedicti Piczuli, ibidem S. Benedicti in Ceſama, S. Benedicti in Sveſſa, & Curtem, quæ dicitur Lauriana, S. Benedicti in Theano, S. Mariæ in Calvo, S. Nazarii in Anglono, S. Adjutoris, & S. Benedicti in Aliſas, S. Domnini in Teleſia, S. Martini in Vulturno, in Amalfi S. Crucis & S. Nicolai, S. Crucis in Iſernia, S. Marci in Carpenone, S. Valentini in Ferentino, S. Angeli in Algido, S. Marci in Ceccano, S. Agathæ in Tuſculana, & S. Hieruſalem S. Benedicti in Albano: In Roma Monaſterium S. Sebaſtiani, quod dicitur Pallaria: In Lucca cella S. Georgii, S. Salvatoris in Civitella: in Ducatu Spoletino, S. Mariæ in Caleno S. Benedicti in Thrani, S. Benedicti in Bari, S. Petri Imperialis in Tarento: in Calabria cella S. Anaſtaſiæ, ſancti Nicolai in Salectano, S. Mariæ in Tropea, ſanctæ Euſemiæ in Marchia; Item civitatem, quæ dicitur S. Germani, poſitam ad pedes ipſius montis, & caſtellum S. Petri, quod ab antiquis dictum eſt caſtrum Caſini, caſtellum S. Angeli, Piniatarium, Plumbariola, Peſdemonte, Junctura, S. Ambroſii, S. Apollinaris, S. Gregorii, Vallis frigida, S. Andreæ, Vantra Monaſtica, Vantra Comitalis, S. Stephani, Terami, Fracta, Mortula cum ipſa curte, quæ dicitur caſa Fortini, S. Salvatoris, qui vocatur Cocuruzo, Turrem ad mare juxta fluvium Garilianum, S. Petri in Flia, S. Victoris, Torocclo, Cervaria, S. Heliæ, Valle rotunda, Sarraceniſcu: in Marchia Teatina caſtellum, quod dicitur Laſtinianus, Montem Alberici, Muccla S. Quirici cum Porta Friſa, S. Juſtæ: in Comitatu Aſculano caſtellum, quod dicitur Octanus, & poſt Montem Cinianum, & Trivilianum; & Cavinum: in Principatu caſtellum, quod dicitur Ripaurſa, Monsbellus, Petrafracida: in Comino caſtellum, quod vocatur Bicalvum: in Marſi territorio Carſcolano caſtellum, quod dicitur Auricula, Piretum, Rocca, quæ dicitur Incamerata, & Foſſaceca: in Calabria Cetrarium: in Amalfi Fundicum: in territorio Trojano Caſtellione de Baroncello: in territorio Capuano Gualdum de Liburia, curtem S. Felicis de Miniano cum Eccleſia S. Hippoliti. Præterea per præſentis privilegii

Monaſt. Caſſinen. cum bonis omnibus Romanæ Eccleſiæ juri ſubjectum.

Bona omnia ei confirmantur.

legii paginam apoſtolica auctoritate ſtatuimus, ut quæcumque in præſenti veſtrum Cœnobium juſte poſſid t, ſive in futurum conceſſione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium, juſte atque canonice poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, idem Cœnobium perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, vel injuſte datas ſuis uſibus abdicare, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum ſubſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Porro de Monaſterio S. Sophiæ, intra Beneventum ſito, ſive de Monaſterio Banduſino, nullum loco veſtro præjudicium evenire volumus pro privilegiis, quæ nos, munimentorum veſtrorum ignari, eiſdem Monaſteriis contuliſſe cognoſcimus; ſed prædeceſſorum noſtrorum munimina Caſſinenſi Cœnobio collata proprium robur obtineant. Eorumdem enim & nos veſtigiis inſiſtentes, Caſſinenſe Cœnobium cæteris per Occidentem Cœnobiis præferendum aſſerimus, & tam te quam ſucceſſores tuos in omni Conventu Epiſcoporum ſeu Principum ſuperiores omnibus Abbatibus conſedere, atque in judiciis priorem cæteris ſui ordinis viris ſententiam proferre ſancimus. Uſum Compagorum, ac Chirothecæ, Dalmaticæ, ac Mitræ præter Kardinalatus jus, quo in Sede Apoſtolica fungeris, tam tibi quam ſucceſſoribus tuis in præcipuis feſtis habendum concedimus. Sane tam in ipſo venerabili Monaſterio quam & in cellis ejus, cujuſlibet Eccleſiæ Epiſcopum vel Sacerdotem præter Romanum Pontificem ditionem quamlibet aut excommunicandi, aut interdicendi, aut ad ſynodum provocandi præſumere prohibemus; ita ut niſi ab Abbate vel Priore loci fuerit invitatus, nec Miſſarum ſolemnia inibi audeat celebrare: Liceatque ipſius Monaſterii & cellarum ejus fratres vel clericos cujuſcumque Ordinis, de quocumque Epiſcopatu ad converſionem venientes, abſque Epiſcoporum contradictione ſuſcipere: Liceat, abſque cujuslibet ſæcularis vel eccleſiaſticæ poteſtatis inhibitione, ſubjectos Monaſteriis ſuis tam Monachos quam Sanctimoniales fœminas judicare: Liceat etiam Fratribus pro cellis in civitatibus conſtitutis ad divina officia celebranda, quandocumque voluerint, ſigna pulſare: Chriſma, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium ſive Baſilicarum a quocumque volueritis catholico accipiatis Epiſcopo: Baptiſmum vero per clericos veſtros in Oppidis veſtris ſeu Villis agatis. Reditum, qui ab Officialibus noſtris apud Hoſtiam vel Portum de navibus exigi ſolet, navi veſtræ, ſi qua eò venerit, relaxamus. Ad perpetuum etiam hoſpitium tibi tuiſque ſucceſſoribus Palladii cellam concedimus, ut de veſtra illic Congregatione, quem volueritis, ordinetis; quem ſi forte Romano Pontifici in Abbatem promovere placuerit, omnino tamen tamquam veſtræ Congregationis Monachum ſub veſtra decrevimus diſpoſitione perſiſtere. Obeunte autem te, nunc ejus loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundum Dei timorem, & beati Benedicti regulam elegerint. Ad hæc tam præſentium quam futurorum avaritiæ ac nequitiæ obviantes, omnes omnino ſeditiones, quas levas dicunt ſeu direptiones in cujuſcumque Abbatis morte aut electione fieri, auctoritate apoſtolica interdicimus. Si quis ſane in craſtinum Archiepiſcopus, aut Epiſcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, vel Dux, Comes, Vicecomes, Judex, aut eccleſiaſtica quælibet ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire præſumpſerit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena ſiat, atque in eſtremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

Decretum immunitatis ab omni moleſtia.

Declaratio, quod ex privilegiis Monaſt. S. Sophiæ, ac Biduſino nuper conceſſis, nullum t aſſinen præjudicium inferatur.

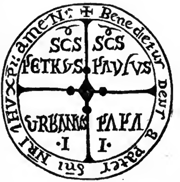
Privilegia omnia eidem confirmantur.

Cella Palladii in Urbe eidem conceditur in hoſpitium.

Abbas a Monachis eligendus.

Clauſulæ.

Scriptum per manum Petri, Scriniarii ſacri Palatii.






Dat. die 17. Martii anno Dom. 1097. Pontif. an. x.

Datum Laterani per manum Johannis S. R. E. Diaconi Cardinalis VI. Kal. Aprilis Indict. V. anno Domin. Incarn. MXCVII, anno autem Pontificatus Domni Papæ Urbani Secundi X.




Pri-

## XLIII.

### Privilegium Verulenſi Eccleſiæ.

*Ex Tabulario Eccleſiæ hujus edidit Ughell. Ital. Sac. Tom. I.*

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto fratri Alberto Verulenſi Epiſcopo ejuſque ſucceſſoribus canonice ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

JUſtis votis aſſenſum præbere, juſtiſque petitionibus aures accomodare nos convenit, qui licet indigni juſtitiæ cuſtodes atque præcones in excelſa Apoſtolorum Principis Petri & Pauli ſpecula poſiti, Domino diſponente videmur exiſtere. Tuis igitur, frater in Chriſto chariſſime Alberte, juſtis petitionibus annuentes, S. Verulanam Eccleſiam, cui authore Deo præſides, Apoſtolicæ Sedis auctoritate munimus. Statuimus enim, ut quæcumque eidem venerabili loco a quibuslibet hominibus de proprio jure jam donata ſunt, vel in futurum conceſſione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium, Deo miſerante collata fuerint, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant. Vallis ſcilicet de Literana cum affinibus ſuis, Lacuſce cum pertinentiis ſuis, Aſtianum, Patena, Mundeganum, Paternum, Caſſale, Criptæ Anſelmi, Caſſianum cum eorum pertinentiis, Eccleſiæ S. Crucis, S. Mariæ, quæ dicitur Rutunda, ſancti Archangeli, S. Mariæ de Paretis cum pertinentiis ſuis. Molendinum, quod eſt in Maſena, cum pertinentiis ſuis, Eccleſia S. Stephani, & S. Viti cum pertinentiis earum, Eccleſia S. Coſmæ & Damiani cum pertinentiis ſuis, Eccleſia S. Angeli de Forgna cum Sylvis & territoriis ſuis, Eccleſia S. Joannis in territorio Fruſinonis, quæ ſita eſt juxta flumen Caſam, cum omnibus ad ipſum pertinentibus, lacus de Maſciano, & quicquid in territorio Surriei per authentica chartarum monumenta eidem Verulanæ Eccleſiæ pertinere cognoſcitur. Per ipſam itaque tam tibi quam tuis ſucceſſoribus Epiſcopali jure regendam perpetuò ac diſponendam concedimus, atque firmamus Civitatem Verulanam cum omnibus adjacentibus Eccl. intus, vel foris Truſinonem, cum omnibus ſuis. Oppida Turricis, Larnaria, Paphen cum Eccleſiis S. Petri & S. Columbæ, Monaſterium S. Silveſtri, Ripas Caſtrum, Monte-nigrum, Fabrateriam cum ſinibus & pertinentiis earum, Ceperanum, Cannetum, caſtellum Novum, Strangulagallum, Carpenum, montem S. Joannis cum ejuſdem nominis Monaſterio, Eccleſiam S. Petri de Arenula, S. Pudentianæ, Babucum cum omnibus Eccleſiis eidem caſtello adjacentibus, duo præterea Canonicorum Monaſteria, unum videlicet S. Paterniani, alterum S. Petri de Canneto. Eccleſiam S. Joannis in Ceperano, & S. Magni cum omnibus aliis, Eccleſiam S. Benedicti inter Caſtrum & montem Nigrum ſitam cum ſuis omnibus pertinentiis, Eccleſia S. Angeli de Meruleta, & S. Stephani cum omnibus aliis, tuæ tuorumque ſucceſſorum diſpoſitioni perpetuo ſubeſſe ſancimus. In Monaſterio Monachorum, quod dicitur SS. Joannis & Pauli, quicquid ad antiquum Verulani Epiſcopii jus canonice pertinet, integrum vobis perpetuo ſervari cenſemus, ſalva nimirum noſtræ S. R. Eccleſiæ reverentia. Ad hæc per præſentis privilegii paginam apoſtolica authoritate decernimus, ut nulli omnino hominum liceat eamdem Eccleſiam temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, aut ſub cujuslibet cauſæ occaſioniſve ſpecie minuere, ſive ſuis uſibus applicare, vel aliis, quaſi piis de cauſis, pro ſuæ avaritiæ excuſatione concedere; ſed omnia integre conſerventur, tam veſtris quam Clericorum ac pauperum uſibus omnimodis profutura. Si quis igitur Sacerdotum, aut Clericorum, Imperatorum, aut Regum, Principum, aut Ducum, Comitum, Vicecomitum, Judicum, vel quarumlibet magnatum parvarumque perſonarum, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire præſumpſerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reumque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat; & niſi ea, quæ ab illo ſunt male ablata, reſtituerit, vel digna pœnitentia illicite acta defleverit, a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei ac Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti alienus fiat, atque in extremo examine diſtrictę ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax D. N. J. C. quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Confirmantur donationes huic Eccleſiæ hucuſq; factæ, vel inpoſterum faciendæ.

Decretum pro immunitate ejuſdem Eccleſiæ, ac bonorum ejus

Solitæ clauſulę.

Scriptum Albani, & datum per manum Lanfranci Viceſgerentis Cancellarii anno Domini MXCVII. Indict. ſexta Domni Urbani II. Papæ anno X.

Dat. anno Domini 1097. Pont. anno X.

---

## XLIV.

### Oſcitanæ Civitati Epiſcopalis dignitas reſtituitur: ac Bona omnia, Eccleſiæ huic ab Aragoniæ Regibus conceſſa, confirmantur.

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei ven. fratri Petro Oſcenſi Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonice promovendis, in perpetuum.

*Ex Concil. Tom. XII. Col. 774.*

Exordium.

MIſerationibus Domini multiplices a nobis gratiarum habentur actiones, quia poſt multa annorum curricula noſtris potiſſimum temporibus chriſtiani populi preſſuras relevare, fidem exaltare dignatus eſt. Noſtris ſiquidem diebus in Aſia Turcos, in Europa Mauros Chriſtianorum viribus debellavit, & urbes quondam famoſas religionis ſuæ cultui gratia propenſiore reſtituit: inter quas Oſcam quoque Pontificalis cathedræ urbem Saracenorum tyrannide liberatam chariſſimi filii noſtri Petri Aragonenſis Regis inſtantia catholicæ ſuæ Eccleſiæ conformavit. Æquum igitur fore perpendimus, ut & nos omnipotentis Dei benignitatem, ipſo præſtante liberalitate ſanctę Sedis Apoſtolicæ proſequamur; & cui multiplici miſeratione ipſe fidei ſuæ reddidit libertatem, & nos quoque reſtituamus Epiſcopalis Catedræ dignitatem. Præſentis ergo Decreti auctoritate ſtatuimus, ut eadem Oſeitana Eccleſia, totius parrochiæ, quæ nunc Jaccenſi Eccleſię ſubdita eſt, & in ipſius Jaccenſis Eccleſiæ caput deinceps temporibus perpetuis habeatur. Locus autem Epiſcopalis Cathedræ in majori illa Mazeita ſervetur, quam Sancii

Oſca Civitas per Petrum Aragoniæ Regem a Saracenorum tyrannide liberata.

Epiſcopalis efficitur;

Ac Jaccenſis Eccleſiæ caput.

cii Regis dono, Saracenorum temporibus Canonici Domini noſtri Jeſu Chriſti Nazareni poſſederant; ſed Petrus ejus filius Rex tuæ fraternitati capta civitate conceſſit; cujus etiam dona cætera veſtræ Eccleſiæ collata, nos præſentis Decreti auctoritate firmamus, & univerſa prædia ſive poſſeſſiones, aut reditus vectigalium ſeu tributorum, quæ bo. mem. Ranimirus Rex, præſentis Regis Petri in Domino cariſſimi filii avus, cum filio ſuo Sanctio Jaccenſi Eccleſiæ per regalis excellentiæ Scripta conceſſit, nos largiente Domino ſupradictę Oſcitanæ Eccleſiæ illibata in perpetuum permanere, cenſemus; ſicut etiam idem Rex Petrus in oblationis ſuæ literis optaſſe ac ſtatuiſſe cognoſcitur: exceptis nimirum his, quæ præfatus ejus filius Sancius Rex unà cum filio ſuo Petro ſæpe ſuperius nominato, conſentientibus prædeceſſoribus tuis Sanctio & Garſia, te quoque idipſum confirmante, de illa Ranimiri parentis ſui conſtitutione mutavit. Item tam tibi quam ſucceſſoribus tuis, & Eccleſiæ veſtræ in perpetuum ſtabilimus, quidquid ab egregio Rege Sanctio oblatum cognoſcitur: his exceptis, quæ de ipſius chirographo præfatus Rex Sancii filius, conſentientibus Eccleſiæ tuæ Clericis, & eximio Præpoſito Canonicę D. N. Jeſu Nazareni, teque idipſum confirmante, mutavit.

Confirmantur eidem Donationes omnes Regum Aragoniæ.

Confirmatur quoque Concordia inita inter Ep. Oſcitanum, & Clericos Eccleſiæ D. N. J. Nazareni.

Venientes enim ad nos Sedis tuæ Archidiaconus Lupus, & idem eximius Eccleſiæ D. N. Jeſu Nazareni Præpoſitus, in noſtra audientia collaudaverunt, & mutuo conſenſu confirmari petierunt diffinitionem illam, quæ inter te & filium noſtrum Petrum Aragonenſem ſeu Pampilonenſem Regem acta eſt apud caſtrum Calaſanz, de rebus ac reditibus Eccleſiæ tuæ, & Canoniciæ D. N. Jeſu Nazareni. Dilectio ſiquidem tua quartam decimarum partem de toto Monte Aragone, & quicquid præter animarum curam, & Eccleſiarum ſeu Clericorum conſecrationem ad ſe Epiſcopali jure pertinebat, intercedente ſupradicto Rege, illius Canonicæ Clericis tradidit, & ſcripti cautione firmavit. Illi vero medietatem decimarum, quam de Oſcitana civitate per manum ejuſdem Regis accipere conſueverant, tuę tuorumque ſucceſſorum ditioni reſtituerunt. De laboribus autem domus Regis decimarum medietas tibi, & Epiſcopalis cathedrę Clericis: altera autem medietas Canonicis D. N. Jeſu Chriſti mutua caritate convenit. Cætera vero omnia ſecundum Sancii bo. mem. Regis, & ſupradicti ejus filii chirographum communi concordia ſtatuiſtis, & a nobis eadem ſtabiliri per ſupradictos Nuncios poſtulaſtis.

Aſſignatur Diœceſis.

Ad hæc adjicientes ſtatuimus, ut parochiarum fines, qui adhuc Saracenorum oppreſſionibus detinentur, ad Oſcitanam Eccleſiam antiquo jure pertinentes, in idipſum referantur, cum eas omnipotentis Dei dignatio chriſtianæ reſtituerit ditioni. Haſien quoque Canonicam noſtri Juris, quam ſupradicti Ranimiri Regis filius, Petri vero Regis avunculus, Sancius Comes, ſuo ſtudio ædificatam, ſanctæ Romanę Eccleſiæ obtulit, nos tam tibi quam ſucceſſoribus tuis, & Eccleſiæ veſtræ Canonicis, Apoſtolicæ Sedis decreta ſervantibus, & gratiam obtinentibus, regendam ſeu diſponendam ſecundum fundatoris votum committimus; eo videlicet tenore, ut & Regularem illic diſciplinam ſervari attentius faciatis, & ex loco ipſo cenſum annuum Leteranenſi Palatio auri unciam dimidiam perſolvatis. Prçter hoc univerſa decimarum ſeu primitiarum debita tam ex ipſa civitate Oſca, quam ex cçteris finibus, quos ad eam Epiſcopali jure pertinere conſtiterit, tam tibi quam tuis ſucceſſoribus canonice ordinatis, ſeu cathedrę ipſius Clericis, confirmamus, præter illam redituum partem, quam ſupradicti Regis Petri precibus fraternitas tua Jeſu Nazareni Canonicis benigniore liberalitate conceſſit. Si qua igitur eccleſiaſtica ſçcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit &c.

Datum Laterani per manum Johannis S.R.E. Diaconi Cardinalis, V. Idus Maji Indictione VI. Incarnationis Dominicæ anno MXCVIII. Pontificatus autem Domni Urbani II. Papæ anno XI.

Dat. die 11. Maii ann. Domini 1098. Pontif. an. 11.

---

## X L V.

Privilegia Monaſterio SS. Trinitatis de Cava, cæteriſque in Diœceſi Salernitana conſtitutis Monaſteriis, conceſſa in præjudicium Archiepiſcopi, irritantur cum Decreto, ut quæ ab eiſdem Monaſteriis poſt mortem Gregorii VII. ſunt acquiſita, ſuis reddantur Eccleſiis.

Ex Copiali ab Autographo exidit Ughell. Ital. Sac. Tom. vii.

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei Alphano S. Salernitanæ Eccleſiæ Archiepiſcopo ſuiſque ſucceſſoribus.

Urbanus PP. conceſſit a ſe Monaſt. de Cava Privilegium immunitatis, datum fatetur per ignorantiam Privilegiorum Salernitan. Eccleſiæ, quæ ſuæ ſuerant notitiæ ſurrepta.

QUia Monaſterio S. Trinitatis, quod in veſtra Parochia ſitum eſt, precibus P. Abbatis ejuſdem Monaſterii, pro charitate fratrum in eo religioſe viventium, libertatem conceſſimus, & illud ſub tuitione & ſubjectione ſolius S. R. E. recepimus, & ipſi Abbati ſuiſque ſucceſſoribus conceſſimus, ut Abbatis benedictionem a Romana tantum Eccleſia reciperent: & Eccleſiarum, & Altarium, & Clericorum conſecrationes a Salernitano Archiepiſcopo acciperent, ſi catholicus eſſet, & noſtram ſucceſſorumque noſtrorum gratiam haberet, alioquin præfato Abbati ſuiſque ſucceſſoribus liceret a quocumque vellent Epiſcopo prædicta recipere; Modo veſtræ Eccleſię privilegia videntes, quæ prius ignorabamus, in veritate comperimus, quod anteceſſores noſtri Eccleſiæ veſtræ conceſſerint omnes Eccleſias, & omnia Monaſteria tam conſtructa quam conſtruenda, ſive infra civitatem ſive extra, ut eidem ſubjectæ Eccleſiæ veſtræ, & integrum jus in ipſis & in Clericis earum haberet, ſicut Canones SS. Patrum prçcipiunt. Advertimus tandem, nobis perſuaſum fuiſſe contra Canones SS. Patrum & contra auctoritatem anteceſſorum noſtrorum de omnibus ſupraſcriptis, quæ præfato Abbati ſuiſque ſucceſſoribus conceſſeramus. Ideoque ſupraſcripta omnia per ſubreptionem nobis ſuggeſta advertimus, & advertentes irrita .... deinceps fore decernimus; & Eccleſiæ veſtræ, ac vobis veſtriſque ſucceſſoribus de prædicto Monaſterio & de aliis Monaſteriis, & de omnibus Eccleſiis, vel Clericis eorum ſecundum Canones ſanctorum Patrum, & ſecundum Privilegia anteceſſorum noſtrorum, veſtræ Eccleſiæ facta, canonicum jus reddimus in integrum. Præterea ſi prędictum Monaſterium vel alia

Illud irritat;

Totumque jus Salernitano Archiepp. reſtituit.

Bona vero, quæ Monaſteria ante Gregorium VII. obtinuere, eiſdem confirmat.

Cætera ſuis reddit Eccleſiis.

alia Monaſteria aliquas Eccleſias habuerunt in Parochia veſtra ante decreta venerabilis mem. Gregorii VII. Papæ anteceſſoris noſtri, illi habeant. Quod ſi prædictum Monaſterium, & reliqua Monaſteria aliquas Eccleſias poſt decreta præfati Papæ in veſtra Parochia, veſtra ſive conceſſione, vel prædeceſſorum & ſucceſſorum veſtrorum, quomodolibet acquiſierunt vel acquiſierint, Eccleſiæ veſtræ illas reddimus & ſtabilimus. Tantum ſi prædicto Monaſterio, aut reliquis Monaſteriis quamlibet injuſtitiam aliquis fecerit, & propterea ad auxilium Romanæ Eccleſiæ confugerint, a tuitione noſtra & ſucceſſorum noſtrorum illa non repellimus. Datum Romæ anno Dominicæ Incarnationis MCXVIII. menſ. Maji, Indict. VI.

Dat. menſe Maji an. Domini 1098. Pontif. XI.

## XLVI.

Confirmatio S. Urgellenſis Eccleſiæ, bonorumque ad eam ſpectantium.

*Ex Chartulario Eccleſiæ hujus edidit Baluzius in Appendice ad Mariam Hiſpan. loc. cit. num. CCLXX.*

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto Fratri Odoni Urgellenſi Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonice promovendis, in perpetuum.

Exordium.

JUſtis votis aſſenſum præbere, juſtiſque petitionibus aures accomodare nos convenit, qui, licet indigni, juſtitiæ cuſtodes atque præcones in excelſa Apoſtolorum principum Petri & Pauli ſpecula poſiti Domino diſponente videmur exiſtere. Tuis igitur, frater in Chriſto cariſſime Oddo, juſtis petitionibus annuentes, ſanctam Urgellenſem Eccleſiam, cui auctore Deo præſides, Apoſtolicæ Sedis auctoritate munimus. Statuimus enim, ut univerſa, quæ juſte ad eamdem Eccleſiam ſive parochiali ſive proprietario jure pertinere noſcuntur, tibi tuiſque ſucceſſoribus libera ſemper & illibata ſerventur: ſcilicet Cerdanienſis pagus, Libianenſis, Bergitanenſis, Paliarenſis, Libacurcenſis, Geſtabienſis, Cardoſenſis, Anabienſis, Tirbienſis, & locum ſanctæ Deodatæ cum finibus ſuis, caſtrum de Giſona cum omnibus terminis ſuis, caſtrum de Lanera cum finibus ſuis, caſtrum Celſona, & Eccleſia beatæ Mariæ Celſonæ cum omnibus ſibi pertinentibus, caſtrum Aguda de Vallearia cum finibus ſuis, caſtrum Cluſæ cum finibus ſois, caſtrum Figerola & Fontaned cum omnibus eorum pertinentiis, caſtrum Perarva, caſtrum Sallent, & villa Montaniocel, & de Cubilar cum finibus eorum, caſtrum Corneliana cum terminis ſuis, & villa Toſſen cum finibus ſuis, caſtrum Turris, & villa Bicaran, & villa Arehevel cum earum pertinentiis, & vallem Andorra cum omnibus finibus ſuis, caſtrum Rivi Matriei, caſtrum Colomers, caſtrum Sarred, caſtrum Arnall, caſtrum Archalis cum omnibus eorum pertinentiis, & villa Saoxt, & villa Laguanes, & villa Aquatepida, Calbiciniano, & Feners, & Submonte, & Alaſs, Leton, Clopedera, Ges, Sardinæ, ambæ Nocolonæ, ambo Boxedera, villam ſancti Stephani, & villam ipſius Sedis Urgellenſis cum omnibus earum pertinentiis: In Auſonenſi parrochia, caſtrum de Turrizella, caſtelleto ſubtus Menreſa, ſalvo parrochiali jure Auſonenſis Epiſcopi. Confirmamus etiam tibi tuiſque ſucceſſoribus tertiam partem telonei ſive mereati in omnibus locis ad veſtrum Epiſcopium pertinentibus, primitias quoque ac decimas ſecundum canonicas ſanctiones diſtribuendas. Quicquid præterea in præſentiarum veſtra Eccleſia juſte poſſidet, ſive in futurum juſte atque canonice poterit adipiſci, tibi tuiſque ſucceſſoribus firmum ſemper integrumque permaneat. Ad hæc adjicientes ſtatuimus, ut parrochiæ veſtræ Clerici nullius ſæcularis poteſtatis diſtrictionibus addicantur; ſed juxta ſanctorum Canonum inſtituta Epiſcopali ſemper ſint ſubditi diſciplinæ. Si quis ſane in craſtinum Archiepiſcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Marchio, Comes, Vicecomes, Judex, aut eccleſiaſtica quælibet ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris Noſtri Jeſu Chriſti alienus fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Scriptum per manum Johannis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Scriniarii, Conſtantini filius in menſe & Indictione ſubſcripta. Datum Laterani per manum Johannis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis, VIII. Idus Aprilis, Indictione VI. anno Dominicæ Incarnationis MXCVIII. Pontificatus autem Domni Urbani Secundi Papæ XI.

Bona ad hanc Eccleſiam ſpectantia confirmantur;

Statutum pro immunitate Clericorum.

Solitæ clauſulæ.

Dat. die 6. Aprilis anno Domin. 1098. Pontif. an. XI.

## XLVII.

Salernitanis Archiepiſcopis Primatus ſuper Conſanam, & Acheruntinam Eccleſias confirmatur: cum Decreto, quod cum illorum conſilio iſtarum Archiepiſcopi eligantur, obedientiam illis præſtituri.

*Ab Exemplari edid. Ughel. Ital. Sac. To. vii.*

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto Fratri Alfano Salernitano Archiepiſcopo ejuſque ſucceſſoribus canonice promovendis, in perpetuum.

Exordium.

SIngulare ſemper Sedis Apoſtolicæ privilegium claruit, ſubjectas ſibi per orbem terrarum Eccleſias & auctoritate diſponere, & benignitate clementius confovere: quibus autem ſupernæ Majeſtatis dignatio gratiæ ſuæ pleniorem contulit largitatem, ipſa etiam conſuevit excellentiorem contribuere dignitatem. Unde non immerito extimamus, Salernitanam amplioribus noſtræ benignitatis muneribus honorandam, quam omnipotens Dominus eximiæ ſuæ donationis prærogativa per miſericordiam gratuitam ſublimavit. Ex noviſſimis namque terrarum finibus B. Matthæi Apoſtoli & Evangeliſtæ corpus ad hanc deferri, apud hanc haberi, clementiſſima ſuæ diſpoſitionis dignatione permiſit: Cujus ſcilicet Apoſtoli quanta ſit in Deo & Eccleſia gloriæ excellentia, collatorum divinitus munerum gratia cumulate demonſtrat. Hic enim pri-

Salernitanæ Eccleſiæ decus.

Primus inter çeteros Euangelii ſeriem ſcribere inſpiratione divina exorſus eſt. Hic in divini ſeminis fructu trium ordinum coronam centeſimam ſingulariter reportavit, ut ſimul Apoſtolus, Euangeliſta, & Martyr exiſteret: adjecit ad hęc omnipotens Dominus, ut eamdem Eccleſiam glorioſorum Martyrum Fortunati, Gaji, & Antheis, triumphis ſimul & corporibus honoraret. Appoſuit etiam tertii muneris claritatem, ut eam noſtris temporibus Gregorii apoſtolicę memorię Papę VII. tam exilio quam tumulo illuſtraret; cujus quam egregia vita, quam pręclara doctrina, quam miranda conſtantia fuerit, Romana Eccleſia predicat: Occidens univerſus agnoſcit: Tyrannorum pertinacia tolerata & conculcata teſtatur. Nec illud tamquam ingrati pręterimus, quę inter multimodas Sedis Apoſtolicę perſecutiones, quas noſtris temporibus pertulit Eccleſia eadem, glorioſiſſimorum Ducum Roberti, & filii ejus Rogerii, devotione ac ſtudio, filiorum Sedis Apoſtolicæ, nonnunquam etiam noſtri ipſius requies & portus fuit.

Primatus ſuper Cunſani, & Acheruntinam Eccleſias.

Cum igitur per omnipotentis Dei gratiam Sedis Apoſtolicæ, licet indigni, moderamina teneamus, tantis divinæ gratiæ beneficiis, & veſtræ devotionis officiis per ſententiæ Romanæ Eccleſiæ liberalitatem concurrendum & reſpondendum arbitrati ſumus; ob reverentiam ſiquidem S. & glorioſę, ſemperque Virginis Dei Genetricis Mariæ, & beati Apoſtoli Euangeliſtæ ac Martyris Matthæi, ob devotionem reverendiſſimi Patris ac Prædeceſſoris noſtri Gregorii, ob petitionem nihilominus tam tuam quam chariſſimi filii noſtri Ducis Rogerii, qui ſemper Apoſtolicæ Sedi fideliter obſecutus eſt, veterum etiam Eccleſiæ veſtræ privilegiorum rationibus informati; Tibi deincep tuiſque ſucceſſoribus ſuper Conſanam, & Acheruntinam Eccleſias & earum Suffraganeos Primatum gerere ex Apoſtolicæ Sedis liberalitate concedimus. Has nimirum Eccleſias ſive civitates Eccleſiæ veſtræ privilegia continent, tamquam veſtræ Metropoli olim ex Apoſtolicæ Sedis conceſſione ſubjectas. Verum, & ipſæ, qua neſcimus ratione, & pallei dignitatem, & privilegiorum auctoritatem præteritis temporibus a Sede Apoſtolica meruerunt. Verum, quia prædeceſſorum noſtrorum ſtatuta inconvulſa & intemerata manere cupimus, eis quidem propriæ dignitatis gratiam conſervamus, ut Archiepiſcopali honore ac nomine potiantur: Veſtræ vero Eccleſiæ ſuorum privilegiorum integritatem hoc ordine reſtituimus. Quidquid igitur reverentiæ, quidquid ſubjectionis Primatibus perſolvendum, ſacrorum Canonum decreta conſtituunt, tibi deinceps tuiſque ſucceſſoribus legitimis a Conſano & Acheruntino Archiepiſcopo perſolvatur.

Illorum Archiepiſc. ſemper cum conſilio Salernitani Archiepiſc. eligendi;

Quin etiam ex abundantia gratiæ plenioris adjicimus, ut etiam præſente Romanæ Legato Eccleſiæ in ſupradictis duabus Metropolitanis Urbibus, cum tuo ſemper aut ſucceſſorum tuorum conſilio Archiepiſcopi eligantur. Cum veſtris etiam literis aut nuntiis conſecrandi ad Sedem Apoſtolicam dirigantur. Et item ipſi ad ſucceſſorum tuorum electionem nihilominus advocentur.

Cui poſt conſecrationem obedientiam promittant.

Poſt conſecrationem vero, vel Pallium ab Apoſtolica Sede perceptum, tibi tuiſque ſucceſſoribus tamquam Primati obedientiam promittant & exhibeant: Salva in omnibus ſecundum canonicas ſanctiones Romanæ auctoritate Eccleſiæ, ipſarum etiam Urbium privilegiis robur proprium obtinentibus.

Adhortatio ad Salernitanos Archiepp.

Oportet igitur, & vos propenſiorem deinceps Apoſtolicæ Sedi devotionem & obedientiam exhibere, & ejus in omnibus decreta efficacius obſervare, ut quanto per eam altius ſupra cæteros ſublimamini, tanto ei humilius & cordis affectione, & operis exhibitione ſubjiciamini. Vitam etiam veſtram, & mores ſolicitiori expedit cuſtodia moderari, ut qui aliorum Judices eligimini, voſmetipſos prius ſecundum Apoſtoli ſententiam diſtrictius judicetis: Mandatum Domini ſine macula, & irreprehenſibile conſervate; ut cum apparuerit Princeps Paſtorum, percipiatis immarceſcibilem gloriæ coronam.

Clauſulæ.

Fraternitatem veſtram ſuperna Dignatio per tempora multa conſervare dignetur incolumem. Si quis autem, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonitus, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reumque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Conſervantibus autem hæc pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, & miſericordia; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

S. PETRUS S. PAULUS. URBANUS PP. II.

Dat. die 20. Julii an. Dom. 1098. Pontif. anno XI.

Datum Salerni per manum Johannis S. R. E. Diaconi Cardinalis XIII. Kal. Auguſti Indictione VI. ab Incarn. Dom. Anno MXCVIII. Pontificatus autem D. Urbani II. Papæ XI.

---

## XLVIII.

Cella Cinglenſis Monaſterio Montis Caſini aſſeritur, injuncta tamen lege, ut ſemper illic Ancillarum Dei congregatio remaneat.

*Ex Archiv. Caſinen. edidit Mabill. loc. cit. n. xlvii.*

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilectis filiis Caſſinenſis Cœnobii Monachis ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Proemium.

EX officii noſtri debito & auctoritate compellimur, Eccleſiarum ſaluti & paci, prout Dominus ſcire & poſſe dederit, providere: veſtri præcipue Monaſterii, quod ſanctæ noſtræ Sedi Apoſtolicæ ſemper familiarius ac devotius adhæſit, & in omni perſecutionis opportunitate promptius ac benignius adfuit.

Series Controverſiæ de Cinglenſi cella.

Ideoque opportunum duximus ſecundum petitionem venerabilis fratris noſtri Oderiſii Abbatis veſtri, noſtris in poſterum literis annotare, qualiter Cinglenſis cellæ cauſa, unde veſtrum Cœnobium diutius inquietatum eſt, nuper in noſtra ſit audientia noſtro judicio diffinita. Quod enim dilectio veſtra plenius novit, ſæpe de eodem negotio in Romana Eccleſia inter ſynodales actus ante Prædeceſſores noſtros quæſtio acta eſt a ſanctæ memoriæ Deſiderio Apoſtolicæ Sedis Presbytero Cardinali, & Monaſterii Caſinenſis Abbate, qui poſtmodum divinæ dignitatis gratia ad ſummi Pontificatus apicem pervenit, ſed exiguo

guo tempore ſupervixit. Noſtro etiam tempore in ſynodalibus geſtis a confratre veſtro, quem ſuperius nomioavimus, Oderiſio, ſanctæ noſtræ Eccleſiæ Presbytero Cardinali, de cauſa ipſa coram noſtra eſt præſentia ſæpius proclamatum. Accidit autem, ut Robertus Comes, ad beati Benedicti devotionem promptius converſus, locum ipſum ad veſtri Monaſterii jus pertinere cognoſceret, qui mox eumdem locum in manum præfati fratris noſtri Oderiſii reddidit; eo ſiquidem tempore Abbatiſſa, quæ in cellam violenter ingreſſa fuerat, ejuſdem Comitis timore diſceſſerat. Cœpit inter hæc illa noſtræ auctoritatis aurem, dum in Urbe eſſemus, crebris clamoribus appellare; unde nos ex latere noſtro Viros ſtrenuos uſque Capuam deſtinavimus, qui diligenter cauſam utramque cognoſcerent, & pacifice definirent; quod tunc quidem quibuſdam occaſionibus ad effectum pervenire non potuit. Poſt aliquantum pro cauſis eccleſiaſticis Urbem egreſſi, cum eamdem cauſam diligentius in utriuſque partis præſentia tractaremus, cognovimus, præfatum venerabilem fratrem noſtrum Oderiſium Abbatem veſtrum, nou malitiæ intentione, ſed juſtitiæ reſpectu locum illum tamquam ſui juris, de quo ſæpius proclamaverat, recepiſſe. Enim vero & pontificalibus decretis, & regalibus inſtrumentis, & loci fundatoris chirographo cellam ipſam ad veſtrum oſtendebatur Monaſterium pertinere. Quia tamen ſine judicio præcedeute receperat, æquum nobis viſum eſt, ut Abbatiſſa, quæ ſe querebatur expoliata, reinveſtiretur; poſt reverſionem vero noſtram in utramque partem legitimum judicium ageretur. In iis diebus, largiente Domino, plenarium in Barenſi urbe concilium celebrare diſponebamus. Poſt menſes igitur ſex Abbatiſſam illam & literis, & noſtri oris invitatioue revocavimus: venire quidem rennit, ſed nuntium deſtinavit. Cum autem minus plenas, nec ſatis rationabiles cauſas de illius abſentia coram concilio reddidiſſet; nos, ne quod illa gravamen pati quereretur, ejuſdem cauſæ actionem uſque ad noſtrum reditum duximus deferendam. Porro Beneventum venientes, iterum noſtras ad illam literas deſtinavimus, diem & locum, quo cauſa ventilanda fuerat, deſignantes. Cum autem nec tunc veniſſet, ad locum alium eam tertio vocavimus. Venit illa, ſed cauſam aggredi recuſavit, aſſerens ſe nequaquam omnia Cinglenſis cellæ munimenta & literas recepiſſe; ad quod Fratrum noſtrorum quidam ſacramentis aſſerere parati fuerant, ſe nec plures nec alias in loco eodem cartas, quam quas reddiderant, inveniſſe. Illa ſecreto nonnullis fratrum, qui nobiſcum erant, munimenta ſua prodidit; nobis autem oſtendere detrectavit; cumque judiciario ordine cauſam nec vellet agere, nec valeret, nos eam, ut ad Abbatis & fratrum veſtrorum concordiam ſatageret, commonuimus: nec monita ſuſcepit, & judicium penitus ſubterfugit. Iterum Cœnobii veſtri munimina vidimus: iterum Pontificum Romanorum privilegia, & Imperatorum ſcripta perſpeximus: iterum fundatoris loci chirographum, & Beneventani Principis, qui tunc temporis fuerat, conceſſionem audivimus; quibus omnibus inſtructi, ut prius, ſumus, Cinglenſem cellam ab ipſo fundationis exordio ad Caſſinenſe Cœnobium pertinuiſſe: & per Caſſinenſis Abbatis voluntatem, Sanctimonialium ibi congregationem fuiſſe diſpoſitam. Sic poſt multas tandem dilationes, negotii veritate perſpecta, communicato cum fratribus noſtris Epiſcopis, ſeu Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, Judicibuſque conſilio, venerabili fratri Oderiſio Abbati veſtro Cinglenſe Monaſterium ex integro reſtituimus; ita tamen ut de loco ipſo Sanctimoniales minime expellantur, ſed ſemper illic puellarum Dei Congregatio conſervetur, tantò, ut ſperamus, religioſius, quanto ſanctiori Patrono Monaſterioque commiſſæ ſunt: ſalva in omnibus Sedis Apoſtolicæ reverentia. Quam ſcilicet reſtitutionem literis præſentibus ratam & inviolatam perpetuo manere cenſemus, dico, decernimus. Si quis autem poſt hæc, hujuſce actionis tenore cognito, coſtitutioni noſtræ temere obviare temptaverit, apoſtolicæ indignationis ultione plectetur; qui vero conſervator extiterit, divinæ benedictionis gratia perfruatur. Scriptum per manum Petri Scrinarii Saeri Palatii, Indictione ſeptima, menſis Decembris die VII. Datum Romæ apud beatum Petrum per manum Johannis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis, VI. Idus Decembris, Indictione ſeptima, anno Dominicæ Incarnationis MXCVIII. Pontificatus autem Domni Urbani II. Papæ XI.

*Eadem Cella Caſſinenſi Abbati adjudicatur:*

*Ita tamen ut inde ſanctimoniales nunquam expellantur.*

*Dat. die 8. Decembris anno Domini 1098. Pontif. anno XI.*

---

## XLIX.

Monaſterium S. Cucuphatis ſub protectione Sedis Apoſtolicæ recipitur: eique bona omnia, ac privilegia hactenus conceſſa confirmantur.

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Berengario Abbati Monaſterii ſancti Cucuphatis, quod Octovienſe dicitur, ejuſque ſucceſſoribus ragulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

*Ex Archivo Monaſt. hujus edidit Baluzius loc. cit. n. cccxvii*

PIÆ poſtulatio voluntatis effectu debet proſequeute compleri, quatenus & devotionis ſinceritas laudabiliter eniteſcat, & utilitas poſtulata vires indubitanter aſſumat. Quia ergo dilectio tua, ad Sedis Apoſtolicæ portum confugiens, ejus tuitionem devotione debita requiſivit, nos ſupplicationi tuæ clementer annuimus. Beati ſiquidem Cucuphatis venerabile Monaſterium, cui diſpouente Domino in Abbatem præeſſe dignoſceris, nos juxta venerabilium prædeceſſorum noſtrorum exemplar ſub Apoſtolicæ Sedis protectione ſpecialiter in perpetuum manere ſancimus: & tam ipſum, quam univerſa ad ipſum pertinentia, tibi tuiſque legitimis ſucceſſoribus poſſidenda regenda ac diſponenda firmamus: alodium ſcilicet, quod in Monaſterii ipſius ambitu circumſitum eſt, cum Eccleſia ſancti Petri & ſancti Severi, cum omnibus finibus pertinentiiſque ſuis, ſicut in prædeceſſorum noſtrorum privilegiis continetur: Monaſterium ſanctæ Cæciliæ de morte Serrato cum terminis & poſſeſſionibus & pertinentiis ſuis: Eccleſiam ſancti Laurentii & ſancti Stephani, quæ ſunt in monte, quem dicunt ſancti Laurentii, cum Eccleſia ſancti Stephani, & Caſtellari cum terminis adjacentiis, poſſeſſionibus, pertinentiiſque ſuis: Eccleſiam ſancti Pauli extra muros Barcinonæ cum alodio, quod ibi obtulit Giribertus & uxor

*Exordium*

*Monaſterium ſub protectione Sedis Apoſt. recipitur:*

*Eique bona omnia confirmantur.*

uxor ejus, cum omnibus, quæ modo poſſidet & inantea acquiſierit: Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Fonte Rubea cum alodio quod ibi obtulit Geraldus Mironis: Eccleſiam ſancti Petri de Clariano, Eccleſiam ſancti Vincentii de Aqua-alba, Eccleſiam ſanctæ Mariæ & ſancti Stephani de Palatio, Eccleſiam ſancti Cucuphatis de Riſano, Eccleſiam ſancti Stephani de Rivipullo, Eccleſiam ſancti Aſſeli de villa Auziri. Eccleſiam ſancti Martini & ſancti Romani de monte Gato, Eccleſiam ſacti Felicis de Caſtellario, Eccleſiam ſancti Sebaſtiani de Monte-majore cum ipſo monte, Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Toledolo, Eccleſiam ſancti Felicis de villa de Milanos, Eccleſias ſanctæ Mariæ & ſancti Petri, quod caſtrum Felix dicitur. Eccleſiam ſanctæ Mariæ & ſancti Johannis, quod Monaſteriolum vocant, Eccleſiam ſanctæ Crucis & ſancti Silveſtri de Vallerana. Eccleſiam ſancti Cucuphatis de Moia, & aliam Eccleſiam ſancti Cucuphatis de Garriga, Eccleſiam ſancti Benedicti de Spiſelis, Eccleſiam ſancti Stephani de Caſtelleto, Eccleſiam ſancti Juliani de ſancta Oliva cum caſtello, Eccleſiam ſancti Salvatoris Bactenſis cum poſſeſſionibus & pertinentiis ſuis. Eccleſiam ſancti Petri & ſanctæ Crucis de Maſquefa. Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Capelades, Eccleſiam ſancti Felicis de caſtro Odilione; Eccleſiam ſanctæ Mariæ de caſtello de Clariana cum ipſo caſtello. Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Aqualatam, Eccleſiam ſancti Petri de Viri, caſtellum ſancti Vincentii cum ipſa Eccleſia. caſtellum de Albeniana cum Eccleſia ſua, Eccleſias ſancti ſepulchri & ſanctæ Mariæ de Apoſta cum univerſis poſſeſſionibus & pertinentiis earum. Eccleſias ſancti Martini & ſancti Felicis & ſancti Geneſii, quæ ſunt ad ipſam curtem de Fajo, Eccleſiam ſancti Gineſii & ſanctæ Eulaliæ, quam vocant Tapioles: alodium, quod eſt intra muros civitatis Barcinonæ, ſcilicet cum domibus, curtibus, hortibus, & hortalibus, vel quantum infra territorium prædictæ civitatis præfatum Monaſterium habere videtur: alodium, quod eſt infra terminos de caſtro Fonte Rubea, & de Monte acuto, & de Piniana, & de Carolo, & de caſtro Virili, alodium de Olorda cum ipſa turre, & alodium, quod eſt in duodecima ſive in Miſano: alodium, quod habet infra terminum de Terraria, & de Caſtellaro, & in Arraona, & in Barbarano, & de palatio Auſit, & de palatio Salatano, & in villa de Megoda. & de Moleto, & in palatio de Aries, & in Liſiano ſuperiore & inferiore, & in Parrochia de Parietes, & de Gallegos, & Palegarnanis, & de Petiaco, quod dicunt Bellum-diſinum, & de Petilona, & de Palumbar, & de Orto, & de Rivopullo, & de valle de Ariolfo, & de Granularios, & de Lerona, & de Meſerata, & de Samatus, & de Canovas, & de Corrone ſuperiore & ſubteriore: alodium de Turres heſes, cum alio, quod Nelma fœmina ibi obtulit: alodium de Auſona: alodium de Steria, & omnia alodia quę habet, & habere debet in prædicto Comitatu Barcinonenſi, Gerundenſi, Auſonenſi, & in Comitatu Minoriſa cum univerſis terminis ſuis: Eccleſiam ſancti Quirici cum decimis & primitiis & oblationibus ſuis: Decimas quoque, quas de his ſive de aliis locis ante triginta annos Monaſterium veſtrum Prædeceſſorum noſtrorum conceſſione poſſedit, nos in perpetuum veſtris uſibus omnino quietas & integras conſervari cenſemus. Præterea per præſentis privilegii paginam apoſtolica auctoritate ſtatuimus, ut quæcumque bona ſive poſſeſſiones in præſenti Cœnobium veſtrum juſte poſſidet, ſive in futurum conceſſione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium, juſte ac canonice poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat eamdem Eccleſiam temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, vel juſte datas ſuis uſibus vendicare, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum ſubſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt uſibus omnimodis profutura. Sepulturam quoque ejuſdem loci liberam omnino eſſe decernimus, ut eorum, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, devotioni & extremæ voluntati, niſi forte excommunicati ſint, nullus obſiſtat. Obeunte te, nunc ejus loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia pręponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundum Dei timorem, & beati Benedicti regulam elegerint. Electus autem a Diœceſano Epiſcopo conſecretur, ſiquidem gratiam & communionem Apoſtolicæ Sedis habuerit, & gratis ac ſine pravitate id exhibere voluerit. Alioquin ad Romanum Pontificem recurrat, aut ab alio quem maluerit catholico Antiſtite conſecretur. Idem & de ordinationibus fratrum, de Chriſmate, de Altarium ſive Baſilicarum conſecratione ſtatuimus. Ad indicium autem præſtitæ a Romana Eccleſia libertatis pro Eccleſia ſancti Pauli morabatinum unum quotannis Lateranenſi Palatio perſolvetis. Si qua ſane eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtrę conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictę ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juxta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti: quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Scriptum per manus Gerardi Notarii Regionarii, & Scrinarii ſanctæ Romanæ Eccleſiæ, anno Dominicę Incarnationis milleſimo nonageſimo octavo, Indictione ſeptima, menſis Decembris die primo.

Decretum immunitatis a cujuſcumque perſonæ moleſtia;

Et libertatis in eligendo Abbate ex gremio Monachorum; Electus vero conſecrandus ab Epiſcopo Diœceſano, ni fuerit excommunicatus: Eadem decernuntur pro altarium conſecratione, & Clericorum ordinatione. Cenſus annuus Eccleſiæ S. Pauli de Urbe perſolvendus. Pœnæ contra temeratores Privilegii hujus.

Script. die 1. Decemb. anno Domini 1098. Pontif. anno XI.

Con-

Digitized by Google

## L.

Confirmatio Monaſterii Burrhonenſis in Diœceſi Coſtantienſi, ac donationum omnium eidem ab Adelaide, Patruiſque factarum.

*Edidit Bruſchius in Hiſt. Monaſt. German. pag. 74.*

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto Azelino Monaſterii Burrhenſis Abbati, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

SIcut irrationabilia poſcentibus negari debet aſſenſus, ſic juſta petentium votis benigna debemus aſſenſione concurrere. Ea propter chariſſimæ filiæ noſtræ Adelaidis Comitiſſæ deſiderio ac petitioni duximus annuendum. Hæc nimirum ad limina Sanctorum Apoſtolorum veniens, & ſuam, & Viri, & Leviri ſui devotionem ſtrenue adimplere curavit; Burrhonenſem namque Eccleſiam cui nunc auctore Deo tua fraternitas præſidet, ſoceri ſui ſtudio a fundamentis ædificatam ſecundum ipſorum vota ſupra ſacroſanctum B. Petri Altare obtulit, & per manum noſtram in proprium Sedis Apoſtolicæ allodium delegavit: quam videlicet oblationem ſcriptorum noſtrorum petiit authoritate confirmari. Nos igitur præſentis decreti authoritate ſancimus, ut tam præfatus locus, quam univerſa, quæ ibidem ſupradictorum Comitum Henrici, & Hugonis, ſeu prænominatæ Adelaidis Comitiſſæ largitione collata ſunt, vel in futurum ipſorum, aut aliorum fidelium oblationibus conferuntur, ſub Apoſtolicæ Sedis tutela integra ſemper, & illibata permaneant, ſervorum Dei illi degentium uſibus omnimodis profutura: ſalva Conſtantienſis Epiſcopi canonica reverentia: ut tamen ex eodem loco unius Biſantii cenſus annuus Lateranenſi Palatio perſolvatur. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat idem Cœnobium temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, minuere, vel piis de cauſis ſuis uſibus applicare. Obeunte te nunc ejuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſurreptione vel violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundum Dei timorem, & B. Benedicti regulam elegerint. Si quis igitur Sacerdotum, Clericorum, Regum, Ducum, Comitum, & Judicum, vel ſæcularium perſonarum, hanc noſtræ Conſtitutionis paginam agnoſcens, contra eam venire tentaverit, ſecundo tertiove commonitus, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque dignitate careat, reumque ſe divini judicii exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti alienus fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant.

Comitiſſæ Adelaidis oblatio PP. facta de Monaſterio Burrhonenſi.

Confirmantur bona omnia ad Monaſterium pertinentia.

Illudque ſub Apoſtolicæ Sedis protectione recipitur.

Salvo jure Epiſcopi Conſtantienſis.

Et cum annuo cenſu Palatio Lateran. perſolvendo.

Abbatis electio Monachis conceditur.

Solita clauſula.

Datum Laterani per manum Johannis S. Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis, VIII. Kal. Februarii indictione ſeptima anno Dominicæ incarnationis MXCIX. Pontificatus autem Domni Urbani Secundi undecimo anno.

Dat. die 25. Januarii anno Domini 1099. Pontif. anno 11.

*Bull. Rom. T. II.*

## LI.

Simile privilegium pro Monaſterio S. Saturnini in Pago Urgellenſi.

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Petro, Abbati Monaſterii Sancti Saturnini, quod ſitum eſt prope amnem Valeriæ in parrochia Urgellenſi, ejuſque ſucceſſoribus, in perpetuum.

*Ex Archiv. Regio Fuxenſi edidit Baluzius loc. cit. num. cccxxi.*

Exordium.

PIÆ poſtulatio voluntatis effectu debet proſequenti compleri: quatenus & devotionis ſinceritas laudabiliter eniteſcat, & utilitas poſtulata vires indubitanter aſſumat. Proinde nos poſtulationi tuæ paternæ benignitatis accomodantes aſſenſum, beati Saturnini venerabile monaſterium, cui auctore Deo præſides, ſub Apoſtolicæ Sedis tutela ſuſcipimus, & in ea ſemper libertate manere decernimus, quam egregiæ memoriæ Carolus Imperator inſtituit, & Leo venerabilis Sanctæ Sedis Apoſtolicæ Pontifex privilegii ſanctione firmavit, & Provinciales Epiſcopi ſcriptorum ſuorum aſſertionibus conſenſerunt; ut videlicet ſub jure ſemper & proprietate Sedis Apoſtolicæ locus ipſe ſervetur, ut nulla ſuper illud laicalis perſona dominatum exerceat; ſed placita omnia ſive judicia & diſtrictiones omnium, eidem monaſterio pertinentium, in Abbatis poteſtate perſiſtant; nec Diœceſano Epiſcopo liceat aliquam eidem monaſterio excommunicationem inferre, nec moleſtiam irrogare, ſed quæcumque in præſentiarum quiete in authentica poſſeſſione poſſidere cognoſcitur, quæcumque in futurum conceſſione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium, juſte atque canonice poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant; ea præſertim, quæ venerabilis memoriæ Erimbaldus Urgellenſis, & Arnulfus Ripacorcenſis Epiſcopi in dedicatione ejuſdem Monaſterii tradidiſſe & conceſſiſſe leguntur in Eccleſiis, Eccleſiarum decimis, primitiis & oblationibus, ſive cimiteriis per Urgellenſem, ſive Ripacorcenſem parrochiam, per Cerdaniam, Bergitanum, ſive Paliarum: Eccleſiam quoque Sancti Petri de Villanita, apud quam ſtatum diſciplinæ monaſticæ reformaſtis, cum Caſtello ſuo Caragio, & Rocha quæ dicitur Sancti Romani, & cæteris ad eam pertinentibus, veſtro, ſicut hodie eſt, Monaſterio in perpetuum ſubjectum eſſe concedimus. Ad hæc adjicientes decernimus, ut nulli omnino hominum liceat prænominatum beati Saturnini Monaſterium temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum ſuſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Obeunte te nihilominus ejuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundum Dei timorem, & beati Benedicti regulam elegerint. Ad indicium autem perceptæ a Romana Eccleſia libertatis, quotannis unam argenti libram Lateranenſi Palatio perſolvetis. Si qua ſane in futurum eccleſiaſtica

Monaſt. ſub protectione Sedis Apoſt. recipitur;

eique privilegia omnia;

Piæ donationes factæ, vel in poſterum faciendæ, ac bona omnia confirmantur.

Decretum immunitatis a quacumque moleſtia;

Et libertatis in electione Abbatis.

Annuus cenſus Sedi Apoſt. perſolvendus.

Pœnæ contra violatores Privilegii hujus.

ſæcularisſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honorisque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat atque in extremo examine diſtrictæ ultionis ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Scriptum per manum Petri Regionarii & Scriniarii ſacri Palatii. Datum Romæ in porticu beati Petri per manum Johannis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis XIII. Kal. Maji, Indictione VII. Incarnationis Dominicæ anno MXCIX. Pontificatus autem Domni Urbani II. Papę XII.

Dat. die 19. Aprilis anno Domini 1099. Pontif. anno XII.

---

## L I I.

Reſponſiones ad conſulta Pitonis Tullenſis Epiſcopi ſuper ſimoniacis, ac illicitis Ordinationibus.

*Ex Cod. MS. Biblioth. Patavinæ in Concil. edit. Tom. XII. col. 747.*

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto fratri Tullenſi Epiſcopo, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

SUper quæſtionibus, quas ad nos Adalbertus veſtræ Eccleſiæ filius detulit, hæc a nobis ſunt in ſynodalis aſſenſu Concilii Capitula per Dei gratiam confirmata.

### C A P. I.

Ab Epiſcopo Præbendæ ſuæ Eccleſiæ gratis dandæ.

Epiſcopus omnia ſui Epiſcopatus membra, videlicet Archidiaconatus, Archipresbyteratus, Decanias, vel aliquas Præpoſituras, Eccleſiæ ſuæ Canonicis gratis abſque omni venalitate diſtribuat. Quiſquis autem ea pretio dederit, depoſitioni ſubjaceat.

### C A P. II.

Subdiaconi uxoribus vacantes a ſacro ordine, & beneficio removendi.

Eos, qui a Subdiaconatu uxoribus vacaverint, ab omni ſacro Ordine removemus, officioque atque beneficio Eccleſiæ carere decernimus; ſi vero Epiſcopi conſenſerint eorum pravitatibus, a ſuis ſe noverint officiis interdictos.

### C A P. III.

Presbyterorum filii ab Altaris miniſterio removendi, niſi prius in Cœnobiis ſe probaverint.

Presbyterorum filios a ſacri Altaris Miniſteriis removendos decernimus, niſi aut in Cœnobiis, aut in Canoniis religioſe probati, fuerint converſati. Abſque præjudicio tamen Capitulorum iſtorum, ei qui præbendas, aut ipſi ante hanc Sedis Apoſtolicæ interdictionem emerunt, aut emptas ſe neſcientibus poſſiderunt, habendas eas permittimus, ſi eorum perſonæ tuo arbitrato viſæ fuerint promereri; Eis autem, qui fidem poſſeſſionis ſuæ irritam facientes, poſt Subdiaconatus acceptionem vacare uxoribus præſumpſerint, & officium & conjugium penitus interdicimus; eiſque, quoniam ſeipſos apoſtatando deſtruxerunt, & voluptatem corporis Domino prætulerunt, omni vitæ ſuæ tempore aut in Cœnobiis, aut in Canoniis regularibus pœnitentiam decernimus injungendam. Presbyterorum vero filios, qui ſecundum præcepti noſtri conditionem aut in Cœnobiis aut in Canoniis religioſe probati fuerint converſati, qui patrum peccata cum ſæculi poſſeſſionibus abdicarunt, pro religionis ac ſcientiæ prærogativa apoſtolico moderamine tolerandos ducimus, & ad ſacros Ordines, & ad honores eccleſiaſticos permittimus provehendos.

### C A P. IV.

Cum ordinatis ab hæreticis Epiſcopis, non tamen Simoniacis benigne utendũ.

Porro de Clericis, qui ab excommunicatis Epiſcopis ſunt ordinati, necdum quidem ſententiam fiximus, quia generalis mali contagium generalis ſynodi eſt cauterio comburendum. Tuæ tamen fraternitati hoc reſpondemus ad præſens, ut ab excommunicatis, quondam tamen Catholicis Epiſcopis ordinatos, ſiquidem non ſimoniace ipſos ordines acceperunt, & ſi Epiſcopos iſtos non ſimoniacos fuiſſe conſtiterit, & adhuc ſi eorum religioſior vita, & doctrinę prærogativa viſa fuerit promereri, & pœnitentia indicta, quam congruam duxeris, in ipſis, quos acceperunt, ordinibus manere permittas. Ad Superiores autem aſcendere non concedimus, niſi neceſſitas vel utilitas maxima flagitaverit Eccleſiæ. Hoc tamen ipſum rarius & cum cautela eſt præcipua concedendum.

### C A P. V.

Epiſcopi & Clerici Simoniaci a ſacris officiis removendi.

Epiſcopos ac Clericos, quos ſimoniacos eſſe conſtat, a ſacris officiis & beneficiis removendos omnino decernimus; in Eccleſiis verò, quæ ab hujuſmodi ſimoniacis exaltæ ſunt, non aliter quam in locis orandum victur, donec ſubverſis Altaribus, benedictione & unctione Catholici Antiſtitis conſecrentur.

### C A P. VI.

De his, qui ſine titulo ordinati ſunt, licèt ejuſmodi ordinatio ſanctorum Canonum ſanctioni contraria judicetur, utrumtamen aliqui in acceptis ſint Ordinibus permittendi, diſcretioni tuæ pro præſenti Eccleſiæ neceſſitate committimus. Si tamen aliàs ſine pravitate eos ordinatos fuiſſe conſtiterit.

### C A P. VII.

Bigami, & Viduarum Mariti a ſacris ordinibus ſegregandi.

Bigamos & Viduarum maritos a ſacris Ordinibus ſecundum communem Eccleſiæ conſuetudinem, auctoritate noſtri officii ſegregamus. Hęc univerſa tamquam Apoſtolicæ Sedis præcepta, ſanctorum Conciliorum ſententiis conſonantia, religionis tuę ſtrenuitas & in Eccleſia ſibi commiſſa Deo juvante cuſtodiat, & cuſtodienda aliis innoteſcat. Nec ſenectutem tum oblatrantium canum multitudo præterreat. Major enim eſt, qui in nobis eſt, quam qui in illis: Ipſe ſiquidem confirmans diſcipulos ſuos ait: Nolite timere puſillus grex, quia complacuit Patri veſtro dare vobis regnum. Ipſe miſericordia ſua nos confirmet, ac protegat, & ad cæleſtia regna perducat.

*Luc. xii. 32.*

Con-

Digitized by Google

## LIII.

Confirmatio regularis Inſtituti Canonicorum Eccleſiæ Ruthenenſis; quibus nonnulla conceduntur privilegia.

*Ex Archiv. Eccleſiæ hujus edidit Baluzius Miſcell. Tom. II. lib. 2.*

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, Petro Præpoſito, & ejus fratribus in Eccleſia Ruthenenſi canonicam vitam profeſſis, eorumque ſucceſſoribus in eadem Religione permanſuris, in perpetuum.

*Exordium.*

PIÆ poſtulatio voluntatis effectu debet proſequente compleri; quatenus & devotionis ſinceritas laudabiliter eniteſcat, & utilitas poſtulata vires indubitanter aſſumat. Quia igitur vos, o filii cariſſimi, per divinam gratiam aſpirati, mores veſtros ſub regularis vitæ diſciplina coercere, & communiter ſecundum ſanctorum Patrum inſtitutionem omnipotenti Domino deſervire propoſuiſtis: nos votis veſtris paterno congratulamur affectu; unde etiam petitioni veſtræ benignitate debita impertimur aſſenſum. Vitæ namque canonicæ Ordinem, quem profeſſi eſtis, præſentis privilegii auctoritate firmamus; &, ne cui poſt profeſſionem exhibitam proprium quid habere, neve ſine Præpoſiti, vel Congregationis licentia de Clauſtro diſcedere liceat, interdicimus. Quod ſi diſceſſerit, & commonitus, redire contempſerit, tibi tuiſque ſucceſſoribus facultas ſit, ejuſmodi ubilibet a ſuis officiis interdicere; interdictum vero nullus Epiſcoporum Abbatumve ſuſcipiat, quamdiu ſcilicet illic Canonici Ordinis tenor Domino præſtante viguerit. Vobis itaque, veſtriſque ſucceſſoribus in eadem Religione permanſuris, ea omnia perpetuo poſſidenda ſancimus, quæ in præſentiarum pro communis victus ſubſtentatione poſſidere videmini, Eccleſiam videlicet Sancti Salvatoris de Veirieiras, & Eccleſiam Sancti Petri de Coloac, & Eccleſiam ſancti Geraldi de Salas: univerſas præterea paratas ſive Simbolas, quas Sinodos vocant, tam Eccleſiarum jam dictarum, quam ex cæteris Eccleſiis, quas Ruthenſis Eccleſiæ Antiſtites, Petrus quondam Berengarii, Poncius Sthephani, Raymundus Frotardi, & Ademarus, qui in præſentiarum eidem Ruthenenſi Eccleſiæ præſidet, in ſumptus veſtium conceſſerunt. Præpoſituram quoque dignariam Ruthenenſis Parrochiæ, Archidiaconiam, oblationes quoque veſtræ matricis Eccleſiæ, quas dono Prælati Ademari Confratris noſtri, & Coepiſcopi poſſidetis, veſtræ communitatis uſibus confirmamus; & quodcumque deinceps vos aut ſucceſſores veſtri conceſſione Pontificum, aut liberalitate Principum, vel oblatione fidelium juſte atque canonice poteritis adipiſci.

*Regularis vitæ inſtitutum confirmatur;*

*Ac totalis juriſdictio in Canonicos Præpoſito conceditur;*

*Itaut quibus ab eo fuerit interdictum, nec ab Epiſcopo recipi poſſint.*

*Confirmantur quoque bona omnia, ad Canonicos pertinentia.*

Ut autem omnipotenti Deo quietius deſervire, & Canonici Ordinis diſciplinam diſtrictius obſervare poſſitis, Cimiterium vobis apud matrem Eccleſiam, ubi communiter vivitis, juxta præfati fratris noſtri Ademari veſtri Epiſcopi petitionem habere concedimus, in quo fratrum veſtrorum ſive Parrochianorum, quibus viventibus myſteria divina miniſtratis, deficientium corpora tumolentur. Si qua ſane Eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat; & a Sacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris Noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in eſtremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini Noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant.

*Conceditur ſepultura juxta Tumulum Epiſcoporum.*

*Pœnæ contra violatores Privilegii hujus.*

*Bona cuſtodientibus.*

Scriptum per manum Petri Notarii Regionarii Sacri Palatii. Datum Romæ apud Sanctum Petrum per manum Johannis Sanctæ Romanæ Eccleſię Diaconi Cardinalis, II. Idus Maii, Indictione VII. Incarnationis Dominicæ anno MXCIX. Pontificatus autem Domni Urbani Papæ Secundi duodecimo.

*Dat. die 14. Maii anno Domini 1099. Pontif. anno XII.*

## LIV.

Decretum, ne Domus in Clauſtro Carnotenſi exiſtentes laicis dentur, aut locentur a Canonicis.

*Ex MS. Eccleſiæ Carnoten. edidit Dacher. ſpicil. Tom. XIII.*

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri R. Epiſcopo, & dilectis filiis Decano, & Capitulo Carnotenſi, ſalutem, & apoſtolicam benedictionem.

AUdivimus, & audientes nequivimus non mirari, quod Laici quidam, in Clauſtro veſtro domos jure hæreditario poſſidentes, tales perſonas plerumque admittunt, per quas Clericorum quies inhoneſto ſtrepitu ſæpe turbatur: & devotio populo, ne divinis intendat officiis, præpeditur. Joculatoribus quidem, aleatoribus, cauponibus, & mulieribus turpibus præſcriptæ domus de conſuetudine prava locantur. Volentes igitur communi Eccleſiæ honeſtati conſulere, auctoritate apoſtolica prohibemus, ne domos Canonicales ulterius Laicis, per quos honeſtati eccleſiaſticæ derogetur, vel gratis dentur, aut etiam ſub quacumque occaſione locentur. Conſtituimus etiam de domibus, quas Laici in Clauſtro jure hæreditario tenent, ſi eas in perſonis propriis cum honeſta familia, excluſis mulieribus turpibus, inhabitare noluerint, ut non niſi Clericis, vel perſonis regularem vitam profeſſis, gratis vel pro pretio concedantur, ſi congruum eis pretium voluerint exhibere. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ conſtitutionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Datum Ven. XII. Kal. Martii

## L V.

### Privilegium pro Monaſterio Monialium S. Petri Blazilien.

*Ex Gall. Chriſt. Tom. 11. inter Inſtrument. Eccl. S. Flori num. xxiv.*
** al. de Bleſſe.*

Urbanus Epiſcopus .... dilectæ in Chriſto filiæ Florentiæ Abbatiſſæ Monaſterii S. Petri * de Blazilia, & eis, quæ in ipſius loci regimine ſucceſſerint regulariter, in perpetuum.

Exordium.

AD hæc nos diſponente Domino in Apoſtolicæ Sedis ſervitium promotos agnoſcimus, ut ejus filiis, auxilium implorantibus, efficaciter ſubvenire, & ei obedientes tueri ac protegere, prout Dominus dederit, debeamus. Unde oportet nos venerabilibus locis manum protectionis extendere, & ſervorum atque ancillarum Dei quieti attentius providere.

Monaſterium ſub jure Sedis Apoſt. ſuſcipitur:

Tuis igitur, dilecta filia in Chriſto Florentia, precibus annuentes, B. Petri de Blazilia Monaſterium in Arvernenſi Comitatu ſitum, cui Deo auctore præſides, ab Ermengarda Comitiſſa coſtructum, & Romanæ Eccleſię traditum, ſub jure & protectione Sedis Apoſtolicę ſuſcipimus, quemadmodum a prædeceſſoribus noſtris conſtat eſſe ſuſceptum. Per pręſentem itaque privilegii paginam apoſtolica auctoritate ſtatuimus, ut quęcumque idem Cœnobiom hodie juſte poſſidet, vel in futurum juſte & canonice poſſidebit, & poterit adipiſci, in cellis, in Eccleſiis, in villis, & in cæteris rebus mobilibus ſive immobilibus, tibi tuiſque ſororibus tam præſentibus quam futuris, regulariter victuris, firma ſemper & illibata permaneant.

Confirmatiſque bonis omnibus;

Decernimus ergo, ut nolli omnino hominom liceat, idem Cœnobium temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur earum, pro quarum ſubſtentatione ac gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvo canonico Sedis Apoſtolicæ jure. Ad indiciom autem hujus perceptæ a Romana Eccleſia libertatis, per ſingulos annos quinque monetæ veſtræ ſolidos Lateranenſi Palatio perſolvetis. Si quis ſane in craſtinum Archiepiſcopus, Epiſcopus, Imperator, aut Rex, aut Princeps, aut Dux, aut Comes, aut Vicecomes, Judex, aut quælibet Eccleſiaſtica vel ſęcularis perſona, ſciens hujos privilegii paginam, contra eam venire temere tentaverit, ſecundo vel tertio commonitus, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat. *Reliqua deſiderantur.*

Omnibus omnino perſonis quidquam ab eo auferre, alienare &c. interdicitur.

## L V I.

### Fragmentum Bullæ exemptionis Eccleſiæ ſanctæ Trinitatis, a Liprando Presbytero Mediolanenſi fundatæ ad pontem Guinzelmi.

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Liprando &c.

*Ex Landulph. Junior. Hiſt. Mediol. cap. viii. inter Rer. Ital. ſcript. Tom. v.*

STatuimus Eccleſiam illam cum prædiolo, in quo fundata eſt .... vel per alios fideles illic Domino largiente collata fuerint, ab omni ſæculari oppoſitione quietam perpetuo manere, & liberam. Clericis vero ibi victuris vivendi regulariter concedimus facultatem; eoſque decernimus tam proprias ordinationes, quam altarium & Eccleſiarum conſecrationes, cęterorumque dona Sacramentorum a Mediolanenſi Archiepiſcopo ſuſcipere, ſi tamen Catholicus fuerit & communionem ac gratiam Apoſtolicæ Sedis habuerit, & ſi ea gratis & non pravitate indulſerit; aliàs autem liberum eis arbitrium ſit, Sacramenta eadem ſuſcipere a quocumque voluerint Catholico Epiſcopo. Decernimus ergo, ut neque Mediolanenſi Archiepiſcopo, neque alicui viventium, liceat eamdem Eccleſiam, & fratres, qui illic Deo ſervierint, quolibet occaſionis jugo deprimere, aut bona eorum diſtrahere, & ſuis uſibus applicare, vel temerariis vexationibus fatigare: ſed omnia integre conſerventur, vobis & ſucceſſoribus veſtris omnimodis profutura: ſalva ejuſdem Mediolanenſis Archiepiſcopi catholica reverentia. Ad indicium autem hujus perceptæ libertatis a Romana Eccleſia, Mediolanenſis monetæ nummos ſex quotannis Lateranenſi Palatio perſolvetis. Si qua igitur in craſtinum Eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hujus decreti paginam ſciens, contra eam temere venire temptaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino jodicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, atque a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei ac Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, & in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubiaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructus bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

---

## LVII.

### Conſtitutio ad Richerium Senonenſem, & cæteros Francorum Epiſcopos, qua Regem excommunicatum abſolvi vetat, eoſque ad Synodum Arelatenſem invitat.

*Ex Labbe Tom. x. Concil. pag. 443.*

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

AVditum eſt apud nos, quoſdam Confratres noſtros in tantam audaciam prorupiſſe, ut aſſerant ſe nequaquam a Regis ſocietate abſtenturos; imo etiam Regem ipſum ab excommunicationis vinculo ſoluturos, quamquam fœminam illam, pro qua per nos excommunicatus fuerat, non dereliquit.

§. 1. Sed

*Sanctis Patrū inſtitutionibus a quolibet juſte excommunicatum Epiſcopo, alii abſolvere ipſi quidem Metropolitani prohibentur.*

§.1. Sed qui hoc loquuntur, aut profectò Scripturas neſciunt, aut pertinaciter excedere nequaquam pertimeſcunt. Sanctorum quippe Canonum ſanxit auctoritas, & ea paſſim Eccleſiæ conſuetudo ſervat, ut a quolibet juſte excommunicatum, Epiſcopus alius abſolvere non præſumat. Ipſa etiam Suffraganeorum ligamenta, Metropolitani, qui videlicet eorum majores ſunt, Sanctorum Patrum inſtitutionibus prohibentur abſolvere.

*Sola, non Synodo præcedente, Sedes Apoſt. valet ſuo ſtatui reſtituere quos Synodus inique damnaverit; ipſius vero nemini licet retrahere judicia.*

§.2. Quod ſi a quibuſcumque id ſervatur Epiſcopis, videant venerabiles fratres noſtri, quemadmodum Apoſtolicæ Sedis valeant acta diſſolvere; cum profectò luce jam clarius conſtet, Apoſtolicæ Sedis Pontifici non ſolum Epiſcopos & Primates, ſed ipſos etiam Patriarchas divina inſtitutione ſubjectos: Cum noverint, ab omnibus ad ipſum, ab ipſo autem ad neminem appellandum: Cum ſciant, ei ſoli fas eſſe de omni Eccleſia judicandi, ipſum vero nullorum ſubjacere judicio; Nec eos illud credimus ignorare, quod ſola, nulla Synodo præcedente, Sedes Apoſtolica valeat ſuo ſtatui reſtituere, quos Synodus inique damnaverit; ipſius vero nemini liceat retrahere judicia.

*Levit. 13. Exemplis ſacris ſententia confirmatur.*

§.4. Certe, cum de leprarum, id eſt de criminum varietatibus, ad Moyſen Dominus loqueretur: Conſiderabit, inquit, leproſum Sacerdos, & immundum judicabit; ac deinde ſubjungit: Et clauſus tenebitur ad arbitrium Sacerdotis. Videtis ergo, quia ad illius Sacerdotis arbitrium clauſus teneri præcipitur, cujus arbitrio judicatus eſt immundus. Quomodo itaque ad aperiendum manum porrigent, ad quem claudendum os aperire non auſi ſunt? Cum quatriduanum Lazarum Dominus ſuſcitaſſet, non legitur ad abſolvendum eum circumſtantius aliquis ſe injeciſſe, dum ipſios Salvatoris præcepto jam viventem jam ſtantem diſcipuli abſolverunt; ut profectò ſecuturis daretur exemplum, quia etiam pœnitens quis ſolvendus non eſt, niſi per illius arbitrium, cujus voce vel gemitu a ſepulcro criminoſus educitur. Sed neque illud venerabilibus fratribus arbitramur ignotum, quia Deus ſuperbis reſiſtit, prope eſt

*Jacob iv. 6.*

autem obtritis corde. Super quem enim reſpiciam, ait Dominus, niſi ſuper homilem, & quietum, & trementem verba mea? Viderint ergo, quo pacto peccatorem conentur abſolvere præter illius vel præſentiam vel præceptum, cujus eſt judicio in generali Synodo compeditus. Nobis ſane, & omnibus, qui Turonis nobiſcum Deo propitiante convenerunt, liquido patuit, & Legis, & Euangelii & Sanctorum Canonum documentis, nollam ſolvendi, quem nos ligavimus, fraternitati veſtræ ſuppetere poteſtatem.

*Francorum Rex donec Deo & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ſatisfaciat, eique communicantes, excommunicantur.*

§.4. Unde & filium noſtrum Francorum Regem, donec Deo in nobis, & Sanctæ Romanæ Eccleſię ſatisfaciat, excommunicatum, & tam Epiſcopos, quam alios quoslibet, ei pertinaciter communicantes, excommunicatos eſſe ſancimus, & privilegium poteſtatis amittere, ſi quis in ejus abſolutione inconceſſa abuti præſumpſerit poteſtate.

*Univerſos Galliæ Epiſcopi ad Concilium Areſacenſe invitantur.*

§.5. De cætero univerſos vos Arelatem in Octavis Apoſtolorum Petri & Pauli ad Concilium omni repoſita occaſione, invitamus.

## LVIII.

Decretalis epiſtola ad Lucium Præpoſitum ſancti Juventii Papien. Civitatis contra Simoniacos: & de ordinationibus ab hæreticis acceptis.

*Edidit Baronius circa finem tom. xi. edit. Roman. pag. 725.*

Urbanus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Lucio, Præpoſito Eccleſiæ ſancti Juventii apud Ticinum, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

*Exordium.*

SAlvator prædicit in Euangelio, circa finem ſæculi pſeudochriſtos, & pſeudoprophetas ſurgere, & multos ſeducere: & fideles ſuos in mundo multas habituros preſſuras; ſed tamen portas inferi adverſus Eccleſiam non prævalituras. Proin quia, ut ait Apoſtolus, oportet hæreſes eſſe, ut qui probati ſunt, manifeſti fiant; oportet nos cum Propheta ex adverſo aſcendere, & murum opponere pro domo Iſrael, & cum eodem Apoſtolo per multas tribulationes intrare in Regnum Dei; Unde non ſunt condignæ paſſiones hujus temporis ad futuram gloriam, quę revelabitur in nobis.

*Eccleſiaſticam rem vendere Simoniacum eſſe decernit.*

Igitur quia innotuiſti nobis, quod tibi objicitur, utrum vendere eccleſiaſticam rem, ſimoniacum ſit: Hoc ſimoniacum eſſe, patenter colligitur ex hoc, quod beatus Petrus Apoſtolus ait Simoni: Pecunia tua tecum ſit in perditionem, quia exiſtimaſti donum Dei pecunia poſſideri. Donum quippe Dei eſt Spiritus ſanctus, & donum Dei eſt res, ipſius Eccleſiæ oblata. Et ſi bene advertis, Simon magus, qui ficte ad fidem acceſſit, non Spiritum ſanctum, quo ipſe indignus erat (quoniam, ut ſcriptum eſt: Spiritus ſanctus diſcipline effugiet fictum) ſed ideo, quantum in ipſo erat, emere voluit, ut ex venditione ſignorum, quæ per eumdem fiebant, multiplicatam pecuniam, quam obtulerat, lucraretur. Nec Apoſtolus emptionem Spiritus ſancti, quam bene noverat fieri non poſſe, ſed ambitionem talis queſtus, ideſt avaritiam, quod eſt idolorum ſervitus, in eodem Simone exhorruit, & maledictionis jaculo perculit.

*Munere linguæ, vel indebiti obſequii, vel pecunia res Eccleſiaſticas adipiſcentes, Simoniacos eſſe declarat.*

§.2. Quiſquis itaque res eccleſiaſticas, quæ Dei dona ſunt, quoniam a Deo fidelibus Deo donantur, quæque ab eodem gratis accipiuntur, & ideo gratis dari debent, propter ſua lucra vendit vel emit, cum eodem Simone donum Dei pecunia poſſideri exiſtimat. Ideo qui eaſdem res non ad hoc, ad quod inſtitutæ ſunt, ſed ad propria lucra, munere linguæ, vel indebiti obſequii, vel pecunia largitur vel adipiſcitur, ſimoniacus eſt: cum principalis intentio Simonis fuerit ſola pecuniæ avaritia, ideſt idolatria, ut ait Apoſtolus Paulus. Alioquin cur ſynodos Chalcedonenſis ſexcentorum triginta Epiſcoporum, procuratorem vel defenſorem Eccleſiæ, quamquam regulæ ſubjectum, adeo per pecuniam ordinari prohibet, ut interventores quoque tanti ſceleris anathematizet, niſi quod eoſdem ſimoniacos judicet? Quod ſi præfati milites Eccleſiæ ob hujus ſcelus taliter percelluntur, nemo ſapiens negabit, non militantes Eccleſiæ multo damnabilius hanc ob cauſam, ideſt venditionis vel emptionis, debere percelli,

*Chalcedonen. Synodus ordinationum per pecuniam factarum interventores anathematizat.*

*Explicantur verba Concilii.*

§.3. Sed & beatus prædeceſſor noſter Paſchalis, de conſecratione, & de rebus, quę proveniunt

ex

ex conſecratione, affirmat, quod quiſquis alterum eorum vendit, ſine quo alterum habere non poteſt, neutrum non venditum derelinquit. Ac per hoc eum, qui rem Eccleſiæ vendit vel emit, ſimoniacum intelligit. In nomine vero procuratoris intelligit præfata Synodus quemlibet eccleſiaſticarum rerum adminiſtratorem, ut verbi gratia Præpoſitum, Œconomum, vice Dominum: Defenſoris nomine Advocatum, ſive Caſtaldum, Judicem: In ſubjecto regulę Archipresbyterum, Archidiaconum, Canonicum, Monachum, vel quemlibet Eccleſiaſtico mancipatum officio. Quod vero Spiritum ſanctum, quantum in ſe eſt, vendat vel emat, qui Præpoſituram, vel hujuſmodi vendit vel emit, audi Auguſtinum ſuper Joannem: O quot Propoſita fecerunt? Alterum Propoſitum habet Carthagine Primianus, alterum habet Maximianus, alterum habet in Mauritania Rogatus, alterum habent in Numidia illi & illi, quos jam nec nominare ſufficimus. Circumit ergo aliquis emere columbam? Unuſquiſque Propoſitum ſuum laudat, quod vendit &c. Ecce venerabilis Auguſtinus, de Propoſituræ diſtractione agens, in nomine Columbæ Sancti Spiritus venditionem vel emptionem accipit, ſicut omnes hujus euangelici capituli tractatores

Ira Dei ſuper Simoniacos, & quam gravis peccati rei efficiantur.

§.4. Penſandum vero eſt, qua pœna multentur, qui jam Deo, & Eccleſiæ ſuæ oblata vendunt, vel emunt, ſi cum flagellis a Dei Templo ejecti ſunt qui, quæ Deo erant offerenda, vendebant, vel emebant. Si de offerendorum venditoribus vel emptoribus dictum eſt: Vos feciſtis Domum Patris mei domum negotiationis, & ſpeluncam latronum: quid dicetur jam de Eccleſiæ oblatorum venditoribus vel emptoribus? Et ne quis inſanus objiciat, merito hos Dominum tam acerbe vindicaſſe, quia tunc illa in Templo, eccleſiaſticæ vero res modo extra templum diſtrahantur; attendat ſuper his Auguſtini non determinantem locum venditionis vel emptionis Propoſitorum, ſed tantum indefinite dicentem: Circumit aliquis emere columbam: unuſquiſque Propoſitum ſuum laudat, quod vendit; non adjiciens in Templo vel extra Templum hæc contra venditores vel emptores ſacrarum Dei.

Quibus in rebus Præpoſitis noſtris debeamus obedire.

§.5. Ad hoc vero, quod in Epiſtola tua ſequitur, ideſt utrum obedire his tentantibus ad mortem nefas ſit: & circa finem ejuſdem epiſtolæ hoc idem iterum inculcatur; illud beati Petri reſpondemus: Obedire Deo oportet magis, quam hominibus. In quo exemplo notandum, hominibus interdum obediri debere, ſed magis Deo: hominibus quidem in his, quæ contra fidem & religionem non ſunt. Quoniam Cives Jeruſalem legimus Babylonis civibus militaſſe, ut Sanctum Joſeph, & ſocios Danielis: quorum primus ſtuprum Dominæ: ſequentes vero idolatriam perhorrentes, rem publicam, & alienigenarum Principum ſtrenue gubernaverunt. Et in Euangelio habes: Cum eo, qui te angariaverit uno milliario, alia duo ambulare debere: Et reddere, quæ ſunt Cæſaris, Cæſari: & quæ ſunt Dei, Deo. Item Hieronymus ſuper epiſtola ad Philippenſes: Si Dominus ea jubet, quæ non ſunt adverſa Scripturis ſanctis, ſubjiciatur Domino ſervus; ſi vero contraria præcipit, magis obediat ſpiritus, quam corporis Domino; & infra: Si bonum quid præcipit Imperator, jubentis exequere voluntatem; ſi malum, reſponde: Obedire oportet Deo magis, quam hominibus.

Utrum uti Sacramentis poſſimus, quæ a Criminoſis conferuntur.

§.6. Ad hoc vero, quod ſubjungitur in eadem epiſtola, ideſt utrum ſit utendum Ordinationibus, & reliquis Sacramentis a criminoſis exhibitis, ut ab adulteris, & a Sanctimonialium violatoribus, vel hujuſmodi, ad hoc, inquam, ita reſpondemus: Si ſchiſmate vel hæreſi ab Eccleſia non ſeparantur, eorumdem Ordinationes, & reliqua Sacramenta ſancta & veneranda non negamus, ſequentes beatum Auguſtinum, qui ſuper Johannem de hujuſmodi tam copioſe quam veraciter diſſeruit; ait enim: Baptizet vos ſervus bonus, ſive ſervus malus, non ſciat ſe ille, qui baptizatur; baptizari non ab eo, qui ſibi tenuit baptizandi poteſtatem; Et paulo poſt: Non horreat columba miniſterium malorum, reſpiciat Domini poteſtatem; Si fuerit ſuperbus miniſter, cum Zabulo computatur; ſed per illum Chriſti Sacramentum non contaminatur. Quod per illum fluit, purum eſt: quod per illum tranſit, liquidum eſt. Idem: Spiritualis vero virtus Sacramenti ita eſt ut lux, quæ ab illuminandis pura excipitur, & ſi per immunda tranſeat, non inquinatur. Quos baptizat ebrioſus, quos baptizat homicida, quos baptizat adulter, Chriſtus baptizat; & cætera hujuſmodi. At tamen deceſſores noſtri Nicolaus, & Gregorius a Miſſis Sacerdotum, quos tales revera eſſe conſtiterit, fideles abſtinere decreverant, & ut peccandi licentiam cæteris auferrent, & hujuſmodi ad dignæ pœnitentiæ lamenta revocarent. Scribit hoc prædeceſſor noſter Gregorius Rudolpho, & Bertholdo Ducibus inter cætera: Officium ſimoniacorum, & in fornicatione jacentium, ſcientes nullo modo accipiatis, & quantum poteſtis, tales ſanctis deſervire miſteriis vi, ſi oportuerit, prohibeatis &c.

§.7. Porro ad hęc, quæ tibi ſylogiſtice in eadem epiſtola objiciuntur, ideſt ſi Corpus & Sanguis Chriſti non ſunt, & alia, quæ prædiximus, proprias non habent virtutis dignitates, quid agentibus obſunt: quod ſi habent, cur ſpernuntur, ſicubi ab indigno præſumuntur? Ad hæc, inquam, ita reſpondemus, proprias quidem habent virtutis dignitates, ut præfatus Auguſtinus ait ſuper Johannem contra Donatiſtas, ſed agentibus vel ſuſcipientibus eadem Sacramenta contra pręfatorum Pontificum inſtituta, niſi forte ſola morte interveniente, utpote ne ſine baptiſmate vel communione quilibet humanis rebus excedat, eis, inquam, in tantum obſunt, ut veri idolatræ ſint, cum talibus & Ordinationum & Sacramentorum confectio, & aliter quam præmiſſum eſt, ſcienter ſuſceptio vehementer a ſanctis Canonibus prohibeatur; ait namque Samuel Propheta: Quoniam peccatum ariolandi eſt repugnare, & quaſi ſcelus idololatriæ nolle acquieſcere. Hęc de malis catholicis, qui intra Eccleſiam ſunt; Cæterorum ſchiſmaticorum & hæreticorum Sacramenta, quoniam extra Eccleſiam ſunt, juxta ſanctorum Patrum traditiones, ſicut Pelagii, Gregorii, Cypriani, Auguſtini, Hieronymi, formam quidem Sacramentorum, non autem virtutis effectum habere profitemur, niſi cum ipſi vel eorum Sacramentis initiati per manus impoſitionem ad Catholicam redierint unitatem.

Schiſmaticorum, & hæreticorum Sacramenta formam habere, ſed non virtutis effectum declarat.

Baptiſma ab Hæreticis, vel etiam a ſchiſmaticis more eccleſiaſtico datum, ratum eſſe declarat.

§.8. Sciendum vero eſt, quod Canones Apoſtolorum, quorum auctoritate Orientalis, & ex

par-

parte Romana utitur Eccleſia, & inſignis Martyr Cyprianus, & LXXX. Epiſcopi cum eodem, baptiſmum hæreticorum lavacrum diaboli appellant. Stephanus vero, & Cornelius, Martyres & Pontifices Romani, & venerabilis Auguſtinus in libro de Baptiſmate, eumdem Cyprianum & præfatos Epiſcopos hanc ob cauſam vehementer redarguunt, affirmantes, baptiſmum, ſive ab hæretico ſive ſchiſmatico, eccleſiaſtico more celebratum, ratum eſſe; & merito, quia alia in baptiſmo, & alia in reliquis ſacramentis conſideratio eſt; quippe cum & ordine prior & neceſſarior ſit: ſubito enim morituro prius baptiſmate, quam Dominici Corporis communione, vel aliis ſacramentis conſulitur; Et dum forte Catholicus non invenitur, ſatius eſt ab hæretico Baptiſmi ſacramentum ſumere, quam in æternum perire. Et hanc ſententiam preſcriptorum Pontificum, Cornelii, Stephani, & Auguſtini, ſecuti ſunt Innocentius, Siricius, Leo, Anaſtaſius, & Magnus Gregorius, & omnis Eccleſia: Et quoniam epiſtolaris brevitas propoſitis tibi queſtionibus fortaſſe non ſufficit, eorumdem temeritatem ad Sedem Apoſtolicam inſtruendam mitte, aut juxta Apoſtolum veluti ſanæ doctrinę adverſarium poſt ſecundam & tertiam correctionem devita. Tu vero eſto fidelis uſque ad mortem, ut percipias coronam Vitæ. Data Romę. (a)

(a) Cum nulla in calce hujus Epiſtolæ legatur chronologica nota, ultimam ex Urbani PP. Epiſtolis fecimus, Baronii ſecuti exemplum. Quæ vero de veritate ejuſdem clariſſimus hic Auctor brevibus afferit, libet referre. Illa vero hic integra eſt reddenda . . . Decretalis Epiſtola, quæ data habetur Præpoſito S. Juventii . . . quam necdum cauſam reperimus: extat enim ipſa apud Anſelmum Lucenſem &c. Porro quam etiam apud Gratianum diverſis in locis ſub diverſis titulis per fragmentum poſitam habes Epiſtolam, hic ut fuit, ſimul integram leges.

# PASCHALIS SECUNDUS

## PAPA CLX.

ANNO ÆRÆ CHRISTI COM. MXCIX.



Paſchalis II. natione Tuſcus, Patria Bledanus, antea Rainerius ſeu Ragingerius, Monachus Cluniacenſis, & Abbas Monaſterii Sanctorum Laurentii & Stephani extra muros, Presbyter Cardinalis Tituli S. Clementis, electus eſt in Romanum Pontificem die 13. Auguſti 1099 ac poſtridie hujus diei conſecratus. Sedit in Pontificatu annos xviii. menſ. v. dies vii. (a) Imperantibus in Oriente Alexio Comneno, in Occidente duobus Henricis III. & IV. Obiit die 21. (b) Januarii anno Dom. 1118. & ſepultus eſt in Patriarchio Lateranenſi. Vacavit Sedes dies iii. (c).

Schiſma vigeſimum quartum in Eccleſia Triplex.

Primo, vel altero a Paſchalis PP. electione anno, Guibertus Antipapa quem

(a) Sic legitur in Quarto ex Critic. Baron. præfixis Catalogis, in Sexto legitur *dies ix.* incluſis extremis, in Septimo *dies viii.* incluſa ob mt die, in Octavo *m. vi.* Scriptoris incuria *d. vii.*

(b) Baronius Paſchalis PP. obitum refert ad diem 8. menſis hujus, ejuſque Pontificatus dies 10. eamdem addit ſupra annos xviii. menſ. v. Pandulphi Piſani innixus auctoritati, qui Paſchalem *annis debitum* ſolviſſe ſcribit *xv. Kalendas* Februarii: ſed cum auctore Pandulpho eodem Sedes vacaverit *diebus tribus*, Gelaſius vero ſucceſſor electus fuerit die 25. Januarii, prout oſtendemus, legendum videtur *xii. Kalendas Februarii*.

(c) Prout habet Octavus ex laudatis Catalogis.

quem Clementem Tertium appellatum diximus, de loco ad locum fugiens, tandem infelix cum fuga diem clauſit extremum. At non proinde reſtituta Eccleſiæ tranquillitas. Henrici enim (III.) opera (ait Baronius) tres poſt Guibertum ſunt ſubrogati ſibi invicem ſuccedentes pſeudopontifices, Albertus, Theodoricus, & Maginulphus, areſcentibus ſuo ipſorum ortu maledictionis palmitibus infelicibus. Poſt mortem Guiberti duo ſtatim deliguntur Papæ (ait Pandulphus Piſanus) alter poſt alterum, & unus quidem eodem, alter vero poſt cv. electionis ſuæ diem a fidelibus captus, qui Albertus vocabatur, apud S. Laurentium retrudi; &, qui Theodoricus, apud S. Trinitatem in Cava eremiticam vitam addiſcere, Patrum judicio adjudicati ſunt. Eligitur & tertius Maginulphus nomine (qui Archi presbyter antea fuerat, & Silveſtri IV. nomen accepit) Hic quia nigromantiæ fabulis ſimplicem populum, illos maxime, qui conſcientia ſcelerum, vel ambitu futuri ſucceſſus ad eum refugium fecerant, allicuerat, gravem in Eccleſiam calcem impreſſit. Sed dum auguriis ſiſus, Pontificium adipiſci nititur, quod ex diabolo dari non potuit, divinis deſtitutus auxiliis merito amiſit; & Sacerdotium, quod ſine Deo arripuit, tenere non licuit miſero: amiſit & Urbem, ut exul gravi inopia miſeriiſque afflictus (corroſa, ut ajunt, lingua) vitam cum crimine finiret.

I.

Conceſſo Pallio Guidoni Archiepiſcopo Viennenſi, eidem Epiſcopatus, & Metropolitana jura confirmantur.

*In Biblioth. Floriac. edidit Joann. a Boſco.*

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto fratri Guidoni Viennenſi Archiepiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonice ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

Summa poteſtas a Chriſto data Petro;

*Matth. xiii. 18.*

Et mandatum de confirmandis in fide fratribus.

*Luc. xxii. 32.*

POteſtatem ligandi atque ſolvendi in cælis & in terra, beato Petro ejuſque ſucceſſoribus authore Deo principaliter traditam, illis Eccleſia verbis agnoſcit, quibus Petrum Dominus allocutus eſt: Quodcumque ligaveris ſuper terram, erit ligatum & in cælis. Ipſi quoque, & propriæ firmitas, & alienæ fidei confirmatio, eodem Deo autore, præſtatur, cum ad eum dicitur: Rogavi pro te, ut non deficiat fides tua, Petre: & tu aliquando converſus confirma fratres tuos. Oportet ergo nos, qui licet indigni, Petri reſidere videmur in loco, prava corrigere, recta firmare, & in omni Eccleſia ad interni arbitrium Judicis ſic diſponenda diſponere, ut de vultu ejus judicium noſtrum prodeat, & oculi noſtri videant æquitatem. Tuis igitur, frater chariſſime Guido, juſtis petitionibus annuentes, Sanctam Viennenſem Eccleſiam, cui authore Deo præſides, Apoſtolicæ Sedis authoritate munimus. Manſuro itaque in perpetuum decreto, videlicet Gratianopolis, Valentina, Dia, Alba, quæ & Vivarium dicitur, Geneva, Maurienna, Sanctæ Viennenſi Eccleſiæ tamquam Metropolitanæ jure perpetuo debeant ſubjacere. Porro Tarentaſiam ita ſemper ſub Primatu Viennenſis Eccleſiæ permanere decernimus, ſicut a ſanctis prædeceſſoribus noſtris Leone, Nicolao, atque Urbano noſcitur conſtitutum; Abbatias quoque tam intra quam extra Urbis Viennenſis mœnia ſitas, tuæ fraternitati regendas diſponendaſque committimus. Præterea ſtatuimus, ut quæcumque prædia, quæcumque dona, vel a Romanis Imperatoribus, vel a Burgundiæ Regibus, tuæ Eccleſiæ data vel reddita ſunt, quæcumque hodie poſſidet, ſive in futurum juſte & canonice poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant. Ad hæc tam ſupranominatorum prædeceſſorum noſtrorum, quàm & cæterorum Catholicorum Sedis Apoſtolicæ Pontificum privilegia, de jure, ſeu poſſeſſione Viennenſis Eccleſiæ edita, nos quoque præſentis Decreti authoritate, firma integraque perpetuo permanere decernimus. Pallio ad Miſſarum tantum ſolemnia illis ſolummodo diebus uti fraternitas tua meminerit, qui tuis prædeceſſoribus Romanæ authoritate Eccleſiæ conceſſi ſunt: cujus te volumus per omnia genium conſervare. Hujus enim indumenti honor humilitas atque juſtitia eſt. Tota ergo mente fraternitas tua ſe exhibere feſtinet in proſperis humilem: & in adverſis, ſi quando adveniunt, inveniatur cum juſtitia recta, amica bonis, perverſis contraria; nullius umquam faciem pro veritate loquente premens: miſericordiæ operibus juxta virtutem inſiſtere cupiens: infirmis compatiens: benevalentibus congaudens: de alienis gaudiis tanquam de propriis exultans: in corrigendis vitiis pie ſæviens: in fovendis virtutibus auditorum animos demulcens: in ira judicium ſine ira tenens: in tranquillitate ſeveritatis juſte cenſuram non deſerens. Hæc eſt, frater chariſſime, pallii dignitas, quam ſi ſolicite ſervaveris, quod foris accepiſſe oſtenderis, intus habebis. Fraternitatem tuam ſupernæ miſerationis dignatio per tempora longa conſervet incolumem. Scriptum per manum Petri Notarii regionarii ſacri Palatii (a).

In omnibus judicandum ſecundum æquitatem.

Eccleſiæ ſuffraganeæ Viennenſis Archiepiſcopatus

Tarantaſienſis quoque Eccleſia Viennenſi ſubjecta.

Cui bona omnia, ac donationes.

Item privilegia, & jura confirmantur.

Pallium Guidoni Archiep. conceditur.

Et monita quædam dantur ſaluberrima.

(a) Primo Pontificatus Paſchalis anno datas allatas literas, non negaverit, quiſquis adverterit anno 1100. veniſſe in Angliam Guidonem iſtum Viennenſem Archiepiſcopum *functurum legatione totius Britanniæ ex præcepto & authoritate Apoſtolicæ Sedis*, ut inquit Eadmerus lib. 3. Novorum cap. 1.

Con-

## II.

*Ex Char  io Eccleſ. Eduen. edidit Sammarth. inter Inſtrumenta Eccleſiæ hujus num. xlvii.*

Confirmatio bonorum omnium ac poſſeſſionum, ad Eduenſem Eccleſiam pertinentium.

Paſchalis Servus Servorum Dei, dilecto fratri Norigaudo, ejuſque ſucceſſoribus canonice ſubſtituendis, in perpetuum.

*Exordium.*

CUM Divini diſpenſatione judicii ad hujus officii gradum, licèt indigni, promoti ſimus, ut Apoſtolorum Principis vices in Eccleſiæ regimine teneamus, elaborandum nobis eſt, & annitendum omnino, ut in conſtituendis Eccleſiaſticis negotiis ejus monita & inſtitutiones devotione fideliſſima, & fide devotiſſima æmulemur, cujus fides præcipua, & dilectio ſpectata Domino extitit, adeout in ejus ſingulariter fidei ſtabilitate immobili, pretioſo Sanguine redemptam, ſuam Dei Filius ſtatuere & confirmare voluerit Eccleſiam, dicens: Tu es Petrus & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam. Cui etiam tantam poteſtatis prærogativam conceſſit, ut ejus arbitrio in cælo, & in terra, vel liganda ligarentur, vel ſolvenda ſolverentur. Quam poteſtatis ſuæ ſucceſſionem ipſe B. Clementi, & per eum omnibus conceſſit, qui ejus Sedi juſte præſidere, & Eccleſiam Dei canonica ſtuduerint ordinatione diſponere. Cujus nos fidei auctoritate muniti, tibi, dilecte frater Norigaude, omnibuſque tibi canonice ſucceſſoribus, confirmamus omnia, quæ ad Eduenſem Eccleſiam, in qua te canonice credimus ordinatum, pertinere videntur, tam in Eccleſiis, Parochiis, Cœmeteriis, presbyteriis, cunctiſque eccleſiaſticis ordinibus, quàm etiam prædiis, aliiſque omnibus poſſeſſionibus, mobilibus, quæ acquiſita ſunt, vel juſte acquiri poterunt, ut hæc omnia tibi tuiſque ſucceſſoribus ita libere poſſidere liceat, ſicut anteceſſor tuus in uno die ante ſuum obitum quiete & juſte poſſediſſe probatur. Illud autem Apoſtolica auctoritate ſtatuimus, ut nulli presbytero vel viventi vel morienti, ſeu ad aliam Religionem, vel ad qui etiam vitam tranſeunti, liceat res, quas a die ordinationis ſuæ in Eccleſia, in qua eſt ordinatus, conquirere poterit, auferre vel minuere; ſed intacta ea & illibata in ipſa, in qua conquiſita ſunt, permittat Eccleſia remanere. Illos etiam, qui a vobis excommunicati, vel ab officiis divinis pro ſuis fuerint exceſſibus remoti, ne aliquis in communionem recipere, vel in officium præſumat reſtituere, eadem auctoritate prohibemus. Statuimus quoque, ut pro ſepulturæ quidem loco vel ſpatio nullum penitus ab aliquo pretium exigatur: pro redemptione vero peccatorum, morientes, in Eccleſia, in qua fidei Sacramenta acceperint, eleemoſynam dare ſecundum Apoſtolica decreta ſtatuimus omnino & confirmamus. Si quis autem ad aliam, vivens ſive moriens, ſe conferre voluerit, de eo, quod pro ſalute animę ſuæ dare diſpoſuerit, ſecundum apoſtolica decreta, matrici Eccleſiæ partem relinquat. Si qua ſane eccleſiaſtica ſęculariſve perſona contra hanc noſtræ conſtitutionis paginam pręſumptuoſe venire tentaverit, hujuſmodi, ut ſacrilegii reum, a liminibus Sanctæ Dei Eccleſiæ arcendum judicavimus. Cunctis autem eidem Eccleſiæ juſta ſervantibus ſit pax Domini Noſtri J. C. quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud bonorum Retributorem præmia æternę pacis inveniant. Amen.

*Summi Pontifices B. Petrum in fide debent æmulari.* — *Matth. xvi. 18.* — *Poteſtas in eoſdem ab illo derivata.* — *Confirmantur bona hujus Eccleſiæ.* — *Datoque decreto pro ejus immunitate.* — *Nonnulla concedunter privilegia.* — *Solitæ clauſulæ, pœnam præmiumve irrogantes.*

Scriptum per manum Johannis Scrinarii Sacri Lateranenſis Palatii. Ego Paſchalis Epiſcopus S. Eccleſiæ ſubſcripſi &c.

*PP. ſubſcriptio.*

Datum Laterani per manum Leonis Scriptoris XVIII Cal. Maii. Ind. VIII. anno Dominicæ Incarn. MC. Pontificatus autem D. Paſchalis Secundi Papæ, primo.

*Dat. die 14. Aprilis anno Dom. 1100. Pontif. ann. 1.*

---

## III.

Monaſterium Ciſtercii Monachorum S. Benedicti, in Diœceſi Cabilonen. nuper inſtitutum, ſub Sedis Apoſtolicæ protectione ſuſcipitur.

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili filio Alberico novi Monaſterii Abbati, quod in Cabilonen. Parochia ſitum eſt, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

*Exordium.*

DEſiderium, quod ad religioſum propoſitum, & animarum ſalutem pertinere monſtratur, auctore Deo, ſine aliqua eſt dilatione complendum.

Unde nos, o filii in Domino dilectiſſimi, citra difficultatem omnem veſtrarum precum petitionem admittimus, quia Religioni veſtræ paterno congratulamur affectu.

§.1. Locum igitur illum, quem inhabitandum pro quiete monaſtica elegiſtis, ab omnium mortalium moleſtiis tutum ac liberum fore ſancimus; & Abbatiam illic perpetuo haberi, ac ſub Apoſtolicæ Sedis tutela ſpecialiter protegi, quamdiu vos & ſucceſſores veſtri in ea, quam hodie obſervatis, diſciplinæ ac frugalitatis obſervantia permanſeritis: ſalva Cabilonen. Eccleſiæ canonica reverentia.

*Monaſt. Ciſtercii ſub protectione Sedis Apoſt. ſuſcipitur.*

§.2. Præſentis itaque decreti pagina interdicimus, ne cuiquam omnino perſonæ liceat ſtatum veſtræ converſationis immutare, neque veſtri, quod novum dicitur, Cœnobii Monachos ſine regulari commendatione ſuſcipere; neque Congregationem veſtram aſtutiis quibuslibet, aut violentiis perturbare.

*Perturbari prohibetur.*

§.3. Eam ſane controverſiæ deciſionem, quam inter vos & Moliſmenſis Clauſtri Monachos frater noſter Lugdun. Epiſcopus, tunc Apoſtolicæ Sedis Vicarius, cum Provinciæ ſuæ Epiſcopis, aliiſque religioſis viris, ex præcepto prædeceſſoris noſtri Apoſtolicæ memoriæ Urbani II. impetravit, nos tamquam rationabilem ac laudabilem confirmamus.

*Concordia cum Monaſt. Moliſmen. cõfirmatur.*

§.4. Vos igitur, filii in Chriſto dilectiſſimi ac deſideratiſſimi, meminiſſe debetis, quia pars veſtri ſæculares latitudines, pars ipſas etiam Monaſterii laxioris minus auſteras anguſtias, reliquiſtis. Ut ergo hac ſemper gratia digniores cenſeamini, Dei ſemper timorem & amorem in veſtris cordibus habere ſatagite, ut quanto a ſęcularibus tumultibus & deliciis liberiores eſtis, tanto amplius placere Deo totius mentis & animæ virtutibus anheletis.

*Hortatio paſtoralis.*

§.5. Sane ſi quis in craſtinum Archiepiſcopus

Pœna contra violatores Privilegii hujus.

aut Epiſcopus, Imperator aut Rex, Princeps aut Dux, Comes aut Vicecomes, Judex, aut eccleſiaſtica quælibet, ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat: & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat.

Benedictio fautorum d. Monaſt.

§.6. Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax D. N. Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructus bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Papæ ſubſcriptio.

EGO PASCALIS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

Dat. die 1. Maji anno Dom. 1100 Pont. anno I.

Dat. Trojæ per manum Johannis S.R.E. Diaconi Cardinalis Kalendis Maii, Indictione octava, Incarnationis Dominicæ anno MC. Pontificatus autem Domini Paſchalis Secundi. I.

---

## IV.

### Privilegium Trojanæ Eccleſiæ.

*Edidit Ughell. Ital. Sac. T. I.*

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto fratri Huberto Trojano Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonice ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

JUſtis votis conſenſum præbere, juſtiſque petitionibus aures accommodare nos convenit, qui, licèt indigni, juſtitiæ cuſtodes atque præcones in excelſa Apoſtolorum Principum Petri & Pauli ſpecula poſiti, Domino diſponente, conſpicimur. Tuis igitur, frater in Chriſto chariſſime Huberte, juſtis petitionibus annuentes, S. Trojanam Eccleſiam, cui Deo auctore præſides, Apoſtolicæ Sedis auctoritate munimus. Statuimus enim, ut ejuſdem Eccleſiæ Trojanæ Antiſtites in perpetuum a Sedis Apoſtolicæ Pontifice conſecrentur; cui nimirum Eccleſiæ, tibique ac tuis legitimis ſucceſſoribus jure proprio poſſidere firmamus, Montem Majurum, Villam, quæ dicitur S. Laurentii, & quicquid in poſterum juſte & canonice ad Eccleſiæ poſſeſſionis proprietatem, largiente Domino, poteritis adipiſci. Epiſcopali vero jure regendam in perpetuum ac diſponendam ſancimus ipſam Civitatem Trojanam, & in ea S. Nicolai Monaſterium cum Eccleſiis ad id pertinentibus, S. Crucem de Portula, & Felicem, Caſtellionem, Caſtellum novum, Biccarum cum Abbatia S. Petri in Burgo cum Eccleſiis ad id pertinentibus, Eccleſiam S. Viti, fabricam S. Mariæ de Focis, S. Petrum de Montella, S. Juſtam, & quæcumque prędia prædeceſſorum noſtrorum authenticis privilegiis, quæ Eccleſiæ veſtræ data ſunt, continentur. Decernimus itaque, ut nulli omnino hominum liceat eamdem Eccleſiam temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, vel injuſte datas, ſuis uſibus vindicare, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum ſuſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si quis vero in craſtinum Archiepiſcopus, aut Epiſcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, vice Comes, Judex, aut Eccleſiaſtica quælibet, ſæculariſve perſona, hanc noſtræ Conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire temptaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini noſtri Redemptoris Jeſu Chriſti aliena ſit, atque in extremo examine diſtrictæ ſubjaceat ultioni. Cunctis autem eidem Eccleſiæ juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternę pacis inveniant.

Omnibus & ſingulis ejuſdem Eccleſiæ bonis fruantur,

Abſque ullius perſonę vi, ſive moleſtia,

Solitæ clauſulæ.

Paſchalis ſſ.

EGO PASCHALIS S. Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſc.

& S. R. E. Cardinalium ſubſcriptiones.

Ego Oddo Oſtienſis Epiſcopus ſubſ.
Ego Odoriſius Cardinalis, & Abbas ſubſcripſi.
Ego Albic. Dia. Card. S. Petri ſubſc.
Ego Milo Præneſtinus Epiſc. ſubſc.
Ego Bruno Signin. Epiſc. ſubſc.
Ego Teuto Card. SS. Joannis & Pauli ſs.
Ego Paganus Diaconus Romanæ Eccleſiæ Cardinalis ſubſc.

Dat. die 10. Novembr. anno Domini 1100. Pontif. anno II.

Datum apud Caſinum per manum Johannis S. R. E. Diac. Cardinalis IV. Idus Novembris Ind. VIII. Incarn. Domini Anno M. C. Pontificatus autem D. Paſchalis II. Papæ Anno II.

---

## V.

### Privilegium, quo Monaſterii Cluniacenſis bona omnia, ac jura confirmantur.

*Edidit Martinus Marrier in Bibliothe. Cluniac. col. 522. & Guichenon ex Archiv. Nantuanæ Eccleſiæ.*

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Hugoni Cluniacenſi Abbati, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis impoſterum.

Proemium.

ZElus Domini *, & Religionis prærogativa, qua per univerſum fere Occidentem noſtris temporibus per Dei gratiam Congregatio veſtra percelluit, & inconcuſſa unitas, qua inter procellas omnes Sedi Apoſtolicæ adhæſiſtis, manſuetudinem noſtram vehementius exhortantur, imo urgent atque compellunt, ut veſtris petitionibus aſſenſum accomodare, & quieti veſtræ impoſterum providere ſolicitiùs debeamus. Quapropter quidquid libertatis, quidquid tuitionis, quidquid authoritatis prædeceſſores noſtri Eccleſiæ Romanæ Pontifices, præſertim Apoſtolicæ memoriæ Gregorius VII. & Urbanus II. veſtro Monaſterio, & locis, ad idem pertinentibus, contulerunt, Nos quoque præſenti decreto authore Domino confirmamus. Ad hæc adjicimus, ut in omnibus Prioratibus & Cellis, quæ nunc ſine proprio Abbate veſtro regimini ſubjectæ ſunt, nullus unquam futuris temporibus Abbatem ordinare præſumat; ſed tam Prioratus ipſi & Cellæ, quam & cætera in quibuslibet locis omnia, quibus fraternitas tua Arvernenſis Concilii, quod per ſupradictum Urbanum PP. celebratum eſt, tempore in-

* *Hæc deſiderantur in exemplari a Marrier edito.*

Confirmantur privilegia omnia Cluniacenſibus conceſſa a Gregorio VII. & Urbano II.

Et quæ conceſſa ſunt in Concilio Arvernenſi.

inveſtita erat, de quibus tunc nulla quæſtio mota eſt, cui nimirum Concilio per temetipſum interfueras, tam tibi quam ſucceſſoribus tuis in pace ſemper & quiete ſerventur, in quibus hæc propriis

Bona quoque, prout hic enumerantur.

viſa ſunt annotanda nominibus: S. Maria de Charitate de Martignaco*, S. Petrus de Munſiaco*, S. Petrus de Leniciis,* S. Paulus de Pergamo, S. Iſidorus de Hiſpania, S. Odylus * de Scarrione, ſanctus Marcellus de Salſimoniaco, S. Marcellus de Cabilone, Carus-Locus, Paredus, Romanum Monaſterium, S. Victor de Gebenna, Paterniacus, S. Saturninus de Provincia, S. Eutropius, S. Martinus de Auxia, Monaſterium de Cacerris, S. Maria de Toloſa, Boort *, Tiernus, S. Martinus de Capis *, Sylviniacus, Virgenus, Ginniacus, Nantuacus, S Pancratius de Anglica, S. Lecerius de Bigorro, S. Arientius * Auxienſis, S. Maria de Nazara, S. Jacobus de Potino, S. Gabriel de Cremona, S. Salvator & S. Stephanus de Niverno.

* *Marr.* de Marciniaco.
* *Marr.* de Cuſiniaco.
* *Marr.* de Leuntiis.
* *Marr.* Orylius.
* *Marr.* S. Maria de Tobola Boarum.
* *Marr.* de Campis.
* *Marr.* S. Orventius.

Quæ bona omnia cum Eccleſiis & Cappellis declarantur immunia ab omni laicali onere;

Præcipimus etiam, ut omnes Eccleſiæ ſeu Capellæ veſtræ & Cimiteria libera ſint, & omnis exactionis immunia præter conſuetam Epiſcopi paratam juſtitiam in Presbyteros, ſi adverſus Ordinis ſui dignitatem oſtenderint: exceptis nimirum Eccleſiis illis, quæ abſque hujuſmodi ſubjectione in Abbatis poteſtate ſubſiſtunt. Liceat quoque vobis cum juribus veſtris * Presbyteros eligere, ita tamen, ut ab Epiſcopis, vel Epiſcoporum Vicariis animarum curam abſque venalitate ſuſcipiant; quam ſi committere illi, quod abſit, ex pravitate noluerint, tunc Presbyteri ex Apoſtolicæ Sedis benignitate officia celebrandi licentiam conſequantur; neque cuilibet facultas ſit, aut clauſtri unquam aut locorum veſtrorum fines pro vivorum ſive defunctorum eleemoſynis ob ſalutem datis inquietare; ſed tam virorum quam mulierum oblationes, quæ Deo offeruntur, in uſum ſervorum Dei, pauperumque Chriſti percipere liceat.

* *Marr.* ſeu Fratribus veſtris.

Earum vero presbyteri animarum curam ab Epiſcopo loci accipere debeant.

Facultas datur recipiendi eleemoſinas, quæ gratis aſſ. f.runtur.

Abbatias vero, quas tuæ tuorumque ſucceſſorum ordinationi prædeceſſor noſter Gregorius VII. PP. commiſit, nos quoque committimus, videlicet Virlielva, S. Ægidii, S. Joannis de Angelico, S. Petri de Moyſiaco, Maliacenſem, S. Martialis de Lemovico, novum Monaſterium S. Cypriani Pictavienſis de S. Sacco; adjicientes etiam S. Germani Antiſſiodorenſis, S. Aſtrimonii Mauricenſis, S. Bertini Tarvanienſis eidem ordinationi ſubjaceant: ſalvo nimirum jure Sanctæ Eccleſiæ Romanæ.

Abbatiæ nonnullæ Cluniacenſi Abbati ſubjiciuntur,

Salvo jure S. R. E.

Nec minus illud ſupradictum Urbani II. Papæ Capitulum confirmamus, ne Cellarum veſtrarum ubilibet poſitarum fratres pro qualibet interdictione vel excommunicatione divinorum officiorum ſuſpenſionem patiantur; ſed tam Monachi quàm & famuli eorum, & qui ſe monaſticæ profeſſioni devoverunt, clauſis Eccleſiarum januis, non admiſſis diœceſanis, divinæ ſervitutis officia celebrent, & ſepulturæ debita peragant.

Fratres Cluniacenſes a ſacris officiis ſuſpendi non poſſe declaratur.

Concedimus etiam vobis Laicos ſeu Clericos ſæculares, niſi qui pro certis criminibus excommunicati ſunt, ad converſionem, ſive ſepulturam per loca veſtra ſuſcipere. Clericos quoque regulares, qui pro neceſſitatibus ad veſtrum Cœnobium effugiunt, ſuſcipiendi, & ad veſtrum propoſitum admittendi, Religioni veſtræ licentiam impertimus.

Nec prohibentur, quominus in Monaſteriis Clerici aut laici delinquentes recipiantur.

Præterea decernimus, ut nulli omnino hominum liceat veſtrum venerabile Cœnobium & loca ſubdita temere perturbare; ſed eorum Eccleſiæ poſſeſſiones, & bona cætera, quæ pro animarum ſalute donata ſunt, vel in futurum Deo miſerante donari contingerit, firma vobis, veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant, quos profecto cognoſcimus ab excommunicatis, & rapacibus diſcretione debita contineri.

Nec bona ad eadem ſpectantia quoquomodo moleſtari:

Si qua igitur Eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ Conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo & tertio commonita, niſi ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena ſit, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubiaceat.

Sub pœna privationis gradus, & cenſurarum.

Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternę pacis inveniant. Amen.

Paſchalis PP. ſubſcriptio.

EGO PASCHALIS Sanctæ Ecceſiæ Catholicæ Epiſcopus.

Subſcriptiones S. R. E. Cardinalium.

Ego Odo Oſtienſis Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Milo.... Prȩneſtinus Epiſcopus.
Ego Albericus Cardinalis S. Petri ad Vincula.
Ego Walterius * Epiſcopus Albanenſis Eccleſiæ ſubſcripſi.

* *al.* Gualterus

Ego Teuto Cardinalis SS. Joannis & Pauli.
Ego Joannes Tuſculanenſis Epiſcopus.
Ego Paganus S. R. E. Cardinalis ſubſcripſi (*a*).

Datum Anagniæ per manum Johannis S.R.E. Diaconi Cardinalis, XVII. Kal. Decembris. Indictione VIII. Incarnationis Dominicæ anno MC. Pontificatus autem Domni Paſchalis PP. II.

Dat. die 15. Novemb. anno Domini 1100. Pontif. anno 1.

## V I.

### Abſolutio Godifredi Florentini Epiſcopi, & damnatio accuſatorum.

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilectis filiis Clero & Populo Florentino, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Facti ſeries:

JAmdudum apud nos confrater noſter G. Epiſcopus veſter querelam ſuam depoſuit adverſus Eccleſiæ veſtræ Archidiaconum, & ejus ſocios, videlicet Joannem Priorem Eccleſiæ ſancti Laurentii, & Petrum S. Petri de Scaradio, & Rambaldum S. Stephani Priorem, quod eum in populo criminarentur ſimoniacæ pravitatis. Miſſis itaque literis utrique parti, agendæ cauſæ terminum dedimus. Cum in termino veniſſet Epiſcopus, illi ad præſentiam noſtram minime acceſſerunt, terrorem captionis in itinere prætendentes. Nos autem, ut eis hujuſce occaſionis diverticula tolleremus, per eumdem Epiſcopum, & per Epiſcopum Volterranum ducatum eis omnino tutum providere curavimus. Archidiaconus quidem, & B. Laurentii Prior ad noſtram prȩſentiam convenerunt; cæteri alii nec venerunt, nec pro ſe nuntios tranſmiſerunt. Tunc præſentibus eis adverſus eos Epiſcopus queſtus eſt:

(*a*) In hiſce ſubſcriptionibus, quæ in exemplari S. Guichenon non legebantur ex altero Martini Marrier ſupplevimus, vel emendavimus.

ſte: quòd ſe ipſius obedientiæ, communioni que ſubtraxerint: quòd ipſum in populo ſimoniaci flagitii criminati ſint: quòd ejus execrati ſint conſecrationes: quòd adverſus eum conſpirationem in conventiculis fecerint. Porro illi, præmiſſo tractationis ſpatio, ſe accuſatores Epiſcopi, aut illius criminis probatores penitus negaverunt;

*Epiſcopi innocentia probata:*

collectiones Clericorum ſeu Laicorum in Eccleſiaſticis feciſſe aſſeruerunt; ſed propter inquirendam rumoris illius, qui contra Epiſcopum increbuerat, veritatem; in quibus nimirum collectionibus conſpirationis conventicula intelleximus: in cæteris quoque ſe offendiſſe confeſſi ſunt. Prolata ſunt igitur his cauſis congruentia ſanctorum Patrum diverſa capitula, Antiochenę videlicet Synodi Quintum: De his, qui ſe a miniſterio Eccleſiaſtico ſubtrahunt, & ſeorſim colligunt; Item De conſpiratione, ſeu conjuratione Chalcedonenſis Synodi Decimumoctavum; & Calliſti Papæ ad Epiſcopos per Galliam conſtitutos, cujus initium eſt: Conſpirationum crimina veſtris in partibus vigere audivimus; Item Alexandri Papæ. De his, qui Sanctos perſequuntur, aut amovere, aut dilacerare nituntur: Item Stephani Papæ: De his, qui adverſus Patres armantur, & qui fratres calumniantur. Nos ergo,

*Falſi accuſatores condemnati.*

tantorum Patrum auctoritatibus instructi, præfatos viros, tamquam propria confeſſione convictos, ob officiis ſeu dignitatibus ſuis ſententia judiciali removemus, niſi eis in poſterum miſericordia ſubveniat or Eccleſiæ: Aliiſque etiam, qui vocati venire ad noſtram præſentiam neglexerunt, idem judicium irrogamus, quoniam eiſdem videntur capitulis irretiti; equum eſt enim, ut delationem ſententiæ de abſentia non lucrentur, quia confitetur de omnibus quiſque, ſi ſubterfugere judicium dilationibus putat. Omnibus igitur vobis præſentium literarum auctoritate præcipimus, ut Epiſcopum veſtrum, tamquam per Dei gratiam Catholicum, unanimi concordia diligatis & vereamini. Si quis vero Clericorum, aut Laicorum temeraria deinceps præſumptione huiuſmodi Epiſcopum infeſtaverint, noverint ſe pertinacia ſua Clerici quidem depoſitione mulctandos: Laici vero excommunicationi ſubiiciendos. Data Laterani V. Non. Martii Indict. IX.

*Dat. die 3. Martii anno Domini 1101. Pontif. an. 1.*

---

## VII.

### Confirmatio Primatus Toletanæ Eccleſiæ ſupra cæteras omnes Hiſpaniarum Eccleſias.

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, reverendiſſimo* Fratri Berhardo Toletano Archiepiſcopo ejuſque ſucceſſoribus canonice ſubſtituendis, in perpetuum.

** forte, reverentiſſimo.*

*Ex Tom. xii. Concil. inter Epiſtolas Paſchalis PP.*

*Toletanæ Eccleſiæ dignitas in multis Synodis comprobata.*

** al. in eccleſiaſticæ dignitatis gloriam ſtabilire.*

** forte, reverentiſſimi.*

** al. Civitas*

Actorum Synodalium decreta ſcrutantibus, liquet, quantanæ Toletana Eccleſia dignitatis fuerit ex antiquo, quantæque per eam in Eccleſiaſticis negotiis utilitates accreverint. Unde & nos ejuſdem Urbis ſtatum, quantum noſtræ eſt facultatis, in eccleſiaſticis * dignitatibus gloria ſtabilire Domino adjuvante optamus. Igitur tum pro benignitate, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ debita, tum pro digna Toletanæ Eccleſiæ reverentia, tum etiam pro reverendiſſimi * filii noſtri præſtantiſſimi Regis Ildefonſi poſtulationibus, cujus nimirum virtute & prudentia Toletana Eccleſia * Maurorum & Moabitarum jugo erepta eſt, te, cariſſime frater, juxta constitutum Prædeceſſoris noſtri ſanctæ memoriæ Urbani Papæ Secundi in totis Hiſpaniarum Regnis Primatem fore, præſentis privilegii auctoritate ſancimus ſicut ejuſdem urbis conſtat antiquitus extitiſſe Pontifices.

*Toletana Urbs ab Ildefonſo Rege a Maurorum ſervitute vindicata;*

*Prima Hiſpaniarum Sedes declaratur:*

*Ejuſque Archiepiſcopo Pallii uſus conceditur.*

Pallio ſane in Miſſarum ſolummodo celebrationibus uti debebis præcipuarum, quæ ſubſcriptæ ſunt, Feſtivitatum temporibus: tribus videlicet diebus in Nativitate Domini, in Epiphania, Hypapante, Cœna Domini, Sabbato Sancto, tribus diebus in Paſcha, in Aſcenſione, Pentecoſte, tribus ſolemnitatibus Sanctæ Mariæ, Sancti quoque Michaelis, & ſancti Joannis Baptiſtæ, in omnibus Natalitiis Apoſtolorum, & eorum Martyrum, quorum pignora in veſtra Eccleſia requieſcunt, Sancti quoque Martini, & Ildefonſi Confeſſorum, & omnium commemoratione Sanctorum, in Conſecrationibus Eccleſiarum, Epiſcoporum, & Clericorum, & in annuo Conſecrationis tuæ die, Natali etiam ſancti Iſidori, & Leandri. Primatem te univerſi Hiſpaniarum præſules reſpicient: & ad te, ſi quid inter eos graviori quæſtione dignum exortum fuerit, referent: ſalva tamen Romanæ Eccleſiæ Metropolitanorum privilegiis ſingulorum.

*Minorem aliorum Epiſcoporum cauſæ per ipſum cognoſcendæ.*

Toletanam ergo Eccleſiam jure perpetuo tibi, tuiſque, ſi divina præſtiterit gratia, ſucceſſoribus Canonicis tenore hujus privilegii confirmamus, unà cum omnibus Eccleſiis, & Diœceſibus, quas proprio jure noſcitur antiquitus poſſediſſe; Præcipientes, de iis, quæ Sarracenorum ad præſens ſubjacent ditioni, cum eas Domino placuerit poteſtati reſtituere populi Chriſtiani, ad debitam Eccleſiæ veſtræ obedientiam referantur.

*Eique ſubjicit Diœceſes Saracenorum ditioni ſubiectas, cum primum de eorumdem manibus liberari contigerit:*

Illarum autem Civitatum Diœceſes, quæ Sarracenis invadentibus Metropolitanos proprios perdiderunt, veſtræ ditioni eo tenore ſubjicimus, ut quoad ſine propriis extiterint Metropolitanis, tibi ut proprio debeant ſubjacere. Si vero Metropolis quælibet in ſtatum fuerit priſtinum reſtituta; ſuo quæque Diœceſis Metropolitano reſtituatur.

*Illos inſuper, quæ proprios Metropolitas perdiderunt: Uſquedum tamen iis reſtituantur.*

Neque tamen ideo minus tua debet ſtudere fraternitas, quatenus unicuique Metropoli ſuæ reſtituatur gloria dignitatis. Hæc & cætera omnia, quæ ad antiquam Toletanæ, Sedis Apoſtolicę conceſſione probari poterunt, nos tibi tuiſque ſucceſſoribus perpetuo poſſidenda contradimus, atque firmamus.

*Confirmantur quoque antiqua omnia Eccleſiæ ejuſdem jura & privilegia.*

Te, reverende frater, affectione intima exhortamur, quatenus dignum te tanti honore Pontificii ſemper exhibeas, Chriſtianis, ac Sarracenis ſine offenſione ſemper eſſe procurans; & ad fidem infideles convertere, Domino largiente, verbis ſtudeas, & exemplis. Sic ex tui Pallii dignitate, & Primatus prærogativa præcellas in oculis hominum, ut interius virtutum excellentia polleas coram ſupernæ oculis Majeſtatis.

*Adhortatio ad Berhardum ut Paſtoris munus pro debito adimpleat.*

Si qua igitur in craſtinum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis ſciens paginam, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui careat dignitate, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſanctiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Noſtri Jeſu Chriſti Redemptoris aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictę ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem Eccleſię juſta ſervantibus ſit pax Domini Noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonę actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem pręmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

*Pœnæ contra temeratores Privilegii hujus.*

Scri-

Scriptum per manum Petri Notarii Regionarii & Scrinarii ſacri Palatii.

*Paſchalis Pepę ſubſcriptio*

EGO PASCHALIS Catholicę Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcribo;

*Dat. die 6. Martii anno Domini 1101. Pontif. Paſchalis an. 1.*

Datum Laterani per manum Johannis ſanctę Romanę Eccleſię Diaconi Cardinalis, ſecundo Nonas Martii, Indictione octava, Incarnationis dominicę anno MCI. Pontificatus autem Domni Paſchalis Papę Secundi anno ſecundo.

## VIII.

Confirmatio Epiſcopatus Atrebatenſis, cui diſtincti a Cameracenſi Diœceſi limites conſtituuntur

*Ex Tom. iii. Spicilegii Dacheriani.*

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Lamberto Atrebatenſi Epiſcopo, eiuſque ſucceſſoribus canonice ſubſtituendis, in perpetuum.

*Antiquas leges non eſſe infirmandas.*

QUÆ a Patribus conſtituta ſunt, oportet profecto, ut ſub metu & irrefragabili auctoritate teneantur. Dignum enim eſt, ut nulla deſidia negligantur, nulla diſſenſione violentur, nulla concertatione turbentur. Vnde & nos, quod a piæ memoriæ prædeceſſore noſtro Urbano de reſtitutione Atrebatenſis Eccleſiæ conſtitutum eſt, juſtum omnino, & ſacris Canonibus congruum perpendentes, noſtri quoque decreti auctoritate ſancimus: ut videlicet Eccleſia eadem, ſicut antiquitus Epiſcopali dignitate claruit, ita etiam in poſterum cardinalem per Dei gratiam ſortiatur Antiſtitem. Divinæ ſiquidem miſerationis affectum, quem in Eccleſiarum ſuarum & populorum reſtitutionibus operatur, debemus & nos competentibus ſubſequi ac implere ſuffragiis. Te igitur, dilectiſſime ac reverendiſſime frater, quem in Atrebatenſi Eccleſia prædeceſſor noſter, Domino reſtituente, conſtituit, nos quoque cum divini favoris præſidio in Epiſcopalis dignitatis functione firmamus. Quidquid autem prædictæ Eccleſiæ B. Remigius contulit, quidquid antiquis temporibus, dum Epiſcopali dignitate polleret, eam poſſidere conſtiterit; ſalvis legalibus inſtitutis, & Romanæ Eccleſiæ privilegiis tantum, tibi ac ſucceſſoribus tuis permanere cenſemus. In quibus nominatim Archidiaconias duas, quarum una Atrebatenſis, altera dicitur Obſtrevandenſis, præfatæ Eeeleſiæ confirmamus: & illos omnino limites inter Atrebatenſem, & Cameracenſem Eccleſias fore præcipimus, quos antiquitus fuiſſe, vel ſcriptorum monumentis, vel territoriorum diremptione, vel eertis aliquibus indieiis potuerit comprobari; ut annuente Deo Eeeleſiarum pax uulla occaſione turbetur: & quæ pro fidelium ſalute ſtatuta ſunt, perenni tempore inconvulſa ſtabilitate perſiſtant. Si qua ſane eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui careat dignitate, reamque ſe divino judieio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat; & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei ac Domini noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatinus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternę pacis inveniant. Amen. Amen.

*Atrebatenſi Eccleſiæ proprius datur Epiſcopus;*

*Et antiqua jura omnia, ac bona reſtituntur;*

*Cum iiſdem limitibus, quos antiquitus habebat.*

*Solutæ clauſulæ contra violatores Chartæ hujus.*

Scriptum per manum Petri Notarii Regionarii, & Scrinarii Sacri Palatii.

PASCHALIS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

*Dat. die 15. Aprilis anno Dom. 1101. Pont. an. 2.*

Datum Laterani, per manum Johannis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis, XVII. Kalend. Maii, Indictione IX. Incarnationis Dominicæ anno MCI. Pontificatus autem Domini Paſchalis Secundi Papæ Secundo.

## IX.

Confirmatio ſententiæ ab Urbano PP. II. editæ in controverſia inter Cœnobium Caſſinenſe & Abbatiſſam S. Mariæ de Capua ſuper Cella Cinglenſi.

*Ex Originali in Archivo. edidit Gattula Hiſt Caſſinen. Sacul. III. pag 45.*

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri & compresbytero Oderiſio Caſſinenſi Abbati ſalutem, & apoſtolicam benedictionem.

*Exordium.*

OFficii noſtri nos hortatur auctoritas, pro Eccleſiarum ſtatu ſolicitos eſſe, & quæ recte ſtatuta ſunt, ſtabilire. Ea perpetuo * Cænobii veſtri cauſam de Cinglenſi cella nequaquam ſtatu illo dimovendam duximus, qui a Domino prędeceſſore noſtro ſanctæ memoriæ Urbano ſcripti aſſertione inſtitutus agnoſcitur. In Melſitana ſiquidem Synodo, quam largiente Domino, noſtræ Ordinationis anno ſecundo ſolemniter celebravimus, Abbatiſſa, quæ Cinglenſem cellam ante tenuerat, vehementius reclamavit, ſe perperam tractatam, ſe paſſam injuriam aſſeverans. Cumque conſeſſum totum ſuis queſtibus implevisset, communis filius Johannes Eccleſiæ noſtræ Diaconus, abſentiam tui gravatus, tandem ſurrexit, & negotium id canonice definitum expoſuit. Cujus mox relationi confrater noſter Oddo Epiſcopus Oſtienſis teſtimonium contulit, dicens, vere Abbatiſſam de cella illa Domini Urbani Papæ judicio reveſtitam: vere poſt menſes tres ad Barenſe Concilium invitatam, quò cum non iverit, nuntium deſtinavit: Ille negotii finem ſubterfugiens, Abbatiſſam non plenius reveſtitam clamabat, quia quaſdam Cellæ cartas, defenſioni ſuę neceſſarias, minime recepiſſet. Unde actum fuit, ut per manum Domni Roſtridi Beneventani Epiſcopi, cartæ ipſæ non ante requiſitæ in conſpectu Concilii redderentur. Mox Papa, Beneventum regreſſo, iterum Abbatiſſa per literas, ut Sinveſſam veniſſet, ne quid gravaminis pati ſe illa juſte conquereretur, ad S. Germani oppidum, quod Caſini Monti adjacet, veniendi accepit inducias. Venit tandem, ſed cauſam aggredi recuſavit, conquerens adhuc, quia non omnia Cinglenſis cellæ monimenta receperit. Fratres vero Caſſinenſes ſacramento probare præſto fuerunt, ſe nec plures nec alias in eodem loco cartas, quàm reddiderant, inveniſſe. Illa quibuſdam noſtrum clam munimina cartarum oſtendens, ad Pontificis conſpectum producere

** forte, Ea propter*

*Urbani PP. ſuper hac lite ſententia.*

*Abbatiſſa S. Mariæ de Capua appellatio in Synodo Melphitana.*

*Cauſa inibi agitata.*

re noluit. Tandem Domini Urbani Papæ ad concordiam ſuadentis, noſtriſque commonitionibus parvipenſis, clam diſcedens, judicio locum dedit. Sic Dominus noſter ſanctæ in Chriſto memoriæ Papa Urbanus, relectis diligentius Romanorum Pontificum decretis. Imperatorum præceptis, loci fundatoris chirographis, cellam ipſam Caſſinenſi Cœnobio reddidit imperpetuum poſſidendam. Illa quippe Abbatiſſæ procurata abſentia juxta Canonum ſanctiones pro confeſſione habenda cunctis fratribus qui tunc aderant, Epiſcopis ſeu Cardinalibus cenſebatur. His verbis confratris noſtri Oſtienſis Epiſcopi, Albertus quoque nunc Sipontinus Epiſcopus, hujus autem actionis tempore tranſacto Romanæ Eccleſię Cardinalis presbyter, quia & ipſe interfuerat, teſtificationis ſuæ ſuffragium copulavit. Romani etiam judices, Petrus & Raynhaldus, negotium illud ſe præſentibus pertractatum perhibuerunt, ſe etiam ex Romanę legis libris ſententiam proferentibus. His perauditis, grave nobis videri diximus, ut quæ ab anteceſſoribus noſtris deciſa fuerant, retractarentur. Cæterum, Abbatiſſa illa vehementius inſiſtente, fratribus noſtris Epiſcoporum quibuſdam præcepimus, ut in partem euntes ex conſilio reſponderent, utrum cauſa hęc retractanda ulterius videretur. Regreſſo Brunone Signino Epiſcopo, proloquente, dixerunt, rationabile ac juſtum ſibi Domini Papæ judicium videri, ratumque id habendum tanquam canonico ordine pertractatum. Et nos ergo in eodem ſtatu ſemper manere cenſuimus: & ſicut tunc verbo, ita & nunc ſcripto ſancimus. Cinglenſem cellam, ſub diſciplina ſemper Religionis monaſticæ diſponendam, ad jus ſemper, & poſſeſſionem Caſſinenſis Monaſterii pertinere. Si quis vero, huiuſce definitionis & confirmationis tenore agnito, obviam ire, & cellam illam a Caſſinenſi Cœnobio ſeparare præſumpſerit, ipſe quoque ab Eccleſiæ corpore Eccleſiæ judicio ſeparetur. Scriptum per manum Petri Notarii Regionarii & Scriniarii Sacri Palatii.

*Per Urbanum PP. Cinglenſis Cella Caſſinenſibus reſtituta:*

*Iterum ad Paſchalem PP appellatum eſt.*

*Quæ deinde acta fuerint, exponuntur:*

*Hinc confirmatur Urbani ſententia:*

*Appoſita excommunicationis pœna contra inobedientes.*

*Paſchalis PP. ſubſcriptio.*

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

*Dat. diē 21. Martii anno Dom. 1102. Pont. an. 111.*

Datum Lateranis per manum Johannis S. Romanæ Eccleſie Diaconi Cardinalis II. Kal. Aprili Indictione IX. Anno Dominice Incarnationis Millesimo centeſimo ſecundo. Pontificatus autem Domini Paſchalis Secundi anno II.

---

## X.

### Deſcriptio & aſſignatio confinium Territorii Veliternenſis.

*Ex Authentico edidit Ughell. Ital. Sac. T. I.*

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei. Veletranæ Urbis civibus, Apoſtolicæ Sedis fidelibus, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

ET prava corrigere, & recta firmare, commiſſi loci & officii debito commonemur. Id circo juxta petitionem veſtram omnes pravas conſuetudines vel exactiones, quas Hæreſiarcha Guibertus Provenatus, quondam Epiſcopus, mox Apoſtolicæ Sedis invaſor, impoſuit, de medio veſtræ civitatis penitus abolere præſentis paginæ auctoritate decernimus. Illam vero benignitatem, quam a prædeceſſore noſtro S. memoriæ Gregorio VII. civitas veſtra promeruit, hanc quoque, tam vobis quam poſteris veſtris, in Apoſtolicæ ſedis fidelitate permanentibus, firmam manere ſancimus, ut videlicet loci veſtri potentiores, quibus & vos ſuum jus nonnegetis, imponere vobis graviora non audeant. Nec ſolum Urbis veſtræ habitatores, ſed etiam antiqui fines ab omni ſęcularis poteſtatis invaſione ſerventur, & infeſtatione ſecuri. Civitatis autem fines dicimus illos, qui pertinentias ſuas longe lateque concludunt. Cum de montibus, ſylvis, & pratis, & aquæductis, locis cultis atque incultis, quos in ſequentibus nominatim exprimendos decrevimus: A primo latere foſſatum, quod deſcendit in monte Epiſcopi, & deſcendit ad aquam Palumbari, & exinde in ſilice de Marco: inde vero protenditur in vallem ad Centum-guttas, & deſcendit ad Balneum novum, unde revertitur per viam in colle de Benone-manioſo, deſcenditque per vallem in pratum de Camulſelli, & tenditur per eam in poſſeſſionem S. Marię de Domo, atque exinde in foſſatum de Cerris, & per ipſum in terminum Turrichiæ, ac reflectitur in pratalina de formali de Ulmis, diſcenditque per vallem in poſſeſſionem S. Andreę in Silice, ac inde in foſſatum de Lectere, & exinde juxta vineas S. Andreę in foſſatum de Arcione, deſcenditque per ipſum in Silicem, ac per eam recurvatur in Foſſatum de Formello, unde deſcendit in valle de Scazi. A ſecundo vero finis incipit a Columnella marmorea, quæ inter vos & habitatores S. Petri in forma olim fuit, ubi & nunc eſt communi conſilio conſtituta: inde vero protenditur in Plagarum de Salciara. A tertio autem finis incipit a foſſato de Carciavo, ac per ipſum aſcendit ad Pontem de Carano, indeque extendit ad formales de Stuti, & exinde tenditur in foſſatum S. Angeli ſub terra, & per ipſum foſſatum ad Pentomicchiam, atque inde aſcendit ad fontem de Fico, & inde uſque in Silicem, ac per eam in Pontem Valagni: exinde aſcendit ad Pontem Magnellum, & per ipſum ad aquam Luciæ, atque ad ſummitatem Montis de Spina. A quarto latere per Montis cacumen protenditur finis uſque ad primum. Hos igitur fines cum detrimento veſtro mutare omnino Apoſtolica interdictione prohibemus: ſtatuentes, ut quod in certis continentur, ſicut jus eſt uniuſcujuſque, tam vos quam veſtri hęredes, & quibus vos legaliter conceſſeritis, quiete poſſideatis in perpetuum. Quod ſi quælibet parva vel magna perſona contra hoc Apoſtolicum decretum atque præceptum temerario auſu venire tentaverit, admonita ſemel & iterum uſque tertio per convenientes inducias, ſi non reſipuerit, & quod injuſte egerit, condigne non conceſſerit, ſciat ſe centum libras denariorum Papienſium, medietatem Cameræ noſtræ, medietatem injuſtitiam patientibus, perſolnturam.

*Abolitio Actorum omnium a Guiberto Antipapa in præjudicium civitatis Veliter.*

*Et confirmatio privilegiorum a Gregorio Pp. VII. eidem conceſſorum.*

*Deſcribuntur fines Territorii.*

*Pœna pecuniaria contra inobedientes huic Decreto.*

Scrip. per manum Petri Notarii Regionarii, & ſecretarii Sacri Palatii.

EGO PASCHALIS Epiſcopus ſs.

*Paſchalis PP. ſubſcriptio.*

*Dat. die 6. Aprilis anno Dom. 1102. Pont. an. 111.*

Datum Laterani per manum Johannis S.R.E. Card. VIII. Id. Aprilis, Indict. X. Incarnationis Dominicæ anno MCII. Pontificatus autem Domni Paſchalis II. anno III.

Li-

## X I.

Lichefeldenſis, ſeu Caſtrenſis Eccleſiæ tranſlatio Conventriam, cujus Monachis ibidem regulariter vivere ſtatuitur.

*Ex Cod. 3126. Biblioth. Colbertinæ edidit. Baluzius Miſcell. Lib. VII. pag. 132.*

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Roberto Conventrano Epiſcopo, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

In villis & Caſtellis Epiſcopos non ordinandos decrevit Anacletus PP. & ab Eccleſia ad aliam non transferendos

Qua de cauſa

Epiſcopalis Sedes Conventriã transferenda:

Abſque remotione Fratrum inibi degentium;

Juxta Inſtitutionem Cantuarienſis Eccleſiæ, & Decretum a Gregorio PP. ad id editum.

PER Petri Apoſtoli Diſeipulum ſucceſſorem, Anaeletum, Petri Apoſtoli præceptum habemus, ne in Villis ſive Caſtellis aut modicis Civitatibus ordinentur Epiſcopi. Ab eodem etiam Pontifice, vel poſterioribus patribus, conſtitutum eſt, ut Sacerdotes ad quameunque conſtituti fuerint Eeeleſiam, in ea vitæ ſuæ diebus debeant perdurare. Hujus nos juſtitiæ ratione commoniti, cariſſime frater, & Coepiſcopæ Roberte, providendum duximus ne tua vel ſucceſſorum tuorum eathedra impoſterum fluctuet; quia & Liehifeldenſis locus, & Ceſtrenſis villa, ubi prædeeeſſoribus tuis vel tibi hactenus ſedes fuit, pro exiguitate ae paupertate ſui Epiſeopalis dignitatis ſolium non merentur. Statuimus ergo, ut apud Conventriam deinceps tam tibi quam ſucceſſoribus tuis in perpetuum Epiſcopalis Cathedra conſervetur. Porro Monachi, qui apud eumdem locum in beatæ Mariæ Monaſterio converſantur, ſemper ſub tua ſeu ſuceeſſorum tuorum obedientia maneant, & in ipſa Eiſcopali Eccleſia divinorum officiorum debita peragant, prout in Cantuarienſi Eccleſia per beatum quondam Auguſtinum novimus inſtitutum; & ſanctiſſimi Patris ae prædeeeſſoris noſtri Gregorii, Doctoris Eccleſiæ Catholicæ, aſſertione ſancitum. Nec cuiquam omnino ſueeeſſorum tuorum lieeat Monaſticæ diſciplinæ viros ab ipſa Eccleſia removere, aut eis poſſeſſiones aut bona cætera auferre, quæ ab egregię memoriæ Leobrico Comite, ipſius Cœnobii fundatore, vel aliis fidelibus, ad Monaehorum ſumptus oblata & eomparata ſunt, vel in futurum offerri Domino diſponente contigerit. Ad hæc adjieientes, decrevimus, ut nulli omnino hominum liceat, eamdem Eeeleſiam turbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si qua ſane Eeeleſiaſtica, ſæcularisve perſona, hane noſtræ conſtitutionis paginam ſeiens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate eareat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate eognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hie fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternę pacis inveniant.

Decretum Immunitatis Conventrien. Eccleſiæ ab omni moleſtia, vi &c.

Sub pœna ex commonicationis contra violatores &c.

Scriptum per manum Petri Notarii Regionarii & Scrinarii ſacri Palatii.

PP. ſubſcriptio.

EGO PASCHALIS Catholieę Eccleſię Epiſc.

Datum Laterani per manum Johannis ſanctę Romanę Eccleſię Diaconi Cardinalis, XIIII. Kal. Maii, Indictione decima; Dominieę Incarnationis Anno MCIIII, (a) Pontificatus autem Domni Paſchalis Secundi Papę III.

Dat. die 18. Aprilis anno Dom. 1102. Pont. an. III.

## X II.

Confirmatio limitum ac bonorum omnium S. Ravellenſis Eccleſiæ, quæ ſub protectione Sedis Apoſtolicæ recipitur.

*Edidit Ughell. Ital. Sac. Tom. I.*

Paſehalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili Conſtantino Ravellenſis Eccleſiæ Epiſcopo, & ſucceſſoribus canonice promovendis, in perpetuum.

Exordium.

Ravellenſis Eccleſia ſub protectione Sedis Apoſtolicæ recipitur.

Cujus Epiſcopos a Romano Pontifice conſecrari debere ſtatuitur.

Confirmatiſque diœceſis finibus,

Et bonis ad hanc Eccleſiam pertinentibus,

Omnia in ſua immunitate ſervari decernitur,

PIÆ poſtulatio voluntatis effectu debet proſequente compleri, quatenus & devotionis ſinceritas laudabiliter enitefcat, & utilitas poſtulata vires indubitanter aſſumat. Tuis ergo poſtulationibus, frater in Chriſto venerabilis Conſtantine Epiſcope, clementer annuimus, quia devotionis tuæ ſinceritatem erga communem Eccleſiarum matrem Romanam Eccleſiam affectio diutina declaravit: cujus nimirum merito voluntati tuæ auctore Domino accommodavimus affectum, ut Eccleſiæ tibi commiſſæ ſtatus inconcuſſa ſemper ſtabilitate perſiſtat. Per præſentis itaque decreti paginam decernentes decernimus, ut Ravellenſis Eccleſia, cui per Dei gratiam, & prædeceſſoris noſtri miniſterium, ae manus impoſitionem præſides, familiariori benignitate ſemper ſub Apoſtolicæ Sedis tuitione ſervetur: & quieumque deinceps Epiſeoporum Ravell. Eccleſiæ, Deo diſponente, ſucceſſerint, ab ejuſdem Apoſtolicæ Sedis Pontifice conſeerationis gratiam ſortiantur, ſieut a ſanctæ memoriæ prædeceſſoribus noſtris Victore III. & Urbano II. ſtatutum eſſe eognoſcitur. Omnem quoque Ravellenſis parochiæ ambitum, ſicut a prædeceſſore tuo reverendæ in Chriſto memoriæ Urſone poſſeſſa eſt, tibi tuiſque in perpetuum ſuceeſſoribus confirmamus. Ad hæc quicquid vel proprietario jure, vel parochiali jam pręfata Eccleſia in præſentiarum obtinet, ſive in futurum largiente Domino juſte poterit atque canonice adipiſei, libera tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum lieeat eamdem Eccleſiam temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, tam veſtris, quam Clericorum, & pauperum uſibus profutura. Si qua ſane eccleſiaſtiea ſæcularisve perſona haue noſtræ conſtitutionis paginam ſeiens, contra eam temere venire tentaverit, ſeeundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione eongrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judieio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Do-

(a) Ut bene conveniant Indictio X. & annus III. Paſchalis PP. menſe quidem Aprili cum nota hac chronologica, legendum omnino eſt MCII. ut computanti patebit.

Sub pœna excommunicationis.

& Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictę ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax D. N. J. C. quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternę pacis inveniant, Amen. Amen. Amen.

PP. ſubſcriptio.

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccl. Epiſ. ſs.

Dat. die 29. Septembris anno Domini 1102. Pontif. anno IV.

Datum Beneventi per manum Johannis S.R.E. Diaconi Card. III. Kal. Octob. Indict. X. Incarn. Dom. Anno MCII. Pontificatus autem Domni Paſchalis Secundi, IV.

## XIII.

### Confirmatio Donationum Melphienſi Eccleſiæ, a Rogerio Duce factarum.

*Edidit Ughel. Ital. Sac. T. I.*

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Gulielmo Melphienſi Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonice promovendis, in perpetuum.

In Villulis, Municipiis & parvis civitatibus non ordinandi Epiſcopi.

PER Apoſtoli Petri diſcipulum ſucceſſorem, Anacletum, Apoſtoli Petri præceptum accepimus, ne in villis aut municipiis, vel in modicis civitatibus ordinentur Epiſcopi; magnum enim eſt Eccleſiæ detrimentum, cum Epiſcoporum nomen ac dignitas frequentia inopiaque vileſcit. Hujus nos providentię juſtitia commoniti præſentis decreti authoritate juxta SS. Patrum ſtatuta ſancimus, ne in Lavellano oppido, quod Melphiæ proximum eſt, ullo deinceps tempore Epiſcopalis cathedra ſtatuatur; ipſum vero oppidum cum pertinentiis & finibus ſuis tibi, venerabilis Frater Gulielme Melphienſis Epiſcope, tuiſque legitimis ſucceſſoribus perpetuo regendum, & Epiſcopali jure tenendum, diſponendumque firmamus. Pręterea villam Salſulæ, Gaudianum, poſſeſſiones S. Joannis de Ilicето ita ſemper in propria Melphienſis Eccleſiæ poſſeſſione permanere cenſemus, ſicut a filio noſtro Duce Rogerio ſuis temporibus traditæ, & chirographo confirmatæ ſunt; hoc ipſum Judæorum cenſu, balnearum reditu, villanorumque vectigalibus, molendinis, vineis, agris, cæteriſve rebus, quas intra vel extra civitatem Melphiæ idem Dux Eccleſiæ veſtræ contulit præſentis privilegii pagina conſtituimus: ad hoc, quicquid vel proprietario, vel baronali jure Eccleſia veſtra in præſentiarum obtinet, ſive in futurum largiente Domino juſte poterit atque canonice adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. Porro in Legationem .. ut quicumque deinceps Epiſcopi Melphien. in Eccleſia, Deo authore, ſucceſſerint, ab Apoſtolicæ Sedis noſtræ Pontifice conſecrationis gratiam ſortiantur. Si qua igitur in craſtinum Eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, niſi reatum ſuum digna ſatisfactione emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſanctiſſimo Corpore & Sanguine D. Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictę ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus, ſit pax D. N. J. C. quatenus & hic fructum bonę actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Sic ſtatuendum de oppido Lavellano qui Melphienſi Epiſcopo omnino ſubjicitur;

Cui præterea confirmantur alia bona ad Melphienſem Eccleſiā pertinentia, Ac præcipue Donatio Rogerii Ducis;

Cum decreto, ut Epiſcopi a Rom. Pontif. conſecrentur.

Solitæ clauſulæ.

PP. ſubſcriptio.

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccleſiæ Epiſc.

Dat. die 29. Septembr. anno Domini 1102. Pontif. anno IV.

Datum Beneventi per manus Johannis S.R.E. Diaconi III. Kal. Octobris, Indictione X. Incarn. Dom. anno MCII. Pontificatus autem D. Paſchalis II. Papę IV.

## XIV.

### Privilegium Monaſterio S. Sophiæ intra Beneventum ſito, cujus bona omnia confirmantur.

In Nomine Domini Dei Salvatoris noſtri Jeſu Chriſti Domini Æterni.

*Ex Tom. IV. Ital. Sacr. Ughell.*

Paſchalis Papa Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Chriſto filio Madelmo Abbati Monaſterii venerabilis ſanctę Sophię intra Beneventum ſiti, ejuſque ſucceſſoribus regulariter promovendis, in perpetuum.

Exordium.

Madelmi Abbatis precibus indulgendu.

Paſchalis Papa Monaſterium S. Sophiæ ſub tutelam Sedis Apoſtol. recipit.

PIÆ poſtulatio voluntatis effectu debet proſequenti compleri: quatenus & devotionis ſinceritas laudabiliter eniteſcat, & utilitas poſtulata vires indubitanter aſſumat. Unde nos tuis, fili humiliſſime Madelme, piis poſtulationibus annuentes, ſanctæ Sophiæ Cœnobium, cui Domino auctore præſidere cognoſceris, ſub tutelam, & juriſdictionem Sedis Apoſtolicæ, ſicut hactenus manſit, perpetuo permanere præſentis paginæ auctoritate ſancimus: ut ſoli Romanæ Eccleſiæ ſubditum, ab omnium Eccleſiarum necnon & perſonarum jugo liberum habeatur. Cuncta etiam, quæ prędeceſſoribus tuis, vel tibi, ad ejuſdem Monaſterii immunitatem, vel poſſeſſionem, noſtrorum prædeceſſorum ſunt privilegiis attributa, nos quoque tibi iuxta ac ſucceſſoribus tuis regulariter promovendis pręſenti privilegio contribuimus. Cellas propterea vel Eccleſias vel villas, quæ prædeceſſorum tuorum vel tua induſtriâ predicto videntur Cœnobio iuſte ac rationabiliter adquiſitæ, poſſidendas in perpetuum confirmamus: id eſt Eccleſiam S. Benedicti quæ dicitur Xenodochium, S. Joannis Pręcurſoris Domini noſtri Jeſu Chriſti, S. Euphemiæ Virginis, S. Petri, quę dicitur Tonſuri, ſanctę Marię Rotundę intra ipſam Civitatem Beneventanam, Eccleſiam ſanctę Marię Genitricis ſemperque Virginis ac Matris Jeſu Chriſti, Eccleſiam ſancti Petri Apoſtolorum Principis, Eccleſiam ſancti Nicolai Epiſcopi, ſancti Eraſmi Confeſſoris, ſancti Martiani Martyris, ſanctę Sophię Virginis, ſancti Angeli foras eamdem Civitatem Beneventanam, in Pantano Eccleſiam ſancti Benedicti, ſancti Vitalis Martyris, ſancti Mercurii apud Olivolam, ſancti Angeli, ſanctæ Marię de Scolcatura cum ſuis omnibus pertinentiis, in vado Azara ſancti Benedicti, in Faſſone ſancti Valentiniani, apud Votum Eccleſiam ſancti Felicis unà cum terris ſuis, in Corneto ſancti Sylveſtri, in duabus rivis ſanctæ Marię, in Partitulo ſancti Martiani, in Cucciano S. Petri Apoſtolorum Principis, in Pazano ſancti Nicolai, item Beneventi S. Stephani, in Palearia ſanctę Marię de Lucernara, & curtes duas

Confirmatiſque privilegiis omnibus a prædeceſſoribus Pontificibus conceſſis,

Et bonis ad Monaſterium hujuſmodi pertinentibus quæ enumerat;

duas, ſancta Maria in Sableta, & ſancta Maria in Templana in civitate, quę nominatur Triana, Eccleſiam ſancti Angeli cum cellis ſuis, S. Stefani in Fronari, ſancti Gregorii in Eſcle, ſancti Angeli in Peſclo, in Alipergo Eccleſiam ſanctæ Mariæ Virginis, Eccleſiam S. Angeli, ſancti Petri Apoſtolorum Principis, ſancti Marci, ſancti Joannis, S. Laurentii Martyris fortiſſimi, ſanctæ Luciæ Virginis, in Caſale Alvulo ſanctæ Mariæ, ſancti quoque Joannis Præcurſoris Domini, in Aſcoli ſancti Petri Apoſtoli, ſancti Deſiderii in Iliceto, ſancti Effrem in Morteto, ſancti Petri apud Afolam, ſancti Mercurii apud Bivinum, ſancti Martini Epiſcopi in Biferno, Monaſterium ſancti Angeli cum cellis ſuis, in Petra ſancti Angeli, S. Trinitatis, in Patara Trindi ſancti Agelli, ſancti Petri in Balneo in valle Luparia, ſanctæ Crucis in Lino-ſano, ſancti Martini in Mitale, S. Marciani, ſancti Iſtonis Archangeli, ſancti Stephani Protomartyris in via Tarentina, in via Terria S. Angeli, in Aliſis Mercurii, S. Mariæ, ſancti Marci, ſancti Silveſtri, ſanctæ Mariæ Garoini Abbatis, apud ſanctam Agatham S. Adjutoris, in Trevento apud Monaſterium S. Adjutoris ſancti Laurentii, apud Lûceriam ſancti Stephani, apud Matalonem S. Martini in Palmæ, S. Aldegundis Virginis in Galo-Fechine, ſancti Mercurii, ſanctæ Reparatæ, ſancti Stephani, in Galo-Noceto S. Magni Heliæ ad ſanctum Stephanum Martyrem invincibilem ſanctæ Crucis, S. Martini, ſancti Simeonis in Galo Pollucis, S. Johannis in finibus Lanienſis, ſanctæ Mariæ in Galo Eſcere, ſancti Archangeli in Olicino, ſanctæ Mariæ in Melanica, ſanctæ Mariæ in Civitate Dragonara, ſancti Benedicti apud Cannas, ſancti Johannis in Abelino, ſancti Germani, ſanctæ Mariæ in Bellola in Candiis, ſancti Angeli cum cellis: In Civitate Neapolitana ſanctæ Crucis in Seſſula, S. Michaelis Archangeli in Tocco, ſancti Angeli in monte Foliolanenſis, ſanctæ Bennæ unà cum omnibus Eccleſiis ſuis, ſancti Marciani & ſancti Angeli in Petra Strumini, caſas & ſylvas & curtem de Lapillo, & Eccleſiam S. Bartholomæi Apoſtoli in Collina, ſancti Matthæi, & curtem Denoriano, ſancti Petri de Magna-luce apud Rederium, S. Martini in Alarino, S. Mariæ in Gildone in Monte Malo, ſancti Felicis in Sertore, S. Viti in Sertore; ad Balbam apud montes S. Marci Euangeliſtæ, in Foſſa cœca ſancti Stephani Protomartyris, ad Furculas Gaudinas ſancti Jeremiæ, in monte Vici S. Foſſii, in territorio Campi-læti Eccleſiam ſanctæ Luciæ Martyris, juxta Civitatem Florentinam Monaſterium S. Salvatoris unà cum aliis quamplurimis Eccleſiis ad idem pertinentibus; videlicet S. Leonis infra prędictam civitatem Florentinam, & ſancti Petri Apoſtolorum Principis de Vitiano, & ſancti Stephani Protomartyris cum villa, quæ nominatur Franciſca, Monaſterium S. Nicolai Epiſcopi in monte Felico unà cum aliis Eccleſiis ad idem pertinentibus, ideſt Eccleſiam S. Petri foras Civitatem veſtram, & Eccleſiam S. Martini intra Cannetum, & S. Gregorii extra ipſum Cannetum, in territorio Rodenſi ſanctæ Barbaræ Virginis, in civitate veteri Sepina Monaſterium S. Mariæ cum cellis ſuis, ideſt ſanctæ Mariæ extra ipſam Urbem, in Civitate Neapolitana Monaſterium ſanctæ Gertrudis, ſancti Conſtantini, ſanctæ Eliſabethæ, S. Annæ, ſancti Jacobi, S. Adjutoris cum omnibus ſuis pertinentibus, necnon & medietatem S. Silveſtri, Eccleſiam S. Gregorii apud Vaccantiam, Monaſterium S. Aroncii cum cellis & pertinentiis ſuis, in Sambuceto ſanctæ Mariæ, apud Arolam S. Nicolai, item apud Vaccariciam Monaſterium S. Benedicti, in caſali Petræſictæ S. Johannis, in Butticella in portula S. Biti, caſtellum cum Eccleſiis, villis, atque omnibus pertinentibus ſuis, in Cerito S. Martini Epiſcopi, in Tuſculano S. Chriſtophori, caſtellum Pharneti cum Eccleſiis, necnon & omnibus pertinentibus ſuis, villam dictam Lacovana cum Eccleſia S. Donati ſecundum auctoritatem Angeli cum omnibus pertinentiis eorum, cum Eccleſia S. Marciani unà cum omnibus ſuis pertinentibus, Urbanum cum omnibus pertinentiis ſuis, Ripas longas cum Eccleſia ſanctæ Mariæ, caſtellum vetus, & Eccleſiam S. Nicolai Epiſcopi, villam Leo-cubantis, & Eccleſiam S. Donati unà cum omnibus, necnon & univerſis eorum pertinentibus, Heremitarium S. Onuphrii, Eccleſiam ſancti Michaelis Archangeli unà cum omnibus ſuis pertinentiis cum mobilibus atque immobilibus. Præſentis itaque noſtri Privilegii pagina apoſtolica auctoritate ſtatuimus, ut quæcumque idem Cœnobium juſte poſſidet, quæque in craſtinum conceſſione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium, juſte atque canonice poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant.

Decernit nil à ab eodem auferri, alienari &c. poſſe.

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat idem Cœnobium temere perturbare, atque deſtruere, aut etiam ei ullas poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus, fatigare aut quoquo modo moleſtare;

Sed omnia Monachorum uſibus inſervire ſub regimine Abbatis;

Verum omnia integre perſeverent, atque conſerventur, eorum, pro quorum ſubſtantia, aut ſuſtentatione aut gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura.

Qui de ipſo Monaſterio a Monachis eligatur;

Obeunte te nunc ejus loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptione vel violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris elegerint: electus a Romano, Pontifice conſecretur.

cum dependentia ab Epiſcopo ordinario in iis, quæ ad Sacramentorum ſpectant adminiſtrationem.

Chriſma, Oleum ſanctum conſecrationes Altarium ſive Baſilicarum, ordinationes Monachorum, qui ad ſacros ſunt Ordines promovendi, ab Epiſcopis, in quorum Diœceſibus eſtis, accipietis, ſi quidem gratiam & communionem Apoſtolicæ Sedis habuerint, & ſi gratis ea & ſine pravitate impenderint, Si quid vero horum obſtiterit, liceat vobis, a quocumque volueritis catholico Epiſcopo, quæ ſupranominata ſunt, ſacramenta percipere.

Roboratio Privilegii hujus.

Si qua vero eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, temere contra eam venire attentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei ac Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus, ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem

dicem præmia ęternę pacis ac mercedis inveniant. Amen. Bene valeas.

PP. ſubſcriptio.

EGO PASCHALIS ſanctæ Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

Dat. die 28. Octobris anno Domini 1102. Pontif. Paſchalis anno IV.

Datum Capuæ per manum Johannis S. R. E. Diaconi Cardinalis, VI. Kal. Novemb. Indict. II. Incarn. Domin. anno MCII. Pontificatus autem Domni Paſchalis Secundi Papæ, IV.

## XV.

### Eccleſia S. Nicolai in Beneventana Urbe cum pertinentiis omnibus, & Eccleſiis ei ſubjectis, Caſinenſibus donatur.

*Ex Originali in Archiv. edi dit Gattula Hiſt. Caſſin. ſæc. vii. pag. 411.*

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili Fratri Oderiſio Caſſinenſi Abbati, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbytero Cardinali, ſalutem.

Exordium.

CUM pro beati Patris noſtri Benedicti reverentia, tum pro multis tam veſtris, quam prædeceſſorum veſtrorum meritis, veſtro nos loco plurimum debere cognoſcimus; id circo juſtum ducimus, ut ad veſtri Monaſterii augmentum caritate ſolicita intendamus. In Urbe igitur Beneventana, quam noſtri Romani juris eſſe perſpicuum eſt, Monaſterio veſtro in perpetuum poſſidendam Eccleſiam S. Nicolai concedimus, quę ſita eſt in Urbis angulo juxta turrem Paganam, & conceſſionem ipſam præſentis decreti pagina confirmamus. Quam nimirum Eccleſiam, & illibatam & integram vobis veſtriſque ſucceſſoribus perpetuo permanere ſancimus, unà cum omnibus, quæ in pręſentiarum ad ipſam pertinent. Quæ videlicet ex majori parte rerum, ad noſtram Curiam pertinentium, adquiſita ſeu comparata creduntur, ideſt molendina duo ſub uno tegmine: aliud, quod centimolum nuncupatur: hortos cum diverſis arboribus, curtem in Roſeto cum una petia de terra, curtem in rivo Taſi, curtem de Homodei; curtem Martini Alberici cum Silvola; curtes Rocconis duas; curtem Diaconi Muſi; curtem in Monte Rottari; curtem in Sajano; curtem Valentini; Terras in loco, qui dicitur Mediana per fines, & terminos ſuos; Eccleſiam S. Nicolai in Urbiliano prope Petram-pelicinam cum pertinentiis ſuis; caſam, quæ eſt ante portam Eccleſiæ, per terminos ſuos ad levam Eccleſiæ per terminos ſuos juxta murum civitatis Super quæ etiam nos eidem Eccleſiæ poſſeſſionibus adjicimus Eccleſiam S. Nicolai, quæ vocatur de Rodenandi cum pertinentiis ſuis; Eccleſiam S. Mariæ, quæ vocatur Rotunda, cum pertinentiis ſuis; balneum novum juxta Eccleſiam S. Potiti; Quicquid præterea Cella ipſa Beati Nicolai, pontificum conceſſione, principum liberalitate, vel quorumcumque fidelium oblatione in futurum potuerit adipiſci, ſub veſtra veſtrorumque ſucceſſorum diſpoſitione ac poteſtate in perpetuum conſervetur. Nulli autem perſonæ unquam liceat ſuprafatam cellam ex veſtri Monaſterii unitate dividere, & in aliam, quam a nobis ſtatutum eſt, poſſeſſionem occaſione qualibet tranſmutare. Si quis vero aliter præſumpſerit, Apoſtolicæ Sedis animadverſione mulctetur, & uſque ad ſatisfactionem congruam excommunicationi ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatinus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem pręmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Eccleſia S. Nicolai de jure Caſſin. Monaſterii;

Pertinentiæ Eccleſiæ hujus;

Solita clauſula.

Paſchalis PP. ſubſcriptio.

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

Dat. die 17. Novembris anno Domini 1102. Pontif. anno IV.

Datum Laterani per manum Johannis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis, XV. Kal. Decembris, Indictione Decima. Anno Dominicæ Incarnationis MCII. (a).

## XVI.

### Confirmatio bonorum omnium, ad ſanctam Feſulanam Eccleſiam ſpectantium.

*Edidit Ughell. Ital. Sac. Tom. iii.*

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto Fratri Joanni Feſulano Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonice promovendis, in perpetuum.

Exordium.

JUſtis votis aſſenſum præbere, juſtiſque petitionibus aures accommodare nos convenit, qui, licèt indigni, juſtitiæ cuſtodes atque præcones in Eccleſia Apoſtolorum Principum Petri & Pauli ſpecula poſiti, Domino diſponente, conſpicimus. Tuis igitur, Frater in Chriſto chariſſime Joannes, juſtis petitionibus annuentes, Sanctam Feſulanam Eccleſiam, cui auctore Deo præſides, Apoſtolicæ Sedis auctoritate munimus; tibi enim tuiſque legitimis ſucceſſoribus confirmamus, epiſcopali & dominicali jure poſſidendam arcem & civitatem Feſulanam cum Eccleſiis, & curtibus, & terris adjacentibus: Similiter Caſtrum Montis Lauri, & montis Regis; Bojanam, & curtem Sala, & Feſtilanum, & Pratum Regis, Eccleſiam S. Mariæ in Urbana cum curte & Libiano & Biviliano, & caſtrum quod ædificatum eſt in ſupradicto Epiſcopio juxta fluvium Faltonę cum curte Rive-ferioli, & Pulcanti, caſtrum Ciſilo, & curtem in Monte Acuto, & in Ampiniana Montana Sancti Gaudentii cum Alpibus & pertinentiis eorum, ſicut ea Regis conceſſione Eccleſiæ tuæ collata ſunt: caſtrum Ague, curtem Turrichæ, & Caſtillione, & partem Montis Bontilli, & partem caſtri Ruſiani, Monaſterium S. Salvatoris ſitum in Epiſcopatu Piſtorienſi cum Eccleſiis & curtibus ſibi pertinentibus, Monaſterium Sancti Bartholomæi, Monaſterium Sancti Martini, Monaſterium Sancti Gaudentii cum pertinentiis eorum, & patrimonium filiorum Bennonis, & caſtrum, quod vocatur Flumen, & quod jure ſupradictæ Eccleſiæ in Territorio Mucelli detinent filii Ugonis, filii Rumberti, & Azzo filius Albizi, & filius Azoni de Caſtanicula, & Longobardi de Molezzano, & filii Ugonis de Caſola, & Longobardi de Ferlia-

Bona ad Feſulanam Eccleſiam ſpectantia confirmantur.

(a) Adjicit Gattula adeſſe Sigillum plumbeum ex cordula pendens, quod nos ejus ducti exemplo omittimus, exemplar daturi infra diverſorum ſigillorum, quibus uſus eſt Paſchalis Papa.

Digitized by Google

liano, & Longobardi de Sancto Joanne majore, vel quicquid in prædicto Territorio juris veſtræ Eccleſiæ aliquis hominum detinere videtur, & quicquid Ugo filius Raynerii dedit præfatæ Eccleſiæ in Ampiniana, & in Monte Acuto, & in Reu Mangana, Politiano, & medietatem Eccleſiæ & curtis in loco Quaraclæ, & curtem Marinæ. Præterea plebem S. Joannis ſitam in Monte Lauro, plebem S. Babilli, & S. Ditali, plebem S. Leonini, plebem S. Mariæ, plebem S. Stephani, plebem S. Jeruſalem ſitam in Pomino, plebem S. Jeruſalem ſitam in Glaceto, plebem S. Gervaſii ſitam in Soriano cum curte, plebem S. Petri ſitam Caſua cum curte & parte Caſtelli, quod vocatur Novum, plebem S. Mariæ ſitam in Sco cum curte, plebem S. Joannis ſitam in Ca.... plia, plebem S. Pancratii, plebem S. Romuli cum curte, Eccleſiam S. Miniatis cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Mariæ ſitam in Carpinione cum curticella, plebem S. Viti, plebem Leonini ſitam in Retiano, plebem S. Laurentii cum caſtello & curte, plebem S. Miniatis ſitam in Rubiano, plebem Petri cum curte ſitam in Cintoria, Eccleſiam S. Juſti ſitam in Monte Dantuli, plebem S. Petri ſitam in Sillano, plebem S. Creſcii ſitam in Novole, plebem S. Leonini ſitam in Penzano cum curte, Eccleſiam S. Euphroſini cum curte, Eccleſiam S. Pauli cum curte, quæ eſt poſita juxta caſtrum Corbuli, plebem S. Mariæ & S. Petri ſitam in Avanano, plebem S. Juſti cum curte, plebem S. Pauli cum curte, plebem S. Leonini in Collina. plebem S. Mariæ in Monte Milliario, plebem S. Martini in Tertinulo cum curte, Eccleſiam S. Mammilliani cum curte, plebem S. Petri Ormenæ cum curte, plebem S. Marci in Stilliana. Quicquid præterea vel in Feſulanæ Eccleſiæ parochia, vel in aliarum Eccleſiarum parochiis prædicti anteceſſores tui hactenus poſſediſſe videntur, tibi tuiſque legitimis ſucceſſoribus illibata manere ſancimus. Decernimus igitur, ut nulli omnino hominum liceat, eamdem Eccleſiam temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas tenere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare: ſed omnino integra conſervare tam veſtris, quam clericorum uſibus profutura. Si qua ſane Eccleſiaſtica ſæculariſque perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, temere contra eam venire tentaverit, ſecundo tertiove cõmmonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſve ſui careat dignitate, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei ac Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

Cum decreto perpetuæ immunitatis.

Solitæ clauſulæ.

Scriptum per manum Petri Notarii Regionarii, & Scriniarii Sacri Palatii.

Paſchalis PP.

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccleſiæ PP. ſubſcripſi.

Et quatuor Cardinalium S. R. E. ſubſcriptiones.

Ego Præneſtinus Epiſc. ſs.

Ego Creſcentius Salunenſis Epiſc. ſs.

Ego Richardus Albanenſis Epiſc. ſs.

Ego Anaſtaſius Card. S. Clementis ſubſcripſi.

Data Laterani per manum Johannis S. Romanæ Eccleſiæ Diaconi, V. Idus Martii, Indict. XI. Incar. Dominicæ Anno MCIII. Pontificatus autem D. Paſchalis II. Papæ IV.

Dat. die 11. Martii anno Domini 1103. Pontif. anno IV.

## XVII.

Monaſterium Bantinum in Apulia Acheruntin. Diœceſis ſub protectione Sedis Apoſtolicæ recipitur, eique bona omnia confirmantur.

Ab exemplari tranſcriptum edidit Ughell. Ital. Sac. Tom. vii.

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Chriſto filio Abbati cœnobii S. Mariæ, quod apud Bantium ſitum eſt, ejuſque ſucceſſoribus regulariter promovendis, in perpetuum.

Exordium.

CUM univerſis ſanctæ Eccleſiæ filiis & Apoſtolicæ Sedis auctoritate & benevolentia debitores exiſtamus; illis tamen locis atque perſonis, quæ ſpecialius ac familiarius Romanæ ſunt Eccleſiæ addictæ, quæque ampliori Religionis gratia eminent, propenſiores nos convenit eorum tanto ſtudio imminere. Quia igitur beatæ Mariæ cœnobium, cui Domini authoritate ejuſque Filii legitimè præſides, Romanæ & Apoſtolicæ Eccleſiæ hactenus jure proprio adhæſiſſe cognoſcuntur; nos pro devotione ac reverentia ejuſdem Dei, Genitriciſque ſemper Virginis Mariæ, ipſum ſub noſtræ manus protectione ſpecialiter confovemus atque dirigimus. Unde tibi tuiſque ſucceſſoribus ad prædictæ Domus regimen auctoritatem concedimus: confirmamus ſiquidem vobis Cœnobium ipſum & omnia, quæ ad illud pertinent, monaſteria ſive cellas cum ſuis pertinentiis: videlicet Eccleſiam S. Salvatoris cum aliis Eccleſiis de Caſtello Banduſii: item Eccleſiam S. Nicolai cum Caſali ſuo: Eccleſiam S. Mariæ de Cacunigio, S. Mariæ de Sala, S. Mariæ de Servaritiæ cum Caſali ſuo, Sancti Petri de Monachis, S. Michaelis de monte Salvolo cum Eccleſiis & pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Mariæ de Calapano, S. Petri in Gennano cum Caſali ſuo, Eccleſiam S. Vitalis in oppido Gentiani, S. Michaelis in loco Firminiano cum villanis ſuis, Eccleſiam ſanctæ Anaſtaſiæ apud Acheruntam cum Eccleſiis ad eam pertinentibus, Eccleſiam ſanctorum Martyrum Gervaſii & Protaſii in Banduſino fonte apud Venuſiam, Eccleſiam ſanctæ Luciæ cum ſuis pertinentiis apud Melphiam, Eccleſiam S. Chriſtophori cum hæreditatibus & villanis a Duce Ruggerio vobis datis, in territorio Montellarum Eccleſiam S. Laurentii cum Caſali ſuo, in territorio montis Milonis Eccleſiam S..... quæ dicitur de Veruſo cum Caſali ſuo, & Eccleſiam SS. Quadraginta cum pertinentiis ſuis, in territorio Caſtelli-nove in Galliſaro Eccleſiam S. Nicolai cum caſali & ſuis pertinentiis, in territorio Julbæ Eccleſiam S. Theodori cum ſuis pertinentiis, & in eodem caſtello Eccleſiam S. Angeli, & villanos, quos Rivardus filius Caſtaini Motulenſis Eccleſiæ videlicet obtulit; in oppido Gravino Eccleſiam S. Archangeli, & in ejus territorio Cellaurio S. Felicis cum caſali

Monaſt. ſub Sedis Apoſt. protectione recipitur.

Eique confirmantur bona omnia, prout hic deſcribuntur.



Google

ſuo. ſuiſque pertinentiis; Item & S. Stephani cum caſali & ſuis pertinentiis; apud Cannas S. Jacobi. S. Nicolai ſuper Portu cum ſuis pertinentiis, S. Martini apud Ranum cum ſuis Eccleſiis & pertinentiis, S. Trinitatis ſuper Portu ejuſdem cum ſuis pertinentiis: S. Joannis, S. Nicolai, & S. Simeonis apud Melfutam cum ſuis pertinentiis, Eccleſiam S. Mariæ apud Juvenitiam; Item S. Silveſtri, & S. Leonis, & S. Eugenii cum ſuis pertinentiis; apud Barum Eccleſiam S. Jacobi & S. Nicolai cum ſuis pertinentiis: in Lippia S. Andreæ cum ſuis pertinentiis, in Territorio Tarenti Eccleſiam S. Mariæ, & S. Joannis: in territorio tum* Gentiani cum ſuis pertinentiis, S. Petri & S. Matthæi in Territorio Caſtellaneti cum villanis & ſuis pertinentiis: in Territorio Gerneſii ſuper flumen Blandani Eccleſiam S. Mariæ cum ſuis pertinentiis. in oppido Saraceno S. Mariæ, quæ dicitur de carratello cum aliis Eccleſiis & pertinentiis & villanis ſuis. Propterea conſtituimus, ut quæcumque hodie præfatum cœnobium juſte poſſidet quæque in futurum Pontificum conceſſione, Principum liberalitate, & oblatione fidelium juſte atque canonice poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant, eorum quidem, pro quorum ſubſtentatione ac gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvo tamen canonico Epiſcoporum jure, quod in eis habuiſſe noſcuntur.

* Ita jacet.

Decretum immunitatis a quacumque moleſtia;

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat idem cœnobium temere perturbare, aut poſſeſſiones ad illud pertinentes invadere, vel invaſas retinere, minuere, auferre, vel ſuis uſibus applicare, vel temerariis vexationibus fatigare.

Abbatis electio penes Monachos;

Obeunte te ejuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi quacumque ſubreptionis aſtutia præponatur, niſi quem fratres ejuſdem cœnobii communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, regulariter cum Dei timore elegerint.

Cujus confirmatio, & conſecratio a Rom. Pontifice peti debeat;

Electus autem ad Romanum Pontificem conſecrandus accedat.

Sacramenta vero ab Ordinario loci;

Chriſma, oleum ſanctum, conſecrationes Altarium, ſive Baſilicarum, ordinationes Clericorum, cellarum veſtrarum, fratres a diœceſanis Epiſcopis accipiant, ſi quidem Catholici fuerint, & gratiam atque communionem Apoſtolicæ Sedis habuerint; & ſi ea impendere gratis & ſine pravitate voluerint: alias, liceat fratribus a quocumque voluerint catholico Epiſcopo eamdem conſecrationem & Sacramenta percipere.

Ordinationes autē in ipſo Monaſterio peragendæ.

Ad ordinandos vero clauſtri veſtri Monachos tibi tuiſque ſucceſſoribus infra monaſterium ipſum advocare concedimus; qui, ſic noſtra fultus authoritate, conſentiat, ne vagandi foras Monachis occaſio permittatur.

Jus appellandi ad S. A.

Super hæc etiam ſi infeſtatione aliqua prægravatus, Romanam Sedem appellaveris, non liceat alicui Epiſcoporum, niſi ante Romanum Pontificem, vel ejus Legatum, aliquam ſub occaſione judicii violentiam tibi aut ſucceſſoribus tuis inferre. Vos ergo filii dilectiſſimi oportet regularis diſciplinæ ſtudiis ſolicitudinis ac devotionis inſudare, ut quanto a ſæculari tumultu liberiores eritis, tanto amplius placere Deo totius mentis & animi viribus anhe letis.

Cenſus annuus eidem perſolvendus. Solitæ clauſulæ pœnales.

Ad indicium autem perceptæ hujus a Romana Eccleſia libertatis annis ſingulis auri unciam Lateranenſi Palatio perſolvetis. Si qua igitur in craſtinum Eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque divino Judicio ſe exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructus bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Scriptum per manus Raynerii Scribæ Regionarii & Notarii Sacri Palatii.

Paſchalis PP. ſubſcriptio.

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi (a).

Dat. die 22. Maii anno Domini 1103. Pontif. anno IV.

Datum Laterani per manum Johannis S.R.E. Cardinalis Diaconi, undecimo Kal. Junii Indict. XI. Incarnationis Dominicæ MCIII. Pontificatus quoque Paſchalis Papæ anno IV.

---

## XVIII.

### Privilegium Vizeliacenſi Monaſterio conceſſum.

In notis Andreæ Ducheſnii ad Bibliothecam Cluniacenſem pag. 133.

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto fratri Altrado Abbati Vezeliacenſis Cœnobii, ejuſque legitimis ſucceſſoribus, in perpetuum.

Exordium.

Quia documentis apoſtolicis regendus eſt Ordo eccleſiaſticus, oportet, ut grex dominicus impigro animo aſſidua vigilantia cuſtodiatur & gubernetur. Ut autem Prælatorum vigilantiam nulla hora, nulla tenebrarum hora opprimat vel confundat, Caritas, quæ Deus eſt, quæ præter unum, alterum neſcit, omnibus viribus, tota mente diligenda eſt & tenenda. Quoniam vero nullis præcedentibus meritis; ſed ſola Omnipotentis Dei gratia, in Eccleſia locum Petri obtinemus, neceſſe eſt, ut omnibus ſuperimpendamur Eccleſiis, maxime his, quæ juris beati Petri eſſe noſcuntur, & quæ affectu filiali invocant conſilium & auxilium matris ſuæ. Quia igitur dilectio fraternitatis veſtræ poſtulavit privilegium Monaſterio Vezeliaco fieri, cujus regimen auctore Deo vobis commiſſum eſt, quod fundatores ipſius Gerardus Comes vir nobiliſſimus, & uxor ejus Berta pia devotione, & teſtamenti confirmatione beato Petro Apoſtolorum Principi obtulerunt: nos, precibus veſtris aſſenſum præbentes, auctoritate apoſtolica per præſens privilegium confirmamus atque ſtatuimus, ut nulli Imperatorum, nulli unquam Regum, nulli Comitum, nulli Antiſtitum, nulli cuiquam alii de rebus, quæ jam dicto Monaſterio a prædictis fundatoribus vel aliis Deum timentibus oblatæ vel conceſſæ ſunt, vel deinceps conferendæ, ſub qualibet occaſionis ſpecie liceat minuere, vel auferre, vel ablatas retinere. Inter quæ nominatim eidem Monaſterio confirmamus in Epiſcopatu Eduenſi Eccleſiam ſancti Petri &c.

Bona Monaſterii hujus a cujuscumque perſonæ juriſdictione, atque etiam moleſtia, libera declarantur;

Præterea ſtatuimus, ut conſecratio Monaſterii ipſius & Eccleſiarum, quæ ſunt in circumadjacenti villa, ordinationes quoque Monachorum, & Clericorum, conſilio Abbatum Cluniacenſium, quibus prædeceſſores noſtri, & nos perpetualiter conceſſimus vices noſtras in jam dicto Monaſterio, ibidem fiant, aut ubi ipſi Abbates

(a) Baronius in annalibus in fine Privilegii hujus extare aſſerit ſigillum ſub plumbo pendenti &c.

Adjecto tamẽ, ut Monachi in ordinationibus, cæteriſque ſacris miniſteriis a Diœceſanis Epiſcopis dependeant.

bates maluerint. Chriſma quoque & Oleum ſanctum, a quo maluerint catholico Epiſcopo accipiant. Eccleſiæ vero ejuſdem Monaſterii per diverſas Provincias conſtitutę, & earum Altaria ab Epiſcopis, in quorum Diœceſi ſunt, conſecrentur. Sacerdotes etiam & Clerici ordinentur, & ab eis Chriſma, & Oleum ſanctum accipiant, ſi gratiam Romanæ Sedis habuerint, & gratis ac ſine pravitate aliqua dare voluerint; ſin aliàs, a quo maluerint catholico Epiſcopo accipiant.

Abbatis electio penes Monachos.

Obeunte te, ejuſdem loci Abbate, vel quocumque ſucceſſorum tuorum, nullus ibi eligatur violentia, vel aliqua ſubreptionis aſtutia; ſed quem fratres communi conſenſu, vel pars ſanioris conſilii, prædictorum Cluniacienſium Abbatem præ cæteris præcepto, ſecundum regulam B. Benedicti elegerint. Electus vero, aut a Romano Pontifice, aut eorumdem Abbatum conſilio conſecretur.

Epiſcopus vero loci nullam aliam in Monaſterio habeat poteſtatem niſi in ſupradictis.

Ipſius autem Diœceſis Epiſcopo, niſi ab Abbate ipſius Monaſterii invitatus fuerit, ſtationes agere publicas, aut privatas Miſſas celebrare in eodem Monaſterio, haud liceat. Donationem quoque, vel ſubjectionem ſeu poteſtatem interdicendi in eodem Cœnobio, & circumadjacenti villa, nullam habeat. Decrevimus etiam, ut nulli omnino hominum liceat Cœnobium ipſum perturbare, vel inquietare, ſeu vexationibus ſervos Dei fatigare, vel ejus poſſeſſiones auferre, vel minuere: ſed omnia in integrum conſerventur eorum uſibus, pro quorum ſubſtentatione & gubernatione eidem Monaſterio ſunt conceſſa.

Annuus cenſus Apoſtolicę Sedi perſolvendus.

Ad indicium quoque hujus libertatis, Apoſtolicæ Sedi, cujus juris eſſe dignoſcitur, libram argenti per ſingulos annos perſolvat.

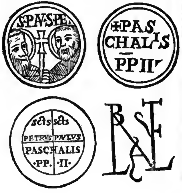
Anathema contra inobedientes.

Si quis autem ſciens, contra hujus noſtri decreti paginam agere tentaverit, ſecundo tertiove commonitus, niſi reſipuerit, a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Domini noſtri Jeſu Chriſti alienus fiat. Qui vero obſervator extiterit, ſanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli benedictionem percipiat, & in futuro Sanctorum conſortio perfrui mereatur. Omnipotens Deus, qui eſt vera ſalus & vera cuſtodia, te & congregationem tibi creditam protegat & defendat, & per interceſſionem beatæ Mariæ Magdalenæ, quæ cum fonte lacrymarum ad fontem miſericordiæ Chriſtum pervenit, ad finem, qui non finitur, pervenire concedat.

PP. ſubſcriptio.

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccl. Epiſc. ſs.

Et ſigillum.




Dat. menſe Novembri anno Domini 1103. Pontif. Paſchalis anno V.

Datum Beneventi per manus Gualterii Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis, anno Dominicæ Incarnationis MCIII. Menſe Novembr. Indict. XI. Pontificatus ejuſdem Secundi Paſchalis Papæ anno V.

---

## XIX.

### Beſuenſis Cœnobii poſſeſſiones & jura confirmantur.

Ex Tom. 1. Spicilegi Dacheriani.

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Stephano Beſuenſi Abbati, ejuſque ſucceſſoribus regulariter promovendis, in perpetuum.

Exordium.

Religionis deſideriis dignum eſt facilem præbere conſenſum, ut fidelis devotio celerem ſortiatur effectum. Proinde nos, religionis veſtræ deſideria confoventes, veſtro Beſuenſi Monaſterio, in honore beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli ædificato, eorumdem Apoſtolorum ex Apoſtolicæ Sedis benignitate munimen impendimus. Conſtituentes, & præſentis decreti pagina ſancientes, ut Eccleſia de Albiniaco, &

Eccleſiæ nonnullæ ei ſubjiciuntur.

Eccleſia ſancti Benigni, & capellę Sanctæ Mariæ, quæ in caſtello Montis Salvionis ſita eſt, ad ſupradictam Albiniaci Eccleſiam pertinens, Eccleſia etiam Camlintenſis, & Eccleſia de Majas cum appenditiis ſuis, Capella de Fovenz veſtro ſemper Cœnobio ita firme ita libere quieteque permaneant, ſicut a fratre noſtro Roberto Lingonenſi Epiſcopo, cum totius Lingonenſis Cleri convenientia, tradita ſunt.

Confirmantur donationes nonnullæ ab Epiſcopis Lingonen. eidem factæ.

Idipſum etiam de duabus præbendis ſtatuimus, quas bonæ memoriæ Harduinus, & Hugo, Lingonenſes Epiſcopi, fratribus, in Eccleſia ſancti Gengulfi apud Lingonas Domino ſervientibus, tradiderunt.

Item & aliæ oblationes.

Idipſum etiam ſtatuimus ſuper Eccleſia de Sivojo cum pertinentiis ſuis, ſuper Capella ſancti Mauritii, ſeu ſancti Dionyſii, Capella ſancti Valeriani, & Eccleſia de Rajol, parte quarta, Eccleſiæ ſancti Martini de Monaſterio, ſeu cæteris rebus, quas bonæ memoriæ Hugo Biſontinus Epiſcopus, veſtro monaſterio contradidit. Porro Eccleſia ſancti Remigii, quæ eſt in Burgo Beſuæ, & Eccleſia de Belenavo cum appenditiis ſuis ita in poſſeſſione veſtra liberas, ita ab omnibus conſuetudinibus immunes ſemper manere cenſemus, ſicut a bonæ memoriæ Alberico, quondam Lingonenſi Epiſcopo, ſeu ſucceſſore ejus Ramardo ejuſdem Eccleſiæ venerabili Epiſcopo, libertate ac immunitate donatæ ſunt.

Præterea confirmamus vobis Eccleſiam Salvatoris de veteribus vineis, Eccleſiam Sancti Martini de Luco, Eccleſiam ſancti Laurentii de Beria, Eccleſiam ſancti Benigni de Bœnſis-villa, Eccleſiam ſancti Sequani, quæ eſt Parochialis, Eccleſiam ſancti Valerii de Talemaro, Eccleſiam ſancti Leodegarii de Genzeniaco, Eccleſiam ſancti Martini Belmontis, Capellam quoque ſancti Marcellini, quam bonæ memoriæ Geilo Lingonenſis Epiſcopus ad luminaria altaris Eccleſiæ veſtræ contuliſſe dignoſcitur, cum beati Prudentii Martyris ſub eodem altari reliquias collocavit, cum appenditiis & mancipiis utriuſque ſexus, ſicut

ent ea ſupradictus Epiſcopus Virdunenſis Epiſcopo commutavit, Eccleſiam quoque ſancti Hypoliti de Pontiliaco cum appenditiis ſuis, Eccleſiam de Caſtro ſancti Symphoriani, Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Fonvens a Lamberto Lingonenſi Epiſcopo datam cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam quoque ſancti Cengulfi ſuperius nominatam: Porro villam Beſuæ, ſanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli monaſterio adjacentem, cum omnibus pertinentiis ſuis, ab omnium hominum vexationibus liberam, ſicut hodie eſt, vobis in perpetuum ſancimus; Piſcariam quoque Fontis loco uſque ad Pincianum, in jure ac poſſeſſione veſtra ſemper ſervari libere quieteque ſancimus.

*Confirmantur quoque bona omnia præſentia, & in futurum acquirenda.*

Præterea quæcumque in præſentiarum nunc idem Monaſterium poſſidet, ſive in futurum conceſſione pontificum, liberalitate principum, vel oblatione fidelium, juſte atque canonice poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant.

*Decretum immunitatis.*

Decernimus, ut nulli omnino hominum liceat idem Cœnobium temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum ſubſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalva Lingonenſis Epiſcopi canonica retinentia: Ut Epiſcopo tamen, aut Epiſcopi miniſtris omnino non liceat Monaſterium ipſum, aut ejus loca gravare, nec ornamenta Eccleſiæ qualibet occaſione diripere, nec exactiones aliquas aut conſuetudines, quæ fratrum quieti noceant, irrogare. Interdicimus etiam, ne quis idem Beſuenſe cœnobium in cellam redigere audeat, quamdiu monaſtici ordinis obſervantia illic Domino præſtante viguerit.

*Solitæ clauſulæ.*

Si quis ſane in craſtinum Archiepiſcopus, vel Epiſcopus, Imperator, vel Rex, Princeps, aut Dux, Comes, vice Comes, aut Judex, vel quælibet eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ Conſtitutionis paginam ſciens, contra eam venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat.

Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti; quatinus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Scriptum per manum Raynerii Scriniarii & Notarii Sacri Palatii.

*Dat. die 1. Januarii anno Domini 1105. Pontif. anno VI.*

Datum Laterani per manum Johannis S.R.E. Diaconi Cardinalis Kal. Januarii, Indictione XIII. Incarnat. Dominicæ anno M. CV. Pontificatus autem Domni Paſchalis II. Papæ VI.

*PP. ſubſcriptio.*

EGO PASCHALIS Epiſcopus Catholicæ Eccleſiæ ſubſcripſi.

## XX.

Confirmatio bonorum omnium Caſſinenſis Monaſterii, cui immunitates, exemptiones, & privilegia nonnulla conceduntur.

*Ex Originali in Archiv. edidit Gattula Hiſt. Caſſin. Sec. VII pag. 311.*

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, reverentiſſimo & kariſſimo fratri Oderiſio, prædeceſſoris noſtri Urbani manibus & in Cardinalem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Sacerdotem, & in Abbatem Caſſinenſis Monaſterii conſecrato, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

*Monaſterii Caſſinen. dignitas.*

IN monaſticæ legis latione & latore S. Benedicto conſtat, Caſſinenſe Cœnobium univerſorum per occidentem Monaſteriorum caput a Domino inſtitutum; qui nimirum locus Sedis Apoſtolicæ filiorum in opportunitatibus refugium permanſit & permanet; & nos ergo tam divinæ conſtitutioni quàm & fraternæ benignitatis dulcedini reſpondentes, locum ipſum, & univerſa ad eum pertinentia, quieta ſemper, & ab omnium mortalium jugo libera permanere, & ſub ſolius S. R. E. jure ac defenſione perpetua haberi decernimus. In quibus hæc propriis nominibus adnotanda duximus.

*Sub perpetuo ſolius S. R. E. jure eſſe declaratur. Confirmantur ejus bona omnia.*

In primis Monaſterium Domini Salvatoris poſitum ad pedem ipſius montis, atque Monaſterium S. Dei Genitricis Virginis Mariæ, quod vocatur Plumbarola: Itemque Monaſterium S. Mariæ in Cingla: Cellam S. Benedicti in Capua cum cellis & pertinentiis ſuis: S. Sophiæ in Benevento: S. Mariæ in Canneto juxta fluvium Trivium: S. Benedicti & S. Laurentii in Salerno: S. Mariæ in Tremiti cum ipſis inſulis, S. Liberatoris in Marchia cum omnibus ſuis pertinentiis. S. Benedicti in Marſi, S. Mariæ in Luco, & S. Coſmati in Civitella, S. Angeli in Barregio cum omnibus pertinentiis ſuis, S. Mariæ Ancillarum Dei in civitate Coſentia, S. Mariæ in Banſe, & Joannis puellarum in Capua, S. Angeli ad Formam, S. Agathæ in Averſa: Item S. Rufi & S. Benedicti Piczuli in Capua, S. Petri de Laco, S. Petri de Avellana, S. Eraſmi & S. Benedicti & S. Scholaſticæ in Cajeta, S. Magni in Fundi, S. Stephani & S. Benedicti in Terracina, S. Petri in Foreſta, S. Pauli ibidem, S. Mariæ in Ponte Corbo, S. Dioniſii ad Pontem, S. Anaſtaſiæ & S. Benedicti in Benevento ad Portam Rufini, S. Benedicti in Pantano, ſancti Angeli & ſancti Nicandri in Troja, ſanctæ Ceciliæ in Neapoli, ſancti Euſtaſii de Panteſia, ſancti Benedicti in Larino, & ſancti Benedicti in Pectinari ſanctæ Mariæ ad Caſalem planum, ſanctæ Trinitatis in Termule, ſancti Focatis in Leſina cum foce, & piſcaria, ſancti Benedicti in Aſculo, ſancti Euſtaſii in Petra abundanti: Item ſancti Euſtaſii in Vipera, ſanctæ Mariæ in Barventano, ſanctæ Scholaſticæ in Pinne, ſancti Salvatoris in Tave, ſancti Nicolai juxta fluvium Trutino: In Abrutio ſancti Benedicti in Trunto, ſancti Benedicti in Fluvio Tiſino, ſancti Apollinaris in Firmo, qui dicitur Oplanus, ſanctæ Mariæ in Arbaſela, ſancti Martini in Sabine, ſancti Angeli in Marano, & ſancti *Septem Fratrum & ſancti Laurentii & ſancti Benedicti in Ripa Urſa: in Comitatu Aquenſe cellam ſancti Gregorii,

Digitized by Google

gorii, & ſancti Maoritii, & ſancti Pauli, ſancti Coſtantii, ſancti Chriſtophori, & ſancti Nicolai, & ſanctæ Mariæ in Albaneta, & ſancti Nicolai in Ciconia, ſancti Benedicti in Clia, ſancti Nazarii in Comino, & ſancti Valentini, & ſancti Martini, ſancti Urbani, ſancti Angeli, ſancti Pauli, ſancti Felicis, ſaucti Salvatoris, & ſancti Angeli in Valle luce, ſancti Michaelis in Oliveto, ſancti Nicolai in Pica, ſancti Angeli in Cannutio, ſanctæ Mariæ in Verule, ſancti Petri in Aſcleta, ſanctæ Luciæ & ſancti Petri in Curulis, & ſancti Silveſtri & ſancti Martini & ſanctæ Luciæ in Arpino, ſanctæ Mariæ de Caſtello Zupponi, ſancti Benedicti in colle de Inſula, ſanctę Mariæ in Banco, ſancti Nicolai in Turice, ſancti Germani in Sora, ſancti Benedicti in Paſcheſano, ſancti Petri in Morino, ſancti Angeli in Peſco Canali, ſancti Patris in Formis, ſancti Angeli in Albe, ſancti Eraſmi in Pompeano, ſanctæ Mariæ in Cellis: In Venafro ſancti Benedicti, & ſancti Nazarii, & ſancti Martini in ipſa Furca, & curtem ſanctæ Mariæ in Sala, & ſancti Benedicti in Pizuli, ibidem ſancti Benedicti in Ceſama, ſancti Benedicti in Sveſſa, & curtem, quæ dicitur Lauriana, ſancti Benedicti in Teano, ſanctæ Mariæ in Calvo, ſancti Nazarii in Anglena, ſancti Adjutoris & ſancti Benedicti in Aliſas, ſancti Domini in Teleſia, ſancti Martini in Ulturno: In Amalphi ſanctæ Crucis & ſancti Nicolai, ſanctæ Crucis in Iſernia, ſancti Marci in Carpinone, ſancti Valentini in Ferentino, ſancti Angeli in Algido, ſancti Marci in Cecano, ſanctæ Agathæ in Tuſculano, & ſanctæ Hieruſalem & ſancti Benedicti in Albano: In Roma Monaſterium ſancti Sebaſtiani, quod dicitur Pallaria: In Lucca Cellam ſancti Georgii, ſancti Salvatoris in Civitella: In Ducatu Spoletino, ſanctæ Mariæ in Calena, ſancti Benedicti in Trani, ſancti Benedicti in Bari, ſancti Petri Imperialis in Tarento: In Calabria cellam ſanctæ Anaſtaſiæ, ſancti Nicolai in Saleſtano, ſanctæ Mariæ in Tropea, ſanctę Euphemiæ in Marchia: Item Civitatem, quæ dicitur ſancti Germani, poſitam ad pedem ipſius montis, & Caſtellum ſancti Petri, quod ab antiquis dictum eſt Caſtrum Caſini, Caſtellum ſancti Angeli Piniatarium, Plumbariola, Peſdemonte, Junctura, ſancti Ambroſii, ſancti Appollinaris, ſancti Georgii, Vallem frigidam, ſancti Andreæ, Vantra Monaſtica, Vantram Comitalem ſancti Stephani Terami, Tracte, Mortula cum ipſa curte, quæ dicitur Caſafortini, ſancti Salvatoris, qui vocatur Cocuruzo, Turrem ad Mare juxta fluvium Gavillianum, ſancti Petri in Colia, ſancti Victoris, Torraclo, Cervaria, ſancti Heliæ, Valle rotunda, Sarraceneſca, Caſtellum Pontis Corvi, quod noſtris temporibus adquiſitum eſt: In Marchia Teatina Caſtellum, quod dicitur Laſtinianum, Montem Alberici, Mucclam, ſancti Quirici cum Porto Friſa, ſanctæ Juſtæ: in Comitatu Aſculano Caſtellum, quod dicitur Octavus, & poſt montem, Cimianum & Trivillanum & Cavinum: In Principatu Caſtellom, quod dicitur Ripa urſa, Montem bellum, Petram-fracidam: In Comino Caſtellum, quod vocatur Vicalicum: In Marſi territorio Carſeolano Caſtellum, quod dicitur Auricula, Piretum, Rocca, quæ dicitur in Camarata, & Foſſaceca: In Calabria Cetrarium: in Amalphi Fundicum: in territorio Trojano Caſtellione de Baroncello: in territorio Capuano Gualdum de Liburia, curtem ſancti Felicis de Miniano cum Eccleſia ſancti Ipoliti. Prçterea per præſentis privilegii paginam Apoſtolica auctoritate ſtatuimus, ut quæcumque in præſenti veſtrum Cęnobium juſte poſſidet, ſive in futurum conceſſione Pontificum, liberalitate principum, vel oblatione fidelium juſte atque canonice poterit adipiſci, firma tibi, tuiſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat idem Cœnobium perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, vel injuſte datas ſuis uſibus vindicare, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum ſubſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Porro de Monaſterio ſanctæ Sophię, intra Beneventum ſito, ſive de Monaſterio Banduſino, nullum loco veſtro præjudicium evenire volumus pro privilegiis, quæ nos, munimentorum veſtrorum ignari, eiſdem Monaſteriis contuliſſe cognoſcimus; ſed prædeceſſorum noſtrorum munimine Caſſinenſi Cœnobio collata, proprium robur obtineant. Eorumdem & nos veſtigiis inſiſtentes Caſſinenſe Cęnobium cæteris per Occidentem Cęnobiis præferendum aſſerimus, & tam te quam ſucceſſores tuos in omni conventu Epiſcoporum ſeu principum ſuperiores omnibus Abbatibus conſidere, atque in judiciis priorem cæteris ſui ordinis viris ſententiam proferre ſancimus. Uſum quoque Compagorum, ac Chirotegæ, Dalmaticæ, ac Mitræ, præter Cardinalatus jus, quo in Sede apoſtolica fungeris, tam tibi, quam ſucceſſoribus tuis in præcipuis feſtis habendum concedimus. Sane tam in ipſo vener. Monaſterio, quam & in cellis ejus, cujuslibet Eccleſiæ Epiſcopum vel Sacerdotem præter Romanum Pontificem ditionem quamlibet aut excommunicandi, aut interdicendi, aut ad ſynodum provocandi præſumere prohibemus; ita ut niſi ab Abbate vel Priore loci fuerit invitatus, nec miſſarum ſolemnia inibi audeat celebrare; Liceatque ipſius Monaſterii & Cellarum ejus Fratribus clericos cujuſcumque ordinis, de quocumque Epiſcopatu ad converſionem venientes, abſque Epiſcoporum contradictione ſuſcipere; Liceat abſque cujuslibet ſecularis vel eccleſiaſticæ poteſtatis inhibitione ſubjectos monaſteriis ſuis tam Monachos quam ſanctimoniales fæminas judicare; Liceat etiam fratribus per cellas in civitatibus conſtitutas ad divina officia celebranda, quandocumque voluerint, ſigna pulſare: Chriſma, Oleum Sanctum, conſecrationes Altarium ſive Baſilicarum, a quocumque volueritis, catholico accipiatis Epiſcopo; Baptiſmum vero per clericos veſtros in oppidis veſtris ſeu villis agatis; Reditum, qui ab officialibus noſtris apud Oſtiam vel Portum de navibus exigi ſolet, navi veſtræ, ſi qua eo venerit, relaxamus. Ad perpetuum etiam hoſpitium tibi tuiſque ſucceſſoribus Palladii cellam concedimus, ut de veſtra illic Congregatione, quem volueritis, ordinetis; quem ſi forte Romano Pontifici in abbatem promovere placuerit, omnino tamen tamquam veſtræ Congregationis Monachum ſub veſtra decernimus diſpoſitione perſiſtere. Obeunte autem te, nunc ejus loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecun-

Confirmantur quoque futurę donationes omnes.

Decretum immunitatis & exemptionis ab omni moleſtia.

Invalidatio Privilegiorum omnium Monaſteriis S. Sophiæ Beneventi, & Banduſino conceſſorum in præjudicium Caſſinen.

Abbatibus Caſſin. præcedentiæ jus cōceditur ſuper omnes Abbates Occidentis: item uſus Chirotecarum, Dalmaticæ, & Mitræ.

Omnimoda exemptio ab Epiſcopo loci,

Ac Privilegiorum nonnullorum cōceſſio.

Ita ut poſſint ordinationes a quolibuerit Epiſcopo petere.

Cenſus quoque ab eorum navi ſolvi in portibus ſolitus relaxatur.

Palladii cella Romæ eiſdem in hoſpitium datur.

Abbatiſque electionem ad ſolos Monachos ſpectare definitur.

cundum Dei timorem, & beati Benedicti regulam elegerint. Ad hæc tam præſentium quam futurorum avaritiæ, ac nequitiæ obviantes, omnes omnino ſeditiones, quas levas dicunt, ſeu direptiones in cujuſcumque Abbatis morte, aut electione, fieri auctoritate apoſtolica interdicimus. Si quis ſane in craſtinum Archiepiſcopus, aut Epiſcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, Vicecomes, Judex, aut eccleſiaſtica quælibet ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire temptaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, atque a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtructum Judicem præmia æternæ pacis inveniant Amen.

*Roboratio Diplomatis hujus.*

Scriptum per manum Raynerii Scriniarii Regionarii, & Notarii Sacri Palatii.

*Paſchalis PP. ſubſcriptio.*

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.




*Dat. die 17. Martii anno Domini 1105. Pontif. anno VI.*

Datum Laterani per manum Johannis S.R.E. Diaconi Cardinalis, Indictione XIII. XVI. Kal. Aprilis, anno Dominicæ Incarnationis MCV. Pontificatus autem Domni Paſchalis Secundi Sexto.

## X X I.

Confirmatio jurium, privilegiorum, & bonorum omnium, ad Monaſterium S. Benedicti ſuper Padum ſiti Mantuan. Diœc: quomodolibet ſpectantium.

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Chriſto filio Alberico Abbati venerabilis Monaſterii ſancti Benedicti ſuper Padum, & ejuſdem ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

*Edidit Benedictus Bacchinus in Appendice ad hiſtoriam Monaſt. hujus.*

*Exordium.*

JUſtis votis aſſenſum præbere juſtiſque petitionibus aures accomodare nos convenit, qui, licèt indigni, juſtitiæ cuſtodes atque præcones in Eccleſia Apoſtolorum Principum Petri & Pauli in ſpecula, Deo diſponente conſpicimur. Eapropter, fili chariſſime Alberice tuis petitionibus annuentes Cœnobium veſtrum in Apoſtolicæ Sedis defenſionem excipimus, ſicut a Prædeceſſore noſtro ſanctæ memoriæ Urbano Secundo ſuſceptum eſt. Illud itaque tibi tuiſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis auctoritate apoſtolica confirmamus, omnia nunc ad ipſum pertinentia, medietatem ſcilicet inſulæ, quæ dicitur ſancti Benedicti ſuper Padum cum omnibus decimis ejuſdem, inſulis & ſylvis, ac piſcationibus ſuis: Eccleſiam ſancti Blaſii cum tota inſula, quæ dicitur Gurgo, & ſylva, & adjacentibus paludibus: Caſtrum, quod vocatur Cuſtellus cum villa & Eccleſia S. Bartholomæi, cum decimis omnibus, & reliquis ad ipſum pertinentibus; villam, quæ vocatur Capud-vici: Villam Sabianam cum Eccleſia ſancti Andreæ, cum decimis & pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſancti Venerii de Marceneto cum medietate ejuſdem caſtri. Caſale barbatum cum Baptiſmali Eccleſia ſanctæ Mariæ, & capella ſancti Laurentii, Septingentum cum Baptiſmali Eccleſia ſancti Michaelis, cum ripatico de tranſitu navium, & terra ad ipſam ripam pertinente: Capellam in Labiola, Capellam ſancti Joannis in Burbatio cum pertinentiis ſuis: Capellam ſancti Matthæi in Nucetulo cum ipſa villa, Capellam ſancti Valentini de Marengo cum ſuis pertinentibus: In Epiſcopatu Brixienſi Eccleſiam ſancti Juſti intra caſtrum Medulæ extra, Eccleſiam ſancti Viti cum terris ad eaſdem cellas pertinentibus: In Epiſcopatu Ferrarienſi Eccleſiam ſancti Benedicti cum pertinentiis ſuis apud Oppidum Ficarolum. In Epiſcopatu Bolonienſe Eccleſiam ſanctæ Mariæ in loco, qui dicitur Lambrianum, cum Eccleſia ſancti Joannis, qui dicitur Dalmanzaticum: In Epiſcopatu Parmenſe Eccleſiam ſancti Leonardi prope Civitatem ſitam, item Eccleſiam ſancti Michaelis infra camdem Civitatem, item Eccleſiam ſancti Michaelis in loco, qui dicitur Teliore, capellam ſancti Michaelis de Coturlione: In Epiſcopatu Metamocenſi Monaſterium ſancti Cipriani: In Epiſcopatu Tarviſiano Eccleſiam ſanctæ Elenæ in loco, qui dicitur Taſſaria. Mantuæ hoſpitalem Domum noviter a Comitiſſa Mathilda constructam, & vobis commiſſam, cum capella & omnibus ſuis pertinentibus: Item in Burgo ſancti Benedicti Baptiſmalem Eccleſiam ſancti Floriani, item Eccleſiam ſancti Siri in Inſula ſanna-

*Monaſt. S. Benedicti in Apoſtolicæ Sedis defenſionem excipitur.*

*Eique bona omnia confirmantur; Prout hic recenſentur.*

ẞi Benedicti ſitam: Item Baptiſinalem Eccleſiam ſancti Marci in loco, qui dicitur Villula, cum decimis, & terris ſibi pertinentibus: Item in Burgo ſancti Benedicti apud Gonzagam, cum capella ſanctæ Mariæ intra caſtrum cum terris & decimis ejuſdem villæ, quas uſque hodie idem Monaſterium poſſidere videtur, ſalvo jure obedientiaque Regienſis Epiſcopi: Capellam ſancti Sixti in loco, qui dicitur Lectum paludanum: In caſtro Ariano Eccleſiam ſancti Proſperi, item Baptiſmalem Eccleſiam ſancti Vitalis cum medietate decimarum, & aliarum rerum ſibi pertinentium, item Eccleſiam ſancti Domnini, Eccleſiam ſancti Proſperi, & Eccleſiam ſancti Gregorii: in Epiſcopatu Lucenſi Monaſterium ſancti Martini in Colle cum duabus Eccleſiis ſibi pertinentibus, videlicet ſanctæ Mariæ in loco, qui dicitur Turrilum, & ſancti Salvatoris juxta caſtrum Vivenarium; item Eccleſiam ſancti Bartholomæi juxta civitatem Lucenſem. Hæc & cætera loca vel prædia, quæ veſtro Cœnobio jam donata ſunt, vel in futurum Deo miſerante juſte ac rationabiliter donati contigerit, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant. Ad hæc adjicimus, ut in omnibus Prioratibus, & cellis, quæ veſtro nunc regimini ſubjecta ſunt, nullos unquam futuris temporibus Abbatem ordinare præſumat. Omnes autem Eccleſiæ, ſeu capellæ, vel cæmeteria, quæ in veſtra poteſtate ſubſiſtunt, libera ſint, & omnis exactionis immunia. Nec cellarum veſtrarum ubilibet poſitarum Fratres interdictione, vel excommunicatione Parochię divinorum officiorum ſuſpenſionem patiantur; ſed tam Monachi ipſi, quam famuli eorum, & qui ſe Monaſticæ profeſſioni devoverunt, clauſis Eccleſiarum januis, non admiſſis diœceſanis, divinæ ſervitutis officia celebrent, & ſepulturæ debita peragant. Concedimus etiam vobis, Laicos ſeu Clericos ſæculares ad converſionem per loca veſtra ſuſcipere, & dominicatorum veſtrorum decimas obtinere. Si quid præterea Mathildis venerabilis Comitiſſa de ipſis rebus, quas per beatum Petrum poſſidet, veſtro Monaſterio dederit, ſalva Romanæ Eccleſiæ proprietate, concedimus. Miſſas ſane in veſtro Cœnobio publicas per Epiſcopum fieri omni modo prohibemus, ne in ſervorum Dei receſſibus, popularibus occaſio præbeatur ulla conventibus. Obeunte te, nunc ejus loci Abbate, Abbas a Fratribus cum conſenſu & auctoritate Cluniacenſis Abbatis regulariter eligatur. Electus ab Epiſcopo Mantuano, ſi canonicus catholicus fuerit, ſine oneris exactione, muneris, aut ſervitii, aut uſurpatione conditionis, benedicatur; ſive aliàs Romanum Præſulem expectet, conſecrandus. Clericos Monaſterii ſinę profeſſionis vel conditionis exactione cujuslibet ſponte & libenter, ab Abbate invitatus, ordinet. Oratoria ab eis in locis conſtructa, ubi evidens neceſſitas popoſcerit, gratis conſecret. Criſma, Oleum ſanctum Monaſterio vel ejus Eccleſiis Baptiſmalibus ſponte indulgeat. Abbatem vel Monachos excommunicare, ipſis vel ipſi Cœnobio interdictionis ſententiam abſque noſtra vel ſucceſſorum noſtrorum licentia non præſumat inferre. Si autem canonicus & catholicus non fuerit, vel ſi ultra aliquod illicitum pro his uſurpare voluerit, liceat Abbati, quem voluerit catholicum adire

Decretum, ne in Prioratibus Abbates eligantur;

Vel Eccleſiæ exactioni ulli, aut Fratres ubilibet cenſuræ ſubjiciantur.

Facultas dandi habitum Clericis & Laicis;

Epiſcopo ne liceat in Monaſt. ſolemnia peragere,

Abbas eligatur a Monachis prævio conſenſu Abbatis Cluniac. A Mantuano tamen Epiſc. conſecrãdus. Qui ordines ſacros Monachis conferat; Cæteraque exerceat ſacra miniſteria;

Si tamen catholicus ſit, & pecuniam pro his non requirat,

Antiſtitem, & quæcumque neceſſitas expetit, ab ipſo recipere. Quod ſi cognita hujus noſtri privilegii pagina, vel Mantuanus Epiſcopus, vel ceteri, in quorum Diœceſibus veſtrę ſunt facultates, temerario auſu perturbare vos, & res Cœnobii diminuere, vel ſuis uſibus deinceps uſurpare præſumpſerint, omnem ſe, quam hactenus habuerunt, amiſſuros noverint poteſtatem. Vos autem Fratres divinis ſolicitiùs inſtare ſervitiis, & regularem diſtrictiùs diſciplinam obſervare curate. Ad indicium autem hujus perceptæ ab Sede Apoſtolica libertatis duas auri uncias annuatim Lateranenſi Palatio perſolvetis. Hoc igitur noſtræ privilegium ſanctionis ſi quis in craſtinum Archiepiſcopus, aut Epiſcopus, Rex, Princeps, Dux, Marchio, Præfectus, aut Judex, Comes, Vicecomes, vel Perſona quęlibet magna vel parva, ſcienter infringere aut temerare præſumpſerit, & Monaſterium illud gravare aut perturbare temere conatus fuerit, ſecundo tertiove commonitus, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, a Chriſti, & Eccleſiæ corpore auctoritate poteſtatis Apoſtolicæ ſegregetur. Conſervantibus autem pax a Deo, & miſericordia pręſentibus ac futuris ſæculis conſervetur. Amen. Scriptum per manum Raynerii Scrinarii Regionarii, & Notarii ſacri Palatii.

Et data ſibi non abutatur auctoritate.

Annuus cenſus a Monachis Lateranenſi Palatio perſolvendus

Pænæ contra hæc ſtatuta inobſervantes

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

PP. ſubſcriptio.

Ego Johannes Tuſculanenſis Epiſcopus ſs.

Joannes Cardinalis Presbyter tituli S. Anaſtaſiæ ſs.

Ricardus Albanenſis Epiſcopus ſs.

Robertus Cardinalis Presbyter de titulo S. Euſebii ſs.

Riſus Presbyter Cardinalis tituli S. Damaſi ſs.

Datum Laterani per manum Johannis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis, ac Bibliothecarii, Indictione XIII., XIII. Kal. Aprilis Incarnationis Dominicæ anno MCV. Pontificatus autem Domni Paſchalis Secundi Papæ VI.

Dat. die 20. Martii anno Dom. 1105. Pont. ann. 6.

## XXII.

Confirmatio Privilegiorum Pallii & Crucis Papienſi Epiſcopo cum aliis pluribus privilegiis, a Romanis Pontificibus eiſdem & anteceſſoribus conceſſorum.

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili Guidoni Papienſium Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus, in perpetuum.

Edidit Ughel. Ital. Sac. T. 1.

Sicut injuſta poſcentibus nullus eſt tribuendus effectus, ſic legitima deſiderantium non eſt differenda petitio. Tuis igitur, frater in Chriſto cariſſime, precibus annuentes, omnem veſtrę Eccleſiæ dignitatem per prædeceſſorum noſtrorum privilegia, vel authentica ſcripta conceſſam, nos quoque præſentis privilegii auctoritate firmamus. Siquidem fraternitatem tuam inter Miſſarum ſolemnia Pallio decoravimus, & tam tibi quam ſucceſſoribus tuis concedimus in proceſſione Palmarum, & feria II. poſt Paſcha equum album equitare, udone coopertum: Crucem inter ambulandum præferre: Monaſterium S. Donati

Exordium.

Pallii uſus confirmatur.

*Monaſteria S. Donati de Scovilla & S. Mariæ in Cairate Papienſi Epiſc. ſubjiciuntur.*

a Ticinenſi quondam Epiſcopo in Scovilla fundatum, Monaſterium S. Mariæ in Cairate, licet extra veſtram Diœceſim ſita videantur, ſicut hactenus habita ſunt, cum omnibus ad ipſa pertinentibus, in veſtra ſemper ditione ac diſpoſitione habeantur. Cæterorum etiam Monaſteriorum, quæ infra veſtræ Diœceſis ſines ſunt, canonica diſpoſitio, & Abbatum, qui in eis ſunt, vel Abbatiſſarum diſcuſſio, electio, & conſecratio veſtro ſemper arbitrio conſerventur: ſalvo in omnibus Sedis Apoſtolicæ privilegio: quos profecto, vel quorum Presbyteros ad veſtrum expediat venire Concilium; ſane quod Monaſteriis aut capellis aliquibus præter matricem Eccleſiam Baptiſmum generalem fieri petatur, prohibemus; in quibus, ſi qua forte præcepta contra ſacros Canones elicita inveniri contigerit, noſtris canonicis non præjudicent inſtitutis. Clericos, Sanctimoniales, Viduas urbis veſtræ ſine veſtra conſcientia nemo præſumat in judicium trahere, aut vim eorum rebus inferre, nec cœmeteriorum, quæ intra vel extra civitatem ſunt, curam vobis aut poteſtatem ſubtrahere quilibet præſumat; nec ullus unquam cujuſcumque dignitatis aut potentiæ homo, quaſi ſub obtentu hoſpitalitatis in tuo venerabili Epiſcopio, aut in domibus Sacerdotum tuorum, & omnium Clericorum ſine tua tuorumque ſucceſſorum voluntate applicare præſumat; nec in rebus mobilibus, ſive perſonis cujuſcumque conditionis, ad veſtram Eccleſiam pertinentibus, temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare. Sed omnino integra conſerventur eorum, pro quorum ſuſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si qua ſane eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini noſtri Redemptoris Jeſu Chriſti aliena eſſe; atque in extremo examine diſtrictæ ſubjaceat ultioni. Cunctis autem eidem Eccleſiæ jura ſervantibus ſit Pax D. N. J. C. quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Io cæteriſque Monaſt. omnimoda conceditur juriſdictio.*

*Decretum pro immunitate bonorum & jurium Eccleſiæ Papien.*

*Cum comminatione pœnarum contra inobedientes.*

Scriptum per manum Johannis Scriniarii Regionarii, & Notarii Sacri Palatii.

*PP. ſubſcriptio.*

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccleſiæ Epiſc. ſs.

Datum Laterani per manum Johannis S.R.E. Card. ac Bibliothecarii XI. Kal. Apr. Ind. XIII. anno Dom. Incar. MCV. Pontificatus autem D. Paſchalis II. Papæ VI.

*Dat. die 22. Martii anno Domini 1105. Pontif. an. VI.*

## XXIII.

Monaſterii Admontenſis Saliburgen. Diœceſis, bonorumque ad illud ſpectantium, confirmatio.

*Ex MSS. Codd. Monaſterii hujus edidit Pezius in Theſaur. Anecdot. Noviſſimo Tom. iii. Par. iii. Cod. Diplom. Admonten. n. 1.*

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili filio Heinrico Abbati venerabilis Monaſterii, quod Admuntis dicitur, in Salzburgenſi Parochia conſtituti, ejuſque ſucceſſoribus regulariter promovendis, in perpetuum.

*Exordium.*

AUſtri terram inhabitantibus per Prophetam Dominus præcipit, cum panibus occurrere fugienti: idcirco, chariſſime Heinrice, te & fratres tuos de ſæculo ad omnipotentis Dei ſervitium converſos, & ad ejus faciem fugientes gratanter excipimus. Quod nimirum Cœnobium reverendæ memoriæ Gebhardus Salhzurgenſis Epiſcopus in honore & nomine beati Blaſii martyris in montanis ſuę diœceſis ædificaſſe cognoſcitur: per præſentis privilegii paginam, apoſtolica auctoritate ſtatuimus, ut quęcumque bona, quaſcumque poſſeſſiones vel ſupradicti Epiſcopi Gebhardi, vel ſucceſſoris ejus ęque felicis memorię Tyemonis, aut aliorum fidelium legitimis donationibus, aut jure quolibet ad ipſum hodie Monaſterium pertinent, ſive in futurum conceſſione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium juſte atque canonice poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant.

*Monaſt. Admontenſe a quo fundatum.*

*Bona omnia ac poſſeſſiones eidem confirmatur.*

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat idem Monaſterium temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum ſuſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalva Salzburgenſis Epiſcopi canonica reverentia: cui tamen non liceat omnino vexationem aliquam vel conſuetudinem, quæ regularium quieti noceat, irrogare. Nec Epiſcopo autem, nec Abbati ipſi, nec perſonæ alicui facultas ſit, Cœnobii bona in feudum ſive beneficium ſine conſenſu meliorum fratrum perſonis aliquibus dare, vel modis aliis alienare.

*Decretum immunitatis ab omni moleſtia, & violentia;*

*Et prohibitio infeudandi, vel alienandi ſupradicta bona.*

Sane ſepulturam ejuſdem loci omnino liberam eſſe decernimus, ut eorum, qui illic ſepeliri deliberaverint, devotioni & extremæ voluntati, niſi forte excommunicati ſint, nullus obſiſtat. Laicos ſive Clericos ſæculares ad converſionem ſuſcipere nullius Epiſcopi vel Præpoſiti contradictio vos inhibeat. Obeunte te, nunc ejus loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia pręponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundum Dei timorem, & B. Benedicti regulam elegerint.

*Liberum cuique ſepulturam ioibi ſibi ſtatuere.*

*Liberum quoque Monachis Abbatem eligere.*

Si qua igitur eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Cor-

*Solitæ clauſulæ.*

Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat; atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus, ſit pax Domini noſtri Juſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia ęternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

Scriptum per manom Raynerii Scriniarii Regionarii. & Notarii ſacri Palatii.

*Paſchalis PP. ſubſcriptio.*

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

*Dat. die 25. Octobris anno Domini 1105. Pont. anno VII.*

Datum Laterani per manum Johannis ſacrę Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis. VIII. Kal. Novembris Indict. XIII. Incarn. Dominicæ anno MCV. Pontificatus autem Domni Paſchalis II. PP. anno VII. (a)

## XXIV.

Monaſterium S. Walarici in Comitatu Vitmacenſi ſitum, ſub Apoſtolicæ Sedis tutela & jure recipitur, cjuſque bona omoia confirmantur.

*Ex Authentico edidit Mabillonius, in Append. Annal. Benedict. Tom. v. num. lxxvi.*

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio in Chriſto Lamberto Abbati venerabilis Monaſterii S. Gualcrici, quod in Comitatu Vitmacenſi ſitum eſt, cjuſque ſucceſſoribus regulariter promovendis, in perpetuum.

*Exordium.*

Sicut injuſta poſcentibus nullus eſt tribuendus effectus, ſic legitima deſiderantium non eſt differenda petitio. Tuis igitur, fili in Chriſto chariſſime Lamberte, juſtis petitionibus annuentes, beati Gualerici Monaſterium, cui Deo auctore præſides, & omnia ad ipſum pertinentia ſub tutelam Apoſtolicæ Sedis excipimus: Quod videlicet Monaſterium ab Hugone quondam Comite in loco qui Leugonans dicebatur, ædificatum agnoſcitur. Per præſentis igitur privilegii paginam Apoſtolica auctoritate ſtatuimus, ut quæcumque prædia, quæcumque bona idem Comes Hugo, vel alii fideles eidem Monaſterio contuliſſe de jure proprio cognoſcuntur: quæcumque etiam in futurum conceſſione Pontificum, liberalitate principum, vel oblatione fidelium juſte dari offerrive contigerit, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. Ipſum etiam Monaſterium juxta prædeceſſorum noſtrorom ſtatuta ſemper ſub juriſdictione ſanctæ Romanæ Eccleſiæ conſervetur. Nulli etiam Sacerdotum in eodem Monaſterio poteſtatem exercere liceat, aut ejus bona quibuslibet occaſionibus infeſtare: Miſſas quoque publicas in eodem Monaſterio celebrari, vel ſtationes fieri præter Abbatis ac fratrum voluntatem omnimodo prohibemus, ne in Servorum Dei receſſibus, popularibus occaſio præbeatur ulla conventibus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat idem Cœnobium temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum ſubſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Chriſma, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium ſive Baſilicarum, ordinationes Monachorum, qui ad ſacros Ordines fuerint promovendi, ab Epiſcopo, in cujus Diœceſi eſtis, accipietis, ſi quidem gratiam atque communionem Apoſtolicæ Sedis habuerit, & ſi ea gratis ac ſine pravitate voluerit exhibere; alioquin, liceat vobis catholicum, quem volueritis, adire Antiſtitem, & ab eo conſecrationum Sacramenta ſuſcipere, qui Apoſtolicæ Sedis fultus auctoritate, quæ poſtulantur, indulgeat. Sane adjacens parochia cum beati Martini Eccleſia & presbyterio ejus in ea, quam hactenus poſſedit, libertate permaneant. Si qua igitur eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ Conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatiſfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatinus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

*Monaſt. ſub tutelam Sedis Apoſt. ſuſcipitur;*

*Fundatum ab Hugone Comite Vitmacenſi;*

*Eidem bona omnia confirmantur.*

*Soli que Apoſt. Sedi ſubjectum declaratur.*

*Decretum immunitatis a quacumque moleſtia;*

*Sacramenta vero ab Epiſcopo loci recipienda eſſe ſtatuitur,*

*Si Apoſt. Sedis non fuerit refractarius.*

*Solitæ clauſulæ pœnales.*

*Paſchalis PP. ſubſcriptio.*

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccleſiæ * ſs. Benevalete.

** adde Epiſcopus.*

*Dat. die 12. Martii anno Domini 1106. Pont. an. VII.*

Datum Beneventi per manom Johannis S. R. E. Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, IV. Idus Martii, Indictione XIV. Incarnationis Dominicæ anno MCVI. Pontificatus autem Domni Paſchalis Secundi Papæ VII.

## XXV.

Confirmatio bonorum ad Ferrarienſem Eccleſiam ſpectantium, cui aſſignaotor limites, & undecim minores Maſſæ de patrimonio Romanæ Eccleſiæ donantur.

*Ex Tabulario Eccleſ. Ferrarienſis & Mſ. Peregrini Priſciani*

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Landulpho Ferrarienſi Epiſcopo, Guillelmo filio Bulgari, Petro filio Arimundi, Uberto Conſuli, & per eos tam Eccleſiæ quàm Civitati Ferrariæ, in perpetuum.

*Exordium;*

*Paſchalis PP. Patrimonium Ferrarienſis Eccleſiæ confirmans,*

Officii noſtri nos hortatur auctoritas pro Eccleſiarum ſtatu ſolicitos eſſe, & quæ rite ſunt ſtatuta, ſtabilire. Sicut igitur ſanctorum prædeceſſorum noſtrorum Hadriani, & Benedicti deliberationibus conſtitutum eſt, nos ſanctæ Ferrarienſi Eccleſiæ, tamquam ſpeciali Apoſtolicæ Sedis filiæ, fundos ejuſdem matris, & patrimonia confirmamus: ipſam videlicet Maſſam Babylonicam, quæ vocatur Ferraria, cum duodecim fundis ſuis, cui undecim alias Maſſas noſtras minores cum omni obedientia ac ſervitute ſubjugamus, ideſt Maſſam & ripam Palatiolus cum duodecim fundis ſuis, & Maſſam Conſtantiacus cum duodecim fundis ſuis, ſimulque Maſſam Quartiſianam cum duodecim fundis

*Alia bona de novo donat.*

(a) Bini in hanc clauſulam ſcriptoris fortaſſe incuria errores irrepſerant; legitur enim in exemplari Peziano *Indict. xii.* & *Paſchalis II. anno ii.* quæ quidem nota cum anno 1105. convenire non poſſunt.

dis ſuis, & totam & integram maſſam Donor. cum duodecim fundis ſuis: & ſimiliter maſſam Popularem cum duodecim fundis ſuis, & Caſtellonem cum fundis ſuis ſimiliter: ſimilique modo maſſam, quæ vocatur Formignana, cum omnibus fundis ſuis. Has quidem præfatas Maſſas cum omnibus ad earum jura pertinentibus, de dominio & jure atque poteſtate Sanctæ Romanæ Eccleſiæ in Sanctam Ferrarienſem Eccleſiam per hanc donationis & traditionis paginam donamus & tradimus; ut ab hac hora in antea liceat tibi, chariſſimo fratri Landulpho Epiſcopo & ſucceſſoribus tuis in ſingulis Maſſis Eccleſias cum Clericis Presbyteris Diaconibus ordinare & conſecrare: illud omnimodis ſancientes, ut Ferrarienſis Eccleſia cum tota Parochia ſua in jure & dominio ac privilegio noſtro Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Beati Petri, cujus eſt patrimonium, conſervetur perpetuò: ut ſit ſemper ſub noſtra electione ordinatione atque conſecratione: ut quicumque per nos illic electus, ordinatus, & conſecratus fuerit, ille honoris hujus ac poteſtatis integritate fungatur. Comitatus autem Ferrariæ fines & termini ſunt: ab oriente ab una parte fluminis Padi, altera noſtra Maſſa fiſcalia & veterana, a veterana tranſeunt flumen Sandali uſque ad Bucilletum, per Bucilletum tranſeunt flumen Gabiana per Ludurium, & circundant Villam Magnam & Madrariam pervenientes uſque Maletum, a Maleto pergunt juxta Argilem Anſianum per paludes & piſcarias uſque Vitricam, & tranſeuntes Vitricam veniunt uſque foſſam Buranam, & per foſſam Buranam exeunt in Padum, & deſcendunt ad occidentem uſque Ulmum formoſam, quę certa finis eſt intra Romaniam & Longobardiam: Ab altera autem fluminis parte fines ſunt ſimiliter. ab oriente Callis de fine, quæ finis eſt inter noſtrum Comitatum Comaclenſem, & estendunt ſe per paludes & piſcarias uſque ad foſſatum de Filule, & circumdant Maſſam Corneti, & Languavanum, quæ de noſtro Comitatu ſunt Ferrarię; deſcendunt inde ad Occidentem per paludes & piſcarias uſque ad flumen Tartari, & per ipſum flumen Tartari exeunt uſque ad flumen Padi. Sane habitatoribus ipſis majoris Maſſæ Ferrarię malas & pravas conſuetudines removemus, niſi tantùm ſicut ſunt ad ſuffragium ſanctæ Romanæ Eccleſiæ, annualiter per illorum nuncium unaquæque libera perſona de moneta Venetiarum denarios ſingulos dabit: Cenſus vero & tributi atque telonei de ripa & flumine unam medietatem pro benedictione ad communem utilitatem, meliorationem, & reſtaurationem jam dictæ majoris Maſſæ concedimus; alteram medietatem ad noſtras manus reſervamus; Similiter telonei de mercato unam medietatem nobis conſervamus; & alteram medietatem præfato Epiſcopo veſtro condonamus: Placitum quidem generale ſimiliter in dominio & poteſtate noſtræ S. Romanæ Eccleſiæ tenemus, ut tamen noſtro Nuncio ſemel in anno faciente juſtitiam, ab omnibus per tres dies cuſtodiatur: Collectam vero vel fodrum, aut pravam vel injuſtam functionem, aut dationem ſeu conſuetudinem nequaquam exigimus; ſed omnia pro Dei timore atque amore præfatæ noſtræ Eccleſiæ B. Georgii omnibus habitantibus ipſius majoris Maſſæ percipimus, aliaſque minores Maſſas & ſic, ut ſupradictam eſt, cum omnibus ſuis ſervitutibus ſubjugamus. Si qua ſane eccleſiaſtica ſęculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam venire tentaverit, & aut Ferrarienſem Eccleſiam iis, quę ſupraſcripta ſunt, diminuere, aut ſanctę Sedi Apoſtolicæ ſua in eis jura, quæ ſuperius ſignificata ſunt, auferre præſumpſerit, pœnę & compoſitionis nomine reddet eidem ſanctæ Sedi Apoſtolicæ auri optimi libras centum: & niſi quę male præſcripta ſunt ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat; & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo esamine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eiſdem Eccleſiis juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonę actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem pręmia ęternę pacis inveniant. Amen.

Epiſcopus Ferrarien. a ſolis ſummis Pontificibus eligi & conſecrari jubet.

Comitatus Ferrarien. fines.

Quæ Epiſcopo donet, quæ Ap. Sedi reſervet, definit.

Violatores, inobedientesque perpetuo damnat anathemate.

Scriptum per manum Raynerii Scriniarii Regionarii, & Notarii ſacri Palatii.

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

PP. ſubſcriptio.

Datum Laterani per manum Johannis ſanctę Romanę Eccleſię Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, VI. Idus Aprilis, Indictione XIV., Anno Dominicę Incarnationis MCVI. Pontificatus autem Domni Paſchalis II. PP. anno VII. (a)

Dat. die 8 Aprilis anno Domini 1106. Pontif Paſch. anno VII.

## XXVI.

Confirmatio, & renovatio bonorum & jurium S. Acheruntinæ Eccleſiæ, cujus Archiepiſcopis conceditur Pallii uſus.

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri noſtro Petro Acheruntino Archiepiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonice promovendis, in perpetuum.

*Ab Exemplari excriptum edidit Ughell. Ital. Sac. To. VII.*

Exordium.

POteſtatem ligandi atque ſolvendi in coelis & in terra, B. Petro ejuſque ſucceſſoribus auctore Deo principaliter traditam, illis Eccleſiæ verbis agnoſcitur, quibus Petrum eſt Dominus allocutus: Quæcumque ligaveris ſuper terram, erunt ligata & in celis: & quæcumque ſolveris ſuper terram, erunt ſoluta & in cęlis. Ipſi quoque firmitas propriæ, & alienæ fidei confirmatio eodem Deo auctore prædicatur, cum ad eum dicitur: Rogavi pro te Petre, ut non deficiat fides tua; & tu aliquando converſus confirma fratres tuos. Oportet ergo nos, qui, licèt indigni, Petri videmur reſidere in loco, prava corrigere, recta firmare, & in omni Eccleſia ad interni arbitrium Judicis, ſic diſponenda diſponere, ut de vultu ejus judicium noſtrum prodeat, & oculi noſtri videant ęquitatem, Fraternitatis igitur tuæ juſtis petitionibus annuentes, ſanctam Acheruntinam Eccleſiam pręſentis decreti auctoritate munimus, tibi tuiſque ſucceſſoribus confirmantes quæcumque Metropolita-

Petri Archiep. petitio.

(a) Binos quoque errores hic emendavimus, ut annus 1106. cum Indictione, alteraque nota chronologica, conveniret.

*Et Paſchalis PP. confirmatio bonorum ad eam Eccl. ſpectantium: & jurium Metropoliticorū.*

litano jure præteritis temporibus pertinuiſſe noſcuntur, videlicet Venuſinum, Gravinam, Tricaricum, Tarſum, Potentiam, ut tu tuique legitimi ſucceſſores poteſtatem habeatis, canonice & decretabiliter in eis Epiſcopos ordinandi ac conſecrandi: ſalva in omnibus ſanctæ Romanæ Eccleſiæ auctoritate. Ad hæc ſtatuentes decernimus, ut quęcomque oppida, villæ, vel Eccleſiæ parochiales jure ab eadem Eccleſia Acheruntina poſſidentur, quæcumque bona in præſentiarum juſte ac canonice poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus ac illibata permaneant: iis nimirum exceptis, quæ Sedis Apoſtolicæ privilegiis ſpecialibos muniuntur.

*Conceſſio Pallii, & aſſignatio dierum quibus illo uti debeat Archiep.*

Pallium præterea fraternitati tuæ, plenitudinem videlicet Pontificalis officii, ex Apoſtolicæ Sedis liberalitate concedimus, quod te in Eccleſia tantùm ad Miſſarum ſolemnia ſubſcriptis diebus noveris induendum, ideſt Nativitatis Domini. Epiphaniæ, Hypapantes, in tribus ſolemnitatibus B. Mariæ, Cœnæ Domini, Sabbati ſancti, Reſurrectionis, Aſcenſionis, Pentecoſtes, Nativitatis ſancti Joannis Baptiſtæ, feſtivitatis Apoſtolorum omnium, Michaelis Archangeli, Commemorationis omniom Sanctorum, & eorum Martyrum vel Confeſſorum, qui in Acheruntina Eccleſia reqoieſcunt, in conſecratione Eccleſiarum Epiſcoporum Presbyterorum & Diaconorum, cujuſmodi nimirum volumus te per omnia genium vindicare. Hujus ſiquidem indumenti honor, humilitas atque juſtitia eſt. Tota ergo mente fraternitas tua ſe exhibere feſtinet, in proſperis humilem, & in adverſis (ſi quando evenium) cum juſtitia erectum: amicum bonis, perverſis contrarium: nullius unquam faciem contra veritatem reſpicias: nullius unquam faciem premas: miſericordiæ operibus juxta virtutem juſtitiæ inſiſtas, & tamen inſiſtere etiam ſupra virtutem cupias: infirmis compatiaris: benevalentibus congaodeas: aliena damna propria reputes: de alienis gandiis tamquam de propriis exultes: in corrigendis vitiis pie ſævias: in fovendis virtotibus auditorum animas demulceas: in ira judicium ſine ira teneas: in tranquillitate autem ſeveritatis juſtę cenſuram non deſeras. Hæc eſt, frater chariſſime, Pallii accepti dignitas, qoam ſi ſolicite ſervaveris, quod foris accepiſſe oſtenderis, intus habebis. Fraternitatem tuam ſuperna miſeratio per tempora multa incolumem conſervare dignetur. Amen. Amen.

*Paſchalis PP. ſubſcriptio.*

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccleſię Epiſcopus.

*Dat. die 16. Junii ann. Dñi 1106. Pontif. anno VII.*

Datum Albani per manum Johannis ſanctæ Romanę Eccleſiæ Diaconi Cardinalis, decimoſexto Kal. Julii. Indictione decimaquarta, Incarnationis Dominicę MCVI. Pontificatus autem Domni Paſchalis II. Papę, VII.

## XXVII.

### Confirmatio Monaſterii ſancti Stephani Lauden. Diœceſis, & bonorum ad illud ſpectantium.

*Edidit Ughell. Ital. Sac. To. IV.*

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Guidoni Abbati venerabilis Monaſterii ſancti Stephani, quod in Laodenſi Comitatu ſecus Padum ſitum eſt, ejuſque ſuceeſſoribus regulariter promovendis, in perpetuum.

*Exordium.*

DIvinis præceptis, & apoſtolicis informamur monitis, ut pro Eccleſiarum ſtatu impigro vigilemos affectu. Poſtulavit ſiquidem nos dilectio tua, prædeceſſorum noſtrorum quædam ſtatuta firmare, & per ea veſtri Monaſterii ſtatum auctore Deo munire. Quod.....

*A quo fuerit conſtructum Monaſterium hoc,*

Monaſterium venerabilis Comitiſſa Anſelda cum filiis ſuis Lanfranco Arduino & Magnifredo conſtruxiſſe, & ſuis facultatibus ditaſſe cognoſcitur. Per præſentis igitur privilegii paginam apoſtolica auctoritate ſtatuimus, ut quæcumque prædia, quæcumque bona a prædicta Comitiſſa vel ejus filiis, ſeu ab aliis fidelibus de jure proprio data ſunt, quæcumque etiam in futurum eidem Monaſterio conceſſione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium dari contigerit, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant.

*Cujus bona omnia, ac donationes confirmantur.*

Confirmamus itaque ſupradicto ſancti Stephani Monaſterio adjacentem villam & caſtrum, infra quod idem Monaſteriom conſtructum eſt, & cætera, quæ in Epiſcopi Nokeni chirographo continentur.

*Abbas a Fratribus eligendus,*

Obeunte te, nonc ejus loci Abbate, vel toorum quolibet ſucceſſorum, nollus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres, vel fratrum pars conſilii ſanioris, vel de ſuo vel de alieno, ſi oportuerit, collegio ſecundum Dei timorem, & beati Benedicti regulam providerint eligendum.

*Et a Summo Pontifice conſecrandus.*

Electus autem ad Romanum Pontificem conſecrandus accedat.

*Decretum immunitatis pro eodem Monaſterio:*

Ad hęc decernimus, ut nulli omnino hominum liceat idem Monaſterium temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum ſubſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, oſibus profutura.

*Et pœnæ in eos, qui quidquam contra illud attentaverint.*

Si qua ergo eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire attentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſoi dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini noſtri Redemptoris Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco ſervantibus Jura, ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

*Signatur.*

*PP. ſubſcriptio.*

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

*Dat. die 15 Novembr. anno Dom. 1106. Pontif. anno VIII.*

Datum apud Placentiam per manum Johannis S. R. E. Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, XVII. Kal. Decembris. Indictione XIV. Incarn. Dominicæ anno MCVI. Pontificatus autem Domni Paſchalis II. Papæ, VIII.

Con

## XXVIII.

Confirmatio Abbatialis Eccleſiæ S. Nicolai in Barenſi civitate, & bonorum ad eamdem ſpectantium.

Edidit Ughell. Ital. Sac. To. viii.

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Chriſto filio Euſtachio Abbati Eccleſiæ ſancti Nicolai, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

De aſportatione Corporis S. Nicolai Barium.

PRædeceſſoris noſtri ſanctæ memoriç Victoris III. temporibus beati Nicolai corpus ex Græcorum partibus tranſmarinis in Bariſanam Urbem advectum totus pene orbis agnoſcit: quod videlicet corpus prçdeceſſor noſter Urbanus II. loco, quo nunc reverentia digna ſervatur, in crypta inferiori ſumma cum veneratione recondidit, & altare deſuper in honorem Domini conſecravit: petitumque eſt, & conceſſum dicitur, ut beati Nicolai Baſilica in eodem loco ædificanda ſpecialiter ſub tutela mox Sedis Apoſtolicæ ſervaretur. Quia igitur largiente Domino Baſilica eadem congrua jam ædificatione perfecta eſt, in loco videlicet juris publici per Ducis Rogerii chirographum dato, nos eamdem domum, auctore Deo mox futuram Eccleſiam, poſtulante filio noſtro ejuſdem Ducis germano Boemundo, Barenſis nunc civitatis Domino, ſub tutela Apoſtolicæ Sedis accipimus. Præſentis igitur privilegii pagina apoſtolica auctoritate ſancimus, ut quæcumque prædia, quæcumque bona, vel a prædicto glorioſo filio noſtro Rogerio per beati Petri & noſtram gratiam Apuliæ, Calabriæ, & Siciliæ Duce, vel a prænominato fratre ejus nunc Antiocheno Principe Boemundo, ſeu a cæteris Chriſtifidelibus, ſupradictç ſanctæ Nicolai Eccleſiç de ſuo jure jam donata ſunt, aut in futurum donari offerrive contigerit, firma ſemper, quieta & illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat eamdem Eccleſiam temere perturbare, aut ejus res auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, Clericorum & pauperum uſibus profutura. Tibi itaque tuiſque ſucceſſoribus facultatem concedimus, Clericorum culpas abſque Epiſcopi contradictione debita charitate ac ſeveritate corrigere. Si qua vero in vos gravior querela emerſerit, noſtræ ſeu ſucceſſorum noſtrorum audientiæ reſervetur. Nulli autem vel Archiepiſcopo vel Epiſcopo licere volumus, ut Eccleſiam ipſam vel ipſius Abbatem ſine Romani Pontificis conſcientia vel excommunicatione vel interdicto cohibeat, quatenus idem venerabilis locus, tanti Confeſſoris corpore inſignis, ſicut per Romanum Pontificem prima conſecrationis ſuſcepit exordia, ſic ſub Romani ſemper Pontificis tutela & protectione ſubſiſtat. Si quis ſane in craſtinum Archiepiſcopus, aut Epiſcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, Vice-comes, Catapanus, Stratigo, Judex, Caſtaldio, aut quælibet eccleſiaſtica, ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Eccleſia ei dicata ſub tutela Sedis Apoſtolicæ recipitur;

Bonaque ad eam ſpectantia confirmantur.

Decretum immunitatis, & exemptionis.

Privilegia nonnulla conceduntur.

Roboratio Decreti hujus.

Scriptum per manum Raynerii Scriniarii Regionarii & Notarii ſacri Palatii.

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

Paſchalis PP. ſubſcriptio.

Datum apud Porticum beati Petri, Romæ XIV. Kal. Decembris per manum Johannis S.R.E. Diaconi Cardinalis & Bibliothecarii, Indictione XIV. Incarnationis Dominicæ anno milleſimo centeſimo ſexto; Pontificatus autem Domni Paſchalis II. Papæ. VIII.

Dat. die 18. Novemb. ann. Domin. 1106. Pontif. anno viii.

## XXIX.

Sacroſancta Lateranenſis Eccleſia, & Parecia Canonicis Regularibus Ordinis S. Auguſtini perpetuo conceditur, cum privilegiorum elargitione.

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilectis filiis Rocio Priori venerabilis Baſilicæ Salvatoris, ejuſque fratribus tam præſentibus quam futuris regularem vitam profeſſis, in perpetuum, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Lateranen. Eccleſiæ locus venerabilis.

QUanto Lateranenſis Eccleſia amplioris dignitatis ex antiqua inſtitutione eſſe cognoſcitur, tanto magis eumdem venerabilem locum in majori reverentia decet haberi, & ad ejus incrementum tam ſpiritualiter quam temporaliter a nobis & aliis Dei fidelibus operam dari. Nec dubium, quod ſi religioſorum Virorum petitionibus paterna benignitate annuimus, noſtris opportunitatibus clementem Dominum reperimus.

Cujus Pareciæ fines deſignantur, & iis Canonicis conceditur Paroecia ipſa adminiſtranda,

§. 1. Eapropter, dilecti in Domino filii, ob reverentiam Salvatoris, beatique Joannis Baptiſtæ, concedimus & confirmamus vobis veſtriſque ſucceſſoribus in perpetuum totam & integram Parochiam, ut in vita noſtra & poſt obitum ſpecialis oratio jugiter fiat pro nobis ad Dominum: videlicet ab Eccleſia S. Nicolai de Forma per viam, quæ venit a S. Stephano in Cælio Monte, & uſque ad ſupradictam noſtram Baſilicam Salvatoris, & a porta Monaſterii Sanctorum Quatuor Coronatorum deſcendente per clivum in via majori, & exinde per ſtratam ex utraque parte uſque ad Campum Lateranenſem, & revolvente ſupra Eccleſiam SS. Marcellini & Petri uſque ad Eccleſiam S. Bartholomæi de Capite Merulanei, & deinde ad S. Daniel, & exinde deſcendente ad portam Urbis, & vertente ante Eccleſiam S. Nicolai de Hoſpitali ad ſupradictam Baſilicam Salvatoris.

Eximiturque ab omni ſuperioritate.

§. 2. Statuimuſque, atque etiam auctoritate Sedis Apoſtolicæ ſtabilimus, ut Parochia ipſa deinceps nulli alii Eccleſiæ, vel Monaſteriis, aut piis locis, de ſpiritualibus atque divinis rebus teneatur penitus reſpondere; ſed quiete ac libere, ſub præfatæ Baſilicæ Salvatoris jure, nomine Paroc-

rochiali in perpetuum maneat: ſalvo tamen jure hæreditario, quod infra ſupradictos fines ad præfatas Eccleſias, vel Monaſteria, aut pia loca pertinere dignoſcitur.

Et inibi alia pia loca conſtrui prohibetur.

§. 3. Præcipimus itaque, ut nulli perſonæ fas ſit, in ſupradicta Parochia Eccleſias ædificare, aut altare erigere, vel aliquam Religionem ibidem inſtituere, præter ſupradictam Salvatoris Baſilicam.

Sanctio in perturbatores

§. 4. Statuentes apoſtolica cenſura ſub divini judicii obſecratione, & anathematis interdicto, ut nullus unquam noſtrorum Succeſſorum, vel alia qualibet magna parvaque perſona hujus noſtri privilegii donum infringere aut inquietare præſumat. Si quis præterea, quod non eredimus, contra hoc noſtrum Apoſtolicum præceptum venire aut agere tentaverit, anathematis vinculo ſit innodatus, & a Regno Dei & Domini noſtri Jeſu Chriſti ſit alienus.

§. 5. Qui vero pio intuitu cuſtos & obſervator hujus noſtri privilegii extiterit, benedictionis gratiam a miſerienrdioſiſſimo Domino noſtro conſequi mereatur in ſæcula ſæculorum. Amen, Amen, Amen.

PP. ſubſcriptio.

EGO PASCHALIS Cathol. Eccleſiæ Epiſcopus.

Cardd. ſubſcriptiones.

Ego Lambertus Oſtien. Epiſcopus interſui & ſubſcr.
Ego Vincentius Portuen. Epiſcopus ſubſcr.
Ego Cinthius Sabinen. Epiſcopus interſui, & ſubſcripſi.
Ego Denigo Tuſculanus Epiſcopus interfui, & ſubſcr.
Ego Contradus Preneſtinus Epiſcopus ſubſcr.
Ego Leo Albanen. Epiſcopus interſui, & ſubſcr.
Ego Benedictus Presbyter Cardinalis tit. Eudoxiæ interſui, & ſubſcr.
Ego Theobaldus Presbyter Card. tit. Pamachi ſubſcr.
Ego Raynerius Presb. Card. tit. S. Euſebii ſubſcr.
Ego Arnaldus Presb. Card. tit. S. Clementis interſui, & ſubſc.
Ego Raynerius Presbyter Cardinalis tit. S. Marcellini & Petri ſubſcr.
Ego Otho Presb. Card. tit. Paſtoris ſubſc.
Ego Petrus Presb. Card. tit. Equitii ſubſcr.
Ego Amicus Presb. Card. ..... interſui, & ſubſcr.
Ego Paulus Presb. Card. S. Sixti ſubſcr.
Ego Jonatas Diac. Card. SS. Coſmæ & Damiani ſubſcr.
Ego Theoninus Diaconus Card. S. Mariæ in Porticu interſui, & ſubſcr.
Ego Gregorius Card. Diac. S. Angeli ſubſcr.
Ego Johannes Diac. Card. S. Adriani ſubſcr.
Ego Gregorius Diac. Card. S. Luciæ interſui & ſubſcripſi.

Dat. die 27. Decemb. anno Dñi 1106. Pontif. anno VIII.

Datum Laterani per manus Johannis ſanctæ R. E. Diac. Card. ac Bibliothecarii VI. Kal. Januarii, Indictione XV. Incarnationis Dominicæ MCVI. Pontificatus autem D. Paſchalis II. Papæ anno VII.

## X X X.

Privilegium confirmationis Monaſteriorum omnium atque Eccleſiarum ad Cluniacenſe Monaſterium pertinentium.

In Bibliotheca Cluniac. edidit Martinus Marrier col. 518.

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, reverendiſſimo fratri Hugoni Clunìacenſi Abbati ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Proemium,

RElígioni veſtræ per omnipotentis Dei gratiam Sedis Apoſtolicæ benignitas gratulatur, quoniam pleriſque in locis, largiente Domino, per veſtræ ſolicitudinis ſtudium, ubi nulla fuerat inſtituta, ubi defecerat per Galliarum partes, eſt reſtituta Religio. Eapropter, ſicut ab ipſis Cœnobii veſtri primordiis, ita largiente Domino uſque in finem, vos tamquam chariſſimos filios Apoſtolicæ Sedis tuetur auctoritas. Omnia igitur ad veſtrum Cœnobium pertinentia, ſicut a prædeceſſoribus noſtris munita ſunt, ita & nos auctoritate Apoſtolicæ Sedis munimus.

Confirmatio bonorum Cluniacenſis Monaſterii,

Prout hic exprimuntur.

In quibus ea propriis vocabulis exprimenda duximus, quę temporibus noſtris per Dei gratiam adquiſita, & veſtri regiminis diſpoſitioni ſubiecta noſcuntur. Monaſterium videlicet ſancti Albani, a Burcardo Epiſcopo datum, in ſuburbio Baſileæ Urbis: In eodem Epiſcopatu Monaſterium Altiehica, a Frederico Comite per ſupradicti Epiſcopi ſolicitudinem in manus veſtras abdicatum, atque conceſſum: In Biſuntino Epiſcopatu Monaſterium Vallis-cluſæ, quod profecto Romani juris per Pontium Epiſcopum noſtro vobis favore conceſſum eſt: In Epiſcopatu Tarvanenſi Monaſterium S. Michaelis de Waſto: In Epiſcopatu Alvarnenſi Eccleſia S. Juliani de Saleto, Eccleſia S. Martini de Mutiniaco, Eccleſia S. Amandi juxta fluvium Arteram, quas tres Eccleſias Durannus Epiſcopus vobis indulſit: Eccleſia S. Mariæ de Cogniaco, Eccleſia S. Martini de Santiniaco, Eccleſia S. Mariæ de Chiniaco, Eccleſia de Luignaco, Eccleſia de Cromeda, Eccleſia Amandini, quas ſex Eccleſias Willelmus vobis conceſſit Epiſcopus: Eccleſia S. Deſiderii, Eccleſia S. Martini, Eccleſia S. Hilarii juxta fluvium Morgiam, quas tres Eccleſias Petrus Arvernenſis Epiſcopus vobis conceſſit: In Epiſcopatu Lugdunenſi Eccleſia de Selvenaco, Eccleſia S. Germani in Brexia, quas duas Eccleſias Hugo Archiepiſcopus dedit vobis: In Epiſcopatu Belicenſi Eccleſia de Pariaco, Eccleſia de Camulliaco, Eccleſia de Primaeello, Eccl. S. Baudelli, Eccl. de Conziaco, Eccl. de Roſellione, Eccleſia de Prumilliaco, Eccl. S. Agathæ de Rumiliaco, Eccl. de Enimunte cum appendiciis ſuis; hæ ſiquidem Eccleſiæ conceſſæ ſunt vobis a Pontio Belicenſi Epiſcopo: Juxta urbem Tharentaſiam Eccleſia S. Martini a Boſone Epiſcopo conceſſa: In Epiſcopatu Genevenſi Eccl. de Bonewaita, Eccleſia de Draliendes, Eccleſia de Aſineriis, Eccleſia S. Joannis de Govellis. Hęc nimirum omnia veſtro Cœnobio, tamquam membra capiti adhærentia, nos in perpetuum ſub jure ac regimine tam tuo quam ſucceſſorum tuorum perſiſtere, præſentis paginæ aſſertione ſancimus, ne ulli omnino hominum liceat hæc veſtræ ſubjectioni ſubtrahere, & Cluniacenſis Monaſterii jure quibuslibet occaſionibus alienare.

Si

Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſanctiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Pœnæ contra violatores Privilegii hujus.*

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

*PP. ſubſcriptio.*












Datum apud Villam S. Hippolyti, per manum Johannis ſanctæ Romanæ Eccleſię Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, VI. Idus Februarii, Judict. XV. Incarn. Dominicę anno MCVII. Pontificatus autem Domni Paſchalis II. anno VIII.

*Dat. die 8. Februarii anno Dñi 1107. Pontif. anno VIII.*

---

## XXXI.

### Conſirmatio Eccleſiarum, & poſſeſſionum Monaſterii Athanacenſis Lugdunen. Diœceſis.

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Gauceranno Athanacenſis Monaſterii Abbati, eiuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

*Ex Autographo Athanac. exidit Sammarth. Gall. Chriſt. T. iii.*

AD hoc in Apoſtolicę Sedis regimen Domino diſponente promoti conſpicimur, ut ipſo pręſtante religionem augere, & eius ſervis tuitionem debeamus impendere. Tuis igitur, dilecte in Domino fili Abbas Gaucéranne, juſtis petitionibus annuentes, beati Martini Athanacenſe Monaſterium, cui Deo auctore pręſides, contra pravorum hominum nequitiam Apoſtolicę Sedis auctoritate munimus. Statuimus enim, ut S. Johannis Eccleſia, quam Guido Gebennenſis Epiſcopus in ſua vobis parochia tradidit, Eccleſia etiam S. Romani de Agenta in parochia Sedunenſi, item Eccleſia de Iſiniacho in Aniacenſi parochia per Ademarum & Pontium Epiſcopos vobis tradita, cum pertinentiis ſuis: cætera etiam quęcumque in præſenti quintadecima Indictione, ſeu conceſſione Pontificum, ſive liberalitate Principum, vel oblatione fidelium, legitime & quiete veſtrum Monaſterium poſſidet, quo videlicet tempore veſtra Eccleſia, diſponente Domino, juſte atque canonice poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli hominum liceat ejuſdem Cœnobii poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, vel injuſte datas ſuis uſibus vindicare, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum ſubſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalva Lugdunenſis Archiepiſcopi canonica reverentia. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſęcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

*Exordium.*

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

*PP. ſubſcriptio.*

Datum apud Belnam in manu Johannis S. Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, II. Id. Febr. Ind. XV. Incarnat. Dominicę anno MCVII. Pontificatus autem Domni Paſchalis II. Papę, VIII.

*Dat. die 10. Februarii anno Domini 1107 Pontif. anno VIII.*

---

## XXXII.

### Monachis Cluniacenſibus adjudicatur Cella Sancti Dionyſii de Nongento adverſus Guillelmum Abbatem ſancti Petri Carnotenſis.

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Hugoni Cluniacenſi Abbati ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

*Ex Bibliotb. Cluniac. Martini Marrier col. 548.*

QUÆ ſemel juſte rationabiliterque deciſa ſunt, propter oblivionis incuriam redivivis ſæpe litibus replicantur. Id circo literis pręſentibus annotamus, qualiter inter veſtri Cœnobii Monachos, & ſancti Petri Carnotenſem Abbatem, Guillelmum, de ſancto Dionyſio de Nongento querela cum ſua ſit replicatione deciſa. Idem enim Carnotenſis Abbas poſt Domni Urbani Papę decretum ſuper eadem cella veſtros fratres, nobis in Tercenſi Concilio pręſidentibus, calumniis impetebat. Ne qua ergo ſcintilla jurgii remaneret, perſpiciendum duximus, quidquid a parte alterutra proferretur. Oſtenſæ igitur ſunt literę quędam a Carnotenſi Abbate, per quas idem locus Carnotenſibus Monachis a Re-

*Series facti.*

*Hujuſmodi controverſia in Tercenſi Concilio cognita.*

trocco

trocco Comite ſub quadam fuerat conditione commiſſus: in quibus oulla temporum annotatio, nullus vel Epiſeopi vel Clericorum continebatur aſſenſus. Ad hæc eaſdem .literas falſas habendas Retroccus Comes, ipſius Joſfridi filius, qui locum illum, unà cum Beatrice uxore ſua, veſtro Cœnobio obtulerat, aſſerebat; quia & unus teſtium, qui ſubſcripti fuerant, ſupradicti Joſfridi frater adhue ſuperſtes, ſe omnino interfuiſſe penitus inficiaretur, & eaſdem literas alio tempore in capitulo Carnotenſi falſatas fuiſſe narrabat, falſationis illius teſtem cum jurejurando in medium proferens. Cæterum Joſfridi Com. oblatio veſtro Cœnobio data, & locum, & tempus, & Epiſcopi, & Metropolitani conſenſum, & Thebaldi Comitis ejuſque filii Stephaoi favorem, de eujus feudo idem locus fuerat, manifeſtius continebat. Conſtitit itaque apud omnes, quia Domni Urbani Papæ ſanctio apoſtolicæ gravitatis pondere nitebatur plena. Quapropter ratione judieii, Carnotenſis Abbatis querela ſopita eſt, & Monaſterio veſtro ſupradictæ cellæ in perpetuum ſtatuta poſſeſſio. Sane huic nobiſcum judieio affueruot venerabiles Epiſeopi, Leodegarus B.turicenſis, Addo Placentinus, Girardus Engoliſmenſis, Ildebertus Cenomanenſis, & noſtræ ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis Landulfus de titulo ſancti Laorentii, qui dicitur in Lueina. Igitur & nos ſanctioni Prædeceſſoris ooſtri noſtræ quoque ſanctionis robur adjicimus: præcipientes & penitus interdicentes, ne quis ulterius ſuper hoc negotio veſtrum Cluniacenſe Cœnobium inquietare præſumat. Qui vero præſumpſerit, canonicæ diſtrictionis aoimadverſione mulctetur.

Et Cella de Nougèto Cluniacenſib. adjudicata.

Quæ omnia confirmantur a Paſch. PP. Perpetuumque ſilentium ſuper hoc utrique parti imponitur.

PP. ſubſcriptio.

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccleſiæ Epiſc.




Datum Silviniaci per manum Johannis ſanctæ Romanæ Ecelefiæ Diaconi, VIII. Kal. Junii, Indict. XV. Incarnationis Dominicæ arno MCVII. Pontificatus autem Domni Paſchalis II. Papæ, VIII.

Dat. die 25. Maji ann. Dñi 1107. Pontif. Paſchalis anno VIII.

XXXIII.

Confirmatio Bullæ Nicolai PP. Secundi, qua Corbiniaceuſi Cęnobio exemptio a ſubjectione Flaviniacenſis conceditur.

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Hugoni Abbati, & fratribus Corbiniacenſis Monaſterii, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Sammarth. Gall. Chriſt. tom. iii. inter Inſtr. Eccleſ. Eduen. num. xlix.

OFficii oos hortatur auctoritas pro Eccleſiarum ſtatu ſolicitos eſſe, & quæ recte ſtatuta ſunt, ſtabilire: idcireo dilectionis veſtræ petitionem clementer admiſimus, ut Cęnobium veſtrum a Flaviniacenſium Monachorum incurſibus liberum redderemus. Vidimus ſiquidem venerabilium fratrum Hugonis & Amati Epiſcoporum definitionem, qui tunc temporis Apoſtolicæ Sedis Legatione in Galliarum partibus fungebantur, quam ſuper hoc negotio in Exolduneuſi Concilio peregerunt. Auditis eoim utriuſque partis allegationibus, viſis etiam literis & monimentis, quæ utrinque proferebantur in medium, ex Concilii ſententia ſtatuerunt, ut Flaviniacenſis Monachi, qui veſtrum Monaſterium in eella redigere conabantur, omnino deinceps ab hac infeſtatione deſiſterent. Abbatis etiam Flaviniacenſis in manus ſuas refutatione ſuſecpta, definitionem ipſam ſubſcriptione ſua, & multorum, qui aſſuerant, Epiſcoporum nominibus munierunt. Et nos ergo, ſicut & prædeceſſorem noſtrum ſanctæ memoriæ Nicolaum Papam ſtatuiſſe literarum indicia manifeſtant, præſentis decreti aſſertione hanc Flaviniaceuſium Monachorum querelam prorſus a veſtro Cœnobio removemus, & ſopitam in perpetuum ceſſare præcipimus. Porro ſi Auguſtodunenſis Epiſcopus, ad cujus ordinationem pro parochiali jure locus veſter pertinet, aliqua vobis gravamina inferre perſtiterit, ad Sedem Apoſtolicam recurrendi liberam vobis concedimus facultatem. Si quis autem pertinaciter adverſus iſta venire præſumpſerit apoſtolicæ indignationis ultione plectatur. Vos igitur, filii in Chriſto dilecti, Dei ſemper timorem & amorem in veſtris cordibus habere ſatagite, ut quanto a ſęcularibus tumultibus liberiores eſtis, tanto amplius placere Deo totius mentis & animæ virtutibus anheletis.

Exordium.

Exemptio hujuſmodi antea cognita a Legatis Apoſtolicis in Gallia.

Et Abbatis Flaviniacen. ſubſcriptione firmata;

Antea e Nicolao II.

Poſtea a Paſchale confirmatur.

Appoſita divinæ ultionis pœna in violatores.

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

PP. ſubſcriptio.

Datum apud Lupertiacum per manum Johannis S. R. E. Diac. Cardinalis & Bibliothecarii, II. Kal. Junii, Indictione XV. Incarnat. Dom. anno MCVII. Pontificatus autem Dom. Paſchalis Secundi Papæ, VIII.

Dat. die 31. Maji ann. Dñi 1107. Pontif. anno VIII.

## XXXIV.

Abbatia Menatenſis, & Monaſterium ſancti Wlmeri Abbatibus Cluniacenſibus ſubjiciuntur in perpetuum.

*Ex Biblioth. Martini Marrier col. 540.*

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Hugoni Cluniacenſi Abbati ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

Deſiderium, quod ad religioſum propoſitum, & animarum ſalutem pertinere monſtratur, ſine aliqua eſt, auctore Deo, dilatione complendum. Venerabilis ſiquidem frater noſter Johannes Morinorum Epiſcopus, petente Euſtachio Bononienſi Comite, ſancti Wlmari Abbatiam ſolicitudini tuæ, chariſſime frater Hugo, corrigendam commiſit. Et nos ergo juxta ejus deſiderium ac deliberationem, præſentis decreti aſſertione ſancimus, ut idem beati Wlmari Monaſterium ſemper in tua tuorumque ſucceſſorum ordinatione permaneat. Nec alius ille Abbas ſubſtituatur, niſi qui in veſtra fuerit deliberatione proviſus. Idem etiam de Menatenſi Monaſterio conſtituimus, quod jamdiu in veſtra ordinatione permanſit. Præterea, quoniam omnipotens Deus & ante noſtra tempora & in diebus noſtris præcipuam religionis monaſticæ diſciplinam in veſtro dignatus eſt Monaſterio conſervare, hanc vobis prærogativam concedimus, ut quiſquis ad vos alieni Monaſterii Monachus pro vitæ melioratione tranſierit, licenter recipiatur, remotis Prioris loci querimoniis, ut, largiente Domino, ſalutis, quam quærere videtur, apud vos potiatur effectum. Si quis vero temerario auſu his ſalutiferis conſtitutionibus obviam ire præſumpſerit, apoſtolicæ indignationis ultione plectatur, & communionis eccleſiaſticæ periculum patiatur.

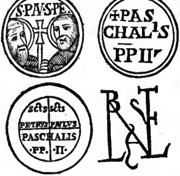
In Monaſterio S. Wlmari præficiendi Abbatem per Abbatem Cluniacenſem. Sicuti & Menatenſi Abbatiæ.

Cuivis Monacho liceat ad Cluniacenſe Cœnobium tranſire.

Solitæ clauſulæ.

PP. ſubſcriptio.

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccleſię Epiſcopus ſubſcripſi.




Dat. die 4. Auguſti anno Domini 1107. Pontif. anno VIII.

Datum apud Aquabellam per manum Johannis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, II. Non. Auguſt. Indictione XV. Incarn. Dom. ann. MCVII. Pontificatus autem Domni Paſchalis PP. Secundi, VIII.

## XXXV.

Decretum libertatis & exemptionis pro Monaſterio S. Benedicti ad Padum.

*Vide ſuperius num. XXI.*

*Banchinus loc. cit.*

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Alberico Abbati Monaſterii S. Benedicti, quod juxta Padum ſitum eſt, ejuſque fratribus, in perpetuum.

Exordium.

Eccleſiæ filios per Prophetam Spiritus Sanctus admonet dicens: Vacate, & videte, quoniam ego ſum Deus. Debemus igitur nos, quibus Eccleſiæ cura commiſſa eſt, filiorum noſtrorum quieti attentius providere, ut divinæ viſioni vigilantius vacare prævaleant. Quapropter, chariſſimi in Domino filii, hoc vobis Apoſtolicæ promiſſionis munimine impendimus, ut nulli Epiſcopo, vel Archiepiſcopo facultas ſit, ſine certa Romani Pontificis licentia Cœnobium veſtrum aut cellas veſtras, & converſantes illic Fratres, Monachos, ſive Clericos excommunicare, vel interdicere. Nec Epiſcopis vel Epiſcoporum miniſtris liceat clauſtri veſtri vel cellarum Fratres inquietare pro eleemoſynis, quas de ſuo jure quiſque pro vivorum ſeu defunctorum ſalute obtulerit; ſed eas in uſus congruos diſpenſandas præter eorum calumnias recipere, niſi forte excommunicati ſint, licentiam habeatis. Porro Eccleſiarum, ſive Altarium conſecrationes, & eccleſiaſticorum Ordinum promotiones, Congregationis veſtræ Fratres, Monachi ſive Clerici, ab Epiſcopis, in quorum Diœceſibus ſunt, reverenter accipiant, ſi quidem gratis, ac ſine ullius conditionis exactione voluerint exhibere: alioquin, a catholico, quem maluerint, Epiſcopo conſecrationum ipſarum ſacramenta ſuſcipiant. Si quis autem decreti præſentis conſcius contra id temere tentaverit, honoris & officii ſui jacturam ſubeat, niſi præſumptionem ſuam digna ſatisfactione correxerit.

Nulli Archiepiſcoporum vel Epiſcop. liberum ſit abſque licentia R. Pont. Monachos aut Clericos Monaſt. hujus excommunicare;

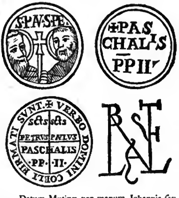
Aut quidquam eleemoſinarum ſibi arrogare;

Vel demum pro conferendis ſacris ordinibus quidquam petere.

Solitæ clauſula.

PP. ſubſcriptio.

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccl. Epiſ. ſſ.




Datum Mutinæ per manum Johannis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis ac Biblio-

bliothecarii Kal. Septem. Ind. XV. Incarn. Dom. Anno MCVII. Pontificatus autem Domni Paſchalis II. Papæ IX..

*Dat. die 1. Septembr. anno Domini 1107. Pontif. anno IX.*

Ego Riſus Presbyter tituli Damaſi ſs.

Ego Landulphus Presbyter Cardinalis tituli Lucinæ ſs.

Ego Dunzo Presbyter Cardinalis tituli B. Martini & S. Silveſtri ſs.

Ego Bernardus Romanæ Eccleſiæ Diaconus ſs.

---

### XXXVI.

Narbonenſis Eccleſiæ poſſeſſiones & jura confirmantur.

*Ex Ms. Collegii Pariſienſis Soc. Jeſu edidit Nicolaus Coletus Concil. T. xii. loc. cit.*

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Ricardo. primæ Sedis Narbonenſis Antiſtiti ejuſque ſucceſſoribus canonice ſubſtituendis, in perpetuum.

*Exordium. Corinth. 1. 13. Theſſal. 1. 3. Theſſal. 1. 8.*

CAritatis eſt donum proprium providere profectibus aliorum: Caritas enim non quærit, quæ ſua ſunt. Unde & Apoſtolus: Nunc autem vivimus, ſi vos ſtatis in Domino. Et iterum: Quæ eſt enim ſpes noſtra, aut gaudium, aut corona gloriæ? Nonne vos ante Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum? Hoc igitur caritatis debito provocamur, & Apoſtolicæ Sedis auctoritate compellimur, honorem debitum fratribus exhibere, & ſanctæ Romanæ Eccleſiæ dignitatem pro ſuo cuique modo cæteris Eccleſiis impertiri. Idcirco, venerabilis frater Ricarde Narbonenſis Archiepiſcope, præſentis decreti pagina tibi tuiſque ſucceſſoribus, quidquid parochiarum ad primæ Sedis Narbonenſis Eccleſiam antiquo jure noſcitur pertinere, confirmamus.

*Parochiæ Narbon. Archiepiſc. ſubjectæ.*

Porro infra parochias ipſas jure proprietario tam tibi quam tuis ſucceſſoribus poſſidenda, regenda, & diſponenda ſancimus, Eccleſiam ſancti Pauli cum omnibus pertinentiis ſuis, oppidum Caput-ſtagni, Salas Acuſcadas, Argens, fontem Jocoſum, Auriag, villam Rubeam, Segionum, & cætera prædia, cellas, ſeu poſſeſſiones, quæ vel a Regibus vel ab aliis fidelibus viris Eccleſię ſanctorum Martyrum Juſti & Paſtoris oblata ſunt, tam in Narbonenſi Comitatu, quam in Biterrenſi, & Redenſi, Suſtantionenſi, & Nemauſenſi; infra vero urbem Narbonenſem medietatem ipſius Comitatus, medietatem telonei, portatici, raſicæ, ſalinarum, & cæterorum redditunm, qui a civitatis Comite tam de marinis quam de terrenis inſtitoribus exiguntur;

*Item & bona ad eam pertinentia.*

In Monaſteriis vero, ſeu cæteris per Narbonenſem Eccleſiam Eccleſiis, ſalva Sedis Apoſtolicæ auctoritate, canonicum vobis jus obtinere concedimus.

*Quæ eidem confirmantur cum juribus omnibus &c.*

Sane ad veſtram Metropolim pertinentes Epiſcopales Cathedras videlicet Biterris, Carcaſſonæ, Toloſæ, Elnæ, Aghates, Lutevæ, Magalonæ, Nemanſi, Uzeticæ, tibi tuiſque ſucceſſoribus in perpetuum ſubjectas, obedientiam debitam ſervare cenſemus.

*Eccleſiæ eidem Suffraganeæ.*

Primatum etiam vobis ſuper ſecundam Narbonenſem, ideſt Aquenſis metropolis, ſicut a noſtris prædeceſſoribus ſtatutum eſt, confirmamus; & quidquid ex antiquo jure ſæpe dictæ Eccleſiæ Narbonenſi competit, ratum perpetuo & inconvulſum manere decernimus.

*Aquenſis Epiſcopus ſub juriſdictione Primatus Narbonenſis.*

Statuimus ergo ut nulli hominum liceat eamdem Eccleſiam temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum ſuſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem Eccleſiæ juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Solitæ clauſulæ.*

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

*PP.^s ſubſcriptio.*

Datum apud Privatum, per manum Johannis S. R. E. Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, tertio Idus Julii in anno Dominicæ Incarnationis MCVIII. Pontificatus autem Domni Paſchalis II. Papæ, IX.

*Dat. die 13. Julii ann. Dñi 1108. Pontif. Paſchalis anno IX.*

---

### XXXVII.

Confirmatio bonorum Monaſterii S. Mariæ Florentin. Diœceſis, quod Florentinis Epiſcopis in ſpiritualibus ſubjicitur.

*Ex Tabulario Monaſterii hujus edidit Ughell. Ital. Sac. T. iii.*

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Johanni Abbati Florentini Monaſterii, quod ſanctæ Mariæ dicitur, ejuſque ſucceſſoribus regulariter promovendis, in perpetuum.

PIÆ poſtulatio voluntatis effectu &c. *prout in ceteris privilegiis.*

Videlicet caſtrum Viclum cum curte & Eccleſiis & omnibus pertinentiis, caſtrum de Signa, & tertiam partem caſtri de Grumulo cum Eccleſiis & pertinentiis earum, curtem de Greve cum Eccleſia S. Martini cæteriſque poſſeſſionibus ſuis, Eccleſiam S. Bartholomæi cum curte & terra Benzonis & Azæ Uxoris ejus de Radda: inſuper & terras ejuſdem de Petitio, ſeu in quibuſcumque locis cum omnibus pertinentiis ſuis, caſtrum Radda cum curte & Eccleſiis & omnibus pertin., Caſtri de Tigniano tertiam partem cum Eccleſiis & pertinentiis, Eccleſiæ S. Nicolai in campo Clarentis cum curte proprietatibus & adjacentiis, caſtrum de Collemontis cum curte & omnibus pertinentiis, curtem Caverini cum omnibus ſuis poſſeſſionibus, caſtrum Bibianum cum Eccleſiis & omnibus ad eas pertinentibus, Eccleſiam S. Martini in loco Confluenti cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Martini, quæ eſt infra Civitatem juxta prælibatum Monaſterium cum caſis terris & omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Martini in Menſula cum omnibus pertinentiis ſuis, curtem Montis-domini cum omnibus ad eam pertinentibus, curtem de Mandria cum pertinentiis ſuis, Terram Johannis filii Theudi cum caſis & reliquis

*Bona, quæ Monaſterio confirmantur.*

liquis poſſeſſionibus, ſicut Maria & Donatus filius Monaſterio contulerunt, caſas & terras Johannis filii Bogæ, Eccleſiam S. Proculi cum terris & domibus circa ſe, terram quoque in Podio Rivi-frigidi, & quidquid Bonifacius, Benedicti Abbatis frater, eidem Monaſterio contulerunt, caſas & terras Johannis filii Bogæ, qui Eccleſiæ S. Proculi obtulit. Præterea quæcumque hodie Pontificum conceſſione, Principum liberalitate, vel oblatione fidelium, vel aliis juſtis modis idem Cœnobium poſſidet, ſive in futurum juſte ac canonice poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. Laborum quoque veſtrorum decimas, præter quorumlibet contradictionem, tam vobis quam ſucceſſoribus veſtris, in monaſtica religione permanentibus, habendas concedimus. Conſecrationes Altarium ſive Baſilicarum, ordinationes Monachorum, ſeu Clericorum Monaſterio pertinentium, a Florentino accipietis Epiſcopo, ſiquidem gratiam Apoſtolicæ Sedis habuerit, & ſi ea gratis & ſine pravitatis moleſtia voluerit exhibere; Alioquin liceat vobis catholicum, quem malueritis, adire Antiſtitem, & ab eo conſecrationum ſacramenta ſuſcipere, qui Apoſtolicæ Sedis fultus auctoritate, quæ poſtulatis, indulgeat. Porro Epiſcoporum, ſeu epiſcopalium miniſtrorum actiones omnes ab Eccleſiis ſive clericis ejuſdem Monaſterii removemus; ſepulturam quoque ejuſdem loci omnino liberam eſſe decernimus, ut eorum, qui illic ſepeliri deſideraverint, devotioni & extremæ voluntati, niſi forte excommunicati ſint, nullus obſiſtat. Si qua ergo eccleſiaſtica ſæculariſque perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, temere contra eam venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui careat dignitate, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei ac Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco jura ſervantibus, ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonę actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

Confirmantur quoque privilegia omnia tum Regalia tum Pontificalia.

Cum omnimoda tamen ſubjectione ab Epiſcopo Florentino.

Immunitas in iis, quę Monaſterio propria ſunt.

Excommunicantur Conſtitutionis hujus violatores.

Paſchalis PP. ſubſcriptio.

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

Datum Florentiæ per manum Johannis S. R. E. Diac. Card. atque Biblioth. an. Dominicæ Incarnationis MCVIII., VIII. Kal. Octob. Indictione prima, Pontificatus vero D. Paſchalis II. Papæ anno X.

Dat. die 14. Septemb. anno Domini 1108. Pontif. anno x.

## XXXVIII.

Canonizatio S. Petri Epiſcopi Civitatis Anagninæ in provincia Campanię, ejuſque adſcriptio in numerum SS. Confeſſ.

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabilibus fratribus, Epiſcopis Anagnino, & aliis per Campaniam conſtitutis, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

DOminum excelſum habentes præ oculis, qui in Sanctis ſuis laudatur & benedicitur, & conſiderantes propterea ſtrenuæ, probatæque vitæ merita, quibus vir ſanctus Petrus, quondam Anagninus Epiſcopus, de Regula Monachorum aſſumptus, in paſtorali officio pure, ſimpliciter, ſolerti vigilantia & exemplo, Deo deſervivit: Admirantes etiam miraculorum inſignia, quibus Sanctum ſuum ante & poſt obitum divina Gratia decoravit, prout per Brunonem Signenſem Epiſcopum fideliter adnotatur, & uſque ad noſtra tempora decorare non deſinit: auctoritate præſentium vobis licere volumus & mandamus, quatenus III. Nonas Auguſti diem natalis ejuſdem Confeſſoris & Præſulis, numerandi Sanctorum catalogo, congrue celebrem recolatis, quatenus in præſenti gratiam, & in futurum, opitulante divina clementia, piis ejus interceſſionibus mereamur gloriam ſempiternam.

Petrus miraculis clarus SS. Confeſſorum numero adſcribitur.

Dat. Signiæ ſecundo Nonas Junii, Pontificatus noſtri anno X.

Dat. die 4. Junii ann. Dñi 1109. Pontif. anno x.

## XXXIX.

Aliud Privilegium, quo alia bona Cluniacenſi Monaſterio confirmantur.

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Pontio Monaſterii Cluniacenſis Abbati, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Ex Chart. Cluniac. edidit Martinus Marrier Biblioth. Cluniac. col. 569.

ET Religio Cluniacenſis Cœnobii, cui Deo auctore præſides, & prædeceſſoris tui ſanctæ memorię Hugonis Abbatis, dulciſſima reverendaque dilectio, cogunt nos, fili in Chriſto chariſſime Ponti Abbas, tuis petitionibus indulgere. Ea propter Abbatias, vel Prioratus, qui ſub prænotati Abbatis Hugonis diſpoſitione manſerunt, ſub tua quoque vel ſucceſſorum tuorum diſpoſitione permanere decernimus. Ideſt, Moitiacum, Figiacum, Abbatiam S. Martialis Lemovicenſis, Angiriacum, novum Monaſterium Pictavenſe, Abbatiam S. Egidii, Abbatiam Mauziaci, Abbatiam Verxeliaci, Abbatiam S. Germani Antiſſiodorentis, Abbatiam S. Bertini, Abbatiam S. Wolmerii, Abbatiam Unicurti, Abbatiam S. Benedicti ſuper Padum, Prioratum Nantoaci, Gigniaci, ſancti Marcelli Cabilonenſis, Criſpeiaci, Verciaci, Paredum, Carum locum, S. Marcelli de Salzic, ſancti Salvatoris Hirveru., ſancti Stephani ibidem, Nazaram Scarionis, ſanctum Iſidorum, ſanctum Saturninum, Salſinanias, Silviniacum, S. Mariam de Charitate, Luperciacum, S. Reverianum, S. Martinum de campis,

Exordium.

Enumeratio bonorum, quę confirmantur.

pis, Longum pontem, Conſiacum, Nogentum, Leontium, Gagias, Trualdium, Cariagobium, Rozanum, S. Pancratium de Lanis, montem Acutum, in Anglia, Etifrodinm, S. Albanum de Ranſilegia, Romanum Monaſterium, Paterniacum, S. Victorem in Geneva, voltam S. Florum, Alariacum, Morracum, S. Licerium, S. Orientiom, Setmontem, Carenniacum, S. Fidem de Morlaois, S. Eotropium, S. Mariam de Caſtello, S. Majolum de Papia, S. Gabrielem de Cremona, S. Paulum de Pergamo, S. Jacobum de Pontivo, Bertemala, Rodobium, Caſtellet, S. Gregorium de Placentia, Abevillam, Atcerens, Alavart, Domna, Vazilia, Cabiol, Magobrium, Fodrovillam, cellam in Almania, Roqueſpertum Villaris, S. Mariam de valle, Marciniacum, Ambertam, Rivis, Chaberors, S. Naxarium, Borbonenſem, Boorzium, Eſalas ſaltum: In locis autem, quæ ſine proprio Abbate diebus domni ac venerabilis Hugonis Abbatis fuiſſe videntur, nunquam aliquis Abbatem ordinare præſumat. Illud etiam libertatis Cluniacenſi Cœnobio firmum haberi ſancimus, ut veſtri Monaſterii Monachi, qui ad ſacros ſunt ordines promovendi, a quibus malueritis catholicis Epiſcopis promoveantur. Chriſma vero, ſi opportunitas exegerit, in veſtro faciatis Monaſterio conſecrari, vel a quibus volueritis Epiſcopis accipietis. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtrę conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Qui vero divini timoris intuitu cuſtos & obſervator extiterit, ſit ſuper eum pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatinus & hic fructum bonæ actionis percipiat, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniat. Amen.

Monachi Cluniac. a quo maluerint Epiſcopo ſacros Ordines,

Sacratumque Chriſma, accipiendi habeant libertatem.

Decretum immunitatis ab omni perturbatione, aut vi &c.

Sub ſolitis pœnis.

PP. ſubſcriptio.

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.












Datum apud Caſtellium per manum Johannis S. R. E. Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, XVII. Kal. Novem. Indict. II. Incarnat. Dominicæ anno MCIX. Pontificatus autem Domni Paſchalis ſecundi XI.

Dat. die 16. Octobris anno Domini 1109. Pontif. anno XI.

---

## X L.

### Deſcriptio limitum S. Soranæ Eccleſiæ, cujus bona omnia confirmantur.

Ex Archiv. Eccleſ. hujus edidit Nic. Coletus in nova edit. Ital. Sac. T. I.

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Goffrido Sorano Epiſcopo ejuſque ſucceſſoribus ... Populum ...

Sicut injuſta petentibus nullus eſt tribuendus effectus ... petitioni tuæ, frater in Chriſto chariſſime, præſentibus annuentes, ad perpetuam S. Soranæ Eccleſiæ pacem ac ſtabilitatem præſentis decreti auctoritate ſancimus, ut univerſi Parochiæ fines, qui a Parochianis ante cum juribus ſuis uſque hodie poſſeſſi ſunt, ita omnino integre tam tibi quam tuis ſucceſſoribus in perpetuum conſerventur, qui videlicet fines verſus Fundum & criptam latronis, inde in terminum Cetininam, inde intro, & inde ... Soranam, inde in Sangrum inde in vallem Regiam, inde in Alſedenam, inde in Veſtiam, inde in ſaviram Aniſtri, inde in Petram Rectam, in Coaciam, inde in Sulfuratum, in Pontem fractum, inde in Montem Cornetum, inde in campum Rontium. .. inde in Petram malam, inde in terram de Piro, inde reditum ad præſcriptum collem .. intra quos fines in oppidis omnibus, & villis, & monaſteriis, & eccleſiis tibi tuiſque ſucceſſoribus...quieta ſemper & integra permanere decernimus ... caſtellum Inſulæ cum omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Laurentii ... & Eccleſiam S. Pauli in Campo, in Arpino plebem S. Mariæ, & plebem S. Archangeli in Caſtello .. Eccleſiam S. Mariæ, in Sora plebem S. Reſtitutæ, Eccleſiam S. Laurentii, Eccleſiam S. Luciæ, Eccleſiam S. Viti in Carpello, Eccleſiam S. Petri ... duo molendina in flumine Liridi, & unum in Carucllo, in valle Sorana Eccleſiam S. Petri & S. Donati.. plebem S. Mariæ, Eccleſiam S. Savini, Eccleſiam S. Mariæ de campo, S. Urbani, Eccleſiam S. Mariæ de Piceniſti in Atino, Eccleſiam S. Mariæ, S. Petri, S. Silveſtri, S. Mauri, S. Angeli de ... tria molendina in flumine Melſi cum ſuis pertinentiis: Item extra Atinum Eccleſiam S. Marciani. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat eamdem Eccleſiam temere vexare, perturbare, & poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum ſubſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si quis vero in craſtinum Archiepiſcopus, aut Epiſcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, Vicecomes, Judex, aut eccleſiaſtica quælibet ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacra-

Deſcribuntur Diœceſis limites.

Confirmatique bona, quæ hic enumerantur,

Eadem perpetua immunitate frui decernitur.

Sub ſolitis Pœnis.

ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini noſtri Jeſu Chriſti alienam eſſe, atque in extremo examine diſtrictæ ſubjaceat ultioni. Cunctis autem eidem Eccleſiæ jura ſervantibus ſit pax D. N. J. C., quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant.

*PP. ſubſcriptio.*

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccl. Epiſ.

*Dat. die 9. Februarii anno Domini 1110 Pontif. anno XI.*

Data Laterani per manum Johannis S. Rom. Eccl. Diac. Card. ac Bibliothecarii, V. Idus Febru. Ind. III Incar. Dom. anno MCX. Pont. autem D. Paſchalis II. PP. anno XI.

## XLI.

Confirmatio Donationis, ab Adalaſia Siciliæ Comitiſſa factæ Eccleſiæ Squillaceenſi, & privilegiorum eidem ab Urbano II. PP. conceſſorum.

*Edidit Ughel. Ital. Sac. T. ix.*

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Petro Squillaceenſi Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonice promovendis, in perpetuum.

APoſtolicæ Sedis nos compellit auctoritas pro Eccleſiarum ſtatu ſolicitos eſſe, prava corrigentes, & quæ recta ſunt, ſtabilire. Conſtat ſiquidem Squillacenam, cui auctore Domino Paſtor es per nos inſtitutus, Eccleſiam prioribus longe temporibus ſpecialiter ſub Apoſtolicæ Sedis jure manſiſſe, ſicut verum indagantibus per authentica beati Gregorii ſcripta monſtratur. Quia ergo Deo auctore per ſtrenuiſſimorum fratrum Roberti, quondam nobilis memoriæ Ducis, & Rogerii Comitis labores atque victorias tam ex illa quàm ex cæteris Calabrorum Eccleſiis Græcorum tyrannica ceſſavit invaſio; Nos, prædeceſſoris noſtri Urbani Papæ II. veſtigiis inſiſtentes, Squillaceenſem Eccleſiam ſub ſpeciali jure ſanctę Sedis Apoſtolicæ confoventes, ſtatuimus, & temporibus perpetuis obſervandum cenſemus, ut ſicut tu, ita & tui deinceps ſucceſſores per manum ſemper Romanorum Pontificum conſecrentur. Ad hæc adjicimus infra fluvium ambitus, ſicut ex ſuperioribus montibus torrentes in Crocleam, & Alarum fluvios, & iidem fluvii in Adriaticum Mare defluunt, ea, quæ in conſpectu fratrum noſtrorum Epiſcoporum Siciliæ omnium, & Calabriæ quorumdam, coram prædicto Rogerio Comite, & a veteranis, & multorum temporum teſtibus ad Squillaceenſem Eccleſiam ex antiquo pertinuiſſe juxta præceptum ejuſdem prædeceſſoris noſtri Urbani II. probata ſunt: ea nihilominus, quæ Squillacenſis Eccleſię beatus legitur Gregorius contuliſſe, firma ſemper & integra in tua tuorumque ſucceſſorum, & ipſius Eccleſiæ poſſeſſione permaneant. Porro colonos ſeu prædia de Palæopoli ſive Rocella, quę Adelaſias Comitiſſa cum filio Rogerio pro redemptione animæ ſupradicti Comitis Rogerii Squillacen. Eccleſiæ tradidit, nos eidem Eccleſiæ cum Oratorio ſanctæ Mariæ, quod illic ſitum eſt, jure proprietario confirmamus. Præterea quicquid in futurum liberalitate Principum, vel oblatione fidelium juſte atque canonice poterit adipiſci, illibatum ipſi perpetua ſtabilitate ſervetur. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat eamdem Eccleſiam temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel oblatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnino integra conſerventur eorum, pro quorum ſubſtentatione, & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si qua ſane eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi ſatisfactione integra non emendaverit, honoris ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena ſit, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem Eccleſiæ jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant Amen. Amen.

*Squillacenſis Eccleſia ſub ſpeciali Sedis Apoſtol. jure:*

*Bona, ad eam pertinentia illi confirmantur.*

*Et ea, quæ ab Adelaſia Comitiſſa donata ſunt:*

*Decretum omnimodæ libertatis, & immunitatis;*

*Sub pœna excommunicationis.*

*Dat. die 5. Aprilis anno Domini 1110. Pontific. anno XI.*

Datum Later. per manum Johannis S. R. E. Diac. Card. ac Bibliothecarii, Nonis Aprilis Ind. III. Incarnat. Dom. anno milleſimo centeſimo decimo, Pontificatus autem Dom. Paſchalis II. Papæ anno XI.

## XLII.

Monaſterium ſancti Maxentii in tutelam ſanctæ Sedis Apoſtolicæ recipitur.

*Ex Chartario Monaſterii hujus edidit Jo. Beſlius in Probat. ad Hiſtoriam Comitum Pictaviensium.*

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Chriſto domno Goſfrido Abbati venerabilis Monaſterii ſancti Maxentii adjutoris, ejuſque ſucceſſoribus regulariter promovendis, in perpetuum.

*Exordium.*

** adde vires.*

PIÆ poſtulatio voluntatis effectu debet proſequenti compleri: quatinus & devotionis ſinceritas laudabiliter eniteſcat, & utilitas poſtulata * indubitanter aſſumat. Quia igitur dilectio tua, ad Sedis Apoſtolicæ portum confugiens, ejus tuitionem devotione debita requiſivit; nos ſupplicationi tuæ clementer annuimus, & beati Maxentii Monaſterium, cui auctore Deo præſides, & tam ei adjacentem villam, quàm cætera omnia ad ipſum pertinentia, ſub tutelam Apoſtolicæ Sedis recipimus. Per præſentis igitur privilegii paginam apoſtolica auctoritate ſtatuimus, ut quæcumque prædia, quaſcumque poſſeſſiones in præſenti tertia Indictione idem Monaſterium legitime poſſidet, ſive in futurum conceſſione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium juſte atque canonice poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant: in quibus hæc viſa ſunt propriis vocabulis annotanda Monaſterium S. Saturnini, Eccleſia S. Leodegarii, Eccleſia ſancti Martini, Eccleſia S. Gaudentii de Nontolio, Eccleſia S. Bartholomæi de Ozai cum appenditiis ſuis, Eccleſia S. Maxentii Sirolio, Eccleſia S. Petri de Sajura, Eccleſia S. Mariæ de Capella Baſtone, Eccleſia S. Martini de Verrea, Eccleſia S. Maxentii de Vertuis, cum pertinentiis ſuis, Eccleſia S. Martiniaci, Eccleſia S. Petri de Metulo, Eccleſia S. Martini de Fonte d' Eſlois cum ter-

*Monaſterium ſub S. Sedis protectione recipitur,*

*Eique bona omnia confirmantur.*

*Prout hic enumerantur.*

ris, & vineis, pratis, & marſicis, & omnibus ad ipſam pertinentibus, Eccleſia ſancti Johannis Baptiſtæ de Priſco, Eccleſia ſancti Georgii de Oric, Eccleſia ſancti Viti & Modeſti & Creſcentiæ de Duanmur cum omnibus ſuis pertinentiis, Eccleſia ſancti Martini de Franel, Eccleſia ſancti Petri de Marevento cum pertinentiis ſuis, Eccleſia ſanctæ Radegundis, Eccleſ. S. Martini de Fontanello, Eccleſ. S. Laurentii juxta Marciacum, Eccleſia S. Johannis Euangeliſtę, Eccleſia ſancti Maxentii de Orace, Eccleſia S. Mariæ Magdalenæ de Praalle, Eccleſia ſanctæ Mariæ de Soldano, Eccleſia ſancti Germani de Igernoi, Eccleſia S. Maxentii de Volgiace cum pertinentiis ſuis, Eccleſia ſancti Simphoriani de Rubutio, Eccleſia ſanctæ Marię de Sobviniaco, Eccleſ. ſancti Martini de Lorneg, Eccleſia S. Stephani de Cuguleto, Eccleſia S. Maxentii de Urtrac cum appenditiis ſuis, Eccleſia ſancti Juliani Salvatoris de monte Bove, Eccleſia S. Remigii de Floregnac, Eccleſia S. Viviani de Uroae, Eccleſia de Voreziaco, Eccleſia ſancti Amandi de Vitrinis, Eccleſia S. Petri de Berlo, Eccleſia de Nainee, Eccleſia de Clave, Eccleſia de Rubrio, Eccleſia de Cancio, Eccleſia de Cantacorvo, Eccleſia de Coſterias, Eccleſia de Fonte Petri, Eccleſia ſanctorum Philippi & Jacobi de Talant, Eccleſiarum Leodegarii apud Piſſorum terra de monte Tamiſſerio, terra apud Milibellum, caſtrum terræ elemoſinæ de Rivo-dano. terra de Urtitio, terra de Vendolenia, terra de Trennitio, terra de Aifrio cum appenditiis ſuis. Eccleſia ſanctæ Mariæ de Maceriis, Eccleſia de Termonto, Eccleſia de Capello cum appenditiis ſuis, Eccleſia ſancti Gaudentii de Forras, Salinæ de Ultru, Salinæ de Engulins, Salinæ de Aitre, Salinæ apud Eſnendam, Eccleſia Bracidunenſis cum ſuis pertinentiis, Eccleſia de Partyneis cum ſuis pertinentiis, ſilva, quæ vocatur Grosbois. Eccleſia S. Maxentii cum terra, quæ dicitur Pompro, Eccleſia S. Germerii cum toto territorio, quæ ejus nomine nuncupatur, terra, quæ dicitur Regaldioni, terra, quæ dicitur Agient: de quibus nimirum terris Pictavenſium ſol. V. quotannis Lateranenſi Palatio perſolvetis. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat idem Monaſterium temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum ſubſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Sed neque interdictione vel excommunicatione ipſum Monaſterium addicatur, niſi forte proditoribus, cubi .... quas vel Abbas, vel Monachi emendare contempſerint: nec ipſi tamen excommunicatos aut interdictos ad officium divinum ſuſcipiant: nec in communi parochiæ interdicto ſigna pulſentur. Obeunte tamen te ejus loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres eorum conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, vel de ſuo vel de alieno, ſi oportuerit, collegio, ſecundum Dei timorem & beati Benedicti regulam elegerint. Si quis igitur in craſtinum Archiepiſcopus, aut Epiſcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, Vicecomes, Index, ant eccleſiaſtica quælibet ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat.

Cenſus annuus Sedi Apoſtolicæ perſolvendus.

Decretum immunitatis ab omni moleſtia, vi &c.

Et ab omni interdictione.

Monachi tamen excommunicatos non recipiant.

Sed defuncto Abbate ſucceſſor ei communi conſenſu de eorum gremio eligatur.

Cenſuræ contra violatores Privilegii hujus.

Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatinus hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Scriptum per manum Rayneriī Scriniarii Regionarii ſacri Palatii.

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

Paſchalis PP. ſubſcriptio.

Datum Romæ in porticu beati Petri per manum Johannis S. R. E. Diaconi Cardin. ac Bibliothecarii, V. Kal. Maii, Incarn. Domin. MCX. Pontificatus autem Dom. Paſchalis II. Papæ anno XI.

Dat. die 27. Aprilis anno Domini 1110. Pontif. anno XI.

---

## XLIII.

Monaſterium S. Benedicti Cuperſanen. ſub tutela Sedis Apoſtolicæ recipitur, eique bona omnia confirmantur.

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Vincentio Abbati venerabilis Monaſterii S. Benedicti, quod in civitate Cuperſani ſitum eſt, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſucceſſuris, in perpetuum.

Ex Authographo in Archiv. edid. Ughell. Ital. Sac. To. vii.

Exordium.

PIÆ poſtulatio voluntatis affectu debet proſequenti adimpleri, quatenus & devotionis ſinceritas laudabiliter eniteſcat, & utilitas poſtulata indubitanter vires aſſumat. Quia dilectio tua ad Sedis Apoſtolicæ portum confugiens ejus tuitionem devotione debita requiſivit, nos ſupplicationi tuæ clementer annuimus, & B. Benedicti Cuperſanenſe Monaſterium, cui Deo auctore præſides, ſub tutela Apoſtolicæ Sedis excipimus. Præſentis igitur privilegii pagina apoſtolica auctoritate ſtatuimus, ut univerſa, quæ idem Monaſterium in præſenti tertia Indictione legitime poſſidet, ſive in futurum juſte atque canonice poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat eamdem Eccleſiam temere perturbare, aut poſſionem auferre, vel ablatam retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum ſubſtentatione vel gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Obeunte te nunc ejus loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, vel de ſuo vel de alieno, ſi oportuerit, collegio ſecundum Dei timorem & B. Benedicti regulam elegerint. Chriſma, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium ſive Baſilicarum, ordinationes Monachorum, qui ad ſacros Ordines promovendi ſunt, ab ipſo, in cujus Diœceſi eſtis, acci-

Monaſt. ſub tutela Sedis Apoſt. recipitur.

Eique bona omnia confirmantur.

Abbatis electio penes Monachos:

Sacramentorum vero collatio penes loci Epiſcopum.

accipietis Epiſcopo, ſi quidem gratiam & communionem Apoſtolicæ Sedis habuerit, & ſi ea gratis & ſine pravitate voluerit exhibere: alioquin, liceat vobis catholicum, quem malueritis, adire Antiſtitem, & ab eo conſecrationem, & ſacramenta ſuſcipere, qui Apoſtolicæ Sedis fultus auctoritate, quæ poſtulantur, indulgeat. Porro nec Epiſcopo, nec Epiſcopi miniſtris facultas ſit novas quaslibet exactiones ipſi loco indicere, aut gravamen inferre, aut in Abbatem loci ſine Apoſtolicæ Sedis cenſura manum depoſitionis extendere. Ad inditium autem perceptæ a Romana Eccleſia protectionis dimidiam auri unciam quotannis Lateranenſi Palatio perſolvetis. Si quis igitur in craſtinum Archiepiſcopus, aut Epiſcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, Vicecomes, Stratigo, aut Judex, eccleſiaſtica qualibet ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Qui tamen nullum jus exactionis, aut gravaminis Monaſterio, aut Monachis imponendi, habeat.

Cenſus annuus Sedi Apoſt. perſolvendus.

Solitæ clauſulæ pœnales.

PP. ſubſcriptio.

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

Dat. die 15. Julii ann. Dñi 1110. Pontif. anno XI.

Datum Beneventi per manum Johannis S.R E. Cardinalis & Bibliothecarii, Idibus Julii, Indict. III. Incarnationis Dominicæ MCX. Pontificatus autem D. Paſchalis II. anno XI.

## XLIV.

Privilegium Paſchalis PP. quod facit Imperatori Henrico de Inveſtituris Epiſcopatuum & Abbatiarum.

*Ex Baronio an. 1111.*

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, chariſſimo filio Heinrico Teutonicorum Regi, & per Dei omnipotentis gratiam Romanorum Imperatori & Auguſto, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

REgnum veſtrum ſanctæ Eccleſiæ ſingulariter adhærere, diſpoſitio divina conſtituit. & prædeceſſores veſtri probitatis & providentiæ amplioris gratia Romanæ Urbis coronam & imperium conſecuti ſunt: Ad cujus videlicet coronæ & imperii dignitatem tuam quoque perſonam, Fili chariſſime Henrice, per noſtri Sacerdotii miniſterium Majeſtas divina provexit. Illam igitur dignitatis prærogativam, quam prædeceſſores noſtri veſtris prædeceſſoribus catholicis Imperatoribus conceſſerunt, nos quoque tuæ dilectioni concedimus, & præſentis privilegii pagina confirmamus: Ut regni tui Epiſcopis & Abbatibus, libere præter violentiam & ſimoniam electis, inveſtituram virgæ & anuli conferas: poſt inſtitutionem vero canonice factam, conſecrationem accipiant ab Epiſcopo, ad quem pertinuerit. Si quis autem a clero & a populo præter tuum aſſenſum electus fuerit, niſi a te inveſtiatur, a nemine conſecretur. Hanc Epiſcopi & Archiepiſcopi libertatem habeant, a te inveſtitos Epiſcopos & Abbates canonice conſecrandi; prædeceſſores enim veſtri Eccleſias regni ſui tantis regalium ſuorum beneficiis ampliaverunt, ut Regnum ipſum, Epiſcoporum maxime & Abbatum præſidiis oporteat communiri; & populares diſſenſiones, quæ in electionibus contingunt, regali oporteat majeſtate compeſci. Quamobrem prudentiæ & poteſtati tuæ cura debet ſolicitius imminere, ut & Romanæ Eccleſiæ magnitudo, & ceterarum ſalus, præſtante Domino, regiis beneficiis & ſervitiis conſervetur. Si qua vero eccleſiaſtica vel ſecularis potentia aut perſona, hanc noſtræ conceſſionis paginam contemnens, contra eam temerario auſu venire tentaverit, anathematis vinculo innodetur, honoriſque ac dignitatis ſuæ periculum patiatur. Obſervantes autem miſericordia divina cuſtodiat, & perſonam ac majeſtatem tuam feliciter imperare concedat. (a)

## XLV.

Sequuntur aliæ literæ ad eumdem Henricum contra Inveſtituras hujuſmodi, & ſæcularia miniſteria eccleſiaſticis perſonis non conferenda.

*Ex Tom. XII. Concil. loc. cit.*

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Heinrico Regi, & ejus ſucceſſoribus, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

DIvinæ legis inſtitutionibus ſancitum eſt, & ſacris canonibus interdictum, ne Sacerdotes curis ſæcularibus occupentur, neve ad Comitatum, niſi pro damnatis eruendis, atque pro aliis, qui injuriam patiuntur, accedant. Unde & Apoſtolus Paulus inquit: Judicia ſi habueritis, contemptibiles qui ſunt in Eccleſia, illos conſtituite ad judicandum. In veſtri autem Regni partibus, Epiſcopi vel Abbates adeo curis ſæcularibus occupantur, ut Comitatum aſſidue frequentare, & militiam exercere cogantur: quæ nimirum aut vix aut nullo modo ſine rapinis, ſacrilegiis, incendiis, aut homicidiis exhibetur. Miniſtri vero Altaris, miniſtri Curiæ facti ſunt: quia Civitates, Ducatus, Marchionatus, monetas, turres, & cætera, ad regni ſervitium pertinentia, a Regibus acceperunt. Unde etiam mos Eccleſiæ inolevit, ut electi Epiſcopi nullo modo conſecrationem acciperent, niſi per manum regiam inveſtirentur: aliquando etiam vivis Epiſcopis inveſtiti ſunt. His, & aliis plurimis malis, quæ per Inveſtituram plerumque contigerant, prædeceſſores noſtri Gregorius Septimus, & Urbanus Secundus, felicis memoriæ Pontifices, excita-

Quam contrarium ſacris Canonibus ſit, Eccleſiaſticos ſæculi curis implicari.

*ad Corinth. 1. 6.*

Aulam ſequi, a peccatis non immune.

Quanta cura, divinique honoris zelo Pontifices Romani Inveſtituras per Epiſcopos a laicis accipi interdicere conati ſint.

(a) Hoc Privilegium, jure a pluribus dictum Pravilegium, ſcriptum die 12. Aprilis anni 1111. inter tenebras nocturnas Paſchalis PP., invitus licèt, ſubſcripſit juxta pontem Salarium in campo, qui Septem Fratrum dicitur, ubi caſtra poſuerat Henricus Imperator, qui ſcripturam differri non paſſus eſt, donec intra civitatem veniretur, ubi Pontificis ſigillum remanſerat. Hæc Petrus Diaconus lib. 4. cap. 40.

*Pœnæ inſuper ab iis con-tra inobedientes ſtatutæ.*

citati, collectis frequenter Epiſcopalibus conciliis inveſtituras illas manus laicę damnaverunt; &, ſi qui clericorum per eam tenuiſſent Eccleſias, deponendos: datores quoque communione privandos, perenſuerunt, juxta illud Apoſtolicorum Canonum capitulum, quod ſe ita habet: Si quis Epiſcopus, ſæculi poteſtatibus uſus, Eccleſiam per ipſas obtineat, deponatur & ſegregetur, omneſque, qui cum illo communicant.

*Decreta hujuſmodi a Paſchali PP. io Concilio confirmata.*

Quorum veſtigia ſubſequentes & nos eorum ſententiam Epiſcopali Concilio confirmamus. Tibi itaque, fili cariſſime Henrice Rex, & nunc per officium noſtrum Dei gratia Romanorum Imperatori, & Regni, regalia illa dimittenda præcipimus, quæ ad regnum manifeſte pertinebant tempore Caroli, Ludovici, Ottonis, & cæterorum prædeceſſorum tuorum.

*Admonetur ſuper hoc Henricus Rex.*

*Pœnæ unner renovantur, Et Henrico, in Regnum reſtituto, regalia omnia reſtituuntur.*

Interdicimus etiam, & ſub anathematis diſtrictione prohibemus, ne qui Epiſcoporum ſeu Abbatum præſentium vel futurorum eadem regalia invadant, ideſt Civitates, Ducatus, Marchias, Comitatus, monetas, telonium, mercatum, advocatias, jura centurionum, & turres, quæ Regni erant, cum pertinentiis ſuis, militiam, & caſtra; & ne ſe deinceps, niſi per gratiam Regis, de ipſis regalibus intromittant. Sed nec poſteris noſtris liceat, qui poſt nos in Apoſtolica Sede ſucceſſuri erunt, aut te aut regnum ſuper hoc inquietare negotio. Porro Eccleſias cum oblationibus, & hæreditariis poſſeſſionibus, quę ad regnum manifeſte pertinebant, liberas manere decrevimus, ſicut in die coronationis tuæ omnipotenti Domino in conſpectu totius Eccleſiæ promiſiſti. Oportet enim, Epiſcopos, curis ſæcularibus expeditos, curam ſuorum agere populorum, nec Eccleſiis ſuis abeſſe diutius; Ipſi enim, juxta Paulum Apoſtolum, pervigilant, tamquam rationem pro animabus redditurí.

*Relatio tumultus ab Antipapa contra Paſchalem excitati.*

De traditione vero in nos vel in noſtros ſic ſe res habet: Vix portas civitatis ingreſſi ſumus, cum ex noſtris intra muri mœnia ſecure vagantibus quidam vulnerati, alteri interfecti, omnes vero ſpoliati aut capti ſunt; Ego tamen, quaſi pro levi cauſa non mutatus, bona & tranquilla mente uſque ad Eccleſię beati Petri januas cum proceſſione perveni: quod ſic geſtum fuiſſe, rei veritas multorum adſtipulata teſtimoniis, qui interfuere, proteſtatur. (a)

(a) Allatas ſuperius literas, datas puto anno 1110. poſt Concilium Laterani habitum a Paſchali PP. II. in quo Pontifex juxta Chronicon Abbatis Urſpergenſis, referens ſe privilegium Inveſtiturarum Henrico Imperatori per vim conceſſiſſe, illud condemnavit ſub perpetuo anathemate, acclamantibus univerſis Patribus; Fiat, Fiat.



## XLVI.

### Privilegium confirmationis bonorum omnium, privilegiorum, & immunitatum Caſinenſis Monaſterii.

*Ex Originali in Archivo … dit Gattula Hiſt. Caſſin. Sæc. VII. pag. 331.*

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, reverendiſſimo & chariſſimo fratri Girardo, noſtris per Dei gratiam manibus in Abbatem Caſſinenſis Monaſterii conſecrato, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

*Caſſinenſe Monaſterium cæterorum per Occidentem Monaſteriorum caput; Solique Apoſtolicæ Sedi ſubjectum;*

SCriptum eſt: Sine pœnitentia ſunt dona & vocatio Dei; Illud ergo donum, quod beatiſſimo Patri noſtro, monaſticæ legis latori Benedicto gratia divina conceſſit, nullâ poteſt pœnitentiâ retractari, ut & ipſe Monachorum omnium pater, & ejus Caſſinenſe Monaſterium, in quo & vixit & obiit, omnium per Occidentem Monaſteriorum caput in perpetuum habeatur. Proinde nos, divinæ conſtitutionis propoſitum proſequentes, Monaſterium ipſum precipua dilectione complectimur, & prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis inſiſtentes, cæteris per Occidentem cœnobiis præferendum; & ſub ſolius Sedis Apoſtolicę jure ac defenſione perpetua permanere;

*Cujus Abbatem cæteros Abbates præcedant,*

& tam te quàm ſucceſſores tuos in omni conventu Epiſcoporum ſeu Principum ſuperiores omnibus Abbatibus conſedere; atque in judiciis priorem cæteris ſui ordinis viris ſententiam proferre decernimus.

*Uſumque habent Chirothecarum, Dalmaticæ, & Mitræ;*

Uſum quoque compagorum, ac chirothecæ, dalmaticæ, ac mitræ, tam tibi quàm ſucceſſoribus tuis, in præcipuis feſtis, & diebus dominicis ad miſſas, ſeu in conſeſſum concilii habendum, concedimus.

*Nec Diœceſano ſubjacit Epiſcopo;*

Sane tam in ipſo venerabili Monaſterio quàm in cellis ejus cujuſlibet Eccleſiæ Epiſcopum vel Sacerdotem, præter Romanum Pontificem ditionem quamlibet, aut excommunicandi, aut interdicendi, aut ad ſynodum provocandi præſumere prohibemus; Itaut ſi ab Abbate Prioreve loci non fuerit invitatus, nec miſſarum ſolemnia inibi audeat celebrare; Liceatque ipſius Monaſterii & cellarum ejus fratribus, clericos cujuſcumque Ordinis, de quocumque Epiſcopatu ad converſionem venientes, abſque Epiſcoporum contradictione ſuſcipere:

*Sed competentes ſunt Judices Monaſteriorum utriuſque ſexus ei ſubjectorum.*

Liceat abſque cujuſlibet ſæcularis vel eccleſiaſticæ poteſtatis inhibitione ſubjectos Monaſteriis ſuis, tam monachos quàm ſanctimoniales fœminas judicare: Liceat etiam fratribus per cellas, in civitatibus conſtitutas, ad divina officia celebranda quandocumque voluerint ſigna pulſare. Chriſma, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium, ſive Baſilicarum, ordinationes Clericorum a quocumque malueritis catholico accipiatis Epiſcopo; Baptiſmum vero per Clericos veſtros in oppidis veſtris ſeu villis agetis.

*Monaſterii Caſſinen. bona, quæ hic enumerantur, & confirmantur, & a quacumque moleſtia eximuntur.*

Sane univerſa ad idem Monaſterium pertinentia quieta ſemper, & ab omnium mortalium jugo libera, permanere ſancimus: videlicet Monaſterium Domini Salvatoris poſitum ad pedem Caſini montis, Monaſterium S. Dei Genitricis Virginis Mariæ, quod vocatur Plumbarola, Monaſterium S. Mariæ in Cingla, cellam S. Benedicti in Capua cum cellis & pertinentiis ſuis, S. Sophiæ in Benevento, S. Mariæ in Canneto juxta fluvium Trivium, S. Benedicti & S. Laurentii in Salerno, S. Mariæ in Tremiti cum ipſis inſulis, & Li-

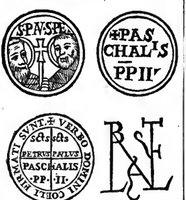
S. Liberatoris in Marchia cum omnibus ſuis pertinentiis, S. Benedicti in Marſi, S. Mariç in Luco, & S. Coſmati in Civitella, S. Angeli in Carregio cum omnibus pertinentiis ſuis, S. Mariæ Ancillarum Dei in civitate Coſentia, S. Mariæ in Banſe, S. Johannis puellarum in Capua, S. Angeli ad Formam, S. Agathæ in Averſa, S. Ruſi & S. Benedicti Pizuli in Capua, S. Petri de Lacu, S. Petri de Ovellano, S. Eraſmi & S. Benedicti & S. Scholaſticæ in Cajeta, S. Magni in Fundi, S. Stephani & S. Benedicti & S. Agathæ in Terracina, S. Petri in Foreſta, S. Pauli ibidem, S. Mariæ in Pontecorbo, S. Dioniſii ad Pontem S. Anaſtaſii, S. Benedicti in Benevento ad Portam Rufini, S. Benedicti in Pontano, S. Angeli S. Nicandri & S. Thomæ in Troja, S. Ceciliæ & S. Demetrii in Neapoli, S. Euſtaſii in Pantaſia, S. Benedicti in Alarino, S. Benedicti in Pectinari, S. Mariæ in Caſale-plano, S. Illuminatæ in caſtello Lemuſano, S. Trinitatis in Termula, S. Focatis in Leſina cum fuce & piſcaria, S. Benedicti in Aſculo, S. Euſtaſii in Petra-abundanti, S. Euſtaſii in Vipera, S. Mariç in Baretano, S. Scholaſticæ in Pinne, S. Salvatoris in Tave, S. Nicolai juxta fluvium Trutinum in Abrutium, S. Benedicti in Trunto, S. Benedicti in fluvio Tiſino, S. Appollinaris in Firmo, quod dicitur ad Opplanis, S. Mariæ in Arboſcla, S. Martini in Saline, S. Angeli in Marano, & SS. Septem Fratrum & S. Laurentii, S. Benedicti in Ripa-urſa: In Comitatu Aquinenſe cellam S. Gregorii & S. Mauritii, S. Pauli, S. Conſtantii, S. Chriſtophori, S. Nicolai, S. Mariæ in Albaneta, S. Nicolai in Ciconia, S. Benedicti in Clia, S. Nazarii in Comino, S. Valentini, S. Martini, S. Urbani, S. Angeli, S. Pauli, S. Felicis, S. Salvatoris, S. Angeli in Valle-luci, S. Michaelis in Oliveto, S. Nicolai in Pica, S. Angeli in Cannucio, S. Mariæ in Verule, S. Petri in Eſcleta, S. Luciæ & S. Petri in Curuli, S. Silveſtri & S. Martini, S. Luciæ in Arpino, S. Mariæ de Caſtello Zopponi, S. Benedicti in Colle de Inſula, S. Mariç de Babueo, S. Nicolai in Turrico, S. Germani in Sora, S. Benedicti in Paſcheſano, S. Petri in Morinis, S. Angeli in Peſelo Canali, ſancti Patris in Formis, ſancti Angeli in Albe, ſancti Eraſmi in Pomperano, ſanctæ Mariæ in Cellis: In Venafro ſancti Benedicti & ſancti Nazarii, ſancti Martini in ipſa furca, curtem ſanctæ Mariæ in Sala, ſancti Benedicti Pizuli ibidem, ſancti Benedicti in Ceſima, ſancti Benedicti in Sinueſſa, curtem, quæ dicitur Lauriana, ſancti Benedicti in Tiana, ſanctæ Mariæ in Calvo, ſancti Nazarii in Anglena, ſancti Adjutoris, ſancti Benedicti in Aliſas, ſancti Donnini in Teleſia. ſancti Martini in Bulturno: In Amalfi ſanctę Crucis, & ſancti Nicolai, ſanctę Crucis in Iſernia, ſancti Marci in Carpinone, ſancti Valentini in Ferentino, ſancti Angeli in Algido, ſancti Marci in Ceccano, ſanctæ Agathæ in Tuſculano, ſanctę Jeruſalem, ſancti Benedicti in Albano: In Roma Monaſterium ſancti Sebaſtiani in Pallaria: In Luca cellam S. Georgii, ſancti Salvatoris in Civitella: In Ducatu Spoletino ſanctæ Mariæ in Celena. ſancti Benedicti in Trani, ſancti Benedicti in Bari, ſancti Petri Imperialis in Tarento: In Calabria cellam S. Anaſtaſiæ, S. Nicolai in Salectano, ſanctæ Mariæ in Tropea, ſanctæ Euphemię in Marchia: Item Civitatem, quæ dicitur ſancti Germani, poſitam ad pedem ipſius Montis, caſtellum ſancti Petri, quod ab antiquis dictum eſt Caſtrum Caſini, caſtellum ſancti Angeli, Piniatarium, Plumbariola, Peſdemonte, Junctura, S. Ambroſii, ſancti Apollinaris, ſancti Georgii, Vallem frigidam, ſancti Andreæ, Vantra Monaſtica, Vantra Comitalis, ſancti Stephani, Terami Fracte, Mortula cum ipſa curte, quæ dicitur Caſa-fortini, ſancti Salvatoris, qui vocatur Cucuruzzo, Turrem ad mare juxta fluvium Garilianum, ſancti Petri in Flia, ſancti Victoris, Torroclo, Cervaria, ſanctæ Elię, Saracineſco, Cardetum, Aqua-fundata, caſtellum Pontis-curvi, & Viticoſi: In Marchia Teatina caſtellum Laſtinianum, montem Albriei, Muccla, ſancti Quirici cum Portu Friſa, ſanctæ Juſtę: In Comitatu Aſculano caſtellum, quod dicitur Octaum, & poſt montem Cinianum, & Trivilianum, & Cavinum: In Principatu Caſtellum, Ripa Orſa, Mons Bellus, Petra fracida: In Comino caſtellum Vicumalbum: In territorio Carſeolano caſtellum Auricula, Piretum, Roccaincamerata, & Foſſaceca: In Calabria Cetrarum, in Amalfi Fundicum: In Territorio Trojano Caſtellone de Baroncello, & villam ſancti Nicolai, quę de Gallitianis dicitur Territorio Capuano: In Gualdum de Liburia, curtem ſancti Felicis: In Comitatu, Tianenſe, cum Eccleſia ſancti Ippoliti. Præterea per præſentis privilegii paginam apoſtolica auctoritate ſtatuimus, ut quæcumque in præſenti veſtrum Cœnobium juſte poſſidet, ſive in futurum conceſſione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium, juſte atque canonice poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat idem Cœnobium temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, vel injuſte datas ſuis uſibus vendicare, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum ſubſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Ad perpetuum etiam hoſpitium tibi tuiſque ſucceſſoribus Palladii cellam concedimus, ut de veſtra illic congregatione, quem volueritis, ordinetis: Quem ſi forte Romano Pontifici in Abbatem promovere placuerit, omnino tamen tamquam veſtræ Congregationis Monachum ſub veſtra decernimus diſpoſitione perſiſtere: Reditum quoque, qui ab officialibus noſtris apud Hoſtiam vel Portum de navibus exigi ſolet, navi veſtræ, ſi qua eò venerit, relaxamus. Obeunte te, nunc ejus loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia pręponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundum Dei timorem, & beati Benedicti regulam elegerint. Ad hæc, tam præſentium quam futurorum avaritiæ ac nequitię obviantes, omnes omnino ſeditiones, quas levas dicunt, ſeu direptiones in cujuſcumque Abbatis morte aut electione fieri auctoritate apoſtolica interdicimus. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtram conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emen-

Roboratur Decretum immunitatis.

Solitæ clauſulæ pœnales

emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicium præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Scriptum per manum Raynerii Scriniarii Regionarii, & Notarii ſacri Palatii.




PP. ſubſcriptio.

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

Dat. die 4. Februarii anno Domini 1113. Pontif. anno XIV.

Datum Laterani per manum Johannis S. R. E. Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, II. nonas Februarii, Indictione VI. Incarnationis Dominicæ anno MCXIII. Pontificatus autem Domni Paſchalis Secundi Papæ, anno XIV.

---

## XLVII.

Sententia ſuper controverſia inter Abbates Caſſinenſem, & Monaſterii Terræ Majoris, ſuper Eccleſia S. Mariæ de Caſali Plano, quæ Caſſinen. adjudicatur.

*Ex Originali Archiv. edidit Gattula Acceſſ. ad Hiſt. Caſin. Tom. ii. pag. 714.*

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, fidelibus omnibus per Campaniam, & Apuliam, vel Capitanatum, ſive Samnium, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

Rerum geſtarum ſeries ad hoc literarum fidei committuntur, ne illarum veritas poſterorum memoriæ ſubtrahatur. Diuturnæ igitur litis, quæ inter Caſſinenſem, & Monaſterii Terræ-majoris Abbates acta eſt ſuper Eccleſia S. Mariæ de Caſali Plano, ejuſque poſſeſſionibus, deciſionem literis mandari præcipimus, ne aliqua inter eos turbationis occaſio impoſterum relinquatur. Caſſinenſis enim Abbatis reverendæ memoriæ Oderiſii querelam accipientes adverſus Monaſterii Terræ-majoris Abbatem,

Series facti.



quod Eccleſiam ſupradictam de Caſali Plano invaſerit, miſſis iterum atque iterum literis, appoſita etiam interdictione vel loci vel ordinis, Monaſterii Terræ-majoris Abbatem coegimus, licèt ad nos venire diſſimularet, ut ſupradictum Oderiſium Abbatem de præfata Caſalis Plani Eccleſia inveſtiret. Poſt Abbatis Oderiſii obitum, certum agendi tempus utrique parti injunximus, præcipientes, eos omnino paratos ad peragendam cauſam deliberato termino convenire. Statuto itaque tempore Girardus Caſſinenſis Abbas, & Benedictus Terræ-majoris, ante noſtram præſentiam convenerunt, Data eſt per biduum juriſperitis licentia diſputandi. Noviſſime actores Monaſterii Terræ-majoris probationem poſſeſſionis quadragenariæ intenderunt. Cæterum eorum teſtes non ex viſu & auditu, ſed ex fama teſtimonium profitentes, nec legibus nec canonibus ſuſcipi potuerunt. Caſſinenſes vero quadragenariæ, vel triecenariæ poſſeſſionis interruptionem modis talibus aſtruebant: Teſtes duos notæ religionis Monachos, unum Epiſcopum, alterum Diaconum protulerunt, qui ſe præſentibus, præſente etiam bonæ memoriæ Benedicto Monaſterii Terræ majoris Abbate, ſupradictam S. Mariæ de Caſali Plano Eccleſiam per Deſiderium memoriæ felicis Abbatem, locatam Rodulfo presbytero aſſerebant. ſicut in locationis deſcriptione oſtendebatur, ſub cenſu ſex bizantiorum, anno dominicæ Incarnationis milleſimo ſeptuageſimo primo. Tres etiam ab eis laici teſtes prolati ſunt, qui ſe vidiſſe profiterentur per annos quadraginta priuſquam, in Eccleſiam illam Terræ-majoris Monaſterium invaſiſſet, Caſſinenſis Monaſterii Monachos ibidem fuiſſe præpoſitos: Vidiſſe etiam Rodulfum presbyterum, qui locationem ſuperius memoratam ab Abbate fel. mem. Deſiderio acceperat, præfatam ſex bizantiorum penſionem Caſſinenſi Monaſterio perſolventem. Legum igitur auctoritate perſpecta, hujuſmodi judicium a fratribus noſtris editum, & a nobis eſt per Dei gratiam confirmatum. Poſtquam actores Monaſterii Terrę-majoris defecerunt a probatione, quam intenderant, quadragenariæ poſſeſſionis ſuper S. Maria de Caſali Plauo, nos eis ſuper hoc negotio perpetuum ſilentium indicimus, & dominium ejuſdem Eccleſiæ de Caſali Plano cum poſſeſſionibus ſuis apud Caſſinenſe Monaſterium quiete imperpetuum remanere ſancimus. Hac nimirum diſcuſſione hoc tenore judicii ſupradictam beatæ Mariæ de Caſali Plano Eccleſiam cum poſſeſſionibus ſuis venerabili filio noſtro Girardo Abbati Caſſinenſi in jus & poſſeſſionem perpetuam Caſſinenſis Monaſterii reſtituimus: Quam videlicet inconcuſſam & ſtabilem permanere auctoritate Apoſtolicæ Sedis decernimus.

Judicium a Delegatis datum, & Paſchali PP confirmatum.

Perpetuum ſilentium Monachis TerręMajoris imponitur.

Et Eccleſia de Caſali Plano cum pertinentiis omnibus Caſſinenſibus Abbatibus adjudicatur.

Scriptum per manum Criſogoni Notarii Sacri Palatii.

EGO PASCHAL. Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus in præſentia noſtra hoc factum judicium confirmavi & ſubſcripſi. Paſchalis PP.

Ego Sennes Dei gratia Capuanus Archiepiſcopus, Judex datus interfui & ſubſcripſi. Judicum,

Ego Con Ricardus Albanen. Epiſcopus ſubſcripſi. Et S. R. E. Cardinalium ſubſcriptiones

Ego Landulphus Beneventanus Archiepiſcopus Judex datus interfui & ſubſcripſi.

Ego Cono Præneſtinus Epiſcopus Judex datus interfui & ſubſcripſi.

T 2 Ego

Ego Gregorius Terracinenſis Epiſcopus Judex datus interſui & ſubſcripſi.
Ego Gualo Pariſienſis Epiſcopus Judex datus interſui, & ſubſcripſi.
Ego Aſcherus Centumcellenſis Epiſcopus Judex datus interſui, & ſubſcripſi.
Ego Raimundus Auſciorum Archiepiſcopus interſui, & ſubſcripſi.
Ego Almericus Claromontenſis Epiſcopus interſui, & ſobſcripſi.
Ego Wilielmus Dei gratia Trojanus Epiſcopus interſui, & ſubſcripſi.
Ego Anaſtaſius Cardinalis Presbyter Tituli beati Clementis ſubſcripſi.
Ego Romoaldus Diaconus Cardinalis Judex datus interſui, & ſubſcripſi.
Ego Boſo Cardinalis Diaconus Judex datus interſui, & ſubſcripſi.
Ego Gervaſius Teleſini Monaſterii Abbas interſui, & ſubſcripſi.
Ego Pontius Antiochenæ Eccleſiæ Canonicus interſui, & ſubſcripſi.
Ego Rolandus Antiochenæ Eccleſiæ Legatus interſui, & ſubſcripſi.

Actum Beneventi in Palatio Principali, III. & II. Idus Februarii, præter hos ſupraſcriptos alii etiam plures interfuerunt, tam Epiſcopi quam Abbates. Riſo videlicet Barenſis. Leo Hoſtienſis. Fulco Venuſinus.

Dat. die 11. Februarii anno Dñi 1113. Pontif. anno XIV.

Datum Beneventi per manum Johannis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, Idibus Februarii. Indictione VI. Incarnationis Dominicæ anno MCXIII. Pontificatus autem D. Paſchalis II. PP. anno XIV.

## XLVIII.

Confirmatio ſententiæ latæ a Judicibus, a Sede Apoſtolica delegatis, in cauſa inter Monaſteria, Anianenſe, & Caſæ Dei, ſuper Cella Gordianica.

*Ex Archiv. Anianenſi edidit Mabillonius in append. Annal. Bened. T. v. n. LXXXVIII*

Paſchalis Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Petro, Anianenſis Monaſterii Abbati, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

Apoſtolicæ Sedis auctoritate debitoque compellimur, pro univerſarum Eccleſiarum ſtatu ſatagentes, earum quieti, auxiliante Domino, providere. Ea propter opportunum duximus, dum in Galliarum partibus moraremur, controverſiam illam, quæ inter Caſæ-Dei Monaſterium, & Anianenſe Cœnobium, ſuper Cella de Gordianico agebatur, venerabilibus fratribus Arberto Avenionenſi, Euſtachio Valentino, Hiſmioni Dienſi Epiſcopis diſcutiendam determinandamque committere: qui nimirum utriuſque partis ratiocinationibus diligenter diſcuſſis, & canonice examinatis, ſicut ex eorum allegatione chirographoque comperimus, & perſpectis pontificalibus ac regalibus inſtrumentis, & aliarum chartarum indiciis, juſtum eſſe ſenſerunt, & ſcriptis, ſubſcriptionibuſque ſanxerunt, ut Monaſterium Anianenſe præfatam Cellam de Gordianico ad Dei ſervitium regere, ac perpetuo habere deberet: ut enim verbis ipſorum loquamur, inter primam juſtam acquiſitionem, & ultimam juſtam reveſtitionem, quam per nos acceperant, nullam invenire potuerunt juſtam ipſius poſſeſſionis interruptionem. Nos ergo ſupradictorum fratrum, quos in hoc negotio noſtri Vice-judices dedimus, literarum præſentium decreto judicium confirmamus, & ſupradictam Cellam de Gordianico tibi, cariſſime Petre Abbas prædicti Anianenſis Monaſterii, tuiſque ſucceſſoribus, firmam & quietam in perpetuum manere ſancimus; præcipientes & interdicentes, ne ſuper hac ulterius querimonia Caſæ Dei Fratres Anianenſe Cœnobium inquietare præſumant; ſed, ut quiete ac libere ſub Anianenſis Cœnobii jure ac poſſeſſione in perpetuum conſervetur cum omnibus pertinentiis ac poſſeſſionibus ſuis, ſicut a Ludovico Imperatore, Caroli Magni Imperatoris filio, conceſſum ac traditum Anianenſi Cœnobio per inſtrumenti regalis memoriam declaratur. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica quælibet ſæcularisve perſona, hanc noſtræ confirmationis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reumque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat, niſi ſecundo tertiove commonita præſumptionem ſuam congrua ſatisfactione correxerit. Cunctis autem eidem Cœnobio juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

Cauſa hujuſmodi a Paſch. Avenionenſi, Valentino, & Dienſi Epiſc. delegata.

Sententia ab eis data in favorem Anianenſis Monaſterii;

Confirmatur Decreto Pontificio.

Perpetuumque ſilentium Monachis Caſæ Dei imponitur.

Solitæ clauſulæ.

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſſ.

PP. ſubſcriptio.

Datum Laterani per manum Johannis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis ac Bibliotecarii, II. Idus Aprilis, Indictione VI. Incarnationis Dominicæ Anno MCXIV. (a) Pontificatus quoque Domni Paſchalis Papę Secundi XIV.

Dat. die 12. Aprilis anno 1113. Pontif. anno XIV.

## XLIX.

Enumeratio, & confirmatio bonorum Monaſterii S. Victoris Maſſilien. Diœceſis.

*Ex Chartario Pancharta Maſſilien. edidit Sammarth Gall. Chriſt. Tom i. inter Inſtrum Eccl. Maſſilien. nu. XXVIII.*

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Chriſto filio Ottoni Abbati Maſſilienſis Monaſterii, & ejuſdem ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

Apoſtolicæ Sedis auctoritate debitoque compellimur, pro univerſarum Eccleſiarum ſtatu ſatagere, & earum quieti auxiliante Domino providere. Ea propter petitionibus tuis, fili in Chriſto chariſſime Otto, non immerito annuendum cenſuimus, ut Maſſilienſe Mona-

(a) Legendum omnino MCXIII. ut conveniat annus XIIII. & Indictio VI. cum numeratione æræ; niſi forte quis putaverit, immutandas potius binas haſce notas chronologicas, ut idem aſſequatur. Mabillonius, qui in nota marginali indictionem VI. in VII. emendavit, fortaſſe non advertit ſupereſſe adhuc errorem in anno Pontif. Paſchalis XIIII. qui in XV. foret reſtituendus. Quamlibuerit ſequatur quiſque ſententiam, per me licet.

naſterium, cui Deo authore præſides, ad prædeceſſorum noſtrorum Gregorii VII., & Urbani II. exemplar Apoſtolicę Sedis privilegio muniremus. Per pręſentis igitur privilegii paginam tibi tuiſque ſucceſſoribus, quę a prædictis Pontificibus ſunt firmata, firmamus: videlicet in Arelatenſi parochia Monaſterium ſanctorum Geneſii & Horatii. Eccleſiam ſancti Petri & ſanctę Trinitatis de Fanibriculo. SS. Sergi & Bacchi in Camargis, Eccleſiam S. Cæſarii de Villanova. S. Cæſarii de Bodenenc, cellam S. Michaelis de Barzaneges cum capellis ſuis, S. Victoris de Marmana, S. Heymetis: In Epiſcopatu Avenionenſi cellam ſancti Saturnini, ſanctę Mariæ de Roccamartina, ſanctę Mariæ de Mirano: In Epiſcopatu Cabillonenſi Monaſterium ſanctæ Mariæ, ſancti Verani de Valleclusa, Eccleſiam ſancti Juliani, cellam ſancti Michaelis de Balina, Parochiam ſancti Agoldi, Eccleſiam ſanctæ Fidis: In Epiſcopatu Carpentoratenſi Eccleſiam parochialem de Rocca, cellam ſancti Romani, ſanctæ Mariæ de Vellalovë, Monaſterium ſancti Felicis de Venneſta: In Epiſcopatu Valenſ. Monaſterium ſanctæ Mariæ, ſancti Victoris, ſancti Petri de Grauſello, Eccleſiam parochialem de Caſtro Malancena, ſancti Michaelis, ſancti Petri cum cappellis ſuis, ſancti Deſiderii, ſancti Martini, ſanctæ Marię, & ſancti Sepulchri, capellas de Albaruſco, Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Vellis, de Mirabel, ſancti Bladii, ſanctę Marię de Villannva, & medictatem omnium Eccleſiarum parochialium de valle Pladiani: In Epiſcopatu Maſſilienſi Eccleſiam ſancti Petri de Paradiſo ſancti Ferreoli, ſanctæ Mariæ, ſanctę Margaritę, cellam ſancti Geneſii, ſancti Juſti, ſancti Mitri, ſanctę Marię de Evola, ſancti Michaelis de Plano, ſancti Pontii de Geminas, Eccleſiam S. Johannis de Roccafort, ſancti Pauli de Carnot, ſanctæ Mariæ de Cezereſca, ſancti Damiani, parochialem Eccleſiam de Caderia cum capellis ſuis, cellam ſancti Petri de Auriol cum parochia ejuſdem caſtri & capella, cellam Zaccharię, Eccleſiam ſancti Victoris de Savard, parochialem Eccleſiam Caſtelli-nantis cum capellis ſuis, cellam ſancti Victoris de Cauſalo, ſancti Jacobi de Alniis cum tota villa, Eccleſiam S. Victoris, ſanctæ Mariæ de Balma, ſancti Caſſiani, cellam ſancti Saturnini, in Caſtro ſancti Cannati Eccleſiam ſancti Andreæ: In Tolonenſi Epiſcopatu Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Sexfurnis, ſancti Johannis de Crota, ſancti Nazarii, cellam S. Victoris de Inſula, ſancti Joannis de Ferleda, Eccleſiam ſanctæ Trinitatis, parochialem Eccleſiam de Solariis, ſancti Michaelis de Eiras, cellam ſancti Benedicti, ſancti Bartholomæi de Belgenſier, ſancti Martini de Corias, ſancti Johannis de Petrafoco, Eccleſiam parochialem ipſius caſtri cum capellis ſuis, ſancti Martini, ſanctæ Mariæ de Colobreira, Eccleſiam parochialem ſancti Poncii, ipſius caſtri ſancti Cedomi, ſanctæ Mariæ de Dexeſa, ſancti Laurentii de Pinet, ſancti Victoris de Caruola, & ſancti Michaelis: In Epiſcopatu Aquenſi Eccleſiam ſancti Petri, cellam ſancti Petri de Cardana, Eccleſiam S. Valentini cum capellis ſuis, ſancti Andreæ de Bac, cellam ſancti Hipoliti, Eccleſiam de Vellana, cellam ſanctæ Mariæ de Nicar, ſancti Johannis de Segia, parochialem Eccleſiam ſancti Petri de Caudalonga, ſancti Germani, Eccleſiam de Venel, ſancti Michaelis de Fuel cum parochiali Eccleſia, cellam ſancti Petri de Favarico, Eccleſiam ſancti Juliani de Podionigro, ſancti Petri & ſancti Victoris in caſtro Tretis, cellam ſanctæ Trinitatis, Eccleſiam parochialem ſanctæ Mariæ, cappellas ſancti Andreæ, ſanctæ Ceciliæ, ſancti Michaelis de Caſtelar, Eccleſiam parochialem de Roccafolio, ſancti Auderti, Eccleſiam parochialem de Parciis, ſancti Antonii de Barda, ſancti Servi, ſancti Pemati de Roſceto cum parochiali Eccleſia, ſancti Poncii de Podio Lupario cum parochiali Eccleſia, ſancti Pancracii, ſanctæ Mariæ de Sale, Eccleſiam parochialem de Porreiras cum capellis ſuis, Monaſterium ſancti Maximini, ſancti Mitri, Eccleſiam ſancti Stephani de Fur, ſancti Simonis de Auriac, cellam ſanctæ Mariæ de Bruſa, ſanctæ Mariæ de Sporrone, & parochialem Eccleſiam ſancti Fidis Artiga, cellam ſancti Stephani de Treſede, ſancti Victoris de Gontarelle, ſancti Victoris de Adonia, Eccleſiam parochialem de Laberbent, ſancti Martini de Toulant, ſancti Leodegarii, ſancti Raphael, Eccleſiam parochialem de Rogerio, de Caudalonga, cellam ſancti Stephani de Torreves, Eccleſiam de Greleu, ſancti Juliani de Gaiſola, ſanctæ Mariæ, cellam ſanctæ Perpetuæ, ſancti Petri, parochialem Eccleſiam de Barquola, Eccleſiam ſancti Johannis, ſanctæ Mariæ de Campis, ſanctæ Mariæ de Garelle, ſancti Medardi, ſancti Eucherii de Brar, ſancti Victoris de Curcurim, ſancti Petri de Arara cum parochiali Eccleſia, ſanctæ Mariæ de Belmont, ſancti Mauricii de Reliana, ſancti Sepulchri de Crucis, ſancti Johannis, Eccleſiam parochialem ſancti Mauricii de Torreves cum capellis ſuis, ſancti Petri de Sillone: In Epiſcopatu Forojulienſi Eccleſiam parochialem ſanctæ Mariæ de Cabaza, ſancti Poutii, ſancti Petri, cellam ſanctæ Mariæ de Luc, ſancti Petri de Archs, parochialem Eccleſiam ipſius caſtri cum capellis ſuis, Eccleſiam ſancti Juliani de Ailla, cellam ſancti Caſſiani de Salelaudimia, ſancti Victoris de Mota, ſancti Romani de Eſcaus, ſanctæ Mariæ de Palione, ſancti Victoris de Roccataliada, ſancti Salvatoris de Burnis, Eccleſiam parochialem de Celians, Eccleſiam ſanctæ Mariæ, cellam ſanctæ Mariæ de Bariemone, ſancti Auſilii, parochialem Eccleſiam de Colar, cellam ſancti Torpetis, ſancti Concii, ſanctæ Mariæ de Quæſta, Eccleſiam parochialem de Gival, ſancti Antonini de Nitra-caſtel, Monaſterium ſanctæ Mariæ de villa Croſa, ſancti Petri de Salernas cum parochiali Eccleſia, ſancti Domini de Tortorio, ſanctæ Mariæ de Villa-alta, S. Martini de Roccabeuua: In Epiſcopatu Regenſi, cellam S. Juliani de Laugujas, S. Mariæ de Agiuvia, S. Mauritii de Marreſta, ſancti Johannis de Caſtromonaſterii, ſancti Guirici, ſancti Stephani de Recena, ſancti Petri de Archinozoſch, ſancti Martini de Bromede, ſancti Trophimi, ſanctæ Crucis, ſancti Caſſiani de Tavernas: In Epiſcopatu Aptenſi cellam ſancti Pauli, ſancti Johannis de Campanias, ſancti Symphoriani, Eccleſiam parochialem de Bovils cum capella, Eccleſiam de Cezariſta: In Epiſcopatu de Siſtericn cellam ſanctæ Mariæ de Manaſca, ſancti Martini, ſancti Marcellini de Moazaellis, ſancti Proviani de Furno calcari, ſanctę Mariæ de Petra-mordi:

Confirmantur privilegia omnia Pontificia,

Et bona ad Monaſt. hoc pertinentia, quæ hic enumerantur.

In Epiſcopatu Vapicenſi cellam ſanctę Mariæ de Mandamaes, ſancti Chriſtophori d' Eſtradis, Eccleſiam parochialem de Scola, ſancti Martini de Cornilhon, ſancti Domini in Vallerrari, ſancti Geneſii de Dromon, Eccleſiam parochialem ipſius caſtri cum cappellis ſuis, cellam de Fiſtal, ſancti Eregii de Vallerna cum Eccleſia Parochiali ſanctę Mariæ, Eccleſiam de Almebel, ſancti Petri de Valadoira, ſancti Clementis de Freſelens cum aliis Eccleſiis ejuſdem, caſtri ſancti Petri de Roma, ſancti Eregii de Medulone: In Epiſcopatu Ebredunenſi Eccleſiam de Carde, ſanctæ Mariæ, ſancti Victoris, ſancti Chriſtophori, ſancti Balli, ſanctæ Mariæ de Bredula cum Eccleſia parochiali ſanctæ Mariæ, ſancti Petri de Bigeruis, Eccleſiam parochialem de Bellefaire, Eccleſiam ſanctæ Mariæ, & ſancti Geneſii de Curies, ſanctæ Marię, ſancti Poncii de Falcone: In Epiſcopatu Digueuſi cellam ſancti Michaelis in Curſone, ſancti Martini de Sola, cellam de Candal, ſancti Clementis de Vernet: In Epiſcopatu Senez cellam ſanctæ Mariæ de Petra Caſtellana, cellam de Bagarras, ſanctæ Marię de Hiveis, cellam de Alanz: In Epiſcopatu Glandenſi cellam ſancti Petri de Bonovillari, cellam de Penna, ſancti Poncii Adannot, ſancti Caſſiani, ſancti Sepulcri ad Megilos, ſanctæ Mariæ de Torraminas: In Epiſcopatu Vencienſi cellam, quæ dicitur ad Crotous, ſancti Stephani de Gateiras, ſancti Petri de Geleta, cellam de Graulciras, ſancti Martini de Mugnis: In Epiſcopatu Barchinonenſi Monaſterium ſancti Michaelis de Fallio in Penedes: In Epiſcopatu Urgello, Monaſterium ſanctæ Mariæ de Gerra: In Gerundenſi ſancti Johannis de Fontibus: In Juporienſi ſancti Thomę, villam de Maurel, de Kantona, villam de Penna-fideli, villam Mauratel: In Epiſcopatu Aginenſi, cellam de Romeu: In Narbonenſi cellam ſanctæ Mariæ in Bargo, ſancti Creſcentii: In Vicecomitatu Minerbenſi cellam ſanctæ Mariæ de Sorea, ſancti Marcellini cum capellis ſuis: In Epiſcopatu Biterrenſi cellam ſancti Saturnini de Corneliano, Eccleſiam Cerzac, ſanctæ Mariæ de Magalaz, Eccleſiam parochialem ipſius caſtri, ſanctæ Mariæ de Saurarges: In Agathenſi Monaſterium ſancti Andreæ: In Magalonenſi ſancti Nazarii de Medullio, cellam de Burgeries: In Nemauſenſi, ſancti Victoris Armareis, ſancti Martini de Airas, Eccleſiam parochialem ſancti Petri de Mauroix, ſancti Petri de Ariges, ſanctæ Marię de Saurianа, ſancti Martini de Alzone, ſancti Petri de Vicavo: In Ucetico, ſancti Mammetis, ſancti Amancii de Tezeno, ſancti Petri de Vulpereries: In Toloſano cellam de Caſtilione de Maderies: In Albienſi cellam ſancti Sigolenæ de Gana, ſanctæ Mariæ de Ambilet, ſancti Petri de Ammone, ſancti Johannis de Helvas: In Rutenico, cellam de Petra, ſanctæ Mariæ de Melias, ſancti Stephani, Monaſterium ſancti Petri, ſancti Laurentii, cellam de Cambolas, ſancti Geneſii de Valeenga, cellam de Miſtoliol de Clara-faza, ſancti Michaelis, ſanctę Mariæ de Caſtronovo, Monaſterium Vabenſe, ſancti Amaneii: In Gaballitano Monaſterium de Cirac cum parochiali Eccleſia, ſancti Martini de Canonica, ſancti Martini de Salmonte cum capellis ſuis, ſancti Martini de Colomeo, ſanctæ Mariæ de Nabinals; In Alvernia cellam de Ruina: In Epiſcopatu Piſano cellam ſancti Andreæ, Monaſterium ſanctorum Apoſtolorum: In Epiſcopatu Auſonenſi Monaſterium ſancti Johannis Rivipollenſis, ſicut ex conſilio Urbani Papæ per Bernardum Viguldunenſem Comitem vobis traditum eſt &c. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat eamdem Eccleſiam temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare: Sed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum ſubſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus profutura: Si quis autem, quod abſit, decreti hujus tenore cognito, temere contraire attemptaverit, honoris & officii ſui periculum patiatur, aut excommunicationis torſione plectatur, niſi præſumptionem ſuam digna ſatisfactione correxerit. Obſervantibus vero Dei omnipotentis gratia, & beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli benedictio conferatur.

Confirmatur privilegium Urbani PP.

Decretum pro indamnitate Monaſterii hujus.

Pœnæ contra inobſervantes

Scriptum per manum Chryſogoni Notarii ſacri Palatii.

Datum Laterani per manum Johannis S.R.E. Card. ac Bibliothecarii IX. Kal. Maji Indict. VI. anno Dom. Incar. M. XIII. Pontificatus autem D. Paſchalis II. Papæ XIV.

Dat. die 23. Aprilis anno Domin. 1113. Pont. an. XIV

---

## L.

Confirmatio Canonicæ Aptenſis Eccleſiæ, bonorumque ad eam pertinentium: cujus Canonicis nonnulla conceduntur privilegia.

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilectis filiis Aptenſis Eccleſiæ Canonicis, tam præſentibus quam futuris, in perpetuum.

*Sammarthan. Gall. Chriſt. inter Inſtrumenta hic, deſip hujus nu. XI.*

Exordium.

OFficii noſtri nos hortatur auctoritas, pro Eccleſiarum ſtatu ſolicitos eſſe, &, quæ recte ſtatuta ſunt, ſtabilire. Idcirco veſtrum votum veſtrique propoſitum auctoritate Sedis Apoſtolicæ confirmamus, ut in Aptenſi Matrice Eccleſia beatæ Dei Genitricis, & beati Caſtoris, perpetuis deinceps temporibus clericaliter & regulariter vivant, & quæcumque prædia ſeu quæcumque res ad eorum victum deliberatæ ſunt, quiete ſemper eis integreque ſerventur. Porro ipſi Eccleſiæ & ejus Epiſcopis confirmamus caſtrum ſancti Martini, & caſtrum de Sanione, quod cum ex antiquo jure Aptenſi Eccleſiæ pertineret, per confratris noſtris Laugerii Epiſcopi præſentis induſtriam eidem Eccleſiæ reſtitutum eſt: cæteras ſane donationes, quam Epiſcopus fecit, & ſcripti ſui aſſertione firmavit, & tam vobis quam ſucceſſoribus veſtris præſenti decreti auctoritate firmamus, in regularis videlicet vitæ obſervatione manentibus. Ipſo vero vel ſuorum quolibet ſucceſſorum ad Dominum evocato, quæcumque Epiſcopi ſunt, ſub canonicorum proviſione permaneant; nec alius in Aptenſi Eccleſia ſubſtituatur Epiſcopus niſi qui canonice ipſorum conſilio fuerit, & electione promotus; res autem deficientis Epiſcopi nullus omnino laicorum invadere & deprœdari præſumat. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat eamdem Eccleſiam temere perturbare, aut ejus poſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere,

Confirmatur regularis Canonicorum vita,

Bonaque eiſdem, & Aptenſi Eccleſiæ data a Laugerio Epiſcopo.

Ad eoſdem Canonicos devolvi Epiſcopi electionem, & defuncti Epiſcopi bonorum adminiſtrationem, decernitur.

Decretum Immunitatis

vel

vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum ſubſtentatione ac gubernatione conceſſa ſunt, uſibus profutura. Si quis autem, quod abſit, decreti hujus tenore cognito, temere contraire tentaverit, honoris & officii ſui periculum patiatur, aut excommunicationis torſione plectatur, niſi præſumptionem ſuam digna ſatisfactione correxerit. Obſervantibus vero Dei omnipotentis gratia, & beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli benedictio conferatur.

Pœnæ contra inobedientes.

Datum Laterani per manum Johannis S.R.E. Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, Idibus Januarii, Indictione VII. Incarnationis Dominicæ anno MCXIV. Pontificatus quoque Domni Paſchalis Secundi Papæ, XV.

Dat. die 13. Januarii anno Domin. 1114. Pontif. an. xv.

---

## L I.

Confirmatio bonorum, & poſſeſſionum Marſorum Eccleſiæ, cujus confinia deſcribuntur.

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Berardo Marſicanæ Eccleſiæ Epiſcopo ejuſque ſucceſſoribus canonice ſubſtituendis, in perpetuum.

*Edidit Ughell. Ital. Sac. T. I.*

SIcut injuſta petentibus nullus eſt tribuendus effectus, ſic legitime deſiderantium non eſt differenda petitio. Tuis igitur, frater in Chriſto chariſſime, precibus annuentes ad perpetuam S. Matris Eccleſiæ pacem & ſtabilitatem præſentis Decreti ſtabilitate ſancimus, ut univerſos parochiæ fines, ſicut a tuis anteceſſoribus uſque hodie ſunt, ita omnino tam tibi poſſeſſi quam ſucceſſoribus in perpetuum conſerventur: qui videlicet a Turri Ferraria decurrunt in caput Corriti, inde perviam de Merſo in Poſtellam de Valle-putrida, per terram de Fereſca per Argatonem, per terram de Camno, per terram de Formella, inde ad molinum veterem, inde ad furcam Auræ, per terram de Vivo, per terram de Toroja, inde ad paſculum Canalis, inde ad Pennam Imperatoris, per terram de Cervara, inde ad S. Britium per furcam de Auricula, inde ad arcum S. Georgii, per flumen Riſanæ, per turres Ofrano, per Scalellas, per Tuſum fluvii Remandi, per Trepontum, inde ad Vulpem mortuam, per Buccam de Teba, per campum de Pezza, per rivum Gambararum, per terram de Candida, per Venetrinum, & redeunt ad furcam Ferrati; intra quos fines quæcumque oppida, quæcumque villæ, quæcumque plebes, quæcumque Eccleſiæ ſitæ ſunt, aut in poſterum fuerint, ſub tua & tuorum catholicorum ſucceſſorum epiſcopali providentia & diſpoſitione permaneant; & ex eis omnibus epiſcopalia vobis jura ſolvant, tam in Clericorum ordinationibus & Eccleſiæ conſecrationibus, quam in redditu decimarum & oblationum, ſive in correctionibus delinquentium. Sane illam Monachorum pravam præſumptionem, qua partim Epiſcoporum abſentia, partim eorum pervicacia, in Marſorum finibus omnimodo inihibemus, ut nec baptiſmata ulterius in Monaſteriis faciant, nec ad infirmorum unctiones clauſtris ſuis progredi audeant, nec ad pœnitentiam injungendam populares perſonas admittant, nec ab Epiſcopo excommunicatos ad communionem, nec interdictos ad officia ſacra ſuſcipiant. Porro Eccleſiam B. Savinæ Martyris Matricem haberi, ſicut hactenus habita eſt, & illic Epiſcopalem Sedem permanere decernimus, & in ejus poſſeſſione ac juriſdictione Eccleſię cum prædiis ſuis, quæ præteritis temporibus poſſeſſa ſunt, etiam in futurum perpetuis temporibus quiete, libere, integreque ſerventur, ideſt S. Pauli ad Peſculum Serulæ, S. Mariæ in campo Mitio, S. Nicolai ad fontem Reginæ, S. Quirici in Vico, S. Martini in Agne, S. Martini in Bettorrita, S. Archangeli ſuper Meſula, S. Mariæ in Ortucula, ſanctę Mariæ & S. Petri in Veneri, S. Felicis in Ferrati, S. Valentini & S. Petri in Apiniacis, S. Martini in Filincino, S. Petri in Cerverano, S. Johannis in Pentoma, S. Marcelli & S. Angeli in Arca, S. Mariæ in Palute, S. Anatolię de Lione, S. Felicitatis in Cerferro, S. Laurentii in Prætorio, S. Feliciani in Villa-magna, S. Mariæ in Avando, S. Viti in Ozano, S. Chriſtinæ in Supezzano, S. Georgii in Bezola, S. Johannis, ad Caput-aquæ cum titulis ſuis, S. Potiti ad Caſtellum, S. Felicis in Porciano, S. Laurentii in Curia, S. Cęſidii cum titulis ſuis, ſancti Vincentii in Forma cum titulis ſuis, S. Andreæ in Ancezzano, ſanctę Mariæ in Vico, ſancti Petri in Capiſtrello, ſancti Petri & ſanctæ Mariæ in Albe, ſancti Marci in Maſſa, S. Martini in Valle cum titulis ſuis. ſanctæ Johannæ in Marano, ſancti Felicis in Monte celle, ſanctæ Mariæ in Glireto cum titulis ſuis, ſancti Nicolai in Erſe, S. Mariæ in Furca, S. Eraſmi cum titulis ſuis. Præterea, quæcumque prædia ad eamdem Eccleſiam legitime pertinere noſcuntur, aut in futurum, largiente Domino, quibuſlibet juſtis modis vel contractis poterit adipiſci, tibi & tuis ſucceſſoribus illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, ſuprafatam Eccleſiam temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, vel injuſte datas ſuis uſibus vendicare, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integre conſerventur, tam tuis quam clericorum uſibus profutura. Si quis igitur in craſtinum Archiepiſcopus, aut Epiſcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, Vicecomes, Judex, Caſtaldio, aut eccleſiaſtica quęlibet ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem Eccleſiæ jura ſua ſervantibus ſit pax D. N. J. C. quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Confirmantur bona ac fines Eccl. hujus, qui hic deſcribuntur.

Inhibetur Monachis, quidquam de jure epiſcopali ſibi uſurpare.

Eccleſia S. Savinæ Martyris cathedralis declaratur.

Enumerantur bona ad Marſorum Epiſcopos pertinentia.

Decretum immunitatis.

Et pœnarum contra refragantes.

Scriptum per manum Gervaſii Scriptoris Regionarii & Notarii S. Palatii.

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

Ego Ricardus Albanenſis Epiſcopus ſs.

Ego Leo Epiſcopus Oſtienſis ſs.

Paſchalis PP.

Et Cardinalium S. R. E. ſubſcriptiones

Ego

Ego Cono Præneſt. Eccleſiæ Epiſcopus ſs.
Ego Romanus Card. S. Priſcæ ſs.
Ego Benedictus Card. tit. Eudoxiæ ſs.
Ego Card. Raynerius SS. Marcellini & Petri ſs.
Ego Conradus S. Pudentianæ Card. ſs.

Dat. die 25. Februarii an. Dom. 1114. Pontif. an. xv.

Datum Laterani per manum Johannis S.R.E. Card. & Bibliothecarii, V. Kal. Martii, Indictione VII. Incarn. Domin. anno MCXIV. Pontif. quoque D. Paſchalis II. Papæ anno XV.

---

## LII.

Confirmatio bonorum, quæ Cluniacenſe Monaſterium poſſidet in Anglia, Normannia, & aliis Provinciis.

*Ex Biblioth. Cluniac. Martini Marrier pag. 571.*

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, chariſſimo filio Pontio Cluniacenſi Abbati, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

**Exordium.**

Apoſtolicæ Sedis auctoritate debitoque compellimur, pro univerſarum Eccleſiarum ſtatu ſatagere, & earum maxime quieti, quò Sedi eidem ſpecialius adhærent, ac tamquam jure proprio ſubjectæ ſunt, & ampliori religionis eminent gratia, auxiliante Domino providere. Eapropter petitionibus tuis, fili in Chriſto chariſſime Ponti, non immerito cenſuimus annuendum, ut Cluniacenſe Monaſterium, cui Deo auctore præſides, Apoſtolicæ Sedis privilegio muniremus. Illas igitur poſſeſſiones, quæ tuæ prælationis tempore acquiſitæ ſunt, & ab Epiſcopis traditæ, vel per Epiſcopos confirmatæ, nos tibi tuiſque ſucceſſoribus, & per vos eidem Cluniacenſi Monaſterio confirmamus: In Normannia videlicet Eccleſiam SS. Coſmæ & Damiani in Epiſcopatu Conſtantienſi: In Anglia Eccleſiam ſanctæ Trinitatis de Lentona in caſtro Notingahant: In Epiſcopatu Biſuntino Monaſterium de Alta Petra, & Monaſterium de Valle-cluſa: In Epiſcopatu Toloſano Monaſterium ſanctæ Columbæ: In Mindonienſi Eccleſiam ſancti Martini de Negdal: In Aurienſi Eccleſiam ſancti Vincentii de Palumbario: In Aſtoricenſi Eccleſiam ſancti Salvatoris de Valle-viridi. Præterea quæcumque prædia, quaſcumque poſſeſſiones in futurum conceſſione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium, juſte atque canonice poteritis adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat idem Monaſterium temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum ſubſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica quælibet ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei Domini noſtri Redemptoris aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia ęternę pacis inveniant. Amen.

Bona, quæ confirmantur

Solitum Decretum immunitatis & exemptionis.

PP. ſubſcriptio.

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

Dat. die 7. Novemb. anno Dñi 1114. Pont. an. xvi.

Datum Anagnię per manum Johannis S. R. E. Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, VII. Idus Novemb. Indict. VIII. Incarnationis Dominicæ anno MCXIV. Pontificatus autem Domni Paſchalis Secundi Papę XVI.

---

## LIII.

Gerundenſis Eccleſię limites aſſignantur, confirmatiſque bonis omnibus ad eam pertinentibus, ſtatuitur, ne Clerici, ad quamcumque dignitatem promoti, clericales præbendas inibi retinere poſſint.

*Ex Archiv. Eccl. hujus edidit Baluzius in Appendice Marcæ Hiſpan. n. CCCLIII.*

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Berengario Gerundenſi Epiſcopo ejuſque ſucceſſoribus cononice ſubſtituendis, in perpetuum.

**Exordium.**

Sicut injuſta poſcentibus nullus tribuendus eſt effectus, ſic legitima deſiderantium non eſt differenda petitio. Tuis itaque, frater in Chriſto chariſſime Berengari, precibus annuentes ad perpetuam ſanctę Gerundenſis Eccleſiæ pacem & ſtabilitatem præſentis decreti auctoritate ſancimus, ut univerſi parochiæ tuæ fines, ſicut a tuis anteceſſoribus uſque hodie poſſeſſi ſunt, ita omnino integri tam tibi quam tuis ſucceſſoribus in perpetuum conſerventur: Qui videlicet fines a meridie Barchionenſis, ab Oriente Auſonenſis, ab Aquilone Urgellenſis, & Helenenſis parrochiæ limites tangunt; ab Occidente in mare pertingunt. Confirmamus etiam eidem Gerundenſi Eccleſiæ univerſa, quæ ad eam in præſenti Indictione VIII. videntur legitime pertinere, & quæcumque in futurum juſte atque canonice poterit adipiſci. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat eamdem Eccleſiam temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, tam tuis quam Clericorum & pauperum uſibus profutura. Illud autem omnino interdicimus, ne liceat ejuſdem Eccleſiæ clericis præbendas aut poſſeſſiones ejuſdem Eccleſiæ retinere, & ſuis uſibus vendicare, poſtquam eos ad Epiſcopatum vel Abbatiam, vel alias præpoſituras aliarum Eccleſiarum tranſire contigerit. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum

Deſiniuntur limites Diœceſis Gerundenſis.

Bonaque omnia eidem confirmantur.

Cum decreto immunitatis a quacumque moleſtia imminutione &c

Ac inſuper, ut Clerici, ad quamcumque dignitatem promoti, teneantur clericales præbendas dimittere.

Solitæ clauſulæ.

Digitized by Google

Paſchalis PP. ſubſcriptio.

ſtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccl. Epiſ. ſs.

Dat. die 22. Januarii anno Domini 1115. Pontif. anno XVI.

Data Laterani per manum Johannis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis, ac Bibliothecarii, XI. Kal. Februarii Indictione VIII. Incarnationis Dominicæ Anno MCXV. Pontificatus autem Domni Paſchalis ſecundi Papæ anno XVI.

---

## L I V.

### Privilegium confirmationis Donationum, a Roberto Comite de Loretello, & Taſſione, fratribus, factarum Eccleſiæ Teatinæ.

*Ex Archiv. Canonic. Baſilicæ Vatic. tranſcriptum edidit Ughel. Ital. ſac. Tom. IX.*

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, univerſis fidelibus per Teatinam parochiam, ſive Comitatum, ſalutem, & apoſtolicam benedictionem.

Donationis narratio.

EX Prædeceſſoris Noſtri ſanctæ me. Urbani II. Papę ſcripto comperimus, quod nobilis memoriæ Comites Robertus, cui de Loretello cognomen fuit, & frater ejus Taſſio, poſſeſſiones quaſdam vel Eccleſias Teatino Epiſcopo contulerint, ſive & in jus proprium, ſive dominium perenniter poſſidendas ſcriptis propriis confirmaverint; & Roberti quidem donatio hæc continebat: In Aterno Plebem ſanctorum Legontiani, & Domitiani: ad pedem autem ipſius Urbis, & ad Portam, quę reſpicit contra mare, Eccleſiam S. Thomæ Apoſtoli: exterius vero Eccleſiam S. Nicolai, terras, vineas, domos, homines, intus & foris, decimas & oblationes vivorum, & mortuorum, & ultra Piſcariam terras in pertinentia Sculculę, caſtellum Geneſtrale, caſtellum S. Caſidii cum pertinentiis ſuis, & unam Eccleſiam in Buclanico, dedicatam in honorem ſancti Salvatoris, & ſancti Angeli, cum decimis Comitis: & decimas caſtellorum in Teatino Epiſcopatu, quæ ſub ipſius Roberti dominio erant, & quod Teatina Eccleſia in caſtro Septi tenebat. Taſſionis autem reſtitutio, & confirmatio hæc annotabat, ſcilicet Teatinam Urbem, Trevellianum, Villam magnam, montem Fillardum, Eccleſiam ſanctæ Marię in Bari, ſancti Blaſii in Lanciano, ſancti Leucii in Atiſſa, ſanctæ Marię, ſancti Georgii in Ortona, montem Acutum cum Eccleſia ſancti Nicolai. Præter hęc in eodem Prædeceſſoris noſtri ſcripto, Rainulphus bo. mem. Teatinus Epiſcopus induſtria ſua & pecunia eccleſiaſtica in Eccleſiæ dominium hęc recepiſſe narratur: In monte Oderiſii Eccleſiam ſancti Salvatoris, ſancti, Nicolai ſancti Petri cum beneficiis illarum, Monaſterium ſancti Mauri cum beneficio ſuo: In civitate Luparelli plebem ſancti Petri cum pertinentiis ſuis, Monaſterium ſanctæ Mariæ de Letto, cum caſali aliiſque ad ipſum pertinen. In Abatico plebem ſancti Martini cum pertinentiis ſuis: In Caramanico plebem ſanctæ Mariæ cum poſſeſſione ſua: In Turre plebem ſancti Joannis. Fratria etiam noſtri Guillelmi Epiſcopi, qui ad præſens Eccleſiam Teatinam poſſidet, relatione cognovimus, quod idem Rainulphus Epiſcopus poſt id tempus a prædicto Roberto Comite in Aterno Eccleſiam ſancti Salvatoris, & ſanctæ Jeruſalem ad Epiſcopi dominium acquiſivit. Ultra

Alia bona ab Epiſcopis acquiſita.

Piſcariam vero ad Montem-ſilvanum ſanctam Mariam in Rivolo, & caſtellum Laſtiniani: In Teatino autem Comitatu caſtellum ſancti Pauli, & caſtellum, quod Turca dicitur: in Bulcanico plebem ſancti Silveſtri: in Giſſi plebem ſanctæ Mariæ cum pertinentiis ſuis. Idem etiam Rainulphus Epiſcopus ab Ugone Abbate ſancti Johannis de Ardano, commutatione facta, Mucelam recepit, quæ juxta Ortonam eſt; Robertus vero prædicti Roberti Comitis filius, idem Epiſcopo caſtellum Sculculæ reddidit. Porro ſucceſſor ejus ſupranominatus Epiſcopus Guillielmus, Taſſionis filium caſtellum Mantipolum, Julianum & Ornum, cum omnibus ſuis pertinentiis acquiſiviſſe, ſignificavit. Nos itaque, ſupradicti confratris noſtri Guillelmi Epiſcopi precibus exorati, prędictam prędictorum Comitum, & Guillelmi Taſſionis donationem, ſalvâ Sedis Apoſtolicæ confirmamus authoritate, ſub divini obteſtatione judicii ſtatuentes, ut nulli omnino viventium liceat, vel quæ a prædictis perſonis conceſſa ſunt, vel quicquid hodie Teatina Eccleſia juſtè poſſit, vel in futurum auxiliante Domino juſte poterit adipiſci, auferre, vel ablata retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed præſenti Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus firma ſemper & illibata permaneant. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatiſfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem Teatinæ Eccleſiæ jura ſervantibus ſit pax D. N. J. C. quatenus & fructum hic bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Dicta Donatio, & cætera bona omnia confirmantur.

Cum decreto omnimodæ exemtionis ab omni vi, moleſtia &c.

Et excommunicationis pœna contra violatores hujuſmodi Privilegii.

Dat. die 18. Julii anno Domini 1115. Pontif. anno XVI.

Dat. Beneventi per manum Johannis Diaconi XV. Kal. Auguſti Indictione VIII. Incarn. Domini Anno MCXV.

---

## L V.

### Auguſtodunenſi Eccleſiæ jura, ac bona omnia confirmantur.

*Ex M. S. D. Neravalli edidit Nicolaus Coletus Concil. Tom. XII.*

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Stephano Auguſtodunenſi Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonice ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

JUſtis votis aſſenſum præbere, juſtiſque petitionibus aures accomodare nos convenit, qui licèt indigni, juſtitiæ cuſtodes, atque præcones in excelſa Apoſtolorum principum Petri & Pauli ſpecula poſiti, Domino diſponente, conſpicimur. Tuis igitur, frater in Chriſto cariſſime Stephane, juſtis petitionibus annuentes, ſanctam Auguſtodunenſem Eccleſiam, cui Domino auctore præſides, Apoſtolicæ Sedis auctoritate munimus. Statuimus enim, ut oppida, villæ, ſeu Eccleſiæ, poſſeſſioneſve, quas prædeceſſoris tui Aganonis temporibus, Auguſtodunenſi Eccleſiæ per tuam induſtriam recuperata vel adquiſita ſunt, vide-

Confirmatio bonorum, ad hanc Eccleſiam pertinentium.

videlicet Eccleſia ſanctæ Mariæ, & ſancti Lazari de Avalone, & caſtrum Toilonum cum eorum pertinentiis: vel in futurum per Dei gratiam recuperari vel adquiri juſtè legitimèque contigerit, quieta ſemper & integra in ejuſdem Eccleſiæ jure ac poſſeſſione permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino liceat eamdem Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare. Sed omnia integra conſerventur, tam tuis, quàm clericorum & pauperum uſibus profutura. Si qua in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena ſit, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem Eccleſiæ juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

*Quæ nemini liceat auferre, alienare &c.*

*Sub privatione e dignitate, & excommunicationis pœna.*

*PP. ſubſcriptio.*

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccleſiæ Epiſc. ſs.

Datum Later. per manum Johannis S. R. E. Diaconi Cardinalis, ac Bibliothecarii, II. Idus Martii, Indictione IX. Incarnationis Dominicæ anno MCXVI. Pontificatus autem Domni Paſchalis Secundi Papæ anno XVII.

*Dat. die 14. Martii anno Domini 1116. Pontif. Paſchalis anno XVII.*

---

## L V I.

Declaratio Maternitatis Eccleſiæ S. Stephani Biſuntin. cum Decreto, ut ibi univerſa Epiſcopalis miniſterii officia peragantur.

*Inter Probationes Hiſtoriæ Monaſterii Trenorcienſis Chifflii.*

Paſchalis Epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, dilectis fratribus & filiis, Suffraganeis, clero, & populo Biſuntinæ Eccleſiæ, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

*Series controverſiæ inter Canonicos ſancti Stephani, & Canonicos ſancti Johannis Biſuntin.*

INter ſancti Stephani, & Sancti Johannis Canonicos, de Cathedra epiſcopali, quanta & quàm diutina concertatio fuerit, plenius vos audiſſe, ac certius ſcire credimus. Canonici ſiquidem Beati Stephani, Romanorum ſe Pontificum privilegiis, ſeu Regum ſcriptis, tuebantur, aſſerentes, pro Eccleſiæ ſuæ deſtructione Epiſcopos illinc diſceſſiſſe. Unde contigerit, ut apud Sancti Johannis Eccleſiam Epiſcopalis Miniſterii Sacramenta celebrarentur. Contra, Beati Johannis Canonici annis plurimis præter quæſtionem aliquam penes ſe Cathedram Epiſcopalem manſiſſe, & Eccleſiam ſuam matricem eſſe clamabant. Ad hæc Beati Stephani Fratres allegabant, frequenter ſuper hoc prædeceſſores ſuos vel apud Apoſtolicæ Sedis Vicarium, vel apud Biſontinos Epiſcopos reclamaſſe. Poſt longa igitur diſceptationis certamina, communi fratrum noſtrorum Epiſcoporum, qui tunc ſynodali vocatione convenerant, ſeu Cardinalium judicio, deliberatum eſt, ut ſi Beati Stephani Canonici idoneis teſtibus probare poſſent, quod poſt redintegrationem Eccleſiæ ſuæ, infra annos triginta ſuper querela hac quæſtionem fecerint, per quam illorum videretur interrupta prætentio, videlicet vel ante Antiſtitem ſuum, vel ante Legatum noſtrum, in communi audientia, ac probatione peracta, privilegia eorum robur perpetuum obtinerent, & Epiſcopalis Sedes in poſterum apud Beati Stephani Eccleſiam haberetur; alioquin Canonici Beati Johannis ab hac querela liberi manerent, & Epiſcopalem Sedem, ſicut tenuerunt, tenerent. Quatuor igitur ejuſdem Eccleſiæ clerici, videlicet Petrus & Hugo Presbyteri Cardinales, Bonifilius Succentor, & Guarinus Presbyter, & Alcfricus Archipresbyter de ſancto Gorgonio, producti coram clericis ſancti Johannis ad teſtimonium aſferendum, & mox Epiſcopali examinandi judicio, & idonei inventi, hujuſmodi teſtimonium in conſpectu noſtro, tactis ſacroſanctis Evangeliis, præbuerunt. (Vidi, & audivi, quod Hugo Decanus ſancti Stephani, & Hugo de Palma, & Ebrardus, Canonici ſancti Stephani, adverſus Canonicos ſancti Johannis, Mainerium Decanum, Bernardum Magiſtrum, & Stephanum Cantorem, quæſtionem fecerunt de Sede Epiſcopali ante Hugonem tertium, Biſontinum Archiepiſcopum, fratrem Guidonis Vienneniſis Archiepiſcopi, in clauſtro ſancti Johannis, infra triginta annos poſt redintegrationem Eccleſiæ ſancti Stephani). Hac demum redintegratione ſuſcepta, communi fratrum noſtrorum Epiſcoporum, qui tunc plurimi ſynodali vocatione convenerant, & Cardinalium judicio, privilegia Beati Stephani robur perpetuum obtinere decrevimus: & Epiſcopalem primam Sedem in poſterum apud eamdem Beati Stephani Eccleſiam permanere, & univerſa Epiſcopalis miniſterii officia, quæ apud matrices ſolent Eccleſias fieri, ibidem celebranda ſancimus: & quæ ſane ſcripta preteritis temporibus ante hujus diſcuſſionis certitudinem, aut à nobis elicita, aut à vicariis noſtris minus providenter excuſſa ſunt, nullum deinceps momentum, nullas vires obtinere cenſemus. Hæc autem, ſicut apud nos præſenti judicio deliberata, & decreti præſentis literis confirmata ſunt, ita in perpetuum integra & illibata ſervari, apoſtolica auctoritate præcipimus. Si quis igitur decreti hujus tenore cognito, temere (quod abſit) contraire tentaverit, honoris & officii ſui periculum patiatur, aut excommunicationis ultione plectatur, niſi præſumptionem ſuam digna ſatisfactione correxerit.

*Pars utraque citata ad proferenda monumenta.*

*Probationes ex parte Canonicorum ſancti Stephani.*

*Dignitas matricis Eccleſiæ S. Stephano adjudicata.*

*Irritatio quorumcumque in contrarium facientium &c.*

*Solita clauſula.*

*Paſchalis PP.*

EGO PASCHALIS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus, hoc judicium ratum habens, ſs.

*Et S. R. E. C. cum ſubſcriptionibus Archiepp. & Epiſcoporum, qui huic Synodo Lateranenſi interfuerunt.*

Ego Creſcentius Sabinenſis Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Petrus Portuenſis Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Cono Præneſtinus Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Anaſtaſius Cardinalis Presbyter tituli Beati Clementis interfui & ſubſcripſi.
Ego Dinizo Cardinalis tituli Equitii ſubſcripſi.
Ego Boſo tituli ſanctæ Anaſtaſię Presbyter ſubſcripſi.
Ego Vaſatenſis Epiſcopus Beltrannus ſubſcripſi.
Ego Aunaldus Burdegalenſis Archiepiſcopus ſubſcripſi.
Ego Portugalenſis Epiſcopus Hugo ſubſcripſi.
Ego Johannes Briocenſis Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Baldricus Dolenſis Archiepiſcopus ſubſcripſi.
Ego Leo Diaconus Cardinalis Eccleſiæ ſancti Viti ſubſcripſi.
Ego Romoaldus Diaconus Cardinalis ſanctæ Mariæ ſubſcripſi.

Ego

Ego Aldo Diaconus Cardinalis venerabilis Diaconii Sanctorum Sergii & Bacchi ſubſcripſi.
Ego Petrus Diaconus Cardinalis Eccleſiæ ſanctorum Coſmæ & Damiani ſubſcripſi.
Ego Johannes Diaconus Cardinalis ſanctæ Lnciæ ſubſcripſi.

Dat. die 24. Martii anno Domini 1116. Pontif. anno XVII.

Datum Laterani, per manum Johannis ſanctæ Romanæ Eeeleſiæ Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, nono Kalendas Aprilis, Indictione IX. Incarnationis Dominicæ anno MCXVI. Pontificatus autem Domni Paſchalis II. Papæ anno XVII.

LVII.

Monaſterium S. Archangeli ad Morfiſam in civitate Neapoli ſub Apoſtolicæ Sedis protectione & tutela ſuſcipitur.

*Edidit Ughel. Ital. ſac. Tom. IX.*

Paſchalis Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Gregorio Abbati Monaſterii S. Archangeli, quod ad Morfiſa dicitur, intra Civitatem Neapolitanam, ejuſque Succeſſoribus regulariter ſubſtituendis in perpetuum.

Exordium.

PIÆ poſtulatio voluntatis effectu debet proſequenti compleri: quatinus & devotionis ſinceritas laudabiliter eniteſcat, & utilitas poſtulata vires indubitanter aſſumat. Quia igitur dilectio tua, ad Sedis Apoſtolicæ portum confugiens, ejus tuitionem devotione debita perquiſivit, nos per interventum venerabilis fratris noſtri Gregorii Neapolitani Antiſtitis, ſupplicationi tuæ clementer annuimus, & B. Archangeli Monaſterium, cui Deo auctore præſides, ſub tutelam Apoſtolicæ Sedis excipimus. Per præſentis igitur privilegii paginam apoſtolica auctoritate ſtatuimus, ut quæcumque prædia, quaſcumque poſſeſſiones idem Cœnobium in præſenti IX. Indictione legitime poſſidet, quæcumque in futurum conceſſione Pontificum, liberalitate Principum, oblatione fidelium, vel aliis juſtis modis poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat eidem Monaſterium temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, vel juſtè datas ſuis uſibus vindicare; ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum ſubſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura, ſalvâ Neapolitani Antiſtitis canonicâ reverentia; cui tamen Monaſterium ipſum gravare omnino non liceat, nec exactiones inferre, aut conſuetudines aliquas, quæ Fratrum quieti noceant, irrogare. Si quis igitur in futurum Archiepiſcopus, aut Epiſcopus, Imperator, aut Rex, Dux, aut Princeps, Magiſter militum, Comes, Vicecomes, Judex, Caſtaldus, aut eccleſiaſtica quælibet ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem Monaſterio juſta ſervantibus ſit pax D. N. J. C., quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Monaſterium ſub Sedis Apoſt. tutela ſuſcipitur.

Bonaque omnia confirmantur.

Addito immunitatis decreto a quacumque perturbatione.



✠ EGO PASCHALIS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

PP. ſubſcriptio.

Datum Albæ per manum Johannis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diac. Card. ac Bibliothecarii, III. Id. Aprilis, Indict. IX. Incarnationis Dominicæ Anno MCXVI. Pontificatus autem Domni Paſchalis II. Papæ anno XVII.

Dat. die 11. Aprilis anno Domini 1116. Pontif. anno XVII.

# GELASIUS SECUNDUS

## PAPA CLXI.

### ANNO ÆRÆ CHRISTI COM. MCXVIII.



GElaſius Secundus, natione Campanus, ex Patre Creſcentio, antea dictus Joannes Cajetanus, primùm Monachus Caſſinenſis, mox S. R. E. Diaconus Cardinalis Tit. S. Mariæ in Coſmedin, electus in Romanum Pontificem die 25. Januarii 1118. conſecratus die 10. Martii ejuſdem anni. Sedit in Pontificatu annum I. dies IV. (a) imperantibus, in Oriente Alexio Comneno, & Calo Joanne, patri Alexio

(a) Ab electionis die computandos, ut cum Catalogis, ac Chronicis conſentiamus. Si vero tempus Pontificatus Gelaſiani a conſecrationis die, prout mos, & inceptus a nobis ordo exigit, ſtatuere velimus, Petro Pictavienſi, qui hujus Pontificis epitaphium elaboravit, aſſentiendum eſt, qui illum vita functum aſſerit, *cum Pontificatus vix ageret primum Paſtor venerabilis annum.*

xio ſucceſſore: in Occidente vero Henrico IV. Imperatoribus; Obiit Cluniaci die 29. Januarii ſequentis anni. Corpus ejus honorabiliter intra limen Cluniacenſis Cœnobil requieſcit in pace. Vacavit Sedes dies iv. (a)

Schiſma vigeſimum quintum in Eccleſia.

Henricus Imperator, *ſtatim die poſt electionem* Gelaſii PP. *quadrageſimo quarto* (b) *Mauricium Bracarenſem Epiſcopum*, qui Burdinus vulgò dicitur, *anno præterito a Paſcali II. in Concilio Beneventi excommunicatum, in matris Eccleſiæ gremium ingeſſit*: ab eoque in præmium Schiſmatis Imperator iterum conſecratus eſt poſtridie Kalendas Junii. Mauricius Gregorii nomen accepit in Pſeudopontificatu: iterato anathemate percuſſus eſt, primò ab eodem Gelaſio in Synodo Capuana, mox a Calliſto II Succeſſore in Remenſi, a quo pariter anno 1120. Sutrii captus, Romamque perductus, *ad Monaſterium Sanctæ Trinitatis, quod Cavæ dicitur*, delegatus eſt (c). Inde duos poſt annos extractus in Janula, quæ arx eſt in rupe imminente Civitati Sancti Germani, cuſtodiæ mancipatus eſt. Hinc eum deduxit Honorius II. anno 1124. ut in arcem Fumonis duceretur, ubi mortuus.

I.

Oldegario Barchionenſi Epiſcopo, ad Terraconenſem Eccleſiam tranſlato, Archiepiſcopatus, & jus metropolicum confirmatur, Palliumque conceditur.

*Ex Archiv. Regali Barcinonæ a Reballoſa editum tranſcripſit Bollandus act. Sanctorum menſis Martii die vi. cap. iii. vita S. Oldegarii.*

Gelaſius Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili Fratri Oldegario Barchionen. Epiſcopo ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium a Tarraconenſis Eccleſiæ dignitate deſumptum.

TArraconenſis civitatis Eccleſiæ inſignem olim fuiſſe Metropolim, & ſcripturarum veterum, & diviſionum provincialium monumenta declarant: ad cujus profecto reſtitutionem prædeceſſores noſtri plurimum laboraſſe noſcuntur; unde etiam temporibus noſtris Berengario Auſonenſi Epiſcopo a prædeceſſore noſtro ſanctę memorię Urbano Papa pallium datum fuit. Et nos ergo ad ejuſdem civitatis reſtaurationem penitus intendentes, te, cariſſime Frater Oldegari, Barchionen. Epiſcopum, ipſius Eccleſię Antiſtitem conſtituimus, & Pallium ipſum tibi ex Apoſtolicę Sedis liberalitate concedimus; ea nimirum proviſione, & ea fiducia, ut pro data

Oldegario Barcinonenſis Eccleſia confirmatur;

tibi a Domino facultate, civitatem ipſam & Eccleſiam ſtudeas omnimodò ad Domini Dei noſtri honorem & gloriam reſtaurare. Sane Dertoſam, ſi divina clementia populo Chriſtiano reddiderit, in ſuburbanam parochiam metropoli Tarraconenſi concedimus, donec, præſtante Deo, Tarraconenſis Eccleſia robur ſtatus ſui recipiat; mox Dertoſa ipſa proprium paſtorem obtineat. Porro Tarraconenſem civitatem cum terminis ſuis, ſicut ab illuſtri Barchionenſium Comite Raymundo, per manus tuas Tarraconenſi Eccleſiæ tradita, & ſcripti ſui libertate* firmata eſt, præſentis decreti pagina tibi tuiſque ſucceſſoribus, ejuſdem Sedis Metropolitanis, in perpetuum confirmamus. Tibi ergo, tuiſque legitimis ſucceſſoribus in eadem Cathedra conſtituendis, & per te Tarraconenſi Eccleſiæ refirmamus ipſam Tarraconenſem provinciam: ut in ea debeatis deinceps & ſuffraganeos Epiſcopos ordinare, & Concilia ſecundum formam Canonicam celebrare, & omnia juxta Metropolitanam curiam largiente Domino providere; ſalvâ in omnibus Apoſtolicæ Sedis auctoritate ac reverentiâ.

Adjecta Diœceſi Dertoſana, donec proprium habendi Epiſcopum capax efficiatur.

* Fortaſſe, liberalitate.

Jus metropolicum conceditur;

& Pallium.

Pallii verò uſum Fraternitas tua infra Eccleſiam tantum ad ſacra Miſſarum ſolemnia ſe noverit obtinere, his videlicet diebus, Nativitate Domini, Circumciſione, Epiphania, Cœna Domini, Sabbato ſancto, Reſurrectione Domini, Aſcenſione, Pentecoſte, in ſollemnitatibus Beatæ Dei genitricis Virginis Mariæ, in Natalitiis B. Joannis Baptiſtæ atque Apoſtolorum omnium, in feſtivitate B. Theclæ & B. Fructuoſi Martyris, in conſecrationibus Eccleſiarum & Epiſcoporum, ſeu ordinationibus Clericorum, & Anniverſarii tui die, cujus nimirum Pallii, volumus, te per omnia genium vendicare: hujus ſiquidem indumenti honor humilitas atque juſtitia eſt. Tota ergo mente Fraternitas tua ſe exhibere feſtinet in proximis humilem: in adverſis, ſi quando eveniunt, cum juſtitia erectum: nullius unquam faciem contra veritatem ſuſcipiens: nullius unquam faciem pro veritate loquentis premens: infirmis compatiens: benevalentibus congaudens, aliena damna tua deputans: vitiis pie ſæviens: in fovendis virtutibus animas auditorum demulcens: in ira judicium ſine ira tenens: in tranquillitate ſeveritatis juſtæ cenſuram non deſerens. Hæc eſt, Frater cariſſime, Pallii accepti dignitas: quam ſi ſolicite ſervaveris, quod foris accepiſſe oſtenderis, intus habebis. Sancta Trinitas Fraternitatem tuam per tempora longa conſervet incolumem.

Pallii uſus,

Et ſignificatio.

Adhortatio ad Oldegarium.

EGO GELASIUS Eccleſiæ Catholicæ Epiſcopus.

Gelaſii PP. ſubſcriptio.

*Signum manus meæ.*

DEUS IN LOCO SANCTO SUO.

Ego Creſcentius Sabinenſis Epiſcopus &c. (a).

Datæ per manum Chryſogoni S. R. E. Cardinalis. XII. Kal. Aprilis. Indictione XI., anno Dominicæ Incarnationis MCXVIII. Pontificatus autem Domni Gelaſii Papæ II. anno I.

Dat. die 21. Martii anno Domini 1118. Pontif. anno 1.

(a) Incluſis excrevit.
(b) Sic fatetur Gelaſius in Epiſtola ad Eccleſiam Gallicanam, quam refert Baronius hoc anno 1118.
(c) Falcone Beneventano teſte.

(a) Addendi ſunt *Sennes Archiepiſcopus Capuanus.*
*Lambertus Hoſtienſis Epiſcopus.*
*Petrus Portuenſis Epiſcopus.*
*Hugo Cardinalis Presbyter Tit. SS. Duodecim Apoſtolorum.*
*Petrus Cardinalis Presbyter Tit. Sanctæ Suſannæ*: a Reballoſa, neſcio, an a Bollando, omiſſi. Bollandus quidem reſtituit in notis ad caput tertium vitæ S. Oldegarii. Reballoſam non vidi.

### II.

Bona omnia, ad Cluniacenſe Monaſterium ſpectantia, pacifice ſemper & quiete ſub jure ejuſdem Monaſterii fore, declaratur.

*Ex Chartario Cluniac. edit. Mart. Marier Bib. Cluniac. col. 572.*

Gelaſius Epiſcopus Servus Servorum Dei, chariſſimo fratri, Pontio Cluniacenſi Abbati ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

CLuniacenſis Monaſterii prudens religio, & religioſa prudentia, & ante noſtra, & noſtris temporibus, Romanam Eccleſiam maxime ſibi fecit obnoxiam. Sed præter illud commune dilectionis debitum, perſonæ tuæ ſinceritas mihi ſemper amabilis, ſemper optabilis, charitatis noſtræ viſcera plenis, ut noſti, finibus ampliavit. Idcirco petitionibus tuis, illis præcipue, quæ ad Monaſterii noſtri quietem & ſalutem ſpectant, nequaquam duximus obviandum. Per præſentis igitur decreti paginam, ſecundum poſtulationem fraternitatis tuæ, præcipimus, atque ſtatuimus, ut quicquid poſſeſſionis, ad Cluniacenſe Monaſterium pertinentis, reverendiſſimæ memoriæ prædeceſſor tuus Hugo in die mortis ſuæ per authenticam Romanorum Pontificum conceſſionem, quiete, ac ſine calumnia poſſidebat, tu quoque, tuique Succeſſores, quiete ac ſine calumnia poſſideatis. Ea etiam, quæ poſt tuam provectionem Cluniacenſi Monaſterio, vel per te iam, vel per fratrum tuorum induſtriam, legitime acquiſita ſunt, firma, quieta, & integra conſervanda cenſemus. Volumus enim Cluniacenſe Monaſterium, auctore Deo, in quiete perpetua, & tranquillitate perſiſtere; ut a ſæcularibus tumultibus liberi, omnipotentis Dei ſervitiis vacare quietius valeatis.

Confirmantur bona omnia ad Cluniacenſe Monaſt. ſpectantia;

Quæ ab omni pertubatione libera declarantur.

Gelaſii PP. ſubſcriptio.

EGO GELASIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſc. ſs.

*Signum manus meæ.*

Et Sigillum.

DOMINUS IN LOCO SANCTO SUO.

Datum Capuæ II. Idus Aprilis, per manum Chryſogoni S.R.E. Diaconi Cardinalis, anno Dominicæ Incarn. MCXVIII. Indict. XI. Pontificatus autem Domni Gelaſii Secundi Papæ anno I.

Dat. die 12. Aprilis anno Domini 1118.

---

### III.

Privilegium pro Monaſterio Sanctæ Sophiæ Capuan. Diœceſis.

*Ex Commentariis Coſtantin. Cajetani ad vitam Gelaſii PP. per Pandulphum Piſanum Rer. Ital. Script. Tom. III. pag. 390.*

Gelaſius Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Bernardo Abbati Monaſterii S. Sophiæ, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

REligioſa loca temporibus noſtris propter peccata communia multis videmus anguſtiis, & tribulationibus anguſtiari. Ea propter opportunum duximus, eorumdem locorum neceſſitatibus, ſecundum datam divinitus facultatem, Apoſtolicæ Sedis gratia benigniùs ſubvenire. Tuis ergo, dilecte in Chriſto fili, Abbas Bernarde, petitionibus annuentes, concedimus, ut deinceps tibi tuiſque Succeſſoribus liceat, de fluvio Caloris aquam, perceptum beneficium veſtrum accipere, & pro duobus molendinis, vel aliis Monaſterii utilitatibus per terram veſtram uſque in eumdem fluvium Caloris deducere. Si autem oportuerit, licentiam habeatis accipiendi eamdem aquam ſupra, vel infra prædiis, tum ædificium, quantum videlicet terra veſtra, & aqua eſt. Quod ſi neceſſitate urgente, pro eodem aquæductu de terra viæ inferioris, quæ juxta eſt, acceperis, tantundem de terra ex parte altera reſtaurentis. Sane concambium, quod in loco ipſo de interjacenti terræ feciſtis, ratum habemus.

Facultas ducendi aquam ex fluvio Caloris:

Et confirmatio Concambii:

EGO GELASIUS Eccleſiæ Catholicæ Epiſc. ſs.

Gelaſii PP.

*Signum manus meæ:*

DEUS IN LOCO SANCTO SUO.

Ego Petrus Portuenſis Epiſcopus conſenſi, & ſs.

Ego Ugo Cardinalis Presbyter Tituli Apoſtolorum conſenſi, & ſs.

Ego Petrus Cardinalis Presb. Tituli S. Suſannæ ſs.

Et S. R. E. Card. ſubſcriptiones,

Datum Capuæ per manus Chryſogoni ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis, XIV. Kal. Maii Indictione XI. anno Dominicæ Incarnationis MCXVIII. Pontificatus autem Domni Gelaſii II. Papæ anno I.

Dat. die 18. Aprilis anno Domini 1118. Pontif. anno I.

---

### IV.

Gualterii Ravennatis Archiepiſcopi electionem, poſt ſchiſma ejuratum a Ravennatibus, confirmat, eique Pallium cum aliis juribus concedit.

*Ex Concil. Tom. xii. col. 1242.*

Gelaſius Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Gualtero Ravennatium Archiepiſcopo, ſalutem, & apoſtolicam benedictionem.

Exordium, ab ejurato ſchiſmate deſumtum.

UNitati divinæ Trinitatis gratiæ agendæ ſunt, quæ per ſuæ Caritatis Spiritum diviſa conjungit. & multos in ſe animos unum facit. Eccleſia ſiquidem Ravennatium per multa jam tempora ab Apoſtolicæ Sedis unitate diſciſſa, multas eidem Sedi Apoſtolicæ perſecutiones intulit, & Eccleſiis multis perverſi ſchiſmatis fomitem miniſtravit. Qua propter ad ejus nequitiam deprimendam, ſubjectarum ei Eccleſiarum quaſdam ſibi Apoſtolica Sedes aſſumpſit, ut vel ſic eam ad humilitatis, & unitatis tramitem revocaret. Sed cum tandem Divinæ Majeſtati placitum fuit, eamdem Ravennatium Eccleſiam miſericordiæ ſuæ gratiâ ad unitatem, & obedientiam matris ſuæ Romanæ Eccleſiæ revocavit. Iniquitatem namque ſuam illius filii recognoſcentes, delicta patrum corrigere probaverunt: ut qui præteritis temporibus per tyrannidem regiam præſules, regibus placentes, accipiebant; nunc demum ſecundum Canonicas Sanctiones Epiſcopum Deo, placentem, eligerent; & ſchiſmate abdicato, in Catholicæ Congregationis gremium repedarent. Te ſiquidem, reverendiſſime frater Gualtere, a diſciplina fratrum regularium violenter aſſumptum, pro religionis ac ſapientiæ prærogativa in beati Appollinaris cathedra communi voto ac deſiderio poſuerunt, & in Apoſtolicæ Sedis obedientiam unanimiter redierunt. Unde nos, divinæ Trinitatis unitati gratias agentes, per-

perſonam tuam pro jure noſtrę Eccleſie ad Epiſcopale Miniſterium cooperante Domino conſecrantes, tibi, & per te Ravennatium Eccleſiæ dignitatem omnem, quam ante illius diviſionis tempora per Romanam Eccleſiam poſſederat, reſtituimus; & per præſentem privilegii paginam, ſalvo in omnibus jure atque auctoritate Sedis Apoſtolicæ, concedimus tibi, tuiſque Succeſſoribus, in ejuſdem Sedis Apoſtolicæ fide atque obedientia permanentibus, Epiſcopatus Emiliæ Provinciæ, id eſt Placentiæ, Parmæ, Regii, Mutinæ, Bononię, Ferrarię, Adrię, Comacli, Imolę, Faventiæ, Fori Livii, Fori Pompilii, Bobii, Cęſennæ, Fioclę. Confirmamus etiam vobis ducatum Ravennę, & Monaſteria ſancti Adalberti, & ſancti Hilarii Galliata, ſeu cætera monaſteria, & poſſeſſiones, per authentica privilegia ab anteceſſoribus noſtris, & a catholicis regibus tradita. Pomposiani quoque Monaſterii curam Religioni tuæ, ſalvo Eccleſiæ noſtræ jure, committimus: ut regulari diſciplina per tuam induſtriam, largiente Domino, reformetur. Præterea fraternitati tuę pallium, pontificalis videlicet officii plenitudinem, liberaliter concedimus: quo fraternitas tua, ſecundùm Eccleſię tuę morem ex Apoſtolicę Sedis conceſſione permiſſum, ſe noverit induendum: cujus a inimicum pallii volumus te per omnia genium vendicare. Hujus ſiquidem indumenti honor, humilitas, atque juſtitia eſt. Tota ergo mente fraternitas veſtra ſe exhibere feſtinet in proſperis humilem: & in adverſis, ſi quando eveniunt, cum Juſtitia erectum: amicam bonis, perverſis contrariam: nullius unquam faciem pro veritate loquentem premens: tum operibus juxta virtutem conſtantiæ inſiſtens, tum inſiſtere etiam ſupra virtutem cupiens: infirmis compatiens: bene valentibus congaudens: de alienis tamquam de propriis exultans gaudiis: in vitiis corrigendis pie ſeviens: in fovendis virtutibus auditorum animum demulcens: in ira judicium ſine ira tenens: in tranquillitate autem ſeveritatis juſtæ cenſuram non deſerens. Hæc eſt, frater cariſſime, pallii accepti dignitas, quam ſi ſolicitè ſervaveris, quod foris accepiſſe oſtenderis, intus habebis.

Reſtituitur Eccleſiæ Ravennatis in priſtinam dignitatem;

Eccleſiarum eidem antea ſubjectarum;

Et omnimodæ juriſdictionis.

Conceſſio Pallii Gualtero Archiepiſcopo.

Adhortatio ad Gualterum.

EGO GELASIUS Eccleſiæ Catholicæ Epiſcopus. Signum manus meæ Gelaſii.

Gelaſii PP. ſubſcriptio.

DEUS IN LOCO SANCTO SUO.

Datum Romæ per manum Chryſogoni S.R.E. Diaconi Cardinalis, Kal. (a) Septembris, Indictione duodecima, anno Dominicæ Incarnationis MCXIX. Pontificatus autem Domni Gelaſii II. Papę anno I.

Dat. die 1. Septembris anno Domini 1118. Pontif. anno 1.

(a) Perperam hic Kalendis Septembris, qua die elapſa jam duodecima tertiadecima ſucceſſerat Indictio, quæ hoc anno 1118. qui Piſano more in 1119 ſecedit, in curſu eſſe cæpit: legendum potius juxta Rubeum VII. Idus Auguſti.

## V.

Confirmatio Maternitatis Eccleſiæ Lucanæ, cui nonnulla ad id ſpectantia conceduntur privilegia.

Gelaſius Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilectis filiis Benedicto Archidiacono, Uberto Archipresbytero, Rainerio Primicerio, Mauro Cantori Lucanæ Eccleſiæ, eorumque Fratribus tam prǫſentibus, quam futuris, in perpetuum.

*Ex Commentariis Conſtantini Cajetani ad vitam Gelaſii PP. per Pandulphum Piſanum Rer. Ital. Script. T. iii. pag. 405*

Exordium.

CHaritatis bonum eſt proprium, aliena damna propria deputare, & alienis tamquam propriis gaudere profectibus. Ea propter petitiones veſtras clementer admittimus, & vobis antiquas Eccleſiæ Matricis conſuetudines confirmamus: Ut videlicet unctiones infirmorum, & ſepulturæ Civitatis propriæ, ad Matricem Eccleſiam pertinentes, & Officium, & participatio beneficii funerum, ad alias Eccleſias pertinentium, vobis nulla Clericorum calliditate, aut Laicorum quorumlibet, ſubtrahantur. Electiones Priorum, & collocationes Clericorum in aliena Eccleſia infra urbem vel extra in ſuburbiis ſine conſenſu Epiſcopi, & Priorum, qui loco poſiti nominantur, Matricis Eccleſiæ non fiant. Nec Laicorum violentia in aliqua Eccleſiarum ulla Priorum, aut Clericorum fiat electio. Et nulla Eccleſiarum Epiſcopatus veſtri præter eorum conſenſum alicui ſubjiciatur Eccleſiæ. Neque publica, & majora negotia aliqua ſibi Eccleſiarum, ipſis invitis, arripiat, aut publicas pœnitentias tribuat: Nec ſententias, & interdictum Matricis Eccleſiæ temptet infringere. Nulla etiam veſtri Epiſcopatus perſona ſine conſenſu Epiſcopi, vel Priorum, qui loco poſiti nominantur, Matricis Eccleſiæ excommunicetur; & quod ab Epiſcopo ligatum fuerit, a nemine irritum duci temptetur. Sane Civitatis veſtrę Clerici, & qui in ſuburbiis ſunt, ſolitas obedientias, videlicet in Letaniis, in Proceſſionibus communibus, in feſtivitatibus, & ſtationibus majoris Eccleſiæ eidem impendant Eccleſiæ, ut vobiſcum adſint. Porro in quintę ferię nocte ante Paſcha, nulla Eccleſia ſecundùm morem veſtrę Eccleſię, campanas ſonet: neque in Sabbato Sancto Cereum benedicat: ſed ad Baptiſmum prædicti Clerici, prout conſuetum eſt, veniant. Nulla preterea Eccleſiarum miſſas ſolemnes celebret in Feſtivitate Beati Martini, & S. Reguli, & in ſecunda Feria Paſchæ, & in Proceſſionibus Quadrageſimæ, donec ſtationis ſolvantur conventus. Nullus etiam Clericorum Officium vivorum, aut mortuorum, ad Matricem Eccleſiam pertinens, facere, vel celebrare, præſumat. Ad hæc adjicientes ſtatuimus, ut decimæ Matricis Eccleſiæ ab his, qui tribuunt non fraudentur. Et nulla eas Clericalis perſona ſurripiat, aut diminuat. Nulli etiam Epiſcopo liceat aliquem Matricis Eccleſiæ Canonicum Officio, ſeu Beneficio, ſine canonico privare judicio. Sane charitativa illa ciborum beneficia, quę ab Epiſcopis veſtris (ſive preſentes, ſive abſentes fuerint) in ſolemnioribus Feſtis conſueviſtis accipere, vobis, veſtriſque poſteris rata pręcipimus, & illibata ſervari. In his omnibus prędeceſſoris noſtri ſanctæ memoriæ Paſchalis Papæ privilegium confirmamus, & ſtabilitate perpetua corroboramus.

Confirmatur dignitas Matricis Eccleſiæ Lucanæ.

Priores & Clerici ſine conſenſu Epiſcopi & Priorum Eccleſiæ Matricis non eligendi: cæteraque Privilegia Matricis Eccleſiæ propria.

Libertas exactionis decimarum, aliorumque onerum.

Canonici dignitate, vel præbenda ab Epiſcopo non privandi ſine Capituli conſenſu.

Confirmatur Privilegium a Paſchali PP. conceſſum.

mus. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica, ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem juſta Conventui iſti ſervantibus ſit pax D. N. J. C. quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Solitæ clauſulæ.

Gelaſii PP.

EGO GELASIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

*Signum manus meæ.*

DEUS IN LOCO SANCTO SUO.

Et S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.

Ego Deus-dedit Cardinalis Presbyter Tituli ſancti Laurentii in Damaſo ſubſcripſi.
Ego Petrus Cardinalis Tituli ſanctæ Suſannę ſubſcripſi.
Ego Guido Cardinalis Presbyter Tituli S. Balbinæ ſubſcripſi.
Ego Petrus Diaconus Cardinalis SS. Coſmę & Damiani ſubſcripſi.
Ego Petrus Diaconus Cardinalis S. Adriani ſubſcripſi.

Dat. die 13. Septembris anno Domini 1118. Pontif. an. 1.

Datum Piſis per manum Chryſogoni ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis, Idibus Septembris Indictione XII. anno Dominicę Incarnationis MCVIII. Pontificatus autem Domni Gelaſii II. Papæ anno I.

---

## V I.

Confirmatio jurium omnium, & privilegiorum Canonicorum Regularium Lucenſis Eccleſiæ S. Frigdiani.

*Ibid.*

Gelaſius Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilectis in Chriſto filiis, Attoni Præpoſito, & ejus fratribus, in B. Frigdiani Eccleſia regularem vitam profeſſis, ejuſque ſucceſſoribus in eadem Religione permanſuris, in perpetuum.

*Corinth. ii. 3.*

Exordium.

Confirmantur libertates omnes a Paſchali PP. conceſſæ.

Item exemtio a quocumque gravamine.

DOcente nos Apoſtolo Paulo, cognoſcimus, quia ubi Spiritus Domini, ibi libertas. Quia igitur Domini Spiritum in vobis habitare credimus, ex ipſorum operum exhibitione confidimus; libertatem vobis, quę a prædeceſſore noſtro ſanctæ memorię Paſchali Papa collata eſt, nos auxiliante Domino confirmamus; & quę ab eo vobis per Privilegii paginam conceſſa ſunt, nos quoque præſentis decreti auctoritate concedimus, & rata atque ſtabilia permanere cenſemus: ſalvâ, ſicut ab eo conſtitutum eſt, Lucani Epiſcopi reverentiâ. Præterea Canonicas conſuetudines obſervandi, vobis auctoritatem tribuimus, ad ſuſceptę Religionis augmentum. Neque ullum gravamen vobis inferri permittimus ex privilegio, quod a nobis beati Martini Canonici pro antiquis Eccleſię ſuæ conſuetudinibus acceperunt. Regularibus enim Congregationibus nihil illa præjudicant. Nulla quietem ve-

Libertas faciendi ſacras Proceſſiones quocumque tempore.

Parochianos S. Frigdiani, niſi ob publicum crimen, excommunicari non poſſe:

Nec ſepeliri abſque Canonicorum licentia.

ſtram Proceſſionum, aut Litaniarum perturbet indictio, niſi quæ ante Aſcenſionem Domini totius concurſu Civitatis publice fiunt. Parochianos veſtros, niſi fortę publico crimine teneantur, nullus invitis vobis excommunicare, aut ad pœnitentiam præſumat admittere, ſicut in ſuprafati Prædeceſſoris noſtri epiſtola continetur. Neque ulli Capellanorum liceat ſine conſenſu veſtro, mortuos veſtrę Parochiæ ſepelire; ſed vos eos infirmos ſicut conſueviſtis, ungatis: & mortuos præter alicujus infeſtationem ſepeliatis. Chriſma, Oleum infirmorum, quæ veſtra ex antiqua conſuetudine ſuſcipit Eccleſia, Majoris Eccleſiæ Clerici, hac vobis occaſione non auferant: Neque Clericos veſtros ordinari prohibeant, ut per Dei gratiam quiete & pacifice converſantes, profeſſionis veſtræ propoſitum pleniùs obſervare poſſitis. Si qua ſanę eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Solitæ clauſulæ.

Gelaſii PP.

EGO GELASIUS, Eccleſiæ Catholicæ Epiſc. ſs.

*Signum manus meæ.*

DEUS IN LOCO SANCTO SUO.

Et S. R. E. C. ſubſcriptiones.

Ego Lambertus, Oſtinenſis Epiſcopus.
Ego Deus-dedit Prsebyter Cardinalis Sancti Laurentii in Damaſo.
Ego Guido, Presbyter Cardinalis Tituli S. Balbinæ.
Ego Petrus Diaconus Cardinalis SS. Coſmæ & Damiani.
Ego Petrus, Diaconus Cardinalis ſancti Adriani,
Ego Amicus, Subdiaconus Cardinalis, & Abbas ſancti Laurentii foris muros.

Dat. die 26. Septembris. anno Domini 1119. Gelaſii PP. I.

Datum Piſis per manus Chryſogoni ſanctæ Romanę Eccleſiæ Diaconi Cardinalis, VI. Kal. Octobris. Indictione XII. anno Dominicæ Incarnationis MCXIX. Pontificatus autem Domni Gelaſii II. Papæ Anno I.

Con-

## VII.

Confirmatio Monaſterii S. Mamiliani, poſiti in Monte Chriſti, bonorumque omniom ad illud pertinentium.

*Ex Authographo edidit Ughellus Ital. ſac. Tom. iii. col. 379.*

Gelaſius Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Henrico Abbati Monaſterii ſancti Mamiliani, quod io Monte Chriſti ſitum eſt, tuiſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

NOs, qui diſponente Domino ad S. Sedis ſervitium promotos agnoſcimus, ut eius filios, auxilium implarantes, tueri ac protegere, prout Deus dederit, debeamus: Proinde nos, dilecte in Chriſto filii Henrice Abbas, tuis petionibus annuentes, beati Mamiliani in Monte Chriſti Monaſterium, cui ductore Deo præſides, Apoſtolicæ Sedis protectione munimus. Statuimus enim, ne Inſulam veſtram nullus, neque cum beſtiis, vel cum aliquo machinamento perturbet, & univerſa, quæ in proxima XII. Indictione in Corſica, vel in Sardinia, in Plumbino, vel Elba, vel alibi, veſtrum Monaſterium poſſidet, quieta vobis & integra conſerventur: in quibus ex propriis nominibus duximus adnotanda, in Sardinia Eccleſiam Sanctæ Mariæ de Scala, Heliæ ſancti Gregorii, & ſancti Mamiliani de Simaſſi cum pertinentiis earum: In Corſica Monaſterium ſancti Stephani de Venaco, Monaſterium ſanctæ Mariæ de Majaja, Eccleſiam ſancti Pellegrini, & Eccleſiam ſancti Pauli de Conca cum pertinentiis ſuis; quæcumque etiam in futurum, annuente Deo, juſtè poterit adipiſci, firma vobis, veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli hominum liceat idem Monaſterium temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum ſuſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Obeunte te, nunc ejuſdem loci Abbate, vel tuorumque quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia, ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & B. Benedicti regulam providerint eligendum: ſepulturam quoque ejuſdem Monaſterii, & Cellarum ejus, liberam eſſe decernimus, ut eorum, qui illic ſepeliri deliberaverint, devotioni, & extremæ voluntati, niſi forte excommunicati ſint, nullus obſiſtat. Decimas vero veſtrarum terrarum, quas ohilibet habetis, ſine ulla Epiſcoporum, vel Epiſcopalium miniſtrorum actione, quietam vobis manere concedimus. Sane laicos, ſeu clericos ſæculariter viventes, ad converſionem ſuſcipere nullius contradictio vos inhibeat. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica, ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reumque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti alienus fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem Monaſterio juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actioois percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Confirmantur bona omnia ad Monaſterium ſpectantia.

Decretum ſuper, et a immunitate ab omni perturbatione, moleſtia &c.

Item ut Abbas a ſolis Monachis eligatur.

Alia Privilegia.

Solitæ clauſulæ.

EGO GELASIUS Eccleſiæ Catholicæ Epiſcopus ſubſcripſi. Gelaſii PP.

*Signum manus meę.*

DEUS IN LOCO SANCTO SUO.

Datum Piſis per manum Chryſogoni S. R. E. Diaconi Cardinalis, Kal. Octobris, Indict. XII. anno Dominicæ Incarnationis MCXIX. Pontificatus autem Domni Gelaſii Secundi Papę anno I.

Dat. die 1. Octobris anno Domini 1118 Pontif. anno I.

## VIII.

Prohibitio, ne Profeſſi in Eccleſia ſanctæ Mariæ Fontis Ebraldi recipiantur ab Abbatibus, aut Prioribus aliorum Monaſteriorum.

Gelaſius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis Abbatibus & Prioribus Monaſteriorum ſalotem & Apoſtolicam benedictionem.

*Nuper erut. ex Archiv. Vatic.*

MEmores eſſe debetis, quod Dominus in Evangelio dicit: Quæcumque vultis, ut faciant vobis homines, eadem & vos facite illis: Audivimus ſiquidem, quod quidam veſtrum Profeſſos Eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Fonte Ebraldi ſuſcipiant, ubi per Domini gratiam ex longo jam tempore maxima Religionis obſervantia cuſtodita eſt: per quam nimirum benignitatem Religionis, & Profeſſionis vincula reſolvuntur. Per pręſentia igitur ſcripta univerſitati veſtræ præcipimus, ne deinceps Profeſſos ejuſdem ſuſcipiatis Eccleſiæ; ſed in loco ipſo ad honorem Dei, & ſuarum animarum ſalutem Profeſſionis ſuæ cuſtodiant ſponſionem. Datum apud Magalonam duodecimo Kal. Decembris. (a)

Dat. die 20. Novembris anno Domini 1118. Pontif. anno I.

(a) Hoc anno Magalonam venit Galaſius, unde receſſit, poſtquam habita aliquorum dierum Piſis mora, *mare iterum introivit, & portum S. Ægidii attigit*: ut ait Pandulphus Piſanus, Gelaſii familiaris, ejuſque vitæ ſcriptor; in eo Portu fuiſſe Gelaſium die 7. Novembris hujus anni conſtat ex Privilegio ibidem dato, quo Bernardo Toletano Archiepiſcopo & ſucceſſoribus, totius Hiſpaniæ Primatum confirmavit. In fine enim (fragmentum recitat Baronius in Addendis & corrigendis ad annum 1118.) legitur: *Datum apud S. Ægidium per manum Chryſogoni &c. VII. Idus Novembris Indict. XII. anno Dominicæ Incarnationis* MC.. X. computo Piſano, quod reſpondet anno 1118.

Con-

Digitized by Google

## IX.

Conceſſio Indulgentiæ Militantibus pro recuperatione Eccleſiæ Cæſar-Auguſtanæ, vel aliquid donantibus pro ejuſdem reparatione.

*Edidit Baronius an. 1118*

Gelaſius ad Cæſarauguſtanos ſcribit.

Gelaſius Epiſcopus Servus Servorum Dei Exercitui Chriſtianorum, Civitatem Cæſarauguſtanam obſidenti, & omnibus Catholicę fidei cultoribus, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

* direxiſtis.

LIteras devotionis veſtræ inſpeximus: compoſitioni, quam pro Cæſar-Auguſtano electo ad Sedem Apoſtolicam * duxiſtis, favorem libenter accomodavimus. Eumdem ergo electum noſtris, tamquam beati Petri manibus, largiente Domino, conſecratum remittentes ad vos, benedictionem vobis Apoſtolicæ Viſitationis impendimus: æquam omnipotentis Dei miſericordiam implorantes, ut per Sanctorum preces, & merita, opus ſuum ad honorem ſuum, & Eccleſiæ ſuæ dilatationem, vos faciat operari. Et quoniam & vos ipſos, & veſtra extremis objicere periculis decreviſtis, ſi quis veſtrûm acceptâ de peccatis ſuis pœnitentiâ, in expeditione hac mortuus fuerit, nos cum Sanctorum meritis, & totius catholicæ Eccleſiæ precibus, a ſuorum vinculis peccatorum obſolvimus. Cæterum, qui pro eodem Domini ſervitio, vel laborant vel laboraverint, & qui præfatæ Urbis Eccleſiæ, a Sarracenis & Moabitis dirutæ, unde reficiatur, & Clericis ibi Deo famulantibus, unde paſcantur, aliquid donaot, vel donaverint, ſecundum laborum ſuorum & beneficiorum ſuorum, Eccleſiæ impenſorum, quantitatem, ad Epiſcoporum arbitrium, in quorum parochiis degunt, pœnitentiarum ſuarum remiſſionem & indulgentiam conſequantur.

Indulgentiam iis impertitur.

Data Aleſti, quarto Idus Decembris. Pontificatus noſtri anno primo.

Dat. die 10. Decemb. ann. Dom. 1118. Pontif. ann. 1.

---

## X.

Confirmatio Bonorum omnium, Privilegiorum, ac Immunitatum Monaſterii Cluniacen. cujus Abbati Dalmaticæ & Sandaliorum uſus conceditur.

*Edidit Marrier Bibliotheca Cluniac. pag. 1819.*

Gelaſius Epiſcopus Servus Servorum Dei, chariſſimo in Chriſto fratri Petro Cluniacenſi Abbati, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

IGnem ſemper in altari ardere, legale præceptum eſt: Quem Sacerdos, qui Patri jure ſucceſſerat, ſoppoſita lignorum ſtrue, ne deficeret, enutriret. Hoc jam diu in cordibus noſtris Sacerdos verus æterni Patris filius conſervavit: quia & priuſquam te in Abbatis officium, & me in Pontificatus miniſterium provexiſſet, corda noſtra dilectionis igue ſucceudit, & charitatem in nobis mutuam cuſtodivit, & poſt ſuſceptas ordinationes amplificavit. Unde nos in his, quæ pro Cluniacenſis Monaſterii ſalute & quiete poſtulas, dulecdini tuæ abnuere, indignum duximus: ipſa etiam ejuſdem loci veneranda religio, & prædeceſſorum tuorum vita venerabilis, nos ad hæc efficienda compellunt. Pro tua igitur & fratrum tuorum petitione, univerſa, quę prædeceſſor tuus felicis memoriæ Hugo Abbas in die obitus ſui, ita quiete atque pacifice poſſidebat, ut nullum inde canonicum judicium recuſaret, tibi, & Cluniacenſi Monaſterio impoſterum quiete atque pacifice habenda & poſſidenda ſtatuimus. Illam etiam a vobis calumniam Apoſtolicæ Sedis patrocinio removemus, qua Epiſcopi pro controverſiis, quæ inter vos & ipſos frequenter emergunt, innocentes homines parrochiarum veſtrarum, & altercationum expertes, interdictis ſuis vehementer affligunt. Sane & Abbatias, quas prædeceſſores noſtri Apoſtolicæ Sedis Pontifices prædeceſſoribus tuis deliberatione provida per ſua privilegia commiſerunt, nos quoque ſtrenuitati tuæ, ac ſucceſſoribus tuis in eadem religionis obſervantia, & dilectione Sedis Apoſtolicæ permanſuris, ordinandas committimus, ut per induſtriam veſtram religionis ſtatus in eis, auxiliaote Domino, conſervetur: videlicet, in Epiſcopatu Lemovicenſi Abbatiam S. Martialis: In Eugoliſmenſi Abbatiam S. Eparchi: In Sanctonenſi Abbatiam S. Joannis de Angeriaco: In civitate Pictavenſi Abbatiam, quæ dicitur Monaſterium Novum: In Epiſcopatu Toloſano Abbatiam Leſatenſem: In Caturcenſi Abbatiam, Moyſiacenſem, & Figiacenſem: In Nemauſenſi Abbatiam S. Egidii: In pago Arvernenſi, Abbatiam Mandiacenſem, Ticrnenſem, & Menateoſem: In Epiſcopatu Auguſtodunenſi Abbatiam Vizeliacenſem: In civitate Antiſſiodorenſi Abbatiam S. Germani: In Epiſcopatu Cameracenſi Abbatiam Unicurtis: In Rothomagenſi Abbatiam, quæ dicitur Ponteſia: In Tarvannenſi Abbatiam S. Bertini. & S. Wlmari: In Italia Abbatiam S. Benedicti ſupra Padum. Ea vero quæ temporibus noſtris per veſtram vel fratrum veſtrorum ſolicitudinem legitime acquiſita ſunt, quieta vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant. Prçterea ſuper illum Dalmaticæ, ſive Sandaliorum uſum, quem perſonæ tuæ prædeceſſor noſter ſanctę memoriæ Paſchalis Papa noſtra potiſſimum interceſſione, conceſſit, hoc tibi ſingulariter amplinris dilectionis ſpeculum indulgemus, ut quotiens Miſſas ſolemnes, vel in populo celebraveris, uſu eorumdem inſignium potiaris. Ad hęc, quicquid libertatis, quicquid tuitionis a prædeceſſoribus noſtris conceſſum eſt, nos quoque vobis veſtriſque ſucceſſoribus præſentis decreti paginâ roboramus. Si quis igitur, decreti hujus tenore cognito, temere, quod abſit, contraire tentaverit, apoſtolicæ indignationis ultione plectatur, niſi præſumptionem ſuam digna ſatisfactione correxerit.

Bona omnia Cluniac. Monaſt. confirmantur,

Item & omnes Abbatiæ,

Item Dalmaticæ & Sandaliorum uſus,

Ac omnes libertates.

Obſervantia Decreti hujus.

EGO GELASIUS Eccleſiæ Catholicæ Epiſcopus ſs.

Gelaſii PP. ſubſcriptio.

*Signum manus meæ.*

DEUS IN LOCO SANCTO SUO.

Datum Avinioni per manum Chryſogoni S. R. E. Diaconi Cardio. XVII. Kal. Jan. Indict. XII. Dominicæ Incarn. anno MCXIX. Pontificatus autem Domni Celaſii Secundi Papæ, anno I.

Dat. die 16. Decemb. anno Dñi 1119. Pontif. ann. 1.

# CALLISTUS SECUNDUS

## PAPA CLXII.

### ANNO ÆRÆ CHRISTI COM. MCXIX.



GUido, Willelmi Magni Burgundiæ Comitis filius, antea Viennenſis Archiepiſcopus, S. R. E. Cardinalis, & Paſchalis II. per Gallias Legatus Apoſtolicus, electus eſt in Romanum Pontificem die prima Februarii anni 1119 ac poſt dies octo Viennæ conſecratus. Sedit in Pontificatu annos V. menſ. X. dies XII. (a) imperantibus in Oriente Calo Joanne, in Occidente Henrico IV. Impp Fecit ordinationem per menſem Decembrem; Diaconos, Presbyteros, & Epiſcopos plurimos creavit, quos per diverſa loca diſtribuit (b). Obiit die 13. Decembris anno 1124. & ſepultus eſt Laterani juxta Dominum Paſchalem. (c) Vacavit Sedes dies VII. (d)

(a) Sic legitur in Quarto & Sexto ex Codicibus, Criticæ Baronianæ præpoſitis, excluſâ tamen obitus die, quam includunt Martinus Polonus, & auctor Magni Chronici Belgici, Calliſto tribuentes *ultra annos V. & menſes X. dies XIII.*
(b) Excripſit Baronius ex quodam Vaticano Codice.
(c) Inquit Pandulphus Piſanus in vita Calliſti.
(d) *Incluſâ* obitus Calliſti die.

## I.

Monaſterii Trenorcienſis bona omnia confirmantur, & cum cæteris privilegiis Monachis Abbatem de gremio eligendi conceditur facultas.

*Ex autographo edidit Chifflettius hiſtoria Trenorc.*

Calixtus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Chriſto filio Franconi Trenorcienſi Abbati, ejuſque Succeſſoribus regulariter promovendis, in perpetuum.

*Exordium.*

JUſtis votis aſſenſum præbere, juſtiſque petitionibus aures accommodare nos convenit, qui, licèt indigni, juſtitię præcones, in excelſa Apoſtolorum Petri & Pauli ſpecula poſiti Domino diſponente conſpicimur. Idcirco petitionibus tuis clementius annuentes, Trenorcienſi Cœnobio, cui Deo auctore præſides, ad exemplar prædeceſſoris noſtri ſanctæ memoriæ Paſchalis Papæ, præſidium Apoſtolicæ protectionis impendimus: & loca illa, quæ vel anteceſſorum tuorum, vel tuæ ſtrenuitatis induſtria aut rationabiliter adquiſivit, aut legitime recuperavit, vel antiquorum Principum ſeu Epiſcoporum liberalitate eidem Cœnobio conceſſa ſunt, præſentis decreti pagina vobis veſtriſque Succeſſoribus confirmamus.

*Bona, quæ Monaſt. confirmantur.*

In Epiſcopatu videlicet Claremontenſi Monaſterium ſancti Porciani, cum Eccleſiis de Beſſon, de Quintiniaco, de Polines, de Celſiaco, de Travallio, de Fellinia, de Monte Aureo, de Suſtris, de Charel, de Liriniaco, de Martiliaco, de Monfanc, de Boiaco, de Barbariaco, de Vernei, de Villena, de Lupiaco, de Paredo, de Brialis, de Vetinnis, de Voroz, de Sancto Lupo: Eccleſias de Beſiaco, de Nuilliaco, de Capelz, de Branciaco, de Floriaco, cum Cappella de Cavarocca: Eccleſiam de Salviliis de Libiaco: Eccleſiam ſancti Nicolai, & Eccleſiam de Vernolio: In Cabillonenſi, Priſtiacum, Aguliacum, Eccleſiam de Baldreas, Eccleſiam ſancti Andreæ, Lambras, Manciacum, Eccleſiam de villa Ginniaco, de Ver, Eccleſiam ſancti Andreæ de Bulgiaco, Vaſſiacum, Briennam, Juveniacum, Eccleſiam ſancti Jacobi de Graſſiaco, ſancti Benigni, Eccleſiam de Cabroſio, Eccleſiam de Cavannis, Biſiacum, Eccleſiam ſanctę Mariæ de Soliniaco, ſancti Martini de Butella, Eccleſiam ſancti Andreæ, quæ vulgo vocatur Pannos, Eccleſiam de Monte Raculfo, Eccleſiam de Saſiriaco, Eccleſiam de Peroaiaco, Cappellam de coſtro Corgenon, Eccleſiam ſancti Lidii, quæ vulgo vocatur Olivæ, Lovincum, Silviniacum: In Marticonenſi, Ulchiſiriacum, Villare, Plotos, Belniacum, Eccleſiam de Lidonziacum, cellam ſancti Romani, ſancti Mauricii, Sancti Symphoriani, ſanctæ Mariæ de Cappella Reverias, ſancti Petri de Romaniſcas, Eccleſiam de Aziaco, de Fiſiano, ſancti Juliani de Lonciaco, ſancti Vitalis de Lenna: In Bituricenſi, Eccleſiam de Sociaco: In Auguſtudemenſi, Eccleſiam de Pariniaco cum Cappella, Eccleſiam de Petrafiſta, cum Cappella ſancti Juſti: In Namnetenſi, Monaſterium ſancti Philiberti, Eccleſiam de Machicol, ſancti Martini de Paciaco, ſancti Liminii, Eccleſiam de Limoziveria, ſancti Columbani, Eccleſias de Carcoiaco, Eccleſias de Mores, manſiones de Legiaco, de Tolvei, Eccleſias de Monaſteriis: In Pictavenſi, Herum inſulam, Eccleſias de Bello videre, cum ci-

cimiterio, cellam ſanctæ Mariæ Lauuoni, Eccleſiam ſancti Nicolai, ſancti Petri, Eccleſias de Baſilicis ſanctæ Crucis, Eccleſias de Berniziaco, de Aziaco, Maciacum, Taziacum, Eccleſiam de Madernas, Eccleſias de Bernazai, de Monte ſancti Leodegarii, de Eſtivalibus: In Turonenſi, Pontiacum, Vernolum, Corcoriacum: In Andegavenſi, cellam Cunaldi cum appendiis, Eccleſias de Doadi caſtri, ſancti Dionyſii, ſancti Petri, ſancti Johannis, ſancti Leodegarii, Eccleſiam ſancti Laurentii, villam Landrum, Terentiacum, Eccleſias de Varinas, ſanctæ Mariæ de Tænays cum Cappella: In Genevenſi, Eccleſiam de Perois: In Aucienſi, Monaſterium ſancti Philiberti, Eccleſiam ſancti Petri de Salitas, ſancti Felicis de Landons, ſanctæ Mariæ de Pratalias, ſancti Martini Cocomenſis, cappellam ſancti Philiberti, ſancti Cyriaci, ſancti Mauricii Amblavenſis, ſancti Vincentii, Cappellam in caſtro Syroi, ſanctæ Mariæ de Boſac, Cappellam de caſtro Rocos, ſancti Juliani. Caſpiniaci, Cappellam de caſtro Mercolio, Eccleſiam ſancti Quinti: In Dienſi, Eccleſiam de caſtro Grainan, ſancti Romani, Eccleſiam de Torrites: In Tricaſtrinenſi, Eccleſiam de Valle Nimphis, ſancti Martini, ſanctæ Mariæ, ſancti Petri, ſancti Romani, Cappellam ſancti Michaelis de Gaba, Eccleſiam de Eleemoſyna ſanctæ Mariæ de Grainan: In Auraſicenſi, Eccleſiam de Doſera, ſanctæ Mariæ, ſancti Benedicti, ſancti Chriſtophori, ſancti Saturnini. In Vaſionenſi, Eccleſiam ſancti Germani, ſancti Petri de Falco, Sanctæ Mariæ de Purpureas: In Viennenſi, cellam ſanctæ Agnetis de Mota, ſancti Martini de Aziaco cum cimiterio, ſancti Verani de Rivas, Eccleſiam de Fai, ſancti Johannis de Caſtro Mirnn, Eccleſiam de Villanova, Cappellam ſancti Michaelis de Albon. Eccleſiam ſancti Saturnini cum parochia. cellam ſancti Philiberti de Muniaco. Eccleſiam ſancti Romani, ſancti Andreæ, Eccleſiam ſancti Ferreoli: In Epiſcopatu Biſuntino, ſancti Cornelii, ſancti Deſiderii, Eccleſiam de Arzon. Quæcumque præterea in futurum, largiente Deo, juſte poteritis adipiſci, firma vobis veſtriſque Succeſſoribus, & illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat idem Cœnobium temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum ſubſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Ad hæc adjicimus, ut idem locus, in quo beati Valeriani Martyris, & ſancti Philiberti Confeſſoris corpora requieſcunt, ab omni jugo ſæcularis poteſtatis liber in perpetuum conſervetur. Nec Epiſcopo liceat cujuſcumque Diœceſis eumdem locum, excommunicationis, vel abſolutionis, vel cujuslibet diſpoſitionis occaſionibus perturbare: aut cruces, ſeu quaslibet exactiones novas burgu. & cæteris Monaſterii poſſeſſionibus irrogare. Miſſas quoque in eodem Monaſterio publicas celebrari, vel ſtationem ab Epiſcopo. præter Abbatis & fratrum voluntatem fieri, prohibemus. Cætera etiam, quæ per reverendæ memoriæ Johannis, & prædicti Domini Paſchalis II. Pontificum privilegium Trenorcienſi Monaſterio confirmata ſunt, confirmamus. Præterea, pro reverentia beatæ Mariæ ſemper Virginis. cujus nomine locus veſter inſignis eſt, in Annunciatione Domini Salvatoris noſtri, hymnum angelicum inter Miſſarum ſolemnia, Abbati vel fratribus pronunciare concedimus. Obeunte te, nunc ejuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullius ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam elegerint, ab Apoſtolicæ Sedis Epiſcopo, vel ejus Legato propter difficultatem itineris. conſecrandum. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire temptaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen, amen.

Decretum immunitatis ab omni vi, vel moleſtia.

Eccleſia S. Valeriani ab omni ſpirituali, & temporali Epiſcopi jure libera declaratur.

Abbas a Monachis eligendus;

Et a Romano Pontif. vel ejus Legato conſecrandus.

EGO CALIXTUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

Calixti PP. ſubſcriptio.

*In Symbolo.*

FIRMAMENTUM EST DOMINUS TIMENTIBUS EUM.

Datum apud Celſinlaoiam, per manum Ghryſogoni, S. R. E. Diaconi Cardinalis. ac Bibliothecarii, VI. Idus Maii. Indictione XII. dominicæ Incarnationis anno MCXX. (a) Pontificatus autem Domni Calixti Secundi Papæ anno I.

Dat. die 10. Maji ann Domini 1119. Pont. ann. 1.

---

## II.

### Canonici S. Stephani & S. Joannis Biſuntinæ Civitatis a juramentis per eos factis liberi & ſoluti declarantur.

Calixtus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilectis filiis Biſuntinæ Eccleſiæ S. Joannis Euangeliſtæ Canonicis, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Ex Chiffletii hiſtoria Trenorciana.

INter veſtram, & B. Stephani Eccleſiam quædam poſſeſſionum unitas per confratrem noſtrum Humbaldum Lugdunenſem Archiepiſcopum facta eſt, quæ grave admodum inferre videbatur utrique Eccleſiæ detrimentum; nec omnino ſine animarum periculo, quæ inde facta fuerant, juramenta poterant conſervari. Quæ ſupradictus frater noſter, unà cum Archiepiſcopo veſtro Anſerico diligenter noſtra etiam commo-

Series facti.

(a) Dionyſiano quidem computo: Calixtus enim II electus & conſecratus menſe Februarii anni 1119. Æræ communis, menſe Majo anni 1120 ab anno Pontificatus ſui primo jam exceſſerat, ne illud ſadvertamus annum 1120. æræ ejuſdem Indictione tertia decima, non duodecima fuiſſe annumeratum. Verùm enim vero, qua ratione Bullæ, ſive Privilegia a Chiffletio relata, tantummodo in recepta ab aliis numeratione differant, neſcio omnino; puto tamen argui hinc ſatis non poſſe horum monumentorum ſuſpicionem; nihil enim habent, quod methodum illius ævi propriam non ſapiat, unum hoc ſi excipias.

monitione perſpiciens, utrinſque partis juramenta, ex reſervata ſibi & eidem Archiepiſcopo veſtro licentia & poteſtate, prorſus abſolvit. Et nos itaque abſolutionem ipſam utrique Eccleſiæ neceſſariam providentes, præſentis decreti pagina confirmamus, & ratam in perpetuum manere decernimus: auctoritate Sedis Apoſtolicæ ſtatuentes, & omnimodis præcipientes, ut neque vos ſancti Stephani Canonicos; neque ipſi, aut quælibet perſona, vos deinceps ſuper juramento illo præſumat impetere. Nulli etiam omnino hominum liceat, ſibi honores veſtros, prædia, & poſſeſſiones, & quæcumque juris Eccleſiæ veſtræ ſunt, pro illius unitatis vinculo vendicare, aut ea ulterius commiſcere; ſed omnia vobis veſtriſque Succeſſoribus ita ſemper quieta, & integra conſerventur, ſicut a tempore bonæ memoriæ Salinenſis Hugonis, Biſuntini Archiepiſcopi, uſque ad tempora fratris Hugonis Archiepiſcopi, qui in Jeroſolymitana peregrinatione ad Dominum migravit, conſervata noſcuntur. Si qua igitur, in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe Divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat.

*Canonici utriuſque Eccleſiæ a juramenti ſoluti a Lugdunenſe Archiepiſcopo.*

*Hujuſmodi abſolutionem Pontifex confirmat,*

*Juramentaque irrita omnino declarat:*

*Bonaque utriuſque Eccleſiæ confirmat.*

*Solitæ clauſulæ:*

EGO CALIXTUS, Catholicę Eccleſiæ Epiſcopus, confirmo, & ſubſcribo.

*Caliſti PP. ſubſcriptio.*

Datum apud Magelonam, per manum Chryſogoni S. R. E. Diac. Cardinalis, ac Bibliothecarii. II. Kal. Julii, Indict. XII. Dominicæ Incarnationis anno MCXX. Pontificatus autem Domini Calliſti II. Papæ anno I.

*Dat. die 30. Julii ann. Domini 1119. Pont. ann. 1.*

---

## III.

Cellam ſanctæ Mariæ de Gordiano Ananienſi Monaſterio, adjudicatur adversùs Arelatenſem Archiepiſcopum, & Monachos Caſæ Dei.

*Ex Concilio Toloſano a Caliſto II. PP. celebrato anno 1119.*

Calixtus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Poncio Anianenſis Monaſterii Abbati, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

SUper cella S. M. de Gordiano jam diu apud Sedem Apoſtolicam facta quæſtio invenitur. Siquidem Domini noſtri ſanctæ memoriæ Paſchalis Papæ temporibus, & vos veſtro, & monachi Caſæ Dei ſuo eam vendicare Monaſterio ſępius tentaverunt. Poſt multas autem querimonias, cum prædictus Dominus allegationes veſtras diligentius conſtituto tempore audiviſſet, veritate tandem ſagaciter indagata, cellam ipſam Monaſterio veſtro adjudicavit. & in quæſtione illa monachis Caſæ Dei perpetui ſilentii taciturnitatem indixit, ſicut in diffinitionis ejus ſcripto pleniùs continetur. Cæterum fratres illi, etſi ex tunc toto ejuſdem Domini tempore quieviſſe viſi ſunt, ante nos tamen apud Clarum-montem eamdem querimoniam renovarunt, aſſerentes, ſe in judicio prægravatos, eo quod ipſorum juſtitia non ad plenum fuit inquiſita. Nos, ut nulla eis adversùs Apoſtolicam Sedem clamoris relinqueretur occaſio, eorum ſcripta, & rationes perſcrutati ſumus: & nihil roboris, nihil in eis momenti reperientes, fratribus ipſis deſiſtere ab hac deinceps inquietatione præcepimus.

*Series controverſiæ:*

*A Paſchali PP. cognita:*

*Calla Monachis Ananienſibus adjudicata:*

*A Monachis Caſæ Dei appellatum ad Caliſtum PP.*

*Ab eoque eiſdem ſilentium ſuper hujuſmodi controverſia impoſitum.*

Hoc frater noſter Ato Arelatenſis Archiepiſcopus audiens, & ipſe clamare cœpit, dicens: Arelatenſem Eccleſiam injuſte ſuis poſſeſſionibus ſpoliatam, quoniam prędicta cella de Gordanicis cum rebus ſuis ad jus Arelatenſis Eccleſiæ pertinebat, & per eam monachi Caſæ Dei locum illum ſub cenſu annuo detinuerant. Cumque id frequentius inculcaret, ne aliquam ei videremur inferre injuriam, diem agendæ cauſæ apud Montempeſſulanum ſtatuimus, ubi pars utraque conveniens ſuas protulit rationes. Quibus ſufficienter inſpectis, ex fratrum noſtrorum ſententiâ judicatum eſt, Archiepiſcopum debere ſuper eadem Eccleſia reveſtiri, ſi Arelatenſem Eccleſiam locum illum ante Domini noſtri judicium poſſediſſe, idoneis teſtibus comprobaret. Judicio itaque adimpleto, mox ei reſtituta eſt poſſeſſio, ſalvo nimirum Anianenſis Monaſterii jure, ſi quod eſſet. Tunc etiam terminus conſtitutus eſt, in quo de proprietatis jure apud Toloſam in utriuſque partis præſentia tractaretur. In ipſo ergo concilio quæſtio mota eſt. Et quidem Anianenſes Monachi cellam illam per Lodoici Imperatoris, Caroli Magni Imperatoris filii, & filii ejus Caroli regis, ſcripta & largitiones, Anianenſi Monaſterio vendicabant. Archiepiſcopus vero, ſe Lodoici, filii Boſonis regis Viennæ, chirographo tuebatur. Cauſa itaque aliquandiu coram omnibus ventilata, nos fratribus noſtris Cononi Præneſtino, & Lamberto Oſtienſi, Epiſcopis & Cardinalibus, Boſoni ſanctæ Anaſtaſiæ, Deus-dedit ſancti Laurentii in Damaſo, & Johanni ſancti Chryſogoni, Presbyteris: & Diaconibus, Petro ſanctorum Coſmæ & Damiani, Gregorio ſancti Angeli, & Chryſogono ſancti Nicolai de Carcere: & Archiepiſcopis Oldegario Tarraconenſi, & Bernardo Auxienſi, & item Epiſcopis Raimundo Barbaſtrenſi, Guidoni Laſcurrenſi, Galtero Magalonenſi, & Goloni Leonenſi, & Abbatibus Arduino ſancti Savini, & Amico ſancti Laurentii foras muros, præcepimus, ut in partes ſecederent, & controverſiam ipſam judicio canonico definirent. Egreſſi de concilio fratres inter ſe diutius contulerunt. Noviſſime diſcuſſis utrimque rationibus, & chartarum monumentis ſæpius revolutis, hujuſmodi ſententiam in concilii audientia ediderunt: Donationis ſcripta, quæ Arelatenſi Eccleſiæ a prædicto rege Ludovico Boſonis filio, poſt Ludovici Imperatoris, Magni Caroli filii, & filii ejus Caroli regis confirmationes, de cella de Gordanicis collata ſunt, robur nullum obtinere; Quod enim Deo ſemel oblatum fuerat ab aliis, ulterius aliis non potuit erogari. Hoc etiam ex abundanti additum eſt, ut Ananienſes Monachi trium idoneorum teſtium aſſertione probarent, Anianenſe Monaſterium cellam de Gordanicis per triginta annorum ſpatium ſine interruptione legitimâ poſſediſſe, antequam eàm monachi Caſæ Dei, per quos Arelatenſis Eccleſia in poſſeſſionem intraverat, obtinerent. Et ſic locus idem in jure deinceps ac poſſeſſione Anianenſis Monaſterii permaneret.

*Hinc reclamatum ab Archiep. Arelatenſi:*

*Propoſitumq; a Caliſto judicium apud Montempeſſulanum.*

*Datiſque favore Archiepiſcopi ſententia decretumque ut utraque pars Toloſam ad Concilium conveniret.*

*Rationes ibidem allatæ coram Patribus:*

*ab iiſdem ſeparatim cognitę:*

*Cellaque Ananienſibus Monachis adjudicata de communi conſenſu:*

Hanc profecto ſententiam toti concilio placere,

Digitized by Google

çere, a fratribus noſtris Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, acclamatum eſt. Confeſtim Anianenſes in medium tres ſenes monachos protulerunt, qui tactis ſacroſanctis Euangeliis firmaverunt, Anianenſes monachos cellam de Gordanicis per triginta annorum ſpatium ſine interruptione legitima poſſediſſe, antequam eam Caſæ Dei monachi obtinerent.

*Hujuſmodi ſententia a Pontifice confirmatur;*

Prolatam igitur a fratribus ſupra nominatis de jam ſæpe dicta cella ſententiam, & totius aſſenſu concilii approbatam, nos auctore Deo aſſertionis noſtræ munimine confirmamus: & Anianenſi Monaſterio ſuper ea in poſterum inferri calumnias, auctoritate Sedis Apoſtolicæ penitus prohibemus.

*Cæteraque bona ad Monaſterium Anianenſe ſpectantia eidem roborantur.*

Quæcumque præterea Anianenſe Monaſterium per authentica prædéceſſorum noſtrorum Johannis, Nicolai, Alexandri, Urbani, Paſchalis Pontificum Romanorum, privilegia poſſidet, tibi tuiſque ſucceſſoribus in perpetuum confirmamus. Idem enim locus ſpecialiter ſub beati Petri jure ac protectione conſiſtit.

Prædictam cellam de Cordanicis Arelatenſis Archiepiſcopus in manu noſtra, per virgam, quam geſtabat, in conſpectu totius concilii refutavit. Nos vero eam tibi, fili in Chriſto cariſſime Ponti, & per te Anianenſi Monaſterio, per eamdem virgam protinus reſtituentes, tam Arelatenſi Eccleſiæ, quam & Monaſterio Caſæ Dei, perpetuum ſuper eadem cella ſilentium ſub anathematis obligatione indiximus; & inſtrumenta chartarum ab Archiepiſcopo & monachis Caſæ Dei vobis reddi præcipimus: ne illorum occaſione aliquis denuo querimoniæ ſcrupulus oriatur.

*Solitæ clauſulæ.*

Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni, ſubjaceat.

Cunctis autem eidem loco ſua ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant & apud diſtrictum Judicem prȩmia æternȩ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

*Caliſti PP.*

EGO CALIXTUS, Catholicæ Eccleſiæ Epiſc.

*Et S.R.E. Cardinalium ſubſcriptiones,*

Ego Cono Præneſtinus Epiſcopus.
Oldegarius Tarraconenſis Eccleſiæ diſpenſator S. Raimundi Barbaſtrenſis Epiſcopi.
Ego Archiepiſcopus Bernardus Auſcienſis, ſs.
Ego Lambertus Oſtienſis Epiſcopus.
Richardus Narbonenſis Archiepiſcopus.
Ego Petrus Cardinalis ſanctorum Coſmæ & Damiani.
Ego. Boſo, tituli ſanctæ Anaſtaſiæ presbyter Cardinalis.
Ego Ato Arelatenſis Epiſcopus.
Ego Gregorius Diaconus Cardinalis ſancti Angeli.
Ego Deus dedit, tituli ſancti Laurentii in Damaſo Presbyter Cardinalis.

*Et cæterorum Epiſcoporum & Abbatum, qui Concilio interfuerunt:*

Ego Fulco Aquenſis Archiepiſcopus, ſs.
Ego Gualterius Magalonenſis Epiſcopus.
Ego Johannes, Presbyter Cardinalis, tituli ſancti Chryſogoni, huic judicio interfui, & ſubſcripſi.
Ego Amicus abbas ſancti Laurentii foris muros.
Ego Arduinus Abbas ſancti Savini.

Datum Teloſæ per manum Chryſogoni S.R.E. Cardinalis ac Bibliothecarii, Idibus Julii, Indictione XII. Dominicæ Incarnationis anno Mᵒ XIX. Pontificatus autem Domni Calixti II. Papæ anno I.

*Dat. die [illegible] Julii ann. Domini 1119. Pont. an. 1.*

---

## IV.

Vindocinenſe Monaſterium, cui Privilegia omnia, & præcipue totale dominium in Eccleſia S. Priſcæ, confirmantur, ſoli Apoſtolicæ Sedi ſubjectum declaratur.

Calixtus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Goffrido Vindocinenſis Monaſterii abbati, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

*Ex notis Sirmondi ad Goffridum.*

*Exordium.*

CUM univerſis Eccleſiæ ſanctæ filiis Apoſtolicæ Sedis auctoritate ac benevolentia debitores exiſtimamus *: illis tamen locis, atque perſonis, quȩ ſpecialius atque familiarius Romanæ adhærent Eccleſiæ, propenſiori nos convenit caritatis ſtudio imminere. Quamobrem, cariſſime in Chriſto fili Goffride Abbas, tuis petitionibus non immerito annuendum cenſuimus: ut Vindocinenſe Monaſterium, cui Deo auctore præſides; quod videlicet ab ipſis fundatoribus Goffrido Andegavenſi comite, & Agnete Pictavenſi comitiſſa, Sedis Apoſtolicæ oblatum eſt, ad prædeceſſorum noſtrorum ſanctæ memoriæ Alexandri, Urbani, Paſchalis, Romanorum Pontificum exemplar, Apoſtolicæ Sedis privilegio muniremus. Sicut ergo iidem fundatores devoverunt, & in eorum chirographo continetur, ſub Apoſtolicæ Sedis defenſione ac Romana libertate, ab omni conditione aliarum perſonarum abſolutum ſemper & liberum idem Monaſterium permanere ſancimus. Ita videlicet, ut inter Romanum Pontificem, & te tuoſque ſucceſſores, nulla, cujuſcumque dignitatis vel ordinis perſona ſit, media habeatur. Nec ipſe Vindocinenſis Abbas ad concilium ire, ubi Papæ perſona non aderit, ullatenus cogatur. Porro Eccleſiam B. Priſcæ, in monte Aventino ſitam, cum univerſis pertinentiis ſuis, prædicti Domini noſtri Alexandri Papæ conceſſione prædeceſſores tui longo tempore poſſediſſe noſcuntur, tibi tuiſque ſucceſſoribus cum omni dignitate, quȩ ad eamdem Eccleſiam pertinet, confirmamus: ſancti Spiritus judicio decernentes, ut nulla deinceps Eccleſiaſtiſta ſȩculariſve perſona, prædictam B. Priſcæ Eccleſiam, ſeu Eccleſiæ dignitatem, tibi tuiſque ſucceſſoribus qualibet aſtutia vel occaſione auferre præſumat. Quod ſi forte contigerit, Romanæ legatum Eccleſiæ prædictum Vindocinenſe Monaſterium viſitare, caritative ibi ſuſcipiatur, & ei juxta loci poſſibilitatem diligenter, quæ corpori fuerint neceſſaria, miniſtrentur. Porro legatus ipſe in eodem loco nihil per ſe diſponere vel corrigere audeat, neque occaſione legationis rectorem loci vel fratres moleſtare præſumat. Sed ſi quid forte corrigendum cognoverit, Papæ notificare licebit. Si quis autem adverſus locum illum pro aliquibus rebus cauſari voluerit, nullatenus abbas vel fratres ei reſpondeant, antequam Ro-

** leg. exiſtimus.*

*Monaſt. Vindocinenſe a Goffrido Andegaven. Comite conſtructum.*

*Sub Apoſtolicæ Sedis defenſione recipitur;*

*Liberumque ab omni alia ſubjectione declaratur.*

*Confirmatur eidem Eccleſia S. Priſcæ.*

*In qua nec eiuſdem S. dis Legatus jus aliquod exercere poſſe declaratur.*

Romanum Pontificem conſulant: quia quod ſine noſtro vel ſucceſſorum noſtrorum judicio diſtractum vel diffinitum fuerit, irritum erit. Sane ad indicium perceptæ hujus a Romana Eccleſia libertatis, duodecim ſolidos monetæ veſtræ patriæ quotannis Lateranenſi palatio perſolvetis. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Cenſus annus, ab eodem Monaſterio Lateranen. Palatio perſolvendus.*

*Solitæ clauſulæ continentes præſens privilegium.*

EGO CALIXTUS, Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus, ſs.

*Calixti PP. ſubſcriptio.*

Datum Pariſiis per manum Chryſogoni S. R. E. Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, VIII. Idus Octobris, Indict. XIII. Dominicæ Incarnationis anno MCXIX. Pontificatus autem Domni Calixti II. Papæ anno I.

*Dat. die 6. Octobris anno Domini 1119. Pontif. anno 1.*

## V.

### Confirmatio Capitulorum a Monachis Ciſtercienſibus factorum ad obſervantiam regulæ S. Benedicti.

*Ex Baronii Annal. ad an. 1119.*

Calixtus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, cariſſimis in Chriſto filiis Stephano venerabili Ciſtercienſis Monaſterii Abbati, & ejus fratribus, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

*Exordium.*

AD hoc in Apoſtolicæ Sedis regimen, Domino diſponente, promoti conſpicimur, ut ipſo præſtante Religionem augere, & quæ recta, atque ad ſalutem animarum ſtatuta ſunt, noſtri debeamus auctoritate officii ſtabilire. Id circo, filii in Chriſto cariſſimi, petitioni veſtræ caritate debita impertimur aſſenſum: & religioni veſtræ paterno congratulantes affectu, Dei operi, quod cæpiſtis; manum noſtræ confirmationis appònimus. Siquidem conſenſu & deliberatione communi Abbatum & fratrum Monaſteriorum veſtrorum, & Epiſcoporum, in quorum Parochiis eadem Monaſteria continentur, quædam de obſervatione regulæ beati Benedicti, & de aliis nonnullis, quæ Ordini veſtro & loco neceſſaria videbantur, capitula ſtatuiſtis: quæ nimirum ad majorem Monaſterii quietem, & religionis obſervantiam, auctoritate Sedis Apoſtolicæ petitis confirmari. Nos ergo veſtro in Domino profectui congaudentes, capitula illa & conſtitutiones auctoritate apoſtolica confirmamus, & omnia in perpetuum rata permanere decernimus. Illud nominatim omnimodo prohibentes, ne Abbatum aliquis Monachos veſtros ſine regulari commendatione ſuſcipiat. Si qua igitur eccleſiaſtica ſæcularisve perſona noſtræ confirmationi, & conſtitutioni veſtræ temeritate aliqua obviare præſumpſerit, tamquam religionis & quietis monaſticæ perturbatrix, auctoritate beatorum Petri & Pauli, & noſtra, donec ſatisfaciat, excommunicationis gladio feriatur. Qui vero conſervator extiterit, omnipotentis Dei & Apoſtolorum ejus benedictionem & gratiam conſequatur. Interdicimus autem, ne quis converſos laicos profeſſos veſtros ad habitandum ſuſcipiat.

*Confirmantur Capitula.*

*Et illud præcipue, ne quis Abbas Monachos Ciſtercienſes ſine Abbatis conſenſu excipiat.*

*Solitæ clauſulæ.*

EGO CALIXTUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus confirmavi, & ſubſcripſi.

*Calixti Pp. ſubſcriptio.*

Datum Sodoloci per manum Chryſogoni ſanctæ Romanę Eccleſiæ Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, decimo Kalendas Januarii, Indictione XII. Incarnationis Dominicæ milleſimo centeſimo decimonono, Pontificatus autem Domini Calixti Secundi Papæ anno primo.

*Dat. die 23. Decemb. anno Domini 1119. ann. 1.*

## VI.

### Confirmatio bonorum omnium, conſuetudinum, & jurium Trenorcenſis Monaſterii.

*Ex Chiffletii Hiſtoria Trenorcienſi.*

Calixtus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilectis filiis Canonicis Biſuntinæ Eccleſiæ ſancti Johannis Euangeliſtæ, tam præſentibus quam futuris, in perpetuum.

*Exordium.*

SIcut injuſta poſcentibus nullus eſt tribuendus effectus, ſic legitima deſiderantium non eſt differenda petitio. Quamobrem, chariſſimi in Chriſto filii, petitioni veſtræ clementer annuimus, & tam vos quam veſtra omnia protectione Sedis Apoſtolicæ munientes, quæ in præſentiarum legitime poſſidere debere videmini, vobis veſtriſque ſucceſſoribus in perpetuum confirmamus: videlicet domos veſtras, quæ ſunt infra exterius clauſtrum, Eccleſiam ſancti Johannis Baptiſtæ juxta Nigram portam cum decimis, & appenditiis ſuis: Clauſtrum, ſub curias Epiſcopi ſitum: Tertiam partem Biſuntinæ monetæ: itaut nemo de terra S. Johannis eam alibi transferre, vel ipſius monetæ examina facienda, inferius a cappella ſancti Quintini tranſmutare præſumat: molendina de Batent, molendinum in Ripa, & aliud in Curvata, quod ab Hugone fratre noſtro felicis memoriæ Biſuntino Archiepiſcopo, & manſum in Alſo, & modium vini in Majorra villa pro anniverſario ejus collatum eſt: Eccleſiam ſancti Petri infra Urbem, ex domo Hugonis Archiepiſcopi de Montefalconis: Eccleſiam ſanctæ Mariæ Magdalenæ, ad theſaurum veſtrum pertinentem: Archidiaconatum unum de Voga, ex dono prædicti Hugonis: Poteſtatem Poliaci, & in eadem Villa Eccleſiam ſancti Albini cum omnibus appendiciis ſuis: Villam ſancti Viti cum Eccleſia, & appenditiis: In Marciano Eccleſiam ſancti Martini cum decimis & appendiciis, manſos quinque, & villam Saliniaci cum eccleſia & omnibus appenditiis. villam Cuſſiacum, cum villa Romanella, & cum eccleſia & appendiciis, Eccleſiam ſancti Mauritii in Gradico cum decimis & appendiciis ſuis: In villa Aymeſtex, in Bruciaco, & Averniaco quidquid collatum eſt pro Lenaldo Comite: In Salinis Eccleſiam ſancti Mauricii cum decimis & appendiciis ſuis, & medietatem Eccleſiæ ſanctæ Mariæ, & cappellam ſancti Petri: In eadem villa Caldariam unam & dimidiam ad ſal conficiendum: In villa Pontilinco

*Bona omnia Trenorcien. Monachis confirmantur;*

Ec-

Eccleſiam ſancti Mauricii cum decimis & appendiciis ſuis: In villa Cuiniaco Eccleſiam ſancti Valerii cum decimis & pertinentiis ſuis, quæ ad theſarum veſtrum reſpiravit: Cappellam S. Genulfi cum appendiciis ſuis de villa Taloniaco: Eccleſiam de Sancei cum appendiciis ſuis: Eccleſiam S. Benigni de Pont cum appendiciis ſuis: Eccleſias de Donna-maria, de Anſengens, de Malengis, de Lavens, de Lavenchez, de Sarmagis, de Tarva, de Cavamiey, & de Vincella cum appendiciis earum: Alodium Stephani de Montmerel, in quo Eccleſia de Loya-nova ſita eſt.

Decretum omnimodæ libertatis a cujuſcumque perſonæ moleſtia;

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat eamdem Eccleſiam temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum ſubſtentatione, & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Porro theſaurum veſtræ Eccleſiæ, niſi forte pro redemptione captivorum, vel famis neceſſitate, aut emptione terrarum, ab aliquo diſtrahi prohibemus. Sine veſtris Archipresbyteris, & Archidiaconis interdicimus, ut Eccleſias veſtras, & earum Presbyteros, ſeu clericos, præter Archiepiſcopi, & totius Capituli veſtri commune conſilium, interdictionis ſententiæ ſubdere non præſumant.

Confirmantur quoque conſuetudines Eccleſiæ S. Stephani favore eorumdem Monach.

Præterea quieti veſtræ Eccleſię propenſius intendentes, & ejus ſervare juſtitiam cupientes, conſuetudines, quas Beati Stephani Eccleſia ei ex antiquo debere cognoſcitur, & quę continentur in Libro, qui nuncupantur Regula, confirmamus; ut videlicet in Purificatione ſanctæ Mariæ, Canonici S. Stephani ad proceſſionem conveniant, & cereos ſeptuaginta duos exhibeant: In Cœna Domini, cum candelabris, & majori Cruce ad ſancti Chriſmatis confectionem conveniant: In Sabbato Sancto ſex libras ceræ ad magnum cereum faciendum præbeant: Canonicos quatuor ad legendas quatuor lectiones, & præter illos Presbyterum Canonicum ad collectam: Ipſo die Paſchæ, brachium Beati Stephani cum proceſſione ſollemniter afferant: In Sabbato Pentecoſtes duos Canonicos ad legendas duas lectiones mittant, & pręter illus Presbyterum Canonicum ad collectam: In meſſione, & vindemia Poliaci, ceram, quę ſufficiat: In feſto S. Stephani in Auguſto, vaccam, vel quatuor ſolidos, & modium vini: In Ultrajurenſi vindemia ceram, quę ſufficiat: Per totum annum, dum erit vinum in cellario ſancti Johannis, cubitum unum candelę in unoquoque ſero tribuant: Si Canonici ſimul cœnaverint, candelam in cœna, quantum opus fuerit; ſin autem, unicuique Canonico, qui moratur a Nigra porta uſque ad antiquum murum, dimidium pedem candelæ: Præpoſito ulnam unam; Decano ſimiliter: In Nativitate Domini ſicut in Paſcha, brachium ſancti Stephani cum proceſſione ſollemniter afferant:

Aliæ decimæ ſeu conſuetudines; & jura approbantur;

De toto monte clerici, ſeu laici decimam Parochiæ veſtræ attribuant; laici tamen omnia jura Parochialia Eccleſiæ ſancti Johannis Baptiſtæ perſolvant: Si quando fit Placitum Dei, oblatio inter S. Johannis, & S. Stephani Canonicos dividatur: Cimiterium ſancti Stephani, cum eleemoſyna Caſati, utrique Eccleſiæ commune permaneat: In receptione tuam Regum, quam Epiſcoporum, clerici ſancti Stephani ad Eccleſiam veſtram cum ſericis cappis veniant: In electione Biſuntini Archiepiſcopi, clerus; & populus civitatis, ſecundum antiquam veſtræ Eccleſiæ conſuetudinem, in Capitulo veſtro conveniant. Univerſas etiam conſuetudines, & tenores, quos a tempore Salinenſis Hugonis, Archiepiſcopi veſtri, uſque ad tempus jam dicti fratris noſtri Hugonis, veſtri ſimiliter Archiepiſcopi, qui in Jeroſolymitana peregrinatione defunctus eſt, veſtra Eccleſia tenuit & poſſedit, ut deinceps integre quieteque teneat, & poſſideat, firmitate perpetua ſtabilimus.

Solitæ clauſulæ.

Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtrę conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictę ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem Eccleſiæ juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Calliſti PP. ſubſcriptio.

CALIXTUS Catholicę Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

Dat. die 15. Februarii anno Domini 1120. Pontif. anno II.

Datum Romanis, XV. Kalendas Martii, Indictione XIII. Incarnationis Dominicæ anno MCXX. Pontificatus autem Domni Calixti Secundi Papæ anno Secundo.

---

## VII.

Confirmatio bonorum omnium, & privilegiorum Monaſterii Cluniacenſis, cujus Abbatibus conceditur jus cudendi monetas.

*Ex Chartario S. Mariæ de Gernaio edidit Marrier Biblioth. Cluniac. col. 573.*

Calixtus Epiſcopus Servus Servorum Dei, chariſſimo in Chriſto filio Pontio Cluniacenſi Abbati, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Cluniac. Monaſt. ſub perpetuo jure Sedis Apoſt.

RELigionis Monaſticæ modernis temporibus ſpeculum, & in Galliarum partibus documentum, beati Petri Cluniacenſe Monaſterium ab ipſo ſuæ fundationis exordio Sedi Apoſtolicę in jus proprium eſt oblatum.

Pontifices, qui privilegia illud donarunt;

Proinde Patres noſtri ſanctæ recordationis Joannes XI. item Joannes XII. Agapitus II. Benedictus VI. item Benedictus VII. Leo VII. item Leo IX. Gregorius VI. item Gregorius VII. Alexander II. Stephanus, Victor III. Urbanus II, Paſchalis II. & Gelaſios II. Eccleſiæ Romanæ Pontifices, locum ipſum ſingularis dilectionis, ac libertatis prærogativa donarunt, & univerſa ei pertinentia privilegiorum ſuorum ſanctionibus muniverunt.

Limites juriſdictionis Monaſt. Cluniac.

Statutum eſt enim, ut omnes Eccleſiæ, Cimiteria, Monachi, & laici univerſi infra terminos habitantes, qui ſunt a rivo de Salnai, & ab Eccleſia Ruſiaci & Cruce de Lornant, a termino quoque molendini de Tornaſach, per villam, quæ dicitur Varentia, cum nemore Burſeio: a termino etiam, qui dicitur Perois, ad rivum uſque de Salnai, ſub Apoſtolicæ tantùm Sedis jure ac tuitione permaneant.

Privilegia, quæ eidem confirmantur;

Neque ipſi Cluniacenſis loci Preſbyteri, aut etiam parrochiani, ad cujuslibet, niſi Romani Pontificis, & Cluniacenſis Abbatis co-

cogantur ire Synodum vel Conventum. Sane pro Abbatis, Monachorum, ſeu Clericorum, infra prædictos terminos habitantium ordinatione, pro Chriſmatis confectione, pro ſacri Olei, Eccleſiarum, Altarium, & Cimiteriorum conſecratione, Cluniacenſe Monaſterium, quem maluerit, Antiſtitem convocet. Cluniacenſes Monachos, ubilibet habitantes, nulla omnino perſona præter Romanum Pontificem, & Legatum, qui ad hoc miſſus fuerit, excommunicet, & interdicat. Porro ſi Monacus, Clericus, aut Laicus, ſive cujuslibet Ordinis profeſſionisve perſona, niſi forte certa de cauſa excommunicata ſit, Cluniacenſium Clauſtrorum manſiones elegerit, abſque contradictione alicujus ſuſcipiatur, & quæ de ſuo jure attulerit, libere a Monaſterio habeantur. Altaria, Cimiteria, & decimæ Cluniacenſium Monachorum, & quæcumque juris eorum ſunt, a nemine auferantur, vel minuantur. De Monachis, aut Monaſteriis Cluniacenſibus nulli Epiſcoporum, ſalvo jure canonico, ſi quod in eis habent, liceat judicare; ſed ab Abbate Cluniacenſi juſtitia requiratur: quam ſi apud eum invenire nequiverit, ad Sedem Apoſtolicam recurratur.

*Abbatiæ eidem ſubiectæ;*

In Abbatiis, quæ cum ſuis Abbatibus ordinationi Cluniacenſis Monaſterii datæ ſunt, videlicet S. Martialis Lemovicenſis, S. Eparci Engoliſmenſis, Monaſterii novi Pictavis, ſancti Johannis Angeliacenſis, Monaſterii Leſatenſis, Moyſiacenſis, Figiacenſis, & S. Egidii Hemauſenſis: In Arvernia, Mauſiacenſis, Tiernenſis, Menacenſis: In Epiſcopatu Eduenſi, Vizeliacenſis: In Antiſiodorenſi, S. Germani: In Cameracenſi, Hunol-curtis: In Rothomagenſe, Abbatia apud Pontem Sarum: In Tarcuenenſi, S. Bertini, & S. Wlmari: In Italia, S. Benedicti ſuper Padum, ſine Cluniacenſis Abbatis præcepto nullatenus eligant.

*In quibus non eligendi Abbates, niſi habito prius cōſenſu Abb. Cluniac.*

*Omnimoda exemptio a quocumque gravamine, etiam decimarum &c.*

Pro altaribus, & Eccleſiis, ſive decimis veſtris, nulli Epiſcoporum facultas ſit, gravamen aliquod vobis, aut moleſtias irrogare; ſed ſicut eorum promiſſione quædam ex parte, quædam ex integro habuiſtis, ita & in futurum habeatis. Eccleſiarum veſtrarum decimas, quæ a laicis obtinentur, ſi ſecundùm Deum eorum poteſtati ſubtrahere veſtræ Religionis reverentia poterit, ad veſtram & pauperum gubernationem vobis liceat poſſidere. Decimas laborum veſtrorum, pro quibus tam vos, quàm alios Monaſticæ Religionis viros inquietare Epiſcopi conſueverunt, illorum videlicet, quos dominicaturas appellant, qui veſtro ſumptu a Monaſteriis, & Cellæ veſtræ clientibus excoluntur, ſine omni Epiſcoporum, & epiſcopalium Miniſtrorum contradictione deinceps quietiùs habeatis, qui veſtra peregrinis fratribus, & pauperibus erogatis.

*In quo ab Epiſcopis locorum dependere debeant Monachi, vel Presbyteri, eorum Eccleſiis inſervientes.*

Eccleſiæ omnes, quæ ubilibet poſitæ ſunt, ſeu Cappella veſtra, & Cimiteria libera ſint, & omnis exactionis immunia, præter conſuetam Epiſcopi paratam, & juſtitiam in Presbyteros, ſi adverſus ſui Ordinis dignitatem offenderint: Liceatque vobis, ſeu fratribus veſtris, in Eccleſiis veſtris Presbyteros eligere, ita tamen, ut ab Epiſcopis, vel ab Epiſcoporum Vicariis animarum curam abſque venalitate ſuſcipiant: Quam ſi committere illi, quod abſit, ex pravitate noluerint, tunc Presbyteri ex Apoſtolicæ Sedis benignitate officia celebrandi licentiam conſequantur. Eccleſiarum veſtrarum conſecrationes, ſi diœceſani Epiſcopi gratis noluerint exhibere, a quolibet Catholico ſuſcipietis Epiſcopo. Nec cellarum veſtrarum, ubilibet poſitarum, fratres pro qualibet interdictione vel excommunicatione, divinorum officiorum ſuſpenſionem patiantur; ſed tam Monachi ipſi, quàm famuli eorum, & qui ſe profeſſioni Monaſticæ devoverunt, clauſis Eccleſiarum januis, non admiſſis diœceſanis, divinæ ſervitutis officia celebrent, & ſepulturæ officia peragant. Percuſſuram quoque proprii nummiſmatis, vel monetæ, quandocumque, vel quamdiu vobis placuerit, habeatis.

*Jus cudendi Monetas. Solitæ clauſulæ; confirmantes præſentem Paginam.*

Hæc igitur omnia, ſicut a noſtris prædeceſſoribus conſtituta ſunt, ita & nos auctoritate Apoſtolica conſtituimus, & præſentis privilegii decreto confirmamus. Præterea, fili in Chriſto Ponti, quem nos, in Viennenſis Eccleſiæ poſiti regimine, noſtris per Dei gratiam manibus in Abbatem conſecravimus, & perſonam tuam, & locum, cui Deo auctore præſides, totis dilectionis viſceribus amplectentes, & quieti veſtræ attentiùs providentes, hæc adjicienda cenſuimus, ut Abbatiarum veſtrarum electis nullus Epiſcoporum, ſine commendatitiis Cluniacenſis Abbatis litteris, conſecrationis vel ordinationis manus imponat; Alioquin conſecrator, & tamquam Conſtitutionis Apoſtolicæ prævaricator, graviora ſubjacere ultioni: & conſecrati electio, ſive ordinatio, donec Apoſtolicæ Sedi, & ejus Cluniacenſi Monaſterio ſatisfiat, irrita habeatur. Porro Presbyteris parochialium Eccleſiarum S. Mariæ, & S. Oddonis Cluniacenſium, ejiciendi, & ſuſcipiendi in Eccleſiam ex antiqua conſuetudine pœnitentes, & nuptiales chartas faciendi licentiam indulgemus: Prohibentes, tam Matiſconenſem Epiſcopum, quàm & alios ſuper hoc, vel ſuper aliis, quę ſtatuta ſunt, vobis moleſtias irrogare. Si quis igitur auſu temerario, impiaque præſumptione contra Deum, & Sanctos ejus Apoſtolos, contraque animam ſuam, hoc noſtræ Apoſtolicæ auctoritatis privilegium in aliquo infringere tentaverit, incunctanter ſe noſtræ Apoſtolicæ maledictionis noverit aculeo tranſpunctum, noſtræ Apoſtolicæ excommunicationis telo perfoſſum, noſtri etiam Apoſtolici anathematis gladio tranſverberatum, nec niſi per dignam ſatisfactionem ſaluti priſtinæ reparandum. Ei verò, qui conſervator extiterit, ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti; quatinus, & hic fructum bonæ actionis percipiat, & apud diſtrictum Judicem præmia æternę pacis inveniat. Amen.

*Calixti PP. ſubſcriptio.*

EGO CALIXTUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſc.




*Dat. die 22. Februarii anno Domini 1120 Pontif. anno II.*

Datum Valentiæ per manus Chryſogoni S. R. E. Diaconi Cardinalis, ac Bibliothecarii, VIII. Kal. Martii Indict. XIII. Incarnat. Dominicæ anno MCXX. Pontificatus autem Domni Calixti Secundi Papæ anno II.

An-

## VIII.

### Antiqua Viennenſis Eccleſiæ Privilegia confirmantur.

*Ex Bibliotheca Floriac. in hiſt. Archiep. Viennen. Gallia Chriſt. edit. Pariſina anni 1656. T. I*

Calixtus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis Petro Decano, & Canonicis ſive Clericis Viennenſis Eccleſię, tam præſentibus quam futuris, in perpetuum.

*Calliſtus PP. antea Viennenſis Epiſcopus.*

*Confirmantur Privilegia omnia Pontificia, Imperialia, & Regia:*

*Primatus Viennen. Eccleſiæ ſuper ſeptem Provincias.*

*Sex aliæ civitates eidem ſubjectæ:*

*Et Tarentaſiæ Archiepiſcopus tanquam Primati.*

*Aliæ Eccleſiæ & Monaſteria ſub illius jure poſita;*

Etſi Eccleſiarum omnium cura nobis ex Apoſtolicę Sedis adminiſtratione immineant, Viennenſi tamen ſpecialius convenit ſtudio providere; Ipſa enim primum, diſponente Deo, ſolicitudini noſtrę commiſſa eſt, & ad ejus regimen nos Epiſcopalis gratiam conſecrationis accepimus. Et communis igitur & ſingularis dilectionis debito incitati, matrem veſtram, filii in Chriſto cariſſimi, ſanctam Viennenſem Eccleſiam diligere, honorare, & beati Petri patrocinio decrevimus confovere. Omnem itaque dignitatem, & munitionem, ac liberalitatem, quam vel per authentica prædeceſſorum noſtrorum Silveſtri, Nicolai, Leonis, Gregorii, & cæterorum Romanorum Pontificum privilegia, vel per Imperatorum, Regum, Principum, & cæterorum fidelium largitionem conceſſa obtinet, nos quoque, auctore Deo, concedimus, & pręſentis privilegii pagina confirmamus. Ut videlicet ſuper ſeptem provincias primatum obtineat, ſuper ipſam Viennenſem, ſuper Bituriacam, Burdigalam, Auxitanam, quæ Novem-populitana dicitur, ſuper Narbonam, Aquenſem, & Ebredunenſem: & in eis Viennenſis Archiepiſcopus Romani Pontificis vices agat, ſynodales conventus indicat, & negotia eccleſiaſtica juſte canoniceque definiat. Porro illa ſex oppida vel civitates, Gratianopolis videlicet, Valentia, Dia, Alba, Vivarium, Geneva, Maurienna, in ejus tanquam in proprii Metropolitani obedientia & ſubjectione permaneant. Tarantaſienſis autem Archiepiſcopus, licet aliquibus habeatur ex Apoſtolicæ Sedis liberalitate prælatus, Viennenſi Archiepiſcopo tanquam Primati ſuo ſubjectus obediat. Sane in Salmoracenſi Archidiaconia conſecrationes, vel ordinationes, & quidquid ad Pontificale officium pertinet, Viennenſis Eccleſia præter alicujus inquietationem ſeu diminutionem habeat. Abbatia quoque ſancti Petri, foris portam Viennæ ſita, & intra eamdem urbem Abbatia ſancti Andreæ, una Monachorum, altera Sanctimonialium, Abbatia ſancti Teuderii, & Abbatia ſanctæ Mariæ de Bonbvelle, quæ præſtante Deo, noſtris ſumptibus, & noſtris eſt fundata laboribus, in ſæpedictæ Viennenſis Eccleſiæ jure ac ſubjectione perſiſtant. In ipſa etiam Romanenſi Eccleſia, quamvis Romanæ ſe faciat libertatis, viſis tamen prædeceſſorum noſtrorum privilegiis, & Imperatorum præceptis, tam in ſæcularibus, quam in regularibus clericis & Canonicis, inibi ordinatis vel ordinandis, Pontifices Viennenſes omnem habere decernimus poteſtatem; ſimiliter in Eccleſia beati Donati, & beati Valerii, & Eccleſiæ beati Petri de Campania, & beatæ Mariæ de Annonico. Caſtra præterea, quæ per nos recuperata ſunt vel acquiſita, ſcilicet Pompejacum, Saſſerlum, & caſtrum de Malvall, Viennenſi Eccleſiæ in perpetuum confirmamus. Cœmeterium vero, quod Dominus prędeceſſor noſter ſanctę memoriæ Paſchalis Papa circa beati Mauritii Eccleſiam conſecravit, liberum eſſe ſancimus: ut eorum, qui illic ſepeliri deliberaverint, & devotioni, & extremę voluntati, niſi forte excommunicati ſint, nullus obſiſtat, ſalvo nimirum propriæ jure Parochiæ. Ad hæc, pro ampliori Viennenſis Eccleſiæ dilectione, ante Viennenſem Archiepiſcopum per provinciam ſuam crucem deferri concedimus; & Viennenſem Eccleſiam alicui ſubjacere Legato, niſi Cardinali, vel alii de Romana provincia, qui a Romani Pontificis latere dirigitur, prohibemus. Porro in Eccleſiis, quas in Viennenſi Epiſcopatu poſt aſſumptum Apoſtolicæ Sedis miniſterium conſecravimus, Viennenſis Archiepiſcopus eamdem, quam habuerat ante, interdicendi ac ordinandi habeat poteſtatem. Sane intra clauſtri ambitum, ubi Clericorum manſiones continentur, nullus omnino laicorum deinceps habeat manſionem, aut aſſultum, vel rapinam facere, ſeu corporalem cuilibet audeat injuriam irrogare. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ confirmationis vel conceſſionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendeverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat; & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini noſtri Redemptoris Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in etremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem Eccleſiæ juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenos & hic fructum bonæ actionis ſentiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Viennenſis Eccleſia ſoli Romano Pontifici, & ejus de latere Legatis ſubjecta;*

*Confirmatio præſentis Diplomatis per ſolitas clauſulas.*

EGO CALIXTUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

*Calliſti PP. ſubſcriptio.*

Datum Valentiæ V. Kal. Martii, Indictione decimatertia, Incarnationis Dominicæ anno MCXX. Pontificatus autem Domni Calixti II. Papæ anno ſecundo.

*Dat. die 25. Februarii anno Domini 1120. Pontif. anno II.*

---

## IX.

### Confirmatio donationum omnium, a Gunnario ejuſque uxore factarum Caſſinenſi Monaſterio, addito annuo cenſu Lateranenſi Palatio per Monachos perſolvendo.

*Ex Originali in archivo edidit Gattula Hiſt. Caſſinen. Sæc. VII. pag. 425.*

Calixtus Epiſcopus Servus Servorum Dei, chariſſimis in Chriſto filiis, Girardo Caſſinenſis Monaſterii Abbati, & ejus Fratribus tam præſentibus quam futuris, in perpetuum.

*Exordium.*

Et commiſſi nobis officii ſolicitudo depoſcit, & paternæ charitatis benignitas nos compellit, ut Eccleſiarum omnium providere neceſſitatibus debeamus: Verumtamen locis illis, & perſonis, quæ ſpecialiùs ac familiariùs Romanæ adhærent Eccleſiæ, quæque amplioris religionis, & dignitatis gratia præeminent, propenſiori nos convenit affectionis ſtudio imminere. Ea propter, filii in Chriſto Kariſſimi, petitioni veſtræ non immerito annuendum cenſuimus, ut in Sardiniæ partibus de beati Petri oblatione ſubſtentationi veſtræ ſubſidium aliquod conferamus. Per pręſentis igitur ſcripti auctoritatem vobis veſtriſque

que ſucceſſoribus perpetrata ſtabilitate concedimus Eccleſias illas, quas vir nobilis Domicellus Gunnari unà cum uxore ſua Helena beato Petro cognoſcitur contuliſſe, Eccleſias ſcilicet S. Petri de Nugulbi, S. Nicolai de Nugulbi, S. Heliæ de Sitin, & S. Petri de Nurci cum pertinentiis ſuis, ut de ipſarum redditibus, prout facultas miniſtraverit, indumenta ſemper Caſſinenſi conventui præparentur: ſalvo nimirum cenſu quatuor ſolidorum denariorum papienſium, ſingulis annis Lateranenſi palatio perſolvendo. Sane poſſeſſiones, & dona omnia, quæ prædictus Gunnari beato contulit Benedicto, vel collaturus eſt, Apoſtolicæ Sedis munimine confirmamus, ſtatuentes, ut illa omnia ſimiliter in veſtimentorum veſtrorum præparatione in perpetuum conſerventur. Si quis igitur in futurum judex, domicellus, aut eccleſiaſtica quælibet ſæculariſve perſona, decreti hujus tenore cognito, prædictas Eccleſias, & cæteras præfati Gunnari oblationes auferre, vel minuere, aut a conſtituta veſtimentorum Caſſinenſis Conventus præparatione ſubtrahere vel mutare præſumpſerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem, qui obſervatores extiterint, beatiſſimi patris noſtri Benedicti precibus, omnipotentis Dei, & Apoſtolorum ejus Petri & Pauli gratia & benedictio, & peccatorum remiſſio tribuatur. Amen.

Eccleſiæ in Sardinia a Gunnario donatæ Caſſinatibus.

Cenſus quatuor ſolid. monetæ Papienſis;

Bona, a Gunnaro data, in parandas Monachis veſtes convertenda:

Pœnæ contra Monaſterium perturbantes in hujuſmodi bonis,

Caliſti PP. ſubſcriptio,

EGO CALIXTUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

& ſigillum.




Dat. die 9. Auguſti anno Dom. 1120. pontif. an. 2.

Datum Beneventi per manum Chryſogoni S. R. E. Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, V. Id. Auguſti Indictione XIII. Incarnationis Dominicæ anno MCXXI. (a) Pontificatus autem Domni Caliſti II. Papæ anno II.

(a) Ut cæteræ notæ chronologicæ cum anno conveniant, legendum omnino eſt ann. MCXX. quo in curſu erat Indictio XIII. & menſe quidem Auguſto annus II. Pontificatus Caliſti.

X.

Privilegium confirmationis immunitatum omnium, ab Anteceſſoribus Pontificibus Monaſterio S. Sophiæ Beneventan. Diœceſis aſſertarum.

In Nomine Domini omnipotentis Salvatoris noſtri Jeſu Chriſti, & in Nomine ſanctiſſimæ & individuæ Trinitatis.

Calixtus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Chriſto filio Johanni Abbati Monaſterii venerabilis ſanctæ Sophiæ intra Beneventum ſiti, ejuſque ſucceſſoribus regulariter promovendis, in perpetuum.

*Ex Ughell. Ital. Sac. To. viii. ubi de Beneventan. Archiepp.*

Proœmium.

IN Apoſtolicæ Sedis adminiſtratione, divina diſponente Clementia, conſtituti, neceſſe quidem habemus, omnes Eccleſias beati Petri patrocinio confoveri, & ipſarum quieti paterna ſolicitudine providere; verumtamen locis illis, ac perſonis, quæ devotius Romanæ adhærent Eccleſiæ, quæque amplioris religionis gratia præeminent, propenſiori nos convenit ſtudio ſubvenire. Quamobrem, * in Chriſto fili Johannes, poſtulationi tuę annuimus, & ſanctæ Sophiæ Cœnobium, ad cujus regimen nos te, auctore Domino, noſtris tamquam beati Petri manibus conſecravimus, ſub tutela & juriſdictione, ſicut hactenus manſit, perpetuo manere, præſentis paginæ auctoritate ſancimus, ut nimirum ſoli Romanæ Eccleſiæ ſubditum, ab omni Eccleſiarum, ſeu & perſonarum jugo liberum habeatur. Præterea, prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis inhærentes, univerſa, quæ privilegiis illorum ad ejuſdem Monaſterii immunitatem, vel poſſeſſionem tuis ſunt prædeceſſoribus attributa, tibi tuiſque ſucceſſoribus regulariter promovendis, præſenti privilegio contribuimus: cellas quoque, & eccleſias, aut villas, quæ a prædeceſſoribus tuis prænominato videntur Cœnobio juſte ac rationabiliter acquiſita, poſſidendas omni in tempore confirmamus: hoc eſt Eccleſiam ſancti Benedicti, quæ dicitur Xenodochium, ſancti Johannis, S. Euſemiæ, ſancti Petri, quæ nominatur Traſinii, ſancti Raymundi, S. Mariæ Rotundæ intra eamdem Civitatem Beneventanam, Eccleſiam S. Mariæ, S. Petri, ſancti Nicolai, S. Eraſmi, ſancti Marciani, ſanctæ Mariæ, ſancti Angeli foras ante eamdem Civitatem in Pantano, Eccleſiam ſancti Benedicti, S. Vitalis, ſancti Mercurii apud Olivam, ſancti Angeli, S. Mariæ de Scolcature unà cum omnibus pertinentiis in Vado Azara, S. Benedicti in Taſſone, S. Valentiniani, apud Votum S. Felicis cum terris: In Cornito S. Silveſtri cum duobus rivis, S. Mariæ in Parituli, ſancti Marciani in Dentecano, S. Martini in Cuano, S. Petri in Pazano, S. Nicolai: Item Beneventi S. Stephani in Paloaria, S. Mariæ in Lucernara, & curtes duas S. Mariæ in Sabbeta, S. Mariæ in Templana: In Civitate Triana, S. Angeli cum cellis, S. Stephani in Fromarii, S. Gregorii: in Eſcle, ſancti Angeli in Peloſo: In Aliperao Eccleſias ſanctæ Mariæ, S. Angeli, S. Petri, ſancti Marci, ſancti Johannis, S. Laurentii, S. Luciæ in Caſale, ſanctæ Mariæ, ſanctæ Appolloniæ, ſanctæ Annæ: in Caliſti, S. Mariæ, in

* *adde* dilecte.

Monaſterium hoc ſolius Apoſt. Sedis juri ſubjectum;

Confirmantur Privilegia omnia hactenus conceſſa,

Et bona omnia, prout hic enumerantur.

in Territorio Sancti Marcelli, in Cariano ſancti Mauri, S. Johannis, ſancti Conſtantini, ſancti Anaſtaſii, in Aſculo S. Petri, ſancti Deſiderii in Illiceto S. Ephrem, in Morteto S. Petri, in Tuſcano ſancti Adolphi, ſancti Hieronymi, ſancti Gherardi, ſancti Severini, ſancti Anaſtaſii: Apud Arolam ſancti Mercurii: apud Bivinum ſancti Martini: In Biſerno Monaſterium ſancti Angeli cum cellis, ſancti Petri, ſancti Vincentii, S. Trinitatis: In valle Luparia ſanctæ Crucis: apud Raderium S. Martini, in Alirino ſancti Michaelis, ſanctæ Mariæ, in Monte-malo ſancti Felicis, & in Sertore S. Viti: apud Montes ſancti Marci juxta foſſam, ſancti Stephani, in territorio Campi Læti, ſanctæ Luciæ, juxta Civitatem Florentinam Monaſterium ſancti Salvatoris, in Cluſano ſancti Chryſtofori, caſtellum Forneti cum omnibus pertinentiis, caſtellum Antiquum cum omnibus pertinentiis, Eccleſiam ſancti Donati cum omnibus illorum pertinentiis mobilibus, ac immobilibus. Per præſentis itaque hujus privilegii paginam apoſtolica auctoritate ſtatuimus ut quæcumque hodie nominatum illud Monaſterium juſtè poſſidet, quæque in futurum conceſſione Pontificum, liberalitate Principum, ſeu oblatione fidelium juſte canoniceque poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant.

Quod nemini liceat idem Monaſterium ullatenus perturbare.

Quamobrem decrevimus, ut nulli omnino hominum liceat idem Cœnobium temere perturbare, aut illi poſſeſſiones auferre, ſeu oblationes requirere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare. Verumtamen omnia integra conſerventur, eorum pro quorum ſubſtentatione, & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omni modo profutura.

Quod Abbas a ſolis Monachis eligatur: A Rom. Pontifice conſecrandus.

Obeunte autem te ejus loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptione, aſtutia, vel violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundum Domini timorem, atque B. Benedicti regulam elegerint, a Romano Pontifice Maximo injungendum, & conſecrandum.

Quod tamen in reliquis ab Epiſcopo ordinario dependeat.

Chriſma, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium, ſive Baſilicarum, Ordinationes Monachorum, qui ad ſacros Ordines promovendi, ab Epiſcopis, in quorum Diœceſibus eſtis, accipietis, ſi quidem gratiam & communionem Apoſtolicæ Sedis habuerint, & ſi gratis ea, ac ſine pravitate impenderint: Si quis verò his obſtiterit, liceat vobis, a quocumque volueritis, catholico Epiſcopo prædicta Sacramenta percipere.

Solitæ clauſulæ.

Si qua igitur eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, temere contra eam venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate privetur, reamque ſe divino judicio exiſtere cognoſcat de perpetrata iniquitate, & a ſacratiſſimo Sanguine & Corpore omnipotentis Domini noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, ac ſegregetur; atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem contra juſte ſervantibus ſit pax, & tranquillitas Domini omnipotentis noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

Caliſti PP. ſubſcriptio.

EGO CALIXTUS Catholicæ Sedis & Eccleſiæ Epiſcopus.

FIRMAMENTUM EST DOMINUS TIMENTIBUS EUM.

Dat. die 29. Novemb. ann. Dom. 1120. Pontif. an. II.

Datum Beneventi per manus Siconis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, III. Kal. Decembris Indictione XIV. Pontificatus autem Domni Calixti II. Papæ anno ſecundo: ab Incarnatione autem Omnipotentis Salvatoris noſtri Jeſu Chriſti anno milleſimo centeſimo vigeſimo.

---

## XI.

Revocatio & Irritatio Privilegii Archiepiſcopis Piſanis ab Urbano PP. II. Gelaſio II. & aliàs ab eodem Caliſto II. conceſſi de conſecratione Epiſcoporum Inſulæ Corſicæ.

*Ex Archiv. Januen. Eccleſ. tranſcript. edidit Ughell. Ital. Sac. Tom. iv. ubi de Januen. Epiſcopis.*

Calixtus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilectis Fratribus, & Coepiſcopis per Inſulam Corſicæ conſtitutis, eorumque ſucceſſoribus, in perpetuum.

Proœmium.

NEc facilitati, nec injuſtitiæ deputandum eſt, ſi quandoque pro rerum neceſſitate diverſo licet modo aliqua diſponantur. Romana enim Eccleſia, omnium Mater & Caput ab ipſo Capite noſtro Domino Jeſu Chriſto conſtituta, Eccleſiarum omnium, & populorum paci & ſaluti debet diſpenſationis ſuæ moderamine providere. Quamobrem nos, qui licèt indigni, Domino diſponente, Apoſtolicæ adminiſtrationis curam gerimus, quæ vel a nobis vel a prædeceſſoribus noſtris minori cautela & conſilio facta ſunt, ne forte aliis exemplum obſtinate præbeamus, in ſtatum decrevimus meliorem per Dei gratiam reformare.

Quare Urbanus II. dato Piſano Archiepiſcopo Pallio, eidem conſecrationem Epiſcoporum Corſicæ conceſſerit:

Felicis ſiquidem memoriæ Dominus Prædeceſſor noſter Urbanus Papa, multis & gravioribus neceſſitatibus coarctatus, pro dilectione atque ſervitio, a Piſana Eccleſia & Civitate, Romanæ Eccleſiæ abundanter ac frequenter impenſo, eamdem Eccleſiam ex liberalitate Sedis Apoſtolicæ diſpoſuit honorare; unde conſecrationem Epiſcoporum Corſicanæ Inſulæ Piſano Antiſtiti, collata pallii dignitate, conceſſit: Super qua nimirum conceſſione inter Piſanos, & Januenſes gravis oriebatur diſſenſio.

Ortaque inde diſſenſione inter Piſanum, & Januen. Archiep. conſecrationem hujuſmodi ad Roman. Pontifices revocaverit:

Ipſi etiam Corſicani Epiſcopi ad Piſani Antiſtitis conſecrationem accedere penitus recuſabant. Hæc profecto diſcordia prædictus Dominus Urbanus Papa vehementer timens, & gentis veſtræ lamentationi, quæ diu Epiſcopalis officii adminiſtratione caruerat, debita benignitate compatiens, eorumdem Epiſcoporum conſecrationem ad Romanum Pontificem revocavit, & in ſua poteſtate retinuit; & ex tunc toto tam ipſius, quam ſucceſſoris ſui ſanctæ memoriæ Paſchalis Papę II. Corſicani Epiſcopi a Romano tantum Pontifice conſecrati ſunt: licèt Piſanus ſæpe-numero ejuſdem Domini Paſchalis Papę aures pro negotio iſto pulſaverit.

Idem actum a Paſchali II.

Gelaſius PP.

Poſtea verò pię recordationis Papa Gelaſius, pari, ac majore etiam neceſſitate compulſus, & ab eiſdem Piſanis expetitus, prædicti Pontificis Urbani ſtatuta conceſſionis ſuæ privilegio renovavit.

Et Caliſtus Piſanis renovat privilegium.

Cujus nos veſtigia ſubſecuti, cum ad Piſanam Eccleſiam conveniſſemus, devotionem populi & Cleri attendentes, & eorum petitioni clemen-



tius

tius annuentes, id ipſum favoris noſtri aſſertione firmavimus. Unde tanta inter Piſanos, & Januenſes crevit diſcordia, ut deprædationes, & bella, & multa ſanguinis effuſio facta ſit. Hujus quippe occaſione diſcordiæ tanta Saracenis acceſſit audacia, ut Italiæ fines totius invadentes, nonnulla in maritimis loca gladio & igne vaſtaverint multoſque viros, mulieres, & parvulos captivos abduxerint, In ipſa etiam urbe Romana tanta Cleri, & populi turbatio facta eſt, adeo ut ante ipſum beati Petri corpus in pleno, quem celebravimus, Conventu, hujus rei revocationem penè omnis Clerus, & populus poſtularent, eo quod Romana Eccleſia detrimentum in prædictorum Epiſcopatuum amiſſione patiebatur, & totius ſcandali & guerrę cauſa & ſeminarium videbatur. In eodem etiam Conventu Clerici, & Laici ejuſdem Inſulæ cum litteris affuere, id ipſum a nobis ſuppliciter poſtulantes. Cauſa igitur inter fratres diebus plurimis ventilata, diligenterque diſcuſſa, communi Epiſcoporum Cardinalium, & Clericorum, atque nobilium Romanorum deliberatione, cum non parvo populi favore, ſancitum eſt, conceſſionem illam non debere impoſterum efficaciam obtinere, quia & ad Romanę Eccleſiæ detrimentum extra Urbem cum paucis facta fuerat, & multa inde, ut dictum eſt, ſcandala & pericula procedebant. Ad honorem igitur omnipotentis Dei, & ſanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli, cum Epiſcoporum Cardinalium, & Clericorum Conventu Apoſtolica auctoritate ſtatuimus, ut conſecratio Epiſcoporum Corſicanæ Inſulæ a Romano tantùm Pontifice futuris temporibus celebretur: prohibentes vos, ac ſucceſſores veſtros vel Piſano, vel cuilibet alii Epiſcopo, vel Archiepiſcopo ſubjacere; ſed ſolius Romani Pontificis obedientia, & ſubjectione, atque conſecratione in perpetuum maneatis. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ Conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei, & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni anathematis ſubjaceat. Cunctis autem eamdem conſtitutionem ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

*Quæ mala inde profecta.* *Actum igitur in Concilio Romano de revocatione I* *Quam ſententiam confirmat Caliſtus, declarans, ut Epiſcopi Corſicani ſoli Apoſtolicæ Sedi ſint ſubjecti.* *Roboratio Decreti hujus per ſolitas clauſulas.*

Scriptum per manus Gervaſii Regionarii, & Notarii ſacri Palatii.

*Caliſti PP.* EGO CALISTUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſc.

*Et S. R. E. Cardinalium ſubſcriptiones.*

Ego Creſcentius Sabinenſis Epiſcopus ſs.
Ego Petrus Portuenſis Epiſcopus ſs.
Ego Vitalis Albanus Epiſcopus ſs.
Ego Bonifacius Cardinalis Presbyter tituli S. Marci ſs.
Ego Robertus Presbyter Cardinalis S. Sabinæ ſc.
Ego Gregorius Presbyter Cardinalis tit. S. Priſcæ ſs.
Ego Deſiderius Presbyter Cardinalis S. Praxedis ſs.
Ego Johannes Presbyter Cardinalis S. Chryſogoni ſs.
Ego Petrus Presbyter Cardinalis S. Sixti ſs.
Ego Benedictus Presbyter Cardinalis S. Eudoxiæ ſs.
Ego Joannes Presbyter Cardinalis S. Ceciliæ ſs.
Ego Divino Cardinalis tit. S. Equitii ſs.
Ego Theobaldus Presbyter Cardinalis tit. Pamachii ſs.
Ego Rainerius Presbyter Cardinalis tit. SS. Marcellini, & Petri ſs.
Ego Deus-dedit Presbyter Cardinalis tit. ſancti Laurentii in Damaſo ſs.
Ego G. G. Presbyter Cardinalis tit. Lucinæ ſs.
Ego Hugo Presbyter Cardinalis tit. SS. Apoſtolorum ſs.
Ego Joannes Presbyter Cardinalis tit. ſancti Euſebii ſs.
Ego Amicus Presbyter Cardinalis tit. S. Crucis in Jeruſalem ſs.
Ego Gregorius Diaconus Cardinalis S. Euſtachii ſs.
Ego Romoaldus Diaconus Cardinalis Eccleſ. ſanctæ Mariæ in Via lata ſs.
Ego Aldo Diaconus Cardinalis SS. Sergii, & Bacchi ſs.
Ego Romanus Diaconus Cardinalis ſanctæ Mariæ in Porticu ſs.
Ego Stephanus Diaconus Cardinalis ſanctæ Mariæ Scholæ Grecæ ſs.
Ego Jonathas Diaconus Cardinalis SS. Coſmæ & Damiani ſs.
Ego Gualterius Diaconus Cardinalis ſancti Theodori ſs.
Ego Gerardus Diaconus ſanctæ Luciæ ſs.

Datum Laterani per manum Chryſogoni S. R. E. Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, III. Non. Januarii, Indictione XIV. Incarnationis Dominicæ anno MCXXI. Pontificatus autem Domni Caliṡti II. anno II. *Dat. die 3 Januarii anno Dom. 1121 Pontif. an. II*

---

## XII.

Confirmatio bonorum, a Mariano Judice Calaritano, & Guilielmo Archiepiſcopo, Cathedrali Eccleſiæ S. Laurentii Januen. datorum.

Calixtus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilectis filiis Villano Præpoſito, & Canonicis Matricis Eccleſiæ Beati Laurentii Januenſis, tam præſentibus, quam futuris, imperpetuum. *Ex Ughell. Ital. Sac. To. iv.*

*Exordium.* BOnis ſæcularium ſtudiis non tantùm favere, ſed ad ea ipſorum debemus animos incitare, qui pro noſtri Officii debito ſaluti omnium providere compellimur. Marianus ſiquidem, Calaritanus Judex tam animæ ſuę remedio, quàm pro ſui reſtitutione honoris, veſtrę Beati Laurentii Matrici Eccleſiæ ſex juris ſui curtes, videlicet quartum Arſemina. Caput terrę, Sepultum, Aquam frigidam, Fontana de Eugas cum omnibus ad eam pertinentibus obtulit: Ex quibus poſtea tres ſibi conſenſu veſtro accipiens, ſex alias, videlicet Sebathus, Paudus, Baral, Tracaſali, Fercella. ſanctam Victoriam de villa Pupulci, ubi dicitur Tereſtæ, cum omnibus pertinentiis ſuis, pro contracambio earum trium, ſcilicet Quarti. Caput terræ, & Aquæ frigidæ, Eccleſiæ veſtrę reſtituit: ita tamen, ut veſtra Eccleſia detrimentum in eodem contracambio patere-

*Donatio Mariani Judicis*

teretur, tres priores collatas ſibi curtes cum pertinentiis ſuis ſine calumnia & contradictione acciperet. Hanc nimirum oblationem, atque conceſſionem nos, dilectionis veſtræ precibus annuentes, auctoritate Sedis Apoſtolicæ confirmamus, & ratam in perpetuum manere ſancimus. Confirmamus etiam vobis Eccleſiam ſancti Joannis Arſeminæ cum Eccleſiis ſuis, & cęteris ad eam pertineutibus, quæ nobis a venerabili fratre noſtro Guillelmo Calaritano Archiepiſcopo tradita, & ſcripti ſui munimine confirmata eſt, ipſo Judice cum uxore ſua Pretioſa, conſanguineis Parentibus collaudante, & iſtantius exorante. Quæcumque pręterea veſtra Eccleſia in præſenti legitimè obtinet, vel in futurum largiente Deo juſte atque canonice poterit adipiſci, firma vobis, veſtriſque ſucceſſoribus ſemper, & illibata decernimus conſervari. Nulli ergo omnino hominum liceat veſtram Eccleſiam temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si quis igitur, noſtrę confirmationis hujus tenore cognito, temere, quod abſit, contraire tentaverit, honoris & officii ſui periculum patiatur, & excommunicationis ultione plectatur, niſi pręſumptionem ſuam digna ſatisfactione corr xerit.

Et alia donatio Guilelmi Archiep. de conſenſu Mariani ejuſdem & conſanguineorum, quæ confirmatur; Prout etiam cætera bona omnia, quomodolibet ad eamdem Eccleſiam ſpectantia.

Solitæ clauſula.

Calliſti PP. ſubſcriptio

EGO CALIXTVS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

Dat. die 5. Januarii anno Dom 1121. Pont. ann II.

Datum Laterani per manum Chryſogoni ſanctæ Romanæ E. Diaconi Cardinalis ac Bibliotecarii, Non. Januarii. Indictione XIV. Incarnationis Dominicæ anno MCXXI. Pontificatus autem Domini Calixti II. Papæ anno II.

---

## X I I I.

Confirmatio unionis Monaſteriorum Bernhomienſis & Affligimienſis Cameracen. Diœceſis, quorum alter alteri ſubjectum omnino cum pertinentiis omnibus declaratur.

*Ex Miræi Oper Diplom. Tom. 1.*

Calixtus Secundus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto ſilio Fulgentio Abbati Affligimienſis Monaſterii, quod ad honorem B. Petri Apoſtolorum Principis in Cameracenſi Dięceſi ſitum eſt, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

QUÆ religionis intuitu ſtatuuntur, inconvulſa debent ſtabilitate ſervari. Siquidem venerabilis Frater noſter Burgundus, Cameracenſis Epiſcopus, conſilio & aſſenſu Archidiaconorum ac reliquorum Clericorum Eccleſiæ ſuæ, conſilio etiam & hortatu venerabilis fratris noſtri Rodulphi Remenſis Archiepiſcopi (ſicut in eorum miſſis ad nos literis continetur) necnon & rogatu & ſupplicatione Sifridi Boruhemienſis Abbatis & fratrum ſuorum, Affligimenſi Monaſterio Bornhomienſem commiſit Eccleſiam, ut in ea deinceps Monaſtici Ordinis diſciplina per Dei gratiam habeatur. Olim quidem in loco eodem Ordo fuerat Canonicus inſtitutus; ſed guerris ſupervenientibus, tanta paupertatis inopia coarctatus eſt, ut neque Ordinem Canonicum conſervare, neque per ſe in eccleſiaſtica quoque poſſet honeſtate perſiſtere.

Bernhomienſe Monaſterium a Cameracenſi Epiſcopo Affligimenſi unitum

Eidem omnino ſubjicitur.

Nos itaque tam prædictorum Fratrum, quàm & ſororis noſtræ Clementiæ Flandrienſium Comitiſſæ, quæ ipſius loci diſpenſatrix eſt, petitionibus annuentes, & de religione veſtra plurimum confidentes, prædictæ Bernhomienſis Eccleſiæ commiſſionem præſentis privilegii paginâ confirmamus:

Statuentes, ut auctore Deo, in Affligimienſis Monaſterii unitate ac ſubjectione, ſub regulæ monaſticæ diſciplina, in perpetuum perſeveret, ita nimirum libera & quieta, ſicut antea in Ordine Canonico fuerat, cum Altaribus de Haveſdunc, Hingem, Kereberga, Rimenham, Merchecloa, & cum omnibus, quæ in præſenti legitime poſſidet, vel in futurum, largiente Deo, juſte atque canonice poterit adipiſci.

Cum bonis omnibus, quæ quomodolibet ad illud ſpectare dignoſcuntur.

Decretum immunitatis & libertatis favore ejuſdem Affligimienſis Monaſterii.

Nulli ergo omnino hominum facultas ſit, præfatam Bernohmienſem Eccleſiam a diſpoſitione veſtri Monaſterii removere, ſeu qualibet occaſione ſubtrahere, poſſeſſiones ejus auferre, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed ita ſub veſtro Monaſterio maneat, ſicut a prędicto Fratre noſtro Burgardo, Diœceſano Epiſcopo, conſtitutum, & ipſius chirographo confirmatum eſt.

Pœnæ contra violatores privilegii hujus.

Si qua igitur in futurum cujuslibet dignitatis ordiniſve perſona, noſtræ hujus confirmationis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, honoris & officii ſui periculum patiatur, & excommunicationis ultione plectatur, niſi præſumptionem ſuam digna ſatisfactione correxerit.

Qui verò conſervator extiterit, Dei omnipotentis, & Apoſtolorum ejus Petri & Pauli benedictionem & gratiam conſequantur, Amen. Amen. Amen.

EGO CALIXTUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus laudavi.

Dat. die 10. Januarii anno Dom. 1121. Pontif. an. II. * adde Kalenda.

Datum apud S. Petrum per manum Chryſogoni, S. Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis, & Bibliothecarii, III. * Februarii, Indict. XIV. Incarnationis Dominicæ anno millesimo centeſimo vigeſimo primo, Pontificatus autem Domni Calixti II. Papæ, ſecundo.

---

## X I V.

Monaſterium S. Cucuphatis in regione Vallenſi, ſoli Apoſtolicæ Sedi ſubjectum declaratur, ejuſque bona omnia cum pertinentiis, decimis, oblationibus &c. confirmantur.

*Ex Archivo Monaſterii hujus edidit Baluzius in Appendice Marca Hiſpanica n. 465.*

Calixtus Epiſcopus Servus Servorum Dei. Dilecto filio Rotlando Abbati Venerabilis Monaſterii ſancti Cucuphatis Martyris Octavianenſis, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

RELigioſam vitam eligentibus apoſtolicum convenit adeſſe præſidium, ne fortè cujuslibet temeritatis incurſus aut eos a propoſito revocet, aut robur, quod abſit, ſacræ religionis infringat. Ea propter, dilecte in Domino fili Rotlande, tuis piis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatum Monaſterium ſancti Cucuphatis Martyris, quod ad jus & proprietatem beati Petri nul-

lo

Monaſterium immediate juri S. Apoſtolicæ ſubjectum ſub ejuſdem protectione recipitur; Eique bona omnia confirmantur.

lo medio pertinere dignoſcitur, in quo divino mancipati eſtis obſequio, ad exemplar prædeceſſorum noſtrorum Silveſtri, Johannis, Benedicti, & Urbani Papæ Secuudi, Romanorum Pontificum, ſub beati Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus. Decernimus itaque, ut Monaſterium præfatum tam in capite quàm in membris, & quaſcumque poſſeſſiones, & quæcumque bona in præſenti poſſidet, vel acquiſiturum eſt, firma ei & integra ſubjure & ditione beati Petri pleno jure perpetuo conſerventur: In primis ſtatuentes, ut ordo Monaſticus ſecundùm Deum, & beati Benedicti regulam in eodem Monaſterio jugiter obſervetur; in quibus poſſeſſionibus & bonis, hæc propriis nominibus duximus exprimenda: Locum ipſum, in quo præfatum Monaſterium ſitum eſt, in villa ipſius Cœnobii, caſtrum Octavianum de Frurcto vel de Aqua-longa, item caſtrum Ricarli vel de Cirtulo, & de ſancto Emetario, vallem de Gauſach, & de Campiniano cum decimis & primitiis, aquis, terminis, & montibus univerſis: alodia, & poſſeſſiones de Budigiis, & de Aculione, ſicut Oto Abbas emit, & domum de Rivoſicco cum poſſeſſionibus ſuis: allodia, & poſſeſſiones cum aquis, & molendinis, quæ ſunt in caſtro de Rivo-rubeo, Monaſterium ſanctæ Cæciliæ de Monte ſerrato cum Eccleſiis ſancti Felicis, & ſancti Johannis de Vacariſſes, Monaſterium ſancti Pauli extra muros Barcinonæ cum alodio, quod ibi obtulit Giribertus, & uxor ejus: Monaſterium ſancti Salvatoris de Breda cum podio de monte Sirtille, Monaſterium ſancti Laurentii cum Eccleſia ſancti Stephani in monte ejuſdem, & cum Eccleſia ſancti Stephani de Caſtella cum poſſeſſionibus dictorum Monaſteriorum, Eccleſiam ſancti Petri de Clarano, cappellas ſancti Petri & ſancti Severini integriter de Octaviano, Eccleſiam ſancti Vincentit de Aqua alba cum ipſa dominicatura, Eccleſias ſancti Stephani & ſanctæ Mariæ Palatii de intra mænia, cum villare de Caberictibus integriter, & de villa Tort, & villam ſancti Stephani, & beatæ Mariæ cum fabricis ejuſdem, & cum decimis, & primitiis, eiſdem pertinentibus: cappellam ſancti Geneſii, & ſanctæ Eulaliæ de Tapiolas cum decimis, & primitiis: & dominicaturam de Olzinellis cum decimis ejuſdem, & dominicaturam de valle Gregoria integriter, cappellas ſancti Cucuphatis de Riſano, & ſancti Aſicli de Vilanzir, & ſancti Martini, & ſancti Romani de Monte Cathano, ſanctæ Margaritæ de Buada, cum dominicaturis ipſarum, Eccleſias ſancti Stephani de Palatio Auaito, ſancti Felicis de Caſtella, ſancti Sebaſtiani de monte-majori cum ipſo monte ſanctæ Mariæ de Toldello, ſancti Felicis de villa de Milanys, cum dominicaturis ipſarum, & cum decimis, & primitiis: cappellas ſanctæ Mariæ Fontis Rubei cum alodio, quod ibi obtulit Geraldus Mirouis, ſancti Ementerii, ſanctæ Mariæ de Gauſach, & ſancti Laurentii de Fonte Calciato cum poſſeſſionibus ipſarum: Eccleſias ſanctæ Mariæ cum caſtro de Fels, ſanctæ Mariæ de Monaſteriolo, ſancti Petri de Maſqueſa. cum caſtro de ſancta Cruce de Palatiol, ſanctæ Marię de Cappellatiis, ſanctæ Mariæ de Aqualata, ſanctæ Mariæ de Clariana, cum caſtro, & cum dominicaturis, & cum decimis, & primitiis pertinentibus dictarum Eccleſiarum: cappellas ſancti Silveſtri de Valzano, ſancti Cucuphatis de Garrigiis, S. Benedicti de Spicellis, S. Stephani de Caſtelleto, & ſancti Petri de Vim, cum dominicaturis, poſſeſſionibus, & cum decimis, & primitiis ipſarum: Eccleſias ſancti Juliani, & S. Mariæ de ſancta Oliva cum ipſo caſtro, & S. Salvatoris, ſancta Maria de Calderio cum ipſo caſtro, cum ſtagnis & aquis, & S. Vincentii, & S. Bartholomęi de Albipryana, cum ipſo caſtro, cum terminis, & poſſeſſionibus, decimis, & primitiis ejuſdem pertinentibus, Eccleſias S. Sepulcri, & ſanctæ Mariæ de Ampoſta, & Caſtrum de Ripa de Caſcayo, cum Eccleſia, cum ſtagnis, & aquis, villis, poſſeſſionibus univerſis, cum decimis, & primitiis, cum Algena Dertoſæ ab aqua de Uticona uſque in extrema villa de Alcozer, ſicut in inſtrumentis commiſſiouum generalium continetur: cappellas S. Martini, S. Felicis, S. Geneſii, quæ ſunt ad ipſam curtem de Fagio, & S. Felicis de Caſtro-fidelium cum dominicaturis ipſarum, Eccleſias S. Quirici, & S. Petri de Cortentibus cum decimis, & primitiis integriter, & poſſeſſionibus: alodia, & poſſeſſiones, denique hortos, vineas, aquam in Civitate Barcilonenſi, & in dominicaturis de Provinciana, de S. Baudilio, de Lupricato in plurimis locis, de S. Johanne de Pinu, de Sanctis de Sarriano, de Galiſſa, de Duodecimo, de Cervilione, hortos comitales, ſicut Dominus Comes dimiſit jam dicto Monaſterio, de Orta, de Palomar, de Bitulona, cum manſo Abbatiali, cum pariliatis ejuſdem, Dominicaturas de Maſſanis, de Gerunda, de Corniliano, de Molleto, de Ficana, de Pedrenchs, cum cappella de Palatio Auzito, caſtrum de Malleato, de Pulcrovicino, dominicaturas de de PlegamansCalidis, de Laura, de Caſtellar, de Minoriſi, de Auſona, de Gamiſans, cum cappella, quę ibi eſt: alodia, & poſſeſſiones, quę ſunt in caſtro de Tarracia, in Lizano ſuperiori, & inferiori, in Corrono ſuperiori, & inferiori, in Samalus, in Laroxa in pluribus locis, in valle Oxiolſo, in Canoves in pluribus locis, in monte Cathano, & in radicibus montis Cathani verſus Orientem juxta fluvium Biſaucii, & de alia parte verſus Meridiem, & Circium inter montem, & villam Raſiam, vel Calciatam: alodia, & poſſeſſiones de Turribus Biſibus, de caſtro Fontis rubei, de Carol, de Priviana, de Monte-acuto, de caſtro Viti, de Meſſana, de monte Superbo, de caſtro Olerdulæ: alodia, & poſſ ſſiones ſive pertinentia, quæ ſunt in Epiſcopatu Barchinonenſi, Gerundenſi, Vicenſi, Minoricæ, Dertuſenſi, cum univerſis ad Monaſterium pertinentibus, ſuperius datis prę̨fato Monaſterio. Confirmamus quoque decimas, & primitias, oblationes, defunctiones, reditus, ad Monaſterim veſtrum pertinentes in ſupradictis Eccleſiis, vel extra, parochiis, caſtris, dominiis ſive in aliis locis, quæ ante triginta annos Monaſterium veſtrum prędeceſſorum noſtrorum, Regum, Comitum, Epiſcoporum, Clericorum, vel aliorum hominum conceſſione, largitione, donatione, emptione, & venditione (poſſidet) nos in perpetuum cum omnibus ſupradictis veſtris uſibus omnino quietas, integras, & immunes conſervari cenſemus. Decernimus vero, ut nulli omnino hominum liceat prę̨fatum Monaſterium veſtrum temere perturbare aut invadere, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel injuſte datas vel alienatas ſuis uſibus vendicare, minuere, vendere, male alienare, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed ſi quæ vero

Enumeratio bonorum.

Item confirmantur proprietates, & pertinentiæ omnes hujuſmodi bonorum, quæ tamen a triginta annis Monaſterium poſſediſſe conſtet.

Immunitas a cujuſcumque perſonæ moleſtia;

ro

ro aliter, quam dictum eſt, factæ fuerint, eas penitus irritas eſſe cenſemus. Statuimus vero, ut nullus unquam Regum, nullus Epiſcoporum, nullus hominum, in quolibet ordine & miniſterio ſit conſtitutus, audeat moleſte cauſis ejuſdem Monaſterii incumbere, nec homines illorum per ullam cauſam diſtringere; ſed, ut ſuperius legitur, tibi tuiſque ſucceſſoribus detinendum, & Dei cum timore regendum.

*Et ab omni ſæculari, vel eccleſiaſtica jurisdictione.*

Sepulturam ejuſdem loci liberam omnino eſſe decernimus, ut illorum, qui illic ſepeliri deliberaverint, devotioni, & extremæ voluntati, niſi forte excommunicati fuerint, nullus obſiſtat.

*Libertas ſepulcrorum.*

Obeunte te, nunc loci ejus Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam elegerint. Electus autem a Diœceſano Epiſcopo conſecretur, ſi quidem gratiam atque communionem Apoſtolicæ Sedis habuerit, etſi gratis ac ſine omni pravitate, vel aliquo dolo, vel retentu id voluerit exhibere; Alioquin, ad matrem ſuam Eccleſiam Romanam vel ad Romanum Pontificem recurrat, aut ab alio, quem maluerit, Epiſcopo catholico de ſpeciali mandato noſtro ſine aliquo ſtrepitu conſecretur.

*Electionem vero Abbatis ad ſolos Monachos pertinere ſtatuitur; Ejuſque conſecrationem,*

Eadem auctoritate de ordinationibus fratrum Clericorum ſuorum, de Altarium ſive Baſilicarum decernimus conſecratione. Statuimus, quod Abbas poſſit Clericos ſuos interdicere, corrigere, & excommunicare, ſi cauſa evidens extiterit, Deum tamen præ oculis habendo. Baptiſma vero aſſuetum Monaſterio & ſuis Eccleſiis confirmamus.

*altarium, & Clericorum ordinationem ad Epiſcopum loci, quatenus ab Apoſt. Sede non ſit ſeparatus.*

Et ſi Abbas vel Monachus vel qualiſcumque clericus, vel laicus ipſius Monaſterii, & ſuis Eccleſiis, ab Archiepiſcopo, vel a Diœceſano Epiſcopo, vel a quibuſcumque Præſulibus vel perſonis eccleſiaſticis juſte vel injuſte interdictus, vel excommunicatus fuerit, a noſtra apoſtolica auctoritate omnino exinde permaneat abſolutus. Decernimus itaque, ut ſicut idem Monaſterium cum mœnibus ſuis ſpecialiter beati Petri juris & proprietatis exiſtit, & in eo hactenus eſt obſervatum, nulli, niſi Romano Pontifici fas ſit ipſum interdicto ſupponere, aut excommunicationis vinculo innodare.

*Monaſterium vero interdicto ſupponere nonniſi Rom. Pontifici ſit liberum.*

Ad indicium autem hujus a Sede Apoſtolica præſtitæ protectionis, & debitæ libertatis, pro Eccleſia ſancti Pauli ſingulis annis bizantium unum Lateranenſi Palatio perſolvetis.

*Cenſus annuus Lateran. Palatio perſolvendus,*

Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena ſit, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

*Soliç clauſulæ.*

EGO CALIXTUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

*Calliſti PP. ſubſcriptio.*

Datum Romæ per manum Chryſogoni Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, XVI. Kalendas Martii, Indictione XIII. anno Incarnationis Dominicæ milleſimo centeſimo vigeſimo, Pontificatus autem Domni Calixti II. Papæ, anno ſecundo. (a)

*Dat. die 4. Februarii anno Domini 1121. Pontif. anno.*

---

## X V.

### Privilegium Confirmationis bonorum omnium, ad Caſaurienſe Monaſterium quomodolibet ſpectantium.

Calixtus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Chriſto filio Giſoni Abbati venerabilis Monaſterii S. Clementis, quod in Inſula Piſcarienſi ſitum eſt, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

*Ex Spicileg. Dacher. Tom. V. in Chronico Monaſt. hujus.*

APoſtolicæ Sedis auctoritate, debitoque compellimur, pro univerſarum Eccleſiarum ſtatu ſatagere, & earum maxime quieti, quæ ſpecialius eidem Sedi adhærent, ac tamquam jure proprio ſubjectæ ſunt, auxiliante Domino, providere.

*Exordium.*

Ea propter petitionibus, tuis fili in Chriſto cariſſime Giſo, non immerito annuendum cenſuimus, ut Monaſterium B. Clementis, cui Deo auctore præeſſe cognoſceris, ubi videlicet glorioſiſſimum corpus ejuſdem Martyris requieſcere credimus, ſicut in Domini prædeceſſoris noſtri Papæ Leonis privilegio continetur, Sedis Apoſtolicę auctoritate muniremus. Manſuro igitur in perpetuum decreto ſtatuimus, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium in præſenti legitimè poſſidet, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant:

*Monaſterii bona omnia præſentia & futura confirmantur.*

in quibus hæc propriis duximus nominibus exprimenda: in Comitatu ſcilicet Teatino caſtrum Inſulæ, Monaſterium S. Nicolai a Caramatico, cum cellis, & cæteris, ad idem Monaſterium pertinentibus: Eccleſiam S. Crucis: Eccleſiam S. Martini ad Guttam: Eccleſiam S. Johannis: Eccleſiam S. Ceſidii: Monaſterium S. Trinitatis de Lapidaria: Eccleſiam S. Mariæ in Peſile; S. Angeli, S. Ceſidii, S. Bartholomæi de Orta, & caſtrum Fare: in Comitatu Balbenſi Monaſterium S. Trinitatis cum pertinentiis ſuis: in Comitatu Pinnenſi caſtrum Alanne, Bectorrita, Caſtellione, Olibula, Corvaria, Peſclu, Roccam de Soti, Petram-iniquam cum Eccleſiis & pertinentiis ſuis: in eodem Comitatu Monaſterium S. Deſiderii, & Eccleſiam ſancti Quirici cum pertinentiis ſuis: in Comitatu Abrutino Monaſterium S. Clementis cum caſtellis, videlicet Caſtro-vetere, Sancto vetere

*Enumeratio bonorum, quæ in præſenti fruitur Monaſt.*

---

(a) Tam multi leguntur hac, (ut dicunt) in dato errores, ut quum primum legi, de ſuppoſitione totius Privilegii non dubitaverim; ſed revolvens mecum animo, quàm diligens, quantæque fuerit induſtriæ V. Clariſſimus Baluzius in ſeligendis veteribus ad eccleſiaſticam Hiſpaniæ hiſtoriam aſtruendam accomodatis monumentis, hæc tantummodo adnotanda putavi: primo novam omnino mihi eſſe chronologicam hanc notam *XVII. Kal. Martii*, numeratis enim Idibus die 13 Februarii, poſteram diem 14. antiquo more indicatam ſemper vidi hoc modo *XVI. Kal.* Martii. Deinde menſe Februarii anni 1120. Calliſtum Romam nondum advenisse conſtat ex Privilegio ab eodem conceſſo Monaſterio S. Sophiæ, & a nobis ſuperius allato, quod datum legitur Beneventi, ubi Pontifex ex Gallia redux uſque ad annum 1121. commoratus eſt. Reſtat igitur, ut clauſulam illam ſic legamus. *Datum Romæ &c. XVI. Kal. Martii Indict. XIV. anno Incarnat.* 1121. *Pontificatus autem Domini Calixti PP. II. anno III.*

tere; Guardia cum Eccleſiis & villis ad prædictum Monaſterium pertinentibus. Quæcumque præterea in futurum conceſſione Pontificum, liberalitate Principum, oblatione fidelium, vel aliis juſtis modis poteritis adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & integra conſerventur.

*Decretum pro eorumdem ſtabilitate.*

Decernimus ergo, ut nulli omnino Epiſcopo vel Comiti, aut prorſus alicui hominum, facultas ſit præfatum Monaſterium temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, aut ei aliquas exactiones imponere; ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum ſuſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus profutura.

*Cum ſolitis clauſulis præſens Privilegium confirmantibus.*

Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax D. N. J. C. quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Scriptum per manum Gervaſii Scriniarii Regionarii, & Notarii ſacri Palatii.

*Caliſti PP. ſubſcriptio.*

EGO CALIXTUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

*Dat. die 29. Martii anno Domini 1121. Pontif. anno III.*

Datum Laterani per manum Chryſogoni S. R. E. Diaconi Cardinalis, ac Bibliothecarii, quarto Kalendas Aprilis, Indictione XIV. Incarnationis Dominicæ anno MCXXI. Pontificatus autem Domni Calixti Secundi Papæ anno III.

---

## X V I.

### Facultas Ottoni de Caſtro Iringi ędificandæ Eccleſiæ, & conſtruendi Monaſterii ſub certis conditionibus.

*Ex Membr. Metropoli Saliburgenſ.*

Calixtus Epiſcopus Servus Servorum Dei, nobili & illuſtri viro Ottoni de Caſtro Iringi, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

*In prædio Puribergh Eccleſia conſtruenda,*

DEvotionem tuam ſpectavimus, quia prædium tuum Puribergh, ubi Eccleſiam in honorem Apoſtolorum Petri & Pauli ædificare deſideras, in qua videlicet regulares fratres in omnipotentis Dei ſervitio communiter conſecrentur, B. Petro, ejuſque Romanæ Eccleſiæ obtuliſti. Eamdem itaque oblationem nos ad honorem Dei, & ſalutem animæ tuæ ſuſcipientes, locum ipſum B. Petri patrocinio communimus.

*Sedis Apoſt. patrocinio cōmunitur.*

Statuimus enim, ut nullus eum occupare, nullus ibi aſſultus facere, vel moleſtias auſu temerario audeat irrogare; ſed omnia, quæ vel a te jam collata ſunt, vel in futurum de ſuo jure a quibuſque fidelibus conferentur, quieta & integra ſub Apoſtolicæ Sedis unimine conſerventur: Ita tamen, ut exinde pro cenſu ſingulis quatriennariis alba cum amiciis ſuis Lateranenſi Baſilicæ B. Laurentii perſolvatur.

*Perpetua quiete in bonis omnibus fruitura:*

Statuimus etiam, ut deinceps, neque tibi, neque alicui heredum tuorum, facultas ſit ſe in prædicti loci advocatiam ingerere; ſed juxta fratrum electionem & liberam voluntatem advocatus ibi per Dei gratiam ſtatuatur: Idipſum & de prælato loci decernimus obſervandum.

*Et libertate eligendi Advocatum, & Prælatum.*

Si quis autem huic noſtræ conſtitutioni temere, quod abſit, contraire tentaverit, honoris & officii ſui periculum patiatur, aut excommunicationis ultione plectatur, niſi præſumptionem ſuam digna ſatisfactione correxerit; Qui vero locum ipſum, & fratres in eo Domino ſervientes juvare, ſuiſque rebus honorare curaverint, omnipotentis Dei, & Apoſtolorum ejus Petri & Pauli benedictionem & gratiam, & peccatorum ſuorum veniam conſequantur. Amen.

*Solita clauſula.*

*Caliſti PP. ſubſcriptio.*

EGO CALIXTUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus collaudans confirmavi hanc litteram: Per manum Chryſogoni S. R. E. Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, III. Kal. Aprilis Indict. XIX. Incarn. Dominicæ anno MCXXI. Pontificatus autem Domni Calixti II. Papæ, anno III.

*Dat. die 30. Martii anno Domini 1121. Pontif. anno III.*

---

## X V I I.

### Monaſterii Trenorcienſis Privilegium exemptionis ab omni ſæculari poteſtate, & epiſcopali juriſdictione.

*Ex Chiffl. hiſt. Trenorc.*

Calixtus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Franconi Trenorcienſi Abbati, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

*Exordium.*

VEnerabilia & Deo dicata loca tanto enixius juvare nos convenit, & fovere, quanto ſpecialius eorum nobis cura & ſolicitudo divinâ diſpoſitione cognoſcitur imminere. Propter quod (cariſſime in Chriſto fili Franco Abbas) petitioni tuæ aures noſtras affectu benignitatis debitæ inclinamus.

*Eccleſia Trenorc. a Caliſto PP. conſecrata, patrocinio Sedis Apoſtolicæ communitur. Liberaque ab omni decimarum vel alterius oneris ſolutione declaratur.*

Et quoniam Trenorcienſe Monaſterium ſingulariter ad beati Petri, cujus juris eſt, ſpectat cuſtodiam, & quæ nunc habetur Eccleſia, noſtris per Dei gratiam manibus conſecrata eſt, locum eumdem ſingulari Apoſtolicæ Sedis patrocinio communimus. Præſentis igitur decreti auctoritate ſtatuimus, ut nulli deinceps Epiſcoporum facultas ſit, pro Altaribus & Eccleſiis, ſive decimis, vel etiam omnibus, ad hæc rite pertinentibus, quę ante interdicta anteceſſoris noſtri ſanctæ memoriæ Urbani Papæ, vobis cognita, poſſediſtis, ſeu poſt Epiſcoporum conceſſione adquiſiſtis, gravamen aliquod irrogare; ſed ſicut eorum permiſſione quædam ex integro habuiſtis, ita & in futurum perenniter habeatis. Ipſarum quoque, quas nunc habetis Eccleſiarum decimas, quę a laicis obtinentur, ſi eorum poteſtati ſubtrahere veſtræ religionis reverentia potuerit, ad veſtram & pauperum ſuſtentationem vobis liceat poſſidere. Quæcumque præterea in futurum, largiente Domino, juſte poteritis adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant.

*Præcipue vero Eccleſia S. Valeriani, quæ ab omni laicali jugo. Et Epiſcopali juriſdictione eximitur.*

Ad hæc adjicimus, ut idem locus, in quo beati Valeriani Martyris, & ſancti Filiberti Confeſſoris corpora requieſcunt, ab omni jugo ſæcularis poteſtatis liber in poſterum conſervetur: Nec Epiſcopo liceat cujuſcumque diœceſis, eumdem locum excommunicationis

tionis vel abſulutionis vel cujuslibet diſpoſitionis occaſſionibus perturbare: aut cruces ſeu quaslibet exactiones novas burgo & cæteris Monaſterii poſſeſſionibus irrogare. *Cum ſolitis clauſulis.* Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem Teatinæ Eccleſiæ jura ſervantibus ſit pax D. N. J. C. quatenus & fructum hic bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Symbolum Pontificis.*

FIRMAMENTUM EST DOMINUS TIMENTIBUS EUM.

*Calliſti PP. ſubſcriptio.* EGO CALIXTUS Catholicę Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

*Dat. die 18. Maii anno Domini 1122. Pont. an. III.* Datum Albæ per manus Chryſogoni ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, XV. Kalendas Junii. Indictione XIIII. Incarnationis Dominicæ anno MCXXI. Pontificatus Domni Calixti Papæ anno tertio.

---

## XVIII.

### Privilegium Maternitatis Eccleſiæ S. Joannis, quo ſententia in Concilio Trenorcienſi lata confirmatur.

*Ibid.* Calixtus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Anſerico Manaſſe Decano, Stephano Archidiacono, Stephano Theſaurario, Hugeni Archidiacono, & cęteris Biſuntinę Eccleſiæ B. Johannis Apoſtoli & Euangeliſtę Canonicis, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

*Privilegium maternitatis Eccleſiæ S. Stephani a Paſchali P. per obreptionem conceſſum.* DEceſſorum ſtatuta ſicut legitima & juſta, ſucceſſorem convenit cuſtodire: ita debet etiam male facta ſalubri proviſione corrigere. Ea propter nos ſurreptionem illam, quæ Domino prædeceſſori noſtro ſanctæ memoriæ Paſchali Papæ a Clericis S. Stephani de Maternitatis judicio facta eſt, ad veritatis & juſtitiæ curavimus ordinem revocare. Inter vos enim, & Canonicos S. Stephani, ſuper Epiſcopali cathedra, & eccleſiaſtica maternitate, longo jam fuerat tempore agitata diſcordia. *Rationes ex utraque parte Capitulorum allatæ:* Siquidem Canonici S. Stephani, Eccleſiam ſuam matricem antiquitus extitiſſe, ſed propter ejus deſtructionem Epiſcopos ad beati Johannis Eccleſiam ſeceſſiſſe, prout poterant, allegabant. E contra vos Eccleſiam veſtram per longa temporum ſpatia Epiſcopalem Sedem ſine interruptione legitima poſſediſſe, ſcriptorum memoriâ, & veterum virorum atteſtationibus firmabatis. Hæc profecto diſcordia cum ad prędicti Domini noſtri audientiam perveniſſet, noſtro eam commiſit examini finiendam, eo quod ipſius vices illis in partibus gereremus: *Res a Calliſto, dum Legationis munere fungeretur in Galliis, examinata.* ita videlicet, ut ſi Canonici S. Stephani quinque idoneis probare teſtibus poſſent, quod poſt redintegrationem Eccleſiæ ſuæ, intra annos triginta ſuper querela hac quæſtionem feciſſent, per quam illorum videretur interrupta retentio, ſcilicet vel ante Antiſtitem ſuum, vel ante Romanæ Legatum Eccleſiæ in communi audientia hac probatione perfecta, privilegia eorum jus proprium obtinerent, & epiſcopali Sedes apud B. Stephani Eccleſiam haberetur: alioquin vos a querela hac liberi maneretis, & Epiſcopalem Sedem, ſicut prius, teneretis. Eamdem quoque ipſius negotii deciſionem uſque ad tunc proximam B. Mariæ Aſſumptionem idem Dominus a nobis perfici, conſummarique præcepit. Nos ejus obedientes mandatis, adhibitis fratribus noſtris, & Coepiſcopis, Gruceranno Lugdunenſi, Hugone Gratianopolitano, Leodegario Vivarienſi, Berardo Matiſconenſi, Stephano Eduenſi, Galtero Cabilonenſi, Gauceranno Lingonenſi, Pontione Belticenſi, Guidone Gebennenſi, Gulinco Sedunenſi, & Pontio Abbate Cluniacenſi, & decem & ſeptem Abbatibus, atque aliis religioſis viris, apud Treuorciam utramque partem convenimus. Ubi cum pars veſtra juſtitię ſuæ allegationes oſtenderet, nos probationis executionem, a prædicto Domino conſtitutam, a ſancti Stephani Canonicis requiſivimus: qui vix tandem teſtes aliquot, non tamen idoneos, produxerunt. Alius enim pro commiſſo perjurio ſive turpi nativitate, alius pro ſacrilegio, alius pro pretii conductione, & alius pro excommunicatione, qua diu alligatus fuerat, reprobatus eſt. Sic præfati beati Stephani Canonici, jam ſuæ partis cauſam defendere non valentes, a probatione propoſita in conſpectu omnium defecerunt. Tunc ex communi fratrum judicio definitum eſt, veſtram beati Johannis Eccleſiam debere maternitatis prærogativam in perpetuum obtinere. *Sententia deſuper lata; qua maternitas Eccleſiæ S. Joannis adjudicata.* Unde nos unà cum eis, eamdem veſtram Eccleſiam ex tunc a querela illa liberam fore decrevimus, Epiſcopalem in ea Sedem permanere irrefragabiliter ſtatuenes. Auctoritate inſuper apoſtolica, in cujus vocati partes ſolicitudinis fueramus, ſub anathematis obligatione præcepimus, ut nullus eam ulterius clericus, ſive laicus inde inquietare, aut inquietanti favorem pręſumeret miniſtrare. Hac promulgatâ ex communi deliberatione ſententiâ, Canonici ſancti Stephani ad nos ſecretius acceſſerunt, ut conſtituendę inter vos & illos pacis diem præfigeremus, ſuppliciter poſtulantes. *Canonici S. Stephani, obtenta fraudolenter dilatione,* In quorum verbis nos nihil prorſus verſutię opinantes, ſupplicationi eorumdem annuimus, & diem eis, uti poſtulaverant, conſtituimus. Mox ipſi a nobis, fraudis inito conſilio, diſcedentes, ut ex fratribus ſuis Petrum ſcilicet de Moneta, ad prędictum Prædeceſſorem noſtrum furtim, & nobis, nihil omnino tale opinantibus, direxerunt. *Paſchalem PP. adeunt,* Is poſtquam curię ſe præſentavit, multa ferens, & nonnulla confingens mendacia, inter cætera ſuggerere Domino auſus eſt, nos de prædicto negotio nihil feciſſe, neque in ejus executionem obedire mandato Sedis voluiſſe. *Sparſiſque per Urbem figmentis;* In hęc figmenta diſcedens, & rurſus ad curiam rediens, reliquos ſecum deceptores adduxit: congregatiſque eis, diſcuſſio quaſi a principio facta eſt. Noviſſimè quędam illarum perſonarum, quę tam celebri, ut prędictum eſt, judicio reprobatę fuerant, immo & alię nequaquam idoneę, ad præfatam probationem admiſſæ ſunt. Duo ex clericis noſtris, quos pro jam dicti confirmatione judicii miſe-

ramus, advenerunt: ſed cum omnia, quæ acta
fuerant, dil.genter exponerent, proficere ou-
latenus potuerunt. Canoniei quippe S. Stephani
ita jam curiam totam figmentorum ſuorum fal-
laciis, & aſſentationum blandimentis aſperſerant,
Et privilegium pro ſe extorquent. ut, aliis oullum in ea locum habentibus, ipſi ſeri-
ptum maternitatis acceperint. Poſt aliquantum
Non multo poſt fraus ab eodem Paſchali cognita. temporis illorum fraudem idem Dominus &
recognoviſſe aſſeritur, & ſuper ea vehementius
doluiſſe. Unde etiam tibi, cariſſime frater Ar-
chiepiſeope Anſerice, per ſui auctoritatem ſeri-
pti liberam contulit faenltatem Epiſcopalia, in
qua velles, Eeclefia peragendi. Poſtea vero
quam nos in apoſtolieæ ſedis adminiſtrationem.
Divinâ fuimus gratiâ conſtituti, vos aures no-
ſtras ſuper eadem qnerimonia iterum propulſa-
ſtis: Nos aotem ſupradictam deceptionem, nec-
non & cauſam omnem plenius cognoſeentes,
ntpote qui ab ipſo pueritiæ noſtræ tempore in
illis educati partibus fuimus, & noſtris totius
rei veritatem oculis vidimus, ntramque partem
ad noſtram ſecundò præſentiam convocavimus.
Vos, ut mandatum fuerat, conveniſtis: ſed illi
Reaſſumpta cauſa a Caliſto ſucceſſore ſe oullis præmiſſis escuſationibus ſuhtraxerunt.
Tertiò tandem terminum tam eis quàm vobis
in B. Locæ feſtivitate præfiximus; ſed in parte
altera etiam hac viee contempti ſumus. Cum
enim vos præſentes fueritis, & per quindecim
dies in euria permanentes, terminum tranſieritis,
illi nec venerunt, oee reſponſales aliquos tranſmi-
ſerunt. Quamobrem fratribus noſtris Fpiſcopis &
Cardinalibus, nee non Archiepiſcopis, Epiſcopis, &
Abbatibus, qui nobiſcum aderant, viſum eſt, B. Ste-
phani Canonicos diffugium petiiſſe, ne coram nobis
negotinm tractaretur, qui & ipſorum doloſitatem,
& juſtitiæ veſtræ puritatem certiſſime ſeiebamus.
Ex communi ergo eorumdem fratrum noſtrorum
conſilio, illud maternitatis ſcriptum, quod per
Privilegium Paſchalis caſſatur, tantæ fraudis verſutiam ſæpedicto Domino noſtro
ſurreptum eſt, apoſtolica auctoritate caſſamus:
Statuentes, ut nullam in poſterum vim prorſus ob-
Et maternitas Eccleſiæ S. Joannis adjudicatur: tineat: ſed in tota Biſuntinæ civitatis parrochia,
ſola B. Johannis Eccleſia omnem Epiſeopalis Se-
dis & matricis Eeclefiæ poſſideat futnris tempo-
ribus dignitatem, quam priſeis congnoſcitur tem-
Cum decreto ut Eccleſia S. Stephani conſuetudines illi omnes perſolvat, quas priſcis temporibus ſolvere ſolebat: poribus poſſediſſe. Porro conſuetndines omnes,
quas Ecelefia S. Stephani a tempore Hugonis Sa-
linenſis bonæ memoriæ Biſuntini Archiepiſcopi,
uſque ad tempora fratris noſtri Hugonis, qui in Jero-
ſolymitana peregrinatione defunctus eſt, tam in ſpi-
ritualibus Eccleſiæ, quàm temporalibus: veſtræ per-
ſolvit, quiete vobis deinceps, & eidem veſtræ Eccle-
ſiæ perſolvantur. Ad hæc, abſolutionem, quæ
Et juramenti ab utraque parte perpetram facti irritatur. tam a te, cariſſime in Chriſto frater & Epiſco-
pe Anſerice, quàm & ab Humbaldo Lugdu-
nenſi Archiepiſcopo, ſuper juramento illo, cleri-
cis utriuſque Eeclefiæ facto, & a nobis, dum adhuc
in partibus ultramontanis eſſemus, confirmata
eſt, præſentis quoque decreti pagina roboramus,
& ratam perpetuo manere decernimus: auctorita-
te Sedis Apoſtolicæ ſtatuentes, & omnimodis præ-
eipientes, ut neque vos ſancti Stephani Canonieos,
Biſuntino Archiepiſc. jus conceditur animadvertendi in Canonicos S. Stephani, niſi huic Decreto acquieverint. neque ipſi, aut quælibet perſona, vos nlterius
ſuper juramento illo præſumat impetere. Si no-
ſtræ igitur ſanctioni huic B. Stephani Canonici an-
daei præſumptione contraire tentaverint, tibi,
dilecte in Chriſto frater Anſerice Biſuntine Ar-
chiepiſcope, tuiſque ſuceeſſoribus, licentiam da-
mus, de perſonis eorum, & de ipſa etiam Ec-
cleſia, cooperante Deo, donec ſatisfecerint, ju-
ſtitiam esequendi. Si qua etiam in futurum ec-
Solitæ clauſulæ. cleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc ooſtræ con-
ſtitutionis paginam ſeiens, contra eam venire
tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi
non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis
honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino
judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat
& a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domi-
ni Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat,
atque in estremo examine diſtrictæ ultioni
ſubjaceat. Cunctis autem eidem B. Johannis Ec-
eleſiæ juſta ſervantibus ſit pas Domini noſtri Jeſu
Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis
percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia
æternæ paeis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Scriptum per manum Gervaſii Scriniarii
Regionarii ſacri Palatii.

Dat. die 19. Martii anno Dom. 1122. Pont. an. IV. Datum Lateraoi. XIV. Kal. Aprilis, In-
dict. XV. Incarnationis Dominicæ anno MCXXII.
Pootificatus autem Domni Caliſti II. Papæ anno
IV.

Caliſti PP ſubſcriptio. EGO CALIXTUS, Catholicæ Eecleſiæ Epiſc. ſ.

---

## XIX.

Approbatio Inſtituti regularis Canonicorum Ec-
cleſiæ S. Martini in Berchgeteſdad Salisbur-
geo. Diœceſis.

Ex 'Nundiſ Metropoli Saliſburgen. Calixtns Epiſcopus, Servus Servorum Dei, di-
lectis filiis Eberquino Præpoſito, & ejus fratri-
bus in Eeclefia ſanctorum Johannis & Marti-
ni, quæ in Salisburgenſi pago, in loco videlicet,
qui Barchgetes gaden dieitur, ſita eſt, regula-
rem vitam profeſſis, tam præſentibus quam fu-
turis, in perpetuum.

Exordium. PRæceptum Domini habemns intrare per
anguſtam portam, quia anguſta via eſt,
Luc. 13. Matth. 7. quæ ducit ad vitam. Quia ergo vos, o filii in
Chriſto dilectiſſimi, per divinam gratiam aſpirati,
mores veſtros ſub regularis vitæ diſciplina coer-
cere, & ut anguſtam ingredi valeatis portam,
communiter ſecundum ſanctorum Patrum conſti-
tutionem, omnipotenti Domino deſervire pro-
Confirmatur Inſtitutum regulare. poſuiſtis: votis veſtris paterno congratulamur
mur affectu. Unde etiam petitioni veſtræ be-
nignitatis debitæ impertientes aſſenſum, religio-
nis propoſitum præſentis privilegii auctoritate
firmamus. Statuimus enim, ut oulli omnino ho-
minum liceat vitæ Canonicæ ordinem, quem
profeſſi eſtis, in veſtra Eccleſia commutare. Ne-
mini etiam profeſſionis veſtræ facultas ſit, ali-
cujus levitatis inſtinctu, vel arctioris religionis
Obedientia Præpoſito per Canonicos præſtanda: obtentu, ſine Præpoſiti vel Congregationis licen-
tia de clauſtro diſcedere. Quod ſi diſceſſerit, nul-
lus eum Epiſcoporum, oullus Abbatum, oullus
Monachorum, ſine communium literarum cau-
tione ſuſcipiat: quamdiu videlieet in Eccleſia ve-
ſtra Canoniei Ordinis tenor, Domino præſtante,
viguerit. Sanè juris eccleſiaſtiei ſacramenta a
Et ſubjectio Epiſcopo loci ordinario; Diœceſano ſuſeipietis Epiſcopo, ſi quidem gra-
tiam atque communionem Apoſtolicæ Sedis ha-
buerit, & ſi ea gratis ac ſine pravitate voluerit
exhibere: alioquin, liceat vobis pro eorumdem
ſacramentorum ſuſceptione catholicum, quem
ma-

Digitized by Google

Advocati electionem ad Canonicos ſpectare declaratur. Decretum immunitatis a quacumque moleſtia &c.

malueritis, adire Antiſtitem. Porro loci veſtri advocatiam ſine Præpoſiti & fratrum conſenſu, aut a fundatorum heredibus, aut quibuslibet aliis occupari, omnibus prohibemus. Nulli ergo omnino hominum facultas ſit, prædictam Eccleſiam temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut temerariis vexationibus fatigare; ſed integra conſerventur eorum, pro quorum ſubſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura.

Cenſus annuus Lateranenſi Palatio per eos perſolvendus.

Ad indicium autem perceptæ hujus a Romana Eccleſia libertatis, aureum unum quotannis Lateranenſi palatio perſolvetis.

Solitæ clauſulæ.

Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem Monaſterio juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Calliſti PP. ſubſcriptio.

EGO CALIXTUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

Dat. die 9. Maii anno Domini 1122. Pont. ann. IV.

Datum Laterani per manum Chryſogoni ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis ac Bibliothecarii, VII. Idus Maii, Indictione XIV. Incarnationis Dominicæ anno MCXXII. Pontificatus autem Domni Calixti II. Papæ, anno IV.

---

## X X.

Oldegarius, Tarraconenſis Archiepiſcopus, Legatus Sedis Apoſtolicæ ad Exercitum, contra Saracenos in Hiſpaniis paratum, conſtituitur.

*Deſcript. a Diago ex Archiv. Cathedralis Barcinon. lib. 1. Antiquit. fol. 2 2. edidit Bollandus Act. SS. menſis Martii die vi. in fine cap. iii. Vitæ S. Oldegarii.*

Calixtus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, omnibus Epiſcopis, Regibus, Comitibus, Principibus, cæteriſque Dei fidelibus, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Hiſpaniarum Eccleſia quanta mala experta ſit a Paganorum oppreſſione.

PAſtoralis officii, nobis a Deo commiſſi ſolicitudo expoſcit, ut omni vigilantia & circumſpectione gregem Dominicum paſcamus. Hiſpaniarum ſiquidem Eccleſia quantis calamitatibus, quantiſque filiorum Dei mortibus per Paganorum oppreſſionem aſſidue conteritur, neminem veſtrum latere credimus. Ea propter dilectionem veſtram, tamquam Deo, cujus legatione fungimur, exhortante per nos, admonemus, & tamquam cariſſimos, precibus, quibus poſſumus, incitamus, quatenus ad fratrum defenſionem, & Eccleſiarum liberationem nullatenus deſiſtatis.

Peccatorum remiſſio omnibus in expeditione contra eoſdem militantibus.

Omnibus enim in hac expeditione conſtanter militantibus, eamdem peccatorum remiſſionem, quam Orientalis Eccleſiæ defenſoribus fecimus, auctoritate apoſtolica, & conceſſa nobis divinitus poteſtate, benigne concedimus.

Cruce ſignati.

Illos autem, qui ſignum Crucis ſuis veſtibus hac de cauſa impoſuerunt, ſi ab hoc Paſchate uſque ad aliud, votum ſuum perſolvere non ſategerint, a gremio deinceps ſanctæ Eccleſiæ, donec ſatisfaciant, ſummovemus. Verum quoniam exercitum veſtrum per nos, ut deſideraremus, viſitare nequimus, cariſſimum fratrem noſtrum Oldegarium, Tarraconenſem Archiepiſcopum, ad idem ex Latere noſtro delegare curavimus, noſtras ei vices in hoc ſpecialiter committentes, ut ipſius conſilio & diſpoſitione corrigenda corrigantur, & confirmanda, cooperante Domino, confirmitur; ſi quæ vero dubia in exercitu eodem emerſerint, ipſius experientiâ terminentur.

Oldegarii Sedis Apoſtolicæ Legati, quæ ſit facultas?

Ipſum itaque dilectioni veſtræ attentius commendamus: rogantes ut illam in vobis inveniat caritatem, quæ nos ad eum vobis committendum compellit.

Et quę pręſtanda obedientia.

Omnipotens Dominus beatorum ſuorum Apoſtolorum meritis, ſua vos miſeratione cuſtodiat, & ad glorioſam de inimicis Chriſtianorum victoriam & felicem conſummationem pervenire concedat. Dat. Laterani IV. Non. Aprilis.

Dat. die 2. Aprilis anno Domini 1122. Pont. an. IV.

---

## X X I.

Privilegium Canonicis Veronenſibus conceſſum.

Calixtus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilectis filiis Theobaldo Archipresbytero, & cæteris Veronenſis Eccleſiæ Canonicis, tam præſentibus, quam futuris, in perpetuum.

*Ex Ughellio.*

SIcut injuſta poſcentibus &c., & illibata permaneant: In quibus hæc propriis duximus nominibus adnotanda, Eccleſias videlicet ſancti Georgii, ſancti Joannis Baptiſtæ, S. Andreæ, S. Clementis, S. Ceciliæ, ſancti Fauſtini, ſancti Firmi cum Cappella, & ſancti Pauli: In Burgo Eccleſias ſancti Joannis Baptiſtæ, ſancti Petri in Cornario, & S. Joannis in Quintiano: Caſtrum de Bruno cum Cappellis, & reliquis pertinentiis ſuis; Caſtrum Gratianæ, Martianæ, & Puliani, Biunde, Porcile, & Calmaſinum cum Cappellis, & cæteris pertinentiis eorum: Villam Quinti, & locum, qui dicitur villa, cum cappellis earum. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat veſtram Eccleſiam temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, etiam pro eorum ſubſtentatione, pro quibus conceſſa ſunt uſibus omnimodis profutura. Ad hæc adjicientes cenſemus, ut diſtributionem beneficiorum Canonicæ veſtræ nullus impedire, inquietare, vel ſibi audeat vindicare; ſed ſicut præteritis temporibus conſtituta, & prædeceſſorum noſtrorum privilegiis roborata eſt, ita & impoſterum, auxiliante Deo, firma & inviolabilis perſeveret. Nulli etiam veſtrûm facultas ſit beneficia, quæ Capituli ſolent largitione diſtribui, de alterius manu ſuſcipere: ſed priſtina in eis conſuetudo futuris temporibus conſervetur. Præſenti prætera decreto ſancimus, ut ſi perſonæ idoneæ in Eccleſia veſtra repertæ fuerint, nullus de alia Eccleſia in Archipresbyt. vel Archidiaconum præferatur; quod ſi Archipresbyterum, vel Archidiaconum uno ſimul tempore obire contigerit, donec alii ſubſtituantur, eorum vices beneficiorum diſtributionibus per Præpoſitum ſuppleantur, quæmadmodum & in collatis Eccleſiæ veſtræ Prædeceſſorum noſtrorum privilegiis continetur. Si qua igitur in futurum, &c.

EGO CALIXTUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſc.

Dat. die 14. Junii ann. Domini 1122. Pont. an. IV.

Datum in Territorio Palinenſi XVIII. Kal. Julii, Indictione XV. Incarnationis Dominicæ anno MCXXII. Pontificatus autem Domni Calixti II. Papæ anno IV. per manum Chryſogoni Diaconi, & Cancellarii ſanctæ Apoſtolicæ Sedis.

---

## XXII.

### Reconciliatio Henrici Quinti Imperatoris cum ſancta & Catholica Eccleſia Romana.

Calixtus Epiſcopus Servus Servorum Dei, cariſſimo in Chriſto filio Henrico glorioſo Romanorum Imperatori Auguſto, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Lætatur Pontifex de reconciliatione Henrici Quinti Imperatoris.

OMnipotenti Domino Deo noſtro omnium bonorum laudes, & gratias agimus, qui per immenſam bonitatis ſuæ clementiam cor tuum aſpiratione ſui ſpiritus illuſtravit, & te jam dudum nimium reluctantem, nunc tandem ad Eccleſiæ gremium revocavit. Siquidem, prout dilecti filii noſtri, & Diaconi Cardinalis, & fidelium Nunciorum tuorum relatione, ac literarum lectione percepimus, ſano uſus conſilio, noſtris, & Eccleſiæ Catholicæ ſalutaribus monitis humiliter obediſti. Et nos ergo in beati Petri filium paternæ affectionis brachiis te ſuſcipimus, & perſonam tuam, & Imperium tanto deinceps amplius & benignius diligere, ac divina præeunte gratia honorare optamus; quanto devotius præ tuis modernis prædeceſſoribus Romanæ Eccleſiæ obediſti, & quanto ſpecialius carnis es nobis conſanguinitate conjunctus. Age ergo, fili cariſſime, ut & tu nobis, & nos te fruamur in Domino. Perpendat imperialis excellentia tua quantum diuturna Eccleſiæ, Imperiique diſcordia, Europæ fidelibus intulerit detrimentum, & quantum noſtra pax afferre poterit boni fructûs Domino cooperante, incrementum. Sane de ſtatu noſtro noverit tua dilectio, quia licet nos graviter quandoque infirmi fuerimus, nunc tamen per Dei gratiam incolumes ſumus; & tuam tam animæ quàm corporis ſanitatem per omnia deſideramus. De iis autem, quæ viva voce referenda prædictis fidelibus Nuntiis tuis commiſiſti, per eoſdem, quid nobis, & noſtris videatur Fratribus, reſpondemus. Legatos itaque noſtros, qui apud vos ſunt, benevolentiæ veſtræ attentius commendantes rogamus, ut quia concilium indictum a nobis accelerat, cito eos ad nos Domino largiente remittas. Tuos vero Legatos ita inſtructos dirigas, ut juxta promiſſum tuum, regalia in integrum Eccleſiæ Romanæ reſtituant. Ad hæc pro Nepote noſtro Metenſi Epiſcopo, & Fratribus ejus, gratias tuæ benignitati refecimus, quoniam in iis primitias bonitatis tuæ cognovimus. Illa enim bonæ voluntatis pax eſſe conſpicitur, ex qua bonæ voluntatis opera demonſtrantur. Fratres enim Epiſcopi Cardinales, & totus Romanus Clerus unà nobiſcum te, & Principes, & Barones tuos ſalutant, Divinę Majeſtatis miſericordiam deprecantes, ut vos ad honorem ſuum, & Eccleſiæ ſpem in longum cuſtodiat.

Datum Laterani Idibus Decembris.

*Sequitur Reſtitutio inveſtiturarum, ab Henrico Imperatore facta.*

In Nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis.

Henrici Imper. reſtitutio inveſtiturarū Eccleſiarum omnium.

EGo Henricus, Dei gratiâ Romanorum Imperator Auguſtus, pro amore Dei, & ſanctæ Romanæ Eccleſię, & Domini Papæ Calliſti, & pro remedio animæ meæ, dimitto Deo, & ſanctis ejus Apoſtolis Petro & Paulo, ac ſanctæ Catholicæ Eccleſiæ, omnem inveſtituram per annulum & baculum; & concedo, in omnibus Eccleſiis fieri electionem, & liberam conſecrationem, poſſeſſiones, & Regalia beati Petri, quæ a principio hujus diſcordiæ uſque ad hodiernam diem, ſive tempore Patris mei, ſive etiam meo, ablata ſunt: quæ habeo eidem ſanctæ Romanę Eccleſiæ reſtituo; quæ autem non habeo, ut reſtituantur, fideliter adjuvabo: Poſſeſſiones etiam omnium aliarum, & Principum, & aliorum tam Clericorum quam Laicorum, conſilio Principum. Et do veram pacem Domino Papæ Calliſto, ſanctæ Romanæ Eccleſiæ, & omnibus, qui in parte ipſius ſunt, vel fuerunt; & in quibus ſancta Romana Eccleſia auxilium poſtulaverit, fideliter juvabo: & in quibus mihi querimoniam fecerit, debitam ſibi juſtitiam faciam.

Subſcriptiones Principum.

Adalbertus Moguntinus Archiepiſcopus.
Fridericus Colonienſis Archiepiſcopus.
Ratisbonenſis Epiſcopus.
Otho Bambergenſis Epiſcopus.
Bruno Spirenſis Epiſcopus.
A. Auguſtenſis Epiſcopus.
G. Trajectenſis Epiſcopus.
E. Abbas Fuldenſis.
Northmannus Dux.
Fridericus Dux.
Bonifacius Marchio.
Theobaldus Marchio.
Cynulphus Comes.
Obertus Comes.
A. Berengario Comes.
Godefridus Comes.
Ego Fridericus Colonienſis Epiſcopus, & Cancellarius, recognovi.

*Subſequitur Calliſti Papæ II. Reſtitutio Regaliorum Henrico Imperatori facta.*

Calliſti Papæ Secundi reſtitutio regaliorum.

EGo Calixtus Servus Servorum Dei dilecto filio ſuo Henrico, Dei gratiâ Romanorum Imperatori Auguſto, concedo, electiones Epiſcoporum & Abbatum Theutonici Regni, qui ad Regnum pertinent, in præſentia tua fieri abſque ſimonia & aliqua violentia, ut ſi qua inter partes diſcordia emerſerit, Metropolitani & Provincialium conſilio vel judicio, ſaniori parti aſſenſum, & auxilium præbeas. Electus autem Regalia per ſceptrum a te recipiat, exceptis omnibus, quæ ad Romanam Eccleſiam pertinere noſcuntur, & quæ ex his jure tibi debet, faciat. Ex aliis vero partibus Imperii, conſecratus infra ſex menſes Regalia per ſceptrum a te recipiat: de quibus vero mihi querimoniam feceris, & auxilium meum præſtabo. Do tibi veram pacem, & omnibus, qui in parte tua ſunt, vel fuerunt tempore hujus diſcordiæ.

Data die 23. Septembr. anno Domini 1122. Pontif. anno II.

Data anno MCXXII. IX. Kal. Octobris.

Con-

## XXIII.

Confirmatio Dignitatis Primatialis Toletanæ Eccleſiæ, cum declaratione, ut eidem ſubjectæ ſint Hiſpaniarum Eccleſiæ omnes, quę ſuos amiſerunt Epiſcopos poſt Saracenorum incurſiones.

*Ex Caſtejoni opere de Primatu Toletano.*

Calixtus Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Bernardo Toletano Primati, ejuſque ſucceſſoribus canonice ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

POſtquam supernæ miſerationis dignatio inſignem quondam, & inter Hiſpaniarum urbes magni nominis, civitatem Toletanam, ſtudio & labore glorioſæ memoriæ regis Ildefonſi de Saracenorum tyrannide liberaverunt, Domini prædeceſſores noſtri ſanctæ recordationis Urbanus, & Paſchalis. Eccleſiæ Romanæ Pontifices, ejuſdem civitatis Eccleſiam priſtinæ ſtuduerunt reſtituere dignitati. Unde, reverendiſſime frater & Coepiſcope Bernarde, pallium tibi, pontificalis videlicet officii plenitudinem, conferentes, in totis Hiſpaniarum regnis Primatem te privilegiorum ſuorum ſanctionibus ſtatuerunt: ſicut prædeceſſores tuos prædictæ urbis Pontifices conſtat antiquitus extitiſſe: Quorum nimirum patrum noſtrorum veſtigiis inſiſtentes, tam tuis, quàm & reverendiſſimi nepotis noſtri Ildefonſi regis precibus, duximus annuendum, ut authore Domino, eumdem tibi, tuiſque ſucceſſoribus honorem, & per vos Toletanæ Eccleſiæ confirmemus. Apoſtolica igitur auctoritate ſtatuimus, ut per univerſa Hiſpaniarum regna Primatus obtineas dignitatem. Verùm perſonam tuam in manu noſtra propenſiori gratia retinentes, cenſemus, ut ſolius Romani Pontificis judicio ejus cauſa, ſi qua fuerit, decidatur. Te itaque univerſi Hiſpaniarum Præſules Primatem reſpicient; & ad te, ſi quid inter eos quæſtione dignum exortum fuerit, referent: ſalva tamen in omnibus Romanæ Eccleſiæ auctoritate, & ſalvis Metropolitanorum privilegiis ſingulorum. Sane Toletanam Eccleſiam præſentis privilegii ſtabilitate munimus, Complutenſem ei parochiam cum terminis ſuis, necnon & Eccleſias omnes, atque diœceſes, quas jure proprio antiquitus poſſediſſe cognoſcitur, confirmantes: Epiſcopales præterea Sedes Ovetum, Legionem, Palentiam eidem Toletanæ Eccleſiæ, tamquam Metropoli, ſubditas eſſe decernimus: Reliquas vero, quæ antiquis ei temporibus ſubjacebant, cum Dominus omnipotens Chriſtianorum reſtituerit poteſtati ſuæ dignatione miſericordiæ, ad caput proprium referendas decreti hujus authoritate ſancimus. Porro illarum diœceſes civitatum, quæ Sarracenis invadentibus, metropolitanos proprios amiſerunt, eo tenore veſtræ ſubjicimus ditioni, ut quoad ſine propriis extiterint metropolitanis, tibi, ut proprio, debeant ſubjacere: ſalvo tenore privilegii, quod a nobis Compoſtellanæ Eccleſiæ Pontifici eſt collatum. Si qua autem metropoles in ſtatum fuerint proprium reſtituta, ſuo quęque diœceſis metropolitano reſtituatur, ut ſub proprii Paſtoris regimine ſuper divini collatione beneficii glorietur. Si qua igitur, in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptori Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem Monaſterio juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant.

Toletana Eccleſia, per Ildefonſum Regem de Saracenorum manibus vindicata a ſummis Pontificibus priſtinæ reddita dignitati;

A Calliſto PP. antiquis donatur privilegiis.

Cum declaratione juriſdictionis primatialis.

Confirmantur eidem antiqui termini, Eccleſiæque ſubjectæ;

Eæque, quę proprios amiſere Metropolitanos;

Donec tamen in priſtinum ſtatum redigantur.

Solitę clauſulæ.

Datum Mantiæ, per manum Chryſogoni S. R. E. Diac. Cardinalis, ac Bibliothecarii, III. nonas Novembris. Indictione XV. Incarnationis Dominicæ anno MCXXII. Pontificatus autem Domini Calliſti II. Papæ anno IV.

Dat. die 3. Novembris anno Domini 1122. Pontif. anno IV.

---

## XXIV.

Approbatio Inſtituti regularis Canonicorum Bernriedenſium in Eccleſia S. Martini Auguſten. Diœceſis.

*Ex Hundii Metropol. Salisburgenſ.*

Calixtus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilectis in Chriſto filiis Othoni Præpoſito, & ejus fratribus in B. Martini Eccleſia regularem vitam profeſſis, tam præſentibus quàm futuris, in perpetuum.

Exordium.

REligioſis deſideriis dignum eſt facilem præbere conſenſum, ut fidelis devotio facilem ſortiatur effectum. Eapropter nos, tam veſtris, quam nobilis viri Ottonis precibus inclinati, Eccleſiam veſtram in honorem Domini Salvatoris, & B. Martini intra Epiſcopatum Auguſtenſem, in loco qui dicitur Bernried, conſtructam, in qua ſub regularis vitæ obſervantia, & Canonici ordinis diſciplina, omnipotenti Domino ſervire decreviſtis, in B. Petri & Romanæ Eccleſiæ tutelam, protectionemque ſuſcipimus, & Sedis Apoſtolicæ patrocinio communimus. Statuimus enim, ut omnia, quæ illi vel ab eodem Ottone & Uxore ejus Adelheide, vel ab aliis fidelibus de ſuo jure aut jam collata ſunt, aut in poſterum largiente Domino conferentur, quieta vobis, veſtriſque ſucceſſoribus in eadem religione manſuris, & illibata permaneant. Decernimus quoque, ut nulli omnino hominum liceat eamdem Eccleſiam temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis fatigationibus vexare; ſed omnia integre conſerventur, eorum, pro quorum ſuſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Auguſtenſis Epiſcopi reverentiâ. Præpoſitorum vero libera & canonica, maxime de eadem, vel de qualicumque ſpirituali congregatione, fiat electio: & poſt profeſſionem juſte exhibitam, nemini veſtrum liceat proprium quid habere, nec ſine Præpoſiti vel Congregationis licentia de clauſtro diſcedere, ut in eo, quod aſſumpſiſtis, propoſito, largiente Domino, conſtanter in perpetuum maneatis. Advocati etiam & Defenſores eidem cellæ utiles ab ipſius loci fratribus provideantur, & libere eligantur. Ad indicium autem perceptæ hujus a Romana Eccleſia libertatis, albam cum cingulo & ami-

Eccleſia S. Martini, & Canonici ſub protectione Sedis Apoſtolicæ ſuſcipiuntur;

Bonaque omnia ad eos ſpectantia confirmantur;

Cum decreto omnimodæ exemptionis a quacumque moleſtia.

Electio Præpoſiti a Canonicis facienda;

Regularis diſciplinæ obſervantia injungitur.

Annuus cenſus altari B. Petri Laterani perſolvendus.

Digitized by Google

Solitæ clauſulæ.

& amictum B. Petro in Lateranenſis Palatii cappella ſingulis trienniis perſolvetis. Si qua ergo in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena ſiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eiſdem Monaſteriis juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem pręmia ęternę pacis inveniant.

EGO CALIXTUS, Catholicę Eccleſiæ Epiſcopus.

Dat. die 4. Novembris anno Domini 1121. Pontif. anno IV.

Datum Laterani per manum Hugonis ſanctæ Romanę Eccleſię Subdiaconi, II. Idus Novembris, Indictione prima, Incarnationis Dominicę anno MCXXII. Pontificatus autem Domni Calixti Papę anno IV.

---

## X X V.

Militenſis Eccleſia ab Archiepiſcopi juriſdictione eximitur, ſanctæque Sedi immediate ſubjicitur.

A originali edidit Ughellius Ital. Sac. Tom. 1. col. 931.

Calixtus Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili Patri Gaufrido Militenſi Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonice ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

OFficii noſtri nos hortamur auctoritate, pro Eccleſiarum ſtatu ſolicitos eſſe, &, quæ recte ſtatuta ſunt, ſtabilire. Proinde, chariſſime in Chriſto frater Gaufride Epiſcope, tuis petitionibus annuentes, & prædeceſſorum noſtrorum ſa. mem. Gregorii VII. & Urbani II. Eccleſiæ Romanæ Pontificum, ſtatuta firmantes, præſentis privilegii ſtabilitate ſancimus, ut Militenſis Eccleſia ſub jure Sedis Apoſtolicæ ſpecialiter perſeveret, omneſque ſucceſſores tui: quemadmodum & ſucceſſores tui per manus Romani Pontificis conſecrentur. Auctoritate etiam apoſtolica confirmamus, ut, Bibonenſis in Militenſem translata, ſicut prędictorum prędeceſſorum noſtrorum privilegiis decretum eſt, maneat in perpetuum: addentes etiam, ut Cauranenſis Eccleſia, quæ, peccatis accolarum exigentibus, deſolata eſt, in Diœceſim Militenſ. cedat, & Militenſi deinceps Epiſcopo ſubjecta permaneat: ut una utriuſque, Bibonenſis ſcilicet & Tauranenſis Eccleſiæ Diœceſis habeatur, & deinceps Militenſis vocabulo nuncupetur. Nulli ergo omnino hominum liceat eamdem Militenſem Eccleſiam temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed univerſa, quæ conceſſione Pontificum, liberalitate Principum, oblatione fidelium, vel aliis modis, aut in præſenti poſſidet, aut in futurum, largiente Domino, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; præſertim quæ ad Bibonenſem, & Tauranenſem Eccleſias, ſive in poſſeſſione, ſive in regimine, juſte viſa ſunt pertinere. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſęcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris Jeſu Chriſti aliena ſiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

Epiſcopi Militenſes a Solo Rom. Pontiſice conſecrandi.

Eiſque Bibonenſis, & Tauranenſis Eccleſiæ ſubjiciuntur.

Decretum immunitatis a quacumque vi, & moleſtia &c.

Solitæ clauſulæ.

EGO CALIXTUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

Calliſti PP. ſubſcriptio.

Datum Laterani per manum Chryſogoni Catholicæ Romanæ Eccleſiæ Diaconus Cardinalis, ac Bibliothecarii, X. Kal. Januarii, Indictione XI. Incarnationis Dominicæ anno MCXXII. Pontificatus autem Domni Calixti II. Anno IV.

Dat. die 23. Decembris anno Domini 1122. Pontif. anno IV.

---

## XXVI.

Eccleſia S. Theodori de Rocha Bovicorit, a Willermo Petragorienſi Epiſcopo donata Monaſterio Cluniacenſi, eidem confirmatur.

Edidit Marrier Biblioth. Cluniac. col. 581.

Calixtus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, chariſſimo in Chriſto filio Pontio Abbati Cluniacenſi, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

REligionis Monaſticæ modernis temporibus ſpeculum, & in Galliarum partibus documentum, beati Petri Cluniacenſe Monaſterium, ab ipſo ſuæ fundationis exordio Sedi Apoſtolicæ in jus proprium eſt oblatum: Proinde Patres noſtri ſanctæ recordationis Joannes XI. & alii uſque ad noſtra tempora Eccleſiæ Romanæ Pontifices, locum ipſum ſingularis dilectionis ac libertatis prærogativa donarunt, & univerſa ei pertinentia privilegiorum ſuorum ſanctionibus munierunt. Propterea, fili in Chriſto beatiſſime Ponti, quem nos, in Viennenſis Eccleſiæ regimine poſiti, noſtris per Dei gratiam manibus in Abbatem conſecravimus, & perſonam tuam, & locum, cui Deo auctore præſides, totis dilectionis viſceribus amplectentes, quieti veſtræ, & Eccleſiarum veſtrarum attentius providentes, Eccleſiam ſancti Theodori de Rocha Rovicorit cum omnibus pertinentiis ſuis, laudantibus ipſius Eccleſiæ clericis, a Venerabili fratre noſtro Willermo, Petragoricenſi Epiſcopo, tibi & Eccleſiæ Cluniacenſi humiliter, & devote donatam, auctoritate Apoſtolica tam tibi quàm ſucceſſoribus tuis, perpetuis temporibus confirmamus, & præſentis privilegii paginâ communimus. Si quis igitur auſu temerario, impiaque præſumptione contra Deum, & ſanctos ejus Apoſtolos, contraque animam ſuam, hoc noſtræ apoſtolicæ auctoritatis privilegium in aliquo infringere tentaverit, incunctanter ſe noverit noſtræ apoſtolicæ maledictionis aculeo tranſpunctum, noſtræ apoſtolicæ excommunicationis telo perfoſſum, noſtri etiam Apoſtolici anathematis gladio tranſverberatum; nec, niſi per dignam ſatisfactionem ſaluti priſtinæ reparan-

Monaſterium Cluniacenſe privilegiis a Roman. Pontificibus ornatum.

Conceſſio, quæ confirmatur.

Clauſulæ.

randum. Ei ergo qui conſervator extiterit, ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen, amen.

Calixti PP. ſubſcriptio.

EGO CALIXTUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.




Dat. die 28. Decembris anno Domini 1122. Pontif. Calixti an. IV.

Datum Laterani per manum Chryſogoni S. R. E. Diaconi Cardinalis, ac Bibliothecarii, V. Kal. Januarii Ind. XV. Pontificatus autem Domini Calixti II. Papæ anno IV.

## XXVII.

Monopolitana Eccleſia ſoli Apoſtolicæ Eccleſiæ ſubjecta declaratur; ejuſque Epiſcopus Clero Populoque eligendus conceditur.

Edidit Ughell. Ital. Sac. Tom. I. col. 963.

Calixtus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dil. fratri Nicolao Monopolitano Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonice ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

SIcut in juſta poſcentibus nullus eſt tribuendus effectus; ſic legitima deſiderantium non eſt differenda petitio. Quia igitur dilectio tua, ad Sedis Apoſtolicæ portum confugiens, iteratam ejus tuitionem devotione debita requiſivit, Nos ſupplicationi tuæ clementer annuentes, & dictam Monopolitanam Eccleſiam, cui Deo auctore præſides, decreti præſentis authoritate munimus.

Monopolitana Eccleſia ſoli Apoſtolicæ Sedi ſubjecta.

Statuimus enim, ut eadem Eccleſia nulli alii præter Apoſtolicam Sedem ſubjectionis reverentiam debeat, ſicut per Apoſtolicæ memoriæ prædeceſſorum noſtrorum Urbanum II. in Beneventana Synodo definitum, & privilegii teſtimonio confirmatum, necnon & a ſa. recordationis Paſchali Papa privilegii munimine roboratum eſt.

Sua in bonis confirmatur.

Te igitur tuoſque ſucceſſores, hujus libertatis gratia perfruentes, ſub ſolius Apoſtolicæ Sedis obedientia in perpetuum manere decernimus; ſtatuentes, ut quæcumque Monopolitana Eccleſia hactenus juſte poſſedit, aut hodie poſſidet: ſive in futurum juſte & canonice poterit adipiſci in caſtellis, villis, ſylvis, in Eccleſiis, in Monaſteriis, cæteriſque poſſeſſionibus, tibi tuiſque ſucceſſoribus Epiſcopali jure regenda ſemper, ac diſponenda ſerventur: ſalvâ in omnibus Romanæ & Apoſtolicæ Eccleſiæ reverentiâ.

Epiſcopi electio Clero populoque facienda conceditur.

Obeunte te, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, Clero Populoque Monopolitano facultas ſit, ſemota omni pravitate, Epiſcopum canonicè eligendi: electus autem a Romano Pontifice conſecrabitur. Sane ſi quis in craſtinum Archiepiſcopus, Epiſcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, Vicecomes, Judex, aut eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire temptaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat.

Dignitatis privationi, & excommunicationi ſubiicitur quicumque præſens Diploma violaverit.

Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Caliſti PP. ſubſcriptio.

EGO CALIXTUS, Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

Dat. die 22. Martii anno Domini 1123. Pontif. an. V.

Datum Laterani per manum Hugonis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Subdiaconi, XI. Kal. Aprilis, Indictione prima, Incarnationis Dominicæ anno MCXXIII. Pontificatus autem Domni Caliſti Secundi PP. V.

## XXVIII.

Monaſterium S. Macharii Monaſterio S. Crucis Burdigalen. ſubjectum declaratur.

*Inter inſtrumenta Eccl. Burdigalen. n. 51 edidit Dionyſius S. Marth. Gall. Chriſt. Tom. 2.*

Calixtus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis Androni, & Monachis S. Crucis, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Controverſia inter Monachos utriuſque Monaſterii ſuper ſubjectione alterutrius.

INter vos, & Monachos ſancti Macharii de ſubjectione & obedientia querimonia eſt agitata. Et quidem vos, fratres illos in Religione, veſtrique ſubjectione Cœnobii pertinere juxta veſtram conſuetudinem volebatis. Ipſi autem, rebelles vobis & inobedientes effecti, a veſtra ſe ſubjectione ſubtrahere nitebantur; proinde a Burdegalenſi Archiepiſcopo evocati, ad præſentiam ejus venerunt.

Monachi S. Macharii a Burdigalenſi Archiep. evocati;

Sed ipſius, & religioſorum Abbatum, ac Monachorum, qui aderant, obedire judicio contempſerunt; qua de re ab ipſo excommunicati ſunt.

Et inobedientes excommunicati;

Tunc illi magis ſe contra vos erigentes, ad legatum noſtrum Girardum Engoliſmenſem Epiſcopum, perrexerunt; & ab eo virgam quamdam, paſtoralem dictam, quibuſdam ſubreptionibus acceperunt:

A Legato S. Ap. ſubreptione virgam paſtoralem obtinent.

Cujus virgæ occaſione S. Macharii Eccleſiam per ſe Abbatiam eſſe liberam voluerunt, ſicut Monaſterium ſanctæ Crucis exiſtit.

Hinc citati ad Concilium,

Deinde Archiepiſcopus, ad noſtrum Concilium evocatus, eos mandatis ſuis, & monitis evocavit, ut de tranſgreſſione hac in noſtra præſentia reſponderent. Cum autem utrique ad noſtram præſentiam veniſſetis, & illi a nobis inducias poſtulaſſent, diem utrique parti præfiximus, qua coram nobis, & noſtris fratribus querimonia ſopiretur. Die igitur conſtituta vos affuiſtis, ſed altera pars ſe a noſtro conſpectu abſentavit.

Cauſaque cognita,

Nobis ergo, & fratribus noſtris, juſtum & rationabile viſum eſt, ut neque vos veſtrâ fraudari juſtitiâ, neque illi de ſua debuiſſent lucrari abſentia. Id circo in generali fratrum noſtrorum Epiſcoporum & Cardinalium, & aliorum Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Abbatum, ac Religioſorum virorum concilio, collaudavimus, ut prædicta S. Macharii Eccleſia, ſicut ab antiquo fuit,

Monaſterio S. Crucis ſubjiciuntur; Cum decreto reſtitutionis virgæ:

fuit, ita in poſterum in veſtri Monaſterii ſit obedientia, & diſpoſitione ſubjecta: Ille vero baculus, ſive ſubreptionis virga, in veſtrum dominium redigatur, & ne aliquod de cætero ſcandalum moveat, omnino frangatur. Si quis autem hanc noſtram & generalis concilii conſtitutionem & collaudationem aliqua temeritas infregerit, ſancti Spiritus judicio, & indignationi Sedis Apoſtolicæ ſubjacebit. Monachi autem ſancti Machrii excommunicatione, qua a nobis & Archiepiſcopo percuſſi ſunt, tamdiu teneantur, donec ad Abbatis S. Crucis obedientiam revertantur.

Et pœnæ excommunicationis, donec ad Abbatem S. Crucis obedientiam revertantur.

EGO CALIXTUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſc.

Calliſti PP. ſubſcriptio. Dat. die 30. Martii anno Domini 1123. Pontif. an. V.

Datum Laterani per manum Hugonis S.R.E. Subd. III. Kal. Aprilis, Ind. I. Incarnat. Dominicæ anno MCXXIII. Pontificatus autem D. Calixti Secundi PP. V.

---

## XXIX.

### Confirmatio jurium omnium Panormitanæ Eccleſiæ.

Ex Tom. 1. Sicilia Sac. Rocci Pirri ubi de Notitia Eccleſiæ Panormitanæ.

Calixtus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili Fratri Petro Archiepiſcopo, a nobis de Squillatina Eccleſia in Panormitanam tranſlato, ejuſque ſucceſſoribus canonice inſtituendis, imperpetuum.

Exordium.

JUſtis votis aſſenſum præbere, juſtiſque petitionibus aures accomodare nos convenit, qui, licèt, indigni juſtitiæ cuſtodes, atque præcones in excelſa Apoſtolorum Principum Petri & Pauli ſpecula poſiti, Domino diſponente conſpicimur. Tuis igitur, frater in Chriſto cariſſime Petre Archiepiſcope, juſtis petitionibus annuentes, ſanctam Panormitanam Eccleſiam, cui auctore Domino, per nos inſtitutus præſides, auctoritate Sedis Apoſtolicæ communimus; ſtatuimus enim, ut Panormum, Miſiliminum, Cornelianum, Bicaris, Therme cum pertinentiis ſuis, & poſſeſſiones, & coloni, decimæ, & epiſcopalia jura ipſius Parochiæ, nec non & omnia quæ terræ Principes, & aliis fideles viri de jure ſuo eidem Eccleſię contulerunt, & quę ipſi Eccleſiæ jure antiquo pertinere videntur, quieta & libera, in tua tuorumque ſucceſſorum ditione auctoritatis noſtræ aſſertione permaneant: omnem quoque libertatem, quæ a Prædeceſſoribus noſtris ſanctæ memoriæ Alexandro II. Gregorio VII., & Paſchale II. R. E. Pontificibus, prædeceſſoribus tuis Panormitanis Archiepiſcopis Nicodemo, & Alcherio, & per eos Panormitanæ Eccleſiæ conceſſa dignoſcitur, nos quoque auctoritate apoſtolica damus tibi, & per induſtriam tuam Eccleſiæ ipſi concedimus, & decreti hujus pagina confirmamus. Pallii quoque uſum, qui anteceſſoribus tuis a noſtris Anteceſſoribus eſt conceſſus, dilectioni tuę concedimus; quo videlicet uti debetis diebus illis, qui in Eccleſiæ tuæ privilegiis diſtinguuntur. Cujus indumenti honor quoniam modeſta actuum vivacitate ſervandus eſt, hortamur, ut ei murum tuorum ornamenta conveniant; quatenus auctore Deo recte utrobique poſſis eſſe conſpicuus. Quamobrem, chariſſime frater, quoniam paſtoralis curę conſtringit officium, dilige fratres, ipſi quoque adverſarii propter mandatum Dominicum tuo circa te copulentur affectu: pacem ſequere cum omnibus: ſanctimoniam, ſine qua nemo videbit Deum: piis vaces operibus: virtutibus polleas: fulgeat in pectore tuo rationale judicii cum ſuperhumeralis actione conjunctum: ita procedas in conſpectu Dei, & totius Iſrael; hujuſmodi gregi commiſſo præbeas exempla, ut videant opera tua bona, & glorificent patrem tuum, qui in Cælis eſt: ſit in lingua ſermo, ſit cæli fervor in animo: creditum tibi agrum dominicum exerce: dum licet, ſemina in timore: dum tempus eſt, bonum faciendo non deficias tempore enim ſuo metes, non deficiendo vigilanter. Itaque terrena negotia relinquendo cæleſtibus anhela, quæ retro ſunt obliviſcens, in ea, quę ante ſunt temetipſum extende: mens tua in ſæculari veritate non diffluat, ſed tota in unum currat, atque confluat finem, quem mira ſuavitate David reſpeserat, cum dicebat: Unam petii a Domino, hanc requiram, ut inhabitem in domo Domini omnibus diebus vitæ meæ. Sancta Trinitas fraternitatem tuam ſuæ gloriæ protectione circundet, & ad finem, qui non finitur, pervenire concedat. Si qua vero in futurum eccleſiaſtica ſæculariſque perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem Eccleſię juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem pręmia ęternę pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Confirmantur Panor. Eccleſiæ bona omnia, pertinentię, &c.

Donationes Principum,

Et Diplomata Pontificum.

Petro Archiep. Pallium conceditur;

Cum gravi adhortatione ex materia ipſa, & dignitate Pallii ejuſdem deſumpta.

Clauſulæ confirmatoriæ paginæ hujus.

EGO CALIXTUS Catholicę Eccleſię Epiſcopus.

Calliſti PP. ſubſcriptio. Dat. die 2. Aprilis anno Domini 1123. Pontif. anno V.

Datum Laterani per manum Hugonis ſanctæ Romanę Eccleſię Subdiaconi Cardinalis, IV. Nonas Aprilis, Indictione prima, Incarnationis Dominicæ anno MCXXIII. Pontificatus autem Domni Calixti II. PP. anno V.

---

## XXX.

### Confirmatio Irritationis & Invalidationis Privilegiorum, Piſanis Archiepiſcopis conceſſorum de conſecratione Epiſcoporum Inſulæ Corſicæ.

Ex Ughell. Ital. ſac. Tom. IV.

Calixtus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilectis fratribus, & Coepiſcopis per Inſulam Corſicæ conſtitutis eorumque ſucceſſoribus, in perpetuum.

Exordium.

QUot mutationes, quot ſcripta inter ſe diverſa de veſtris facta ſint conſecrationibus, tota jam pene cognovit Europa: Unde, peccatis exigentibus, multa ſcandala, multæ cædes, & rapinæ, multa etiam homicidia, atque periuria provenerunt. Quamobrem Romana Eccleſia levitatis, & in conſtantiæ a compluribus arguebatur, eo quod ipſa diſcordię hujus ſeminarium, & occaſio videbatur. Nos

ita-

*Series facti in Concilio Lateranenſi expoſita. Cognitumque qua ratione Urbanus II. Piſanis Archiep. Corſicanorum Epiſcoporum conceſſerit conſecrationem; Ac poſtmodum ad ſe revocaverit.*

itaque in præterito, quod nuper celebravimus, Laterani Concilio totius negotii hujus ſeriem coram univerſis fratribus, qui nobiſcum aderant, expoſuimus, videlicet quoniam felicis memoriæ Prædeceſſor noſter Papa Urbanus, neceſſitate quadam compulſus, Corſicanorum Epiſcoporum conſecrationem per privilegium ſuum Antiſtiti Piſano conceſſit: qui tamen poſtmodum, & Romanæ Eccleſiæ ſcandalum pertimeſcens, & gravem inter Piſanos & Januenſes oriri diſcordiam videns; conceſſionem ipſam mutavit, & anteceſſores veſtros, ſicut moris fuerat, ſuis manibus conſecravit.

*Quo motus exemplo Paſchalis PP. eoſdem Epiſcopos ſuis manibus conſecraverit:*

Poſt hunc, piæ recordationis Dominus Papa Paſchalis, quamquam in multas & graviſſimas deveniſſet neceſſitates, nullis tamen precibos, aut promiſſionibus ad hoc induci potuit, ut prædictas Piſanis firmaret conceſſiones: ſed Prædeceſſorum veſtrorum conſecrationes Romanæ Eccleſiæ conſervavit.

*Gelaſius vero datum Piſis Privilegium, Romæ caſſaverit:*

Cujus ſucceſſor Papa Gelaſius, majori & graviori neceſſitate Româ exire coactus, tranſmontanas partes navigio adeundo, Privilegium idem, quod a Domino Papa Urbano de conſecratione veſtra Piſanis collatum fuerat, cum Piſas veniſſet, renovavit: Quod tamen poſtmodum, eamdem Piſanorum & Januenſium perturbationem proſpiciens, annullavit.

*Quod poſtea factum ab eodem Calliſto.*

Nos etiam, qui eorum loco, imo beati Petri, licèt indigni, ſucceſſimus, de oltramontanis partibus ad Urbem accelerantes, Piſas devenimus, ubi eorumdem Prædeceſſorum noſtrorum Urbani, & Gelaſii veſtigia ſubſecuti, ejuſdem populi precibos, ac devotione devicti, eamdem innovavimus conceſſionem. Cum vero ad Urbem per Dei gratiam veniſſemus, de facto non ..... Cleri, & populi commotionem invenimus, & quod in conceſſione illa, quæ extra Urbem, & cum paucis facta fuerat, Romana Eccleſia diminutionem patiebatur, & totius diſcordiæ, ut dictum eſt, miniſtrare fomitem videbatur.

*In eodem itaque Concilio caſſata ſunt omnia hæc Privilegia.*

Nos itaque poſt multam & diuntinam deliberationem, communicato conſilio cum fratribus noſtris Epiſcopis & Cardinalibus, atque Nobilibus Romanorum, nec non multa Cleri & populi multitudine, eaſdem evacuavimus conceſſiones: & vobis, ac ſucceſſoribus veſtris Apoſtolicæ Sedis privilegio antiquam reſtituimus libertatem, & fratrem noſtrum Sagonem Epiſcopum noſtris tamquam beati Petri manibus conſecravimus, quæ tandem ſcripta ab Apoſtolica Sede utrique parti collata in præſentia Piſanorum & Januenſium, quos pro ejuſdem negotii diffinitione ac Concilium vocaveramus, coram univerſis Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, ac reliqua Cleri & populi multitudine fecimus recitare, & factum noſtrum, de quo nulli mortalium judicare conceſſum eſt, fratrum noſtrorum conſilio & judicio commiſimus finiendum: Ex quibus electi ſunt judices, qui omni videbantur ſuſpicione carere: quorum nomina ſunt hęc: Patriarca Veneticus, Viennenſis, Ravennat. Capuanus, Salernitanus, Narbonenſis, Sypontinus, Panormitanus, Barenſis, Neapolitanus, Tarraconenſis, Senonenſis, Burdegalenſis, Archiepiſcopi: Epiſcopi, Vivarienſis, Trojanus, Magolanenſis, Aſtenſis, & alii complures, qui in partem Lateranenſis Palatii ſecedentes, & cauſam totam utrique diligentius indagantes, poſt multam deliberationem, & communi conſilium communi aſſenſu, & privilegia ſuper hoc Eccleſiæ Piſanæ collata caſſari, & ultimum, quod Corſicanus Epiſcupus a nobis ad aliorum correptionem, & ad beati Petri patrimonium recuperandum factum fuerat, proprium obtinere robur debere dixerunt.

*Epiſcoporum Corſicæ conſecratio Sedi Apoſtolicæ reſervatur*

Quod conſilium venerabilis frater noſter Vualterius Ravennas Archiepiſcopus vice Judicum electorum, nobis & reliquis fratribus recitavit, idem concilium aſſeverans vim obtinere judicii. Porro nos, quod a prænominatis fratribus noſtris deliberatum fuerat, in noviſſimo concilii die coram univerſa Synodo recitari præcepimus: Cumque ab omnibus Archiepiſcopis, Epiſcopis, & Abbatibus, & reliqua cleri, & populi multitudine, placere ſibi, frequenter acclamatum fuiſſet, nos cognita eorum ſententia, & cleri, & populi Romani voluntate perſpecta, ſancti Spiritus cenſura, & auctoritate apoſtolica, ſcripta de veſtra conſecratione Piſanæ Eccleſiæ collata, damnavimus; & quod a nobis de veſtra libertate ſtatutum fuerat, eadem auctoritate firmavimus: Piſanis perpetuum ſuper hoc ſilentium ſub anathematis vinculo imponentes.

*Perpetuumque Piſanis ſilentium impoſitum.*

*Solitæ clauſulæ confirmatoriæ.*

Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſecularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena ſiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat.

Cunctis autem eam ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Calliſti PP. Et S. R. E. Cardinalium ſubſcriptiones.*

EGO CALIXTUS Catholicę Eccleſiæ Epiſcopus.
Ego Robertus Cardinalis tit. ſancti Euſebii ſubſcripſi.
Ego G. G. Cardinalis tit. SS. Apoſtolorum ſs.
Ego Benedictus Cardinalis tit. S. Eudoxię ſs.
Ego Anaſtaſius Presbyter tit. beati Clemen. ſs.
Ego Joannes Presbyter Cardinalis tit. ſanctæ Ceciliæ ſs.
Ego Theobaldus tit. Pamachii Cardinalis ſs.
Ego Deſiderius Presbyter Cardinalis tit. ſanctæ Praxedis ſs.
Ego G. G. Cardinalis Presbyter tit. Lucinæ ſs.
Ego Theobaldus Presbyter Cardinalis tit. S. Anaſtaſiæ ſs.
Ego Johannes Cardinalis S. Chryſogoni interfui, & ſs.
Ego Petrus Presbyter Cardinalis tit. ſancti Marcelli ſs.
Ego Creſcentius Sabinenſis Epiſc.
Ego Petrus Portuenſis Epiſc. ſs.
Ego Vitalis Albanus Epiſcopus ſs.
Ego Præneſtinus Epiſcopus ſs.
Ego Ægidius Tuſculanus Epiſcopus ſs.
Ego Petrus Cardinalis Presbyter tit. ſancti Calliſti ſs.
Ego Creſcentius Cardinalis Presbyter tit. ſanct. Martir. Marcellini, & Petri ſs.
Ego Gherardus Presbyter Cardinalis S. Priſcæ, & Aquilæ ſs.
Ego Sigico Presbyter Cardinalis S. Sixti ſs.

Ego Deus-dedit Presbyter Cardinalis S. Laurentii in Damaſo ſs.
Ego Roſſemannas Cardinalis Diaconus S. Georgii ad velum aureum ſs.
Ego Comes Diaconus Cardinalis S. Mariæ in Aquiro ſs.
Ego G. G. Diac. Card. S. Angeli ſs.
Ego Romanus Diac. Cardinalis ſanctæ Mariæ in Porticu ſs.
Ego Stephanus Card. S. Mariæ Scholæ Grecæ ſs.
Ego Jonathas Diac. Card. SS. Coſmę & Damiani ſs.
Ego G. G. Diac., & Cardinalis SS. Sergii & Bacchi ſs.
Ego Joannes Diaconus ſancti Nicolai ad carceres ſs.
Ego Ubertus Diaconus Cardinalis ſanctæ Mariæ in Vialata ſs.
Ego Gregorius Diaconus Cardinalis S. Luciæ ſeptem Solii ſs.
Ego Angelus Diaconus Cardinalis S. Mariæ in Dominica ſs.
Ego Gregorius Diac. Card. S. Viti ſs.
Ego Mattheus Diac. Card. S. Andriani ſs.

Dat. die 6. Aprilis anno Domini 1123. Pontif. anno V.

Datum Laterani per manum Guidonis Romanæ Curiæ Camerarii. VIII. Id. Aprilis, Indictione I. Incarnationis Dominicæ anno MCXXIII. Pontificatus autem Domni Calliſti II. Papæ anno V.

## X X X I.

Compoſitio Controverſiarum, vertentium inter Canonicos S. Johannis, & S. Stephani Biſuntinæ civitatis; & Monitorium contra Canonicos S. Stephani, ut privilegium, per eoſdem a Paſchali PP. obreptitiè extortum, reddant ſub pœna excommunicationis.

Ex Chifletii Historia Trenorciana.

Calixtus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis B. Johannis Evangeliſtæ Canonicis, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Diſcordiam, quæ inter vos, & Canonicos ſancti Stephani, longo jam tempore perduravit, a nobis, in præſentia fratrum noſtrorum Epiſcoporum & Cardinalium, tali noveritis fine concluſam; ut videlicet in vigiliis feſtivitatis Inventionis Corporis S. Stephani ad veſperas, Canonici S. Johannis ad Eccleſiam B. Stephani cum proceſſione pergant; & in craſtino ejuſdem Inventionis unum modium vini, & carnem unius vaccæ, vel quatuor biſuntinæ monetę ſolidos, ex Canonicis Eccleſiæ loci accipiant. Clerici etiam S. Stephani, in vigiliis S. Johannis ante portam Latinam, ad veſperas ad ſanctum Johannem veniant. Decanus vero ſancti Stephani hominium ſemper Archiepiſcopo faciat, & per manum ejus Archidiaconatum de Dola & Amos perpetuo jure obtineat. Candelæ etiam, quæ in exteris clauſtri domibus Canonicis ſancti Johannis a Canonicis S. Stephani antiquitus præbebantur, niſi per quadraginta continuos dies poſt Inventionem, & alios quadraginta dies poſt dedicationem altaris B. Stephani, alio tempore non ſolvantur. Et cera, quæ mittebatur vindemiis Lauſannenſis pagi, deinceps non ſolvatur. ſex autem libræ ceræ in ſabbato ſancto Paſchæ ſancti Joannis Theſaurario perſolvantur: & in Purificatione ſanctæ Mariæ ſingulis Canonicis ſancti Johannis, qui ad proceſſionem venerint, cerei ſingulis tribuantur. Et etiam candelæ ſolito more ad cellarium, dum vinum Canonicorum commune fuerit, ſingulis noctibus perſolvantur. Cæteræ etiam conſuetudines, tam a clericis ſancti Johannis, quàm a clericis ſancti Stephani, in ſpiritualibus & in temporalibus, irrefragabiliter obſerventur. Privilegium ſane, quod a Domino noſtro ſanctæ memoriæ Paſchali Papa de maternitate factum eſt, Canonici ſancti Stephani Anſerico Biſuntino Archiepiſcopo, vel Lauſannenſi Epiſcopo reddant, uſque ad proximas Apoſtolorum Petri & Pauli octavas. Si quis ergo contra hoc mandatum noſtrum, vel privilegium retinere, vel pacem hanc infringere attentaverit, tamquam reus, & ſacrilegus, & pacis eccleſiaſticæ perturbator, excommunicationi ſubjaceat: & in locis, quibus fuerit, quandiu ibi permanſerit, divina non celebrentur officia, quouſque ad ejuſdem pacis redeat unitatem. Qui vero conſervator extiterit, omnipotentis Dei, & Apoſtolorum ejus Petri & Pauli & benedictionem & gratiam conſequatur. Amen.

Calixti PP. ſubſcriptio.

EGO CALIXTUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus, ſubſcripſi.

Dat. die 6. Aprilis anno Domini 1123. Pontif. an. V.

Datum Laterani, per manum Hugonis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Subdiaconi, VIII. Idus Aprilis, Indictione I. Incarnationis Dominicæ anno MCXXIII. Pontificatus autem Domni Calliſti II. anno V.

## X X X I I.

In Idem Argumentum.

Ibidem

Calixtus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis fratribus & filiis, ſuffraganeis Epiſcopis, & Abbatibus, per Biſuntinam provinciam conſtitutis, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Poſtquam nos in Apoſtolicę Sedis miniſterium, diſponente Domino, promoti fuimus, Biſuntinæ Eccleſiæ beati Johannis Evangeliſtæ Canonici ſæpe ſuam coram nobis querimoniam protulerunt ſuper controverſia illa, quæ inter ipſos, & beati Stephani Canonicos diutius agitatur, de Epiſcopali videlicet cathedra, & matricis Eccleſiæ dignitate. Et nos itaque utramque partem ſecundò ad noſtram præſentiam convocavimus. Sed cum beati Johannis Canonici ad nos juxta mandatum noſtrum venirent, beati Stephani Canonici ſe ſine excuſatione qualibet ſubtraxerunt. Tertia tandem vice terminum utriſque in beati Lucæ feſtivitate ſtatuimus. Et quidem prædicti beati Johannis Canonici noſtro ſe conſpectui, juſtitiam parati facere & recipere, obtulerunt; verùm Canonici ſancti Stephani neque ad nos venerunt, neque pro ſe excuſationem quamlibet prætenderunt. Quamobrem nos ex communi fratrum noſtrorum Epiſcoporum, & Abbatum, qui nobiſcum erant, conſilio, apoſtolica auctoritate ſtatuimus, ut jam dicta B. Johannis Eccleſia omnem Epiſcopalis Sedis, & ma-

& matricis Eccleſiæ obtineret in poſterum dignitatem, quam antiquis dinoſcitur obtinuiſſe temporibus. Unde beati Stephani Canonicis per ſcripta noſtra præcepimus, ut illud nobis maternitatis privilegium redderent, quod a Domino prædeceſſore noſtro ſanctæ memoriæ Paſchali Papa per mendacia, & fraudis verſutiam ſurrepſerunt. Rogamus igitur dilectionem veſtram, monemus atque præcipimus, ut prædictam beati Johannis Eccleſiam, matrem veſtram omnimodis cognoſcatis, & obedientiam ei ac reverentiam humilitate debita impendatis. Nos enim idcirco hoc fecimus, quia & totius rei veritatem noſtris viſam oculis plenius novimus, & ratio id poſcebat, & quia beati Stephani Canonici, tertiò vocati venire ad judicium contempſerunt. Datum Tarenti, IV. Idus Novembris.

---

## XXXIII.

*Ex Tom. V. Ital. ſac.*

Monaſterium S. Georgii in partibus Venetiarum ſoli Apoſtolicæ Sedi ſubjectum declaratur, ejuſque bona omnia confirmantur.

Calixtus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Tribuno Abbati Monaſterii ſancti Georgii, quod in Venetiæ partibus ſitum eſt, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

*Exordium.*

PIÆ poſtulatio voluntatis affectu debet proſequente compleri, quatenus & devotionis ſinceritas laudabiliter eniteſcat, & utilitas poſtulata vires indubitanter aſſumat. Quia igitur dilectio tua, reverendiſſime in Chriſto fili Tribune Abbas, ad Apoſtolicæ Sedis portum confugiens ejus tuitionem humilitate debita requiſivit, nos ſupplicationibus tuis clementi benignitate impartimur aſſenſum, & beati Georgii Monaſterium, cui auctore Deo præſides, Romanæ Eccleſiæ patrocinio communimus: Per præſentem enim privilegii paginam apoſtolica auctoritate ſtatuimus, ut locus idem ſub beati Petri tutela & protectione liber in perpetuum conſervetur. Nec Patriarcha, nec Epiſcopus, nec perſona quælibet eccleſiaſtica ſæcularisve præſumat te, vel ſucceſſores tuos ad concilium cogere: aut in vos, vel Monachos veſtros excommunicationis, ſeu etiam interdicti ſententiam promulgare: in Monaſterio ipſo quicquam præter veſtram voluntatem ſtatuere, aut Monachos veſtros excommunicatos, ſive ejectos, vel fugitivos abſolvere, aut ſuſcipere, vel ſine tuo, tuorumque ſucceſſorum conſenſu ad ordines promovere. Porro univerſa quælibet, quæ aut in præſenti legitime poſſidetis, aut in futurum, largiente Deo, juſte atque canonice poteritis adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant. Nulli ergo omnino hominum liceat idem Monaſterium temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum ſuſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Chriſma, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium, ſive Baſilicarum, ordinationes Monachorum, qui ad

*Monaſterium ſoli Apoſt. Sedi ſubjicitur;*

*Et ab omni Epiſcopi, vel Patriarchæ jurisdictione exemtum declaratur:*

*Ejuſdem bona omnia confirmantur:*

*Cum decreto perpetuæ exemptionis a cujuſcumque perſonæ moleſtia.*

*Sacramenta vero ab Epiſcopo loci accipienda eſſe ſtatuitur.*

ſacros fuerint Ordines promovendi, a Diœceſano accipietis Epiſcopo, ſiquidem gratiam & communionem Apoſtolicæ Sedis habuerit, etiam ſi ea gratis, ac ſine pravitate voluerit exhibere: alioquin, pro eorumdem ſacramentorum ſuſceptione catholicum, quem malueritis, Antiſtitem adeatis, qui Apoſtolicæ Sedis fultus auctoritate, quod poſtulatur, indulgeat. Obeunte vero te, nunc ejus loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi ſubreptionis aſtutia vel violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris ſecundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam providerint eligendum. Ad indicium autem perceptæ hujus a Romana Eccleſia libertatis, aureos duos quotannis Lateranenſi Palatio ſolvetis. Si quis igitur in futurum Patriarcha, Archiepiſcopus, vel Epiſcopus, aut eccleſiaſtica quælibet ſæcularisve perſona, hanc noſtrę conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata cognoſcat iniquitate, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictę ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

*Abbatis vero electionem per ſolos Monachos peragendam.*

*Cenſus annuus Lateran. Palatio perſolvendus.*

*Solitæ clauſulæ.*

EGO CALIXTUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

*Calliſti PP. ſubſcriptio.*

Datum Laterani per manum Aymerici ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis, & Cancellarii. VIII. Idus Maii. Indictione I. Incarnationis Dominicę Anno MCXXIII. Pontificatus autem Domni Calixti II. Papę Anno V.

*Dat. die 8. Maii anno Domini 1123. Pontif. anno V.*

---

## XXXIV.

Monaſterium S. Mariæ Glaſtonien. Diœceſis ſub protectione Sedis Apoſtolicæ recipitur, eique bona omnia, & donationes confirmantur.

*Ex Willelmo Malmesburienſi de antiquitate Glaſtonien. Eccleſiæ inter ſcript. Hiſt. Britannicæ &c. per Thomam. Gale Tom. 2. pag. 314.*

Calixtus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilectiſſimo filio Sigfirido Pelochino, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

RELigioſis deſideriis dignum eſt facilem præbere conſenſum, ut fidelis devotio celerem ſortiatur effectum. Quamobrem nos, fili in Chriſto cariſſime, poſtulationis tuæ deſideriis benignius annuentes, beatæ Dei Genitricis, & glorioſæ ſemper Virginis Mariæ Monaſterium, cui annuente Deo præſides, in Eccleſiæ Romanæ tutelam, protectionemque ſuſcipimus; & contra hominum perverſorum moleſtias ejus privilegio confovemus. Per præſentis enim decreti paginam auctoritatemque ſtatuimus, ut quæcumque ab Apoſtolicis Archiepiſcopis, Regibus, & Principibus, aliiſque fidelibus, veſtro Monaſterio largitione legitimâ collata ſunt, quieta ei, & integra conſerventur. Quæcumque præterea futuris temporibus juſtè, canonicèque adquirere, Domino lar-

*Monaſterium ſub tutela Sedis Apoſt. recipitur:*

*Confirmantur donationes omnes tum factæ, tum faciendæ eidem.*

largiente, poteritis, firma tibi ſucceſſoribuſque tuis, & illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat idem Monaſterium penitus perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum gubernatione & conſervatione collata ſunt, modis omnibus uſibus profutura. Si qua autem eccleſiaſtica ſæculariſve perſona in futurum, hanc noſtræ Conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, & in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti: quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ retributionis inveniant.

*Omni modo conceditur exempt o ab omni moleſtia.*

*Solitæ clauſulæ.*

Data Lateranis per manum Aymerici ſanctę Romanæ Eccleſiæ Cardinalis, & Cancellarii, Idibus Maii. Indictione prima, Incarnationis Domini MCXXIII. Pontificatus Domni Calixti ſecundi Papæ V.

*Dat. die 15. Maii an. Domini 1123. Pont. anno v.*

## XXXV.

Confirmatio immunitatum omnium, ab Epiſcopis Baren. Monaſterio omnium Sanctorum conceſſarum, cui Calliſtus PP. nonnulla alia elargitur privilegia.

*Ex Ughell. Ital. Sac. tom. 7. ubi de Baren. Archiepp.*

Calixtus Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Melo Abbati venerabili Monaſterii, quod omnium Sanctorum dicitur in loco Cuti in Barenſi Suburbio, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

*Exordium.*

SIcut injuſta poſcentibus nullus eſt tribuendus effectus, ſic legitima deſiderantium non eſt differenda petitio. Quamobrem, dilecte in Chriſto fili Mele Abbas, Omnium Sanctorum Monaſterium, cui Deo auctore præſides, Apoſtolicæ Sedis auctoritate munimus; omnes ſiquidem quietis, & libertatis proviſiones, quas bonæ recordationis Urſus, & Elias, Barenſis Eccleſię Prępſules, eidem Monaſterio contulerant, & Dominus Prædeceſſor noſter ſanctæ memoriæ Paſchalis Papa firmavit, nos quoque præſentis ſcripti paginâ confirmamus, ut videlicet locus ipſe cum rebus omnibus, ad eum juſte pertinentibus, a dominio, vel oppreſſione cujuslibet hominis liber debeat permanere: Nec ullus Eccleſiæ Barenſis Antiſtes, aut alius, quod abſit, temerarius, audeat eidem Cęnobio excommunicationem inferre: neque perſonis aut rebus ejus, aliquo citra juſtitiam modo, moleſtiam aut controverſiam irrogare: Ordinationes autem Clericorum, & Eccleſiarum gratis, ſepoſita pravitate & omni exactione, concedat: Miſſas ſane illic publicas per Epiſcopum fieri præter Abbatis & fratrum voluntatem omnimode prohibemus, ne in ſervorum Dei receſſibus, popularibus occaſio præbeatur ulla conventibus: Obeunte te, tunc ejus loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia, ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundum Dei timorem, & beati Benedicti regulam providerint eligendum: cui ſi qua gravior cauſa evenerit, libere liceat Apoſtolicæ Sedis audientiam appellare. Ad hæc adjicientes decernimus, ut quæcumque bona, vel per tuam induſtriam, vel per virorum fidelium oblationem, eidem loco parata ſunt, aut in futurum pręſtante Deo juſtè canonicèque parari contigerit, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant: Nec ulli omnino hominum liceat idem Cęnobium temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur eis, pro quorum ſubſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio ſiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti: quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternę pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

*Confirmantur Privilegia omnia, a Baren. Archiepiſcopis Monaſterio conceſſa.*

*Quod Monaſt. ab Archiepp. Baren. excommunicari, vel alio modo moleſtari non poſſit.*

*Quod Epiſc. Sacris ibi operari nequeat, ſine Abbatis conſenſu.*

*Quod Abbas non eligatur niſi a Monachis.*

*Quod bona, ad Monaſt. ſpectantia libera ſint ab omni cujuſcumque perſonæ moleſtia.*

*Solitæ clauſulæ.*

EGO CALIXTUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſc.

Datum Beneventi per manum Aymerici S. R. E. Diac. Card., & Cancellarii, II. Idus Septembris Indict. II. Incar. Dominicæ MCXXIII. Pontificatus autem Domni Calliſti II. PP. anno V.

*Dat. die 12. Septembr. anno Domini 1123. Pontif. anno v.*

## XXXVI.

Confirmatio bonorum & jurium omnium Caſſinenſis Monaſterii, cujus Abbatibus nonnulla conceduntur privilegia.

*Ex Originali in Archivo edid. a Gattula Hiſt. Caſſinen. ſæc. viii. pag. 33.*

Calixtus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, reverendiſſimo & cariſſimo fratri Girardo Caſſinenſis Monaſterii beati Benedicti Abbati, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

*Proemium.*

OMnipotenti Deo, cujus melior eſt miſericordia ſuper vitas, gratias agimus, qui glorioſus in Sanctis ſuis, atque mirabilis, & virtutes ſuas ubicumque vult ineffabili bonitate oſtendit. Ipſe quippe dignationis ſuæ potentia beatiſſimom Benedictum patrem omnium conſtituit Monachorum: ipſe eum monaſticæ Legis-latorem, & Operatorem eſſe diſpoſuit: ipſe illius meritis Caſſinenſe Monaſterium, in quo & ſanctiſſimè vixit, & glorioſiſſimè obiit, omnibus per Occidentem Monaſteriis clementi benignitate præfecit. Cujus profecto divinæ bonitatis cooperatores exiſtere Apoſtolicæ Sedis auctoritas, & veſtra circa Romanam Eccleſiam ſemper, ac noſtro potiſſimum tempore, fervens devo-

Bona Monaſterii Caſſinen. perpetua libertate frui, & ſub jure ſolius Apoſt. Sedis fore decernit:

Confirmat itidem, ac deſcribit:

devotio nos hortantur. Divinæ igitur conſtitutionis propoſitum proſequentes, locum ipſum præcipua dilectione complectimur, & omnia, quæ ad eam pertinent, quieta ſemper, & ab omnium mortalium jugo libera ſub ſolius ſanctæ Romanæ Eccleſiæ jure ac defenſione perpetuâ permanere decernimus. In quibus hæc propriis duximus nominibus adnotanda: In primis Monaſterium Domini Salvatoris poſitum ad pedem Caſini montis, Monaſterium S. Dei Genitricis Virginis Mariæ, quod vocatur Plumbarola, Monaſterium S. Mariç in Cingla, cellam S. Benedicti in Capua cum cellis & pertinentiis ſuis, S. Angeli ad formam, S. Joannis puellarum, S. Rufi, S. Benedicti Pizuli, S. Angeli ad Odaldiſcos, S. Agathæ in Averſa, S. Ceciliæ & S. Demitrii in Neapoli, S. Sophiæ in Benevento, S. Benedicti ad portam Rufini, S. Nicolai in Civitate Nova, S. Benedicti in Pantano, S. Nicolai in Petra Pulecina, S. Georgii in Fenucleo, S. Joannis in Turlecoſo, S. Petri in Roſſano, S. Angeli in Capraria, S. Januarii prope Beneventum, ſancti Martini ibidem, S. Dionyſii in Ponte, & ſancti Anaſtaſii, S. Mariæ in Canneto juxta fluvium Trivium, S. Benedicti, S. Laurentii in Salerno, S. Mariæ in Tremiti cum ipſis Inſulis, S. Liberatoris in Marchia cum omnibus ſuis pertinentiis, S. Benedicti in Marſi, S. Mariæ in Luco, S. Coſmatis in Civitella, S. Angeli in Rarrejo cum omnibus pertinentiis ſuis, S. Mariæ ancillarum Dei in civitate Coſentia, S. Mariæ in Branza, S. Petri de Lacu, S. Petri de Ovellano, S. Eraſmi & S. Benedicti & S. Scholaſticæ in Cajeta, S. Magni in Fundis, S. Stephani & S. Benedicti & S. Agathæ in Terracina, S. Petri in Foreſta, S. Pauli ibidem, S. Mariæ in Ponte-curvo, S. Angeli, S. Nicaneri, & S. Thomæ in Troja, S. Euſtaſii in Pantatia, S. Beoedicti in Larino, S. Benedicti in Pectinari, S. Mariæ in Caſale-plano, S. Illominatæ in caſtello Lemuſano, S. Trinitatis & S. Georgii in Termulæ, S. Focati in Leſina cum fauce & piſcaria, S. Benedicti in Aſculo, S. Euſtatii in Petra-abundanti, S. Euſtatii in Vipera, S. Mariæ in Baretano, S. Scholaſticæ in Pinnis, S. Salvatoris in Tave, S. Nicolai juxta fluviom Trutinum in Aprutium cum pertinentiis ſuis, S. Johannis ad Scurſonem, S. Benedicti in Trunto, S. Benedicti in Teſino fluvio, S. Appollinaris in Firmo, qui dicitur ad Opplanis, S. Mariæ in Arboſcla, S. Martini in Saline, S. Angeli in Marano, & SS. Septem fratrum, & S. Lautentii, S. Benedicti in Ripaurſa: In Comitatu Aquinenſi cellam S. Gregorii, S. Mauritii, S. Pauli, ſancti Conſtantii, S. Chriſtofori, S. Nicolai, S. Mariæ in Albaneta, S. Nicolai in Ciconia, S. Benedicti in Clia, S. Nazarii in Comino, S. Valentini, S. Martini, S. Urbani, S. Angeli, S. Pauli, S. Felicis, S. Salvatoris, S. Angeli in Valle-luci; S. Michaelis in Oliveto, S. Nicolai in Pica, S. Angeli in Cannucio, S. Mariæ in Bernlis, S. Petri io Eſcleto, S. Luciæ, & S. Petri in Coruli, S. Silveſtri, S. Martini, & S. Luciæ in Arpino, S. Mariç de caſtello Zopponis, S. Martini in pede Arcis, S. Benedicti in Colle de Inſula, S. Mariç in Baruco, S. Nicolai in Turrice, S. Germani in Sora, S. Benedicti in Paſzeſano, S. Petri in Morinis, ſancti Angeli in Peſcolo-canali, S. Patris in Formis, S. Angeli in Albe, ſancti Eraſmi in Pomperano, S. Mariç in Cellis, S. Paſtoris in civitate Tiburtina: In Venafro ſancti Benedicti, S. Nazarii, S. Martini in ipſa Furca, curtem S. Mariæ in Sala, S. Benedicti Pizuli, ibidem, S. Benedicti in Ceſima, S. Benedicti in Seſſa, & S. Leonis, curtem, quç dicitur Lauriana, S. Benedicti in Tiana cum pertinentiis ſuis, S. Mariç in Calvo, S. Nazarii in Anglena, S. Adiutoris & S. Benedicti in Aliſa, S. Donnini in Teleſia, S. Martini in Vulturno, in Amalfi S. Crucis, & S. Nicolai, S. Crucis in Iſernia, S. Marci in Carpinone, S. Valentini in Ferentino, S. Angeli in Algido, S. Marci in Ceccano, S. Agathæ in Tuſculano, & S. Jeruſalem, S. Benedicti in Albano: In Roma Monaſterium S. Sebaſtiani in Palladio: In Luca cellam S. Georgii: In Territorio Piſanæ civitatis S. Silveſtri, S. Salvatoris in Civitella: In Ducatu Spoletino S. Mariæ in Calena, S. Benedicti in Trani, S. Benedicti in Baro, S. Petri Imperialis io Tarento: In Calabria cellam S. Anaſtaſiæ, S. Mariæ in Tropea, S. Nicolai in Salectano, S. Euſemiæ in Marchia: In Comitatu Aretino Monaſterium ſancti Benedicti, & S. Benedicti in Crema: In Sardiniæ Inſula Eccleſiæ S. Mariæ in Thirgo, S. Heliæ in Monte-ſancto, & S. Heliſei, cum omnibus earum pertinentiis, S. Mariæ de Sabucco, S. Mariæ de Soralbo, S. Mariæ de Tenecle, ſancti Petri de Trecingle, S. Nicolai, & ſanctæ Mariæ in Solio cum pertinentiis earum. S. Nicolai de Talaſa, S. Michaelis Ferruciſi, S. Georgii in Ticillo, S. Petri de Simbrano, S. Petri in Nurchi, S. Nicolai de Nugulbi, & S. Johannis, S. Heliæ de Sitin: Item civitatem, quæ dicitur S. Germani, poſitam ad pedem Caſini montis, caſtellum S. Petri, quod ab antichis dictum eſt Caſtrum-Caſini, caſtellum S. Angeli, Plumbarolam, Pignatarium, Pedem-montis, Juncturam, Caſtrum S. Ambroſii, S. Appollinaris, S. Georgii, Vallem frigidam, S. Andreæ, Vantram Monaſticam, Vantram Comitalem, S. Stephani, Teramum, Fractæ, Caſtrum-novum, Mortulam cum curte, quæ dicitur Caſa Fortini, Cucurutium, Caminum, Sujum cum omnibus pertinentiis ſuis ex utraque parte fluminis, Turrem ad mare juxta fluvium Garelianum, Caſtrum Ponticurvi. S. Petri in Flia, S. Victoris, Torroclum, Cervariam, ſancti Hæliæ, Vallem-rotundam, Sarracineſcum, Cardetum, Aquam-fundatam, Viteco ſum. Caſtrum Cetrarii cum pertinentiis ſuis & Eccleſiis, in Marchia Teatina caſtellum Laſtinianum, Montem-albrici, Mucclam, ſancti Quirici cum Porto, Friſam, S. Juſtam: In Comitatu Aſculano caſtellum, quod dicitur Octavum, & poſt montem, Civianum, & Trivilianum, & Cavinum: In Principatu caſteltum Ripæ-Urſæ, Montem-bellum, Petra-fracida, in Comino Vicum-alvum, in Territorio Carſcolano caſtellum Auriculam, Piretum, Roccam-incameratam, Foſſam-cecam: In Amalſi Fundicum, in Territorio Trojano Caſtillionem de Baroncello, S. Juſtam, villam S. Nicolai, quç de Galliciano dicitur; in monte S. Angeli Hoſpitale: In Territorio Capuano Qualdum de Liburia: In Comitatu Teanenſi curtem S. Felicis cum Eccleſia S. Ippoliti. Per præſentis quoque privilegii paginam apoſtolica auctoritate ſtatuimus, ut quæcumque in præſenti veſtrum Cœnobium juſtè poſſidet, ſive in futurum conceſſione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione

ne fidelium juſtè atque canonicè poterit adipiſci, firma tibi, tuiſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, idem Cœnobium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, vel injuſtè datas ſuis uſibus vendicare, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum ſubſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Præterea, patrum noſtrorum veſtigia ſubſequentes, veſtrum Cœnobium cæteris per occidentem Cœnobiis præferendum aſſerimus; & tam te, quam ſucceſſores tuos in omni conventu Epiſcoporum, ſeu Principum ſuperiores omnibus Abbatibus conſedere, atque in judiciis priorem cæteris ſui Ordinis viris, ſententiam proferre ſancimus. Uſum etiam Compagorum, ac Chirothecæ, Dalmaticæ, ac Mitræ tam tibi, quàm ſucceſſoribus tuis in præcipuis feſtis, & diebus Dominicis ad miſſas, ſeu in conſeſſu concilii habendum concedimus. Sane tam in ipſo Venerabili Monaſterio, quàm & in cellis ejus, cujuslibet Eccleſiæ Epiſcopum, vel Sacerdotem præter Romanum Pontificem ditionem quamlibet aut excommunicandi, aut interdicendi, aut ad ſynodum provocandi præſumere prohibemus: ita ut niſi ab Abbate Prioreve loci fuerit invitatus, nec miſſarum ſolemnia inibi audeat celebrare: liceatque ipſius Monaſterii & Cellarum ejus Fratribus, Clericos cujuſcumque Ordinis, ſeu Laicos de quocumque Epiſcopatu ad converſionem venientes in ſanitate, vel in ægritudine cum rebus ſuis, abſque Epiſcoporum vel cujuslibet perſonæ contradictione ſuſcipere, niſi tunc idem Clerici ſeu Laici a Diœceſanis Epiſcopis pro certis fuerint excommunicati criminibus; liceat abſque cujuslibet ſæcularis vel eccleſiaſticę poteſtatis inhibitione ſubjectos Monaſterii tui tam Monachos quàm Sanctimoniales fęminas judicare; liceat Fratribus per cellas, in civitatibus conſtitutas, ad divina officia celebranda, quandocumque voluerint, ſigna pulſare, populum Dei tam in ipſum Cœnobium, quàm & in cellas ejus ad Dei verbum audiendum ingredi, nullus Epiſcopus excepto pro communi totius civitatis vel Parrochiæ interdicto prohibeat; Chriſma, Oleum Sanctum, Conſecrationem Altarium ſive Baſilicarum, Ordinationes Clericorum, a quocumque malueritis, Catholico accipiatis Epiſcopo, Baptiſmum vero, & infirmorum viſitationes per Clericos veſtros in Oppidis veſtris ſeu villis agetis. Ad perpetuum etiam Hoſpitium tibi tuiſque ſucceſſoribus Palladii cellam concedimus, ut de veſtra illic Congregatione, quem volueritis, ordinetis: quem ſi fortè Romano Pontifici in Abbatem promovere placuerit, omnino tamen tamquam veſtræ Congregationis Monachum ſub veſtra decernimus diſpoſitione perſiſtere. Reditum quoque, qui ab Officialibus noſtris apud Hoſtiam vel Portum de navibus exigi ſolet, navi veſtræ, ſi qua eò venerit, relaxamus. Obeunte te, nunc ejus loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia, ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & beati Benedicti Regulam elegerint, a Romano Pontifice conſecrandum, ſicut in Domini prædeceſſoris noſtri ſanctæ memoriæ Leonis Papæ privilegio continetur. Ad hæc, tam pręſentium, quàm futurorum avaritiæ ac nequitiæ obviantes, omnes omnino ſeditiones, quas levas dicunt, ſeu direptiones in cujuſcumque Abbatis morte, aut electione, fieri authoritate apoſtolica interdicimus. Porro pro amplioris benevolentiæ gratia, quam nos præter noſtrorum prædeceſſorum dilectionem circa veſtrum Monaſterium gerimus, licentiam tibi, ac legitimis ſucceſſoribus tuis concedimus, ut ſi quis ejuſdem Monaſterii veſtri & cellarum ejus poſſeſſiones, aut res violenter abſtulerit, poſtquam ipſorum Epiſcopi, a vobis tertiò invitati, juſtitiam de eis facere omnino noluerint, vos ſuper eoſdem raptores, ſecundo tertiove commonitos, canonicam excommunicationis ſententiam proferatis. Sepulturam ſane loci veſtri, & Monaſteriorum veſtrorum, liberam omnino eſſe cenſemus, ut eorum, qui illic ſepeliri deliberaverint devotioni, & extremæ voluntati, niſi forte excommunicati ſint, nullus obſiſtat. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire temptaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem pręfato Cœnobio juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia ęternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen. A-CH.

EGO CALIXTUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

Datum Berulis per manum Ugonis ſanctę Romanæ Eccleſię Subdiaconi, XVI. Kalen. Octobris Indictione prima, Incarnationis Dominicę anno MCXXIII. Pontificatus autem Domni Calixti ſecundi Papę Anno V.

---

Confirmat quoque donationes omnes, quæ in poſterum ejus favore fieri contingat:

Decernit quoque, ut Abbates Caſſinen. cæteris Abbatibus per Occidentem pręcedant.

Ut Chirothecis, Dalmatica, & Mitra utantur.

Ut Sol. Apoſt. Se. ſint ſubjecti:

Ut quoſcumque Clericos ſuſcipere poſſint, ſine Epiſcopi contradictione:

Item & Monachos, & ſanctimoniales ſibi ſubjectas judicare:

Palladii Cellam Romanam in hoſpitium eis concedit.

Abbatia electionem ad ſolos Monachos ſpectare decernit:

Et conſecrationem ad Rom. Pontificem:

Eique jus tribuit excommunicandi raptores rerum ad Monaſt. pertinentium, ſi eoſdem Epiſcopus loci excommunicare noluerit: Item & libertatem ſepulturæ cuique ſi ibi ſepeliri voluerit.

Roboratio Paginæ hujus.

Calliſti PP. ſubſcriptio:

Dat. die 16. Septembris anno Domini 1123. Pontif. anno V.

---

## XXXVII.

Confirmatio Monaſteriorum ab Ottone Bambergenſi Epiſcopo in ſua Diœceſi conſtructorum.

*Ex Concil. Tom. xii. loc. cit.*

Calixtus Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Ottoni Bambergenſi Epiſcopo, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

BOnis fratrum noſtrorum ſtudiis non ſolum favere, ſed ad ea ipſorum etiam debemus animos incitare: Tuis ergo, cariſſime & venerabilis frater Otto Bembergenſis Epiſcope, ſupplicationibus inclinati, monaſteria, quæ ipſe propriis ſumptibus extruxiſti, & Bambergenſi Eccleſiæ conferens, Apoſtolicæ Sedis roborari munimine quæſiviſti, in beati Petri ejuſque Romanæ Eccleſiæ protectione ſuſcipimus contra pravorum hominum nequitiam defenſanda. Statuimus ergo, ut poſſeſſiones, prædia, & bona omnia, quæ & fraternitas tua eiſdem Monaſteriis divini amoris intuitu contulit, quæque aliorum fidelium juſta oblatione conceſſa ſunt, aut in futurum juſtè

Monaſteria ab Ottone in Bambergenſi Diœceſi conſtructa ſub Apoſt. Sedis protectione ſuſcipiuntur.

Bona eiſdem collata confirmantur.

ſte legaliterque acquiri vel offerri contigerit, firma eis & illibata, Domino auctore, permaneant. Ordinationes ſane Abbatum vel Monachorum ſuorum a catholicis Epiſcopis diœceſanis accipiant. Rerum vero ipſorum Monaſteriorum curam & adminiſtrationem in tuo tuorumque ſucceſſorum arbitrio & poteſtate remanere cenſemus. Nulli itaque hominum facultas ſit, eadem Monaſteria perturbare, aut eorum poſſeſſiones auferre, ablatas retinere, minuere, vel, temerariis fatigationibus vexare, ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum ſubſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si qua igitur eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore, & Sanguine Dei & Domini Redemptoris Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eiſdem Monaſteriis juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant.

*Et cura Epiſcopo Bambergenſi demandatur.*

*Solitæ clauſulæ.*

Scripta per manum Gervaſii Scriniarii Regionarii, & Notarii ſacri Palatii.

XXXVIII.

Confirmatio diſpoſitionis, ab Ottone Bambergenſi Epiſcopo factæ, de Manſis illius Eccleſiæ propriis.

*Ex Baronio ad annum 1124.*

Calixtus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Ottoni Bambergenſi Epiſcopo ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

SAnctorum Patrum præceptis, & canonicis ſanctionibus demonſtratur, quod prædia, & poſſeſſiones Eccleſiarum, quæ vota fidelium, pretia peccatorum, & pauperum patrimonia nuncupantur, vendi vel alienari non debeant. Quæ enim divinæ Majeſtatis obſequio, & cæleſtium ſecretorum uſui ſunt dicata, non decet in alienum jus redigi, vel in alterius ſervitii formam tranſmutari. Nempe (ut B. Symmachi Papæ verbis loquamur) poſſeſſiones, quas unuſquiſque Eccleſiæ propriæ dedit aut reliquit arbitrio, alienari quibuslibet titulis, aut diſtractionibus, vel ſub quocumque argumento, non patimur. Eapropter nos tuis juſtis poſtulationibus annuentes, Manſos, qui Epiſcopalis menſæ tuæ ſervitio dediti ſunt, in eodem ſtatu, in quo bene a te diſpoſiti cognoſcuntur, futuris temporibus permanere præſentis ſcripti noſtri confirmatione ſancimus; ſtatuentes, ut nulli ſucceſſorum tuorum vel alicui hominum, liceat eos vendere, ſive in laicorum beneficium tradere, vel in uſus alios commutare; ſed ſicut a te diſpoſitum eſt, de unoquoque prædictorum Manſorum denarius unus annis ſingulis Bambergenſi Eccleſiæ pro anima Imperatoris Henrici fundatoris ejus, ad concinnanda luminaria conferatur. Abbatias vero, & regulares Canonicas per induſtriam tuam in religionis Ordine ſtabilitas, & alia a te rectè conſtituta, nulli hominum facultas ſit impoſterum immutare. Si quis autem contra hanc confirmationem venire temerario auſu præſumpſerit, excommunicationis vinculo ſubjacebit. Data Laterani, Idibus Aprilis Indictione ſecunda. (a)

*Bona Eccleſiarum pretia peccatorum, & pauperum patrimonia:*

*Ideoque non alienanda.*

*Manſi Bambergenſis Eccleſiæ non vendendi,*

*Sed de eorum fructu concinnanda luminaria:*

*Erectiones ab Ottone Epiſcopo factæ non immutandæ.*

*Dat. die 13. Aprilis anno Domini 1124. Pontif. an. 5.*

XXXIX.

Aſſignatio finium Mutinenſis Eccleſiæ, cui bona omnia confirmantur: additis decretis nonnullis ad Epiſcopalem juriſdictionem tuendam.

*Edidit Ughell. Ital. Sac. Tom. II.*

Calixtus Epiſcopus Servus Servorum Dei, venerabili fratri Dodoni, Mutinenſi Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

SIcut injuſta poſcentibus nullus eſt tribuendus effectus, ſic legitima deſiderantium non eſt differenda petitio. Tuis ergo, frater in Chriſto chariſſime Dodo Epiſcope, precibus annuentes, ad perpetuam ſanctæ, cui Deo auctore præſides, Mutinenſis Eccleſiæ pacem ac ſtabilitatem præſentis decreti auctoritate ſancimus, ut univerſi Epiſcopatus fines quieti deinceps omnino, & integri tam tibi quam tuis ſucceſſoribus conſerventur, qui nimirum fines his diſtinctionibus diſtenduntur, videlicet a terminis illis, qui Lucanum, & Piſtorienſem Epiſcopatus a Mutinenſi dividunt uſque ad flumen illud, quod appellatur Burana, & uſque ad terminum illum, qui vocatur Matia, atque inde uſque ad illum terminum, qui Bononienſem Epiſcopatum Mutinenſem a Regino diſcernunt; Eccleſiarum vero, quæ infra hos terminos continentur, conſecrationes, clericorum promotiones, decimas, & oblationes ſecundùm ſanctorum Canonum conſtitutiones tibi tuiſque ſucceſſoribus concedimus & confirmamus; præcipue in Plebe S. Mariæ de Bodruntio, quæ eſt in curte Sici, & in cappellis ejus, in omnibus Eccleſiis, quæ ſunt in caſtro & in curte Solariæ, & Plebe Roncaliæ, & in Cappellis ejus in omnibus Eccleſiis de Ponteducis, in Eccleſia Camurana, in Eccleſiis de curte Curiolæ, in Eccleſia de Scoplano, in Eccleſia S. Petri in Siculo, & in Eccleſiis, quæ ſunt in caſtro & cur-

*Exordium.*

*Aſſignantur termini.*

*Infra hos terminos totale Mutinen. Epiſcopi jus in Eccleſiis omnibus.*

(a) Inter ea, quæ S. Otto Bambergenſis peregit antequam ad Pomeranos ad fidem chriſtianam convertendos proficiſceretur, hæc refert Baronius: fundationem ſcilicet Monaſteriorum, & dotationem Eccleſiæ Bambergenſis. Sanctus hic ſiquidem Apoſtolus ea omnia in Diœceſi Bambergenſi voluit prius diſponere, ne paganorum ſaluti intentus, ea omittere videretur, quæ a probo amantique paſtore commiſſus ſibi divinitus grex potuiſſet unquam deſiderare. Plura hic dicenda eſſent, niſi Operis hujus natura & indoles brevitatem exigeret, nec me in probe factorum a ſanctis viris enarratione diutius commorari prohiberet.

*Bonaque omnia ad Mutinen. Ecclesiã ſpectãtia confirmantur.*

cum Paciani, Leonenſi Abbatia, & in omnibus Ecclesiis, quæ ſunt in Plebe Rubiani; quæcumque præterea bona, quæcumque poſſeſſiones, quas in præſenti legitime poſſidetis, vel in futurum, largiente, Deo, juſtè & canonicè poteritis adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino Epiſcoporum facultas ſit, infra prædictos confines ſine tuo vel ſucceſſorum tuorum conſenſu Eccleſiam conſecrare, Chriſma conficere, aut clericos ordinare præter Eccleſias, & clericos de caſtro, & burgo Nonantulæ; nulli etiam hominum liceat, prædictam Eccleſiam perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur tam tuis, quàm clericorum, & pauperum uſibus profutura. Sane de Presbyteris, qui per parochias ad Monaſteria pertinentes in Eccleſiis conſtituuntur, prædeceſſoris noſtri ſanctæ memoriæ Urbani II. Papæ ſententiam confirmamus: ſtatuentes, ut Abbates in Parochialibus Eccleſiis, quas tenent, abſque Epiſcoporum conſilio, presbyteros collocent; ſed Epiſcopi Parochiæ curam cum Abbatum conſenſu Sacerdoti committant, ut ejuſmodi Sacerdotes de Plebis quidem cura Epiſcopo rationem reddant, Abbati vero pro rebus temporalibus ad Monaſterium pertinentibus debitam ſubjectionem exhibeant, & ſic ſua cuique jura ſerventur. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem veſtræ Eccleſiæ juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Cum decreto omnimodæ exemptionis ab omni molestia &c.*

*Confirmatur Decretum Urbani PP. II. de Presbyteris, ad Parochias per Abbates Monasteriorum electis, curam animarum absque Episcopi consensu suscipiant.*

*Solitæ clausulæ.*

*Calliſti PP. ſubſcriptio.*

EGO CALIXTUS Eccleſiæ Catholicæ Epiſcopus.

X L.

Inſtrumentum Pacis initiæ inter Henricum IV. Imperatorem, & Calliſtum Secundum PP. in Concilio Wormacenſi. (A)

*Ex Baronio ad an. 1122.*

(a) EGO Henricus, Dei gratiâ Romanorum Imperator Auguſtus, pro amore Dei, & ſanctæ Romanæ Eccleſiæ & Domini Papæ Calliſti, & remedio animæ meæ dimitto Deo & Sanctis (b) ejus Apoſtolis Petro & Paulo, & (c) ſanctæ catholicæ Eccleſiæ omnem inveſtituram per annulum & baculum, & concedo in omnibus Eccleſiis (d) fieri electionem, & liberam conſecrationem. Poſſeſſiones, & regalia beati Petri, quæ in principio hujus diſcordiæ uſque ad hodiernam diem, ſive tempore patris mei, ſive etiam meo, ablata ſunt, quæ habeo, eidem ſanctæ Romanæ Eccleſiæ reſtituo, quæ autem non habeo, ut reſtituantur fideliter (e) juvabo. Poſſeſſiones etiam omnium aliarum Eccleſiarum, & Principum, & aliorum tam Clericorum quàm laicorum (f) conſilio Principum, & juſtitia, quæ habeo (g) ut reddantur fideliter (h) juvabo, & do veram pacem (i) Calliſto, ſanctæ (k) Romanæ Eccleſiæ, & omnibus qui in parte ipſius ſunt, vel fuerunt. Et in quibus ſancta Romana Eccleſia auxilium poſtulaverit. (B)

*(a) In Nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis.*
*(b) Dei.*
*(c) ſanctæque*
*(d) quæ in Regno, vel Imperio meo ſunt.*
*(e) adjuvabo*
*(f) quæ in guerra iſta ſunt commiſſa.*
*(g) reddam quæ non habeo.*
*(h) adjuvabo.*
*(i) Domino.*
*(k) ſanctæque*

Hæc omnia acta ſunt conſilio & aſſenſu Principum, quorum nomina ſubſcripta ſunt.

Adalbertus Moguntinus Archiepiſcopus.
Fridericus Colonienſis Archiepiſcopus.
Otto Bambergenſis Epiſcopus.
B. Spirenſis Epiſcopus.
A. Auguſtenſis Epiſcopus.
G. Trajectenſis Epiſcopus.
V. Conſtantienſis Epiſcopus.
E. Abbas Fuldenſis.
Northmannus Dux.
Fridericus Dux.
Bonifacius Marchio.
Cynulphus Comes Palatinus.
Otbertus Comes Palatinus.
Berengarius Comes.
Godefridus Comes Palatinus.
Berengarius Comes.
Godefridus Comes.
Ego Fridericus Colonienſis Epiſcopus, & Cancellarius recognovi. (C)

EGO CALIXTUS Servus Servorum Dei dilecto filio Henrico, Dei gratiâ Romanorum Imperatori Auguſto, concedo electiones Epiſcoporum, & Abbatum Theutonici Regni, quæ ad Regnum pertinent, in præſentia tua fieri, abſque ſimonia, & aliqua violentia, ut ſi qua inter partes diſcordia emerſerit, Metropolitani, & Provincialium conſilio, vel judicio, ſaniori parti aſſenſum, & auxilium præbeat. Electum autem re-

*Calliſti Papæ conceſſio facta Imperatori.*

ga-

(A) Choronidis loco libet referre hæc acta, quibus poſt multas calamitates diutumque ſchiſma, reddita tandem Eccleſiæ pax eſt. Eruit Baronius ab Urſpergenſi Abbate; quæ vero notantur in margine, ex autographo in Codice Vaticano.

(B) Hucuſque apud Urſpergenſem promiſſio Imperatoris in Codice Vaticano: ex authographo adduntur iſta, & in quibus mihi querimoniam fecerit, debitam ſibi juſtitiam faciam.

(C) Hucuſque Vaticanus Codex. Subjicitur vero promiſſioni Henrici, ab Urſpergenſi, ejuſmodi facta Imperatori conceſſio.

galia per ſceptrum a te recipiat, exceptis omnibus, quę ad Romanam Eccleſiam pertinere noſcuntur; & quę ex his tibi jure debet, faciat. Ex aliis vero partibus Imperii conſecratus, infra ſex menſes regalia per ſceptrum a te recipiat. De quibus vero mihi querimoniam feceris, ſecundùm officii mei debitum, auxilium meum præſtabo. Do tibi veram pacem, & omnibus, qui in parte tua ſunt, vel fuerunt tempore hujus diſcordiæ. Data anno MCXXII. nono Calendas octobris (a).

(a) Hactenus Calliſti Papæ conceſſio. Extant eadem ipſa monumenta apud VVillelmum Malmesburienſem: ergit vero Urſpergenſis:

Hujuſmodi ſcripta atque reſcripta, propter infinitæ multitudinis conventum, loco campeſtri juxta Rhenum lecta ſunt, data & accepta, poſtquam multimodas laudes rerum Gubernatori reddidit, celebratis a Domino Oſtienſi divinis Sacramentis, inter quæ dominum Imperatorem cum pacis oſculo, ſanctaque communione plenîſſimè reconciliavit, diſceſſum eſt ab omnibus cum lætitiâ nimiâ.

Alterum quoque non multo poſt, idest in feſto ſancti Martini, colloquium Imperator cum Principibus, qui priori non aderant, Babenberg habuit; ubi & cunctis in ſua voce concordantibus, inter multa, quæ tam ad Regni, quàm Sacerdotii congruebant honorem, majorum compoſita, Legatos proprios cum Romanis deſtinavit, & utriuſque, nuncia ſimul & munera ferentes honorifica Domino Apoſtolico Caliſto, conſanguineo ſcilicet jam ſibimet uniſſimo, direxit.

Hucuſque Urſpergenſis atque hic tandem duriſſimorum certaminum finis, quæ per annos plurimos vi barbaricâ tyrannis Imperatoria contra ſanctam Eccleſiam excitavit, ſive armis pugnando, ſive (quod acerbius viſum eſt) ipſos filios Chriſtifideles, potiſſimùm verò Romanos cives, ab ipſa diro ſchiſmate ſeparatos, in ipſam impiè concitando, ſive funeſtiſſimos Antipapas horrenda monſtra in ſacroſanctam Apoſtolicam Sedem, Angelis reverendam, cunctiſque mortalibus venerandam, tanto totius orbis ſcandalo, intrudendo, ut plane omnibus perſpicue clareque conſtiterit, non fuiſſe humanæ potentiæ, tot tantoſque ſimul in Petri naviculam concitatos fluctus ad perdendam eam potuiſſe vitari, illique non mergi deorſum; ſed ſublimiùs majori gloria tolli, atque firmari, ne jue humanarum virium, tot ac tantoſque ſimul in eamdem eodem impetu flantes ventos, & portis inferi per angelos malos immiſſos, ſimul compeſcere, ſed illius fuiſſe potentiæ, cui mare; atque venti obediunt ſimul illius virtutis, qui fluctus ad perdendum ne fluent, obdurat in petram, & Petro dixit (a): Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, & portæ inferi non prævalebunt adverſus eam. Ut meritò in tanta victoria triumphantis Eccleſia concinuerit canticum Annæ (b): Exultavit cor meum in Domino, & exaltatum eſt cornu meum in Deo meo: Dilatatum eſt os meum ſuper inimicos meos, quia lætata ſum in ſalutari tuo. Non eſt ſanctus, ut eſt Dominus: neque enim eſt alius extra te, & non eſt fortis ſicut Deus noſter. Recinuerintque filii omnes propheticum carmen (c). Exulta, & lauda habitatio Sion, quia magnum eſt in medio tui Sanctus Iſrael.

(a) Matth. 16.
(b) 1. Reg. 2.
(c) Iſai. 12.



# HONORIUS SECUNDUS

## PAPA CLXIII.

ANNO ÆRÆ CHRISTI COM. MCXXIV.



Lambertus, patria Bononienſis, Epiſcopus Velitrenſis, mox Oſtienſis, electus eſt, & coronatus Romanus Pontifex die 21. Decembris anno 1124. (a) Sedit in Pontificatu annos v. menſem unum, dies xxv. (b) imperantibus in Oriente Calo-Johanne, in Occidente verò Henrico IV. Imperatoribus. Fecit ordinationes in Urbe plures, quibus creavit complures Presbyterorum ac Diaconorum, & aliorum minorum Ordinum. Laterani infirmatus ad mortem, ad Monaſterium ſancti Andreæ ſe deferri juſſit, ibique in pace defunctus eſt (c) die 14. Februarii 1130. ſepul.

(a) In Calliſti II. vita dixi, vacaſſe Sedem poſt ejus obitum dies viii. elapſa obitus die: pueo cum Honorium electum die 20. qui agnoſcens electionem ſui minus canonicè proceſſiſſe, in conſpectu Fratrum (ut habetur in quodam Codice Vaticano a Baronio relato) ſponte Mitram & Mantum refutavit, atque depoſuit. Fratres tam Epiſcopi quam Presbyteri & Diaconi Cardinales, videntes ipſius humilitatem, proſpicientes in poſterum, ne in Romanam Eccleſiam aliquam inducerent novitatem, quod perperam factum fuerat, in melius reformarunt: & eumdem denuo advocantes, ad ejus veſtigia procideront, & tamquam Paſtori ſuo & univerſali Papæ conſuetam obedientiam exhibuerunt, quod fortaſſe die ſequenti vigeſima quarta Decembris factum eſt.

(b) Sic habet Johannes de Ceccano in Chronico, & Annaliſta Abbatiæ de Morgan Tom. II. Collectionis Oxonienſis: in Octavo autem ex Cathalogis, Criticæ Baronianæ præfixis, legitur A. V. M. II. rotundo quidem computo: cæteri Cathalogi non audiendi.

(c) Ut inquit Pandulphus Piſanus in Vita Honorii.

pultus in Baſilica Salvatoris. Non vacavit Sedes.

## I.

Bona Canonicorum S. Vincentii Bergomen. quorum Collegium ſub tutela Sedis Apoſtolicæ recipitur, eidem confirmantur, cum omnimoda libertate atque immunitate.

Ex Chronicorum Tabulario edidit Ughellus Ital. Sac. Tom. iv. ubi de Epiſcopis Bergomen.

Honorius Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilectis filiis Alberto Archipresbytero, & fratribus, in Matrice Bergomenſi Eccleſia ſancti Vincentii canonice viventibus, eorumque ſucceſſoribus in eadem religione manentibus, in perpetuum.

Exordium.

AD hoc in Apoſtolicæ Sedis regimine, diſponente Deo, promoti ſumus, ut piis votis aſſenſum præbere, aureſque noſtras inclinare juſtis petitionibus debeamus; quia ſicut injuſta poſcentibus nullus eſt tribuendus effectus, ita legitima & juſta poſtulantium non eſt differenda poſſeſſio. Qua propter veſtris, in Domino filii, poſtulationibus clementi pietate annuimus, & beati Vincentii Eccleſiam unà cum veſtræ congregationis Collegio, ac omnibus ad ipſum pertinentibus, ſub tutela Apoſtolicæ Sedis recipimus. Per præſentis igitur privilegii paginam apoſtolica auctoritate ſtatuimus, ut quæcumque bona, ſeu poſſeſſiones a Catholicis Epiſcopis, ſive Religioſis Regibus Eccleſiæ veſtræ tradita, quæque in præſentiarum jure poſſidet, & quæcumque in futurum, largiente Domino, juſtè & canonicè poterit adipiſci in Eccleſiis, oppidis, villis, & decimis, in nundinarum peditibus, ſive aliis rebus, tàm vobis, quàm veſtris ſucceſſoribus regulariter viventibus firma ſemper, & integra conſerventur. Decernimus ergo, ut quandiu in Canonicæ diſciplinæ obſervantia permanſeritis, nulli omnino hominum liceat eamdem Eccleſiam, temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia conſerventur eorum, pro quorum ſubſtentatione, & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Interdicimus etiam, ut nec Epiſcopo, nec alicui perſonæ facultas ſit, communitatis veſtræ bona in proprios uſus deflectere, ſive in beneficium aliis dare, vel modis aliis ad præbenda fratrum, vel communi utilitate alienare: locationes vero, commutationes, vel inveſtitiones prædiorum communi fratrum conſilio pertractentur: nec hujuſmodi jus ab Epiſcopo, vel perſonis quibuslibet, invadatur: ſalvâ tamen canonicâ Catholicorum Epiſcoporum Bergomen. reverentiâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hujus noſtræ confirmationis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit: ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini noſtri Jeſu Chriſti Redemptoris aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Obſervantibus autem ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatinus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Canonicorum Collegium ſub S. Sedis tutela recipitur;

Bonaque omnia ad illud pertinentia confirmantur,

Cum decreto omnimodæ exemptionis ab omni perturbatione;

Et quod Epiſcopo nulla juriſdictio ſit ſuper iiſdem bonis.

Solita clauſula.

Honorii PP. ſubſcriptio

EGO HONORIUS Catholicæ Eccleſ. Epiſcopus ſubſcripſi.

Dat. die 28. Februarii anno 1125. Pontif. ann. I.

Datum Laterani per manum Aymerici ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis, & Cancellarii, II. Kal. Martii. Indictione III. Incarnationis Dominicæ MCXXV. Pontificatus autem Domni Honorii Secundi Papæ anno primo.

## II.

Confirmatio excommunicationis latæ in Fulconem Comitem Andegavenſem.

Ex Tom. I. Concil. Labbei pag. 910.

Honorius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis Clericis Turonenſibus matris Eccleſiæ ſancti Mauricii, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Proemium.

SIcut boni & humiles filii ſunt paternæ dilectionis nexibus arctiùs adſtringendi, ita ingrati, & inobedientes ſunt rigore juſtitiæ coercendi.

Fulconem miratur divortium illiciti matrimonii filiæ ſuæ a Legato judicatum ſervare contempſiſſe.

Siquidem compertum habuimus, quod Fulco Andegavenſis Comes divortium illiciti Matrimonii filiæ ſuæ, & Guillelmi filii Roberti Comitis a dilecto filio noſtro J. Cardinali Presbytero, Apoſtolicæ Sedis legato, & ab illis fratribus noſtris Coepiſcopis, & ſapientibus viris, accepta idoneorum probatione teſtium, judicatum ſervare contempſit.

Eumque Legati Nuntios durius accepiſſe.

Præterea, quod gravius eſt, ut accepimus, ad B. Petri & ſanctæ atque apoſtolicæ Romanæ Eccleſiæ injuriam, prædicti Legati nuntios, ad eum directos, capiens, & in arcta cuſtodia per duas ſeptimanas retinens, barbas eorum & capillos flammis exurere, & literas in conſpectu hominum ſub dio cremare præſumpſit.

Sententiam excommunicationis in terram Comitiſque perſonam promulgatam confirmat.

Unde Legatus idem in propriam Comitis terram interdictionis, & in perſonam ejus excommunicationis ſententiam promulgavit. Nos ergo, habito fratrum conſilio, eamdem uſque ad condignam ſatisfactionem ſententiam ratam habemus. Interdictum autem præcipimus obſervari.

Dat. die 12. Aprilis anno Dom. 1125. Pontif. ann. 1.

Datum Laterani pridie Idus Aprilis.

## III.

Confirmatio bonorum omnium, & privilegiorum Cluniacenſis Monaſterii.

Edidit Marrier. Biblioth. Cluniac. col. 1377.

Honorius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto in Chriſto filio Petro Abbati venerabilis Monaſterii Cluniacenſis, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Proemium.

INcomprehenſibilis & ineffabilis divinæ miſeratio poteſtatis, nos hac providentiæ ratione in Apoſtolicæ Sedis adminiſtratione conſtituit, ut paternam de omnibus Eccleſiis ſollicitudinem gerere ſtudeamus. Siquidem S. Ro-

mana Eccleſia, quæ a Deo ſibi conceſſum omnium Eccleſiarum retinet Principatum, tamquam diligens mater, ſingulis debet Eccleſiis inſtanti vigilantiâ providere. Ad ipſam enim, quaſi ad caput & matrem ab omnibus eſt concurrendum, ut ejus uberibus nutriantur, auctoritate defendantur, & a ſuis oppreſſionibus releventur. Condecet igitur, ut Eccleſias, & venerabilia loca, maximè quæ ad ſpeciale jus, & ſingularem proprietatem S. Romanæ, cui Deo auctore ſervimus, ſpectant, Eccleſiæ ſpecialioris prærogativæ ſortiantur honorem, & apoſtolicæ auctoritatis munimine roborentur. Quamobrem, dilecte in Chriſto fili Petre Abbas, juſtis poſtulationibus tuis clementius inclinati, quicquid libertatis, quicquid tuitionis, quicquid auctoritatis prædeceſſores noſtri,

*Confirmatio Diplomatum Gregorii VII. Urbani II. & Paſchalis II.*

*Hujuſmodi privilegia lege ſuis in locis.*

Eccleſiæ Romanæ Pontifices, præſertim apoſtolicæ memoriæ nom. Gregorius VII. Urbanus, & Paſchalis II. diſcretionis ratione, veſtro Monaſterio, & locis ad id pertinentibus, contulerunt, Nos quoque præſenti decreto auctore Domino confirmamus: In quibus hæc propriis ſunt viſa nominibus adnotanda, Abbatiæ S. Egidii, S. Benedicti ſuper Padum, S. Bertini, S. Wlmari, Huiuoleurt, Ponteſera, S. Germani Antiſſiodorenſis,

*Enumeratio bonorum, quæ confirmantur:*

S. Mariæ Virziliacenſis, S. Auſtremonii de Mauſac, Figiacenſis, Viernenſis, Meoatenſis, S. Petri Moyſiacenſis, Novi-monaſterii Pictavenſis, S. Joannis Angeliacenſis, S. Marialis Lemovicenſis, S. Petri Malliacenſis, S. Cypriani Pictavienſis: in quibus præter conſenſum Cluniacenſis Abbatis Abbas nullatenus eligatur. De Prioratibus, in Hiſpaniis Prioratus ſanctæ Mariæ de Hazara, S. Iſidori, S. Zoili, Villavert, Villafranca, S. Salvatoris de Cornillana, S. Martini de Formeſta; Obedientia de Aſtura, Obedientia de Valuert, Obedientia de Pacluntera, S. Martini de Hetla, S. Lizerii de Bigorra, Setimout, Eſſa, S. Orientis de Arxia, Moyrac, Alayrac, Carennac. Obedientia Bernardi Vice comitis de Boorti, S. Fidis de Morlans, S. Joannis de Gordum, S. Entropii de Sanctonis, Obedientia de Dulone, Obedientia S. Martini de Axia, Volta Salſinaniæ, Obedientia de Arſulia, Silviniacus, S. Salvatoris, S. Stephani de Hiverno, Leurci, S. Reveriani, Maejurium, Virzejacum, Paredum, Marciniacus, Amberta, Eccleſia de Balbiniaco, Nantholicus, Ginniacus, Ymmunt cum Promili, Conzi cum Eccleſiis ſuis, Eccleſia de Roſſilione, Eccleſia de Ablaione, Eccleſia de S. Baudilio, Eccleſia de Primaſel, Eccleſia de Periaco, Roupont, S. Saturnini Fornacenſis, Ponſſorges, Podiolenum, S. Marcelli de Salzeto, S. Gallæ, ſanctæ Luciæ, Canagobia, Valentiola, Roſans, Obedientia de Alaceard, Vigilium, Obedientia de Domna, S. Victor de Geneva, Munaſterium de Condaminis, Altapetra, Paterniacum, Romanum Muraſterium, Valcluſa, Obedientia de Megis, S. Albini de Baſilia, S. Maria de Charitate, Donzi, Eccleſia de Petuerio, Novigentum, Longuſ pons, S. Martini, de Campis, Obedientia Creſpeii, Accrenz, Abedvilla, S. Coſmæ de Normania, Bogeſſem, Runilly, Eccleſia de Pernis, S. Projecti de Bethurna, Leunum, S. Margherera, Britinium, S. Petri de Calce, S. Salvii juxta Valentienes, Obedientia de Tupim, Conſiacus, Turris ſuper Marna, S. Theobaldi, de Vnrejo, S. Margherera Gaya, Villare, Alta-chetica Inſula, Cella S. Pancratii de Legiis, Noingham, Monſ-acutus, Obedientia de Balma, Caſtelleſum, Roddotinm, Eccleſia Ferrariæ, S. Majoli de Papia, Bareſate, Avertenuala, Olgia, Cantur, Pontida, Figiria, Fontanella, Purteſana, S. Pauli de Argona, Provalium, S. Pauli intus lacum, Rodaga, Virgiliana, Quinciana, Mediana, S. Gabrielis de Cremona, S. Marci de Lauda, S. Gregorii de Placentia.

*In quibus ſi Abbates non adſint, nunquam eligendi.*

In omnibus autem Prioratibus, & Cellis, quæ nunc ſine proprio Abbate, veſtro regimini ſubjectæ ſunt, nullus futuris unquam temporibus Abbateme ordinare præſumat.

*In Præpoſiis per ipſum Abbatem eligendi Presbyteri, qui tamen curam animarum ab Epiſcopis accipiant:*

Liceat quoque vobis ſeu fratribus veſtris in Eccleſiis Presbyteros eligere, ita tamen, ut ab Epiſcopis, vel Epiſcoporum Vicariis, animarum curam abſque venalitate ſuſcipiant. Quam ſi committere illi, quod abſit, ex pravitate noluerint, tum Presbyteri ex Apoſtolicæ Sedis benignitate officia celebrandi licentiam conſequentur.

*Prout etiam Eccleſiarum ipſarum conſecrationes;*

Eccleſiarum vero ſeu altarium Conſecrationes, ab Epiſcopis, in quorum, diœceſibus ſunt, locorum veſtrorum fratres accipiant; ſi quidem gratis ac ſine pravitate voluerint exhibere; alioquin, a catholico, quem malueritis, Epiſcopo, conſecrationum ipſarum Sacramenta ſuſcipiant.

*Omnimoda immunitas a quocumque gravamine:*

Neque cuilibet facultas ſit, aut clauſtri veſtri, aut locorum veſtrorum fratres pro vivorum ſeu defunctorum eleemoſynis juſtis, ob ſalutem datis, inquietare; ſed tam virorum quam mulierum oblationes, quę ad eos aſſeruntur, in uſu ſervorum Dei pauperumque profecturas recipere liceat.

*Atque etiam a quacumque Eccleſiaſtica cenſura, niſi a Rom. Pontifice illata fuerit.*

Statuimus etiam, ne cellarum veſtrarum ubilibet poſitarum fratres pro qualibet interdictione vel excommunicatione, divinorum officiorum ſuſpenſionem patiantur; ſed tam Monachi ipſi, quam & famuli eorum, & qui ſe Monaſticæ profeſſioni devoverunt, clauſis Eccleſiarum januis, non admiſſis diœceſanis divinæ ſervitutis officia celebrent, & ſepulturæ debita peragant. Concedimus etiam vobis, laicos ſeu Clericos ſæculares, niſi qui pro certis criminibus excommunicati ſunt, ad converſionem per loca veſtra ſuſcipere. Sane terminos immunitatis loci veſtri, qui a præfato anteceſſore noſtro Urbano Papa conſtituti ſunt, præſentis decreti noſtri pagina confirmamus:

*Item & a quacumque moleſtia, vi &c.*

ne videlicet ullus homo cujuſcumque conditionis ac poteſtatis invaſionem, prædam, aut rapinam facere, ſive homicidium perpetrare præſumat infra ipſorum limites terminorum. Præterea decernimus, ut nulli omnino hominum liceat, veſtrum venerabile Monaſterium, & loca ei ſubdita, temerè perturbare; ſed eorum poſſeſſiones, & bona cætera, quæ pro animarum ſalute jam data ſunt, vel in futurum Deo miſerante donari contigerit, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant.

*Solitæ clauſulæ:*

Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat; & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis in-

inveniant: ſalvo in omnibus Romanę Eccleſiæ jure, & Sedis Apoſtolicæ reverentiâ. Amen.

Honorii PP. EGO HONORIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.




Et S. R. E. Cardinalium ſubſcriptiones.

Ego Creſcentins Sabinenſis Epiſcopus ſs.
Ego Petrus Portuenſis Epiſc. ſs.
Ego Unalis Albanus Epiſc. ſs.
Ego Willelmus Pręneſtinus Epiſc. ſs.
Ego Ægidius Tuſculanus Epiſcopus conſenſi.
Ego Gregorius Presbyter Card. tit. Apoſtol. ſ.
Ego Roſſemagnus Diaconus Card. S. Georgii ſ.
Ego Coſmus S. Marię in . . . . ſ.
Ego Gregorius S. Angeli Diaconus Card. ſ.

Dat. die 2. Aprilis anno Domini 1125. Pontif. anno I.

Datum Laterani per manum Aymerici S R E. Diac. Card. & Cancellarii, IV. nonas Aprilis Indict. III. Incarn. Dominicæ anno MCXXV. Pontificatus noſtri anno primo.

---

## IV.

Confirmatio bonorum omnium ſanctæ Feretranæ Eccleſiæ.

*Ex Originali edidit Ughell. Ital. Sac. Tom. ii. ubi de Episcopis Feretranis.*

Honorius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Petro Feretrano Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè promovendis, in perpetuum.

Exordium.

Ecclesia Feretrana ſub protectione Sedis Apoſt. ſuſcipitur: Et confirmantur bona omnia ad eam pertinentia, quæ enumerantur.

OFficii noſtri nos hortatur auctoritas pro Eccleſiarum ſtatu ſatagere, & earum quieti & utilitati ſalubriter, auxiliante Deo, providere. Proinde, cariſſime in Domino frater Petre, ſanctam Feretranam Eccleſiam, cui Deo auctore præſides, in beati Petri tutelam, noſtramque protectionem ſuſcipimus: Statuentes præſentis privilegii auctoritate, ut Eccleſiæ poſſeſſiones, & bona quæcumque, quæ veſtra Feretrana Eccleſia impræſentiarum juſtè & legitimè poſſidet, ſive in futurum, largiente Domino, juſtè atque canonicè poterit adipiſci, firma ei, & illibata permaneant: In quibus hæc propriis duximus nominibus exprimenda, videlicet: S. Pancratii cappellam, ſancti Martini in Monte, cappellam ſanctæ Sophiæ, cappellam ſanctæ Mariæ in Plebe cum curte ſua, plebem ſancti Laurentii in Folia cum pertinentiis ſuis, cappellam ſancti Michaelis cum curte ſua, monaſterium ſanctæ Mariæ in Scriptino cum omnibus ſuis pertinentiis, plebem ſancti Johannis in Carpineo cum ſuis pertineutiis, cappellam S. Marini, & poſſeſſionem, quæ eſt in Carpineo, plebem ſancti Caſſiani in Piſſin, cum omnibus ſuis pertinentiis, & fundum ſuum integrum, cappellam ſancti Theodori cum ſuis pertinentiis, & terram in Valle cava & moledano, plebem ſancti Theoniſti in loco, qui dicitur Corma, cum omnibus pertinentiis ſuis, plebem ſancti Marini cum caſtello & pertinentiis ſuis omnibus, plebem ſanctæ Agathæ cum omnibus pertinentiis ſuis, & curte, quæ vocatur Farnito in loco, qui dicitur Ovilione, plebem ſancti Martini in Muriſiano cum pertinentiis ſuis, plebem ſancti Hilarii cum pertinentiis ſuis, plebes ſanctæ Mariæ in Vico cum pertinentiis, plebes ſancti Stephani in Murlo cum pertinentiis ſuis, monaſterium ſancti Martini in Saltu cum pertinentiis ſuis, plebes ſancti Petri in Cultu cum pertinentiis ſuis, plebem ſancti Petri ad Miſſam cum pertinentiis ſuis, fundum Hermannum in integrum, fundum Adinum in integrum, monaſterium ſancti Salvatoris in Fundo, cellam Fauſti in integrum cum ſuis pertinentiis, plebem ſancti Martini de Vivedo cum omnibus ſuis pertinentiis cum caſtello, quod vocatur Caſale de Ilice, plebem ſancti Caſſiani in campo Juvenici cum pertinentiis ſuis in integrum, plebem ſanctæ Mariæ in Romania cum omnibus ſuis pertinentiis, plebem ſanctæ Muſtiolæ cum pertinentiis ſuis, monaſterium ſancti Severini cum pertinentiis ſuis, cappellam ſancti Proculi cum pertinentiis ſuis, & tertiam partem de fundo Atiliano, tertiam partem de fundo Bucuniano, tertiam partem de fundo Juſtorum cum campo, qui vocatur Martii in integrum, tres petiolas de terra fundi Attiliani, Stabulo, tertiam partem de fundo qui vocatur Plegæ, fundum Plegni in integrum, fundum Alſidiarum, qui vocatur campus Planus, fundum Frigi in integrum, fundum Antimaria in integrum, fundum Columnella in integrum, fundum poſt Cullina, cappellam ſancti Archangeli in integrum, fundum vallis Donatuli, maſſam Licinianam in integrum, fundum Auſi in integrum, cella Fauſti, Scanuulas majores & minores in integrum, cappellam ſanctæ Agathæ cum caſtro, quæ vocatur Petra Anellaria, cappellam S. Georgii in integrum, fundum Cervianum in integrum, fundum Capicinianum, curtes, quæ vocatur Grilena, cum omnibus pertinentiis ſuis in caſtello Felicitatis, cappellam ſancti Martini in Caſtagnolo, cappellam ſanctæ Sophiæ in Aquatario, capellam S. Mariæ in Metaviſtis in integrum, Eccleſiam Floræ in Scapinio, fundum Sitiianum, fundum Campo-Planum cum omnibus ſuis pertinentiis, Caſtellum novum, quod vocatur Pettella: ſalvâ in omnibus Romanæ Eccleſiæ juſtitiâ, & reverentiâ. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat &c. Si qua &c. Cunctis autem &c. *ut in cæteris antepoſitis*. Amen.

Cum decreto perpetuæ immunitatis; Minantur ſolitæ pœnæ Privilegii hujus violatoribus.

Honorii PP. ſubſcriptio; EGO HONORIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

Dat. die 30. Aprilis anno Dom. 1125. Pontif. an. I.

Datum Laterani per manum Aymerici S. R. E. Diaconi Cardinalis & Cancellarii, II. Kal. Maji Indictione III. anno Dominicæ Incarnationis MCXXV. Pontificatus autem D. Honorii II. PP. anno I.

## V.

Eccleſiæ Provinciæ Emiliæ, & Exarchatus Ravennæ, Gualterio Archiepiſcopo, & ſucceſſoribus confirmantur in perpetuum.

*Ex Ughell. Ital. Sac. To. ii. ubi de Ravennat. Archiep.*

Honorius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Gualterio Ravennati Archiepiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè promovendis.

De obedientia a cæteris Eccleſiis Romanæ tamquam capiti præſtanda.

* adde Eccleſiarum.

SAcroſancta Romana Apoſtolica Eccleſia ab ipſo Salvatore noſtro Domino Jeſu Chriſto Caput & Cardo eſt omnium inſtituta * Non decet igitur a capite membra diſcedere, ſed eminenti rationi, & ſuperni proviſioni Capitis obedire; moderatrix autem diſcretio Capitis, ſingulorum membrorum officioſas actiones conſiderans, unicuique uſque jus, & ordinem, & naturâ conſtitutum, diſtinctè reſervat, & quibuſcumque nobilibus vetuſtatis ſuæ dignitatem, ſine invidia, ſociali charitate cuſtodit. Hac igitur inducti ratione, honorem famoſæ Ravennatis Eccleſiæ, Apoſtolicæ Sedis propriæ ſpecialis filiæ, ſine diminutione aliqua volumus conſervare: ideoque, venerabilis frater Gualteri, quem pro Eccleſiæ ſtrenuitate, doctrinæ, religionis, & morum honeſtate, plenâ in Chriſto caritate diligimus, tuis rationabilibus poſtulationibus paternæ pietatis affectu annuimus. Per præſentis itaque privilegii paginam confirmamus Epiſcopatus, videlicet Æmiliæ Provinciæ, ideſt Parmæ, Placentiæ, Regii, Mutinę, Bononiæ, Ferrariæ, Adriæ, Comacli, Imolæ, Faventiæ, Forolivii, Foripompilii, Bobii, Cæſenæ, Ficclæ. Præterea confirmamus vobis Exarchatum Ravennæ, qui Romanæ Eccleſiæ juris eſt, & Monaſteria ſancti Alberti, ſancti Hilarii, ſeu cætera Monaſteria, & poſſeſſiones, ad veſtram Eccleſiam pertinentes, per authentica privilegia ab anteceſſoribus noſtris, & catholicis regibus traditas. Pompoſiani quoque Monaſterii curam perſonæ Religionis tuæ, ſalvo Eccleſiæ noſtræ jure, committimus, ut regularis diſciplina per ſuam induſtriam reformetur. Nulli ergo omnino hominum facultas ſit, noſtram Ravennatem Eccleſiam temerè perturbare, aut poſſeſſiones ejus auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur tam tuis, quam Clericorum, & pauperum uſibus profutura. Si qua igitur eccleſiaſtica in futurum, ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, niſi præſumtionem ſuam ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem Eccleſiæ juſta ſervantibus ſit pax D. N. J. C. quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Gualterii Archiep. ſingularia merita in Sedem Apoſt.

Eidem & ſucceſſoribus confirmantur Eccleſiæ Emiliæ:

Cæteraque Exarchatus Ravennę.

Et nonnulla Monaſteria:

Decretum immunitatis bonorum ad Ravenn. Eccleſiam pertinentium,

Cum ſolitis clauſulis.

Honorii PP. Et S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.

EGO HONORIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

Ego Bonifacius Cardinalis S. Marci ſubſcripſi.

Ego Gregorius Cardinalis SS. Apoſtolorum ſubſcripſi.

Ego Benedictus Cardinalis tit. Eudoxiæ ſubſc.

Ego Anaſtaſius Presbyter Cardinalis tit. S. Clementis ſubſcripſi.

Ego Conradus Presbyter Cardinalis tit. Paſtoris ſubſcripſi.

Ego Deſiderius Presbyter Cardinalis tit. S. Praxedis ſubſcripſi.

Ego Deus-dedit Cardinalis Presbyter tit. SS. Laurentii in Damaſo ſubſcripſi.

Ego Petrus Piſanus Presbyter Cardinalis S. Martyris Suſannæ ſubſcripſi.

Ego Petrus Cardinalis tit. S. Calixti ſubſcripſi.

Ego Petrus Presbyter Cardinalis S. Marcelli ſubſcripſi.

Ego Vitalis Albanenſis Epiſcopus ſubſcripſi.

Ego Petrus Portuenſis Epiſcopus ſubſcripſi.

Ego Guilidinus Præneſtinus Epiſcopus ſubſcripſi.

Ego Ægidius Tuſculanus Epiſcopus ſubſcripſi.

Ego Comes ſanctæ Mariæ in Agro Diaconus ſubſcripſi.

Ego G. G. Diaconus Cardinalis ſanctæ Mariæ in Porticu ſubſcripſi.

Ego Romanus Diaconus Cardinalis S. Angeli ſubſc.

Ego G.G. Diaconus Cardinalis ſanctorum Sergii & Bacchi ſubſcripſi.

Datum Laterani per manum Aymerici an. MCXXV. Dominicæ Incarnationis.

*Dat. an. 1125. Pontif. an. I.*

---

## V I.

Privilegium Confirmationis bonorum omnium, ad Savignienſe Monaſterium Eboracen. Diœceſis ſpectantium.

Honorius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Gaufrido Abbati S. Trinitatis de Savignejo, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

*Ex MS. Monaſt. cujus edidit Mart. Tom. I. Theſaur. Nov. Anecdot. pag. 361.*

Exordium.

AD hoc nobis a Deo Paſtoralis officii cura commiſſa eſt, ut & bene placentem Deo religionem laboremus ſtatuere, & ſtabilitam exactâ diligentiâ conſervare. Ea propter, dilecte in Domino fili Gaufride Abbas, venerabilis fratris noſtri Turſtini Eboracenſis Archiepiſcopi precibus inclinati, tuis rationabilibus poſtulationibus duximus annuendum. Statuimus enim, ut Monaſterium B. Trinitatis de Savignejo, cui Deo auctore, præeſſe cognoſceris, quæcumque impræſentiarum juſtè, & legitimè poſſidet, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant: quæcumque præterea in futurum, largiente Deo, conceſſione Pontificum, liberalitate Regum, largitione Principum, poteritis adipiſci, firma vobis & integra conſerventur, ſalvâ nimirum Diœceſani Epiſcopi juſtitiâ, & reverentiâ. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare: ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum ſubſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si quis autem huic noſtræ conſtitutioni ſciens temerario auſu contra-

Bona cum præſentia, tù futura Monaſterio confirmantur:

Libera a cujuſcumque perſona moleſtia,

Sub pœna excommunicationis.

re

re tentaverit, anathematis ſententiam ſe noverit incurſurum.

Dat. die 9. Decembris.

Datum Lateranis V. Idus Decembri (a).

### V I I.

Confirmatio cudendi monetam in Terris ſibi ſubjectis favore Savarii de Maloleone ſub annuo cenſu unius Marchæ auri.

Nuper erut. ex Archiv. Vatic.

Honorius Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto filio Nobili Viro Savario de Maloleone Cruceſignato, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

INvicta fides & devotio indefeſſa quam, erga Joannem Regem Anglorum noſceris habuiſſe, te ac tua ponendo pro ipſo, ſicut illi materiam præſtitit, te dignis honoribus munerari ſic & nobis, tuis remunerationibus præſtandi favorem non immerito perſuadet; ut tua circa eum grata obſequia, & ipſius erga te retributam gratiam approbantes, utriuſque Siciliæ reddamus honorificentiam clariorem. Cum igitur, ſicut tua Nobis exhibita petitio continebat idem Rex penſatis tuæ devotionis obſequiis in Terra tua cudendæ monetę tibi liberam de liberalitate regia conceſſerit facultatem, ſicut in ejus literis plenius continetur; nos, conceſſionem hujuſmodi gratam habentes, eam tibi, ſicut juſte poſſides & quietè auctoritate apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus. Ad indicium autem hujus a Sede Apoſtolica confirmationis obtentæ, unam Marcam auri annis ſingulis, quibus moneta ipſa cudetur, nobis & ſucceſſoribus noſtris exolves. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ confirmationis infringere, vel ei auſu temerario contraire; ſi quis autem hoc attentare preſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. die 20. Aprilis anno Domini 1126. Pontif. anno II.

Datum Laterani XX. Kalendas Maii Pontificatus noſtri anno II.

### V I I I.

Adempta a Calliſto II. Piſanis Archiepiſcopis conſecrandorum in Inſula Corſica Epiſcoporum prærogativa, eiſdem reſtituitur.

Ex Ughell. Ital. ſac. Tom. iii ubi de Piſanis Archiep.

Honorius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Rogerio Piſano Archiepiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonice ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

AD hoc in ſancta Matre Catholica, & univerſali Romana Eccleſia, quæ juſtitiæ ſedes eſt, nos auctore omnium bonorum Deo cognoſcimus conſtitutos, ut ſuam Eccleſiis omnibus juſtitiam conſervemus, & ſi quid perperam geſtum eſſe noverimus, rationis conſilio ad rectitudinis tramitem reducamus, quatenus & quæ corrigenda ſunt. ordine judiciario corrigantur, & quæ recte ſtatuta noſcuntur, in ſui vigoris robore perſeverent. Prædeceſſor equidem noſter ſanctæ memoriæ Urbanus Papa juſtitiæ, ac charitatis intuitu, conſilio Epiſcoporum & Cardinalium, & aliorum fidelium aſſenſu, Piſanæ Eccleſiæ, & Dajaberto, qui ei præſidebat, ejuſque ſucceſſoribus canonice intrantibus, Corſicanæ Inſulæ Epiſcopatus regendos & diſponendos commiſit, atque ſubjecit. Eumdemque Dajabertum in Archiepiſcopum Inſulæ Corſicanæ promovit, & Corſicanis Epiſcopis, ut ei tamquam Metropolitano ſuo obedirent, per obedientiam præcepit. In magna namque & diuturna ſchiſmaticorum tempeſtate, quam Romana tunc temporis patiebatur Eccleſia, Piſanorum civitatem multis laboribus fecit obnoxiam. Corſicana vero, tam proxilitate ſpatiorum, quàm negligentiâ paſtorum, dominorum inſolentia, & deſuetudine Legatorum Sedis Apoſtolicæ, a ſubjectione & obedientia Romanæ Eccleſiæ deferbuerat, & diſſolutioni, ac diſſipationi dedita eccleſiaſtici ordinis pene deſerverat diſciplinam. Proinde idem prædeceſſor noſter totâ Piſanis collatorum beneficiorum meritis dignè reſpondit, & Corſicanæ Eccleſiæ, quæ Piſanis propior eſt, debita charitate providit. Poſtmodum vero ſucceſſor ejus Papa Gelaſius, ejuſdem charitatis reſpectu, idem juris & dignitatis, quod a Domino Urbano Papa Piſanæ Eccleſiæ collatum fuerat auctoritate ſui privilegii confirmavit. Quo de hac luce aſſumpto prędeceſſor noſter Papa Calliſtus ejuſdem rationis conſideratione, quod ab anteceſſoribus ejus Urbano, & Gelaſio datum & confirmatum Piſanæ Eccleſię fuerat; privilegii ſui munimine roboravit. Januenſes autem honori Piſani populi invidentes, & eorum incrementum æquo animo non ferentes, hujus rei ſumpta occaſione guerram contra Piſanos moverunt. Unde cędes, incendia, & multæ chriſtianorum captivitates, peccatis exigentibus, contigerunt; & debacchandi in chriſtianos Sarracenis multa crevit audacia. Pręterea Januenſes ad Urbem venientes Romanum clerum, & populum ſollicitare attentius ſtuduerunt, ſuadentes eis magnum eſſe Romanę Eccleſię detrimentum, niſi conceſſa dignitas Piſanæ auferretur Eccleſiæ. Aſſerebant enim Romanam Eccleſiam hujus guerrę cauſam & fomentum exiſtere; & ſi Corſicanorum Epiſcoporum conſecratio ad proprium dominium Romanæ revocaretur Eccleſiæ, indubitanter inter ſe & Piſanos pacem, & concordiam provenire. His igitur cauſis Dominus Papa Calliſtus pacis amator inductus, donationem illam Piſanæ Eccleſiæ a ſuis anteceſſoribus factam, & a ſe ipſo firmatam, pacis intuitu revocavit, & ſcripti ſui pagina irritavit. Cæterum, neque ſuis, neque noſtris temporibus, inter Piſanos & Januenſes eſt adhuc concordia conſecuta. Poſt commiſſum vero nobis a Deo Romanæ Eccleſiæ regimen, tu frater Rogeri Piſane Arpiſcope, & Conſules ad nos venientes, ut de conſecratione Corſicanorum Epiſcoporum, quæ Piſanæ Eccleſiæ a prædeceſſoribus noſtris Urbano, Gelaſio, & aliis collata fuerat, & ſine præcedentia ipſorum Piſanorum culpa, & abſque judicio ablata, juſtitiam faceremus, ſuppliciter rogaviſtis, præſentibus etiam Piſanis. Januenſes poſtea ad præſentiam venientes, ut eidem ſacra ablatio, a Papa Calliſto facta, per nos firmaretur, nihil-

Series agitatæ ſæpius hujus controverſiæ

Ejus examen coram Honorio PP.

(a) Edmundus Martenne hoc primùm a ſe editum Privilegium notat inter Monumenta anni 1124. & ſequentis.

nihilominus poſtularunt. Nos autem utruſque ad pacem faciendam diligenter monuimus, ſed pacem, ab eis precibus vel monitis impetrare nequivimus. Januenſes enim; qui ad nos venerant, ſe ad hoc non eſſe a populo ſuo miſſos, neque ejus mandata poſſe tranſgredi aſſerebant. Habito igitur fratrum noſtrorum Epiſcoporum & Cardinalium conſilio, quod uterque populus ad pacem cogi ratione deberet, convenimus. Legatum ergo noſtrum, Comitem tunc Diaconum Cardinalem, cum ſcriptis noſtris Januam, & Piſas miſimus, præcipientes, ut in manu ejus juramento firmarent, & de ſacra Corſicæ, & guerra uſque ad tunc proximum ſancti Michaelis feſtum noſtris juſſionibus obedire. Tranſacto itaque termino, utraque pars ad noſtram venit præſentiam. Nos autem diligenti ſtudio ad pacem inter eos ſtatuendam, quamvis non profecerimus, laboravimus; demum cum ab eis quæreremus, ut juramento firmarent, ſe noſtris obedire mandatis; Januenſes ſe id implere non poſſe dixerunt, eo quod ſui conſulatus terminus eſſet expletus. Tunc communis deliberatione conſilii, Piſanorum ſuper hac cauſa juramentum recepimus; & ne Januenſes aliquam rationabilem contra nos occaſionem prætenderent ſecundum eis, & tertium per noſtros nuncios, & literas terminum dedimus. Qui profecto neque pro ſe excuſationem canonicam direxerunt. Cum ergo inter Romanam Eccleſiam, & Piſanam quæſtio remaneret, & Piſani ad requirendam Eccleſiæ ſuæ juſtitiam non deſiſterent, fratres noſtros Archiepiſcopos, Epiſcopos, & Abbates, qui cauſam & modum rei geſtæ a prædeceſſore noſtro Calliſto plene pronoverant, convocavimus. Quibus in ſacro Lateranenſi Palatio in nomine Domini congregatis regeſta prædeceſſorum noſtrorum Urbani, Gelaſii, & Calliſti tradidimus; & quid inde a nobis, poſtquam Apoſtolicæ Sedis onus aſſumpſimus, factum fuerat, & quantum pro pace inter eos componenda laboraveramus, diligenter oſtendimus; rogantes in charitate, qua venerant, ut juxta quod eis ſancti Spiritus gratia revelaret, nobis conſulerent. Poſtmodum vero adjorati in fide, quam beato Petro, & Romanæ debebant Eccleſiæ, reſponderunt ſe nulla alia cauſa niſi divina charitate ad id, quod dabant, conſilium, fuiſſe adſtrictos, quod nimirum conſilium per ſcriptum propriis roboratum manibus

*Judicium Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum aſſerentium jus controverſarum conſecrationum Piſanus Archiep.*

ediderunt. Cujus videlicet ſcripti verba hæc ſunt: Spiritus ſancti dictante gratia: Domnus Honorius ſacratiſſimæ, & Apoſtolicæ Sedis Epiſcopus, diverſarumque Provinciarum Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ac Abbatibus, quid de negotio Piſanæ Eccleſiæ juſtè canonicèque faciendum foret petiit conſilium. Quibus rationabiliter viſum eſt, quatenus & beatæ memoriæ Urbani, Gelaſii, Calliſti privilegia, & decreta inconcuſſa permaneant, & Piſanam Eccleſiam debere reſtitui Corſicanis Epiſcopatibus, abſque judiciario proprio ordine ſpoliatam. Et ſcripto huic ſubſcri-

*Nomina eorum, qui huic ſcripto ſeſe ſubſcripſerunt*

pſere Archiepiſcopi Gualterius Ravennas, Romualdus Beneventanus, & Epiſcopi Guillelmus Urbevetanus, Guido Aretinus, Gregorius Tarracinenſis, Pandulphus Tianenſis, Clariſſimus Aſſiſenſis, Robertus Averſanus, Richardus Cajetanus, Traſimundus Signinus, Johannes Calenas, Gualfredus Seunenſis, Gaufredus Sveſſanus, Ranulphus Caſertanus, Jacobus Faventinus, Otho Sutrinus, Petrus Caſtellanæ civitatis, Benedictus Nepeſinus, Ildito Soanenſis, Gherardus Amelienſis, Benno Cæſenas, & Petrus Tuſcanus: & Abbates ſancti Laurentii Averſani, Matthæus & Johannes ſanctæ Sophiæ, atque Johannes Camaldulenſis Prior; interfuere etiam alii Epiſcopi Benedictus Lucanus, & Andreas Lunenſis, Illandus Maſſanus, Petrus Aluſinus, & Otho Tudertinus: Abſentes quoque, Oldegarius Tarraconæ Archiepiſcopus, Gualterius Magalonæ, & Gottefredus Florentinus Epiſcopi aſſenſum, & conſilium ſuum per proprias literas præbuerunt. Præterea Collaterales fratres noſtri Epiſcopi & Cardinales, in unum convenientes in Domino, inter ſe conſulere cœperunt, & ab omnibus præter unum diaconum judicatum eſt, quod Papæ Urbano, ex auctoritate Romanæ Eccleſiæ, etiam contra voluntatem Epiſcoporum ipſius inſulæ licitum fuerit Piſanum Epiſcopum proviſorem, & Metropolitanum Corſicanæ Eccleſiæ conſtituere, ſucceſſoribus autem ipſius Domino Gelaſio, & Domino Calliſto id ipſum itidem licuit ſuis privilegiis confirmare. Et quia Piſanæ Eccleſiæ, a tot Pontificibus Romanis collata & confirmata dignitas, ſine manifeſta culpa, & judicio auferri non debuit, iterum judicatum eſt eandem ei dignitatem debere reſtitui; & facta de donatione illius Romanorum Pontificum privilegia inconcuſſa ſervari: in hoc etiam honoratorum virorum Petri præfecti, conſulum, & aliorum Romanę Urbis ſapientium, atque nobilium convenit aſſenſus. Nos ergo, quod ab Archiepiſcopis, Epiſcopis, & Abbatibus collaudatum, a Cardinalibus judicatum, & a Baronibus approbatum fuerat, juſtum eſſe noſcentes, in conſpectu omnium, te, chariſſime in Chriſto frater Rogeri Piſanę Archiepiſcope, de conſecratione Epiſcoporum Corſicanæ inſulæ per baculum inveſtivimus.

*Honorius PP. ſententiam hujuſmodi confirmat, juſque metropoliticum ſuper omnibus Corſicæ Eccleſiis concedit Piſano Archiep.*

Nunc itaque ſecundùm judicium fratrum noſtrorum Epiſcoporum & Cardinalium, & ſecundùm conſilium & collaudationem Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & Abbatum, & nobilium Romanorum aſſenſum prædeceſſorum noſtrorum Urbani, Gelaſii, & Calliſti privilegia Piſanæ Eccleſiæ facta, & inconvulſa permanere ſtatuimus, & præſentis privilegii pagina conſecrationem Epiſcoporum Corſicæ tibi per te Piſanæ Eccleſiæ reſtituimus, quatenus ſecundùm jam dictorum privilegiorum tenorem, tamquam proprius ejuſdem inſulæ Metropolitanus, Epiſcopatus, & Epiſcopos ipſius regendi, ordinandi, conſecrandi, atque ad ſynodum tam in Metropolitana Piſana Eccleſia, quàm in ipſa inſula convocandi ad honorem Dei, & ejuſdem Piſanæ Eccleſiæ habeas poteſtatem. Pallii vero uſum, qui prædeceſſoribus tuis, pro ipſius inſulæ prelatione a noſtris anteceſſoribus eſt conceſſum, Nos tam tibi, quam tuis ſucceſſoribus confirmamus, his videlicet diebus, qui

*Pallii uſum eiſdem indulget*

ſuprascripti ſunt, ideſt Nativitate Domini, Epiphania, Hypopanton, Cœna Domini, Paſcha, Aſcenſione, Pentecoſte, tribus ſolemnitatibus beatę Genetricis, & Virginis Mariæ. Natalitiis S. Johannis Baptiſtę, & ſanctorum Apoſtolorum, commemoratione omnium Sanctorum conſecratione Baſilicarum ſuffraganeorum Epiſcoporum, & clericorum, annuo Natalitii tui die, in feſtivitate S. Sixti, in Inventione & Exaltatione S. Crucis, in Anniverſario dedicationis Piſanę Eccleſiæ, in feſtivitate ſanctorum martyrum Ste-

pha-

phani, & Laurentii, & Ephiſi, cujus corpus in eadem Eccleſia requieſcit, in & ſolemnitate beatę Agathæ Virginis, & Martyris; ſanè per Piſanam parochiam,& inſulam Corſicanam Crucem ante te & tuos ſucceſſores deferri, concedimus. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini noſtri Jeſu Chriſti aliena ſiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem Eccleſiæ juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

*Solitæ clauſulæ, Privilegium hoc confirmantes.*

*Honorii PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

EGO HONORIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus. ſs.
Ego Creſcentius Sabinenſis Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Guillelmus Prænestinus Epiſcopus ſs.
Ego Epiſcopus Guido Tiburtinus ſubſc.
Ego Bonifacius Card. presb. tit. S. Marci ſs.
Ego Gregorius Card. Presb. SS. Apoſtolorum ſs.
Ego Benedictus Presb. Card. tit. Eudoxiæ ſs.
Ego Conradus Presb. Card. tit. Paſtoris interfui, & ſs.
Ego Deus-dedit Presbyt. Card. tit. Damaſi ſs.
Ego Saſſo Presb. Card. tit. S. Stephani ſs.
Ego Petrus presb. Card. tit. S. Martyris Suſannæ ſs.
Ego Johannes Presb. Card. tit. S. Chryſogoni ſs.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Calliſti ſs.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Marcelli ſs.
Ego Sigito Presb. Card. tit. SS. Marcellini & Petri ſs.
Ego Gregorius Presb. Card. tit. S. Sabinæ ſs.
Ego Gerardus Presb. Card. tit. SS. Aquilæ & Priſcæ ſs.
Ego Urbertus Presbyter Card. tit. S. Clementis ſs.
Ego Gregorius S. Angeli Diaconus Card. ſs.
Ego Romanus Diac. Card. S. Mariæ in Porticu ſs.
Ego Ugo Diaconus Card. S. Theodori ſs.
Ego Stephanus Diac. Card. S. Mariæ in Coſmedin ſs.
Ego Johannes Diac. Card. S. Nicolai ſs.
Ego Angelus Diac. Card. S. Mariæ in Dominica ſs.
Ego Hjacynthus prior. ſubdiac. ſacræ Baſilicæ ſs.
Ego Hermannus ſacrę Baſilicæ Subdiaconus ſs.
Ego Nicolaus ſacræ Baſilicæ Subdiac. ſs.
Ego Silvius Prior Subdiaconorum de Cruce ſs.
Ego Petrus Subdiaconus ſubſc.
Ego Caleph. Subdiac. ſubſcripſi.
Ego Matthæus ſacræ Baſilicæ Subdiaconus ſs.
Ego Joannes qualiſcumque Subdiaconus ſs.
Ego Boſus Subdiac. ſacri Palatii ſs.
Ego Gerardus Subdiac.
Ego Stephanus ſacri Palatii Subdiac. ſs.
Ego Bonifacius Clericus ſs.

Datum Laterani per manum Aymerici ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Card. & Cancellarii, XII. Kal. Auguſti Indict. IV. Incarnationis Dominicæ an. MCXXVI. Pontificatus autem D. Honorii Papæ II. ann. II.

*Dat. die 21. Julii anno Domini 1126. Pontif. anno II.*

## I X.

Monaſterium Sponheimenſe, nuper fundatum in Mogutin. Diœceſi, ſub protectione Sedis Apoſtolicæ recipitur; bonaque omnia eidem data confirmantur.

Honorius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Bernhelmo Abbati Monaſterii ſancti Martini in Sponheim, Ord. S. Bened. Moguntinenſis diœceſis, ejuſque ſucceſſoribus regulariter inſtituendis, in perpetuum.

*Ex Chronico Monaſterii huius edidit Sammarth. inter Inſtrumenta Eccleſiæ Moguntinæ.*

Religioſis deſideriis dignum eſt facilem præbere conſenſum. Ea propter, dilecte fili, tuis, fratrumque tuorum juſtis poſtulationibus annuentes, præfatum Monaſterium Sponheimenſe, cui, auctore Deo, præſides, ſub Apoſtolicæ Sedis tutela & protectione ſuſcipimus, atque præſentis ſcripti paginâ communivimus; decernentes & ſtatuentes, ut regularis vita in eodem loco tam noviter inſtituta ſecundùm regulam S. Benedicti futuris temporibus inviolabiliter conſervetur: Nulli etiam facultas ſit poſt factam apud vos profeſſionem ſine Abbatis licentia, majoris vel minoris religionis obtentu, ad alium locum tranſmeare: Quod ſi quis contra hanc prohibitionem noſtram quocumque tempore in futurum diſceſſerit, nullus Abbas, aut quilibet audeat eum retinere. Quoties, abbate obeunte, de ſucceſſore fuerit inter fratres ipſius loci tractandum, nullus inibi qualibet ſubreptionis aſtutia, ſeu violentia cujuſvis poteſtatis, ſive eccleſiaſticæ ſive temporalis, intrudatur, niſi quem fratres communi conſenſu, aut pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & B. Benedicti regulam, de eodem collegio, vel de alio, ſi quod abſit, idoneum inter ſe non invenerint, duxerint eligendum. Porro altarium conſecrationem, chriſma, Oleum ſanctum, benedictionem Abbatum, & ordinationes Monachorum a diœceſano ejuſdem parochiæ Archiepiſcopo; ſi quidem gratiam & communionem Apoſtolicæ Sedis habuerit, & ſi ea gratis & abſque pravitate aliqua voluerit exhibere, ſuſcipiatur; alioquin, liceat vobis & poſteris veſtris, catholicum, quem volueritis, adire Antiſtitem, & ab eo conſecrationes & Sacramenta ſuſcipere: Sepulturam quoque iſtius loci liberam eſſe omnino cenſemus, ut eorum, qui illic ſepeliri deſideraverint, niſi fortè excommunicati fuerint, devotioni & voluntati nemo obſiſtat. Poſſeſſiones quoque omnes, quas juſto titulo poſſidetis, & in futurum quorumcumque oblatione acquiretis, auctoritate apoſtolica confirmamus: decernentes, quod nulli omnino hominum liceat præfatum cœnobium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel quomodolibet ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus perturbare; ſed omnia integra veſtris & pauperum uſibus conſerventur profutura. Si quis autem in poſterum Archiepiſcopus, Epiſcopus, Rex, Dux, vel Comes, vel cujuſlibet ordinis princeps, ſeu quælibet eccleſiaſtica ſęculariſve perſona, hanc conſtitutionis noſtræ paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, & ſi non ſubitò ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui careat dignitate, reamque ſe divino judicio exiſte-

*Monaſterio Sponheimenſe ſub protectione Sedis Apoſt. recepto,*

*Ubi regulam S. Benedicti ſervari ſtatuitur,*

*Monaſticam diſciplinam;*

*Facultas conceditur Abbatem de gremio eligendi,*

*Ab Archiep. Moguntino tamquam Diœceſano, a quo in reliquis dependere debeat Monaſt., conſecrandum.*

*Bonaque omnia confirmantur, immunia ab omni moleſtia futura:*

*Cum ſolitis clauſulis.*

re

re de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Domini Dei noſtr. Redemptoris Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

*Dat. die 23. Martii anno Domini 1127. Pontif. anno III.*

Data per manus Diaconi ſanctæ Sedis Apoſtolicæ, X. Calend. Aprilis, Indictione quinta, Incarnat. Dom. MCXXVII. Pontificatus noſtri anno III.

---

## X.

### Damnatio pravæ conſuetudinis in Britannia exigendi pecunias ab his qui recipiuntur in Canonicos.

*Ex Spicileg. Dacher. T. viii. nov. edit. pag. 479.*

Honorius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, Alexandro Epiſcopo, & Clero Leodienſi, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

RElatione fratrum veſtrorum, ad nos venientium, comperimus hanc in veſtra Leodienſi Eccleſia deteſtabilem ex antiquo fieri conſuetudinem, ut quicumque ibi Canonicus fieri voluerit, oporteat, cum Præpoſito, & Decano determinatam pecuniam exhibere: & adhuc de inveſtituris Eccleſiarum & Altarium, Archidiaconos & Decanos facere accepimus. Scriptum eſt in Euangelio, quia Dominus noſter vendentes & ementes ejecit de templo; ideoque per præſentia ſcripta firmiter præcipiendo mandamus, quatinùs tam prava conſuetudo de cætero apud vos nullatenus conſervetur, ſed modis omnibus annihiletur. Quod ſi quis deinceps præſumſerit agere, nos, & dantem & accipientem, jubemus, locum in Eccleſia ulterius non habere.

*Dat. die 7. Novembris anno Domini 1128. Pontif. anno IV.*

Datum Laterani VII. Idus Novembris.

---

## XI.

### Confirmatio bonorum omnium, ad Canonicos Faventinæ Eccleſiæ ſpectantium.

*Ex Archivo eorumdem Canonicorum edidit Ughellius Ital. ſac. Tom. ii. ubi de Faventinis Epiſcopis.*

Honorius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis Faventinæ Eccleſiæ Canonicis ſalutem, & apoſtolicam benedictionem.

*Exordium.*

PAſtoralis Officii nos pia ſolicitudo conſtringit Apoſtolicæ Sedis tutelam poſtulantibus, & protectionis ſuffragia impertiri. Proinde veſtris, dilectiſſimi in Chriſto filii Eccleſiæ Faventinæ Canonici, petitionibus annuentes, tam vos ipſos, quàm & omnia veſtra bona in Beati Petri, & noſtram tutelam ſuſcipimus, atque præſentis privilegii paginâ communimus; ſtatuimus enim, ut bona omnia, quæ in præſentiarum cujuſpiam largitione perſonæ habetis, vel in futurum quocumque modo, divinis & humanis legibus cognito, poteritis adipiſci, firma vobis & illibata permaneant. Decernimus ergo, ut nullus unquam Archiepiſcopus, Epiſcopus, Dux, Marchio, Comes, Vicecomes, Caſtaldio, aut alia quælibet magna vel parva, cujuſcumque ordinis aut dignitatis perſona, vos, ſeu omnia, quæ habetis, audeat perturbare, aut auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum ſubſtentatione aut gubernatione conceſſa ſunt, uſibus profutura. Si quando autem aliquâ prædictarum perſonarum vos ſenſeritis occaſione qualibet prægavari, tunc vobis liceat Sedem Apoſtolicam liberè appellare. Si qua igitur eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, officii atque ordinis ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat; Qui vero cuſtos, & obſervator extiterit, apoſtolicæ benedictionis gratiâ repleatur, & æternæ felicitatis præmio glorietur. Amen. Amen. Amen.

*Decretum confirmationis, Et immunitatis. Cum ſolitis clauſulis.*

*Honorii PP. ſubſcriptio.*

EGO HONORIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

*Dat. die 4. Aprilis anno Domini 1128. Pontif. anno IV.*

Datum Laterani per manum Aymerici Sanctæ Romanæ Sedis, & Univerſalis Curiæ Cancellarii, pridie Non. Aprilis, Indictione ſexta, Incarnationis Dominicæ anno MCXXVIII. Pontificatus Domni Honorii Papæ IV.

---

## XII.

### Confirmatio Decreti, editi in Concilio Pariſienſi, pro reſtitutione Argentolienſis Monaſterii.

*Ex Sanct. vil. Con. il. col. 1454.*

Honorius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto in Chriſto filio Suggerio, Abbati ſancti Dionyſii, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

*Ab unione membrorum cum capite religionis unitas.*

TUnc religionis amor, & charitatis unitas in ſui ſtatus perfectione ſervabuntur: ſi quod a membris Eccleſiæ conſtituitur, a Capite roboretur. Nos, igitur in Æde beati Petri Apoſtoli, cui Chriſtus Eccleſiarum omnium contulit principatum, licèt indigni, a Domino conſtituti, unitatem ſpiritus in vinculo pacis conſervare volumus, &, quæ a fratribus noſtris conſtituta ſunt, propenſiori ſtudio auctoritate apoſtolica confirmamus.

*Argentolien. Monaſt. fundati per Stephanum Pariſien. Epiſcopum;*

Venerabilis ſiquidem frater noſter Stephanus Pariſienſis Epiſcopus, ſicut ex ſuarum litterarum inſpectione cognovimus, Monaſterium Argentolien., in quo, quædam malæ, prout dicebatur, vitæ mulieres vivebant, quod, etiam antiquis Regum præceptis, cognoverat jure Monaſterio ſancti Dionyſii pertinere; in præſentia venerabilium fratrum noſtrorum, Matthæi Albanenſis Epiſcopi Apoſtolicæ Sedis Legati, Rainaldi Remenſis Archiepiſcopi, Gaufredi Carnotenſis, Goſſeni Sveſſionenſis, Epiſcoporum; hortatur etiam filii noſtri Ludovici illuſtris & glorioſi Regis Francorum, dilecte in Domino fili Suggeri Abbas, intuitu Religionis, tibi & Monaſterio ſancti Dionyſii, ſalvo jure Pariſienſis Eccleſiæ, conceſſit: ita tamen, ut mulieribus in Religionis locis, ubi animas poſſint ſalvare, prodeas. Quod ergo pro reformande Religionis amore de præfato Monaſterio a prædicto Stepha-

*Et Abbati S. Dionyſii concellum in Synodo,*

Eidem ab Honorio PP. confirmatur.

no Pariſienſi Epiſcopo ſtatutum eſt, auctoritate noſtra firmamus, & firmum volumus futuris temporibus permanere. Tuæ igitur dilectioni mandamus, ut ad Religionem, & monaſticum Ordinem in præfato loco ſtatuendum diligenti vigilantia ſtudeas; & ne prædictarum mulierum aliqua in tuâ culpâ depereat, in locis religioſis ſolicita cura provideas.

Dat. die 23. Aprilis anno Domini 1129. (a) Pontif. anno V.

Datum Laterani, IX. Kal. Maji.

# INNOCENTIUS II.

## PAPA CLXIV.

### ANNO ÆRÆ CHRISTI COM. MCXXX.



GRegorius, natione Romanus, Monachus Cœnobii Lateranenſis ſanctorum Joannis Baptiſtæ, Joannis Euangeliſtæ, atque Pancratii, itemque Abbas Monaſterii ſanctorum Nicolai & Primitivi, Ordinis ſancti Benedicti, loco, qui vocatur Gabis, prope lacum Burranum (b): mox Diaconus Cardinalis ſancti Angeli, electus eſt in Romanum Pontificem die 15. Februarii 1130. Sabbato ſequenti ordinatus eſt Presbyter, & in craſtino, die ſcilicet Dominica 23 menſis ejuſdem, conſecratus eſt Pontifex. Sedit in Pontificatu ann. xiii. menſ. vii. dies ix. (a) imperantibus, in Oriente Johanne Comneno, in Occidente Lothario II. hinc Conrado Rege Romanorum. Obiit die 24. (b) Septembris 1143. & ſepultus eſt in Baſilica Lateranenſi; poſt ſeptem annos corpus ejus translatum eſt ad Eccleſiam ſanctæ Mariæ Tranſtyberim Tit. Calliſti. Vacavit Sedes per diem.

Schiſma vigeſimum ſextum in Eccleſia.

Altera ab Innocentii PP. electionis die Petrus, Leonis filius, Presbyter Cardinalis S. Mariæ Tranſtyberim, homo peccati, qui ſuper electum a Catholicis Catholicum, & canonicè, locum ſanctum invaſit armis, igne, pecunia, non vitæ vel virtutum merito: (c) & Anacleti Secundi nomen accepit. Conſecratus eſt apud S. Petrum, quo die Innocentius PP. apud S. Mariam Novam conſecrabatur. In Concilio Stampenſi a Gallis rejectus, & in Remenſi, ac Piſano excommunicatus, tandem poſt ſeptimum ſchiſmatis annum mortuus eſt die 25. Januarii 1138. Corpus ejus in latebris ſepultum eſt.

Schiſma vigeſimum ſeptimum in Eccleſia.

Nono anno Pontificatus Domini Innocentii Secundi ſummi Pontificis, menſe Martio primæ Indictionis, anno ſcilicet 1138. cum Anacletus Antipapa mortuus eſſet, Cardinales, ſuî conſilio accepto, Gregorium Cardinalem Papam ſibi, & invaſorem conſtituunt, Victoremque appellant. Sed poſt duos menſes abdicatis a Victore ad Innocentii PP. pedes uſurpatis inſignibus, reddita Eccleſiæ pax eſt.

(a) Hoc enim anno habitum eſt Concilium Pariſienſe.
(b) Ita legit Baronius in Archivo Tituli ſanctæ Praxedis.

(a) Emortuali excluſo. Annos hic Innocentii a die electionis enumeratos præter morem (ut enim ſæpius dixi, Pontificiæ adminiſtrationis anni computandi ſunt a die conſecrationis) ſi quis admiretur, debuiſſe me Innocentium ipſum ſequi advertat, qui in reſcripto inferiùs ponendo num. vii quamvis datum ſit die 22. Februarii 1132. legitur tamen: *Datum &c. viii. Kal. Martii 1132. Pontificatus Innocentii an. iii.* & in eo, quo Innocentius PP. Monaſterium de Chemineon ab Ordine S. Nicolai de Arroaſia ad Ciſtercienſem translatum, Cœnobio de Tribus Fontibus ſubdidit, legitur itidem: *Dat. ... xiii. Kalend. Martii, Indict. I. Incarnationis Dominicæ anno* MCXXXVII. *Pontificatus verò D. Innocentii Papæ Secundi anno ix.* qui dies 17. Februarii electioni & conſecrationi Innocentii interjacet.
(b) Hunc diem morti Innocentii aſſignandum edocet nos Epiſtola Cæleſtini II. ejus Succeſſoris, qua Cluniacenſes de ſua electione certiores facit, & quam nos ſuo loco referimus.
(c) Ita teſtatur S. Bernardus in Epiſt. ad Epiſcopos Aquitaniæ *Num.* 126

Mona-

I.

Monaſteria Congregationis Valliſumbroſæ recipiuntur ſub tutela Sedis Apoſtolicę, cum aliarum gratiarum, & indultorum confirmatione.

*Ex Cod. Vaticanis.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Atthoni Vallumbroſano Abbati ejuſque ſucceſſoribus, in perpetuum.

Exordium.

AD hoc univerſalis Eccleſiæ cura nobis a proviſore omnium bonorum, Deo, commiſſa eſt, ut & religioſas diligamus Perſonas, & beneplacentem Deo Religionem ſtudeamus modis omnibus propagare. Nec enim Deo gratus aliquando famulatus impenditur, ſi non ex charitatis radice procedens, a puritate Religionis fuerit conſervatus. Hoc nimirum Charitatis intuitu, dilecte in Domino fili Attho Abbas, rationabilibus poſtulationibus annuentes, Vallumbroſanum Monaſterium, cui Deo auctore præſides, cum omnibus Monaſteriis ſibi ſubjectis, ſub Apoſtolicæ Sedis tutela & protectione ſuſcipimus, & ſcripti paginâ noſtri communimus: ſtatuentes, ut omnis immunitas omnis libertas, quæ a Prædeceſſoribus noſtris felicis memoriæ Victore, Gregorio Septimo, Urbano, & Paſchale, Romanis Pontificibus, prefato Monaſterio conceſſa eſt, futuris perpetuis temporibus firma tibi tuiſque ſucceſſoribus, ac Vallumbroſanæ Congregationi, illibataque permaneant. Sane nulli hominum liceat, Converſos aut Monachos jamdicti Monaſterii, ſeu etiam totius Congregationis, auſu temerario capere, vel captos retinere, ſeu aliquibus fatigationibus infeſtare. Porro fructuum veſtrorum decimas, quas ubilibet propriis ſumptibus laboribuſque colitis, abſque Epiſcoporum contradictione, vel epiſcopalium Miniſtrorum, vel plebanorum, Xenodochio veſtro reddendas, poſſidendaſque ſancimus. Liceat vobis; etiam Clericos, e ſeculo fugientes, ſeu laicos ad converſionem abſque cujuslibet contradictione ſuſcipere, &. qui ſe devoverint in veſtro Cimiterio ſepelire; & tam ipſorum, quàm ceterorum fidelium oblationes ſine aliarum Eccleſiarum prejudicio recipere. Adjicimus quoque, ut quaſcumque poſſeſſiones, quęcumque bona, jam dictum Monaſterium juſte & legitimè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, rationabiliter, pręſtante Domino, poterit adipiſci, quieta vobis & integra conſerventur. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum fas ſit, idem Monaſterium temerè perturbare, aut ei ſubditas Eccleſias, vel poſſeſſiones auferre, minuere ſeu temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum ſubſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, niſi ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena ſiat, atque in extremo examine diſtrictę ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem premia ęternę pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

*Margin:* Privilegium, de quo in rubrica. — Immunitatum privilegia confirmantur. — Et omnimoda Monachorum tranquillitas ſtabilitur. — Alia concedantur. — Bona omnia eidem confirmantur. — Perpetua ſecuritate; & quiete fruitura. — Sub ſolitis clauſulis.

Datum Piſis per manum Aymerici ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis & Cancellarii anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo centeſſimo trigeſimo, Indictione octava, Pontificatus vero Domni Innocentii Pape Secundi anno primo.

*Margin:* Dat. anno Domini 1130. Pontif. 1.

---

II.

Confirmatio bonorum omnium & privilegiorum Cuxanenſis Monaſterii.

*Ex Chartulario Monaſterii hanc edidit Baluzius in Appendice Marcæ Hiſpan. num. 350.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Gregorio Abbati Monaſterii ſancti Michaelis Coxianenſis, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Proemium.

DEſiderium, quod ad religionis propoſitum, & animarum ſalutem pertinere monſtratur, auctore Deo ſine aliqua eſt dilatione complendum. Quamobrem, dilecte in Chriſto fili Gregori Abbas beati Michelis Archangeli, Monaſterium, cui diſponente Domino pręſides. ſub Apoſtolicæ Sedis protectione ſuſcipimus, & ſcripti noſtri paginâ roboramus, ſtatuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona prętatum Monaſterium in pręſentiarum juſtè & legitimè poſſidet, aut in futurum rationabiliter, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant: in quibus hæc propriis nominibus duximus annotanda, videlicet alodium, quod in circuitu eſt ejuſdem Monaſterii, cum pertinentiis ſuis, alodium Tauriniani, Eccleſiam ſancti Fructuoſi cum pertinentiis ſuis, ac decimas Eccleſiæ de Allone. Quicquid præterea conceſſione prędeceſſorum noſtrorum Sergii, Agapiti, & Johannis, Romanorum Pontificum veſtro Monaſterio collatum eſt, tibi tuiſque ſucceſſoribus confirmamus. Obeunte verò te, ejuſdem loci Abbate, nullus ibi per ſubreptionem aut violentiam præponatur; ſed quem fratres communi aſſenſu, aut fratrum pars ſanioris conſilii, ſecundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam providerint eligendum. Idem vero Abbas ire ad ſynodum ipſius loci Epiſcopi minime compellatur. Si quis vero pœnitens, a liminibus excluſus Eccleſiæ, illuc confugerit, quandiu ibi fuerit, licentiam habeat Eccleſiam introeundi, & omne divinum officium audiendi. Ipſum autem Monaſterium, vel eidem Eccleſias pertinentes, vel Abbatem, nullus Epiſcopus excommunicare præſumat. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate ca-

*Margin:* Monaſt. ſub Sedis Apoſt. tutela recipitur. — Ejuſque bona omnia confirmantur: — Et privilegia eidem a ſummis Pontificibus conceſſa. — Abbas a Monachis eligendus. — Nonnulla conceduntur privilegia: — Decretum immunitatis; — Solitæ clauſulæ.

careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei ac Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtriſtæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternę pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſię Epiſcopus.

*Dat. die 28. Novembris anno Domini 1130. Pontif. anno I.*

Datum apud Clarummontem per manum Aymerici ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis & Cancellarii, IV. Kal. Decembris, Indictione VIII. Incarnationis Dominicæ anno MCXXX. Pontificatus vero Domni Innocentii Secundi Papę primo.

## III.

Privilegium pro Eccleſia S. Petri in Undenſdorf Friſingenſis Diœceſis.

*Ex Hundii Metrop. Salisburg. Tom. I. I.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Rudperto Præpoſito Eccleſiæ beati Petri Undeſdorf. quæ in Friſingenſi Epiſcopatu ſita eſt, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

*Exordium.*

AD hoc nobis a Deo paſtoralis officii cura commiſſa eſt, ut & beneplacentem Deo religionem laboremus ſtatuere, & conſtitutam exactâ diligentiâ conſervare. Quamobrem, dilecte in Domino fili Rudperte Præpoſite, illuſtris Viri Ottonis Comitis Palatini precibus inclinati, tuis poſtulationibus clementer annuimus, & beati Petri Eccleſiam, cui Deo auctore, præeſſe dinoſceris, ab eodem filio noſtro Ottone Comite Palatino conſtructam & beato Petro oblatam, Apoſtolicæ Sedis patrocinio communimus: ſtatuentes, ut quæcunque bona, quaſcumque poſſeſſiones præfata Eccleſia in præſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. Obeunte verò te, ejuſdem loci Præpoſito, nullus inibi per violentiam, niſi quem fratres ſecundum beati Auguſtini regulam ſubſtituendum decreverint, Præpoſitus eligatur. Porro ad ipſius Eccleſiæ defenſionem atque ſalutem eligendi Advocatum, quemcunque malueritis, liberam concedimus facultatem. Decernimus ergò, ut nulli omnino hominum fas ſit, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut iniquis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum gubernationem & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ nimirum Diœceſani Epiſcopi debitâ juſtitiâ ac reverentiâ. Ad indicium autem perceptæ hujus a Romana Eccleſia libertatis ſingulis annis unum biſantium noſtro Lateranenſi palatio perſolvetis. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax D. N. J. C. quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Eccleſia in Undeſdorf ab Ottone Comite Palatino conſtructa,*

*Apoſtolico Privilegio munitur.*

*Ejuſque bona confirmantur:*

*Cum decreto ut Præpoſitus a Canonicis eligatur:*

*Prout etiam Advocatus.*

*Decretum immunitatis pro eadem.*

*Cenſus annuus eam Bſantii Rom. Eccl. ſolvendus.*

*Solita clauſula.*

EGO INNOCENTIUS Catholicę Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

*Dat. die 28. Martii anno 1131. Pontif. anno II.*

Datum Leodii per manum Aymerici S. R. E. Diaconi Card. & Cancell. V. Cal. Aprilis Indictione IX. Incarnat. Domin. An. MCXXXI. Pontificatus verò Domni Innocentii II. Papæ Secundo.

## IV.

Confirmatio donationis centum marcarum annuarum, ab Henrico Anglorum Rege in Anglia factæ Monaſterio Cluniacenſi.

*Ex Biblioth. Cluniac. Martin. Marrier. col. 1392.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Petro Cluniacenſi Abbati, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

*Exordium a liberalitate Principum in dotandis Monaſteriis.*

DOnationes & beneficia, quæ ad ſubſtentationem fratrum, a Regibus, Principibus, & aliis viris religionis amatoribus, ſacroſanctis præſtantur Eccleſiis, tamquam ea, quæ divini juris effecta ſunt, auctoritate apoſtolica volumus communire. Per præſentis igitur ſcripti paginam, donationem a cariſſimo Filio noſtro Henrico, illuſtri & glorioſo Anglorum Rege, de centum marcis argenti, per annos ſingulos Cluniacenſi Monaſterio perſolvendis, factam, ſexaginta videlicet in telonio Londonienſi, & quadraginta in telonio Lincolnienſis Apoſtolicæ Sedis patrocinio roboramus. Hęc autem donatio apud Rothomagum ab eodem filio noſtro Henrico Rege, Incarnationis Dominicæ anno MCXXXI. Indict. IX. menſe Majo, die Dominica, in noſtra & fratrum noſtrorum præſentiâ facta eſt, Guillelmi ſcilicet Prænestini Epiſcopi, Joannis tit. ſancti Chryſogoni, Humberti ſancti Clementis, Ruſtici ſancti Ciriaci, Gozelini ſanctę Ceciliæ, Presbyterorum Cardinalium: Gregorii SS. Sergii & Bacchi, Aymerici Cancellarii, Guidonis ſanctæ Mariæ in Vialata, Diaconorum Cardinalium: Oldegarii Terraconenſis, Hugonis Rothomagenſis, Archiepiſcoporum: Gaufridi Carnotenſis, Joannis Lexovienſis, Joannis Sagienſis, Epiſcoporum: Bernardi Clarevallis, Sugerii ſancti Dionyſii, Boſonis de Bacho, Abbatum: Guillielmi Comitis de Warenna, Rotberti filii ipſius Regis, Comitis de Glocerio, Roberti de Sigillo, Roberti de Laha, Rabelis Camerarii de Tancarvilla, Nahelis Theſaurarii, Haalonis Prioris ſancti Oſqualdi. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monaſterium ſuper eadem donatione futuris temporibus infeſtare, aut eam auferre, minuere, vel auſu temerario fatigare; ſed integra conſervetur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa eſt, uſibus pro-

*Donatio Henrici Regis Anglorum,*

*confirmatur,*

*Facta coram Innocentio PP. multis Cardinalibus, & Epiſcopis:*

*Decretum confirmationis cum ſolitis clauſulis.*

profutura. Si qua igitur in poſterum eccleſiaſtica ſæcularisve perſuna, hanc noſtræ confirmationis paginam ſciens, contra eam venire tentaverit, ſecundo tertinve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei ac Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti: quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem pręmia ęternę pacis inveniant. Amen. Amen.

*Innocentii PP.*

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſię Epiſcopus ſs.






*& S. R. E. Card. ſubſcriptiones.*

Ego Guillelmus Præneſtinus Epiſc. ſs.
Ego Johannes Oſtienſis Epiſc. ſs.
Ego Guido Tiburtinus Epiſc. ſs.
Ego Gregorius Diac. Cardin. SS. Sergii & Bacchi ſs.
Ego Johannes tit. S. Chryſogoni Presb. Car. ſs.
Ego Ubertus tit. S. Clementis Presb. Cardin. ſubſc.
Ego Goſelinus Presbyter Cardinalis tit. S. Ceciliæ.

*Dat. die 20. Maii Anno Domini 1131. Pontif. ann. 2.*

Datum Beluaci per manum Aymerici S.R.E. Diaconi Cardin. & Cancellarii, XIII. Kal. Julii Indict. IX. Incarn. Dominicæ anno MCXXXI. Pontificatus verò Domini Innocentii Papæ II. anno II.

---

## V.

### Canonizatio beati Godehardi Hildeisheimenſis in Saxonia Epiſcopi.

*Nuper extract. ex Archiv. Vatic. alibi tamen editam legi.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis Clero, & Populo Hildeisheimenſi, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

VEniens ad nos venerabilis frater noſter Bernwardus, Epiſcopus veſter, in plenaria Synodo, quę Remis per Dei gratiam fuerat congregata, atteſtatione fratrum noſtrorum Epiſcoporum, & Abbatum, & aliorum, qui ſecum venerant, ſanæ memoriæ Godehardum Epiſcopum veſtrum laudabiliter vixiſſe in mundo, & tam in vita quàm poſt mortem multis miraculis coruſcaſſe aſſeruit: unde nos cum fratribus noſtris, omnipotenti Deo gratias referentes, habito eorum conſilio & collaudatione, quia eumdem in Cęlis cum Sanctis credimus coronari, ipſum inter Sanctos honorari præcipimus: mandantes vobis, ut & eidem beato Viro ſolemnitatem in veſtra Eccleſia ſtatuatis. (a) & ad eam annualiter convenire curetis. Datum Remis IV. Kalendas Novembris.

*Dat. die 29. Octobris anno Domini 1131. Pontif. anno 2.*

---

## VI.

### Privilegium de confirmatione, & inſtitutione Ordinis S. Auguſtini in Eccleſia S. Satyri Bituricen. & de Canonicis ſæcularibus ſubtrahendis.

*Inter ſubrum. Eccleſiæ Bituricen. edid. Sammarth. Gall. Chriſt. T. ii. pag. 51.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis Petro Abbati, & fratribus, in Eccleſia beati Satyri divino famulatui mancipatis, tam præſentibus quàm futuris, in P. P. M.

*Proemium.*

IN Apoſtolicæ Sedis ſpecula, diſponente Domino, conſtituti, ex injuncto nobis a Deo Apoſtolatus officio religioſos viros debemus diligere, & ad Religionem propagandam libenter operam dare. Quocirca, dilecti in Domino filii, quieti & utilitati Eccleſiæ beati Satyri, in qua divino vacatis ſervitio, ſalubriter providentes, eam ſanctæ Romanæ Eccleſię ſuffragio muniendam duximus. In primis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo Canonicus ſecundum beati Auguſtini regulam ibidem perpetuis temporibus irrefragabiliter conſervetur.

*Ordo Regularis ſecundùm B. Auguſtini regulam inibi ſervandus:*

Sane decedentibus Canonicis ſecularibus, qui ibi ſunt, præbendis eorum in uſum regularium fratrum redactis, nullus, niſi canonicam vitam profeſſus, eis ſubſtituatur.

*Canonicis ſecularibus regulares ſubſtituendi.*

*Bona, quæ confirmantur.*

Quæcumque præterea poſſeſſiones, aut bona impræſentiarum juſte & canonice poſſidere videmini, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poteritis adipiſci, firma vobis in perpetuum, & illibata permaneant.

*Libera ab omni moleſtia.*

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum ſuſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus profutura.

*Abbas a fratribus eligendus*

Sane obeunte te, dilecte in Domino fili Petre, nunc ejuſdem loci Abbate, nullus ibi per ſubreptionem aut violentiam præponatur, niſi quem fratres ipſius loci ſecundùm Dei timorem, & beati Auguſtini regulam, ibi prævideriint eligendum. Statuimus etiam, ut ipſius Eccleſiæ bona nullus ſibi audeat uſurpare; ſed in tua & eorum, qui poſt te regulariter ſucceſſerint, libera diſpoſitione permaneant: ſalvâ nimirum diœceſani Epiſcopi juſtitiâ & reverentiâ.

*Solita clauſula.*

Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ Conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei ac Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine di-

---

(a) Rem totam de ſanctitate, & miraculis beati Godehardi in Concilio Remenſi peractam anno Domini 1131. legere eſt Sec. VI. Benedict. Part. I. pag. 433. & hoc anno in Critica Baroniana §. XIV.

diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Innocentii PP. ſubſcriptio.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccl. Epiſc.

Dat. die 5. Novemb. anno Domini 1131. Pontif. ann. II.

Datum Remis per manum Aymerici S. R. E. Diaconi Cardinalis & Cancellarii, Nonis Novembris Indict. IX. Incarn. Dom. ann. MCXXXI. Pontif. vero Domni Innoc. II. PP. anno II.

---

## VII.

Confirmatio Concordiæ initæ inter Abbatem ſancti Ægidii & Abbatem Cluniacenſem, cui pro compenſatione expenſarum ceditur obedientia de Limauz.

*Ex Biblioth. Cluniac. Martiani Marrier col. 1395.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, cariſſimo in Chriſto filio Petro Cluniacenſi Abbati, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

QUÆ ad pacem ſpectant Eccleſiæ, libenti animo ſtatuere volumus, & ut futuris temporibus inviolabiliter obſerventur, attentâ diligentiâ providere. Litem ſiquidem & controverſiam, tu, cariſſime in Domino fili Petre Abbas, & Cluniacenſe Monaſterium adverſus dilectum filium noſtrum Petrum Abbatem S. Ægidii, & Monaſterium ſuum, diutiùs agitaſti. Tu enim de ſubjectione tibi, & prædeceſſoribus tuis, per Apoſtolicam Sedem conceſſa, eos impetebas. Ille vero antiquam libertatem ſui Monaſterii intendebat. Quæ tandem in noſtra, & fratrum noſtrorum Epiſcoporum Cardinalium præſentiâ, apud Beliocum eſt hoc ordine terminata, ut videlicet, ſi quod abſit, religionis Ordo in Monaſterio S. Ægidii imminutus fuerit, ibidem tuo, & ſucceſſorum tuorum præcepto & conſilio reformetur. Si quando verò te, vel ſucceſſores tuos ad idem Monaſterium ire contigerit, reverenter ſuſcipiamini; & quamdiu ibi fueritis, cum veſtris omnibus honeſtè procuremini. Reſidendi quoque in Sede ejuſdem Abbatis, & capitulum regendi, prædicto Abbate, vel ſucceſſoribus tranſmigrantibus, fratres Monaſterii S. Ægidii eligendi de congregatione ſua Abbatem abſque impedimento habeant libertatem: ita tamen, ut ipſis pro Abbate, qui ad aliud tranſierit Monaſterium, de nullo alio, præter quam de Clun. Monaſterio Paſtorem aſſumere liceat: Quo nimirum defuncto, vel etiam remoto de Congregatione ſua, Abbatem, cum prædicto tamen tenore, eamdem habeant facultatem. Pro recompenſatione quoque, fatigationum expenſarumque, quas nimirum tu, vel prædeceſſores tui, pro Monaſterio S. Ægidii pertuliſti, idem Abbas, conſenſu fratrum ſuorum, obedientiam, quæ Limantium nuncupatur, cum pertinentiis ſuis, tibi, & per te Cluniacenſi Monaſterio donavit, & in jus ejus, ac in proprietatem in perpetuum tranſtulit. Quod ſi quis vos ſuper eadem obedientia moleſtaverit, præfatus Abbas, ſe ac ſucceſſores ſuos ſecundum juſtitiam auctores & defenſores conſtituit. Tu vero, dilecte fili Petre Abbas, præter ea, quæ dicta ſunt, querimoniæ, quam adverſus Monaſterium S. Ægidii habebas, habito fratrum tuorum conſilio, in perpetuum renunciaſti. Statutum etiam eſt, ut ſi Cluniacenſe Monaſterium ſuper Monaſterio S. Ægidii haberet aliqua privilegia, vel Cœnobium S. Ægidii ſuper Limantio, utrimque reddantur. Si qua vero extant generalia, nullum in hoc vigorem obtineant. Auctoritate igitur Dei, & noſtrâ, præcipimus, ut prædicta conventio abſque ullius contradictione irrefragabiliter perpetim obſervetur. Si quis vero prædictæ concordiæ in hunc noſtræ confirmationis* contraire præſumpſerit, indignationem beatorum Petri & Pauli, ac noſtram, incurrat, & ab incæpto fruſtretur.

Series controverſiæ.

Quæ facta compoſitio.

Obedientia de Limauz data Cluniac. pro compenſatione expẽſarum.

Confirmatur conventio.

* *adde* te onorem.

Innocentii PP.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.




& S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones

Ego Matthæus Albanenſis Epiſcopus ſs.
Ego Romanus Diac. Cardin. S. Mariæ in Porticu, Noles ſs.
Ego Johannes tit. S. Chryſogoni Presbyt. Card. ſs.
Ego Gregorius Diac. Card. SS. Sergii & Bacchi ſs.
Ego Lucas Presbyter Card. tit. SS. Johannis, & Pauli ſs.
Ego Otto Diaconus Card. S. Georgii ſs.
Ego Guido Diaconus Card. SS. Coſmæ & Damiani ſs.

Dat. die 22. Februarii anno Domini 1132. Pontif. anno III.

Datum Valentiæ per manum Aymerici ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Card. & Cancell. VIII. Kal. Martii, Incarn. Dominicæ anno MCXXXII. Pontificatus vero Domni Innocentii Papæ II. anno III.

---

## VIII.

Confirmatio bonorum omnium, & privilegiorum Trenorcienſis Monaſterii.

*Ex Autographo edidit Chiffletius in Probationibus Hiſt. Trenorcien. pag. 413.*

Innocentius Epiſcopus Servus Servorum Dei, dilecto in Chriſto filio Petro Trenortienſi, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium

QUotieſcumque illud a nobis petitur, quod rationi cognoſcitur convenire, animo nos decet libenti concedere, & petentium deſideriis congruum impertiri ſuffragium. Proinde, dilecte in Domino fili, Petre Abbas, tuis rationabilibus poſtulationibus aſſenſum præbentes, Trenortienſe Monaſterium, cui Deo auctore præeſſe dinoſceris, ad exemplar prædeceſſorum noſtrorum, Romanorum Pontificum, Apoſtolicæ Sedis patrocinio communimus. Per præſentis igitur privilegii paginam Apoſtolica auctoritate ſtatuimus, ut quæcumque bona, quæcumque poſſeſſiones Ca-

Bona ad Monaſter. pertinentia confirmantur.

tholicorum Imperatorum, ſeu cæterorum Principum largitione, Epiſcoporum conceſſione, ſeu cæterorum fidelium oblatione, ad idem Cœnobium legitime impræſentiarum pertinent, ſive in futurum juſtè poterit adipiſci, firma ſibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. Sane diffinitionem, quam inter veſtrum & Beati Florentii Monaſterium de Eccleſiis Sanctæ Crucis, & Sancti Nicolai, a dominis prædeceſſoribus noſtris, ſanctæ memoriæ Urbano, atque Calixto, ex eorum ſcriptis factam cognovimus, auctoritate Sedis Apoſtolicæ confirmamus. Ad hæc adjicimus, ut idem locus, in quo Beati Valeriani Martyris, & Sancti Philiberti Confeſſoris corpora requieſcunt, ab omni jugo ſæcularis poteſtatis liber in perpetuum conſervetur. Nec Epiſcopo liceat cujuſcumque diœceſis, eumdem excommunicationis, abſolutionis, vel cujuslibet diſpoſitionis occaſionibus perturbare: aut cruces, ſeu quaslibet exactiones novas burgo & cæteris Monaſterii poſſeſſionibus irrogare. Miſſas quoque in eodem Monaſterio publicas celebrari, vel ſtationes ab Epiſcopo præter Abbatis vel fratrum voluntatem fieri prohibemus. Præterea pro reverentia beatę Mariæ Matris Domini, cujus nomine locus veſter inſignitus eſt, in Annunciatione dominica hymnum angelicum inter Miſſarum ſolemnia Abbati vel fratribus pronunciare concedimus. Obeunte autem ejuſdem loci Abbate, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel pars conſilii ſanioris, ſecundùm Deum, & beati Benedicti regulam, providerint eligendum: ab Apoſtolicæ Sedis Epiſcopo, vel ejus Legato, conſecrandum. Nulli ergo hominum omnino fas ſit, prænominatum Cœnobium perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam venire temptaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia ęternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Sententiam prædeceſſorũ Pontif. ſuper controverſia duarum Eccleſiarum approbatur;

Eccleſia SS. Valeriani & Philiberti libera ab omni epiſcopali jura declaratur.

Abbates a ſolis Monachis eligi jubet;

Soliumque immunitatis decretum ſtatuit,

Cum clauſula conſueta.

Innocentii PP.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

& S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.

Ego Lucas Presbyter Cardinalis, tituli ſanctorum Johannis & Pauli ſubſcripſi.

Ego Romanus Diaconus Cardinalis ſanctæ Mariæ in Porticu ſubſcripſi.

Ego Gregorius Diaconus Cardinalis ſanctorum Sergii & Bacchi ſubſcripſi.

Ego Otto Diaconus Cardinalis ſancti Georgii ſubſcripſi.

Ego Guido Diaconus Cardinalis ſanctorum Coſmæ & Damiani ſubſcripſi.

Datum Valentiæ, per manum Aymerici ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis & Cancellarii, XVII. Kalendas Aprilis, Indictione X. Incarnationis Dominicę anno MCXXXII. Pontificatus vero Domni Innocentii Papæ II. anno III.

Dat. die 16. Martii anno Dom. 1132. Pont. ann. III.

## I X.

Confirmatio veterum Privilegiorum omnium, Aquilejenſi Eccleſiæ, ejuſque Patriarchis a ſummis Romanis Pontificibus conceſſorum.

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili Fratri Peregrino Aquilejenſi Patriarchæ, ejuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

*Ex Ughelli Ital. Sac. To. v. ubi de Hiſtoria Patriarchalis hujus eccleſiæ.*

Proœmium.

DOmus Domini decora, circumamicta varietate, columnas habet, alias in ſummo ſplendore poſitas, alias in medio, alias in ultimo collocatas. Sancta namque Romana Eccleſia, quæ ab ipſo Salvatore per beatum Petrum Principatum obtinuit, opifices ſuos, alios Epiſcopos inſtituit, qui Clero præeſſent, & populorum curam animarum gererent: alios Archiepiſcopos, qui Epiſcopis manum conſecrationis imponerent, & jura dantes poteſtate Metropolica concilia celebrarent: alios Primates, qui ſoli Romano ſubeſſent Pontifici, & ſuper Archiepiſcopos, & Provincias Primatum haberent. Ea propter, dilecte Frater in Chriſto Peregrine, Aquilejenſis Patriarcha, tibi, & per te ſanctæ Aquilejenſi Eccleſiæ, cui, auctore Deo pręeſſe dinoſceris, poteſtatem ſuper ſexdecim Epiſcopatus, videlicet Polenſem, Tergeſtinum, Parentinum, Petenenſem, Emonenſem, Concordienſem, Tarviſienſem, Cenetenſem, Belonenſem, Feltrenſem, Paduanum, Vicentinum, Tridentinum, Mantuanum, Veronenſem, Cumanum, Metropolitico jure concedimus; Abbatias quoque, ſcilicet Oſciacenſem, Moſicenſem, Roſacienſem, Belinienſem, Sextenſem, Prienſem, ſanctam Mariam ad Organum, tibi & tuis ſucceſſoribus duximus roborandas. Pallei vero uſum, Rationalis, atque Nacci, qui Prędeceſſoribus tuis pro ipſius Eccleſiæ dignitate a noſtris Anteceſſoribus eſt conceſſus, nos tam tibi quàm tuis ſucceſſoribus confirmamus, his videlicet diebus, qui in Eccleſiæ tuæ privilegiis continentur. Sane quòcumque perrexeris, Crucem te & tuos ſucceſſores deferendi, licentiam, auctoritate Beati Petri, & noſtrâ largimur. Porro Comitatus, Marchiam, & Ducatum, regalibus ſeu imperialibus privilegiis Eccleſiæ tuæ conceſſa, nos quoque præſentis decreti ſanctione nihilominus roboramus. Statuimus etiam, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona Aquilejenſis Eccleſia impræſentiarum juſtè, & legitimè poſſidet, aut in futurum, pręſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis, & illibata permaneant: ſalvo nimirum in omnibus ſanctæ Romanę Eccleſię jure ac reverentiâ. Decernimus ergo, ut nulli hominum liceat, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare: ſed omnia integrè conſerventur eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura.

Patriarchæ Aquilejen. juriſdictio in ſexdecim Epiſcopatus.

Pallii uſus,

& Crucis delatio ante ſe confirmatur;

Item & bona omnia ad eamdem Eccleſiam ſpectantia.

Decretum immunitatis ab omni externa moleſtia,

Si

Et confirmationis inter e-gat hujus ſub j. dictæ clauſula.

Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſecularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata cognoſcat iniquitate, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei ac Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictę ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem Eccleſiæ juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Innocentii PP.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

Et S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.

Ego Ubertus Presbyter Cardinalis tit. S. Clementis ſubſcripſi.

Ego Anſelmus Presbyter Cardinalis tit. S. Laurentii in Lucina ſubſcripſi.

Ego Sozilinus Presbyter Cardinalis tit. S. Ceciliæ ſubſcripſi.

Ego Lucas Presbyter Cardinalis tituli ſanctorum Johannis & Pauli ſubſcripſi.

Ego Romanus Diaconus Cardinalis ſanctæ Mariæ in Porticu ſubſcripſi.

Ego Gregorius Diaconus Cardinalis ſanctorum Sergii & Bacchi ſubſcripſi.

Ego Stephanus Diaconus Cardinalis S. Luciæ in Orphea ſubſcripſi.

Ego Otto Diaconus Cardinalis S. Georgii ad velum aureum ſubſcripſi.

Dat. die 29. Junii anno Dom. 1132. Pontif. anno 3.

Datum Placentiæ, per manum Aymerici ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis, & Cancellarii, III. Kal. Julii Ind. X. Incarnationis Dominicæ anno MCXXXII. Pontificatus vero D. Innocentii Papæ II. anno III.

## X.

Decretum excommunicationis latæ ſententiæ contra auferentes bona, ad Cluniacenſe Monaſterium, vel ad Monachorum ejus, uſum pertinentia.

*Edidit Marrier Biblioth. Cluniac. col. 1380.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, diſcreto filio Petro Cluniacenſi Abbati, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

Liberalitatis laudabile genus eſt, ut qui ſe beato Petro, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, humili devotione exponunt, majorem familiaritatis prærogativam, & digniora beneficia ſortiantur. Quàm gratum Deo Cluniacenſe Monaſterium famulatum impendat, & quantum apud homines nitore religionis fulgeat, Eccleſia Dei novit, & vehementer exultat. Æquitatis igitur poſtulat ratio, ut idem locus Apoſtolicæ dilectionis privilegio gaudeat, & tam in capite, quam in membris libertatem obtineat. Hoc ſiquidem Monaſterium ipſum, quod ſpecialiter ad jus beati Petri, & S. Romanæ ſpectat Eccleſiæ, per nos ipſos viſitavimus: & eodem die, quo revolutis multorum annorum ſpatiis prædeceſſor noſter felicis memoriæ Papa Urbanus ibidem majus altare conſecraverat, cum Archiepiſcopis, & Epiſcopis, qui nobiſcum convenerant, cooperante Spiritus Sancti gratiâ, idem Monaſterium ſolemniter dedicavimus. Devotioni quoque & humilitati fidelium, qui pro amore Dei, & ipſius loci reverentiâ, in anniverſario dedicationis illuc conveniunt, proſpicientes, ipſis quadraginta dies pœnitentiæ ſibi injunctæ, de gratia Dei confiſi, beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli auctoritate remiſimus. Statuimus etiam, ut immunitas ejuſdem Cœnobii inviolata & integra futuris temporibus conſervetur. Et ſi quis infra terminos agri, qui ab eodem prædeceſſore noſtro circa Cluniacum conſtituti ſunt, ſcienter homines capere, vulnerare, vel res dicti Cœnobii violenter auferre præſumpſerit, excommunicationis ſententiâ ſit innodatus, & tamdiu excommunicatus maneat quouſque ablata reſtituat, & Cluniacenſibus monachis de illata injuria congruè ſatisfaciat. Ad hoc adjicientes decrevimus, ut quicumque Cluniacenſes monachos, vel eorum Socios ceperint, aut ea, quæ portaverint, vel conduxerint, excommunicationi etiam ſubjaceant. Si vero aliqui abſque ipſorum monachorum præſentia, ea quæ ad victum vel veſtitum fratrum in Cluniacenſi Cœnobio Deo ſervientium pertinent, alicubi deprædati fuerint, niſi infra decem dies ablata reſtituerint, eos anathemati ipſo facto ſubjacere præcipimus, & in terra eorum divina prohibemus officia celebrari. Loca quoque, in quibus ſe receperint, quamdiu præſentes fuerint, a divinis obſequiis præter infantium baptiſma, & morientium pœnitentias ceſſare jubemus, & nullus eorumdem præſumptorum, niſi a ſolo Romano Pontifice, abſolvatur. Porro quiſquis præfatis fratribus ubicumque manentibus, quælibet alia, præter ea, quę ſuperius enumeravimus, violenter abſtulerit, niſi infra decem dies ablata reſtituerit, excommunicationi ſubjaceat; nec abſolvatur, donec capitale reddat, & congruè ſatisfaciat. Sane Archiepiſcopis, & Epiſcopis, in quorum Parochiis hoc perpetratum fuerit, auctoritate beati Petri & noſtrâ pręcipimus, ut poſtquam clamor ad aures eorum pervenerit, vel malefactum innotuerit, præſcriptam excommunicationis ſententiam, tepiditate ſepoſita, faciant obſervari.

Dedicavit.

Et indulgentiam 40. dierum in anniverſario dedicationis viſitantibus conceſſit.

Excommunicationis latæ ſentent. pœna contra eos, qui res Monaſt. hujus abſtulerint;

Monachos, vel ea, quæ portaverint, ceperint.

Vel ea, quæ ad victum, vel veſtitum Monach pertinent, deprædati fuerint;

Loca vero, in quibus hujuſmodi raptores ſe receperint, a ſacris ſuſpendantur præter baptiſma infantium, & confeſſiones morientium.

Illi vero a ſolo Pontifice abſolvi poſſint.

Cujus Decreti obſervantiæ teneantur invigilare Archiep. vel Epiſcopi locorum.

Innocentii PP. ſubſcriptio.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſię Epiſcopus.

Dat. die 2. Martii anno Dom. 1133. Pont. an. 4.

Datum Viennæ per manum Aymerici Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Diac. Cardinalis & Cancellarii, Indictione XI. Pontificatus noſtri anno quarto, VI. Nonas Martii.

Monaſt. Cluniac. viſitavit Innocentius PP. cum eſſet in minoribus.

Diplo-

Digitized by Google

## X I.

### Diploma confirmationis bonorum Eccleſiæ, & Comitatus Ferrarienſis, quibus nonnulla conceduntur privilegia.

*Ex Cod. Vatic.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili Fratri Landulpho Epiſcopo, Conſulibus, & Populo Ferrarienſi, in perpetuum.

*Proemium.*

AD hoc in Apoſtolicæ Sedis Cathedra, diſponente Domino, conſtituti eſſe conſpicimur, ut juſtis poſtulationibus liberiori animo præbeamus aſſenſum; & quos devotiores ad noſtrum obſequium, & ſanctæ Romanæ Eccleſiç ſpecialiùs adhærere cognoſcimus, ſcilicet ejuſdem piæ Matris gremio familiariùs confovere curemus. Quia igitur vos, dilecti in Domino filii, beato Petro & nobis, qui, licèt indigni, ipſius vice fungimur, noſtriſque ſucceſſoribus omnem obedientiam, & gratum obſequium exhibituros promiſiſtis, prædeceſſorum noſtrorum ſanctæ recordationis Hadriani, Benedicti, & Paſchalis, Romanorum Pontificum, inhærentes veſtigiis,

*Ferrarienſis Eccleſia ſpecialis Rom. Eccleſiæ filia:*

Ferrarienſem Eccleſiam, tamquam ſpecialem Apoſtolicæ Sedis filiam, ſanctæ Romanæ Eccleſiæ patrocinio communimus, & ei fundos ſuos præſentis privilegii paginâ roboramus: in quibus hæc

*Ei bona, ſeu fundi confirmantur:*

propriis nominibus adnotanda ſubjunximus: Maſſam videlicet Babylonicam, quæ vocatur Ferraria, cum duodecim fundis ſuis, cui duodecim alias Maſſas noſtras minores cum omni obedientia ac ſervitute ſubjugamus, ideſt Maſſam & ripam Palatiolus cum duodecim fundis ſuis, & Maſſam Conſtantiacus cum duodecim fundis ſuis, ſimulque Maſſam Quartiſinnam cum duodecim fundis ſuis, & ſimiliter Maſſam Popularem cum duodecim fundis ſuis, nec non Maſſam Curulum, & Maſſam Saletum cum viginti quatuor fundis ſuis, & Maſſam Senticam, & Taſtilionem cum fundis ſuis, maſſam quoque, quę vocatur Firmignanum, cum omnibus fundis ſuis: quas maſſas cum omnibus ſuis pertinentiis, de dominio & jure atque poteſtate ſanctæ Sedis Apoſtolicæ, a prçfatis prædeceſſoribus noſtris Eccleſię Ferrariæ conceſſas, nos quoque eidem prçſentis decreti auctoritate firmas ſtatuentes, ut tam tibi, Frater Landulphe Epiſcope, quàm tuis etiam ſucceſſoribus in ſingulis maſſis Eccleſias cum Clericis, Diaconibus, & Presbyteris ordinandi, & conſecrandi licentia permittatur. Termini autem Ferrarienſis Comi-

*Fines Ferrarienſis comitatus deſcribuntur:*

tatus his finibus diſtinguuntur: ab Oriente ab una parte fluminis Padi, ab altera noſtra maſſa Phiſcalia, & Veteraria tranſeunt flumen Sandali uſque Bucciletum: per Bucciletum tranſeunt flumen Gabianam per Ludurium, circundant villam magnam Madrariam, pervenientes uſque Malletum: a Malleto pergunt juxta arginem Anxianum per paludes piſcarias uſque Vitricam, & tranſeuntes Vitricam perveniunt uſque foſſam Buranam, & inde exeunt in Padum, & deſcendunt uſque ad Occidentem uſque Ulmum formoſam, quæ certa finis inter Romaniam, & Langobardiam; Ab altera autem fluminis parte fines ſunt ſimiliter: ab Oriente Callis de fine, qui terminus eſt inter noſtrum Comitatum Comaclenſem, & extendunt ſe per paludes & piſcarias uſque ad foſſatum Silvulæ, & circumdant maſſam Corneti & Lacianus, quæ de noſtro Comitatu Ferrariæ ſunt: deſcendentes inde ad Occidentem per paludes & piſcarias uſque flumen Tartari, exeunt uſque in flumen Padi. Porro habitatoribus ipſius

*De decimis telonio, fodro &c. aliqua eidem condonantur Eccleſiæ, alia Romanæ reſervantur.*

maſſæ Majoris Ferrariæ pravas & malas conſuetudines amovemus, niſi tamen, ſicuti ſoliti ſunt, ad ſuffragium ſanctæ Romanæ Eccleſiæ per eorum nuncium unaquaque libera perſona de moneta Venetiarum denarios ſingulos juxta antiquam conſuetudinem dabit. Cenſus vero, & tributi, atque telonei de ripa & flumine, unam medietatem pro benedictione ad communem utilitatem, & meliorationem ſeu reſtaurationem jam dictæ majoris maſſæ concedimus: alteram verò medietatem ad noſtras manus reſervamus. Similiter Telonei de mercato unam medietatem nobis retinemus, alteram vero prçfato noſtro Ferrariæ Epiſcopo condonamus. Placitum ſanè generale ſimiliter in dominio ac poteſtate ſanctæ Romanæ Eccleſiæ reſervamus, ut videlicet coram noſtro Nuncio, ſemel in anno faciente juſtitiam, ab omnibus per tres dies cuſtodiatur. Collectam vero vel fodrum, aut pravam vel injuſtam functionem, aut dationem, ſeu conſuetudinem nequaquam exigimus; ſcilicet omnia pro Dei timore atque amore præfatæ noſtræ ſanctæ Eccleſiæ beati Georgii, omnibus habitatoribus ipſius majoris maſſæ pepercimus, aliaſque minores maſſas ei, ſicut ſupradictum eſt, cum omnibus ſuis ſervitutibus ſubjugamus. Præterea veſtræ devotionis deſiderio annuentes, præfatos Comitatus Ferrariæ, & generale civitatis placitum, ac Comacli

*In ipſo Comitatu Ferrarienſi & Comachlen nihil ſpeciali perſonæ reſervandum.*

riparium cum omni jure, quod infra Civitatem & Comitatum ad dominium ſanctæ Romanæ Eccleſię pertinet, alicui minime tribuemus, niſi aut communi civitatis veſtræ, aut Ferrarienſi Epiſcopatui; ita tamen, ut quantum exinde ab illis habere poterimus, vos beato Petro juſta compenſatione, bonorum ac ſapientum conſilio, per-

*Ferrarienſi Populo offenſas in Deceſſores Pontiff. factas remittit.*

ſolvatis. Ad hęc, de veſtra fidelitate atque ſervitio plurimum confidentes, oſtenſas illas, quas nobis & prædeceſſoribus noſtris intuliſtis, vobis ex benignitate Sedis Apoſtolicæ condonamus. Pro tantis itaque perceptis a Sede Apoſtolica beneficiis veſtra Univerſitas nobis noſtriſque ſucceſ-

*Illum tamen perpetuum Sedis Apoſt. adjutorem & defenſorem fore præcipit.*

ſoribus per proprium nuncium in commune... juvabitque in civitate & toto Comitatu Ferrariæ juſtitiam beati Petri & ſanctæ Romanæ Eccleſiæ nos & ſucceſſores noſtros recuperare, retinere, ac defendere bona fide juvabitis. Si qua

*Corporales, & ſpirituales pœnas conſtituit contra hujuſmodi bona auferentes vel alienantes &c.*

igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire temptaverit, aut Ferrarienſem Eccleſiam ſuper his, quæ dicta ſunt, minuere, aut ſanctæ Sedi Apoſtolicæ ſua in eis jura, quæ ſuperius ſignificata ſunt, auferre præſumpſerit, pœnæ & compoſitionis nomine reddat eidem ſanctæ Sedi Apoſtolicæ auri optimi libras centum: & niſi, quæ male præſumpta ſunt, ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictę ultioni ſubjaceat: Cunctis autem præfatis Eccleſiis juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

EGO INNOCENTIUS Catholicę Eccleſiæ Epiſcopus.

*Dat. die 11. Martii anno Dom. 1133. Pont. ann IV.*

Datum in Territorio Vulterrano per manum Aymerici S.Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis & Cancellarii, V. Idus Martii Indictione XII. Incarnationis Dominicæ anno MCXXXIII. Pontificatus Domni Innocentii Papæ II. anno IV.

---

## X I I.

Januenſis Eccleſia in Archiepiſcopatum erigitur cum aſſignatione quinque Eccleſiarum ſuffraganearum.

*Ex Originali edidit Ughell. Ital. Sac. To. IV. ubi de Ep. Eccleſiæ hujus.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili Fratri Syro, Januenſi Archiepiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

*Proemium.*

JUſtus Dominus, & juſtitiam dilexit, æquitatem vidit vultus ejus. Si pro homine perdito humanatus eſt Dei Filius, & pro ejus redemptione atque ſalute mortem ignominioſam pertulit; catholica igitur & ſancta Dei mater Eccleſia, ne filii ſui damnentur perpetuò, bona ſua hilari vultu, & mente jucunda, quoniam ad ipſum æquitatis & juſtitiæ ratio poſtulat, debet impendere. Quocirca ſacroſancta Sedes Apoſtolica, animarum ſaluti providens, quoniam pro diſcordia & guerra, quæ inter dictam Januenſem civitatem, & Piſas olim, argutiſſimo id fovente inimico humani generis, orta eſt, incomparabiles hominum clades, Chriſtianorum captivitates, & Eccleſiarum deſtructiones innumeræ provenerunt; ut de cætero tam deteſtabilis lis & diſſenſio conquieſcat, perſonam tuam, & per te Januenſem Eccleſiam a præfata Civitate, quæ beato Petro, ac ſanctæ Romanæ Eccleſiæ fidelis, & ad ſerviendum prompta extitit, & de cætero ſe id facturam propenſius pollicetur, decorem & exaltationem, prærogativâ glorioſâ ſublimat. Te igitur, frater chariſſime Syre Archiepiſcope, Pallii genio decorantes, & gratia ampliori donantes, in Archiepiſcopum promovemus, & tres Epiſcopatus in Corſica, Maranen. videlicet, Nebolenſem, & tertium, cujus Sedem conſtituimus Eccleſiam ſancti Petri de Acci, qui habeat unam plebem de Marana, & aliam de Mtria, atque Vobzenſem, & illum de Brunate, quem modò novum ſtatuimus, tibi tuiſque ſucceſſoribus metropolico jure ſubjicimus. Veruntamen Epiſcopatum Januenſem, & te videlicet, ac poſteros tuos, ab omni emancipatos ſubjectione, in manu propria liberè retinemus, ſtatuentes, ut Januenſis Archiepiſcopus eo ordine, quo & Piſanus, a ſolo Romano Pontifice conſecrentur. Quod ſi forte Piſanus Archiepiſcopus a ſuis Suffraganeis fuerit conſecratus, Januenſis quoque a ſuis nihilominus ſimiliter conſecretur. Deinde vero infra Eccleſiam præferens * videlicet diebus, Cœna Domini, & Paſcha, Aſcenſione Domini, Pentecoſte, in feſtivitate Apoſtolorum Petri & Pauli, S.Laurentii, tribus feſtivitatibus S. Mariæ, Natali Domini, Epiphania, & in die Anniverſarii conſecrationis tuæ, in conſecrationibus quoque Epiſcoporum, Baſilicarum, & ordinationibus Clericorum: Abbatiam quoque de Tyro ad meliorationem (ſalvâ ſanctæ Romanæ Eccleſiæ proprietate ac conſenſu) tibi, venerabilis frater Archiepiſcope Syre, committimus. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem hæc noſtra ſtatuta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Diuturnæ inter Piſanos & Januenſes diſcordiæ a Syro Epiſcopo compoſitæ.*

*Quare Archiepiſcopali honore ornatur, a idque tribus Eccleſiis Suffraganeis in Corſica,*

*Et duabus aliis adjacentibus.*

*Januen. Archiepiſcopus a ſolo Rom. Pont. dependens, & conſecrandus.*

*Conceſſio Pallii.*

** Videntur deſiderari aliqua.*

*Eidem committitur Abbatia de Tyro.*

*Solitæ clauſulæ.*

*Innocentii PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.
Ego Guillelmus Præneſtinus Epiſcopus.
Ego Johannes Oſtienſis Epiſopus.
Ego Rodulphus Hortanus Epiſc.
Ego Johannes tit. S. Chryſogoni Presbyter Card.
Ego Anſelmus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Lucin.
Ego Lucas Presbyter Card. tit. SS. Johannis & Pauli.
Ego Martinus Presb. Card. tit. S. Stephani in Cœlio Monte.
Ego Raynerius Senenſis Epiſc.
Ego Rolandus Roſſellanus Epiſc.
Ego Ildizo Saonenſis Epiſc.
Ego Romanus Diac. Card. S. Mariæ in Porticu.
Ego Gregorius Diac. Card. SS. Sergii & Bacchi.
Ego Guido Diac. Cardin. S. Mariæ in Vialata.
Ego Oddo Diac. Cardin. S. Georgii ad Velum aureum.
Ego Guido Diac. Cardin. SS. Coſmæ & Damiani.

*Dat. die 19. Martii anno Dom. 1133. Pont an IV.*

Datum Groſſetti per manum Aymerici ſanctæ R. E. Diaconi Cardinalis & Cancellarii, XIV. Kal. Aprilis, Indict. II. Incarnationis Dominicæ anno MCXXXIII. Pontif. vero D. Innocentii PP. Secundi anno IV.

---

## XIII.

Erectio Monaſterii Brugnaten. in Epiſcopalem Sedem, Archiepiſcopo Januen. Suffraganeam.

*Ex Tom. IV. Ital. Sac. Ughell. ubi de Epiſcopis Eccleſiæ hujus.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Ildeprando Brugnatenſi electo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

*Proemium.*

QUemadmodum Sedes Apoſtolica univerſis per Orbem Eccleſiis prælata conſiſtit, dicente Domino ad Petrum: Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, & tibi dabo claves Regni Cælorum; ita nimirum ſemper ei licuit duos Epiſcopatus in unum redigere, opportunitate temporis in duos dividere, novos creare, & Abbatias, & alia venerabilia loca Epiſcopalis præroga-

*Brugnatenſe Monaſt. in Epiſcopalem Sedem redigitur Januenſi Archiepiſcop. ſuffraganeam.*

rogativæ culmine decorare. Hoc nimirum diſpenſationis intuitu pro bono pacis, & Eccleſiæ Catholicæ ſalute atque ſuffragio, Brugnatenſe Monaſterium, quod in honorem B. Petri Apoſtoli, ſanctorumque Laurentii & Columbani, conſtructum eſſe cognoſcitur, præſenti ſcripti paginâ communimus, ipſumque Epiſcopalem Sedem de cætero fore decernimus: Statuentes ut Eccleſiæ, quæ citra ipſum ſunt, caſtella quoque, & villæ, quæ ſui juri exiſtunt, eidem Cœnobio parochiali jure ſubjaceant; & Pontifex, qui ibidem pro tempore fuerit, decimas, oblationes, & alia, tam in temporalibus, quàm ſpiritualibus, tamquam proprius Epiſcopus habeat, & diſponat, atque Januenſi Eccleſiæ tamquam Metropolitanæ ſuæ obediens & ſubjectus exiſtat. Illud etiam huic noſtræ Conſtitutioni addendum eſſe cenſuimus, ut univerſa, quæ vel conceſſione Pontificum, oblatione fidelium eidem Eccleſiæ collata ſunt, vel deinceps, auxiliante Domino, juſtè & canonicè conferentur, ſibi ſuiſque ſucceſſoribus firma ſemper & illibata permaneant: ſalvâ nimirum in omnibus ſanctæ Romanæ Eccleſiæ juſtitiâ & reverentiâ. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum fas ſit, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; ſed omnia integrè conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione ac ſubſtentatione conceſſa ſunt uſibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem hæc noſtra ſtatuta ſervantibus ſit pax D. N. J. C. quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Eiſque bonis omnibus confirmatis.*

*Cum decreto immunitatis ab omni violentia;*

*Violatores Privilegii hujus anathemate percutiuntur.*

*Innocentii PP.*

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

*Et nonnullorū S. R. E. Cardinalium ſubſcriptiones.*

Ego Guilelmus Præneſtinus Epiſcopus ſs.
Ego Churradus Sabinenſis Epiſcopus ſs.
Ego Rodulphus Hortanus Epiſcopus ſs.
Ego Johannes tit. S. Chryſogoni Presb. Card. ſs.
Ego Gerardus tit. S. Crucis Presb. Card. ſs.
Ego Anſelmus Presb. Card.
Ego Lucas Presb. Card. tit. SS. Jo. & Pauli ſs.
Ego Romanus Diac. Card. S. Mariæ in Porticu ſs.
Ego Gregorius Diac. Card. SS. Sergii & Bacchi ſs.
Ego G. Diac. Card. Mariæ in Via lata ſs.
Ego Oddo Diac. Card. S. Georgii ſs.

*Dat. die 26. Maji ann. Domini 1133. Pont. an. IV.*

Datum Laterani per manum Aymerici S. R. E. Diac. Card. & Cancellarii, VI. Kal. Junii Indict. II. anno MCXXXIII. Pontificatus vero D. Papæ Innocentii II. anno IV.

XIV.

De obedientia ab Epiſcopis Daciæ, Norvegiæ, Islandiæ &c. Hamburgenſi Archiepiſcopo tamquam Metropolitano præſtanda.

*Ex Tom. III. Conſtitut. Imperial. Goldaſti pag. 48.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri, Adalberoni, Hammaburgenſi Archiepiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè promovendis, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

*Suus cuique Eccleſiæ gradus ſervādus.*

AD hoc in beati Petri cathedra, diſponente Domino, conſtitui eſſe conſpicimus, quatinus ſingulis Eccleſiis & Eccleſiaſticis perſonis ſuam conſervemus juſtitiam; & qualiter tam temporaliter quàm ſpiritualiter earum ſtatus integer perſeveret, ſalubriter providere curemus. Dignum etenim & rationabile eſt, ut ſicut ſacroſancta Dei Eccleſia unitatis ac fidei perpetua mater exiſtit, ita nimirum ejus privilegia cuſtodiantur illæſa, ut nullis moleſtiis, nullis oppreſſionibus pravorum hominum fatigentur.

*Daciæ Epiſcoporum cōtumacia in retragando mandatis Hāburgen. Metropolitani. Sæpius moniti a Summis Pontificibus de obediendo.*

Sæpe utique venerabilis Adalbero, Hammaburgenſis Archiepiſcopus in præſentia, præceſſorum noſtrorum felicis memoriæ Calixti, & Honorii, ac noſtra, queſtus eſt, Aſcerum Lundenſem, & alios Epiſcopos Daciæ, tibi debitam ſicut Metropolitano ſuo, quemadmodum in antiquis privilegiis Gregorii, Sergii, Leonis, Benedicti, Nicolai, Adriani, Romanorum Pontificum, continetur, obedientiam denegare; frequenter autem & a prædictis prædeceſſoribus noſtris, Calixto, & Honorio, & a nobis, eis mandatum eſt, ut ad tuam, & Hammaburgenſis Eccleſiæ redirent obedientiam: aut, ſi quam ſuper hoc juſtam ſe habere conſiderent rationem, ad Sedem Apoſtolicam venirent, oſtendere parati. Ipſi vero Apoſtolicis contemnentes obedire mandatis, nec venerunt, nec reſponſales miſerunt.

*Sed fruſtra.*

*Itaque Metropolitano eidem iterum ſubjiciuntur.*

Quia igitur nemo lucrum debet de ſua contumacia obtinere, ex diliberato fratrum noſtrorum Epiſcoporum & Cardinalium conſilio, tam Lundenſem, quàm alios Epiſcopos Daciæ tibi reſtituimus. Ad formam itaque privilegiorum Gregorii, Sergii, Leonis, Benedicti, Nicolai, & Adriani, Epiſcopatus Daciæ, Svvediæ, Norvvegiæ, Farriæ, Gronlandiæ, Halſingalandiæ, Islandiæ, Scridivindiæ, & Slavorum, chariſſimi filii noſtri Lotharii Regis precibus inclinati, tibi, & per te Hammaburgenſi Eccleſiæ, ſuæ videlicet Metropoli, præſentis ſcripti paginâ confirmamus.

*Solitæ concluſiones præſens Decretum roborantes.*

Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat.

Cunctis autem hæc ſtatuta noſtra ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtri-

ctum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Dat. die 27. Maii anno Domini 1131. Pont. an. iv.*

Datum Romæ apud montem Aventinum per manum Aymerici Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis, & Cancellarii, VI. Kalend. Junii, Indictione XI. Incarnationis Dominicæ anno MCXXXIII. Pontificatus vero Domni Innocentii PP. anno III.

---

## X V.

### Conceſſio Privilegiorum Monaſterii S. Salvatoris Papien. Diœceſis Ordinis Ciſtercien. cui bona omnia confirmantur.

*Ex Archiv. Monaſt. S. Salvatoris Papien. edidit Margarinus Bullar. Caſſinen. P. II.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto in Chriſto filio Johanni Abbati venerabilis Monaſterii, quod dicitur D. Salvatoris ſecus Papiam ſiti, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

*Exordium.*

AD hoc nobis a Deo Paſtoralis officii cura commiſſa eſt, ut quieti & utilitati omnium Eccleſiarum, particulari debeamus ſolicitudine providere; & ne pravorum hominum fatigentur moleſtiis, eas auctoritate Sedis Apoſtolicæ communire. Quapropter dilecte in Domino fili Johannes Abbas, tuis rationabilibus poſtulationibus aſſenſum præbentes, Domini Salvatoris Monaſterium, cui Deo auctore præſides, cum omnibus ad ipſum pertinentibus, ad exemplar Prædeceſſorum noſtrorum felicis memoriæ Johannis, Benedicti, Paſchalis, Caliati, Romanorum Pontificum, ſub Beati Petri tutela, & Apoſtolicæ Sedis protectione ſuſcipimus. Quod nimirum Cœnobium, ab Adeleide Imperatrice Auguſta renovatum, & ejus liberalitate, & donationibus ditatum, ſupraſcripti noſtri privilegii paginâ communimus; ſtatuentes, ut quæcumque bona, quæcumque prædia urbana ſive ruſtica, culta vel inculta, quaſcumque poſſeſſiones, utenſilia vel ornamenta, a prefata Auguſta, vel ab aliis fidelibus, de ſuo jure, eidem Monaſterio collata, in præſentiarum juſte, & legitime poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, liberalitate Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis nominibus, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant.

*Monaſterium ſub protectione Sed. Apoſt. recipiens,*

*Fidem bona omnia confirmat:*

Sane obeunte te, nunc ejuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia, ſeu violentia preponatur, niſi quem Fratres communi conſenſu, vel pars conſilii ſanioris ſecundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam, providerint eligendum: Electus autem a Romano Pontifice conſecretur.

*Ejuſque Abbatem nominſi a Monachis eligi,*

*Et nominſi a Rom. Pont. conſecrari decernit.*

Chriſma, Oleum Sanctum, Conſecrationes Altarium, ſeu Baſilicarum, Ordinationes Monachorum, ſeu Canonicorum veſtrorum, qui ad ſacros Ordines fuerint promovendi, a quo malueritis, ſuſcipiatis Epiſcopo, ſi quidem Catholicus fuerit, & gratiam Sedis Apoſtolicę habuerit.

*Chriſma, Oleum ſanctum ceteraque ſacra a quocumque Antiſtite recipiendi,*

Porro in Eccleſiis ad ipſum Monaſterium pertinentibus Baptiſmum celebrare permittimus, in quibus videlicet uſque ad hæc tempora conſtat eſſe celebratum.

*Iſpi ſuum in Eccleſiis Monaſt. celebrandi facultatem tribuit.*

Miſſas quoque publicas in eodem Monaſterio celebrare, aut Stationes, ſive Ordinationes aliquas, præter Abbatis voluntatem ab Epiſcopo quolibet fieri prohibemus.

*Miſſas publicas, vel quid ſimile inconſulto Abbate inibi celebrari;*

Decimas preterea reddituum præfati Cœnobii, abſque alicujus Epiſcopi, vel miniſtrorum ejus contradictione, vobis habendas concedimus.

*Decimas bonorum;*

Nulli ergo omnino hominum liceat, prænominatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura.

*Ipſa bona Monaſterii, ejuſque jura perturbari prohibet;*

Ad hæc, preſenti capitulo adjungentes, ſtatuimus, ut ſupradictum Cœnobium ſub nullius perſonæ juriſdictione ſeu poteſtate permaneat, ſed ab omni jugo liberum, ſoli Sanctæ Romanæ & Apoſtolicę Sedi ſubjectum eſſe ſarcimus.

*Quod omnino liberum ſub S. Sedis tutela fore declarat;*

Dalmaticæ, Sandaliorum, nec non Chirothecarum uſum tibi, tuiſque ſucceſſoribus, juxta prædeceſſorum noſtrorum ſtatuta, concedimus.

*Ejuſque Abbati Dalmaticæ, Sandaliorum, & Chirothecarum uſum conſirmat.*

Si qua ergo in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtram Conſtitutionis paginam ſciens, contra eam venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a Sacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris Noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini Noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

*Solitæ clauſulæ.*

*Innocentii PP.*

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccl. Epiſcopus.

*& S. R. E. Card. ſubſcriptiones.*

Ego Ubertus Presb. Card. Tit. S. Clementis ſubſcrip.
Ego Anſelmus Presb. Card. Tit. S. Laurentii in Lucina ſs.
Ego Coſmas Presb. Card. Tit. S. Ceciliæ ſs.
Ego Lucas Presb. Card. Tit. SS. Jo. & Pauli ſs.
Ego Dominicus Diac. Card Tit. S. Mariæ in Porticu ſs.
Ego Gregorius Diacon. Card. Sanctorum Sergii & Bacchi ſs.
Ego Otto Diac. Card. S. Georgii ſs.
Ego Guido Diacon. Card. Sanctorum Coſmæ & Damiani ſs.

*Dat. die 3. Junii anno Domini 1131. Pontif. anno iv.*

Datum Placentiæ per manum Aymerici S. R. E. Diac. Card. & Cancellar. tertio non. Junii, Indictione XX., Incarnationis Dominicæ anno MCXXXIII., Pontificatus vero SS. Domni Innocentii II. anno III.

Cum-

## X V I.

Cuncta Eccleſiæ Fuldenſis privilegia confirmat, ac ejuſdem Abbatibus uſum Mitræ, & Anuli tribuit.

*Ex autent. edid. a Frider. Schannat. numero XXVII. Probat. Diœc. & Hierarchiæ Fulden.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Bertoo Abbati Monaſterii Salvatoris Domini noſtri Jeſu Chriſti, & ſancti Bonifatii, quod ſitum eſt juxta ripam fluminis, quod Fulda vocatur, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

*Exordium.*

Officii noſtri nos hortatur auctoritas, pro Eccleſiis Dei, tam prope quâm longe poſitis, attentam ſolicitudinem gerere, & earum quieti & utilitati ſalubriter, auxiliante Domino, providere. Dignum namque, & honeſtati conveniens eſſe cognoſcitur, ut qui ad Eccleſiarum regimen aſſumpti ſumus, eas & a pravorum hominum nequitia tueamur, & Apoſtolicę Sedis munimine roboremus. Ea propter, dilecte in Domino fili Berthoe Abbas, tuis rationabilibus poſtulationibus clementer annnimus, & Salvatoris Domini noſtri Jeſu Chriſti Monaſterium, cui Deo auctore præeſſe dinoſceris, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ privilegio communimus. Statuimus enim, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & legitimè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant: In quibus hæc propriis nominibus duximus annotanda: Monaſterium videlicet ſancti Andreæ Apoſtoli, quod vocatur Exajulum, ſitum Romæ juxta Eccleſiam ſanctæ Dei Genitricis Marię ſemper Virginis, quæ vocatur ad Præſepe, a Prædeceſſore noſtro, felicis memoriæ Papa Leone prædeceſſori tuo Huberto religioſo Abbati, reſpectu dilectionis donatum, cum omnibus caminatis, manſionibus, cellis, vineis & coquina, cum vineis, ortis, diverſiſque pomorum generibus, cum curte & puteo, & introitu per portam majorem a via publica, & cum omnibus ad idem Monaſterium pertinentibus generaliter, tam intra quam extra Urbem ſitis, quæ ei juſtè ac rectè pertinere noſcuntur. Prohibemus autem, omnem cujuslibet Eccleſiæ Sacerdotem in jam dicto veſtro Fuldenſi Monaſterio aliquam ditionem habere, vel auctoritatem, præter noſtram Apoſtolicam Sedem, ita ut niſi ab Abbate ipſius Monaſterii fuerit invitatus, nec Miſſarum ibidem ſolemnia celebrare præſumat. Porro dona, oblationes ac decimas fidelium abſque ullius perſonæ contrarietate eidem Monaſterio perpetuò firma eſſe ſancimus. Interdicimus etiam, ne fæmina umquam illuc ingredi præſumat: & nequis umquam placitum ibi habeat, vel in cæteris ejus locis nec ſervos, nec colonos ad aliquod ſervitium conſtringat, niſi cui Abbas ad utilitatem ſuæ neceſſitatis aſſenſum præbuerit. Obeunte vero te, nunc ejuſdem loci Abbate, nullus ibi qualibet ſurreptionis aſtutia ſeu violentia pręponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, aut fratrum pars concilii ſanioris, ſecundum beati Benedicti regulam elegerint. Statuimus autem, ut congruis temporibus noſtræ ſolicitudini eccleſiaſticæ intimetur, qualiter Religio monaſtica inter fratres, tuo regimini commiſſos, regulari habitu dirigatur, concordiaque convenienti eccleſiaſtico ſtudio mancipet; ne fortè, quod abſit, ſub hujus privilegii obtentu animus greſſuſque rectitudinis veſtræ a norma juſtitiæ aliquo modo retorqueatur. Concedimus etiam tibi, fili chariſſime, prædicare verbum Dei auctoritate noſtra apoſtolica; & ut tam tu quàm ſucceſſores tui ante alios Abbates Galliæ, ſeu Germaniæ, primatum in omni loco conventuque obtineatis. Uſum quoque Dalmaticæ, & Sandaliorum in miſſarum ſolemniis ex Apoſtolicæ Sedis benignitate, ſecundùm quod in anteceſſorum noſtrorum privilegiis continetur, dilectioni tuæ concedimus, & ob majorem familiaritatis prærogativam, quam in ſancta Romana Eccleſia noſtro tempore conſequi meruiſti, licentiam utendi Mitra & Anulo tibi tuiſque ſucceſſoribus nihilominus impertimur: Abbas vero non niſi a noſtra Sede benedicatur, a qua benedici debet; & ſi in aliquo crimine accuſatus fuerit, ejuſdem tantummodo Romanæ Sedis judicium exequatur. Illud inſuper generaliter addendum eſſe dignum duximus, ut quicquid auctoritate Prędeceſſorum noſtrorum, Regum, vel Imperatorum, ipſi Fuldenſi Cœnobio certum eſt fuiſſe conceſſum, ſit etiam noſtra auctoritate apoſtolica per hujus ſcripti paginam confirmatum. Nulli ergo omnino hominum liceat, præfatum Cœnobium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat: & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem Cœnobio ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Bona omnia ad Monaſt. pertinentia confirmat.*

*Aliqua ex his enumerat.*

*Ne quilibet unquam Sacerdos juriſdictionem aliquam præter Abbatem inibi exerceat;*

*Neve fæmina ulla illuc ingrediatur, interdicit.*

*Ut Abbas a ſolis Monachis eligatur;*

*Ut congruis temporibus de diſciplina regulari ad Sedem Apoſt. referatur, decernit.*

*Abbati Primatum inter alios Galliæ, & Germanię,*

*Uſum Dalmaticæ, & ſandaliorum,*

*Mitræ, & Anuli concedit,*

*Qui ſolius Apoſt. Sedis judicio ſit ſubjectus.*

*Privilegia omnia Pontificia, & Regia confirmat.*

*Solitæ clauſulæ.*

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

Datum Laterani per manum Aymerici ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis, & Cancellarii, Nonis Junii, Indictione XI. Incarnationis Dominicæ anno MCXXXIII. Pontificatuș vero Domni Innocentii anno IIII.

*Dat. die 5. Junii anno Domini 1133. Pontif. anno IV.*

Pri.

Digitized by Google

## XVII.

Privilegium, quo Prumienſe Cœnobium Trevirен. Diœceſis, necnon univerſæ ejuſdem poſſeſſiones in Sedis Apoſtolieæ protectionem recipiuntur.

*Ex Archivo Monaſterii hujus erutum communicavit Vir. Ill. Fridericus Schannat.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto ſilio Adalberoni, Abbati Monaſterii Prumienſis, quod in honore Salvatoris Domini noſtri Jeſu Chriſti in Trevirenſi parochia ſitum eſt, ejuſque ſucceſſoribus regulariter conſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

QUotiens illud a nobis petitur, quod rationi noſcitur convenire, animo nos decet libenti concedere; & petentium deſideriis congruum impertiri ſuffragium. Æquum enim & rationabile eſt, ut qui ad Eccleſiarum regimen aſſumpti ſumus, eos & a perverſorum hominum nequitia tueamur, & Apoſtolicæ Sedis munimine roboremus. Ea propter, dilecte in Domino fili Adalbero Abbas, tuis juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Prumienſe Salvatoris Domini noſtri Jeſu Chriſti Monaſterium, cui auctore Domino pręſides, ſanctæ Romanæ Eccleſiæ privilegio communimus: ſtatuimus enim, ut quidquid auctoritate prædeceſſorum noſtrorum, vel Imperatorum, Pipini ſcilicet & Caroli, & aliorum Principum, ei Prumienſi Monaſterio conſtat eſſe conceſſum, atque ſuis præceptis munimentiſque firmatum, tibi tuiſque ſucceſſoribus ſtabile firmumque conſiſtat. Præterea quaſcumque poſſeſſiones, ſeu bona idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & legitimè poſſidet, aut impoſterum conceſſione Pontificum, oblatione fidelium, ſeu aliis rationabilibus modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis & illibata permaneant. Sane ex ampliori Sedis Apoſtolicæ benevolentia ſtatuimus, ut ſi qui poſſeſſiones, & bona ejuſdem Cœnobii invadere vel retinere pręſumpſerit, ſi, a ſuis Epiſcopis commoniti, non ſatisfecerint, dilectioni tuę eos interdicendi ſeu excommunicandi ſit attributa poteſtas. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, prefatum Monaſterium perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre &c.

Abbati conceditur facultas excommunicandi invadentes, vel retinentes bona Monaſterii; niſi ab Epiſcop. monitis reſipuerint.

EGO INNOCENTIUS Catholicę Eccleſię Epiſcopus &c.

Dat. die 8. Junii anno Domini 1133. Pont. anno IV.

Datum Laterani per manum Aymerici ſanctę Romanę Eccleſię Diac. Card. & Cancell. VI. Idus Junii Ind. XI. anno Dom. MCXXXIII. Pontificatus vero Domini Innocentii Papę anno IV.

## XVIII.

Confirmatio bonorum omnium, & privilegiorum Monaſterii ſancti Sixti Placentinæ Diœceſis.

*Ex Archiv. Monaſt. hujus edidit Campi in Regeſto Privilegiorum ad Hiſt. Placentinam Tom. I. pag. 533.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, Oddoni Abbati venerabilis Monaſterii S. Sixti, quod Placentiæ ſitum eſt, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

AD hoc univerſalis Eccleſiæ cura nobis a proviſore omnium bonorum Deo commiſſa eſt, ut religioſas diligamus perſonas, & beneplacentem Deo Religionem ſtudeamus modis omnibus propagare. Nec enim Deo gratus aliquando famulatus impenditur, niſi, ex charitatis radice procedens, a puritate Religionis fuerit conſervatus. Hoc nimirum charitatis intuitu prædeceſſores noſtri fel. mem. Paſchalis, & Calixtus, Romani Pontifices, in Monaſterio ſancti Xiſti, quod Placentiæ ſitum eſt, Religionem, quæ ibi ex tempore jam longo defecerat, reformare volentes, ſapientum ac religioſorum virorum, & præcipuè egregiæ memoriæ Comitiſſę Mathildis, precibus & conſilio, pro fœminis, ibidem irreligiosè viventibus, Monaſtici Ordinis viros conſtituerunt, & te, dilecte in Chriſto fili Oddo, ad reſtaurandum in eodem loco ſecundùm beati Benedicti regulam diſciplinæ monaſticæ ordinem, in Abbatem illis auctoritate apoſtolica præpoſuerunt.

Paſchalis & Calliſtus PP Sanctimonialium loco in Monachos hocce Monaſter. ſuffecerunt.

Nos itaque, eorumdem Anteceſſorum noſtrorum inhærendo veſtigiis, proviſionem ſeu diſpoſitionem ab eis factam, & privilegio munitam, præſentis ſcripti robore confirmamus, & inviolabiliter futuris temporibus obſervari decernimus; & ſcriptum illud, quod a prædeceſſore noſtro fel. mem. PP. Calixto, dum in Galliarum partibus eſſet, ab illius loci Monialibus ſubreptum eſſe dignoſcitur, in irritum revocamus. Ipſum verò locum & univerſa ad eum pertinentia ſub Apoſtolicæ Sedis tutela & protectione ſervanda cenſemus, a quorumlibet infeſtantium moleſtiis libera, ſicut ab anteceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus noſcitur inſtitutum. Statuimus etiam, ut univerſa prædia, vel poſſeſſiones, quas Angelberga Imperatrix, ejuſdem Monaſterii fundatrix, illuc contuliſſe cognoſcitur, ſeu quæcumque alia bona, quaſcumque villas, familias, cellas, Eccleſias idem Cœnobium Impræſentiarum juſtè & legitimè, ſive impoſterum conceſſione Pontificum, largitione Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant: In quibus hæc propriis nominibus adnotanda ſubjunximus: In Placentia in Xenodochio Eccleſiam ſancti Petri, Eccleſiam S. Martini in Burte, Eccleſiam ſanctæ Brigidæ, Eccleſiam S. Andreæ extra portam Mediolanenſem, Eccleſiam ſanctæ Mariæ in capite Trebiæ, Eccleſiam S. Petri, in Centoria Eccleſiam S. Bartholomæi, in Scopora duas cappellas, in Caſtronovo Eccleſiam S. Michaelis, & Eccleſiam ſancti Bartholomæi, in Wardaſtalla Eccleſiam ſancti Petri, Eccleſiam S. Georgii, Eccleſiam S. Martini, & Eccleſiam S. Bartholomæi: In Luciaria Eccleſiam S. Georgii cum cappellis ſuis: In Curte-no-

Innocentius Pp. Calliſti cadem de re Privilegiū confirmat.

Monaſt. ſub protectione Sedis Apoſt. recipit.

Ejuſque bona omnia confirmans.

te-nova Eecleſiam S. Laurentii: In campo Miliario Eccleſiam S. Petri.

Illud a nunquam moleſtiis affici;

Nulli ergo hominum fas ſit, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; ſed omnia integrè conferventnr, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Obeunte verò te, nunc ejuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem Fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, de ſuo, ſi potuerit idoneus inveniri, Collegio ſecundùm Dei timorem, & B. Benedicti regulam, prævidetint eligendum.

Abbatem ab ullo præterquam a Monachis aligi prohibet, cui juriſdictionem omnimodam in Monaſt. bonis, & in ejus Eccleſiæ Cappellanos concedit.

Quod ſi perſona in eodem Monaſterio ad Abbatiæ adminiſtrationem talis non fuerit, de Caſæ-Dei Cœnobio eligatur, quamdiu videlicet illic Monaſtici Ordinis diſciplina, Domino præſtante, viguerit; Electus autem a Romano benedicatur Pontifice. Quidquid præterea libertatis, ſeu dignitatis Prædeceſſores noſtri prænominato Monaſterio per authentica privilegiorum ſcripta conceſſerunt, nos quoque præſentis privilegii auctoritate concedimus, & ratum haberi per tempora futura cenſemus. Sanè eum ad bene regendum idem tibi commiſſum ſit Cœnobium, poſſeſſiones, & bona ipſius integrè in tua maneant poteſtate; Cappellani ipſius Eccleſiæ tibi nihilominus ſint ſubjecti.

Violatoribus privilegii hujus divinam ultionem.

Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat. & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat;

Obſervatoribus vero æterna præmia precatur.

Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

PP. ſubſcriptio.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

Dat. die 14. Julii ann. Domini 1133. Pontif. an. IV. * leg. XI. * leg. quarto.

Dat. Cremonæ per manum Aymerici ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis, & Cancellarii, II. Id. Julii. Indict.* X. Incarnationis Dominicæ anno MCXXXIII. Pontificatus verò Domni Innocentii Papæ Secundi anno III.*

## XIX.

### Canonicis Eecleſiæ S. Antonini in Urbe Placentiæ bona, jura, & privilegia omnia confirmantur.

Ex Archiv. Eccleſiæ hujus edidit Campi Tom. I. in Regeſt. Monumentorum ad hiſtoriam Placentinam pertinentium num. cxxii.

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Azoni Præpoſito Eecleſiæ Sancti Antonini Martyris, quæ in Civitate Placentia ſita eſt, ejuſque Succeſſoribus canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

Officii noſtri nos hortatur auctoritas pro Eccleſiarum ſtatu ſatagere, & earum quieti & utilitati ſalubriter, auxiliante Domino, providere. Dignum namque, & honeſtati conveniens eſſe cognoſcitur, ut qui ad Eccleſiarum regimen aſſumpti ſumus, eas a pravorum hominum nequitia defenſare curemus. Proinde, dilecte in Domino fili Azo Præpoſite, tuis juſtis poſtulationibus aſſenſum præbentes, Eccleſiam Beati Antonini Martyris, cui Deo auctore præſides Apoſtolicæ Sedis privilegio communimus.

Bona ad Eccleſiam, de qua in rubr., pertinentia confirmat.

Statuimus enim, ut quæcumque prædia, quæcumque poſſeſſiones, aut bona, tam in Eccleſiis, quàm in aliis rebus, ab Epiſcopis Placentinæ Eccleſię, ſeu aliis Dei fidelibus, eidem Eccleſiæ ſunt conceſſa, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant. In quibus hæc propriis nominibus duximus exprimenda:

Et enumerat: & conſuetudines in Capellis eidem ſubjectis ſervari jubet;

Eccleſiam ſcilicet Beatæ Mariæ in Curtina, quę prope Eccleſiam Sanctorum Antonini & Victoris Martyrum ſita eſt, cum uſibus, & conſuetudinibus, quas in eadem Eccleſia impræſentiarum juſtas habere videmini, ut videlicet in omnibus Mariæ feſtivitatibus tertiam partem candelarum habeatis, atque ſecundùm Deum ibidem Sacerdotes & Clericos ordinetis; vos autem in Eccleſia veſtra Canonici ob reverentiam B. Antonini Martyris, cujus ſacratiſſimo Corpore ipſe locus prius extitit decoratus, in B. Mariæ Purificatione ipſam Cappellam annis ſingulis viſitabitis: In Territorio Plectula Eccleſiam Sancti Antonini Martyris cum ſorte integra, & dote, & cum oblationibus totiùs anni, quemadmodum a bonæ recordat. Dioniſio Epiſcopo Placentino pro Eccleſia S. Syri vobis in contracambium conceſſa eſſe dignoſcitur: in qua nimirum ſecundùm Deum ordinandi Miniſtros libera ſit vobis facultas: In Gragnano Cappellam Sancti Michaelis cum omni ſua dote, & totius anni oblationibus, a venerabili fratre noſtro Arduino, Placentino Epiſcopo, Eccleſiæ veſtræ hoc modo conceſſam, ut in eadem Cappella ponendi Clericos, & removendi, ſit libera vobis poteſtas, & ad ſacros Ordines promovendos ſuo tempore Placentino Epiſcopo præſentandi; a plebe verò Tunenſi ipſius loci Presbyter Criſma & Oleum ſanctum ſuſcipiat; & vocatus ad lætanias, & ad baptiſmum illuc, abſque contradictione aliqua vadat: ſalvâ Eccleſiæ veſtræ in omnibus aliis juſtitiâ, & reverentiâ.

Præterea omnes alias libertates, ſeu rationabiles conſuetudines, a Placentinis Epiſcopis Eccleſiæ veſtræ conceſſas, quietas vobis & integras futuris temporibus manere decernimus. Porro ſi te, vel Clericos tuos gravari præſenſeris,

ſcris, Sedem Apoſtolicam, quæ ſubvenire ſolet oppreſſis, vobis liberè liceat appellare. Bona igitur, & poſſeſſiones, quas in poſterum conceſſione Pontificum, largitione Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, auxiliante Deo, poteritis adipiſci, firma vobis & integra manere ſancimus: ſalvâ nimirum Diœceſani Epiſcopi juſtitiâ, & reverentiâ. Nulli ergo omnino hominum fas ſit, prænominatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, &c.

Innocentii PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Guillelmus Præneſtinus Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Johannes Hoſtienſis Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Petrus Papienſis Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Anſelmus Presbyter Cardinalis tituli Sancti Laurentii in Lucina ſubſcripſi.
Ego Joſelmus Presbyter Cardinalis tit. Sanctæ Ceciliæ ſubſcripſi.
Ego Lucas Presbyter Cardinalis tit. Sanctorum Johannis & Pauli ſubſcripſi.
Ego Romanus Diaconus Cardinalis tituli Sanctæ Mariæ in Porticu ſubſcripſi.
Ego Otto Diaconus Cardinalis Sancti Georgii ſubſcripſi.
Ego Guido Diaconus Cardinalis Sanctorum Coſmæ & Damiani ſubſcripſi.

Dat. die 15. Julii anno Domini 1133. Pontif. anno IV. * leg. undecima.

Datum Cremonæ per manum Aymerici Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis, & ſimiliter Cancellarii, Idibus Julii, Indictione decima*, Incarnationis Dominicæ anno MCXXXIII. Pontificatus verò Domni Innocentii PP. Secundi anno IV.

---

## X X.

### Privilegium Canonicis Matricis Eccleſiæ Placentinæ.

Ex Archiv. Eccl. Majoris Placent. edidit Campi To. I. pag. 514.

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis in Chriſto filiis Joanni Præpoſito, & Canonicis Beatæ Mariæ Placentinę Matricis Eccleſiæ, tam præſentibus quàm futuris, in perpetuum.

Exordium.

OFficii noſtri nos hortatur auctoritas, pro Eccleſiarum ſtatu ſatagere, & earum quieti & utilitati ſalubriter, auxiliante Domino, providere. Dignum namque, & honeſtati conveniens eſſe cognoſcitur, ut qui ad Eccleſiarum regimen aſſumpti ſumus, eas & a pravorum hominum nequitia tueamur, & Beati Petri, atque Apoſtolicę Sedis patrocinio muniamus. Quo circa, dilecti in Domino filii, veſtris rationabilibus poſtulationibus clementer annuimus, & B. Marię Placentinam Eccleſiam, in qua divino ſervitio vacatis, præſentis privilegii paginâ roboramus: Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, & quæcumque bona impræſentiarum eadem Eccleſia juſtè & legitimè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, liberalitate Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis, veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant.

Bona & poſſeſſiones Eccleſiæ hujus enumerat, & confirmat;

In quibus hæc propriis nominibus adnotanda ſubjunximus: Plebem videlicet Carmiani cum Cappellis ſuis, plebem Septimæ cum Cappellis ſuis, plebem Pomariæ cum cappellis ſuis, plebem Verdeti cum cappellis ſuis, plebem Montiſalti cum cappellis ſuis, plebem Caſſiani cum cappellis ſuis, plebem Viculi cum cappellis ſuis, plebem ſancti Georgii cum quinque cappellis, duabus in Paderna, & una in Judæa, alia in Caſtroziano, atque alia in Glariola; Cappellas ſanè in Civitate, ſcilicet ſanctæ Euphemiæ, ſancti Gervaſii, ſancti Protaſii, ſancti Petri de Foro, ſancti Juliani, ſancti Martini de Foro, ſancti Domini, ſancti Alexandri, ſancti Martini de Burgo, ſancti Vincentii, ſancti Stephani, ſanctorum Johannis & Pauli, ſancti Zenonis, ſancti Fauſtini, ſancti Michaelis, ſanctæ Agathæ, ſanctæ Mariæ de Sperone, quarum ubique Presbyteri in Sabbato ſancto baptizare, & catechizare in veſtra majori Eccleſia de conſuetudine debent, vobis nihilominus confirmamus; Decimas totius Civitatis, & prædictorum plebium, exceptis decimationibus plebis de Verdeto; caſtrum prætereà Montis Regii, caſtrum Caſſini, medietatem caſtri Goſolenghi, medietatem caſtri Viculi, caſtrum Carmiani. Ad hæc præſenti decreto ſancimus, ut nulli Epiſcoporum liceat, in Eccleſia veſtra perſonis, vel bonis, contra antiquam conſuetudinem & libertatem, aliquam exactionem imponere. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum fas ſit, prænominatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre &c. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona &c.

Ne ullus Epiſc. exactionem ullam ſuper ea imponat, interdicit.

Innocentii PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Guillelmus Pręneſtinus Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Ubertus Presbyter Cardinalis tituli Sancti Clementis ſubſcripſi.
Ego Anſelmus Presbyter Cardinalis tituli Sancti Laurentii in Lucina ſubſcripſi.
Ego Lucas Presbyter Cardinalis tit. Sanctorum Johannis & Pauli ſubſcripſi.
Ego Romanus Diaconus Cardinalis tit. Sanctæ Mariæ in Porticu ſubſcripſi.
Ego Gregorius Diaconus Cardinalis Sanctorum Sergii & Bacchi ſubſcripſi.
Ego Guido Diaconus Cardinalis Sanctæ Mariæ in Via lata ſubſcripſi.
Ego Otto Diaconus Cardinalis Sancti Georgii ad Velum aureum ſubſcripſi.
Ego Guido Diaconos Cardinalis Sanctorum Coſmæ & Damiani ſubſcripſi.

Dat. die 29. Julii anno Domini 1133. Pontif. anno IV. * leg. XI.

Datum Brixię per manum Aymerici Sanctæ Romanæ Eccleſię Diaconi Cardinalis, & Cancellarii, IV. Kal. Auguſti, Indictione decima*, Incarnationis Dominicæ anno MCXXXIII. Pontificatus vero Domni Innocentii PP. ſecundi anno IV.

Con.

## XXI.

**Confirmatio bonorum omnium Monaſterii SS. Fauſtini & Jovitæ Brixien. Diœceſis Ordinis Caſſinen.**

*Ex Archivo Monaſterii hujus edidit Margarinus Bullar. Caſſ. nov. Par. II.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Alberto Abbati Monaſterii ſanctorum Fauſtini & Jovitæ, quod in Brixienſi Suburbio ſitum eſt, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

AD hoc univerſalis Eccleſiæ cura nobis a proviſore omnium bonorum Deo, commiſſa eſt, ut religioſas diligamus perſonas, & eorum quieti & utilitati ſalubriter, auxiliante Domino, providentes, Eccleſias, in quibus famulantur, Apoſtolicæ Sedis munimine faveamus. Monaſterium igitur beatorum Martyrum Fauſtini & Jovitæ, a fratre noſtro bonæ memoriæ Ramberto, quondam Brixienſi Epiſcopo, fundatum, & ipſius bonis & poſſeſſionibus ditatum eſſe cognoſcitur: ob eorumdem Martyrum præſentiam corporalem, tam apud eccleſiaſticos quàm ſæculares perſonas, maximo honore, ac reverentiâ dignum habetur. Unde Prædeceſſores noſtri, felicis memoriæ, Stephanus, & Calixtus, Romani Pontifices, locum ipſum ſpecialius dilexerunt, & ſuis ſcriptis Apoſtolicis roborarunt. Proinde, dilecte in Domino fili Alberte Abbas, tuis rationabilibus poſtulationibus præbentes aſſenſum, præfatum ſanctorum Fauſtini & Jovitæ Monaſterium, cui Deo auctore præeſſe dignoſceris, Apoſtolicæ Sedis privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & legitimè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant; In quibus hæc propriis nominibus exprimenda ſubjungimus: Eccleſiam omnium Sanctorum, in Caſtro prædictæ Civitatis conſtructam, Eccleſiam ſanctæ Mariæ in Vergnano cum pertinentiis ſuis, in Curticella Eccleſiam ſancti Michaelis, ſancti Zenonis, cum omnibus, quæ in Flumicello veſtro Cœnobio pertinent, Eccleſiam ſanctæ Mariæ in Mezzane, Eccleſiam ſancti Stephani cum omnibus, quæ apud Sale rationabiliter poſſidetis, hoſpitalem Domum de Denno cum rebus ad ipſam pertinentibus, quicquid etiam idem Monaſterium in circuitu ſuo cum hoſpitali domo, & iis, quæ ad ipſam pertinent, juſtè poſſidet: Braidam, quæ ſancti Fauſtini dicitur, cum molendinis, & aliis in ea ædificiis conſtitutis, & cappella ſancti Domnini: Baidam, quæ Campus Malxus vocatur: caſtrum Turbolæ cum Eccleſia ſancti Andreæ, quæ eſt infra Caſtrum, & extra cum duobus aliis Eccleſiis, videlicet ſancti Martini, & ſancti Caſſiani: Curtem Buenni cum caſtro & cappella ſancti Fauſtini: medietatem caſtri Vulpini cum Eccleſia S. Stephani infra caſtrum, & extra Eccleſiam ſancti Gervaſii: In Cimmo Eccleſiam ſancti Fauſtini, & quæcumque alia quietè ibidem tenere videmini: Redditus vel Fictum, quod habitatores Aſulæ omnes & ſinguli perſolvendum veſtro Cœnobio conceſſerunt: quæcumque præterea in Calcinado, Curticelle, Yſe, Piſonge, Batiſino, loco ſancti Vigilii, Monticello, Provenze, Guſſago, Rivatica, Carpenedo, Remedello, & Pontecarolo, in præſenti Indictione decima veſtro Monaſterio pertinere noſcuntur. Illud etiam, quod a prænominato Fratre noſtro Ramberto Epiſcopo uſibus fratrum ejuſdem Monaſterii conceſſum eſt, & ſcripto roboratum, ut videlicet poteſtatem & licentiam habeatis, quantum veſtris ſufficiat neceſſitatibus, de monte Denno ligna accipere, nos quoque vobis auctoritate apoſtolica confirmamus: Decimas ſane poſſeſſionum veſtrarum, quas uſque ad hæc tempora juſtè & pacificè videmini poſſediſſe, vobis habendas poſſidendaſque. Nulli ergo omnino hominum fas ſit, ſæpedictum Cœnobium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare: ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvo unius libræ argenti cenſu, annis ſingulis Brixienſi Eccleſiæ perſolvendo. Obeunte verò te, nunc ejuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam providerint eligendum. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatiſfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Monaſt. a Ramberto Brixien. Epiſcopo fundati,

& a Summis Pontiff. privilegiis donati Bona enumerat, & confirmat.

Confirmat quoque jus ligna accipiendi in Monte Denno,

& poſſeſſionum Decimas.

Abbatis electionem ad ſolos Monachos ſpectare decernit.

Solitæ concluſiones.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

Innocent. PP.

Ego Rodulphus Ortanus Epiſcopus ſs.

Ego Ubertus Presbyter Card. tit. S. Clementis ſs.

Ego Anſelmus Presbyter Card. tit. ſancti Laurentii in Lucina ſs.

Ego Lucas Presbyter Card. tit. ſanctorum Johannis & Pauli ſs.

Ego Gregorius Diac. Card. ſanctorum Sergii & Bacchi ſs.

Ego Guido Diac. Card. ſanctorum Coſmæ & Damiani ſs.

& S. R. Eccl. Cardd. ſubſcriptiones.

Datum Brixiæ per manum Aymerici ſanctæ R. E. Diac. Card. & Cancellarii, IV. Idus Auguſti, Indictione XI. Incarnationis Dominicę anno MCXXXIII. Pontificatus autem D. Innocentii Papæ Secundi IV.

Dat. die 10. Auguſti anno Dom. 1133. Pont. anno 4.

## XXII.

Conceſſio Privilegiorum Monialibus Monaſterii S. Juliæ Brixien. Diœceſis Ordinis Caſſinen. cujus bona omnia confirmantur.

Ibid.

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectæ in Chriſto filiæ Conſtantiæ Abbatiſſæ Monaſterii Domini Salvatoris Noſtri, & ſanctæ Juliæ Virginis & Martyris, quod Novum dicitur, & in civitate Brixiæ fundatum eſt, ejuſque ſororibus tam præſentibus, quàm futuris, in perpetuum.

Proemium.

EX Apoſtolicæ Sedis auctoritate, in qua, diſponente Domino, conſtituti ſumus, omnibus Eccleſiis, & præcipue illis, quæ ad jus & dominium beati Petri pertinere noſcuntur, debitores exiſtimus, ut eas & a pravorum hominum incurſibus defenſemus, & ſub pio ſanctæ Romanæ Eccleſiæ gremio confovere curemus. Ideoque, cariſſima in Chriſto filia Conſtantina Abbatiſſa, tuis rationabilibus poſtulationibus benignitate debita præbentes aſſenſum, beatæ Juliæ Virginis ac Martyris Monaſterium, cujus utique cura tibi, largiente Domino, commiſſa eſt, quod videlicet infra civitatem Brixianam a nobilis memoriæ Anſa Regina, conſtat, eſſe conſtructum, Apoſtolicæ Sedis privilegio communimus. Statuimus enim, ut quæcumque prædia, quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona ex munificentia præfatæ Reginæ, ſeu etiam ex largitione illuſtris memoriæ Imperatorum, qui poſt eam Regni gubernacula ſuſceperunt, vel ab aliis fidelibus collata, idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & legitimè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, liberalitate Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma tibi, tuiſque ſororibus, & his, quæ vobis in eadem Religione ſucceſſerint, & illibata permaneant: In quibus hæc propriis nominibus adnotanda ſubjunximus: Sermionem ſcilicet: cum duabus Eccleſiis, Domini videlicet Noſtri Salvatoris, & ſancti Viti Martyris: Cervanicam cum Eccleſia ſanctæ Juliæ Martyris: Nubelariam cum Eccleſia ſancti Laurentii: Berciagum cum duabus Eccleſiis, ſancti Zenonis, & ſancti Stephani: Maghonem Vicum cum Eccleſia ſancti Alexandri: Timolinam cum Eccleſia ſanctæ Juliæ: Barbadam cum Eccleſia ſanctæ Mariæ: Alſianum cum Eccleſia ſanctæ Juliæ: Monticellum, cum Eccleſia ſanctæ Mariæ: Voum, cum Eccleſiis ſancti Petri, & ſancti Laurentii: Calvatonem cum Eccleſiis ſanctæ Mariæ, & ſanctæ Juliæ: Scandoloriam cum Eccleſia ſancti Michaelis: Ciconiariam cum Eccleſia ſanctæ Mariæ: Goſenagum cum Eccleſia ſancti Martini Confeſſoris: Miliarinam, cum Eccleſia ſanctæ Juliæ, & Sermidam. Preterea quaſcumque alias curtes, villas, caſtella, Eccleſias, & omnia ad idem Monaſterium pertinentia, vobis nihilominus confirmamus. Præſenti quoque decreto ſancimus, ut prædictum Monaſterium Apoſtolicę Sedis protectione, & Regia defenſione munitum, ſub nullius umquam alterius poteſtate, vel juriſdictionibus redigatur: adeo ut quiſquam Sacerdotum, niſi ab ipſius loci Abbatiſſa fuerit invitatus, nec Miſſarum ſolemnia ibi celebrare præſumat. Nulli ergo omnino hominum fas ſit, prænominatum Cœnobium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur earum, pro quarum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Obeunte vero te, ipſius loci Abbatiſſa, vel aliqua illarum, quæ tibi in eodem regimine ſucceſſerint, nulla ibi qualibet ſubreptionis aſtutia, ſeu violentia præponatur, niſi quam ſorores communi conſenſu, vel ſororum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam, præviderit eligendam. Sane ipſius loci Abbatiſſę licentiam indulgemus, Eccleſias ad honorem Dei conſtruere: Mercatum, & Caſtella in terris præfati Monaſterii ubicumque voluerit, pro utilitate ejuſdem Monaſterii conſtruere. Nullus etiam Epiſcopus, Dux, Marchio, Comes, Vicecomes, ſeu aliqua magna parvaque perſona, ullum diſtrictum in aliquibus locis ipſius Monaſterii tenere, vel judicare, aut aliquod placitum abſque licentia Abbatiſſæ habere præſumat; aut res ipſius ſpirituales, ſæcularesve, quovis modo alienare, vel moleſtiam ei inferre, aut Fodrum, vel Manſionaticum, ſeu Ripaticum, aut Paratas, ſive aliquas audeant functiones exigere. Decimas præterea fructuum laborum veſtrorum, quos propriis excolitis ſumptibus, & diſtrictum ſervorum & liberorum, ad veſtrum Cœnobium pertinentium, vobis habenda firmamus. Chriſma, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium ſive Baſilicarum, ordinationes Abbatiſſæ vel Monacarum, ſeu Clericorum veſtrorum, qui ad ſacros fuerint Ordines promovendi, ſeu quicquid ad ſacrum Myſterium pertinent, a quibuſcumque malueritis, Catholicis ſuſcipiatis Epiſcopis, qui nimirum abſque pravitate & reprehenſione aliqua, ea vobis concedant; quemadmodum a Prædeceſſoribus noſtris, felicis memoriæ Paulo, & Calixto, Romanis Pontificibus, veſtro Monaſterio, pro fragilitate fœminei ſexus, conſtat eſſe conceſſum. Si qua igitur impoſterum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Monaſterii bona enumerat, & confirmat.

Illudque Apoſtolicæ Sedi ſubjectum fore declarat;

Et Abbatiſſæ electionem ad ſolas Moniales ſpectare;

Cui conſtruendi eccleſias & caſtella in locis Monaſterii facultatem concedit.

Illud liberum ab omni omnino ſubjectione declarat

Sacra a quolibuerit Epiſcopo recipiendi jus elargitur.

Solitæ clauſulæ.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccl. Epiſc. ſs.
Ego Guillelmus Præneſtinus Epiſcopus ſs.
Ego Ubertus Presb. Card. tit. S. Clementis ſs.
Ego Lucas Presbyter Card. tit. ſanctorum Johannis & Pauli ſs.
Ego Romanus Diaconus Card. ſanctæ Mariæ in Porticu ſs.
Ego Gregorius Diaconus Card. ſanctorum Sergii & Bacchi ſs.
Ego Guido Diaconus Card. ſanctorum Coſmæ & Damiani ſs.

Innocentii PP. & S. R. Eccl. Cardd. ſubſcriptiones.

Ego

Digitized by Google

Ego Guido Diac. Card. S. Mariæ in Via lata ſs.
Ego Oddo Diaconus Card. ſancti Georgii ad Velum-aureum ſs.

Datum Brixiæ per manum Aymerici ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Card. & Cancellarii, III. Kalendas Septembris. Indictione XI. Incarnationis Dominicæ anno MCXXXIII. Pontificatus vero Domni Innocentii Papæ II. anno IV.

Dat. die 30. Auguſti anno Dom. 1133. Pontif. an. IV.

---

## XXIII.

### Monaſterium SS. Facundi & Primitivi in Hiſpania Abbatibus Cluniacenſibus regendum committitur: ſalvo jure S. R. E.

Ex Biblioth. Cluniac. Martini Marrier col. 1396.

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Petro Cluniacenſi Abbati, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium ex gratitudine divinis donis rependenda:

IGnem venit Dominus mittere in terram, & vult, ut ardeat. Quia ergo gratuita Dei benificentia ſacrum Cluniacenſe Collegium ſuæ viſitationis gratiâ illuſtravit, ignem in eo charitatis accendit, & diſcreta religionis humilitate perfudit, æquiſſimi juris eſt, ut quod gratis accipit, fratribus indigentibus devotè impendat, lapſos relevet, tepidos excitet, & piæ religionis radios, & benè Deo placentis converſationis odorem, diverſas mundi illuſtrando provincias, longe lateque transfundat: & ſic amor ac gloria divini cultûs, quæ copioſè (Deo gratias) vigent in vite, per veſtram adminiſtrationem Deo grata & fæcunda ubertate multiplicentur in propagine. Monaſterium ergo SS. Martyrum Facundi & Primitivi, quod in Hiſpaniarum partibus ſitum eſt, & ad jus beati Petri conſtat ſpecialiter pertinere, quia a Religionis nitore, & temporalium rerum opulentia, quibus priſtinis temporibus effloruerat, unde valde dolemus, peccatis exigentibus, excidit; nos, quorum præcipuè intereſt, in antiquum religionis, & dignitatis ſtatum loca venerabilia revocare, illuſtris filii noſtri Aldefonſi, Hiſpaniarum Regis, vota clementius admittentes, veſtris poſtulationibus impertimur aſſenſum. Igitur locum ipſum cum ſuis omnibus pertinentiis tibi, dilecte in Domino fili Petre Abbas, tuiſque ſucceſſoribus (ſalvo nimirum Beati Petri cenſu annuo, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ in omnibus debita juſtitiâ, & reverentiâ) ad reformationem religionis, & rerum temporalium incrementum, ex Apoſtolicæ Sedis benignitate committimus. Veſtra itaque, cariſſimi filii, intereſt, ut ope, & conſilio, veſtrâque inſtantiâ Religio in eodem Monaſterio reformetur; & tam in interioribus, quàm in exterioribus locus ipſe ad ſtatum, & dignitatem priſtinam, auxiliante Domino, reducatur.

Monaſt. SS. Facundi & Primitivi, a monaſtica diſciplina delapſum,

ſalvo cenſu annuo S. R. E. perſolvendo, Abbatibus Cluniac. regendum committitur.

Innoc. PP. EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccl. Epiſcopus ſs.




Ego Guillelmus Prænestinus Epiſcopus ſs.
Ego Urbanus Presbyter Cardin. tit. S. Clementis ſs.
Ego Anſelmus Presbyter Cardinalis ſs.
Ego Lucas Presbyter Cardin. tit. SS. Johannis & Pauli ſs.
Ego Guido Diaconus Card. S. Mariæ in Via lata ſs.
Ego Oddo Diaconus Cardin. S. Georgii ad Velum-aureum ſs.

& S. R. Eccl. Cardd. ſubſcriptiones.

Datum Bononiæ per manum Aymerici Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardin. & Cancellarij, Kal. Decembris Indict. XI. Incarn. Dominicæ anno MCXXXIII. Pontificatus Domni Innocentij Papæ II. anno IV.

Dat. die 1. Decembr. anno Dom. 1133. Pontif. anno IV.

---

## XXIV.

### Confirmatio bonorum omnium, ad S. Piſtorienſem Eccleſiam pertinentium.

Ex Baronio ann. 1133.

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Attoni, Piſtorienſi Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè promovendis, in perpetuum.

Exordium, a dignitate Piſtorienſis Eccleſiæ, ejuſque Epiſcoporum virtutibus, deſumptum

PIſtorienſis Eccleſia, largiente auctore omnium bonorum Domino, in Tuſciæ partibus a longis retro temporibus licitè ſpecialis prærogativę munus obtinuit, ut ſapientum, & diſcretorum paſtorum regimine prefulgeret, & tam in temporalibus, quàm in ſpiritualibus per eorum induſtriam gratum Deo ſuſciperet incrementum. Gaudemus equidem, & debita jucunditate lętamur, quoniam ſupernę diſpoſitionis providentia, te, venerabilis frater Atto Epiſcope, ſapientem utique virum, & in religione probatum, ejuſdem loci Paſtorem conſtituit, & ad gubernandum & inſtruendum doctrinæ & vitæ exemplo populum ſuum miſeratione divina vocavit. Quanto ergo vita tua religioſior eſt, & præfata Piſtorienſis Eccleſia, cui, auctore Deo, præſides, extitit beato Petro devotior, tanto ex injuncto Apoſtolatus officio magis gratè nobis incumbit neceſſitas, ut prænominatam Eccleſiam, tibi a Deo commiſſam, auctoritate Apoſtolica privilegiis muniamus, & jus ſuum illibatè & integrè conſervemus. Ad exemplar ergo prædeceſſorum noſtrorum felicis memoriæ Urbani, & Paſchalis, Romanorum Pontificum, præſenti decreto ſtatuimus, ut quæcumque impræſentiarum eadem Eccleſia juſtè & legitimè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitate Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant. Statuimus etiam, ut diœceſis Piſtorienſis Epiſcopatus, ſicut ejus termini prędictorum prædeceſſorum noſtrorum privilegiis diſtincti ſunt, ſic in jure & conditione Piſtorienſis Epiſcopi ſine alicujus moleſtia, vel inquietudine perſeveret: per quos nimirum terminos ſubſcriptæ capellæ, & Eccleſiæ conſtitutæ eſſe noſcuntur. Cappella videlicet de Capraja, cap. hoſpitalis de Roſtria, plebs de Maſſa, cappella de Vincio, cappella de Cucuniano, cappella de Caſtello-novo, cappella ſancti Martini in monte Culli, cap. de Varazzano, cappella de Vernie, ſuper qua præfati

Bona, eidem ſpectantia, confirmantur.

prædeceſſoris noſtri Urbani, poſt tertiam, & quartam diſcuſſionem eſt prolata ſententia, cappella hoſpitalis de Fanana, cappella Prati Epiſcopi, cappella de Rotie, cappella de Cerbaria, cappella Montis Acuti, cappella de Inſula, cappella Domini Salvatoris ſita in Prato, curtem etiam, quam vocant Pavana in Piſtorienſi Comitatu, cum Caſtello Sanbuce, in curtis conſinia conſtructo, dictæ Piſtorienſi Eccleſiæ confirmamus, ſicut a venerabilis memoriæ Comitiſſa Mathilda, B. Petri filia, poſt diu examinatam attentè a pluribus judicibus ac juriſperitis actionem, per judicium Bernardi, tunc Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyteri Cardinalis, & jam dicti Paſchalis Papæ Vicarii, in manus dignæ recordationis Ildeprandi prædeceſſoris tui, & fratrum ejus. reſtituta eſſe cognoſcant. Porro dominationes de Monte-murlo, de Prato, de S. Paulo, de Colonica, de Monte-magno, de Caſale, de Camporecchio, de Creti, & de Spannarecchio, quas de laicorum manibus ſolertia prædicti prædeceſſoris tui eripuit, nullus ab eccleſiaſtico jure dictarum uſibus alienare præſumat. Id ipſum de cæteris curtibus prædictis & præcipimus, quæ hodie in Eccleſia Piſtorienſi poſſeſſione perſiſtunt, videlicet de Lizzano, de Mamiano, de Cavinana, de Batoni, de Saturnana, Brandelio, Grazzule, Pillia, Vinacciano. Tobbiano, Publica, Silva mortua, Vinule, Petaneſe, Celle, & de Cætere ſita in Epiſcopatu Bononienſi, quam tenuerunt homines de Valle publica, curte de Spalliero. Inſuper confirmamus vobis plebem S. Hippolyti in Alpe, plebem S. Laurentii, plebem in Monte-murlo, plebem de Valliano, plebem S. Quirici, plebem de Spannarecchio, plebem de Saturnana, plebem de Brandelio, plebem de Cavinana, plebem S. Marcelli, plebem de Lizzano, plebem de Popilio, plebem de Pitelio, plebem de Farfaro, plebem de Celle, plebem de Calloria, plebem de Vivaniano, plebem de Maſſa, plebem de Creti, plebem de Camporecchio, plebem del imite, plebem de Artimio, plebem de Sejano, plebem de Quarrata, plebem de Montemagno, plebem de Tobbiano, plebem S. Pauli, plebem S. Hippolyti, plebem de Ajolo, plebem S. Juſti, plebem de Colonica; In Prato plebem S. Stephani.

*Decretum, ne privilegium Pratenſi Eccleſiæ conceſſum Piſtorienſi in præjudicium vertere ullo modo poſſit.*

Ad hæc admonentes ſancimus, ut occaſione privilegii, quod Pratenſes a nobis ſe impetraſſe congaudent, nulla injuria, vel irritatio, aut inobedientia matri ſuę Piſtorienſi Eccleſię, ſeu cuilibet ſupraſcriptarum plebium, videlicet S. Pauli, S. Hippolyti de Ajolo, S. Juſti de Colonica, vel alicui in aliquo inferatur; nec Pratenſis Eccleſia, vel Clerici ipſius loci, qui eodem ſcripto continentur, juſtitiam, vel dignitatem, aut obedientiam Eccleſię, ſeu Epiſcopi Piſtorienſis otantur. Sed quemadmodum prædeceſſorum noſtrorum Urbani, Paſchalis, & aliorum, ſeu etiam bonę memorię Petri, & Ildeprandi, Piſtorienſium Epiſcoporum tempore extitit poteſtatis aut dignitatis Piſtorienſis Eccleſię vel Epiſcopi, eis in omnibus obediens, & ſubjecta permaneat.

*Solita clauſula.*

Nulli ergo omnino hominum fas ſit, ſæpedictam Piſtorienſem Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare: ſed omnia integra conſerventur tam tuis, quàm tuorum fratrum, & pauperum uſibus profutura. Si quis ergo in poſterum Archiepiſcopus, aut Epiſcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, Judex, aut qualibet eccleſiaſtica ſecularisve perſona, hanc noſtræ reſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundo ac tertio commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem Eccleſiæ ſua jura præſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant.

*Innoc. PP. & S. R. Eccl. Cardd. ſubſcriptiones.*

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccl. Epiſc. ſs.
Ego Guillelmus Præneſtinus Epiſcopus ſs.
Ego Mathæus Albanenſis Epiſcopus ſs.
Ego Johannes tit. S. Chryſogoni Presb. Card. ſs.
Ego Gottifredus Card. Presb. S. . . . . ſs.
Ego Lucas Presb. Card. tit. SS. Petri & Pauli ſs.
Ego Martinus Presb. Card. tit. S. Stephani in Cælio monte ſs.
Ego Gregorius Diac. Card. tit. SS. Sergii, & Bacchi ſs.
Ego Guido Diac. Card. S. Mariæ in Via lata ſs.
Ego Otto Diac. Card. S. Georgii ſs.
Ego Joan. Diac. Card. S. Nicolai in carcere Tull. ſs.

*Dat. die 12 Decemb. ann. 1133. Pontif. ann. IV.*

Datum Piſis, per manum Aymerici Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis, & Camerarii, XII. Januarii Indictione XII. Incarnationis Dominicæ an. MCXXXIV. * Pont. vero D. Innocentii Papæ II. an. V. *

** Baronius legit 1133. & quidem optime.*
** leg. IV.*

---

## X X V.

### Jura omnia, ac bona Piſanæ Eccleſiæ confirmantur.

*Quæ conceſſa ſint huic Eccleſiæ privilegia, vide ſuperius in Paſchali, Gelaſio, & Calixto, Secundis.*

*Ex Tom. II. Ital. Sac. Ughell. ubi de Piſana Eccleſia.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Uberto Piſano Archiepiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

*Exordium ab Eccleſiæ hujus, & Archiepiſcoporum meritis in Rom. Pontifices deſumptum.*

Piſanorum Eccleſia, ſpecialis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ filia, a longis retro temporibus ad ſerviendum beato Petro & Romanis Pontificibus prompta extitit, & devota: quod & ipſum in perſona noſtra manifeſtis indiciis comprobavimus, & præ cæteris interceſſoribus noſtris, ingruente neceſſitate Eccleſiæ, devotionem cleri & popoli Piſanæ civitatis certis rerum ſenſimus argumentis. Accedit ad hoc tua familiaritas & dilectio, venerabilis frater Uberte Archiepiſcope, quem ob ſpecialem prærogativam ad regimen Eccleſiæ beatæ Mariæ ſemper Virginis, cui Deo auctore præſides, de gremio Sedis Apoſtolicæ, ex magna benignitate conceſſimus, & propriis, tamquam beati Petri manibus, Archiepiſcopalis dignitatis infula decoravimus.

*Jura omnia.*

Pro quibus omnibus eamdem præfatæ Dei Genitricis domum ampliori gratia & benevolentia dignam fore cenſemus, & cum omnibus ad eam pertinentibus, præſentis ſcripti paginâ communimus. In pri-

primis ſiquidem ſtatuentes, ut ce..... ſpiſcopatus, quæ ſibi competunt ſecundùm ſanctorum Canonum inſtituta: honeſtas quoque perſonas in Epiſcopali Sede, ac præfata Dei Genitricis Eccleſia juxta ſanctiones Canonum ordinare, & ibidem Canonicos conſtituere: & quæ, ibidem fuerint corrigenda, canonicè corripere: ſeu alias plebes, vel cappellas tuas diſponere nihilominus habeas facultatem. Decernimus etiam, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, præfata B. Mariæ Eccleſia in præſens juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus in perpetuum, & illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis videlicet: Caſtrum de Cucilla, caſtrum & curte de Locenthana, caſtrum & curte de ſancta Lucia, caſtrum & curte de Monte-calvo, tres partes caſtri & pogii de Ripaſticaria, novem partes de quatuordecim partibus caſtelli & curtis de Bellora & Bocello, quintam partem caſtri de Segalare, duas partes caſtri & curtis de Plumbino, placitum & fodrum de Vada placitum & fodrum de Zaſignana, caſtrum & curtem de Gari, medietatem caſtri & curtis de Ceule, medietatem caſtri & curtis de Lucagnano, placitum & fodrum de Buti, placitum & fodrum de Vico, curtem de Plentina, placitum & fodrum ſancti Johannis de Vena, Sanſam novum & vetus, caſtrum epiſcopale de Calche cum curte ſua, curtem de Papiana cum ſuis pertinentiis, tumulum ab Arno uſque ad ſtagnum a terra filiorum Dodonis, & Caſtagnolo uſque ad mare, & a Solatio uſque ad mare, tertium in ſtagno poſitum, caſtrum & curte de Livorna, caſtrum & curte de Uriliano poſitum prope Cheſinam, medietatem caſtri & curtis Callirire, caſtrum & curtem de Rioiaeo, terram Ubertinam. Præterea plebes præfatæ Dei Genitricis Eccleſiæ pertinentes, ſibi, ſuiſque ſucceſſoribus nihilominus confirmamus; videlicet plebem de Calcinaria cum cappella ſancti Angeli de Travalda, cappellam de Rupida cum cappella de Planthule, & omnibus aliis cappellis eidem plebi pertinentibus, plebem de Buti cum cappella ſancti Marci de Submonte cum omnibus aliis ſuis cappellis, plebem S. Johannis de Vena cum omnibus ſui cappellis, plebem de Caſcina cum omnibus ſuis cappellis, plebem S. Caſſiani cum omnibus ſuis cappellis, plebem S. Juliæ cum omnibus ſuis cappellis, plebem de Calci cum omnibus ſuis cappellis, plebem de Aſciano cum omnibus ſuis cappellis, plebem de Maſſazuculi cum capella S. Agathæ, & Clatri, cappellam S. Proſperi de Bozzano, cappellam de Balbano cum omnibus ſuis aliis cappellis, plebem de Avone cum &c. plebem de Pugnano cum cappella de Lajano cum &c. plebem de Rujulo, plebem de Arenâ, Eccleſiam S. Nicolai de Patino, plebem de Livorna, plebem de Larzenta cum &c. plebem de Limone cum &c. plebem S. Laurentii de Patha cum &c. plebem S. Angeli cum &c. plebem de Pomaria, & monte Vaſo, & omnibus cappellis ſuis, plebem de Roſignano cum &c. plebem de Vada cum &c. plebem de Ripabella cum Eccleſia S. Perpetuæ, & territorio Eccleſiæ S. Caſſiani de Molazzano, & omnibus aliis cappellis eidem plebi pertinentibus. Ut autem ad complementum ſecuritatis ſeu corroboratio... ...omnium nihil vobis deſit, cunctaque in territoriis prædictarum plebium, ſeu etiam infra terminos plebium infrapoſitarum, videlicet plebis de Trajana, plebis de Miliana, plebis de Tripallo plebis de Gello in Colline, plebis de Bibone, plebis de Pararine, quę jure proprietatis ad prefatam Piſanam Eccleſiam pertinent, apoſtolica vobis auctoritate firmamus: ſalvo nimirum jure beati Petri, & ſanctæ Romanæ Eccleſiæ. Nulli igitur omnino hominum fas ſit, prædictam Piſanam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre. Si qua igitur &c. Cunctis autem &c. Amen. Amen. Amen.

*&bona eidem confirmantur.* *Quorum hic nominantur aliqua:* *Nonnulla alia bona.* *Solitæ conclusiones.*

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs. — *Innocentii PP.*
Ego Theodevinus S. Rufinę Epiſcopus ſs.
Ego Gerardus Presb. Card. tit. Sanctę Crucis in Hieruſ. ſs.
Ego Anſelmus Presb. Card. tit. S. Laurentii ſs.
Ego Gotifredus Presb. Card. tit. S. ...... ſs.
Ego Lucas Presb. Card. tit. SS. Johannis & Pauli ſs.
Ego Ivo Diac. Card. S. Marię in Aquiro ſs.
Ego Gregorius Diac. Card. SS. Sergii & Bacchi ſs.
Ego Guido Diaconus Cardinalis S. Adriani ſs.
Ego Ubaldus Diac. Card. S. Marię in via lata ſs.
Ego Chryſogonus Diac. Card. ſanctę Marię in Porticu ſs.
Ego Bernardus Presb. Card. tit. S. Chryſogoni ſs.

*& 5 R. E. Card. ſubſcriptiones.*

Datum apud Campilium per manum Aymerici S. Romanę Eccleſię Diac. Card. III. Nonas Martii, Indict. XV. Incarnationis Dominicę anno MCXXXIII. Pontificatus vero D. Innoc. Papę II. anno IX. (a)

*Dat. die 5. Martii Anno Domini 1133. Pontif. an. 4.*

(a) Innocentium PP. poſt Concilium, Placentiæ habitum, anno 1132 Piſas ſe contuliſſe, ubi alio coacto Concilio anno (ſi velimus) ſequenti, vel ſaltem 1134 Piſanam Civitatem, & Ubertum Archiepiſcopum honorificentiſſimis honeſtaſſe privilegiis, teſtatur Baronius ad annum 1132. ſed allatum hic Diploma (niſi ſuppoſititium omnino ſit) ſuſpicione non caret, præſertim ſi perpendamus notas Chronologicas ita per ſeſe implicari, ut vix poſſit quiſquam conjici. Sed ſæculo X. & duobus ſequentibus Monachos, Eccleſiarumque Præpoſitos, multùm adlaboraſſe in fingendis ſuo labito privilegiis, quis ignorat? Neque vero, ut in Præfatione Tom. I. adnotavi, quæ huic Collectioni inſero, Diplomata fidem a me majorem velim accipiant, quàm antea habuerint. Si cui utilitatem ullam pariat hoc, quod ab Ughellio editum retulimus, Diploma, ita poterit effingere: *Dat. &c. 3. Non. Martii Indict.* I. &c. vel *Dat. &c. 3. Non. Mart. Indict.* XII. *Incarnationis Dominicæ anno 1134. Pontif. verò D. Innoc. Papæ* II. *anno* V.

Con-

## XXVI.

Confirmatio bonorum omnium ad ſanctam Feſulanam Eccleſiam pertinentium.

*Edidit Ughell. Ital. Sa. To. II ubi de Epiſcopis Feſulanis.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Johanni Feſulano Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonice ſubſtituendis, in perpetuum.

Proemium.

IN eminenti Apoſtolicæ Sedis ſpecula, diſponente Domino, conſtituti, fratres noſtros diligere Epiſcopos, & Eccleſiis ſibi a Deo commiſſis ſuam debemus juſtitiam conſervare. Proinde, cariſſime frater in Chriſto Johannes Epiſcope, tuis juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & ſanctam Feſulanam Eccleſiam, cui auctore Domino præeſſe dignoſceris, Apoſtolicæ Sedis privilegio communimus. Statuimus enim, ut quaſcumque poſſeſſiones, ſeu bona, eadem Eccleſia in præſenti anno juſtè, & legitimè poſſidet, aut in futurum rationabiliter poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant. In quibus hæc propriis nominibus adnotanda ſubjunximus: curtem, & civitatem Feſulanam cum Eccleſiis, curtis, & terris adjacentibus: ſimiliter caſtrum montis Lauri, & montem Regis, Bajanam, & curtem Salam, Feſulianum, & Pratum Regis, Eccleſiam S. Mariæ in Urbana cum curte, & Libiano, Biviliano: caſtrum, quod ædificatum eſſe tuis laboribus conſtat, juxta fluvium Fontana cum curte rivi Ferioli, & Palianti: caſtrum Ciſelo, curtem in monte Acuto, & in Ampiana: montana ſancti Gaudentii cum alpibus, & pertinentiis eorum, ſicut ex Regis conceſſione Eccleſiæ tuæ collata ſunt: caſtrum Agnæ, curtem Turricolæ, & Caſtilionem, caſtrum montis Bonelli, caſtrum Roſiani, Monaſterium ſancti Salvatoris ſitum in Epiſcopatu Piſtorienſi, cum Eccleſiis ſancti Potiti, & S. Martini, conſtructis in Fugnano, in campo Novoli Eccl. S. Martini: in Capraccia medietatem Eccleſiæ S. Chriſtinæ, in Ripole Eccleſiam S. Salvatoris, S. Michaelis de Marine, curtem de Calenzano, curtem S. Donini, curtem de Bagnaſca, & quicquid Feſulana Eccleſia poſſidet in plebe S. Stephani in Campo, & in plebe S. Johannis in Septimo: in Mengnano Eccleſiam S. Petri cum curte & omnibus decimationibus earum, Monaſterium S. Bartholomæi, ſitum Feſulis, cum Eccleſiis & decimationibus ſibi pertinentibus, Monaſterium S. Martini, Monaſterium S. Gaudentii cum pertinentiis earum: patrimonium filiorum Hemionis, caſtrum, quod vocatur Flumen, & quicquid de jure præfatæ Eccleſiæ in territorio Macelli detinent filii Hugonis filii Raimberti, & Azo filius Albichi, & filii Hugonis de Caſtaniola, & Lombardi de Molezzano, & filii Hugonis de Caſula, & Longobardi de Terliano, & Longobardi de ſancto Johanne majore, & Longobardi de Arena: vel quæcumque in prædicto loco juris veſtræ Eccleſiæ aliquis homo detinere videtur: quicquid etiam Ugo filius Raynerii donavit præfatæ Eccleſiæ in Ampiana, in monte Acuto, & in Lece, Magnale, Politiano, & medietatem Eccleſiæ, & curtis in loco Quaracla: præterea plebem S. Criſci, ſitam Albine, plebem S. Hervaſii cum curte ſitam in Aſpiniano, Eccleſiam S. Miniatis cum curte in monte Lauro, plebem S. Johannis, plebem ſancti Babilli, & S. Ditali, plebem S. Leonini, plebem S. Mariæ, plebem S. Stephani, in Pomino plebem S. Hieruſalem, in Glaceto plebem S. Hieruſalem, in Jermano plebem S. Gervaſii cum curte, in Pitiana plebem S. Petri, in Caſcia plebem S. Petri cum curte & caſtro, quod vocatur novum, in Sco plebem S. Mariæ cum curte, in Capiclia plebem S. Johannis, plebem S. Pancratii, plebem S. Romuli cum curte, Eccleſiam S. Miniatis cum pertinentiis ſuis, in Campinione Eccleſiam S. Mariæ cum curte, plebem S. Viti, in Regitino plebem S. Petri, plebem S. Laurentii cum Caſtello & curte, in Robiana plebem S. Miniatis, in Cintoria plebem S. Petri cum curte, Eccleſiam S. Juſti in monte Runtuli, in Sillano plebem S. Petri Novale, plebem S. Criſci, in Panzano plebem S. Leonini cum curte, Eccleſiam S. Eufroſini cum curte juxta caſtrum Corbuli, Eccleſiam S. Romuli cum curte Novellæ, plebem S. Mariæ cum curte, Eccleſiam S. Caſſiani cum curte, in Avanano Eccleſiam S. Mariæ, & S. Petri, plebem S. Juſti cum curte, plebem S. Pauli cum curte, in Collina plebem S. Leonini in monte Milliario plebem S. Mariæ in Teſtinula plebem S. Martini cum curte, in Stagia plebem S. Mariæ. Quicquid etiam infra Feſulanę Eccleſię parochiam, vel in aliarum Eccleſiarum parochiis, prædeceſſores tui hactenus poſſediſſe noſcuntur, firma vobis, & inconvulſa manere ſancimus. Nulli ergo hominum liceat, prænominatam Eccleſiam temerè, perturbare aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur veſtris, & Clericorum, & pauperum uſibus profutura. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei ac Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem Eccleſiæ ſua jura ſervantibus ſit pax D. N. J. C. quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen Amen.

Bona omnia, ad hanc Eccleſiam ſpectantia, eidem confirmantur.

Decretum immunitati, cum ſolitis clauſulis.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs. — Innoc. PP.

Ego Guillelmus Præneſtinus Epiſcopus ſs.

Ego Gerardus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hieruſalem ſs.

Ego Lictifredus Presb. Card. tit. Sancti Vitalis ſs.

Ego Guido indignus Sacerdos ſs.

Ego Romanus Diaconus Card. Sanctæ Mariæ in Porticu ſs.

Ego Gregorius Diac. Card. SS. Sergii & Bacchi ſs.

Ego Guido Card. Sancti Adriani ſs.

& S. R. Eccl. Cardd. ſubſcriptiones.

Dat. Piſis per manum Aymerici Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis Cancellarii, ſexto decimo Kalend. Decembris, Indict. XIII. Incarnationis Dominicæ anno MCXXXIX. Pontificatus D. Innocentii Papæ II. anno V.

Dat. die 16. Novemb. anno Domini 1133 Pontif. anno v.

Pri-

## XXVII.

Privilegium, quo Eccleſia in Villa Ronchalia, ab Epiſcopo Placentino conſtructa, & Canonicis S. Antonini donata, eiſdem confirmatur.

*Ex Archiv. S. Antonini edidit Campi Hiſt. Placentinæ Tom. I. pag. 535.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Azoni Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbytero Cardinali, & Præpoſito B. Antonioi de Placentia, ac fratribus in eadem Eccleſia divino famulatui mancipatis, tam præſentibus quàm futuris, in perpetuum.

Exordium.

LOcorum venerabilium cura nos commonet, de eorum quiete ac utilitate ſollicitè cogitare; quatenus qui Eccleſiaſticis famulantur obſequiis, Eccleſiaſticę quoque tuitionis optato patrocinio foveantur. Tua ſiquidem charitas, dilecte in Domino fili Azo Cardinalis Presbyter, inſinuavit nobis, venerabilem fratrem noſtrum Arduinum, Placentinę Civitatis Epiſcopum, tibi ac fratribus Eccleſię Beati Antonini licentiam conceſſiſſe in Villa veſtra, quę Ronchalia dicitur, in fundo B. Antonini ad honorem .... Eccleſiam conſtruendi, ea ſcilicet conſideratione habita, quoniam tam viri, quàm mulieres pro Sacerdotis abſentia, abſque participatione Corporis & Sanguinis Domini de hac vita tranſiſſe multoties dicebantur. Cujus nimirum loci adminiſtrationem, atque ordinationem vobis, veſtriſque ſucceſſoribus, idem frater noſter perpetuo jure conceſſit. Hoc etiam addito, ut qui habitum Religionis induere, & in eodem loco Deo militare decreverint, a Prępoſito Eccleſię Sancti Antonini, vel ab ejus fratribus, ſi ipſe defuerit, ad ſuſcipiendos ſacros Ordines congruo tempore pro eodem Placentino Epiſcopo pręſententur. Quod ſi Clericus, aut Sacerdos ejuſdem loci, culpis exigentibus, fuerit corrigendus, competenti regularique diſciplina ab eodem Prępoſito, vel ejus fratribus corrigatur. Si vero ſępe commonitus, incorrigibilis apparuerit, tamquam inutilis & inobediens per eoſdem ipſius loci beneficio & manſione privetur. Oleum quoque, & Criſma a matrice Eccleſia præfati loci Sacerdos accipiat. Decimas autem, ad plebem de Sparovaria pertinentes, nullatenus uſurpare pręſumat. Inſuper etiam, ſi quis de eadem Villa devotionem ſuam in quibuslibet eidem plebi judicatis exhibere voluerit, nequaquam impediat. In aliis vero omnibus Eccleſia, quę nunc a fundamentis in ſupraſcripta Villa Ronchalię a vobis conſtruitur liberè omnino ad Eccleſiam Beati Antonini pertineat, adeout nullus Archipresbyter jus poteſtatis in ſpiritualibus aut temporalibus ſe noverit habiturum. Quia igitur ſicut ea, quę a nobis ſtatuuntur, volumus illibata perſiſtere; ita etiam fratrum noſtrorum debemus bene geſta firmare: veſtris poſtulationibus clementer annuimus, & quod a pręnoſtro fratri noſtro Arduino Epiſcopo ſuper hoc ſtatutum eſt, auctoritate apoſtolica roboramus, & futuris temporibus ratum manere decernimus, quemadmodum ejuſdem fratris noſtri ſcripto noſcitur ſtabilitum. Nulli ergo, hominum fas ſit, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ Conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem Eccleſiæ juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternę pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Eccleſia in villa Ronchalia Canonicis S. Antonini donata, ab Epiſcopo Placentino,

Pro adminiſtratione Sacramentorum in vitæ periculo exiſtentibus,

Data Præpoſito totali juriſdictione in cæteros Canonicos;

Reſervatis tamen ſibi ipſi tamquam Ordinario ſacris Ordinationibus:

& eum decreto, ut nemo alius juriſdictionem ullam in nova Eccleſia ſibi vindicet.

Hæc omnia confirmans Innocentius PP. Apoſtolico munit Privilegio.

Sub ſolitis clauſulis.

Innocentii PP.

& S. R. Eccl. Cardd. ſubſcriptiones.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſię Epiſcopus.
Ego Guillelmus Præneſtinus Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Matthæus Albanenſis Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Gerardus Presbyter Cardinalis tit. ſanctæ Crucis in Hieruſalem ſubſcripſi.
Ego Anſelmus Presbyter Cardinalis tit. ſancti Laurentii in Lucina ſubſcripſi.
Ego Lictifredus Presbyter Cardinalis tituli Veſtinæ ſubſcripſi.
Ego Lucas Presbyter Cardinalis tit ſanctorum Johannis & Pauli ſubſcripſi.
Ego Guido indignus Sacerdos ſubſcripſi.
Ego Gregorius Diaconus Cardinalis ſanctorum Sergii & Bacchi ſubſcripſi.
Ego Guido Diaconus SS. Coſmę & Damiani ſubſcripſi.
Ego Guido Diaconus Cardinalis ſancti Adriani ſubſcripſi.
Ego Vaſallus, Diaconus Cardinalis ſancti Euſtachi, ſubſcripſi.

Datum Piſis per manum Aymerici ſanctæ Romanę Eccleſiæ Diaconi Cardinalis, & Cancellarii, III. Idus Martii, Indictione XII * Incarnationis Dominicę anno MCXXXV. Pontificatus vero Domni Innocentii Papæ II. anno VI.

Dat. die 13. Martii anno Dom. 1135. Pontif. anno VI.

* leg. XIII.

## XXVIII.

Privilegium confirmationis bonorum Monaſterii SS. Floræ & Lucillæ Ordinis Caſſinenſis Aretinæ Diœceſis.

*Ex Arch. Monaſterii hujus edidit Margarinus Bullarii Caſſinen. Par. II.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Johanni Abbati Monaſterii S. Florę, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Prœmium.

QUotiens illud a nobis petitur, quod rationi noſcitur convenire, animo nos decet libenti concedere, & petentium deſideriis congruum impertiri ſuffragium. Quamobrem, dilecte in Domino fili Johannes Abbas, petitiones tuas clementer admittimus, & Monaſterium Sanctę Florę, cui Deo auctore pręeſſe dinoſceris, Apoſtolicę Sedis ſuffragio communimus. Per pręſentis igitur Privilegii paginam Apoſtolica auctoritate ſtatuimus, ut quęcumque bona, quaſcumque poſſeſſiones, impręſentiarum idem Monaſterium juſtè & canonicè poſſidet, aut etiam in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel

Monaſterii bona enumerat, & confirmat.

vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis modis, auxiliante Domino, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus, & illibata ſerveotur; In quibus hęc propriis nominibus adnotanda ſubjuoximus: Caſtrum Sanctę Florę cum cappellis, quę in eodem ſitę eſſe noſcuntur, cappellam videlicet Sancti Anaſtaſii, cappellam Sancti Angeli, cappellam Sancti Apollinaris, cappellam Sancti Zenonis, & id, quod habetis io cappella Sanctę Mariæ: Monaſterium Sancti Petri majoris in civitate Aretina cum hoſpitio, & omnibus pertineotiis ſuis; adjicientes, ut tu juxta ſolitam conſuetudinem poſſis illud ordinare, Cappellam Sancti Gregorii, & jus, quod habetis in cappella Sancti Laurentini: Monaſterium Sancti Michaelis de Monte Pinculi cum cappellis, & pertinentiis ſuis: Eccleſiam ſancti Petri, & ſancti Tiburtii in Gargonſa, cum pertinentiis ſuis: Plebem Sancti Martini de Galoniano cum omnibus pertinentiis ſuis: Duas partes de plebe Sanctæ Muſtiolæ cum pertinentiis earum, & jus, quod habetis in Eccleſia ſancti Vincentii in Cortona, & caſtrum de Quarata cum Eccleſia ſancti Andreæ & curte ſua, caſtrum de Sarna cum Eccleſia ſanctę Floræ, & curte ſua, & quidquid habetis in ſancto Mamma, caſtrum de Muglano cum Eccleſia ſancti Angeli, & cnrte, & hoc, quod habetis in Eccleſia ſanctæ Marię in Villa-alba, caſtrum de Fontia cum Eccleſia ſancti Petri & pertinentiis ſuis, caſtrum de Rughitino cum Eccleſiis, & curte ſua: Eccleſiam Sancti Leonis cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam Sanctę Floræ minoris cum medietate ſuæ curtis, & curtis de Bulgari cum hoc, quod habetis in Eccleſia Sancti Laurentii, & Sancti Sebaſtiani, & Eccleſiam Sancti Petri in Majano cum hoc, quod ibi habetis, & quidquid habetis in Politiano, & in Pinli, & in Vico.

Abbatis electionem ad Monach. ſpectare decernit

Obeunte te, nunc ejuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres commuui conſenſu, vel fratrum pars ſanioris conſilii, ſecundùm timorem Dei, & beati Benedicti regulam, providerint eligendum. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet moleſtiis fatigare: ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ nimirum Aretini Epiſcopi, & Eccleſiæ, canonicâ juſtitiâ & reverentiâ.

Decretum immunitatis ab omni jurisdictione, moleſtia &c. ſalvo Diœceſani Ep. jure.

Solitæ clauſulæ.

Si qua igitur in poſterum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei ac Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem pręmia ęternę pacis inveoiant. Amen. Amen. Amen.

Innocentii PP. & S. R. E. Card. ſubſcriptiones.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſię Epiſcopus ſs.

Ego Guillelmus Præneſtinus Epiſcopus ſs.

Ego Matthæus Albanenſis Epiſcopus ſs.

Ego Guidus Tiburtinus Epiſcopus ſs.

Ego Rodulphus Ortanus Epiſcopus ſs.

Ego Anſelmus Presbyter Cardinalis ſs.

Ego Lictifredus Presbyter Cardinalis tituli Veſtinæ ſs.

Ego Lucas Presbyter Cardinalis tit. ſanctorum Johannis & Pauli ſs.

Ego Guido indignus Sacerdos ſs.

Ego Gregorius Diaconus Cardinalis ſanctorum Sergii & Bacchi ſs.

Data Piſis per manum Aymerici ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis, & Cancellarii, X. Kal. Aprilis Indictione XII. * Incarnationis Dominicę anno MCXXXV. Pontificatus Domni Innocentii Papę II. anno V. *

Dat. die 23. Martii anno Domini 1135. Pontif. anno V.
* leg. xiii.
* leg. vi.

---

## XXIX.

### Erectio Prioratus S. Petri de Nanto Vabren. Diœceſis in Abbatiam, cui plures uniuotur Eccleſię.

Inter inſtrumenta Eccleſiæ Vabren. edid. Sammarth. Gall. Chriſt. Tom. 1. pag. 61.

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Raimundo Abbati Monaſterii beati Petri Nantenſis, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Proemium.

APoſtolicæ Sedis nos urget auctoritas, religioſas perſonas diligere, & earum loca, pręſertim, quæ beati Petri vires * exiſtunt, ſanctæ Romanæ Eccleſiæ gremio confovere; &, ut in eis religio augeatur & conſervetur, paternâ affectionum conſideratione proſpicere. Proinde, dilecte in Domino fili Abbas, deſiderium tuum, quod ad religionis propoſitum, & animarum ſalutem pertinere monſtratur, auctore Deo, ſine aliqua dilatione duximus effectui mancipandum, ut videlicet Eccleſia beati Petri Nanctenſis, qui, Deo gratias, tam in temporalibus quàm in ſpiritualibus per tuam induſtriam plurimum accreviſſe *, juſta petitionem tuam de Prioratu Abbatia deinceps ſtatuatur: & ut in futurum inviolabiliter Abbatia permaneant, pręſenti decreto ſancimus.

* dreſt aliquid

* adde, dignoſcitur.

Ex Prioratu Abbatia efficitur;

Quæ ſub protectione Sedis Apoſtolicæ recipitur;

Confirmatis bonis omnibus ad eam quomodolibet pertinentibus.

Ipſum itaque, ad jus & proprietatem beati Petri pertinens, ſub Apoſtolicæ Sedis tutela & protectione ſuſcipimus; & pręſentis ſcripti paginâ roboramus: ſtatuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, idem Monaſterium impręſentiarum juſtè & legitimè poſſidet, aut io futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, pręſtante Domino, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant. In quibus hæc propriis nominibus adnotanda ſubjunximus: In Nanctenſi villa Eccleſiam Sancti Stephani, & Eccleſiam S. Jacobi: in Larzaco Eccleſiam Sancti Salvatoris, Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Cuneis, Eccleſiam ſancti Stephani de Cantobrio, Eccleſiam ſanctæ Mariæ Magdalenæ de Lechiciis, Eccleſiam S. Martini de Vicano, Eccleſiam S. Michaelis de Robiaco, Eccleſiam Sancti Sepulcri de Algua, Eccleſiam Sancti Chriſtofori de Cubertoirata, Eccleſiam Sanctę Marię de Luc, Eccleſiam Sanctę Marię de Calceras, Eccleſiam Sancti Johannis de Brolio: In Epiſcopatu Nemauſenſi Eccleſiam Sanctę Mariæ de Durbia Eccleſiam Sancti Ge-

Digitized by Google

Geraldi de Repuſolio, Eccleſiam Sancti Joannis de Vallegarinta, Eccleſiam Sanctæ Mariꝗ de Treve, & Eccleſiam Sancti Petri de Revenh. Porro

*Abbas a Monachis eligendus.*

obeunte te, nunc ejuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſurreptionis aſtutia, ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, &

*Et a Vabrensi Episcopo consecrandus.*

beati Benedicti regulam providerint eligendum; electus autem a diœceſano conſecretur Epiſcopo, ſi quidem catholicus fuerit, & ea abſque pravitate, & exactione aliqua voluerit exhibere; alioquin, catholicum, quem malueritis, adeatis Antiſtitem, qui nimirum, noſtra fultus auctoritate, quod poſtulatur,

*Libera cuicumque personæ sepultura.*

indulgeat. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe decernimus, ut qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, eorum devotioni & extremæ voluntati, niſi excommunicati fuerint, nullus obſiſtat,

*Decretum immunitatis ab omni perturbatione.*

ſalvâ nimirum matricis Eccleſiæ juſtitiâ. Nulli ergo Epiſcopo, nulli omnino magnæ parvæque perſonæ fas ſit, præfatum Cœnobium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, tam

*Annuus census Sedi Apost. persolvendus.*

veſtris, quàm fratrum & pauperum uſibus profutura. Ad indicium verò, quod idem Cœnobium beati Petri juris exiſtat, duos bizantios nobis, &

*Solitæ clausulæ.*

ſucceſſoribus noſtris, annis ſingulis perſolvetis. Si qua igitur imposterum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictę ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Innocentii PP.*

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccl. Epiſc. ſubſcripſi.

*& S. R. E. Cardd. subscriptiones.*

Ego Guillelmus Præneſtinus Epiſcopus ſs.
Ego Guido Tiburtinus Epiſcopus ſs.
Ego Gerardus Presbyter Cardinalis ſs.
Ego Lituſens Presbyter Cardinalis ſs.
Ego Lucas Presbyter Cardinalis SS. Joannis & Pauli ſs.
Ego Antonius Presbyter Cardinalis ſs.
Ego Gregorius Diaconus SS. Sergii & Bacchi ſs.
Ego Chryſogonus Diaconus Cardinalis ſs.

*Dat. die 13. Junii anno Dom. 1135. Pont. ann. VI.*

Datum Piſis per manus Aymerici Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis & Cancell. Idibus Junii Indictione XIII. Incarnationis Dominicæ anno MCXXXV. Pontificatus vero Domni Innocentii Papæ II. anno VI.

## XXX.

### Compoſitio controverſiarum, vertentium inter S. Alexandri & S. Vincentii Canonicos Bergomen. Civitatis.

*Ex Tom. IV. Ital. Sac. ubi de Bergomen. Episcopis.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Petro Præpoſito, & fratribus Eccleſiæ S. Alexandri Pergami, tam præſentibus, quàm futuris, in perpetuum.

*Proemium.*

JUſtitiæ ac rationis ordo ſuadet, ut quemadmodum patres vocamur in nomine, ita etiam comprobemur in operatione: Et ſicut ea, quæ ad pacem ſunt Jeruſalem, ſummopere ſtabilire debemus; ita nihilominus, ſi quando inter ſacroſanctas Eccleſias querela emerſerit, ne fortè in infinitum extendatur, ſed potius conquieſcat, neceſſe eſt, ut eam ordine judiciario celeriter terminemus. Hoc profectò intuitu pro ſedanda diſcordia, quæ inter vos, & Canonicos S. Vincentii noſcitur agitata, dum olim in Longobardię partibus eſſemus, cum fratribus noſtris ſæpius laboravimus. Inter cætera ſiquidem, quæ tam de Cappellanis Eccleſiarum S. Salvatoris, S. Agathæ, S. Joannis,

*Causæ controversiarum, rationesque exadverso allatæ.*

S. Gratæ, S. Vigilii, atque de pœnitentiis criminoſorum, quàm etiam de fidelitatibus, & quibuſdam aliis, veſtræ Eccleſię pertinere fatebamini, aſſerebatis, hanc inter vos ex antiquo tempore conſuetudinem viguiſſe, ut quoties clerici S. Alexandri ad Eccleſiam S. Vincentii, vel ad alias Eccleſias, pro exequiis mortuorum, vel in ſolemnitatibus, inſimul convenirent, Præpoſitus videtur primam ſedem in ſiniſtra parte Chori obtinere conſueviſſe. Atque hoc vobis vendicare tantò inſtantius conabamini, quantò manifeſtius veſtram Eccleſiam Epiſcopalem ſedem priſcis temporibus extitiſſe, & tam hanc quàm alias diverſas prærogativas obtinuiſſe, multis auctoritatibus monſtrabatis. E contra verò Canonici S. Vincentii reſpondebant, Eccleſiam ſuam antiquitùs matricem eſſe, nec vobis, aut veſtro Præpoſito hujuſmodi debitum exhibere deberę, liberè proclamabant. Et ſi quando Præpoſitus videtur eamdem ſedem obtinuiſſe, id ex charitate & gratia potius, quàm ex debito proceſſiſſe: nec debere tribui neceſſitati, quod exhibere charitas conſueverat. His, &

*Delegati a Pontifice Judices ad earumdem examen, & compositionem;*

hujuſmodi contentionibus nobis & fratribus noſtris diutiùs fatigatis, eidem controverſiæ finem imponere ſæpe voluimus; adeo quod ex utraque parte ab antiquioribus & maturioribus perſonis juramenta ſuſcepimus, per quas rei veritatem poſſemus addiſcere, & eandem cauſam ordine debito terminare. Cum igitur tam per allegationes partium, quàm etiam per juramenta ſuſcepta, cauſam pleniter audiiſſemus, ipſam tunc temporis diffinire diſtulimus, arbitrantes, quod in ejuſdem temporis ſpatio hujuſcemodi querela per concordiam finiretur; & inter vos, & ipſos commodiùs

*sed frustra.*

poſſet eadem cauſa decidi. Denique dum neque per datos a nobis judices, neque per alios, cauſa poſſet per concordiam terminari, & utraque Eccleſia tum pro factis ſæpe ſumptibus, tum pro guerris & diſſenſionibus, quæ ex hac occaſione provenerunt, valde fuiſſet attrita: nos, quorum præcipue intereſt, Eccleſiarum quieti ſalubriter providere, tam vos, quàm Epiſcopum, & Canonicos ſancti Vincentii certo termino ad noſtram præſentiam invi-

invltavimus. Et quoniam eadem cauſa nobis, ſicut diximus, pleniùs nota erat, hanc inter vos, & ipſos ſententiam promulgavimus. In nmine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, Amen. Egn Innocentius Catholicę Eccleſiæ Epiſcopus. Fratrum meorum Epiſcoporum & Cardinalium conſilio, præcipin, ut quoties Canonici S. Alexandri in ſolemnitatibus, & exequiis mortuorum, Canonicis S. Vincentii, ſive in Eccleſia S. Vincentii, ſive in aliis convenerint, Præpoſitus S. Alexandri teneat primum locum in ſiniſtra parte chori: Cappellani Eccleſiarum S. Salvatoris, S. Agathæ, S. Joannis, S. Gratę, S. Vigilii, in Dominicis diebus & pręcipuis feſtivitatibus veniant ad Eccleſiam S. Alexandri ad majores Miſſas: Criminoſi de Parochia S. Alexandri, præſente Præpoſitu vel uno de Presb. ejuſdem Eccleſiæ pœnitentiam ſuſcipiant. Item ſtatuimus, ut Presbyteri, qui jurant fidelitatem B. Vincentio, jurent & B. Alexandro. Præcipimus etiam, ut unus de Sacerdotibus S. Alexandri portet capſam cum reliquiis. In mutatione verò Eccleſiæ, duo de Presbyteris S. Alexandri portent Arcam cum duobus de Presbyteris S. Vincentii. Ad Scrutinia, in Cœna Domini, ad Baptiſmum, & in aliis Solemnitatibus, mnre ſolitu conveniant. Cum Canonici S. Vincentii ad Eccleſiam S. Alexandri venerint, & in campanis pulſandis, & in aliis, ſicut conſuetudo eſt, hnnorificè ſuſcipiantur; & tutum chorum, ſicut conſueverunt, nbtineant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat ſuper hac noſtra cunſtitutione, B. Alexandri Pergamenſis Eccleſiam de cætero perturbare, aut qualibet occaſione eam infringere, vel mutare; ſed omnia vobis imperpetuum integra conſerventur, quemadmodum præſentis ſcripti ſanctione inſtituta eſſe noſcuntur. Si quis autem huic noſtræ conſtitutioni, ſeu diffinitinni temerario auſu contraire tentaverit, ſecundò tertiòve commonitus, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui periculum patiatur, atque excommunicationi ſubjaceat. Amen. Amen.

*Hinc prolata ab Innocentio ſententia:* — *Confirmatio ſententiæ* — *Sub ſolitis clauſulis.*

*Innocentii PP. nonnullorum Epiſcoporum & S. R. Eccl. Cardd. ſubſcriptiones.*

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſiæ ſſ.
Ego Guillelmus Præneſtinus Epiſcopus ſſ.
Ego Hubertus Piſanæ Eccleſiæ Archiepiſcopus ſſ.
Ego Tranſmundus Signinus Epiſcopus ſſ.
Ego Theoduvinus S. Ruffinæ Epiſcopus ſſ.
Ego Guido Tiburtinus Epiſcopus ſſ.
Ego Rodulphus Ortanus Epiſcopus ſſ.
Ego Gerardus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hieruſalem ſſ.
Ego Anſelmus Presbyter Cardinalis ſſ.
Ego Intifredus Presb. Card. tit. Veſtinæ ſſ.
Ego Lucas Presb. Card. tit. SS. Joannis & Pauli ſſ.
Ego Martinus Presb. Card. tit. S. Stephani ſſ.
Ego Guido indignus Presb. ſſ.
Ego Azo Presb. Card. tit. S. Anaſtaſiæ ſſ.
Ego Gregorius Presb. Card. tit. S. Priſcæ ſſ.
Ego Gregorius Diac. Card. SS. Sergii & Bacchi ſſ.
Ego Oddo Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum ſſ.
Ego Guidu Card. Diac. S. Adriani ſſ.
Ego Boethius Diac. Card. S. Viti ſſ.
Egn Vaſſallus Diac. Card. S. Euſtachii ſſ.
Ego Ubaldus Diac. Card. S. Marię in Via lata ſſ.
Ego Crhyſogonus Diac. Card. S. Mariæ in Porticu ſſ.

Datum Piſis per manum Aymerici S. R. E. Diaconi Cardinalis, & Cancellarii, XIII. Kal. Julii Indictione XIII. Incarnationis Dominicæ anno MCXXXV. Pontif. vero D. Innocentii Papæ II. anno VI.

*Dat. die 19. Junii anno Dom. 1135. Pont. an. VI.*

## XXXI.

Quinciacenſis Monaſterii Lingonen. Diœceſis prædia, cæteraque bona, Alberico Abbati & ſucceſſoribus confirmantur.

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Alberico Abbati de Quincejo ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis......

*Inter Inſtrumenta Eccleſiæ Lingonen. edid. Sammarth. Gall. Chriſt. To. IV. col. 164.*

QUanta cordi noſtro lætitia de veſtræ Congregationis religione laudabili generetur, ille profecto cognoſcit, qui renum & curdium ſcrutator exiſtit. Vos enim de Pontiniacenſi Monaſterio, utpote apum examina, exeuntes, longe lateque alvearia innumera cœleſti manna repletis, & multorum ſitientium corda aquæ ſalientis in vitam æternam ſalutari doctrina imbuendo reficitis. Ea propter ſacrum Collegium veſtrum veræ caritatis affectione diligimus; & Monaſterium beatæ Dei Genitricis, in quo divino vacatis ſervitio, Apoſtolicæ Sedis ſuffragio communimus; ſtatuentes, ut quæcumque bona, quaſcumque poſſeſſiones in præſenti duodecima indictione juſtè & canonicè poſſidetis, quæcumque etiam in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, rationabiliter poteritis adipiſci, firma vobis in perpetuum & illibata permaneant; In quibus hęc nominatim duximus exprimenda: locum ipſum videlicet de Quincejo, locum de Fontanis, locum de Baterio. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum fas ſit, præfatum Cœnobium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet moleſtiis fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus profutura. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ operationis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia ęternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

*Monaſterii hujus Monachi Pontiniacenſis Cœnobii filii: Eorumdem laus.* — *Eorumdem bona confirmantur:* — *Et ab omni externa perturbatione libera declarantur:* — *Cum ſolitis clauſulis.*

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus
Ego Guillelmus Præneſtinus Epiſc.
Egn Lucas Presbyter Cardinalis, tituli ſanctorum Johannis & Pauli.
Ego Romanus Diaconus Cardinalis ſanctæ Mariæ in Porticu.
Ego Gregorius Diaconus Cardinalis ſanctorum Sergii & Bacchi.
Ego Otto Diaconus Cardinalis ſancti Georgii ad Velum aureum.

*Innocentii PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

Datum Piſis, per manum Aymerici ſanctæ Rumanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis & Cancellarii, IV. Idus Octobris, Indictione XII. *

*Dat. die 12. Octobris an. Domini 1135. Pontif. anno VI.*

* leg. XIII.

In-

Incarnationis Dominicę anno MCXXXV. Pontificatus Domni Innocentii Papæ II. anno VI.

---

### XXXII.

Eccleſia de Rochabovecurt, a Willelmo Petragoricenſi Epiſcopo Cluniacenſi Monaſterio donata, eidem confirmatur.

*Ex Biblioth. Cluniac. edidit Martinus Marrier col. 1401.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto in Chriſto filio Petro Clun. Abbati, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

BOnus & diligens paterfamilias gaudio magno gaudet, cum vineam ſuam locatam agricolis vigilanti ſtudio videt excoli, & tribulis ac ſentibus pariter emundari. Cujus profectò gaudio lætitia jucundior cumulatur, ſi eadem vinea propagatione ordinaria per multorum ſpatiorum dimenſionem incipiat dilatari. Proportionali igitur ratione Deo credimus gratiſſimum eſſe, ſi, Deo dicati, Religio Cluniacenſis Monaſterii & diverſas Eccleſias exornet, atque plurimorum mentes diſciplinis regularibus inſtruat, & fide, quę per dilectionem operatur, inflammet. Ea propter, dilecte in Domino fili Petre Abbas Cluniacenſis, memores devotionis, quam erga Sedem Apoſtolicam cum commiſſa tibi Eccleſia ſemper habuiſti, & honoris & ſervitii, quod nobis efficaciter fideliterque, maximè tempore ſchiſmatis, impendiſti, Eccleſiam de Rochabovecurt, laudantibus ejuſdem clericis a Venerabili fratre noſtro Willelmo, Petragoricenſi Epiſcopo, Pontio Abbati anteceſſori tuo, & per eum Eccleſiæ Clun. canonicè donatam, & a felicis memoriæ Papa Calixto anteceſſore noſtro, ſicut privilegium ejus teſtatur, ſolemniter confirmatam, tibi ſucceſſoribuſque tuis, non ſolùm confirmamus; ſed etiam confirmando auctoritate apoſtolica donamus: ut Ordo Clun. ad laudem Dei, ad quam ſpecialiter inſtitutus eſt, & ad honorem ſacroſanctę Romanæ Eccleſiæ, cui omnino devotus eſt, perpetuis temporibus ibi floreat: Statuentes, ut nulli hominum liceat eamdem Eccleſiam, vel bona, quę impręſentiarum legitimè poſſidet, aut in futurum juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, temerè perturbare, auferre, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare. Si qua igitur impoſterum, eccleſiaſtica ſæculariſve perſona hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis verò eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ operationis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia ęternę pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Eccleſia de Rochabovecurt Cluniac. confirmatur;

Cum decreto omnimodæ exemptionis a quacumque moleſtia, vi &c.

Cum ſolitis clauſulis.

Innocentii PP.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

Ego Gullelmus Præneſtinus Epiſcopus ſs.

Ego Gregorius Diaconus Cardinalis SS. Sergii & Bacchi ſs.

& S. R. Eccl. Cardd. ſubſcriptiones.

Ego Guido Cardinalis Diaconus S. Andriani ſs.

Ego Vaſſallus Diaconus Cardinalis S. Euſtachii ſs.

Ego Ubaldus Diaconus Cardinalis S. Mariæ in Via lata ſs.

Ego Anſelmus Presbyter Cardinalis ſs.

Ego Intifredus Cardinalis tit. Veſtinæ ſs.

Ego Lucas Presbyter Cardinalis tit. SS. Johannis, & Pauli ſs.

Data Piſis per manum Aymerici ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Card. & Cancellarii, III. Idibus Martii Indictione XIV. Incarnationis Dominicæ anno MCXXXVI. Pontificatus Domni Inocentii Papæ II. anno VII.

Dat. die 13. Martii anno Dom. 1136. Pontif. Innoc. ann. VII.

---

### XXXIII.

Eccleſia Montis-deſiderii, Cluniacenſi Monaſterio donata a Guarino Ambianenſi, & Simone Noviomenſi Epiſcopis, eidem cum pertinentiis omnibus confirmatur.

*Ex Biblioth. Cluniac. Martini Marrier col. 1401.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto in Chriſto filio Petro Cluniacenſi Abbati ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

BOnus & diligens paterfamilias gaudio magno gaudet, cum vineam ſuam locatam agricolis vigilanti ſtudio videt excoli, & tribulis ac ſentibus pariter emundari. Cujus profectò gaudio lætitia jucundior cumulatur, ſi eadem vinea propagatione ordinaria per multorum ſpatiorum, dimenſionem incipiat dilatari. Proportionali igitur ratione Deo credimus gratiſſimum eſſe, ſi, Deo dicati, Religio Cluniacenſis Monaſterii & diverſas Eccleſias exornet, atque plurimorum mentes regularibus diſciplinis inſtruat, & fide, quæ per dilectionem operatur, inflammet. Hoc profectò intuitu Montiſderienſem Eccleſiam, a venerabilibus fratribus noſtris, Guarino Ambianenſi, & Simone Novomienſi, Epiſcopis, Monaſterio Cluniacenſi canonicè & devotè collatam, idipſum quoque cariſſimo filio noſtro Lodovico illuſtri & glorioſo Francorum Rege, & Rainaldo Remenſi Archiepiſcopo, atque Radulpho de Petrona concedentibus: & pro ejus confirmatione Sedem Apoſtolicam ſuppliciter exorantibus, cum omnibus ad ipſam pertinentibus, in perpetuum tibi tuiſque ſucceſſoribus confirmamus. Statuentes, ut nulli omninò hominum liceat, eamdem Eccleſiam, vel bona, quæ impræſentiarum legitimè poſſidet, aut in futurum juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, temerè perturbare, auferre, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare. Si qua igitur impoſterum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtrę conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei ac Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extre-

Eccleſia Montiſdeſiderii a quibus donata.

Accedente quoque conſenſu Ludovici Regis Francorum,

Cluniacenſibus confirmatur;

Cum decreto exemptionis a quacumque moleſtia.

Solita clauſula.

extremo examine diſtrictę ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ operationis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Innoc. PP.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſię Epiſcopus ſs.




& S. R. Eccl. Card. ſubſcriptiones.

Ego Guillelmus Prænestinus Epiſcopus ſs.
Ego Anſelmus Presbyter Cardinalis ſubſcripſi.
Ego Intifredus Presbyter Cardinalis tit. S. Veſtinæ ſs.
Ego Lucas Presbyter Cardinalis tituli ſanctorum Johannis & Pauli ſubſcripſi.
Ego Guido indignus Sacerdos ſs.
Ego Gregorius Diaconus Cardinalis ſanctorum Sergii & Bacchi ſubſcripſi.
Ego Guido Cardinalis Diaconus S. Adriani ſs.
Ego Vaſſallus Diaconus Cardinalis ſancti Euſtachii ſs.
Ego Ubaldus Diaconus Cardinalis S. Mariæ in Via lata ſs.

Dat. die 13. Martii anno Dom. 1136. Pont. Innoc. anno VII.

Datum Piſis per manum Aymerici ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis & Cancellarii, III. Idus Martii, Indictione XIV. Incarnationis Dominicæ anno MCXXXVI. Pontificatus Domni Innocentii Papæ II. anno VII.

---

## XXXIV.

Eccleſia S. Joannis in Viculo Canonicis Placentinæ Matricis Eccleſiæ adjudicatur ſub cenſu annuo Sedi Apoſtolicæ perſolvendo.

*Ex Libr. Privileg. Eccleſ. Placent. edidit Campi Hiſt. Tom. I. pag. 536.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei dilecto filio Joanni, Eccleſiæ beatę Mariæ Placentinę Præpoſito, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

EX adminiſtratione officii nobis a Deo injuncti, compellimur ad Eccleſiarum Dei ſtatum in ſuæ incolumitatis robore conſervandum diligenter intendere; & in locis, in quibus honeſtas, & Religio florere conſueverant, occaſione aliqua omnino depereant, ſolicitè providere. Eccleſia ſiquidem ſancti Joannis de Viculo, infra Placentini Epiſcopatus terminos ſita, quæ ſpecialiter ad jus beati Petri, & dominium pertinet, peccatis exigentibus, valde attrita eſt, & tam in temporalibus, quàm in ſpiritualibus maximum ſubſtinuit detrimentum. Tu verò, dilecte in Domino fili Joannes Præpoſite, ad Sedem Apoſtolicam veniens, ejuſdem Eccleſiæ conceſſionem a nobis humiliter poſtulaſti. Et nos igitur de religione tua, & ferventi ſolicitudinis ſtudio habentes in Chriſto fiduciam, Eccleſiam ipſam tibi, tuiſque ſucceſſoribus, & per vos Eccleſiæ Placentinæ ad meliorationem committimus, ut videlicet bona, & poſſeſſiones ejuſdem loci, quæ diſtractæ ſunt, veſtro recuperentur ſtudio, & habitæ conſerventur, & a regularium conventu ibi cotidie honeſtus famulatus Domino impendatur. Si quando verò, quod non optamus, a gratia Sedis Apoſtolicæ excideritis: aut, quod vobis injunctum eſt, de eadem Eccleſia non obſervaveritis, locus ipſe cum omnibus poſſeſſionibus ſuis tam mobilibus, quam immobilibus, vel ſe moventibus, ad jus & dominium, ac liberam facultatem Sanctæ Romanæ Eccleſię abſque moleſtia revertatur. Ad indicium autem, quod præfatus locus juris ſit beati Petri, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, dimidiam unciam auri ſingulis annis Lateranenſi Palatio perſolvetis. Nulli ergo omnino hominum fas ſit, ſuper hoc de cætero infeſtare, aut aliquod vobis gravamen inferre. Si quis igitur auſu temerario hoc attemptare præſumpſerit, indignationem beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli, & noſtram, ſe noverit incurſurum. Amen. Amen. Amen.

Eccleſiam S. Joannis de Viculo, jacturam in bonis paſſam,

Canonicis Cathedralis Eccleſiæ donat,

Ut eam reſtaurent, bonaque eadem recuperent;

Sub clauſula tamen, ut ſi Canonici iidem ab obedientia Sedis Apoſt. deficiant, illa Eccleſia ad jus & dominium ejuſdem Sedis revertatur;

Cui dimidia auri uncia Canonici ſingulis annis perſolvere tenentur.

Solitæ clauſulæ.

Innocentii PP.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccl. Epiſcopus ſs.

& S. R. E. Card. ſubſcriptiones.

Ego Guillelmus Prænestinus Epiſcopus ſs.
Ego Gerardus Presbyter Cardinalis tituli Sanctę Crucis in Hieruſalem ſs.
Ego Anſelmus Presb. Card. Tit. S. Laurentii in Lucina ſs.
Ego Lucas Presb. Card. Tit. SS. Jo. & Pauli ſs.
Ego Martynus Presbyter Cardinalis Tit. ſancti Stephani in Cælio monte ſs.
Ego Azo Presbyter Cardinalis Tituli Sanctæ Anaſtaſiæ ſs.
Ego Gregorius Diacon. Card. Sanctorum Sergii & Bacchi ſs.
Ego Stephanus Diaconus Cardinalis Sanctæ Luciæ in Orphea ſs.
Ego Oddo Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum ſs.
Ego Guido Diacon. Card. Sanctorum Coſmæ & Damiani ſs.
Ego Guido Diaconus Cardinalis Sancti Adriani ſubſcripſi.
Ego Boetius Diaconus Cardinalis Sancti Viti ſubſcripſi.
Ego Vaſſallus Diaconus Cardinalis ſancti Euſtachii ſs.

Dat. die 7. Junii anno Domini 1136. Pontif. anno VII.

Datum Piſis per manum Aymerici Sanctæ Romanæ Eccleſię Diaconi Cardinalis, & Cancellarii, VII. Idus Junii, Indictione decimatertia*, Incarnationis Dominicæ anno MCXXXVI. Pontificatus vero Domni Innocentii PP. II. anno VII.

* *leg.* decimaquarta.

Con-

## XXXV.

Confirmatio Concordiæ, initæ inter Henricum Leuchorum Epiſcoporum & Fridericum Comitem Tullenſem.

*Ex Tom. XII. Concil.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Henrico Leuchorum Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè promovendis, in perpetuum.

Exordium.

STatuta fratrum noſtrorum ſicut irrationabilia debemus eccleſiaſticæ diſciplinæ moderatione corrigere, ita nihilominus convenit eorum bene geſta firmare. Quamobrem, venerabilis frater Henrice Epiſcope, pacem & concordiam, quę poſt multas guerras & labores atque expenſas inter te & nobilem virum Fredericum Comitem Tullenſem, in præſentia venerabilium fratrum noſtrorum Alcuini Epiſcopi ſanctæ Ruſinæ, tunc Apoſtolicæ Sedis Legati, Alberonis Treverenſis Archiepiſcopi, & Suffraganeorum ſuorum, Stephani videlicet Metenſis, Alberonis Virdunenſis Epiſcoporum, necnon aliorum nobilium Principum, videlicet Simonis Ducis, Adelaidis Duciſſę uxoris ſuæ, Rainaldi Barrenſium Comitis, Goalteri de Cundricurte, Odonis de Melaino, & Petri de Breſſejo, Rutile in Treverenſi parochia facta eſt, præſeotis ſcripti paginâ confirmamus, & futuris temporibus ratam manere decernimus: Ita ſcilicet ut de hoſpitalitate, ſeu conſuetudine, quam præfatus Comes Fredericus in præbeoda Fratrum Tullenſis Eccleſiæ ſibi uſurpare contra juſtitiam nitebatur, nihil ſibi deinceps ex debito audeat vindicare. Verumtamen, ſi prædictus Comes Viſceriaci in pręhenda Frattum bis in anoo cum ſeptem vel decem militibus tantùm hoſpitari voluerit, id ipſum ei mioime negabitur; ſed Fratres ejuſdem loci ſubſtinebunt, nec eum exinde moleſtabunt, ſi in domo fratrum hoſpitium ſuſcipiat, ſi miniſterialium adminiſtratione procurari voluerit, ſi nullam exactionem in eadem villa vel per ſe, vel per alios, fecerit. Cæterum, ſi ipſe hoc tranſgredi vel violare præſumpſerit, jam dicti fratres id ipſum ab eo per juſtitiam exquirere poſſiot. Pręterea, ſi quando neceſſe fuerit, ut idem Comes a Decano vel Præpoſito poſtulaverit, in pręhenda Fratrum ſemel in anno cum ſeptem vel decem militibus tantùm, tertium hoſpitium ei dabitur. Si vero neceſſitas ingruerit, & nec Decanum, nec Præpoſitum ad obtinendum hoſpitium habere poterit, hoſpitium ipſum per miniſterialium manus accipiat, & ſervitium competens, quod ei exhibitum fuerit, cum gratiarum actione ſuſcipiat. Quod ſi Comes aliter quàm ſupraſcriptum eſt, fecerit, & conventionem laudatam coram præfatis Epiſcopis atque Principibus violaverit, aut exactionem aliquam, vel violentiam in villis Fratrum ſupra dictorum exercuerit, ſi ſervitia ſufferentia Canonicorum antedicta, & eo modo, quo ſunt determinata, per manus miniſterialium non ſuſceperit: hoſpitia, quæ non ex debito aut juſtitia, ſed per ſufferentiam Fratrum accipiebat, prorſus amittat. Et hoc tamdiu ſtare poterit, quamdiu ipſe amicitiam Fratribus debitam obſervaverit. Decernimus ergo, ut neque præfato Comiti, neque alicui hominum liceat, te, vel ſucceſſores tuos, ſeu Tullenſem Eccleſiam, aut Canonicos, ſuper hoc temerè infeſtare, aut aliquid ultra id, quod prædictum eſt, a te, vel ab ipſis exigere: ſed potius ipſe ſtatutis eis hoſpitiis contentus exiſtat; & Tullenſis Eccleſia, & Canonici ab ipſius infeſtatione de cætero liberi maneant, & quieti. Si quis autem hujus noſtræ confirmationis paginam ſciens, contra eam venire tentaverit temerè, ſecundo tertiove commonitus, ſi non reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui periculum patiatur; & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine D. N. Jeſu Chriſti alienus fiat; Conſervantes autem, omnipotentis Dei, & beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli gratiam conſequantur.

*Henrici Epiſcopi concordia cum Comite Friderico, coram Legato Apoſt. Sedis facta* — *confirmatur.* — *De modo hoſpitandi Comitem.* — *Perpetuum ſilentium futuris Comitibus* — *Tullen. imponitur.* — *Solitæ clauſulę.*

Data Piſis per manum Aymerici S. R. E. Diaconi Cardinalis, & Cancellarii, VII. Idus Junii, Indictione XIII. * Incarnationis Dominicæ anno MCXXXVI. Pontificatus Domni Innocentii Papæ ſecuodi anno VI. *

*Dat. die 7 Junii anno Domini 1136. Pont. an. VII. * leg. XIV. * leg. VII.*

---

## XXXVI.

Confirmatio Sedis Patriarchalis in Gradu, uſus Pallii, & delationis Crucis ante Patriarcham.

*Ex Archiv. Patriarch. Venet. ex ſcriptum edidit Ughell. Ital. Sac. Tom. V. ubi de Graden. Patriarchis.*

Ionocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Henrico Patriarchæ Gradenſi, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, io perpetuum.

Proemium

TUnc Apoſtolicæ Sedi, & Romanis Pontificibus honor ioteger conſervatur, ſi univerſis Eccleſiis collata dignitas cuſtodiatur. Et quemadmodum nulli debemus ultro, quàm meretur, favente gratia, impertiri; ita nemini, quod ſui juris eſt, ſtimulante ambitu, convenit derogare. Quanto ergo majori prærogativa noſceris ſublimatus, tanto propenſius tibi noveris attendendum, ut corrigendis ſubditis plus poſſit apud te ratio quàm poteſtas: & te boni dulcem, & mali pium ſentiant correctorem. Perſonas diligas, vitia perſequaris, ne, ſi aliter agere fortè volueris, tranſeat in crudelitatem correctio, & perdas, quod emendari deſideras; ſicque vulnus debes abſcindere, ut non poſſis ulcerare, quod ſanum eſt: ne, ſi pluſquam res exigit, ferrum impreſſeris, noceas, cui prodeſſe feſtinas. Sed ſic alterum condiatur ex altero, quatenus & boni habeant amando, quod caveant: & mali metuendo, quod diligant. Quapropter, venerabilis frater Henrice Patriarcha, tuis poſtulationibus clementer annuimus, & Gradenſem Eccleſiam, cui auctore Deo præeſſe dignoſceris, præſentis ſcripti patrocinio communimus. Igitur prædeceſſorum noſtrorum, Pelagii, Alexandri, & Urbani II. auctoritatem ſequentes, illius præcipue conſtitutionis tenorem ſervantes, quam prædeceſſor noſter Leo IX. ſanctiſſimus, & ſynodali judicio, & privilegii paginâ confirmavit, tibi tuiſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis, & Patriarchalem concedimus dignitatem, & magiſterium Graden. Eccleſiæ gerendum, in his tantùm finibus confirmamus, qui per ſupradictos prædeceſſores eidem noſcuntur Eccle-

*Adhortatio ad Henricum Patriarch.* — *Cui Patriarchalis dignitas* — *juxta Pontificum Rom. Privilegia* — *In inſula Gradu confirmatur.*

*Cum privilegio delationis Crucis ante ſe.*

Eccleſiæ conſtituti. Crucem quoque ante te ferendam eſſe concedimus, niſi cum Romæ fueris, aut in præſentia, & comitatu Romani Pontificis. Pallium etiam fraternitati tuæ, plenitudinem pontificalis officii, ex Apoſtolicæ Sedis liberalitate largimur, quo intra Eccleſiam tuam ad Miſſarum ſolemnia celebranda uti memineris eis diebus, quibus prædeceſs. tuos uſos fuiſſe non ambigimus, ut in Nativit. Domini, Epiphania, tribus feſtivitatibus S. Mariæ, Cœna Domini, Sabbato ſancto, Reſurrectione Domini, Aſcenſione, Pentecoſte, in natalitio S. Johannis Baptiſtæ, & omnium Apoſtolorum, in feſtivitatibus quoque S. Marci, Prothomartyris Stephani, ſancti Laurentii, S. Maximi, in ſolemnitate omnium Sanctorum, & principalibus Eccleſiæ tuæ Feſtis, necnon in Eccleſiarum, Epiſcoporum, & cæterorum Clericorum conſecrationibus, & Anniverſario conſecrationis tuæ die.

*Et Pallii uſu ſtatutis his diebus.*

*Patriarchali Eccleſiæ bona omnia confirmantur.*

Statuimus etiam, ut quæcumque bona, quaſcumque poſſeſſiones Graden. Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum juſtis modis poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſuribus & illibata permaneant.

*Et Patriarchæ omnimoda juriſdictio in Parochiis ſibi ſubjectis.*

Porro Eccleſias, a religioſis viris eidem Eccleſiæ Graden. oblatas, per parochias ejuſdem provinciæ conſtitutas, tibi tuiſque ſucceſſoribus liberè confirmamus, ita ut nulli Epiſcopo abſque tuo aſſenſu liceat in eis conſecrationes celebrare: aut Sacerdotibus in ejuſdem Domino ſervientibus, donec in locis fuerint, divina officia prohibere. Decernimus ergo, ut nulli omnino &c. Si qua igitur in futurum &c. Cunctis autem &c. Amen. Amen. Amen.

*Innocentii PP.*

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

*& S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

Ego Guillelmus Prænestinus Epiſc. ſs.
Ego Gerardus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hieruſalem ſs.
Ego Anſelmus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Lucina ſs.
Ego Lucas Presb. Card. tit. SS. Johannis & Pauli ſs.
Ego Guido indignus Sacerdos ſs.
Ego Azo Presbyter Cardinalis tit. ſanctæ Anaſtaſię ſs.
Ego Gregorius Diaconus Card. SS. Sergii & Bacchi ſs.
Ego Guido Card. Diac. S. Adriani ſs.
Ego Hubaldus Diac. Cardin. S. Mariæ in Via lata ſs.
Ego Chryſogonus Diac. Card. S. Mariæ in Porticu ſs.

*Dat. die 14. Junii anno Domini 1136. Pontif. anno VII.*

Datum Piſis per manum Aymerici S. R. E. Diac. Card. & Cancellarii, II. Id. Junii Indict. XIV. anno Dominicę Incarnationis MCXXXVI. Pontificatus autem D. Innocentii Papę II. anno VII.

## XXXVIII.

Elargitio privilegiorum Monaſterio S. Crucis in Werda, cujus antiqua jura, privilegia, ac bona omnia confirmantur.

*Edidit Gretſerus de Cruce. &c.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto in Chriſto filio Dietrico, Abbati Monaſterii S. Crucis de Werd, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis.

*Monaſterium in Vverd a quo constructum.*

QUemadmodum ex geſtis prædeceſſoris noſtri ſa. memoriæ Leonis IX. Papæ didicimus, nobilis quondam vir Mangoldus de Werde, devotionis intuitu, Monaſterium in caſtro ſuo conſtruxit, quod B. Petro Apoſtolorum Principi offerens, fecit in honore ſanctæ & vivificæ Crucis per manus ejuſdem Romani Pontificis conſecrari, Sanctimoniales fœminas ibidem Deo ſervituras inſtituit.

*Ac deinde in Vicina loca translatum:*

Factum eſt autem, ut eodem Cœnobio per operam pravorum hominum diruto, atque devaſtato, alter Mangoldus, jam dicti nobilis viri filius, ab Apoſtolica Sede obtinuit, ut ſibi licentia præberetur, idem Monaſterium ad alia loca transferre, ac per hoc juxta ipſum caſtrum in planitie terræ fundavit Eccleſiam, & ſanctimoniales ibi ad Dei ſervitium deputavit.

*Amotis Sanctimonialibus Monachi ſuffecti, conſentiente Paſchali PP. II.*

Quibus utique tam religione quàm numero decreſcentibus, tertius Mangoldus prædeceſſorem noſtrum, egregiæ recordationis Paſchalem Papam humiliter adiit; & ut amotis ſanctimonialibus, in eodem loco Monachi ponerentur, expetiit: Cujus petitioni Romanus Pontifex benignè conſenſit, & Gebhardo, quondam Conſtantienſi Epiſcopo, tunc Apoſtolicæ Sedis Legato, per ſua ſcripta mandavit, ut videlicet de cella ſancti Blaſii Monachi aſſumerentur, & in eodem Monaſterio ponerentur. Quod cum præfatus Epiſcopus implevisſet, idem Locus tam in temporalibus quàm in ſpiritualibus, Deo gratiæ ſint, plurimum augmentatus eſt.

*Illud Innocentius Papa ſub tutela Sedis Apoſt. recipit:*

Quod igitur, dilecte fili Dietrice Abbas, a nobis humiliter poſtulaſti, ut idem Cœnobium, cui Deo auctore præſides, Apoſtolicæ Sedis privilegio muniremus, nos, quorum præcipuè intereſt, loca, quæ ad jus Sanctæ Romanæ Eccleſiæ pertinent, diligere ac fovere, interventu dilecti filii noſtri, quarti Mangoldi, illuſtris viri, tuis deſideriis benignitate debita duximus annuendum. Per præſentis itaque privilegii paginam Apoſtolica auctoritate ſtatuimus, ut idem Cœnobium, ab ipſis fundatoribus B. Petro oblatum, perpetuis temporibus ſub Sanctæ Romanæ Eccleſię tutela conſiſtat: & Ordo Monaſticus, qui ſecundum B. Benedicti regulam, per jam dilectum prædeceſſorem noſtrum ibidem noſcitur inſtitutus, abſque ſexus varietate ſeu mutatione in eodem loco irrefragabiliter obſervetur.

*Epiſcopum Diœceſanum in ſola Sacramentorum adminiſtratione jus habere declarat:*

Prohibemus etiam, ut Diœceſanus Epiſcopus in eodem loco nihil audeat ſibi vendicare, exceptis conſecrationibus Altarium, vel Eccleſiarum, ordinationibus Monachorum, ſeu etiam Clericorum, ſi tamen hęc ipſa vobis gratis & ſine exactione vel pravitate exhibere voluerit; Alioquin, quemcunque malueritis, catholicum adeatis Antiſtitem, ab eodem, quæ ad ſpiritualia pertinent, ſuſcepturi.

*Libertatem ſepulturæ nil ibi petentibus concedit:*

Sepulturam quoque ipſius loci liberam fo-

Ejuſdem Monaſt. bona confirmat.

fore decernimus, ut videlicet eorum, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, devotioni, ac ſupremę voluntati, niſi forte excommunicati ſint, nullus obſiſtat: ſalvâ nimirum juſtitiâ matricis Eccleſiæ.

Decernimus igitur, ut nulli omnino hominum liceat, portionem ligni vivificæ Crucis, quæ in eodem loco recondita eſſe creditur, pro cujus honore veſtrum Cœnobium factum eſt, exinde amovere: vel quidquam ex his, quæ jam dictus prædeceſſor noſter Leo IX. eidem firmavit Eccleſiæ, quæve impræſentiarum canonicè poſſidetis, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Imperatorum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, pręſtante Domino, poteritis adipiſci, firma vobis in perpetuum & illibata ſerventur. Ad indicium autem, quod Monaſterium veſtrum juris B. Petri, unum aureum ſingulis annis nobis, noſtriſque ſucceſſoribus perſolvetis.

Sub cenſu annuo unius aurei Rom. Pontificibus perſolvendi.

Solitæ concluſiones.

Si qua igitur in poſterum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerint, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat; & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

Innocentii PP. ſubſcriptio.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſię Epiſcopus.

Ego Guillelmus Præneſtinus Epiſcopus.

Ego Gerardus Presbyter Cardinalis Tit. S. Crucis in Hieruſalem.

Dat. die 19. Junii an. Domini 1136. Pont. an. VII. & leg. XIV.

Datæ Piſis per manum Aymerici S. R. E. Diaconi Cardinalis, & Cancellarii XIII. Kal. Julii, Indictione XIII. Incarnationis Dominicę anno MCXXXVI. Pontificatus Domni Innocentii Papę II. anno VII.

---

## XXXIX.

### Privilegium Monaſterio S. Georgii in Pruſeningen. Ordinis S. Benedicti Ratisbonen. Diœceſis.

Ex Hundii Hiſt. Saliſburgenſis Tom. III.

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Herboni Abbati Monaſterii ſancti Georgii de Pruſeningen. quod inter Ratisbonam & Danubium ſitum eſt, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

Officii noſtri nos hortatur auctoritas, religioſas perſonas, ac loca eorum regimini commiſſa diligere, atque ipſorum quieti & utilitati, auxiliante Domino, ſalubriter providere; dignum namque, & honeſtati conveniens eſſe cognoſcitur, ut qui ad Eccleſiarum regimen aſſumpti ſumus, eas a pravorum hominum nequitia tueamur, & B. Petri ac ſanctæ Romanæ Eccleſiæ patrocinio muniamus. Ideoque, dilecte in Domino fili Herbo Abbas, tuis juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & B. Georgii Monaſterium, cui auctore Domino præeſſe dignoſceris Apoſtolicæ Sedis privilegio decoramus. Statuimus enim, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & legitimè poſſidet, tibi tuiſque ſucceſſoribus, & per vos jam dicto Cœnobio hujus ſcripti paginâ confirmamus. Porro decimam, a venerabili fratre noſtro Ottone Babenbergenſi Epiſcopo vobis conceſſam, quam ab Hertuvico Ratiſponenſi Epiſcopo per gratiam concambium obtinuiſſe cognoſcitur, vobis præſenti ſcripto firmamus. Cellam etiam, Aſpach dictam, quam idem Epiſcopus, ſuis laboribus ac ſtudio acquiſitam, divini amoris intuitu eidem loco contulit, a nullo unquam hominum alienari, vel aliquo modo auferri ſancimus. Decernimus etiam, ut Ordo monaſticus, qui in eodem Cœnobio a priſcis temporibus noſcitur inſtitutus, perpetuis temporibus ibi integer conſervetur. Obeunte vero te, nunc ejuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia, ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam elegerint. De laboribus quoque veſtris tam infra quàm extra Septa Monaſterii, quos propriis ſumptibus excolitis, decimas a vobis nemo exigere præſumat. Interdicimus etiam, ut nullus Epiſcopus, qui in Babenbergen. Eccleſia pro tempore fuerit, vel aliquis alius, occaſione alicujus rei vel advocatiæ idem Cœnobium aliquibus exactionibus gravare, vel ejus poſſeſſiones, a prædicto Epiſcopo vobis collatas, vel undecunque acquiſitas ſeu oblatas, alicui in beneficium dare, vel fratrum uſibus ſubtrahere, præſumat. Quæcunque præterea bona idem Monaſterium, conceſſione Pontificum, liberalitate Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Deo, in futurum poterit adipiſci, firma vobis & illibata permaneant. Nulli ergo omnino hominum fas ſit, idem Cœnobium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare: ſed omnia integra conſerventur, tam veſtris, quàm fratrum veſtrorum ac pauperum uſibus profutura. Si qua igitur impoſterum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax D. N. J. C. quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Bona omnia ad Monaſterium pertinentia confirmat.

Decimaque a ſe ab Ottone Bambergenſi ejuſdem Cœnobii fundatore.

Cellā Aſpach alienari.

Abbatem ab ullo alio, præterquam a Monachis, eligi.

Decimas ab eis exigi.

Vel aliamcumque exactionem.

Vel aliam aliam moleſtiam Cœnobio inferri omnino interdicit.

Sub anathemate pęna.

Innocentii PP.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

& S. R. E. Card. ſubſcriptiones.

Ego Guillelmus Præneſtinus Epiſcopus ſs.

Ego Theodevinus S. Rufinæ Epiſcopus ſs.

Ego Gregorius Diac. Card. ſancti Georgii & Bacchi ſs.

Ego Guido Diac. Card. S. Adriani ſs.

Ego Boetius Diac. Card. Sanctorum Viti & Modeſti ſs.

Ego Anſelmus Presbyter Card. ſs.

Ego La-

Ego Lactifredus Presb. Card. tit. Veſtinæ ſs.
Ego Lucas Presb. Card. tit. ſanctorum Joannis & Pauli ſs.
Ego Chryſogonus Diac. Card. ſanctæ Mariæ in Porticu ſs.

*Dat. die 22. Octobris anno Domini 1136. Pont. an. VII.*

Data Piſis per manus Aymerici Sanctæ Romanę Eccleſiæ Diacon. Cardin. & Cancellarii. XI. Kalend. Novemb. Indict. XIV. Incarnation. Dominicæ anno MCXXXVI. Pontificatus vero Domni Innocentii Papæ II. anno VII.

---

## X L.

Confirmatio Immunitatum Eccleſiæ Marſanenſis prope Trajectum Moſæ, ad Monaſterium B. Remigii pertinentis; in qua Canonicorum loco Monachi ſubſtituuntur.

*Ex Tom. I. Coll. Diplomat. Marten. pag. 385.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Oddoni Abbati Monaſterii S. Remigii, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

*Exordium.*

LOcorum venerabilium cura nos admonet, de eorum quiete atque utilitate ſolicitè cogitare. Nec dubium, quod ſi Servorum Dei petitionibus benignè concurrimus, noſtris opportunitatibus clementem Dominum reperimus. Ideoque, dilecte in Domino fili, Oddo Abbas, tuis rationabilibus poſtulationibus clementer annuimus, atque libertatem Eccleſiæ de Marſina, ad Monaſterium B. Remigii pertinentis, ab Alexandro quondam Leodienſi Epiſcopo tibi conceſſam, & ab Hermanno ejus Archidiacono. & fratribus ſuis laudatam atque firmatam, præſentis ſcripti paginâ roboramus, & futuris temporibus inconvulſam manere decernimus: ut videlicet tam in Præpoſitura, quàm etiam in Canonlis, decentibus Clericis, qui præfatæ Eccleſiæ beneficia poſſident, juxta prudentiam & diſpoſitionem tuam, & ſucceſſorum tuorum, loco eorum Monachi ſubſtituantur.

*Eccleſia Marſanen. Monaſterio Remigiano confirmatur;*

*Cum decreto, ut Clericis ſæcularibus ſubſtituantur Monachi: prout in rubrica.*

Præpoſitus verò, qui ex parte tua, vel ſucceſſorum tuorum, eidem loco præfuerit, Sacerdotem ſub tali præbenda, qualem ipſe Præpoſitus, conſenſu Abbatis & fratrum Cœnobii ſancti Remigii, qui pro tempore fuerit, providerit, conſtitutum Leodienſi Archidiacono præſentabit, a quo nimirum animarum ſibi cura committetur: & ipſe Sacerdos de omni epiſcopali & ſynodali jure ſecundùm Leodienſis Epiſcopatus conſuetudinem reſpondebit.

*Præpoſitus ab Abbate S. Remigii eligendus Leodienſi Archiep. ſubjicitur.*

Nulli ergo hominum liceat eamdem conceſſionem, Monaſterio B. Remigii factam, infringere, vel mutare, aut qualibet occaſione convellere; ſed omnia tibi tuiſque ſucceſſoribus integra conſerventur: quemadmodum preſentis ſcripti ſanctione, præfati Alexandri quondam Epiſcopi conceſſione noſcitur inſtitutum. Si qua ſane eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei ac Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat:

*Solitæ conclusiones.*

Cunctis autem hanc noſtram confirmationem, ſervantibus ſit pax Domini Noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

EGO INNOCENTIUS Catholicę Eccleſię Epiſcopus. *Innocenti PP.*
Ego Lucas Presbyter Cardinalis tit. SS. Johannis & Pauli. *& S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*
Ego Theodewinus S. Rufinæ Epiſcopus.
Ego Guido Diaconus Cardinalis S. Adriani.
Ego Chryſogonus Diaconus Cardinalis S. Mariæ in Porticu.

Datum Piſis, per manum Aymerici ſanctæ Romanę Eccleſię Cardinalis, & Cancellarii, IX. Kalendas Decembris, Indictione XIV. Incarnationis Dominicæ anno MCXXXVI. Pontificatus vero Domni Innocentii Papæ II. anno VII.

*Dat. die 23. Novembris anno Domini 1136. Pontif. anno VII.*

---

## X L I.

Confirmatio Ordinis Canonicorum Regularium S. Auguſtini, recèns introducti in Steinfeldenſe Cœnobium, Colonien. Diœceſis.

*Ex Archiv. Monaſt. Steinfeld. communicavit Vir Illuſtris Fridericus Schannat.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis Evermino Præpoſito, & fratribus in Eccleſia de Steinvelt canonicam vitam profeſſis, tam præſentibus quam futuris, in perpetuum.

*Exordium.*

PIÆ poſtulatio voluntatis debet effectu proſequente compleri, quatenus devotionis ſinceritas laudabiliter eniteſcat, & utilitas poſtulata vires indubitanter aſſumat. Proinde, dilecti in Domino filii, veſtris rationabilibus poſtulationibus gratum præbentes aſſenſum, Eccleſiam Steinvell, in qua divinis eſtis obſequiis mancipati, Apoſtolicæ Sedis privilegio communimus; imprimis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo Canonicus, qui ſecundum beati Auguſtini regulam ibidem noſcitur inſtitutus, perpetuis futuris temporibus inviolabiliter obſervetur. Præcipimus inſuper, ut nulli fratrum veſtrorum poſt factam profeſſionem abſque libera Præpoſiti & Fratrum licentiâ Eccleſiam veſtram relinquere, & ad alium locum liceat tranſvolare: nec aliquis eum retinere præſumat in Prepoſituris, quę per fratres veſtros inſtituuntur, Ordo veſter ſecundum beati Auguſtini Regulam teneatur, & ſi quid novi in Ordine ſtatuendum fuerit, communi aſſenſu Prelatorum veſtri annui conventus concorditer ſtatuatur. Præpoſituras quoque a veſtris fratribus inſtitutas, a vobis pro confirmatione Ordinis viſitari, & Præpoſitos earum, per ſingulos annos veſtram Eccleſiam viſitare decernimus. Monaſteria quoque Sanctimonialium, quæ ſe magiſterio veſtræ Eccleſiæ regenda ſubjiciunt, ab eodem ſe abſolvi, & alii ſubdi poſtea non præſumant. Ut autem omnipotenti Domino ſervire ſecuriùs valeatis, libertatem a recolendæ memoriæ Friderico, Archiepiſcopo Colonienſi, Eccleſię veſtræ conceſſam, & venerabili fratri noſtro

*Secundum B. Auguſtini Regulas, hac in Eccleſia obſervandas, Canonicis per alias Eccleſias divagari, non licere.*

*Eamdem S. Auguſtini regulam in præpoſituris, huic eccleſiæ ſubjectis, tenendam.*

*Eas per Præpoſitum viſitandas.*

*Ad hoc etiam dirigenda Sanctimonialium Monaſteria decernit.*

*Confirmat libertates huic Eccleſiæ ab Archiepiſcopis Colonien. conceſſas.*

Digitized by Google

ſtro Brunone, ejus ſucceſſore. poſtmodum approbatam, ipſius precibus inclinati, omnimodam firmitatem in perpetuum tenere ſancimus.

Bonaque omnia eidem uſque adhuc elargita, vel in futurum elargienda.

Porro, quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia Steinvelt impręſentiarum juſtè & legitimè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, liberalitate Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata conſiſtant.

Solitæ concluſiones.

Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate recognoſcat. & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Innocentii PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Guillelmus Præneſtinus Epiſcopus.
Ego Gregorius Diac. Card. SS. Sergii & Bacchi.
Ego Theodewinus S. Rufinæ Epiſcopus.
Ego Anſelmus Presb. Cardinalis.
Ego Benfredus, Presb Card.
Ego Chryſogonus, Diac. Card. S. Mariæ in Porticu.
Ego Lucas Presbyter Card. tit. SS. Joannis & Pauli.
Ego Martinus Presb. tit. S. Stephani.
Ego Guido indignus Sacerdos.
Ego Gregorius Card. Presb. tit. S. Priſcæ.

Dat. die 10. Decembr. anno Domini 1136. Pontif. anno VII.

Data Piſis, per manum Aymerici ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi & Cancellarii, IV. Idus Decemb. Ind. XIV. Incarnat. Domin. anno MCXXXVI. Pontificatus Domini Innocentii Papæ II. anno VII.

---

## XLII.

Decretum, ne in diſtrictu Monaſterii Portenſis Ordinis Ciſtercien. Nuenburgen. Diœceſis, venationes a quoquam fiant.

*Edidit Pertuchius Chronic. Porten. pag. 12.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Adelberto Portenſi Abbati, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

PIÆ poſtulatio voluntatis effectu debet proſequente compleri, quatenus & devotionis ſinceritas laudabiliter eniteſcat, & utilitas poſtulata vires indubitanter aſſumat. Proinde, dilecte in Domino fili Adelberte Abbas, tuis rationabilibus poſtulationibus gratum præbemus aſſenſum;

Ut Ordo Monaſticus inibi ſervetur, decernit.

& ut in Portenſi Cœnobio, cui auctore Domino præeſſe dignoſceris, Monaſticus Ordo, qui ſecundum B. Benedicti regulam, & normam Ciſtercienſium fratrum, inibi noſcitur inſtitutus, perpetuis futuris temporibus inviolabiliter obſervetur, præſenti ſcripto ſancimus. Confirmamus & Concambium, a venerabili fratre noſtro Udone Nuenburgenſi Epiſcopo tecum & cum fratribus tuis rationabiliter factum, videlicet Portenſem locum cum omnibus ſuis appenditiis pro Smolenſi loco; in quo prius eratis Domino ſervientes, ab eodem Epiſcopo concambii titulo vobis collatum: ita tamen, ut idem Smolenſis locus cum ſuis omnibus appenditiis juriſdictioni, & uſui præfati cedat Epiſcopi.

Cambium a Nuenberg. Epiſcopo factum.

Bonaque omnia ad Monaſt. pertinentia confirmat.

Statuimus inſuper, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & rationabiliter poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, pręſtante Domino, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata conſiſtant.

In diſtrictu Monaſt. venationes a quoquam fieri, prohibet.

Ut autem quietiùs omnipotenti Deo ſervire poſſitis, præſenti ſcripto duximus inhibendum, ut nullus Clericus, nullus Laicus infra terminos veſtros venationibus audeat vacare, aut nugis conſimilibus operam dare. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, prænominatum Cœnobium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel aliquibus vexationibus fatigare: ſed omnia integra ſerventur eorum, pro quorum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt, omnimodis uſibus profutura: ſalvâ nimirum diœceſani Epiſcopi debitâ reverentiâ.

Solitæ concluſiones.

Si qua igitur impoſterum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant, Amen.

Innocentii PP. & nonnullorum S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.

EGO INNOCENTIUS Catholicę Eccleſiæ Epiſcopus.
Ego Petrus Cardinalis Presbyter T. ſanctæ Suſannæ ſs.
Ego Gregorius Diaconus Cardinalis S. Sergii & Bacchi.
Ego Gerardus Presbyter Cardinalis T. ſanctæ Crucis in Hieruſalem.
Ego Guido Diaconus Cardinalis S. Mariæ in Porticu.

Dat. die 13. Januarii anno Domini 1137. Pont. an. VII.

Data Romæ per manum Aymerici S. R. E. Diaconi Cardinalis & Cancellarii, Idib. Januar. Incarnationis Dom. anno MCXXXVII.

## XLII.

Confirmatio donationum, ab Epiſcopo, Clero, & Populo Placentino factarum Monaſterio Columbano Clarevallenſi.

*Ex Archiv. Monaſt. hujus edidit Campi Hiſt. Placent. tom. I. pag. 518. & Ughellius Ital. Sac. Tom. II. ubi de Epiſcopis hujus Civitatis.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, cariſſimo in Chriſto filio Bernardo Clarevallenſi Abbati, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis in loco, qui Columbæ dicitur, & Caretum antiquitùs vocabatur, quique in Placentino Epiſcopatu ſitus eſt, in perpetuum.

Exordium.

PIÆ poſtulatio voluntatis effectu debet proſequente compleri, quatenus & devotionis ſinceritas laudabiliter eniteſcat, & utilitas poſtulata vires indubitanter aſſumat. Quamobrem, cariſſime in Domino fili Bernarde Abbas, tuis precibus annuentes, Monaſterium, quod in loco, qui Columbæ dicitur, ſitum eſt, Apoſtolicæ Sedis privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, idem Locus impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, Fratribus, qui ibidem pro tempore fuerint, firma in perpetuum & illibata permaneant: In quibus hæc ſpecialiter duximus adnotanda: Omnes videlicet terras illas, quas illuſtris vir Pallavicinus Marchio, & nobilis Signifer Placentinæ civitatis, ſeu alii boni viri, eidem loco devotionis intuitu contulerunt, quas nimirum ejuſdem loci Fratribus quietas & liberas jure perpetuo permanere, & ab omni ſeculari exactione remotas fore, ſancimus. Et, quoniam communem vitam agentes de aliorum eleemoſynis ac beneficentia debent vivere, conſtituimus, ut de laboribus, quos fratres ipſius Monaſterii propriis manibus aut ſumptibus excolunt, nullus ab eis decimas exigere vel ſuſcipere audeat. Decernimus etiam, ut a Villa, quæ Senna dicitur, uſque Butrium, ſeu infra alios terminos, a venerabili fratre noſtro Arduino Epiſcopo, necnon Clero, & Populo Placentino ſpecialiter diſegnatos, nulla Eccleſia quolibet tempore conſtruatur, nullaque ſecularis habitatio prorſus fiat. Nulli ergo hominum fas ſit, idem Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum ſuſtentatione, & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſeculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi (a) non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem Eccleſiæ juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Bona ad Monaſterium ſpectantia confirmantur.

Cum decreto omnimodæ exemptionis a ſolutione decimarum.

Eccleſiam ullam, aut domum conſtrui intra hæc Monaſterii interdicitur.

Decretum immunitatis ab omni perturbatione, vel alienatione.

Sub ſolitis clauſulis.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

Ego Drogo (a) Oſtienſis Epiſcopus.

Ego Gerardus Presbyter Cardinalis Tituli ſanctæ Crucis in Hieruſalem.

Ego Lucas Presbyter Cardinalis Tituli ſanctorum Joannis & Pauli.

Ego Bernardus Presbyter Cardinalis Tituli ſancti Chryſogoni.

Ego Ju .... Diaconus Cardinalis ſanctæ Mariæ in Aquiro.

Innocentii PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.

Datum Piſis per manum Aymerici ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis & Cancellarii, VII. Id. Februarii Indictione XV. Incarnationis Dominicæ anno MCXXXVII. Pontificatus verò Domni Innocentii PP. II. anno VII.

Dat. die 7. Februarii anno Domini 1137. Pontif. ann. 7.

## XLIII.

Elargitio privilegiorum Monaſterio S. Petri Peruſinæ Civitatis Ordinis Ciſtercienſis, ejuſque bonorum confirmatio.

*Ex Archiv. Monaſt. hujus edidit Margarinus Bullar. Caſſ. P. II.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Hieronymo Abbati Monaſterii Sancti Petri, quod ſecus Peruſinam Civitatem ſitum eſt, ejuſque ſucceſſoribus regulariter promovendis, in perpetuum.

Exordium.

PIÆ poſtulatio voluntatis effectu debet proſequente compleri, quatenus devotionis ſinceritas laudabiliter eniteſcat, & utilitas poſtulata vires indubitanter aſſumat. Eapropter, dilecte in Domino fili Hieronyme, tuis poſtulationibus clementer annuimus, atque prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis inhærentes, Monaſterium Beati Petri, cui auctore Deo præſides, Apoſtolicæ Sedis privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, idem Locus impræſentiarum juſtè & legitimè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, tibi tuiſque ſucceſſoribus firma & illibata permaneant, tam in Eccleſiis, quàm in cellis, curtibus, plebibus, monaſteriis, fundis, atque caſalibus: In quibus utique hæc propriis nominibus duximus exprimenda: plebem ſcilicet ſancti Conſtantii, ſancti Ruphini, ſancti Martini, & ſancti Joannis, Plebem ſancti Martyrii, Eccleſiam ſancti Benedicti in Angellione cum ſuis pertinentiis, Eccleſiam ſancti Juſtini cum curte ſua. Eccleſiam ſancti Andreæ, & ſancti Angeli de Aliano, cum ſuis pertinentiis. Eccleſiam ſanctæ Mariæ in Petiviano, & ſancti Clementis, curtem de Caſale, curtem de Perroniano, & hoc, quod vobis pertinet de curte & Eccleſia ſancti Donati de Civitella: nec non

Monaſterii bona enumerat, & confirmat.

(a) *Variat hic exemplar Ughellii; puta, utrumque voluntatem clauſulas hujus, in Codice fortaſſe omiſſas, ſua manu ſuppleviſſe.*

(a) *Ughellius habet Albericus, memor hunc ſe anno 1136. Epiſcopum Oſtienſem factum affirmaſſe.*

non & terram Ugonis Nepotis Bernonis de Monte-nigro. Apoſtolicæ quoque Sedis tibi munimine confirmamus Eccleſias ſanctorum Apollinaris, Blaſii, & Montani, cum ſuis omnibus pertinentiis: ſalvo annuo cenſu Farfenſis Eccleſiæ. Quin etiam confirmamus Maſſas tres, in Comitatu Peruſino poſitas, unam, quæ vocatur Cuſulo, alteram Filontio, & aliam, quæ nuncupatur Caſalina, cum Eccleſiis, vineis, campis, hortis, montibus cultis & incultis, omnibuſque ſuis pertinentiis: Monaſterium quoque ſancti Angeli in Comitatu Aſſiſinate, in loco, qui dicitur Limiſano, cum cellis & cappellis ſuis, & cum omnibus ſibi pertinentibus: Eccleſiam ſancti Archangeli, ſitam juxta Lacum Peruſinum, cum omnibus ſibi pertinentibus: atque Monaſterium ſancti Salvatoris in Cothale, cum omnibus ſibi pertinentibus, & Monaſterium ſancti Petri in Plojano cum univerſis ſuis pertinentiis, Eccleſiam ſancti Sylveſtri in Murcella, Eccleſiam ſancti Donati, & quicquid veſtri juris eſſe dinoſcitur in Agello: Eccleſiam ſanctæ Mariæ in Podio cum omnibus pertinentiis, Eccleſiam ſancti Pauli in Monticello, atque Eccleſiam ſancti Petri de Petroniano, cum curte ſua. Sanc Chriſma, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium ſive Baſilicarum, ordinationes Monachorum, qui ad ſacros fuerint ordines promovendi, & Clericorum, ad idem Monaſterium pertinentium, a Diœceſano accipietis Epiſcopo, ſi quidem Catholicus fuerit, & ſi ea gratis ac ſine pravitate voluerit exhibere; alioquin, liceat vobis catholicum, quem malueritis, adire Antiſtitem, & ab eo conſecrationum Sacramenta ſuſcipere; qui Sanctæ Romanæ Eccleſiæ fultus auctoritate, quæ poſtulatis, indulgeat. Obeunte verò te, nunc ejuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia; ſeu violentia præponatur, niſi quem Fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam, elegerint: a Romano Pontifice conſecrandum. Miſſas autem publicas in eodem Monaſterio per Epiſcopum fieri, vel ſtationes, aut ordinationes aliquas celebrari, præter Abbatis, ac fratrum voluntatem, omnimodè prohibemus: ne in ſervorum Dei receſſibus occaſio popularibus præbeatur ulla conventibus. Nec ulli Epiſcopo facultas ſit, præter Romani Pontificis conniventiam, idem Cœnobium, aut ejus cellas gravare, interdicere, vel excommunicare, ſeu exactiones novas imponere: Nec ſæcularium procerum cuiquam liceat, ſodrum vel aliud ſervitium, ab eodem Monaſterio aut ejus pertinentiis extorquere: ſalvo nimirum jure & ac dominio Sanctæ Romanæ Eccleſiæ. Decernimus igitur, ut nulli omnino hominum liceat, eamdem Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, vel injuſtè ablatas ſuis uſibus vendicare, vel temerariis vexationibus fatigare: ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum ſubſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si qua ergo in futurum Eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerario auſu venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a Sacratiſſimo

Sacramentorum elargitionem ad Epiſcopum loci, ſi fuerit catholicus,

Abbatis vero electionem ad ſolos Monachos ſpectare declarat;

Sine cujus cōſenſu idem Epiſcopus Miſſas publicas, vel quid ſimile in Eccleſiis Monaſterii celebrare non poſſit;

Neque Monaſterium ipſum ſacris interdicere.

Adverſus occupantes & perturbantes bona vel jura Monaſterii excommunicationem fert:



Corpore ac Sanguine Dei & Domini noſtri Jeſu Chriſti Redemptoris aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonę actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Benedictionem benefactoribus elargitur.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

Ego Drogo Hoſtienſis Epiſcopus ſs.

Ego Theodewinus S. Rufinæ Epiſcopus ſs.

Ego Berardus Presbyter Cardinalis Tituli S. Crucis in Hieruſalem ſs.

Ego Anſelmus Presbyter Cardinalis Tituli S. Laurentii in Lucina ſs.

Ego Martinus Presbyter Cardinalis Tituli S. Stephani ſs.

Ego Guido indignus Sacerdos ſs.

Ego Bernardus Presbyter Cardinalis Tituli ſancti Chryſogoni ſs.

Ego Gregorius Diaconus Cardinalis ſanctorum Sergii & Bacchi ſs.

Ego Vaſſallus Diaconus Cardinalis ſancti Euſtachii ſs.

Innocentii PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.

Datum Piſis per manum Aymerici Sanctæ Romanę Eccleſiæ Diaconi Cardinalis, & Cancellarii, IV. Idus Februarii. Indictione XV. Incarnationis Dominicę anno MCXXXVII. Pontificatus vero Domni Innocentii Papæ II. anno VII.

Dat. die 10. Februarii an. Dom. 1137. Pont. an. VII.

---

## XLIV.

### Guillelmo Arauſicano Epiſcopo bona omnia & poſſeſſiones confirmantur.

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Guillelmo Auriacenſi Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè promovendis.

Inter Inſtrumenta Eccleſiæ hujus edidit Sammarth. Gall. Chriſt. Tom. I.

IN beati Petri cathedra, diſponente Domino, conſtituti, fratres noſtros Epiſcopos debemus diligere, & loca eis commiſſa Apoſtolicæ Sedis munimine confovere. Quamobrem, venerabilis frater Guillelme Epiſcope, tuis poſtulationibus impartimur aſſenſum, & Eccleſiam Auriacenſem, cui, Deo auctore, præſides, præſentis ſcripti paginâ communimus: Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia in præſenti anno juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, operante Domino, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus in perpetuum, & illibata permaneant: In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Eccleſiam ſcilicet ſancti Florentii cum cimeterio & villa, quæ Clauſtrum nominatur, infra ipſum cimeterium conſtituta, cum palude Condamina, quam Comitiſſa Auriacenſis, aſſenſu filii Raimbaldi, beato Florentio contulit, cum decimis & cæteris poſſeſſionibus ſuis: Eccleſiam beati Eutropii cum decimis totius territorii de Cadaroſſa, & poſſeſſionibus ſuis: Eccleſiam ſancti Petri cum decimis & poſſeſſionibus ſuis: Eccleſias de Monte-draconis, de Sagariis,

Proemium:

Bona omnia Arauſicanæ Eccleſiæ confirmantur:

riis, de Jocondatis cum decimis & poſſeſſionibus ſuis, de Mornatio, de Serignano, de Græpontis, de ſancto Juliano, de Derbucio, de Guarda, de Travaillano, de Camereto, de Veillaiga, de Vacquayraſſio, de Albuna, de Durbano & Balmis, de Albagnano, de Jonqueriis cum decimis & poſſeſſionibus ſuis, & decimis de Sarriano, & de Podiod'Icardo, de ſancto Privato, de Gauſanis, & de Aſelano, & Eccleſiam ſancti Geneſii cum appendiciis ſuis, & cætera omnia, quæ venerabilium fratrum noſtrorum, prædeceſſorum tuorum, Epiſcoporum fraternitas de occupantium manibus eripuit. Ea etiam omnia, quæ per vos vel per feudales veſtros præfata Eccleſia poſſidere videtur, vobis nihilominus confirmamus. Ad exemplum quoque prædeceſſoris noſtri beatæ memoriæ Papæ Calixti, apoſtolica auctoritate ſancimus, ut in præfata Auraſicenſi Eccleſia perpetuis futuris temporibus Epiſcopalis Sedes abſque Tricaſtini Epiſcopi, vel cujuslibet alterius contradictione conſiſtat; ſimiliter idem locus propriam Parochiam Epiſcopalem obtineat, in qua tu vel ſucceſſores tui, Clericos ordinandi, Eccleſias & Oratoria conſecrandi, & alia, quæ ad epiſcopale officium pertinent, miniſtrandi, facultatem liberam habeatis. Terminos ſanè Auraſicenſis Parochiæ, quos ex præcepto ejuſdem prædeceſſoris noſtri, in præſentia Attonis quondam Arelatenſis Archiepiſcopi, & Suffraganeorum ejus, per aſſertiones teſtium, & inſtrumenta cartarum a prædeceſſore tuo bonæ recordationis Berengario Epiſcopo conſtat eſſe probatos, & Romæ, aſſiſtente Pontio Tricaſtino Epiſcopo, per eumdem Romanum Pontificem, indagatis utrinque diligenter rationibus, in præſentia Epiſcoporum & Cardinalium collaudatis, prædictæ Auraſicenſi Eccleſiæ quietè & ſine aliqua infeſtatione habendos, poſſidendoſque firmamus; videlicet a ponte Abolena per ſtratam regalem, quæ vadit inter duos montes uſque ad Diganum, & a prædicto ponte, ſicut aſcendit aqua de Lez verſus meridiem, & uſque ad fines Vaſenſis Epiſcopatus. Porro debitam portionem decimarum & cunctarum oblationum, quæ pro vivis & pro defunctis, Eccleſiis offeruntur, ſanctorum Canonum inſtituta diſtinguantur; ideoque, venerabilis frater Epiſcope, quartam partem decimarum ad te pertinentium, tibi ab aliquo uſurpari prohibemus. Simili modo ſtatoimus, ne aliquis detentiones Eccleſiæ, non ad ſe pertinentes, ſuis uſibus indebitè vindicare præſumat. Nulli ergo hominum fas ſit, præfatam Arauſicenſem Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu cujuſlibet moleſtiis fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum ſubſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si quis igitur in futurum, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi congruè ſatisfecerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reumque ſe divino judicio de perpetrata in iquitate cognoſcat exiſtere, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini noſtri Jeſu Chriſti alienus fiat, atque in extremo examine diſtrictę ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem locn, quę ſua ſunt, ſervantibus, ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant.

Sedes Epiſcopalis, & competens jurisdictio in ea futura abſque alterius Epiſcopi contradictione.

Aſſignatio confinium.

Quarta pars decimarum, & oblationum Epiſcopo adjudicantur

Solita clauſulæ.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

Ego Angelus Presbyter Cardinalis tituli ſancti Laurentii.

Ego Lictifredus Presbyter ſs.

Ego Lucas Presbyter tituli ſanctorum Joannis & Pauli.

Marton Presbyter Cardinalis tituli ſancti Stephani.

Ego Guido indignus Presbyter.

Ego Gregorius Presbyter Cardinalis tituli ſanctæ Priſcæ.

Ego Bernardus Presbyter Cardinalis tituli ſancti Chryſogoni.

Ego Theodewitus ſanctæ Rufinæ Epiſcopus.

Ego Drogo Oſtienſis Epiſcopus.

Ego Albertus Albanenſis Epiſcopus.

Ego Gregorius Diaconus Cardinalis tituli ſanctorum Sergii & Bacchi.

Ego Guido Diaconus Cardinalis S. Hadriani.

Ego Ulbordus Cardinalis S. M. in Via lata.

Ego Chryſogonus Cardinalis Diaconus S. Mariæ in Porticu.

Ego Ivo Diaconus Cardinalis ſanctæ Mariæ.

Innoc. PP. & S. R. Eccl. Cardd. ſubſcriptiones.

Datum Piſis per manum Aymerici ſanctæ Romanæ Eccleſię Diaconi Cardinalis & Cancellarii, V. Kal. Martii, Indictione XV. Incarnat. Dominicæ anno MCXXXVII. Pontificatus vero Domni Innocentii Papæ anno VIII.

Dat. die 25. Februarii anno Domini 1177. Pontif. anno VIII.

---

## XLV.

### Approbatio Inſtituti regularis vitæ Canonicorum Nicienſis Eccleſiæ, cujus bona omnia confirmantur.

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Petro Nicienſi Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè promovendis, in perpetuum.

*Ex Authentico exceptum edidit Ughell. Ital. Sac. To. IV. ubi de Nicien. Epiſcopis.*

Proemium.

OFficii noſtri nos hortatur auctoritas, pro Eccleſiarum ſtatu ſatagere, & earum quieti & utilitatibus ſalubriter, auxiliante Domino, providere. Dignum namque, & honeſtati congruum eſſe cognoſcitur, ut qui ad Eccleſiarum regimen aſſumpti ſumus, eas a pravorum hominum nequitia tueamur, & B. Petri atque Apoſtolicæ Sedis patrocinio muniamus; & Nicen. Eccleſiam, cui Domino auctore pręeſſe dignoſceris, S. R. E. privilegio roboramus; Statuentes, ut Ordo Cononicus, qui ſecundum B. Auguſtini Regulam tuo laudabili ſtudio eſt in Nicienſi Eccleſia Dei gratiâ inſtitutus, ibidem futuris temporibus inrefragabiliter obſervetur; & decedentibus Clericis, qui impræſentiarum in eo Domino famulantur, nullus eis, niſi regularem vitam profeſſis, Canonicus ſubrogetur. Obeunte quoque te, nunc ejuſdem loci Epiſcopo, nemo ibi preter quam regularis Epiſcopus præponatur, qui eidem Eccleſiæ, cooperante Domino, præeſſe valeat, & prodeſſe. Decernimus etiam, ut quæcumque bona, quaſcumque poſſeſſiones eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum,

In hac Eccleſia Canonicorum regulari diſciplina approbata;

Confirmatiſque bonis omnibus ad eam pertinentibus.

gum & Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, permittente Domino, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus in perpetuum, & illibata ſerventur; In quibus hæc propriis nominibus adnotanda ſubjunximus; Eccleſiam videlicet S. Mariæ de Clanſio, Eccleſiam ſancti Laurentii de Illontia, Eccleſiam ſanctæ Mariȩ de Pila, Eccleſiam ſanctæ Teclæ, & Caſtrum, quod vocatur Drapum, Eccleſiam ſanctȩ Mariæ Villæveteris, Monaſterium ſancti Pontii cum Eccleſiis ad ipſum pertinentibus, quas in Nicienſi Epiſcopatu, Epiſcopale legitimè pertinere dignoſcitur; Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Olivo, Eccleſiam ſancti Hoſpitii. Nulli ergo hominum liceat, quod a te ſuper inſtitutione præfatȩ Eccleſiæ factum eſt, & a nobis firmatum, infringere, vel mutare, ſeu qualibet occaſione convellere, nec ejus poſſeſſiones auferre, vel Abbatias retinere, ſeu quibuslibet moleſtationibus fatigare; ſed omnia ſemper conſerventur eorum, pro quorum gubernatione, & ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si qua igitur in poſterum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contraire, & temerè venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in eſtremo eſamine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic bonæ actionis fructum percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniat. Amen. Amen. Amen.

*Quorum hic pars deſcribitur;*

*Cum decreto validenti ea, quæ ab Epiſcopo ſtatuta ſunt &c.*

*Innoc. PP. anathemate percutit Privilegii hujus violatores;*

*Obſervatoribus verò bona precatur.*

*Innoc. PP.*

*& nonnullorum S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.
Ego Guillelmus Præneſtinus Epiſcopus.
Ego Hubaldus Diac. Card. S. Mariæ in Via lata.
Ego Chryſogonus Diac. Card. S. Mariæ in Porticu.
Ego Anſelmus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Lucina.
Ego Lictifredus Presb. Card. tit. Veſtinæ.
Ego Lucas Presb. Card. tit. SS. Joannis & Pauli.

*Dat. die 29. Martii anno Domini 1137. Pontif. anno VII. * leg. VIII.*

Datum Piſis per manum Aymerici S. R. E. Diaconi Card. & Cancellarii, IV. Kalend. Aprilis Ind. XV. Incarnationis Dom. anno MCXXXVII. Pontif. vero Domni Innocentii Papæ II. anno VII.*

# XLVI.

Monaſterium de Cheminon. ab Ordine S. Nicolai de Aroaſia tranſlatum ad Ordinem Ciſtercienſem, Cœnobio de tribus Fontibus ſubditur.

*Ex Gall. Chriſt. Tom. IV. pag. 29*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Stephano Abbati Monaſterii de Tribus fontibus ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

*Fratrum Clarevallenſium encomia.*

LAudes & gratias omnipotenti Deo referimus, quod nomen & vitam Fratrum Claravallenſium per diverſas partes mundi ita celebrem, ita fecit ſpectabilem eſſe, ut eorum laudabili ... ipſi quoque viri religioſi religioſiores fieri appetant, &, juxta illud Pſalmiſtæ, De virtute in virtutem ire contendant.

*Tranſlationem, & ſubjectionem a Canonicis Cheminonenſibus Monaſterio de Tribus Fontibus factas confirmat.*

Placet igitur, & hoc ipſum auctoritate confirmamus, quod Canonici Cheminonenſes ſemetipſos, & locum ſuum Monaſterio de Tribus fontibus contulerunt, & ſub veſtra cura atque magiſterio de cætero vivere decreverunt; & quoniam Deus, utpote incommutabilis & ȩternus, mutabilia corda non approbat, atque apud ipſum non eſt tranſmutatio, nec viciſſitudinis obumbratio, ſimili modo ſancimus, ut jam dictis Canonicis prȩſentibus vel futuris nullatenus liceat, quocumque tempore ſe a veſtra ſubjectione ſubtrahere, ſeu qualibet occaſione contra vos calcaneum elevare; ſed potius idem locus cum appendiciis ſuis, & perſonæ, ibidem pro tempore Domino ſervientes, etiam obedientes vobis exiſtant, quemadmodum Abbatiæ, quæ ſecundum regulam Ciſtercienſium inſtitutæ ſunt, ſuo capiti obſequuntur: ſalvo nimirum cenſu xij. nummorum Cathalaunenſium, ſingulis annis nobis noſtriſque ſucceſſoribus perſolvendorum. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat vos vel ſucceſſores veſtros ſuper hac noſtra confirmatione temerè perturbare, aut aliquam vobis exinde contrarietatem inferre. Si quis autem auſu temerario contra hanc præſentem conſtitutionem venire tentaverit, ſecundò tertiovè commonitus, niſi præſumptionem ſuam congrua ſatisfactione correxerit, excommunicationi ſubjaceat; Conſervantes verò omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli gratiam conſequantur. Amen.

*A quibus ſubſtractionem fieri prohibet.*

*Cenſum annuum ſibi reſervat.*

*Clauſulæ conſuetæ.*

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccl. Epiſc. ſs.

*Dat. die 17. Februarii an. Dom. 1138. Pontif. an. IX.*

Data Romȩ per manum Aymerici Sanctȩ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis & Cancellarii. XIII. Kalendas Martii, Indictione prima Incarnationis Dominicæ anno MCXXXVIII. Pontificatus vero Domni Innocentii Papæ Secundi anno IX.

# XLVII.

Confirmatio bonorum omnium Præpoſito, & Canonicis Eccleſiæ S. Mariani Eugubinæ Sedis Cathedralis, a Principibus Regibus, vel ſummis Pontificibus donatorum.

*Ex membranis Archiv. Eugubini edidit Ughell. Ital. Sac. To. I. ubi de Epp. Eugub.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis Benedicto Præpoſito, ejuſque fratribus in Eccleſia Cathedralis Sedis B. Mariani Eugubinæ civitatis famulantibus, tam præſentibus quàm futuris, in perpetuum.

*Exordium.*

PIÆ poſtulatio voluntatis effectu debet proſequente compleri, ut & fidelis devotio laudabiliter eniteſcat, & utilitas poſtulata vires indubitanter aſſumat. Ea propter, dilecti in Domino filii, poſtulationibus veſtris clementer impertimur aſſenſum, & Eccleſiam B. Mariani, in qua divinis eſtis obſequiis mancipati, Apoſtolici privilegii paginâ communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quȩcumque bona, idem Locus imprȩſentiarum canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis in perpetuum & illibata permaneant.

*Bona omnia Eccleſiæ huic confirmantur;*

neant: In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Plebem videlicet S. Johannis de civitate, plebem S. Mariæ Serrata, plebem de Liſciano, plebem S. Mariæ de Gadiano cum plebe S. Donati, & S. Viriani, plebem S. Gervaſii, curtem de Lavari, cum aliis omnibus Eccleſiis, ac bonis prædictæ Eccleſiæ pertinentibus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam B. Mariani Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet fatigationibus moleſtare; ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum gubernatione, & ſubſtentatione ſunt conceſſa, uſibus omnimodis profutura. Si qua igitur &c. Amen.

*Quorum nonnulla hic enumerantur.*

*Decretum libertatis atque immunitatis.*

*Solitæ clauſulæ.*

EGO INNOCENTIUS Catholicę Eccleſię Epiſcopus ſs.

*Innocentii PP.*

Ego Conradus Sabinen. Epiſcopus propria manu corroboravi.

*& S. R. Eccl. Cardd. ſubſcriptiones.*

Ego Petrus Card. Presb. S. Suſannæ.
Ego Bernardus Presb. Card. S. Crucis in Hieruſalem.
Ego Anſelmus Presb. Card. S. Laurentii in Lucina.
Ego Martinus Presb. Card. S. Stephani.
Ego Oddo Diac. Card. S. Georgii.
Ego Guido Diac. Card. SS. Coſmæ & Damiani.
Ego Guido Diac. Card. S. Adriani.
Ego Boethius Diac. Card. SS. Viti & Modeſti.
Ego Ivo Diac. Card. S. Marię in Aquiro.
Ego G. G. Card. S. Angeli.
Ego Gerardus Diac. Card. S. Mariæ in Domnica.

Datum Lateranis per manus Aymerici Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis Cancellarii, X. Kal. Aprilis, Indict. I. Incarn. Dominicæ anno MCXXXVII. * Pontificatus vero D. Innocentii Papæ II. an. IX.

*Dat. die 23. Martii anno Dom. 1138. Pontif. an. 9.* * *leg.* 1138.

---

## XLVIII.

Privilegium confirmationis donationum omnium, factarum Monaſterio Albæripę Lingonen. Diœceſis.

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, reverendiſſimo in Chriſto filio Rainbaldo Abbati Monaſterii Albæripę, ſuiſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

*Inter Inſtrumenta Eccleſiæ Lingonen. edidit Sammarth. Gall. Chriſt. Tom. IV. col. 169.*

IN Apoſtolicæ Sedis ſpeculâ, diſponente Domino, conſtituti, tanto amplius Religioſas perſonas paterna debemus pietate diligere ac fovere, quanto magis eorum orationibus ad exequendum injunctum nobis apoſtolatus officium opportunis ſolatiis adjuvari, & in futuro ęternę benedictionis participes fore confidimus. Proinde, dilecte in Domino fili Rainbalde Abbas, exorati a cariſſimo filio noſtro Bernardo Clarę-vallis Abbate, de cujus religione atque prudentiâ innumera commoda ſanctæ Eccleſiæ a Domino provenerunt..... deſideriis clementer annuimus, & Monaſterium Albæripę, cui Deo auctore præſides, præſentis ſcripti paginâ communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, idem Locus impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc nominatim duximus exprimenda: videlicet quæcumque a bonæ memoriæ Wilenco Lingonenſi Epiſcopo per manum ſupradicti Abbatis Clarevall. ad opus Monaſterii Albæripæ in locis inferiùs adnotatis, devotionis intuitu ſunt collata; ſcilicet in Solongereth, campo Alerii, Ambrariis, Aula, Arcufracto, Racheſo, Quine, Morethangiis, Crille: quod profectò donum non ſolùm de iis, quæ in proprietate ac dominio ſuo præfatus Epiſcopus inibi poſſidebat, factum eſſe cognoſcitur; ſed & quidquid ex iis, quæ alii ab eo de eiſdem terris, feudi nomine, quocumque modo tenebant, juſtè poſſetis acquirere. Præterea nihilominus confirmamus, quæ idem Epiſcopus, exceptis ſupradictis locis, in omnibus aliis terris ſuis circumjacentibus, vobis contulit, ideſt omnia neceſſaria liberè & gratis ad uſus veſtros, & domorum veſtrarum, atque animalium, tam in herbis quàm in aquis, ſylvis, glandibus, & in quibuslibet rebus, vel potu, melle, venatione, & cæteris iis ſimilibus, a vobis vel univerſis veſtris ſive mercenariis capiendis vel inveniendis. Simile quoque donum, a nobili viro Rainaldo de Grance vobis factum, ſimili ſanctione firmamus. Adjicientes donationem, quam egregius vir Ebaldus Comes de Sauz, & Rainaldus de Grance, vobis feciſſe noſcuntur de iis, quę infra ſupradictos terminos poſſidebant, & extra eadem loca, ſi qua de proprietate & dominio eorum ſunt veſtris, vel veſtrorum hominum, ſeu & animalium uſibus neceſſaria, firma vobis & inviolata ſerventur. Nulli ergo omnino hominum liceat, prædictum Monaſterium ſuper hac noſtra conſtitutione temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet moleſtiis fatigare; ſed omnia integra conſerventur veſtris uſibus omnimodis profutura. Si quis autem huic noſtræ conſtitutioni ſciens contraire tentaverit, ſecundo tertiove commonitus, ſi non prę-ſumptionem ſuam congruè emendaverit, excommunicationi ſubjaceat; Conſervantes verò hęc omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus gratiam conſequantur. Amen. Amen. Amen.

*Exordium.*

*S. Bernardi Claravallen. merita in Sedem Apoſtolicam.*

*Bona Monaſt. confirmantur, & donationes omnes;*

*Solitæ clauſulæ.*

Datum Laterani per manum Aymerici ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Card. & Cancell. VI. Kal. April. Indict. I. Incarnat. Dominicæ MCXXXVIII. Pontificatus vero Domni Innocentii Papę II. anno IX.

*Dat. die 27. Martii anno Domin. 1138 Pontif. anno 9.*

---

## XLIX.

Sedes Epiſcopalis Roſſellanæ Eccleſiæ, prædonum infeſtationibus agitatæ & deſolatæ, Groſſetum transfertur.

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, ven. fratri Rollando Groſſetano Epiſcopo, ejuſdemque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

*Edidit Nicolaus Coletus Ital. Sac. Tom. X. in Addendis ad Hiſtoriam Eccleſiæ Groſſetanæ.*

*Sedis Apoſtolicæ poteſtas transferendi, vel uniendi Eccleſias.*

SAcroſancta Romana Eccleſia, Caput & Magiſtra omnium Eccleſiarum eſt ab ipſo Salvatore noſtro Jeſu Chriſto divinitùs conſtituta; quæ profectò, ſicut ſpeciali privilegio cęlitus

litùs ſibi collato, poteſtatem habet novos Epiſcopatus, exigente neceſſitate, ſtatuere; ita nihilominus duos poteſt in unum conjungere, unum in duos dividere: atque Epiſcopales Sedes, qualibet tyrannica feritate oppreſſionem vel violentiam patientes, ad alia; quæ tutiora ſunt, loca transferre; Cum utique B. Auguſtinus, egregius S. Eccleſiæ Doctor & Rector, certis ex cauſis id fieri annuati, videlicet, aut pro perſecutorum feritate, aut locorum difficultate, aut malorum ſocietate. Sed & Prædeceſſores noſtri, qui diverſis fuere ætatibus, eamdem translationem ad alia loca munitiora unius ejuſdemque Dioeceſeos ſępenumero fieri permiſerunt. Hoc nimirum diſpenſationis intuitu, ven. frater Rollande Epiſcope, quoniam Roſellana Eccleſia multorum prædonum in circuitu habitantium ſtimul's & infeſtationibus agitatur: & populus ejuſdem loci ad magnam deſolationem atque paucitatem, peccatis exigentibus, eſt redactus, communicato fratrum noſtrorum conſilio, dignitatem Epiſcopalis Sedis in eadem Urbe hactenus habitam, in Groſſetanam civitatem apoſtolica auctoritate transferimus; atque, ut idem locus de cætero epiſcopalis apicis culmine decoretur, præſentis privilegii ſanctione decernimus. Nulli ergo omnino hominum fas ſit, te vel ſucceſſores tuos ſuper hac noſtra conſtitutione temerè perturbare, aut etiam ſuper his aliquid immutare; ſed potius Groſſetana Civitas Epiſcopalis Sedis dignitate perpetuo gaudeat, eique tamquam Matrici Eccleſiæ ab omnibus tam clericis quàm laicis Roſſellanæ Dioeceſeos obedientia & reverentia humiliter deferatur. Si qua ſanè impoſterum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hujus noſtræ diſpoſitionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non præſumptionem ſuam congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui periculum patiatur, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei ac Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ſubjaceat ultioni. Conſtituimus autem, ut privilegiis, a Sede Apoſtolica Monaſteriis ſeu aliis piis locis indultis, hujus noſtræ conceſſionis obtentu nullum præjudicium inferatur. Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax D. N. Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Quibus tamen de cauſis id agendum.

Et a ſummis Pontificibus actum.

Propter Roſſellanæ Eccleſiæ calamitatem ejuſdem Epiſcopalis Sedes Groſſetum transfertur.

Decretum confirmationis præſentis privilegii,

Cum ſolitis clauſulis.

Innoc. PP.

EGO INNOCENTIUS Catholicę Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

& S. R. Eccl. Cardd. ſubſcriptiones.

N.

Ego Corradus Sabinenſis Epiſcopus ſs.

Ego Albericus Hoſtienſis Epiſcopus ſs.

Ego Petrus Cardinalis Presbyter tit. S. Suſannæ ſs.

Ego Gerardus Presbyter Cardinalis tit. S. Crucis in Hieruſalem ſs.

Ego Anſelmus Presb. Cardinalis tit. S. Laurentii in Lucina ſs.

Ego Lucas Presb. Cardinalis tit. SS. Joannis & Pauli ſs.

Ego Martinus Presb. Cardinalis tit. S. Stephani ſs.

Ego Gregorius Diaconus Cardinalis SS. Sergii & Bacchi ſs.

Ego Oddo Diaconus Cardinalis ad Velum aureum ſs.

Ego Guido Diaconus Cardinalis SS. Coſmæ & Damiani ſs.

Ego Guido Diaconus Cardinalis S. Adriani ſs.

Ego Chryſogonus Diaconus Cardinalis S. Mariæ in Porticu ſs.

Ego Gregorius Diaconus Cardinalis S. Angeli ſs.

Ego Octavianus Diaconus Cardinalis S. Nicolai in Carcere ſs.

Datum Laterani per manum Aymerici Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis & Canc. V. Idus Aprilis Indictione I. Incarnationis Dominicæ anno MCXXXVIII. Pontificatus vero Domni Innocentii II. Papę anno IX.

Dat. die 9. Aprilis anno Dom. 1138. Pont ann. 18.

## L.

Domus Montis-Peſſulani, & Monaſterium S. Gervaſii, & aliud Monaſterium SS. Domitiani, & Ragueberti, cum pertinentiis omnibus, Cluniacenſi Monaſterio confirmantur.

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto ſilio Petro Abbati Cluniac. ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

*Ex Biblioth. Cluniac. Martini Marrier col. 1401.*

Exordium.

QUos omnipotens Dominus ampliori honeſtate ac religionis nitore facit eſſe conſpicuos, a Sede Apoſtolica convenit plurimum honorari, & opportunis adminiculis confoveri. Quocirca, dilecte in Domino fili Petre Abbas, perſonam tuam paternis affectibus amplexantes, donationem ab illuſtri Viro Guillelmo Montis-peſſulani in manu noſtra devotionis intuitu factam, & per nos Monaſterio tradendam Cluniacenſi, tuiſque ſucceſſoribus confirmamus, & Cluniacenſi Monaſterio ratam & inconvolſam perpetuò manere decernimus; Statuentes, ut in eodem loco Oratorium, & Cimiterium conſtruatur, in quo ſi quæ perſonæ, undecumque venientes, ſepeliri deliberaverint, nullius prohibeantur obſtaculo, niſi fortè vinculo excommunicationis fuerint innodatæ: ſalvo nimirum jure matricis Eccleſię. Adjicimus etiam, ut ſi quid fratribus in eodem loco Deo ſervientibus conceſſione Pontificum, largitione Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, impoſterum datum fuerit, tam tibi quàm ipſis fratribus præſentibus vel futuris, firmum & inviolabile ſervetur. Simili quoque modo Monaſterium S. Gervaſii de Fos, quod quidem aliquando Prioratus Cluniacenſis Cœnobii extitit, nunc autem in Abbatiam per quorumdam inſolentiam eſt tranſactum, in Prioratus ſtatum & ordinem revocetur, & perpetuis temporibus cum omnibus ſuis pertinentiis ſub ejuſdem Monaſtarii ditione ac diſpoſitione conſiſtat. Ut autem ſacrum Cluniacenſe Cœnobium ſemper de bono in melius ſuſcipiat incrementum, Monaſterium SS. Domitiani & Ragueberti ſub jure & diſpoſitione tua & ſucceſſorum tuorum perpetuò manere ſancimus, quemadmodum a venerabili fratre noſtro Petro Lugdunenſi Archiepiſcopo, Apoſtolicę Sedis Legato, noſcitur inſtitutum, & ſuo ſcripto atque ſigillo firmatum. Nulli ergo hominum fas ſit, idem Cluniacenſe Cœnobium ſuper hac noſtra conceſſione ac confirmatione temerario auſu perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere: ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum ſubſtentatio-

Domus Montiſpeſſulani confirmatur Monaſt. Cluniac.

Ad conſtruendum Oratorium, & Cœmeterium.

Item Monaſterium S. Gervaſii de Fos in Prioratum redigendum,

& Monaſterium SS. Domitiani & Ragueberti.

*Cum ſolitis clauſulis.*

tatione ac gubernatione conceſſa ſunt, omnimodis uſibus profutura. Si qua ſane impoſterum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non congruè ſatisfecerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat; Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & in futuro præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Innocentii PP.* EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccl. Epiſc. ſſ.

*& S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

Ego Gregorius Diaconus Cardinalis ſanctorum Sergii & Bacchi ſubſcripſi.

Ego Gerardus Presbyter Cardinalis tit. ſanctæ Crucis in Hieruſalem ſubſcripſi.

Ego Teodewinus S. Ruffinæ Epiſcopus ſs.

Ego Anſelmus Presbyter Cardinalis tit. ſancti Laurentii in Lucina ſubſcripſi.

Ego Lictifredus Presbyter Cardinalis tituli Veſtinæ ſubſcripſi.

Ego Lucas Presbyter Cardinalis tit. ſanctorum Joannis & Pauli ſubſcripſi.

Ego Martinus Presbyter Cardinalis tit. S. Stephani ſs.

*Dat. die 28. Aprilis anno Domini 1138. Pontif. anno IX.*
** leg. I.*
** leg. IX.*

Datum Laterani per manum Aymerici Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis, & Cancellarii, IV. Kal. Maii. Indictione II.* Dominicæ Incarnationis anno MCXXXVIII. Pontificatus Domni Innocentii Papæ II. anno X.*

---

## L I I.

### Aſſignatio finium S. Fulginaten. Eccleſię, cujus bona omnia confirmantur.

*Ex Ughell. Ital. sac. Tom. I. ubi de Fulginat. Epp.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, ven. fratri Benedicto Epiſcopo Fulginenſi, ejuſque Succeſſoribus canonicè ſubſtituendis, ſalutem in perpetuum.

*Proemium.*

INcomprehenſibilis & ineffabilis Divina miſeratio poteſtatis nos hac providentię ratione in Apoſtolicæ Sedis adminiſtratione conſtituit, ut paternam univerſis Eccleſiis ſollicitudinem gerere ſtudeamus. Proinde, venerab. in Chriſto frat. Benedicte Epiſcope, tuis juſtis poſtulationibus debita benignitate annuimus, & Fulginenſem Eccleſiam, cui Deo auctore pręeſſe dignoſceris, Apoſtolicæ Sedis privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quęcumque bona eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum rationabilibus modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque præceſſoribus, & illibata permaneant. Sancimus etiam, ut univerſi fines parochię, ſicut a tuis ſucceſſoribus uſque hodie ſunt poſſeſſi, ita omnino integra tam tibi quàm tuis ſucceſſoribus in perpetuum conſerventur.

*Bona Eccleſię confirmantur.*

*Fines Diœceſis Fulginaten.*

Primum quidem latus a Timia vadit in flumen Mortuum: Secundum latus a flumine Mortuo in fontem Palumbi, & primum S. Stephani ad Crucem S. Martini, inde ad Cerretum, & ad Rivulum Fojani uſque ad Rivulum, qui dicitur Griſcus: Tertium latus ab ipſo Griſco pervenit ad Corniale de Vaccagna uſque ad elivium Martis, & indo ad collem Jovis, & deſcendit per directum uſque ad Crucem ſancti Mauri: A quarto latere verſus Doua juxta Spellam pervenit in ſupradictum flumen Timiam. Confirmamus inſuper vobis, & per vos S. Fulginenſi Eccleſię, plebem S. Johannis de Foro fluminis cum Eccleſiis ſuis, plebem S. Johannis de Dilecto cum Eccleſiis ſuis, plebem S. Feliciani de Butino, plebem de S. Maria Nova, plebem S. Mariæ de Fulginea cum Eccleſiis & poſſeſſionibus eorum, plebem S. Valentini, & plebem de Rovelleta, & plebem S. Marię de Scopulo, plebem S. Marię de Fellonica cum poſſeſſionibus & Eccleſiis earum, plebem de Caſſignano, plebem de Porcarella, & plebem S. Andreæ de Orbe cum Eccleſiis & pertinentiis earum.

*Enumeratio bonorum.*

Porro caſtellum Landolinę cum ſua poſſeſſione, & Monaſterium ſancti Petri cum ſuis poſſeſſionibus, Eccleſiam quoque S. Marię de Rignano cum omnibus pertinentiis ſuis, in tuo & tuorum ſucceſſorum dominatu ſemper permanere cenſemus. Canonicam vero S. Feliciani cum omnibus pertinentiis, vel Eccleſiis ſuis, ita ſub veſtro ſtatuimus jure perſiſtere, ut nullus ibi Præpoſitus, nulluſque Canonicus abſque aſſenſu Epiſcopi ordinetur. Præbenda etiam de Canonica Epiſcopo attribuatur, quoties in refectorio cum fratribus reficere noluerit. Monaſterium quoque Salvatoris, & Eccleſiam S. . . . . & Eccleſiam S. Conſtantii, & Eccleſiam S. Abundii, & Eccleſiam S. Herculii, & omnes Eccleſias civitatis ſecundum ſacrorum Canonum ſanctiones in veſtra ſtatuimus diſpoſitione & ordinatione perſiſtere. Inſuper etiam Eccleſiam S. Chriſtinæ, Eccleſiam S. Petri de Rotundo, & Canonicam S. Paterniani cum omnibus pertinentiis earum, Monaſterium S. Stephani, & Monaſterium de Salvino, & S. Martini de Murro, & S. Angeli de Roſaja cum omnibus pertinentiis eorum, Canonicam quoque S. Martini, S. Andreæ, & S. Luciæ cum omnibus pertinentiis & eccleſiis earum, omneſque alias Eccleſias Fulginenſis Epiſcopatus ſimiliter in veſtra ſtatuimus diſpoſitione, & ordinatione perſiſtere. Sane redditus de mercato, de portis, de pontibus, de ſtratis Civitatis, & de Caſtro Epiſcopi, videlicet S. Feliciani, tibi tuiſque ſucceſſoribus in perpetuum confirmamus, ſicut ex antiquo jure, & ex regia liberalitatis munificentia, Fulginenſis hactenus poſſedit Eccleſia. Et campum qui dicitur S. Mariæ, campum de Piſſinale, & campum, de Uccellano, campum de Vaccaria, campum S. Abundii de Filecto, campum Frigidi; campum de Gualdo, & totam terram Berardi filii Ricconis, & terram totam, quam dedit Acto Comes, Luponis filius, Eccleſiæ S. Feliciani, & totam terram, quæ in Spello, & Colle. Topini quoque fluminis alveum juxta Civitatem in veſtra juriſdictione ſervandam perpetuo confirmamus, & molendina omnia, quę illic præſenti tempore jam conſtructa ſunt, aut in futurum conſtrui contigerit, & quęque illic ædificia conſtruentur, necnon omnes ſervi & ancillæ, atque liberi, ad Eccleſiam pertinentes, ſub veſtra ſemper aut ſucceſſ. poſſeſſione permaneant. Decernimus ergo &c. Si qua ergo &c. Cunctis autem &c. Amen.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccl. Epiſcopus. *Innocentii PP.*

Gre-

*& S R. Eccl. Cardd. ſubſcriptiones.*

Gregorius Presb. Card. tit. SS. Apoſtolorum ſs.
Petrus Card. Presb. tit. S. Suſannę ſs.
Petrus Card. Presb. tit. S. Marcelli ſs.
Gerardus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hieruſ. ſs.
Anſelmus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Lucina ſs.
Lucas Presb. Card. tit. SS. Jo. & Pauli ſs.
Gregorius Diac. Card. SS. Sergii ſs.
Guido Diac. Card. S. Adriani ſs.
Oddo Diac. Card. S. Georgi ad Velum aureum ſs.
Guido Diac. Card. SS. Coſmæ & Damiani ſs.

*Dat. die 11. Junii anno Dom. 1138. Pontif. anno 9.*

Datum Laterani, per manum Aymerici S. R. E. Diaconi Card. & Cancellarii, III. Id. Jun. Ind. I. Inc. Dominicæ ann. MCXXXVIII. Pontificatus vero D. Innocentii Papæ II. anno IX.

## LII.

Confirmatio Statuti, ut decedentibus Canonicis ſæcularibus, totidem ſubrogentur regulares in Eccleſia S. Mariæ de Caſtalione, cujus bona omnia confirmantur.

*Inter Inſtrum. Eccleſiæ Lingonen. edid. Sammarthan. Gall. Chriſt. Tom. IV. col. 830.*

Innocentius, Servus Servorum Dei, dilecto filio Aldoni Abbati S. Marię de Caſtellione ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

QUod per aſpirantem gratiam, dilecte in Domino fili Aldo Abbas, in B. Dei Genitricis Eccleſia eſt conſtitutum, nobis extat acceptum; unde etiam charitatem tuam duximus commonendam, ut more boni agricolæ commiſſam tibi vineam ſummi patrisfamilias diligenter excolere, eamque pro viribus meliorare contendas. Quia verò ex hortatione confratrum noſtrorum Guilelmi quondam Lingonenſis Epiſcopi, & Bernardi Clarevallenſis Abbatis, eſt in B. Mariæ Eccleſia inſtitutum, ut obeuntibus ſæcularibus ejuſdem loci Canonicis, nonniſi Regulares ſubſtituantur; idipſum nihilominus gratum habemus, ſtatuentes, ut decedentibus ſęcularibus Canonicis, qui impræſentiarum apud vos eſſe noſcuntur, nullus eis, niſi regularem vitam profeſſus, Canonicus ſubrogetur. Sancimus etiam, ut quaſcumque poſſeſſiones idem Locus hodie canonicè poſſidet, aut impoſterum conceſſione Pontificum, largitione Regum & Principum, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus permaneant. Nulli ergo &c.

*Innocentii PP. & S. R. Eccl. Cardd. ſubſcriptiones.*

EGO INNOCENTIUS Eccleſię Catholicæ Epiſcopus.
Ego Drogo Oſtienſis Epiſcopus.
Ego Gerardus Cardinalis S. Crucis in Hieruſalem.
Ego Anſelmus Presbyter Cardinalis.
Ego Lucas Presbyter Cardinalis.
Ego Martinus Presbyter Cardinalis.
Ego Guido Diaconus Cardinalis.
Ego Chryſogonus Diaconus Cardinalis
Ego Yvo Diaconus Cardinalis.

*Dat. die 20. Septemb. ann. Dom. 1138. Pont. ann. 9.*

Datum apud S. Germanum per manum Aymerici Sanctæ Romanę Eccleſiæ Diaconi, Cardinalis & Cancellarii, XII. Kal. Octob. Indictione I. anno MCXXXVIII. Pontificatus Innocentii II. anno IX.

## LIII.

Confirmatio Bonorum Monaſterii Bruſeningenſis Ratisbonen. Diœceſis.

Innocentius, Servus Servorum Dei, dilecto filio Erboni Bruſeningen. Monaſterii Abbati ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

*Ex Hundii Hiſtoria Salisburg. To. III.*

*Exordium.*

SIcut injuſta poſcentibus nullus eſt tribuendus effectus, ita legitima deſiderantium non eſt differenda petitio. Proinde, dilecte in Domino fili Erbo Abbas, tuis petitionibus clementer annuimus, & Bruſeningen. Monaſterium, cui Deo auctore præeſſe dinoſceris, ſub Apoſtolicę Sedis tutela ſuſcipimus, & præſentis ſcripti paginâ communimus; ſtatuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Locus impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hęc propriis duximus exprimenda vocabulis, videlicet villas ſeu poſſeſſiones, quas venerabilis frater noſter Otto Bambergen. Epiſcopus eidem Monaſterio contulit, Gebernebach, Munnebach, Maliſtorff, Stainloch, Ahebach, Oberdorff, Graſſolfing, Hemburc, Neunkirchen, Dietpurgerreut, Wittenreut cum ſuis pertinentiis. Prohibemus inſuper, ne præfatas res eidem Monaſterio jam collatas, vel in antea conferendas, prædicto Epiſcopo vel alicui ſucceſſorum ſuorum diſtrahere vel minuere liceat. Decernimus autem, ut, quia communem vitam ducentes de aliorum eleemoſynis & beneficentia debent vivere, de laboribus, quos propriis ſumptibus colligitis, a vobis decimas exigere vel recipere nemo præſumat. Sancimus etiam, ut Ordo monaſticus, qui ſecundum beati Benedicti regulam, & ſtudium veſtrum in eo Monaſterio noſcitur inſtitutus, futuris temporibus ibidem perpetuò conſervetur. Statuimus inſuper, ut nemini fratrum veſtrorum poſt factam in eodem Monaſterio profeſſionem abſque licentia Prælati ſui ad alium locum liceat tranſmigrare. Nulli ergo hominum liceat, idem Cœnobium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, minuere, vel aliquibus moleſtiis fatigare; ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica ſęculariſve perſona, hanc noſtrę conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, atque a Sacratiſſimo Corpore & Sanguine Domini noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat: Conſervantes autem hęc omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, gratiam conſequantur. Amen.

*Bona ad Monaſt. ſpectantia confirmat.*

*Et a quolibet minui prohibet.*

*Vel a Monachis quidquā ulla de cauſa exigi.*

*Monaſticum Ordinem ibi conſervari ſtatuit ſecundum Regulam ſancti Benedicti.*

*Solitæ conclusiones.*

*Innocentii PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſię Epiſcopus ſs.
Ego Gregorius Diac. Card. SS. Georgii & Bacchi ſs.
Ego Petrus Card. Presbyter Sanctę Suſannæ ſs.

Ego Gerardus Prosbyter Card. tit. S. Crucis in Hicruſalem ſs.

Ego Lucas Presbyter Card. tit. ſanctorum Joan. & Pauli ſs.

Ego Vaſſallo Diac. Card. S. Euſtachii juxta templum Agrippę ſs.

Dat. die 11. Aprilis anno Domini 1139. Pontif. anno x.

Datum Laterani per manum Aymerici Diac. & Cancellarii, III. Idus Aprilis Indict. II. Dominicæ Incarnationis anno MCXXXIX. Pontificatus vero Domni Innocentii PP. anno X.

---

## L I V.

### Diploma pro Monaſterio S. Lamberti in valle Sein Salisburgen. Diœceſis Ordinis S. Benedicti.

*Ex Hundii Metropoli Salisburg. T. III.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Gunthero Abbati Monaſterii ſancti Lamperti martyris, quod ſitum eſt in Salizburgenſi Epiſcopatu, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

Apoſtolicæ Sedis clementiæ convenit, omnibus, ejus ſuffragium implorantibus, maternę affectionis patrocinium exhibere. Sicut autem ex ſcriptis beatę memorię Silveſtri Papę noſtri prędeceſſoris agnovimus, Aeribo quondam Comes pro animę ſuę remedio, ſuorumque parentum, in quodam loco ſuæ proprietatis, quod olim Burgili vocabatur, nunc autem ab incolis Serva dicitur, Monaſterium in honore S. Lamperti martyris pro ſua devotione conſtruxit, atque ad ſuæ ſalutis ac præmii cumulum, interventu glorioſæ memorię Ottonis tertii Imperatoris Augusti, eumdem locum, beato Petro oblatum, Apoſtolico privilegio fecit roborari. Nos igitur ipſius veſtigiis inhærentes, tuis, dilecte in Domino fili Gunthere Abbas, poſtulationibus impertimur aſſenſum, ipſumque Monaſterium S. Lamperti pręſentis privilegii paginâ communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, liberalitate Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis rationabilibus modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus permaneant. Obeunte vero te, nunc ejuſdem loci Abbate, vel tuorum ſucceſſorum quolibet, nullus ibi qualibet ſurreptionis aſtutia vel violentia præponatur, niſi quem fratres communi aſſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & B. Benedicti regulam, ſibi præeſſe providerint. Adjicimus etiam, ut Advocatiam ejuſdem Monaſterii nulli liceat uſurpare, ſed potius pro veſtro arbitrio perſonam idoneam vobis in Advocatum liberè eligatis; qui etiam ſi inutilis Monaſterio veſtro fuerit, abſque alicujus contradictione eum amovendi, & loco ejus alium ſubrogandi, licentiam habeatis. Decernimus ergo, ut nulli liceat eccleſiaſticæ ſęcularive perſonę, præfatum Monaſterium ſuper hac noſtra confirmatione ac conceſſione temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu aliis quibuslibet moleſtiis fatigare; ſed omnia eis integra conſerventur eorum, pro quorum gubernatione ac ſubſtentatione conceſſa ſunt, omnimodis uſibus profutura. Ad indicium vero hujus perceptæ a Rom. Eccleſia libertatis, xij. denarios nobis noſtriſque ſucceſſoribus annualiter perſolvetis: juxta institutionem quoque jam dicti prædeceſſoris noſtri, pro Romano Pontifice, qui pro tempore fuerit, omni die ad Miſſam una collecta fiat, ſimiliter & pro defunctis. Sancimus inſuper, ut nemini fratrum veſtrorum poſt factam in eodem Monaſterio profeſſionem, abſque licentia prælati ſui ad alium locum liceat tranſmigrare. Quod ſi diſceſſerit, & canonicè commonitus, redire contempſerit, facultatem nihilominus habeatis eumdem a divinis officiis interdicere, interdictum verò nullus Epiſcoporum vel Abbatum ſuſcipere audeat, vel retinere. Si quis ſane impoſterum, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reumque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Domini noſtri Jeſu Chriſti alienus fiat, atque in extremo judicio diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem Eccleſiæ huic juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Henricus Comes de Stein Cœnobii hujus fundator:

Cujus bona omnia confirmat Innocentius PP.

Abbatis electionem a Monachis fieri ſtatuit.

Prout etiam Advocati.

Item liberum ab omni perturbatione declarat:

Cenſum xij. denariorum Rom. Eccleſie reſervat, & collectam quotidianam pro Rom. Pontifice.

Abbati facultatem elargitur inobſervantes Monachos de Monaſterio pellere, aliosque ſuſcipere.

Solitæ clauſulæ.

Dat. die 11. Aprilis anno Dom. 1119. Pontif. anno x.

Datum in Lateran. per manum Aymerici Diac. Cardinalis & Cancellarii, S. R. E. III. Idus Apr. Indict. II. Dominicę Incarnationis anno MCXXXIV. (a) Pontificatus D. Innocentii Papæ anno X.

---

## L V.

### Confirmatio bonorum omnium Admontenſis Monaſterii Ordinis Benedictini Salisburgen. Diœceſis, quod ſub protectione Sedis Apoſtolicæ recipitur, variiſque donatur privilegiis.

*Ex Mſs Codd. Monaſt. hujus edidit Pezius Theſaur. Anecdot. Noviſs. Tom. II. Par. III. pag. 661.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio ſuo Gotifredo Abbati Monaſterii, quod Admuntis dicitur, in Saltzburgenſi Parochia ſitum, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

Cum omnibus Eccleſiis & eccleſiaſticis perſonis ex injuncto nobis a Deo Apoſtolatûs officio debitores exiſtamus, illos tamen paternis affectibus nos convenit ampliùs confovere, qui, poſtpoſitis rebus ſæcularibus, omnipotentis Dei ſervitio ſe arctiùs alligarunt. Quapropter, dilecte in Domino fili Godefride Abbas, tuis rationabilibus poſtulationibus clementer annuimus, & Monaſterium Admuntenſe, cui auctore Deo præſides, ſub Apoſtolicæ Sedis tutelam & protectionem ſuſcipimus, & præſenti ſcripti paginâ communimus, quod utique a venerabili fratre noſtro Gebehardo Saltzburgenſi Archiepiſcopo felicis memoriæ conſtat eſſe conſtructum, in ſua Diœceſi, atque multis bonis ditatum. Inſuper etiam quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, a præfato Gebehardo ſeu a ſucceſſore ſuo Tie-

Monaſt. ſub protectione Sedis Apoſt. recipit:

Ejuſque Bona omnia confirmat:

(a) Lege 1119. ut conveniat annus hic cum cæteris notis Chronologicis appoſitis; facilius enim eſt in hanc ſolam, quàm in cæteras notas, ſcriptoris incuriâ errorem irrepſiſſe.

Digitized by Google

Tiemone Archiepiſcopo, ſeu aliis Dei fidelibus in decimis vel donationibus aliorum agrorum collata ſuut, vel impoſterum offerri contigerit in terris, vineis, vel quibuslibet aliis poſſeſſionibus, aut quaenmque conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis idem Cęnobium acquiſierit, præſentis vobis ſcripti paginâ confirmamus. Nec Epiſcopo, nec Abbati ipſi, nec perſonæ alicui facultas ſit, bona ejuſdem Cęnobii in feudum ſive beneficium, ſine conſenſu meliorum & diſcretorum fratrum, aliquibus dare, nec modis aliis alienare.

*Qua ullo modo alienari vetat.*

Sanè ſepulturam ipſius loci liberam eſſe cenſemus, ut qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi excommunicati ſint, extremæ voluntati eorum nullus obſiſtat. Laicos ſive Clericos ſæculares ad converſionem ſuſcipere, nullius Epiſcopi vel Præpoſiti contradictio vos inhibeat, Præterea Hoſpitalem domum, a venerabili fratre noſtro Cunardo apud Frieſach conſtructam, & Admuntenſi Cœnobio cum decimis apud Modinizze antiquis & novellis, & cum cæteris omnibus ſive patellis, ſive ſylvis, aut agris, ſive mancipiis, vel cum concambio, ſive rationabili donatione donatam, vobis Apoſtolico Privilegio roboramus. Obeunte vero te, nunc ejuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus inibi qualibet ſubreptionis aſtutia, ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam providerint eligendum.

*Liberam inibi cuicumque perſonæ fore ſepulturam,*

*Monachis autem Abbatis electionem indulget.*

Nulli ergo hominum omninò fas ſit, idem Cœnobium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut temerariis vexationibus fatigare: ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Salzburgenſis Archiepiſcopi canonicâ reverentiâ; Cui tamen omninò non liceat, ei vexationem aliquam, vel conſuetudinem, quæ Regularium quieti noceat, irrogare. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ Conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, ſi non congruè ſatisfecerit, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternę pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

*Perpetua illud immunitate donat.*

*Hæc vero inobſervantes anathemate ferit,*

*Obſervãtibus æternam deprecans felicitatem.*

*Innocent. PP.*

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſię Epiſcopus ſubſcripſi.

*& S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

Ego Theodewinus S. Rofinæ Epiſcopus Cardinalis ſubſcripſi.

Ego Lucas Presbyter Cardinalis tituli S. Joannis & Paoli ſubſcripſi.

Ego Chryſogonus Presbyter Cardinalis tit. S. Praxedis ſubſcripſi.

*Dat. die 13. Aprilis anno Domini 1139. Pontif. anno 2.*

Datum Laterani per manum Aymerici Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis & Cancellarii, Idibus Aprilis Indict. II. Incarnationis Dominicæ anno MCXXXIX. Pontificatus verò Domni Innocentii PP. II. anno X.



## L V I.

Confirmatio fundationis Abbatiæ Averbodienſis, pro cujus regimine, atque immunitate nonnulla ſtatuuntur decreta.

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Abbati Andreæ ſanctæ Marię, ſitæ in Averbadio, tuiſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

*Ex Tom. I. Cod. Diplomat. Miræi pag. 100.*

PIÆ poſtulatio voluntatis effectu debet proſequente compleri, quatenus devotionis ſinceritas laudabiliter eniteſcat, & utilitas poſtulata vires indubitanter aſſumat. Eapropter, dilecte in Domino fili, Andreas Abbas, tuis petitionibus clementer annuimus, & Eccleſiam ſanctæ Mariæ, ſitam in Drebodio, quam utique nobilis vir Arnulfus Comes, ejuſque conſortes, piæ devotionis intuitu fundaverunt, & ad veſtram ſuſtentationem omnipotenti Domino pro animarum ſuarum remedio liberè obtulerunt, a termino videlicet Endelberghe uſque ad terminum, qui dicitur Ulrepat, cum paſcuis circumjacentibus, ſub protectione beati Petri ſuſcipimus, & præſentis privilegii paginâ communimus. Statuimus etiam, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Locus impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant.

*Exordium.*

*Eccleſia hæc ſub protectione Sedis Apoſt. recipitur:*

*Ejuſque bona omnia confirmantur:*

Adjicimus quoque, ut idem locus ab omni exactione liber maneat, ſicut ab iiſdem fundatoribus ſtatutum fuiſſe cognoſcitur. Nec aliquem præter Epiſcopum habeat advocatum. Et ut Ordo Canonicus ſecundum regulam ſancti Auguſtini, & inſtitutionem Præmonſtratenſis Eccleſiæ, ibi perpetuò conſervetur. Sancimus etiam, ut nemini fratrum poſt factam in eodem loco profeſſionem, abſque licentia Prælati ſui, ad alium locum liceat tranſmigrare.

*Cum decreto omnimodæ libertatis a quacumque exactione:*

*Quod Ordo Regularis inibi ſervari debeat,*

Quod ſi diſceſſerit, & canonicè commonitus redire contempſerit, facultatem nihilominus habeatis, eumdem a divinis officiis interdicere, Interdictum vero nullus Epiſcoporum vel Abbatum ſuſcipere audeat, vel retinere. Sane de laboribus, quos propriis manibus & ſumptibus colitis, decimas exigi prohibemus. De nutrimentis quoque animalium veſtrorum idipſum obſervari præcipimus.

Ut autem quietiùs atque liberiùs manere poſſitis in omnipotentis Dei ſervitio, auctoritate apoſtolica inhibemus, ne cui Epiſcopo liceat, vos ad ſua negotia, niſi forte ad ſynodum, invitos trahere, vel vocare. Porro ſepulturam ejuſdem loci omnino liberam eſſe concedimus; ut videlicet eorum, qui illic ſepeliri deliberaverint, devotioni, & extremæ voluntati, niſi forte excommunicati ſint, nullus obſiſtat: ſalvâ nimirum matricis Eccleſiæ canonicâ juſtitiâ, vel reverentiâ. Inter cęteras ejuſdem loci poſſeſſiones, Eccleſiam, quæ dicitur Teſſenderlon, nihilominus confirmamus.

*Ut nulli Epiſcoporum liceat Monachos inquietare:*

*Ut libera inibi cuilibet ſit ſepultura:*

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, eumdem Locum temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere,

*Solitæ concluſiones.*

minuere, ſeu aliis perturbationibus fatigare: ſed omnia integre conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, commodis uſibus profutura. Si qua ſane impoſterum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non congruè ſatisfecerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Domini noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat.

Conſervantes autem hæc omnia omnipotentis Deì, & beatorum Apoſtolorum ejus Petri ac Pauli benedictionem & gratiam conſequantur. Amen. Amen. Amen.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

Dat. die 16. Aprilis anno Dom. 1139. Pontif. an. 10.

Datum Laterani per manum Aymerici ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis & Cancellarii, XVI. Kal. Maii. Indict. II. Dominicæ Incarnationis anno MCXXXIX. Pontificatus Domni Innocentii Papæ II. anno X.

## LVII.

### Canonizatio beati Sturmii Abbatis Fuldenſis, ejuſque adſcriptio in numerum Sanctorum Confeſſorum.

Nuper extract. ex Archiv. Vatic.

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Chuonrado Abbati, & Monachis Fuldenſis Monaſterii, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Dignum valdè, & omni laude digniſſimum, ut quos Rex Regum, & Dominus Dominantium honorare dignatur, eiſdem ab hominibus devota reverentia impendatur. Nos igitur, auditâ vitâ laudabili beati Sturmii Confeſſoris, cognitis etiam ex parte miraculis, quæ per ejus merita Dominus operatur, atteſtatione fratrum noſtrorum, qui de partibus Theutonicis advenerant, in plenaria Synodo, quæ apud Lateranum eſt per Dei gratiam congregata, communicato conſilio Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, atque Abbatum, eumdem beatum Virum inter Sanctos & Electos honorari præcepimus, & diem depoſitionis ejus cum gaudio ſolemniter celebrari. Veſtra itaque, filii chariſſimi, intereſt, ita ejuſdem Confeſſoris obſequiis ad honorem Dei omnipotentis addictos exiſtere, ita Matris noſtræ Sanctæ Romanæ Eccleſiæ decreta veneranda ſervare, ut Locus veſter tam apud Deum quàm apud homines laudem & gloriam mereatur, & veſtra devotio æternæ vitæ præmia aſſequatur. Data Laterani XIII. Kalendas Maji.

Dat. die 19. Aprilis anno Dni 1136 (a) Pontif. ann. 6.

(a) Innocentius II. qui in plenario Concilio Remenſi beatum Godehardum Epiſcopum Sanctorum Canoni adſcripſerat, ita octennio ſerius, in Oecumenico Lateranenſi II. beatum hunc Sturmium, aliàs Sturmionem, ſanctis Confeſſoribus adnumeravit. *Vid. Browerum Fuldenſium Antiquit. Lib. III. cap. IX. & Pagium Junior. in Breviario Tom. II. pag. 456.*

## LVIII.

### Confirmatio Compoſitionis, initæ inter Abbatem Monaſterii S. Michaelis ad Moſam & Abbatiſſam Monaſterii Juvinienſis, ſuper Eccleſia Tyrciaci.

*Ex Chartulario Monaſterii hujus edidit Baluzius Miſcell. Tom. IV. pag. 418.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Lanzoni Abbati ſancti Michaelis, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

QUÆ ad pacem Eccleſiarum ſunt, debemus paterna proviſione ſtatuere, & earum quieti atque utilitati ſalubriter providere. Proinde, in Domino dilecte fili Lanzo Abbas, deciſionem controverſiæ, quæ inter te & Haduidem Juvinienſem Abbatiſſam pro Eccleſia de Tyrcio in præſentia venerabilium fratrum noſtrorum bonæ memoriæ Willelmi Prgneſtini, Matthæi Albanenſis Epiſcoporum, necnon Joannis Cremenſis tituli ſancti Chryſogoni, Gerardi tituli ſanctæ Crucis, Huberti tituli ſancti Clementis, Presbyterorum Cardinalium, & noſtra, ante aſſumptum Apoſtolatus Officium rationabiliter facta eſt, auctoritate apoſtolica confirmamus, & ratam atque inconcuſſam futuris temporibus manere decernimus, & perpetuum ſilentium ſuper hoc eidem Abbatiſſæ ejuſque ſucceſſoribus indicimus; atque juxta ea, quæ ab eiſdem Epiſcopis, & Cardinalibus exinde ſtatuta ſunt, ut præfata Abbatiſſa a calumnia, quam pro jam dicta Eccleſia de Tyrcio, veſtro Monaſterio inferebat, omnimodis conquieſcat; eumdemque locum cum ſuis appendiciis veſtrum Monaſterium quietè poſſideat, præſenti ſanctione ſtatuimus. Nulli ergo hominum liceat, te vel ſucceſſores tuos ſuper hac noſtra confirmatione temerè perturbare, aut aliquam vobis exindè diminutionem vel contrarietatem inferre. Si quis autem auſu temerario contra hæc venire præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, incurrat, & excommunicationi ſubiaceat, quouſque a ſua præſumptione reſipuerit, & congruè ſatisfecerit. Amen. Amen. Amen.

Cauſa controverſiæ examinata coram S.R.E. Cardd.

factaque tandem compoſitio,

quæ confirmatur.

Eccleſia Tyrciaci Monaſterio S. Michaelis adjudicata.

Solitæ clauſulæ.

Dat. die 20. Aprilis anno Dom. 1139. Pontif. an. 10.

Data Laterani per manum Aymerici ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis & Cancellarii, XII. Kal. Maii. Indictione II. Incarnationis Dominicæ anno MCXXXIX. Pontificatus vero Domni Innocentii Papæ II. anno X.

## LIX.

### Diploma, quo Ferrarienſis Eccleſia ſpecialis Eccleſiæ Romanæ filia, ejuſque Comitatus ſancti Petri Patrimonium declaratur.

*Ex VV. Codd. Vatic.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Gryphoni Ferrarienſi Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Proemium.

AD hoc in Apoſtolicæ Sedis Cathedra, diſponente Domino, conſtituti eſſe conſpicimur, ut Eccleſiarum omnium curam gerere, & jus

& jus ſuum cuique tribuere, præſertim iis, quæ beati Petri juris exiſtunt, conſervare integre debeamus. Defuncto itaque Landulpho, Ferrarienſis Civitatis Epiſcopo, quidam de clericis ac laicis generaliter vicemgerentes ad noſtram præſentiam venerunt, & ut juxta tenorem privilegiorum ſuorum Ferrarienſi Eccleſiæ Epiſcopum daremus, humiliter implorarunt. Verùm, quia tunc venerabilis frater noſter G. Ravennas Archiepiſcopus, adverſus eos agens, per ipſum conſecrationem Ferrarienſis Epiſcopi fieri debere clamabat, ipſis literis, & viva voce præcepimus, ut ad proximam Synodum ſapientes ac diſcretos viros cum inſtrumentis authenticis, & aliis rationibus ad no .... tunc auxiliante Domino juſtitiam aſſequerentur, quod ... eſt. Viſis itaque, & diligenter inſpectis tam Ferrarienſium, quàm præfati Archiepiſcopi conquerentis privilegiis, & rationibus, Ferrarienſium ſcripta prævalere cognovimus.

*Ferrarienſem & Ravennatis Archiep. controverſia de electione Epiſcopi.*

*Examinata in Synodo corā Innocent. PP.*

Communicato itaque fratrum noſtrorum Epiſcoporum ac Cardinalium conſilio, juſta tenorem privilegiorum Ferrarienſium Epiſcopum eligendum, & per Romanæ Sedis Antiſtitem conſecrandum decrevimus: atque Ferrarienſem Eccleſiam ſub jure & dominio Apoſtolicæ Sedis, decreto manere ſtatuimus.

*& prolata ſententia contra Ravennatem Archiep.*

His itaque geſtis, dilecte in Domino fili Grypho, te noſtræ Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, & tituli ſanctæ Potentianæ Cardinalem, & Eccleſiæ beati Petri Archipresbyterum, ex Cardinalibus noſtris electum, invocatâ Spiritus Sancti gratiâ in Epiſcopum conſecramus, atque ad gubernandum gregem Ferrarienſis Eccleſiæ eidem loco præferimus.

*Gryphonem S.R.E. Cardd. illi præficit Eccleſiæ.*

Te itaque, Clero, & populo Ferrarienſi in fidelitate beati Petri perſiſtentibus, ad inſtar prædeceſſorum noſtrorum felicis memoriæ Vitaliani, Hadriani, Leonis, Benedicti, Joannis, Alexandri, & Paſchalis, Romanorum Pontificum, ſanctæ Ferrarienſis Eccleſiæ, tamquam Apoſtolicæ Sedis filiæ, fundos ejuſdem matris, & patrimonia confirmamus: ipſam videlicet maſſam Babylonicam, quæ vocatur Ferraria cum duodecim fundis ſuis: cui alias undecim maſſas noſtras minores cum omni obedientia atque ſervitute ſubjugamus, id eſt maſſam & ripam Palatiolum cum duodecim fundis ſuis: & maſſam Conſtanciacus cum duodecim fundis ſuis: ſimulque maſſam quartiſianam cum duodecim fundis ſuis: & totam & integram maſſam Donoro cum duodecim fundis ſuis. Similiter maſſam popularem cum duodecim fundis ſuis: necnon maſſam Carulum, & maſſam Salettam cum viginti quatuor fundis ſuis, & maſſam Seneticam, & Caſtilionem ſimiliter cum fundis ſuis. Has quidem præſcriptas maſſas cum omnibus ad earum jura pertinentibus, de dominio & jure atque poteſtate hujus Sanctæ Romanæ Eccleſiæ in ſanctam Ferrarienſem Eccleſiam, per hanc donationis, & traditionis paginam donamus, & tradimus, ut ab hac hora in antea liceat tam tibi, cariſſime frater Grypho Epiſcope, quàm ſucceſſoribus tuis in ſingulis maſſis Eccleſias cum Clericis, Diaconis, Presbyteris ordinare, & conſecrare.

*Bonaque omnia ad eam ſpectantia confirmat, & enumerat:*

Illud omnimodis ſancientes, ut Ferrarienſis Eccleſia cum tota Parochia ſua in jure & dominio, ac privilegio noſtræ Sanctæ Romanæ Eccleſiæ beati Petri, cujus eſt patrimonium, perpetuò conſervetur, & ſit ſemper ſub noſtra ditione, ordinatione, atque conſecratione, ut quicumque per nos illic electus, ordinatus, & conſecratus fuerit, ille honoris hujus ac poteſtatis integritate fungatur.

*Ferrarienſem Eccleſiam Romanæ filiam, & S. Petri Patrimonium, ſub ejuſdem dominio ſemper futuram declarat.*

Comitatûs autem Ferrarienſis fines & termini ſunt: ab Oriente ab una parte fluminis Padi, altera noſtra maſſa Phiſcalia, & Veteraria, uſque ad foſſam Boſſonis tranſeunt flumen Sandali uſque Pucilletum, tranſeuntes flumen Gabiana per Ludariam circumdant Villammagnam, & Madrariam, pervenientes uſque Maletum: a Maleto pergunt juxta Argilem Anſianum per paludes & piſcarias uſque Vitricam, & tranſeuntes Vitricam veniunt uſque foſſam Buranam, exeunt in Padum, & deſcedunt ad Occidentem uſque ad Ulmum formoſam, quæ certa finis eſt inter Romaniam, & Langobardiam. Ab altera autem parte fluminis fines ſunt ſimiliter ab Oriente Callis de fine, quæ finis eſt inter noſtrum Comitatum Ferrarienſem, & alterum noſtrum Comitatum Comaclenſem: extendunt ſe per paludes & piſcarias uſque ad foſſatum de Silvule: circumdant maſſam Corneti, & Longanum, quæ de noſtro Comitatu Ferrariæ eſt: deſcendunt inde ad Occidentem per paludes & piſcarias uſque ad flumen Tartari, pergunt uſque in flumen Padi.

*Comitatus Ferrarienſis fines deſcribit.*

Sane habitatoribus ipſis majoris Maſſæ Ferrariæ malas & pravas conſuetudines removemus, niſi tamen, ſicut ſoliti ſunt, ad ſuffragium Sanctæ Romanæ Eccleſiæ annualiter per illorum Nuncium unaquæque libera perſona capitis maſſarii de moneta Veneticæ denarios ſingulos dabit. Cenſus vero, & tributi, atque telonei de ripa fluminis unam medietatem pro benedictione ad communem utilitatem, & meliorationem ſeu reſtaurationem jam dictæ majoris Maſſæ concedimus; & alteram medietatem ad noſtras manus reſervamus. Similiter telonei de mercato unam medietatem prædicto Epiſcopo noſtro condonamus.

*Alia Bona ei concedit:*

Placitum quidem generale ſimiliter in dominio & poteſtate Sanctæ noſtræ Romanæ Eccleſiæ tenemus, ut tamen noſtro Nuncio ſemel in anno faciente juſtitiam, ab omnibus per tres dies cuſtodiatur collectam vero vel fodrum, aut pravam vel injuſtam functionem, aut dationem, ſeu conſuetudinem nequaquam exigimus; ſed omnia pro Dei timore, atque amore prædictæ noſtræ Sanctæ Eccleſiæ beati Georgii omnibus habitatoribus ipſius Maſſæ majoris pepercimus; aliaſque minores maſſas ei, ſicut ſupra dictum eſt, cum omnibus ſuis ſervitutibus ſubjugamus.

*Decimas, aliaſque cenſus condonat omnino.*

Si qua ſane eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, & aut Ferrarienſem Eccleſiam his, quæ ſupra dicta ſunt diminuere, aut Sanctæ Sedi Apoſtolicæ ſua in eis jura, quæ ſuperius ſignificata ſunt, auferre præſumpſerit, pœnæ ac compoſitionis nomine reddat eidem ſanctæ Sedi Apoſtolicæ auri optimi libras centum: & niſi, quæ male præſumpta ſunt, ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a Santiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eiſdem Eccleſiis juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

*Solita clauſula.*

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſc.

*Innoc. PP.*

Ego Ge-

Digitized by Google

& S. R. Eccl. Cardd. ſubſcriptiones.

Ego Gerardus Presbyter Cardinalis tituli ſanctæ Crucis in Hieruſalem.
Ego Anſelmus Presbyter Cardinalis tituli ſancti Laurentii in Lucina.
Ego Lictifridus Presbyter Card. tituli Veſtinæ.
Ego Ivo Presbyter tituli S. Laurentii & Damaſi.
Ego Lucas Presbyter Cardinalis tituli ſanctorum Joannis & Pauli.
Ego Martinus Presbyter Cardinalis tituli ſancti Stephani in Cœliomonte.
Ego Azzo Presbyter Cardinalis tituli ſanctæ Anaſtaſiæ.
Ego Boethius Presbyter Cardinalis tituli ſancti Clementis.
Ego Chryſogonus Presbyter Cardinalis tituli ſanctæ Praxedis.
Ego Conſtantius Presbyter Cardinalis tituli ſanctæ Sabinæ.
Ego Conradus Sabinenſis Epiſcopus.
Ego Theodewinus ſanctæ Rufinæ Epiſcopus.
Ego Albericus Oſtienſis Epiſcopus.
Ego Gregorius Diaconus Cardinalis ſanctorum Sergii & Bacchi.
Ego Otto Diaconus Cardinalis ſanctorum Coſmæ & Damiani.
Ego Vaſſallo Diaconus Cardinalis ſancti Euſtachii juxta Templum Agrippæ.
Ego Ubaldus Diaconus Cardinalis ſanctæ Mariæ in Via lata.
Ego Gregorius Diaconus Cardinalis ſancti Angeli.
Ego Ubaldus Cardinalis ſanctæ Mariæ in Porticu.
Ego Gherardus Diaconus Cardinalis ſanctæ Mariæ in Domnica.
Ego Octavianus Diaconus Cardinalis ſancti Nicolai in Carcere.
Ego Ubaldus Diaconus ſancti Hadriani.

Dat. die 22. Aprilis anno Dom 1139. Pontif. Innoc. anno 2.

Datum Laterani per manum Aymerici ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis, & Cancellarii, X. Kalendas Maii. Indictione II. Incarnationis Dominicæ anno MCXXXIX. Pontificatus vero Domini Innocentii Papæ Secundi anno X.

## L X.

Confirmatio Statutorum, a Landulpho Epiſcopo editorum pro conſervatione & immunitate bonorum, ad Canonicos Ferrarienſes pertinentium.

*Edidit Ughell. Ital. Sac. T. II. ubi de Epiſcopis Ferrariæ.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filio Gualfredo Archipresbytero Ferrarien. Conventûs, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

SAcroſancta Romana Eccleſia, quæ a Domino claves regni cœleſtis, & jura percepit, ſuorum dilectorum precibus aures ſemper adhibuit, & fidelibus ſuis dilectionis benevolentiam ſemper oſtendit. Proinde, fili Gualfrede Archipresbyter dilecte, fidelitatem tuam nobis, & S. Romanæ Eccleſiæ utilem fore ſcientes, atque omnium Cardinalium, totiuſque Romanæ Curiæ preces pro te exhibitas, attentius attendentes, aures ſuis precibus adhibemus, & ſcripta tua libenter & diligenter inſpicimus: quibus bene perſpectis, atque perfectis, quicquid per Epiſcopum Landulphum de eccleſiaſticis obligationibus, de decimis, de primitiis, a laicis excuſſum eſt, laudamus, ut nullus deinceps de Ferrariæ clericorum conventu, de patrimoniis ſuis, vel eccleſiaſticis poſſeſſionibus, decimas, aut ullos redditus ulli cogatur reddere laicorum: quicquid de Miſſis majoribus, & de exequiis mortuorum in civitate Ferrariæ per Epiſcopum Landulphum ſtatutum eſt, tibi, tuiſque ſucceſſoribus confirmamus.

Quod Canonici Ferrarienſes non teneantur de bonis ſuis decimas ſolvere;

Quicquid etiam in mundiburdio Imperatoris Othonis tibi placere perſpeximus, ſtatuimus & ſancimus, videlicet omnes clericos de conventu civitatis Ferrariæ immunes eſſe ab omni datione, & ab omni ſęculari & laicali penitus functione.

Quod Clerici quoque liberi ſint ab omni laicali functione.

Præterea perſonam tuam, & bona tua, quæ juſtè habes & detines, vel quæ, Deo propitio, juſtè acquiſieris, ſub noſtra volumus eſſe tutela, atque a S. Romana Eccleſia cuſtodita, munita, & eſſe defenſa.

Quod iiſdem Canonicis facultas ſit appellandi ad Sedem Apoſt. in gravaminibus.

Et, ſi in aliquo eccleſiaſtico ſęcularive negotio te fortè cenſeris pergravari, liceat tibi ſanctam Sedem Apoſtolicam liberè appellare.

Clauſulæ confirmatoriæ.

Si quis autem auſu temerario hanc noſtram præceptionem temerarie præſumpſerit, indignationem incurrat, & S. Romanæ Eccleſiæ, noſtręque auctoritatis gladio feriatur. Amen. Amen.

Innocentii PP.

EGO INNOCENTIUS Catholicę Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

& S. R. E. Card. ſubſcriptiones.

Ego Corradus Sabinenſis Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Theodewinus S. Rufinæ Epiſcopus ſs.
Ego Albericus Oſtienſis Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Gerardus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hier. ſubſcripſi.
Ego Anſelmus Presb. Card. tit. S. Laur. in Lucina ſs.
Ego Lictifredus Presbyter Card. tit. Veſtinæ ſs.
Ego Ivo Presb. Card. S. Laurentii & Damaſi ſs.
Ego Lucas Presb. Card. tit. SS. Jo. & Pauli ſs.
Ego Martinus Presb. Card. tit. S. Stephani in Cœlio monte ſubſcripſi.
Ego Azzo Presb. Card. tit. S. Anaſtaſiæ ſs.
Ego Boethius Presb. Card. tit. S. Clementis ſs.
Ego Conſtantius Cardinalis tituli S. Sabinæ ſs.
Ego Gregorius Diac. Card. SS. Sergii & Bacchi ſs.
Ego Otto Diac. Card. tit. S. Georgii ad Velum aur. ſs.
Ego Vaſſallo Diac. Card. S. Euſtachii juxta templum Agrippæ ſubſcripſi.
Ego Ubaldus Diac. Card. S. Mariæ in Via lata ſs.

Dat. die 23. Maii anno Domini 1139. Pontif. anno 2.

Data Lateran. per manum Aymerici Diac. Card. & Cancellarii, X. Kalen. Junii Indict. II. Incarnationis Dom. MCXXXIX. Pontif vero D. Innocentii Papæ II. an. X.

## L X I.

Regius titulus, Rogerio Siciliæ Regi ab Honorio PP. II. conceſſus, & Inveſtitura Regni Siciliæ eidem confirmatur.

*Ex Tom XII. Concil.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, cariſſimo in Chriſto filio Rogerio illuſtri & glorioſo Siciliæ Regi, ejuſque hæredibus, in perpetuum.

Exordium.

QUos diſpenſatio divini conſilii ad regimen & ſalutem populi ab alto elegit, & prudentiâ, & juſtitiâ, aliarumque virtutum decore decenter ornavit, dignum & ratio-

rationabile eſt, ut ſponſa Chriſti, ſancta & Apoſtolica Romana mater Eccleſia, affectione ſincera diligat, & de ſublimibus ad ſublimiora promoveat. Manifeſtis ſiquidem probatum eſt argumentis, quod egregiæ memoriæ ſtrenuus & fidelis miles beati Petri Robertus Guiſcardus, prædeceſſor tuus, Dux Apuliæ, magnificos & potentes hoſtes Eccleſiæ viriliter expugnavit, & poſteritati ſuæ dignum memoriâ nomen, & imitabile probitatis exemplum reliquit. Pater quoque tuus illuſtris recordationis Rogerius per bellicos ſudores & militaria certamina, inimicorum Chriſtiani nominis intrepidus extirpator, & Chriſtianæ religionis diligens propagator, utpote bonus & devotus filius, multimoda obſequia matri ſuæ ſanctæ Romanæ Eccleſiæ impertivit. Unde & prædeceſſor noſter religioſus & prudens Papa Honorius, nobilitatem tuam de prædicta generoſitate deſcendentem intuitus, plurimum de te ſperans, & prudentiâ ornatum, juſtitiâ munitum, atque ad regimen populi te idoneum eſſe credens, valde dilexit, & ad altiora provexit. Nos ergo, ejus veſtigiis inhærentes, & de potentia tua ad decorem & utilitatem ſanctæ Dei Eccleſiæ ſpem atque fiduciam obtinentes, regnum Siciliæ, quod utique, prout in antiquis refertur hiſtoriis, regnum fuiſſe non dubium eſt, tibi ab eodem anteceſſore noſtro conceſſum, cum integritate honoris regii, & dignitate regibus pertinente, excellentiæ tuæ concedimus, & apoſtolica auctoritate confirmamus. Ducatum quoque Apuliæ tibi ab eodem collatum, & inſuper Principatum Capuanum, integrè nihilo minus noſtri favoris robore communimus, tibique concedimus. Et ut ad amorem atque obſequium B. Petri Apoſtolorum Principis, & noſtrum, ac ſucceſſorum noſtrorum, vehementius aſtringaris, hæc ipſa, id eſt Regnum Siciliæ, Ducatum Apuliæ, & Principatum Capuæ, hæredibus tuis, qui nobis & ſucceſſoribus noſtris, niſi per nos & ſucceſſores noſtros remanſerit, ligium homagium fecerint, & fidelitatem, quam tu juraſti, juraverint, tempore videlicet competenti, & loco non ſuſpecto, ſed tuto nobis & ipſis, atque ſalubri, duximus concedenda; eoſque ſuper his quæ conceſſa ſunt, Deo propitio, manutenebimus. Quod ſi per eos fortè remanſerit, iidem hæredes tui nihilominus teneant, quod tenebant, ſine diminutione; Cenſus autem, ſicut ſtatutum eſt, id eſt ſexcentorum ſchifatorum, a te tuiſque hæredibus nobis noſtriſque ſucceſſoribus ſingulis annis reddatur, niſi forte impedimentum, nihilo minus perſolvetur. Tua ergo, fili cariſſime, intereſt, ita te erga honorem atque ſervitium matris tuæ ſanctæ Romanæ Eccleſiæ devotum & humilem exhibere, ita temetipſum in ejus opportunitatibus exercere, ut de tam devoto & glorioſo filio Sedes Apoſtolica gaudeat, & in ejus amore quieſcat. Si qua ſive eccleſiaſtica ſæcularisve potentia huic noſtræ conceſſioni temerè contraire tentaverit, donec præſumptionem ſuam ſatisfactione coerceat, indignationem Dei omnipotentis, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus incurrat, & quouſque reſipuerit, anathematis ſententiâ percellatur. Amen.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccl. Epiſcopus.

Ego Albericus Oſtienſis Epiſcopus.

Aymericus ſanctę Romanæ Eccleſiæ Diaconus Cardinalis.

Majorum Rogerii Regis bellica laus, & merita in chriſtianam religionem.

Honorius Pp. Rogerium regio titulo ornavit.

Innocentius eumdem titulum cum Regno Siciliæ,

Ducatu Apuliæ,

& Principatu Capuano illi confirmat;

& ſucceſſoribus hæredibus, qui pro illis homagium Sedi Apoſt. præſtare teneantur;

& annuum cenſum 600. Schifatorum ſolvere.

Adhortatio ad Rogerium.

Confirmatio præſentis Diplomatis.

Innocentii PP. ſubſcriptio.

Datum in territorio Mamanenſi per manum Aymerici Cancellarii, VI. Kal. Auguſti, Indictione ſecunda, Incarnationis Dom. anno MCXXXIX. Pontificatus vero Domni Innocentii PP. II. anno X. (a).

Dat. die 27. Julii anno Domini 1139. Pont. an. x.

---

## L X I I.

Privilegium immunitatis pro Monaſterio S. Georgii in Pruſeningen. Ratisbonen. Diœceſis.

*Privilegium aliud, triennio ante conceſſum Monaſterio huic retulimus ſuperius in Conſt. LIII.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Erboni Abbati Monaſterii beati Georgii, Pruſeningen. ejuſque ſucceſſoribus regulariter promovendis, in perpetuum.

*Ex Hundi Hiſtoria Saliſburg. Tom. iii.*

Exordium.

SIcut injuſta poſcentibus nullus eſt tribuendus effectus, ita legitima deſiderantium non eſt differenda petitio. Quapropter, dilecte in Domino fili Erbo Abbas, tuis juſtis petitionibus clementer annuimus, & Pruſeningen. beati Georgii Monaſterium, cui auctore Domino præeſſe dignoſceris, ſub Apoſtolicæ Sedis tutelam protectionemque ſuſcipimus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus; Statuentes, ut quæcumque bona, quæcumque poſſeſſiones; a fratre noſtro bonę memorię Ottone Babenbergen. Epiſcopo & Engelberto ſucceſſore ejus aſſenſu fratrum ſuorum, juſtè & canonicè veſtro Monaſterio ſunt oblata, aut impoſterum ab eorum ſucceſſoribus, ſive ab aliis Dei fidelibus ſimili modo, ſeu conceſſione Pontificum, largitione Regum, liberalitate Principum, oblatione fidelium, aut aliis etiam rationalibus modis, Deo propitio, eidem loco conferri contigerit, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant: In quibus hæc viſa ſunt propriis adnotanda vocabulis

Monaſterium in tutelam Sedis Apoſtolicæ recipit.

Factaſque eidem donationes omnes confirmat.

---

(a) Lubet hic referre, quæ de ſuperlaudato Diplomate diſſerit Pagius Junior in ſuo Breviario Vit. Innoc. II. §. LXXIV. „Eodem anno milleſimo centeſimo trigeſimo nono, defuncto ultima die menſis Aprilis Rainulpho Duce Apuliæ S.R.E. feudatario, Rogerius Siciliæ Rex ad invadendam Apuliam magno comparato exercitu transfretavit. Quare Innocentius Papa Urbe egreſſus eſt, compoſiturus res cum Rogerio. Sed accidit, ut cum Innocentius collectis pariter copiis ad ſanctum Germanum, oppidum ad radices Montis Caſini, perveniſſet, ibique rebus cum Rogerio componendis, miſſis ſuſceptiſque Legatis, intenderet, inſidiis ei a Rogerii filio juſſu patris ſtructis, cum aliquando in alium locum iret, captus fuerit, & non ſine ignominia ductus ad Rogerium, die vigeſima ſecunda menſis Julii, qui eſt decima dies finientis Julii. Rogerio verò continuò per Legatos ab eo humillima ſupplicatione petente, ut concordiæ medium apponeret, idem Pontifex, deſtitutum ſe viribus & armis conſpiciens, precibus illius aſſenſit, & pactis ex utraque parte firmatis, Rogerius cum filiis ad Pontificem accedens, pedibus ejus advolutus miſericordiam petiit, juravitque fidelitatem; Pontifex autem Regnum ei per Vexillum donavit ſeptimo Kalend. Auguſti. Sic igitur titulum Regis Siciliæ Rogerius, quem male acceperat ab Anacleto Antipapa, ab Innocentio legitimo Pontifice obtinuit. Sed ne videretur Innocentius probare, quod feciſſet Antipapa, ad conferendam hanc dignitatem Rogerio, inductum ſe exemplo deceſſoris ſui Honorii II. Papæ, qui eumdem inſignierat titulo Ducis, professus eſt in diplomate, ſexto Kalendas Auguſti a ſe dato, quod extat apud Baronium, quo non ſolum Siciliæ Regnum; ſed & Ducatum Apuliæ, & Principatum Capuæ ei hæredibuſque ejus conceſſit, ſub conditione faciendi Romanis Pontificibus homagii ligii & fidelitatis eiſdem jurandæ, ſolvendique cenſus annui ſexcentorum Schifatorum.

lis Eccleſiam Schambach, Hemaur cum ſuis appendiciis, Gebenpach cum ſuis appendiciis, Oberdorff. Eccleſiam, Neunkirchen, Irenreut, Abach, Dietpirgerreut cum appendiciis ſuis. Adjicimus etiam, ut in Eccleſiis, quæ in fundo veſtri Monaſterii ſunt, vobis liceat honeſtos eligere Sacerdotes, qui nimirum per vos Epiſcopo præſententur, atque ſi idonei fuerint, ab eodem Epiſcopo curam animarum accipiant, eique de ſpiritualibus, vobis vero de temporalibus reſpondeant. Prohibemus inſuper, ut excepto Romano Pontifice, ejuſve Legato, nulla licentia pateat, in veſtro Monaſterio interdicti vel excommunicationis ſententiam promulgare. Quod ſi commune in terra illa fuerit interdictum, excluſis ab Eccleſia veſtra excommunicatis & interdictis, clauſis jannis, liceat vobis, voce ſubmiſſa officia celebrare. Veruntamen ſi Epiſcopus veſter conſilio & ſententia religioſorum virorum aliquid horum eſſe decreverit, idipſum exercendi nihilominus facultatem obtineat. Præterea de laboribus, quos propriis manibus aut ſumptibus colitis, a vobis exigi decimas auctoritate apoſtolica interdicimus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum fas ſit, præfatum monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, imminuere, ſeu quibuslibet moleſtiis fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione, & ſubſtentatione conceſſa ſunt, omnimodis uſibus profutura. Si qua igitur imposterum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona contra hanc paginam noſtræ conſtitutionis ſciens venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi reatum ſuum non congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem Loco ſua Jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Monachis facultatem impertitur eligendi Sacerdotes ſæculares in propriis Parochiis.*

*Monaſt. liberum ab omni interdicti ſententia declarat, quamvis commune fuerit interdictum:*

*Salvo tamen Epiſcopi ordinarii jure.*

*Salvæ concluſiones.*

*Innocentii PP. & nonnullorum S. R. E. Card. ſubſcriptiones.*

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

Ego Conr. Sabinen. Epiſcopus ſs.

Ego Anſelmus Presbyter Card. tit. S. Laurentii in Lucina ſs.

Ego Lucas Presbyter Card. ſanctorum Jo. & Pauli ſs.

Ego Petrus Caſtellanos Epiſcopus ſs.

Ego Vaſt. Diac. Card. S. Euſtachii juxta templum Agrippæ.

*Dat. die 20. Octobris anno Domini 1139. Pontif. anno X.*

** i. e. indictione tertia.*

Datum Laterani per manum Aymerici Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Card. & Cancellarii, XIII. Kal. Novemb. In Dominica tertia * anno Dominicæ Incarnationis MCXXXIX. Pontificatus vero Domni Innocentii PP. II. anno X.

## LXIII.

### Privilegium confirmationis bonorum, & conceſſionis immunitatum Eccleſiæ ad Ripas Salisburgen. Diœceſis.

*Ex Bland. Metrop. Salisburg. T. III.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Gebeardo Proviſori Eccleſiæ, quæ dicitur ad Ripas, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

*Exordium.*

DEſiderium, quod ad Religionis propoſitum, & animarum ſalutem pertinere monſtratur, animo nos decet libenti concedere, & petentium deſideriis congruum impertiri ſuffragium, ut videlicet fidelis devotio celerem ſortiatur effectum, & utilitas poſtulata vires indubitanter aſſumat. Ea propter, dilecte in Domino fili Gebearde, tuis rationabilibus poſtulationibus gratum præbemus aſſenſum, & Eccleſiam, quæ dicitur ad Ripas, cui auctore Domino præſides, ſub Apoſtolicæ Sedis tutela & protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti paginâ communimus. In primis ſiquidem, ſtatuentes, ut Ordo Canonicus, qui ſecundum B. Auguſtini regulam in eodem loco noſcitur inſtitutus, futuris perpetuis temporibus inviolabiliter conſervetur. Decernimus etiam, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & legitimè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, auxiliante Domino, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. Nulli ergo hominum fas ſit, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare: ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si qua igitur imposterum Eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire temptaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non congruè ſatisfecerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a Sacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubiaceat: Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

*Eccleſia hujuſmodi ſub tutela Sedis Apoſt. ſuſcipitur.*

*Bona eidem confirmantur*

*Decretum immunitatis.*

*Sub ſolitis clauſulis.*

*Innocentii PP. & S. R. Eccl. Cardd. ſubſcriptiones.*

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

Ego Lucas Presb. Cardinalis tit. ſanctorum Joannis & Pauli ſs.

Ego Chryſogonus Presb. Card. tit. Praxedis ſs.

*Dat. die 20. Octobris ann. Dom. 1139. Pont. ann. X.*

Datum Laterani per manus Aymerici Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis & Cancellar. XIII. Kal. Novembr. Indictione III. Incarnationis Dominicæ, anno MCXXXIX. Pontificatus vero Domni Innocentii Papæ II. anno X.

## LXIV.

Recens fundatum Hemmerodenſe Cœnobium, unà cum rebus ac poſſeſſionibus eidem attinentibus, in Sedis Apoſtolicæ protectionem ſuſcipitur.

*Ex Archiv. Monaſt. hujus deſumtum communicavit V. Ill. Frideric. Schannat.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Randulfo Abbati Monaſterii de Clauſtro, ejuſque fratribus tam præſentibus quàm futuris, regulariter ſubſtituendis, in perpetum.

Exordium.

QUoniam ſine veræ cultu Religionis nec caritatis unitas poteſt ſubſiſtere, nec Deo gratum exhiberi ſervitium, expedit apoſtolicæ auctoritati religioſas perſonas diligere, & earum loca Apoſtolicæ Sedis munimine confovere. Eapropter, dilecte in Domino fili Randulfe Abbas, tuis juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & prçfatum Monaſterium, cui Deo auctore præſides, ſub beati Petri & noſtra tutela ſuſcipimus, & præſenti privilegio communimus: Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona jam dictum Monaſterium poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, auxiliante Domino, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant. Sane, laborum veſtrorum, quos propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis veſtrorum animalium, nullus omnino vel Clericus vel Laicus a vobis decimas exigere præſumat. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet moleſtiis fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si qua igitur impoſterum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem venerabili Loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia çternç pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Monaſterium ſub Sedis Ap. protectione recipiens,

ei bona omnia cōfirmat;

& liberum a decimarum ſolutione declarat;

Cum ſolitis clauſulis.

Innocentii PP. & S. R. Eccl. Cardd. ſubſcriptiones.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.
Ego Conradus Sabinenſis Epiſcopus.
Ego Gregorius Diaconus Card. SS. Sergii & Bacchi.
Ego Albertus Albanenſis Epiſcopus.
Ego Gerardus Presbyter Card. tit. S. Crucis in Hieruſalem.
Ego Vaſallo Diaconus Cardinalis Sancti Euſtachii.
Ego Ivo Presb. Card. tit. S. Laurentii in Damaſo.
Ego Chryſogonus Presb. Card. tit. S. Praxedis.
Ego GG. Presb. Card. tit. S. Calixti.



Ego Octavianus Diac. Card. tit. S. Nicolai in carcere.
Ego Petrus Presb. Card. tit. Paſtoris.
Ego Guido Presb. Card. tit. S. Cæciliæ.

Datum Laterani, per manus Aymerici Sanctç R. E. Diaconi Cardinalis, & Cancellarii, XIII. Kal. Januarii Ind. III. Incarnationis Dominicæ anno MCXL. Pontificatus vero Domni Innocentii II. Papa anno XI.

Dat. die 17. Februarii an. Domini 11 40 Pontif. anno XI.

---

## LXV.

Monaſterio Trenorcienſi Eccleſiæ de Planeſiaco & de Treſilliaco Lugdunen. & Claromonten. Diœceſum confirmantur.

*Edidit Chifletius in Probationibus ad hiſt. Monaſterii hujus pag. 422.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Petro Trenorcienſi Abbati, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

COmmiſſa nobis Apoſtolicæ Sedis auctoritas nos hortatur, ut locis & perſonis, ejus auxilium devotione debita implorantibus, tuitionis præſidium impendere debeamus. Quia ſicut injuſta petentibus nullus eſt tribuendus effectus, ita legitima & juſta poſcentium non eſt differenda petitio; præſertim eorum, vel qui religionem devotè videntur amplecti, & ſub ea gaudent Domino militare, vel qui cum honeſtç vitæ, & laudabili morum compoſitione gaudent omnipotenti Domino deſervire. Eapropter, dilecte in Domino fili, tuis rationabilibus poſtulationibus clementer annuimus, & conceſſiones a venerabilibus fratribus noſtris, tam Eccleſiæ de Planeſiaco ab Huberto Biſuntino Archiepiſcopo, quàm Eccleſiæ de Treſilliaco ab Aymerico Claromontenſi Epiſcopo, veſtro Monaſterio rationabiliter factas, tibi tuiſque ſucceſſoribus, & per vos eidem Monaſterio confirmamus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, præfatæ Eccleſiæ in præſentiarum juſtè & canonicè poſſident, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma vobis in perpetuum & illibata permaneant. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtrç conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eiſdem Eccleſiis juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Eccleſiarum de Planeſiaco & de Treſilliaco,

cum pertinētiis omnibus Monaſterio confirmantur,

Solitæ clauſulæ.

Innocenti PP. & S. R. E. Card ſubſcriptiones.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.
Ego Gerardus Presbyter Cardinalis tituli ſanctæ Crucis in Hieruſalem ſs.



Ego Chry-

Ego Chryſogonus Presbyter Cardinalis tituli Sanctæ Praxedis ſs.
Ego Rainerius Presbyter Cardinalis tituli ſanctæ Priſcæ ſs.
Ego Guido Presbyter tituli ſanctæ Cæciliæ ſs.
Ego Ubaldus Diaconus Cardinalis ſanctę Mariæ in Via lata ſs.
Ego Ubaldus Diaconus Cardinalis ſancti Adriani ſs.

*Dat. die 25. Martii anno Dom. 1140. Pont. an. XI.*

Datum Laterani, per manus Aymerici Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis, & Cancellarii, VIII. Kalendas Aprilis, Indictione III. Incarnationis anno MCLXI. Pontificatus vero Domni Innocentii Papæ II. anno XII. (a)

## LXVI.

### Privilegium pro Eccleſia S. Nicolai de Miſeraico Bituricen.

*Inter Inſtrumenta Eccleſiæ Bituricen. edid. Sammarth. Gall. Chriſt. Tom. II. pag. 19.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis in Chriſto filiis, Geraldo Priori de Miſeraico, ejuſque fratribus tam præſentibus quàm futuris, in eodem loco religioſam vitam profeſſis, in perpetuum.

*Exordium.*

QUI religioſos fovet, & piis eorum deſideriis facilem præbet aſſenſum, gratum Domino immolat holocauſtum. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris poſtulationibus paterna benignitate annuimus, & Eccleſiam beati Nicolai de Miſeraico, in qua divino vacatis ſervitio, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & hujus ſcripti privigio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, idem venerabilis Locus impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, vel in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. Sancimus etiam, ut in eodem loco perpetuis futuris temporibus eniteſcat Religio, interdicimus etiam, ut nulli omnino hominum fas ſit, de veſtris laboribus, quos propriis manibus aut ſumptibus colitis, vel ex fructu veſtrorum animalium, decimas exigere. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam veſtram Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet moleſtiis fatigare: ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione, & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si quis igitur in futurum huic noſtro decreto contraire præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, incurrat; & excommunicationi ſubjaceat. Conſervantes autem hæc, omnipotentis Dei & eorumdem Apoſtolorum benedictionem & gratiam conſequantur. Amen. Amen. Amen.

*Eccleſiam de Miſeraico ſub Sedis Ap. protectione recipit.*

*Bona ad eam ſpectantia confirmat.*

*Decimas ab eis exigi,*

*vel quamcumque aliā moleſtiam eidem inferri interdicit.*

*Innocentii P. II.*

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

(a) Legendum undecimo, computo enim Dionyſiano annus 1141. correſpondet ſuperiori anno 1140. æræ vulgaris, prout indicat Indictio tertia, quæ nonniſi hoc anno numerabatur, & reſpondebat anno XI. Pontificatus Innocentii.

*& S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

Ego Conradus Sabinen. Epiſcopus.
Ego Theodewinus S. Ruſinæ Epiſcopus.
Ego Gerardus Presbyter Cardinalis S. Crucis in Hieruſalem.
Ego Albertus Albanenſis Epiſcopus.
Ego Anſelmus Presbyter Cardin. tituli S. Laurentii in Lucina.
Ego Albericus Hoſtienſis Epiſcopus.
Ego Chryſogonus Presbyter Cardin. tituli ſanctæ Praxedis.
Ego Rainerius Presbyter Cardin. tituli S. Priſcæ.
Ego Guido Presb. Cardin. tituli S. Cæciliæ.
Ego Octavianus Diaconus Cardin. S. Nicolai in Carcere.

*Dat. die 3. Aprilis anno Dom. 1140. Pont. ann. XI.*

Datum Laterani, per manus Aymerici Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis & Cancellarii, III. Nonas Aprilis, Indictione III. Incarnationis Dominicæ anno MCXXXVI. Pontificatus Domni Innocentii II. Papæ anno XI. (a)

## LXVII.

### Damnatio errorum Petri Abaelardi, ejuſque ſectatorum.

*Ex Lib. 1. Ottonis Friſingen. de Friderico, ubi de Concilio Senonenſi coacto contra Petrum Abaelardum.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabilibus fratribus, Henrico Senonenſi, Reinaldo Remenſi, Archiepiſcopis, eorumque Suffraganeis, & cariſſimo in Chriſto filio Bernardo Claravallenſi Abbati, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

*Firmitas Catholicæ Eccleſiæ in unitate fidei poſita.*

TEſtante Apoſtolo, Sicut unus Deus, una Fides eſſe dignoſcitur, in qua tam piam immobili fundamento, præter quod nemo aliud poteſt ponere, firmitas catholicæ Eccleſiæ inviolata conſiſtit. Inde eſt, quod beatus Petrus, Apoſtolorum Princeps, pro eximia hujus Fidei confeſſione audire meruit: Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam: Petram utique firmitatem Fidei, & catholicæ unitatis ſoliditatem manifeſtè deſignans. Hæc ſiquidem eſt inconſutilis tunica Redemptoris noſtri, ſuper quam milites ſortiti ſunt, ſed eam dividere minime potuerunt: contra quam in initio fremuerunt gentes, & populi meditati ſunt inania: aſtiterunt reges terræ, & principes convenerunt in unum; verùm Apoſtolis duces Dominici gregis, & eorum ſucceſſores apoſtolici viri, ardore caritatis, & zelo rectitudinis ſuccenſi, Fidem defendere, & eam in cordibus populorum proprii ſanguinis effuſione plantare non dubitaverunt. Demum, ceſſante perſecutorum rabie, imperavit ventis, & facta eſt in Eccleſia tranquillitas magna. Sed quia hoſtis humani generis ſemper circuivit, quærens quem devoret, ad expugnandam ſinceritatem Fidei, fraudulentam hæreticorum fallaciam ſubinduxit: contra quos veri Eccleſiarum Rectores viriliter inſurgentes, eorum prava dogmata cum ipſorum auctoribus condemnarunt. In magna namque Nicæna Synodo Arius hæreticus eſt damnatus. Conſtantinopolitana Synodus Manichæum hæreticum debita ſententia condemnavit. In Epheſina Synodo Neſtorius condi-

*Hæc ab Apoſtolis propria firmata Sanguine.*

*Ex a Rom. Pontificibus damnatis Hæreſum auctoribus vindicata.*

*Arius*

*Manichæus.*

*Neſtorius.*

(a) Legendum anno quadrageſimo, qui reſpondet anno undecimo Innocentii Secundi, & Indictioni tertiæ.

dignam ſui erroris condemnationem recepit.

*Eutyches damnat.*

Chalcedonenſis quoque Synodus Neſtorianam hæreſim, & Eutychianam cum Dioſcoro & ejus complicibus juſtiſſimâ ſententiâ confutavit.

*Marciani Imper. ad Joannem P. Literæ adverſus ſacrorum Profanatores.*

Marcianus præterea, licèt laicus, chriſtianiſſimus tamen Imperator, catholicæ Fidei amore ſuccenſus, prædeceſſori noſtro ſanctiſſimo Papæ Johanni ſcribens, adverſus eos, qui ſacra myſteria profanare contendunt, inter cætera ſic loquitur, dicens:

*Item lex de non tractandis materiis, in Synodis definitis.*

Nemo clericus, vel alterius cujuslibet conditionis, de Fide chriſtiana publice conetur impoſterum tractare: Nam injuriam facit judicio reverendiſſimæ Synodi, ſi quis ſemel judicata & recte diſpoſita revolvere, & iterum diſputare contendit: & in contemptorea hujus legis tamquam in ſacrilegos pœna non deerit. Igitur ſi quis clericus erit, qui plubicè tractare de Religione auſus fuerit, a conſortio clericorum removebitur.

*Petri Abaelardi errores in Concilio Senonenſi cogniti, & damnati.*

Dolemus autem, quoniam ſicut literarum veſtrarum inſpectione, & miſſis a fraternitate veſtra nobis errorum capitulis, cognovimus, in noviſſimis diebus, quando inſtant periculoſa tempora, magiſtri Petri Abaelardi pernicioſa doctrina, & prædictorum hæreſes, & alia perverſa dogmata catholicæ Fidei obviantia, pullulare cœperunt. Verùm in hoc maxime conſolamur, & omnipotenti Deo gratias agimus, quod in partibus veſtris pro patribus veſtris tales filios ſuſcitavit, & in tempore Apoſtolatus noſtri in Eccleſia ſua tam præclaros voluit eſſe Paſtores, qui novi hæretici ſtudeant calumniis obviare, & immaculatam Sponſam uni Viro virginem caſtam exhibere Chriſto.

*Damnantur etiam ob Innocentio cum earumdem auctore,*

Nos itaque, qui in cathedra ſancti Petri, cui a Domino dictum eſt: Et tu aliquando converſus confirma fratres tuos, licèt indigni, reſidere conſpicimur, communicato fratrum noſtrorum Epiſcoporum Cardinalium conſilio, deſtinata nobis a veſtra diſcretione capitula, & univerſa ipſius Petri dogmata, ſanctorum Canonum auctoritate, cum ſuo auctore damnavimus, eique tamquam hæretico perpetuum ſilentium impoſuimus.

*& ſectatoribus.*

Univerſos quoque erroris ſui ſectatores & defenſores a fidelium conſortio ſequeſtrandos, & excommunicationis vinculo innodandos eſſe, cenſemus.

*Dat. die 21. Julii ann. Dñi 1140. Pontif. anno XI.*

Datum Laterani duodecimo Kalendas Augusti (a).

---

## LXVIII.

### Confirmatio bonorum omnium & jurium, ad S. Pennenſem Eccleſia ſpectantium.

*Ex Tabulario Eccleſiæ hujus edidit Ughel. Ital. Sac. Tom. I.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, ven. fratri Grimaldo Pennenſi Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

*Exordium.*

Sicut injuſta poſcentibus nullus eſt tribuendus effectus, ita legitima poſtulantium non eſt differenda petitio. Ea propter, dilecte in Domino frater Grimalde Epiſcope, preces tuas rationabiles clementer admiſimus, & Eccleſiam B. Mariæ, & glorioſi Chriſti Martyris ac Levitæ Maximi, præſentis ſcripti privilegio communimus;

*Bona ad Pennen. Eccleſiã ſpectantia confirmantur.*

Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis legitimis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus, ac illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Civitatem ipſam cum omnibus ſuis pertinentiis, videlicet cum caſalibus Neto, Ceſe, & Caſali, S. Joannem de Cypreſſo, Mezu, caſtellum, quod dicitur Collis-altus, villam de Paternella, Eccleſiam S. Mariæ de Liciano cum Eccleſiis & omnibus ſuis appendicibus, Eccleſiam S. Seretoni, Eccleſiam S. Saturnini in Collecortino, Eccleſiam S. Felicis de Monte-ſilvano, Eccleſiam S. Michaelis, & S. Joannis, Eccleſiam S. Barbaræ de Civitate S. Angeli cum Eccleſia S. Angeli, & S. Andreæ, & S. Antimi. Eccleſiam S. Mariæ de Atria, Eccleſiam S. Mariæ de Maſcufo, Eccleſiam S. Mariæ de Pianella, Eccleſiam S. Mariæ de Quana-civitate, Eccleſiam B. Mariæ de Catiniano, Eccleſiam S. Mariæ de Biſtejo, Eccleſiam S. Petri ad Pennenſem, Eccleſiam S. Clementis de Balbino, Eccleſiam S. Mariæ de Trevio, Eccleſiam S. Georgii ad Ornanum, Eccleſiam S. Ruffinæ de Aquilano, Eccleſiam ſancti Angeli de Puteo, Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Rubelia, Eccleſiam ſancti Laurentii de Fabrica, Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Brittuli, Eccleſiam S. Joannis in Balneo, Eccleſiam S. Mariæ de Podio.

*Decretum immunitatem a quacumque moleſtia, & violentia &c.*

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, aut aliquibus vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica vel ſæcularis perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax D. N. J. C. quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Innocentii PP.*

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

*& S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

Ego Conradus Sabinen. Epiſcopus ſs.

Ego Gerardus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hieruſalem ſs.

Ego Petrus Card. titul. Paſtoris ſs.

Ego Guido Presb. Cardin. S. Cæciliæ ſs.

Ego Gregorius Diac. Card. tit. SS. Sergii & Bacchi ſs.

Ego Octavianus Diaconus Card. S. Nicolai in Carcere ſs.

Ego Thomas S. R. E. Diac. Card. ſs.

*Dat. die 26. Octobr. anno Dom. 1140. Pont. ann. XI.*

Datum Later. per manus Aymerici S. R. E. Diac. Card. & Cancellarii, VI. Kalend. Novemb. In-

---

(a) Porro anno 1140. quo habitum eſt Senonenſe Concilium præſentibus Rege Ludovico, Epiſcopis, & Abbatibus, inter quos S. Bernardus Claravallenſis, ut diſertè probat Pagius contra Henſchennium, Critic. Baronian. ann. 1140. num. VI.

Indict. IV. Incarnat. Dom. anno MCXL. Pontificatus vero Dom. Innocentii Papæ II. anno XI.

## LXIX.

Cœnobium Sanctimonialium, in Tulba noviter conſtructum, in protectione Sedis Apoſtolicæ recipit.

*Ex Autogr. edidit Fridericus Schannat n. xxviii. Probat Diœceſi & Hierarch. Fulden.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis in Chriſto filiabus Sanctimonialibus, in Eccleſia beati Lamberti Martyris Tulbenſi regularem vitam profeſſis, tam præſentibus quàm futuris, in perpetuum.

Exordium.

Deſiderium, quod ad religionis propoſitum, & animarum ſalutem pertinere monſtrantur, animo nos decet libenti concedere, & petentium deſideriis congruum impertiri ſuffragium. Eapropter, dilectæ in Domino filiæ, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatam Eccleſiam, in qua divino mancipatæ eſtis obſequio, ſub S. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; imprimis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo Monaſticus ſecundùm beati Benedicti regulam perpetuò inviolabiliter obſervetur. Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, ipſa Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque poſteris, & illibata permaneant: In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: alodium videlicet, & beneficium in Tulba, quod Gerlacus, & conjux ejus Regelinde, devotionis intuitu cum multis aliis bonis ſuis Fuldenſi Monaſterio tradiderunt, quemadmodum a bonæ memoriæ Conrado ipſius Monaſterii Abbate, fratrum ſuorum, & prædicti Gerlaci conſilio, cum quibuſdam aliis bonis poſtmodum vobis Religionis intuitu conceſſum eſt; allodium Evernide: villa Luvris: Hamelemburc V. manſos & dominicale: Erdale vij. manſos, in alia villa ejuſdem nominis: dimidium manſum unius Lathonis, & quicquid præfatus Gerlacus & uxor ejus habuerunt Francheoborne & Wolfchershlegere: allodium Voſtat, quod dedit uxor ipſius Gerlaci: Parrochiam ipſius loci, & villam unam Voëſtenſaſſe: decimationem dominicalium Hamelemburc: & dominicalis Thiebac: Prohibemus etiam, ut nulla ibi qualibet ſubreptionis aſtutia vel violentia præponatur, niſi quam Sorores communi aſſenſu, vel pars ſanioris conſilii, ſecundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam, providerint eligendum. Præpoſitus quoque nullus ibi alius præponatur, niſi quem Abbatiſſa communi Sororum conſilio ſibi idoneum elegerit. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, earum, pro quarum conſervatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Fuldenſis Monaſterii juſtitiâ & reverentiâ: Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat; & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Monaſterium ſub protectione Sed. Apoſt. recipit.

Decernens, Ordinem Monaſticum inibi ſervari.

Bona ad illud pertinentia confirmat.

Abbatiſſam a Sanctimonialibus eligi;

Advocatum vero ab Abbatiſſa decernit.

Solitæ concluſiones.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs. — Innocent. PP.

Ego Albericus Hoſtienſis Epiſcopus ſubſcripſi.

Ego Stephanus Præneſtinus Epiſcopus ſubſcripſi.

Ego Guido Sanctæ Romanæ Eccleſiæ indignus Sacerdos ſubſcripſi.

Ego Guido Presb. Card. Tit. S. Cæciliæ ſubſcripſi.

Ego Thomas Presb. Cardinalis Tit. Veſtinæ ſubſcripſi.

Ego Otto Diaconus Cardinalis S. Georgii ad Velum aureum ſubſ.

Ego Guido Diaconus Cardinalis ſanctorum Coſmæ & Damiani ſubſcripſi.

Ego Octavianus Diaconus Cardinalis Tit. ſancti Nicolai in Carcere ſubſcripſi.

& S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.

Data Laterani per manum Gerardi Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyteri Cardinalis & Bibliothecarii, XV. Kal. Aprilis, Indictione X. Incarnationis Dominicæ anno MCXLI. Pontificatus vero Domni Innocentii II. anno XIII. (a)

Dat. die 18. Martii anno Dom. 1141 Pontif. an. xii.

## LXX.

Confirmatio donationis a Godefrido Epiſcopo Florentino, cæterarumque donationum factarum Monaſterio Monialium S. Ambroſii Florentin. Diœceſis.

*Ex Tom. Ital. Sac. ubi de Archiepp. Florentinis.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectæ filiæ Cæciliæ Abbatiſſæ Monaſterii ſancti Ambroſii de Petra-plana, ejuſque ſororibus tam præſentibus, quàm futuris regulariter ſubſtituendis, in perpetuum manſuris.

Ad hoc univerſalis Eccleſia, &c. *uſque* fatigentur. Eapropter, dilectæ in Domino filiæ, veſtris rationabilibus poſtulationibus clementer annuimus, & præfatum beati Ambroſii Monaſterium, quod in Florentino Epiſcopatu ſitum eſt, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu juſtis aliis

(a) Vides Lector, quantas hic quoque ambages præſeferunt notæ hæ chronologicæ, quas mirum eſt non advertiſſe relatorem, cæteroquin, ut ex ejus colloquio ſæpius mihi conjeciſſe licuit, ſapientiſſimum. Mere igitur ſi vis Indict. X. in quartam, & annum Pontif. Innocentii XIII. in XII. ut conveniant cum anno 1141.

aliis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſuccedentibus illibata permaneant; In quibus & Eccleſiam Sancti Michaelis in Palchito, ſitam infra Civitatem Florentinam, cum omnibus ſuis appendiciis a, Godefrido Epiſcopo Florentino vobis canonice conceſſam, & ſuo ſcripto firmatam, proprio nomine duximus adnotandam: ſalvâ Eccleſiæ Florentinæ canonicâ reverentiâ. Recipiendi etiam oblationes tam pro vivis quàm pro defunctis abſque alicujus contradictione liberam vobis concedimus facultatem. Sepulturam quoque ipſius liberam eſſe ſancimus, ut quicumqne ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi fortè excommunicati ſint, nullus obſiſtat: ſalvâ tamen juſtitiâ matricis Eccleſiæ. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum veſtrum Cœnobium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel âblatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur veſtris, & aliorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si qua igitur eccleſiaſtica &c. Cunctis autem &c. Amen.

*Innocentii Pp. & S. R. Eccl. Cardd.* ſubſcriptiones.*

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.
Ego Conradus Sabinenſis Epiſcopus ſs.
Ego Gerardus Presb. Card. tit. ſanctæ Crucis in Hieruſalem ſs.
Ego Anſelmus Presb. Card. tit. ſancti Laurentii in Lucina ſs.
Ego Martinus Presb. Card. tit. ſancti Stephani in Cœlio monte ſs.
Ego Boethius Presb. Card. tit. ſancti Clementis ſs.
Ego Guido Presb. Card. tit. ſanctæ Cæciliæ ſs.
Ego Thomas Presb. Cardinalis tit. Veſtinæ ſs.
Ego Gregorius Diaconus Cardinalis ſanctorum Sergii & Bacchi ſs.
Ego Otto Diaconus Card. S. Gregorii ad Velum aureum ſs.
Ego Vaſſallo Diaconus Cardinalis ſancti Euſtachii ſs.
Ego Ubaldus Diaconus Cardinalis ſanctę Mariæ in Via lata ſs.
Ego Octavianus Diaconus Cardinalis tit. ſancti Nicolai in carcere ſs.

*Dat. die 12. Maji ann. Dñi 1141 Pontif. anno xii.*

Datum Laterani per manum Aymerici Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis & Cancellarii, IV. Nonas Maji Indict. IV. Incarnationis Dominicæ anno MCXLI. Pontificatus verò Domni Innocentii Papæ II. anno XII. &c.

---

## LXXI.

Confirmatio Concordiæ, initę inter Abbatem Cluniacenſem, & Monachos S. Benedicti ſuper Padum, in controverſia, An hoc Monaſterium illi ſubjaceat, in Abbatis præſertim electione.

*Ex Biblioth. Clun. Martini Marrier col. 1405.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis Abbati, & Conventui Clun. ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

*Series facti, & rationes utraque ex parte productæ.*

VEnientibus ad Apoſtolicam ſedem dilectis filiis S., Monacho veſtro, ac H. Monaſterii S. Benedicti ſuper Padum, procuratoribus, idem S. propoſuit coram nobis, quod cum Monaſterium memoratum a felicis recordationis G. Papa prædeceſſore noſtro, Hugoni prædeceſſori tuo, fili Abbas, & ſucceſſoribus ejus, fuerit dudum commiſſum, ut in ejus gubernatione atque cuſtodia poteſtatem haberent, & ſtudium procurationis impenderent: ac obeunte Abbate ipſius loci, eorum diligentia provideret, ut in loco regiminis juxta beati Benedicti regulam perſona ſubrogaretur idonea; & quicquid in Monaſterio in augmentum & obſervantiam Monaſticæ religionis inſtitui vel emendari etiam oporteret, eorum ſemper diſpoſitione ac magiſterio impleretur, prout in felicis memoriæ Lucii, & Clementis, prædeceſſorum noſtrorum anthenticis aſſeruit contineri; Abbas & fratres Monaſterii ſupradicti debitam tibi, fili Abbas, & Eccleſiæ tuæ obedientiam & reverentiam ſubtrahentes, ſuper præmiſſis, & aliis, injurioſi tibi, & graves exiſtunt, & a tua, & Eccleſię tuæ ſubjectione ſe ac Monaſterium ſuum ſubtrahere molientes: iidem quoque fratres Abbatem ſibi eligere non formidant abſque tua & fratrum tuorum conniventia, & conſenſu. Procurator verò Monaſterii S. Benedicti propoſuit exadverſo, quod cum Monaſterium ipſum ad jus & proprietatem Eccleſiæ Romanæ pertineat, & per privilegia Pontificum Romanorum fuerit ab antiquo libertate donatum, tibi vel Eccleſiæ tuæ ſubeſſe vel reſpondere in aliquo minimè tenebatur; quinimo ad fratres ejuſdem loci tam diſpoſitio * quàm Abbatis electio pertinebat; adjiciens, quod, & ſi jus aliquod prædictorum privilegiorum intuitu Clun. Eccleſię competierit, illud penitus eſt abſorptum, cum hactenus neglexerit uti eis, & Monaſterium ſupradictum longiſſimo tempore plena fuerit libertate gaviſum. Propoſuit inſuper, idem Monaſterium ſuper capitulis prænotatis per bonę memoriæ Eugenii Papæ prædeceſſoris noſtri ſententiam abſolutum. Cum ergo ſuper his, & quibuſdam aliis, procuratores ipſi non deſinerent altercari, & per venerabiles fratres noſtros J. Sabinenſem & N. Tuſculanum, Epiſcopos, de mandato noſtro fuerit de amicabili compoſitione tractatum, nobis mediantibus demum inter procuratores ipſos hujuſmodi compoſitio intervenit; Ut cum in Monaſterio ſæpedicto fuerit Abbatis electio celebranda, fratres ejuſdem loci abſque requiſitione veſtra perſonam idoneam regulariter ſibi eligant in Abbatem, qui ſi concorditer electus extiterit, munus benedictionis accipiat, & liberè adminiſtret, nullâ ſuper his a vobis licentiâ expetitâ: ita videlicet quod is, qui fuerit in Abbatem electus, intra ſpatium primi anni unum vel duos fratres cum ſuis literis ad vos dirigat, in quibus tibi, fili Abbas, & ſucceſſoribus tuis, ſuper obſervantia Monaſtici Ordinis obedientiam repromittat; & tunc Clun. Abbas vel per ſe, vel per alium, ad Monaſterium memoratum accedat, ab Abbate ipſius loci corporalem ſuper Ordinis obſervantia obedientiam recepturus: vel tranſmiſſas ſibi literas, ſi maluerit, in teſtimonium obedientiæ ſibi promiſſæ reſervet. Quod ſi Abbatis electio fuerit in diſcordia celebrata, pro dirimendo hujuſmodi diſſentionis articulo ad Sedem Apoſtolicam recurratis. Item Abbas & Monachi ſupradicti loci de quadriennio in quadriennium aliquem ex confratribus ſuis ad capitulum Cluniacenſe tranſmittant, qui audiat & recipiat, quæ ibidem fuerint ſuper obſervantia Ordinis conſtituta. Præterea quolibet quadriennio

** forte depoſitio.*

*Judices ſuper hujuſmodi controverſia delegati:*

*Concordia inter utramqs partem inita.*

Clun.

Digitized by Google

Clun. Abbas duos ex fratribus ſuis mittat ad viſitandum Monaſterium ſpeditum, quibus decenter ac benignè receptis, ab eodem Monaſterio moderata procuratio tribuatur: & ipſi, Abbatis ejuſdem loci conſilio requiſito, corrigant, ſi quid in ipſo Monaſterio circa monachos, & converſos, aliaſque perſonas corrigendum invenerint, & ſtatuant, quod circa eos fuerit ſtatuendum. Si vero aliquid corrigendum in Abbate invenerint, ad Rom. Pontificem illud referant, & ſicut ipſe mandaverit, in ejus correctione procedant. Cum autem Clun. Abbas ad Monaſterium ſæpefatum acceſſerit, Abbas ejuſdem loci ei, tamquam priori Abbati, cedat in choro, capitulo, & in menſa. Abbas verò Clun. in membris corriget, quod fuerit corrigendum: ſi quid fortè in Abbatis perſona correctione dignum invenerit, id ad aures Romani Pontificis proferre procuret, ut juxta beneplacitum ejus in Chriſto negotia procedant. Præterea Clun. Abbas ad Monaſterium jam dictum accedet cum viginti quinque equitaturis, & triginta perſonis: fratres vero, cum illuc cauſa viſitationis acceſſerint, quatuor equitaturis, & ſex perſonis tantummodo ſint contenti. Ut igitur in perpetuum compoſitio ſupraſcripta, de procuratorum aſſenſu facta, inviolabiliter obſervetur, nos eam auctoritate apoſtolica confirmamus, ſtatuentes, ut nulli omnino hominum liceat, hanc paginam noſtræ confirmationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

*Confirmatur a Pontifice.*

Datum Viterbii IV. Idus Julii Pontificatus noſtri anno XII.

*Dat. die 12. Junii an. Dñi 1141. Pontif. ann. xii.*

## LXXII.

Confirmatio bonorum omnium Monaſterii S. Bartholomæi Feſulan. Diœceſis, cui nonnulla conceduntur privilegia.

*Ex Ughell. Ital. Sac. T. III ubi de Epiſc. pis Feſulanis.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Gregorio Abbati ſancti Bartholomæi, ejuſque Fratribus tam præſentibus, quàm futuris, regulariter conſtitutis, in perpetuum.

*Exordium.*

Desiderium, quod ad Religionis propoſitum, & animarum ſalutem pertinere monſtratur, animo nos decet libenti concedere, & petentium deſideriis congruum impertiri ſuffragium. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & beati Bartholomæi Apoſtoli Monaſterium, quod juxta montem Feſulanæ civitatis ſitum eſt, cum omnibus ſuis pertinentiis, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus: Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu juſtis aliis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant: In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Monaſterium S. Salvatoris de Alena cum Eccleſia S. Potiti, Eccleſiam S. Martini in Fugnano, in Campo Novoli Eccleſiam S. Martini cum decimis & omnibus ſuis pertinentiis, & adjacentiis, & quicquid in Bononienſi Epiſcopatu præfatum Monaſterium habere cognoſcitur: in Capraja medietatem Eccleſiæ S. Chriſtinæ, in Ripula Eccleſiam S. Salvatoris, Eccleſiam S. Michaelis de Marene, in Ripalta Eccleſiam S. Andreę, Eccleſiam S. Donati de Fronzano, in Biviliano medietatem Eccleſiæ S. Mariæ, curtem de ſancto Domnino cum omnibus decimationibus ſuis, curtem de Papiana cum pertinentiis ſuis, & quicquid in plebe ſancti Donati de Calenzanu poſſidere dignoſcitur, cum decimis, & ſuis pertinentiis, ſive in plebe ſancti Stephani de Campi, ſeu in plebe S. Martini in ſito Brozzi, vel etiam in plebe S. Juliani in Septimo, aut infra plebem S. Joannis de Signa, cum decimis, & omnibus earum pertinentiis: Villas quoque & alias poſſeſſiones, ſicut in privilegio & donatione bonæ memoriæ Jacobi Epiſcopi Feſulani nominatim vobis conceſſe ſunt. Prohibemus etiam, & Apoſtolica auctoritate interdicimus, ne alicui omnino liceat, idem Monaſterium in alium Ordinem tranſmutare, vel Epiſcopalem Sedem ibi transferre, abſque Rom. Pontificis auctoritate. Obeunte te verò, nunc eiuſdem loci Abbate, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia, vel violentia præponatur, niſi quem fratres ipſius loci communi aſſenſu, vel pars ſanioris conſilii, ſecundùm Dei timorem, & B. Benedicti regulam, canonicè providerint eligendum: qui Feſulano Epiſcopo, ſi canonicus fuerit, & gratiam atque communionem Sedis Apoſtolicę habuerit, eamque gratis & abſque aliqua pravitate exhibere voluerit, benedictionem ſuſcipiat. Alioquin, liceat ei quemcumque maluerit adire antiſtitem, qui noſtra fultus auctoritate, quæ poſtulantur, indulgeat. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe concedimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi fortè excommunicati ſint, nullus obſiſtat: ſalvâ tamen juſtitiâ Matricis Eccleſiæ. Monaſterium quoque S. Salvatoris de Alena, quod ſub eiuſdem S. Bartholomæi Monaſt. eſſe cognoſcitur, liberam ſepulturam concedimus, ſicut etiam hactenus habuiſſe dignoſcitur; laborum quoque manuum veſtrarum decimas, tam vobis quàm veſtro Monaſterio ſancti Salvatoris, in uſus pauperum habendas largimur. Prohibemus inſuper, ut nulli omnino hominum fas ſit, eidem Monaſterio, ſive S. Salvatoris Monaſterio, divinum officium interdicere, præter Romanum Pontificem, aut Legatum ipſius: vel indebitas exactiones imponere: ſeu aliquibus injuſtis vexationibus auſu temerario fatigare. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, &c. Si qua igitur &c. Cunctis autem &c. Amen.

*Monaſt. ſub protectione Sedis Apoſt. recipitur,*

*Ejuſque bona omnia confirmantur:*

*Epiſcopalis Sedes illuc non transferenda:*

*Abbas a Monachis eligendus:*

*Et a Feſulano Epiſcopo, ſi Catholicus fuerit, conſecrandus:*

*Libera pro defunctis cujuſcumque generis ſepultura.*

*Omnimoda exemptio a decimarum ſolutione;*

*omnique interdictione.*

*Salutæ concluſiones.*

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccl. Epiſc. ſs.
Ego Conradus Sabinenſis Epiſcopus ſs.
Ego Albericus Oſtienſis Epiſcopus ſs.
Ego Stephanus Preneſtinus Epiſcopus ſs.
Ego Gerardus Presb. Card. tit. ſanctæ Crucis in Hieruſalem ſs.
Ego Martinus Presb. Card. S. Stephani in Cœlio monte ſs.
Ego Manfredus Presb. Card. tit. S. Sabinę ſs.

*Innocentii PP. & S. R. Eccl Cardd ſubſcriptiones.*

Ego

Ego Boethius Presb. Card. tit. S. Clementis ſs.
Ego Guido Presb. S. Laurentii & Damaſi ſs.
Ego Gregorius Diac. Card. SS. Sergii & Bacchi ſs.
Ego Octavianus Diac. Card. tit. S. Nicolai in carcere ſs.
Ego Guido Diac. Card. S. Apollinaris ſs.

*Dat. die 22. Septemb. an. Dom. 1141. Pont. an. xii.*

Datum Laterani per manum Baronis Cappellani, & Scriptoris, X. Kal. Octob. Ind. V. Incarn. Dominicæ anno MCXLI. Pontificatus vero Domni Innocentii II. anno XII.

---

## LXXIII.

Monaſterium Reicherſpergenſe ſub protectione Sedis Apoſtolicæ ſuſcipitur, confirmatiſque bonis omnibus, plura Monachis & Præpoſito conceduntur privilegia.

*In Chronico Monaſterii hujus edidit Gewold. pag. 171.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Gerhoho Richerſpergenſis Eccleſię Præpoſito, ejuſque fratribus tam præſentibus quàm futuris, regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

*Exordium.*

PIÆ poſtulatio voluntatis effectu debet proſequente compleri, & juſtis petentium deſideriis congruum decet nos impertiri ſuffragium. Eapropter, dilecti in Domino filii, venerabilis fratris noſtri Conradi Salzburgenſis Archiepiſcopi precibus inclinati, petitiones veſtras rationabiles libenter admittimus, & Monaſterium veſtrum, quod eſt in Epiſcopatu Patavienſi, & fundo Salzburgenſis Eccleſiæ ſitum, in quo divino mancipati eſtis officio, ſub Apoſtolicæ Sedis ac noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus: In primis ſiquidem ſtatuentes, ut tam in veſtro quàm in Monaſterio Sanctimonialium vobis ſubdito, Ordo Canonicus juxta B. Auguſtini regulam perpetuis temporibus inviolabiliter conſervetur. Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant: In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: fundum videlicet & plebem Richerſpergenſem cum decima & jure parochiali, cappellam S. Martini cum ſuis pertinentiis, vineas in Aſchah, villam Crovuat, & reliqua prædia a Vuenenhero loci ipſius fundatore oblata, patellam ſalis in Halla, & reliqua prædia, a prænominato fratre noſtro Salzburgenſi Archiepiſcopo Eccleſiæ veſtrę collata, Hoſtat, & alia prædia, quę Ruopertus obtulit, prædia, quæ Fridericus donavit, prædia, quæ fuerunt Eglolfi & Eberhardi, cum eorum decimis, ab Epiſcopo Friſingenſi vobis conceſſis, & vineas emtas in Eremeſa, & ea, quæ Dux Luitpoldus contulit. Sane laborum veſtrorum, quos propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis veſtrorum animalium, nullus omninò Clericus ſive laicus decimas a vobis exigere præſumat. Eccleſiaſtica nimirum Sacramenta a Diœceſano accipietis Epiſcopo, vel a Salzburgenſi Archiepiſcopo, ſiquidem gratiam & communionem Apoſtolicæ Sedis habuerint, & ſi ea gratis & ſine pravitate voluerint exhibere; alioquin, liceat vobis pro eorumdem Sacramentorum ſuſceptione catholicum, quem malueritis, adire Antiſtitem; qui noſtra fultus auctoritate, quod poſtulatur, indulgeat. Et quia ſic locus veſter eſt inſtitutus, ut Salaburgenſis Eccleſiæ principalis Advocatus, ipſius quoque loci ſit Advocatus, neque ipſi, neque alicui Subadvocato ejus, eumdem locum liceat injuſtis gravaminibus infeſtare. Quod ſi fecerit, & vobis conquerentibus, non emendaverit, conſilio & auxilio præfati Archiepiſcopi, ipſa advocatia ab inutili auferatur, & alius loco ejus ſubſtituatur. Obeunte vero te, nunc ejuſdem loci Præpoſito, vel ad alterius Eccleſiæ regimen tranſeunte, ſive tuorum quolibet ſucceſſore, nullus ibi qualibet ſurreptionis aſtutia vel violentia ſubſtituatur vel proponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, aut pars ſanioris conſilii, ſecundùm Dei timorem, & B. Auguſtini regulam, canonicè providerint eligendum. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe concedimus, ut eorum, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, extremæ voluntati, & devotioni nullus obſiſtat, niſi fuerint excommunicati: ſalvâ tamen juſtitiâ matricis Eccleſiæ. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Cœnobium temerè perturbare, aut ejus bona, vel poſſeſſiones auferre, vel ablatas temerè retinere, minuere, ſeu quibuſlibet indebitis exactionibus vel moleſtiis fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione ac ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ nimirum Salzburgenſis Archiepiſcopi, & Patavienſis Epiſcopi debitâ juſtitiâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua reatum ſuum correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictę ultioni ſubjaceat. Addentes etiam interdicimus, ut nemini profeſſionis veſtræ facultas ſit alicujus levitatis inſtinctu, vel arctioris religionis obtentu, ſine Præpoſiti vel Congregationis licentia de clauſtro diſcedere; quod ſi diſceſſerit, nullus Epiſcoporum, nullus Abbatum, nullus Monachorum ſine communium literarum cautione eum ſuſcipiat, quandiu videlicet in Eccleſia veſtra Canonici Ordinis tenor, Domino præſtante, viguerit. Si verò, ſecundò vel tertiò vocatus, redire contempſerit, liceat ejuſdem loci Præpoſito canonicam in eo proferre ſententiam. Cunctis autem eidem Eccleſiæ juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti: quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ retributionis inveniant. Amen.

*Monaſterium ſub protectione Sedis Apoſt. recipit.*

*Bonaque omnia & poſſeſſiones ei confirmat.*

*Decimas ab eo exigi prohibet.*

*Monachos ordinarii jurisdictioni ſubjicit.*

*Advocato verò omnem Monaſt. gravandi facultatem adimit.*

*Præpoſitum a ſolis Monachis eligi decernit.*

*Monaſterium liberum ab omni moleſtia declarat.*

*Salvo tamen jure Salzburg. Archiep. & Ep. Pataviens.*

*Violatores Paginæ hujus percutit anathemate.*

*Præpoſito facultatem concedit Canonicis ſubjiciendi pœnis Monachos, ſi a Monaſterio abſque ejus licentia, & admoniti ad clauſtra redire recuſaverint.*

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccl. Epiſc.
Ego Conradus Sabinenſis Epiſcopus.
Ego Albericus Hoſtienſis Epiſcopus.
Ego Stephanus Præneſtinus Epiſcopus.
Ego Otto Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum.
Ego Martyrius Presb. Card. tit. S. Stephani.
Ego Boethius Presb. Card. tit. S. Clementis.
Ego Petrus Presb. Card. de tit. Paſtoris.

*Innocent. PP.*

*& S. R. Ecc. Cardd. ſubſcriptiones.*

Ego Hu-

Ego Ubaldus Presb. Card. tit. S. Praxedis.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. SS. Joannis & Pauli.
Ego Vaſſallo Diac. Card. S. Euſtachii.
Ego Petrus Diac. Card. S. Mariæ de Porticu.

*Dat. die 7. Januarii anno Domini 1142. Pontif. Pontif. anno XII.*

Dat. Laterani VI. Id. Jan. per manum Gerardi Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyteri Card. & Bibliothecarii, Indict. V.

*Cardd. ſubſcriptiones.*

Ego Conradus Sabinenſis Epiſcopus.
Ego Stephanus Præneſtinus Epiſcopus.
Himinarius Tuſculanus Epiſcopus.
Guido S. Romanæ Eccleſiæ indignus Sacerdos.
Martinus Presb. Cardin. tit. S. Paſtoris.
Guido Presb. Card. tit S. Cæciliæ.
Gregorius Diaconus Cardin. S. Sergii & Bacchi.
Otto Diaconus Cardin. S. Georgii ad Velum aureum.
Guido Diaconus Cardin. SS. Coſmæ & Damiani.
Geraldus Diaconus Cardin. S. Mariç in Domnica.
Octavianus Diaconus Card. S. Nicolai in carcere.
Petrus Card. ſanctæ Mariæ in Porticu.
Nicolaus Diacon. Card. ſanctç Romanæ Eccleſiæ.

*Dat. die 19. Aprilis anno Dom. 1142. Pont. an. XIII.*

Datum Lat. per manum Geraldi S. Roman. Eccl. Presbyteri Card. ac Bibliothecarii. XIII. Kal. Maii, Indictione V. Incarn. MCXLII. Pontificatus vero Innocentii II. Papæ, anno XIII.

---

## LXXIV.

Confirmatio bonorum, ad Toloſanam Eccleſiam pertinentium, quæ nullo modo auferri vel alienari poſſe, ſtatuitur.

*Ex Tom. I. Galliæ Chriſt. edition. 1656 pag. 683.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Raimundo Toloſano Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

*Eccleſia beati Stephani Toloſan. ſub protectione Sedis Apoſt. ſuſcipitur;*

EX injuncto nobis a Deo Apoſtolatus officio, fratres noſtros tam vicinos, quam longe poſitos debemus diligere, & Eccleſiis, in quibus Domino militare noſcuntur, ſuam juſtitiam conſervare. Eapropter, venerabilis frater Raimunde Epiſcope, tuis juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Toloſanam B. Protomartyris Stephani Eccleſiam; cui Deo auctore præeſſe dignoſceris, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum rationabilibus modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. Præterea apoſtolica auctoritate interdicimus, ut nullus laicus ſive Clericus in tuo, vel tuorum ſucceſſorum obitu, Epiſcopalia bona pervadat, aut res eccleſiaſticas diſtrahat; ſed ad opus Eccleſiæ, & Epiſcopi ſubſtituendi, in Oeconomi, & Archidiaconorum maneant poteſtate. Prohibemus etiam, ut eadem bona ſine tuo vel ſucceſſorum conſilio, vel ſanioris partis Capituli ipſius Eccleſiæ, nullus vendere, vel impignorare, ſeu quolibet modo alienare præſumat. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, eamdem Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

*Ejuſque bona omnia confirmantur.*

*Quæ nec poſt Epiſcopi obitum pervadi, Neve alio modo vendi, aut alienari ſine Capituli conſenſu ſtatuitur.*

*Decretum Immunitatis,*

*Cum ſolitis clauſulis.*

*Innoc. PP.*

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

---

## LXXV.

B. Euſebii Canonicorum Vercellen. Eccleſia ſub protectione Sedis Apoſtolicç recipitur, cujus bona omnia confirmantur.

*Ex Ughell. Ital. Sac. ubi de Vercellen. Epiſcopis.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Abraham Archipresbytero, & Canonicis majoris Vercellenſis Eccleſiæ, tam præſentibus quam futuris canonice ſubſtituendis, in perpetuum.

*Exordium.*

ÆQuitatis & juſtitiæ ratio perſuadet, nos Eccleſiis perpetuam rerum ſuarum firmitatem & vigoris inconcuſſi monimenta conferre; non enim decet, clericos in ſortem Domini vocatos perverſis malorum hominum moleſtiis agitari, & temerariis quorumlibet vexationibus fatigari; ſimiliter & prædia, uſibus ſecretorum cæleſtium dedicata, nullas potentum angarias, nihil debent extraordinarium ſuſtinere. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & B. Euſebii Vercellenſem Eccleſiam, in qua divino mancipati eſtis obſequio, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis Deo propitio, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & per vos eidem Eccleſiæ in perpetuum, & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: curtem Careſianam, Viliacum, montem Galliani cum omnibus appendiciis ſuis, Portum ſervi: præterea antiquas & rationabiles conſuetudines ipſius Eccleſiç ratas manere cenſemus. Nulli ergo omnino hominum liceat, prædictam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu vexationibus fatigare: ſalvis privilegiis ſcilicet Romanç Eccleſiæ, & Epiſcopi Vercellenſis canonicâ reverentiâ. Si quis contra hæc temerè venire tentaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Domini noſtri Jeſu Chriſti alienus fiat, & in extremo judicio ultioni ſubjaceat, Amen, Amen.

*Quod B. Euſebii Eccleſia ſub protectione ſit Sedis Apoſt.*

*Quod bona omnia firma ſemper ei ſint.*

*& libera ab omni vexatione.*

*Quod anathemati ſubjiciatur, qui hæc ſtatuta violaverint.*

Innoc. PP.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

& S. R. Eccl. Cardd. ſubſcriptiones.

Ego Conradus Sabinenſis Epiſcopus.
Ego Albericus Oſtienſis Epiſc.
Ego Martinus Presb. Card. S. Stephani.
Ego Guido S. R. E. indignus Sacerdos.
Ego Statius Presb. Card. tit. S. Sabinæ.
Ego Guido Presb. Card. S. Chryſogoni.
Ego Rainerius Presb. Card. tit. S. Priſcæ.
Ego Petrus Presb. Card. tit. Paſtoris.
Ego Goizo Presb. Card. tit. S. Cæciliæ.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. SS. Joannis & Pauli.
Ego Thomas Presb. Card. tit. Veſtinæ.
Ego Otto Diac. Card. S. Georgii ad Velum auri.
Ego Gnido Diac. Cardinalis SS. Coſmæ & Damiani.
Ego Greg. Diac. Card. SS. Sergii & Bacchi.
Ego Vaſſallo Diac. Card. S. Euſtachii.
Ego Ubaldus Diac. Card. in Via lata.
Ego Gerardus Diac. S. Mariæ in Domnica.
Ego Octavianus Diac. Card. S. Nicolai in carcere.
Ego Gnido S. R. E. Diac. Card.
Ego Petrus Diac. Card. S. Mariæ in Porticu.
Ego Guido S. R. E. Diac. Card.

Dat. die 25. Aprilis anno Domin. 1142. Pontif. anno XIII.

Datum Laterani per manum Gerardi S. R. E. Presb. Card. ac Bibliothecarii, VII. Kal. Maji Indict. II. Incarnationis Dom. anno MCXLII. Pont. D. Innocentii II. Papæ anno XIII.

## LXXVI.

Monaſterium de Letdecumba, a Stephano Anglorum Rege Cluniacenſi Monaſterio donatum, eidem confirmatur.

*Ex Biblioth. Cluniac. Martini Marrier. col. 1340.*

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Petro Cluniacenſi Abbati, ejuſque fratribus tam præſentibus quàm futuris regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

AD hoc in Apoſtolicæ Sedis regimine, diſponente Deo, promoti ſumus, ut piis votis aſſenſum præbere, aureſque noſtras inclinare juſtis petitionibus debeamus; quia, ſicut injuſta poſcentibus nullus eſt tribuendus effectus, ita legitima & juſta poſtulantium non eſt differenda poſſeſſio. Ea propter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus gratum impertientes aſſenſum, Monaſterium de Letdecumba, quemadmodum ad illuſtri viro Stephano Anglorum Rege, cum conſuetudinibus & libertatibus illi pertinentibus, & omnibus ſuis appendiciis, de proprio dominio ſuo vobis devotionis intuitu conceſſum eſt, & ſcripto ſuo firmatum, pro centum videlicet marcis argenti, quas Henricus bonæ memoriæ Anglorum Rex, prædeceſſor illius, de theſauro ſuo annis ſingulis perſolvendis vobis conceſſerat, auctoritate apoſtolica vobis, & per vos Cluniacenſi Monaſterio, confirmamus, & præſentis ſcripti paginâ communimus. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hujus noſtræ confirmationis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini noſtri Jeſu Chriſti Redemptoris aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Obſervantibus autem ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Monaſter. de Letdecumba Monaſterio Cluniac. addicitur.

Cum ſolitis clauſulis.

Innocentii PP.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.




& S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.

Ego Conradus Sabinenſis Epiſcopus ſs.
Ego Albericus Oſtienſis Epiſcopus ſs.
Ego Martinus Presb. Cardinalis tit. S. Stephani ſs.
Ego Statius Presb. Cardinalis tit. S. Sabinæ ſs.
Ego Guido Presb. Cardinalis tit. S. Chryſogoni ſs.
Ego Goizo Presb. Cardinalis tit. S. Cęciliæ ſs.
Ego Ubaldus Presb. Cardinalis tit. SS. Joannis & Pauli ſs.
Ego Rainerius Presb. Cardinalis S. Priſcæ ſs.
Ego Otto Diaconus Cardinalis S. Georgii ad Velum aureum ſs.
Ego Guido Diaconus Card. SS. Coſmæ & Damiani ſs.
Ego Gerardus Card. S. Mariæ in Domnica ſs.
Ego Octavianus Diaconus Card. S. Nicolai in carcere ſs.
Ego Petrus Diaconus Card. S. Mariæ in Porticu ſs.

Dat. die 19. Maii anno Dom. 1142. Pontif. Innoc. an. XIII.

Datum in Monte Tiburtino per manum Gerardi S. R. E. Presb. Card., ac Bibliothecarii, XIV. Kal. Junii Ind. V. Incar. Dominicæ anno MCXLII. Pontificatus vero Domni Innoc. II. Papę anno XIII.

## LXXVII.

Ad omnes Archiepiſcopos, & Epiſcopos in idem argumentum.

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabilibus fratribus Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ad quos literæ iſtæ pervenerint, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem

Exordium.

LIberalitatis laudabile genus eſt, ut qui ſe beato Petro, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, humili devotione exponunt, majorem familiaritatis prærogativam & digniora beneficia ſortiantur. Quàm gratum Deo Cluniacenſe Monaſterium famulatum impendat, & quantum apud homines nitore religionis fulgeat, Eccleſia Dei novit, & vehementer exultat. Æquitatis igitur poſtulat ratio, ut idem Locus Apoſtolicę dilectionis privilegio gaudeat, & tam in capite, quàm in membris libertatem obtineat. Nos ſiquidem Monaſterium ipſum, quod ſpecialiter ad

jus beati Petri, & Sanctæ Romanæ Eccleſię ſpectat, per nos ipſos viſitavimus; & eodem die, qun, revolutis multorum annorum ſpaciis, prædeceſſor noſter felicis memoriæ Papa Urbanus ibidem majus altare conſecraverat, cum Archiepiſcopis & Epiſcopis, qui nobiſcum convenerant, cooperante Spiritus Sancti gratia, idem Monaſterium ſolemniter dedicavimus. Devotioni quoque & humilitati fidelium, qui pro amore Dei, & ipſius Loci reverentia in Anniverſario dedicationis illuc convenerint, proſpicientes, ipſis quadraginta dies pœnitentiæ ſibi injunctę, de gratia Dei confiſi, B. Apoſtolorum Petri & Pauli auctoritate remiſimus. Statuimus etiam, ut immunitas ejuſdem Cœnobii inviolata & integra futuris temporibus conſervetur, ut ſi quis infra terminos banni, qui ab eodem prædeceſſore noſtro circa Cluniacum conſtituti ſunt, ſcienter hominem capere, vulnerare, vel res ejus auferre præſumpſerit, excommunicationis ſententiâ percellatur, quouſque ablata reſtituat: & Abbati ac Monachis pro illata injuria congruè ſatisfaciat. Ad hęc adjicientes decrevimus, ut quicumque Cluniacenſes Monachos, vel eorum ſocios cæperint, aut ea, quę portaverint vel conduxerint, excommunicationi ſubjaceant. Si verò aliqui abſque ipſorum Monachorum præſentiâ ea, quæ ad victum vel veſtitum fratrum in Cluniacenſi Cœnobio Dominn ſervientium pertinent, alicubi deprædati fuerint, niſi infra quadraginta dies commoniti ablata reſtituerint, eos anathemati ſubjacere præcipimus, & in terra eorum prohibemus officia celebrari: loca quoque, in quibus ſe receperint, donec præſentes fuerint, a divinis obſequiis, præter infantium baptiſma, & morientium pœnitentias, ceſſare præcipimus; & nullus eorumdem præſumptorum, præter timorem mortis, niſi a Romano Pontifice abſolvatur. Porrò quiſquis præfatis fratribus, ubicumque manentibus, quælibet alia, præter ea quæ ſuperius enumeravimus, abſtulerit, niſi infra quadraginta dies poſt noſtram commonitionem ablata reſtituerit, excommunicationi ſubjaceat, nec abſolvatur, donec capitale reddat, & congruè ſatisfaciat. Quod ſi hęc perpetrata eſſe noveritis, aut clamor ſuper hoc ad aures veſtras pervenerit, vobis præcipientes mandamus, quatenus præfatam animadverſionis ſententiam per veſtras faciatis parochias firmiter obſervari.

Datum die 8. Martii.

Datum Valentiæ VIII. Idus Martii.

---

## LXXVIII.

Item confirmatio donationis Loci, cui nomen de Prins, cum ſuis pertinentiis.

Loc. cit.

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis in Chriſto filiis, Petro Abbati, & Monachis Cluniacenſibus, in perpetuum.

EX Apoſtolicæ Sedis adminiſtratione, quæ extraordinaria ſunt, volumus corrigere: & quæ ordinata ad meliorem ſtatum deducere; & ut in ſuæ bonitatis firmitate permaneant, vigore Eccleſiaſtico roborare. Eapropter, dilecti in Domino filii, donationem a Girino, & fratribus, de Loco, qui dicitur Prins, cum ſuis pertinentiis, Remis in Palatio venerabilis fratris noſtri Rainaldi Archiepiſcopi nobis factam, vobis concedimus donamus & tradimus, ac per præſentis ſcripti paginam confirmamus. Nulli ergo omnino hominum fas ſit, pręfatum locum temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel aliquibus vexationibus fatigare; ſed omnia dominio & poſſeſſioni Clun. Monaſterii perpetuò integra conſerventur. Si quis autem huic noſtræ conſtitutioni temerario auſu contraire tentaverit, ſi reatum ſuum non correxerit, a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Conſervantibus autem ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus intervenientibus beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli meritis æternæ vitæ præmia cum Sanctis omnibus percipere mereantur.

Datum Remis II. Kal. Novembris.

Dat. die 31. Octobris.

---

## LXXIX.

Privilegium Confirmationis Bonorum Monaſterii Rotenſis Ordinis S. Benedicti, quod ſub protectione Sedis Apoſtolicæ fore, liberumque ab omni laicali juriſdictione, declaratur.

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei dilectis filiis Bertrico Abbati Rotenſis Monaſterii, ejuſque fratribus tam præſentibus quàm futuris, regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

*Ex Hundii Metrop-Saliſburg. Tom. III.*

Exordium.

REligioſis deſideriis dignum eſt facilem præbere conſenſum, ut fidelis devotio celerem ſortiatur effectum. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatum ſanctorum Marini & Aniani Monaſterium, in quo divino mancipati eſtis obſequio, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones quæcumque bona idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. Sancimus etiam, ut Ordo monaſticus ſecundum B. Benedicti regulam perpetuis ibi temporibus inviolabiliter conſervetur; atque nulli fratrum poſt factam profeſſionem proprium quid habere liceat, ſed in Abbatis ſui obedientia cum omni humilitate permaneant. Laborum quoque veſtrorum, quos propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis veſtrorum animalium, nullus omnino clericus vel laicus decimas a vobis exigere præſumat. Obeunte verò te, nunc ejuſdem Loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſurreptionis aſtutia vel violentia præponatur: ſed liceat vobis communi conſilio, vel parti conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & B. Benedicti regulam, abſque ullius contradictione Abbatem eligere. Porro Loci veſtri advocatiam nullus invadere vel uſurpare præſumat, niſi quem Abbas & fratres ſecundùm Deum, & utilitatem ipſius Monaſterii ibi

Monaſterium ſub protectione Sedis Apoſt. recipit:

Confirmat ſue bonis omnibus ad illud ſpectantibus,

Cum Decreto ut Ordo monaſticus regulariter in eo ſervetur;

Decimas ab eodem exigi

Abbatem vel advocatum ab alio præterquam a Monachis eligi.

Moleſtamque ullam eidem inferri interdicit;

ibi providerint eligendum. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Ad indicium autem hujus a Sede Apoſtolica perceptæ protectionis bizantium aureum nobis noſtriſque ſucceſſoribus annualiter perſolvetis. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Sub anathematis pœna.

Innoc. PP. & nonnullorum ex S.R.E. Card. ſubſcriptiones.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

Ego Stephanus Præneſtinus Epiſcopus ſs.

Ego Guido ſanctæ Rom. Eccleſiæ indignus Sacerdos ſs.

Ego Boethius Presb. Card. tit. S.Clem. ſs.

Ego Ubaldus Diac. Card. S. Mariæ in Via lata ſs.

Ego Octavianus Diac.Card. S. Nicolai in carc. ſs.

Ego Guido Presb. Card. tit. S. Chryſogoni ſs.

Ego Petrus Diac. Card. S. Mariæ in porticu ſs.

Dat. die 6. Decembris anno Domini 1142. Pontif. anno 13.

Dat.Lat. per manum Gerardi ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Presb. Card. ac Bibliothecarii. VIII. Idus Decembr. Indict. VI. Incarnat. Dominicæ, anno MCXLII. Pontificatus vero Domni Innocentii II. PP. an. XIII.

---

## LXXX.

Privilegium confirmationis bonorum omnium Monaſterii S. Columbani Bobien. Diœceſis Ordinis Caſſinen. quod ſub protectione B. Petri recipitur.

Ex Archiv. Bobienſi edidit Margarinus Bullar. Caſſin. T. II.

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis Oglerio Abbati ſancti Columbani Bobien. ejuſque Fratribus, tam præſentibus quàm futuris, regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

Exordium.

DEſiderium, quod ad Religionis propoſitum, & ſalutem conſequendam pertinet, animo nos decet libenti concedere, & petentium deſideriis congruum impertiri ſuffragium. Eapropter, dilecte in Domino fili, venerabilis fratris Simeonis veſtri Epiſcopi juſtis precibus inclinati, Beati Columbani Eccleſiam, in qua divino mancipati eſtis obſequio, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis privilegii patrocinio communimus: Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona impræſentiarum poſſidetis juſtè & canonicè, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis cauſis, præſtante Domino, poteritis adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant: In quibus hæc propriis diximus exprimenda vocabulis: Curtem S. Martini cum Eccleſia & Caſtro, quod dicitur Petra Carraria, cum omnibus ſuis pertinentiis: Curtem S. Salvatoris cum Eccleſia & pertinentiis ſuis: curtem de Cruce cum Eccleſia & pertinentiis ſuis: curtem de Garda cum Eccleſiis, diſtrictu, omnibuſque pertinentiis ſuis: curtem de Gravilia cum Eccleſia pertinentiiſque ſuis: curtem, quæ dicitur Gomorga, cum Eccleſia pertinentiiſque ſuis: curtem Vignalis cum Eccleſia & pertinentiis ſuis: curtem Carelii cum Eccleſia & pertinentiis ſuis: Plebem S. Albani in Candubrio cum pertinentiis ſuis: Eccleſiam S. Evaſii in Quintiano cum pertinentiis ſuis: Eccleſiam S. Georgii, quæ eſt ſita in Monte curto, cum pertinentiis ſuis: Eccleſiam de Cereſola cum pertinentiis ſuis: Eccleſiam ſancti Antonii de Braida cum decimis & pertinentiis ſuis: Eccleſiam S. Columbani de Monte-claro cum pertinentiis ſuis: Eccleſiam S. Georgii de Montale cum pertinentiis ſuis: Eccleſiam ſancti Andreæ de Travano cum decimis & pertinentiis ſuis: Eccleſiam S. Mariæ in Spelunca cum pertinentiis ſuis: Eccleſiam Infirmorum cum pertinentiis ſuis: Eccleſiam Novam cum pertinentiis ſuis: Eccleſiam S. Laurentii cum pertinentiis ſuis: Eccleſiam S. Bartholomæi in Saxo cum pertinentiis ſuis, & medietatem mercati: Mercatum S. Columbani, & aliud mercatum de Oliva, centum decem ſolidorum Papien. in curte Auræmalæ: Villa de Stabulo, villa de Conio, villa de Cavana nova, decima de Pradello Antonino, villa de Dusbagno, villa de Salſo, manſum Guaſconi, Poſſeſſionem Theodoſii de Cigognis, villa Riuturni, Broidumque & Pratum Donnicatum in Monte Pennicis, monte de Menningo, villa de Cerreto, villa de Cavana cum Braida Donnica, Sapateli, & Roveretum, montem de Leſma, villam de Roncore, villam Taidelli, Pratum-longum, manſum Rugeli, Gambalatam. Runchum de Grillo, Fraretum, Runchum de Pradilia, manſum Barbuti, manſum de Petra Columba, manſum de Vaccaritia, manſum de Sylva, manſum de Buzochi, manſum de Coſta-alta, manſum de Conflenti, manſum de Garda, manſum Boniſenioris de Cavello, manſos de Uzoli Caſaritia, manſum Liſignoli inter Bobium & Træbiam, manſum de Motio, Manſum de Goſino, manſum de Aſino, manſum de Niblo, manſum de Oniziis, manſum de Cerecefola, manſum de Albino, manſum de Curto, manſum de Buchia, manſum Merconis de Canneto, manſum de S. Deſiderio, manſum de Guercho, Decimam Sigisberti de Guita, manſum de Ponziprondo, manſum Ruſtici de Stavela, manſum Joannis Benedicti de Caulo, Decimam Lamfranchi de Otono, manſum Savonarii, manſum Ugonis Alberti Dagatarii, manſum Vallis Lauriculæ, manſum de Pradello, manſum Borelli de Sarto, manſum Somenzarii, manſum de Sclavo, manſum de Maliolis, manſum Quinquorum, manſum Petroli & Joannis de Cantolo, ſortem unam in Lobi, ſortem unam in Palatio, & Cenſum de Corinello, braidam de Ponte, braidam juxta Foſſatum de Batalia, braidam in Campo Tufini, braidam in Pigno, braidam

Bobien. Monaſterium ſub protectione Sedis Apoſt. recipit;

Ejuſque bona enumerat, & confirmat.

dam in Marcelaſco, pratum quod dicitur Codognarium, cum vineis ſibi adjunctis, vineam intra Civitatem, & Molendina; quæcumque etiam præfatus Simon Epiſcopus, vel anteceſſores ejus, ſive Aluiſa Uxor Marchionis Marcelli cum filiis ſuis, vobis rationabiliter conceſſerit, ſimiliter confirmamus. Sane laborum veſtrorum, quos propriis manibus & ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis animalium veſtrorum, nullus omnino Clericus vel Laicus decimas a vobis exigere præſumat. Si vero eadem Epiſcopalis Sedes vacaverit, vel Catholicum Epiſcopum non habuerit, Chriſma, Oleum Sanctum, Conſecrationes Altarium, ſeu Baſilicarum, Ordinationes Eccleſiaſticas a quocunque malueritis Epiſcopo, vobis ſuſcipere liceat. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quomodolibet fatigare; ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum ſuſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Summi Pontificis canonicâ juſtitiâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non reatum ſuum congruè ſatisfaciendo correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine D. N. Redemptoris Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis antem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic bonæ actionis fructum percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, Amen, Amen. (a)

*Decimas bonorum hujuſmodi a nemine exigendas declarat. Monachis vero, ordinationes recipere, Altariumque conſecrationes a quolibet e Epiſc concedit, ſi Sede Vac. Decretum immunitatis pro Monaſt. quiete. Solitæ clauſulæ.*

### LXXXI.

Decretum, ut in Monaſteriis ab Ottone Bambergen. Epiſcopo fundatis idem ſemper Ordo pro religionis & diſciplinæ ſpiritualis ſtabilitate atque immutabilitate conſervetur.

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Ottoni Bambergenſi Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

*Edidit Caniſius Antiq. Lect. Tom. II. lib. 1. vita beati Ottonis ſcripta ab auctore Anonymo Simchrono.*

*Proœmium.*

Quotiens a nobis petitur illud, quod religioni & honeſtati convenire cognoſcitur, animo nos decet libenti concedere, & congruum impartiri ſuffragium, ut fidelis devotio celerem ſortiatur effectum. Proinde, venerabilis frater Otto Epiſcope, petitionis deſideriis tuæ ex conſueta Sedis Apoſtolicæ manſuetudine clementer annuimus: In primis ſiquidem ſtatuentes, ut tenor Religionis, qui in Eccleſiis tibi commiſſis eſt per tuam diligentiam, cooperante Domino, inſtitutus, firmiter in eis perpetuis temporibus conſervetur. Conſtituimus etiam, ut in eiſdem Eccleſiis nullus per ſimoniacam hæreſim ſtatuatur, ſed honeſtæ perſonæ, quibus utique morum & ſtatus dignitas ſuffragatur, inibi ordinentur. Sane in Cœnobiis, quę vel antiquitus in tua Parochia conſtructa ſunt, vel tu ipſe devotionis intuitu conſtituiſti, ſeu aliis juſtis modis Eccleſiæ tuæ unire poteris, vel ab aliquo deinceps fidelium infra tuam Diœceſim, divina inſpirante gratia, conſtruentur, ſacrę Religionis ordinem manere decernimus. Nec alicui liceat, ejuſdem inſtitutionis formam ullatenus permutare, niſi forte ad melioris ſtatus prærogativam, præſtante Domino, promovere voluerit; nec id alicujus ſingulari judicio committatur, ſed omnium Monaſteriorum, ad Babergenſem Eccleſiam pertinentium, aut ſanioris partis conſilio ac conſenſu, fieri debere ſancimus. Si quis autem huic noſtræ conſtitutioni temerè contraire tentaverit, ſi non factum ſuum digna ſatiſfactione correxerit, a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris Jeſu Chriſti alienus fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ſubjaceat ultioni. Conſervantes eiſdem Locis quæ juſta ſunt, omnipotentis Dei, & beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli ac noſtram gratiam conſequantur.

(a) Chronologica nota nulla; Margarinus vero aſſerit dat. Diplomæ die 8. Martii anni 1141. Accuratè præciſèque quidem nimis.

### LXXXII.

Confirmatio Eccleſiarum S. Remigii de Plajotro, de Barbona, de Lintis, de Lintellis, & de Sancto Silveſtro, ab Attone Trecenſi Epiſcopo Cluniac. Monaſterio donatarum.

Innocentius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis Petro Abbati, & Monachis Cluniacenſibus, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

*Ex Biblioth. Cluniac. Martini Marrier. col. 1408.*

Quæ vobis, & fratribus veſtris, ab Epiſcopis, & Eccleſiarum Dei Rectoribus, Religionis intuitu rationabiliter data eſſe cognoſcimus, tamquam noſtra volumus obſervare, & auctoritate Sedis Apoſtolicę, in qua Domino prędſidente reſidemus, ut perpetuis obſerventur temporibus, communire. Conceſſionem igitur Eccleſiarum S. Remigii videlicet de Plajotro, de Barbona, de Lintis, de Lintellis, & de S. Silveſtro, a venerabili fratre noſtro Attone Trecenſi Epiſcopo, veſtro Monaſterio & vobis factam, firmamus, & præſentis ſcripti munimine roboramus. Si quis autem huic noſtrę confirmationi ſciens contraire tentaverit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe noverit incurſurum.

Datum Laterani XVII. Kal. Auguſti.

Im-

LXXXIII.

Imperatori Lothario, & ejus loco Henrico Bavariæ Duci, conceditur inveſtitura Allodii terrarum, a Comitiſſa Mathilde Sedi Apoſt. donatarum.

*Ex Tom. XII. Concil. & Baronii Annal. ad ann. 1133.*

Innocentius Papæ II. Lothario Imperatori Auguſto & Riget Imperatrici.

Chriſtianæ Reipublicæ bonum ab unione Sacerdotii & Imperii proficiſcens.

SI auctoritas ſacra Pontificum, & poteſtas Imperialis, veræ glutino caritatis ad invicem copulentur, Omnipotenti debitus famulatus libere poterit exhiberi, & Chriſtianus populus grata pace & tranquillitate gaudebit. Nihil enim in præſenti ſæculo eſt Pontifice clarius, nihil Rege ſublimius; nihil eſt quod lumine clariore præfulgeat quâm recta fides in Principe, nihil eſt quod ita nequeat occaſui ſubjacere quâm vera Religio. Quæ nimirum omnia tanto manifeſtius, Deo gratias, in perſona tua clareſcunt, quanto ab ineunte ætate amator religionis & cultor juſtitiæ extitiſſe cognoſceris, & noviſſimè diebus iſtis, nec perſonæ tuæ, nec propriæ parcendo pecuniæ, pro beati Petri ſervitio multos labores & immenſa pericula pertuliſti. Cum ergo, teſtante ſacro eloquio, etiam mali patres bona data filiis ſuis debeant impartire, dignum profecto eſt, ut nos, qui diſponente Domino univerſis catholicæ Eccleſiæ filiis debemus ſollicitudine paterna conſulere, perſonam tuam arctius diligamus, & tamquam ſpecialiſſimo Eccleſiæ defenſori in his, quæ ad ſtatum imperii in ſuo robore conſervandum, & utilitatem ac liberationem catholicæ Eccleſiæ ſpectare noſcuntur, tam ſecundùm eccleſiaſticum officium, quâm temporaliter, imperatoriam potentiam augeamus. Hoc nimirum intuitu Allodium bonæ memoriæ comitiſſæ Mathildæ, quod utique ab ea beato Petro conſtat eſſe collatum, vobis committimus, & ex Apoſtolicæ Sedis diſpenſatione concedimus, atque in præſentia fratrum noſtrorum Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Abbatum, necnon Principum & Baronum, per annulum inveſtimus: ita videlicet, ut centum libras argenti ſingulis annis nobis & ſucceſſoribus noſtris exolvas, & poſt tuum obitum proprietas ad jus & dominium ſanctæ Romanæ Eccleſiæ cum integritate abſque diminutione & moleſtia revertatur. Quod ſi nos vel ſucceſſores noſtros in eamdem terram venire, manere, tranſire oportuerit, tam in ſuſceptione, quâm in procuratione atque ſecuro conductu, prout Apoſtolica Sedes decreverit, honoremur. Qui vero arces tenuerit, vel rector terræ fuerit, beato Petro & nobis noſtriſque ſucceſſoribus fidelitatem faciant. Cæterum pro caritate veſtra, nobili viro Henrico Bavariæ Duci genero veſtro, & filiæ veſtræ uxori ejus, eamdem terram cum præfato cenſu & ſupradictis conditionibus apoſtolica benignitate concedimus: ita tamen, ut idem dux hominium faciat, & fidelitatem beato Petro ac nobis noſtriſque ſucceſſoribus juret. Poſt quorum obitum, prædictum Comitiſſæ Mathildæ Allodium in jus & dominium ſanctæ Romanæ Eccleſiæ, ſicut ſupradictum eſt, integrum & abſque diminutione atque difficultate aliqua reducatur: ſalvo tamen ſemper in omnibus ejuſdem S. R. E. jure ac proprietate. Dat. Lat. VI. Idus Junii. (a).

Lotharii Imperatoris præcipua laus.

Ei Allodium per inveſtituram conceditur.

Sub cenſu annuo 100. libr. argenti,

Devolutione in integrum ad Sedem Apoſt. poſt ejuſdem obitum,

Hoſpitalitate,

Et conditione, ut ejus Arcium cuſtodes fidelitatem S. A. jurare debeant.

Eadem Inveſtitura Henrico Bavariæ Duci conceditur cum eiſdem clauſulis.

(a) Scilicet anno 1133. quo conceſſa hujuſmodi eſt Inveſtitura.

# COELESTINUS II.

PAPA CLXV.

ANNO ÆRÆ CHRISTI COM. MCXLIII.



GUido, natione Tuſcus, Presbyter Cardinalis ſancti Marci, electus eſt Romanus Pontifex die 26. Septembris 1143. dieque eadem, quæ in Dominica incidit, ordinatus & inthronizatus, ac dictus Cœleſtinus hujus nominis Secundus. Sedit in Pontificatu menſes v. dies xiii. Imperantibus in Oriente Manuele Comneno, in Occidente Conrado III. Imperatoribus. Obiit ſiquidem die 9. Martii ſequentis anni, & ſepultus eſt in Eccleſia Lateranenſi. Vacavit Sedes dies iii.

I.

Confirmatio bonorum omnium, ad Canonicos ſancti Mariani Eugubinæ Civitatis pertinentium, cui privilegia nonnulla conceduntur.

Cœleſtinus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Benedicto Præpoſito, ejuſque fratribus, in Eccleſia Epiſcopalis Sedis Beati Mariani Eugubinæ Civitatis, Domino famulantibus, tam præſentibus quâm futuris, in perpetuum.

*Ex Membranis Archivii Eugubini edidit Ughell. Ital. Sac. T. I.*

Exordium.

DEſiderium, quod ad Religionis propoſitum, & animarum ſalutem pertinere monſtratur, animo nos decet libenti concedere, & petentium deſideriis congruum impertiri

tiri ſuffragium. Eapropter, dilecti in Domino filii, poſtulationibus veſtris clementer impertimur aſſenſum, & Eccleſiam B. Mariani, in qua divinis eſtis mancipati, Apoſtolici privilegii paginâ communimus: Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Locus impræſentiarum canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis in perpetuum, & illibata permaneant: In quibus propriis hæc duximus exprimenda vocabulis: Plebem ſcilicet S. Joannis de Civitate, plebem S. Mariæ Serratam, plebem de Fiſciano, plebem S. Mariæ de Glodiano cum plebe ſancti Donati, & ſancti Viriani, plebem ſancti Gervaſii, curtem de Lavari cum aliis omnibus Eccleſiis ac bonis, prædictæ Eccleſiæ pertinentibus: cappellam S. Bartholomęi, cappellam S. Crucis, cappellam S. Verecundi, cappellam S. Angeli, cappellam S. Georgii, cappellam S. Savini, cappellam S. Angeli, cappellam S. Chriſtophani, cappellam S. Salvatoris, cappellam S. Marię de Mediano, cappellam S. Bartholomęi de caſtro Venali cappellam S. Mariæ, & cappellam S. Georgii de Cortiva, cappellam S. Mariæ, cappellam S. Margaritę cum omnibus ſuis pertinentiis, caſtrum montis Juliani cum curte ſua, caſtrum Galgate cum curte ſua, caſtrum vallis Marulę cum curte ſua, caſtrum Algnanir, caſtrum Agelli. Prohibemus quoque, ut infra antiquos terminos majoris ſive baptiſmalis Eccleſię abſque veſtra permiſſione nullus Eccleſiam ędificare pręſumat, nec ab hominibus infra eoſdem terminos habitantibus decimas vel oblationes exigat, nec eos ad ſepulturam ad alia loca tranſire compellat; ſed juxta Apoſtolum, quibus ſpiritualia ſeminatis, eorum carnalia nullo prohibente metatis; clericos verò, ſive laicos, qui de ſęculari habitu converſi, & in veſtra Eccleſia religioſè vivere voluerint, recipiendi facultatem liberam vobis concedimus; ſepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe decernimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi fortè excommunicati ſint, nullus obſiſtat: ſalvo jure Matricis Eccleſię. Decernimus ergo, &c. Amen.

*Bona ad Canonicos pertinentia confirmat.*

*Ex iis nonnulla enumerat.*

*Nonnulla eiidem concedit Privilegia.*

Locus ✠ Sigilli.

*Cœleſtini PP.* EGO CŒLESTINUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

*& S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

Ego Conradus Sabinenſis Epiſc.
Ego Stephanus Præneſtinus Epiſcopus.
Ego Gregorius Presb. Card. tit. S. Calixti.
Ego Thomas Presb. Card. tit. Veſtinæ.
Ego Petrus Card. Presb. tit. S. Suſannæ.
Ego Gregorius Diac. Card. SS. Sergii & Bacchi.
Ego Otto Diaconus Card. tit. S. Georgii ad Velum aureum.
Ego . . . Bald. Diac. Card. S. Marię in Via lata.
Ego Petrus Diac. Card. S. Mariæ in Porticu.
Ego Nicolaus Diac. S. R. E.

Datum Later. per manum Gerardi S. R. E. Presb. Card. ac Bibliothecarii, XIV. Kal. Novemb. Indict. VII. * Incarn. Dom. an. MCXLIII. Pontif. verò D. Cœleſtini Papæ anno I.

*Dat. die 19. Octob. anno Dom. 1141. Pontif. anno 1. leg.* VI.*

## II.

### Privilegium pro Monaſterio Sanctiſſimi Salvatoris, & ſancti Quirici Populonien.

Cœleſtinus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Alberto Abbati Monaſterii ſancti Salvatoris, & beati Quirici Populonien. ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis in perpetuum.

*Ex Archiv. Monaſt. Amiatini edidit Ughellius, ubi de Eccleſia Populonien.*

*Exordium.*

OFficii noſtri nos hortatur auctoritas, ut religioſas perſonas, & Loca, eorum regimini deputata, paternis affectibus diligamus, & ipſorum quieti ſalubriter, auxiliante Domino, provideri curemus. Proinde, dilecte in Domino fili Alberte Abbas, tuis rationabilibus poſtulationibus clementer annuendum duximus, & Salvatoris Domini noſtri Jeſu Chriſti, ac ſancti Quirici Monaſterium, cui Deo auctore præeſſe dignoſceris, ſub B. Petri tutelam protectionemque ſuſcipimus, & Apoſtolicæ Sedis privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & legitimè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, pręſtante Domino, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant: In quibus hæc propriis nominibus duximus adnotanda: totam videlicet terram illam, quæ eſt a Cala ſancti Ambroſii uſque ad collem Scultatori, quemadmodum uſque ad hæc tempora, cum ſilvis, vineis, terris, cultis vel incultis, pacificè videmini poſſediſſe: Montem videlicet Civitatis deſtructæ, quæ antiquitùs Popolonia vocata eſt, cum omnibus ſuis appendiciis ibidem conſiſtentibus, Eccleſiam S. Chriſtophori cum omnibus ſuis pertinentiis quę in Livellino ſita eſt. Eccleſiam S. Blaſii, quę ſita eſt in Laborcone, cum omnibus ſuis pertinentiis: In Corſica Eccleſiam S. Nicolai in Monario cum omnibus ſuis pertinentiis & ædificiis, piſcina Lifredi, Falconaja, Franciola, Caſtellone, cum omnibus ſuis pertinentiis, Molendinum de Guidalto, la Coſella, Fabricianum, Silive, Caldanella. Decimas quoque poſſeſſionum veſtrarum, ſicut hactenus quietè poſſidetis, vobis nihilominus confirmamus. Porro ordinationes Clericorum, ſeu Monachorum veſtrorum, qui ad ſacros ordines fuerint promovendi, pro libertate & reverentia ejuſdem Loci hoc decreto noſtro indulgemus, ut, quem malueritis, adeatis Antiſtitem; ſiquidem Catholicus fuerit, & gratiam Apoſtolicæ Sedis habuerit, eaque gratis, & abſque pravitate, quod poſtulatur, indulgeat. Item conſtituimus, ut, obeunte Abbate, non alius ibi quacumque obreptionis auctoritate ordinetur, niſi quem fratres ejuſdem Cœnobii cum communi conſenſu ſecundùm timorem Dei elegerint, maxime ſi de eadem Congregatione idoneus inventus fuerit: quòd ſi talis, qui huic regimini congruat, inter eos inveniri non poſſit, aliunde ſibi patrem & magiſtrum expectent. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, aut aliquibus vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſten-

*Monaſt. ſub protectione B. Petri ſuſcipiens,*

*Ei bona omnia confirmat.*

*Quorum partem enumerat.*

*Confirmat quoque decimas poſſeſſionum omnium. Monachis ſacros ordines a quo maluerint Epiſcopo recipiendi tribuit facultatem.*

*Ab iiſdem tantummodo Abbatem eligi ſtatuit.*

*Decretum immunitatis, & exemtionis.*

ta-

*Sub ſolitis clauſulis.*

tatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſecularisve perſona, hanc noſtrę conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire temptaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non reatum ſuum congruè ſatisfaciendo correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Domini noſtri Redemptoris Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictę ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic bonę actionis fructum percipiant, & apud diſtrictum Judicem prȩmia ęternę pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

*Cœleſtini PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

EGO CŒLESTINUS Eccl. Catholicæ Epiſc. ſs.
Ego Corradus Sabinenſis Epiſcopus ſs.
Ego Theodewinus ſanctæ Rufinæ Epiſcopus ſs.
Ego Albericus Oſtienſiis Epiſcopus ſs.
Ego Gregorius Diac Card. SS. Sergii & Bacchi ſs.
Ego Otto Diac. Card. S. Georgii ad Velum aur. ſs.
Ego Ubaldus Diaconus Cardinalis ſanctæ Mariæ in Via lata ſs.

*Dat. die 9 Decembris anno Domini 1143. Pontif. anno I.*

Datum Laterani per manum Gerardi ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis, ac Bibliothecarii, IX. Decembris Indictione VI. Incarnationis Dominicæ anno MCXLIII. Pontificatus vero Domni Cœleſtini II. Papæ anno I.

---

## III.

Sancti Hieroſolymitani Sepulchri fratres recipiuntur ſub protectione Sedis Apoſtolicæ, eiſque bona, & jura confirmantur.

*Nuper edita ex Archivo Vaticano.*

Cœleſtinus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Petro Priori, & fratribus ſancti Sepulchri Hieroſolymitani, tam præſentibus quàm futuris canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

*Exordium.*

SI manſuetudo & liberalitas ſanctæ Romanæ Eccleſiæ univerſis Chriſtianis debet opportuna ſolatia miniſtrare, multo magis his, qui religioſam vitam ducunt, & omnipotenti Domino familiarius adhærere videntur, idipſum convenit propenſiùs impartiri. Quia igitur, dilecti in Domino filii, juxta regulam beati Auguſtini vivere decreviſtis, & in loco, ubi ſteterunt pedes Domini, adorantes apud glorioſum Sepulchrum ejus, in quo triduo corporaliter requievit, & alia ſacratiſſima Loca, in quibus Redemptor mundi pro ſalute noſtra vincula, flagella, Crucis ignominiam, vulnera, mortemque ſuſtinuit, regulariter militatis, majori vos benevolentia & gratia dignos eſſe cenſemus, & paternis vos affectionibus volumus confovere.

*Dignitas ſanctorum locorum in Jeruſalem.*

Veſtris ergo poſtulationibus debita benignitate accommodantes aſſenſum, ſacroſanctam Eccleſiam ſancti Sepulchri, in qua divinis obſequiis inſiſtentes Paſſionem Dominicam, & victorioſiſſimum Crucis triumphum aſſiduè oculata fide recolitis, nec non etiam Perſonas veſtras, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti paginâ communimus: Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum canonicè poſſidet: quæcumque etiam ab egregiæ memoriæ Viris, Duce videlicet Godefrido, & utroque Rege Balduino, Venusto quoque, & aliis Patriarchis, eidem Loco juſtè collata ſunt, aut impoſterum a Patriarchis, vel aliis Dei fidelibus rationabiliter conferentur, firma vobis & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Medietatem videlicet oblationum S. Sepulchri, & omnes oblationes Altarium in Eccleſia ſancti Sepulchri exiſtentium, ſicut Patriarcharum dono vobis rationabiliter donatæ ſunt: Domos, ſtationes, & furnos omnes civitatis Hieruſalem, exceptis duobus, Hoſpitalis videlicet, & Eccleſiæ ſanctæ Mariæ Latinæ, ſicut dono Ducis Godefridi, & fratris ejus Balduini, & aliorum bonorum hominum vobis legitimè conceſſa ſunt: caſaliaque, quæ poſſidetis in territorio Hieruſalem, Mahumercam videlicet cum pertinentiis ſuis, Sabaret, Caſarcab, Calandicam, Armotiam, Ramittam, Bertiligeb, Bethſari, Deveris cum pertinentiis ſuis: In territorio Cæſarienſi caſtellum Feniculi cum pertinentiis ſuis: In territorio Tyri, caſale de Riva cum pertinentiis ſuis; Hortum, quem habetis inter murum & antemurale Civitatis Tyri; Hortum, quem habetis infra & circa Antiochiam; Eccleſiam Quarantenæ cum pertinentiis ſuis; Eccleſiam ſancti Petri in Joppa cum pertinentiis ſuis; Eccleſiam ſancti Sepulchri in Acon cum terra & domo, quam dedit vobis Lanbertus Als, & aliis pertinentiis ſuis; in territorio ejuſdem civitatis Eccleſiam ſanctę Mariæ de Humas cum pertinentiis ſuis; Eccleſiam ſanctæ Mariæ in civitate Tyro cum pertinentiis ſuis; Eccleſiam ſancti Sepulchri in monte Peregrino cum pertinentiis ſuis; Eccleſiam ſancti Georgii in Montanis cum pertinentis ſuis; Eccleſiam ſancti Sepulchri in Brunduſiana civitate cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſancti Sepulchri in Barleto cum pertinentiis ſuis; Eccleſiam, quam habetis in Venuſina civitate dono Nicolai ejuſdem civitatis Epiſcopi cum pertinentiis ſuis; Eccleſiam ſancti Sepulchri juxta Trojam civitatem cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſancti Theodori Martyris ante portam Beneventanæ civitatis cum pertinentiis ſuis, Caſtellum Cereti cum pertinentiis ſuis, quod nobilis vir Albertus Bolandracens Comes Eccleſiæ ſancti Sepulchri donavit; Eccleſiam, quam habetis in Epiſcopatu Conſtantienſi in villa, quæ vocatur Irendorf.

*Eccleſiam S. Sepulchri ejuſque fratres ſub protectione Sedis Apoſt. recipiens,*

*Eis donationes Godefridi Ducis, utriuſque Regis Balduini, Patriarcharum, cæterorumque fidelium confirmat.*

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet moleſtiis fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Apoſtolicæ Sedis, & Patriarchæ Hieroſolymitani reverentiâ, & Epiſcoporum, in quorum parochiis Eccleſiæ veſtræ ſitæ ſunt, canonicâ juſtitiâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ſubjaceat ultioni; Cunctis autem eidem Loco

*Solitæ concluſiones.*

juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Dat. die 10. Januarii anno Dom. 1144. Pontif. anno I.

Datum Laterani per manum Gerardi ſanctę Romanæ Eccleſiæ Presbyteri Card. ac Bibliothecarii, IV. Idus Januarii, Indictione VII. Incarnationis Dominicæ MCXLIII. * Pontificatus verò Domni Cœleſtini Papę II. anno I.

* leg. quarto (a).

## IV.

Confirmatio Eccleſiæ S. Mariæ in Undeſdorf, bonorumque omnium ad eamdem pertinentium.

*Ex Metropoli Salisb. Hundii Tom. III.*

Cœleſtinus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Richardo Præpoſito Eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Undeſdorf, ejuſque fratribus, tam præſentibus quàm futuris regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

Exordium.

DEſiderium, quod ad Religionis propoſitum, & animarum ſalutem pertinere monſtratur, animo nos decet libenti concedere, & petentium deſideriis congruum impertiri ſuffragium. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis petitionibus clementer annuimus, & præfatam Eccleſiam, quæ a nobili viro Ottone Comite Palatino in proprio Allodio fundata eſt, & ſub cenſu unius biſantii, nobis noſtriſque ſucceſſoribus annualiter perſolvendi, communimus: Imprimis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo Canonicus ſecundum beati Auguſt. regulam perpetuis ibi temporibus inviolabiter conſervetur; Præpterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. Chriſma vero, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium ſeu Baſilicarum, ordinationes Clericorum, qui ad ſacros Ordines ſunt promovendi, a Diœceſano ſuſcipiatis Epiſcopo, ſi quidem catholicus fuerit, & gratiam atque communionem Sedis Apoſtolicæ habuerit, & ea gratis abſque aliqua pravitate vobis voluerit exhibere; alioquin, liceat vobis catholicum, quemcumque malueritis, adire Antiſtitem. Sepulturæ quoque libertatem præfatæ Eccleſiæ apoſtolica auctoritate donamus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere aut aliquibus vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem Loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Eccleſiam Apoſtolico privilegio munit. Sub cenſu annuali unius Biſantii.*

*Bona omnia ei confirmat.*

*Eamque Ordinarii juriſdictioni ſubjicit.*

*Solitæ clauſulæ.*

EGO CŒLESTINUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

Cœleſtini PP. ſubſcriptio.

Dat. die 18. Februarii anno Domini 1144. Pontif. anno I.

Datum Lat. per manum Gerardi Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyteri Card. & Bibliothecarii, XII. Kal. Martii, Indict. VII. Incarnat. Dom. an. MCXLIV. Pontificatus verò Domni Cœleſtini II. Papę anno I.

## V.

Privilegium confirmationis bonorum, ad S. Feſulanam Eccleſiam pertinentium, & jurium omnium, ejuſdem Epiſcopo ſpectantium.

*Edidit Ughellius Ital. Sac. Tom. III. ubi de Epp. Feſulanis.*

Cœleſtinus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Jonathę Feſulano Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

EX commiſſo nobis a Deo Apoſtolatus officio, fratribus noſtris tam vicinis quàm longè poſitis paterna nos convenit proviſione conſulere; & Eccleſiis, quę Domino militare noſcuntur, ſuam juſtitiam conſervare, ut quemadmodum, diſponente Domino, Patres vocamur in nomine, ita nihiluminus comprobemus in opere. Hujus rei gratia, dilecte in Domino frater, preces tuas rationabiles clementer admittimus, & Feſulanam Eccleſiam, cui Deo auctore præeſſe dignoſceris, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona impræſentiarum juſtè & canonicè poſſides, aut in futurum rationabilibus modis, Deo propitio, poteris adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus, & per vos Feſulanæ Eccleſiæ, & illibata permaneant; In quibus hęc propriis duximus exprimenda vocabulis: Monaſterium ſancti Bartholomæi, quod Feſulis ſitum eſt, Monaſterium ſancti Martini in Majano, Monaſterium ſancti Gaudentii in Pede Albis, plebem ſancti Petri de Romena, plebem beati Petri de Caſcina, plebem ſancti Joannis de Caprilia, plebem ſancti Leonini in Collina. Cæteras vero tam plebes quàm Eccleſias, quæ Feſulanæ Eccleſiæ juris eſſe noſcuntur, caſtella quoque, villas, ac alias poſſeſſiones, ſicut in privilegio prædeceſſoris noſtri bonæ memoriæ Innocentii Papæ nominatim vobis confirmata ſunt: ordinationes etiam prędictorum Monaſteriorum & ba-

*Eccleſiam Feſulan. ſub protectione Sedis Apoſt. recipit;*

*Eique bona omnia confirmat,*

*Illorum partem enumerat.*

(a) Loco anni 1143. legendum 44. dixi, prout etiam in ſequentibus duobus, Eccleſiæ S. Mariæ Undesdorf, & alteri Feſulanæ Eccleſiæ conceſſis Privilegiis. Menſe enim Januarii fere ad totum Septembrem anni 1143. Innocentius II. in Petri Cathedra adhuc ſedebat. Quo fit, ut Diploma, Ferrarienſi Eccleſiæ datum II. Nonas Maii anno MCXLIII. a Cl. V. Juſto Fontanino relatum ex Arch. Vatic. Tom. II. Rerum Comaclenſium pag. 137. conſultò omittamus. Quæ vero fides huic monumento ſcripto poſt mortem Cœleſtini II. PP. danda, ſit ipſi viderint, ad quos examen illius controverſiæ pertinet.

& baptiſmalium Eccleſiarum, quæ Feſulanæ Eccleſiæ ſubditæ ſunt, abſque veſtro aſſenſu ſibi uſurpare præſumat: In Cappellis autem veſtrarum plebium liberam ordinationem, & debitam obedientiam abſque alicujus contradictione plebani habeant, ſicut per privilegium felicis memoriæ Paſchalis Papæ eis conceſſum eſt: ſalvâ proprii Epiſcopi debitâ reverentiâ. Partem vero decimarum, oblationum, teſtamentorum, & cæterorum reddituum eccleſiaſticorum, per veſtrum Epiſcopatum ſecundûm ſtatuta Canonum vobis confirmamus; &, ut nulla Eccleſia in eodem Epiſcopatu conſtruatur, & conſtructa abſqoe veſtra licentia cuilibet ſubjiciatur, interdicimus: ſalvâ tamen in omnibus Romanæ Sedis juſtitiâ & auctoritate. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, eamdem Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet moleſtiis fatigare; ſed omnia integra conſerventur, tibi & fratribus tuis, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non reatum ſuum congruè ſatisfaciendo correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternę pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

*Decimarum, oblationum, & teſtamentorum partem juxta Canonum ſtatuta ei elargitur.*

*Bona ad hanc Eccleſiam pertinentia diripi, minui, vel retineri prohibet,*

*Sub diro anathemate.*

*Cœleſtini PP.* EGO CŒLESTINUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſc. ſubſcripſi.

*& S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

Ego Conradus Sabinenſis Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Albericus Oſtienſis Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Stephanus Præneſtinus Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Imarus Tuſculanus Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Petrus Albaoenſis Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Raynerius Presbyter Cardinalis Tit. S. Priſcæ ſubſcripſi.
Ego Guido Presbyter Cardinalis Tit. ſanctæ Cæciliæ ſubſc.
Ego Thomas Presbyter Cardinalis Tit. Veſtinæ ſubſcripſi.
Ego Nicolaus Presbyter Cardinalis Tit. S. Cyriaci ſubſc.
Ego Manfredus Presb. Cardinalis Tit. S. Sabinæ ſubſcripſi.
Ego Guido Diaconus Cardinalis SS. Coſmæ & Damiani ſubſc.
Ego Gerardus Diaconus Cardinalis S. Mariæ in Domnica ſubſc.
Ego Joannes Diaconus Cardin. S. Mariæ Novæ ſubſcripſi.

*Dat. die 4. Martii anno Dom. 1144. Pontif. anno I. * Ex Reg. 44.*

Datum Laterani per manum Gerardi Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyteri Cardinalis ac Bibliothecarii, II. Nonas Martii, Indictione VI. Incarnationis Dominicæ anno MCXLIII. * Pontificatus vero D. Cœleſtini Papæ II. anno I.



## VI.

Enomeratio, & confirmatio jorium, privilegiorum, ac bonorum Ferrarienſis Eccleſiæ, cui undecim maſſas minores de jure Sedis Apoſtolicæ donat Cœleſtinus PP.

Cœleſtinus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, Venerabili fratri Gryphoni Ferrarienſi Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

*Ex vv. Codd. Vaticanis edid. a v. Cl. Juſto Fontanino.*

*Exordium.*

AD hoc in Apoſtolicæ Sedis Cathedra, diſponente Domino, conſtituti eſſe conſpicimur, ut Eccleſiarum omnium curam gerere, jus ſuum cuique tribuere, præſertim iis, qui beati Petri juris exiſtunt, conſervare & integre debeamus. Ad exemplar itaqoe prædeceſſoris noſtri bonæ memoriæ Papæ Innocentii, juxta tenorem privilegiorum, Ferrarienſium Epiſcopum a Cardinalibus noſtris eligendum, & a Romanæ Sedis Antiſtite conſecrandum decrevimus: atque Ferrarienſem Eccleſiam ſub jure & dominio Sedis Apoſtolicę hoc decreto manere ſancimus. Te igitur, Clero, & populo Ferrarienſi in fidelitate beati Petri perſiſtentibus, ad inſtar prædeceſſorum noſtrorum felicis memoriæ Vitaliaoi, Hadriani, Leonis, Benedicti, Joannis, Alexandri, Paſchalis, & Innocentii, Romanorum Pontificum, ſanctæ Ferrarienſi Eccleſiæ, tamquam Apoſtolicæ Sedis filię fundos ejuſdem Matris, & patrimonia confirmamus: ipſam videlicet Maſſam Babylonicam, quæ vocatur Ferraria, cum duodecim fundis ſuis, cui alias undecim maſſas noſtras minores cum omni obedientia atque ſervitute ſubrogamus: ideſt maſſam & ripam Palatiolum cum duodecim fundis ſuis, & Conſtanciacus cum duodecim fuodis ſuis, ſimolque maſſam Quartiſianam cum duodecim fundis ſuis, & totam & integram maſſam Donoro cum duodecim fundis ſuis, nec non maſſam Curulom, & maſſam Salettam cum viginti quatuor fundis ſuis, & maſſam Seneticam & Caſtilionem ſimiliter cum fundis ſuis: ſimilique modo maſſam, quæ vocatur Fermignana cum omnibus fundis ſuis. Has quidem prędictas maſſas cum omnibus, ad earum jura pertinentibus, de dominio & jure atque poteſtate hujus Sanctæ Romanæ Eccleſię, in ſanctam Ferrarienſem Eccleſiam per hanc donationis & traditionis paginam donamus & tradimus, ot ab hac hora in aotea liceat tam tibi, cariſſime frater Grypho Epiſcope, quàm ſucceſſoribus tuis, in ſingulis maſſis Eccleſias cum Clericis, Presbyteris, Diaconibus ordinare, & conſecrare;. illud omnimodo ſancientes, ot Ferrarienſis Eccleſia cum tota Parochia ſua in jure & dominio ac privilegio noſtræ Sanctæ Romanę Eccleſiæ beati Petri, cujus eſt patrimonium, perpetuò conſervetur, & ſit ſemper ſub noſtra electione ordinatione atque conſecratione: ut quicumque per nos illic electus, ordinatus, & conſecratus fuerit, ille honoris hujus ac poteſtatis integritate fungatur. Comitatus autem Ferrarienſis fines & termini ſunt: ab Oriente ab una parte fluminis Padi, altera noſtra maſſa Phiſcalia & Veteraria: a Veteraria, uſque ad foſſam Boſſonis tranſeunt flumen Sandali, uſque

*Ferrarien. Epiſcopus a Cardd. S. R. E. eligendus, & a ſummo Pontifice conſecrandus.*

*Illi Eccleſiæ antiqua jura confirmans,*

*Nova donat.*

*Eamque ſub perpetuo jure Sedis Apoſt. fuiſſe, & fore declarat:*

*Comitatus Ferrarien. fines præſcribit.*

Bucilletum, per Bucilletum tranſeunt flumen Gabiana per Ludoriam circumdant villam Mirazam, & Madrariam, pervenientes uſque Maletum. a Maleto pergunt juxta Argilem Auxianum per paludes & piſcarias uſque Vitricam, & tranſeuntes Vitricam veniunt uſque foſſam Buranam, & per foſſam Buranam exeunt in Padum, & deſcendunt ad Occidentem uſque ad Ulmum formoſam, quæ certa finis eſt inter Romaniam, & Langobardiam: Ad altera autem parte fluminis fines ſunt ſimiliter ab Oriente Callis de fine, quæ finis eſt inter noſtrum Comitatum Ferrarienſem, & alterum noſtrum Comitatum Comaclenſem, & extendunt ſe per paludes & piſcarias uſque ad foſſatum de Silvule, circumdant maſſam Corneri, & Longanum, quæ de noſtro Comitatu Ferrariæ eſt, deſcendunt inde ad Occidentem per paludes & piſcarias uſque in flumen Tartari, & per ipſum flumen Tartari pergunt uſque in flumen Padi. Sane ab habitatoribus ipſis majoris Maſſæ Ferrariæ malas & pravas conſuetudines removemus: niſi tamen, ſicut ſoliti ſunt, ad ſuffragium noſtræ Sanctæ Romanæ Eccleſiæ annualiter per illorum nuncium unaquæque libera perſona capitis maſſarii de moneta Venetiæ denarios ſingulos dabit. Cenſus verò, & tributi, atque telonei de ripa & flumine unam medietatem pro benedictione ad communem utilitatem, & meliorationem ſeu reſtaurationem jam dictæ majoris Maſſæ concedimus, & alteram medietatem ad noſtras manus reſervamus; etiam unam medietatem ſimiliter telonei de mercato nobis conſervamus, & alteram medietatem præfato Epiſcopo noſtro condonamus; Placitum quidem generale ſimiliter in dominio & poteſtate Sanctæ Romanæ Eccleſiæ tenemus, ut ante noſtrum Nuncium ſemel in anno faciendo juſtitiam ab omnibus per tres dies cuſtodiatur. Collectam verò vel fodrum, aut pravam vel injuſtam functionem, aut dationem ſeu conſuetudinem, nequaquam exigimus; ſed omnia pro Dei timore, atque amore præfatæ ſanctæ noſtræ Eccleſiæ beati Georgii omnibus habitatoribus ipſius majoris maſſæ pepercimus, aliaſque minores maſſas, & ſicut ſupradictum eſt, cum omnibus ſervitutibus ſuis ſubjugamus. Præterea quaſcumque Eccleſias, & poſſeſſiones, quæcumque etiam bona, quę impræſentiarum juſtè & canonicè poſſides, aut in futurum rationabiliter, Deo propitio, poteris adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus, & per vos Ferrarienſi Eccleſiæ, illibata permaneant: In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Plebem ſancti Georgii de ultra Padum, plebem ſanctę Mariæ de Pado, plebem ſancti Georgii de Tamara, plebem ſanctæ Marię de Gabiano, plebem ſanctę Mariæ de Vicoventia, plebem ſancti Petri de Cupario, plebem ſancti Stephani de Formignana, plebem ſancti Apollinaris de Friſicallo, plebem ſancti Martini de Rupina, plebem ſanctę Mariæ de Vicobariono plebem ſanctæ Mariæ de Septem-policinio, plebem ſancti Stephani de Caligo, plebem ſancti Donati de Pednvio, plebem ſancti Antonini de Picazolio, plebem ſancti Georgii de Trecenta, plebem ſanctæ Marię de Ciniſello, plebem ſancti Michaelis de Brezantio cum cappellis & earum pertinentiis, Eccleſiam ſancti Romani de Tataro: ſalvâ in omnibus Apoſtolicæ Sedis auctoritate. Si qua ſanè Eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtrę conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, & aut Ferrarienſem Eccleſiam his, quę ſupradicta ſunt diminuere, aut Sanctæ Sedis Apoſtolicæ ſua in eis jura, quę ſuperiùs ſignificata ſunt, auferre præſumpſerit, pœnæ & compoſitionis nomine reddat eidem ſanctæ Sedi Apoſtolicę auri optimi libras centum; &, niſi quæ male præſumpta ſunt, ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eiſdem Eccleſiis juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant Amen. Amen. Amen.

*Annuos ceſſus & ſupremi juris inſignia Sedi Apoſt. reſervans.*

*Cetera bona ejusdem Eccleſiæ propria enumerat, & confirmat.*

*Salica clauſula.*

EGO CŒLESTINUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus. *Cœleſtini PP.*

Ego Guido Presbyter Cardinalis ſancti Chryſogoni. *& S. R. Eccl. Card. ſubſcriptiones.*

Ego Rainerius Presbyter Cardinalis tituli ſanctæ Priſcæ.

Ego Goizo Presb. Cardinalis tituli ſanctę Cæciliæ.

Ego Thomas Presb. Cardinalis tituli ſanctæ Veſtinæ.

Ego Ubaldus Presb. Cardinalis tituli ſanctę Praxedis.

Ego Gilibertus Presb. Cardinalis tituli ſancti Marci.

Ego Nicolaus Presb. Cardinalis tituli ſancti Cyriaci.

Ego Manfredus Presb. Cardinalis tituli ſanctæ Sabinæ.

Ego Conradus Sabinenſis Epiſcopus.

Ego Theodewicus ſanctæ Rufinæ Epiſcopus.

Ego Albertus Oſtienſis Epiſcopus.

Ego Imarus Tuſculanus Epiſcopus.

Ego Petrus Albanenſis Epiſcopus.

Ego Georgius Diaconus ſanctorum Sergii & Bacchi.

Ego Gerardus Diaconus Cardinalis ſanctæ Mariæ in Domnica.

Ego Joannes Diaconus Cardinalis ſanctæ Marię Novæ.

Ego Joannes Paparo Diaconus Card. S. Hadriani.

Datum Laterani per manum Gherardi Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyteri Cardinalis, ac Bibliothecarii, II. nonas Maii Indictione VII. Incarnationis Dominicæ anno MCXLIV. Pontificatus vero Domni Cœleſtini II. Papæ anno I. *Dat. die 6. Martii anno Domini 1144. Pontif. anno 1.*

LUCIUS

# LUCIUS SECUNDUS

## PAPA CLXVI.

### ANNO ÆRÆ CHRISTI COM. MCXLIV.



GErardus Caccianimicus (a) ex Provincia Æmiliæ, patria Bononienſis, ex patre Viſeo, (b) antea Canonicus Regularis S. Auguſtini, & Presbyter Cardinalis Sanctæ Crucis in Hieruſalem, electus eſt & conſecratus Romanus Pontifex die 12. Martii 1144. & Lucius Secundus nuncupatus. Sedit in Pontificatu menſes xi. dies xiv. imperantibus, in Oriente Manuele Comneno, in Occidente Conrado III. Imperatoribus. Obiit ſiquidem die 25. Februarii ſequentis anni, & ſepultus eſt in Baſilica Lateranenſi. Vacavit Sedes diem unam.

(a) Sic enim vocat Pagius Junior, Baronius verò Camerarium appellat.

(b) Prout habetur in quodam Codice Vaticano a Baronjo relato.



I.

Privilegium confirmationis bonorum, jurium, & exemtionum Monaſterii S. Columbani Bobien. Diœceſis.

Lucius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Oglerio Abbati S. Columbani Bobienſis, ejuſque fratribus tam præſentibus quàm futuris regularem vitam profeſſis, in perpetuum. *In Hiſtoria Bobien. Eccleſiæ edidit Ughell. Ital. Sac. Tom. IV.*

PIÆ poſtulatio voluntatis effectu debet proſequente compleri, ut & devotionis ſinceritas laudabiliter enitescat, & utilitas poſtulata vires indubitanter aſſumat. *Exordium.* Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & beati Columbani Eccleſiam, in qua divino mancipati eſtis obſequio ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus, *Monaſterium ſub protectione Sedis Apoſt. recipitur,* Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidetis, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poteritis adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant; *Ejuſque bona omnia, & hic potiſſimum enunciata confirmat.* In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Curtem S. Martini cum Eccleſia & caſtro, quod dicitur Petra-Carana cum ſuis pertinentiis, curtem S. Salvatoris cum Eccleſia & pertinentiis ſuis, curtem de Cruce cum Eccleſia & pertinentiis ſuis, curtem de Garda cum Eccleſiis, diſtrictu, & pertinentiis ſuis, curtem de Carelli cum Eccleſia & pertinentiis ſuis, curtem de Gravilia cum Eccleſia & pertinentiis ſuis, curtem, quæ vocatur Gomorga cum Eccleſia, diſtrictu, & pert. ſuis: Plebem S. Albani in Candiubrio cum decimis & pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Mariæ in Monte-lungo cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Sinphoriani; curtem Neblani cum decimis & pertinentiis ſuis, curtem S. Martini in valle Purpuria cum decimis & pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Evaſii in Quintiano cum decimis & pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſancti Petri in Maſi cum decimis & pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſancti Georgii, quæ eſt ſita in Monte-acuto, cum decimis & pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſancti Thomæ in Romano cum decimis & pertinentiis ſuis, Eccleſiam de Cereſola cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſancti Autonini de Braida cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Georgii de Montale cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſancti Andreæ in Travano cum decimis & pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſanctæ Mariæ in ſpelunca cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam Novam cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Bartholomæi in ſarto cum pertinentiis ſuis & medietate mercati, Eccleſiam ſancti Deſiderii cum pertinentiis ſuis, Mercatum ſancti Columbani, & aliud mercatum de Oliva, cenſum decem ſolidorum Papienſium in curte Oremale, villam de Stabulo, villam de Cavatina nova, decimam de Bradello Antonino, villam de Busbagno, villam de Salſe, manſum Gavone, poſſeſſionem Tediſii de Cicogni, villam de Riuturni, & Brodium & pratum Donicatum in monte Penicis, montem de Merconico, villam de Cereto, villam de Cavanna cum Braida dominica, Sepetelli, & Ro-

veretum, Montem de Ceſina, villam de Roncore, villam de Faidelli, Pratum longum, manſum Rugoli, Gambalata, Runchum de Grillo fractum, Runchum de Pradalia, manſum Barbuti, manſum de Petra Columba, manſum de Jucaritia, manſum de Silva, manſum de Buzavil, manſum de Coſtalda, manſum de Coufienti, manſum de Gorda, manſum boni Senioris de Caulo, manſos de Violi Caſaria, manſum Liſignoli inter Bobium & Treviam, manſum de Mocio, manſum de Goslino, manſum de Ciſino, manſum de Hiblo, manſum Guizi, manſum Corezala, manſum de Albino, manſum de Cucco, manſum de Bivis, manſum Marconis de Caneto, manſum de ſaucto Deſiderio, manſum de Guerro, Decimam Giſelberti de Gurra, manſum de Ponzipiodo, manſum Ruſtici de Stavella, manſum Joannis Benedicti de Caulo, Decimam Lanfranchi de Ottone, manſum Savonarii, manſum Hugonis & Alberti de Degathani, manſum vallis Lovariolæ, manſum de Pradelle de Sarto, manſum Semerzarii, manſum de Pradelle, manſum Borelli de Sarto, manſum Semerzarii, manſum de Solario, manſum de Maliolli, manſum Cojorum, manſum Petrochi & Joannis de Coniolo, ſortem unam in Liobe, ſortem unam in Runcho Joannis, ſortem unam in Partatio, & cenſum de Cornulo: Braidam de Ponte, braidam juxta foſſatum de Batalia, braidam in campo Faſiani, braidam in Pegni, braidam in Marcelaſco: Pratum, quod dicitur Codugnar, cum vineis ſibi adjunctis: Vineam infra Civitatem & Molendina.

Item & donationes omnes Epiſcoporum, aliorumque;

Quæcumque etiam Venerab. frater noſter Simeon Epiſcopus veſter, vel anteceſſores ejus, ſive etiam Aluiſa uxor Marchionis Maleſpinę cum filiis ſuis, vobis rationabiliter conceſſerunt, ſimiliter confirmamus.

Pro quibus omnibus nemini liceat quidquam a Monachis exigere. Abbatis electionem Monachis concedit.

Sane laborum veſtrorum, quos propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis veſtrorum animalium, nullus omnino clericus vel laicus decimas a vobis exigere præſumat. Obeunte verò te, nunc ejuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia vel violentia pręponatur; ſed liceat vobis communi conſilio, vel parte conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & B. Benedicti regulam, abſque ullius contradictione Abbatem eligere. Si verò eadem Sedes Epiſcopalis vacaverit, vel catholicum Epiſcopum non habuerit, Chriſma, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium, ſeu Baſilicarum, ordinationes Clericorum, a quocumque malueritis Epiſcopo vobis ſuſcipere liceat.

Decretum pro immunitate Monaſt. a cujuſcumque perſonæ moleſtia, vi &c.

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, pręfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet moleſtiis fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Pontificis canonicâ juſtitiâ, & Apoſtolicæ Sedis auctoritate.

Sub excommunicationis, & dignitatum privationis, pœna.

Si qua ergo in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactionę congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat.

Fauſta hæc ſervantibus apprecatio.

Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Lucii PP. & S. R. Ecc. Cardd. ſubſcriptiones.

EGO LUCIUS Catholicæ Eccleſię Epiſcopus ſs.
Ego Conradus Sabinenſis Epiſcopus ſs.
Ego Albericus Oſtienſis Epiſcopus ſs.
Ego Petrus Albanenſis Epiſcop. ſs.
Ego Gregorius Presb. Card. tit. S. Calliſti ſs.
Ego Goizo Presb. Card. tit. S. Suſannæ ſs.
Ego Gregorius Diac. Card. SS. Sergii & Bacchi ſs.
Ego Otto Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum ſs.
Ego Guido Diac. Card. SS. Coſmæ & Damiani ſs.
Ego Petrus Diac. Card. S. Mariæ in Porticu ſs.

Dat. die 15. Martii anno Dom. 1144. Pont. ann. I.

Datum Laterani per manum Baronis Capellani, & ſcriptoris ſacri Palatii, Idibus Martii Indict. VII. Incarnationis Dominicæ anno MCXLIV. Pontificatus vero Domni Lucii II. Papæ anno I.

---

## II.

Privilegium confirmationis bonorum omnium, & jurium ſanctæ Ferrarienſis Eccleſiæ, quæ ſub perpetuo jure Sedis Apoſtolicæ cum pertinentiis omnibus eſſe & fore declaratur.

Ex Tom. 1. Hiſt. Ferrarienſis Priſciani.

Lucius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Gryphoni Ferrarienſi Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

AD hoc in Apoſtolicæ Sedis Cathedra, diſponente Domino, conſtituti eſſe conſpicimur, ut Eccleſiarum omnium curam gerere, & jus ſuum cujuſque tribuere, præſertim his quę beati Petri juris exiſtunt, conſervare integre debeamus.

Ferrarien. Epiſcopum a Cardinalibus S. R. E. eligendum, & a ſummo Pontifice conſecrandum decernit.

Ad exemplar itaque prædeceſſorum noſtrorum felicis memoriæ Papę Innocentii, & Cœleſtini, Romanorum Pontificum, juxta tenorem privilegiorum, Ferrarienſem Epiſcopum a Cardinalibus noſtris eligendum, & a Romanæ Sedis Antiſtite conſecrandum decernimus, atque Ferrarienſem Eccleſiam ſub jure & dominio Sedis Apoſtolicæ decreto manere ſancimus.

Eidem Eccleſiæ antiqua jura confirmans,

Te igitur, Clero, & populo Ferrarienſi in fidelitate beati Petri perſiſtentibus, ad inſtar prædeceſſorum noſtrorum bonæ recordationis Vitaliani, Hadriani, Leonis, Benedicti, Joannis, Alexandri, Paſchalis, Innocentii, Cœleſtini, Romanorum Pontificum, ſanctæ Ferrarienſi Eccleſiæ, tamquam Apoſtolicæ Sedis filiæ, fundos ejuſdem matris & patrimonia confirmamus:

Undecim maſſas, a Cęleſtino PP. donatas, ratas habet;

ipſam videlicet maſſam Babylonicam, quę vocatur Ferraria, cum duodecim fundis ſuis, cui alias undecim maſſas noſtras minores cum omni obedientia atque ſervitute ſubjugamus: id eſt maſſam ripem Palatiolum cum duodecim fundis ſuis, & maſſam Conſtantiacus cum duodecim fundis, ſimiliter maſſam Quartiſianam cum duodecim fundis, & totam & integram maſſam Donorio cum duodecim fundis ſuis, & ſimiliter maſſam Popularem cum duodecim fundis, nec non maſſam Curulum, & maſſam Saletam

letam cum viginti quatuor fundis ſuis, ſimili modo maſſam, quæ vocatur Formignana, cum omnibus fundis ſuis. Has quidem prædictas maſſas cum omnibus ad eaſdem pertinentibus de dominio & jure atque poteſtate hujus Sanctæ Romanæ Eccleſiæ in ſanctam Ferrarienſem Eccleſiam per hanc donationis paginam donamus & tradimus, ut ab hac hora in antea liceat tam

*Eccleſiam ipſam cum bonis omnibus & pertinentiis ſub perpetuo jure Sedis Apoſtolicæ eſſe & fore declarat.*

tibi, cariſſime frater Grypho Epiſcope, quàm ſucceſſoribus tuis, in ſingulis maſſis Eccleſias cum Clericis, Presbyteris, Diaconis ordinare, & conſecrare; illud omnimodis ſancientes, ut Ferrarienſis Eccleſiæ tota Parochia ſua in jure & dominio ac privilegio noſtræ Sanctæ Romanæ Eccleſię B. Petri, cujus eſt patrimonium, perpetuò conſervetur, & ſit ſemper ſub noſtra electione atque conſecratione; & quicumque Epiſcopus electus, ordinatus & conſecratus fuerit, ille honoris hujus ac poteſtatis integritate fungatur. Comitatus autem Ferrarienſis fines & ter-

*Comitatuſque Ferrarienſis fines præſcribit.*

mini ſunt: ab Oriente ab una parte fluminis Padi altera noſtra maſſa Phiſcalia & Veteraria uſque ad foſſam Boſſonis tranſeunt flumen Sandali uſque Bucilletum, tranſeunt flumen Gabiana, per Ludriam, circumdant Villam-magnam & Madrariam pervenientes uſque Maletum, & a Maleto pergunt juxta Argilem Anxianum per paludes & piſcarias uſque Vitricam, veniunt uſque foſſam Buranam, per foſſam Buranam exeunt in Padum, deſcendunt ad Occidentem uſque ad Ulmum-formoſam, quæ certa finis eſt inter Romaniam & Longobardiam: Ab altera autem parte fluminis fines ſunt ſimiliter ab Oriente callis de Fine, quæ finis eſt inter noſtrum Comitatum Ferrarienſem & alterum noſtrum Comitatum Comaclenſem, & extendunt ſe per paludes & piſcarias uſque ad foſſatum Silvule, circumdant maſſam Corneti & Longanum, quę de noſtro Comitatu Ferrarienſe eſt, deſcendendo inde ad Occidentem per paludes & piſcarias uſque ad flumen Tartari pergunt uſque in flumen Padi. Sanè habitatoribus ipſis majoris Maſſæ Ferrarię malas & pravas conſuetudines removemus; niſi tamen, ſicuti ſoliti ſunt, ad ſuffragium Sanctę Romanę Eccleſiæ annualiter per illorum

*Annuos vero cenſus, & ſuprematus inſignia Sedi Apoſtolicæ reſervat.*

nuncium unaquęque libera perſona capitis Maſſarii de moneta Venetię denarios ſingulos dabit. Cenſûs vero & tributi, atque telonei de ripa & flumine unam medietatem pro benedictione ad communem utilitatem & meliorationem ſeu reſtaurationem jamdictæ majoris Maſſæ concedimus, & alteram medietatem ad noſtras manus reſervamus: Similiter telonei de mercato unam medietatem nobis conſervamus, & alteram medietatem prędicto Epiſcopo condonamus: Placitum quidem generale ſimiliter in dominio & poteſtate Sanctæ noſtræ Romanę Eccleſiæ tenemus, ut ante noſtrum Nuncium ſemel in anno faciendo juſtitiam, ab omnibus per tres dies cuſtodiatur: Collectam verò vel fodrum, aut pravam vel injuſtam functionem aut dationem ſeu conſuetudinem nequaquam exigimus; ſed omnia pro Dei timore, atque amòre præfatæ noſtrę ſanctę Eccleſię B. Georgii omnibus habitatoribus ipſius Maſſę pepercimus, aliaſque minores Maſſas, &,

*Cætera bona illius Eccleſiæ propria enumerat, & confirmat.*

ſicut ſupra ſcriptum eſt, cum omnibus ſuis ſervitutibus ſubjugamus. Pręterea quaſcumque Eccleſias & poſſeſſiones, quæcumque etiam bona, impręſentiarum juſtè & canonicè poſſides, aut in futurum rationabilibus modis, Deo propitio, poteris adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus, & per vos Ferrarienſi Eccleſiæ, & illibata permaneant: In quibus hęc propriis duximus exprimenda vocabulis: Plebem ſancti Georgii de ultra Padum, plebem ſanctę Marię de Gabiana, plebem S. Marię de Vicoventia, plebem S. Martini de contra Padum, plebem S. Georgii de Tamara, plebem S. Petri de Cupario, plebem S. Stephani de Formignana, plebem S. Appollinaris de Triſſicallio, plebem ſancti Martini de Rupina, plebem S. Marię de Vico Bariono, plebem S. Marię de Septem Policino, plebem S. Stephani de Caligo, plebem S. Donati de Pedurio, plebem S. Antonini de Ficarolio, plebem S. Georgii de Trecenta, plebem S. Marię de Ciniſello, plebem S. Michaelis de Bragantio cum cappellis & earum pertinentiis, Eccleſiam S. Romani, de Tartaro: ſalvâ in omnibus Sedis Apoſtolicæ auctoritate. Si

*Pœnas corporales, & ſpirituales indicit contra hujuſmodi decreta violantes.*

qua ſanè eccleſiaſtica ſęculariſve perſona, hanc noſtrę conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, & aut Ferrarienſem Eccleſiam his, quę ſupra ſcripta ſunt, diminuere, aut Sanctæ Sedis Apoſtolicę ſua in eis jura, quę ſuperiùs ſignificata ſunt, auferre pręſumpſerit, pœnę compoſitionis nomine reddat eidem Sanctę Sedi Apoſtolicę auri optimi libras centum; & niſi, quę male pręſumpta ſunt, ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis au-

*Eaque ſervantibus æterna bona apprecatur.*

tem eiſdem Eccleſiis juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonę actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem pręmia ęternę pacis inveniat. Amen. Amen. Amen.

*Lucii PP. & S. R. Eccl. Cardd. ſubſcriptiones.*

EGO LUCIUS Catholicę Eccleſię Epiſcopus.

Ego Gregorius Presbyter Cardinalis tituli Caliſti.

Ego Goizo Presbyter Cardinalis titul ſanctę Cæciliæ.

Ego Thomas Presbyter Cardinalis tituli Veſtinę.

Ego Ubaldus Presbyter Cardinalis S. Praxedis.

Ego Guilibertus Presbyter Cardinalis tituli ſancti Marci.

Ego Nicolaus Presb. Cardinalis tituli S. Cyriaci.

Ego Manfredus Presb. Card. tit. S. Sabinę.

Ego Gerardus Sabinenſis Epiſcopus.

Ego Theodewinus S. Rufinę.

Ego Albertus Oſtienſis Epiſcopus.

Ego Stephanus Pręneſtinenſis Epiſcopus.

Ego Imarus Tuſculanus Epiſcopus.

Ego Petrus Albanenſis Epiſcopus.

Ego Gregorius Diaconus Cardinalis tituli ſanctorum Sergii & Bacchi.

Ego Otto Diaconus Cardinalis tituli ſancti Georgii ad Velum aureum.

Ego Guido Diaconus Cardinalis tituli ſanctæ Mariæ in Domnica.

Ego Guido in Romana Eccleſia Altaris Miniſter.

Ego Petrus Diaconus ſanctę Mariæ in Porticu.

Ego Gr. Sanctę Romanę Eccleſię indignus Diaconus.

Ego Joannes Diaconus Cardinalis tituli ſancti Hadriani.

Ego

Ego Gregorius Diaconus Cardinalis ſancti Michaelis Archangeli.

Ego Joannes Diaconus Cardinalis ſanctę Mariæ Novæ.

Ego Hugo Romanæ Eccleſię Diaconus tit. ſanctę Lucię iu Orphea.

Ego Aſtaldus Diaconus Cardinalis ſancti Euſtachii.

Dat. die 15. Martii anno Domini 1144. Pontif. anno I.

Datum Laterani per manum Baronis Cappellani & Scriptoris, Idibus Martii, Indict. VII. Incarnationis Dominicę anno MCXLIV. Pontificatus verò D. Lucii Papę II. anno I.

---

### III.

Confirmatio Bonorum & Privilegiorum, a ſummis Pontificibus Monaſterio S. Petri Peruſii Ord. Caſſinen. conceſſorum.

*Similia Diplomata conceſſere Monaſterio huic Innoc. PP. II. anno 1137., Paſchalis II. 1115., Alexander II. 1065., Nicolaus II. 1059., Leo IX. 1033., Silveſter II. 1002., Benedictus V. 978.*

*Ex Archiv. Monaſt. hujus edidit Margarinus Bullar. Caſſin. Par. II. num.* CLXV.

Lucius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Bernardo Abbati Monaſterii S. Petri, quod ſecùs Peruſinam Civitatem ſitum eſt, ejuſque Fratribus, tam præſentibus quàm futuris regulariter promovendis, in perpetuum.

Exordium.

DEſiderium, quod ad Religionis propoſitum, & animarum ſalutem pertinere monſtratur, animo nos decet libenti concedere, & petentium deſideriis congruum impertiri ſuffragium. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, atque prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis inhærentes, præfatum Monaſterium, in quo divino mancipati eſtis obſequio, Apoſtolicæ Sedis privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Locus impræſentiarum juſtè & legitimè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Principum, oblatione fidelium, ſeù aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, vobis veſtriſque ſucceſſoribus firma & illibata permaneant, tam in Eccleſiis quàm in cellis, curtibus, plebibus, monaſteriis, fundis, atque caſalibus, In quibus utique hæc propriis nominibus duximus exprimenda: Plebem ſcilicet S. Conſtantii, S. Rufini, S. Martini, & S. Joannis, plebem S. Martyrii, Eccleſiam S. Benedicti in Agellione cum ſuis pertinentiis, Eccleſiam S. Juſtini cum curte ſua, Eccleſiam S. Andreæ & S. Angeli de Alliano cum ſuis pertinentiis, Eccleſiam S. Mariæ in Cicciano, & S. Clementis, curtem de Caſale, curtem de Petroniano, quidquid vobis pertinet de curte & Eccleſia S. Donati in Civitella, nec non terram Ugonis nepotis Bernonis de Monte-nigro. Apoſtolicæ quoque Sedis tibi munimine confirmamus Eccleſias ſanctorum Appollinaris, Blaſii, & Montani cum ſuis pertinentiis: ſalvo annuo cenſu Pharphenſis Eccleſiæ. Quin etiam confirmamus maſſas tres, in Comitatu Peruſino poſitas, unam, quæ vocatur Puſilo, alteram Filoncio, & aliam, quæ nuncupatur Caſalina, cum Eccleſiis, caſis, vineis, campis, hortis, montibus cultis & incultis, & omnibus pertinentiis ſuis: Monaſterium S. Angeli in Comitatu Aſſiſinate, in loco, qui dicitur Limiſano, cum cellis, cappellis, & omnibus ſibi pertinentibus: Eccleſiam S. Archangeli ſitam juxta Lacum Peruſinum, Monaſterium S. Salvatoris in Pothale, Monaſterium S. Petri in Plojano cum univerſis eorum pertinentiis, Eccleſiam S. Silveſtri in Morcelle, Eccleſiam S. Donati: Jus, quod habetis in Agello, Eccleſiam S. Mariæ in Podio cum ſuis pertinentiis, Eccleſiam S. Pauli in Monticello, Eccleſiam S. Petri de Petroniano cum curte ſua.

Bona Monaſterii confirmat,

& enumerat.

Monachos in ſpiritualibus Epiſcopo Diœceſano ſubjectos declarat.

Sanè Chriſma, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium ſeu Baſilicarum, ordinationes Monachorum, qui ad ſacros Ordines fuerint promovendi, & Clericorum ad idem Monaſterium pertinentium, a Diœceſano accipietis Epiſcopo, ſiquidem catholicus fuerit, & ſi ea gratis ac ſine pravitate voluerit exhibere; alioquin liceat vobis catholicum, quem malueritis, adire Antiſtitem, qui noſtra fultus auctoritate, quæ poſtulatis, indulgeat. Obeunte verò te, nunc ejuſdem Loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia vel violentia præponatur, niſi quem Fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & B. Benedicti regulam elegerint, a Romano Pontifice conſecrandum.

Abbatis electionem ad Monachos, conſecrationem ad Rom. Pontificem pertinere, ſtatuit.

Miſſas autem publicas in eodem Monaſterio per Epiſcopum fieri, vel ſtationes, aut ordinationes aliquas celebrari, præter Abbatis ac fratrum voluntatem, omnimodo prohibemus: ne in ſervorum Dei receſſibus, occaſio popularibus præbeatur ulla conventibus. Nec ulli Epiſcopo facultas ſit, præter Romani Pontificis conniventiam, idem Cœnobium, aut ejus cellas gravare, interdicere, excommunicare, ſeu exactiones novas imponere.

Miſſas, ſtationes, ordinationeſque publicas in eodem Monaſterio abſque Abbatis conſenſu fieri,

Illudque interdici, aut quali et occaſione moleſtari, prohibet.

Nec ſæcularium procerum cuiquam liceat fodrum, vel aliud ſervitium ab eodem Monaſterio, aut ejus pertinentiis extorquere: ſalvo nimirum jure ac dominio Sanctæ Romanæ Eccleſiæ. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, eamdem Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, ſeu injuſtè datas, ſuis uſibus vendicare, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura.

Adverſus perturbantes, ſeu occupantes bona, & jura Monaſterii, excommunicationem promulgat;

Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat; & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Benefactoribus benedictionem elargitur.

Lucii PP. & S. R. Eccl. Cardd. ſubſcriptiones.

EGO LUCIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

Ego Gregorius Cardinalis Presbyter S. Calixti ſs.

Ego Goizo Presbyter Cardinalis Tit. S. Cęciliæ ſs.

Datum Laterani per manum Baronis Cappel-

Dat. die 15. Martii anno Domini 1144. Pontif. anno I.

pellani & Scriptoris, Idibus Martii, Indict. VII. Incarnationis Dominicæ ann. MCXLIV. Pontificatus vero D. Lucii II. Papæ anno I.

---

## I V.

### Simile Privilegium Monaſterio S. Joannis Parmen. Diœceſis Ordinis Caſſinen.

*Ibidem.*

Lucius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Guidoni Abbati Monaſterii ſancti Johannis, quod in Parmenſi Urbe ſitum eſt, ejuſque Fratribus, tam præſentibus quàm futuris regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

Exordium.

QUoniam ſine veræ cultu Religionis nec caritatis unitas poteſt ſubſiſtere, nec Deo gratum exhiberi ſervitium, expedit apoſtolicæ auctoritati, Religioſas perſonas diligere, & Loca, in quibus divinis vacant officiis, Sedis Apoſtolicæ munimine confovere. Ideoque, dilecti in Domino filii, veſtris rationabilibus poſtulationibus clementer annuimus; & prædeceſſorum noſtrorum, felicis memoriæ Paſchalis, & Innocentii, Romanorum Pontificum, veſtigiis inhærentes, Eccleſiam ſancti Johannis, in qua divino mancipati eſtis obſequio, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti paginâ communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: In eodem Epiſcopatu Parmenſi Eccleſiam S. Stephani, quæ eſt in Burgo, Eccleſiam ſancti Michaelis de Arcu, Eccleſiam ſancti Stephani de Torano, Eccleſiam ſancti Savini cum curte, Eccleſiam ſancti Laurentii de Ramuſello, caſtrum Ramuſelli cum Eccleſia, caſtrum ſancti Vitalis cum Eccleſia & curte. Eccleſiam de Gainaco, Eccleſiam ſancti Silveſtri de Inſula, Eccleſiam ſancti Salvatoris de Sanguineo cum caſtro & curte, duas partes curtis Saccæ, & quod juſtè in Eccleſia ejuſdem loci habetis, Eccleſiam ſanctæ Juſtinæ, Eccleſiam ſancti Proſperi & ſancti Anaſtaſii, quæ ſunt in eadem civitate, Eccleſiam ſancti Jacobi, quæ eſt in capite Pontis, Eccleſiam ſancti Petri de Burgo ſancti Domnini, Eccleſiam de Provinciano, Eccleſiam de Caſadei cum omnibus earum pertinentiis, Eccleſiam ſancti Matthæi de Callio, Eccleſiam ſancti Melani cum medietate Burgi & quatuor domibus, Eccleſiam de Paterno cum caſtro & curte, Eccleſiam ſancti Michaelis de Filino, & quod juſtè habetis in Eccleſia ſancti Georgii de Pratis: In Regienſi verò Epiſcopatu Eccleſiam ſancti Michaelis: In Lunenſi Epiſcopatu Eccleſiam ſanctæ Juſtinæ, Eccleſiam de Cavallaria: In Epiſcopatu Piſtorienſi Monaſterium ſancti Bartholomæi cum Eccleſia ſanctæ Mariæ, quæ eſt in Burgo, & Eccleſia ſanctæ Mariæ, quæ eſt extra portam, Eccleſiam ſancti Bartholomæi de Travallio, Eccleſiam ſancti Domnini de Impolis cum curte & omnibus ſuis pertinentiis, Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Capiciano, Eccleſiam ſancti Michaelis de valle Nebulæ cum omnibus earum pertinentiis. Decimas quoque, a diſcretione Parmenſium Epiſcoporum Monaſterio veſtro conceſſas, vobis nihilominus confirmamus. Sane de laboribus, quos propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſeu de nutrimentis veſtrorum animalium, a vobis decimas exigi prohibemus. Quæcumque vero libera perſona ad vos venire, & religionis habitum ſuſcipere voluerit, licentiam ei concedimus. Sepulturam quoque ipſius Loci liberam eſſe concedimus, ut quicumque ſe illic ſepeliri decreverint, niſi fortè excommunicati fuerint, eorum devotioni, & extremæ voluntati nullus obſiſtat: ſalvo tamen jure matricis Eccleſiæ. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, idem Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Diœceſani Epiſcopi canonicâ juſtitiâ, & Apoſtolicæ Sedis auctoritate. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire temptaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendáverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus, ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Monaſterium ſub protectione Sedis Apoſt. ſuſcipit,

Bonaque omnia eidem confirmat,

Nonnulla enumerans.

A decimarum ſolutione eximit, propria quæ concedit:

Sepulturam in eodem Cœnobio cuiquã liberam fore declarat; ſalvo jure matricis Eccleſiæ.

Excommunicationem adverſus illud moleſtantes indicit.

Benedictionem benefactoribus elargitur.

EGO LUCIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

Datum Lat. per manum Baronis Cappellani, & Scriptoris, XVI. Kal. Aprilis Indictione VII. Incarnationis Dominicæ anno MCXLIV. Pontificatus vero Domni Lucii II. Papæ, anno I.

Dat. die 17. Martii anno Domini 1144. Pontif. anno I.

---

## V.

### Confirmatio bonorum omnium, & jurium S. Cremonenſis Eccleſiæ.

*Ex Cartulario Eccleſiæ hujus edidit Ughell. Ital. ſac. Tom. IV*

Lucius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Oberto Cremonenſi Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

SIcut injuſta poſcentibus nullus eſt tribuendus effectus, ſic legitima deſiderantium non eſt differenda petitio. Quocirca, dilecte in Chriſto frater Oberte Epiſcope, tuis poſtulationibus clementiùs annuentes, ad perpetuam ſanctæ Cremonenſis Eccleſiæ firmitatem, poſſeſſiones & bona omnia, quæ impræſentiarum Eccleſia eadem juſtè poſſidet, ſive in futurum, Domino largiente, juſtè atque canonicè acquiſierit, apoſtolica auctoritate firmamus; Inter quæ omnia, hæc prima viſa ſunt nobis exprimenda: Quicquid ſcilicet curati telonei, atque ripatici, & portatici de Cremonenſi civitate ad publicam ſan-

Bona omnia Eccleſiæ confirmat:

Bona ipſa, juraque nonnulla enumerat:

ct io-

ctionem pertinuerit, tam de ipſius civitatis Comitatu, quàm de parte curtis Sexpilas: necnon ripas & piſcarias a Vulpariolo uſque in caput Aduæ cum molendinis, & cum uniuſcujuſque navis ſolito cenſu, ſicut continetur in præcepto, & in tuis notitiis: ſeu cum per ſolutionem omnium navium cauſâ mercandi Cremonam adeuntium, tam Venetorum, quàm cæterorum navium, & cum curata omnium negotiorum, quæ ſunt in prædicta ripa: diſtrictionem civitatis infra & extra per quinque milliariorum ſpatia: Altare quoque S. Hymerii, canonicam, & deſt....... quas Canonici ſoliti ſunt ſuſcipere de manu Epiſcopi per beneficium, equos, tractus, operas, diſtrictus, legationes, oſtes, itinera, forum, & cætera, quæ in præfato præcepto continentur: & de Abbate & Monaſterio ſancti Laurentii, ſicut juſtè continetur in privilegiis tuis, & in præceptis Imperatorum: Eccleſias inſuper ſancti Salvatoris, & S. Martini de Morengo, & S. Andreæ de Brugnano, & S. Mariæ de Rumano, & Eccleſias de Farinate, de Vailate, & S. Stephani de Auſoningo, de Fontanella, de caſtro Sancini, de S. Baſſiano, de S. Petro in Curte, de S. Joanne in Caſtro-veteri, de S. Michaele in Burgo, de S. Siro, de Queſtro, de Alfiano, de Laco-obſcuro, de Scandolaria, de Clavatone, de caſtro Vivarinlo, de Via-cava, de ſancta Maria, de Commeſſajo, de Duſno, de Corrigia-viridi, de Pangoneta, de Ciconiaria, de Eccleſia S. Margaritæ, de Citanova, ſalvo ſtatuto cenſu Monaſterii S. Petri: In Eccleſia ſancti Pauli de Citanova jus Epiſcopale, ſicut per fratrem noſtrum Indicum ex mandato prędeceſſoris noſtri bonę memorię Cœleſtini Papæ ſtatutum eſt: Omnes etiam plebes cum cappellis, & baptiſmales Eccleſias cum eorum pertinentiis, quas in preſenti qoietè & canonicè poſſides: De omnibus Eccleſis, quę ſunt in tuo Epiſcopatu obedientiam, & ſynodalia, & cætera ſecundùm debitam conſuetudinem Eccleſiarum Cremonenſis Epiſcopi: Curtem etiam, quæ Barianum dicitur, & Maleum, Crottam, Montodanum, Rivatellam, Monterionem, Jovis-altam, Fornovum, Sencinm, Platenam, atque Mocianicam cum caſtris & villis, eorumque pertinentiis: Caſtrum de Rivigingo cum omni ſua integritate, & partes in curtibus Gabiano, Vidalaſco, Temolaſco, publica intus & extra, ſeu etiam in Azanello, Fontanella: & quæcumque prudentiæ tuæ ſtudio prænominatæ Eccleſiæ juſtè acquiſita, vel acquirenda ſunt, præſenti Apoſtolicę Sanctionis noſtræ paginâ corroboramus: Inveſtituras quoque feudorum, in tuo Epiſcopatu a Presbyteris, Archipresbyteris, ſeu Abbatibus tuis factas de bonis Eccleſiarum abſque tuo tuorumque prædeceſſorum conſilio vel conſenſu, irritas eſſe ſancimus: &, ne deinceps huiuſmodi inveſtituræ fiant, omnimodo prohibemus. Concordiam verò illam, quam inter te & majoris Eccleſiæ Cremonenſis Canonicos prædeceſſor noſter bonæ memoriæ Papa Calliſtus fecit, & ſcripto ſuo firmavit, ratam manere cenſemus, ut videlicet nullus in majori Eccleſia conſtituatur Canonicus preter aſſenſum & voluntatem Epiſcopi, qui ſicut Eccleſiæ caput eſt, ita voluntas ejus & ratio debet præcedere: Canonici Epiſcopo obedientiam in manu ejus promittant & teneant: Ad menſam Canonicorum, quando cum Canonicis comederit, cum uno Clerico & uno ſerviente, vel cum duobus Clericis veniat, & tamquam Epiſcopus honoretur: De altari S. Himerii omnem oblationem recipiat præter edenda, quæ ad pedem altaris offerunt, & ad uſum Canonicorum reſerventur, & præter medietatem ceræ & incenſi, quæ ibi offeruntur, quæ ad Eccleſiæ ſervitium reſerventur: Archidiaconum, Cautorem, & alias perſonas Epiſcopus conſenſu Canonicorum conſtituat: Eccleſiam S. Michaelis, & prædia, & poſſeſſiones, quas Epiſcopus per idoneos teſtes propriè ad Epiſcopatum pertinere probaverit, quietè pacificèque obtineat: Et quia Canonici domum, in qua olim habitaverant, ad ampliandam Eccleſiam conceſſerunt, domum; in qua modo habitant, licèt juris Epiſcopi fuerit, pro concordia tamen & charitate deinceps ad communis vitæ uſum & cohabitationem retineant, & hoſpites, quando voluerint, in eam recipiant: ſalvâ nimirum in omnibus auctoritate ſanctæ Romanæ Eccleſiæ.

Inveſtituras feudorum, a Presbyteris, Abbatibus, aliisque factas, de bonis Eccleſiæ hujus abſque Epiſcopi conſenſu irritat;

Ratamque habet concordiam initam inter Epiſcopum & Canonicos majoris Eccleſiæ.

Solita clauſula.

Si quis igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniqoitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, & in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem Eccleſiæ juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Lucii PP. & S. R. E. Card. ſubſcriptiones.

EGO LUCIUS Catholicæ Eccleſię Epiſcopus.
Ego Conradus Sabinenſis Epiſcopus.
Ego Theodewinus S. Rufinæ Epiſcopus.
Ego Stephanus Præneſtinus Epiſcopus.
Ego Petrus Albanenſis Epiſcopus.
Ego G.G. Presb. Card. tit. S. Calixti.
Ego Goi. Presb. Card. tit. S. Cęciliæ.
Ego Thomas Presb. Card S. Veſtinæ.
Ego Ubald. Presb. Card. S. Praxedis.
Ego Manfredus Presb. Card. S. Sabinæ.
Ego Otto Diac. Cardinalis S. Georgii ad Velum aureum.
Ego Guido Diac. Card. SS. Coſmę & Damiani.
Ego Joannes Diac. Card. S. Mariæ Novæ.

Dat. die 17. Martii anno Domini 1144. Pontif. anno I.

Datum Laterani per manus Baronis Cappellani & Scriptoris, XVI. Kal. Aprilis, Indict. VII. Incarn. Dom. MCXLIV. Pontificatus verò D. Lucii II. Papæ anno I.

---

## VI.

Confirmatio jurium omnium, immunitatum, & bonorum S. Olivolenſis Eccleſię.

*Ex autographo Patriarchali Tabulario Venetiarum edidit Ughell. Ital. Sac. Tom. V.*

Lucius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Jo: Olivenſis, ſeu Caſtellanæ Eccleſiæ Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

ÆQuum & rationabile eſt, ut Sancta Romana Eccleſia, quæ Eccleſiarum omnium Caput eſt & Magiſtra a Domino conſtituta, tamquam

quam pia mater, curam & ſollicitudinem habeat, & eas a pravorum hominum moleſtiis provida circumſcriptione cuſtodiat. Proinde nos, qui, licèt indigni, in loco B. Petri Apoſtolorum Principis, diſponente Domino, reſidemus, fratres noſtros Epiſcopos debita benignitate diligere, & Eccleſiis ſibi commiſſis ſua debemus ex injuncto nobis a Deo Apoſtolatûs officio jura ſervare. Hoc nimirum charitatis intuitu, venerabilis frater Jo: Epiſcope, tuis rationabilibus poſtulationibus clementer annuimus, & Olivolenſem Eccleſiam, cui Deo auctore præſides, Apoſtolicę Sedis privilegio duximus muniendam. Sanctorum quippe Pontificum decretis conſtat eſſe ſtatutum, ut nemo alterius terminos uſurpet, nec alterius Parochianos judicare aut excommunicare præſumat: ut nullus Primas, nullus Metropolitanus, nullus unquam reliquorum Epiſcoporum, alterius adeat civitatem, aut ad poſſeſſionem; accedat, quæ ad eum non pertinet, & alterius Epiſcopi eſt Parochiæ, ſuper cujuſquam diſpoſitione, niſi vocetur ab eo, cujus juris eſſe noſcitur, nec quicquam ibi diſponat, vel ordinet, aut dijudicet. Ea propter per præſentis ſcripti paginam prohibemus, & prohibentes ſtatuimus, ut in Olivolenſi, quæ & Caſtellana dicitur, Eccleſia, vel in ejus diœceſi, nullus Patriarcha, nullus Comprovincialis Epiſcopus ſine licentia tua vel ſucceſſorum tuorum, Eccleſiarum aut clericorum vel ſanctimonialium conſecrationes ſeu benedictiones agere præſumat; nec poteſtatem habeat inibi chriſma conficere, pueros chriſmate confirmare, nec excommunicationes, aut abſolutiones facere. Illud etiam adjicimus, ut in eadem Parochia ſine voluntate veſtra paſſim Epiſcoporum convocatio non fiat, niſi Comprovincialis Concilii Graden. quod & ipſum cum veſtræ charitatis conſcientia diſponant, nec ibidem niſi pro graviore neceſſitate immorentur ultra terminos a Canonibus conſtitutos. Præterea nullus eorum ſine licentia veſtra audeat Eccleſiæ veſtrę clericos aut illic aut alibi ordinare, vel retinere: nec Parochianos quoslibet judicare, neque ſuos in veſtra Eccleſia clericos conſtituere, neque de publicis criminibus pęnitentias indicere; porrò tam B. Marci Eccleſia, quàm cęteræ Eccleſiæ, vel Eccleſiarum clerici, inter eamdem Parochiam ſub veſtra obedientia & diſpoſitione conſiſtant; inobedientes verò juxta ſanct. Canonum ſanctiones tuæ poteſtatis coerceantur arbitrio. Sane de Monaſteriis SS. Hilarii, Georgii, Nicolai, ſanctæ Crucis, S. Zachariæ, S. Laurentii, S. Eraſmi, S. Servuli, eamdem vobis obedientiam permanere ſancimus, quam prædeceſſores veſtri obtinuiſſe noſcuntur. Porrò Abbates in veſtra Parochia conſtituti publicas Miſſas in Eccleſiis non ſuis minimè celebrare præſumant. Sancimus etiam, ut illi, qui in veſtra Parochia aſſiduè commorantur, & quibus tam ipſis quàm eorum familiis ſpiritualia adminiſtratis, decimas vobis abſque alicujus contradictione perſolvant. Prohibemus autem, ut nullus Epiſc. nullus Abbas, eis, tam ſanis quàm infirmis, publicè pœnitentiam injungere, vobis inconſultis, niſi fortè urgente mortis articulo, audeat. Ad hæc adjicientes decernimus, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè ac legitimè poſſidet, aut in futurum canonicè, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma tibi, tuiſque ſucceſſoribus in perpetuum, & intemerata permaneant. Si quis igitur impoſterum huic noſtræ conſtitutioni, temerè contraire tentaverit, ſecundò tertiòve commonitus, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reumque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſanctiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti alienus fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem Eccleſiæ ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem prĕmia æternę pacis inveniant. Amen.

Aliena jura per Epiſcopos non invadenda.

Hujuſmodi decreta pro Eccleſia Olivolenſi confirmans, Inter ejus terminos ne quis Patriarcha, vel Epiſcopus ſpiritualem jurisdictioné ullam exerceat, interdicit;

Data tantùm facultate Graden. Patriarchæ Provinciale Concilium inibi celebrandi.

Jura ejuſdem, bonaque omnia cóhrmat.

Solitæ concluſiones.

EGO LUCIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſc. &c.
Ego Conradus Sabinenſis Epiſc. &c.
Ego Albericus Oſtien. Epiſc. &c.
Ego Imarus Tuſculanus Epiſc. &c.
Ego SS. Presb. Card. tit. Calliſti &c.
Ego Gilibertus Presb. Card. tit. S. Marci.
Ego Rainerius Presb. Card. tit. S. Stephani in Cœlio monte.
Ego Manfredus Presb. Card. tit. S. Sabinæ.
Ego Gregorius Diac. Card. S. Sergii & Bacchi.
Ego Guido Diac. Card. SS. Coſmæ & Damiani.
Ego Gerardus Diac. Card. S. Marię in Domnica.
Ego Gregorius S. Romanæ Eccleſiæ indignus Diac. ſcripſi.
Rodulphus Diac. Card. S. Luciæ in Septa ſolis.

Lucii PP. & S. R. E. Card ſubſcriptiones.

Dat. Lat. per manum Baronis Capellani, & Scriptoris, XII. Kal. Aprilis. Indict. VII. Incarnat. Dominicæ, anno MCXLIV. Pontificatus vero D. Lucii II. PP. anno I.

Dat. die 21. Martii anno Dom. 1144. Pont. anno 1.

## VII.

Confirmatio Concordiæ, initæ inter Canonicos Ruthenenſes & Monachos Maſſilienſes, ſuper Eccleſia S. Amantii, & ſepultura civium Ruthenenſium.

Lucius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Petro Maſſilienſi Abbati, ejuſque ſucceſſoribus regulariter promovendis, in perpetuum.

Ex Archiv. Eccl. hujus edidit Baluzius Miſcellan. To. II. pag. 128.

Æ Quum & rationabile eſſe dinoſcitur ut qui ad Eccleſiarum regimen aſſumpti ſumus, eas & a pravorum hominum nequitia tueamur, & ipſarum quieti atque utilitati, auxiliante Domino, ſalubriter providere curemus. Quamobrem, dilecte in Domino fili Petre Abbas, tuis juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Eccleſias, quas canonicè poſſidetis, videlicet Eccleſiam ſancti Amantii, quæ in Ruthenenſi ſuburbio ſita eſſe dinoſcitur, & Eccleſiam ſancti Auſtremonii de Sales, cum cappellis & omnibus ad ipſas Eccleſias pertinentibus, ſub Apoſtolicæ Sedis protectione ſuſcipimus, atque tibi tuiſque ſucceſſoribus, & per te Maſſilienſi Monaſterio, præſentis privilegii paginâ confirmamus. Præterea conventionem, quæ inter te & venerabilem fratrem noſtrum bonæ memoriæ Ademarum, ejuſdem Urbis Epiſcopum, & Canonicos, utriuſque partis voluntate atque convenientia, rationabiliter facta eſt, & ſcripto firmata, auctoritate

Exordium.

Concordia, de qua in Rubrica.

Apoſtolica roboramus, & futuris temporibus ratam & inconvulſam perpetuò manere decernimus. Sed nec alicui liceat, in præfatam Eccleſiam ſancti Amantii interdicti ſententiam promulgare, quandiu tu vel ſucceſſores tui, aut fratres tui, a Sede Apoſtolica evocati, de objectis ſibi querelis juſtitiam facere ac recipere coram Romano Pontifice fuerint parati. Statuimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, te vel ſucceſſores tuos ſuper his infeſtare, aut vobis exinde aliquam contrarietatem vel moleſtiam inferre. Si qua vero eccleſiaſtica ſeu ſæcularis perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non præſumptionem ſuam congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui periculum patiatur, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ſubjaceat ultioni: Conſervantes autem hæc, omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, & noſtram gratiam conſequantur. Amen. Amen.

Dat. die 29. Martii anno Dom. 1144. Pontif. an. 1.

Datum Laterani per manum Baronis Cappellani, & Scriptoris, IV. Kal. April. Indictione VII. Incarnationis Dominicæ anno MCXLIV. Pontificatus vero Domni Lucii Secundi Papę I.

---

## VIII.

Confirmatio bonorum, quæ Gradenſis Eccleſia Conſtantinopoli, in Hiſtria, & Venetiis potitur.

*Ex Regeſto Patriarchali deſcriptum edidit Ughel. Ital. Sac. T. V.*

Lucius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, Ven. fratri Henrico Patriarchæ Gradenſi, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

*Exordium.*

EX commiſſo nobis a Deo Apoſtolatûs officio, fratribus noſtris tam vicinis quàm longè poſitis paterna nos convenit proviſione conſulere, & Eccleſiis, in quibus Domino militare noſcuntur, ſuam juſtitiam conſervare; ut quemadmodum, diſponente Domino, patres vocamur in nomine, ita nihilominus comprobemur in opere. Hujus rei gratia, Ven. frater Henrice Patriarcha, tuis poſtulationibus clementer annuimus, & Gradenſem Eccleſiam, cui auctore Deo præeſſe dignoſceris, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus. Igitur prædeceſſorum noſtrorum, Pelagii, Alexandri, Urbani, & Innocentii anctoritatem ſequentes, illius præcipue conſtitutionis tenorem ſervantes, quam prædeceſſor noſter Leo IX. Papa ſancivit, & ſynodali judicio, & privilegii paginâ confirmavit, tibi tuiſque ſucceſſoribus, canonicè ſubſtituendis, Patriarchalem concedimus dignitatem, & magiſterium Gradenſis Eccleſiæ, gerendum in his tantum finibus confirmamus, qui per ſupradictos prædeceſſores noſtros eidem noſcuntur Eccleſiæ conſtituti. Crucem quoque ante te ferendam eſſe concedimus, niſi cum Romæ fueris, aut in præſentia vel Comitatu Romani Pontificis: Pallium etiam fraternitati tuæ, plenitudinem videlicet Pontificalis officii, ex Apoſtolicæ Sedis liberalitate largimur, quo intra Eccleſiam tuam ad Miſſarum ſolemnia uti memineris eis diebus, quibus prædeceſſores tuos uſos fuiſſe non ambigimus, videl. in Nativitate Domini, Epiphania, Ypopanton, tribus feſtivitatibus S. Mariæ, Cœna Domini, Sabbato ſancto, Reſurrectione Domini, Aſcenſione, Pentecoſte, in natalitio S. Joannis Baptiſtæ, & omnium Apoſtolorum, in feſtivitatibus quoque S. Marci, S. Prothomartyris Stephani, S. Laurentii, ſancti Martini, in ſolemnitate Omnium Sanctorum, & principalibus Eccleſiæ tuæ feſtis, necnon in Eccleſiarum, Epiſcoporum, & cæterorum clericorum conſecrationibus, & Anniverſario conſecrationis tuæ die.

*Ecclesiam ipſam ſub protectione Sedis Apoſt. recipit.*

*Eiuſque fines juxta Leonis IX. cæterorumque Pontificum Diplomata confirmat.*

*Privilegia, amnia, hactenus Patriarchis conceſſa, rata habet.*

Statuimus etiam, ut quæcumque bona, quaſcumque poſſeſſiones Gradenſis Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum juſtis modis poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. Redditus autem, qui ſive in Conſtantinopoli, ſive in Hiſtria, ſeu in Venetia, ab Epiſcopis, Abbatibus, Ducibus, Judicibus, & populo Venetiæ, prædeceſſoribus tuis, Dominico videl. & Joanni Gradonico, eorumque ſucceſſoribus, & Gradenſi Eccleſiæ juſte conceſſos, ſicut eorum ſcriptis continentur: Eccleſias quoque, a religioſis viris eidem Eccleſiæ Graden. oblatas, per Parochias ejuſdem provinciæ conſtitutas, cum omnibus, quæ in eiſdem Eccleſiis tuis juris eſſe noſcuntur, tibi tuiſque ſucceſſoribus liberè confirmamus.

*Bona quoque omnia eidem confirmat.*

*Ac præcipue, quæ Conſtantinopoli, in Hiſtria, & Venetiis legitime poſſidet.*

Quanto itaque, dilecte in Chriſto frater, majori prærogativa noſceris ſublimatus, tanto propenſiùs tibi noveris attendendum, ut in corrigendis ſubditis plus apud te poſſit ratio, quàm poteſtas: atque te boni dulcem, & mali pium ſentiant correctorem: perſonas diligas, vitia perſequaris; ne ſi aliter agere fortè volueris, tranſeat in crudelitatem correctio, & perdas quos emendare deſideras; ſicque vulnus debes abſcindere, ut non poſſis ulcerare, quod ſanum eſt; ne ſi plus quàm res exigit, ferrum impreſſeris, noceat cui prodeſſe feſtinas: & ſic alterum condiatur ex altero, quatenus & boni habeant amando quod caveant, & mali metuendo quod diligant.

*Adhortatio ad Henricum Patriarcham, ad juſtitiam, æquitatem animi, & benignitatem.*

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum fas ſit præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones ſeu redditus auferre, minuere, aut aliquibus vexationibus ſeu infeſtationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura; ſalvâ nimirum in omnibus Apoſtolicæ Sedis anctoritate. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui careat dignitate, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Solitæ ſanctiones.*

EGO LUCIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

Ego Conradus Sabinenſis Epiſcopus ſs.

Ego Theodewinus S. Rufinæ Epiſcopus ſs.

*Lucii PP. & S. R. Eccl. Cardd. ſubſcriptiones.*

Ego

Ego Albericus Oſtienſis Epiſcopus ſs.
Ego Imarus Tuſculanus Epiſcopus ſs.
Ego Petrus Albanen. Epiſcopus ſs.
Ego Guido Presb. Card. tit. S. Chryſogoni ſs.
Ego Petrus Presb. Card. tit. Paſtoris ſs.
Ego Thomas Presb. Card. tit. Veſtinæ ſs.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. S. Praxedis.
Ego Rainerius Presb. Card. tit. S. Stephani in Cœlio Monte ſs.
Ego Manfredus Presb. Card. tit. S. Sabinæ ſs.
Ego Geraldus Diac. Card. S. Mariæ in Domnica ſs.
Ego Guido in Romana Eccleſia altaris miniſter indignus ſs.
Ego Petrus Diac. Card. S. Mariæ in Porticu ſs.
Ego Gr. indignus S. R. E. Diaconus ſs.
Ego Joannes Diac. Card S. Mariç Novæ ſs.
Ego Gregorius Diac. Card. SS. Sergii & Bacchi ſs.
Ego Otto Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum ſs.
Ego Guido Diac. Card. ſanctorum Coſmæ & Damiani ſs.
Ego Hugo Rom: Eccleſiæ Diaconus in ſancta Lucia in Horphea ſs.

Dat. die 31. Martii anno Dom. 1144. Pont. ann. 1.

Ego Aſtaldus Diac. Card. ſancti Euſtachii juxta templum Agrippæ ſs.

Datum Laterani per manum Baronis Capellani, & Scriptoris, II. Kal. Aprilis Indict. VII. Incarn. Dom. an. MCXLIV. Pontificatus vero D. Lucii Papæ II. an. I.

---

## IX.

Confirmatio bonorum omnium, & jurium, ad Eccleſiam Regii Lepidi ſpectantium. cuius Epiſcopis Presbyteri in Regularium Eccleſiis curam animarum exercentium in ſpiritualibus ſubiiciuntur.

*Ex Archiv. Cathedralis edidit Ughell. Ital. Sac. To. II.*

Lucius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Alberoni Regino Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

EX commiſſo nobis a Deo Apoſtolatus officio, fratribus noſtris, tam vicinis quàm longè poſitis, paterna nos convenit proviſione conſulere, & Eccleſiis, in quibus Domino militare dinoſcuntur, ſuam juſtitiam conſervare; ut quemadmodum, diſponente Deo, patres vocamur in nomine, ita nihilominus comprobemur in opere. Ea propter, venerabilis frater Albero Epiſcope, tuis petitionibus clementer annuimus, & Reginam Eccleſiam, cui Deo auctore præeſſe dinoſceris, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus: Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum rationabiliter in eis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus, & per vos eidem Eccleſiæ, & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: ........... Canonicam ſancti Proſperi, cappellam S. Joannis de Civitate, cappellam S. Jacobi, Canonicam S. Geminiani, cappellam S. Stephani, & cæteras cappellas ejuſdem Civitatis, Monaſterium S. Thomę, Monaſterium S. Raphaelis, plebem de Menotio, cappellam S. Jacobi de Inſula de Bibio cum aliis cappellis ejuſdem, plebem de Thoano, cappellam Hoſpitalis de Ponte de Cavola cum ſuis poſſeſſionibus, & aliis cappellis ejuſdem plebis, plebem S. Vitalis cum cappellis ſuis, & omnibus ad eam jure pertinentibus, plebem de Campiola, cappellam S. Venantii de Buſana, cappellam de Valeſneria, cappellam de ſancto Vito cum aliis Cappellis ejuſdem plebis, plebem de Baiſio cum aliis ſuis cappellis, plebem de Caſtro Ariano cum ſuis cappellis, plebem S. Eleuchadii cum ſuis cappellis, plebem de Albineto cum ſuis cappellis, plebem de Pajonello cum ſuis cappellis, plebem de Lecollo cum ſuis cappellis, plebem de Caviliano, cappellam de Jano, cappellam de Rezola, cappellam S. Proſperi de Graxiano cum aliis cappellis ejuſdem plebis, plebem de Bibiano, cappellas de Bibianello cum aliis cappellis ejuſdem plebis, plebem de Mutilana, cappellas de Curviaco cum aliis cappellis ejuſdem plebis, plebem de Rivalta cum ſuis cappellis, plebem de Foliano cum ſuis cappellis, plebem de Arceto cum ſuis cappellis, plebem de Banio cum ſuis cappellis, plebem de Herberia cum ſuis cappellis, plebem de Prato cum cappella S. Martini de Rio, & aliis ſuis cappellis, plebem de Bagniolo cum ſuis cappellis, plebem de Campo-rotundo cum cappella de Corrigia, & aliis cappellis, plebem de Curte nova, plebem de Nuvolaria cum ſuis cappellis, Eccleſias de Campogniola, plebem de Fabrica cum cappella de Razolo, & aliis ſuis cappellis, plebem S. Zenonis cum ſuis cappellis, plebem S. Mariæ de Novis cum ſuis cappellis, Eccleſiam de Gorgatela, plebem de ſancto Stephano cum cappella S. Poſſidonii, & aliis ſuis cappellis, plebem de Quarantula cum ſuis cappellis, plebem S. Martini in Spina cum ſuis cappellis de Gavella & de Manziana, plebem de Cutiano cum cappella de Mulla & aliis ſuis cappellis, Eccleſiam de Gonzaga, plebem de Villula cum ſuis cappellis, plebem de Pigognaga cum ſuis cappellis, plebem de Bondeno Arduini cum ſuis cappellis, plebem de Suzaria cum ſuis cappellis, Eccleſiam de Loco-bello, Eccleſiam de Poleſino, Eccleſiam de Zitola, plebem de Luzaria cum cappella de Sacca, & aliis ſuis cappellis, plebem de Guardiſtalla cum ſuis cappellis, Monaſterium de Marola, Monaſterium de Canuſio.

Eccleſiam hanc ſub protectione Ap. Sedis ſuſcipiens.

Bona omnia eidem confirmat;

Quorum nonnulla enumerat.

Confirmat quoque fines Eccleſiæ ejuſdem;

Præſentis quoque auctoritate decreti ſancimus, ut univerſi Regin. Epiſcopatus fines quietè deinceps omnino & integrè tam tibi quàm tuis ſucceſſoribus conſerventur. Prædeceſſoris quoque noſtri bonæ memoriç Urbani Papç veſtigiis inhærentes ſancimus, ut in Parochialibus Eccleſiis, quas tenent Monachi in tuo Epiſcopatu, veſtro aſſenſu Presbyteros collocent; qui, ſi idonei fuerint, a vobis animarum curam ſuſcipiant, & de pleb. quidem curâ vobis rationem reddant, Monachis verò pro rebus temporalibus debitam ſubiectionem exhibeant: ſalvâ in omnibus Apoſtolicæ Sedis auctoritate. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris no-

& decretum Urbani I. de ſubiectione Epiſcopis in ſpiritualibus præſtanda a Presbyteris in Eccleſiis Regularium animarum curam exercentibus.

Solitæ conclusiones.

ſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſobjaceat: Cunctis autem eidem Ecelesiæ jura ſervantibus ſit pax D. N. Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Lucii PP. & S. R. Eccl. Cardd. ſubſcriptiones.

EGO LUCIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſc. ſs.
Egu Conradus Sabinenſis Epiſc. ſs.
Ego Gregorius Cardinalis SS. Sergii & Bacchi ſs.
Ego Gregorius Presb. Card. S. Sixti ſs.
Ego Guido Presb. Card. S. Chryſogoni ſs.
Ego Imarus Tuſculanus Epiſcopus ſs.
Ego Petrus Albanus Epiſcopus ſs.
Ego Thomas Presb. Card. tit. Veſtinæ ſs.
Ego Ubaldus tit. S. Praxedis ſs.
Ego Manfredus Presb. Card. tit. S. Sabinæ ſs.
Ego Nicolaus Presb. Card. tit. S. Cyriaci ſs.
Ego Guido Diaconus Card. SS. Coſmæ & Damiani ſs.
Ego Rodulphus Diac. Card. S. Luciæ in Septa ſolis ſubſcripſi.
Ego Joannes Diac. Card. S. Hadriani ſs.
Ego G. R. S. Romanæ Eccleſiæ Diaconus ſs
Ego Hugo Romanæ Eccleſiæ Diaconus in S. Lucia in Horſea ſs.

Dat. die 2. Aprilis anno Dom 1144. Pontif. ann. 1.

Datum Laterani per manus Baronis Cappellani; & Scriptoris, IV. nonas Aprilis Indict. VII. Incarnat. Domin. an. MCXLIV. Pontificatus verò D. Lucii II. anno I.

---

## X.

### Privilegium confirmationis Eccleſiæ in Caſtro Halla Canonicorum Regularium S. Auguſtini, bonorumque, ad eam pertinentium.

Ex Hundii Metrop. Salisburg. T. III.

Lucius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Lanzoni Hallenſi Præpoſito, ejuſque fratribus, tam præſentibus quàm futuris regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

Exordium.

DEſiderium, quod ad Religionis propoſitum, & animarum ſalutem pertinere monſtratur, animo nos decet libenti concedere, & petentium deſideriis congruum impertiri ſuffragium. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatam Eccleſiam Hallenſem, in qua divino mancipati eſtis obſequio, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut in eadem Eccleſia, prout venerabilis frater noſter Conradus Salisburgen. Archiep. ordinavit, & ſcripto ſuo firmavit, Ordo Canonicus ſecundum beati Auguſtini regulam perpetuis temporibus inviolabiliter conſervetur. Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant: In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Cappellam ſanctæ Mariç Muna, cappellam ſancti Georgii Chiriephero, cappellam ſancti Martini Nane, cappellam ſancti Valentini Morzols, cappellam in caſtro Plajen. cappellam in caſtro Halla, aquam in fonte Halla, quam dedit Ebo: aquam, quam dedit Jacco, prædia, quæ dedit Sigiboto, Unchen. & Occheim prędium, quod dedit Henricus & Pato, Nutzpoum, quartam partem decimalis ſalis. Sanè laborum veſtrorum, quos propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis veſtrorum animalium, nullus omninò clericus ſive laicus a vobis decimas exigere præſumat.

Hallenſem Eccleſiam ſub protectione Sedis Apoſt. recipiunt.

Bona omnia eidem confirmat.

Regularibus ex Clauſtro qualibet cauſa diſcedere interdicit.

Interdicimus etiam, ut nemini profeſſionis veſtræ facultas ſit, alicujus levitatis inſtinctu, vel arctioris Religionis obtentu, ſine Præpoſiti vel Congregationis licentia de clauſtro diſcedere: quòd ſi diſceſſerit, nullus Epiſcoporum, nullus Abbatum, nullus Monachorum ſine communium literarum cautione illum ſuſcipiat, quamdiu videlicet in Eccleſia veſtra Canonici Ordinis tenor, Domino pręſtante, viguerit. Si verò, ſecundò vel tertiò vocatus, redire contempſerit, liceat ejuſdem loci Præpoſito, canonicam in eum proferre ſententiam. Obeunte veró te, nunc ejuſdem loci Præpoſito, vel ad alterius Eccleſiæ regimen tranſeunte, ſive quolibet tuorum ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia vel violentia ſubſtituatur vel pręponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, aut pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & beati Auguſtini regulam canonicè providerint eligendum.

Præpoſiti electionem committit Canonicis.

Sepulturam ejuſdem loci diligente cuilibet indulget.

Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe concedimus, ut eorum, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, extremæ voluntati & devotioni nullus obſiſtat, niſi fuerint excommunicati: ſalvâ tamen juſtitiâ matricis Eccleſiæ ſuæ. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus bona vel poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet indebitis exactionibus vel moleſtiis fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ nimirum Salisburgen. Archiep. canonicâ juſtitiâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua reatum ſuum correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei aliena fiat; Cunctis autem eidem Loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia ęternę pacis inveniant. Amen.

Decretum pro immunitate Eccleſiæ ejuſdem.

Cum ſolitis clauſulis.

Datum Later. per manum Baronis Cappellani, Non. Aprilis, Indictione VII. Incarnationis Dominicæ anno MCXLIV. Pontificatus noſtri anno I.

Dat. die 5. Aprilis anno Dom. 1144. Pont. an. 1.

Con-

### X I.

Confirmatio Primatus Toletanæ Eccleſiæ.

*Ex Opere Caſſejoni de Primat. & alib.*

Lucius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Raimundo Toletano Archiepiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

SAcroſancta Romana & Apoſtolica Eccleſia, ab ipſo Salvatore omnium Domino Jeſu Chriſto Caput & Cardo eſt Eccleſiarum omnium conſtituta. Non decet igitur a Capite membra diſſidere, ſed eminenti rationi & ſupernæ proviſioni capitis obedire. Moderatrix autem diſcretio capitis, ſingulorum membrorum officioſas actiones confœderans, unicuique jus & ordinem a natura conſtitutum diſtinctè conſervat, & quibuſque nobilibus venuſtatis ſuæ dignitatem, ſine invidia, ſociali caritate cuſtodit. Hac igitur inducti ratione, honorem nobilis & famoſę Toletanæ Eccleſiæ, Apoſtolicæ Sedis propriæ & ſpecialis filiæ, volumus conſervare; ideoque, venerabilis frater Raimunde, quem vera in Chriſto caritate diligimus, tuis rationabilibus poſtulationibus paternæ pietatis affectu duximus annuendum. Per præſentis ergo privilegii paginam apoſtolica auctoritate ſtatuimus, ut per univerſa Hiſpaniarum regna Primatûs obtineas dignitatem. Pallio itaque, a Sede Apoſtolica tuæ caritati conceſſo, in Miſſarum celebrationibus uti debetis tantum in præcipuis feſtivitatibus: tribus videlicet diebus in Natali Domini, in Epiphania, Hypopanton, Cœna Domini, Sabbato ſancto, tribus diebus in Paſcha, in Aſcenſione, Pentecoſte, in ſolemnitatibus ſanctæ Mariæ, ſancti quoque Michaelis, ſancti Joannis Baptiſtæ, in omnibus natalitiis Apoſtolorum, & eorum Martyrum, quorum pignora in veſtra Eccleſia requieſcunt, ſancti quoque Martini, & Ildefonſi Confeſſorum, & Omnium commeratione Sanctorum, in conſecrationibus Eccleſiarum, Epiſcoporum, & Clericorum, in Annuo conſecrationis tuæ die, & in Natali & S. Iſidori & Leandri. Primatem te univerſi Hiſpaniarum Præſules reſpicient; & ad te, ſi quid inter eos exortum fuerit quæſtione dignum, referent: ſalvâ tamen in omnibus Romanæ Eccleſiæ auctoritate. Verùm perſonam tuam propenſiori gratiâ retinentes, cenſemus, ut ſolius Romani Pontificis judicio ejus cauſa, ſi qua fuerit, decidatur. Sanè Toletanam Eccleſiam præſentis privilegii ſtabilitate munimus, Complutenſem ei Parochiam cum terminis ſuis, necnon & Eccleſias omnes, quas jure proprio antiquitùs poſſediſſe cognoſcitur, confirmantes. Epiſcopales præterea Sedes, quas impræſentiarum juſtè & quietè poſſides, eidem Toletanæ Eccleſiæ, tamquam Metropoli, ſubditas eſſe decernimus. Reliquas verò, quæ antiquis ei temporibus ſubjacebant, cum Dominus omnipotens Chriſtianorum reſtituerit poteſtati, ſuæ dignatione miſericordiæ, ad caput proprium referendas, decreti hujus auctoritate ſancimus. Porro illarum Diœceſes civitatum, quæ Sarracenis invadentibus Metropolitanos proprios amiſerunt, eo tenore veſtræ ſubjicimus ditioni, ut quoad ſine ſine propriis extiterint Metropolitanis, tibi, ut proprio, debeant ſubjacere. Si quæ autem Metropoles in ſtatum fuerint proprium reſtitutæ, ſuo quæque Diœceſis Metropolitano reſtituatur, ut ſub proprii regimine paſtoris ſuper divini collatione beneficii glorietur. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica perſona aut ſæcularis, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens &c.

Raimundi Archiepiſc. precibus indulgens,

ei Primatum Hiſpaniarum confirmat,

Statuens, quibus præcipue diebus Pallio uti debeat.

Confirmat quoque eidem jus cognoſcendi Epiſcoporum cauſas ſalvâ auctoritate Sedis Apoſt.

Complutenſem Eccleſiam Toletanæ ſubjicit

cæteraſque omnes, quæ antiquitus ei ſubjacebant;

Ac inſuper Eccleſias, quas de Saracenorum manibus vindicari contingat,

quouſque tamen ad priſtinam dignitatem redigantur.

Datum Laterani per manus Baronis Capellani, & Scriptoris, III. Idus Maji, Indictione VII. Incarnationis Dominicæ anno MCXLIV. Pontificatus verò Domni Lucii Papæ II. anno I.

Dat. die 13. Maji ann. Dñi 1144. Pontif. anno 1.

### XII.

Confirmatio privilegiorum omnium, a ſummis deceſſoribus Pontificibus Ariminenſi Eccleſiæ, ejuſque Epiſcopis conceſſorum.

Lucius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, ven. fratri Raynerio Ariminenſi Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè promovendis, in perpetuum.

*Ex Originario Exemplari erutam hanc Bullam edidit Ughell. Ital. Sac. To. II.*

Exordium.

IN eminenti Apoſtolicę Sedis ſpeculâ, diſponente Domino, conſtituti, ex injuncto nobis officio fratres noſtros Epiſcopos debemus diligere, & Eccleſiis ſibi a Deo commiſſis ſuam juſtitiam conſervare. Prædeceſſorum ergo noſtrorum Romanorum Pontificum veſtigiis inhærentes, tuis, in Chriſto frater chariſſime Rayneri Epiſcope, poſtulationibus impartimur aſſenſum, & ſanctam Ariminenſem Eccleſiam, cui Deo auctore præſides, ſanctæ Romanæ Eccleſiæ privilegiis munientes, ad ipſius Loci ſtabilitatem & pacem, Monaſteria, plebes, Eccleſias, curtes, maſſas, ſalas, caſtella, caſalia, vineas, terras, ſylvas, paludes, prædia culta & inculta, cum decimis & colonis ſuis, ſervis & ancillis, aldionibus, & cæteris omnibus, quæ aliquorum fidelium conceſſione, ſive acquiſitione qualibet ei juſtè & legaliter pertinent, vel etiam quę de noſtræ ſanctæ Romanæ Eccleſiæ tenet, tibi tuiſque legitimis ſucceſſoribus confirmamus: In quibus hæc propriis nominibus duximus apponenda: ſcilicet infra civitatem Ariminenſem, Eccleſias ſancti Michaelis Archangeli, ſanctæ Innocentiæ, ſanctæ Mariæ in Tribio, & ſanctorum Martyrum Coſmæ & Damiani, quę vocatur ſanctæ Crucis, ſanctæ Agnetis, ſancti Geneſii, ſanctæ Euphemiæ, Eccleſiam ſancti Joannis Euangeliſtæ, ſancti Martini, ſancti Sylveſtri, ſancti Vitalis, ſancti Laurentii ſitam ſupra portam Gallinam, cum omnibus pertinentiis earum; extra Civitatem verò Monaſterium ſancti Petri cum Oratorio ſancti Mauri, Eccleſiam ſanctorum Andreæ & Donati, Eccleſiam ſancti Joannis Baptiſtæ, quæ vocatur foris portam, cum deſtructa Eccleſia ſancti Stephani, quæ invicem ſibi cohæret, Eccleſiam ſancti Apollinaris, & Monaſterium ſancti Gaudentii cum Oratorio ſancti Victoris cum omnibus earum pertinentiis, Eccleſiam ſanctorum Joannis & Pauli, Eccleſiam ſancti Gregorii infra eamdem Civitatem in ſuburbio, Eccleſiam ſanctæ Mariæ Majoris, plebem ſancti Angeli in ſalute, plebem ſanctorum Joannis & Petri, quæ vocatur in Corpedo. Eccleſias ſancti Mauri, ſancti Martini, ſancti Chriſtofori, ſan-

Bona omnia, Eccleſias, Monaſteria, Oratoria cum pertinentiis ſingulis confirmat.

ſanctæ Mariæ, & quicquid juris habetis in Monaſterio ſancti Theoniſti infra ipſam plebem, plebem ſancti Pauli & Stephani, Eccleſiam ſancti Proſperi, Eccleſiam ſancti Petri, Eccleſiam ſanctæ Mariæ in Cento, Eccleſiam ſanctæ Mariæ in Vernano, & ſancti Joannis in Frelioli, infra ipſam plebem ſitas, plebem ſancti Joannis in Galilæa, Eccleſiam ſancti Chriſtofori in Flanignano, Eccleſiam S. Laurentii in caſtro Sulani, Eccleſiam ſancti Pauli in Curte ejuſdem caſtri, Eccleſiam ſanctæ Margaritæ in caſtro cum curſeto, & Eccleſiam ſancti Andreæ, Eccleſiam ſancti Chriſtofori in caſtro Scortigato, & ſancti Vicini, plebem ſancti Archangeli, quæ vocatur in Acerbolo, Eccleſiam ſanctæ Mariæ in Camerano, & ſancti Joannis in Cento, ſancti Andreæ in Gallia, ſanctæ Mariæ Novæ, ſanctæ Mariæ in Ceola, ſancti Bartholomæi in Tribio, infra ipſam plebem ſitas, plebem ſanctorum Viti & Modeſti, Eccleſiam ſanctæ Juſtinæ, ſancti Juvenalis infra ipſam plebem, plebem ſancti Martini, quæ vocatur in Burdundo ſeu Berdunchio, plebem ſancti Laurentii, quæ vocatur in monte Appadiano, Eccleſias ſanctæ Chriſtinæ, ſancti Martini, quæ vocatur in Viginti, ſanctæ Mariæ in Paterno, & quicquid juris habet in Eccleſia ſancti Hermetis, infra ipſam plebem ſitas, plebem ſancti Joannis in Bulgaria nova, Eccleſiam ſancti Apollinaris, quæ in deſerto rejacet, Eccleſiam ſancti Martini, quæ vocatur in Cerreto, Eccleſiam ſancti Petri in caſtro Veraculi, & quicquid juris habet in Eccleſiis ſancti Andreæ, ſancti Blaſii, & ſancti Viti in Gualdo, infra ipſam plebem ſitas, plebem ſancti Joannis in Cella-jovis, & plebem ſanctæ Innocentiæ, plebem ſancti Laurentii in Strata, plebem ſancti Georgii in caſtro Conce cum Oratorio ſancti Stephani, ſito juxta ipſam, plebem ſancti Eraſmi, Eccleſiam ſancti Andreæ, plebem ſancti Sabini, Eccleſiam ſancti Joannis in Paſciano, plebem Inferni, quæ vocatur ſanctæ Columbæ, Eccleſiam ſancti Donati, & ſancti Martini, ſanctæ Mariæ ini Uria, ſancti Petri, quæ vocatur Accorti, ſancti Petri in Laureto infra ipſam plebem, plebem ſancti Laurentii in Barcola, & prædicta Monaſteria, & Eccleſias omnes, quæ in Ariminenſi Comitatu ſitæ ſunt, cum pertinentiis earum, tibi tuiſque ſucceſſoribus confirmamus. Eidem etiam Ariminenſi Eccleſiæ roboramus portam ſancti Donati, quæ vocatur ſancti Andreæ, totam in integrum, medietatem de porta Gallica, quæ vocatur ſancti Petri, porticum totum in integrum, per quod pergitur ad mare, & porticum unde ingreſſus eſt ad Epiſcopium, medietatem totam ex integro ripæ littoris maris, cum medietate de diſtrictu ſuo, quæ ad ripas littoris pertinet, ſive de Judæis, ſive de Chriſtianis, verum etiam & litus maris decurrens a Flumicello uſque ad flumen, qui vocatur Maricula. Ad hæc, prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis inſiſtentes, ſicut ab eis ſancitum eſt, ita & nos manſurum in perpetuo de cætero ſancimus, ut Ariminenſis Eccleſia nulli alteri alii Metropoli, niſi tantùm ſanctæ & Apoſtolicæ Romanæ ſubjecta ſit Eccleſiæ, ipſiuſque Antiſtes tantùm a Romano Pontifice omni tempore conſecretur. De ſupradictis autem rebus juris ſanctæ Romanæ Eccleſiæ, quas præfata Ariminenſis Eccleſia poſſidet, tu & tui ſucceſſores pro penſione triginta denariorum ſolidos annis ſingulis Lateranenſi Palatio perſolvetis. Plebem vero ſancti Paterniani cum decimis & cæteris ſuis pertinentiis, nec non cum iis, quæ beati Petri juris ſunt in fundo Arginariæ, ſub annuo cenſu viginti quatuor denariorum Lucenſium, nobis noſtriſque ſucceſſoribus annualiter perſolvendo, tibi tuiſque ſucceſſoribus committimus, & præſentis ſcripti paginâ confirmamus. Decernimus ergo &c. Si qua igitur &c. Cunctis autem &c.

Ariminenſem Eccleſiam ſoli Romanæ, ejuſque Pontificibus ſubjectam declaclarat:
Cenſumque ſtatuit annuum Lateranenſi Palatio perſolvendū pro bonis, quæ de jure S. Petri poſſidet.

EGO LUCIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.
Ego Conradus Sabinen. Epiſc.
Ego Imarus Tuſculan. Epiſc.
Ego Petrus Albanen. Epiſc.
Ego Rainerius Presb. Card. tit. ſanctæ Priſcæ.
Ego Thomas Presb. Card. tit. Veſtinæ.
Ego Gilbertus Presb. Card. tit. ſancti Marci.
Ego Nicolaus Presb. Card. tit. ſancti Cyriaci.
Ego Manfredus Presb. Card. tit. ſanctæ Sabinæ.
Ego Albertus Presb. Card. tit. ſanctæ Anaſtaſiæ.
Ego Octavianus Diac. Card. tit. ſancti Nicolai in Carc.
Ego Rodulphus Diaconus Card. ſanctæ Luciæ in Septa ſolis.
Ego Joannes Diac. Card. ſanctæ Mariæ Novæ.
Ego Gregorius Diac. Card. S. Angeli.
Ego Aſtaldus Diac. Card. ſancti Euſtachii.

Solitæ conclusiones, quæ omittuntur. Lucii PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.

Datum Laterani per manum Baronis S.R.E. Subdiac. XII. Kal. Jun. Indict. VII. Incarn. Dom. MCXLIV. Pontificatus verò D. Lucii Papæ II. anno I.

Dat. die 20. Maii anno Domini 1144. Pōtif. anno I.

---

## XIII.

Monaſterium Cluniacenſe ſoli Apoſtolicæ Sedi ſubjectum declaratur, eique confirmantur bona omnia, jura, atque immunitates.

Lucius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, cariſſimo in Chriſto filio Petro Cluniacenſi Abbati, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

*Ex Biblioth. Cluniac. Martini Marrier, col. 1383.*

Religionis monaſticæ modernis temporibus ſpeculum, & in Galliarum partibus documentum, beati Petri Cluniacenſe Monaſterium, ab ipſo ſuæ fundationis exordio Sedi Apoſtolicæ in jus proprium eſt oblatum. Proinde Patres noſtri ſanctæ recordationis, Joannes XI. item Joannes XIX. Agapitus II. Benedictus VI. item Benedictus VII. Leo VII. item Leo IX. Gregorius VI. item Gregorius VII. Alexander II. Stephanus, Victor III. Urbanus II. Paſchalis II. Gelaſius II. Calixtus II. Honorius II. Eccleſiæ Romanæ Pontifices, locum ipſum ſingularis dilectionis, ac libertatis prærogativâ donarunt, & univerſa ei pertinentia privilegiorum ſuorum ſanctionibus munierunt; Statutum eſt enim, ut Eccleſiæ omnes, Cœmiteria, Monachi, Clerici, & Laici univerſi, infra terminos habitantes, qui ſunt a rivo de Salnay & ab Eccleſia Rofiaci, & Cruce de Lornant: a termino quoque molendini de Torneſac, per villam, quæ dicitur Warenna, cum nemore Burſerio: a termino etiam, qui dicitur Perrojo, ad rivum uſque de Satnay, ſub Apoſtolicæ tantùm Sedis jure, ac tuitione permaneant. Neque ipſius Cluniacenſis loci Presbyteri, aut etiam Parochiani, ad cujuslibet, niſi Romani Pontificis, & Cluniacenſis Abbatis cogan-

Monaſterium Cluniac. a prima ſui fundatione Sedi Apoſt. ſubjectum:
Et a ſummis Pontificibus privilegiis donatum:

Ejuſque bona, Eccleſiæ, Clerici quoque, & laici ſub ſolo jure Sedis ejuſdem poſiti.

Data omnimoda exemtio etiam a juriſdictione Epiſcopali Dioceſani.

gantur ire ſynodum vel conventum. Sane pro Abbatis, Monachorum, ſeu Clericorum, infra prædictos terminos habitantium, ordinatione, pro Chriſmatis confectione, pro ſacri Olei, Eccleſiarum, Altarium, & Cimitoriorum conſecratione, Cluniacenſe Monaſterium, quem maluerit, Antiſtitem convocet. Cluniacenſes Monachos ubilibet habitantes nullus omnino præter Romanum Pontificem, & Legatum, qui miſſus ad hoc fuerit, excommunicet aut interdicat. Sane terminos immunitatis Loci veſtri, qui a præfato anteceſſore noſtro Urbano Papa conſtituti ſunt. præſentis decreti noſtri paginâ confirmamus; Ne videlicet ullus homo cujuſcumque conditionis ac poteſtatis, invaſionem, predam, aut rapinam facere, ſive homicidium perpetrare præſumat infra ipſorum limites terminorum. Itaque termini ſacri banni ſunt hi: Verſus Berziacum terminus eſt ad Bivium citra Sarratam, unde una venit ad Cluniacum, altera ad Maſſilias: In ſtrata verſus Bellumjocum terminus eſt contra Quarruium, quod eſt deſuper molendinum Cellararii Cluniacenſis, citra Viengias ultra Cluniacum: Verſus Maſſilias terminus eſt ad ſummitatem Defenſi ad Bivium, unde una via tendit ad Berzoniacum, altera ad Carellam: Verſus Sergiacum terminus eſt intra Quarruicium, citra locum, ubi dicunt ad Turgum: In ſtrata verſus Cabilonenſem pagum terminus eſt ad groſſam Caſſaniam ſuper Marziacum: Verſus Brancedunum terminus eſt in via ſuper boſcum Bannedum: Verſus Trenorcbium terminus eſt ſuper rivulum, quem dicunt Longamaquam, intra Bannoſcum & Donziacum: Verſus Perronam vel Layſiacum terminus eſt ad Ttres-fagos, ubi partiuntur veſter boſcus de Cluniaco, & boſcus Comitalis: Verſus Igiacum terminus eſt ad Carmos, ſuper montem-edium.

Limites, quibus circuſcribitur hujuſmodi exemtio.

In Abbatiis, quæ cum ſuis Abbatibus ordinationi Cluniacenſis Monaſterii datæ ſunt, videlicet S. Martialis Lemovicenſis, S. Eparei Engoliſmenſis, Monaſterii novi Pictavis, S. Joannis Angeliacenſis, Monaſterii Leſatenſis, Moyſiacenſis, Figiacenſis in Caturcenſi pago: In Avernia Mauſiacenſis, Tiercenſis: In Antiſidorenſi ſancti Germani: In Cameracenſi Hunoldi curtis: In Rothomagenſi Abbatia apud Pontiſeram: In Taruvarenſi S. Wlmari, ſine Cluniacenſis Abbatis conſilio Abbas nullatenus eligatur.

In Abbatiis Cluniacenſi Monaſt. ſubjectis non eligendi Abbates, niſi habito prius conſenſo Abbatis Cluniac.

Ad hæc adjicimus, ut in omnibus Prioratibus, & Cellis, quæ ſine proprio Abbate veſtro regimini ſubjectę ſunt, nullus futuris unquam temporibus Abbatem ordinare præſumat; ſed tam Prioratus ipſi & Cellæ, quàm & cætera in quibuslibet locis omnia, quibus Cluniacenſis Eccleſia, Arvernenſis Concilii, quod per ſupradictum Papam Urbanum celebratum eſt, tempore inveſtita erat, de quibus tunc nulla quæſtio mota eſt, tam tibi quàm ſucceſſoribus tuis in pace ſemper & quiete ſerventur.

In Prioratibus, in quibus Abbates non fuerint, impoſterum non eligendi.

Pro Altaribus & Eccleſiis ſive decimis veſtris, nulli Epiſcoporum facultas ſit, gravamen aliquod vobis, aut moleſtias irrogare; ſed ſicut eorum permiſſione quædam ex parte, quædam ex integro habuiſtis, ita & in futurum habeatis.

Pro Altaribus, & Eccleſiis decimæ non ſolvendæ.

Eccleſiarum veſtrarum decimas, quæ a laicis obtinentur, ſi ſecundùm Deum eorum poteſtati ſubtrahere veſtræ religionis reverentia poterit, ad veſtram & pauperum gubernationem vobis liceat poſſidere. Decimas laborum veſtrorum, pro quibus tam vos quàm alios Monaſticæ Religionis viros inquietare Epiſcopi conſueverunt, illorum videlicet, quos Dominicaturas appellant, qui veſtro ſumptu a Monaſteriis & cellarum veſtrarum clientibus excoluntur, ſine omni Epiſcoporum, & Epiſcopalium miniſtrorum contradictione, deinceps quietiùs habeatis, qui veſtra peregrinis fratribus, & pauperibus erogatis.

Sed Monachorum, & pauperum uſibus applicandæ:

Nec ſolvendæ quas vocant Dominicaturæ

Eccleſiæ omnes, quæ ubilibet poſitę ſunt, ſeu cappellæ veſtræ, & cimiteria, libera ſint, & omnis exactionis immunia, præter conſuetam Epiſcopi paratam, & juſtitiam in Presbyteros, qui adverſus tui Ordinis dignitatem offenderint. Liceat quoque vobis, ſeu fratribus veſtris, in Eccleſiis veſtris Presbyteros eligere; ita tamen, ut ab Epiſcopis, vel ipſorum Vicariis, animarum curam abſque venalitate ſuſcipiant: quam ſi committere illi, quod abſit, ex pravitate noluerint, tunc Presbyteri ex Apoſtolicæ Sedis benignitate officia celebrandi licentiam conſequantur. Eccleſiarum vero, ſeu Altarium conſecrationes, ſi Diœceſani Epiſcopi gratis noluerint exhibere, a quolibet catholico ſuſcipiatis Epiſcopo.

Epiſcopo ſola facultas ſit procedendi contra Presb. refractarios:

Curam animarum eis impertiendi,

& Eccleſias conſecrandi; ſed ſine pretio:

Nec cellarum veſtrarum ubilibet poſitarum fratres pro qualibet interdictione vel excommunicatione divinorum officiorum ſuſpenſionem patiantur; ſed tam Monachi ipſi quàm & famuli eorum, & qui ſe Monaſticæ profeſſioni devoverunt, clauſis Eccleſiarum januis, non admiſſis diœceſanis, divinæ ſervitutis officia celebrent, & ſepulturę debita peragant. Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant: In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: In Burgundia Eccleſiam de Villafranca, Eccleſiam de Barberiaco. Monaſterium de Prims: In Francia, Eccleſiam Montis-deſiderii, Eccleſiam de Dompetra: In Provincia Monaſterium juxta montem Peſſulanum: In Toloſano Epiſcopatu Eccleſias S. Columbæ: In Hiſpania Nazeram, ſanctum Iſidorum, ſanctum Zoilum de Quarrione. ſanctum Romanum de Pennis. Villamviridem, Villam francam, Vallem-viridam, Palumbarum, Bodinum, Viminetiam, ſanctum Martinum de Nehda, ſanctum Vincentium de Salamantica, S. Columbam de Burgis, Corvilanam, quæ propriè Cluniacenſi Monaſterio datæ ſunt: Item in Nivernenſi Epiſcopatu Monaſterium de Albiniaco, quod ad caritatem: In Francia Monoſterium de Cauſiaco, quod ad S. Martinum de Campis Canonicalem de Abbevilla pertinet: Item Eccleſiam de Rua, quæ ad Monaſterium de Abbevilla pertinet.

Bona omnia, vel quæ poſſidet Monaſt. Cluniac. vel quę in futurū adeptum fuerit, eidem confirmantur.

Prohibemus autem, ut infra Parochias ad jus Cluniacenſis Monaſterii pertinentes, abſque Cluniacenſis Abbatis aſſenſu nullus Eccleſiam vel Cappellam ædificare præſumat: ſalvâ in omnibus Apoſtolicæ Sedis auctoritate. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire

In Parochiis, ad jus Cluniac. Monaſt. ſpectantibus, nec Eccleſiæ nec cappellæ abſque Abbatis licentia ædificandæ.

Decretum immunitatis a quacumque moleſtia, vel diminutione & c.

Confirmatio paginæ hujus cum ſolitis clauſulis.

nire tentaverit; ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Domini noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Lucii PP.

EGO LUCIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.




& S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.

Ego Theodewinus S. Rufinę Epiſcopus ſs.
Ego Rainerius Presb. Card. tit. ſanctæ Priſcæ ſs.
Ego Thomas Presb. Card. tit. Veſtinæ ſs.
Ego Gillebertus tit. ſanctæ Mariæ ſs.
Ego Imarus Tuſculanus Ep. ſs.
Ego Petrus Albanenſis Epiſcopus ſs.
Ego Rainerius Presb. Card. tit ſancti Stephani in Cœlio monte ſs.
Ego Manfredus Presb. Card. ſanctæ Sabinæ ſs.
Ego Albertus Presb. Card. tit. ſanctæ Anaſtaſię ſs.
Ego Hugo Presb. Card. tit. ſancti Laurentii in Lucina ſs.
Ego Octavianus Diaconus Card. ſs.
Ego Guido in Romana Eccleſia Altaris miniſter indignus ſs.
Ego Gregorius Diaconus Card. ſancti Angeli ſs.
Ego Aſtaldus Diaconus Card. ſancti Euſtachii juxta templum Agrippæ ſs.
Ego Joannes Diaconus Cardinalis ſanctæ Mariæ Novæ ſs.

Dat. die 22. Maii anno Domini 1144. Pontif. ann. I.

Datum Laterani per manum Baronis Eccleſiæ Subdiaconi, XI. Kal. Junii, Indict. VII. Incarnationis Dominicę MCXLIV. Pontificatus vero Domni Lucii Papæ anno I.

---

## X I V.

### Confirmatio bonorum, jurium, & privilegiorum Matricis Eccleſię Faventinæ.

*Ex originali in Archiv. Canonicorum Eccleſiæ hujus edidit Ughell. Ital. Sac. Tom. II.*

Lucius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Farolfo Faventinæ Eccleſiæ Archidiacono, Petro Archipreſbytero, eorumque fratribus, tam præſentibus quàm futuris, in eadem Eccleſia loco eorum ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

AD hoc in Apoſtolicæ dignitatis ſpecula, Domino largiente, promoti ſumus, ut Eccleſiarum utilitati & quieti paterna ſolicitudine provideamus, & ſuam cuique juſtitiam ratam illibatamque ſervemus. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris poſtulationibus clementer annuentes, & B. Petri Eccleſiam, in qua divino mancipati eſtis obſequio, ſub ejuſdem Apoſtolorum Principis & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quęcumque bona impręſentiarum quomodolibet jure præfata Eccleſia poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis rationabilibus modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Plebem S. Petri in Lacuna cum omnibus ad ipſum pertinentibus, medietatem plebis ſancti Andreæ in Paviea le cum omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſancti Chriſtofori Martyris, dicta caſtrum Quartulli, Eccleſiam ſancti Andreæ in Caſanaula, Eccleſiam ſanctæ Mariæ in Morlaſcho; præterea Arcuatum majorem & minorem, Fermilinum majorem & minorem, cum appendiciis, videlicet Fabriati, Morena cum campo cohærente ſibi, & Taulis de Villanova, duos manſos in Licutino, quatuor in Pegalino; duos in Amerino, locum, qui dicitur Curiglianus, locum, qui dicitur Mons, locum, qui dicitur Tillitus, duos manſos in Varana, quidquid habetis in Fuſtarini, in Pigna, in Pitriolo, & in quibuſcumque locis, villis, vel fundis, terris, vel aquis, aquarumve decurſibus. Sancimus etiam vobis veſtriſque in perpetuum ſucceſſoribus antiquas Eccleſiæ veſtræ conſuetudines, honores, dignitates, in decimis, primitiis, teſtamentis, oblationibus tam vivorum quàm mortuorum antiquitùs conſuetis, plebium Epiſcopatus veſtri proceſſionibus, & penſionibus, omnibuſque perſolutionibus, præbendis, ſive redditibus, quemadmodum vos aut prædeceſſores veſtri ex antiquo veſtræ Eccleſiæ uſu habuiſtis, tenuiſtis, & poſſediſtis a die obitûs bo. me. Pauli ejuſdem Eccleſiæ venerabilis Epiſcopi uſque ad tempus Jacobi ſucceſſoris ejus. Oleum autem infirmorum, & eorumdem unctiones de tota plebe veſtra, ſoli Eccleſiæ veſtræ, ejuſque ſacerdotibus in perpetuum Apoſtolicæ Sedis auctoritate firmamus; & ut nullus Cappellanorum apud ſe retineat, vel in eo ſine matricis Eccleſiæ licentia operetur, ſub eorum officii interminatione, ac excommunicatione præcipimus. Archidiaconum quoque, & Archipreſbyterum ſemper in Eccleſia veſtra per canonicam conſtitutionem habendos præcipimus: quibus nimirum, quidquid eis ſacrorum Canonum auctoritate conceditur, præſentis privilegii auctoritate firmamus. Sanè charitativa illa ciborum beneficia, quæ a Monaſteriis ſanctæ Mariæ foris portam, & ſancti Hippolyti, ſive quæ in Nativitate & Reſurrectione Domini, annis ſingulis ab Epiſcopo veſtro recipere conſueviſtis, ſive in dictis Monaſteriis conſuetas proceſſiones feceritis, ſive ipſas, caſu excuſabili prohibente, ſubtraxeritis, vobis veſtriſque poſteris rata, ſancimus, & illibata ſervari. Hoc etiam Eccleſiæ veſtræ perpetuis temporibus ratum & inconvulſum manere decernimus, ut de univerſis eccleſiaſticis negociis, ſive contractibus, quæ ad Diœceſim Faventini Epiſcopatus pertinere noſcuntur, formandi aut reformandi, judicandi ſeu diſponendi, ſine conſilio & aſſenſu veſtro, veſtrorumque ſucceſſorum, nullus omnino habeat facultatem. Sepulturam quoque eidem Ec-

Eccleſiam hanc ſub Apoſtolicæ Sedis protectione recipit.

Eique bona omnia confirmat.

Nonnulla elargitur Privilegia, & exemptiones.

Eccleſiæ omnino liberam eſſe concedimus, & eorum corpora, qui ſe in illa ſepeliri deliberaverint, vel eorum, qui per conſuetam parentelæ aut cognationis ſepulturam ad cœmeterium veſtrum pertinere noſcuntur, ſine licentia veſtra nullus recipere præſumat, niſi fortè adhuc viventes quodlibet propoſitum religionis aſſumpſerint. Quod ſi quis auſu temerario recipere, vel ſepulturæ tradere præſumpſerit, ſive Clericus ſit ſive Laicus, uſque ad condignam ſatisfactionem eccleſiaſticæ vindictæ ſubjaceat. Ad hæc adjicientes ſtatuimus, ut ſine veſtro aut ſucceſſorum veſtrorum aſſenſu nulla nova Eccleſia vel Oratorium infra Faventini Epiſcopatus terminos conſtruatur vel conſecretur. Quæ ſi ſecus conſtructa vel conſecrata fuerint, in ipſis auctoritate Apoſtolica divina prohibeatis officia celebrari. Apoſtolica nihilominus auctoritate interdicimus, ut nullus de Epiſcopatu veſtro, quem canonicè interdixeritis aut excommunicaveritis, occaſione alicujus privilegi, ſive auctoritatis vobis reſiſtere aut contradicere præſumat; ſed mandato veſtro ſine contradictione obediat. In communis etiam veſtræ Civitatis interdicto nulli Eccleſiæ, quæ interdicta fuerit, officium manifeſtè liceat celebrare. Nulli quoque Archiepiſcopo, vel Epiſc. liceat, aliquem matricis Eccleſiæ clericum officio ſeu beneficio ſive canonico judicio ſpoliare. Illud quoque præſenti decreto duximus annectendum, ut tam eccleſiaſticis, quàm ſæcularibus, tam in communibus quàm in privatis, vos veſtrique ſucceſſores ab omni tributaria exactione immunitatem omnimodam habeatis. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum fas ſit, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones ſeu redditus auferre, minuere, aut aliquibus vexationibus, ſeu infeſtationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ nimirum in omnibus

Solitæ concluſiones.

Apoſtolicæ Sedis auctoritate. Siqua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem Eccleſiæ jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Dat. die 1. Junii anno Dom. 1144. Pontif. an. 1.

Datum Laterani, Kal. Junii anno I.

XV.

Monaſterio Omnium Sanctorum Baren. Diœceſis confirmatur privilegium Calixti PP. II. ac donationes omnes eidem a Barenſ. Epiſcopis factæ.

*Privileg. Calixti II. leg. ſuperiùs Conſt. XXXVI.*

Lucius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Nicolao Abbati Venerab. Monaſterii, quod Omnium Sanctorum dicitur, in Loco Cuti in Barenſi ſuburbio, ſive ejus fratribus tam præſentibus quàm futuris regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

*Edidit Ughel. Ital. Sac. Tom. VII ubi de Baren. Archiepp.*

Exordium.

Desiderium, quod ad Religionis propoſitum, & animarum ſalutem pertinere monſtratur, animo nos decet libenti concedere, & petentium deſideriis congruum impertiri ſuffragium. Quamobrem, dilecte in Chriſto fili Nicolae Abbas, quem per Dei gratiam in Abbatem benediximus, omnium Sanctorum Monaſterium, cui Domini auctoritate præſides, ad exemplar prædeceſſoris noſtri fel. mem. Papæ Calliſti Apoſtolicæ Sedis privilegio communimus. Omnem ſiquidem quietis & libertatis proviſionem, quam bonæ recordationis Urſus, & Elias, Barenſis Eccleſiæ Præſules, eidem Monaſt. contulerunt, & Dominus prædeceſſor noſter ſanctæ mem. Paſchalis Papa firmavit, nos quoque præſentis ſcripti paginâ confirmamus; ut videlicet Locus ipſe cum rebus omnibus ad eum juſtè pertinentibus a dominio vel oppreſſione cujuſlibet hominis liber debeat permanere; nec ullus Eccleſiæ Barenſis Antiſtes, aut alius (quod abſit) temerarius, audeat eidem Cœnobio excommunicationem inferre: neque perſonis aut rebus ejus aliquo citra juſtitiam modo moleſtiam aut controverſiam irrogare. Ordinationes autem Clericorum, & Eccleſiarum conſecrationes gratis, ſepoſita pravitate & omni exactione, concedat. Miſſas ſanè illic publicas per Epiſcopum fieri præter Abbatis & Fratrum voluntatem omnimodis prohibemus; ne ſervorum Dei receſſibus, popularibus occaſio præbeatur ulla conventibus. Obeunte verò te, nunc ejuſdem Loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & B. Benedicti regulam providerint eligendum: Cui ſi qua gravior cauſa evenerit, liberè liceat Apoſt. Sedis audientiam appellare. Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Eccleſiam S. Laurentii de Anto, Monaſterium puellarum ſancti Procopii de Sao, & Eccleſiam ſanctorum Apoſtolorum Simonis & Judæ extra muros, Eccleſiam ſancti Sebaſtiani cum omnibus earum pertinentiis. Decernimus ergo, ut nulli omninò hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexa-

Confirmatur Privilegium Calliſti Pp.

& donationes huic Monaſterio a Baren. Epiſcopp. factæ.

Abbas, & Monachi Epiſcopo Diœceſano pro ſolis ordinationibus ſubjecti declarantur.

Abbatis vero electio ſolis Monachis reſervatur.

Bona omnia Monaſt. confirmantur.

Solitæ concluſiones.

tionibus fatigare; ſed omnia integrè conſerventur, eorum, pro quorum ſubſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvo nimirum in omnibus jure & auctoritate S. R. E. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſęculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem Loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Lucii PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

EGO LUCIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſc.
Ego Conradus Sabinen. Epiſc.
Ego Theodewinus Silvæ Candidæ Epiſc.
Ego Petrus Albanen. Epiſc.
Ego Petrus Diac. Card. S. Mariæ in Porticu.
Ego Guido in Rom. Eccl. Altaris Miniſter indign.

Datum Laterani per manum Baronis S. R. E. Subdiaconi, VII. Kalendas Decembris, Indictione VIII. Incarnationis Dominicæ. anno MCXLIV, Pontificatus verò Domni Lucii II. Papæ anno I.

*Dat. die 25. Novemb. an. Dom. 1144. Pontif. ann. 1.*

---

## XVI.

Privilegium confirmationis bonorum, & elargitionis immunitatum Eccleſię ad Ripas, Canonicorum S. Auguſtini Ratiſponen. Diœceſis.

*Ex Hundii Metrop. Saliſburg. To. III. col. 362.*

Lucius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Gebeardo Proviſori Eccleſiæ, quæ dicitur ad Ripas, ejuſque fratribus regularem vitam profeſſis, tam præſentibus quàm futuris, in perpetuum.

*Exordium.*

SI religioſorum virorum petitiones clementer admittimus, noſtris procul dubio opportunitatibus benignum ac pium omnipotentem Dominum reperimus. Eapropter, dilecte in Domino fili Gebearde, tuis rationabilibus poſtulationibus gratum prębemus aſſenſum, & Eccleſiam, quę dicitur ad Ripas, cui auctore Domino præſides, ſub Apoſt. Sedis tutela & protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti paginâ communimus; In primis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo Canonicus, qui ſecundum beati Auguſtini regulam, & fratrum Portuenſium inſtitutionem in eodem loco noſcitur inſtitutus, futuris perpetuis temporibus inviolabiliter conſervetur. Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. Obeunte verò te, nunc ejuſdem loci Præpoſito, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia vel violentia pręponatur, niſi quem fratres communi, vel ſanioris partis aſſenſu, ſecundùm Dei timorem, & beati Auguſtini regulam providerint eligendum. Liceat etiam vobis, communicato conſilio, idoneum defenſorem eligere, qui ſi inutilis apparuerit, & peſtilens effectus, æquitate contempta vobis & rebus veſtris noxius eſſe præſumpſerit, rejiciendi eum facultatem liberam habeatis. Nullus quoque ad publicas proceſſiones vos invitos trahere, aut quietem veſtram quolibet modo audeat conturbare. Sepulturam vero ipſius loci liberam eſſe decernimus, ut eorum, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, devotioni, & extremæ voluntati, niſi fortè excommunicati, ſint, nullus obſiſtat: ſalvâ juſtitiâ matricis Eccleſię. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare: ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Ratiſponen. Eccleſiæ canonicâ juſtitiâ, & Apoſtolicę Sedis auctoritate. Si qua igitur impoſterum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtrę conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non congrue ſatisfecerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

*Eccleſiam Ripenſem recipit ſub protectione Sedis Apoſtolicæ.*

*Ut Ordo Regularis inibi ſemper conſervetur;*

*Bona ad eam pertinentia regularium uſui tantummodo inſerviant.*

*Ut Præpoſitus & Advocatus a Canonicis tantummodo eligantur, decernit.*

*Immunitatis privilegia concedit.*

*Pro eaque decretum sancit ſub ſolitis clauſulis.*

*Lucii PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

EGO LUCIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.
Ego Gregorius Cardinalis ſanctorum Sergii & Bacchi ſs.
Ego Theodewnus S. Rufinę Epiſcopus ſs.
Ego Otto Diaconus Cardinalis S. Georgii ad Velum aureum ſs.
Ego Guido Diac. Card. SS. Coſmę & Damiani ſs.
Ego Octavianus Diac. Card. S. Nicolai in Carcere Tulliano ſs.
Ego Jacinctus Diac, Card. S. Mariæ in Coſinedin ſs.
Ego Thomas Presb. Card. tit. Veſtinæ ſs.
Ego Guido Presb. Card. tit. ſanctorum Laurentii & Damaſi ſs.

Dat. Later. per manus Baronis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Subdiac. V. Kal. Januarii Indictione VIII. Incarnat. Dominicæ anno MCXLIV. Pontificatus vero Domni Lucii II. Papæ anno I.

*Dat. die 28. Decemb. ann. Dom. 1144. Pontif. an. 1.*

---

## XVII.

Monaſterium S. Sabæ, ab antiquo ſplendore & monaſtica diſciplina delapſum, Abbatibus Cluniacenſibus committitur regendum cum pertinentiis ſuis.

*Ex Biblioth. Cluniac. Martini Marrier col. 1406.*

Lucius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Petro Cluniacenſi Abbati, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

*Exordium.*

ETſi Eccleſiarum omnium cura nobis ex Apoſtolicæ Sedis adminiſtratione immineat; illis tamen locis, quæ noſtro regimini ſpe-

ſpecialiter commiſſa ſunt, atque infra Urbem ſita, juris ſanctæ Romanæ Eccleſiæ eſſe noſcuntur propenſiori nos convenit affectionis ſtudio immi
* leg. munire*. Monaſt. S. Sabæ fundatum tempore Gregorii PP. paululum delapſum.
nere *. Beati Sabę Monaſterium, a temporibus ſanctiſſimi Papę Gregorii, in religione & honeſtate fundatum, atque magnis & ampliſſimis poſſeſſionibus ditatum fuiſſe dignoſcitur. Nunc autem, peccatis exigentibus, & Religio elapſa eſt, &, pravorum hominum ſuperabundante nequitia, bona, & poſſeſſiones diſtracta ſunt, & ab ipſo contra juſtitiam alienata. Eapropter, dilecte in Domino fili Petre Abbas, quoniam Cluniacenſe Monaſterium per omnipotentis Dei gratiam tamdiù longè latèque Religione præcipua floruit, & bonæ opinionis odore multos aſperſit, præfatum ſancti Sabæ Monaſterium cum omnibus ad

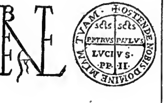
Cluniac. Abbatum regimini committitur:
ipſum pertinentibus, ad reformandam ibidem Religionem, ad meliorandum etiam & diſponendum, tibi tuiſque ſucceſſoribus in perpetuum committimus; ut in ipſius reſtitutione & gubernatione ſtudium & ſolicitudinem impendatis, & poteſtatem habeatis. Decernimus etiam, ut ſine

Itaut ſine eorumdem conſenſu Abbas ibidem eligi non poſſit:
Cluniacenſis Abbatis proviſione & conſilio ibidem Abbas de cętero nullatenos eligatur: ſed veſtra ſemper provideat diligentia, quatenos idonea, & huic officio digna in loco regiminis, ſecundum regulam S. Benedicti perſona ſubrogetur, & quidquid in Monaſterio ad augmentum & obſervationem monaſticę Religionis inſtitui vel emendari oportuerit, veſtro ſemper magi-

Salvo tamen iure Sedis Apoſtolicæ.
ſterio & diſpenſatione adminiſtretur: ſalvâ quidem in omnibus auctoritate Sedis Apoſtolicæ, cujus juris Locus ille eſſe dignoſcitur. Si qua igitur

Roboratio Decreti hujus.
eccleſiaſtica ſęculariſve perſona, hanc noſtrę conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire temptaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictę ultioni ſubiaceat: Cunctis autem eidem Cœnobio juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonę actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem pręmia ęternę pacis inveniant. Amen.

Lucii PP. ſubſcriptio.
EGO LUCIUS Catholicæ Eccl. Epiſc. ſs. cum decem & octo Cardinalibus.




Dat. die 19. Januarii anno Dom. 1145. Pont. ann. 1.
Datum Romę per manum Baronis ſanctæ Romanæ Eccleſię Subdiaconi, XIV. Kal. Februarii, Indictione VIII. Incarnationis Dominicæ anno MCXLIV. (a). Pontificatus vero Domni Lucii II. Papæ anno primo.

---

Literæ quibus Lucius Papa oblatum ab Alphonſo Portugalliæ Rege Regnum ſuum, tamquam Romanæ Eccleſiæ tributarium recipit ſub annuo cenſu quatuor unciarum auri.

Ex Archivo Eccleſiæ Rothomagenſis edidit Baluzius, Miſcell. T. II. pag. 221.
Lucius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto in Chriſto filio A. illuſtri Portugallenſi Duci ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

DEvotionem tuam, dilecte in Domino Fili, maximè congaudemus, quòd ſemetipſum de illis tribus recognoſcens, quas Dominus noſter Jeſus Chriſtus beati Petri cuſtodię commendavit, cum ad expugnationem paganorum intentus, multiſque negotiis ſæcularibus occupatus Apoſtolorum limina viſitare non poſſes, per manum dilecti filii G. Diaconi Cardinalis, tunc in partibus illis Apoſtolicæ Sedis Legati, prædeceſſori noſtro felicis recordationis Papæ Innocentio hominium laudabili devotione feciſti & terram, tibi a Deo commiſſam, beato Petro Apoſtolorum Principi obtuliſti, atque perſonam tuam & terram ipſius patrocinio humiliter commiſiſti: poſtmodum verò tam per literas tuas, quàm per venerabilem fratrem noſtrum G. Bracharenſem Archiepiſcopum, nobis etiam promiſiſti, ut tam tu, quàm hæredes tui de terra ipſâ quatuor uncias auri annis ſingulis Romano Pontifici perſolvatis.

Suſcipit A. Ducem Portugallen. & filios eum terra ejus ſub Apoſtolica protectione.
Nos itaque, qui, licèt indigni, beati Petri loco reſidere conſpicimur, tam te quàm filios tuos & ſucceſſores veſtros intra hæredes ipſius Apoſtolorum Principis, ipſo adjuvante, ſuſcipimus, ut ejus benedictione & protectione, tam animarum quàm corporum maneatis perquam ab hoſtium viſibilium & inviſibilium expugnatione defenſi, & ad cæleſtia regna pervenire, largiente Domino, valeatis.

Datum die 1. Maii.
Datum Laterani Kalendis Maji. (b)

---

(a) Tuto legendum MCXLV. ſi quis enim Pagio Juniori (qui in vita Lucii num. II. vult a Lucio annos Incarnationis numerari cœptos a die 25. Martii, ſubſcribat) ſuperiora ſex diplomata vel fictitia putet, oportet, vel loco Indictionis Septimæ, octavam legat, eaque anno 1145. conſignet.

(b) Libet hic ſubjicere Alphonſi Regis, quem in allatis Lucii literis Ducis nomine tantummodo nuncupatum legimus, Epiſtolam, quâ Regnum ſuum Romanæ Eccleſiæ tributarium conſtituit, & quam refert Baluzius loc. cit., Lucio Secundo Alphonſus Rex Portugallenſis Claves Regni Cælorum B. Petro a Domino noſtro Jeſu Chriſto conceſſas eſſe recognoſcens, ipſum patronum & advocatum apud Deum omnipotentem habere diſpoſui; ut & in vita præſenti opem illius & conſilium in meis opportunitatibus ſentiam, & ad præmia felicitatis æternæ ipſius ſuffragantibus meritis valeam pervenire. Quocirca ego Alphonſus, Dei gratiâ Portogallenſis Rex, per manum Domini G. Diaconi Cardinalis, Apoſtolicæ Sedis Legati, Domino & Patri meo Papæ Innocentio hominium feci, & terram quoque meam beato Petro & ſanctæ Romanæ Eccleſiæ offero ſub annuo cenſu quatuor unciarum auri, eâ videlicet conditione & tenore, ut omnes, qui terram meam poſt deceſſum meum tenuerint, eumdem cenſum annuatim beato Petro ſolvant; & ego, tamquam proprius Miles beati Petri & Romani Pontificis, tam in me ipſo, quàm in terrâ meâ, vel in iis etiam, quæ ad dignitatem & honorem meæ terræ, ac etiam defenſionem & ſolatium Apoſtolicæ Sedis habeam, & nullam poteſtationem alicujus eccleſiaſtici ſæculariſve dominii, niſi tantum Apoſtolicæ Sedis, vel a Latere ipſius Miſſi, umquam in terrâ meâ recipiam, facta oblationis, & fortitudinis charta Idus Decembris Era MCLXXX. Ego ſupradictus Alphonſus Portugallenſis Rex hanc chartam fieri ipſe, & libenti animo coram idoneis teſtibus propriâ manu confirmo. Ego Johannes Bracharenſis Epiſcopus confirmo. Ego B. Conimbrienſis Epiſcopus confirmo. Ego Petrus Portugallenſis Epiſcopus confirmo.

# EUGENIUS TERTIUS

## PAPA CLXVII.

ANNO ÆRÆ CHRISTI COM. MCXLV.



PEtrus Bernardus, natione Piſanus, Monachus Ciſtercienſis, & Abbas Monaſterii SS. Vincentii & Anaſtaſii ad Aquas Salvias, electus eſt Romanus Pontifex, & in Apoſtolica Sede collocatus die 27. Februarii 1145. & Eugenius Tertius nuncupatus, Arnaldiſtarum Senatorum perverſa fugiens conſilia. Conſecratus eſt in Monaſterio Farfenſi, in Sabinis poſito, die 4. Martii, qua Romæ conſecrari debebat. Sedit in Pontificatu annos viii. menſ. iv. dies x. imperantibus, in Oriente Manuele Comneno, in Occidente verò Conrado III. mox Friderico I., quem Ænobarbum vocant. Fecit ordinationes per menſem Decembrem, in quibus Diaconos decem, Presbyteros undecim, & Epiſcopos ſexaginta unum creavit. Defunctus eſt apud Tibur (a) die octava Junii 1153., & inde per ſtratam publicam, & mediam Urbem, atque in Vaticanum, cum totius Cleri & populi Romani frequentiſſima turba, maximo luctu, communique omnium immenſa triſtitia deportatus eſt, & in ipſa B. Petri Eccleſia coram majori Altari tumulatus. Non vacavit Sedes.

(a) Ut legit Baronius in veteri Codice Bibliothecæ Vaticanæ.

### I.

Confirmatio privilegiorum a Conrado III. aliiſque Regibus, & Imperatoribus Ultrajectinæ Eccleſiæ conceſſorum.

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei. dilectis filiis, Decano, & Capitulo Eccleſię Trajectenſis, gratiam, gloriam, & Apoſtolicam benedictionem.

*Edidit Miræus Opera Diplomat. To. I. pag. 532.*

SUpplicatio chariſſimi in Chriſto filii Conradi III. Regis Romanorum Illuſtris, nobis per dilectum filium Conradum ipſius fratrem, veſtræ Eccleſiæ Prępoſitum, propter hoc ab eodem Rege ad Romanam curiam *, continebat, ut privilegia, per Romanorum Reges & Imperatores anteceſſores ſuos Eccleſiæ veſtræ conceſſa, necnon privilegium ab ipſo Eccleſiæ veſtræ prędictæ conceſſum, auctoritate Apoſtolica dignaremur confirmare, cujus privilegii tenor talis eſt:

Conradi Regis ad Eugenium PP. ſupplicatio.

* *adde* miſſum.

In nomine Sanctæ & Individuæ Trinitatis. Conradus, divina favente Clementia, Rex Romanorum III.

Tenor privilegii ejuſdem Regis

*SI Eccleſias Dei amplificamus, & earum jura regali auctoritate tuemur, & confirmamus, anteceſſorum noſtrorum piorum Regum vel Imperatorum exempla imitamur; & hoc nobis ad Regni noſtri celſitudinem, & præcipuè ad animę noſtræ ſalutem profuturum non ambigimus. Ea propter tam futurorum quàm præſentium Chriſti, noſtrique fidelium Regnis, noverit induſtria, quod nobis apud Trajectum Civitatem reſidentibus, & de pace ac de ſtatu Regni tractantibus, fidelis noſter Hardbertus ejuſdem Loci venerabilis Epiſcopus, Conradus frater noſter Præpoſitus, Decanus, & Capitulum majoris Eccleſię dictæ Civitatis ad noſtram pręſentiam venerunt, noſtræ Celſitudini ſupplicantes, ut ſicut anteceſſores noſtri, pii Romani Reges & Imperatores ipſam, Eccleſiam Trajectenſem multis honoribus & privilegiis dotaverunt: ſic noſtra Regalis Excellentia, ipſorum veſtigia imitando, dictæ Eccleſiæ aliquam honoris prærogativam concedere dignaremur. Nos itaque conſiderantes, quod Regalem decet Excellentiam illos honorare debere prærogativa ampliori, quorum devotionem continuis obſequiis experimur: attendentes etiam, nos & anteceſſores noſtros Reges & Imperatores in dicta Eccleſia a fundatione ejus inter Canonicos primum Locum obtinere, noſtramque præbendam in eadem duos deſervire Sacerdotes, pro noſtra ſalute, & Regni tranquillitate ac pace Dominum exorantes, & dicti Hardberti venerabilis Epiſcopi fidele ſervitium, ac dilectorum nobis Decani & Capituli grata obſequia, & devotionem frequentem, quâ noſtram Regalem Excellentiam, & dilectam Conjugem noſtram Gertrudim Reginam, per aliquod tempus in ipſa Civitate commorantem, plurimum honorarunt, & propter hoc volentes eamdem Eccleſiam Majorem Trajectenſem honoris prærogativa ſpeciali ſublimare, ob remedium animæ noſtræ, & animarum Domini Henrici III. Avi noſtri (cujus*

*jus viſcera in ipſa Eccleſia pro pignore ſunt ſepulta) & Henrici IV. Avunculi noſtri Imperatoris, nec non interventu dilectæ Conjugis noſtræ Reginæ prædictæ, ac Conradi fratris noſtri chariſſimi, ejuſdem Eccleſiæ Præpoſiti, jus eligendi & inſtituendi Epiſcopum in ipſa Eccleſia, quod ad Reges Romanorum & Imperatores pertinere dignoſcitur, & ab anteceſſoribus noſtris Regibus & Imperatoribus uſque ad noſtra tempora eſt devolutum & deductum, antedictis Præpoſito, Decano, ac Capitulo Eccleſiæ Trajectenſis, ac dilectis noſtris Prępoſito, Decano, & Capitulo Eccleſiæ ſancti Bonifacii ejuſdem Loci, eidem Majori Eccleſiæ ab earum fundatione ſpeciali fraternitate, ut nobis innotuit, conjunctis, in donationem perpetuam Regali magnificentia concedimus in donum, & damus poteſtatem noſtram omnimodam, a nullo ſucceſſorum noſtrorum infringendam, ut cum Epiſcopatum prædictum vacare contigerit, iidem Prępoſiti, Decani, & Capitula Majoris, & ſancti Salvatoris Trajectenſis antedicti, & nulli alii, niſi Eccleſiarum ſuarum Canonici, Epiſcopum alium eligendi plenariam habeant poteſtatem. Ut autem hæc noſtra donatio, donum, & privilegium, Regiâ magnificentiâ voluntariè ac liberaliter conceſſa, iiſdem perpetua ſint, & rata credantur ab omnibus, & inconvulſa omni deinceps tempore conſerventur, hæc in charta conſcribi juſſimus, manu propria, ut infrà videtur, corroborantes, idoneos Teſtes, qui præſentes aderant, ſubternotari, fecimus: quorum nomina hæc ſunt:*

*Anſelmus Nauzburgenſis Epiſcopus.*
*Albero Leodienſis Epiſcopus.*
*Wernerus Monaſterienſis Epiſcopus.*
*Nicolaus Cameracenſis Epiſcopus.*
*Udo Oſſenburgenſis Epiſcopus.*
*Walramus Dux.*
*Wilhelmus Comes Palatinus.*
*Henricus Comes de Zutphene.*
*Arnoldus Comes de Clivo.*
*Adolphus Comes de Monte.*
*Henricus Comes de Gelre.*
*Conradus Prępoſitus Trajectenſis.*
*Emo Prępoſitus S. Bonifacii.*
*Conradus Tielenſis Prępoſitus.*
*Lambertus S. Petri Prępoſitus.*
*Godefridus de Renen.*
*Alardus de Mevene.*
*Otto Prefectus Trajectenſis.*
*Egbertus de Amſtelle.*
*Bertoldus de Aldenſeele.*
*Jacobus de Saterſole.*
*Signum Domini Conradi Romanorum Regis III.*

*Ego Arnoldus Cancellarius vice Henrici Moguntini Archiepiſcopi, & Archicancellarii recognovi, anno Dominicę Incarnationis Milleſimo centeſimo quadrageſimo quinto, Indictione VIII XV. Kalend. Novembr. regnante Conrado Romanorum Rege Tertio, anno verò Regni ejus VIII. Data apud Trajectum, in Chriſto feliciter.*

Illud Eugenius PP.

Eapropter, nos pro noſtræ Eccleſiæ reverentia, & ejuſdem Regis ſupplicantis inſtantia inclinati, conſiderantes etiam ad Eccleſiam veſtram dicti Regis devotionem, qua ipſam règali magnificentiâ favorabiliter & excellenter honoravit, antedictum Privilegium, cujus tenor his noſtris Apoſtolicis Literis de verbo ad verbum eſt inſertus, & omnia Privilegia per Romanos Reges & Imperatores Eccleſiæ veſtræ ad honorem Chriſti, & Eccleſiæ exaltationem conceſſa, Apoſtolica auctoritate confirmamus, inhibentes ſub anathematis vinculo, ne Imperialis, vel Regalis, vel Epiſcopalis, vel Clericalis, vel Laicalis perſona aliqua, cujuſcumque ſtatus & conditionis exiſtat, ipſam Eccleſiam Trajectenſem, contra hujuſmodi Privilegium, & noſtræ Confirmationis tenorem, moleſtare, aut in ejuſdem præjudicium in præmiſſis quidquam in perpetuum audeat attentare; decernentes irritum & inane, ſi quid a quoquam in contrarium fuerit attentatum. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc noſtræ confirmationis paginam infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Ceteraque omnia privilegia confirmat.

Datum Romæ apud ſanctum Petrum XV. Kalendas Aprilis, Pontificatus noſtri anno I.

Dat. die 18. Martii anno Dom. 1145. Pontif. ann. 1.

---

## II.

### Elargitio Privilegiorum Monaſterio S. Salvatoris Papien. Diœceſis Ordinis Caſſinen. quod S. R. Eccleſiæ ſubjectum tantummodo declaratur.

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto in Chriſto filio Oberto Abbati Monaſterii S. Salvatoris ſecus Papiam ſiti, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

*Ex Archiv. Monaſt. hujus edidit Margarinus Bullar. Caſſin. Par. II num. CLXVII.*

Exordium

AD hoc nobis a Deo Paſtoralis officii ſic curâ commiſſâ eſt, ut quieti & utilitati omnium Eccleſiarum paterna debeamus ſolicitudine providere; & ne pravorum hominum fatigentur moleſtiis, eas auctoritate noſtræ Sedis communire. Quapropter, in Chriſto dilecte fili Oberte Abbas, tuis rationabilibus poſtulationibus aſſenſum prębentes, Monaſterium Domini Salvatoris, cui Deo auctore præſides, cum omnibus ad ipſum pertinentibus ad exemplum Prædeceſſorum noſtrorum, felicis memoriæ Joannis. Benedicti. Paſchalis, Calixti, Honorii, Innocentii, & Lucii, Romanorum Pontificum, ſub beati Petri tutela, & Apoſtolicæ Sedis defenſione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus: Quod nimirum Cœnobium ab Adeleyda Imperatrice Auguſta, benigniſſima pietate renovatum, & ejus liberalitate ampliſſimis poſſeſſionibus ditatum eſſe cognovimus; ſtatuentes itaque, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium impręſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſive aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant: In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Caſtrum Monticelli cum duabus cappellis & omnibus ſuis pertinentiis, Curtem Olonæ cum cappella S. Anaſtaſii & omnibus ſibi pertinentibus: Curtem Baſeregutiæ cum Baptiſmali Eccleſia in honorem ſanctæ Marię constructa, & cappella unà cum omnibus ſibi pertinentibus, Curtem Frixinariæ cum cappella una & omnibus ſibi per-

Monaſterium ſub Sedis Apoſtolicæ defenſione ſuſcipit;

Bona eidem ab Imperatrice Adelaide, cæteriſque fidelibus donata confirmat;

Quorum nonnulla enumerat.

Pertinentibos, Curtem Melariæ cum Plebe S. Michaelis, & Eccleſia S. Stephani, & S. Materni, & omnibus ſibi pertinentibus: eurtis Herbariæ medietatem; & plebem S. Fauſtini, eum omnibus ad ipſas medietates, & plebem pertinentibus: Viridarium infra portam ſancti Johannis, & prope Palatinam portam ſitum, cum duabus cappellis, una in honore ſancti Laurentii, & altera in honore ſanctæ Mariæ conſtructis; Curtem Garlaſchi eum cappella una ſanctæ Mariæ, cum honore, & diſtrictu per duo miliaria in eireuitu; In Maringo Eccleſiam unam in honore ſancti Martini, & eappellam unam in honorem ſanctæ Mariæ conſtructam, cum omnibus ad ipſas pertinentibus: Cellam ſanctæ Honoratæ eum omnibus ſuis pertinentiis, medietatem curtis Corianæ eum cappella una in honore ſanctæ Mariæ conſtructa, & cum diſtrictu totius præfatæ Curiæ: Curtem Antellami cum omnibus ſibi pertinentibus, curtem Armeutariæ eum cappella una, & omnibus ſibi pertinentibus.

*Abbatis electionem ad Monachos,*

Sane, obeunte te, nunc Abbate ejuſdem Monaſterii, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia Abbatem ibi eligere præſumat, niſi quem fratres communi eonſenſu, vel pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam providerint eligendum;

*Ad Rom. Pontificem conſecrationem ſpectare decernit;*

Electus autem a Romano Pontifice eonſecretur.

*Quæ Ordinarii propria ſunt, a quocumque Epiſcopo recipiendi facultatem elargitur.*

Chriſma, Oleum ſanctum, eonſecrationes Altarium ſeu Baſilicarum, ordinationes Monachorum ſeu Canonicorum veſtrorum, qui ad ſacros ordines fuerint promovendi, a quo malueritis, ſuſcipiatis Epiſcopo, ſi quidem Catholicus fuerit, & gratiam ſanctæ Apoſtolieæ Sedis habuerit.

*Baptiſmatis Sacramentum in Eccleſiis Monaſterii ad id olim deputatis, conferendi facultatem impartitur.*

Porro in Eccleſiis eidem Monaſterio pertinentibus, ſcilicet in Eecleſia ſancti Martini de Maringo, & in Eecleſia ſancti Anaſtaſii Olonę, & in Eccleſia ſancti Salvatoris Monticelli, Baptiſmum apoſtolica auctoritate eoncedimus, & in aliis Eceleſiis, eidem Monaſterio pertinentibus, in quibus uſque ad hæc tempora conſtat eſſe celebratum.

*Decimas bonorum Monaſterii a quocumque exigi prohibet.*

Sane laborum veſtrorum, quos propriis manibus, aut ſumptibus excolitis, vel de veſtrorum animalium nutrimentis decimas nullus Clericus, vel Laicus a vobis exigere præſumat.

*Caligarum, Sandaliorum, Chyrothecarum, & Mitræ uſum Abbati concedit:*

Uſum quoque Caligarum, Sandaliorum, Chirothecarum, & Mitræ, ſicut per Prædeceſſorum noſtrorum, authentica privilegia tibi tuiſque ſucceſſoribus conceſſum eſſe dignoſcitur, & nos ex liberalitate Sedis Apoſtolicæ eoncedimus.

*Monaſterium verò S. R. E. tantummodo ſubditum declarat.*

Ad hæc præſenti capitulo adjicientes, ut præfatum Cęnobium ſub nullius Eccleſiæ ditione permaneat, ſed ſolùm ſanctæ Apoſtolicæ Sedi obnoxium exiſtat.

*Solitæ concluſiones.*

Decernimus ergo, ut nulli Epiſeopo, vel alicui omnino hominum liceat, pręfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed omnia integre conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ in omnibus Apoſtolicæ Sedis auctoritate. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

*Eugenii PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

EGO EUGENIUS Catholicæ Eccleſię Epiſcopus ſs.
Ego Theodewinus ſanctæ Rufinæ Epiſcopus ſs.
Ego Conradus Sabinenſis Epiſcopus ſs.
Ego Petrus Albanenſis Epiſcopus ſs.
Ego Gregorius Presbyter Cardinalis tituli S. Calliſti ſs.
Ego Guido Presb. Card. tit S. Chryſogoni ſs.
Ego Ubaldus Presbyter Card. tit. S. Crucis in Hieruſalem ſs.
Ego Villanus Presb. Card. tit. S. Stephani in Cœlio Monte ſs.
Ego Gregorius Diaconus Cardinalis tituli ſanctorum Sergii & Bacchi ſs.
Ego Otto Diaconus Cardinalis ſancti Georgii ad Velum aureum ſs.
Ego Guido Diaconus Card. tit. SS. Coſmæ & Damiani ſs
Ego Octavianus Diaconus Card. S. Nicolai in Carcere Tulliano ſs.
Ego Joannes Diaconus Card. S. Marie Novæ ſs.

*Dat. die 24. Aprilis anno Dom 1145. Pontif. ann 1.*

Datum Viterbii per manum Roberti S. R. E. Presbyteri Card. & Cancellar. VIII. Kal. Maii Indictione VIII. Incarnationis Dominicæ anno MCXLV. Pontificatus vero Domni Eugenii III. Papæ anno I.

---

III.

Simile privilegium Monaſterio ſancti Petri Peruſinæ Diœceſis ejuſdem Ordinis.

*Ex Archiv. Monaſterii hujus ibid. & ſeq.*

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei. dilectis filiis, Bernardo Abbati Monaſterii ſancti Petri, quod ſecus Peruſinam Civitatem ſitum eſt, ejuſque fratribus, tam præſentibus quàm futuris regularem vitam prof., in perpetuum.

*Exordium.*

DEſiderium, quod ad Religionis propoſitum, & animarum ſalutem pertinere monſtratur, animo nos decet libenti concedere, & petentium deſideriis congruum impertiri ſuffragium. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, atque prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis inhærentes, præfatum Monaſterium, in quo divino mancipati eſtis obſequio, Apoſtolicę Sedis privilegio communimus:

*Bona Monaſterio confirmat,*

Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Locus impręſentiarum juſtè & legitimè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Principum, oblatione Fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, vobis veſtriſque ſucceſſoribus firma & illibata permaneant, tam in Eccleſiis, quàm in Cellis, curtibus, plebibus, monaſteriis, fundis, atque caſalibus:

*nonnulla enumerans.*

in quibus utique hęc propriis nominibus duximus exprimenda: Plebem ſancti Conſtantii, ſancti Rufini, ſancti Martini, & ſancti Joannis: Plebem ſancti Martyrii: Eccleſiam ſancti Benedicti in Agellione cum ſuis pertinen-

nentiis, Eccleſiam ſancti Juſtini cum curte ſua, Eccleſiam ſancti Andreæ & ſancti Angeli de Aliano cum ſuis pertinentiis, Eccleſiam ſanctę Marię in Petiniano & ſancti Clementis, Curtem de Caſale, Curtem de Petroniano, & quod vobis pertinet de Curte & Eccleſia ſancti Donati in Civitella: Nec non terram Hugonis Nepotis Bernonis de Monte nigro. Apoſtolicę quoque Sedis tibi munimine confirmamus Eccleſias ſanctorum Appollinaris, Blaſii, & Montani cum ſuis pertinentiis: ſalvo annuo cenſu Farfenſis Eccleſię. Quin etiam confirmamus Maſſas tres, in Comitatu Peruſino poſitas, unam, quę vocatur Puſulo, alteram Filontio, & aliam quæ nuncupatur Caſalina, cum Eccleſiis, caſis, vineis, campis, ortis, montibus cultis, & incultis, & omnibus ſuis pertinentiis, Monaſterium ſancti Angeli in Comitatu Aſſiſinate in loco, qui dicitur Limiſano, cum cellis, cappellis, & omnibus ſibi pertinentibus, Eccleſiam ſancti Arcangeli, ſitam juxtà lacum Peruſinum, Monaſterium ſancti Salvatoris in Potale, Monaſterium ſancti Petri in Poliano cum univerſis eorum pertinentiis, Eccleſiam ſancti Silveſtri in Murcelle, Eccleſiam ſancti Donati, jus quod habetis in Agello, Eccleſiam ſanctæ Marię in Podio cum ſuis pertinentiis, Eccleſiam ſancti Pauli in Monticello, Eccleſiam ſancti Petri de Petroniano cum curte ſua, Hoſpitale quoque, quod antè portam ſancti Petri ſitum eſt, quemadmodum a prędeceſſore noſtro fel. mem. Papa Lucio vobis reſtitutum eſt: ſalvo jure Dominici Sepulchri, Caſtrum, quod vocatur Fracta filiorum Azonis. Sane Chriſma, Oleum ſanctum, Conſecrationes Altarium, ſeu Baſilicarum, Ordinationes Monachorum, qui ad ſacros Ordines fuerint promovendi, & Clericorum ad idem Monaſterium pertinentium, a Diœceſano accipietis Epiſcopo: ſi quidem Catholicus fuerit, & ſi ea gratis ac ſine pravitate voluerit exhibere: alioquin, liceat vobis Catholicum, quem malueritis, adire Antiſtitem, qui nimirum noſtra fultus auctoritate, quæ poſtulatis, indulgeat. Obeunte verò te, nunc ejuſdem Loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſurreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam elegerint, a Romano Pontifice conſecrandum. Miſſas autem publicas in eodem Monaſterio per Epiſcopum fieri, vel ſtationes, aut ordinationes aliquas celebrari, præter Abbatis ac fratrum voluntatem, omnimodò prohibemus: ne in ſervorum Dei receſſibus occaſio popularibus præbeatur ulla conventibus. Nec ulli Epiſcopo facultas ſit, preter Romani Pontificis conniventiam, idem Cœnobium aut ejus cellas gravare, interdicere, vel excommunicare, ſeu exactiones novas imponere; nec ſecularium procerum cuiquam liceat, fodrum, vel aliud ſervitium ab eodem Monaſterio, aut ejus pertinentiis extorquere: ſalvo nimirum jure ac dominio Sanctæ Romanę Eccleſiæ. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat eamdem Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, ſeu injuſtè datas ſuis uſibus vendicare, vel temerariis vexationibus fatigare: ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictę ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem Loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic bonæ actionis fructum percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Chriſma, ſacros Ordines, aliaque hujuſmodi ab Epiſcopo Diœceſano per Monachos ſuſcipi jubet;

Abbatis autem electionem ad ſolos Monachos ſpectare decernit;

conſecrationem vero ad Rom. Pontificem;

Miſſas ab Epiſcopo celebrari, Stationes Ordinationeſque in Monaſterio haberi abſque Abbatis conſenſu;

Decimaſque ex bonis illius quacumque occaſione exigi prohibet;

Solitæ concluſiones.

EGO EUGENIUS Catholicę Eccleſię Epiſc. ſs.
Ego Theodewinus ſanctę Rufinę Epiſcopus ſs.
Ego Conradus Sabinenſis Epiſcopus ſs.
Ego Gregorius Presb. Card. tit. S. Calliſti ſs.
Ego Guido Presb. Card. tit. S. Chryſogoni ſs.
Ego Rainerius Presb. Cardinalis tit. S. Priſcæ ſs.
Ego Guido Presb. Card. tit SS. Laurentii & Damaſi ſs.
Ego Nicolaus Presb. Card. tit. S. Cyriaci ſs.
Ego Manfredus Presb. Card, tit. S. Sabinę ſs.
Ego Julius Presb. Card. tit. S. Marcelli ſs.
Ego Greg. Diac. Card. tit. SS. Sergii & Bacchi. ſs.

Eugenii PP. & S. R. Eccl. Cardd. ſubſcriptiones.

Datum Viterbii per manum Roberti ſanctę Romanę Eccleſię Presbyteri Cardinalis & Cancellarii, VII. Kal. Maii Indictione VIII. Incarnationis Dominicę anno MCXLV. Pontificatus Domni Eugenii III. Papæ anno I.

Dat. die 25. Aprilis anno Dom. 1145. Pont. ann. 1.

---

## IV.

Confirmatio donationum, a Germaniæ Proceribus, Epiſcopis, cæteriſque factarum Monaſterio Schyrenſi in Bavaria, cui nonnulla conceduntur privilegia.

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Ulrico Abbati Monaſt. S. Mariæ Schyren, quod in Epiſcopatu Friſingenſi ſitum eſt, ejuſque fratribus tam preſentibus, quàm futuris regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

Ex Hund. Hiſt. Salisburg. T. III.

Exordium.

Religioſis deſideriis dignum eſt facilem prębere conſenſum, ut fidelis devotio celerem ſortiatur effectum. Hujus rei gratia, dilecti in Domino filii, Prædeceſſorum noſtrorum felicis memoriæ Paſchalis & Caliſti Romanorum Pontificum veſtigiis inhærentes, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Beatæ Dei genetricis ſemperque Virginis Marię Eccleſiam, in qua divino mancipati eſtis obſequio, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & preſentis ſcripti patrocinio communimus: Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quęcumque bona impreſentiarum juſtè atque canonicè poſſidetis, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, liberalitate Principum, oblatione fidelium, ſive aliis juſtis modis poteritis adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. Locum Viſpachave & Uſinhoven, in quibus prius habitaſtis, ſicut per prę-

Monaſterium ſub protectione Sedis Apoſt. ſuſcipitur;

Bona omnia ac donationes eidem confirmantur;

fatos

ſatos prędeceſſores noſtros confirmata ſunt; quęcumque etiam in parochiis,& in decimis ab Epiſcopis vobis conceſſa ſunt; & quicquid Otto Palatinus Comes, ejuſdem loci fundator, conſentiente nobili fœmina Petriſſa Comitiſſa, & aliis quinque Comitibus; & quicquid Haziga cum filiis ſuis Ekkhardo, Bernhardo & Ottone Comitibus, ſeu etiam illuſtris recordationis Comes Perichtoldus, Comes etiam Chunradus, & frater ejus Otto, Bernhard, & Ekkenhaudus, aliique fideles Chriſti pro ſuarum animarum ſalute Congregationi veſtræ de ſuo jure obtuliſſe noſcuntur, per pręſentis ſcripti paginam vobis in perpetuum confirmamus. Chriſma, Oleum ſacrum, conſecrationis Altarium ſive Baſilicarum, ordinationes Monachorum, qui ad ſacros ordines fuerint promovendi, a Diœceſano accipietis Epiſcopo, ſi ſine pravitate exhibere voluerit; alioquin, liceat vobis catholicum, quem malueritis, adire Antiſtitem, & ab eo conſecrationum ſacramenta ſuſcipere, qui Apoſtolicæ Sedis fultus auctoritate, quæ poſtulantur, indulgeat. Obeunte verò te, nunc ejuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſurreptionis aſtutia ſeu violentia pręponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, vel de ſuo, vel de alieno, ſi oportuerit, collegio, ſecundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam elegerint. Porro ſepulturam loci veſtri omnino liberam eſſe ſancimus, ut eorum, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, devotioni, & extremæ voluntati, niſi fortè excommunicati ſint, nullus obſiſtat. Sane Advocatum vobis ſecundùm veſtrum arbitrium, aliorumque religioſorum, & ſani conſilii virorum, quem potiſſimùm elegeritis, concedimus, qui timoris amoriſque Dei reſpectu veſtræ voluntati benignè provideat; Ipſe tamen ſi moleſtus vobis extiterit, noſtra auctoritate liceat vobis alium idoneum conſtituere. Porro nec ipſi, nec aliis facultas ſit, Advocatiam loci veſtri ſibi quaſi hæreditariam vendicare, vel vobis renitentibus poſſidere. Ad indicium autem hujus a Sede Apoſtolica perceptæ protectionis, bizantium aureum nobis noſtriſve ſucceſſoribus annis ſingulis perſolvetis. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum ſubſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura, ſalvâ Apoſtolicę Sedis auctoritate. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſi ſecundò tertiòve commonita fuerit, & non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem Eccleſiæ ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic bonæ actionis fructum percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Sacri Ordines, aliaſque hujus generis ſacra myſteria ab Epiſcopo recipienda.*

*Abbas per Monachos eligendus;*

*Sepulturam in hac Eccleſia fore cuiquam liberam.*

*Advocatus quoque per Monachos eligendus, ſub conditione, quod hujuſmodi munus non cedat in jus hæreditarium.*

*Cenſus annuus Sedi Apoſt. perſolvendus.*

*Solitæ concluſiones.*

Data Viterbii per manum Roberti ſanctæ Romanę Eccleſię Presbyteri Cardinalis & Cancellarii, II. Kalend. Maii, Indict. VIII. Incarnationis Dominicæ anno MCXLV. Pontificatus vero Domni Eugenii III. Papę anno I.

*Dat. die 30. Aprilis anno Dom. 1145. Pont. ann. I.*

---

## V.

### Privilegium confirmationis bonorum omnium S. Veronenſis Eccleſiæ.

*Hujuſce Epiſcopii Canonicis bona pariter omnia confirmarunt Leo IX. Gregorius VII. Clemens II. quorum Diplomata ſuis locis retulimus.*

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Theobaldo Veronenſi Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè promovendis, in perpetuum.

*Ex Tabulario Eccleſiæ hujus edidit Ughell. Ital. Sac. To. V.*

PIÆ poſtulationis &c. Eapropter, venerabilis frater in Chriſto Theobalde Epiſcope, tuis juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & B. Dei Genetricis ſemper Virginis Mariæ Veronenſem Eccleſiam, cui Deo auctore præeſſe dignoſceris, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quęcumque bona, quæ impræſentialiter juſtè & canonicè poſſides, aut in futurum rationabilibus modis, Deo propitio, poteris adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Monaſterium ſancti Zenonis, Monaſterium ſanctorum Firmi & Ruſtici, Monaſterium S. Nazarii cum omnibus eorum pertinentiis, Eccleſias ipſius Civitatis, arcem Malſiſſinicum omni dominio & diſtrictu & omnibus pertinentiis ſuis, plebem ejuſdem arcis cum omnibus cappellis ſuis, jus noſtrum in caſtro, quod dicitur Tutis, caſtrum Garde cum cunctis appendiciis ſuis, plebem ejuſdem loci cum omnibus ſuis cappellis, plebem de Caprino cum ſuis cappellis & decimis, & plebem de Ciſano cum cappellis & decimis, & plebem Gazizio cum cappellis & decimis, plebem de Teneri cum cappellis & decimis, plebem de Pavenguli cum cappellis & decimis & caſtello, Monaſterium Vemagazano cum cappellis & decimis, plebem ejuſdem loci cum decimis & cappellis ſuis, curtem de Lenzani cum caſtro & omnibus pertinentiis ſuis, Rivotellam cum cappellis & decimis, plebem Sitinii cum cappellis & decimis, Monaſterium S. Vigilii, plebem Puzolengi cum cappellis & decimis, plebem ſancti Zenonis Zoleldiſco cum Eccleſia S. Michaelis ſita juxta Tartarum cum decimis, Eccleſiam ſancti Nazarii cum decimis & curte, Eccleſiam ſancti Ambroſii de Caſali-alto cum pertinentiis ſuis, plebem de Valegio cum cappellis & decimis, Monaſterium ſanctæ Mariæ juxta menſam quantum ad jus ſpectat parochiale, plebem de Pooto cum cappellis & decimis & curte, plebem S. Andreæ cum cappellis & decimis & curte, plebem de Piſcheria cum cappellis & decimis & curte piſcationibus & dimidio, plebem Cartholengi cum cappellis & decimis, plebem de Palazolo cum decimis, plebem Summę Campacæ cum cappellis & decimis, plebem de Gregia cum cappellis & decimis & curte, plebem de Vico Attici cum cappellis & deci-

*Exordium, ut in cæteris Diplomatibus. Eccleſiam ipſam ſub protectione Sedis Apoſt. recipit,*

*ejuſque bona omnia confirmans nonnulla enumerat.*

decimis, plebem de T[illegible] cum cappellis & decimis, plebem de Boneſiſio cum cappellis & decimis, plebem de Caſtellari, plebem de Moratica cum cappellis & decimis, Eccleſiam ſancti Petri in Monaſterio cum decimis, plebem S. Proſdocimi cum cappellis & decimis & curte uſque ad veterem alveum Tartari, Eccleſiam Gratii cum decimis, Eccleſiam curtis Regiæ cum decimis & curte, Jus parochiale in plebe de Nogaria (ſicut per concordiam inter te & Nonantulanum Abbatem in pręſentia noſtra, factum determinante, ſtatutum eſt, & de ſcripto noſtro firmatum) cum decimis, quas canonice poſſides in eadem villa de Nogaria, & in altera villa, quæ dicitur Aſpum: Eccleſiam Caſalavoni, Eccleſiam Salezole, Eccleſiam Ravanuance cum decimis, Eccleſiam Vanferrarii cum decimis, Plebem Ceredi cum cappellis & decimis & familia, & quicquid aliud ibidem juſtè poſſides, plebem Leniacis cum cappellis & decimis & curte & cunctis pertinentiis ſuis, plebem Portaerem cum cappellis & decimis & curte & cum pertinentiis ſuis, curtem Baaſi cum cappellis & decimis: plebem S. Zenonis cum cappellis & decimis & curte, plebem Englarii cum cappella & decimis, & quicquid aliud ibidem juſtè poſſides, curtem Bonamdigni cum Eccleſiis & decimis, Eccleſiam Laſiæ cum decimis, curtem Rupæclaræ cum plebe & cappellis decimis familiis cæteriſque ſuis pertinentiis, plebem Cortiliani cum decimis, plebem Boboloni cum decimis & curte, plebem Tumbe cum cappellis & decimis & curte cæteriſque ſuis pertinentiis, villam Caſanovę cum omni diſtrictu & caſtello veteri, plebem de Roncho cum cappellis & decimis, plebem Inſulæ Porcharitię cum cappellis decimis & curte, plebem de Opedani cum cappellis & decimis, curtem Scardevariæ cum Eccleſiis & decimis, plebem Geberti cum cappellis & decimis, plebem Azanenſis cum cappellis & decimis, Eccleſias de Porcilli cum cappellis & decimis, plebem de Suardio cum cappellis & decimis, & quicquid ibidem juſtè poſſides, curtem Galderii cum Eccleſiis & decimis & familiis, & quicquid juris habet in Mooe quod vocatur Sarmatiæ, & in ſylvis ſitis juxta Montem fortem, & in Fuſta lino cum cunctis pertinentiis ejuſdem curtis, plebem Colonionæ cum cappellis & decimis & familiis & dimidia curte, plebem Illati cum cappellis & decimis & dimidia curte, curtem Calavenæ cum plebe & cappellis & decimis & familiis & ſuis pertinentiis, Monaſterium S. Petri de Calavena, plebem de Mezano cum cappellis & decimis & caſtello & familiis, dimidiam curtem Lavanii cum Eccleſiis & decimis, curtem Montis-aurei cum plebe & cappellis & decimis & omnibus ſuis pertinentiis, plebem de Cretiana cum cappellis & decimis & familiis, curtem Alzenagi, & dimidiam partem Azagi, plebem Albatiani cum decimis & cappellis in diſtricto Curiæ, & familiis, plebem S. Floriani cum cappellis & decimis & familiis, plebem de Higratio cum cappellis & decimis & familiis & dimidia parte curtis, plebem S. Georgii cum cappellis & decimis & familiis & dimidia curte. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ in omnibus Apoſtolicæ Sedis auctoritate. Siqua igitur in futurum, &c.

Decretum immunitatis ab omni moleſtia, vi &c.

Sub ſolitis pœnis & clauſulis *prout in reliquis*.

EGO EUGENIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſc.
Ego Theodewinus S. Rufinæ Epiſcopus ſs.
Ego G. Presb. Card. tit. S. Calixti ſs.
Ego Guido Presbyter Card. Tit. S. Chryſogoni ſs.
Ego Raynerius Presbyter Cardinalis Tit. S. Priſcæ ſubſcripſi.
Ego Thomas Presb. Card. Tit. Veſtinæ ſubſc.
Ego Manfredus Presb. Cardinalis Tit. S. Sabinæ ſubſcripſi.
Ego Gregorius Diaconus Card. SS. Sergii & Bacchi ſubſc.
Ego Villanus Presb. Card. tit. S. Stephani in Cælio monte ſs.
Ego Otto Diac. Cardinalis S. Georgii ad Velum aureum ſs.
Ego Guido Diaconus Cardinalis SS. Coſmæ & Damiani.
Ego Petrus Diac. Card. S. Mariæ in Porticu ſubſc.
Ego Rodulphus Diac. Card. S. Luciæ in Septaſolis ſubſc.
Ego Gregorius Diac. Card. S. Angeli ſubſc.
Ego Jacintus Diac. Card. S. Mariæ in Coſmedin ſs.
Ego Bernardus Diac. Card. ſanctæ Romanæ Eccleſiæ ſubſc.
Ego Petrus Diac. Card. S. Mariæ in Via lata ſs.
Ego Cinthios Diac. Card. ſanctæ Romanæ Eccleſiæ ſubſc.

Eugenii PP. & S. R. Ecc. Cardd. ſubſcriptiones.

Datum Viterbii per manum Roberti S. R. E. Presb. Card. & Cancell. XVI. Kal. Jun. Indict. VIII. Incarnationis Dominicæ an. MCXLV. Pontif. vero D. Eugenii III. PP. anno I. (a)

Dat. die 17. Maii ann. Dñi 1145. Pontif. anno 1.

(a) Non unam aut alteram dedit Eugenius Epiſtolam ad vindicanda Veronenſis Eccleſiæ jura, & quietem in ejuſdem Eccleſiæ Capitulum inducendam, ut videre eſt apud laudatum Ughellium. Nos unum hoc ſelegimus Diploma, quod naturæ Collectionis noſtræ magis convenit. Ex eo patet, quantæ dignitatis hæc Eccleſia tunc temporis fuerit, & quam ſedulo ejus bonorum integritati conſuluerit Eugenius.

## VI.

Samſonem Remenſem Archiepiſcopum objurgat quod Francorum Regem, contra jus Archiepiſcopi Bituricenſis, in Bituricenſi Civitate coronare præſumpſerit ipſique propterea uſum Pallii interdicit.

*Ex Concil. Tom. XII. ol. 1619.*

Eugenius Epiſcopus Servus Servorum Dei, Venerabili Fratri Samſoni Remenſi Archiepiſcopo ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Quæ perpetrarit Samſo contra Bituricenſem Eccleſiam & Archiep. narrat; etiam cum contemptu Sedis Apoſtolicæ.

QUantum Sancta Romana Eccleſia, noſtrique Prædeceſſores felicis recordationis, videlicet Innocentius, Cœleſtinus, & Lucius pro pace Bituricenſis Eccleſiæ, & venerabilis Fratris noſtri Petri ejuſdem Eccleſię Archiepiſcopi laboraverunt, univerſus fere mundus cognovit, & prudentiam tuam latere non debuit. Nunc autem cum per Dei gratiam, & eorundem Prædeceſſorum noſtrorum ſtudium ad portum quietis veniſſet: tu qui eidem Fratri tuo congratulari debueras, verſa vice in ipſius injuriam, & perturbationem uſu temerario prorupiſti, & cariſſimum Filium noſtrum Ludovicum illuſtrem Francorum Regem coronare in Bituricenſi Civitate contra appellationem ad Sedem Apoſtolicam præſumpſiſti. Quod nec tu, nec aliquis prædeceſſorum tuorum feciſſe dignoſcitur: Sed Bituricenſes Archiepiſcopi, Leodegarius videlicet, Vulgrinus, & Albericus bonæ memoriæ uſque ad hæc tempora quiete, & pacifice obtinuiſſe noſcuntur. Nec profuit eidem Archiepiſcopo illud ultimum miſerorum refugium, Sedis Apoſtolicæ videlicet appellatio, nec hoc etiam quod S. R. E. matrem ſuam, & noſtram præſentiam devotione debita viſitaverit, & eadem die noſtro conſpectui aſſiſtebat, immo ad majorem beati Petri, & noſtrum contemptum Bituricenſem Eccleſiam a divinis officiis interdictam, cum Goſſeno Sveſſionenſi Epiſcopo, & aliis Eccleſiæ tuæ Suffraganeis, Abbatibus quoque, & multis aliis tuæ Provinciæ auſu ſacrilego invaſiſti, & divina ibidem officia celebrare, & oblationes aſportare temere præſumpſiſti. Statuto etiam appellationis termino, nec ipſe veniſti, nec ſufficientes reſponſales, qui pro te reſponderent, ad noſtram præſentiam deſtinaſti. In quo quantum offenderis, quantumque matris tuæ S. R. E. dignitati derogaveris, ſi ſollicita conſideratione penſaſſes nequaquam in tantam audaciam prorupiſſes. Quanto etiam a matre tua S. R. E. ampliorem conſecutus es dignitatem, tanto majorem ei honorem, & reverentiam te decuit exhibere: nec hoc etiam reticendum duximus, quod idem Frater noſter Petrus Archiepiſcopus a Prædeceſſore noſtro felicis memoriæ Papa Innocentio ad ſacros ordines in Romana Eccleſia promotus eſt, & ab ipſo ad Bituricenſis regimen Eccleſiæ deſtinatus. Unde ſcire te volumus, quia ipſius, & commiſſæ ſibi a Domino Eccleſiæ injurias non alienas, ſed propria, & tanquam nobis ipſis illatas deputamus. Quamvis itaque pro tanto exceſſu, & tam manifeſto contemptu graviorem in te, & complices tuos ex rigore juſtitiæ poſſemus protuliſſe ſententiam: ex manſuetudine tamen Sedis Apoſtolicæ debitam ſententiam duximus differendam. Verumtamen ne tantum exceſſum diſſimulare, & quaſi ſilentio præterire videamus: communicato Fratrum noſtrorum conſilio uſum pallii tibi interdicimus per Apoſtolica tibi ſcripta mandantes, atque præcipientes quatenus infra dies quadraginta poſtquam præſentia ſcripta ſuſceperis, eaſdem oblationes, & præcipue eoſdem cereos, quos in eadem Eccleſia recepiſti, per idoneas, & honeſtas perſonas ad Eccleſiam Bituricenſem, cum integritate remittas, & ſuper ipſum Altare manifeſte, ſicut manifeſta fuit injuria reſtitui facias; de tanto vero beati Petri, & noſtro contemptu, cum complicibus ſuis videlicet G. Suſſionenſi, & A. Atrebatenſi, O. Balvacenſi. T. Ambianenſi S. Silvanectenſi, S. Hortomenſi, & G. Batalaunenſi, Epiſcopis, Bartholomæ Laudenſi Theſaurario, & Boſſone Remenſi, qui tibi in tanta præſumptione aſtiterunt, proximis beati Martini octavis reſponſurus, & ſatisfacturus Apoſtolico te conſpectui repræſentes.

Eugenii PP. longanimitas.

Pallii uſus Samſoni interdicitur.

Et dies dicta.

Datum Lutrii Septimo Kalendas Aprilis (a).

Datum die 25. Martii Anno Domini 1146 Pontif. anno XI.

## VII.

Confirmatio, ſive renovatio, & nova conceſſio Privilegiorum Monaſterio S. Joannis Evangeliſtæ Parmen. Diœceſis Ordinis Caſinen.

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Guidoni Abbati Monaſterii S. Joannis, quod in Parmenſi Urbe ſitum eſt, ejuſque ſucceſſoribus regulariter promovendis, in perpetuum.

*Ex Archivo Monaſt. hujus edidit Margarinus Bullar. Caſſinenſ. Par. II. num. CLXIX.*

Exordium.

QUoniam ſine veræ cultu religionis nec caritatis unitas poteſt ſubſiſtere, nec Deo gratum exhiberi ſervitium, expedit Apoſtolicę auctoritati, religioſas perſonas diligere, & loca, in quibus divinis vacant officiis, Sedis Apoſtolicę munimine confovere. Ideo dilecte in Domino fili Guido Abbas, tuis rationabilibus poſtulationibus clementer annuimus, & Prędeceſſoris noſtri, felicis memorię Paſchalis Papæ veſtigiis inhærentes, Eccleſiam ſancti Johannis, cujus regimini es deputatus, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti paginâ communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona præ-

Prædeceſſorũ Pontificum more Monaſterium ſub protectione Sedis Apoſt. recipiens,

(a) De epiſtolæ hujus authoritate accipe quæ referunt Sammarthani *Gall. Chriſtian. edit. Pariſiis 1710. Tom. II. col. 53.* Eugenius Papa ſcripſit ad Samſonem Remorum Archiepiſcopum, vehementer eum redarguens, quod auſus eſſet in Eccleſia Bituricenſi Ludovicum Regem coronare, abſente Petro, qui tum erat Romæ. Quapropter ei ejuſque Provinciæ Epiſcopis diem dicit, ad quem debeant ſibi adeſſe hac de re reſponſuri.

*Bona omnia eidem confirmat.*

præfatum Monaſterium impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis nominibus duximus exprimenda: In eodem Epiſcopatu Parmenſi Eccleſiam S. Stephani, quæ eſt in Burgo, Eccleſiam S. Michalis de Arcu, Eccleſiam S. Stephani de Torano, Eccleſiam S. Laurentii de Caſella cum curte, Eccleſiam S. Jacobi de Caſa Dei cum curte, Eccleſiam S. Savini cum curte, Eccleſiam S. Laurentii de Ramuſcello, caſtrum Ramuſcelli cum Eccleſia, caſtrum S. Vitalis cum Eccleſia & curte, Eccleſiam S. Johannis de Petrignano, Eccleſiam S. Silveſtri de Gambaletico, Eccleſiam de Gainaco, Eccleſiam S. Silveſtri de Inſula, Eccleſiam S. Salvatori de Sanguineo cum caſtro & curte, duas partes curtis Saccæ, & quod in Eccleſia ejuſdem loci habetur, Eccleſiam Sanctæ Juſtinæ, Eccleſiam Sancti Proſperi & Sancti Anaſtaſii, quæ ſunt in eadem civitate, Eccleſiam S. Jacobi, quæ eſt in capite pontis, Eccleſiam S. Petri de Burgo S. Domnini, Eccleſiam de Provinciano, Eccleſiam S. Matthæi de Callio, Eccleſiam S. Melani cum medietate Burgi, & quatuor domibus, Eccleſiam de Paterno cum caſtro & curte, Eccleſiam ſancti Michaelis de Filino, & quicquid habetis in Eccleſia S. Georgii de Pratis, Eccleſiam S. Luciæ de Covagnano: In Epiſcopatu verò Cremonenſi Eccleſiam S. Juſtini de Delmona cum omnibus pertinentiis ſuis: In Regienſi Epiſcopatu Eccleſiam S. Michaelis de Foſſa: In Lunenſi Epiſcopatu Eccleſiam S. Johannis, & Eccleſiam de Cavallana: In Epiſcopatu Piſtorienſi Monaſterium S. Bartholomæi cum Eccleſia S. Mariæ, quæ eſt extra portam, quæ dicitur Lucenſis, & Eccleſia S. Georgii ultra fluvium Simbrone, & Eccleſia S. Romani, & Eccleſia S. Benedicti de Maſiano, cum curtibus & omnibus pertinentiis eorum, & Eccleſia de Capitiana cum curtibus & pertinentiis ſuis, & Eccleſia S. Bartholomæi de Trivallo, cum curte & omnibus pertinentiis ſuis, & Eccleſia S. Domnini de Smapolis cum curte & omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſia S. Angeli in valle Nebulæ cum omnibus earum pertinentiis, & Eccleſia S. Martini de Madia;

*Decimas ab Epiſcopis Parmen. ei conceſſas ratas habens,*

Decimas quoque Parmenſium Epiſcoporum, Monaſterio veſtro conceſſas, vobis nihilominus confirmamus.

*Quæ a ſexaginta annis a Monachis ſolutæ non ſunt,*

De illis etiam terris, quæ veſtri Monaſterii juris ſunt, ubicumque ſunt, & quæ noviter coluntur, & olim a ſexaginta vel quinquaginta ſeu qoadraginta annis, & infra, cultæ non fuerint, nemo decimas de fructibus earum adverſum vos petere audeat.

*Cæteraſque de eorum laboribus provenientes a quoquam exigi prohibet.*

Sanè de laboribus, quos propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſeu de nutrimentis veſtrorum animalium decimas exigi prohibemus.

*Ad Monaſt. confugientes recipiendi, Sepulturam petentibus concedendi,*

Quæcumque vero libera perſona ad vos venire, & Religionis habitum ſuſcipere voluerit, licentiam ei concedimus. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe concedimus, ut quicumque illic ſepeliri decreverint, niſi fortè excommunicati fuerint, eorum devotioni, & extremæ voluntati nullus obſiſtat.

*Ordinationes a quolibuerit Epiſcopo ſuſcipiendi, præbet facultatem.*

De Monachis Clericiſque tuis, tibi licentiam, tuiſque ſucceſſoribus, & Prioribus Monaſteriorum tuorum, damus, ſuper eos ad ordinandom, a quocumque Epiſcopo volueris, manus imponi; ita



tamen, ut Catholicus ſit.

*Abbatem ex ipſo Monaſterio eligendum conſtituit,*

Omnibuſque prohibemus ex Abbatem in ipſo Monaſterio eligere, extraneis Monaſteriis, niſi communicato conſilio, & aſſenſu melioris & majoris partis fratrum Monaſterii S. Johannis.

*In Eccleſias Monaſterio pertinentes Clericos ſine Abbatis conſenſu intromitti, Ipſaſque Eccleſias conſecrari,*

Nullus etiam Epiſcopus, vel Plebanus in tuis Eccleſiis, ubicumque ſint, audeat aliquem Clericum intromittere vel extrahere, abſque tua voluntate, & eorum Priorum, qui per diverſa loca conſiſtunt. Item nullus Epiſcopus audeat conſecrare aliquam Eccleſiam, quæ juris veſtri Monaſterii eſſe decernitur, ſine licentia & invitatione Abbatum Monaſterii S. Johannis, & Priorum, qui per diverſa conſtituti fuerint.

*Vel ullo modo interdici, prohibet.*

Univerſis autem interdicimus, ut veſtris cappellis, ubicumque ſint, officium interdicere nullatenus præſumant; & ſepulturam eis, qui ibi ſepeliri voluerint, non contradicant. Cunctis etiam Epiſcopis, ſubjectiſque ſibi perſonis, omnino interdicimus, honorem, & quæcumque bona veſtri juris minuere, ubicumque cognoſcuntur eſſe. Et ſi quis ad hęc nititur, & in hac pertinacia manere cognoſcitur,

*Appellationem ad Sedem Apoſt. a quibuſcumque moleſtiis concedit.*

licentiam ad Apoſtolicam Sedem tibi tuiſque Prioribus appellandi fiducialiter damus. Decernimos ergo, ut nulli hominum, clericorum, ſive laicorum, liceat idem Monaſterium S. Johannis Parmenſis, nec ullum Monaſteriorum, quæ ſub eo conſiſtunt, temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis fatigationibus vexare, vel fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum ſubſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura.

*Solitæ concluſiones.*

Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire temptaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia ęternæ pacis inveniant. Amen.

*Eugenii PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

EGO EUGENIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſc.
Ego Conradus Sabinenſis Epiſcopus ſs.
Ego Ubaldus Presb. Card. ſanctorum Joannis & Pauli ſs.
Ggo Nicolaus Presb. Card. S. Cyriaci ſs.
Ego Otto Diac. Card. ſancti Georgii ad Velum aureum ſs.
Ego Guido Diac. Card. Sanctorum Coſmæ & Damiani ſs.
Ego Jacintus Dac. Card. ſanctæ Mariæ in Coſmedin ſs.
Ego Jordanus ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diac. Cardinalis ſs.

*Dat. die 31. Octobr. anno Domi 1145. Pontif anno I.*

Datum Viterbii per manum Roberti ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Presb. Card. & Cancell. II. Kalendas Novembris Indictione VIII. Incarnationis Dominicæ anno MCXLV. Pontificatus vero Domni Eugenii III. Papæ anno I.

## VIII.

Indictio Belli, & Cruciatæ contra Paganos pro defenſione Terræ ſanctæ Hieruſalem cum Indulgentiarum & privilegiorum conceſſione pro Cruce ſignatis.

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, chariſſimo filio Ludovico illuſtri & glorioſo Francorum Regi, & dilectis filiis Principibus, & univerſis Dei Fidelibus per Galliam conſtitutis, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

*Pont. multum laborarunt pro liberatione Orientalis Eccleſiæ.*

QUantum prædeceſſores noſtri Romani Pontifices pro liberatione Orientalis Eccleſiæ laboraverunt, antiquorum relatione didicimus, & in geſtis eorum ſcriptum reperimus. Prædeceſſor etenim noſter felicis memoriæ Papa Urbanus, tamquam tuba intonuit, & ad ipſius deliberationem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ filios de diverſis mundi partibus ſollicitare curavit. Ad ipſius ſiquidem vocem Ultramontani, & præcipuè Francorum Regni fortiſſimi & ſtrenui Bellatores, & illi etiam de Italia, charitatis ardore ſuccenſi, convenerunt; & maximo congregato exercitu, non ſine magna proprii ſanguinis effuſione, divino eos auxilio comitante, Civitatem illam, in qua Salvator noſter pro nobis pati voluit, & glorioſum ipſius Sepulchrum, paſſionis ſuæ nobis memoriale, dimiſit, & quamplures alias, quas prolixitatem vitantes memorare ſuperſedimus, a paganorum ſpurcitia liberarunt. Quæ per gratiam Dei, & Patrum veſtrorum ſtudium, qui per intervalla temporum eas defendere, & Chriſtianum nomen in partibus illis dilatare pro viribus ſtuduerunt, uſque ad noſtra tempora a Chriſtianis detentæ ſunt, & aliæ urbes infidelium ab ipſis viriliter expugnatæ. Nunc autem noſtris, & ipſius populi peccatis exigentibus, quod ſine magno dolore & gemitu proferre non poſſumus, Ediſſa civitas, quæ noſtra lingua Rohais dicitur, quæ etiam, ut fertur, cum quondam in Oriente tota terra a paganis detineretur, ipſa ſola ſub Chriſtianorum poteſtate Domino ſerviebat, ab inimicis Crucis Chriſti capta eſt, & multa Chriſtianorum caſtella ab ipſis occupata, ipſius quoque civitatis Archiepiſcopus cum Clericis ſuis, & multi alii Chriſtiani ibidem interfecti ſunt, & Sanctorum Reliquiæ in infidelium conculcationem datæ ſunt, & diſperſæ. In quo quantum Eccleſiæ Dei, & toti Chriſtianitati periculum immineat, & nos cognoſcimus, & prudentiam veſtram latere non credimus. Maximum namque nobilitatis & probitatis indicium fore cognoſcitur, ſi ea, quæ patrum ſtrenuitas acquiſivit, a vobis filiis ſtrenuè defendantur. Verumtamen ſi, quod abſit, ſecus contingerit, patrum fortitudo in filiis imminuta probatur. Univerſitatem itaque veſtram in Domino commonemus, rogamus, atque præcipimus, & in peccatorum remiſſionem injungimus, ut, qui Dei ſunt, & maximè potentiores & nobiles, viriliter accingantur, & infidelium multitudini, quæ ſe tempus victoriæ ſuper nos adeptam lætatur, ſic occurrere, & Eccleſiam Orientalem tantâ patrum veſtrorum, ut prædiximus, ſanguinis effuſione ab eorum tyrannide liberatam, ita defendere, & multa captivorum millia confratrum noſtrorum de ipſorum manibus eripere ſtudeatis, ut Chriſtiani nominis dignitas veſtro tempore augeatur, & veſtra fortitudo, quæ per univerſum mundum laudatur, integra & illibata ſervetur. Sit vobis etiam in exemplum bonus ille Matathias, qui pro paternis legibus conſervandis ſeipſum cum filiis & parentibus ſuis morti exponere, &, quicquid in mundo poſſidebat, relinquere nullatenus dubitavit, atque tandem, divino cooperante auxilio, per multos tamen labores tam ipſe quàm ſua progenies de inimicis viriliter triumphavit. Nos autem veſtrorum quieti, & ejuſdem Eccleſiæ deſtitutioni paterna ſolicitudine providentes, illis, qui tam ſanctum tamque perneceſſarium opus & laborem devotionis intuitu ſuſcipere, & perficere decreverint, illam peccatorum remiſſionem, quam præfatus prædeceſſor noſter Papa Urbanus inſtituit, auctoritate nobis a Deo conceſſa concedimus & confirmamus: atque uxores, & filios eorum, bona quoque & poſſeſſiones ſub ſanctæ Eccleſiæ, noſtra etiam, & Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & aliorum Prælatorum Eccleſiæ Dei protectione manere decernimus. Auctoritate etiam Apoſtolica prohibemus, ut de omnibus, quæ cum Crucem acceperint, quietè poſſederint, nulla deinceps quæſtio moveatur, donec de ipſorum reditu vel obitu certiſſimè cognoſcatur. Præterea. quoniam illi, qui Domino militant, nequaquam in veſtibus pretioſis, nec cultu formæ, nec canibus vel accipitribus, vel aliis, quæ portendant laſciviam, debent intendere, prudentiam veſtram in Domino commonemus, ut qui tam ſanctum opus incipere decreverint, ad hæc non intendant; ſed in armis, equis, & cæteris, quibus infideles expugnent, totis viribus ſtudium & diligentiam adhibeant. Quicumque verò ære premuntur alieno, & tam ſanctum iter puro corde inceperint, & de præterito uſuras non ſolvant: & ſi ipſi, vel alii pro eis, occaſione uſurarum aſtricti ſunt ſacramento vel fide, Apoſtolica eos auctoritate abſolvimus. Liceat eis etiam, terras ſive cæteras poſſeſſiones ſuas (poſtquam commoniti propinqui, ſive domini, ad quorum feudum pertinent, pecuniam commodare aut noluerint, aut non valuerint) Eccleſiis, vel perſonis Eccleſiaſticis, vel aliis quoque fidelibus, liberè, ſine ulla reclamatione, impignorare. Peccatorum remiſſionem & abſolutionem juxta præfati prædeceſſoris noſtri inſtitutionem, omnipotentis Dei, & beati Petri Apoſtolorum Principis auctoritate, nobis a Deo conceſſa, talem concedimus, ut qui tam ſanctum iter devotè inceperit & perfecerit, ſive ibidem mortuus fuerit, de omnibus peccatis ſuis, quibus corde contrito & humiliato confeſſionem ſuſceperit, abſolutionem obtineat, & ſempiternæ retributionis fructum ab omnium Remuneratore percipiat.

*Urbanus II. magno promoto exercitu Hieruſalem & alias civitates expugnavit, Francorum præſertim ſtrenuo auxilio.*

*Sed poſtea eorum aliquas pagani occuparunt.*

*Quod Chriſtianorum magno ceſſit detrimento.*

*Proinde Francorum Principum opem expoſcit.*

*Indulgentiam ab Urbano PP. conceſſam elargitur hoc opus perficientibus.*

*Eorum filios, & uxores, ac bona ſub protectione Sedis Apoſt. recipit.*

*Lites poſt acceptâ Crucem vexari prohibet.*

*Luxum & laſciviam vetat.*

*Feudalia bona certo modo pignorare permittit.*

Datum Vetrallæ, Kalendis Decembris.

*Dat. die 1. Decemb. anno Domini 1145. Pontif. anno I.*

Con-

## IX.

Confirmatio bonorum omnium & privilegiorum, a ſummis Romanis Pontificibus Trenorcienſi Monaſterio conceſſorum.

*Ex authographo edidit Chifſletius in Probationibus ad hiſtoriam Monaſt. hujus.*

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Petro Trenorcienſis Monaſterii Abbati, ejuſque fratribus tam præſentibus quàm futuris, regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

*Exordium.*

CUm univerſis ſanctæ Eccleſiæ debitores ex Apoſtolicæ Sedis auctoritate ac benevolentia exiſtamus, illis tamen Locis atque perſonis, quæ ſpecialiùs ac familiariùs ſanctæ Romanæ adhærent Eccleſiæ, propenſiori nos convenit caritatis ſtudio imminere. Proinde, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis petitionibus clementer annuimus, & prædeceſſorum noſtrorum, felicis recordationis Urbani, Paſchalis, Calixti, Innocentii, & Lucii, Romanorum Pontificum, veſtigiis inhærentes, Trenorcienſe Monaſterium, in quo divino mancipati eſtis obſequio ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, liberalitate Regum, largitione Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant. Præterea ad exemplar præfati prædeceſſoris noſtri beatæ memoriæ Papæ Calixti, præſentis decreti auctoritate ſtatuimus, ut nulli deinceps Epiſcoporum facultas ſit, pro Altaribus & Eccleſiis, ſive decimis, vel etiam omnibus ad hæc ritè pertinentibus, quæ ante interdicta anteceſſoris noſtri ſanctæ memoriæ Urbani Papę vobis cognita poſſediſtis, ſeu pòſt Epiſcoporum conceſſione acquiſitis, gravamen aliquod irrogare; ſed, ſicut eorum permiſſione quędam ex integro habuiſtis, ita & in futurum perenniter habeatis. Ipſarum quoque, quas nunc habetis, Eccleſiarum decimas, quę a laicis obtinentur, ſi eorum poteſtati ſubtrahere veſtrę religionis reverentia potuerit, ad veſtram, ac pauperum ſuſtentationem vobis liceat poſſidere. Sanè diffinitionem inter veſtrum, & beati Florentii Monaſterium, de Eccleſiis Laudduni, ſanctę Crucis videlicet, & ſancti Nicolai, ſicut a jam dictis prædeceſſoribus noſtris felicis memoriæ Urbano atque Calixto facta eſt, & ſcripto eorum firmata, Sedis Apoſtolicę auctoritate firmamus; pręcipientes, quatenus deinceps nulla vobis vel Eccleſiæ veſtrę moleſtiam Monachi ſancti Florentii ex his inferre præſumant; ſed abſque eorum inquietudine, pręfatas Eccleſias vos veſtrique ſucceſſores perpetuò poſſideatis. Ad hoc adjicimus, ut idem Locus, in quo beati Valeriani Martyris, & ſancti Philiberti Confeſſoris corpora requieſcunt, ab omni jugo ſecularis poteſtatis liber in perpetuum conſervetur. Nec Epiſcopo liceat cujuſcumque diœceſis, eumdem Locum excommunicationis, vel abſolutionis, ſeu cujuſlibet diſpoſitionis occaſionibus perturbare: aut Cruces, ſeu quaſlibet exactiones novas Burgo & cæteris Monaſterii poſſeſſionibus irrogare. Miſſas quoque in eodem Monaſterio publicas celebrari, vel ſtationem ab Epiſcopo, præter Abbatis vel fratrum voluntatem, fieri prohibemus, ſicut a prędeceſſoribus noſtris ſtatutum eſt, & ſcripto eorum firmatum. Obeunte verò te, nunc ejuſdem Loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſurreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel pars conſilii ſanioris, ſecundùm Deum, & beati Benedicti regulam providerint eligendum, a Sedis Apoſtolicę Pontifice, vel ejus Legato conſecrandum. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, pręfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione, & ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ nimirum in omnibus Sedis Apoſtolicæ auctoritate. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hujus noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

*Monaſterium ſub B. Petri protectione ſuſcipiens,* *Eidem bona omnia confirmat;* *Exemptumque ab onere Decimarum declarat;* *Prædeceſſorum Pontificum ratam habet definitionem controverſiæ inter hoc Monaſterium, & alterum ſancti Florentii.* *Eccleſiam SS. Valeriani & Philiberti liberam ab omni ſeculari & eccl. ſiaſtico jure declarat;* *Abbatis electionem a Monachis fieri jubet.* *Solita clauſula.*

*Eugenii PP. & S. R. Eccl. Cardd. ſubſcriptiones.*

EGO EUGENIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Conradus Sabinen. Epiſcopus ſs.
Ego Albericus Epiſc. ſs.
Ego Gregorius Presb. Card. tit. ſancti Calliſti ſubſcripſi.
Ego Ubaldus Presbyter Cardinalis, tituli ſanctæ Praxedis ſs.
Ego Nicolaus Presbyter Cardinalis tituli ſanctæ Crucis ſs.
Ego Ubaldus Presbyter Cardinalis tit. S. Crucis in Hieruſalem ſs.
Ego Otto Diaconus Cardinalis ſancti Georgii ad Velum aureum ſs.
Ego Octavianus Diaconus Cardinalis ſancti Nicolai in Carcere Tulliano ſs.
Ego Gregorius Diaconus Cardinalis ſancti Angeli ſubſcripſi.
Ego Aſtaldus Diaconus Cardinalis ſancti Euſtachii juxta templum Agrippæ ſs.
Ego Guido Diaconus Cardinalis ſanctę Marię in Porticu ſs.
Ego Jacintus Diaconus Cardinalis ſanctę Marię in Coſmedin ſs.
Ego Petrus Diaconus Cardinalis ſanctę Mariæ in Via lata ſs.

*Dat. die 9. Januarii anno Domini 1146. Pontif. anno I.*

Datum Laterani, per manum Roberti Sanctæ Romanę Eccleſię Presbyteri Cardinalis, & Cancellarii, V. Idus Januarii, Indictione IX. Incarnationis Dominicæ anno MCXLV.* Pontificatus verò Domni Eugenii III. Papę anno I.

* *leg.* MCXLVI.

Con-

## X.

Confirmatio fundationis Eccleſiæ S. Zenonis in Hallen. per Conradum Archiepiſcopum Saliſburgen. bonorumque omnium ei datorum, & quæ in futurum poterit acquirere.

*Ex Hundii Hiſt. Saliſburg. To. III.*

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Lanzoni Hallenſi Præpoſito, ejuſque fratribus tam præſentibus quàm futuris regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

Exordium.

QUoties illud a nobis petitur, quod Religioni & honeſtati convenire monſtratur, animo nos decet libenti concedere, & petentium deſideriis congruum impertiri ſuffragium. Ea propter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis petitionibus clementer annuimus, & prædeceſſoris noſtri felicis recordationis PP Lucii veſtigiis inhærentes, præfatam Hallenſem Eccleſiam, in qua divino mancipati eſtis obſequio, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut in eadem Eccleſia prout venerabilis frater noſter Conr. Saliſburgenſis Archiepiſcopus ordinavit, & ſcripto ſuo firmavit, Ordo Canonicus ſecundum B. Auguſtini regulam perpetuis temporibus inviolabiliter conſervetur. Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidetis, aut in futurum conceſſione Pontificum, liberalitate Regum, largitione Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poteritis adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Decimalem ſalem, prædium quod nominatur Suvant, cum omnibus appendiciis ad hoc pertinentibus, quod prædictus Archiep. præfatæ Eccleſiæ tribuit, Aquam in fonte Halla, quam dedit Ebo. aquam quam dedit Facco, prædium quod dedit Sigiboto Occheim, prædium quod dedit Henr. Nutzpoum. Sane laborum veſtrorum, quos propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis veſtrorum animalium nullus omnino clericus ſive laicus a vobis decimas exigere præſumat. Interdicimus etiam ut nemini, profeſſionis veſtræ facultas ſit, alicujus levitatis inſtinctu, vel arctioris Religionis obtentu, ſine Præpoſiti vel Congregationis licentia de clauſtro diſcedere; quod ſi diſceſſerit, nullus Epiſcoporum, nullus Abbatum, nullus Monachorum, ſine communium literarum cautione illum ſuſcipiat, quamdiu videlicet in Eccleſia veſtra Canonici Ordinis tenor, Domino præſtante, viguerit: Si verò ſecundò tertiòve vocatus, redire contempſerit, liceat ejuſdem loci Præpoſito .... vel ad alterius Eccleſiæ regimen tranſeunte, ſive quolibet tuorum ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſurreptionis aſtutia ſeu violentia ſubſtituatur vel præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, aut pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & B. Auguſtini regulam canonicè providerint eligendum. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe concedimus, ut qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, eorum devotioni, & extremæ voluntati nullus obſiſtat, niſi fortè fuerint excommunicati, ſalvâ tamen juſtitiâ matricis Eccleſiæ ſuæ. Porro cappellas, quæ infra terminos parochialis Eccleſiæ fundata ſunt, vel imposterum, Deo favante, fundabuntur, regimini & juri veſtro confirmamus; & ne aliquis clericus ſine conceſſione veſtra eas teneat, vel contra interdictum veſtrum in eis miniſtret, apoſtolica auctoritate prohibemus, ſicut jam dicti prædeceſſoris noſtri B. memoriæ Papæ Lucii privilegio prohibitum eſſe dignoſcitur. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus bona vel poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet indebitis exactionibus vel moleſtiis fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Saliſburgenſis Archiepiſcopi canonicâ juſtitiâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hujus noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem Loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Datum Tranſtyberim per manus Roberti S. R. E. Presb. Card. & Cancell. V. Kal. Februarii. Indictione IX. Incarnationis Dominicæ anno MCXLVI. Pontificatus vero Domni Eugenii Papæ III. anno I.

Ratum habet privilegium huic Eccleſiæ a Lucio PP II. conceſſum.

Regulam ſancti Auguſtini ibi ſervari mandat:

Bonaque omnia eidem confirmat:

Decimas laborum ab aliis cuilibet perſona ſolvi vetat:

Præpoſito jus omne concedit ſuper Monachos, ſine ejus licentia de clauſtro diſcedentes.

Sepulturam in ea Eccleſia liberam fore decernit.

Solitæ clauſulæ.

Dat. die 28. Januarii anno Dom. 1146. Pontif. an. 1.

---

## X I.

Confirmatio bonorum omnium, ac libertatum Monaſterii Nantuacenſis, quod Cluniacenſi Abbati ſubjectum declaratur.

*Edidit ex Archiv. Monaſt. hujus S. Guichenon in probat. ontbus H. ſtoriæ Brixiſiæ, & Leugeſiæ.*

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Priori Nantuacenſis Monaſterii, ejuſque fratribus tam præſentibus, quàm futuris, regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

Exordium.

APoſtolici moderaminis clementiæ convenit, Religioſos diligere, & eorum loca pia protectione munire; dignum namque, & honeſtati conveniens eſſe cognoſcitur, ut qui ad Eccleſiarum regimen aſſumpti ſumus, eas & a pravorum hominum nequitia tueamur, & Apoſtolicæ Sedis patrocinio foveamus. Ea propter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis petitionibus clementer annuimus, & præfatum Monaſterium, in quo divino mancipati eſtis obſequio, ad exemplar prædeceſſoris noſtri felicis memoriæ Papæ Lucii, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, liberalitate Regum, largitione Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſori-

Monaſterium ſub Apoſt. protectione ſuſcipit.

Bonaque omnia ad illud pertinentia confirmat.

Digitized by Google

ſoribus, & illibata permaneant: In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Pomerium, Treſortium, Calorum, Trevogias, Rumiliacum, Calinum, Cintriacum, Calargias, Taluſſiacum, Mazerias, Breynodum, S. Albanum, S. Martinum de Fraxino, Villetam juxta Ambroniacum, S. Germanum de Valle-bona, Buencum, Lovennam, Ardunum, Aſtinenum, villam juxta Gebennas, S. Martinum de Veretalia, Serveriacum. Prohibemus quoque, & apoſtolica auctoritate interdicimus, ut infra terminos ipſius Monaſterii, videlicet S. Martinum, Salas, Senochias, Cariſium, Lacum Silani, Poiſatum, quemadmodum a venerabili fratre noſtro Amedeo Lugdunenſi Archiepiſcopo Apoſtolicæ Sedis Legato, rationabili providentia ſtatutum & prohibitum eſt, nullus, hominem capere vel invadere, ſive aſſultum vel quamlibet offenſam facere, præſumat. Monaſterium vero ipſum cum cappella S. Michaelis, quæ infra ipſum Cœmiterium ſita eſt, in ea libertate manere ſancimus, quæ a beato Gregorio ſibi conceſſa eſt, & in qua per ſexaginta annos quietè fuiſſe dignoſcitur; in obedientia autem & diſpoſitione Cluniacenſis Abbatis, & Monaſterii, tam locus ipſe quàm fratres perpetuò maneant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Diœceſani Epiſcopi canonicâ juſtitiâ. Si qua ergo eccleſiaſtica in futurum ſæculariſve perſona, hujus noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi reatum ſuum congruè ſatisfaciendo correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem Loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hîc fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Libertatem, quam ei a S. Gregorio conceſſa dicit, ſuam habet.*

*Ipſum verò Abbati ſubjicit Cluniacenſi.*

*Solitæ concluſiones.*

Datum Tranſtyberim per manum Roberti S. R. E. Presbyteri Cardinalis Cancellarii, V. Id. Februarii, Indict. IX. Incarnationis Dominicæ anno MCXLV. * Pontificatus Domni noſtri Eugenii III. PP. an. I.

*Datum die 9. Februarii an. Dom. 1146. * ant. ann. 1. * leg. MCXLVI.*

---

## XII.

Monaſterium Cluniacenſe ſoli Apoſtolicæ Sedi ſubjectum declaratur, eique confirmantur bona omnia, jura, & immunitates.

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, chariſſimo filio in Chriſto Petro Cluniacenſi Abbati, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

*Ex Biblioth. Cluniac. Martini Marrier col. 1384.*

*Exordium.*

CUM omnibus ſanctæ Eccleſiæ filiis ex Apoſtolicæ Sedis auctoritate ac benivolentia debitores exiſtamus, venerabilibus tamen perſonis, atque Locis, maximè quæ Sedi Apoſtolicæ ſemper ſpecialiùs ac devotiùs adhæſerunt, quæque ampliori Religione eminent, propenſiori nos convenit charitatis ſtudio imminere. Prędeceſſores ſiquidem noſtri ſanctæ recordationis, Joannes videlicet XI. item Joannes XIX. Agapitus, Benedictus VI. Item Benedictus VII. Leo VII. Alexander II. Stephanus, Victor III. Urbanus II. Paſchalis II. Gelaſius II. Calixtus II. Honorius II. Lucius II. Eccleſiæ Romanæ Pontificés, Cluniacenſe Monaſterium ſingularis dilectionis, ac libertatis prærogativa donarunt, & univerſa ei pertinentia privilegiorum ſuorum ſanctionibus muniverunt. Quorum nos veſtigiis inhęrentes ſtatuimus, ut Eccleſiæ omnes, cimiteria, Monachi, Clerici, & laici univerſi infra terminos habitantes, qui ſunt a rivo de Salnay, & ab Eccleſia Ruſiaci, & Cruce de Lornant: a termino quoque molendini de Torneſac, per Villam, quę dicitur Warenna, cum nemore Bruſerio: a termino etiam, qui dicitur Perrois ad rivum uſque de Salnay, ſub Apoſtolicæ tantùm Sedis jure ac tuitione permaneant. Neque ipſius Cluniacenſis loci Presbyteri, aut etiam Parochiani, ad cujuslibet, niſi Rom. Pontificis, & Cluniac. Abbatis cogantur ire ſynodum vel conventum. Sane pro Abbatis, Monachorum, ſeu Clericorum, infra prædictos terminos habitantium, ordinatione, pro Chriſmatis confectione, pro ſacri Olei, Eccleſiarum, Altarium, & Cimiteriorum conſecratione, Cluniacenſe Monaſterium, quem maluerit, Antiſtitem convocet. Cluniacenſes Monachos, ubilibet habitantes, nullus omnino, præter Romanum Pontificem, & Legatum, qui miſſus ad hoc fuerit, excommunicet aut interdicat. Sane terminos immunitatis Loci veſtri, qui a præfato anteceſſore noſtro Urbano Papa conſtituti ſunt, præſentis decreti noſtri paginâ confirmamus: Ne videlicet ullus homo cujuſcumque conditionis ac poteſtatis, invaſionem, prædam, aut rapinam facere, ſive homicidium perpetrare præſumat infra ipſorum limites terminorum. Itaque termini ſacri banni ſunt hi: Verſus Berziacum terminus eſt ad bivium citra Sarratam, unde una venit ad Cluniacum, altera ad Maſſilias: In ſtrata verſus Bellumjocum terminus eſt contra Quarrujum, quod eſt deſuper molendinum Cellararii Cluniacenſis, citra Viengias ultra Cluniacum: Verſus Maſſilias terminus eſt ad ſummitatem Defenſi ad bivium, unde una via tendit ad Berzoniacum, altera ad Carellam: Verſus Sergiacum terminus eſt intra Quarruicium, citra locum, ubi dicunt ad Turgum: In ſtrata verſus Cabilonenſem pagum terminus eſt ad groſſam Caſſaniam ſuper Marziacum: Verſus Brancedunum terminus eſt in via ſuper boſcum Bannedum: Verſus Trenorchium terminus eſt ſuper rivulum, quem dicunt Longam-aquam, intra Bannoſcum & Donziacum: Verſus Perronam vel Layſiacum terminus eſt ad Tres-fagos, ubi partiuntur veſter boſcus de Cluniaco, & boſcus Comitalis: Verſus Igiacum terminus eſt ad Carmos ſuper Montem-edium. In Abbatiis, quæ cum ſuis Abbatibus ordinationi Cluniacenſis Monaſterii datæ ſunt, videlicet S. Martialis Lemovicenſis, S. Eparci Engoliſmenſis, Monaſterii Novi Pictavis, S. Joannis Angeliacenſis, Monaſterii Leſatenſis, Moyſiacenſis, Figiacenſis in Caturcenſi pago: In Avernia Mauſiacenſis, Tiercenſis: In Antiſidorenſi ſancti Ger-

*Monaſterium Cluniacenſe privilegiis donatum a Rom. Pontificibus.*

*Soliuſque Apoſt. Sedis juriſdictioni cum omnibus ad illud pertinentibus ſubjectum,*

*Excluſo quoque omni epiſcopali jure,*

*In locis Monaſterii propriis ſecundum terminos, qui hic deſcribuntur.*

*In his Abbatiis non eligi Abbates, niſi habito prius conſenſu Abbatis Cluniac.*

Digitized by Google

ﬆi Germani: In Cameracenſi Hunoldi curtis: In Rothomagenſi Abbatia apud Pontiſeram: In Taruvarenſi S. Wlmari, ſine Cluniacenſis Abbatis conſilio Abbas nullatenus eligatur. Ad hæc adjicimus, ut in omnibus Prioratibus, & Cellis, quæ, ſine proprio Abbate, veſtro regimini ſubjectę ſunt, nullus futuris unquam temporibus Abbatem ordinare præſumat; ſed tam Prioratus ipſi & Cellæ, quàm & cætera in quibuslibet locis omnia, quibus Cluniacenſis Eccleſia, Arvernenſis Concilii, quod per ſupradictum Papam Urbanum celebratum eſt, tempore inveſtita erat, de quibus tunc nulla quæſtio mota eſt, tam tibi quàm ſucceſſoribus tuis in pace ſemper & quiete ſerventur. Pro Altaribus & Eccleſiis ſive decimis veſtris, nulli Epiſcoporum facultas ſit, gravamen aliquod vobis, aut moleſtias irrogare; ſed ſicut eorum permiſſione quædam ex parte, quædam ex integro habuiſtis, ita & in futurum habeatis. Eccleſiarum veſtrarum decimas, quæ a laicis obtinentur, ſi ſecundùm Deum eorum poteſtati ſubtrahere veſtræ religionis reverentia poterit, ad veſtram & pauperum gubernationem vobis liceat poſſidere. Decimas laborum veſtrorum, pro quibus tam vos quàm alios Monaſticæ Religionis viros inquietare Epiſcopi conſueverunt, illorum videlicet, quos Dominicaturas appellant, qui veſtro ſumptu a Monaſteriis & cellarum veſtrarum clientibus excoluntur, ſine omni Epiſcoporum, & Epiſcopalium miniſtrorum contradictione, deinceps quietiùs habeatis, qui veſtra peregrinis fratribus & pauperibus erogatis. Eccleſiæ omnes, quæ ubilibet poſitę ſunt, ſeu cappellæ veſtræ, & cimiteria, libera ſint, & omnis exactionis immunia, præter conſuetam Epiſcopi paratam & juſtitiam in Presbyteros, qui adverſus tui Ordinis dignitatem offenderint. Liceat quoque vobis, ſeu fratribus veſtris, in Eccleſiis veſtris Presbyteros eligere; ita tamen, ut ab Epiſcopis, vel ipſorum Vicariis, animarum curam abſque venalitate ſuſcipiant: quam ſi committere illi, quod abſit, ex pravitate noluerint, tunc Presbyteri ex Apoſtolicæ Sedis benignitate officia celebrandi licentiam conſequantur. Eccleſiarum vero, ſeu Altarium conſecrationes, ſi Diœceſani Epiſcopi gratis noluerint exhibere, a quolibet catholico ſuſcipiatis Epiſcopo. Nec cellarum veſtrarum, ubilibet poſitarum, fratres pro qualibet interdictione vel excommunicatione, divinorum officiorum ſuſpenſionem patiantur; ſed tam Monachi ipſi quàm & famuli eorum, & qui ſe Monaſticæ profeſſioni devoverunt, clauſis Eccleſiarum januis, non admiſſis diœceſanis, divinæ ſervitutis officia celebrent, & ſepulturę debita peragant. Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quęcumque bona idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: In Burgundia Eccleſiam de Villafranca, Eccleſiam de Barberiaco. Monaſterium de Prims: In Francia Eccleſiam Montis-deſiderii, Eccleſiam de Dompetra: In Provincia Monaſterium juxta montem Peſſulanum: In Toloſano Epiſcopatu Eccleſias S. Columbæ: In Hiſpania Nazeram, ſanctum Iſidorum, ſanctum Zoilum de Quarrione, ſanctum Romanum de Pennis, Villamviridem, Villam francam, Vallam-viridam, Palumbarum, Bodinum, Viminceriam, ſanctum Martinum de Nehda, ſanctum Vincentium de Salamantica, S. Columbam de Burgis, Corvilanam, quæ propriè Cluniacenſi Monaſterio datæ ſunt: Item in Nivernenſi Epiſcopatu Monaſterium de Albiniaco, quod ad caritatem: In Francia Monoſterium de Cauſiaco, quod ad S. Martinum de Campis, Canonicalem de Abbevilla pertinet: Inſulam Grave longe cum pertinentiis. Prohibemus autem, ut infra Parochias, ad jus Cluniacenſis Monaſterii pertinentes, abſque Cluniacenſis Abbatis aſſenſu nullus Eccleſiam vel Cappellam ædificare præſumat: ſalvâ in omnibus Apoſtolicæ Sedis auctoritate. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare: ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem Loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant Amen.

EGO EUGENIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſc. ſſ.




Ego Conradus Sabinenſis. Epiſc. ſs.
Ego Albericus Oſtienſis Epiſcopus ſs.
Ego Imarus Tuſculanus Epiſcopus ſs.
Ego Gregorius Presb. Card. S. Calixti ſs.
Ego Guido Presb. Card. S. Chryſogoni ſs.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. S. Praxedis ſs.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. SS. Joannis & Pauli.
Ego Gilbertus indignus Sacerdos ſanctæ Romanę Eccleſię ſs
Ego Guido Presb. Card. tit. S. Laurentii & Damaſi ſs.
Ego Nicolaus Presb. Card. tit. S. Cyriaci ſs.
Ego Manfredus Presb. Card. tit. S. Sabinæ ſs.
Ego Aribertus Presb. Card. S. Anaſtaſiæ ſs.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit S. Crucis in Hieruſalem ſs.
Ego Villanus Presb. Card. tit. S. Stephani in Cœlio monte ſs.
Ego Bernardus Presb. Card. tit. S. Clementis ſs.
Ego Jordanus Presb. Card. tit. S. Suſannæ ſs.

Ego

In Prioratibus in quibus Abbates nondũ fuerint, nunquam eligendi;

Exemtio omnimoda ab omni gravamine decimarum,

& Dominicaturum, quas vocant,

Epiſcopi locorum ſolam facultatem habeant, curam animarum Presbyteris a Monachis electis concedendi,

& Eccleſias conſecrandi; ſed ſine pretio

Bona omnia Monaſt. propria, vel quæ in futurum acquirentur, eidem confirmantur.

Decretum, ne in Parochiis ad Monaſt. ſpectantibus, Eccleſiæ, vel Cappellæ abſque Abbatis licentia conſtruantur.

Omnimoda exemptio ab omni moleſtia, vi, diminutione, cũ confirmatione privilegii hujus.

Eugenii PP.

& S. R. E. Cardinalium ſubſcriptiones.

Ego Otto Diaconus Card. S. Georgii ad Velum aureum ſs.
Ego Guido Diaconus Card. SS. Coſmæ & Damiani ſs.
Ego Octavianus Diac. Card. S. Nicolai in Carcere Tulliano ſs.
Ego Gregorius Diac. Card. S. Angeli ſs.
Ego Aſtaldus Diac. Card. S. Euſtachii juxta templum Agrippę ſs.
Ego Joannes Diac. Card. S. Mariæ novæ ſs.
Ego Benardus Diac. Card. S. R. E. ſs.
Ego Guido Diac. Card. S. Mariæ in Porticu ſs.
Ego Petrus Diac. Card. S. Mariæ in Via lata ſs.
Ego Cinthius Diac. Card. SS. Sergii & Bacchi ſs.

Dat. die 15. Februarii an. Dom. 1146. Pont. ann. 2.

Datum Transtyberim per manum Roberti S. R. E. Presbyteri Card. & Cancellarii. XV. Kalen. Mart. Indict. IX. Incarn. Dom. MCXLVI. Pontificatus autem Domni Eugenii Papæ III. ann. I.

---

## XIII.

Confirmatio privilegiorum omnium, a Regibus Francorum Burdigalenſi Eccleſiæ conceſſorum.

*Ex Concil. To. XI. edit. 1628.*

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabilibus fratribus, Gaufrido Burdegalenſi Archiepiſcopo, ejuſque ſuffraganeis Epiſcopis, videlicet Agennenſi, Engoliſmenſi, Sanctuanenſi, Pictavenſi, Petragoricenſi, & univerſis Abbatibus per eamdem provinciam conſtitutis tam præſentibus quàm futuris, in perpetuum.

*Exordium.*

PRivilegia, quæ intuitu libertatis ſacroſanctis Eccleſiis a Romanis Pontificibus, vel catholicis Regibus conferuntur, nulla debent temeritate convelli, nulla temporum varietate turbari. Quemadmodum enim catholica mater Eccleſia in ſpiritualibus ſine macula & ruga multimoda virtutum fragrantia, & nitore clareſcit; ita in temporalibus nulli ſervituti, nulli mundanæ conditioni eam convenit ſubjacere.

*Privilegia a Francorum Regibus Eccleſiis Provinciæ Burdegalen. conceſſa confirmat.*

Quæ cum ita ſint, libertatem ab illuſtribus viris, Ludovico Patre ægregiæ recordationis, & Filio ejus Ludovico, Francorum Regibus, Eccleſiis Burdegalenſis provincię collatam, eorumque privilegiis roboratam, nos, Prædeceſſorum noſtrorum bonę memoriæ, Innocentii videlicet & Lucii, Romanorum Pontificum, veſtigiis inhærentes, noſtri favoris aſſertione firmamus, & ratam & inconvulſam futuris temporibus obſervari præcipimus:

*Libertatem in electionibus obſervari mandat.*

Ut videlicet tam in Burdegalenſi Sede, quàm in aliis Epiſcopalibus Eccleſiis, vel Abbatiis ejuſdem Provinciæ, in Epiſcoporum electionibus vel Abbatum, canonicam habeatis libertatem, abſque hominii, juramenti, ſeu etiam fidei per manus datæ, obligatione.

*Epiſcoporum, & Abbatum decedentium bona eorumque ad Succeſſores ſpectare decernit. Eidem bona omnia confirmat.*

Porro quod a Prædeceſſoribus noſtris in generalibus eſt conſtitutum Conciliis, res & bona univerſa Burdegalenſis Archiepiſcopi, & Suffraganeorum Epiſcoporum, vel Abbatum decedentium, ſucceſſorum uſibus illibata ſervari pariter & inconvulſa, apoſtolica auctoritate decernimus. Adjicientes etiam, ut omnes Eccleſiæ infra ſupradictam Provinciam conſtitutæ, prędia, poſſeſſiones, & univerſa ad ipſas pertinentia, ſecundum privilegia, juſtitias, & bonas conſuetudines ſuas integra & inconvulſa poſſideant: atque, ut dictum eſt, in omnibus Eccleſiis, earumque miniſtris, & poſſeſſionibus veſtris canonicam habeatis in omnibus libertatem: ſalvâ Sedis Apoſtolicę auctoritate.

*Clauſula.*

Nulli ergo hominum fas ſit vos, vel Eccleſias veſtras ſuper hac noſtra conſtitutione temerè perturbare, aut aliquam vobis exinde contrarietatem inferre. Si quis autem huic noſtræ conſtitutioni auſu temerario contraire tentaverit, ſi non reatum ſuum congruè emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui careat dignitate, & omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus indignationem incurrat, & excommunicationi ſubjaceat; Conſervantes vero, eorumdem Apoſtolorum benedictionem & gratiam conſequantur. Amen.

*Eugenii PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

EGO EUGENIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſc.
Ego Conradus Sabinenſis Epiſcopus ſubſc.
Ego Albericus Oſtienſis Epiſcopus ſubſc.
Ego Imarus Tuſculanus Epiſcopus ſubſc.
Ego Guido Presb. Cardinalis tituli ſancti Chryſogoni ſubſc.
Ego Ubaldus Presb. Cardinalis tituli ſanctæ Praxedis ſubſc.
Ego Guido Presb. Cardinalis tituli ſancti Laurentii & Damaſi ſs.
Ego Jordanus Presb. Cardinalis tituli ſanctæ Suſannæ ſubſc.
Ego Otto Diaconus Cardinalis ſancti Georgii ad Velum aureum.
Ego Guido Diaconus Cardinalis ſanctorum Coſmæ & Damiani ſubſc.
Ego Octavianus Diaconus Cardinalis ſancti Nicolai in Carcere Tulliano ſubſc.
Ego Gregorius Diaconus Cardinalis ſancti Angeli ſubſc.

*Dat. die 24. Aprilis anno Dom. 1146. Pontif. anni 2.*

Datum Sutrii per manum Roberti ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyteri Cardinalis & Cancellarii VIII. Kalendas Maii indictione IX. Incarnationis Dominicę anno MCXLVI. Pontificatus vero Domni Eugenii Papæ anno II.

---

## XIV.

Confirmatio Eccleſiæ Reicherſpergenſis Ordinis Canonicorum S. Auguſtini.

*Ex Metrop. Saliſburgen. Hundii T. III.*

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Gerhoho Reicherſpergenſis Eccleſiæ Præpoſito, ejuſque fratribus, tam pręſentibus quàm futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum.

*Exordium.*

DEſiderium, quod ad Religionis propoſitum, & animarum ſalutem pertinere monſtratur, animo nos decet libenti concedere: & petentium deſideriis congruum impertiri ſuffragium. Quia ſicut injuſta petentibus nullus eſt tribuendus effectus, ita legitima & juſta deſiderantibus, nulla eſt differenda petitio.

*Eccleſiam hanc ſub protectione Sedis Apoſt. recipit.*

Hujus rei gratiâ, dilecti in Domino filii, prędeceſſoris noſtri, felicis memoriæ Papæ Innocentii veſtigiis inhęrentes, necnon venerabilis fratris noſtri Conradi Saliſburgenſis Eccleſiæ Archiepiſcopi precibus inclinati, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Monaſterium veſtrum, quod eſt in Epi-

Epiſcopatu Patavienſi, in fundo Saltzburgenſis Eccleſiæ ſitum, in quo divino mancipati eſtis obſequio, ſub beati Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus. In primis ſiquidem ſtatuentes, ut tàm in veſtro, quàm in Monaſterio Sanctimonialium vobis ſubdito Ordo Canonicus juxta B. Auguſtini regulam perpetuis temporibus inviolabiliter conſerventur. Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, liberalitate Regum, largitione Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant; In quibus hęc propriis duximus exprimenda vocabulis: fundum videlicet, & plebem Rieherſpergenſem cum decima & jure Parochiali, cappellam ſancti Martini cum pertinentiis ſuis, vineas in Aſchâ, villam Chrouvat & reliqua prædia a Werhero Loci ipſius fundatore vobis oblata, decimas Brambergenſis Eccleſiæ ac novalium Patavienſis Sylvæ a prædictis Parochiis uſque ad terminos Ungaricos pertinentis, venerabilis fratris noſtri Conradi Saltzburgenſis Archiepiſcopi privilegio vobis firmatas; patellam ſalis & alia prædia ab eodem Epiſcopo data; Heſſtat, & alia prædia, quæ Ruodbertus juſtè obtulit; prædia, quæ Fridericus donavit; prædia, quæ fuerunt Egelolſi & Eberhardi cum eorum decimis, ab Epiſcopo Friſingenſi rationabiliter vobis conceſſis; & vineas emptas in Chremeſa, & ea quæ Dux Luipoldus jure ſuo contulit. Sane laborum veſtrorum, quos propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſeu de nutrimentis veſtrorum animalium, nullus omninò a vobis decimas exigere præſumat. Eccleſiaſtica nimirum Sacramenta a Diœceſano ſuſcipietis Epiſcopo, vel a Salzburgenſi Archiepiſcopo, ſi quidem gratiam & communionem Apoſtolicæ Sedis habuerit, & ſi ea gratis & ſine pravitate vobis voluerit exhibere: alioquin, liceat vobis pro eorumdem Sacramentorum ſuſceptione Catholicum, quem malueritis, adire Antiſtitem, qui noſtra fultus auctoritate, quæ poſtulatis, indulgeat. Et quia ſic Locus videtur eſſe inſtitutus, ut idem, qui Saltzburgenſi Eccleſiæ principalis ſit Advocatus, neque ipſi, neque alicui eumdem Locum liceat injuſtis gravaminibus infeſtare. Quod ſi fecerit, & vobis conquerentibus non emendaverit, conſilio præfati Archiepiſcopi, ipſa advocatia ab inutili auferatur, & alius loco ejus ſubſtituatur. Obeunte verò te, nunc ejuſdem Loci Præpoſito, vel ad alterius Eccleſię regimen tranſeunte, ſive tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſurreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur vel ſubſtituatur, niſi quem fratres communi conſenſu, aut pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & beati Auguſtini regulam canonicè providerint eligendum. Addentes etiam interdicimus, ut nemini profeſſionis veſtræ facultas ſit, alicujus levitatis inſtinctu, vel arctionis Religionis obtentu, ſine Præpoſiti vel Congregationis licentia diſcedere. Quòd ſi diſceſſerit, nullus Epiſcoporum, nullus Abbatum, nullus Monachorum, ſine communium literarum cautione ſuſcipiat; quamdiu videlicet in Eccleſia veſtra Canonici Ordinis tenor, Domino præſtante, viguerit. Si verò ſecundò, vel tertiò vocatus redire contempſerit, liceat ejuſdem Loci Prępoſito, canonicam in eum proferre ſententiam. Sepulturam quoque ipſius Loci liberam eſſe concedimus, ut eorum, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, devotioni, & eorum extremæ voluntati, niſi fortè excommunicati & interdicti ſint, nullus obſiſtat: ſalvâ juſtitiâ Matricis Eccleſiæ. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Saltzburgenſis Archiepiſcopi & Patavienſis Epiſcopi canonicâ juſtitiâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hujus noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

EGO EUGENIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

Ego Albericus Oſtienſis Epiſcopus ſs.

Ego Imarus Tuſculanus Epiſcopus ſs.

Ego Octavianus Diaconus Cardinalis ſancti Nicolai in Carcere Tulliano ſs.

Ego Rainerius Presbyter Cardinalis tituli ſanctæ Priſcæ ſs.

Ego Ubaldus Presbyter Cardinalis SS. Joannis & Pauli ſs.

Ego Aribertus Presbyter Cardinalis tituli ſanctæ Anaſtaſię ſs.

Ego Manfredus Presbyter Cardinalis tituli ſanctæ Sabinæ ſs.

Ego Villanus Presbyter Cardinalis tituli S. Stephani in Cælio monte ſs.

Ego Bernardus Presb. Card. Tituli S. Clementis ſs.

Ego Ubaldus Presbyter Cardinalis tituli ſanctæ Crucis in Hieruſalem ſs.

Ego Guido Diaconus Cardinalis S. Mariæ in Porticu ſs.

Ego Petrus Diaconus Cardinalis ſanctæ Mariæ in Via lata ſs.

Ego Cinthius Diaconus Cardinalis SS. Sergii & Bacchi ſs.

Dat. Sutrii per manum Roberti ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyteri Card. & Cancellarii, IV. Nonas Maii, Indictione IX.

*Regulamque S. Auguſtini inibi ſervari jubet.*

*Bona omnia ac poſſeſſiones eidem confirmat:*

*Eadem bona enumerat:*

*Juriſdictioni Epiſcopi in iis, quæ ad Sacramenta pertinent, ſubjicit:*

*Eximit vero ab omni moleſtia, quæ ei ab Advocato, ſeu Subadvocato inferri poſſet:*

*Præpoſitum ad ſolis Canonicis eligi jubet,*

*Cui cæteri perfectam exhibeant obedientiam:*

*Libertatemque concedit quibuſcumque inibi ſepeliendi petentibus, eorumque ecclesiaſticis non ſint innodati:*

*Omnem omnino moleſtiam cujuſcumque perſonæ ab eadem repellit Eccleſia.*

*Sub pœna excommunicationis;*

*Hæc Decreta ſervantibus bene precans.*

*Eugenii PP. & S. R. Eccl. Cardd. ſubſcriptiones.*

*Dat. die 4. Maii anno Dom. 1146. Pontif. an. 11.*

Se

## X V.

Sequitur aliud ſimile privilegium pro Eccleſia ſancti Zenonis Hallen.

Ibid. Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Henrico Prępoſito Eccleſiæ ſancti Zenonis Hallenſis, ejuſque fratribus tam præſentibus quàm futùris, regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

Exordium. QUoniam ſine veræ cultu religionis nec charitatis unitas poteſt ſubſiſtere, nec Deo gratum exhiberi ſervitium, expedit apoſtolicæ auctoritati, religioſas perſonas diligere, & earum quieti, auxiliante Domino, providere. Eapropter, dilecti in Domino. filii venerabilis fratris noſtri Conr. Salisburgenſis Epiſcopi precibus inclinati, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatam S. Zenonis Eccleſiam, in qua divino mancipati eſtis obſequio, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; In primis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo Canonicus ſecundum B. Auguſtini regulam perpetuis ibi temporibus inviolabiliter conſervetur. Quaſcumque præterea poſſeſſiones, quæcumque bona, tam ex dono præfati Archiepiſcopi fundatoris loci veſtri, quàm aliorum Dei fidelium, impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidetis, aut in futurum conceſſione Pontificum, liberalitate Regum, largitione Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poteritis adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Curtem ſitam ante portam ejuſdem Eccleſiæ cum appendiciis ſuis, & prædium quod dicitur Suante, ex dono ipſius Archiepiſcopi: quicquid juris habetis in decima ſalis, qui coquitur de fonte Hallæ; ex dono Ebonis, Facconis, & Babonis aquas, quas in eodem fonte ad ſal coquendum habetis; Prædium ſitum in loco, qui dicitur Occheim, cum appendiciis ſuis; ex dono Sigbotonis prædium, quod dicitur Unchen; ex dono Heinrici filii Etechonis & fratris ejus prædium, quod dicitur Nuterppoiim cum omnibus pertinentiis. Statuimus, ut in Eccleſiis veſtris, in quibus fratres vitam Canonicam profeſſi degunt, nulli omnino poſt factam in locis veſtris canonicam profeſſionem exinde liceat ſine communi Congregationis permiſſione diſcedere; diſcedentem verò nullus audeat retinere. Si vero poſt ſecundam vel tertiam commonitionem redire contempſerit, liceat ejuſdem loci Prępoſito canonicam in eum proferre ſententiam. Sane ipſa plebs Hallenſis, ſicut a jam dicto Archiepiſcopo canonicè ſtatutum eſt, a nullo ſucceſſorum ſuorum vobis auferatur, ſed in diſpoſitione Præpoſiti veſtri permaneat. Ad hæc adjicientes ſtatuimus, ut cappellæ, quæ infra terminos parochialis Eccleſiæ Hallenſis fundatæ ſunt, ſicut ab ipſo Archiepiſcopo rationabiliter proviſum eſt, eidem matrici Eccleſiæ ſubjaceant. In futuro autem, abſque aſſenſu Præpoſiti veſtri, novas in ipſa parochia cappellas ædificari prohibemus: ſalvâ nimirum Sedis Apoſt. & proprii Epiſc. auctoritate. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe decernimus, ut eorum, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, devotioni, & extremæ voluntati, niſi fortè excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat: ſalvâ juſtitiâ matricis Eccleſiæ. Obeunte verò te, nunc ejuſdem loci Præpoſito, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſurreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & B. Auguſt. regulam providerint eligendum. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum locum temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare: ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Diœceſani Epiſcopi canonicâ juſtitiâ & reverentiâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſecularis perſona, hujus noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini noſtri Jeſu Chriſti aliena ſiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Datum Viterbii per manum Baronis S. Romanæ Eccleſiæ Subdiac. X. Kal. Octob. Indict. X. Incarnationis Dominicæ an. MCXLVI. Pontificatus vero Domni Eugenii PP. III. anno II.

Dat. die 22. Septemb. an. Dom. 1146. Pont. an. II.

---

## XVI.

Conceſſio privilegiorum Eccleſiæ de Widberg Ordinis Præmonſtraten. Bambergen. Diœceſis.

Ibid. Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Gebhardo Præpoſito Eccleſiæ de Widberg, ejuſque fratribus tam præſentibus quàm futuris, regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

Exordium. DEſiderium, quod ad Religionis propoſitum, & animarum ſalutem pertinere cognoſcitur, animo nos decet libenti concedere, & petentium deſideriis congruum impertiri ſuffragium. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatam Eccleſiam, in qua divino mancipati eſtis obſequio, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidetis, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Eccleſiam videlicet Saizcoviæ cum adjacente allodio & omnibus per-

Eccleſiam hanc ſub protectione Sedis Apoſt. recipiens,

Bona omnia, Principumq; oblationes eidem confirmat.

tinentiis ſuis, ſylvam quoque adjacentem monti veſtro in Mulbacenſi via, Vitlebach cum omnibus pertinentiis ſuis, Embra cum pertinentiis ſuis, Syrinchke cum pertinentiis ſuis, Waltſenperg cum pertinentiis ſuis, Mainckoven eum pertinentiis ſuis, Vennebach cum ſuis pertinentiis.

*Statuens, ut major natu ex filiis Comitum de Pogen ſi idoneus fuerit, perpetuus ſit Eccleſiæ ejuſdẽ Advocatus.*

Sancimus etiam juxta devotionem bonæ memoriæ Alberti. Comitis, veſtræ Eccleſiæ fundatoris, ut Ille, qui de progenie ſua major natu fuerit, Locum veſtrum, & bona, ad eum pertinentia pro ſalute animæ ſuæ a proavorum incurſione defendat & nullus in eis exactiones imponat. Quod ſi inutilis fuerit, liceat vobis, ipſum conſilio Babenbergen. Epiſcopi ab ipſa defenſione removere, & alium idoneum ſubſtituere.

*Decimas Monachis indulget.*

Sane laborum veſtrorum, quos propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis veſtrorum animalium, nullus omninò a vobis decimas exigere preſumat. Statuimus quoque, ut Ordo Canonicus ſecundum B. Auguſtini regulam, & inſtitutionem fratrum Præmonſtratenſium perpetuis ibi temporibus inviolabiliter conſervetur.

*Eos verò quocomque prætextu ſine Præpoſiti licentia de clauſtro diſcedere interdicit.*

Addentes etiam interdicimus, ut nemini veſtræ profeſſionis facultas ſit, alicujus levitatis inſtinctu, vel arctioris religionis obtentu, ſine licentia Præpoſiti vel Congregationis veſtræ de clauſtro diſcedere. Quòd ſi diſceſſerit, nullus Epiſcoporum, nullus Abbatum, nullus Monachorum, abſque communium literarum cautione eum audeat retinere. Si verò ſecundò tertiòve vocatus redire contempſerit, liceat ejuſdem Loci Præpoſito canonicam in eum proferre ſententiam.

*In communi interdicto ſacra peragere, exclusis excommunicatis, permittit;*

Liceat quoque vobis, in communi interdicto ipſius terre, excluſis excommunicatis & interdictis, ſummiſſa voce divina officia celebrare.

*Sacramenta vero, ut a Diœceſano Epiſcopo percipiant, ſtatuit;*

Porrò Sacramenta Eccleſiaſtica a Diœceſano ſuſcipietis Epiſcopo, ſi quidem catholicus fuerit, & gratiam atque communionem Apoſtolicæ Sedis habuerit, eaque vobis gratis & ſine pravitate voluerit exhibere; alioquin, catholicum, quemcumque malueritis, adeatis Antiſtitem, qui nimirum noſtra fultus authoritate, quod poſtulatur, indulgeat.

*Liberam inibi ſepulturam omnibus concedit;*

Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe concedimus, ut eorum, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, devotioni, & extremæ voluntati, niſi fortè excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat: ſalvâ juſtitia matricis Eccleſiæ.

*Solitæ concluſiones.*

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retiuere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura; ſalvâ Sedis Apoſtolice auctoritate, & Diœceſani Epiſcopi canonicâ juſtitiâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtrę conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem Loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem pręmia æternę pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Datum Viterbii per manum Guidonis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis, & Cancell. X. Kalend. Januarii, Indictione X. Incarnationis Dominicæ MCXLVI. Pontificatus verò Domni Eugenii III. Papæ anno II.

*Dat. die 23. Decemb ann. Dom. 1146. Pont. ann. 2.*

---

## XVII.

Cœnobio S. Margaritæ in Oſterhoven. Ordinis Præmonſtraten. Bambergen. Diœceſis bona omnia confirmantur, privilegiaque nonnulla ad regularem diſciplinam ſubſtinendam conceduntur.

*Ex Tom. III. Metropol. Salisburg. Hundii.*

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Truthmaro Præpoſito Oſterhoven. Eccleſiæ ſanctæ Margarithæ, ejuſque fratribus tam præſentibus quàm futuris, regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

*Exordium.*

Quoniam ſine veræ cultu Religionis charitatis unitas non poteſt ſubſiſtere, nec Deo gratum exhiberi officium, expedit apoſtolicæ auctoritati religioſas perſonas diligere, & eorum loca pia protectione munire.

*Eccleſiam ipſam ſub Sedis Apoſt. protectione recipit.*

Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Eccleſiam, in qua divino mancipati eſtis obſequio, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus: Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidetis, aut in futurum conceſſione Pontificum, liberalitate Regum, largitione Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poteritis adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant.

*Bonaque omnia Cœnobio confirmat,*

Sanè laborum veſtrorum, quos propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis animalium veſtrorum, nullus omninò a vobis decimas exigere præſumat. Statuimus quoque, ut Ordo Canonicus ſecundùm B. Auguſtini regulam, & inſtitutionem fratrum Præmonſtraten. perpetuis ibi temporibus inviolabiliter obſervetur.

*Nonnulla [illegible].*

Addentes etiam interdicimus, ut nemini profeſſionis veſtræ facultas ſit, alicuius levitatis inſtinctu, vel arctioris Religionis obtentu, ſine Præpoſiti vel Congregationis veſtræ licentia de clauſtro diſcedere; quòd ſi diſceſſerit, nullus Epiſcoporum, nullus Abbatum, nullus omnino hominum, ſine eummunium literarum cautione eum audeat retinere.

*Nonnullaque concedit.*

Si vero ſecundò tertiòve vocatus redire contempſerit, liceat ejuſdem loci Præpoſito, canonicam in eum proferre ſententiam. Liceat quoque vobis in communi interdicto ipſius Terræ, eacluſis excommunicatis & interdictis, ſubmiſſa voce officia celebrare. Porro ſacramenta eccleſiaſtica a Diœceſano ſuſcipietis Epiſcopo, ſi quidem catholicus fuerit, & gratiam atque communionem Apoſtolicæ Sedis habuerit, eaque vobis gratis & ſine pravitate aliqua voluerit exhibere; alioquin, Catholicum, quemcumque malueritis, adeatis Antiſtitem, qui nimirum noſtra fultus auctoritate, quod poſtulatur, indulgeat. Probihemus inſuper, ut nullus Advocatus locum veſtrum, ſive homines, vel bona ad ipſum pertinentia, injuſtis aut indebitis audeat eaactionibus fatigare. Sepulturam

quo-

quoque ipſius loci liberam eſſe concedimus, ut eorum, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, devotioni, & extremæ voluntati, niſi fortè excommunicati vel interdicti fuerint, nullus obſiſtat: ſalvâ juſtitiâ matricis Eccleſię. Decernimus igitur,

Clauſula.

ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel quibuslibet vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Diœceſani Epiſcopi canonicâ juſtitiâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui careat dignitate, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Dat. die 23. Decemb. ann. Dom. 1146. Pont. ann. II.

Datum Viterbii. X. Kal. Jan. Indict. X. ao. Domini MCXLVI. Pontificatus Domni Eugenii Papæ III. anno II.

---

## XVIII.

### Diploma pro Monaſterio S. Georgii in Bruſenoingeo. Diœceſi.

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Erboni Abbati Monaſterii S. Georgii Bruſenningen. ejuſque fratribus tam præſentibus quàm futuris, regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

Exordium.

AD hoc univerſalis Eccleſiæ cura nobis a proviſore omnium bonorum Deo commiſſa eſt, ut religioſas diligamus perſonas, & beneplacentem Deo religionem ſtudeamus modis omnibus propagare. Nec enim ideo gratus aliquando famulatus impenditur, niſi ex charitatis radice procedens a pravitate fuerit conſervatus. Oportet ergo, omnes Chriſtianæ fidei amatores religionem diligere, & Loca venerabilia cum ipſis perſonis, divino officio mancipatos, attentiùs confovere ut nullis pravorum hominum agitentur moleſtiis, vel importunis angariis fatigentur. Hujus rei gratiâ, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis

Monaſt. ſub protectione Sedis Apoſt. recipiens,

poſtulationibus clementer annuimus, & præfatum beati Georgii Bruſenningen. Monaſterium, in quo divino mancipati eſtis obſequio, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus: Statuentes, ut quæcumque Lo-

Eidem factas facras laique donationes omnes confirmat:

ca, quaſcomque poſſeſſiones, ab Ottone bonæ memoriæ Babenbergeo. Epiſcopo, & Engilberto ſucceſſore ejus, canonicè veſtro Monaſterio ſunt oblata, aut impoſterum ab eorum ſucceſſoribus, ſive ab aliis Dei fidelibus ſimili modo, ſeu conceſſione Pontificum, liberalitate Regum, largitione Principum, oblatione fidelium, aut etiam rationabilibus aliis modis, præſtante Domino, eidem Loco conferri contigerit, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant: In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Eccleſiam Schambach, Hmburch cum appendiciis, Gebenpach cum appendiciis, Oberdorf cum vineis adjacentibus, Eccleſiam Neunkirchen, Irenreut, Dietpurgreut cum appendicis ſuis, Awe, Achebach, Buche, Bruckedorf. Sanè laborum veſtrorum, quos propriis manibus & ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis veſtrorum animalium, nullus omnino a vobis decimas exigere præſumat. Adjicimus etiam, ut in Eccleſiis, quæ in fundo Monaſterii veſtri ſunt, liceat vobis, honeſtos eligere Sacerdotes, qui nimirum per vos Epiſcopo præſententur; atque ſi idonei fuerint, ab eodem Epiſcopo curam animarum ſuſcipiant, eique de ſpiritualibus, vobis verò de temporalibus reſpondeant.

In Eccleſiis ad Monaſterium pertinentibus Presbyteros per Monachos eligi ſtatuit, qui curam animarum ab Epiſcopo ſuſcipiant.

Quod ſi commune in terra illa fuerit interdictum, excluſis ab Eccleſia veſtra excommunicatis & interdictis, clauſis januis, liceat vobis, ſubmiſſa voce divina officia celebrare. Sepulturam quoque ejuſdem Monaſterii liberam eſſe concedimus, ut eorum, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, devotioni, & extremæ voluntati, niſi fortè excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat: ſalvâ juſtitiâ matricis Eccleſiæ. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat præfatum monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, imminuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Diœceſani Epiſcopi canonicâ juſtitia. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisvè perſona, hujus noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiovè commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem Loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

In communi terræ interdicto Monachis, clauſis oſtiis, ſacra peragere indulget.

EGO EUGENIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

Eugenii PP.




& S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.

Ego Theodewinus S. Ruffinę Epiſcopus ſs.
Ego Gregorius Presb. Card. S. Calliſti ſs.
Ego Guido Presbiter Card. tit. S. Chryſogoni ſs.
Ego Ubaldus Presb. Card. SS. Joannis & Pauli ſs.
Ego Aribertus Presb. Card. S. Anaſtaſiæ ſs.
Ego Julius Presb. Card. tit. S. Marcelli ſs.

Ego

Ego Imarus Tuſculanus Epiſcopus ſs.
Ego Otto Diac. Card. tit. S. Georg. ad Velum aureum ſs.
Ego Guido in Romana Eccleſia Altaris Miniſter ſs.
Ego Joan. Diac. Card. S. Mariæ novę ſs.
Ego Guido Diac. Card. S. Marię in Porticu ſs.

Dat. die 23. Decemb. ann. Dom. 1146. Pontif. an. II.

Datum Viterbii per manum Guidonis S. Romanæ Eccleſiæ Diac. Card. Cancell. X. Kal. Jan. Indict. X. Incarnationis Dominicæ an. MCXLVI. Pontificatus verò Domni Eugenii III. PP. anno II.

---

## X I X.

### Privilegium pro Eccleſia ſancti Pancratii in Ranshoven.

Ibid.

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Manegoldo Præpoſito Ranshovenſis Eccleſiæ beati Pancratii Martyris, ejuſque fratribus tam præſentibus quàm futuris, regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

Exordium.

AD hoc univerſalis Eccleſiæ cura nobis a proviſore omnium bonorum Deo commiſſa eſt, ut religioſas diligamus perſonas, & beneplacentem Deo Religionem ſtudeamus modis omnibus propagare. Nec enim Deo gratus aliquando famulatus impeditur, niſi ex charitatis radice procedens a puritate religionis fuerit conſervatus. Eapropter, dilecti in Domino filii, Henrici illuſtris Bavarorum ducis precibus inclinati, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatam beati Pancratii martyris Eccleſiam, in qua divino vacatis officio, ſub beati Petri Apoſtolorum Principis tutelam protectionemque ſuſcipimus, & Apoſtolicæ Sedis privilegio communimus; In primis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo Canonicus, qui ſecundum beati Auguſtini regulam in eodem loco noſcitur inſtitutus, ibidem perpetuis temporibus inviolabiliter conſervetur. Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant; In quibus hæc duximus propriis exprimenda vocabulis: Eccleſiam videlicet S. Michaelis cum decima & jure parochiali: cappellas Neu-Kirchen, Hantenberge, Geroltesperge cum pertinentiis earum. Sane laborum veſtrorum, quos propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis veſtrorum animalium, nullus omnino a vobis decimas exigere præſumat. Porro ſacramenta eccleſiaſtica a Diœceſano ſuſcipietis Epiſcopo, ſiquidem catholicus fuerit, & gratiam atque communionem Apoſtolicæ Sedis habuerit, eaque gratis & abſque aliqua pravitate vobis voluerit exhibere; alioquin Catholicum, quemcumque malueritis, adeatis Antiſtitem, qui nimirum noſtra fultus auctoritate, quod poſtulatur, indulgeat. Obeunte verò te, nunc ejuſdem loci Præpoſito, vel ad alterius Eccleſiæ regimen tranſeunte, ſive tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſurreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, aut pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & beati Auguſtini regulam providerint eligendum. Ad hæc, quoniam locus veſter eſt ſic inſtitutus, ut Advocatus bonorum præfati Ducis in partibus illis, ejuſdem quoque loci ſit Advocatus, prohibemus, ut nec ipſi, nec alicui ſubminiſtro ejus liceat, eumdem Locum injuſtis gravaminibus infeſtare. Quod ſi fecerit, & ſecundò ac tertiò commonitus non emendaverit, conſilio & auxilio ipſius Ducis ipſa Advocatia ab inutili auferatur, & alius idoneus loco ejus ſubſtituatur. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe concedimus, ut eorum, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, devotioni, & extremæ voluntati, niſi fortè excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat: ſalvâ juſtitiâ matricis Eccleſiæ. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut quibuslibet moleſtiis fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione ac ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ ſedis Apoſtolicæ auctoritate, & Diœceſani Epiſcopi canonicâ juſtitiâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac ſanguine Dei & Dñi Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia pacis æternæ inveniant. Amen.

Ranshovenſem Eccleſiā ſub protectione Sedis Apoſt. recipit.

Ejuſque bona omnia confirmat.

Canonicos Epiſcopo ordinario in ſpiritualibus ſubjectos declarat.

Præpoſitum vero a ſolis Canonicis eligendum.

Advocato ipſam Eccleſiam ullo gravamine afficere non licere.

Ejuſque ſepulturam fore liberam.

Solitæ concluſiones.

Dat. die 10. Aprilis anno Domini 1147. Pontif. anno III.

Data Trecis per manum Guidonis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis, & Cancellarii, IV. Idus Aprilis. Indictione X. Incarnationis Dominicæ anno MCXLVII. Pontificatus vero Domni Eugenii III. PP. anno III.

---

## X X.

### De Monachis in Eccleſia ſanctæ Genovefæ conſtituendis.

Ex Concil. T. XII. col. 1586.

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Sugerio Abbati ſancti Dionyſii, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

OFficii noſtri nos hortatur auctoritas, ad Religionem tuendam diligenter intendere, ſtabilitam verò exacta diligentia conſervare. Inde eſt, ſicut tua novit dilectio, quod cum chariſſimo filio noſtro Ludovico illuſtri Francorum Regi contulimus, ut in Eccleſia ſanctæ Genovefæ Religioſos fratres ad Dei ſervitium poneremus: quod, brevitate temporis prohibente, ſecundùm ipſius & noſtrum propoſitum nequivimus effectu mancipare. Verùm quia vices regias in Galliarum partibus dignoſceris exercere, & quia de tua plurimum diſcretione confidimus, per præſentia tibi ſcripta mandamus, quatenus Priorem Abbatis Villæ in Abbatem liberum & abſolutum ibi ſtatuere, & octo fratres tres Eccleſiæ ſancti Martini de Campis ejus ſocietati ſtudeas deputare: ut exemplo

S. Dionyſii Abbati mandat, ut Abbatem in hac Eccleſia & Monachos conſtituat.

plo bonę converſationis eorum, qui minus honeſtè ſapiunt, ad divinum officium provocentur. Nos verò Priori ſancti Martini de Campis per Apoſtolica ſcripta mandavimus, quatenus prędictum numerum fratrum, cum tibi placuerit, exhibeat, & concedat: ſubſtentationi quorum beneficium Decanatus, & præbendas venerabilis fratris noſtri Sylvanectenſis Epiſcopi, Gregorii Diaconi Cardinalis, & Antiſſiodorenſis Theſaurarii filiorum noſtrorum auctoritate Apoſtolica deputamus; ad ipſorum quoque uſum omnia beneficia Canonicorum decedentium aſſignari volumus, & jubemus.

*Subſtentationi eorum providet.*

Datum Lingonis III. Kalendas Maii.

*Dat. die 29. Aprilis (a).*

## XXI.

Monaſterium Rothonenſe ſub tuitione Sedis Apoſtolicæ ſuſcipitur; confirmatiſque bonis omnibus, nonnulla eidem conceduntur privilegia.

*Ex MS. S. Michaelis in periculo Maris edidit Martenne Theſaur. Anecdot. Tom. I. col. 40.*

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Yvoni Abbati Rothonenſis Monaſterii ejuſque fratribus, tam præſentibus quam futuris, regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

*Exordium.*

DEſiderium, quod ad Religionis propoſitum, eſt animarum ſalutem pertinere monſtratur, auctore Deo, eſt ſine dilatione complendum. Ea propter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatum Rothonenſe Monaſterium, quod ſanctæ Romanæ Eccleſiæ juris exiſtit, prædeceſſoris noſtri felicis memoriæ Gregorii VII. Papæ veſtigiis inhærentes, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium impręſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. Obeunte verò te, nunc ejuſdem Loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſurreptionis aſtutia, ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam, de eadem Congregatione providerint eligendum. Quod ſi talis, qui huic regimini congruat, inter vos inveniri non poterit, cum conſilio Romani Pontificis aliunde ſibi patrem & magiſtrum expetant. Porrò in Eccleſiis, quas tenetis, ſtatuimus, ut Presbyteros eligatis, & Epiſcopis præſentetis. Quod ſi idonei fuerint, Epiſcopi curam animarum committant, ut hujuſmodi Sacerdotes de plebis quidem cura eis reſpondeant, vobis autem pro rebus temporalibus debitam ſubjectionem exhibeant. Chriſma, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium ſive Baſilicarum, & ordinationes Monachorum ſeu Clericorum, qui ad ſacros fuerint ordines promovendi, a Diœceſanis accipietis Epiſcopis, ſi quidem gratiam atque communionem Apoſtolicæ Sedis habuerint, & ſi ea gratis & ſine pravitate voluerint exhibere; alioquin, liceat vobis, a quibus malueritis catholicis Epiſcopis eadem Sacramenta ſuſcipere. Sepulturam quoque ipſius Loci liberam eſſe concedimus, ut eorum, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, devotioni, & extremæ voluntati, niſi fortè excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat: ſalvo tamen jure matricis Eccleſiæ. Hoc quoque præſente capitulo ſubjungimus, ut ipſum Monaſterium, & Abbates ejus, vel Monachi, ab omni ſæcularis ſervitii ſint infeſtatione ſecuri, omnique gravamine mundanæ oppreſſionis remoti, in ſanctæ religionis obſervatione ſeduli atque quieti, nulli alii, niſi Romanę & Apoſtolicæ Sedi, cujus juris eſt, aliqua teneantur occaſione ſubjecti. Ad indicium autem, quòd Cœnobium eorum, juris ſit beati Petri & ſanctæ Romanæ Eccleſiæ, ſingulis annis tres aureos noſtro Lateranenſi Palatio perſolveris. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu aliquibus vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum ſubſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicę auctoritate. Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica, ſæcularisve perſona, hanc noſtrę conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem Loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

*Monaſterium ſub tuitione Sedis Apoſt. recipiens.*

*Eidem bona omnia confirmat;*

*Abbatem per ſolos Monachos eligendū ſtatuit.*

*In Eccleſiis Parochialibus Presbyteros e Monachis præponi, ab Epiſcopo vero curam animarum ſuſcipere decernit,*

*Cui ipſi Presbyteri & Monachi ſint ſubjecti in ſpiritualibus.*

*Libertatem ſepulturæ in iiſdem Eccleſiis omnibus tribuit non excommunicatis, & ſalvo jure matricis eccleſiæ*

*Monaſterium ipſum ab omni laicali poteſtate eximit;*

*Reſervatis tribus aureis quolibet anno Lateranenſi Palatio perſolvendis.*

*Solitæ concluſiones pro indemnitate Monaſterii bonorumque ejus;*

*& confirmatione hujuſce Diplomatis.*

S. PETRVS ✠ S. PAVLVS.
EVGENIVS PP. III.

FAC MECVM SIGNVM IN BONVM.

*Sigillum Eugenii Pr.*

EGO EUGENIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

*ejuſque ſubſcriptio.*

Ego Theodewinus S. Ruffinæ Epiſcopus ſs.
Ego Albericus Oſtienſis Epiſcopus ſs.
Ego Imarus Tuſculanus Epiſcopus ſs.
Ego Guido Presb. Card. tit. S. Chryſogoni ſs.
Ego Giſlebertus indignus Sacerdos tit. S. Marci ſs.
Ego Gregorius Diac. Card. S. Angeli. ſs.
Ego Jacintus Diac. Card. S. Mariæ in Coſmedin ſs.

*Subſcriptiones quoque Cardd. S. R. E.*

Datum Meldis per manum Guidonis S. R. E. Diaconi Cardinalis, & Cancellarii, VIII. Kalendas Julii, Indict. X. Incarnationis Dominicæ anno MCXLVII. Pontificatus verò Domni Eugenii III. Papę anno III.

*Dat. die 24. Junii anno Dom. 1147 Pont. an. III.*

(a) Sunt hæc referenda ad hunc annum.

Mo-

## XXII.

Monaſterium S. Mariæ de Alderſpach Ordinis Ciſtercien. Salisburgen. Diœceſis ſub protectione Sedis Apoſtolicæ recipitur.

*Ex Hundii Metrop. Salisburg T.II.*

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Sigfrido Abbati ſanctæ Mariç de Alderſpach, ejuſque fratribus tam pręſentibus quàm futuris, regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

*Exordium.*

RElígioſis deſideriis dignum eſt facilem præbere conſenſum. Eapropter, dilecte in Domino fili Sigfride Abbas, tuis juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & beatæ Mariæ Monaſterium, cui Deo auctore præeſſe dignoſceris, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Locum videlicet, in quo ipſum Monaſterium ſitum eſt, Gumprechtingen. Sane laborum veſtrorum, quos propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis veſtrorum animalium, nullus a vobis decimas exigere præſumat. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat pręfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum ſubſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Diœceſani Epiſcopi canonicâ juſtitiâ. Si qua ergo in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcit, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & D. N. J. C. aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem Loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Monaſterium ſub Apoſtolica recipit protectione.*

*Eique bona omnia confirmat.*

*Privilegia nonnulla elargitur.*

*Clauſula.*

Data Altiſiodori per manum Guidonis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis Cancellarii, Id. Auguſti, Indict. X. Incarnat. Domin. anno MCXLVII. Pontificatus Domni Eugenii III. Papæ anno III.

*Dat. die 13. Auguſti anno Dom. 1147. Pont. an. III.*

## XXIII.

Confirmatio tranſactionis ſuper Calderia de Ledone inter Willelmum Comitem Matiſconenſem & Petrum Abbatem Cluniacenſem.

*Ex Biblioth. Cluniac. Martini Marrier. col. 1409.*

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Petro Abbati Cluniacenſi, ejuſque fratribus tam præſentibus, quàm futuris, regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

*Exordium.*

QUÆ ab Eccleſiæ Dei fidelibus pro animarum ſuarum ſalute ad religioſorum ſubſtentationem rationabili providentia ſtatuuntur, in ſua volumus ſtabilitate perſiſtere; & ne pravorum hominum valeant in poſterum refragatione turbari, congrua nos convenit ſolicitudine providere. Sicut per ſcriptum nobilis viri Willelmi Matiſconenſis Comitis, quod noſtro conſpectui obtuliſti ejuſdem ſigillo impreſſum, agnovimus, idem W. Comes partim dono pro animæ ſuæ & parentum ſuorum ſalute, partim venditione, poſſeſſionem quandam cum ſuis appendiciis in burgo Ledonis, quæ vulgo Caerna Monteria vocatur, quç erat Haimonis Ledonenſis Præpoſiti, & Burgenſem quendam, ejuſdem poſſeſſionis cuſtodem, datâ ei concorditer in concambio aliâ Baernâ Monteriâ, vobis veſtriſque ſucceſſoribus in perpetuum liberè habendam conceſſit. Vos vero pro tanto beneficio ſexdecim milia ſolidorum Cluniacenſis monetæ & quatuor ei dediſtis. Cui nimirum donationi & venditioni Pontia Comitiſſa uxor ipſius Comitis, Stephanus, & Girardus filii eorum, præfatus Aymo Præpoſitus, mater ejus, & fratres, Gualterius Vicecomes Erotonaci, & omnes alii, qui in ea poſſeſſione aliquid juris videbantur habere, aſſenſum communiter præbuerunt. Quod ut firmiori ſtabilitate ſub nixum conſiſteret, ipſe quoque Willelmus Comes, & præfata uxor ejus, & filii, & omnes alii ſupradicti, juramento firmarunt, eo videlicet tenore, quod hujus conceſſionis in perpetuum bona fide auctores & defenſores exiſterent. Si quis autem calumniam facere, aut damnum inferre tentaverit, ipſi pro poſſe ſuo conceſſionem ipſam per omnia tuebuntur. Proceres quoque Terræ ejuſdem Comitis, Hugo videlicet de Berziaco, Henricus Groſſus, & Jocerandus frater ejus, Guillelmus de Neblens, Paganus de Claſſiaco, Bernardus Paganus, Majolus Tabutinus, & Stephanus de Baſenens, juraverunt, quod ſi prædicta pactio non teneretur, aut aliquo caſu infringeretur, commoniti a fratribus Cluniacenſibus Matiſconam venirent, & ibidem obſides manerent, donec re pacificatâ, cum licentia Abbatis Clun. redirent. Guido inſuper de Munet, Guillelmus Joret, G. de Loiſeaco, & plures alii, qui in ſcripto prædicti Comitis continentur, in burgum Ledonis ſe obſides venturos, quemadmodum alii ſupradicti, nihilominus juravorunt. Hanc igitur donationem ſeu venditionem, dilecti in Domino filii, vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & per vos Cluniacenſi Monaſterio, in quo divino mancipati eſtis obſequio, auctoritate apoſtolica confirmamus, & futuris perpetuò temporibus ratam manere decernimus; prohibentes,

*Villelmi Comitis Matiſconenſis tranſactio cum Petro Abb. Cluniac. de Calderia de Ledone.*

*Accedente conſenſu eorum, ad quos jus aliquod ſpectare potuiſſet.*

*Ab Eugenio PP. confirmatur.*

ut

ut nulli omnino hominum liceat, Cluniacenſe Monaſterium ſuper eadem poſſeſſione temerè perturbare, aut aliquibus moleſtiis fatigare: ſed integra, & ab omni impetitione libera conſervetur eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa eſt, uſibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſęculariſve perſoua, hanc noſtrę confirmationis paginam ſciens, contra eam temerè venire temptaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat. reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictę ultioni ſubjaceat. Conſervatibus autem ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonę actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem prętnia ęternę pacis inveniant. Amen.

*Solitæ concluſiones.*

*Eugenii PP.*

EGO EUGENIUS Catholicæ Eccleſię Epiſcopus ſs.




*& S R. Eccl. Cardd. ſubſcriptiones.*

Ego Albericus Oſtienſis Epiſcopus ſs.
Ego Imarus Tuſculanus Epiſcopus ſs.
Ego Ubaldus Presbyter Card. tit. SS. Joannis & Pauli ſs.
Ego Guido Presb. Card. tit. SS. Laurentii & Damaſi ſs.
Ego Hugo Presb. Cardinalis in Lucina ſs.
Ego Aribertus Presb. Cardinalis tit. S. Anaſtaſiæ ſs.
Ego Julius Presb. Cardinalis tit. S. Marcelli ſs.
Ego Guido Presb. Cardinalis tit. Paſtoris ſs.
Ego Jordanus Presb. Cardinalis tit. S. Suſannæ ſs.
Ego Otto Diaconus Cardinalis ſancti Georgii ad Velum aureum ſs.
Ego Joannes Paparo Diaconus Cardinalis ſancti Adriani ſs.
Ego Gregorius Diaconus Card. S. Angeli ſs.
Ego Joannes Diaconus Card. S. Marię Novæ ſs.
Ego Guido Diaconus Card. S. Mariæ in Porticu ſs.
Ego Jacintus Diaconus Card. S. Mariæ in Coſmidin ſs.

*Dat. die 25. Auguſti anno Dom. 1147. Pont. an. III.*

Datum Altiſiodori, per manum Guidonis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis & Cancellarii, VIII. Kal. Septembris, Indictione X. Incarnationis Dominicæ anno MCXLVII. Pontificatus Domni Eugenii III. Papæ anno III

## XXIV.

Confirmatio poſſeſſionum Abbatiæ Ninivenſis Ordinis Præmonſtratenſis. ejuſque receptio in protectionem Sedis Apoſtolicæ.

*Ex Miræo Oper. Diplomat. Tom. I. pag. 134.*

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis Gerardo Abbati Eccleſiæ S. Cornelii Ninivenſis, ejuſque fratribus, tam præſentibus quam futuris, canonicam vitam profeſſis, in perpetuum.

*Exordium.*

QUoties illud a nobis petitur, quod Religioni & honeſtati convenire dignoſcitur, animo nos decet libenti concedere, & petentium deſideriis congruum impertiri ſuffragium. Ea propter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatam B. Cornelii Eccleſiam, in qua divino mancipati eſtis obſequio, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & pręſentis ſcripti patrocinio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona impræſentiarum eadem Eccleſia juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant: In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Totam decimam ejuſdem villæ cum appendiciis ſuis, Herlincoven cum tota decima, Lidekerkenſem Eccleſiam cum tota decima & appendiciis ſuis, ſcilicet Lombeca, Strithem, partem decimæ apud Menz. curtem Netherwich, cum prato, piſcatione in Tencna ubique, cum advocatia, duo molendina cum manſis juxta Eccleſiam Ninivenſem, curtem Rubroc cum circumjacentibus terris & ſylvis, terram Hugonis Gantis, & fratris ejus Giſleberti, ſylvam Mentogh, a Gerardo advocato emptam, curtem Wendecote cum circumjacentibus terris, & pratis, hæreditatem Henrici Converſi de Herlincoven, alodium de Roſilar cum nemuſculo Stonbecca, alodium quod dedit Herbrandus de Merbeca, terram cum ſylva Gualteri de Curia, terram quam dedit Theodericus de Inferno, terram quam dedit Caſtellanus Bruxellenſis aſſenſu Guidonis & Gualteri de Hoſdem apud Seneſiam; terram quam dedit Uffo Pauper aſſenſu fratris ſui Giſlardi apud Arken, terram quam dedit Albericus cum ſylva & prato apud eamdem villam. Sane agrorum veſtrorum, quos propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis veſtrorum animalium, nullus a vobis decimas exigere præſumat. Prohibemus quoque, ut nullus fratrum poſt factam ibidem profeſſionem, abſque Abbatis ſui permiſſione ex eodem clauſtro audeat diſcedere; diſcedentem verò, abſque literarum communium cautione nullus ſuſcipere vel retinere pręſumat. Decernimus ergo, ut nulli omninò hominum liceat, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate & Diœceſani Epiſcopi canonicâ juſtitâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc no-

*Abbatiam ſub protectione Sedis Apoſt. recipiens.*

*Eidem bona omnia confirmat,*

*Enumerat nonnulla,*

*Decimas ab ea ullo modo exigi vetat.*

*Debitam obedientiam a Fratribus Abbati præſtari præcipit.*

*Hujuſce privilegii roboratio ſub ſolitis clauſulis.*

noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem Loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. (a)

## X X V.

### Simile Privilegium pro Affligemienſi Monaſterio Cameracen. Diœceſis.

*Lic. tit.*

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Godeſcalco, Abbati Affligemenſis Monaſterii, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

*Exordium.*

DEſiderium, quod ad Religionis propoſitum, & animarum ſalutem pertinere dignoſcitur, auctore Deo, ſine aliqua eſt dilatione complendum. Eapropter, dilecte in Domino fili Godeſcalce Abbas, tuis juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & B. Petri Affligemenſis Monaſterium, cui Deo auctore præeſſe dignoſceris, ad exemplar Predeceſſorum noſtrorum ſanctæ memoriæ, Paſchalis, & Calixti, Romanorum Pontificum, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium impręſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, aut aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant: In quibus hęc propriis duximus exprimenda vocabulis; Eccleſiam de Aſcha, a perſonatu & epiſcopali obſonio liberam & quietam, & quidquid Comes Henricus bonę memorię, conſentiente fratre ſuo Godefrido, præfato Monaſterio de ſui juris allodio dignoſcitur contuliſſe; Eccleſiam S. Petri in Traſna, cellam & Eccleſiam S. Andreæ prope Brugas, cellam & Eccleſiam S. Mariæ in Wavria, cellam & Eccleſiam S. Mariæ in Bornhem, cellam ſanctæ Mariæ in Uliederbecka cum Eccleſiis de Lindenaet, & Villebrinea; Eccleſiam in Genappa, ex dono Comitiſſæ Idæ Bononienſis, allodium cum terris & ſylvis in ipſa villa Genapha; terram, quam præfatum Monaſterium habet ſub annuo cenſu ab Eccleſia Nivellenſi, & Lenſo, & Anſelo: Monaſteria Sanctimonialium in Foreſto & Bigardis; Eccleſias quoque de Eſchen, Hekelgem, Morſellæ, Wieſe, Herdinghem, Erembodenghem, Merchtene, Lenendecke, Meerbecka, Oſſenſele, Londerſele, Liſele, Puerſche, Baeſrode cum omnibus eorum pertinentiis, liberas a perſonatu: ſalvis dumtaxat epiſcopalibus obſoniis: Terras in Anglia ex dono Aleidis, relictæ Henrici Regis Anglorum, in Iderſwerda: & Weſterneredona, in Uremdick, Frondic, & Pakenge, Beckarias........ donn Theoderici Comitis Flandrenſium, & Clementiæ Comitiſſæ uxoris Roberti Comitis in Zellecka, & Cobbegem, & Getza allodia. Quidquid verò immunitatis & libertatis a Cameracenſibus Epiſcopis, Gerardo, Odone, Burchardo, & Nicolao eidem Monaſterio juſtè collatum eſt, vobis nihilominus confirmamus. Chriſma, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium ſeu Baſilicarum, ordinationes Monachorum, qui ad ſacros Ordines promoveri a Diœceſano...... Epiſcopo, ſi quidem gratiam atque communionem Apoſtolicæ Sedis habuerit, & ea gratis voluerit exhibere; alioquin liceat, vobis catholicum, quem malueritis, adire Antiſtitem, qui nimirum noſtra fultus auctoritate, quod poſtulatur, indulgeat. Obeunte verò te, nunc ejuſdem Loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſurreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & beati Benedicti Regulam, vel de ſuo, vel alieno, ſi oportuerit, Collegio elegerint. Illud quoque adjungimus, ut veſtri Monaſterii, aut Eccleſiarum veſtrarum Advocatis facultas non ſit, pro ſe perſonam aliquam in Advocatia ſupponere, per quam ejuſdem Cœnobii aut Eccleſiarum bona diſſipentur. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel aliquibus vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicę auctoritate, & Diœceſanorum Epiſcoporum canonicâ juſtitiâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtrę conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud Chriſtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Monaſterium ſub protectione Sedis Apoſt. recipit.*

*Eique bona omnia confirmat.*

*Immunitates quoque eidem a Cameracenſibus Epiſcopis conceſſas ratas habet. Quibus Monachos in ſpiritualibus ſubjectos declarat.*

*Abbatis vero,*

*& Advocati electionem ad ſolos Monachos ſpectare decernit.*

*Solitæ concluſiones.*

EGO EUGENIUS Catholicę Eccleſię Epiſcopus ſignavi.

Datum Remis per manum Guidonis, Sanctæ Romanæ Eccleſię Diaconi Cardinalis, & Cancellarii, III. Nonas Aprilis, Indictione XI. Incarnationis Dominicæ ann. MCXLVIII. Pontificatus vero Domni Eugenii III. Papæ IV.

*Dat. die 3. Aprilis anno Dom. 1148. Pontif. an. IV.*

(a) Aubertus Miræus in eruendis ex antiquitatis latebris monumentis, quæ hiſtoriam Eccleſiaſticam illuſtrare quammaxime poſſunt, nemini poſthabendus, quamvis in fine privilegii hujus nullam referat chronologicam notam, quæ certe deſiderari debuit in exemplari, quo uſus ille eſt; in margine tamen annum 1147. notat; Tanto auctori fidem non negaverim, periti ſſimo ſiquidem hiſtoriæ Eccleſiarum Belgicarum in re tam parvi momenti cur non credam?

## XXVI.

Savinienſi Monaſterio Ordinis Ciſtercien. bona omnia, ac ſubjectæ Abbatiæ confirmantur.

*Ex MS. Monaſt. hujus edidit Marten. ne Theſaur. Anecdot. To. I. col. 404.*

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Serloni Savinienſi Abbati, ejuſque ſucceſſoribus regulariter promovendis, in perpetuum.

Exordium.

APoſtolicæ Sedis, cui divinâ gratiâ præſidemus, nos auctoritas admonet, beneplacentem Deo Religionem ſtatuere, & & ſtabilitam exacta diligentia conſervare. Quocirca, dilecte in Domino fili Serlo Abbas, tuis juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Savinienſe Monaſterium, cui præeſſe dignoſceris, ſcriptorum noſtrorum patrocinio communimus; Statuentes, ut Ordo Monaſticus ſecundum inſtitutionem Ciſtercienſium fratrum, tam in præfato Monaſterio, quàm in his, quæ ſub ejus poteſtate conſiſtunt, futuris temporibus inviolabiliter conſervetur & ut Abbatiæ, quæ ad jus tui Monaſterii pertinere noſcuntur, in tua tuorumque ſucceſſorum obedientia & ſubjectione permaneant; Quarum nomina duximus exprimenda: Abbatia de Furum, Abbatia de Buſert, Abbatia de Biluwas, Abbatia de Not, Abbatia de Carreia, Abbatia de Strafort, Abbatia de Cogherhala, Abbatia de Baſingwer, Abbatia de Cumbremare, Abbatia de Behelande, Abbatia de Suineshenad, Abbatia de Caldrei, & Abbatia Inſulæ de Man. Has itaque Abbatias cum omnibus earum pertinentiis tibi tuiſque ſucceſſoribus in perpetuum confirmamus. Nulli ergo hominum fas ſit, ſuper hac noſtra conſtitutione veſtrum Monaſterium perturbare, aut aliquam ei exinde contrarietatem inferre; ſed omnia in perpetuum ita intemerata ſerventur, quemadmodum præſentis ſcripti ſanctione noſcitur inſtitutum. Si quis ſanè hanc noſtri privilegii paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonitus, niſi congruè ſatisfecerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini noſtri Jeſu Chriſti alienus fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Conſervantes autem eidem Loco, quæ ſua ſunt, a Remuneratore omnium bonorum Deo, intervenientibus beatorum Petri & Pauli meritis, æternę vitæ præmia conſequantur. Amen. Amen. Amen.

Ordo Monaſticus in Savinienſi Monaſterio, & Abbatiis eidem ſubjectis ſervãdus.

Numerus Abbatiarum a Savinienſi dependentium.

Decretum immunitatis & integritatis Monaſt. ejuſdem.

Cum ſolitis clauſulis.

FAC MECUM SIGNUM IN BONUM.

S. PETRUS ✠ S. PAULUS.

EUGENIUS PP. III.

Sigillum Eugenii PP.

ejuſque ſubſcriptio. Subſcriptiones quoque Cardinalium S. R. E.

EGO EUGENIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſc. ſs.

Ego Imarus Tuſculanus Epiſcopus ſs.

Ego Otto Diaconus Cardinalis S. Georgii ad Velum aureum ſs.

Ego Octavianus Diac. Card. S. Nicolai in Carcere Tulliano ſs.

Ego Joannes Paparo, Diaconus Cardinalis ſanctæ Mariæ novæ ſs.

Ego Guido Diaconus Cardinalis S. Mariæ in Porticu, ſs.

Ego Jacintus Diac. Card. S. Mariæ in Coſmedi n ſs.



Ego Ubaldus Presb. Card. tit. SS. Joannes & Pauli ſs.

Ego Aribertus Presb. Card. tit. S. Anaſtaſiæ ſs.

Ego Julius Presb. Card. tit. S. Marcelli ſs.

Ego Guido Presb. Card. tit. Paſtoris ſs.

Ego Bernardus Presb. Card. tit. S. Clementis ſs.

Datum Remis, per manum Guidonis S. R. E. Diaconi Cardinalis, & Cancellarii, IV. Idus Aprilis, Indictione XI. Incarnationis Dominicæ anno MCXLVIII. Pontificatus verò Domni Eugeni PP. III. anno IV.

Dat. die 10. Aprilis anno Dom. 1148. Pontif. an. IV.

---

## XXVII.

Decretum, ut Eccleſiæ in Vrbe & Diœceſi Cremonenſi exiſtentes, & pars Clericorum Eccleſiæ S. Marię, obedientiam, debitamque reverentiam in ſpiritualibus & temporalibus ipſi Epiſcopo præſtare debeant.

*Ex Ughell. Ital. Sac. To. IV ubi de hac Eccleſia.*

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Oberto Cremonenſi Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

AD hoc Sancti Patres diverſos in Eccleſia Dei eſſe gradus & ordines voluerunt, ut dum inferiores ſuis ſuperioribus obedientiam & reverentiam exhiberent, una fieret ex diverſitate connexio, & recte officiorum gereretur adminiſtratio ſingulorum. Hoc nimirum intuitu, venerabilis frater Oberte Epiſcope, tuis juſtis poſtulationibus clementer annuimus; & ne Cremonenſis Eccleſia ſua defraudetur juſtitia, auctoritate noſtri officii volumus providere. Dum Cremonæ cum fratribus noſtris eſſemus, querelam in noſtra pręſentia edidiſti, quod quædam Cremonenſes Eccleſiæ, quæ tui Epiſcopatus juris exiſtunt, nequaquam debitam tibi reverentiam exhiberent. Quia verò ſingulis Eccleſiis ſuam volumus juſtitiam obſervare, decernimus, ut Cremonenſes Eccleſiæ, quæ Parochiali jure ad te pertinere noſcuntur, & pars Clericorum Eccleſiæ ſancta Marię, quæ tibi eodem jure debet eſſe ſubjecta, tibi tuiſque ſucceſſoribus ſubjectæ de cętero & obedientes exiſtant, & tamquam propriis Paſtoribus, & animarum ſuarum Epiſcopis debitam reverentiam & honorem exhibeant; Prohibentes, ut nullus Clericus per laicos in eiſdem recipiatur Eccleſiis: nullus Præpoſitus abſque conſilio & aſſenſu Cremonenſis Epiſcopi, vel Eccleſiæ, ſi Epiſcopus defuerit, ſtatuatur. Adjicimus quoque, ut Cremonenſis Epiſcopus tamquam proprius Paſtor in præfatis Eccleſiis recipiatur, & honoretur; eique a Clericis & Laicis ejuſdem Loci debita reverentia & obſequium tam in ſpiritualibus quàm in temporalibus deferatur. Si autem Cremonenſis Epiſcopus, vel Eccleſia excommunicationis aut interdicti ſententiam canonicè in aliquem ſuorum Parochianorum protulerit, tam ab his, qui ad Placentinum, quàm ab his, qui ad Cremonenſem Epiſcopatum pertinent, obſervetur. Si quis autem, hujus noſtri decreti paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, Clericus dignitatis & officii ſui periculum patiatur, Laicus verò Eccleſiaſtica communione privetur.

Facti ſeries, & Decretum.

Clauſulæ confirmatoriæ decreti hujus.

*Eugenii PP. ſubſcriptio. Dat. die 7. Julii anno Dom. 1148. Pontif. an. IV.*

EGO EUGENIVS Catholicæ Eccleſiæ Epiſc.

Datum Cremæ, per manus Guidonis S. R. E. Diac. Card. & Cancellarii, Non. Julii, Indict. XI. Incarnat. Dom. anno MCXLVIII. Pontificatus verò Domni Eugenii III. Papæ anno IV.

---

## XXVIII.

Confirmatio bonorum Abbatiæ de Tolla Placentinæ Diœc. cui nonnulla conceduntur privilegia.

*Ex Archivo Monaſt. S Sixti edidit Campi Hiſtor. Placentin.*

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Alberto Abbati de Tolla, ejuſque fratribus tam præſentibus quam futuris, regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

*Exordium.*

QUoniam ſine verę cultu Religionis nec charitatis unitas poteſt ſubſiſtere, nec Deo gratum exhibere ſervitium, expedit apoſtolicæ auctoritati religioſas perſonas diligere, & religioſa loca, in quibus conſtunt, Sedis Apoſtolicæ munimine confovere. Ideoque, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Monaſterium de Tolla, in quo divino eſtis obſequio mancipati, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quęcumque bona, quaſcumque poſſeſſiones impræſentiarum juſtè & rationabiliter poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, liberalitate Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu etiam aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant: In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Locum ipſum, in quo præfatum Monaſterium ſitum eſt, cum Parochia & omnibus pertinentiis ſuis: quicquid habetis apud caſtrum Arquatum, & Eccleſiam de Miſtriano cum Parochia & omnibus pertinentiis ſuis, caſtellum de Lavernaſco cum Eccleſia ipſius loci, & Parochia & cæteris pertinentiis ſuis: caſtellum novum cum Eccleſia ejuſdem loci & Parochia, & omnibus pertinentiis ſuis: caſtellum de Spelunca, & Eccleſiam ipſius loci, cum Parochia. & omnibus pertinentiis ſuis: caſtellum de Molfaxi cum Eccleſiis ejuſdem loci, & Parochiis, & aliis pertinentiis ſuis: Locum Rugarli cum Eccleſia ipſius loci, & Parochia & omnibus pertinentiis ſuis: quicquid habetis apud Regianum cum omnibus pertinentiis ſuis: Eccleſiam ſancti Dalmatii de Placentia cum Parochia, & cæteris ad ipſam pertinentibus. Obeunte autem te, nunc ejuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſurreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, de ſuo, ſi potuerit idoneus inveniri, collegio ſecundùm Dei timorem & beati Benedicti regulam pręviderint eligendum. Criſma, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium ſeu Baſilicarum, ordinationes Clericorum veſtrorum, qui ad ſacros ordines fuerint promovendi, a Mediolanenſi Archiepiſcopo gratis, abſque pravitate aliqua vobis precipimus exhiberi. Sepulturam ipſius Monaſterii, & omnium ejus Eccleſiarum, liberam eſſe concedimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepelire deliberaverint, niſi fortè excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat: ſalvâ tamen juſtitiâ ipſarum Eccleſiarum, a quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Decernimus ergo, ut nullus omnino hominum de his, quæ a noſtris prędeceſſoribus, vel Italici Regni Regibus conceſſa ſunt, nullo modo qualibet occaſione, vel alicujus ſcriptionis titulo, in rebus vel in ipſius loci libertate aliquid poſſit auferre, vel minuere; Interdicentes per ſanctæ Romanæ Sedis auctoritatem Epiſcopis Placentinę & Parmenſis Eccleſiæ, in quarum Diœceſi ipſum Monaſterium, vel res ipſæ videntur conſiſtere, aliiſque omnibus, tam vicinis quàm procul conſtitutis, ut nullatenus aliquid quaſi proprio jure præſumant accipere, neque jus baptizandi parochianos ſuos, quos apparet in privilegiali inſtrumento in ipſo Monaſterio olim eſſe conceſſum; vel decimas, quas ante poſſediſtis, ſibi vindicent. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire attentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictę ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem Eccleſiæ juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant. & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Monaſterium ſub Sedis Apoſtol. protectione ſuſcipitur.*

*Eidem bona omnia confirmat.*

*Abbatis electionem Monachis concedit.*

*Quæ Mediolanenſi Archiepiſc. in ſpiritualibus ſubjicit.*

*Clauſulæ.*

EGO EUGENIUS Catholicę Eccleſię Epiſcopus ſubſcripſi.

Ego Ubaldus Presb. Cardinalis tit. ſanctę Praxedis ſubſcripſi.

Ego Ubaldus Presb. Cardinalis tit. SS. Joannis & Pauli ſubſcripſi.

Ego Aribertus Presb. Cardinalis tit. S. Anaſtaſiæ ſubſcripſi.

Ego Hugo Presbyter Cardinalis tituli in Lucina ſubſcripſi.

Ego Jordanus Presb. Card. tit. S. Suſannæ ſubſc.

Ego Otto Diaconus Cardinalis S. Georgii ad Velum aureum ſuſcripſi.

Ego Octavianus Diaconus S. Nicolai in Carcere Tulliano ſubſcripſi.

Datum Cremonæ per manum Guidonis ſanctę Romanæ Eccleſię Diaconi Cardinalis & Cancellarii, Non. Julii, Indictione XI. Incarnationis Dominice anno MCXLVIII. Pontificatus Domni Eugenii III. Papæ anno IV.

*Dat. die 7. Julii ann. Dñi 1148. Pont. ann. IV.*

---

## XXIX.

Decretum, ut Cappellani promittant obedientiam Rectoribus titulorum ſive Eccleſiarum & de Arnaldo tamquam ſchiſmatico devitando.

*Ex Concil. T. XI. col. 1578.*

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, univerſo Clero Romano.

*Aliquos Cappellanos errorem Arnaldi ſequi narrat.*

FAllax & invidus humani generis inimicus per Arnaldum Schiſmaticum, quaſi per membrum proprium hoc effecit, ut quidam Cappellani unitatem Eccleſię, quæ ſectionem non

Digitized by Google

non patitur, quantum in eis eſt, dividentes, ipſius Arnaldi ſequantur errorem: & Cardinalibus, atque Archipresbyteris ſuis obedientiam & reverentiam promittere, & eshibere debitam contradicant. Ne igitur vires dare præfatis Schiſmaticis pravis actionibus per ſilentium de cætero videamur, per præſentia vobis ſcripta mandamus, atque præcipimus, quatenus præfatum Arnaldum tamquam Schiſmaticum modis omnibus devidetis. Quod ſi aliqui Clerici, Dei & ſanctę Eccleſiæ contemptores, ejus errorem poſt præſentium acceptionem ſequi præſumpſerint, ſcire vos volumus, quia tam officio quàm beneficio Eccleſiaſticis reddemus eos penitus alienos.

*Arnaldum ab omnibus tamquam Schiſmaticum devitari mandat.*

*Pœnæ contra inobedientes.*

Datum Brixiæ Idibus Julii.

*Dat. die 15. Julii 1148.*

---

## XXX.

Monaſterio SS. Salvatoris & Juliæ Martyris Brixien. Diœceſis Ordinis Caſſinen bona omnia confirmantur, omnimodaque exemptio, aliaque conceduntur privilegia.

*Ex Archiv. Monaſt. hujus ed. à Margarin. loc. cit. num. CLXX.*

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, in Chriſto filiæ Richeldæ Abbatiſſæ Monaſterii Salvatoris Noſtri & ſanctæ Julię Virginis & Martyris, quod novum dicitur, in Civitate Brixia ſitum, ejuſque ſororibus; tam præſentibus quàm futuris, in perpetuum.

*Exordium.*

CUM omnibus Eccleſiaſticis perſonis debitores, ex injuncto nobis a Deo Apoſtolatus officio, exiſtamus; illis tamen nos convenit propenſioris charitatis ſtudio imminere, quas in veræ Religionis cultu omnipotentis Domino militare cognoſcimus, & in Eccleſiis, quæ beati Petri juris ſunt, aſſiduè commorantur. Ideoque, dilecta in Domino filia Richeldis Abbatiſſa, tuis rationabilibus poſtulationibus benignitate debita præbentes aſſenſum, beatæ Juliæ Virginis ac Martyris Monaſterium, cujus utiquè cura tibi, largiente Domino, commiſſa eſt, quod videlicet infra Civitatem Brixienſem a nobilis memoriæ Anſa Regina conſtat eſſe conſtructum, Apoſtolicæ Sedis privilegio communimus. & ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus: Statuentes, ut quæcumque prædia, quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona ex munificentia præfatæ Reginæ, ſeu etiam ex largitione illuſtris memoriæ Imperatorum, qui poſt eam Regni gubernacula ſuſceperunt, vel ab aliis fidelibus collata, idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & legitimè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, liberalitate Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque Sororibus, & his, quæ vobis in eadem Religione ſucceſſerint, & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis; Sermionem ſcilicet cum duabus Eccleſiis, Domini videlicet noſtri Salvatoris & ſancti Viti Martyris, Cervanicam cum Eccleſia ſanctæ Juliæ Martyris, Nubulariam cum Eccleſia ſancti Laurentii, Berciagum cum duabus Eccleſiis ſancti Zenonis & ſancti Stephani, Magonem Vicum cum Eccleſia ſancti Alexandri, Thimolinam cum Eccleſia ſanctæ Juliæ, Barbadam cum Eccleſia ſanctæ Mariæ, Alſianum cum Eccleſia ſanctæ Juliæ, Montecellum cum Eccleſia ſanctę Mariæ, Vovum cum Eccleſia ſancti Petri & ſancti Laurentii, Calvatonem cum Eccleſiis ſanctæ Mariæ & ſanctæ Juliæ, Genudolariam cum Eccleſia ſancti Michaelis, Ciconiariam cum Eccleſia ſanctæ Marię, Botenagum cum Eccleſia ſancti Martini Confeſſoris, Miliarinam cum Eccleſia ſanctæ Juliæ, & Sermidam. Præterea quaſcumque alias curtes, villas, caſtella, Eccleſias, & omnia ad idem Monaſterium pertinentia, vobis nihilominus confirmamus. Præſenti quoquè decreto ſancimus, ut prædictum Monaſterium Apoſtolicæ Sedis protectione, & Regia defenſione moneratum, ſub nullius unquam alterius poteſtate vel juriſdictionibus redigatur: adeout quiſquam Sacerdotum, niſi ab ipſius Loci Abbatiſſa fuerit invitatus, nec Miſſarum ſolemnia ibi clebrare præſumat. Nulli ergo omninò hominum fas ſit, prænominatum Cœnobium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, Ancillarum Chriſti, pro quarum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Obeunte verò te, nunc ejuſdem Loci Abbatiſſa, vel aliqua illarum, quæ tibi in eodem regimine ſucceſſerint, nulla ibi qualibet ſurreptionis aſtutia ſeù violentia præponatur, niſi quam Sorores communi conſenſu, vel Sororum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam providerint eligendam. Porrò ſancti Petri in Solato Eccleſiam vobis ſimiliter confirmamus, & cappellam ſanctę Julię de Pradellis. Sanè ipſius Loci Abbatiſſæ licentiam indulgemus, Eccleſias ad honorem Dei conſtruere, & libertatem ab Imperatoribus & Regibus Monaſterio præfato conceſſam, tam in Mercatis conſtituendis quàm in Caſtellis in terris ipſius Monaſterii, ubicumque voluerit, pro utilitate ejuſdem Monaſterii ędificandis, pariter roboramus. Nullus etiam Epiſcopus, Dux, Marchio, Comes, Vicecomes, ſeù aliqua magna parvaque perſona ullum diſtrictum in aliquibus locis ipſius Monaſterii tenere, vel judicare, aut aliquod placitum, abſque licentia Abbatiſſæ habere præſumat, aut res ipſius ſpirituales, aut ſæcolares quovis modo alienare, vel moleſtiam eis inferre, aut Fodrum, vel Manſiaticum, ſeu Ripaticum, aut Paratas, ſive aliquas audeant Functiones exigere. Decimas novalium præterea, & fructuum laborum veſtrorum, quos propriis excolitis ſumptibus, & diſtrictum ſervorum & liberorum ad veſtrum Cœnobium pertinentium, vobis habenda firmamus. Chriſma verò, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium, ſive Baſilicarum, ordinationes Abbatiſſę, vel Monacharum ſeu Clericorum veſtrorum, qui ad ſacros fuerint ordines promovendi, ſeù quicquid ad ſacrum Miniſterium pertinet, a quibuſcumque malueritis catholicis ſuſcipietis Epiſcopis; qui nimirum abſque pravitate, & reprehenſione aliqua ea vobis concedant, quemadmodum a prędeceſſoribus noſtris felicis memorię Paulo, Caliſto, Innocentio, Romanis Pontificibus, veſtro Monaſterio pro fragilitate fœminei ſexus conſtat eſſe conceſſum. Confirmamus etiam vobis Portum Placentinum & Ripaticum ejus. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſęculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè ve-

*Monaſterium ſub Sedis Apoſtolicæ tutela de novo ſuſcipiens,*

*Eidem bona omnia a Regina Anſa, aliiſque conceſſa, confirmat.*

*Ab Epiſcoporum juriſdictione eximens, nec Miſſarum ſolemnia ibi abſque Abbatiſſæ conſenſu celebrari permittit.*

*Abbatiſſæ electionem ad Moniales tantummodo ſpectare decernit;*

*Eidem Abbatiſſæ confirmat jus eccleſias & caſtella conſtruendi, & mercatum in his indicendi.*

*A quocumque juriſdictione, judiciaria poteſtate, angaria, & onere Monaſterium exemtum declarat.*

*Decimas bonorum condonat, & facultatem judicandi in proprios homines & colonos.*

*Sacra myſteria & miniſteria a quocumque Epiſcopo recipiendi tribuit facultatem.*

*Solitæ concluſiones.*

venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimoCorpore ac SanguineDei & Domini noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem Loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Eugenii PP & S. R. E. Card. ſubſcriptiones.

EGO EUGENIUS Catholicæ Eccleſię Epiſc. ſs.
Ego Ubaldus Presbiter Cardinalis titulis S. Praxedis ſs.
Ego Ubaldus Presbyter Card. tit. SS. Joannis & Pauli ſs.
Ego Aribertus Presbyter Cardinalis tit. S. Anaſtaſiæ ſs.
Ego Julius Presbyter Cardinalis tit. ſancti Marcelli ſs.
Ego Bernardus Presbyter Cardinalis tit. S. Clementis ſs.
Ego Otto Diaconus Cad. tit. S. Georgii ad Velum aureum ſs.
Ego Octavianus Diac. Card. tit. S. Nicolai in Carcere Tulliano ſs.
Ego Joannes Paparo Diaconus Cardinalis tit. ſancti Hadriani ſs.
Ego Gregorius Diaconus Cardinalis tit. ſancti Angeli ſs.
Ego Guido Diaconus Card. tit. S. Marię in Porticu ſs.
Ego Jacintus Diaconus Card. ſanctæ Mariæ in Coſmedin ſs

Dat. die 8. Septemb anno Dom. 1148. Pont. an. IV.

Datum Brixiæ, per manum Guidonis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diac. Card. & Cancell. VI. Idus Septembris, Indictione XI. Incarnationis Dominicæ anno MCXLVIII. Pontificatus verò Domni Eugenii PP. III. anno IV.

## XXXI.

Decretum, ut imposterum Placentini Epiſcopi ab Archiepiſcopo Ravennate conſecrationem accipiant.

Ex Concil. T. XII. col. 1614.

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Moyſi Ravennati Archiepiſcopo, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Abbas de Columba in Epiſcopum Placentinum electus electionis confirmatio petitur.

Dilecti filii noſtri Placentini Canonici, obeunte venerabili fratre noſtro Arduino bonę memorię Epiſcopo, dilectum alium noſtrum Joannem Abbatem de Columba in patrem ſibi & Epiſcopum elegerunt: &, ut ipſa electio firmitatem auctoritatis noſtræ munimine ſortiretur, cum eſſemus Altiſiodori, per nuncios ſuos humiliter poſtularunt. Nos vero Ravennati Eccleſię tamquam ſpeciali filiæ noſtrę ſuam juſtitiam conſervare volentes, eorum petitiones tunc non duximus admittendas. Poſtmodum vero iidem filii noſtri apud Treverim noſtro ſe conſpectui repræſentantes, idipſum a nobis inſtantius petierunt, aſſerentes poſſeſſionesEpiſcopatus, & bona, niſi firmaretur electio, devaſtari nimium & conſumi; & nullam eſſe perſonam, quę tibi ſuper hoc, & Ravennati Eccleſię reſponderet, cum multas rationes dicerent ſe habere, pro quibus Placentini electi a Ravennate Archiepiſcopo conſecrationem accipere non debebant. Nos itaque neceſſitatibus Placentinę Eccleſię paternæ charitatis debito proſpicere cupientes, electionem ipſam in omnibus, ſalvo jure Ravennatis Eccleſiæ, confirmavimus;

Electionem prædictam firmat: ſalvo jure Ravennatis Eccleſię.

& ipſi Placentinę Eccleſiæ per apoſtolica ſcripta mandavimus, ut proximè præterita ſancti Lucæ feſtivitate noſtro ſe conſpectui præſentaret, tibi reſpondere, & quæ juſtitia dictaret, exequi præparati. Cum autem apud Papiam pervenimus, præſentibus, dilecto filio noſtro electo, & Clericis Placentinis, tu Frater Archiepiſcope humiliter poſtulaſti, ut inſtrumenta & rationes Ravennatis Eccleſiæ attentiùs audiremus, & ipſis canonicum finem imponeremus. Nos verò uſque ad terminum utrique parti præfixum audire diſtulimus, & tam tibi quàm alteri parti dedimus in mandatis, ut memorato termino, omnī oppoſitione ſepoſita, ad noſtram præſentiam veniretis. Cum igitur præfixo termino idem electus per ſe aut per reſponſales, qui ſufficienter rationem oſtenderent, ad noſtram venire præſentiam contempſiſſet, privilegiis Prædeceſſorum noſtrorum felicis memoriæ Gelaſii, Calliſti, Honorii, & Innocentii, Romanorum Pontificum, & ſcriptis eorum & noſtris diligenter inſpectis, in quibus continebantur præcepta, ut memoratus frater noſter bonæ memoriæ Arduinus Ravennati Archiepiſcopo tamquam Metropolitano ſuo humiliter obediret, communicato Fratrum noſtrorum conſilio judicavimus, ut Placentinus electus, & illi, qui ei ſuccedent, a te, frater Archiepiſcope, & a ſucceſſoribus tuis, tamquam a ſuis Metropolitanis, conſecrationem ſine contradictione ſuſcipiant;&eis de cætero ſubjectionem obedientiam &reverentiam tamquam proprioMetropolitano abſque moleſtia difficultatis exhibeant: ſalvâ in omnibus Apoſtolicæ Sedis auctoritate.

Placentinum electum a Ravennate Archiep. conſecrari debere decernit.

Si quis autem, hujus noſtræ definitionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, &c.

Clauſulæ conſuetæ.

Eugenii PP. ſubſcriptio.

EGO EUGENIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

Datum die 10. Novemb. an. Dñi 1148. Pontif. IV.

Datum Piſis per manum Guidonis Diac. Card. & Cancellarii, IV. Idus Novembris, Indictione XII. Incarnationis Dom. ann. MCXLVIII. Pontificatus verò Domni Eugenii Papæ III. anno IV.

Pri-

## XXXII.

Privilegium confirmationis bonorum omnium Monaſterii Altahenſis, ſeu *Altha inferioris* Salisburgen. Diœceſis.

*Ex Hundii Metrop. Salisburg. T. II.*

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Conrado Abbati Monaſterii ſancti Mauritii Altahenſis, ejuſque fratribus, tam præſentibus, quàm futuris, Monaſticam vitam profeſſis, in perpetuum.

Exordium.

QVotiens illud a nobis petitur, quod rationi & honeſtati convenire dignoſcitur, animo nos decet libenti concedere, & petentium deſideriis congruum impertiri ſuffragium. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatum Monaſterium, in quo divino mancipati eſtis obſequio, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus; Statuentes, ut qualeſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidetis, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poteritis adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Eccleſias videlicet de Zaja, de Abbatisdorff, de Grie, de Chunezen, de Caſſen, de Mynchendorff, de Iſerhoven, de Puchoven, Wialtorf, de Erlbac, de Siniehingen, de Munterte, de Ingolteſtat, de Otelingen, de Wilbac, de Peringen, de Uſterlingen, de Peirbach, de Metmenhuſen, de Ibach, de Suarza, de Pfolingen, de Palkingen, de Suarza, de Rorbach, de Urbac, de Loting, de Tundorf, de Aicha, de Winchilgen, de Regen, de monte S. Godheardi, de Naſzelbach, de Heidofingen, de Cella, montem ſanctæ Mariæ de Scoliunge, Runichenæ, Tagmanpach, Winchingen, Hohenoe, Aeſpach cum vineis & portu, vineas de Spizze, Seongerinen, Oteneshaim, Gerlocheſperch, Willenſingen, Mannendorf, Hofdorf, Rauvenſtetten, Ranthingen, Caſebalcheſteinden, Kadingen, Adelboldingen, Aſingen, Jallingen, Tenvelſperch, quidquid juris habetis in Halla. Præterea quæcumque bona tam in decimis quàm in familiis juſtè & canonicè poſſidetis, vobis nihilominus confirmamus.

Monaſterio bona omnia confirmat.

Decretū immunitatis.

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet moleſtiis fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicę auctoritate, & Diœceſanorum Epiſcoporum canonicâ reverentiâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat;

Clauſulæ.

Cunctis autem eidem Loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

EGO EUGENIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

Ego Otto Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum ſs.

Ego Octavianus Diac. Card. S. Nicolai in Carcere Tulliano ſs.

Ego Gregorius Diaconus Cardinalis ſancti Angeli ſs.

Ego Jacintus Diaconus Cardinalis S. Mariæ in Coſmedin ſs.

Datum Remis per manum Guidonis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Card. & Cancellarii, III. Kal. Aprilis, Indict. XII. Incarn. Dominicæ anno MCXLIX. Pontificatus verò Domni Eugenii PP. III. anno V.

Dat. die 30 Martii anno Dom. 1149. Pont. ann. v.

---

## XXXIII.

Omnia bona & jura Lunenſis Eccleſiæ ſub ſua & B. Petri protectione ſuſcipit Eugenius PP. III.

*Ex MS Cod. Pennoti edidit Ughel. Ital. Sa. To I. ubi de Lunenſium Epiſcopis.*

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, ven. fr. Gotifredo Lunenſi Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè inſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

IN eminenti Sedis Apoſtolicæ ſpecula, diſponente Domino, conſtituti, ex injuncto nobis Apoſtolatus officio fratres noſtros Epiſcopos debemus diligere, & Eccleſiis ſibi a Deo commiſſis ſuam juſtitiam conſervare. Eapropter, ven. frater noſter in Chriſto Gotifrede Epiſcope, tuis juſtis poſtulationibus debita benignitate gratum impertientes aſſenſum, B. Dei Genetricis ſemperque Virginis Mariæ Eccleſiam de Luna, cui Deo authore prę̨eſſe dignoſceris, ſub B. Petri noſtraque protectione ſuſcipimus, & pręſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis nominibus duximus exprimenda: Plebem S. Stephani de Unſili cum cappella de Vallechia, & aliis cappellis ſuis, plebem S. Viti de caſtello Agnulfii, plebem de Maſſa, plebem de S. Vitale, plebem S. Laurentii de monte Libero, plębem de Carraria, plebem S. Marię de Sarzana, plebem S. Andreæ de Sarzana, plebem S. Stephani de Cerreto, plebem de S. Venerio, plebem de S. Vectiano, plebem de Marnaſco, plebem S. Petri de portu Veneris, plebem de Ceula, plebem de Rubiano, plebem de Cornia, plebem de Pignone, plebem S. Andreæ de Caſtello, plebem de Bollano, pebemS. Petri de Caſtello, plebem S. Laurentii, plebem de Oſlano, plebem S. Cipriani de Capite pontis, plebem de Viano, plebem de Soleria, plebem S. Pauli, Cappellaniam S. Mariæ de Pugnano, Eccleſiam S. Margaritę de Caſtro

Confirmatio bonorum & jurium Eccleſiæ hujus.

ſtro Verucula, Eccleſiam S. Michaelis de Saxo Albo, plebem de S. Criſpiano, plebem de Venelia, plebem de Bagnione, plebem de Vico, plebem de Tarano, plebem S. Caſſiani de Verteola, plebem de Vigniola cum omnibus eapellis ſuis, quas juſtè & canonicè poſſidetis. Decernimus vero, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, aut ablatas retinere, minuere aut aliquibus vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura, ſalvâ Sedis Apoſtolicę auctoritate. Si qua igitur &c. Amen. Amen. Amen.

*Cum decreto omnimoda immunitatis a cujuscumque personæ molestia.*

*Subſſolitis clauſulis. Eugenii PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

EGO EUGENIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.
Conradus Sabinus Epiſcopus.
Otto Diaconus Cardinalis ſancti Georgii ad Velum aureum.
Gregorius Diaconus Cardinalis ſancti Angeli.
Octavianus Diaconus Cardinalis ſancti Nicolai in Carcere Tulliano.
Joannes Diaconus Card. ſanctę Marię Novæ.
Ubaldus Presbyter Cardnalis tit. SS. Jo: & Pauli.
Guido Diaconus Card. Sancti Laurentii, & Damaſi.
Julius Presb. Card. S. Marcelli.

Datum Piſis per manum Guidonis S. R. E. Diaconi Card. & Caneellarii, III. Idus Novem. Ind. XII. Incarn. Dom. anno MCXLIX. Pontif. vero D. Eugenii Papæ III. an. V.

*Dat. die 11. Novembris anno Domini 1149. Pontif. anno V.*

## XXXIV.

Privilegium confirmationis bonorum omnium & jurium ad Monaſterium SS. Trinitatis, & Michaelis Archangeli de Mileto Militen. Diœceſis pertinentium.

*AV. Cl. Felice Contelorio [illegible] Ughell. Ital. sac. Tol. ubi de Militensi Ecclesia.*

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Roberto Abbati Militenſis Monaſterii, quod in honore S. Trinitatis, & B. Michaelis Archangeli ędificatum eſt, ejuſque fratribus tam pręſentibus quàm futuris, regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

*Exordium.*

CUM omnibus Eccleſiaſticis perſonis debitores ex injuncto nobis a Deo Apoſtolatus officio exiſtamus, illis tamen locis atque perſonis, quæ ſpecialius ad Apoſtolicam Sedem ſpectare, atque ad Romani Pontificis ordinationem pertinere noſcuntur, propenſiori nos convenit charitatis ſtudio imminere, & eorum juſtis * clementer annuere. Eapropter, dilecte in Domino fili, rationabilibus tuis poſtulationibus benignius impertientes aſſenſum, præfatum Monaſterium, quod ab illuſtris memorię Rugerio comite a fundamentis eſt inſtructum, & per manum felicis record. D. Urbani prædeceſſoris noſtri Papæ II. B. Petro, ejuſque S. R. Eccleſiæ in jus perpetuum, & tutelam oblatum eſſe dignoſcitur, ad exemplar prædeceſſorum noſtrorum fa. me. Paſchalis, & Innocentii Romanorum Pontificum ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & pręſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. In quibus hęc propriis duximus exprimenda vocabulis: In territorio Militeuſi villam ſancti Gregorii, & ibidem Eccleſiam ſancti Nicolai, Eccleſiam ſancti Gregorii de Briatico, ſancti Joannis de Reyachio, ſanctæ Mariæ de Medina, ſanctę Mariæ & ſancti Clementis de Arena, ſanctæ Mariæ de Stilo, ſancti Joannis & ſancti Nicolai de Garentia: In Civitate Giratio tres Eccleſias, Monaſterium ſancti Nicodemi de Patera, Eccleſiam ſancti Nicolai de Falla cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Mariæ de Demontorium cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſancti Petri juxta Bibonam, quam tenuit Romeus: Apud Caſtellum Vetus Eccleſiam ſancti Nicolai de Caconit, Eccleſiam ſancti Joannis & ſanctæ Mariæ de Melicano: In Civitate Squellacio Eccleſiam ſancti Martini, ſancti Nicolai de Prato: In pertinentia Agnelli Eccleſiam S. Philippi, ſanctæ Mariæ de Ponticella, S. Laurentii, & S. Ippolyti: In territorio Alunantiæ Eccleſiam ſancti Angeli de Stricto, S. Barbaræ, & S. Peſſi: In territorio Fluminis frigidi Eccleſiam S. Nicolai de Turiano, & Eccleſiam S. Philippi: apud montem Altum Eccleſiam S. Caſſiani, S. Nienlai de Mave de Trabea: juxta Maurum gurgitem Eccleſiam S. Georgii, & Nicolai de Regina: In Sicilia Eccleſiam S. Joannis, S. Georgii de Mohac, S. Joannis de Calatiniſetb, S. Barbaræ de Calatebutor, S. Nicolai de Caca, S. Joannis de Roccha Maris, ſanctorum Coſmę & Damiani de Chetaludio cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſanctę Anaſtaſiæ de Grateriis, ſanctum Innocentium de Miſtreto, & S. Stephani, S. Baſilii de Naſo, S. Nicolai de Brutana, S. Angeli S. Georgii, S. Mariæ de Murra ... & S. Peſſi de Melaſio, & partem oppidi quod Meſtianum dicitur, quota a ſupradicto Comite præfato Monaſterio S. Trinitatis & S. Angeli oblata cognoſcitur: Cujus anima Rogerii Comitis in pace requieſcat. Porrò ſepulturam ejuſdem Loci omninò liberam eſſe ſancimus, ut eorum, qui ſe illic deliberaverint ſepeliri, devotioni, & extremæ voluntati, niſi fortè excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat. Miſſas autem ſeu ſtationes publicas in eodem Loco præter Abbatis, & fratrum voluntatem fieri prohibemus, ne in ſervorum Dei receſſibus popularibus occaſio præbeatur ulla conventibus. Sanè laborum veſtrorum quos propriis manibus, aut ſumptibus colitis, nullus a vobis decimas præſumat exigere. Chriſma, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium ſeu Baſilicarum, ordinationes Monachorum vel Clericorum, qui ad ſacros ordines fuerint promovendi, a quocumque malueritis catholico recipietis Epiſcopo. Adjicimus etiam, ut nulli Epiſcoporum facultas ſit, abſque licentia Romani Pontificis Locum veſtrum, vel Monachos ſeu Clericos inibi commorantes interdictioni vel excommunicationi ſubjicere, aut aliquam poteſtatem vel moleſtiam exercere. Obeunte verò te nunc ejuſdem Loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſurreptionis aſtutia vel violentia preponatur, niſi quem fratres cum omni conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam elegerint, ab Apoſtolicæ

** adde petitionibus, vel quid ſimile.*

*Monaſterium Militenſe a Rogerio Comite conſtructum.*

*Confirmatis ſumm. Ponti ficum Diplomatibus ſub protectione Sedis Apoſt. ſuſcipitur.*

*Addita confirmatione bonorum omnium ad ipſum pertinentium.*

*Unicuique ſepulturam ibi ſibi eligendi conceditur facultas.*

*Miſſas vero, ſtationeſque publicas celebrandi præter Abbatis conſenſum nemini.*

*Abbati vero quemlibet vocandi Epiſcopum ad ſacramenta adminiſtranda.*

*Ipſe vero Abbas a ſolis Monachis eligendus, & a [illegible] Sum. Pontifice conſecrandus.*

Se-

Digitized by Google

*Ipſum vero Monaſterium ab omni ſæcularii poteſtate liberum declaratur;*

dis Pontifice conſecrandum. Hoc quoque præſenti capitulo ſubjungimus, ut idem Monaſterium, ejuſque poſſeſſiones, & Monachi, ab omni ſęcularis ſervitii ſint infeſtatione ſecuri; omnique gravamine mundanæ oppreſſionis remoti, io S. Religionis obſervantia ſeduli maneant, & quieti; nec ulli alii, niſi Romanæ & Apoſtolicæ Sedis, cujus Juris ſunt, aliqua teneantur occaſione ſubjecti. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu aliquibus vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione ac ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura, ſalvâ Sedis Apoſtolicę auctoritate. Ad indicium vero perceptæ hujus a Romana Eccleſia libertatis unam auri unciam nobis noſtriſque ſucceſſoribus annis ſingulis perſolvetis. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi præſumptionem ſuam ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem Eccleſiæ juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant, Amen. Amen. Amen.

*Et ab omni cujuſcumque perſonæ moleſtia, vi &c.*

*Reſervato tantummodo annuo cenſu Rom. Pontificibus perſolvendo.*

*Solitæ concluſiones.*

*Eugenii PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

EGO EUGENIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

Ego Nicolaus Albanus Epiſcopus ſs.

Ego Ubaldus Presbyter Cardinalis, tituli ſanctæ Praxedis ſs.

Ego Nicolaos Presbyter Cardinalis tituli ſancti Ciriaci ſs.

Ego Jordanus Presbyter Cardinalis tit. S. Suſannę ſubſcripſi.

Ego Octavianus Diac. Card. S. Nicolai in Carcere Tulliano ſubſcr.

Ego Gregorios Diaconus Cardinalis ſancti Angeli ſubſcripſi.

Ego Aſtaldus Diaconus Cardinalis S. Euſtachii ſubſcripſi.

Ego Jacintus Diaconus Cardinalis ſanctę Mariæ ſubſcr.

Ego Joannes Diaconus Cardinalis SS. Sergii & Bacchi ſubſc.

*Dat. die 24. Februarii anno Domini 1150. Pontif. anno V.*

Datum Ferentini per manum Boſonis ſanctę Romanę Eccleſiæ Scriptoris, VI. Kal. Martii, Indict. XIII. Incarnat. Dom. ann. MCL. Pontificatus verò Dom. Eugenii Papæ anno V.

## XXXV.

Confirmatio bonorum omnium, donationum, & exemptionum Monaſterii Tegernſeenſis, quod ordinario Epiſcopo ſubjectum in ſpiritualibus declaratur.

*Ex Hundi Hiſtor. Salisburg. Tom. III.*

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Conrado Abbati Monaſterii beati Quirini juxta Lacum Tegernſeæ, ejuſque fratribus tam pręſentibus quàm futuris, regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

*Exordium.*

COmmiſſæ nobis Apoſtolicæ Sedis nos hortatur auctoritas, ut locis & perſonis ipſius, auxilium devotione debita implorantibus, tuitionis pręſidium impendere debeamus: quia ſicut injuſta poſcentibus nullus tribuendus eſt effectus, ſic legitima & juſta deſiderantium nulla eſt differenda petitio; pręſertim eorum, qui cum honeſtate vitæ & laudabili morum compoſitione gaudent omnipotenti Domino deſervire. Ea propter dilecti, in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus benignum impertientes aſſenſum, pręfatum Monaſterium, quod utique a nobilibus viris Adalberto & Occario, germanis fratribus, illuſtribuſque Comitibus, in ſuo fundo conſtructum eſt, & antiquis Romanorum Imperatorum privilegiis, Pipini videlicet, Caroli, & Ludovici, decoratum: in quo denique corpus beati Quirini a pio deceſſore noſtro ſanctæ recordationis Zacharia Romano Pontifice impetratum, requieſcere perhibetur, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. Præterea libertates ſive immunitates, ab Epiſcopis vel Regibus, ſive etiam Principibus veſtro Monaſterio rationabiliter conceſſas, & ſcripto firmatas, vobis nihilominus confirmamus; & ut nullus eas infringere, ſeu inbeneficiare audeat, auctoritate Apoſtolica prohibemus. In parochialibus autem Eccleſiis, quas tenetis, Sacerdotes idoneos eligatis, & Epiſcopo præſentetis: Quibus, ſi idonei fuerint, Epiſcopus cum Abbatis conſenſu curam animarum committat, ut ejuſmodi Sacerdotes de plebis quidem cura Epiſcopo rationem reddant, vobis verò pro rebus temporalibus debitam ſubjectionem exhibeant. Chriſma, Oleum ſanctum, conſecrationes altarium ſeu baſilicarum, ordinationes Clericorum, qui ad ſacros ordines fuerint promovendi, a Diœceſano ſuſcipietis Epiſcopo; ſi quidem Catholicus fuerit, & ea gratis & abſque pravitate vobis voluerit exhibere; alioquin liceat vobis, catholicum, quem malueritis, adire Antiſtitem, qui nimirum noſtra fultus auctoritate, quod poſtulatur, indulgeat. Obeunte verò te, nunc ejuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſurreptionis aſtutia, ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam, providerint eligendum. Decernimus ergo, ut nulli omni-

*Monaſterium ab Adalberto & Occario Bojariæ Comitibus conſtructum, & Imperialibus privilegiis munitum, ſub Sedis Apoſt. recipitur tutela.*

*Confirmatiſque bonis omnibus ad illud pertinentibus;*

*Exemtiones omnes eidem a Regibus, vel Epiſc. conceſſæ ratæ habentur.*

*Monachis Sacerdotes Eccleſiis præficiendos Epiſcopo præſentare conceditur,*

*Cui ipſi quoque in ſpiritualibus ſubjecti declarantur.*

*Abbatis electionem per Monachos fieri decernitur;*

Solitæ conclaſiones.

li omnino hominom liceat, præfatum Cœnobium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare: ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolice auctoritate, & Diœceſani Epiſcopi canonicâ juſtitiâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire temptaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Eugenii Pp. ſubſcriptio & ſigillum.

EGO EUGENIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.




Subſcriptiones quoque Card. S.R.E.

Ego Ubaldus Presbyter Cardinalis tit. ſanctæ Praxed. ſs.

Ego Manfredus Presbyter Cardinalis tit. ſanctæ Sabinæ ſs.

Ego Aribertus Presbyter Cardinalis tit. ſanctæ Anaſtaſiæ ſs.

Ego Jordanus Presbyter Cardinalis tit. ſanctæ Suſannæ ſs.

Ego Otto Diac. Cardinalis S. Georgii ad Velum aureum ſs.

Ego Octavianus Diac. Cardinalis S. Nicolai in Carcere Tull. ſs.

Ego Guido Diac. Cardin. S. Mariæ in Porticu ſs.

Ego Joannes Diac. Cardinalis S. Sergii & Bacchi ſs.

Ego Rolandus Diac. Cardinalis SS. Coſmæ & Damiani ſs.

Dat. die 21. Novemb. an. Dom. 1150. Pontif. anno 6.

Datum Signiæ per manum Boſonis S. R. E. Scriptoris, XI. Kalen. Decembr. Indict. XIV. Incarnationis Dominicę anno MCL. Pontificatus vero Domni Eugenii Papæ III. anno VI.

## XXXVI.

Privilegium Eccleſiæ Canonicorum B. Mariæ in Raitenbuech Friſingen. Diœceſis ſub regula S. Auguſtini regularem vitam profitentium.

Ibid.

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Ottoni Præpoſito Canonicæ B. Mariç, quæ in loco Raitenbuch ſita eſt, ejuſque fratribus tam præſentibus quàm futuris, canonicam vitam profeſſis, in perpetuum. Amen.

Exordium.

Commiſſæ nobis Apoſtolicæ Sedis hortatur auctoritas, ut locis & perſonis, ipſius auxilium devotione debita implorantibus, tuitionis præſidium impendere debeamus: quia ſicut injuſta poſcentibus nullus eſt tribuendus effectus, ita legitima & juſta poſtulantium non eſt differenda petitio: præſertim eorum, qui cum honeſtate vitæ & laudabili morum compoſitione gaudent omnipotenti Domino deſervire. Eapropter, dilecte in Domino fili Otto Prępoſite, tuis juſtis poſtulationibus debita benignitate gratum impertientes aſſenſum, prędatam B. Mariæ Eccleſiam, cui Deo auctore præeſſe dignoſceris, prædeceſſoris noſtri felicis memoriæ Papæ Urbani veſtigiis inhærentes, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus; & præſentis ſcripti privilegio communimus: Imprimis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo Canonicus, qui in eadem Eccleſia ſecundùm Deum & beati Auguſtini Regulam noſcitur inſtitutus, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter conſervetur.

Eccleſia hæc ſub Sedis Ap. protectione recipitur:

Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quęcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. Obeunte verò te, nunc ejuſdem loci Præpoſito, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſurreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, elegerint. Conſecrationes Altarium ſive Baſilicarum, ordinationes Clericorum, Chriſma, Oleum ſanctum, & cętera ad Epiſcopale officium pertinentia, ab Epiſcop. Friſingenſi, in cujus Diœceſi eſtis, accipietis: ſi tamen Catholicus eſt, & gratiam atque communionem Apoſtolicæ Sedis habuerit, & ea gratis ac ſine pravitate impendere voluerit; alioquin, liceat vobis catholicum, quem volueritis, adire Antiſtitem, & ab eo conſecrationum ſacramenta ſuſcipere, vel ad Sedem Apoſtolicam recurrere; qui fultus apoſtolica auctoritate ſine ambiguitate poſtulata concedat. Prohibemus quoque, ut nulli fratrum veſtrorum poſt factam in eodem loco profeſſionem, abſque Præpoſiti ſui licentia fas ſit, e clauſtro diſcedere: diſcedentem verò abſque communium literarum cautione nullus audeat retinere. Porro decimas Novalium ejuſdem Canonicæ ad eamdem pertinere ſancimus: ſalvo vicinarum jure Eccleſiarum. Advocatum præterea ſive Protectorem illuſtrem veſtrum Welſonem vobis concedimus, & ejus poſt eum filios, ſi ejuſmodi Deo præſtante fuerint, ut Eccleſiæ veſtrę utiles, & paternæ inſtitutionis exiſtant,

Confirmatiſque bonis omnibus nonnulla conceduntur privilegia, nonnullaque ſtatuuntur ad Canonicorū regimere vel Eccleſiæ bonum, & quietem pertinentia.

exe-

Decretum indemnitatis.

executores ; ſin autem, ėrit veſtri arbitrii, quem volueritis eligere veſtrę Eccleſię idoneum Protectorem, qui ſine lucri ſęcularis exactione id divinę ſervitutis ſtrenuè ac reverenter exhibeaut. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, pręfatam Canonieam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre , vel ablatas retinere , minuerè, vel temerarii vexationibus fatigare ; ſed omnia integra conſerventur , eorum , pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt , uſibus omnimodis profutura. Ad indicium autem pereeptę hujus a Romana Eecleſia libertatis per annos ſingulos ad noſtrum noſtrorumque ſucceſſorum uſum quotidianum Albam lineam & Stolam nobis noſtriſque ſucceſſoribus perſolvetis. Si quis igitur in futurum. Archiepiſeopus, Epiſeopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, aut Vieecomes, Judex, aut qualibet perſona potens aut impotens, noſtri privilegii paginam ſeiens, contra eam temerè venire temptaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſuæ dignitate careat, reumque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſeat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat ; Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia ęternæ pacis inveniant. Amen.

Cenſus annuus Rom. Pontif. perſolvendus.

Concluſiones.

Eugenii PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.

EGO EUGENIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. S. Praxedis.
Ego Albanus Epiſcopus ſs.
Ego Octavianus Diaconus Card. S. Nicolai.
Ego Julius Presb. Card. S. Marcelli ſs.
Ego Rolandus Diac. Card. Sanctorum Coſmæ & Damiani ſs.
Ego Jordanus Presb. Card. tit. Suſannæ.

Datum Ferentini, per manum Boſonis ſanctæ Romanæ Eecleſiæ Scriptoris. VI. Kalend. Decembris, Indictione XIV., Incarnationis Dominicæ anno MCL. Pontificatus veró Domni Eugenii Papæ III. anno VI.

Dat. die 26. Novemb. an. Dom. 1150. Pont. ann. VI.

---

## XXXVII.

### Privilegium Monopolitanæ Eccleſię.

*Bona Eccl ſiæ hujus confirmarunt, multis illam donantes privil giis, Calliſtus PP. II. anno 1123. Urbanus II. 1091. quæ ſuis locis retulimus.*

Edidit Ughel. Ital. Sac. T. I.

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, ven. fr. Michaeli Monopolitano Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

ET juſtitiæ ratio exigit, & rationis ordo depoſcit, ut Eccleſiis & perſonis, quę familiarius Apoſtolicę Sedi adhærent, & ad Romani Pontificis ordinationem ſpectare noſcuntur, propenſiori ſtudio providere curemus. Dignum namque, & honeſtati conveniens eſſe cognoſcitur, ut, qui ad Eecleſiarum regimen aſſumpti ſumus, eas & a pravorum hominum nequitia tueamur, & B. Petri atque S. R. Eccleſiæ patrocinio muniamus. Eapropter, dilecte in Domino frater Michael Epiſcope, tuis juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & prædeceſſorum noſtrorum felicis memoriæ Urbani, Paſchalis, Calliſti, & Honorii, Romanorum Pontificum, veſtigiis inhærentes, Monopolitanam Eecleſiam, cui Deo auctore pręeſſe dignoſceris, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & pręſentis ſcripti privilegio communimus ; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Ecelesia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. Statuimus quoque, ut eadem Eecleſia nulli alii, præter Apoſtolicam Sedem, ſubjectionis reverentiam debeat. Te igitur tuoſque ſucceſſores, hujus libertatis gratia perfruentes, ſub ſolius Apoſtolicæ Sedis obedientia perpetuò manere decernimus. Obeunte verò te, nunc ejuſdem Civitatis Epiſcopo, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, Clero Monopolitano facultas ſit, ſemota omni pravitate, Antiſtitem canonicè eligendi: electus autem ad Romanum Pontificem conſecrandus accedat. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu aliquibus v exactionibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ in omnibus Apoſtolicæ Sedis auctoritate & *reverentia*. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi præſumptionem ſuam ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat ; Cunctis autem eidem Eccleſiæ ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia ęternę pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Monopolitanam Eccleſiā ſub protectione Sedis Apoſt. recipit.

Ejuſque bona omnia confirmat.

Eam ſoli eidem Sedi ſubjectam declarans;

Epiſcopum a Clero eligi concedit.

Solitæ concluſiones.

Eugenii PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.

EGO EUGENIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſc.
Ego Imarus Tuſculanus Epiſc.
Ego G. G. Presb. Card. S. Calliſti.
Ego Octavianus Diac. Card. S. Nicolai in Carcere Tulliano.
Ego Julius Presb. Card. tit. S. Marcelli.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hieruſalem.

Datum Farentini per manum Boſonis S. R. E. Scriptoris, XIV. Kal. Januarii, Ind. IV. Incarn. Dom. ann. MCL. Pontificatus verò Eugenii Papæ III. ann. VI.

Dat. die 19. Decemb. ann. Dom. 1150. Pont. ann. VI.

## XXXVIII.

Confirmatio jurium omnium, ac privilegiorum Metropolitanę Eccleſiæ Colonienſis.

*Ex Concil. To XII. coll. 1553.*

Eogenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili Fratri Arnoldo Colonienſi Archiepiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis.

*Exordium.*

IN eminenti Apoſtolicæ Sedis ſpecula, divina diſponente gratia, conſtituti, ea injuncto nobis a Deo Apoſtolatus officio, fratres noſtros Epiſcopos ſincera charitate diligere, & Eccleſiis eorum regimini & gubernationi commiſſis ſuam debemus juſtitiam conſervare. Sicut enim in humani compage corporis naturalis ratio ſingulis quibuſque membris, ad ſalutem providens, ſpeciales & providos actus edocet, nobilioribus verò ſuam dignitatem conſervat: ita in corpore Eccleſiæ Apoſtolica providentia ſecundum ſacrorum Canonum inſtitutiones univerſas regit Eccleſias; digniores autem in ſui ſtatus prærogativa cuſtodit. Æquum itaque & rationabile eſt, ut ſuus unicuique honor Eccleſiæ, & propria jura muniminе Sedis Apoſtolicæ confirmentur.

*Hanc Eccleſiam ſub Sedis Apoſt. protectione ſuſcipit.*

Quocirca, dilecte in Chriſto frater Arnolde Archiepiſcope, tuis juſtis poſtulationibus benignum impertientes aſſenſum, ad eaemplar prædeceſſoris noſtri felicis memoriæ Leonis IX. Papæ, beati Petri Colonienſem Eccleſiam, cui Deo auctore præeſſe dignoſceris, ipſius Apoſtolorum Principis, cujus in Loco licèt immeriti reſidere conſpicimur, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus: Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia imprę́ſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci; firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant.

*Eidem bona confirmat.*

*Archiep. uſum Pallii &c. cōfirmat, necnon ab omni ſubjectione eximit.*

Pallii quoque uſum, & vivificæ Crucis veaillum, atque Naccum, inſigne videlicet feſtivi equi, quæ prædeceſſoribus tuis a nobis conceſſa ſunt, ſuo tempore & ſuo loco ferenda, nos tam tibi quàm tuis ſucceſſoribus confirmamus: Adjicientes, ut nulli Primati, niſi tantùm Romano Pontifici, debeas eſſe ſubjectus.

*Regis ordinationem in ipſius Provincia concedit. Alia prærogativa.*

Pro amplioris etiam & ſpecialioris gratiæ prærogativa ordinationem Regis infra tuam Provinciam tibi duaimus concedendam. Etſi Romanus Pontifex, vel Apoſtolicæ Sedis Legatus in eadem Provincia concilium celebraverit, tu poſt eum primum inter alios locum obtineas.

*Septem ejuſdem Eccleſiæ Presbyteris, totidemque Diaconis, & Subdiaconis uſum Mitræ, Dalmaticæ &c. in Miſſarum ſolemniis concedit. Præmiſſa omnia confirmat.*

Statuimus præterea, ut ſeptem idonei Presbyteri Cardinales in prædictis Eccleſia ordinentur, qui induti Dalmaticis, & Mitris ornati, ad principalia duo altaria ejuſdem Eccleſiæ, cum totidem Diaconis & Subdiaconis, quibus Sandaliorum uſum concedimus, Miſſarum ſolemnia in feſtivis diebus tantummodo adminiſtrent. Ut ergo hæc omnia, quæ ſupradiximus, plenum impoſterum robur obtineant, ſicut in privilegiis prędeceſſorum noſtrorum continentur, tam tibi quàm ſucceſſoribus tuis ea favoris noſtri auctoritate firmamus.

*Conſuetæ concluſiones, & clauſulæ.*

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus veaationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ in omnibus Apoſtolicæ Sedis auctoritate. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio eaiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in eatremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem Loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Eugenii PP. & S. R. E. Cardinalium ſubſcriptiones.*

EGO EUGENIUS Catholicæ Eccleſię Epiſc.
Ego Imarus Tuſculanus Epiſcopus.
Ego Nicolaus Albanen Epiſc.
Ego Ugo Oſtien. Epiſc.
Ego Gregorius Presbyter Cardinalis tituli ſancti Caliſti.
Ego Ubaldus Presbyter Cardinalis tituli ſanctæ Praxedis.
Ego Manfredus Presbyter Cardinalis tituli ſanctæ Sabinæ.
Ego Guido Presbyter Cardinalis tituli ſancti Paſtoris.
Ego Bernardus Presbyter Cardinalis tituli ſancti Clementis.
Ego Gerardus Presbyter Cardinalis tituli ſancti Stephani in Monte Cœlio.
Ego Otto Diaconus Cardinalis ſancti Georgi ad Velum aureum.
Ego Rodulfus Diaconus Cardinalis ſanctæ Luciæ in Septa ſolis.
Ego Gregorius Diaconus Cardinalis ſancti Angeli.
Ego Joannes Diaconus Cardinalis ſanctæ Mariæ novę.
Ego Guido Diaconus Cardinalis ſanctæ Mariæ in Porticu.
Ego Jacintus Diaconus Card. S. Mariæ in Coſmedin.
Ego Cencius Diaconus Cardinalis ſanctæ Mariæ in Aquiro.

*Datum die 8. Januarii anno Dom. 1151. Pontif. an. VI.*

Datum Signię per manus Boſonis Sanctæ Romanę Eccleſiæ Scriptoris, VI. Idus Januarii, indictione XV. Incarnationis Dominicæ anno Milleſimo centeſimo quinquageſimoprimo. Pontificatus verò Domni Eugenii Papæ III. anno VI.

Con-

## XXXIX.

Confirmatio bonorum omnium, ac privilegiorum Fulden. Monaſterii, Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubjecti, cujus Abbati Mitræ, Annulique uſus conceditur.

*Ex authogr. edidit Fridericus Schannat in Probationibus Diœceſ. & Hierarch. Fulden. num. XXX.*

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Marchuardo Abbati Monaſterii Salvatoris Domini noſtri Jeſu Chriſti, ſancti Bonifatii, quod ſitum eſt juxta ripam fluminis, quod Fulda vocatur, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis in perpetuum.

*Exordium.*

CUM omnibus eccleſiaſticis perſonis debitores ex injuncto nobis a Deo Apoſtolatus officio exiſtamus, illis tamen propenſiori cura nos convenit imminere, qui in Religionis habitu omnipotenti Deo militant, & ad Apoſtolicam Sedem ſpeciali prærogativa pertinere noſcuntur; Dignum namque & honeſtati conveniens eſſe cognoſcitur, ut, qui ad Eccleſiarum regimen aſſumpti ſumus, eas & a pravorum hominum nequitia tueamur, & Apoſtolicæ Sedis munimine roboremus. Eapropter, dilecte in Domino fili Marchuarde Abbas, tuis rationabilibus poſtulationibus clementer annuimus, & Salvatoris Domini noſtri Jeſu Chriſti Monaſterium, cui Deo auctore præeſſe dinoſceris, ad exemplar prædeceſſoris noſtri felicis memoriæ Papæ Innocentii, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium impræſentiarum juſte & legitime poſſidet, aut infuturum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis nominibus duximus annotanda: Monaſterium videlicet ſancti Andreæ Apoſtoli, quod vocatur Exavilum, ſitum Romæ juxta Eccleſiam ſanctæ Dei Genitricis Mariæ ſemper Virginis, quæ vocatur ad Præſepe, a Prædeceſſore noſtro felicis memoriæ Papa Leone prędeceſſori tuo Heeberto Religioſo Abbati reſpectu dilectionis donatum, cum omnibus caminatis, manſionibus, cellis, vinariis, & coquina, cum vineis, ortis, diverſiſque pomorum generibus, cum curte, & puteo, & introitu per portam Majorem a via publica, & cum omnibus ad idem Monaſterium pertinentibus generaliter tam intra quàm extra urbem ſitis, quæ ei juſte ac recte pertinere noſcuntur: Prohibemus autem omnem cujuslibet Eccleſiæ Sacerdotem in jam dicto veſtro Fuldenſi Monaſterio aliquam ditionem habere vel auctoritatem, præter noſtram Apoſtolicam Sedem, ita ut niſi ab Abbate ipſius Monaſterii fuerit invitatus, nec miſſarum ibidem ſolemnia celebrare præſumat. Porro dona, oblationes, ac decimas fidelium, quas uſque modo poſſediſtis, abſque ullius perſonæ contrarietate eidem Monaſterio perpetuò firma eſſe ſancimus: Interdicimus etiam, ne fæmina unquam illuc ingredi præſumat, & ne quis unquam placitum ibi habeat, vel in cæteris ejus locis; nec ſervos, nec colonos, ad aliquod ſervitium conſtringat, niſi cui Abbas ad utilitatem ſuæ neceſſitatis aſſenſum præbuerit. Obeunte verò te, nunc ejuſdem loci Abbate, nullus ibi qualibet ſurreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, aut fratrum pars conſilii ſanioris ſecundùm beati Benedicti regulam elegerint. Statuimus autem, ut congruis temporibus noſtræ ſolicitudini eccleſiaſticæ intimetur, qualiter religio monaſtica inter fratres tuo regimini commiſſos regulari habitu dirigatur, concordiaque convenienti eccleſiaſtico ſtudio mancipetur; ne fortè, quod abſit, ſub hujus privilegii obtentu animus, greſſuſque rectitudinis veſtræ a norma juſtitiæ aliquo modo retorqueatur. Concedimus etiam tibi, fili cariſſime, prædicare verbum Dei auctoritate noſtra apoſtolica; & ut tu quàm ſucceſſores tui ante alios Abbates Galliæ ſeu Germaniæ primatum, quem hactenus habuiſtis, in omni loco conventuque obtineatis. Uſum quoque Dalmaticæ, & Sandaliorum in miſſarum ſollemniis ex Apoſtolicæ Sedis benignitate, ſecundùm quod in Anteceſſorum noſtrorum privilegiis continetur, dilectioni tuæ concedimus; & ob majorem familiaritatis prærogativam, quam in Romana Eccleſia noſtro tempore conſequi meruiſti, licentiam uti Mitra & Annolo tibi tuiſque ſucceſſoribus nihilominus impertimur. Abbas verò, non niſi a noſtra Sede benedicatur, a qua benedici debet; & ſi in aliquo crimine accuſatus fuerit, ejuſdem tantummodo Romanæ Sedis judicium exequatur. Illud inſuper generaliter addendum eſſe dignum duximus, ut quicquid auctoritate Prædeceſſorum noſtrorum, Regum, vel Imperatorum, ipſi Fuldenſi Cœnobio certum eſt fuiſſe conceſſum, ſit etiam auctoritate apoſtolica per hujus ſcripti paginam confirmatum. Nulli ergo omnino hominum liceat, præfatum Cœnobium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem Loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternę pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

*Monaſterium juxta Prædeceſſorum Pontificum morem ſub protectione Sedis Apoſt. recipiens,*

*Eidem bona omnia confirmat.*

*In eo verò juriſdictioné ullam Epiſcopum, cæteroſque omnes habere prohibet;*

*Vel datium uſum exigere.*

*Abbatem per Monachos eligi ſtatuens,*

*Qui ſtatutis temporibus de monaſtica diſciplina Monachorumque moribus ad Sedem Apoſt. referre teneatur.*

*Primatum ſuper cæteros Germaniæ, Galliarumq; Epiſcopos, & uſum Dalmaticæ, ac Sandaliorum confirmat,*

*Mitram, Annulumque concedens.*

*Pontificia, Regiaque privilegia cata, habet;*

*Solitis concluſionet.*

EGO EUGENIUS Catholicę Eccleſiæ Epiſcopus.
Ego Imarus Tuſculanenſis Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Nicolaus Albanenſis Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Gregorius Presbyter tit. Calixti ſubſcripſi.
Ego Ubaldus Presb. tit. S. Praxedis ſubſcripſi.
Ego Nicolaus Presb. Cardinalis tit. S. Cyriaci ſubſcripſi.
Ego Manfredus Presbyter Card. tit. S. Sabinæ ſubſcripſi.
Ego Aribertus Presbyter Card. tit. S. Anaſtaſiæ ſubſcripſi.
Ego Julius Presbyter Card. tit. ſancti Marcelli ſubſcripſi.

*Eugenii PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

Ego Ubaldus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hieruſalem ſubſcripſi.
Ego Bernardus Presb. Card. tit. S. Clementis ſubſcripſi.
Ego Otto Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum ſubſcripſi.
Ego Octavianus Diac. Card. S. Nicolai in Carcere Tulliano ſubſcripſi.
Ego Joannes Paparo Diac. Card. S. Adriani ſubſcripſi.
Ego Gregorius Diac. Card. ſancti Angeli ſubſcripſi.
Ego Aſtaldus Diac. Card. S. Euſtachii juxta Templum Agrippæ ſubſc.
Ego Guido Diac. Card. S. Mariæ in Porticu ſubſcripſi.
Ego Jacintus Diac. Card. S. Mariæ in Coſmydin ſubſc.

*Dat. die 13. Januarii anno Dom. 1151. Pont. anno VI.*

Dat. Ferentini per manum Boſonis S. R. E. Scriptoris, Id. Januarii Indict. XIV. Incarnationis Dominicæ anno MCLI. Pontificatus vero Domni Eugenii III, Papæ anno VI.

## X L.

Confirmatio Privilegiorum, ab Innocentio PP. II. Rotenſi Monaſterio Ord. S. Benedictini conceſſorum.

*Ex Metropol. Salisb. Hundii Tom. III.*

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Lotario Rotenſis Monaſterii Abbati, ejuſque fratribus, tam præſentibus quàm futuris, regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

*Exordium.*

Quoties illud a nobis petitur, quod religioni & honeſtati convenire dinoſcitur, animo nos decet libenti concedere, & petentium deſideriis congruum impertiri ſuffragium. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & felicis memoriæ PP. Innocentii prædeceſſoris noſtri veſtigiis inhærentes, Rotenſe Monaſterium, in quo divino mancipati eſtis obſequio, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus; In primis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo Monaſticus, qui ſecundùm Dei timorem & B. Benedicti regulam in eodem Loco, auctore Domino, inſtitutus eſſe dinoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur. Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus vocabulis adnotanda: Locum, qui dicitur Rota, in quo ipſa Abbatia ſita eſt, cum Eccleſiis, decimis, terminis, & cæteris pertinentiis ſuis: in parochia Chemeringen triginta manſos cum parte Eccleſiæ S. Panchratii decimis & appendiciis ſuis, Beuſteten, Putingen, Aske, Muvarn. cum Eccleſia ejuſdem loci, decimis & appendiciis ſuis: Volehmariſtorff cum vineis & agris vinitorum: Erigelteshuſen cum Eccleſia ejuſdem loci, decimis & appendiciis ſuis: Prædium, quod appellatur Rota, adjacens Glane flumini cum Eccleſia S. Georgii decimis & appendiciis ſuis, Harde, Brunniuntal: Manſum apud Truhtheringen, Helpfendorf. Tuntinhuſcen, Warte, Veriſteten, Wachreine, Durholz, Walſe, Cholental, Totum Bilereſſe cum Eccleſia ejuſdem loci, decimis, & appendiciis ſuis: In Luichental Stegen, Wiſinehſwanch, Crieſſenowe, Granſowe, Barne, & quicquid illuſtris memoriæ Cono Palatinus Comes, Eccleſiæ veſtræ fundator, a Strichen uſque Jogperch juſtè habuerat, pia vobis ab eo devotione conceſſum, præter unam manſionem apud Wiſinchſwanch: apud Halle patellam ſalis & locum patellæ: In monte, qui dicitur Ritino unum manſum: In Bozen curiam, & vineas: In Hartperch ſex vineas & agros: Choſtingen, & Ratiſponæ, curiam juxta S. Caſſianum cum atrio per circuitum & ædificiis.

*Decimas laborum a Monachis nemini perſolvendas;*

Sane laborum veſtrorum, quos propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis veſtrorum animalium, nullus a vobis decimas præſumat exigere.

*Sepulturam in eorum Eccleſiis cuique liberam fore;*

Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe ſancimus, ut eorum, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, devotioni, & extremæ voluntati, niſi excommunicati ſint, nullus obſiſtat: ſalvâ tamen juſtitiâ matricis Eccleſiæ.

*Advocati electionem per Abbatem,*

Porro loci veſtri Advocatiam nullus invadere vel uſurpare præſumat, niſi quem Abbas & fratres ſecundùm Domini & ipſius Monaſterii utilitatem elegerint.

*Abbatis verò per Monachos faciendam declarat.*

Obeunte verò te, nunc ejuſdem loci Abbate, aut tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſurreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris ſecundùm Dei timorem & beati Benedicti regulam præviderint eligendum.

*Decretum immunitatis bonorum Monaſterii ejuſdem, cum ſolitis concluſionibus.*

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu aliquibus vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Diœceſanorum Epiſcoporum canonicâ juſtitia & reverentia. Ad indicium verò perceptę hujus a Sede Apoſtolica protectionis Bizantium aureum nobis noſtriſque ſucceſſoribus annualiter perſolvetis. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundo tertiovè commonita, niſi ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extreo examine diſtrictę ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hîc fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Eugenii PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

EGO EUGENIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.
Ego Gregorius Presb. Card. tit. Calixti ſs.
Ego Imarus Tuſculanenſis Epiſcopus ſs.
Ego Otto Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum ſs.
Ego Nicolaus Albanus Epiſcopus ſs.

Ego

Ego Guido Diac. Card. S. Mariæ in Porticu ſs.
Ego Guido Presb. Card. tit. Paſtoris ſs.
Ego Bernardus Presb. Card. tit. S. Clementis ſs.
Ego Jordanus Presb. tit. S. Suſannę ſs.
Ego Octavianus Presb. Card. tit. S. Cæciliæ ſs.
Dat. die 11. Martii anno Dom. 1151. Pont. ann. VII. Ego Cencius Diac. Card. S. Romanæ Eccleſiæ ſs.

Dat. Ferentini per manum Boſonis S. R. E. Scriptoris, III. Kal. Aprilis, Indict. XIV. Incarnationis Dominicæ an. MCLI. Pontificatus vero Domni Eugenii PP. III. anno VII.

---

## XLI.

### Confirmatio privilegii, a Paſchale PP. II. Acheruntinæ Eccleſiæ conceſſi.

*Laudatum hic Paſchalis privilegium, cui initium:* Cum univerſis &c. *dat. anno* 1103. *Pontif. V. lege inter Pontif. hujus conſtitut. num. XX.*

*Edid. Ughell. Ital. Sac. To. VII.* Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Roberto Acheruntino Archiepiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè inſtituendis, in perpetuum.

Exordium. IN eminenti Sedis Apoſtolicæ ſpecula, diſponente Domino, conſtituti, fratres noſtros Epiſcopos, tam vicinos quàm longè poſitos, debemus diligere, & Eccleſiis, in quibus Domino militare noſcuntur, ſuam juſtitiam obſervare. Eapropter, venerab. fr. in Chriſto Roberte Archiepiſcope, tuis juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & prædeceſſoris noſtri fel. mem. Paſchalis veſtigiis inhærentes, ſanctam Acheruntinam Eccleſiam præſenti decreti auctoritate munimus. (Confirmatio privilegii Paſchalis PP. II.) Tibi tuiſque ſucceſſoribus confirmamus, quæcumque ad ipſam Metropolitano jure præteritis temporibus pertinuiſſe noſcuntur, videlicet Venuſium, Gravenam, Tricaricum, Turſum, Potentiam, ut tu tuique legitimi ſucceſſores poteſtatem habeatis, canonicè ac decretaliter in eis Epiſcopos ordinandi, ac conſecrandi: ſalvâ in omnibus S. R. E. auctoritate. (Eccleſiarum ipſi Acheruntinæ ſubjectarum.) Ad hæc ſtatuentes, decrevimus, ut quæcumque oppida, villæ, vel Eccleſiæ Parochiales jure ab eadem Acheruntina Eccleſia poſſidentur, quæcumque bona impræſentiarum juſtè poſſidet, ſive in futurum juſtè atque canonicè poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant: iis nimirum exceptis, quæ Sedis Apoſtolicæ ſpecialibus privilegiis muniuntur. (Bonorum quoque omnium ad eam pertinentium.) Pallium prꝗterea fraternitati tuæ plenitudinem videlicet Pontificalis officii, ex Apoſtolicæ Sedis liberalitate concedimus, quod te intus Eccleſiam tantùm ad Miſſarum ſolemnia ſubſcriptis diebus noveris induendum, idest Nativitatis Domin. Epiphaniæ, Hypapanthes, tribus ſolemnitatibus beatæ Marię, Cœnæ Domini, Sabbato Sancto, Reſurrectionis, Aſcenſionis, Pentecoſtes, Nativitatis ſancti Joannis Baptiſtæ, feſtivitatis Apoſtolorum omnium, Michaelis Archangeli, commemoratione omnium Sanctorum, etiam eorum Martyrum vel Confeſſorum, qui in Acheruntina Eccleſia requieſcunt, in conſecratione Eccleſiarum, Epiſcoporum, Presbyterorum, & Diaconorum: Cujus nimirum pallii volumus te per omnia genium vendicare; hujus ſiquidem indumenti honor, humilitas atque juſtitia eſt. (Pallii conceſſio Archiepiſcopo, ad ipſumque adhortatio.) Tota ergo mente fraternitas tua ſe exhibere feſtinet in proſperis humilem, & in adverſis (ſi quando eveniunt) cum juſtitia erectum: amicum bonis, perverſis contrarium: nullius unquam faciem contra charitatem recipiens, nullius unquam faciem pro veritate loquentis premens: miſericordiæ operibus, juxta virtutem ſubſtantiæ inſiſtens, & tamen inſiſtere etiam ſupra virtutem cupiens: infirmis compatiens: benevalentibus congaudens: aliena damna propria deputans, de alienis gaudiis tamquam de propriis exultans: in corrigendis vitiis piè ſæviens, in fovendis virtutibus auditorum animum demulcens: in ira judicium ſine ira tenens, in tranquillitate autem ſeveritatis juſtæ cenſuram non deſerens. Hæc eſt, frater chariſſime, Pallii accepti dignitas, quam ſi ſolicitè ſervaveris, quod foris accepiſſe oſtenderis, intus habebis. Decernimus itaque, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnino profutura, ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate. (Decretum immunitatis pro eadem Eccleſia.) Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua reatum ſuum correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: (Additis pœnis contra violatores privilegii hujus.) Cunctis autem eidem Loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Dat. die 1. Aprilis anno Dom. 1151. Pont. an. VII. Datum Ferentini, per manum Martiani ſanctæ Romanæ Eccleſię Scriptoris, Kalend. Aprilis, Ind. XIV. Incarnationis Dominicæ MCLI. Pontif. verò Domni Eugenii Papæ III. anno VII.

---

## XLII.

### Privilegium confirmationis bonorum, ad ſanctam Imolen. Eccleſiam pertinentium.

*Ex Originali edidit Ughell. Ital. Sac. To. II. ubi de Imolen. Eccleſia.* Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerab. fratri Rodulpho Epiſcopo Imolen. ejuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium. IN eminenti Sedis Apoſtolicæ ſpecula, diſponente Domino, conſtituti, ex injuncto nobis a Deo Apoſtolatus officio fratres noſtros Epiſcopos debemus diligere, & Loca eorum gubernationi commiſſa piâ protectione munire. Eapropter, venerabilis in Chriſto frater Rodulphe, tuis juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Imolenſem Eccleſiam, cui Deo auctore preeſſe dignoſceris, ſub B. Petri & noſtra tutela ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; (Imolen. Eccleſiam ſub protectione Sedis Apoſt. recipit Eugenius PP.) Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones,

quæ-

*Confirmatiſque bona omnibus ad eamdem pertinentibus,*

quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant: In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Abbatias S. Mariæ in Regula, S. Donati, S. Mariç in Diaconia, S. Apoſtoli in caſtro Imolç, S. Petri in Sala, & S. Joannis in Senno, Xenodochium S. Vitalis in ipſa civitate, plebem ſancti Laurentii, & in ea tibi & Canonicis tuis medietatem omnium beneficiorum de tota Parochia ipſius, provenientium in decimis primitiis, oblationibus, & teſtamentis, in caſtro Imolç plebem S. Mariç cumcapp. S. Theodori & cæteris cappellis ad eamdem plebem pertinentibus, plebem ſancti Geminiani cum cappellis ſuis, plebem S. Sabini cum cappellis ſuis, plebem S. Andreæ, & cappellam S. Pauli in caſtro Albori. Hoſpitale S. Jacobi in Silero, plebem ſanctæ Mariæ in Gypſo cum ſuis cappellis, cappellam Saxilionis, decimationem novalium in ſilva de Pacto infra fines tui Epiſcopatus, plebes ſanctæ Mariæ in Taulliniano, ſanctç Mariæ in Tyberiaco, ſancti Martini in Colina, ſancti Angeli in Campiano cum cappellis ad eaſdem plebes pertinentibus, plebem ſancti Stephani in Barbiano cum cappella de caſtro Cunil, & cæteris cappellis ſuis, plebes ſanctæ Mariæ in centum Licinia, ſancti Patritii, & ſancti Apollinaris cum cappellis ad eas pertinentibus, Eccleſiam ſancti Anaſtaſii in Noredano, plebes ſancti Proſp. & S. Mariæ in Saluſtra, cum cappellis earum, totum territorium, & curtem S. Caſſiani, caſtrum & curtem Taulariæ, caſtrum & curtem Aquævivæ, caſtrum & maſſam Boloniani, maſſam Prata, maſſam Campum caſtrum, & curtem caput Silicum, & Portum cum padulibus, aquarum decurſibus, & piſcariis ſuis, portum Petredulo Bacharetam Runci, Libbam fenariam, villam Zacharam, caſtrum novum Fabriaci cum ſedecim manſis, caſtrum Bagnaria cum tota curte & omnibus appendiciis ſuis, maſſam Adeſſo, maſſam Sugaranam, maſſam Medecanam, maſſam Auretam, fundum Peculini, caſtrum Imolæ, maſſam Plaſignani, maſſam Valeriani, maſſam Cornarani, caſtrum Galiſterræ, caſtrum Toranelli, curtem S. Martini in Saſſo, fundum Sasbiliani, fundum Nunculiam, quæ dicitur Caſula, curtem vallis ſalvæ, caſtrum & curtem Montis alti, maſſam ſancti Ambroſii, caſtrum Ronchum cum tota curte, curtem Maceratam, & caſtrum Rochç, villam Sorbedulum, caſtrum & curtem Corbariam, caſtrum & curtem fontis Ulicis, caſtrum & curtem Tauſinianum, caſtrum Caſale, curtem publicum, caſtrum & curtem Linarii, caſtrum & curtem Padioli, montem S. Andreæ cum appendiciis ſuis, caſtrum Duciæ cum appendiciis, caſtrum & curtem Lavatoriam, maſſam Libanii, maſſam Arſizi, maſſam Galizani in curte Viriani, fundum qui dicitur Capraria, & quatuor alios fundos, & in ipſa civitate Teloneum, & publicas functiones. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat præfatam Eccleſiam &c. ſalvâ nimirum Sedis Apoſtolicæ auctoritate. Si qua igitur in futurum &c. aliena fiat. Cunctis autem &c. prçmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Quorum nonnulla hic enumerat;*

*Ea perpetuo frui immunitate decernit.*

*Cum ſolitis clauſulis.*

*Eugenii PP.*

EGO EUGENIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

*& S. R. Ecc. Cardd. ſubſcriptiones.*

Ego Imarus Tuſculanus Epiſcopus ſs.
Ego Nicolaus Albanenſis Epiſcopus ſs.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. ſanctæ Praxedis ſs.
Ego Manfredus Presb. Card. tit. ſanctæ Sabinæ ſs.
Ego Aribertus Presb. Card. tit. ſanctæ Anaſtaſiæ ſs.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. ſanctæ Crucis in Hieruſalem ſs.
Ego Guido Presb. Card. tit. Paſtoris ſs.
Ego Rollandus Presb. Card. tit. ſancti Marci ſs.
Ego Gerardus Presb. Card. tit. ſancti Stephani in Cœlio monte ſs.
Ego Otto Diac. Card. ſancti Georgii ad Velum aureum ſs.
Ego Gregorius Diac. Card. S. Angeli ſs.
Ego Joannes Diac. Card. ſanctæ Mariæ novæ ſs.
Ego Jacintus Diac. Card. ſanctæ Mariç in Coſmedin ſs.
Ego Joannes Diac. Card. ſanctorum Sergii & Bacchi ſs.
Ego Cencius Diac. Card. S. Mariæ in Acquiro.

*Dat. die 18 Maii anno Dom. 1151. Pont. an. VII.*

Datum Ferentini per manum Boſonis S. R. E. Scriptoris XV. Kal. Junii Inc. Dom. anno MCLI. Pontificatus verò Dom. III. Eugenii Papæ an. VII.

---

## XLIII.

Confirmatio Tranſactionis initæ inter Magiſtrum Hoſpitalis Hieroſolymitani, & Comitem Forcalquerii ſuper caſtro de Manuaſca.

*Ex Cod. Diplomat. Ordinis Hieroſolym.*

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Raimundo venerabilis Hieroſolymitani Hoſpitalis Magiſtro, ejuſque fratribus in ſervitio pauperum militantibus, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

*Exordium.*

Sicut noſtri adminiſtratione officii admonemur, Eccleſiarum & piorum Locorum negotia ſalubri fine diſtinguere &c. Quocirca, dilecti in Domino filii, paci & tranquillitati veſtræ impoſterum debita charitate providere volentes, tranſactionem, quæ inter vos & nobilem virum Guillelmum Forcalqueri Comitem, per venerabilem fratrem noſtrum G. Ebrudunenſem Archiepiſcopum Apoſtolicç Sedis legatum ſuper caſtrum Manuaſcæ & ejus pertinentiis facta eſt, & per ſcripti ſui paginam confirmata &c. Auctoritate Sedis Apoſtolicæ confirmamus, & ratam atque inconcuſſam perpetuis temporibus manere decernimus. Cujus diſtinctionis tenorem nos in eadem pagina ita conſcriptam perlegimus: conquerebantur ſiquidem Comes, & fratres, & avia ſua, de Hoſpitalariis; quia injuſte detinebant quoddam ſuum caſtrum, quod dicitur Manuaſca, cum omnibus pertinentiis ſuis. Hoſpitalarii verò allegabant, ſe juſtè & ex teſtamento Guigonis Comitis illud poſſidere, qui multo plura Comiti reliquerat, ut hçc donatio de jure poſſet valere. Aſſiſtentibus itaque nobis multis prudentibus & religioſis viris, cum allegationes eorum ſufficienter in præſentiam noſtram fuiſſent expoſitç, & diligenter examinatæ, talem inter eos tranſactionem utriuſque partis conſenſu dictavimus, ut Hoſpitalarii jure perpetuo haberent, & quietè poſſiderent, quidquid ibi habebant, pridie antequam Guigo Comes hanc donationem eis feciſſet, cætera verò, videlicet caſtrum, cum aliis poſſeſſio-

*Confirmatur Tranſactio.*

Digitized by Google

ſionibus ad illud pertinentibus, & caſtrum, quod dicitur totas Auras cum territorio ſuo, æqualiter ſe dividerent, ut medietatem Hoſpitalarii pleno jure haberent & libere poſſiderent: & aliam medietatem haberet & poſſideret Comes eodem modo: ita quod nec Comes cum fratribus & avia quidquam penitus ab Hoſpitalariis ibi haberent: nec Hoſpitalarii a Comite vel ejus fratribus. Præterea in tranſactione expreſſe fuit comprehenſum, ut non liceret Comiti nec alicui de parte ejus, nec Hoſpitalariis nec alicui de parte eorum, in caſtro, quod dicitur Manuaſca, turrem vel aliquam munitionem ad inſtar turris ædificare. Si verò Comes & fratres ejus & ſoror decederent ſine legitimis liberis, pars illorum, quæ ex tranſactione iſta eis obvenerat, Hoſpitalariis libera, & pleno jure cederet. Unde in ſignum & in argumentum hujus rei Comes & fratres ejus ſingulis annis cenſualem libram incenſi in feſtivitate Pentecoſtes Hoſpitalariis ſolverent. Ad hæc ſi Toloſenſis Comes litem moveret Hoſpitalariis ſuper prædictis poſſeſſionibus, Comes & fratres ejus omnibus modis & cauſis & in guerra ſi opus eſſet, fideliter eos defenderent. Quod ſi de jure aliquid ab eis inde evinceretur, tantundem de proprio Comes & fratres ſui eis reſtituerent. Ad perpetuam verò hujus tranſactionis firmitatem Comes & Comitiſſa juraverunt, quod neque per ſe neque per interpoſitam perſonam partem Hoſpitalariis auferrent. Quod ſi fortè auſu temerario degenerantes id efficerent, in pœnam hujus facinoris totam portionem ſuam libere & abſolute donaverunt, & conceſſerunt Hoſpitalariis: Hoſpitalarii verò juraverunt eidem Comiti & fratribus ejus ſub ejuſdem pœnæ conditione. Præterea in eodem juramento expreſſum fuit, quod ſi quilibet alius alterutri illorum ſuam portionem auferret, ſibi invicem omnibus modis fideles coadjutores in perpetuum exiſterent: excepto quod Hoſpitalarii, quia contra propoſitum eorum eſt, guerram inde non facerent. Maxima verò pars Baronum Comitis juravit, quod neque Comes, neque aliquis de hominibus ejus, defraudaret Hoſpitalarios ſua portione. Quod ſi forte in contrarium cederet, infra octo dies, ex quo denuntiatum eſſet, vel ipſi ſcirent, venirent Siſtaricum in captionem Hoſpitalariorum, & inde non exirent ſine voluntate eorum. Inſuper etiam totus fere populus prædictorum caſtrorum juravit, quod neque &c. Hoſpitalariis &c. defraudarent portionibus. Quod ſi hoc fieri contigiſſet, omnibus modis, etiam armata manu, ad defendendam, vel ad recuperandam portionem ſuam, contra fraudatores defraudatis opem & conſilium in perpetuum ferrent. Nulli ergo omnino hominum fas ſit, hujus noſtræ confirmationis paginam temerario auſu infringere, ſeu quibuslibet moleſtiis perturbare. Si quis autem attentare præſumat, ſecundò tertiòve commonitus, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus incurrat: atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat.

*Clauſula.*

Datum Albæ Kal. Novembr. anno MCLI.

*Dat. die 23. Octobris ann. Dom. 1151. Pont. an. VII.*

## XLIV.

### Privilegium confirmationis bonorum Monaſterii Valciodorenſis ſupra Moſam fluvium.

*Ex Tom. II. col. 819. Collectionis Veter. Script. & Monument. per Martenne & Durand.*

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Theoderico Abbati Monaſterii Beatæ Mariæ in Wualciodoro ſupra fluvium Moſa ſiti, ejuſque fratribus, tam præſentibus quàm futuris, regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

*Exordium.*

APoſtolici moderaminis clementiæ convenit, religioſos fratres ſincera in Domino caritate diligere, & eorum loca pio apoſtolicæ fidei patrocinio defenſare. Ea propter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis ſupplicationibus clementer annuimus, & ad exemplar prędeceſſoris noſtri felicis memoriæ Benedicti Papæ VII. pręfatum Monaſterium, in quo divino mancipati eſtis obſequio, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & pręſentis ſcripti privilegio communimus: Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant. Obeunte verò te, nunc ejuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſurreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam præviderint eligendum. Præterea villam, quæ vocatur Aſteria, cum omnibus appendiciis ſuis vobis nihilominus confirmamus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare: ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Diœceſani Epiſcopi canonicâ juſtitiâ, & reverentiâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hujus noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòvè commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem Loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Monaſterium ſub protectione Sedis Apoſtolicæ recipiens,*

*eidem bona omnia confirmat;*

*Abbatem a Monach. nullius interventu perſonæ eligi ſtatuit.*

*Solitæ concluſiones.*

EGO EUGENIUS Catholicę Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

Ego Imarus Tuſculanenſis Epiſcopus ſubſcripſi.

Ego Gregorius Presb. Cardinalis titul. Calixti ſubſcripſi.

Ego Ubaldus Presb. Cardinalis titul. S. Praxedis ſubſcripſi.

*Eugenii PP. & S. R. E. Cardinalium ſubſcriptiones.*

Ego Manfredus Presb. Cardinalis titul. S. Sabinæ ſubſcripſi.
Ego Julius Presb. Cardinalis titul. S. Marcelli ſubſcripſi.
Ego Otto Diac. Cardinalis S. Georgii ad Velum aureum ſubſcripſi.
Ego Gregorius Diaconus Cardinalis S. Angeli ſubſcripſi.
Ego Joannes Diaconus Cardinalis S. Mariæ Novæ ſubſcripſi.
Ego G. Diaconus Cardinalis S. Mariæ in Porticu ſubſcripſi.
Ego Jacintus Diac. Card. S. Mariæ in Choſmedin ſubſcripſi.
Ego Joannes Diaconus Cardinalis SS. Sergii & Bacchi.

*Dat. die 12. Januarii anno Dom. 1152. Pont. an. vii.*

Data Signiæ per manum Boſonis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Scriptoris, II. Id. Januarii Ind. XV. Incarnationis Dominicæ anno MCLII. Pontificatus vero Domni Eugenii Papæ III. anno VII.

---

## XLV.

Confirmatio bonorum omnium & libertatum Monaſterii Rorenſis Canonicorum regularium S. Auguſtini Ratiſponen. Diœceſis.

*Ex Metropol. Salisb. Hundii Tom. III.*

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei dilecto filio Eberhardo Præpoſito Rorenſis Eccleſiæ, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

*Exordium.*

RElígioſis deſideriis dignum, eſt facilem præbere conſenſum, ut fidelis devotio celerem ſortiatur effectum. Eapropter, dilecte in Domino fili, tuis juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatam Eccleſiam, cui Deo auctore præeſſe dignoſceris, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; *Bona omnia confirmat.* Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. Prædia quoque, vineas, domos, areas, & alia quæ Henricus Ratisboneſis Epiſcopus Eccleſiæ veſtræ intuitu devotionis juſtè conceſſit, vobis & per vos ipſi Eccleſiæ nihilominus confirmamus. Statuimus, præterea, ut Ordo Canonicus, qui ſecundùm B. Auguſtini regulam in eodem loco noſcitur conſtitutus, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter conſervetur. In Parochialibus verò Eccleſiis, quas tenetis, Presbyteros eligatis, & Epiſcopo præſentetis, quibus ſi idonei fuerint, Epiſcopus animarum curam committat, ut de plebis quidem cura Epiſcopo rationem reddant; vobis verò pro temporalibus debitam ſubjectionem exhibeant. *Clauſula.* Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura; ſalvâ Diœceſani Epiſcopi canonicâ juſtitiâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem Loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Eugenii PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

EGO EUGENIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſc. ß.
Gregorius Presb. Card. tit. S. Calixti ß.
Ego Julius Presb. Card. tit. ſancti Marcelli ß.
Octavianus Presb. Card. tit. S. Cæciliæ ß.

*Dat. die 11. Februarii an. Dom. 1152. Pont. an. vii.*

Datum Romæ apud ſanctum Petrum per manum Boſonis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Scriptoris. Id. Febr. Indict. XV. Incarn. Domin. anno MCLII. Pontificatus verò Domni Eugenii III. Papæ anno VII.

---

## XLVI.

Confirmatio Primatus Toletanæ Eccleſiæ ſuper ceteras Eccleſias Hiſpaniarum.

*Ex Concil. T. XII. ed. 1619.*

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Joanni Toletano Archiepiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

*Poteſtas ligandi atque ſolvendi beato Petro, & Succeſſoribus principaliter tradita.*

POteſtatem ligandi atque ſolvendi in cælo & in terra beato Petro, ejuſque ſucceſſoribus, auctore Domino, principaliter traditam, illis Eccleſia verbis agnoſcit, quibus Petrum eſt idem Dominus allocutus: Quæcumque ligaveris ſuper terram, erunt ligata & in cælis; & quæcumque ſolveris ſuper terram, erunt ſoluta & in cælis. Ipſi quoque & propriæ firmitatis, & alienæ fidei confirmatio ab eodem Deo paratur, cum ad eum dicitur: Rogavi pro te, Petre, ut non deficiat fides tua; & tu aliquando converſus confirma fratres tuos. Oportet ergo nos, qui licèt indigni, beati Petri reſidemus in loco, prout divina nobis elementia ſcire & poſſe donaverit, prava corrigere, recta firmare, & in omni Eccleſia ſic ad æterni arbitrium Judicis diſponenda diſponere, ut de vultu ejus judicium noſtrum prodeat, & oculi noſtri videant æquitatem. *Prædeceſſorum more Archiepiſcopo Toletano ſuper omnia Hiſpaniarum Regna Primatum, necnon Pallii uſum confirmat.* Tuis itaque dilecte in Chriſto fr. Joannes Archiep. juſtis poſtulationibus gratum impertimur aſſenſum, & prædeceſſorum noſtrorum Honorii, Lucii, Romanorum Pontificum fel. mem. veſtigiis inhærentes, per præſentis privilegii paginam Sedis Apoſtolicæ auctoritate ſtatuimus, ut per univerſa Hiſpaniarum Regna Primatûs obtineas dignitatem. Pallio itaque a Sede Apoſtol. tuæ charitati conceſſo in Miſſarum celebrationibus uti debetis tantùm in præcipuis feſtivitatibus: tribus videlicet diebus in Natali Domini, in Epiphania, Hypapanton, Cœna Domini, Sabbato ſancto, tribus diebus in Paſcha, in Aſcenſione, Pentecoſte, in ſolemnitatibus beatæ Mariæ, ſancti quoque Michaelis, & ſancti Joannis Baptiſtæ, in omnibus natalitiis Apoſtolorum, & eorum Martyrum,

quo-

quorum pignora in veſtra Eccleſia requieſcunt. ſancti quoque Martini, & Idelphonſi Confeſſorum, & omnium commemoratione Sanctorum, in con ſecrationibus Eccleſiarum, Epiſcoporum, & Clericorum, in Annuo conſecrationis tuæ die, & in natali etiam ſanctorum Iſidori & Leandri. Primatem te univerſi Præſules Hiſpaniarum reſpicient, & ad te, ſi quid inter eos quæſtione dignum exortum fuerit, referent: ſalvâ tamen in omnibus Sedis Apoſtolicæ auctoritate. Sanè Toletanam Eccleſiam præſentis privilegii ſtabilitate munimus, Complutenſem ei Parochiam cum terminis ſuis, nec non omnes Eccleſias, quas jure proprio antiquitus poſſediſſe cognoſcitur, confirmantes: Epiſcopales præterea Sedes, Oxomam, Legoviam, Saguntum, Palentiam, eidem Toletanæ Eccleſiæ, tamquam Metropoli, ſubditas eſſe decernimus. Reliquas verò, quæ antiquis temporibus ei ſubjacebant, cum Dominus omnipotenti Chriſtianorum reſtituerit poteſtati, ſuæ dignatione miſericordiæ, ad caput proprium referendas decreti hujus auctoritate ſancimus. Porrò illarum Diœceſes civitatum, quæ, Sarracenis invadentibus, Metropolitanos proprios amiſerunt, eo tenore veſtræ ſubiicimus ditioni, ut quoad ſine propriis eſtiterint metropolitanis, tibi ut proprio debeant ſubjacere. Si quæ autem metropoles in ſtatum fuerint proprium reſtitutæ, ſua quæque Diœceſes metropolitano reſtituatur, ut ſub proprii regimine Paſtoris ſuper divini collatione beneficii glorietur. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem loco jura ſua ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Eidem bona, jura, & juriſdictiones confirmat.*

*De Metropolibus a Saracenis occupatis.*

*Clauſulæ*

Datum Romæ apud ſanctum Petrum per manus Boſonis S.R.E. Scriptoris, Id. Februarii Indict. I. Incarnationis Dominicæ MCLII. Pontificatus verò Domni Eugenii Papæ anno VII.

*Dat. die 13. Februarii an. Dom. 1152. Pont. an. VII.*

## XLVII.

### Sequitur ad Hiſpaniarum Epiſcopos in idem Argumentum.

*Ibid.*

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabilibus fratribus Epiſcopis & Archiepiſcopis, per Hiſpaniam conſtitutis, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

*Exordium.*

APoſtolicæ Sedis clementia ſingulis Eccleſiis & Eccleſiaſticis perſonis ſuam ſervare dignitatem & juſtitiam conſuevit. Unde nos, quorum præcipue intereſt Eccleſiarum omnium curam gerere, venientem ad nos venerabilem fratrem noſtrum Ildefonſum* Toletanum Archiepiſcopum benignè recepimus; & inſpectis Prædeceſſorum noſtrorum privilegiis, Primatus dignitatem per univerſa Hiſpaniarum Regna juxta eorumdem privilegiorum tenorem ei confirmavimus. Ipſum itaque cum gratia Sedis Apoſtolicæ, & literarum noſtrarum proſecutione ad Sedem propriam remittentes, univerſitati veſtræ præcipiendo mandamus, quatenus eidem tamquam Primati veſtro abſque ulla contradictione canonicam obedientiam, & debitam reverentiam exibere curetis. Dignum namque eſt, ut qui multis lætatur præeſſe ſubditis, nullatenus ſuis erubeſcat ſub eſſe Prælatis.

*Juxta Prædeceſſorum privilegia Toletano Archiep. Primatum confirmatum.*

** Joannem.*

*Archiepiſcopis, & Epiſcop. Hiſpaniarum, ut eumdem tamquam Primatem recognoſcant, mandat.*

Datum Romæ apud ſanctum Petrum, Idibus Februarii.

*Dat. die 13 Februarii.*

## XLVIII.

### Privilegium confirmationis bonorum, ſpectantium ad Eccleſiam Tarviſinam, quæ ſub protectione Sedis Apoſtolicæ ſuſcipitur.

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Bonifacio Tarviſino Epiſcopo, ſuiſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

*Edidit Coletus in Ital. Sac. Ughell. Tom. V. col. 361.*

*Exordium.*

JUſtis fratrum noſtrorum deſideriis conſentire, ac rationabilibus eorum petitionibus aures accomodare nos convenit, qui, licèt indigni, juſtitiæ cultores atque præcones in excelſa Apoſtolorum Principum Petri & Pauli ſpecula reſidere, Domino diſponente, conſpicimur. Eapropter dilecte in Chriſto frater Bonifaci Epiſcope, juſtis poſtulationibus tuis clementer annuimus, & Eccleſiam B. Petri Tarviſien. cui Deo auctore præes, ſub ipſius Apoſtolorum Principis & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc duximus propriis exprimenda vocabulis: Eccleſiam S. Mariæ de Aſilo cum caſtro curte & omnibus pertinentiis ſuis, Monaſterium ſanctæ Mariæ de Mulianæ cum omnibus pertinentiis ſuis, conſecrationem Monaſterii ſancti Petri de Campreto, plebem ſanctæ Mariæ de monte Belluna cum caſtro & pertinentiis ſuis, plebem S. Martini de Cornuta cum arce & curte & pertinentiis ſuis, plebem S. Zenonis de Ruvico cum pertinentiis ſuis, plebem S. Mariæ de Ciliano cum pertinentiis ſuis, plebem S. Mariæ de Balpago cum pertinentiis ſuis, plebem S. Mariæ de Cuſignana cum pertinentiis ſuis, plebem S. Mauritii de Stablucio cum pertinentiis ſuis, plebem S. Mariæ de Pauliano cum pertinentiis ſuis, plebem S. Romani de Nigriſia cum caſtro portu curte & pertinentiis ſuis, plebem S. Mauri de Noenta cum pertinentiis ſuis, plebem S. Petri de Piro cum pertinentiis ſuis, plebem S. Blaſii de Caurillis cum pertinentiis ſuis, plebem S. Nicolai de Valio cum pertinentiis ſuis, plebem S. Mariæ de Lanzanigo cum pertinentiis ſuis, plebem S. Mariæ de Caſale cum pertinentiis ſuis, curtem de Quarto cum pertinentiis ſuis, plebem S. Caſſiani de Paviliano cum pertinentiis ſuis, plebem S. Mariæ de Deſo cum perti-

*Eccleſiam Tarviſinam ſub protectione Sedis Apoſt. ſuſcipit,*

*Bonaque omnia eidem confirmat,*

*Ex quibus nonnulla enumerat.*



Digitized by Google

pertinentiis ſuis, plebem S. Martini de Teſſaria cum pertinentiis ſuis, plebem S. Gervaſii de Carpeneto cum pertinentiis ſuis, plebem S. Laurentii de Meſire cum caſtro portu & curte & pertinentiis ſuis, plebem S. Theoniſti de Burbiliago cum caſtro portu curte & pertinentiis ſuis, plebem S. Mariæ de Zulianigo cum pertinentiis ſuis, plebem de Zumiliana cum pertinentiis ſuis, pleb. de Midranis cum pertinentiis ſuis, plebem de Campo S. Petri cum pertinentiis ſuis, plebem de Ruſtica cum caſtro & villa & pertinentiis ſuis, plebem de Aurelia cum villa & ſuis pertinentiis, caſtrum de Stiliano cum villa & pertinentiis ſuis, plebem de Martiliago cum pertinentiis ſuis, plebem de Zero cum pertinentiis ſuis, plebem de tribus Baſilicis cum caſtro & villa & pertinentiis ſuis, caſtrum S. Ambroſii cum Eccleſia & pertinentiis ſuis, caſtrum de Scorzadis cum villa & pertinentiis ſuis, plebem de Quinto cum caſtro & villa & pertinentiis ſuis, caſtrum de Septimo cum pertinentiis ſuis, plebem de Poſtoima cum pertinentiis ſuis, plebem S. Joannis de Iſtruna cum caſtro & villa & pertinentiis ſuis, plebem de Albareto cum pertinentiis ſuis, plebem de Silva-rotunda cum caſtro & pertinentiis ſuis, caſtrum de Reſana cum villa & foreſta & omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Mariæ de plebe nova cum pertinentiis ſuis, plebem S. Martini de Lavoro cum pertinentiis ſuis, plebem de Godigo cum pertinentiis ſuis, plebem de Beſſica cum pertinentiis ſuis, caſtrum de Roſio cum plebe & pertinentiis ſuis, plebem S. Thomæ de Coſtis cum pertinentiis ſuis, plebem S. Zenonis cum medietate caſtri & pertinentiis ſuis, Arcem de Sumozin cum villa & omnibus pertinentiis ſuis, plebem de Fonte cum pertinentiis ſuis, plebem S. Mariæ de Cavaſino cum pertinentiis ſuis, plebem de Petra rubea cum pertinentiis ſuis, Teloneum quoque civitatis & ripam, nec non & portum Tarvis, cum omni legitima diſtrictione aquarum ab eo loco, ubi flumen Sileris oritur, uſque ad aquas ſalſas. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel quibuslibet vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Dñi Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia pacis æternæ inveniant. Amen.

*Decretum ſancit, ne quis Eccleſiæ huic, vel ejus bonis moleſtiam ullam inferat,*

*Sub pœna privationis dignitatis, ſi quis ſenator, qui huic Conſtitutioni non obtemperaverit, atque etiam excommunicationis.*

*Eugenii PP.*

EGO EUGENIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

*& S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

Ego Gregorius Presb. Cardinalis tit. Calixti ſs.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. S. Praxedis ſs.
Ego Manfredus Presb. Card. tit. S. Sabinæ ſs.
Ego Aribertus Presb. Card. tit. S. Anaſtaſię ſs.
Ego Guido Presb. Cardin. tit. Paſtoris ſs.
Ego Octavianus Presb. Cardin. tit. S. Cęcilię ſs.
Ego Gerardus Presb. Card. tit. ſancti Stephani in Cœlio Monte ſs.
Ego Otto Diac. Cardin. S. Georgii ad Velum aureum ſs.
Ego Rodulphus Diac. Card. ſanctæ Luciæ in Septa ſolis ſs.
Ego Guido Diac. Cardin. ſanctę Mariæ in Porticu ſs.
Ego Joannes Diac. Card. ſanctorum Sergii & Bacchi ſs.

Datum Signæ per manum Boſonis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Scriptoris, V. Non. Maii Indictione XV. Incarnationis Dom. anno MCLII. Pontificatus verò Domni Eugenii III. PP. anno VIII.

*Dat. die 12 Maji anno Dom. 1152. Pont. an. VIII.*

---

## XLIX.

Invalidatio ſententiæ ab Epiſcopo Reginenſi latæ in controverſia inter Monaſterium SS. Salvatoris & Juliæ ſuper dependentia quatuor villarum ad hoc Monaſterium pertinentium.

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectę in Chriſto Filiæ Richeldæ Abbatiſſæ Monaſterii ſanctę Julię, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

*Ex Archiv. Monaſt. hujus edidit Margarinus Bullar. Caſſinen. Par. II. num. CLXXV*

AD hoc in Sede juſtitiæ, diſponente Domino, aliis præſidemus, ut ſingulis Eccleſiis, & perſonis eccleſiaſticis ſua jura ſervantes, ſi qua inter ipſas fuerit orta diſſenſio, ſine debito terminemus. Controverſiam igitur, quæ inter te & venerabilem fratrem noſtrum Obertum Cremonenſem Epiſcopum ſuper Eccleſia de Cicognaria verſabatur, ad petitionem ejuſdem Epiſcopi, venerabili fratri noſtro A. Regino Epiſcopo commiſimus terminandam. Qui utràque parte in ſua præſentiâ conſtitutâ, & allegationibus ac rationibus hinc inde diligenter auditis & cognitis, multorum ſapientum conſilio requiſito, talem ſuper eadem controverſia ſententiam promulgavit: Ut videlicet homines de quatuor villis, ſcilicet Caſali, villa Ravennenſium, Gurgo, & Scurolo, qui antiquitus conſueverunt venire ad Eccleſiam de Cicognaria, ſicut ex prolatione teſtium utriuſque partis percepimus, de cætero veniant, & ſpiritualia ab ea accipiant. De Eccleſia verò de Cicognaria ita dicimus, quatenus Abbatiſſa Sacerdotem eligat, & ibi ponat; ita tamen, quod Epiſcopo repræſentet, & ab eo curam animarum accipiat. Quartam verò partem decimarum, ſicut hactenus Eccleſia de Cicognaria tenuit, ita de cætero teneat. Chriſma, Oleum ſanctum a plebe Caſalis majoris recipiat: ad capitulum, & lectorinas eat: publicos pœnitentiales illuc ad pœnitentiam recipiendam deducat; temporalem adminiſtrationem Abbatiſſæ adjudicamus; Eccleſiam verò, quæ ad læſionem veteris Eccleſię, contra authoritatem noviter conſtructam cognoſcimus; ad evitandum etiam futurum ſcandalum, eam removendam eſſe cenſemus. Sententiam Domini Ariberti de Eccleſiis de Calvatone atque Alfiano minimè mutamus.

*Exordium.*

*Controverſia Epiſcop. Reginen. delegata.*

*Ejuſdem ſententia; quod incolæ harum villarum in eadem Eccleſia ſacra percipiant:*

*Abbatiſſa autem Sacerdotem in ea eligat, qui curam animarum ab Ep. Cremonen. accipiet:*

*Ad ipſam vero Abbatiſſam temporalis ſpectet adminiſtratio.*

A qua

Digitized by Google

A quia ſententia prædictus frater noſter O. Cremonenſ. Epiſcopus ad noſtram audientiam appellavit. Utrâque igitur parte in noſtra præſentia conſtitutâ, & allegationibus ac rationibus viva voce nobis coram propoſitis, & actis, allegationes & atteſtationes utriuſque partis continentibus, nobis a memorato fratre noſtro Regino Epiſcopo ſub ſuo ſigillo tranſmiſſis, diligenter inſpectis, & ſæpius a nobis relectis; cognoſcimus ſententiam ipſam in maxima ſui parte contra privilegia Sedis Apoſtolicæ, Monaſterio ſanctę Juliæ indulta, fuiſſe probatam. In privilegio namque Pauli PP. ita inter cætera ſcriptum legimus: Igitur, quia poſtulatur a nobis, quatenus venerabile Monaſterium Domini Salvatoris noſtri Jeſu Chriſti, ſitum infra Civitatem Brixiam, quod noviter fundare viſa eſt Anſa excellentiſſima Regina, privilegii Sedis Apoſtolicæ infulis decoretur, concordantibus nobis reverendiſſimis Epiſcopis noſtris, ex communi aſſenſu ſtatuere decrevimus, ut præfatum Monaſterium Domini Salvatoris, cunctaque Monaſteria cum univerſis Baſilicis ad ſe pertinentibus, quæ a piiſſimæ Anſæ jure conſtructa eſſe noſcuntur, Apoſtolicæ Sedis privilegii, cui Deo auctore deſervimus, infulis decoretur. Et infra; De cujus inſuper Monaſterii uniuſcujuſque Abbatiſſæ conſecratione ſanciri communiter decrevimus, ut ſibi liceat a quocumque, & de quacumque civitate voluerit, Epiſcopo conſecrari: cujuſcumque verò ordinis Eccleſiæ ejuſdem Abbatiſſæ rogatu, ſimiliter a quocumque, & de quacumque civitate voluerit, Epiſcopo expetantur, vel conſecrentur. Quibus etiam licentiam concordi inſtitutione conceſſimus. Chriſma tempore Baptiſmatis, & Oleum, ad exercenda divina myſteria, ſeu cujuſcumque ſpecialis negotii ſubſidium a quocumque Epiſcopo, cum exigit, Apoſtolica largitione percipere. Et in privilegii PP. Innocentii ſerie ſic invenimus: Chriſma, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium, ſive Baſilicarum, Ordinationes Abbatiſſæ, vel Monacharum, ſeu Clericorum veſtrorum, qui ad ſacros fuerint Ordines promovendi, ſeu quicquid ad ſacrum Miniſterium pertinet, a quibuſcumque malueritis Catholicis, ſuſcipiatis Epiſcopis. Quod igitur in prædicta ſententia contra Sedis Apoſtolicæ privilegia continetur, ad normam rectitudinis revocare volentes, ſicut ſuperius diximus, privilegiis diligenter inſpectis, & allegationibus utrinſque partis ſæpe ac plenè auditis & cognitis, & atteſtationibus crebro perlectis, communicato fratrum noſtrorum conſilio, Judicamus, ut in Eccleſia de Cicognaria juxta privilegiorum tenorem per te Presbyter eligatur, & ibidem ponatur; Chriſma quoque, Oleum ſanctum, & cætera ſpiritualia, idem Presbyter, tam in ſe, quâm in ſibi ſubditis, a quocumque voluerit Epiſcopo Catholico, & gratiam Apoſtolicæ Sedis habente, ſuſcipiat. Plebi vero de Caſali-majore in nullo ſubjacebit: Omnes homines de quatuor villis, Caſali videlicet, villa Ravennenſium, Gurgo, & villa de Scurolis, excepto Banno, & Lombardello, & familia Camparelli, Lupuli, atque Alberti Ferrari, ad prędictam Eccleſiam, de Cicognaria tam vivi quâm etiam mortui pro participandis cunctis ſpiritualibus vadant. De villa autem de Barcell. Stephanus de Aggere, Modelena, & Oſberti, & Doctori, & Barbalongi, & quatuor Caſæ de Barcell. & Petrus Albertus, & Cognata ſua, in eadem Eccleſia de Cicognaria ſepelliantur. Pro cæteris ejuſdem villę homines ad Eccleſiam de Foſſa Capraria percipiendis ibunt. Eccleſia de Cicognaria decimarum quartam partem, ſicut hactenus tenuit, ſemper poſſideat. Ædificium etiam ſub Eccleſiæ nomine, contra ſacros Canones & novi operis denunciationem, infra Parochiam de Cicognaria in evidentem Eccleſiæ damnum conſtructum, deſtruendum penitus judicavimus. Si vero neceſſitas hominum villæ de Barcoll. exegerit, intra eamdem Villam & Foſſam Caprariam, extra Parochiam de Cicognaria, Cremonenſem Epiſcopum Eccleſiam ædificare permittimus. Ne igitur Parochiarum fiat confuſio, præſenti decreto Apoſtolicæ Sedis auctoritate ſtatuimus, ut quicumque de ſupradictis Parochiis de una ad aliam domicilium ſuum traſtulerit, ab illa Eccleſia omnia divina percipiat, ad cujus Parochiam domicilium tranſtuliſſe conſtiterit. Nulli ergo omnino hominum liceat, hujus noſtræ diffinitionis paginam temerario auſu infingere, ſeu quibuslibet moleſtiis perturbare. Si quis igitur in futurum adverſus iſta pręſumpſerit, ſecundò tertiovè commonitus, niſi præſumptionem ſuam digna ſatisfactione correxerit, indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus incurrat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat.

Dat. Signiæ V. Idus Junii Indictione XV.

Hujuſmodi controverſia ad Eugenium PP. devoluta per appellationem,

Eugenius ſententiam invalidat, quia contrariam exemptionibus Monaſterio, per prædeceſſores Pontifices conceſſis agnoſcit.

Confirmatiſque notionis privilegiorum ordinem per incolas villarum ſervandum ſtatuit a Abbatiſſam Eccleſiis ad ejus Monaſterium ſpectantes, cæteraque omnia exemta omnimodo ab Epiſcopi Cremonen. ſubjectione declarat.

Confirmatio ſententiæ hujus ſub ſolitis clauſulis.

Dat. die 9. Junii anno Dom. 1152. Pont. an. VIII.

---

## L.

### Confirmatio Conſtitutionum (quæ Charta Caritatis appellantur) ab Ordine Ciſtercienſi Monachorum S. Benedicti pro ſuo bono regimine editarum.

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis Gothonio Ciſtercien. ac cæteris fratribus ac Monachis, tam præſentibus quàm futuris, regularem vitam & Ciſtercien. Ordinis ſtatuta profeſſis, in perpetuum, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Exordium

SAcroſancta Romana Eccleſia ſic in beato Petro Apoſtolorum Principe a Domino promiſſionem obtinuit, quod univerſalis Eccleſiæ fundamentum exiſteret, & præceptum accepit, ut chriſtianæ Fidei profeſſores in fide, religione, omnique ſanctimonia confirmaret. Itaque univerſarum Eccleſiarum profectibus ſollicitam ſe ſemper exibuit, & de inſtituendo conſervando & provehendo in omnibus Eccleſiis cultu ſacræ Religionis, fuit omni tempore ſtudioſa; ut & ab ea ſicut a fonte, ad univerſos Eccleſiæ filios ſit religio derivata; & quod ab aliis, qui ſpiritus primitias acceperunt, religioſè ac ſalubriter inſtitutum eſt, per eamdem immutabilem acceperit firmitatem. Inde eſt, dilecti in Domino filii, quod ſacræ Religionis veſtræ opinione, tamquam odore agri pleni, cui benedixit Dominus, provocati, religioſis poſtulationibus veſtris benignum impertimur aſſenſum, & regulares inſtitutiones veſtras auctoritate apoſtolica confirmamus; In quibus ſub certis capitulis, quæ inferius annexa ſunt, decrevimus eſprimenda. Statuimus

Confirmatio Statutorum Ordinis Ciſtercien. inter quæ continetur;

Quod Abbatia non erigatur abſque Epiſc. conſirmatione. Regula S. Benedicti in omnibus Monaſteriis uniformiter obſervetur, & etiam cantus, & alia Ordinis inſtituta.

Nullumque contrarium privilegium poſtuletur.

[illegible]tuitus equidem inter vos, ne in alicujus Antiſtitis Diœceſi Ordinis veſtri Abbatia fundetur, donec ipſe Antiſtes, decretum, quod inter Eccleſias Ordinis veſtri ad cuſtodiam diſciplinæ firmatum eſt, ratum ſe habere promittat: Et ut in omnibus Monaſteriis de Ordine veſtro, ſicut in Ciſtercien. Eccleſia, B. Benedicti Regula perpetuis temporibus obſervetur: & in lectionem ipſius nullus Ordinis veſtri profeſſor, præter ſimplicem & communem intelligentiam, quemlibet alium ſenſum inducat; ſed uniformiter, & ſicut quæque diffinita noſcuntur, intelligatur ab omnibus, & inviolabiliter obſervetur. Eaſdemque penitus obſervantias, eumdem cantum, & eoſdem libros, qui ad officium eccleſiaſticum pertinent, per univerſas Eccleſias veſtri Ordinis teneatis. Nec aliqua omnino Eccleſia vel perſona Ordinis veſtri adverſus communia ipſius Ordinis inſtituta privilegium a quolibet poſtulare audeat, vel obtentum quomodolibet retinere. Ordinatum eſt etiam inter vos, ut omnes Abbates de Ordine veſtro ſingulis annis ad generale Capitulum Ciſterciense, omni poſtpoſita occaſione, conveniant, illis ſolis exceptis, quos a labore viæ infirmitas corporis retardaverit: qui tamen idoneum nuncium delegare debebunt, per quem neceſſitas remorationis illorum valeat Capitulo nunciari: & illis item exceptis, qui in remotioribus partibus habitantes, ſine grandi & evidenti difficultate ſe nequiverint Capitulo præſentare. Qui nimirum eo termino venient, qui eis in ipſo fuerit Capitulo conſtitutus. Preterea ſi aliqua controverſia inter quoſlibet Abbates de Ordine veſtro emerſerit, vel de aliquo illorum tam gravis culpa fuerit propalata, ut ſuſpenſionem aut depoſitionem etiam mereatur quicquid inde a Capitolo fuerit canonicè definitum, ſine retractatione aliqua obſervetur. Perſonam autem de aliquo Ordine nulla Eccleſiarum veſtrarum ſibi eligat in Paſtorem, prout nec veſtri Ordinis aliquam Monaſteriis aliis ſtatuiſtis ordinari poſſe Abbatem. Hæc nimirum, dilectiſſimi filii, de multis inſtitutionibus Ordinis veſtri excerpſimus, & propriis curavimus Capitulis deſignare. Quia vero ſingula, quæ ad Religionis profectum, & animarum ſalutem regulariter ordinaſtis, præſenti abbreviationi neqoiverunt annecti, nos cum his, quæ præſcripta ſunt, omnia, quæ continetur in Charta veſtra, quæ appellatur Caritatis, & quæcumque inter vos Religionis intuito regulariter ſtatuiſtis, auctoritate apoſtolica roboramus; & vobis, veſtriſque ſucceſſoribus, & omnibus, qui Ordinem veſtrum profeſſi fuerint, inviolabiliter perpetuis temporibus decernimus obſervanda. Decætero, quia propoſitum firmum habetis, habitationis veſtræ loca extra converſationem ſæcularium eligendi, grangias veſtras, ſicut & atria Eccleſiarum, a pravorum incurſu ac violentia liberas & quietas fore ſtatuimus; & ut nullus ibi hominem capere, ſpoliare, verberare, aut rapinam exercere præſumat, in virtute ſancti Spiritus inhibemus. Sancientes etiam, ut propter communia interdicta terrarum nulla Eccleſiarum veſtrarum a divinis compellatur officiis abſtinere. Sed liceat omnibus de Ordine veſtro, excommunicatis & interdictis ejectis, clauſis janois, ſummiſſa voce fratribus ſuis divina celebrare ſolemnia. Interdicimus item, ne aliqua omnino perſona fratres Ordinis veſtri audeat ad ſæcularia judicia provocare; ſed ſi quiſquam ſibi adverſus eos aliquid crediderit de jore competere, ſub eccleſiaſtici Judicis examine experiendi habeat facultatem. Decernimus ergo, ut nulli aliquando liceat, his, quæ in hac pagina ex auctoritate Apoſtolorum Principis a nobis confirmata & conſtituta ſunt, auſu temerario contrarire, ac noſtræ hujus ſanctionis vigorem aliqua præſumtione infringere. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, & culpam ſuam ſatisfactione congrua contempſerit emendare, divino animadverſionis judicio ſe noverit ſubjacere. Cunctis autem iſta ſervantibus ſit gratia & pax a Deo ac Domino noſtro Jeſu Chriſto, quatenus, & hic fructum piæ devotionis, & actionis bonę percipiant, & apud ſupremum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Capitulum generale Ciſtercii ſingulis annis celebretur, & in eo conveniant Abbates, hic non excepti.

Abbatum culpæ vel controverſia in Capitulo diffiniatur.

Abbas non eligatur de alio Ordine.

Omnia alia ſtatuta Ordinis, & ſignanter contenta in Carta Charitatis confirmantur.

Immunitas locorum ad Ordinem pertinentium.

Conceſſio communium privilegiorum.

Sanctio pœnalis in contravenientes.

Benedictio pro obſervatoribus.

EGO EUGENIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi. — Papæ

Ego Imarus Tuſculanus Epiſcopus ſubſcripſi. — & Cardd. ſubſcriptiones.

Ego Ugo Oſtien. Epiſcopus ſubſcripſi.

Ego Ubaldus Presbyter Card. tit. ſanctæ Praxedis ſubſcripſi.

Ego Aribertus Presb. Cardinalis tit. ſanctæ Anaſtaſiæ ſubſcripſi.

Ego Rolandus Presbyter Cardinalis tit. ſancti Marci ſubſcripſi.

Ego Gerardus Presb. Card. tit. S. Stephani in Cælio monte ſobſcripſi.

Ego Joannes Presb. Card. tit. SS. Joannis & Pauli ſubſcripſi.

Ego Henricus Presb. Card. tit. SS. Nerei & Achillei ſubſcripſi.

Ego Jo. Presb. Card. tit S. Equitii ſubſcripſi.

Ego Otto Diaconus Cardinalis S. Georgii ad Velum aoreum ſuſcripſi.

Ego Guido Diaconus Card. ſanctæ Mariæ in Porticu ſubſcripſi.

Ego Joannes Diaconus Card. SS. Sergii & Bacchi ſubſcripſi.

Ego Ildebrandus S. R. E. Diaconus Cardinalis ſubſcripſi.

Ego Gerardus S. R. E. Diaconus Cardinalis ſubſcripſi.

Ego Otto Diaconus Cardinalis S. R. E. ſubſcripſi.

Ego Bernardus S. R. E. Diaconus Cardinalis ſubſcripſi.

Datum Signiæ, per manum Boſonis S. R. E. Scriptoris, Kalend. Auguſti, Indictione XV. Incarnationis Dominicæ anno MCLII. Pontificatus D. Eogenii Papæ III. anno VIII.

Dat. die 1. Auguſti anno Dom. 1152. Pont. an. VIII.

*Subſequitur Charta Charitatis, ſuperiùs confirmata.*

Exactio nulla Abbatibus imponatur per Abbatem Ciſtercii.

QUia unius veri Regis & Domini & Magiſtri nos omnes ſervos, licèt inutiles, eſſe cognoſcimus, idcircò Abbatibus & Confratribus noſtris Monachis, quos per diverſa loca Dei pietas per nos miſerrimos hominum ſub regulari diſciplina ordinaverit, nullam terrenæ commoditatis ſeu rerum temporalium exactionem imponimus. Prodeſſe enim illis omnibuſque S. E. filiis cupientes, nihil, quod eos gravet, nihil, quod eorum ſubſtantiam minuat, erga eos agere diſponimus. Ne dum nos abondantes de eorum paupertate eſſe cupimus, avaritiæ malum, quod ſecundùm Apoſtolum idolorum ſervitus comprobatur, evitare non poſſimus. Curam tamen animarum illorum, gratia cari-

Si illi ab obſervantia regulæ declinaſſe, per eumdem ad eam reducantur.

Regula S. Benedicti ab omnibus obſervetur.

caritatis retinere volumus, ut ſi quando a ſancto propoſito & obſervantia ſanctæ Regulæ declinare, quod abſit, tentaverint, per noſtram ſolicitudinem ad rectitudinem vitæ redire poſſint. Nunc ergo volumus, & illis quoque præcipimus, ut Regulam ſancti Benedicti per omnia obſervent, ſicut in novo Monaſterio obſervatur. Non alium inducant ſenſum in lectione ſanctæ Regolæ, ſed ſicut anteceſſores noſtri ſancti Patres, Monachi videlicet Monaſterii, intellexerunt & tenuerunt, & nos hodie intelligimus & tenemus, ita & intelligant & teneant.

Iidem cantus, mores, & inſtituta ubique teneantur.

Et quia omnes Monachos ipſorum ad nos venientes in clauſtro noſtro recipimus, & ipſi ſimiliter noſtros in clauſtris, idcirco opportunum nobis videtur, & hoc volumus etiam, ut mores & cantum & omnes libros, ad horas diurnas & nocturnas, & ad Miſſam neceſſarios, ſecundum formam morum & librorum novi Monaſterii poſſideant: quatenus in actibus noſtris nulla ſit diſcordia, ſed una caritate, una regula, ſimilibuſque vivamus moribus.

Nullum privilegium contrarium poſtuletur.

Nec aliqua Eccleſia vel perſona Ordinis noſtri adverſus communia ipſius Ordinis inſtituta privilegium a quolibet poſtulare audeat, vel obtentum quolibet modo retinere.

Abbas Ciſtercii viſitet omnia Ordinis Monaſteria.

Cum verò Abbas novi Monaſterii ad aliquod horum Cœnobium viſitandi venerit gratia, illius loci Abbas Eccleſiam novi Monaſterii ſuæ eſſe Eccleſiæ Matrem recognoſcat, & cedat ei in omnibus locis Monaſterii. Et ipſe Abbas adveniens locum illius loci Abbatis, quandiu ibi manſerit, teneat, excepto quod non in Hoſpitio, ſed in Refectorio cum fratribus propter diſciplinam ſervandam comedet, niſi Abbas loci illius defuerit. Similiter & omnes ſupervenientes noſtri Ordinis Abbates faciant. Quod ſi plures ſupervenerint, & Abbas loci defuerit, Prior illorum in Hoſpitio comedat. Ex hoc excipitur, quod Abbas loci illius, & in præſentia majoris Abbatis, Novitios ſuos poſt regularem probationem benedicit. Abbas quoque novi Monaſterii caveat, ne quidquam præſumat tractare aut ordinare aut contingere de rebus illius loci, ad quem venerit, contra Abbatis vel fratrum voluntatem.

Perſonas corrigat: ſed de bonis nihil adimat abſque conſenſu Fratrum & Abbatis locorũ

Si autem præcepta Regulæ vel Ordinis noſtri intellexerit in eodem loco prævaricari, cum conſilio præſentis Abbatis caritativè ſtudeat fratres corrigere. Si verò Abbas loci illius non affuerit, nihilominus, quod ſiniſtrum invenerit corrigat.

Viſitetque ſingulis annis

Quemlibet per annum viſitet Abbas Majoris Eccleſiæ, vel per ſe vel per aliquos de Coabbatibus ſuis, omnia Monaſteria, quę ipſe fundaverit. Et ſi fratres amplius viſitaverit, inde gaudeant magis.

Monaſterium Ciſtercii viſitatur a quatuor primis Abbatibus.

Domum autem Ciſtercien. ſimul per ſe ipſos viſitent quatuor primi Abbates, de Firmitate, de Pontiniaco, de Claravalle, & de Morimundo, die, qua inter ſe conſtituerint, pręter annuum Capitulum, niſi fortè aliquem eorum gravis ægritudo detineat.

Abbates venientes ad Monaſterium Ciſtercii, quid debeant agere.

Cum autem aliquis noſtri Ordinis Abbas ad novum Monaſterium venerit, reverentia Abbati exhibeatur congrua, ſtallum Abbatis illius teneat, in Hoſpitio comedat, ſi tamen Abbas defuerit; ſi verò præſens fuerit, nihil horum agat, ſed in Refectorio comedat. Prior autem loci negotia Cœnobii diſponat.

Abbates alibi convenientes, quid inter ſe debeant ſervare.

Inter Abbatias illas, quę ſe non genuerunt alterutras, iſta erit lex. Omnis Abbas in omnibus locis ſui Monaſterii Coabbati ſuo cedet advenienti, ut impleatur, Honore invicem prævenientes. Si duo, aut eo amplius, convenerint, qui prior de advenientibus erit, locum ſuperiorem tenebit. Omnes tamen, præter Abbatem præſentis loci, in Refectorio comedent, ut ſupra diximus. Abbas autem ubicumque convenerint, ſecundum tempus Abbatiarum ordinem ſuum tenebunt, ut cujus Eccleſia fuerit antiquior, ille ſit prior. Ubicumque verò conſederint, humilient ſibi mutuò.

Si Cœnobium de novo conſtruxerit, quid faciendum.

Cum verò aliqua Eccleſiarum noſtrarum Dei gratia adeò creverit, ut aliud Cœnobium conſtruere poſſit, illam diffinitionem, quam nos inter noſtros Confratres tenemus, & ipſi inter ſe teneant, excepto quod annuom inter ſe Capitulum non habebunt;

Capitulum Ciſtercien. quotannis celebretur.

ſed omnes Abbates de Ordine noſtro ſingulis annis ad generale Capitulum Ciſtercienſe, omni poſtpoſita occaſione, conveniant; illis ſolis exceptis quos corporis infirmitas retinuerit; qui tamen idoneum nuncium delegare debebunt, per quem neceſſitas remorationis eorum valeat Capitulo nunciari; & illis item exceptis, qui in remotioribus partibus habitantes eo termino venient, qui eis fuerit in Capitulo conſtitutus. Quod ſi quis alia quacumque occaſione quandoque remanere a noſtro generali Capitulo præſumpſerit, ſequentis anni Capitulo pro culpa veniam petat, nec ſine gravi animadverſione tranſeat:

In eo de ſalute animarum obſervantiaq. reg. &c tractandum.

in quo Capitulo de ſalute ſuarum animarum tractent. In obſervatione ſanctæ Regulæ vel Ordinis, ſi quid eſt emendandum vel corrigendum, ordinent. Bonum pacis & caritatis inter ſe confirment.

Ac de Abbatum vitioſorum correctione.

Si quis verò Abbas minus in regula ſtudioſus, vel ſæcularibus nimis intentus, vel in aliquibus vitioſus repertus fuerit, ibi caritativè clametur, veniam petat, pœnitentiam pro culpa ſibi indictam adimpleat; hanc verò clamationem nonniſi Abbates faciant.

Omniumque culpæ corrigenda;

Si fortè aliqua controverſia inter quoslibet Abbates emerſerit, vel aliquorum illorum tam gravis culpa propalata fuerit, ut ſuſpenſionem, aut etiam depoſitionem mereatur, quicquid inde a Capitulo fuerit diffinitum, ſine retractatione obſervetur. Si verò pro diverſitate ſententiarum in diſcordiam cauſa devenerit, illud inde irrefragabiliter teneatur, quod Abbas Ciſtercienſis, & hi qui ſanioris conſilii, & magis idonei apparuerint, judicabunt. Hoc obſervato, ut nemo eorum, ad quos ſpecialiter cauſa reſpexerit, diffinitioni debeat intereſſe.

Monaſteriorum paupertati ſubveniendum.

Quod ſi aliqua Eccleſia pauperiem intolerabilem incurrerit, Abbas illius Cœnobii coram omni Capitulo, cauſam nunciare ſtudeat. Tunc ſinguli Abbates maximo caritatis igne incenſi, illius Eccleſiæ penuriam rebus a Deo ſibi collatis, prout abundaverint, ſubſtentare feſtinent.

Electio Abbatis cujuſque Monaſterii quomodo agenda.

Si qua domus Ordinis noſtri Abbate proprio fuerit deſtituta, major Abbas de cujus domo domus illa exivit, omnem curam habeat ordinationis illius, donec in ea Abbas alius eligatur; & præfixa die electionis, etiam ex Abbatibus, ſi quos domus illa genuit, advocentur, & conſilio ac voluntate Patris Abbatis, Abbates & Monachi domus illius Abbatem eligant.

Electio Abbatis Ciſtercii quo pacto peragenda.

Domui autem Ciſtercienſi, quæ Mater eſt omnium noſtrum, dum proprio caruerit Abbate, quatuor primi Abbates, ſcilicet de Firmitate, & de Pontiniaco, de Claravalle, & de Morimundo provideant; & ſuper eos ſit cura domus illius, donec Abbas in ea electus fuerit & ſtatutus. Ad electionem autem Ciſtercienſis Abbatis, præfixa & prænominata die ad minus per quindecim dies, convocentur ex Abbatibus, qui ex domo de Ciſtercio exierunt, & ex aliis, quos prædicti Abbates, & fra-

& fratres Ciſtercienſes idoneos noverunt, & congregati in nomine Domini, Abbates & Monachi Ciſtercienſes eligant Abbatem. Liceat autem cuique Matri Eccleſię noſtri Ordinis, non ſolùm in Monachis filiarum ſuarum Eccleſiarum, ſed de ipſis quoque Abbatibus earum, liberè ſibi, ſi neceſſe fuerit, aſſumere Abbatem. Perſonam verò de alio Ordine nulla de Eccleſiis noſtris ſibi eligat in Abbatem, ſicut nec noſtrum aliquem liceat aliis Monaſteriis, quæ non ſunt de Ordine noſtro, dari.

Perſona Abbatis non eligatur de alio Ordine, nec alteri Ordini detur.

Si quis Abbas pro inutilitate, ſeu puſillanimitate ſua, a Patre ſuo Abbate domus illius, unde ſua exivit, poſtulaverit, ut ab onere Abbatiæ ſuæ relaxetur, caveat ille, ne facile & ſine rationabili cauſa, & multum neceſſaria acquieſcat. Sed & ſi qua tanta fuerit neceſſitas, nihil per ſe inde faciat, ſed convocatis aliquibus Abbatibus aliis noſtri Ordinis, eorum conſilio agat, quod pariter noverint oportere.

Quando Abbas ſit ad ſui inſtantiam ab onere Abbatiæ relaxandus.

Si quis vero Abbatum, contemptor ſanctæ Regulæ, aut Ordinis eſſe prævaricator, vel commiſſorum ſibi fratrum vitiis conſentiens innotuerit, Abbas Matris Eccleſiæ per ſe ipſum vel Priorem ſuum, aut quomodo opportunius potuerit, de emendatione eum admoneat uſque quater. Quod ſi nec ita correctus fuerit, nec ſponte cedere voluerit, congregato aliquanto numero Abbatum noſtræ Congregationis, tranſgreſſorem ſanctæ Regulæ ab officio ſuo amoveant; ac deinceps alter, qui dignus ſit, conſilio & voluntate majoris Abbatis, a Monachis illius Eccleſiæ ſimul & Abbatibus, ſi qui ad eam pertineant, ſicut ſupradictum eſt, eligatur.

Veluti prævaricator Ordinis, removendus & deponendus.

Si autem ille, qui deponitur, aut Monachi ejus (quod Deus avertat) contumaces & rebelles eſſe voluerint, vel ſententiis minime acquieſcant, ab ipſo Abbate Matris Eccleſiæ, & a cęteris Coabbatibus ejus, excommunicationi ſubdantur, ac deinceps ab eo coerceantur, prout fieri potuerit, & cognoverint expedire. Ex hoc ſane ſi quis illorum ad ſe reverſus de morte animæ ſuæ reſurgere, & ad matrem ſuam redire voluerit, tamquam filius pœnitens recipiatur. Nam ſine hac cautâ, nullo ſemper ſtudio devitanda, nullus Abbas Monachum alterius cujuſquam Abbatiæ Ordinis noſtri ſine ejus voluntate inter ſuos ad habitandum Monachos introducat.

Si depoſitus, vel ejus Monachi ſint rebelles, coerceantur.

Eodem etiam modo, ſi fortè (quod abſit) Abbates noſtri Ordinis Matrem noſtram Ciſtercienſem Eccleſiam in ſancto propoſito langueſcere, & ab obſervatione Regulæ vel Ordinis noſtri exorbitare cognoverint, Abbatem ejuſdem loci per quatuor primos Abbates, ſcilicet de Firmitate, de Pontiniaco, de Claravalle, & de Morimundo, ſub cæterorum Abbatum nomine, uſque quater, ut corrigatur ipſe, & alios curet corrigere, admoneant, & cætera, quę de aliis dicta ſunt Abbatibus, ſi incorrigibiles apparuerint, circa eum ſtudioſe adimpleant: excepto quod ſi ſponte cedere noluerint, nec deponere, nec contumaci dicere anathema poterunt, donec autem in generali Capitulo, aut ſi illud forte jam viſum fuerit expectari non poſſe, in Conventu, aliis convocatis Abbatibus, qui de Ciſtercio exierunt, & aliquibus aliorum, virum inutilem ab officio ſuo deponant; & tam ipſi quàm Monachi Ciſtercienſes idoneum Abbatem eligere ſtudeant. Quod ſi Abbas ille & Monachi Ciſtercienſes, contumaciter recalcitrare voluerint, gladio excommunicationis eos ferire minime vereantur. Poſtea verò, ſi quis horum prævaricatorum tandem reſipiſcere, & animam ſuam ſalvare cupiens, ad quamlibet quatuor noſtrarum Eccleſiarum, ſive ad Firmitatem, ſive ad Pontiniacum, ſive ad Claravallem, ſive ad Morimundum confugerit, ſicut domeſticus & cohæres Eccleſiæ cum regulari ſatisfactione recipiatur, quoad uſque propriæ Eccleſię, ſicut juſtum fuerit, reconciliatæ, quandoque reddatur. Interim autem, annuum Abbatum Capitulum, non apud Ciſtercium, ſed ubi a quatuor ſupra notatis Abbatibus proviſum fuerit, celebrabitur.

Abbas Ciſtercii quomodo ſit corrigendus, & quid agendum ſit, ſi ipſe & Monachi Ciſtercii recalcitraverint.

---

## LI.

Canonicis Baſilicæ S. Petri in Vaticano conceditur quarta pars oblationum omnium, quæ in eadem Eccleſia fiunt.

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Bernardo Presbytero Cardinali ſancti Clementis, & Eccleſiæ beati Petri Archipresb. atque cæteris ejuſdem Eccleſiæ Canonicis, tam præſentibus quàm futuris canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

Ex Baronio ad an. 1152.

Proemium.

BEatorum Petri & Pauli tam eminens & tam glorioſa ſocietas, ut & ambo ſint Doctores Gentium, Auctores Martyrum, Principes Sacerdotum: & cum inter univerſos Apoſtolos peculiari quadam pręrogativa præcellant, ęqualitatis in Cœlo meritis diſparitatem non ſentiunt. Petro ab ipſo Salvatore noſtro Domino Jeſu Chriſto claves regni Cœlorum ſunt commiſſæ: Paulus a Deo electus eſt, ut de multitudine gentium regnum Cœlorum impleat ſua prædicatione: Petrus petra eſt, & fundamentum fidei, & ne metuamus, in ſoliditate nos firma ſuſtentat: Paulus, ne pravo hæreticorum dogmate vulneremur, mortalitatis honeſtate, & invincibili ratione fidei nos armat. Petrus Principatum tenens, ex poteſtate ligat & ſolvit: Paulus diligens prædicator, ne quid reprehenſibile vel ligatione dignum in nobis appareat, mirabili nos exhortatione præmunit. Petrus firmamentum noſtrum eſt, ac domus fortitudinis, & in ſide ejus plantati & radicati ſumus: Paulus vas electionis prędeſtinatos a Deo, & electos cœleſtis tubæ ſonoritate vocavit: & pro nobis ſine intermiſſione orans, ne a fide & veritate deviemus, apud Deum interveniendo nos protegit. Cum igitur ii duo, maxima luminaria Dei Eccleſiam illuſtrantia, pari & amicabili ſplendore, & fraterno amore præfulgeant, æquitatis & juſtitiæ perſuadet ratio, ut nos, qui licèt indigni Chriſti vices in terris agimus, & in ejuſdem Apoſtolorum Principis Cathedra reſidere conſpicimur, domeſticam beati Petri familiam paterno diligamus affectu, & pia eam proviſione in ſuis neceſſitatibus adjuvemus. Hujus itaque rationis debito provocati, dilecti in Domino filii, quartam partem omnium oblationum, quæ de Altari ejuſdem beati Petri Apoſtoli, & tam de arca, quàm de omnibus miniſteriis ipſius Eccleſiæ, præterquam de miniſterio beati Leonis proveniunt, vobis ex conſenſu fratrum noſtrorum Epiſcoporum & Cardinalium, Sedis Apoſtolicæ auctoritate concedimus, & præſentis ſcripti pagina confirmamus; Ita videlicet, ut ſemper, cum volue-

Quartam oblationum partem, quæ de Altari, de Arca, omnibuſque Miniſteriis proveniunt, Canonicis concedit & confirmat.

Digitized by Google

voluntatis, facultatem liberam habeatis eamdem oblatiooem in veſtris manibus retinendi atque cuſtodiendi, ſeu aliis, quibus volueritis, cum noſtrorum ſucceſſorum conſenſu vendeodi: ſalvâ io omnibus aliis, & retenia in noſtris & ſucceſſorum noſtrorum manibus ipſius Eccleſiæ libera diſpoſitione atque cuſtodia.

*Adhortatio Paſtoralis.*

Hoc autem ideo facere dignom diaimus, ut vos die ac nocte ſtudioſè in Dei laudibus deſudantes, tam in Miſſarum celebratione quàm in matutinis & aliis horis, pro vivorum ac defunctorum ſalute, atteota diligentia & honeſtè decantaotibus, prædictam beati Petri Eccleſiam obſequio debito veneremini; & Dei fideles, Apoſtolorum limina devotione debita viſitantes, Locum ipſum in majore devotione ac veneratione ſemper habeant.

*Pœna contravenium.*

Decernimus ergo, ut nulli omninò hominum fas ſit, hujus noſtræ conceſſionis paginam temerario auſu infringere, ſeu quibuslibet modis perturbare. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, id attentare præſumpſerit, ſecundò tertiòve commonita, niſi præſumptionem ſuam congrua ſatisfactinne correaerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictę ultioni ſubjaceat:

*Pax ſervantibus.*

Cunctis autem hanc noſtram conſtitutionem eidem Loco ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

*Eugenii PP. & Sabinen. ac Tuſculanen. Epiſcoporum ſubſcriptiones.*

EGO EUGENIUS Catholicę Eccleſię Epiſcopus ſubſcripſi.

Ego Conradus Sabinenſis Epiſcopus ſubſc.

Ego Imarus Tuſculanus Epiſcopus ſ.

*Dat. die 10. Aprilis anno Domini 1153. Pontif. anno IX.*

Datum Romæ apud S. Petrum per manum Boſonis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Scriptoris, IV. Idus Aprilis. Indictione I. Incarnatinnis Dominicæ anno MCLIII. Pontificatus verò Domni Eugenii III. Papæ anno IX.

*Locus plumbi.*

---

## LII.

Monaſterium Sarlatenſe (nunc Eccleſia Sarlatenſis.) a Pipino & Carolo Principibus fundatum, ſub ſancti Petri tutela recipitur.

*Ex Tom. II. Gall. Chriſt. inter inſtrumenta Eccl. Sarlaten. num. II.*

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Raymundo Abbati Sarlatenſis Monaſterii S. Salvatoris, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis in perpetuum &c.

*Deeſt initium.*

*Monaſterium hocce ſub tuitione Sedis Apoſt. recipiens.*

EApropter, dilecte in Domino filii Raymunde Abbas, tuis juſtis poſtulationibus gratum impertientes aſſenſum, Sarlatenſe Monaſterium. cui Deo auctore pręſides, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut idem locus, ſicut ab ejus fundatoribus nobilis memoriæ Pipioo & Carolo Principibus inſtitutus eſt, quietus & ab omni exactione ſeu gravamine liber in perpetuum perſeveret.

*Eidem bona omnia confirmat.*

Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, idem Monaſterium in præſenti juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata ſerventur; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Eccleſiam videlicet ſanctę Mariæ de Mercato cum decimis & appendiciis ſuis, S. Martini de Campaignaco, S. Leontii cum appendiciis earum, S. Mariæ de Montignaco cum cappella intra muros ipſius caſtri poſita, S. Riberii cum appenditiis ſuis, S. Petri de Corn, S. Mundanæ cum curiis de Marciliaco de Calabro, S. Simeonis de Gordonio, S. Petri de Cador, cappellam S. Mariæ de Carlux, Eccleſiam ſancti Amandi de Symeyrols, medietatem redituum Eccleſiæ S. Mariæ de Pratis, S. Jacobi de Trapa cum appendiciis ſuis, curtes de Syourac, Eccleſiam S. Mariæ de Moncuq, S. Mariæ de Cappella cum plurimis Eccleſiis & terris in Vicaria de Cauves poſitis, Eccleſiaa S. Hilarii de Doiſſac, S. Mariæ de Sales, Eccleſiam S. Sacerdotis de Aurenca cum appenditiis ſuis in Eccleſiis S. Vincentii, S. Aviti, S. Martini de Drot, S. Petri de Auvert, Eccleſiam S. Mariæ de Valle, ſancti Martini de Calviaco, cum appendiciis earum, Eccleſiam ſancti Deſiderii, ſancti Saturnini, ſancti Martini de Cauſac, Eccleſiam ſancti Martini de Petrus, ſancti Martini de Lanvilla, ſancti Johannis de Podio Girolmi cum cappella ſanctæ Mariæ Magdalenę, Eccleſias ſancti Martini de Sauſſignac, ſancti Saturnini de Annac, ſancti Stephani de Borchet, ſancti Aviti de Balares, Eccleſiam de Snmenſac, ſancti Juliani, ſancti Petri de Roqueta, Eccleſiam ſancti Sulpitii de Pien, Eccleſiam ſancti Michaelis de Lantes, Eccleſiam ſancti Germani de Raſtanella cum appenditiis ſuis, S. Petri de Neſſa cum appenditiis ſuis, medietatem redituum Eccleſię ſancti Amandi, Eccleſiam ſancti Chriſtofori cum appenditiis ſuis, Monaſterium Sigiacenſe cum appenditiis ſuis, Eccleſias ſanctę Mariæ de Aurevilla, S. Severini, S. Frontonis, ſancti Petri de Monaſterio ſancti Crucis, ſancti Perdulphi, ſanctę Eulalię, Cappellam ſanctæ Marię de Monte, ſancti Joannis de Agen, ſancti Martini de Gardelus, duas partes redituum Eccl. ſanctæ Mariæ de Monſaguel. Monaſterium quoque de Fita cum Eccleſiis ſancti Fidis. ſanctæ Mariæ de la Eſterna. ſancti Mauritii, ſancti Damiani, ſanctæ Mariæ de Morbel, ſanctæ Marię de Rocella, ſanctæ Mariæ de Berrat cum decimis & earum appenditiis & cum medietate redituum Eccleſiæ ſancti Petri de Toules, vobis & per vos Sarlatenſi Cœnobio confirmamus: Eccleſias ſancti Petri de Caviac, ſancti Martini de Genebredo, ſanctæ Mariæ de Sergiaco cum pertinentiis earum:

*In Parochiis Monachis concedit jus eligendi Presb. qui curam animarum ab Epiſcopo recipiant, ab eodem in ſpiritualibus, in temporalibus vero ab ipſis Monachis dependentes.*

In parochialibus autem Eccleſiis, quas tenetis, Presbyteros eligatis, & Epiſcopo præſentetis, quibus, ſi idonei fuerint, Epiſcopus animarum curam committat, ut de plebis quidem cura Epiſcopo reſpondeant, vobis vero pro temporalibus ad ipſum Monaſterium pertinentibus debitam ſubjectionem exhibeant. Obeunte te, nunc ejuſquem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres com-

Ab eisdem quoque Monachis Abbatem eligi decernit.

Nonnullaque concedit privilegia.

communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & B. Benedicti Regulam providerint eligendum. Sepulturam quoque veſtri Monaſterii, & locorum ad ipſum pertinentium, ſicut hactenus habuiſtis, ſecundum antiquam conſuetudinem, liberam & quietam permanere cenſemus; nec Archiepiſcopus vel Epiſcopus aliquis tam ipſum Sarlatenſe Coenobium quàm Fitenſe & Iſſigiaeenſe Monaſteria, ſeu Abbatis perſonam interdicere vel excommunicare præſumat; nemo inobedientes Monaehos contra Abbatem manu teneat; nullus eirca Ecelefias vicinius ſolito fundare præſumat. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum lieeat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuſdam vexationsibu fatigare; ſed omnia integra eonſerventur, eorum, pro quorum gubernatione ae ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Ad indicium autem hujus a Sede Apoſtolica perceptæ libertatis de ſupradicto Sarlatenſi Monaſterio aureum unum, de Fitenſi verò alterum, de Iſſigiaeenſi alium, quotannis nobis noſtriſque ſucceſſoribus perſolvetis. Si qua igitur in futurum ecclesiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate carcat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in estremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem Loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Cum ſolitis eſciuſionibus.

Eugenii PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.

EGO EUGENIUS Catholicæ Eccleſię Epiſcopus.
Ego Conradus Sabinenſis Epiſcopus.
Ego Otto Diacordus ſancti Georgii ad Velum aureum.
Ego Jaeinthus Diaconus Cardinalis ſanctæ Mariæ in Coſm:
Ego GG. Presb. Card. Calliſti.
Ego Goido Presb. Card. ſancti Chryſogoni.
Ego Imarus Tuſculanus Epiſcopus.
Ego Ugo Oſtienſis Epiſcopus.

Dat. die 3. Maii anno Dom. 1153. Pont. an. ix.

Datum Romæ apud S. Petrum per manum Boſonis ſanctę Romanæ Eccleſiæ Scriptoris, V. Non. Maii Indictione I. an. Incar. Dom. MCLIII. Pontificatus verò Domni Eugenii PP. III. an. IX.

## LIII.

Confirmatio bonorum omnium, & jurium ſanctæ Aſtenſis Ecclesiæ, quorum directum dominium ſoli Epiſcopo conceditur.

*Eccleſia hujus Canonicis bona pariter omnia confirmavit Sergius PP. II. Conſt.* Cum divina, *dat. anno IV. Pontif.*

Ex Ughell. Ital. ſa. Tom. IV. ubi de Aſtenſibus Ep.

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Anſelmo Aſtenſi Epiſcopo, ſuiſque ſucceſſoribus, regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

IN eminenti Sedis Apoſtolicæ ſpecula, diſponente Domino, conſtituti fratres noſtros Epiſcopos fraterna eharitate debemus diligere, & Eccleſiis, quibus Domino militare noſcuntur, ſuam juſtitiam conſervare. Eapropter, venerab. in Chriſto frater Anſelme Epiſcope, tuis juſtis poſtulationibus elementer annuimus, & Eccleſiam Beatæ Mariæ, cui Deo auctore præeſſe dignoſceris, ſub Beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quęcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonieè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus, & per vos eidem Eeeleſiæ illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Abbatiam S. Dalmatii de Pedona eum caſtro eurte & valle Geſſii uſque ad Feneſtras, & plebem ejuſdem loci eum omnibus Eeeleſiis ad ſe pertinentibus, Abbatiam SS. Apoſtolorum cum omnibus pertinentiis, Abbatiam S. Anaſtaſii cum omnibus pertinentiis, Abbatiam de Azano eum caſtello & cappellis & omnibus pertinentiis ſuis, Abbatiam S. Chriſtofori, plebem Quadrigentinam eum caſtro curte & Eccleſiis ad ſe pertinentibus, plebem Onvillienſem cum omnibus Eccleſiis ad ſe pertinentibus, plebem de Montalto cum omnibus Eccleſiis ad ſe pertinentibus, plebem S. Mariæ in Grana cum caſtro curte & Eceleſiis ad ſe pertin. plebem de Bagnaſco, plebem de Duodecino, plebem de Muſantia cum omnibus Eccleſiis ad ipſam pertinentibus, plebem S. Julii de Lavegia eum curte caſtello & Eceleſiis ad ſe pertinentibus, plebem S. Vincentii de Mareelengo, plebem de Predocha, plebem de Canalibus cum omnibus poſſeſſionibus & Eccleſiis ad ſe pertinentibus, plebem de Novello eum Eeeleſiis ad ſe pertinentibus, plebem de Vitia eum Eceleſiis caſtro curte ſilvis & omnibus pertinentiis ſuis, plebem de Garena eum Xenodochiis & Eccleſiis & pertinentiis ſuis atque boſcho, qui dicitur Inſula S. Joannis, plebem ſancti Petri de Publico cum curte & omnibus Ecelesiis ad ſe pertinentibus, plebem de Muncbiano cum Eccleſiis ad ſe pertinentibus, plebem de Lavaldeſio cum eurte & Eccleſiis ad ſe pertinentibus, plebem de Bagennis cum caſtro curte ſilva bannale & cunctis Eccleſiis ad ſe pertinentibus, plebem S. Petri in Grado cum curte caſtro Eearcuo cappellis ſilvis & omnibus pertinentiis ſuis, plebem de Carazone cum caſtro curte

Bona omnia Pontificum Regumque donationes confirmat.

Prout hic aliqua numerat;

Digitized by Google

curte & Eccleſiis ad ſe pertinentibus, plebem S. Petri de Vico cum curte & cappellis & Eremitorio S. Ambroſii, quod dicitur Mons-altus, cum ferraria valle Cauſalia & caſtro Rivoburente uſque ad cacumina Alpium, plebem Prædolenſem cum curte Caſtro & Eccleſiis ad ſe pertinentibus, plebem de Bagenois ſuperioribus cum curte caſtro cappellis ſilvis & caſtro Forſice uſque in Biſimalta, & cum Eccleſia S. Stephani juxta fontem Brobii cum pertinentiis ſuis, plebem Moeoxinam cum omnibus Eccleſiis ad ſe pertinentibus, plebem S. Albani cum caſtro curte Eccleſiis molendinis & ſilvis, caſtrum, quod vocatur Altavilla, cum curte & pertinentiis ſuis: quidquid habetis in Monte magno, caſtrum Contanſteris cum pertinentiis ſuis, Coprile cum Comitile, Comitatum, qui dicitur Serralonga, ſilvam, quæ dicitur Populare cum caſtris & villis infra contentis, Ceraſolas cum caſtris & pertinentiis ſuis, caſtrum Summę-ripę de Boſeho cum ſuis pertinentiis, caſtro Summæ-ripæ de Paterno cum ſuis pertinentiis, Cajaraſcum cum omnibus ſuis pertinentiis, caſtrum, quod dicitur Montaldus, Comitatum & receptum Pollenſi, Comitatum Civitatis & totius Epiſcopatus cum publicis functionibus, & quæ largitione Imperatorum Aſtenſi Eccleſiæ rationabiliter collata eſſe noſcuntur. Sancimus præterea, ut omnes decimationes veſtri Epiſcopatus, exceptis iis, quæ de laboribus ſuis, quos propriis manibus vel ſumptibus excolunt, Monachis a Sede Apoſtolica indultæ ſunt, ſecundum ſacrorum Canonum inſtituta ſine alicujus contradictione in veſtra diſpoſitione conſiſtant. Quod ſi feudali conſuetudine de decimis lites emerſerint, eccleſiaſtico tantùm judicio terminentur. Liceat quoque vobis exactiones, quæ ſub prætextu feudi vel alia occaſione in Eccleſiis fiunt a laicis removere. In Parochialibus verò Eccleſiis, quas in veſtro Epiſcopatu Monachi ſeu Regulares Canonici tenent, juxta decretum prædeceſſoris noſtri felicis memoriæ Papæ Urbani Presbyteros eligant, & vobis præſentent, quibus, ſi idonei fuerint, animarum curam vos debetis committere; ut de plebis quidem cura vobis reſpondeant, eis verò pro rebus temporalibus ad eorum loca pertinentibus dignam ſubjectionem exhibeant: ſalvo nimirum Apoſtolicæ Sedis privilegio. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnino profutura. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei ac Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem Loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Decimationes ipſas Epiſcopatus ab Ep. ſine alicujus perſonæ laicalis interventu adminiſtrari ſtatuit;
Et lites, quæ ſubinde oriri poterunt, Eccleſiaſtico tantum judicio definiri.
Eccleſiarum vero Parochialiū curam Presbyteris a Regularibus eligendis per ſolum Epiſcopum concedit;
Niſi Monachi ſpeciali fruantur Sedis Apoſtolicæ privilegio.
Roboratio decreti hujus cum ſolitis clauſulis.

EGO EUGENIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.
Ego Conradus Sabinenſis Epiſcopus ſubſc.
Ego Otto Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum ſs.
Ego Joannes Tuſculanus Epiſcopus ſubſc.
Ego Guido Diac. Card. S. Mariæ in Porticu ſs.
Ego Otto Diac. Card. S. Nicolai in Carcere Tulliano ſs.
Ego Hugo Oſtienſis Epiſcopus ſs.
Ego GG. Presb. Card. tit. S. Calliſti ſs.
Ego Guido Presb. Card. tit. B. Chryſ. ſs.
Ego Ubaldus Presb. Card. S. Praxedis ſs.
Ego Manfredus Presb. Card. tit. S. Sabinæ ſs.
Ego Aribertus Presb. Card. tit. S. Anaſtaſiæ ſubſcripſi.
Ego . . . . . Presb. Card. tit. S. Paſtoris ſs.

Eugenii PP. & S. R. Eccl. Cardd. ſubſcriptiones.

Datum Romæ apud S. Petrum per manum Rolandi Presbyteri Cardinalis ac Cancellarii, XVII. Kal. Junii, Indict. I. Incarn. Dom. anno MCLIII. D. Eugenii Papę an. IX.

Dat. die 16. Maii an. Domini 1153. Pont. ann. IX.

---

## L I V.

Monaſterium S. Benedicti de Saxo Laterone Cluſinæ Diœceſis ſub protectione Sedis Apoſtolicæ recipitur, ejuſque bona omnia confirmantur.

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Actoni Abbati Monaſterii ſancti Benedicti de Saxo Laterone, ejuſque fratribus tam pręſentibus quàm futuris, regularem vitam profeſſis, in perpetuum

*Ex Originali in Abbatia Amiatina edidit Ughell. Ital. Sac. Tom. I. ubi de Cluſinis Epiſcopis.*

Exordium.

RELigioſis deſideriis dignum eſt facilem præbere conſenſum, ut fidelis devotio celerem ſortiatur effectum. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatum Monaſterium, in quo divino eſtis obſequio mancipati, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Eccleſiam ſancti Blaſii Belicionis, ſancti Salvatoris Stratenſis, ſancti Leonardi, in qua eſt Hoſpitale de Trabe Donati. Eccleſiam ſancti Chriſtofori in Seraſicca, Eccleſiam ſancti Salvatoris Schifiæ. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu aliquibus vexationibus fatigare: ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione atque ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Diœceſanorum Epiſcoporum canonicâ juſtitiâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtram conceſſionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendare curaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate ca-

Decretum confirmationis bonorum ad hoc Monaſterium ſpectantium,
Et exemptionis a quacumque moleſtia, vi &c. ſub ſolitis clauſulis,

reat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Eugenii PP. ſubſcriptio. Dat. die 13. Junii anno Dom. 1153. Pontif. an 9.

EGO EUGENIUS Catholicę Eccleſię Epiſcopus.

Datum Romæ, apud S. Petrum per manum Rolandi Presb. Card. & Cancellarii, Idib. Junii Indict. I. Incarn. Dominicæ anno MCLIII. Pontificatus vero D. Eugenii III. Papæ anno IX.

## L V.

Monaſterio Beccenſi confirmatur poſſeſſio Eccleſiæ ſanctæ Trinitatis de Bello-monte.

*Ex Concil. Tom XII. coll. 1631.*

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Letardo Abbati Beccenſi, ejuſque fratribus ſalutem, & apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

OFficii noſtri nos hortatur auctoritas, ut quos erga ſanctam Romanam Eccleſiam, & nos ipſos, devotiores eſſe cognoſcimus propenſiùs diligamus, & ſuam eis juſtitiam Sedis Apoſtolicæ munimine confirmemus. Hujus rei gratiâ, dilecti in Domino filii, venerabilis fratris noſtri Rotrodi Ebroicenſis Epiſcopi precibus inclinati, veſtris juſtis poſtulationibus gratum impertimur aſſenſum, & poſſeſſionem Eccleſiæ ſanctæ Trinitatis de Bellomonte cum omnibus pertinentiis ſuis, a venerabili fratre noſtro N. Rothomagenſe Archiepiſcopo canonicè vobis adjudicatam, apoſtolica vobis auctoritate confirmamus, & præſentis ſcripti munimine roboramus: ſalvis nimirum præbendis Canonicorum ſuperſtitum. Si quis autem, hanc noſtrę confirmationis paginam ſciens, contra eam venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonitus, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, atque indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus incurrat.

Eccleſiam ſanctæ Trinitatis de Bellomonte Monaſterio huic adjudicatam confirmat.

Datum Viterbii IV. Idus Decembris.

## L VI.

Sequitur in idem argumentum.

*Ibid. coll. 1632.*

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Letardo Abbati, & Monachis Beccenſis Monaſterii ſalutem, & apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

QUando inter religioſas perſonas de terrenis rebus controverſia naſcitur, ita ſacerdotali eſt ſolicitudine finienda, ut creſcere non poſſit ex mora contentio. Quod nos intelligentes, controverſiam, quæ inter vos, & Robertum Priorem, & Canonicos ſanctę Fridewidæ de Oxenefordia ſuper Eccleſia de Bello monte, & omnibus ejus pertinentiis, diu agitata eſt, hoc modo terminavimus, & hac tranſactione penitus litem deciſimus; Prædictus ſiquidem Robertus & Canonici toti prorſus querelæ & juri, quod ſe in eadem Eccleſia de Bellomonte, & pertinentiis ſuis habere contendebant, vobis in perpetuum renunciarunt, & ea in manu noſtra liberè refutarunt. Unde a vobis per manum noſtram ſimiliter villam, quæ dicitur Divorana cum omni decimo Dominii ejuſdem villæ Ruſticorum de ipſo tantum feudo percipiendis, in ſuum perpetuum dominium receſſerunt cum omnibus pertinentiis ſuis, in paſcuis, & pratis, boſco, & plano, & molendinis: ſalvo vobis univerſo jure reliquo parochali, & tertia garba decimæ ruſticorum ejuſdem villæ, quæ ad Eccleſiam de Hundrefort, in cujus parochia ipſa villa eſt, propriè ſpectat; ita videlicet, ut in ipſa villa Eccleſiam vel cappellam numquam impoſterum Canonici conſtruere valeant. Quia igitur noſtri officii eſt, ea, quæ pro religioſorum quiete præcipuè per nos ipſos ſtatuta ſunt, in ſua ſtabilitate firmare, eamdem deciſionem ſive compoſitionem, Sedis Apoſtolicæ auctoritate firmamus, & ab utraque parte firmiter obſervari præcipimus.

Tranſactionè inter Abbatem Beccen., & Priorem ſanctæ Fridevvidæ decidit.

Eamdem confirmat.

Dat. die 27 Maii.

* Datum Pariſius VI. Kal. Junii.

## LVIII.

Bituricenſi Eccleſiæ Primatus in Bituricenſem, & Burdigalenſem Provincias confirmatur.

*Ibid. coll. 1619.*

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, ven. fratri P. Bituricenſi Archiepiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis, in perpetuam memoriam.

Exordium.

OFficii noſtri nos hortatur auctoritas pro Eccleſiarum ſtatu paternam ſolicitudinem quærere; & earum quieti ac paci, auxiliante Domino, ſalubriter providere. Juſtum namque eſt, ut dignitatem, Eccleſiæ vel perſonis, Apoſtolicæ Sedis liberalitate conceſſams nos quoque auctore Deo firmam & inviolabilem conſervemus. Tuam ergo, frater in Chriſto cariſſime Petre Archiepiſcope, devotionem circa nos & circa Sanctam Romanam Eccleſiam, cujus filius ſpecialis es, & in qua ſacros Ordines ſuccepiſſe dignoſceris, attendentes, nobilem Bituricenſem Eccleſiam, cui Deo auctore pręſides ſub S. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & pręſentis ſcripti privilegio communimus. Præſentis itaque privilegii pagina con firmamus, ut ſuper duas Provincias, videlicet ſuper ipſam Bituricenſem & ſuper Burdegalenſem Primatum obtineas, ſicut hactenus obtinuiſſe dignoſceris. Diœceſes verò illæ, quæ intra eamdem Provinciam Bituricenſem ſitæ ſunt, in tua tuorumque ſucceſſorum poteſtate ac ſubjectione perſiſtere conſtituimus, videlicet Claromontenſem, Lemovicenſem, Rutenſem, Albigerſem, Cadurcenſem, & Mimatenſem; & ipſarum civitatum Epiſcopi ipſam Bituricenſem Eccleſiam Matrem & Magiſtram recognoſcant, atque tibi tuiſque ſucceſſoribus tamquam proprio Metropolitano obedientiam ac reverentiam humiliter exhibeant. Porro tibi tuiſque ſucceſſoribus uſum pallii confirmamus; atque ad majorem reve-ren-

Eccleſiam hanc ſub Sedis Ap. protectione ſuſcipit.

Eidemque confirmat Primatū ſuper duas provincias.

Bituricen. Archiep. Pallii & Crucis vexilli uſum per dictas Provincias confirmat.

Bona omnia Archiep. prædicta confirmat.

rentiam per ſupradictas Provincias vexillum Dominicæ Crucis ante vos deferri concedimus, ſicut etiam antiqua Prædeceſſorum veſtrorum conſuetudo obtinuit. Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona impræſentiarum juſtè & canonicè poſſides, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Domino propitio, poteris adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant.

Electionem Archiep. ad Canonicos pertinere decernit.

Obeunte verò te, nunc ejuſdem Eccleſiæ Archiepiſcopo vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſorreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem prefatæ Eccleſiæ Canonici ſecundùm Deum & ſtatuta Sedis Apoſtolicæ canonicè providerint eligendum.

Conſuetæ cõcluſiones, & clauſulæ.

Decernimus ergo, ut nulli omninò hominum liceat, hanc Eccleſiam vel perſonam tuam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare: ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ in omnibus Apoſtolicæ Sedis auctoritate. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtrę conſtitutionis paginam ſciens, contra eam venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat. & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictę ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem Loco jura ſua ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia ęternæ pacis inveniant. Amen.

## LVIII

### Canonizatio S. Henrici Primi Romanorum Imperatoris.

Eugenius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Egelberto Epiſcopo, & dilectis filiis Canonicis Bambergenſis Eccleſiæ, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Juſſo Pontificis de inquirenda vita Henrici per legatos Apoſtolicos.

Sicut per literas & nuncios veſtros vobis mandaſſe meminimus, venerabiles fratres noſtros N. ſanctæ Rufinæ Epiſcopum, & N. Presbyterum Cardinalem, pro diverſis negotiis ad partes illas de noſtro latere delegavimus, eiſque viva voce injunximus, ut ad Eccleſiam veſtram accederent, atque de vita & miraculis Henrici Regis rei veritatem diligenter inquirerent, & literis ſuis nobis ſignificarent.

Legatorum relatio, & aliorum atteſtatio de meritis ipſius Henrici.

Nunc autem eorumdem fratrum noſtrorum, & multorum religioſorum & diſcretorum atteſtatione: de caſtitate ipſius: de fundatione Bambergenſis Eccleſię, & multarum aliarum: quarumdam quoque Epiſcopalium Sedium recuperatione: & multiplici eleemoſynarum largitione: de converſione Regis Stephani, & totius Hungariæ, Domino cooperante, per eum facta: de glorioſo etiam ipſius obitu pluribuſque miraculis poſt ejus obitum ad ipſius corporis præſentiam divinitus oſtenſis, multa cognovimus; Inter quæ illud præcipuum & memorabile plurimom attendentes, quod cum Diadema Sceptrumque Imperii ſuſcepiſſet, non imperialiter, ſed ſpiritualiter vixit. In thoro etiam legitimo poſitus (quod paucorum fuiſſe legitur) integritatem caſtimoniæ uſque in finem vitæ conſervavit.

Canonizatio ejuſdem Sancti ab ipſo Pontifice pronunciatur.

Quę quidem nos omnia ſimul perpendentes, atque devotionem veſtram, & Eccleſiæ Bambergenſis, quę S. Romanæ Eccleſiæ ſubeſſe dignoſcitur, diligenter conſiderantes, tametſi hujuſmodi petitio, niſi in generalibus Conciliis admitti non ſoleat, auctoritate tamen S. R. E. quæ omnium Conciliorum firmamentum eſt, petitionibus veſtris acquieſcimus, atque ejuſdem memorabilis Viri, cujus exaltationem exquiritis, ex fratrum noſtrorum Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, qui pręſentes aderant, communicato conſilio, memoriam inter Sanctos de cętero fieri cenſemus, & Anniverſarium diem ſolemniter celebrari conſtituimus. Veſtra itaque intereſt, ſic in Sanctæ Romanæ Eccleſiæ obedientia & fidelitate perſiſtere, & ei dignę devotionis obſequiis reſpondere, ut ampliori beati Petri & noſtrâ gratiâ digni inveniamini.

Datum die 14. Martii.

Datum Tranſtyberim II. Idus Martii.

# ANASTASIUS IV.

## PAPA CLXVIII.

### ANNO ÆRÆ CHRISTI COM. MCLIII.



Conradus, patria Romanus, de regione Suburræ, ex Patre Benedicto, Sabinenſis Epiſcopus, electus eſt Romanus Pontifex, & Anaſtaſius IV. appellatus, die ix. Julii 1153. Sedit in Pon-

in Pontificatu ann. i. menſ. iv. dies xxiv. imperantibus in Oriente Manuele Comneno, in Occidente Friderico Ænobarbo, Imperatoribus; Obiit ſiquidem die ij. menſis Decembris anno ſequenti, & ſepultus eſt in Lateranenſi Eccleſia in porphyretico ſepulchro. Vacavit Sedes diem unum.

I.

Confirmatio prærogativarum omnium, a ſummis Romanis Pontificibus Canonicis Piſanis conceſſarum, ac præcipue donationum eiſdem ab Eugenio PP. III. factarum.

*Ex Ughell. Ital. Sac. Tom. III. ubi de Archiep. Piſanis.*

Anaſtaſius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Leoni Archipresbytero, cæteriſque Piſanæ Eccleſiæ B. Mariæ Canonicis, tam præſentibus quàm futuris canonicè intrantibus, in perpetuum.

**Exordium.**

PIA poſtulatio voluntatis effectu debet proſequente compleri, quatenus & devotionis ſinceritas laudabiliter eniteſcat, & utilitas poſtulata vires indubitanter aſſumat. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus libenter annuimus, & prædeceſſorum noſtrorum fel. mem. Calliſti, & Eugenii Romanorum Pontificum, veſtigiis inhærentes Eccleſiam beatæ Genitricis Dei Mariæ, in qua divino mancipati eſtis obſequio, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum ad fraternitatis veſtræ ſubſtentationem juſtè ac legitimè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & per vos eidem Eccleſiæ illibata permaneant: In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Eccleſiam S. Vivianæ in Soarza cum omni proprietate Canonicæ S. Mariæ cum adjacentibus, Eccleſiam S. Chriſtinæ in Chinſica, Eccleſiam S. Martini in Guaſolongo, Eccleſiam S. Mariæ in Mezzana, Eccleſiam S. Mariæ in Villarda, Eccleſiam baptiſmalem S. Mariæ in Arena cum ſuppoſitis cappellis & decimationibus, Eccleſiam de Vaticaria, Eccleſiam de Puſſignano, Eccleſiam de Faſiano, Eccleſiam S. Bartholomei de Zumolo, Roccam de Comitello cum pertinentiis ſuis; quicquid & habetis in caſtello Jopellia & ejus pertinentiis, caſtellum de Scannello cum pertinentiis ſuis, & aliis caſtellis cum ſuis pertinentiis, quemadmodum a recolendæ memoriæ Beatrice, & Mathilda Comitiſſis, Eccleſiæ Piſanæ collata eſſe noſcuntur; quicquid habetis in curte, quæ dicitur Pappiana, & quicquid habetis in curte de Populogna, rubum Piſanæ civitatis, centum ſolidos de Ripa, qui dari propter cereum conſueverunt; quicquid habetis in caſtello & curte Caſtelli novi, & caſtelli veteris Camaiano; terram apud Carrajam Gunduli, quam vobis bonæ memoriæ Cajetanus devotionis intuitu contulit, in qua Eccleſiam in honorem beati Joannis Evangeliſtæ aſſenſu veſtro

*Secundum Rom. Pontif. cum privilegia Eccleſiam B. Mariæ Piſis ſub protectione Sedis Ap. recipiens.*

*bona omnia eidem confirmat.*

*quorum partem enumerat.*

ædificavit: terram quam habetis in Petriano cum Eccleſia S. Margaritæ & ejus pertinentiis, cenſum, qui vobis perſolvitur a ſontiariis, qui in ſtagno piſcant: In Sardinia Monaſterium S. Michaelis de Plajano cum Eccleſiis curtibus & aliis pertinentiis ſuis: officium Eccleſiaſticum, & beneficium populi Piſani in portu de turribus. Præterea veſtram matricem Eccleſiam plenæ dilectionis brachiis amplectentes, antiquas ejus & rationabiles conſuetudines confirmamus, unctiones ſcilicet infirmorum, & decimas Piſ. parochiæ bladæ, & juſſionis, Pecuniarum vero omnium tres es integro perſolutiones tam de civitate ipſa, quàm de villis, burgis, & territoriis, quæ a majori Eccleſia baptiſma ſuſcipiunt: & oblationes vivorum & mortuorum, quę ad majorem Eccleſiam conferuntur, ut nullius unquam vobis veſtriſque ſucceſſoribus calliditate aut violentia ſubtrahantur, ſed in communem uſumfructum integræ ſtabileſque permaneant; idipſum, & de oblationibus miſſæ Epiſcopalis, quæ præſentibus Canonicis celebratur, ſtatuimus, excepto auro vel precio pro auro. Nec in majori Eccleſia ullus introducatur, vel ordinetur Canonicus, niſi communi Canonicorum, vel majoris partis conſenſu: ordinatum verò: nulli omnino Epiſcopo, liceat officio ſeu beneficio, ſive canonico privare judicio. Nullus etiam Eccleſias, quæ in proprietate Canonicę majoris Eccleſiæ ſunt, & earum clericos, præter communem Canonicorum, vel majoris partis voluntates ordinare, vel inquietare pręſumat. Olivas autem & cereos nulla civitatis & burgorum Eccleſia præter matricem Eccleſiam & præter Monaſteria, & in his pręter Monachorum, & familiarium uſum, benedicere præſumat, & præter ubi antiquiſſimè conceſſum eſſe dignoſcitur. Baptiſma in majori tamen celebretur Eccleſia, ſicut antiquitùs obſervatum eſt, excepto timore mortis. In Sabbato ſancto nullus miſſam cantare, & campanas ſonare pręſumat, donec apud majorem pulſentur Eccleſiam. Populares quoque proceſſiones niſi in majori fiant Eccl. Pręterea præſentis privilegii auctoritate ſancimus, ut defunctorum Canonicorum bona nunc & in futurum a nemine auferantur, ſed in utilitatem Fratrum communiter viventium quietè & integrè dimittantur. Porro, qui ad majorem ſoliti ſunt Eccl: ſepeliri, ſepulturas ſolitas non relinquant. Sed qui ad aliarum Eccleſiarum tranſeunt ſepulturas, ſive in civitate ſive in burgis, judiciorum ſuorum partem quartam Eccleſiæ matrici derelinquant. In omnibus autem Eccleſiis, in quibus mortuorum exequiis intereſſetis, miſſarum vobis celebrationes cum oblationibus ſuis concedimus. Sane priorum Canonicorum electiones, & collationes Monaſterialium, & Cappellanorum, qui videlicet populo divina officia adminiſtrant, Epiſcopi & Canonicorum conſenſu fiant. Præterea Sedis Apoſtolicæ auctoritate ſtatuimus, ut diviſio ſilvæ de Tumulo, ſicut a venerab. fratre noſtro Villano Piſano Archiepiſcopo ex mandato jam D. prædeceſſoris noſtri Papæ Eugenii facta, & nobis aſſignata eſſe dignoſcitur, futuris temporibus rata & inconcuſſa permaneat: nec quiſquam vobis vel ſucceſſoribus veſtris invitis diviſionem ipſam unquam præſumat infringere, ſive ratione qualibet perturbare. Decernimus ergo, ut nulli omninò hominum liceat, præfatam Eccleſiam temerè per-

*Canonicis quoque antiquas conſuetudines omnes confirmat.*

*Ut nullus inibi Canonicus ordinetur abſque communi cæterorum conſenſu.*

*Olivarum, & Cereorum benedictionem in ea tantum Eccleſia fieri ;*

*Bona defunctorum Canonicorum in utilitatem fratrum cedere;*

*Pro ſepultura quartam partem huic Eccleſiæ ſolvi; aliaque id genus jubet.*

*Villani Archiep. donationem, & PP. Eugenii ſuper id confirmationem ratas habet.*

*Solitæ clauſulæ.*

perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ in omnibus Apoſtolicæ Sedis auctoritate. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſęcularisve perſona, hanc noſtrę confirmationis paginam ſciens, contra eam temerè venire temptaverit, ſecundâ animad. commonita, ſi congrua ſatisfactione ſe non emendaverit, poteſtatis ſuę prioris dignitate careat, & præterea ream ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, ac in extremo examine diſtrictę ultioni ſubjaceat. Cunctis autem in eodem loco juxta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, ut hic fructum bonę actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem pręmia ęternę pacis inveniant. Amen.

*Ejuſdem Anaſtaſii PP.*

EGO ANASTASIUS Catholicæ Eccleſię Epiſcopus ſs.

*& S. R. E. Card. ſubſcriptiones.*

Ego Imarus Tuſculanus Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Ugo Oſtienſis Epiſc. ſs.
Ego Gregorius Presb. Cardinalis tit. ſancti Caliſti ſs.
Ego Guido Presb. Cardinalis tit. ſancti Chryſogoni ſs.
Ego Ubaldus Presbyter Cardinalis tit. S. Praxedis ſubſcripſi.
Ego Jordanus Presb. Card. tit. S. Suſannę ſs.
Ego Octavianus Presb. Card. tit. S. Priſcę ſs.
Ego Joannes Presb. Card. tit. Equitii ſs.
Ego Otto Diaconus Card. tit. S. Georgii ad Velum aureum ſs.
Ego Jacintus Diac. Card. tit. SS. Sergii & Bacchi ſs.
Ego Otto Diac. Card. tit. S. Nicolai in Carcere Tulliano ſs.

*Dat. die 8. Septembris anno Domini 1153. Pontif. anno 1.*

Datum Laterani per manum Rolandi S. R. E. Presb. Card. & Cancellarii, VI. Id. Septembris, Indict. I. Dominicæ Incarn. anno MCLIII. Pontif. verò Anaſtaſii Papæ IV. anno I.

---

## I I.

Privilegium, Beneventanæ Eccleſiæ, ejuſque Archiepiſcopis conceſſum ab Anaſtaſio PP. IV.

*Huic Eccleſiæ conceſſa Privilegia videſis in Calliſto II. Leone IX. Gregorio V. Joanne XIV. XIII. & XII. Agapito II. Marino II. & Vitaliano.*

*Ex Ughell. Ital. Sac. Tom. VIII.*

Anaſtaſius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Petro Beneventano Archiepiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

*Exordium.*

IN eminenti univerſalis Eccleſiæ ſpecula, diſponente Domino, conſtituti, ex injuncto nobis a Deo Apoſtolatus officio fratres noſtros Epiſcopos debemus diligere, & Eccleſias eorum gubernationi commiſſas protectione Sedis Apoſtolicæ communire. Eapropter, venerab. in Chriſto frater Petre, Beneventane Archiepiſcope, veſtris poſtulationibus benignum impertientes aſſenſum, & Beneventanam Eccleſiam, cui auctore Domino præeſſe dignoſceris, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant: In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Epiſcopatus videlicet Avellinum, Montem Marranum, Frequentinum, Arianum, Montem de Vico, Bivinum, Aſculum, Luceriam, Florentinum, Tortibulum, Montem Corvinum, Vulturariam, Civitatem, Draconariam, Larinum, Termulam, Guardiam, Triventum, Bojanum, Aliſiam, Theleſiam, & ſanctam Agatham: Intra Civitatem Beneventanam Eccleſiam S. Petri Peccadoſſu, Eccleſiam S. Theclæ, Eccleſiam S. Martini, Eccleſiam S. Mariæ Antheoram, Eccleſiam S. Petri ſitam juxta Eccleſiam S. Petri de Medicibus, Eccleſiam S. Mariæ de Ancona, Eccl. S. Archelai, Eccleſiam S. Januarii de Græcis, Eccleſiam S. Mauri, Eccleſiam S. Paſchaſii, Eccleſiam S. Angeli, quæ eſt juxta Eccleſiam S. Mariæ Rotundæ: Extra verò, Eccleſiam ſancti Joannis de Plano, Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Rocca, Eccleſiam S. Mariæ de Venticano, Eccleſiam ſancti Petri de Cardito, Eccleſiam S. Petri in Planiſio, Eccleſiam ſancti Theodori, Eccleſiam ſanctæ Mariæ in Gildone: Abbatiam ſanctæ Mariæ in Strata, Abbatiam ſanctæ Mariæ de Coratæ, Eccleſiam ſanctæ Mariæ in Gradellibus, & quidquid juris habet in Caſtro Montis Sarculi, & in Valle Caudina.

*Beneventanam Eccleſiā ſub B. Petri tutione ſuſcipiens,*

*Eidem bona omnia, Eccleſiaſque ſubjectas confirmat.*

*Pallii quoque uſum juxta antiquū morem concedit.*

Præterea concedimus tibi Pallii uſum ex more ad ſacra Miſſarum ſolemnia peragenda, ut videlicet eo infraſcriptis diebus infra Eccleſiam tantummodo utaris: In Natali Domini, Epiphania, Purificatione ſanctę & ſemper Virginis Mariæ, & in Annunciatione ejuſdem, Cœna Domini, & Paſchalibus feſtivitatibus, Aſcenſione Domini, Pentecoſte, in feſtitate S. Joannis Baptiſtæ, in natalitiis Apoſtolorum Petri & Pauli, & Aſſumptione, & Nativitate B. ſemperque Virginis Matris Mariæ, in dedicatione tui Archiepiſcopatus, & in Anniverſario tuæ conſecrationis die, in congregationibus Epiſcoporum, ordinationibus Clericorum, & conſecrationibus Eccleſiarum; præterea in traslatione Corporis beati Bartholomęi; quod tua fraternitas in ſecretario debeat induere, & ſic ad Miſſarum ſolemnia proficiſci;

*Ipſamque Eccleſiam in bonis, juribus, cæteriſque omnibus debita frui tranquillitate decernit,*

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, eamdem Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicę auctoritate.

*Statuit pœnas contra diplomatis hujus violatores.*

Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtrę conceſſionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio de perpetrata iniquitate cognoſcat exiſtere, & a ſacratiſſimo Corpore

pore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Anaſtaſii PP. & S. R. E. Card. ſubſcriptiones.

EGO ANASTASIUS Cat. Eccl. Epiſc.
Ego Ugo Oſtien. Epiſc.
Ego Guarinus Præneſtin. Eccl. Epiſc.
. . . . . . . . . . . . . . . . .
. . . . . . . . . . . . . . . . .
Ego Jacobus Card. S. Calixti.
Ego . . . . Presb. Card. . . . . . . .
Ego Ubaldus Presb. Card. S. Praxedis.
Ego Julius Presb. Card. tit. S. Marcelli.
Ego Octavianus Presb. Card. S. Cęcilię.
Ego Aſtaldus Presb. Card. tit. S. Priſcę.
Ego Joannes Presb. Card. SS. Joannis & Pauli.
Ego Cencius Presb. Card. SS. Nerei & Achillei.
Ego . . . . Diac. Card. S. Georgii.
Ego Jacintus Diac. Card. S. Marię in Coſmedin.
Ego Joannes Diac. Card. S. Sergii & Bacchi.
. . . . . . . . . . . . . . . . .

Dat. die 22. Septembris anno Domini 1153. Pontif. an. 1.

Datum Laterani per manus Rolandi S. R. E. Presbyt. Card. & Cancellarii, X. Kal. Octob. Indict. I. Incarnationis Dominicę anno MCLIII. Pontificatus verò Domni Anaſtaſii IV. anno I.

---

## III.

Privilegium immunitatis, omnimodęque exemptionis Monaſterii S. Anthimi montis Ilcini, rerumque omnium ad illud pertinentium confirmatio.

*Ex authographo edidit Ughell. Ital. Sac. Tom. I.*

Anaſtaſius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Guidoni Abbati Monaſterii S. Anthimi, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

CUM omnibus Eccleſiis, & eccleſiaſticis perſonis debitores ex injuncto nobis a Deo Apoſtolatus officio exiſtamus; illis tamen propenſiori ſtudio nos convenit imminere, quę ex antiqua inſtitutione ad jus, & proprietatem B. Petri ſpectare noſcuntur. Eapropter, dilecte in Domino fili, tuis juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & prædeceſſoris noſtri felicis memorię Papę Innocentii veſtigiis inhęrentes, Monaſterium B. Anthimi, cui Deo authore pręeſſe dignoſceris, Apoſtolicę Sedis privilegio pręſentis ſcripti paginâ communimus; Statuentes, ut quęcumque bona, quaſcumque poſſeſſiones impręſentiarum idem Monaſterium juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, procurante Domino, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata ſerventur. Ut autem juxta normam veſtrę profeſſionis divinis obſequiis liberiùs vacare poſſitis, ſimili modo ſancimus, ut cujuslibet Eccleſię Sacerdoti nullam juriſdictionem, nullam poteſtatem, aut authoritatem, excepto dumtaxat Romano Pontifice, in veſtro Monaſterio liceat vindicare; adeo quidem, ut niſi ab Abbate ejuſdem Monaſterii fuerit invitatus, nec etiam Miſſarum ſolemnia ibidem audeat celebrare. Interdicimus etiam, ut nulli Epiſcopo licentia pateat, Sacerdotes ejuſdem Cœnobii Monachos ſive Canonicos diſtringere, vel excommunicare, aut divinum eis officium prohibere: Quos etiam ab omni Pontificali ſynodo liberos, & abſolutos manere decernimus. Porrò locum ipſum ab omni jugo quarumlibet poteſtatum, tam Epiſcoporum, quàm Marchionum, Comitum quoque, & Vicecomitum, Caſtaldionum, cęterorumque Longobardorum omnium volumus eſſe quietum; nulluſque eorum in poſſeſſionibus, pręfato Cœnobio pertinentibus, judicium aliquod, placitumve tenere, aut diſtrictionem facere, qualibet occaſione præſumat; ſed potius tam hæc quàm alia, quæ ad jus ejuſdem Monaſterii ſpectare noſcuntur, in tua, & ſucceſſorum tuorum libera poteſtate & diſpoſitione conſiſtant. Concedimus inſuper eidem venerabili loco decimationes, atque primitias de ſuis omnibus, ſive de pręceptalibus, ſive de aliis, quæ jam ſunt ipſi Monaſterio acquiſita, ſeu in antea, Deo propitio, acquirenda. Obeunte verò te, nunc ejuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, aut fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & B. Benedicti regulam præviderint eligendum; Electus autem a Romano Pontifice conſecretur. Chriſma ſane. Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium vel Baſilicarum, ordinationes etiam Presbyterorum, Diaconorum, aut aliorum, tam de Monachis, quam de Canonicis, qui ad ſacros gradus fuerint promovendi, ſive a Sede Apoſtolica, ſive ab aliquo Catholico ſuſcipietis Epiſcopo, qui noſtra fultus authoritate, quod poſtulatur, indulgeat. Et ſi aliquando quempiam de noſtris Epiſcopis, ſive de aliis, prout nobis congruentius viſum fuerit, ad ſacrum miniſterium celebrandum, vel conſecrationem aliquam exhibendam invitare ad veſtrum Monaſterium volueritis, abſque alicujus contradictione id ipſum faciendi habeatis omnimodam facultatem. Ad hęc adjicientes ſtatuimus, ut in plebe S. Salvatoris, in plebe S. Joannis, ſeu etiam in aliis Eccleſiis veſtro Monaſterio pertinentibus, ſi id neceſſitas exegerit, baptiſmus debeat celebrari, quemadmodum prædeceſſorum noſtrorum Joannis XV. Joannis XIII Benedicti, Stephani VII. Sergii, Hadriani & aliorum Romanorum Pontificum ſanctionibus noſcitur inſtitutum. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum fas ſit, veſtrum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet moleſtiis fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum ſubſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si qua igitur eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi reatum ſuum digna ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & D. Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ſubjaceat ultioni; Cunctis autem eidem Loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Je-

Confirmat eidem jura omnia, ac bona.

Illud liberum ab omni Eccleſiaſtica juriſdictione, ſolique Rom. Pontifici ſubjectum declarat.

Eximitque ab omni ſæculari poteſtate;

Decimas omnes, aliaque omnia indulget.

Abbatis electionem ad Monachos ſpectare;

Conſecrationem vero ad Rom. Pontificem ſpectare decernit.

Altarium quoque conſecrationes, ſacros Ordines, aliaque hujuſmodi a quo libuerit recipiendi Epiſcopo tribuens facultatem.

Nonnullis Monaſterio ſubjectis Eccleſiis Baptiſmalem fontem indulget;

Solitæ clauſulæ comminatoriæ.

Digitized by Google

Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

Dat. die 31. Octobris anno Domini 1153. Pontif. anno I.

Dat. Romæ apud S. Mariam Rotundam per manus Rolandi S. R. E. Presb. Card. & Cancell. II. Kal. Novemb. Incarnationis Dom. anno MCLIII. Pontif. verò Domni Anaſtaſii Papæ IV. anno I.

## IV.

Confirmatio bonorum omnium, ad Arelatenſem Eccleſiam ſpectantium, ac tranſactionis initæ inter Raimundum Archiepiſcopum & Anfoſum Comitem Toloſanum.

*Ex autographo edid. Sammarth. Gall. Chriſt. Tom. I. inter Inſtrumenta Eccleſiæ Arelat. ſeu n. XVI.*

Anaſtaſius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Raimundo Arelatenſi Archiepiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

De Arelatenſis Eccleſiæ primæva dignitate,

ARelatenſem Metropolim famoſam & inſignem quondam fuiſſe, atque in Galliarum partibus, multis & dignitatis & gloriæ titulis claruiſſe, tam vetuſta ipſius civitatis indicia, quàm authentica veterum ſcripturarum teſtimonia manifeſtant. Sed quia conſiſtentis in ea populi peccata corrigere divinæ diſpoſitioni complacuit, guerris undique irruentibus, tam in dignitate quàm in rebus temporalibus ipſa Metropolis eſt plurimum diminuta, cujus contritioni nos, qui, licèt indigni, juſtitię cultores atque cuſtodes, in Eccleſia Principis Apoſtolorum Petri & Pauli ſpeculâ, diſponente Domino, reſidemus, benigno affectu compatimur, & ejus paci & dignitati ſalubriter, in quantum cum Deo poſſumus, providere optamus. Æquum enim ac rationabile eſt, ut qui beato Petro & ejus Vicariis devotiores eſſe noſcuntur, & ſacro ſanctæ Romanæ Eccleſiæ patrocinio cupiunt confoveri, ejuſdem piæ matris uberibus nutriantur, & in rationabilibus ſuis petitionibus exaudiantur. Quocirca, dilecte in Chriſto frater & Coepiſcope Raimunde, de tuis juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & prædictam Arelatenſem Eccleſiam, ad quam nimirum, ſicut ex dictis beati Zozimi Papæ & martyris evidenter oſtenditur, ex hac ſancta Romana & Apoſtolica Sede Trophimus ſanctus antiſtes, de cujus utique fidei fonte rivulos totæ Galliæ exceperunt, a beato Petro delegatus fuit, ſub ipſius Apoſtolorum Principis & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quęcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus, & per vos eidem Eccleſiæ permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Monaſterium ſancti Cæſarii cum omnibus pertinentis ſuis, quod idem beatus Cæſarius Arelatenſis antiſtes in alodio ipſius Eccleſiæ fundaſſe dicitur, & de bonis ejus ditaſſe, ordinationem quoque atque correctionem ipſius loci; Eccleſiam beatæ Mariæ de Foſſo cum decimis & omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſiam beatæ Mariæ de Caſtelloveteri cum decimis & aliis pertinentiis ſuis, caſtrum de Cellone, caſtrum de ſancto Amantio, caſtrum de Alvernico & de Avalone, caſtrum de Mornatio & de Monte-dragone, redditus de ponte ſancti Geneſii, Judæos, & jus quod habetis in moneta ipſius civitatis, quicquid habetis in partibus & teloneis Arelatenſibus. Præterea tranſactionem, quæ inter te & Anfoſum Toloſanum comitem rationabili providentia facta & in ſcripto redacta eſt, ſi rationabilem eſſe conſtiterit, authoritate Sedis Apoſtolicæ roboramus. Inſulam etiam, quæ Boſcus-comitalis vocatur, quam prædictus comes Eccleſiæ tuæ reſtituit, tibi tuiſque ſucceſſoribus nihilominus confirmamus. Ad hæc per amplioris & ſpecialioris generis prærogativam præſenti decreto ſtatuimus, ut nulli prorſus Legato, niſi ei tantùm, qui a Romani Pontificis latere fuerit delegatus, Arelatenſis Provincia ſit ſubjecta. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, &c. Amen.

Bellorum calamitatibus imminuta;

Illam Anaſtaſius PP. ſub protectione Sedis Apoſt. ſuſcipiens,

Bona omnia ubique poſita confirmat,

Quorum nonnulla enumerat;

Confirmat quoque Tranſactionem initam inter Archiep. & Comitem Toloſanum;

Eccleſiamque Arelat. ſolis Pontificiis de latere Legatis ſubjectam declarat.

Privilegii hujus roboratio ſub ſolitis clauſulis.

Anaſtaſii PP.

& ſex S.R.E. Cardd. ſubſcriptiones.

EGO ANASTASIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

Ego Imarus Tuſculanenſis Epiſcopus ſubſcripſi.

Ego Ugo Oſtien. Epiſc.

Ego Gregorius Presbyter Cardinalis tituli ſancti Calixti.

Manfredus Presbyter Cardinalis tituli ſanctæ Sabinæ.

Guido Cardinalis tituli ſancti Paſtoris.

Jordanus Cardinalis ſanctæ Suſannæ.

Dat. die 26. Decemb. anno Dom. 1153. Pont. an. I.

Datum Laterani per manum Rolandi ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyteri Cardinalis, & Cancellarii, VII. Kalendas Januarii, Indictione II. Incarnationis anno MCLIII. Pontificatus Anaſtaſii Papæ IV. anno I.

## V.

Privilegium confirmationis bonorum omnium, & jurium S. Maſſilienſis Eccleſię.

*Ex Archivo Eccleſ. hujus edidit Sammarth. Gall. Chriſt. Tom. I. inter Inſtrum. Eccleſ. ejuſdem n. XX.*

Anaſtaſius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili Petro fratri Maſſilienſi Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

IN eminenti Apoſtolicæ Sedis ſpeculâ diſponente Domino, conſtituti, fratres noſtros Epiſcopos, tam vicinos quàm longe poſitos, fraterna charitate debemus diligere, & Eccleſiis, quibus Domino militare noſcuntur, ſuam juſtitiam conſervare. Eapropter, dilecte in Chriſto frater Petre Epiſcope, tuis rationabilibus poſtulationibus clementer annuimus, & prædeceſſorum noſtrorum felicis memoriæ Innocentii, & Eugenii, Romanorum Pontificum, veſtigiis inhærentes,

Maſſilienſem Eccleſiam ſub protectione Sedis Apoſt. recipit;

tes, beatæ Dei genetricis Mariæ Maſſilienſem Eccleſiam, cui Deo authore præeſſe dignoſceris, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, tam in Eccleſiis, quam in decimis, caſtellis, villis, & aliis eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Monaſterium ſancti Salvatoris de la Sachoas, quod infra muros civitatis Maſſiliç ſitum eſt; civitatem Epiſcopalem cum toto territorio ſuo, Rocambarbaram cum vallo circumeunte Rocam ipſam, & vallis a muris eamdem civitatem circumeuntibus: portum de Porta Gallica, & quidquid habes in portu antiquo, qui eſt inter Monaſterium & civitatem, terras de Fontecooperto, Pedaticum de territorio Alaugii & Nertii; quidquid habes in portu de Banneriis; quidquid habes in Leonino, caſtrum ſancti Canati, caſtrum Nertii, caſtrum Alaugii, villam ſancti Juliani, partem quam habes in caſtro de Pennis, caſtrum de Mairanegas, caſtrum de Melna, caſtrum de Anrovenes, caſtrum de Balcet cum territorio & appenditiis ſuis, caſtrum Albaniæ, & duos rocetos pro eo in Natale Domini & in Paſcha, quicquid præterea Pontius de Podionigro pro filio ſuo Aichardo in ſupradicto caſtro Alaugii Eccleſiæ tuæ conceſſit, partem tuam de caſtro Evenæ, podium qui caſtellum Guimberti vocatur. Addentes ſiquidem auctoritate apoſtolica prohibemus, ne quis in eodem podio, vel in aliis ejuſdem Maſſilienſis Eccleſiæ poſſeſſionibus, abſque aſſenſu & voluntate Maſſilienſis Epiſcopi Caſtrum Turrem vel Munitionem aliquam ędificare præſumat. Porro translationem de cauſa, de qua inter te ac Gaufridum de Maſſilia & fratres ipſius controverſia verſabatur, in præſentia venerabilis fratris noſtri Raimundi Arelatenſis Archiepiſcopi & aliorum Epiſcoporum, utraque parte conſentiente, facta eſt, quemadmodum in eorum ſcripto continetur, munimine præſentis paginæ roboramus, & rata futuris temporibus decernimus permanere: Eccleſiam ſancti Canati, Eccleſiam de Mairanicis, & Eccleſias de Melna, cum decimis & pertinentiis earum: Eccleſias de Pennis, de Nertio, de Alaugio, ſancti Juliani, ſanctæ Mariæ in villa Epiſcopali, ſancti Martini in villa vicecomitali, cum decimis, & earum pertinentiis: ſanctæ Mariæ de la Sachoas, ſancti Martini de Arogno, ſancti Laurentii, ſancti Andreæ: in territorio Maſſilienſi Eccleſias de Septimo, ſancti Tirſi de Cula, ſancti Mitrii ad caſtrum Gumberti, & de Solobiis cum decimis & earum pertinentiis, Eccleſiam ſancti Michaelis in territorio Maſſilienſi, Eccleſias ſancti Marcelli cum decimis, Eccleſias de Albania, ſancti Petri ad Vincula, ſancti Joannis de Gargerio, ſancti Clari, ſancti Pontii, ſanctæ Mariæ de Gemenas, ſanctę Mariæ de Ros, ſancti Joannis de Podio: in valle Tritis Eccleſiam ſancti Martini de Inſol. & cum decimis: In Eccleſiis de Auriol tertiam partem decimarum, in Eccleſiis ſancti Zachariæ VII. ſol. & duos medolalios de melle, Eccleſias de villariis, & Rochaforti de Chuia cum decimis, Eccleſiam S. Petri & ſancti Joannis de Signa de Caſtro veteri cum decimis, Eccleſias de Auro-venes, de Baucero, de Caſtellero, ſancti Victoris in territorio de Madalgas cum decimis, Eccleſiam de Laza cum pertinentiis. Interdicimus etiam, ut nullus Abbas, nullus Monachus, vel quælibet alia perſona, excommunicatos vel interdictos, qui ad Maſſilienſem Eccleſiam jure parochiali pertinere noſcuntur, recipiat. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, &c. Amen.

*Confirmatiſque bonis omnibus ad eamdem pertinentibus;*

*Ratam habet concordiam initam inter Petrum Epiſcop. & Gaufridum de Maſſilia:*

*Eique indulget Eccleſias omnes Areceſi Epiſcopis ſubjectas.*

EGO ANASTASIUS Catholicæ Eccleſię, Epiſcopus.

Imarus Tuſculan. Epiſcopus.

Ego Oſtienſis Epiſcopus.

Ego Otto Diaconus Cardinalis S. Georgii ad Velum aureum, &c.

*Anaſtaſii PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

Datum Laterani per manum Rolandi S. Romanæ Eccleſiæ Presbyteri Cardinalis, & Cancellarii, III. Kal. Januarii Indictione II. Incarnationis Dominicæ anno MCLIII. Pontificatus Domni Anaſtaſii anno I.

*Dat. die 30. Decemb. ann. Dom. 1153. Pont. anno I.*

---

## V I.

Privilegium confirmationis bonorum omnium S. Feſulanæ Eccleſiæ, ac Privilegiorum, eidem a ſummis Romanis Pontificibus conceſſorum.

*Ex Ughell. Ital. Sac. To. III.*

Anaſtaſius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili Rodulpho Feſulano Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

*Proemium.*

OFficii noſtri nos hortatur auctoritas, fratres noſtros Epiſcopos debita charitate diligere, & Eccleſiis regimini eorum a Deo commiſſis ſuam juſtitiam conſervare. Quocirca, dilecte in Chriſto frater & Coepiſcope Rodulphe, rationabilibus tuis poſtulationibus clementer annuimus, & prędeceſſoris noſtri ſan. mem. Papę Eugenii veſtigiis inhęrentes, Feſulanam Eccleſiam, cui Deo auctore pręeſſe dignoſceris, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & pręſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quęcumque bona, eadem Eccleſia in pręſenti anno juſtè, & canonicè poſſidet, aut in futurum largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hęc propriis duximus exprimenda vocabulis: Monaſterium ſancti Bartholomęi, quod Feſulis poſitum eſt, Monaſterium ſancti Martini in Majano. Monaſterium ſancti Gaudentii in Pede Alpis, Monaſterium ſanctę Mariæ de Roſano, plebem ſancti Petri de Romena cum decimis & poſſeſſionibus ad jus Feſulani Epiſcopatus pertinentibus, plebem ſancti Petri de Caſſia, plebem ſancti Joannis de Capolia, plebem ſancti Leonini in Collina, plebem ſancti Martini de Vado, plebem ſanctæ Mariæ de Sco, plebem ſanctæ Mariæ de Spaltinna; cęteras vero tam plebes quàm Eccleſias, quę Feſulanæ Eccleſiæ juris eſſe noſcuntur, civitatem & af-

*Feſulanam Eccleſiam ſub protectione Sedis Apoſt. recipiens,*

*Ejuſdem bona omnia, juraque confirmat,*

*Quorum nonnulla enumerat:*

& arcem Feſulanam, caſtellum montis Lauri cum curte ſua, caſtellum de Ciſalo cum curte ſua, caſtellum montis Bonelli cum curte ſua, caſt. Gregnanellum cum curte ſua, quicqoid etiam habetis in curte de Aconc, & curte de Lan ciſa, & infra plebem de Panzano, & ſanctæ Mariæ Novolæ, & ſancti Juſti in Salice, curtem de Agna, Eccleſiam ſancti Alexandri cum curte ſua juxta caſtrum montis Carboli: Alia quoqoe caſtella, villas, & alias poſſeſſiones, ſicut in privilegio prędeceſſoris noſtri bonæ memoriæ Papæ Innocentii nominatim vobis confirmata ſunt. Ordinationes etiam prædictorum Monaſteriorum, & baptiſmalium Eccleſiarum, quæ Feſulanæ Eccleſię ſubdita ſunt, nullus abſque veſtro aſſenſu ſibi uſorpare præſumat; in cappellis autem veſtrarum plebium liberam ordinationem, & debitam obedientiam abſque alicujus contradictione plebani habeant, ſicut per privilegium fel. mem. Paſchalis Papæ eis conceſſum eſt: ſalvâ proprii Epiſcopi debitâ reverentiâ. Partem vero decimarum, oblationum, teſtamentorum, & cæterorum redditUUm eccleſiaſticorum per veſtrum Epiſcopatum ſecundum ſtatuta Canonum vobis confirmamus, & ut nulla Eccleſia in eodem Epiſcopatu conſtruatur, & constructa abſque veſtra licentia cuilibet ſubjiciatur, interdicimus: ſalvâ nimirum in omnibus Apoſtolicæ Sedis juſtitiâ & auctoritate.

Solitæ clauſulæ.

Decernimus ergo, ut nulli omnino, &c. Si qua igitur, &c Cunctis autem, &c. Amen.

Anaſtaſii PP.

EGO ANASTASIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

& S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.

Ego Ugo Oſtienſis Epiſcopus ſs.
Ego G. G. Presb. Card. S. Calliſti.
Ego Guido Presbyter Cardinalis ſancti Chryſogoni ſubſc.
Ego Manfredus Presbyter Cardinalis ſanctæ Sabinæ ſubſc.
Ego Aribertus Presbyter Cardinalis ſanctę Anaſtaſiæ ſubſc.
Ego Julius Presb. Card. tit. S. Marcelli.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hieruſalem ſubſcripſi.
Ego Aſtaldus Presbyter Cardinalis tit. ſanctæ Priſcæ ſubſc.
Ego Joannes Presbyter. Card. tit. SS. Joannis & Paoli tit. Pammachii ſubſc.
Ego Joannes Presbyter Card. tit. ſancti Silveſtri & Martini ſubſc.
Ego Otto Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum ſubſcripſi.
Ego Martinus Diac. Card. ſanctæ Mariæ in Coſmedin ſubſc.
Ego Joannes Diaconus Cardin. SS. Sergii & Bacchi ſubſc.

Dat. die 31. Decemb. ann. Dom. 1153. Pontif. ann. I.

Datum Laterani per manum Rolandi ſanctę Romanæ Eccleſiæ Presb. Card. & Cancellarii, II. Kal. Jan. Indict. II. Incarnationis Dominicæ anno MCLIII. Pont. D. Anaſtaſii Papæ IV. anno I.

## VII.

Decretum, ot Monaſterium Glannafolienſe ſancti Mauri Antiſiodoren. Diœceſis Apoſtolicæ Sedi immediate ſubjectum ſit cum bonis ſuis omnibus, ſub obedientia tamen Monaſterii Caſſinenſis.

*Monaſterium hocce, Foſſatenſibus antea ſubjectum, Caſſinatibus ſubdit Urbanus II. Conſt.* Pater & Princeps &c. *Dat. anno* 1097.

*Ex Originali in Archiv. edidit Gattula Hiſt. Caſſin. Sæc. VI.*

Anaſtaſios Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Guilelmo Abbati Glannafolienſis Monaſterii, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

QUoties illud a nobis petitur, quod rationi & honeſtati convenire dinoſcitur, animo nos decet libenti concedere, & petentium deſideriis congruum impertiri ſuffragium. Eapropter, dilecte in Domino fili, tuis juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & prædeceſſoris noſtri felicis memorię Papæ Urbani veſtigiis inhærentes, pręfatum Monaſterium, cui Deo auctore præeſſe dignoſceris, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus;

Monaſterium ſub protectione Sedis Apoſtolicæ recipiens,

Statuentes, ot quaſcumque poſſeſſiones, quęcumque bona idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant;

Eidem bona omnia confirmat;

In quibus hęc propriis duximus exprimenda vocabulis: Eccleſiam videlicet ſancti Martini de ſancto Mauro, Eccleſiam ſancti Gervaſii & Prothaſii in Bateaco cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Mariæ de Molo cum pertinentiis ſuis, inſulam S. Mauri cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Mariæ in Dane, Eccleſiam ſancti Simplicii ſuper Ligerim, Eccleſias ſancti Petri in Vodda, ſancti Petri cum Villa Fabrenſi, ſancti Lamberti de Curalo, ſancti Hilarii de Concorzo cum pertinentiis ſuis, & ſancti Martini de Sorech, terram Aymerici de Averöim, Eccleſias ſanctæ Juſtæ de Verec eum pertinentiis ſuis, & ſanctæ Mariæ de Doado, villam de Solonge cum pertinentiis ſuis, villam, quæ vocatur Gro, cum pertientiis ſuis, Eccleſiam ſancti Vetorini de Gena cum molendino & aliis pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſancti Cirici in Salmoſſa cum decimis ſuis, Eccleſiam ſancti Mauri in Lauduna, & Eccleſiam ſanctæ Marię Magdalenæ de Vareno, villam Sindremont cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſancti Martini in Burno, villam ad Panes cum pertinentiis ſuis, & villam Lambri cum pertinentiis, inſulam Blazon in Normannia, Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Cingla, Eccleſiam ſancti Mauri, ſitam in caſtro Lauden., Eccleſiam ſancti Aniani, & villam Sindremont, Eccleſiam ſancti Petri in Culturis.

Sepulturam ibidem liberam fore declarat;

Sepulturam quoque ejoſdem loci liberam eſſe ſancimus, ut eorum, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, devotioni, & extremæ voluntati nullus obſiſtat: ſalvâ juſtitiâ matricis Eccleſię. Obeunte verò te, nunc ejuſdem loci Abbate,

& Abbatis electionem ad Monachos ſpectare;

bate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia, vel violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam providerint eligendum: Electus autem Caſſinenſi Abbati repræſentetur confirmandus, a catholico Epiſcopo, quem ipſe per ſuas literas exoraverit, conſecrandus. Qui nimirum, & ejus ſucceſſores obedientiam Abbati Caſſinenſi promittent, & ſingulis quinquenniis ipſum Caſſinenſe Monaſterium, tanquam ſuum caput humilitate debita viſitabunt. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu aliquibus vexationibus fatigare: ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ in omnibus Apoſtolicę Sedis auctoritate, & Diœceſanorum Epiſcoporum canonicâ juſtitiâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi præſumptionem ſuam congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniqoitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem Loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternę pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

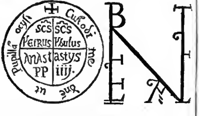
Qui tamen a Caſſinenſi Abbate debeat confirmari;

Eique obedientiam præſtare.

Solita conclusones.

Anaſtaſii PP. ſignum & ſubſcriptio.

EGO ANASTASIUS Cathol. Eccl. Epiſc. ſs.




Subſcriptiones quoque Card. S. R. E.

Ego Gregorius Presbyter Card. tit. Calixti ſs.
Ego Otto Diaconus Cardinalis S. Georgii ad Velum aureum ſs.
Ego Guido Diaconus Cardinalis ſanctæ Mariæ in Porticu ſs.
Ego Jacintus Diaconus Cardinalis ſanctæ Mariæ in Coſmedin ſs.
Ego Julius Presb. Cardinalis tituli ſancti Marcelli ſs.
Ego Ubaldus Presbyter Cardinalis tit. S. Crucis in Hieruſalem ſs.
Ego Octavianus Presb. Card. tit. ſanctę Cæciliæ ſubſcripſi.
Ego Cencius Presb. Card. tit. S. Laurentii in Lucina ſubſcripſi.
Ego Henricus Presb. Card. tit. SS. Nerei & Achillei ſs.
Ego Joannes Presb. Cardinalis tituli ſanctorum Silveſtri & Martini ſs.

Datum Laterani per manum Rolandi ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Presb. Card. & Canc. Id. Jan. Indictione II. Incarnationis Dominicæ anno MCLIV. Pontificatus verò Domni Anaſtaſii Papæ IV. anno I.

Dat. die 13. Januarii anno Dom. 1154. Pont. anno 1.

## VIII.

### Mitrę uſus Abbati Monaſterii S. Sixti Placentinę Diœceſis in ſolemnioribus feſtivitatibus conceditur.

Anaſtaſius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Beraldo Abbati ſancti Sixti ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

ET charitatis debito provocamur, & Apoſtolicæ Sedis benignitate ac benevolentia incitamur, honorem fratribus exhibere, & ſpecialibus S. R. E. filiis ſpecialioris prærogativę gratiam elargiri, ut hominibus ſpectabiliores appareant, & commiſſas ſibi Eccleſias Apoſtolicæ dilectionis familiaritate ſuffulti tutiùs regant; atque ipſorum ſubditi maiorem eis reverentiam & honorem exhibeant. Sic itaque, dilecte in Domino fili Beralde Abbas, de beati Petri & noſtræ dilectionis gratia te diſpoſuimus honorare. In præcipuis ergo Eccleſie tue feſtivitatibus tam in proceſſione, quàm infra ſacra Miſſarum ſolemnia ex Apoſtolicæ Sedis liberalitate uſum Mitræ Eccleſię tuę concedimus.

Conceſſio.

Dat. Laterani X. Kalend. Februarii.

Dat. die 23. Januarii ann. 1154. Pont. ann. 1.

## IX.

### Privilegium Confirmationis bonorum omnium S. Reatinæ Eccleſiæ.

Anaſtaſius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, vener. fr. Dodoni Reatinæ Eccleſiæ Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè inſtituendis, in perpetuam memoriam.

*Ex Tabulario Eccleſiæ hujus edidit Ughell. Ital. Sac. T. I.*

Proemium.

IN eminenti Sedis Apoſtolicę ſpecula, Domino diſponente, conſtituti, fratres noſtros Epiſcopos fraterna debemus charitate diligere, & Eccleſiis a ſibi Deo commiſſis paterna ſolicitudine providere. Quo circa, ven. in Chriſto fr. Dodo Eccleſiæ Reatin. Epiſcope, tuis juſtis poſtulationibus debita benignitate gratum impertientes aſſenſum, prædictam Eccleſiam, cui Deo auctore præeſſe dignoſceris, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quęcumque bona eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis: Plebem ſancti Thomæ in Crumulo, plebem ſanctæ Suſannæ, plebem ſancti Viti, plebem ſanctæ Mariæ Giſoni, plebem ſanctę Mariæ in Teſtoni, plebem ſancti

Eccleſiam hanc ſub tutela Sedis Apoſtol. recipit;

Eidem bona omnia confirmat;

Quorum majorem partem enumerat.

ſancti Ruſtici, plebem ſanctæ Mariç in Valliocrina, plebem ſanctæ Mariæ in Cornu, plebem ſanctæ Mariç in Sigilli, plebem ſanctæ Ruffinæ. plebem ſanctç Mariæ in Baeciano, plebem ſanctæ Crucis in Burbone, plebem ſancti Petri in Laculo, plebem ſanctæ Mariæ & Petri in Pantano, plebem ſaocti Petri in Dura, plebem ſancti Joannis in Clarino; plebem ſancti Sixti in Amiterno, plebem ſancti Petri in Popleta, plebem ſancti Victorini, plebem ſancti Petri in Precoro, plebem ſancti Valentini in Collectario, plebem ſancti Marci & ſancti Donati in Teria, plebem ſancti Juliani in Foce, plebem ſancti Pauli in capite Amiterni, plebem ſancti Coſmæ in Cagnano, plebem ſancti Antimi in Caſſina, plebem ſancti Thomæ in Villann, plebem ſancti Petri in Cornu, plebem ſancti Entitii in Marana, plebem ſancti Stephani in Cluvano, plebem ſancti Laurentii, & ſancti Leopardi in Carioro, plebem ſanctæ Mariæ in Mareri, & ſancti Paſtoris, plebem ſancti Petri in Canapinula, plebem ſancti Elpidii, plebem ſancti Andreç & ſancti Pauli, plebem ſanctæ Mariç in Rivogatii, plebem ſancti Andreæ in Laceto, plebem ſanctæ Luciæ in Colle alto, plebem ſancti Andreæ in Capradnſſn, plebem ſanctæ Mariæ in Valle, plebem ſanctç Agathæ in Plaja, plebem ſancti Juſtini in Rocca Sioibaldi, plebem ſanctæ Anatoliæ in Tore, plebem ſancti Angeli in Cervia, plebem ſanctæ Victoriæ in Tripula, plebem ſancti Felicis in Octavo, Plebem ſancti Nicolai & ſanctæ Helenç in Lubriculo, plebem ſancti Joannis in valle Reatina, plebem ſancti Savini in monte Gurzo, plebem ſanctæ Mariç io Caſa Roperti, plebem ſancti Laurentii iu Quintiliann, plebem ſanctç Mariæ in Angliſe, plebem ſancti Donati de Turre de Carpaſſo, plebem ſanctæ Mariæ della Sals, & in eis plebibus oratoria, quç Monaſteria dicuntur, videlicet ſancti Petri in Angliſe, ſanctæ Crucis in Aqua de Solangio, ſancti Juvenalis io Lacu, ſanctæ Mariæ in Conſouano, ſancti Liberatoris, ſanctæ Trinitatis, ſancti Gregorii de Cacalici, ſancti Valentini della Pureja. ſanctæ Crucis in Lagnann, ſancti Eleuterii in Campn Reatino, ſancti Paſtoris in Alatro, ſancti Angeiici in Vetiea, ſanctæ Mariæ in Lupicino. ſancti Petri in Madito, S. Silveſtri in Petra Battuta, & S. Silveſtri io Perulo, ſancti Severini & ſancti Avitæ in Amiternn, ſancti Jn. Baptiſtæ de ſancto Victorino, ſancti Leonitii in Claſſina, ſancti Laur. in Foſſo.ſ....... in Nura, ſancti Mauri, ſancti Caſtilioni de valle de Petra. ſancti Leopardi de Colle Fecati, ſancti Pauli de Cocotha. Item infra, Urbem vel io ſuburbin Reatinæ civitatis, Eccleſiam ſancti Joannis, & S. Eleuterii, ſancti Ruphi, ſancti Juvenalis, ſanctæ Marinæ, ſancti Petri in porta Romana. S. Salvatnris & S. Nicolai io Aeupentu, S. Leopardi, S. Bartholnmæi, & Euticii. S. Maronis, & S. Severi, S. Fortunati, ſancti Petri, & Andreæ iu campo Reatino, ſanctorum Apoſtolnrum, & ſancti Donati, S. Sebaſtiani in Scaie, ſancti Savini in Berrico, ſancti Clementis. ſancti Nicolai in Forfone, ſanctæ Mariç iu Capite aquæ. ſanctæ Mariæ in Pugillo, ſancti Flaviani in Novera, ſanctæ Mariæ in Burbone valle Lumbricola. ſancti Hilarii in Racciolo, S. Mariæ in civitate in Amiterno, & S. Raroti: ut ex his omnibus Epiſeopalia vobis jura ſolvantur. Præterea caſtrum collis Vacarii, caſtrum Venerubæ, caſtrum Montis Guizzi, caſtrnm de Catrico, caſtrum caſalis Liæ, caſtrum Rocca in Prece, caſtrum Verani, caſtrum Batri, caſtrum montis Sicci cum pertioentiis ſuis. Daecernimus ergo, ut nulli omnino liceat, eamdem...... temerè perturbare, aut ejus poſſeſſinnes auferre, vel ablatas retioere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventor tam tois quàm clericorum & pauperum uſibus profutura: ſalvâ in nmnibus Sedis Apoſtolicç auctoritate. Si qua aotem eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire temptaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicin exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptnris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque io extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco ſua iora ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonarum actionum percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

*Salicæ conclusiones.*

*Anaſtaſii PP. & S. R. E. Cardd ſubſcriptiones.*

EGO ANASTASIUS Cathnlicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſc.

Egn G. Presb. Card. tit. Calliſti ſubſc.

Ego Guido Presbyter Cardinalis ſancti Chryſogoni ſubſc.

Ego Ubaldus Presbyter Cardinalis tit. ſanctæ Praxed. ſs.

Ego Manfredos Presbyter Cardinalis tit. ſanctæ Sabinæ ſs.

Ego Aſtaldos Presbyter Card. tit ſanctæ Priſcæ ſubſc.

Ego Jo. Paparo ſancti Laur. in Dam. Presb. Card. ſubſc.

Ego Cencius Presb. Card. tit. ſancti Laur. in Lucina ſubſc.

Datum Later. per manum Rolandi S. R. E. Presb. Card. & Canc. IX. Kal. Febr. Ind. II. Incarn. Domini MCLIV. Pontificatus verò Domni Anaſtaſii Papæ IV. anno I.

*Dat. die 24 Januarii anno Dom. 1154. Pont. anno 1.*

---

## X.

Confirmatio jurium omnium Aprutinæ Eccleſiç, cujus fines deſignantur.

*Ex Tabulario Eccleſiæ hujus edidit Ughell. Ital. Sac. To. I.*

Anaſtaſius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, ven. Fratri Guidoni Aprutinæ Eccleſiç Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis.

*Exordium.*

Sicut injuſta poſcentibus nullus eſt tribuendus effectus, ſic legitima deſideraotium non eſt differenda petitio. Tuis itaque, dilecte in Chriſto frater Epiſcope, precibus annuentes, ad perpetuam ſanctæ Aprutinç Eccleſiç pacem & nobilitatem, prçſentis decreti ſtabilitate ſancimus, ot univerſæ Parochiæ fines, ſicut a tuis prædeceſſoribus oſque hodiè poſſeſſi ſunt, ita omnino tam tibi quàm tuis ſucceſſoribus in perpetuum conſerventur: Qui videlicet fines a capite Vomanis per ipſam ſummitatem montis uſque in rivum, qui decurrit inter Aſcu-

*Aſſignatio finium Aprutinæ Eccleſiæ.*

Digitized by Google

Aſculanum Comitatum, & Aprutinum, & per Carrufum uſque trans fluvium Tronti ad confinum, quod ibi decernitur, uſque in mare, & per mare uſque in fluvium Uomani eſſe cernuntur; inter fines quæcumque oppida, quæcumque villæ, quæcumque plebes, quæcumque Eccleſię ſitæ ſunt, aut impoſterum fuerint, ſub tua & tuorum Catholicorum ſucceſſorum Epiſcopali providentia & diſpoſitione permaneant; & ex eis omnibus Epiſcopalia vobis jura ſolvantur, tam io Clericorum ordinationibus, & Eccleſiarum conſecrationibus, quàm in redditu decimarum & oblationum, ſive in correctionibus delinquentium. Sane illam Monachorum pravam præſumptionem, quæ (partim Epiſcoporum abſentiâ, partim eorum pervicaciâ) in Aprutinorum finibus inolevit, modò inhibemus, ut nec baptiſmum ulterius in Monaſteriis faciant, nec ad infirmorum unctiones de clauſtris ſuis progredi audeant, nec ad pœnitentiam injungendam populares perſonas admittant, nec ab Epiſcopo excommunicatos ad communionem, nec interdictos ad officia ſacra ſuſcipiant. Porrò Eccleſiam B. Mariæ Matricem ſemper haberi, ſicut hactenus habita eſt, & illic Epiſcopalem decernimus ſedem permanere, & tibi tuiſque ſucceſſoribus confirmamus. Quaſcumque poſſeſſiones, quęcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Abbatiam ſancti Benedicti in Catrula, Abbatiam ſanctæ Mariæ in Cataneto, Abbatiam ſancti Joannis in Peſula, Abbatiam S. Joannis in Scorcione, Eccleſiam ſancti Flaviani cum Caſtro portus, & omnibus pertinentiis ſuis, Canonicam ſancti Sylveſtri in Salino, plebes ſanctæ Mariæ in Vico, ſanctæ Mariæ in Vellete, ſancti Petri in Romano, ſancti Petri in Abrelio, ſancti Victorini in Canali, ſanctæ Mariæ in Brazzano, ſancti Salvatoris in Pagliarolo, ſancti Laurentii in Feſtiniano, ſancti Martini in Junibero, ſanctæ Marię Predi, ſancti Paoli in Ablata, S. Laurentii in Civitella, Monaſterium ſancti Sebaſtiani in Gomano, Civitatem Interamnem cum Vitica Carticula, ſuburbium ſancti Flaviani cum Inſula, Montonem, Ripam de Tortoreto & Lauro, medietatem Pretuli Lavaroni, Neretum, Turanum, partem Gusberti in Oforiano, terram filiorum Montacelli, Gualterii, & Rayneriì, Lucum, Collem vetulum, Rapinum, Mianum, Terrarum filiorum Albertionis, Forcellam, Capraficum, terram Canonis de Guictariis, Podium ſcilicet Cantalupum, medietatem Germaniani, partem Biziui, Civitellam, Coloniam, partem de Gazino & de tota terra ſancti Nicolai. Decernimus igitur, ot nulli omnino hominum liceat, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, vel injuſtè datas ſuis uſibus vendicare, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, tam ejus, quàm Clericorum & pauperum uſibus profutura: ſalvâ Apoſtolicæ Sedis auctoritate. Si quis igitur impoſterum Archiepiſcopus, Epiſcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, Vice Comes, Judex, Caſtaldio, aut Eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, &c. Amen.

*Inter quos bona omnia & jura ad eamdem pertinentia ei confirmantur.*

*Decretum, ne Monachi publica Miniſteria exerceant abſque Epiſcopi licentia;*

*Item, ut Eccleſia B. Mariæ ſemper ſit Sedes Epiſcopi Aprutini,*

*Cui bona omnia hic expreſſa conceſſit;*

*Solita clauſula.*

EGO ANASTASIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

Ego Gregorius Presb. Cardinalis. tit. S. Calixti.

Ego Manfredus Presb. Card. tit. S. Sabinæ.

Ego Aribertus Presb. Card. tit. S. Anaſtaſiæ.

Ego Octavianus Presb. Card. S. Cæcilię.

Ego Joannes Presb. Card. tit. SS. Joannis & Pauli Pamachii.

Ego Centius Presb. Card. tit. S. Laurentii in Lucina.

Ego Otto Diac. Card. tit. S. Georgii ad Velum aureum.

Ego Guido Diac. Card. tit. S. Mariæ in Porticu.

Ego Joannes Diac. Card. tit. SS. Sergii & Bacchi.

Dat. Laterani per manus Rolandi S. R. E. Presb. Card. & Cancellarii. V. Kal. Decemb. Ind. II. Incarn. Dom. anno MCLIV. Pontificatus Domni Anaſtaſii Papæ IV. anno I.

*Anaſtaſii Pp. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

*Dat. die 28. Januarii anno Dom. 1154. Pont. ann. 1.*

---

## XI.

Monaſterio Savignienſi Ordinis Ciſtercien. ſubjectæ Abbatiæ omnes confirmantur.

*Simile Privilegium Monaſterio huic conceſſit Eugenius Deceſſor anno 1147.*

Anaſtaſius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Richardo Savignienſi Abbati ejuſque ſucceſſoribus regulariter promovendis, in perpetuum.

*Ex MS. Monaſterii hujus edid. Martenne Veter. Script. & Monument. To. I. col. 411.*

Apoſtolicæ Sedis, cui divina gratia preſidemus, nos auctoritas admonet, beneplacentem Deo Religionem ſtatuere, & ſtabilitam exacta diligentia conſervare. Quocirca, dilecte in Domino fili Richarde Abbas, tuis juſtis petitionibus clementer annuimus, & Savignienſe Monaſterium, cui Deo auctore præeſſe dignoſceris, ſcriptorum noſtrorum patrociniis communimus: Statuentes, ut Ordo monaſticus ſecundùm ordinem Ciſtercienſium fratrum tam in præfato Monaſterio, quàm in his, quæ ſub ipſius poteſtate & diſciplina conſiſtunt, futuris temporibus inviolabiliter conſervetur: & ut Abbatiæ, quæ ad jus tui Monaſterii pertinere noſcuntur, in tua tuorumque ſucceſſorum obedientia & ſubjectione permaneant; quarum nomina ſubduximus exprimenda, Abbatia de Belbrech, & Abbatia de Brioſtel cum pertinentiis earum, Abbatia de Sarnago, Abbatia de Brollio, & Abbatia de Trappe cum appendiciis earum, Abbatia de ſancto Andrea de Gofert, & Abbatia de ſancto Clemente de Tyrunhel cum appendiciis earum, Abbatia de Falcardi monte cum appendiciis ſuis, Abbatia de Luncuiler cum pertinentiis ſuis, Abbatia de Chalocheſo cum pertinentiis ſuis, Abbatia de Buſſeria cum pertinentiis ſuis, Abbatia de Fontibus cum pertinentiis ſuis, Abbatia de Veteri-villa cum pertinentiis ſuis, Abbatia de Alneto cum pertinentiis ſuis, Abbatia de Fuaneſio, Abbatia de Holanda, Abbatia de Caldra, & Abbatia de Man cum pertinentiis ea-

*Exordium.*

*Monaſticum Ordinem in hoc Monaſterio ſervari mandans,*

*Subjectas ei Abbatias confirmat;*

Digitized by Google

earum, Abbatia de Bella-lauda, & Abbatia de Joreval cum pertinentiis earum, Abbatia de Cumbamara, Abbatia de Baſinwerch, Abbatia ſanctæ Mariæ de Durelina, & Abbatia de Pultuna cum pertinentiis earum, Abbatia de Bildwa cum pertinentiis ſuis, Abbatia de Neth cum pertinentiis ſuis, Abbatia de Buſſeſtren cum pertinentiis ſuis, Abbatia de Quarraria, & Abbatia de Dragonis-fonte cum pertinentiis earum, Abbatia de Straforth cum pertinentiis ſuis, Abbatia de Quoqnoſala cum pertinentiis ſuis. Has igitur Abbatias cum omnibus pertinentiis, ad exemplar prædeceſſoris noſtri ſanctæ memoriæ Papę Eugenii, tibi tuiſque ſucceſſoribus in perpetuum confirmamus. Nulli ergo hominum fas ſit, ſuper hac noſtra confirmatione veſtrum Monaſterium perturbare, aut aliquam ei exinde contrarietatem inferre; ſed omnia in perpetuum ita intemerata ſerventur, quemadmodum prædicti prædeceſſoris noſtri paginâ noſcuntur inſtituta: ſalvâ in omnibus Apoſtolicæ Sedis auctoritate. Si quis ſane hanc noſtri privilegii paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonitus, niſi ſatisfecerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reumque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti alienus fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Conſervantes autem eidem loco, quę ſua ſunt, a remuneratore omnium bonorum Domino, intervenientibus BB. Petri & Pauli meritis, æternæ vitæ præmia conſequatur. Amen. Amen. Amen.

*Solita clauſula.*

*Anaſtaſii PP. ſigillum*

CVSTODI ME DOMINE VT PVPILLAM OCVLI

S. PETRVS ✻ S. PAVLVS.

ANASTASIVS PAPA IV.

*& ſubſcriptio.*

EGO ANASTASIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

Ego Imarus Tuſculanus Epiſcopus ſs.

Ego Otto Diac. Card. ſancti Georgii ad Velum aureum ſs.

Ego Gregorius Presbyter Cardinalis tit. ſancti Calliſti ſs.

Ego Ugo Oſtienſis Epiſcopus ſs.

Ego Cencius Portuenſis Epiſcopus & Silvæ candidæ ſs.

Ego Guido Diaconus Cardinalis ſanctæ Marię in Portien ſs.

Ego Ubaldus Presbyter Cardinalis tituli ſanctæ Praxedis ſs.

Ego Gregorius Diaconus Cardinalis, & Sabinenſis electus ſs

Ego Joannes Diaconus Cardinalis SS. Sergii & Bacchi ſubſc.

Ego Julius Presb. Card. tit. ſancti Marcelli ſubſcripſi.

Ego Otto Diaconus Card. S. Nicolai in Carcere Tulliano ſubſcr.

Ego Wido Presbyter Cardinalis tituli Paſtoris ſubſcripſi.

Ego Aſtaldus Presbyter Cardinalis tit. ſanctæ Priſcæ ſubſc.

Ego Henricus Presbyter Card. tit. ſanctorum Nerei & Achillei ſubſc.

Datum Laterani per manum Rolandi ſanctæ Romanę Eccleſię Presbyteri Cardinalis & Cancellarii, XII. Kalend. Maii, Indictione II. Incarnationis Dominicæ anno MCLIV. Pontificatus verò Domni Anaſtaſii Papæ IV. anno I.

*Dat. die 20 Aprilis anno Dom. 1154. Pont. ann. 1.*

---

## XII.

### Confirmatio bonorum, donationum, & privilegiorum Hoſpitalis de Miſericordia Placentinæ Civitatis.

*Ex Archiv. Commend. Miſericordiæ edidit Campi Hiſt. Placent. Tom. II.*

Anaſtaſius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Ottoni Rectori Domus Hoſpitalis de Miſericordia, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

*Exordium.*

CUM omnes Eccleſiæ filios ex Apoſtolicæ Sedis benignitate ac benevolentia protegere debeamus; eis tamen, qui in obſequio pauperum & peregrinorum omnipotenti Domino humiliter & devotè miniſtrare noſcuntur, attentiùs nos convenit providere: & eorum loca, ne pravorum moleſtiis perturbentur, defenſionis noſtræ clypeo communire; ut quemadmodum, Domino diſponente, Patres vocamur in nomine, ita etiam nihilominus comprobemur in opere. Quocirca, dilecte in Domino fili, tuis juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatum Hoſpitale, cui Deo auctore præeſſe dinoſceris, ad exemplar prædeceſſoris noſtri ſanctæ memoriæ Papæ Eugenii, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus: Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, & quæcumque bona idem Hoſpitale impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, liberalitate Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Locum, in quo ipſum Hoſpitale ſitum eſt, cum omnibus pertinentiis ſuis: molendinum, & terras, quas in circuitu ipſius loci habetis, & domum, quam habetis ultra Padum in Laudenſi Epiſcopatu cum pertinentiis ſuis. Prętere laudabilem ordinem, qui in eadem Domo a bonę memoriæ Hugone fundatore, & aliis prudetibus, & diſcretis viris inſtitutus eſſe dinoſcitur, & a bonę memoriæ Arduino Placentino Epiſcopo confirmatus, tibi & ſucceſſoribus tuis, & eidem Domui, auctoritate Sedis Apoſtolicæ roboramus, & firmum & inconcuſſum manere decernimus. Illud etiam, quod præfatus Epiſcopus prædicto Hoſpitali conceſſit, videlicet, ut a Sacerdotibus inibi & in Eccleſia ſancti Egidii, quę ſub eodem Hoſpitali conſiſtit, commorantibus, nullus de Placentina Eccleſia fidelitatem ullatenus exigat, pariter confirmamus. Novalium quoque, quæ propriis manibus aut ſumptibus fratres tui de cætero excoluerint, ſeu de nutrimentis veſtrorum animalium, nullus omnino a vobis decimas pręſumat exigere. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Hoſpitale temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu aliquibus vexationibus fatigare: ſed omnia integra conſerventur veſtris, & pauperum Chriſti, pro

*Hoſpitale ſub protectione Sedis Apoſtolicæ recipiens,*

*Eidem bona omnia,*

*donationes,*

*Regulas a fundatore datas,*

*& a Placentinis Epiſcopis confirmatas,*

*ac demum exemptiones ei ab his conceſſas confirmat.*

*Perpetuam quiete & immunitate a quacumque moleſtia frui ſtatuit.*

pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate. Si qua ergo in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem Loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia ęternę pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

*Excommunicationi ſubdít eos, qui hæc ſtatuta violaverint.*

*Et ſervantibus Hoſpitali æterna præmia apprecans.*

EGO ANASTASIUS Catholicæ Eccleſię Epiſcopus ſs.

*Anaſtaſii PP. ſubſcriptio.*

Dat. Laterani per manum Rolandi S. R. E. Presb. Cardinalis, & Cancellarii, VIII. Kalend. Maii Indictione II. Incarnatinnis Dominicæ anno MCLIV. Pontificatus verò Domni Anaſtaſii IV. Papæ anno I.

*Dat. die 24. Aprilis ann. Dom. 1154. Pontif. ann. I.*

---

## XIII.

Confirmatio ſententię ab Eugenio PP. III. latæ in controverſia quadam inter ſancti Laurentii ex una, & ſancti Alexandri altera ex parte Canonicos Bergomenſis Civitatis.

*Ex Ughell. Ital. Sac. Tom. IV. ubi de Epiſcopis Bergomenſibus.*

Anaſtaſius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Lanfranco Præpoſito, cæteriſque Canonicis Eccleſię ſancti Alexandri Pergamenſis, in perpetuum &c.

*Exordium.*

Sicut æquum eſt, & officio religinſo conveniens, natas inter viros eccleſiaſticos controverſias rationabili fine decidere: ita quidem vigor æquitatis expoſtulat, quæ rationabiliter deciſa fuerint, fidei committere literarum; ac ne impoſterum aliquorum refragatione turbentur, auctoritate Apoſtolica roborare. Eapropter paci & quieti veſtræ providere volentes, ſententiam, quam inter vos, & Canonicos ſancti Vincentii ſuper quibuſdam, unde inter vos & eos cauſa fuerat diutius agitata, felicis recordationis Papa Eugenius prædeceſſor noſter poſt ſufficientem in præſentia ſua & fratrum ſuorum, ejuſdem cauſæ diſcuſſionem, communicato cum fratribus ſuis conſilio, promulgavit, nos etiam aſſertionis noſtræ paginâ confirmamus, & ratam & inconcuſſam perpetuis temporibus decernimus permanere. Conſtituit ſiquidem, ut Presbyteri Pergamenſis Epiſcopatus, qui poſt datam a fel. mem. PP. Innoc. prædeceſſore noſtro ſententiam ordinati ſunt, ſive quidem deinceps ordinabuntur, utrique Eccleſiæ fidelitatem exhibeant; & ſi Cannnici ſancti Vineentii recipere fortè noluerint, nihilominus eam Eccleſię veſtræ debeant exhibere. De pœnitentiis autem hoc inter vos obſervari præcepit, ut Presbyteri totius Pergamenſis Epiſcopatus, quoties pro publicis criminibus ad pœnitentiam parochianos ſuos adduxerint, utramque partem ſtudeant convocare, ac nullatenus abſque Præpoſiti veſtri, vel unius Presbyterorum Eccleſiæ veſtrę præſentia, criminoſis illis pœnitentia injungatur. Adjecit etiam, ut in menſa Epiſcopi in ſiniſtra parte Præpoſitus Eccleſiæ veſtræ primum locum obtineat, & ſuos penes ſe Clericos habeat. Statuit præterea, ut quoties in conſuetis proceſſionibus ad Miſſarum ſolemnia celebranda Canonici ſancti Vincentii ad veſtram Eccleſiam venerint, quatuor parietes Chori pacificè in Eccleſia ipſa obtineant: & in vigiliis B. Viatoris & in feſto ejuſdem, necnon in Litaniis Gregorianis, cum incenſo & aqua benedicta, campanis pulſatis, per perſonas veſtras eoſdem Canonicos honorificè ſuſcipiatis. Cum autem ad defunctorum exequias vel aliis diebus vobiſcum in Eccleſia ipſa convenerint, totum Chorum Eccleſiæ veſtrę cum eis pariter teneatis. Quoties verò vos cum eis in ſolemnitatibus, vel exequiis mortuorum, ſive in Eccleſia ſancti Vincentii, ſive in aliis conveneritis; Præpoſitus Eccleſiæ veſtræ primum locum in ſiniſtra parte Chori obtineat: reliqui autem fratres cum eiſdem Clericis communiter ſedeant. Decrevit itidem, ut Cappellani Eccleſiarum ſacti Salvatoris, ſanctæ Agathæ, ſancti Joannis, ſanctę Gratæ, ac ſancti Vigilii, in Dominicis diebus, pręcipuiſque feſtivitatibus, ad majores Miſſas in Eccleſia veſtra conveniant; In Cœna verò Domini, & ad Baptiſmum, & in aliis ſolemnitatibus, ſicut divina conſuevistis officia celebrare, ita omni tempore pacificè obſervetis. Ad hæc, quoniam quidam Sacerdotum ad exhibendas vobis ſupradictas fidelitates moras innectunt, & quibuſdam ſubterfugiis eas retardare pręſumunt, auctoritate apoſtolica conſtituimus, ut juxta veterem conſuetudinem Eccleſiæ veſtræ, incontinenti poſt ſuſceptos ordines eas vobis exhibeant; & ſi ſtatim exhibere contempſerint, donec exhibeant, a ſuſceptis ordinibus arceantur. Pręſenti etiam decreto ſancimus, ut Bergomenſis Epiſcopus nullum vobis indebitum gravamen & inuſitatum imponat; ſed vos, & Eccleſiam veſtram in antiqua libertate dimittat. Ne igitur ſuper his, quæ inter vos judicio Sedis Apoſtolicæ deciſa ſunt, recidivo denuò litigio fatigemini, & inde alterutra partium alteram in expenſas & labores adducat, unde judiciario ordine perpetuum ſilentium utrique parti conſtat impoſitum, auctoritate apoſtolica interdicimus, ut nullus omnino hominum contra præfati anteceſſoris noſtri ſententiam venire præſumat, aut huic noſtræ confirmationis & conſtitutionis paginæ auſu temerario. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus incurrat. Amen. Amen. Amen.

*Eugenii PP. ſententiam ratam habet.*

*Quæ fuerit Eugenii ſententia, declarat;*

*Pœnam ſuſpenſionis irrogat contra hujuſmodi ſententię executionem retardantes.*

*Roburque Eugenii decreto ſuoque addit ſolitis clauſulis;*

*Locus Sigilli.*

CVSTODI ME DOMINE VT PVPILLAM OCVLI.

*Anaſtaſii PP. ſigillum*

EGO ANASTASIUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſc.

*& ſubſcriptio*

Ego Imarus Tuſcul. Epiſcopus ſubſc.
Ego Ugo Oſtienſis Epiſcopus ſubſc.
Ego Cintius Portuenſis Epiſcopus, & ſanctæ Sylvę Candidæ ſubſc.

*Subſcriptiones quoque Card. S. R. E.*

Ego

Ego Gregorius Presbyter Cardinalis tit. ſanct Calliſti ſubſc.

Ego Ubaldus Presbyter Card. tit. ſancti Praxedis ſubſc.

Ego Manfredus Presb. Card. tit. ſanctæ Sabinæ ſubſc.

Ego Aribertus Presb. Card. tit. ſanctæ Anaſtaſiæ ſubſc.

Ego Julius Presbyter Cardinalis tit. Paſtoris ſubſcripſi.

Ego Bernardus Presb. Card. tit. S. Clementis ſubſcripſi.

Ego Jordanus Presbyter Cardinalis tit. S. Suſannę ſubſcripſi.

Ego Aſtaldus Presb. Card. tit. ſanctæ Priſcæ ſs.

Ego Gerardus Presb. Card. tit. ſancti Stephani in Cœlio monte ſs.

Ego Joannes Presb. Card. ſanctorum Jo. & Pauli tit. Pammachii ſubſc.

Ego Henricus Presb. Card. ſanctorum Nerei & Achillei ſs.

Ego Joannes Presb. Card. ſanctorum Silveſtri & Martini ſs.

Ego Otto Diac. Card. ſancti Georgii ad Velum aureum ſs.

Ego Rodulfus Diaconus Card. ſanctæ Luciæ in Septa ſolis ſs.

Ego Guido Diaconus Card. ſanctæ Mariæ in Porticu ſs.

Ego Joannes Diac. Card. ſanctorum Sergii & Bacchi ſs.

Ego Otto Diac. Card. ſancti Nicolai in Carcere Tull. ſs.

Dat. die 30. Aprilis anno Dom. 1154. Pont. an. 1.

Datum Laterani per manum Rollandi S.R.E. Presb. Card. & Cancellarii, II. Kal. Maji Ind. II. Incarn. Dom. ann. MCLIV. Pont. vero D. Anaſtaſii IV. PP. anno I.

---

## XIV.

Confirmatio Canonicorum Regularium Ordinis ſancti Auguſtini in Sacroſancta Lateranen. Eccleſia, cum gratiarum elargitione.

Anaſtaſius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Joanni Priori Sacroſancti Patriarchii Baſilicæ Salvatoris Domini, quę Conſtantiniana vocatur, pariterque Jo: Baptiſtæ, ac Joannis Evangeliſtæ, ejuſque fratribus Canonicis tam præſentibus quàm futuris, regularem vitam profeſſis, in perpetuum, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

Poteſtatem ligandi atque ſolvendi tam in Cælis quàm in terra, beato Petro ejuſque Succeſſoribus, auctore Deo, principaliter traditam, illis Eccleſia verbis agnoſcit, quibus Petrum eſt idem Dominus alloquutus: Quodcumque ligaveris ſuper terram, erit ligatum & in Cælis. Ipſi quoque & propriæ firmitas, & alienæ fidei confirmatio, eodem Deo auctore præſtatur, cum ad eum dicitur: Rogavi pro te, ut non deficiat fides tua: & tu converſus aliquando confirma fratres tuos. Oportet igitur nos, qui, licèt indigni, beati Petri reſidemus in loco, prout divina nobis clementia & ſcire & poſſe donaverit, prava corrigere, recta firmare, & in ejus Eccleſia ſic ad arbitrium Judicis diſponenda diſpónere, ut de vultu ejus judicium noſtrum prodeat, & oculi noſtri videant æquitatem. Æquum eſt ergo ac rationabile, ut ſuus unicuique honor Eccleſiæ, ac dignitas conſervetur. Et ſicut in humani corporis compage naturalis ratio ſingulis quibuſque membris ad ſalutem providens, ſpeciales & proprios actus edocet, nobilioribus veró ſuam dignitatem conſervat: ita in corpore Eccleſiæ, Apoſtolica providentia ſecundum ſacrorum inſtitutiones Canonum, univerſas regit Eccleſias; digniores autem & famoſiores in ſui ſtatus prærogativa cuſtodit. Hujus itaque rationis debito provocati, licèt omnium Eccleſiarum nobis ſollicitudo & cura immineat, prædictæ tamen ſanctæ Lateranen. Eccleſiæ, per quam datur, ut invigilare cæteris omnibus debeamus, quæ ſpecialiùs ac familiariùs ad Romani Pontificis ordinationem ſpectare dignoſcitur, ampliori & attentiori nos convenit ſtudio providere. Ea propter vobis, in Domino filii, Eccleſiam ipſam, in qua divino mancipati eſtis obſequio, ad exemplar prædeceſſoris noſtri beatæ memoriæ Alexandri Papæ II., Apoſtolicæ Sedis privilegio communimus; In primis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo Canonicorum, qui ſecundùm Deum, & beati Auguſtini Regulam ibi noſcitur inſtitutus, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter conſervetur. Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in poſterum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant: In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Medietatem omnium oblationum principalis altaris in integrum ſine diſpendio aliquo: Dationem ſeu reditum, qui Glandaticum dicitur, vel Herbaticum ex noſtris porcis & pecoribus, ſeu omnem fruitionem ab eodem prædeceſſore noſtro ipſi Eccleſiæ collatam. Obeunte verò te, nunc ejuſdem loci Priore, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſurreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur; ſed fratres in aliqua perſona de veſtro collegio, ſi idonea reperta fuerit, vel de alio religioſo conventu, prius conveniant: & poſtmodum cum conſilio deliberatione & judicio Romani Pontificis eligant. Electus autem nulli, niſi tantùm ipſi Romano Pontifici obedientia vel ſubjectione aliqua teneatur. Liceat vobis præterea, Clericos è ſæculo fugientes, vel laicos liberos, undecumque ſint, niſi excommunicati vel interdicti ſint, abſque alicujus contradictione, ad converſionem ſuſcipere: & qui ſuſcepti fuerint, eum communi conſilio Prioris & fratrum, nulli de obedientia teneantur, niſi Romano Pontifici, & Priori ejuſdem Eccleſiæ. Et ſi quid ſcriptum contra hoc noſtrum privilegium aliquo tempore apparuerit, id irritum ducimus. Prohibemus autem, ut nulli fratrum poſt factam in eodem loco profeſſionem, ſine Prioris ſui licentia, fas ſit de clauſtro diſcedere; diſcedentem verò abſque hujuſmodi literarum cautione nullus audeat retinere. Adhibentes ſuggeſtione & voluntate fratrum noſtrorum Cardinalium Epiſcoporum ſanximus, ut eadem Eccleſia tamquam Principalis, Mater, & du-

Ordinem Canonicum ſervari mandat.

Singula Bona confirmat, nonnullaque enumerat.

Priorem a Canonicis eligendum.

Soli Romano Pontifici ſubjectum declarat.

Nonnulla ſancit ad Eccleſiæ hujus immunitatem

Diſciplinæ obſervantiam

& domina omnino libera ſit, & nulli penitus, niſi ſuli Romano Pontifici ſit ſubjecta; atque iidem Epiſcopi ſalubri providentia, veluti cooperatores & Vicarii noſtri, ipſius venerabilis Baſilicæ utilitatem & honeſtatem provideant.

*Et Sacrorum miniſteriorum ſanctitatem & decorem ſpectantia.*

Illud verò, quod a memorato prædeceſſore noſtro Alexandro ſtatutum eſt, maxime obſervari præcipimus, videlicet ut vaſa ſeu veſtes altaris, & cuncta ſacri myſterii ornamenta, non tangantur, vel proferantur, ſeu reponantur, aut etiam qualeſcumque oblationes deſuper altari a non ſacratis Deo miniſtris tollantur. Porro celebrantibus ibidem Epiſcopis ſacra Miſſarum ſolemnia, in clericalibus tunicis præſentes ſitis, cantum imponatis, & ex vobis Presbyterum, Diaconum, Subdiaconum, atque Acolytum ſemper providere curetis. Præterea minus quatuor fratribus aſſiſten. miſſa in eadem Eccleſia, etiam diebus privatis, minime celebretur. Diebus vero Dominicis, & in Sanctorum feſtivitatibus, quantuſcumque fuerit, plenarius veſter adſit conventus. Ut autem in Eccleſia ipſa regularis ordinis & diſciplinæ vigor inviolabiliter, auxiliante Deo, cuſtodiatur & ſervetur, unumquemque prędictorum Cardinalium Epiſcoporum, qui ſunt ad principalis altaris ſervitium deputati, ſemel in hebdomada de obſervantia Regulæ cum fratribus ipſius loci capitulum tenere, & ſi quid grave corrigendum fuerit, cum communi conſilio Prioris & Fratrum per ipſos vice noſtra emendari ſtatuimus.

*Clauſulæ.*

Si qua igitur in poſterum eccleſiaſtica ſecularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis & confirmationis paginam ſciens, contra eam auſu temerario venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem loco jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri JeſuChriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Dat. anno Dom. 1154. Pontif. II.*

Dat. Pontificatus anno II. MCLIV.

---

## X V.

### Hoſpitale & Religio Joannis Hieroſolymitani ſub Sedis Apoſtolicæ protectione ſuſcipitur cum privilegiorum elargitione.

Anaſtaſius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Raymundo Magiſtro Civitatis Hieroſolymitanæ, ejuſque fratribus tam præſentibus quàm futuris, regularem vitam profeſſis, in perpetuum, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

*Proœmium.*

CHriſtianæ Fidei religio hoc piè credit, & veraciter confitetur, quod Dominus noſter Jeſus Chriſtus, cum omnium dives eſſet, pro nobis eſt pauper effectus. Unde etiam ipſe ſuis imitatoribus opportunæ conſolationis pręmia repromittens: Beati (inquit) pauperes, quoniam veſtrum eſt Regnum Cœlorum. Idemque Pater orphanorum, Refugium pauperum, ad hoſpitalitatem & beneficentiam nos hortans in Euangelio ait: Quod uni ex minimis meis feciſtis, mihi feciſtis; Quique ad comprobandum tantæ bonitatis excellentiam, etiam pro calice aquæ frigidæ ſe mercedem redditurum aſſeruit. Nos igitur, quibus ex injuncto officio imminet, his, qui longè, & his, qui propè ſunt, paterna ſolicitudine providere, devotionem veſtram debita benignitate complectimur, quemadmodum poſtulatur; & ad exemplar prædeceſſorum noſtrorum fel. mem. Innocentii, Cœleſtini, Lucii, Eugenii, Romanorum Pontificum; Hoſpitale & Domum ſanctæ Civitatis Hieruſalem, ſub B. Petri tutela ſuſcipimus, atque perſonas ſive res ad eum pertinentes Apoſtolicę Sedis privilegio communimus;

*Hoſpitale ſub B. Petri tutela ſuſcipit.*

Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, ad ſubſtentandum Peregrinorum & Pauperum neceſſitatem, in Hieroſolimitanæ Eccleſiæ vel aliarum Eccleſiarum parochiis, & civitatum territoriis, per providentiæ vigilantiam eidem Xendochio rationabiliter acquiſita, ſeu a quibuslibet viris oblata, aut in futurum conceſſione Regum vel Principum, largiente Domino, offerri, vel aliis juſtis modis acquiri contigerit: quæque a venerabilibus fratribus Hieroſolymitanæ Sedis Parochis legitimè conceſſa ſunt, tam tibi quàm ſucceſſoribus tuis, & fratribus peregrinorum curam gerentibus, quieta ſemper & integra conſervari præcipimus.

*Bona omnia confirmat.*

*Nonnulla privilegia.*

Si qua vero loca fuerint eidem venerabili Domui ab aliquo devotione collata, liceat vobis ibidem villas ædificare, Eccleſias & Cæmeteria ad opus hominum ibi morantium fabricare, ita tamen, ut vicina Abbatia, vel religioſorum virorum Collegium non exiſtat, quæ ad hoc valeant perturbari. Cum autem terræ datæ vobis quolibet juſto titulo conferentur, facultatem & licentiam habeatis ibidem Oratoria conſtituendi, & Cœmeteria faciendi ad opus Peregrinorum; & tantummodo fratrum, qui dę veſtra fuerint menſa. Decernimus ergo, ut Receptores veſtrarum fraternitatum, ſive collectarum, ſalvo jure Dominorum ſuorum, in B. Petri & noſtra protectione conſiſtant, & per terras, in quibus fuerint, pacem habeant. Simili modo ſancimus, ut quicumque in veſtra fraternitate fuerit receptus, ſi fortè Eccleſia, ad quam pertinet, a divinis officiis fuerit prohibita, eumque mori contigerit, eidem ſepultura eccleſiaſtica non negetur, niſi excommunicatus, vel nominatim fuerit interdictus. Præterea ſi qui fratrum veſtrorum, qui ad recipiendum eaſdem fraternitates & collectas a vobis fuerint miſſi, ad aliquam Civitatem, Caſtellum, Vicum advenerint; ſi fortè locus ille a divinis officiis ſit interdictus, pro omnipotentis Dei reverentia in eorum jucundo adventu ſemel in anno aperiantur Eccleſię, & excluſis excommunicatis, divina ibi officia celebrentur.

*& immunitates concedit.*

Quia verò omnia veſtra ſubſtentationibus Peregrinorum & Pauperum debent cedere, ac per hoc nullatenus aliis uſibus ea convenit applicari, conſtituimus, ut de laboribus, quos veſtris ſumptibus colitis, nullus omnino clericus vel laicus decimas a vobis exigere præſumat. Statuimus, ut nulli Epiſcopo in Eccleſiis vobis ſubditis interdicti vel ſuſpenſionis aut excommunicationis ſententiam liceat promulgare. Veruntamen ſi generale interdictum fuerit in locis illis prolatum, excluſis excommunica-

nicatis, & nominatim iuterdictis, clauſis januis, abſque campanarum palſatione, planè divina officia celebrentur. Ut autem ad plenitudinem ſalutis, & curam animarum veſtrarum nihil vobis deſit, atque eccleſiaſtica Sacramenta, & divina officia vobis & Chriſti pauperibus commodiùs exhibeantur, ſancimus, ut liceat vobis, Clericos & Sacerdotes, habito prius tamen de eorum honeſtate & ordinatione, quantum ad veſtram ſcientiam pertinet, per literas ſive teſtes convenientes, & teſtimonia, undecumque ad vos venientes ſuſcipere, & tam in principali Domo veſtra, quàm etiam in obedientiis ſibi ſubditis, vobiſcum habere: dummodo, ſi e vicino ſunt, eos a propriis Epiſcopis .... iidemque nulli alii profeſſioni vel Ordini teneantur obnoxii. Quod ſi Epiſcopi eoſdem vobis concedere fortè noluerint, nihilominus tamen auctoritate S. R. E. eos ſuſcipiendi & retinendi licentiam habeatis. Iidem verò Clerici nulli perſonæ extra veſtrum Capitulum, niſi Romano Pontifici, ſint ſubjecti. Laicos vero liberos ad converſationem & Pauperum Chriſti ſervitium abſque alicujus contradictione ſuſcipiendi nihilominns vobis concedimus facultatem. Fratribus verò veſtris ſemel in .... atque in Sacro veſtro receptis, poſt factam profeſſionem, & habitum Religionis aſſumptum, revertendi ad ſęculum interdicimus facultatem. Nec alicui eorum fas ſit, poſt factam profeſſionem, ſemel aſſumptam Crucem dominicam, & habitum veſtræ profeſſionis, abjicere; vel alium, locum, ſeu etiam Monaſterium majoris ſeu minoris Religionis, obtentâ, invitis ſive inconſultis fratribus, aut eo, qui Magiſter extiterit, licentiâ, tranſmigrare; nullique eccleſiaſticæ ſæcularique perſonæ ipſos ſuſcipiendi aut retinendi licentia pateat. Conſecrationes verò Altarium ſive Baſilicarum, ordinationes Clericorum qui ad ſacros Ordines fuerint promovendi, & cætera eccleſiaſtica Sacramenta, a Diœceſano ſuſcipiantur Epiſcopo, ſi quidem catholicus fuerit, & gratiam ſive communionem Apoſtolicæ Sedis habuerit, & ea gratis & abſque aliqua pravitate vobis voluerit exhibere; alioquin, liceat vobis, catholicum quemcumque malueritis, adire Antiſtitem, qui nimirum noſtra fultus auctoritate, quæ poſtulantur, indolgeat. Obeunte verò te, nunc ejuſdem loci Proviſore, atque Præpoſito, nullus ibi qualibet ſurreptione, aſtutia, ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres ibidem ſecundùm Deum elegerint. Præterea honores, ſive poſſeſſiones, quas idem Xenodochium ultra ſeu citra mare, iu Aſia vel in Europa, aot in præſenti juſtè habet, vel in futurum rationabilibus modis, Deo propitio, poterit adipiſci, vobis prohoſpitalitatis ſtudio enitentibus, & per vos jam dicto Xenodochio confirmamus. Nulli ergo omnino hominum liceat, præfatum Xenodochium temerè perturbare, vel ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Diœceſani Epiſcopi canonicâ juſtitiâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei ac Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem Loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

*De clericis.*

*Fratres, qui ſemel habitum ſumpſerint, ad ſæculum revertere non poſſe declarat.*

*Subjicit vero iis ſpiritualibus Epiſcopo loci.*

*Præpoſitus a fratribus eligendus.*

*Clauſulæ.*

Datum Laterani per manum Rolandi S. R. E. Presbyteri Cardinalis, & Cancellarii, XII. Kalend. Novembris, Indictione III. Incarnationis Dominicæ MCLIV. Pontificatus Domni Anaſtaſii IV. anno II.

*Dat. die 21. Octob. 1154. Pontif. an. II.*

---

XVI.

Caſſinenſi Cœnobio confirmantur Eccleſiæ a Verulano & Anagnino Epiſcopis ei donatæ, & tantum terræ in Pulliano territorio Anagnino dantur, quantum duobus paribus boum annuatim ſufficere debeat ad arandum.

Anaſtaſius Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Rainaldo S. Romanæ Eccleſiæ Presbytero Cardinali, & Caſſinenſi Abbati, ejuſque fratribus, ſalutem & apoſtolicam benedictionem

*Ex Originali edid. Gattula Hiſt. Caſſin. Sæc. VII.*

INter univerſas Eccleſias orbis Caſſinenſe Cœnobium Apoſtolicæ Sedi tamquam ſpeciale membrum ſemper adhæſit; & ſicut ei extitit vicinitate loci propinquum, ita eam devotis ſtuduit ſervitiis frequentare. Unde & hi, qui ante nos ex divini muneris largitate beati Petri Cathedram tenuerunt, Monaſterium ipſum ſincero dilexerunt affectu, & temporalibus ac ſpiritualibus beneficiis ampliare illud jugiter ſtuduerunt: ita quidem de ipſius augmento ſe ſolicitos exhibentes, ut ſtudio eorum & opere & nova ſemper incrementa perciperet, & percepta firmiter conſervaret. Quorum nimirum & nos veſtigia erga beati Benedicti. & Eccleſiæ ſuæ reverentiam imitantes, Eccleſiam S. Juliani ſitam in territorio Freſenonis cum pertinentiis ſuis, quam venerabilis frater noſter Leo Verulanus, & Eccleſiam S. Cæſarei ſitam in ſuburbio Anagnino ſupra Lacum Claranum. quam frater noſter Eleutherius Anagninus, Epiſcopi, vobis noſtris precibus mediantibus conceſſerunt, Monaſterio veſtro auctoritate apoſtolica confirmamus, & perpetuò vobis veſtriſque ſucceſſoribus juxta conceſſionem eorum illibatas permanere ſancimus. Alteri quarum Eccleſiarum, Eccleſiæ videlicet ſancti Cæſarii concedimus, & præſentis ſcripti pagina confirmamus, tantum terræ in Pulliano, quantum duobus paribus boum annuatim debeat ſufficere ad arandum. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc noſtræ confirmationis paginam temerario auſu infringere, vel ei præſumptione aliqua contraire. Si quis autem id attemptare præſumpſerit, ſecundò tertiòve commonitus, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus incurrat,

*Caſſinenſis Cœnobii dignitas.*

*Donatio, de qua in rubrica, quæ confirmatur.*

*Clauſulæ.*

rat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat.

Dat. die 30. Octob. anno Dom. 1154. Pont. ann. II. Datum Romæ apud S. Mariam Rotundam II. Kal. Novembris.

## HADRIANUS QUARTUS

### PAPA CLXIX.

ANNO ÆRÆ CHRISTI COM. MCLIV.



NIcolaus de Brekſpere, natione Anglicus, de Caſtro S. Albani. ex Epiſcopo Albanenſi electus eſt Romanus Pontifex die 5 Decembris anni 1154. & poſt duos dies conſecratus ſub nomine Hadriani Quarti. Sedit in Pontificatu, imperantibus in Oriente Emanuele Comneno, in Occidente Friderico Ænobarbo Impp ann. iv. menſ. viii. dies ix. Fecit ordinationes multas per menſem Decembrem & Martium, in quibus creavit Diaconos ſeptem, Presbyteros quinque, & Epiſcopos per diverſa loca numero maximo. Obiit Anagniæ die 1 Septembris anni 1159 & die quarta corpus ejus Romam deductum, in Eccleſia B. Petri juxta Eugenii Papæ Tertii ſepulchrum honorificè tumulatum eſt. Vacavit Sedes dies v. (a)

(a) Excluſis extremis.

I.

Gradenſibus Patriarchis Primatus ſuper Jadertinum Archiepiſcopum, ejuſque ſuffraganeos Epiſcopos conceditur: reſervato tamen Romanis Pontificibus jure Pallium eidem Archiepiſcopo elargiendi.

Adrianus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Henrico Graden. Patriarchæ, ejuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

*Ex Patriarchali Tabulario edidit Ughel. Ital. Sac. Tom. V.*

NE paſſim & indiſcretè ſibi omnes Eccleſiæ omnia vindicarent, conſultâ ſatis, utilique ſanctorum Patrum deliberatione ſanxit auctoritas, ut aliæ aliis prærogativâ dignitatis excellerent, & eis tam judicandi auctoritate quam poteſtate corrigendi præeſſent. Super omnes autem ex ſuperni diſpoſitione conſilii ſacroſancta eſt Romana Eccleſia conſtituta, ad cujus examen univerſarum Eccleſiarum negotia referrentur, & cujus ſtatuta univerſa multitudo fidelium ſequeretur. Hęc nimirum ex indulto a prima fundatione Eccleſiæ in B. Petro Apoſtolorum Principe privilegio ſtatum omnium Eccleſiarum provida conſideratione diſpoſuit; & quoties expedire cognovit, alias aliis ad ampliorem curam earum habendarum ſtatuit præeminere. Inde eſt, quod nos honeſtatem ac prudentiam tuam, & devotionis ſinceritatem, quam erga ſacroſanctam Romanam Eccleſiam ſemper habuiſſe dignoſceris, attendentes: & ne commiſſa regimini, & diſpoſitioni tuæ Gradenſis Eccleſia, quæ de benignitate Apoſtolicę Sedis pręrogativa gaudet honoris, ex brevitate Patriarchatuum inferiùs & abjectiùs valeat apud ſimpliciores haberi, ad ampliandam dignitatem ipſius, Primatum ei ſuper Jadertinum Archiepiſcopatum & Epiſcopatus ipſius apoſtolica auctoritate concedimus; & tam te quàm ſucceſſores tuos Jadertino Archiepiſcopo & Epiſcopis ejus, qui pro tempore fuerint, dignitate Primatûs præſidere ſtatuimus, & conſecrationis munus eidem Archiepiſcopo impartiri: Romano quidem Pontifici traditione Pallii reſervatâ. Ut igitur hæc noſtra conſtitutio firma in perpetuum & inconcuſſa permaneat, eam ſcripti noſtri paginâ communimus; & auctoritate apoſtolica confirmamus. Decernimus ergo, ut nulli unquam hominum liceat, hanc paginam noſtræ conſtitutionis & confirmationis infringere, vel ei modis quibuslibet contraire: ſalvâ in omnibus Apoſtol. Sedis auctoritate. Si quis autem id attentare præſumpſerit, ſecundò tertiòve commonitus, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reumque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat.

*Quam neceſſarii ſint in qualibet Eccleſia dignitatum gradus*

*Rom. Eccleſiæ eſt de univerſarum Eccleſiarum negociis cognoſcere.*

*Graden. Eccleſiæ Primatus ſuper Jadertinum Archiepiſcopatum, ejuſque Suffraganeos Epiſcopos.*

*Reſervata ſoli Rom. Pontifici Pallii traditione.*

*Confirmatio hujuſce Decreti ſub ſolitis clauſulis.*

EGO ADRIANUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

*Hadriani PP. & S. R. Eccl. Cardd. ſubſcriptiones.*

Ego Gregorius Sabinen. Epiſc. ſs.
Ego Guido Presb. Card. tt. S. Chryſogoni ſs.
Ego Ubaldus Presb. Card. tt. S. Praxedis ſs.
Ego Manfredus Presb. Card. tt. S. Sabinæ ſs.
Ego Aribertus Presb. Card. tt. S. Anaſtaſiæ ſs.
Ego Julius Presb. Card. tt. S. Marcelli ſs.
Ego Guido Presb. Card. tt. Paſtoris ſs.
Ego Aſtaldus Presb. Card. tt. S. Priſcæ ſs.

Ego

Ego Gerardus Preſb. Card. tt. S. Stephani in Cœlio-monte ſs.
Ego HenricusPreſb.Card.tit.S.Nerei & Achil[l] ſ.
Ego Joannes Preſb. Card. tit. ſanctorum Sylveſtri & Martini ſs.
Ego Guido Diac. Card. S. Mariæ in Porticu ſs.
Ego Joannes Diaconus Card. SS. Sergii & Bacchi ſubſcripſi.
Ego Gerardus Diac. Card. ſanctæ Mariæ in Vialata ſubſcripſi.
Ego Otto Diac Card. S. Nicolai in Carcere Tulliano ſs.

*Dat die 22. Februarii an. Dom. 1155. Pont an.*

Datum Romæ apud ſanctum Petrum per manum Rolandi S. R. E. Preſb. Card. & Cancellarii, VIII. Kal. Martii Indict. III. Incarn. Dom. ann. MCLV. Pontificatus verò Domni Adriani Papæ IV. ann. I.

---

## II.

Monaſterium Balmenſe in Archiepiſcopatu Biſuntinenſi, Cluniacenſi Abbati regendum committitur, cum Decreto, ut illius Rectores, non Abbates, ſedPriores tantummodo in futurum denominentur.

*Ex Biblioth. Cluniac. edidit Martin. Marrier col. 1415.*

Adrianus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio in Chriſto Petro Cluniacenſi Abbati, ejuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

*Quare diverſi ſunt gradus in Hierarchia Eccleſ.*

Glorioſa & admirabilis divinę providentia majeſtatis ad hoc diverſos gradus & ordines in Eccleſia ſua conſtituit, ut dum inferiores ſuperioribus debitam obedientiam & reverentiam exhiberent, una fieret ex diverſitate connexio, & ordinabiliter gereretur officiorum adminiſtratione ſingulorum. Sicut autem filii obedientiæ in ſinu matris Eccleſiæ gratioſæ conſolationis uberibus confovendi ſunt, ita rebelles & elati, qui per inobedientiam ſuam, quaſi peccatum ariolandi & idolatriæ ſcelus incurrunt, ſeveritatis eccleſiaſticæ diſciplinis ſunt arctioribus coercendi.

*Juſtitia diſtributiva in eadem neceſſaria;*

Balmenſe itaque Monaſterium, quod per fratres ibidem congregatos, & odore bonę opinionis, & religionis decore ſplendeſcere ac florere debuerat; quia veterem hominem cum ſuis actibus ſequebantur, in peccatis eorum, diabolo ſuadente, contabuit; unde tam in ſpiritualibus quàm in temporalibus miſerabiliter fuerat imminutum.

*Balmenſe Monaſterium ab antiquo ſplendore delapſum,*

Cum autem placuit ei, qui ab ęterno cuncta diſponit, ut tantis malis finem imponeret, & locum ipſum ad obſequium ſuum miſericorditer revocaret, facies eorumdem fratrum implere ignominia voluit, ut per hoc nomen ſuum inquirerent, & ad viam rectitudinis inviti etiam remearent.

*Tandemque reſtitutum,*

Hac itaque juſtitia præeunte, dilecte in Domino fili Petre Abbas, Balmenſe Monaſterium cum omnibus, quæ in præſenti juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum rationabilibus modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, prædeceſſorum noſtrorum, venerabilis memoriæ Eugenii, & Anaſtaſii, Romanorum Pontificum, veſtigiis inhærentes, tibi & ſucceſſoribus tuis, & per vos Cluniacenſi Eccleſiæ in perpetuum confirmamus.

*Cluniacenſibus confirmatur;*

Ea videlicet ratione, ut Ordo Monaſticus ibi ſecundum inſtitutionem Cluniacenſium fratrum futuris temporibus inviolabiliter conſervetur; & pro rebellione, contumacia, & offenſa Balmenſi. Monaſterii, quam Abbas & Fratres adverſus ſanctam Romanam exercuerunt Eccleſiam, quicumque regimen in eodem loco per vos pro tempore obtinuerit, numquam Abbatis, ſed Prioris nomen tantummodo ſortiatur;

*Ea ratione, ut diſciplina Monaſtica in eo conſervetur;*

*Injuncta lege ut in eo non Abbates, ſed Priores tantummodo eligantur;*

In bonis autem, & poſſeſſionibus ejus hæc propriis duximus exprimenda nominibus: Obedientiam Viſani Monaſterii, Obedientiam de Strabona, Obedientiam de Grandifonte cum apendiciis ſuis, & Eccleſiam ſancti Leodegarii, quæ eſt in villa, quæ Bavinans dicitur; Eccleſiam de Beliaco, Eccleſiam de Wilari Roſtani, Eccleſiam de Fragiaco, Eccleſiam de Vadriaco. Eccleſiam de Montibus, obedientiam ſancti Lauteni, obedientiam de Breriaco cum omnibus appendiciis ſuis, Baernam in ipſo Burgo, Obedientiam Cavaniacenſem, Obedientiam de Ploniaco cum omnibus appendiciis ſuis, & Cappellam S. Savini. tres Burgenſes in burgo Ledonis, qui vocantur Wanirant, obedientiam de Dola, obedientiam de Benevant, Obedientiam S. Mauricii, obedientiam de Saoneres, obedientiam de Biviliaco, Obedientiam S. Agnetis, Obedientiam de la Fracte, Obedientiam de Ponte Arleti cum earum appendiciis, & cum Eccleſia de Pinctis. Eccleſiam de Blaterans, Eccleſiam de Wilari Rodulphi, Obedientiam de Cappella, Obedientiam de Sinzieiaco cum pertinentiis earum, Eccleſiam de Cornauvo, Eccleſiam de Corlan, Eccleſiam de Fay. cum decimis & earum appendiciis. Eccleſiam de Freborus cum decimis ſuis, obedientiam ſancti Raneberti cum appendiciis.

*Bona huic Monaſt. propria;*

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura; ſalvâ in omnibus Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & in ſupradictis Eccleſiis Diœceſanorum canonicâ juſtitiâ.

*Decretum immunitatis.*

Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtrę conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi præſumptionem ſuam digna ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco jura ſua ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Cum ſolitis clauſulis.*

EGO ADRIANUS Catholicæ Eccleſię Epiſc. ſs. *Hadriani PP.*




Ego

& S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.

Ego Imarus Tuſculanus Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Cencius Portuenſis, & ſanctæ Ruffinæ Epiſcopus ſs.
Ego Gregorius Sabinenſis Epiſc. ſs.
Ego Guido Presb.Card.tit.S. Chryſogoni ſs.
Ego Ubaldus Presbyter Card.tit. ſanctæ Praxedis ſubſcripſi.
Ego Manfredus Presbyter Cardinalis tit. ſanctæ Sabinæ ſs.
Ego Julius Presb. Card. tit. S. Marcelli ſs.
Ego Bernardus Presb. Card. tit. ſancti Clementis ſs.
Ego Octavianus Presbyter Card. tit. ſanctæ Cæciliæ ſs.
Ego Aſtaldus Presbyter Cardinalis tit. ſanctæ Priſcæ ſs.
Ego Gerardus Presb. Card. tit. S. Stephani in Cælio monte ſubſcripſi.
Ego Joannes Presb. Card. SS. Joannis & Pauli tit. Pamachii ſubſcripſi.
Ego Henricus Presb. Card. tit. SS. Nerei & Achillei ſubſcripſi.
Ego Joannes Presb. Card. tit. S. Silveſtri & Martini ſs.
Ego Otto Diaconus Cardinalis S. Georgii ad Velum aureum ſuſcripſi.
Ego Rodulphus Diaconus Cardinalis S. Lucię in Septa ſolis ſs.
Ego Guido Decanus Cardinalis S. Mariæ in Porticu ſs.
Ego Joannes Diaconus Card. ſancti Sergii & Bacchi ſs.
Ego Girardus Diaconus Cardinalis S. Mariæ in Via lata ſs.
Ego Otto Diaconus Cardinalis S. Nicolai in Carcere Tulliano ſs.

Dat., die 7. Maii ann. Dñi 1155. Pontif. anno I.

Datum Romæ apud, ſanctum Petrum per manum Rolandi S. R. E. Presb. Card. & Cancell. Non. Maji Indict. III. Incarn. Dom. anno MCLV. Pontificatus verò Domni Adriani Papæ IV. anno I.

## III.

Raynerio Senenſi Epiſcopo facultas conceditur Eccleſiam conſtruendi in fundo Montis Bonizi ſub annuo cenſu unius Bizantii, Lateranenſi Patriarchio perſolvendo.

Ex MS. lib. edidit Ughell. Ital. Sac. To. III.

Adrianus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Raynerio Senen. Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

CUM ex injuncto nobis a Deo ſummi Pontificatus officio cunctis Chriſti fidelibus debeamus nos exhibere propitios, & ipſos in ſuis poſtulationibus exaudire: præſertim fratribus noſtris Epiſcopis oportet nos paterna ſolicitudine providere, & eos in ipſa operis exhibitione ampliori affectu diligere charitatis. Quo circa, venerabilis in Chriſto frater Rayneri Epiſcope, tuis juſtis poſtulationibus gratum impartientes aſſenſum, fraternitati tuæ duximus concedendum, ut in fundo, quem dilectus filius noſter nob. vir. Guido Comes in Montebonizi beato Petro, & nobis, qui vicem ejus, licèt indigni, gerimus, dignoſcitur conceſſiſſe, liceat tibi, Eccleſiam conſtruere, & conſtructam ſine contradictione aliqua conſecrare, clericos quoque in ea juxta tuæ voluntatis arbitrium ponere, & liberè ordinare. Sane, ut hec noſtra conceſſio majorem in poſterum obtineat firmitatem, auctoritatis noſtræ pręſidio ipſam duximus confirmandam, & præſentis ſcripti paginâ muniendam. Statuimus autem, ut quicumque de tua Diœceſi ad Locum illum tranſierint, in omnibus ſpiritualibus, tibi tantùm & ſucceſſoribus tuis debeant reſpondere, & eamdem, quam prius, in eis habeatis omnino poteſtatem. Cæterum ad hujus noſtræ conceſſionis, & confirmationis inditium unum bizantium nobis noſtriſque ſucceſſoribus annis ſingulis perſolvetis. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, hunc paginam noſtrę conceſſionis & confirmationis auſu temeritatis infringere, vel ei aliquatenus contraire. Si qua vero in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona hoc attentare præſumpſerit, ſecundò tertiòve commonita, niſi præſumptionem ſuam congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Servantibus autem ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia ęternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Conceſſio.

Sub annuo cenſu unius Bizantii.

Salicæ conclusiones pro confirmatione Privilegii hujus.

Hadriani Pp.

& S. R. E. Cardd. ſubcriptiones.

EGO ADRIANUUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.
Ego Ubaldus Presb. Cardinalis tit. ſanctæ Praxedis ſubſc.
Ego Manfredus Presb. Cardinalis titul. S. Sabinæ ſubſcripſi.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. ſanctæ Crucis in Hieruſalem ſubſc.
Ego Joannes Presb. Card. SS. Joannis & Pauli tit. Pammachii ſubſc.
Ego Joannes Presb. Card. tit. SS. Silveſtri & Martini ſubſc.
Ego Bernardus Presb. Cardinalis tit. ſancti Clementis ſubſc.
Ego Joannes Diaconus Cardinalis SS. Sergii & Bacchi ſs.
Ego Gerardus Diac. Card. ſanctæ Mariæ in Via lata ſubſc.

Dat. die 21 Julii anno Dom. 1155. Pont. an. I.

Data apud Civitatem Caſtellanam per manum Rolandi S. R. E. Presb. Card. & Cancellarii, XII. Kalen. Auguſti, Indictione III. Incarnationis Dominicæ anno MCLV. Pontif. vero Domni Adriani Papæ IV. anno I.

Bel-

## I V.

Bellunenſes Canonicos ſub protectione Sedis Apoſtolicæ ſuſcipit, bonaque omnia ad eoſdem pertinentia confirmat.

*Ex Ughell. Ital. Sac. To. V. ubi de Bellunenſibus Epiſcopis.*

Adrianus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Anno Archipreſbytero Bellunenſis Eccleſiæ, ejuſque fratribus tam præſentibus, quàm futuris, canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

*Exordium.*

EFfectum juſta poſtulantibus indulgere, & vigor æquitatis exigit, & ordo poſtulat rationis; præſertim quando petentium voluntatem & pietas adjuvat, & veritas non relinquit. Quo circa, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus libenter annuimus, & præfatam Eccleſiam, in qua divino mancipati eſtis obſequio, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſ. impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontif. largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Eccleſ. ſancti Bartholomæi in loco, qui dicitur Agre, ſitam, cum domo Hoſpitalis ibidem exiſtente: Hoſpitalem domum in loco, qui Vedana dicitur, conſtitutam, & Eccleſiam ibidem fundatam: montem Premezze cum decimis & pertinentiis ſuis: terram in villa, quæ dicitur Formeganum: prædia quoque & poſſeſſiones, & præſertim decimas illas, quas Aymo bo. me. Bellunique Epiſcopus eidem Eccleſiæ pietatis intuitus contulit, quæ ſunt in parte Orientali Bellunenſis civitatis ultra flumen, quod Ardum vocatur, vobis, & per vos Eccleſiæ veſtræ nihilominus confirmamus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, ſupradictam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuſlibet exactionibus fatigare; ſed illibata omnia, & integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ in omnibus Apoſtolicæ Sedis auctoritate, & Epiſcopi veſtri canonicâ juſtitiâ. Si qua igitur eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam venire temptaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi præſumptionem ſuam congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſanctiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco jura ſua ſervantibus ſit pax D. noſtri Jeſu Chriſti, quatenus illi fructum bonæ actionis percipiant, & ante diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Privilegii conceſſio.* — *Bonorum confirmatio.* — *Decretum immunitatis & indemnitatis.* — *Cum ſolitis clauſulis.*

*Hadriani PP.* EGO ADRIANUS Catholicæ Sedis Epiſcopus ſubſcripſi.

*& S. R. E.* Ego Ubaldus Presb. Card. tit. S. Praxedis ſ.

*Cardd. ſubſcriptiones.*

Ego Manfredus Presbyter Cardinalis ſanctæ Sabinæ &c.

Ego Gerardus Presb. Card. tit. S. Stephani in Cœlio monte &c.

Ego Henricus Presb. Card. tit. ſancti Nerei & Achillei &c.

Ego Joannes Diaconus Card. tit. SS. Sergii & Bacchi &c.

Datum Urbe veteri per manus Rolandi S. R. E. Presbyteri Card. & Canc. anno Incarn. Dom. MCLV. Indict. V. tertia menſis Octobris Pontificatus verò D. Adriani Papæ II. anno II.

*Dat. die 3 Octob. anno Dom. 1155. Pont. an. II.*

## V.

Henrico II. Angliæ Regi conceditur privilegium occupandi Hiberniam, & adjacentes Inſulas, ſalvo jure Romanæ Eccleſiæ, & cæterarum Eccleſiarum.

Adrianus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, cariſſimo in Chriſto filio illuſtri Anglorum Regi, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. (a)

*Encomium Henrici Regis.*

LAudabiliter & fructuosè de glorioſo nomine propagandos in terris, & felicitatis præmio cumulando in Cœlis tua magnificentia cogitat: dum ad dilatandos Eccleſiæ terminos, ac declarandam indoctis & rudibus populis Chriſtianæ fidei veritatem, & vitiorum plantaria de agro Dominico extirpanda, ſicut Catholicus Princeps intendis, & ad id convenientius exequendum, conſilium Apoſtolicæ Sedis exigis & favorem. In quo facto quantò altiori conſilio & majori diſcretione procedis, tantò in eo feliciorem progreſſum te, præſtante Domino, confidimus habiturum: eo quod ad bonum exitum ſemper & finem ſoleant attingere, quæ de ardore fidei & de religionis amore principium acceperunt. Sane Hiberniam, & omnes Inſulas, quibus Sol juſtitiæ Chriſtus illuxit, & quæ documenta fidei Chriſtianæ ceperunt, ad jus B. Petri & ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ, (quod tua & nobilitas recognoſcit) non eſt dubium pertinere. Unde tanto in eis libentiùs plantationem fidelem & germen gratum Deo inſerimus, quantò id a nobis interno examine diſtrictiùs proſpicimus exigendum. Significaſti ſiquidem nobis, fili in Chriſto cariſſime, te Hiberniæ inſulam, ad ſubdendum illum populum legibus, & vitiorum plantaria inde extirpanda, velle intrare, & de ſingulis domibus annuam unius denarii beato Petro velle ſolvere penſionem, & jura Eccleſiarum illius terræ illibata & integra conſervare. Nos itaque pium & laudabile deſiderium tuum cum favore congruo proſequentes, & petitioni tuæ benignum impendentes aſſenſum, gratum & acceptum habemus, ut pro dilatandis Eccleſiæ terminis, pro vitiorum reſtringendo decurſu, pro corrigendis moribus, & virtutibus inſerendis, pro Chriſtianæ religionis augmento, inſulam illam ingrediaris; & quod ad honorem Dei & ſalutem illius terræ ſpectaverit

*Hibernia, & ejus inſulæ ad Sedis Apoſt. directum jus pertinentes.* — *Cauſa conceſſionis.*

(a) Gabriel Coſſartius notat hoc privilegium referri a Matthæo Pariſio & Gualdo Cambrenſi.

verit, exequaris: & illius terræ populus honorifice te recipiat, & ſicut Dominum veneretur: jure nimirum eccleſiaſtico illibato & integro permanente: ſalvâ beato Petro & ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ de ſingulis domibus annuâ unius denarii penſione. Si ergo, quod concepiſti animo, effectu duxeris complendum, ſtude gentem illam bonis moribus informare, & agas tam per te quàm per illos, quos adhibes, quos fide, verbo, & vita idoneos eſſe perſpexeris, ut decoretur ibi Eccleſia, plantetur & creſcat fidei Chriſtianæ religio, & quæ ad honorem Dei, & ſalutem pertinent animarum, per te taliter ordinentur, ut a Deo ſempiternæ mercedis cumulum conſequi merearis, & in terris glorioſum nomen valeas in ſæculis obtinere. (a)

*Salvo jure eccleſiarum, & annua unius denarii penſione eidem Apoſt. Sedi perſolvenda.*

---

## VI.

Monaſterii S. Mariç de Caramagna Aſten. Diœceſis adminiſtratio hujuſce Eccleſiç Epiſcopo committitur.

*Ex Ughell. Ital. Sac. To. IV. ubi de Aſten. Eccleſia.*

Adrianus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerab. fratri Anſelmo Aſtenſi Epiſcopo ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

*Quæ a Deceſſoribus Pontificibus ſtatuta ſunt, non immutanda.*

QUÆ a prçdeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus rationabili providentia ſiunt, in ſua volumus ſtabilitate perſiſtere; & ne futuris temporibus immutentur, noſtro etiam munimine roborentur. Beatæ ſiquidem Mariæ Monaſterium, quod in loco Caramagnæ ſitum eſt, ſub Apoſtolicæ Sedis defenſione, ac diſpoſitione conſiſtit, & ad ejus jus ex antiqua oblatione cognoſcitur pertinere. Ipſius ergo meliorationem & recuperationem ex Apoſtolicæ Sedis proviſione operam impendentes, tibi, chariſſime frater & Coepiſcope Anſelme, tuiſque ſucceſſoribus ad exemplum felicis mem. V. PP. Calliſti prædeceſſoris noſtri, eumdem locum committimus, ut in eo vices noſtras agas in Abbatiſſarum ordinationibus & conſecrationibus, & in ceteris Epiſcopalibus adminiſtrationibus: ſalvo nimirum in omnibus jure & reverentia Romanæ Eccleſiæ, & cenſu aurei unius, ſingulis annis Lateranenſi Palatio perſolvendi. Idem enim Monaſterium, ſicut religioſorum Fratrum relatione didicimus, in ſpiritualibus & temporalibus admodum diminutum eſſe, & per veſtram potiſſimum induſtriam in ſtatum meliorem, cooperante Domino, reformari, & a pravorum hominum poteſtate & infeſtatione defendi. Nulli ergo omnino hominum facultas ſit, ſupradictum Monaſterium a veſtra proviſione atque ſubjectione ſubtrahere, aut quod a nobis ſtatutum eſt, qualibet temeritate removere; ſed vices noſtras in omnibus, prout ſuperius dictum eſt, ad honorem Dei, & animarum veſtrarum ſalutem, & loci interius & exterius augmentum & meliorationem, liberè per Dei gratiam peragatis. Si quis autem adverſus hanc noſtram commiſſionem audaci temeritate proruperit, honoris & officii ſui periculum patiatur, aut excommunicationis abſciſſione plectatur, niſi prçſumptionem ſuam digna ſatisfactione coerceat.

*Monaſterium hujuſmodi ſub jure S. R. E. poſitum.*

*Adminiſtrationi Epiſcopi Aſten. tamquam viribus Sedis Apoſt. in hoc fungentis, ſubjicitur.*

*Ut in priſtinum ſtatum redigatur.*

*Decretum indemnitatis pro eodem;*

*Sub excommunicatione.*

EGO ADRIANUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

Ego Otto Diac Card. S. Georgii ad Velum aureum ſubſc.

Ego Manfredus Presbyter Cardinalis tit. ſanctæ Sabinæ ſs.

Ego Guido Diac. Cardinalis S. Mariæ in Porticu ſubſcripſi.

Ego Imarus Tuſculanus Epiſcopus ſs.

Ego Jacintus Diac. Card. ſanctæ Mariæ in Coſmedin ſubſc.

Ego Cencius Portuenſis, & ſanctæ Ruffinæ Epiſcopus ſs.

Ego Otto Diac, Card. S. Nicolai in Carcere Tulliano ſubſc.

Ego Octavianus Presbyter Card. tit. ſanctæ Cæciliæ ſs.

Ego Ard. ſancti Theodori Diaconus Cardinalis ſubſc.

Ego Joannes Diac. Card. SS. Joannis & Pauli tit. Pammachii ſubſc.

Ego Boſo Diac. Card. ſanctorum Coſmæ & Damiani ſs.

*Hadriani Ppe & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

Datum per manum Rolandi S. R. E. Presb. Card. & Cancellarii, II. Non. Januarii Indictione IV. Incarnationis Dominicç anno MCLVI. Pontif. verò D. Adriani Papç IV. anno III.

*Dat. die 4. Januarii anno Dom. 1155. Pont. an. III.*

---

## VII.

Confirmatio Primatus Toletanæ Eccleſiæ, cui Complutenſis, & quæ poſt Saracenorum invaſionem proprios amiſere Metropolitas, ſubjiciuntur.

*Ex opere Caſtejoni de Primatu Toletano edidit Coletus Concil. Tom. XIII. col. 35.*

Adrianus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Joanni Toletano Archiepiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

*Exordium a dignitate Toletanæ Eccleſiæ deſumtum.*

QUantç dignitatis & gloriæ Toletana Eccleſia fuit ex antiquo, & tam in Hiſpaniis quàm in Gallicis regionibus quàm famoſa extiterit quàm illuſtris, quot etiam per eam eccleſiaſticis negotiis utilitates & incrementa pervenerint, omnibus, qui ſynodalium decretorum inſtituta ſcrutantur, ſatis eſſe credimus manifeſtum. Sed ex quo, peccatis populi

---

(a) Matthæus Pariſius, quem ſupra laudavimus, hoc privilegium refert ad annum 1155. Gualdus verò Cambrenſis Hiberniæ expugnatæ Lib. II. Cap. VI. hæc præfigit ad rerum geſtarum intelligentiam planè neceſſaria -- Interea quamquam martiis plurimùm intentus & detentus exercitiis Anglorum Rex, ſuæ tamen inter agendum Hiberniæ non immemor, cum prænotatis ſpurcitiarum litalis, in Synodo Caſſilienſi per induſtriam quæſitis, directis ad Curiam Romanam Nunciis, ab Hadriano Papa de Anglia oriundo, tunc præſidente, privilegium impetravit, ejuſdem authoritate & aſſenſu, Hibernico populo tam dominandi quàm ipſum, in Fidei rudimentis incultiſſimum, eccleſiaſticis normis & diſciplinis juxta Anglicanæ Eccleſiæ mores informandi. In Hiberniam itaque privilegio tranſmiſſo, per Nicolaum Gwallingfordenſem tunc Priorem, Malmesburienſem quoque poſtmodum Abbatem, tam poſitum quàm depoſitum, necnon & Guillielmum Aldelmi filium; Convocata ſtatim apud Guaterfordiam Epiſcoporum Synodo, in publica audientia, ejuſdem privilegii cum Univerſitatis aſſenſu ſolemnis recitatio facta fuit per Joannem Saliſburgenſem, poſtmodum Epiſcopum Carnotenſem, Romam ad hoc deſtinatum; per quem etiam idem Papa Regi annulum aureum in Inveſtituræ ſignum præſentavit; qui ſtatim cum privilegio in Archivis VVintoniæ depoſitus fuerat.

Digitized by Google

puli exigentibus, Toletana civitas, quæ inſigni quondam, & inter Hiſpaniarum Urbes magni nominis habebatur. Sarracenorum violentiâ capta eſt; ita ibi Chriſtianæ religionis libertas ad nihilum eſt redacta, quod per multa curricula temporum nulla illic perhibeatur paſtoralis officii dignitas viguiſſe. Poſtea vero, ſicut divinæ voluit miſeratio Maieſtatis, ſtudio illuſtris & magnifici viri Regis Ildefonſi, & labore Chriſtiani populi, Sarracenis exploſis, Chriſtianorum juri præfata eſt civitas reſtituta. Quia vero dignum erat, & conſentaneum modis omnibus rationi, ut poſtquam eadem civitas inamiſſam reſpirabat libertatem, ipſa, & Eccleſia in ſtatum reduceretur priſtinæ dignitatis, prædeceſſor noſter divæ memoriæ Urbanus Papa, cujus temporibus a Sarracenorum manibus civitas eſt erepta, ut ibi Sedes eſſet Pontificalis, inſtituit, & in prædicta Eccleſia, ſicut antiquitus fuerat, Præſulem ordinavit. Nos ergo, qui ei licèt indigni ſucceſſimus, jus ipſius Eccleſiæ in nullo minorare, ſed potius augmentare volentes, ejuſdem urbis ſtatum, quantum ad noſtras eſt facultates, in Eccleſiaſticæ dignitatis gloria ſtabilire, adjuvante Domino, præoptamus. Confirmamus itaque tam tibi quàm tuis ſucceſſoribus in perpetuum, & per vos Eccleſię Toletanæ, Complutenſem parochiam eum ſuis terminis, & cætera, quæ hodie Toletana Eccleſia juſtè & canonicè poſſidet. Igitur tum pro digna Toletanæ Eccleſiæ reverentia, tum & pro reverendiſſimi filii noſtri præſtantiſſimi Regis Ildefonſi poſtulationibus, cujus nimirum virtute ac prudentia ſuffraganeæ Sedes in libertatem priſtinam redactæ ſunt: te venerabilis frater, juxta prædeceſſorum noſtrorum ſanctæ memoriæ Urbani II. Paſchalis, Calliſti, Eugenii, Romanorum Pontificum, inſtituta, in totis Hiſpaniarum regnis Primatem fore, præſentis privilegii auctoritate ſancimus; ſicut ejuſdem urbis antiquitus conſtat extitiſſe Pontifices. Pallio ſanè in Miſſarum ſolummodo celebrationibus uti debebis, pręcipue, quæ ſubſcriptæ ſunt feſtivitatum temporibus: tribus diebus videlicet in Natale Domini, in Epiphania, Hypopanton, Cœna Domini, Sabbato ſancto, tribus diebus in Paſcha, in Aſcenſione, Pentecoſte, tribus ſolemnitatibus ſanctæ Marię, ſancti Michaelis, & ſancti Joannis Baptiſtæ, in omnibus natalitiis Apoſtolorum, & eorum Martyrum quoque, Martini, & Ildefonſi confeſſorum, & Omnium commemoratione Sanctorum, in conſecrationibus Eccleſiarum, Epiſcoporum & clericorum, in Annno conſecrationis tuæ die, natali etiam ſancti Iſidori, & Leandri. Primatem te univerſi Hiſpaniarum Præſules reſpicient; & ad te, ſi quid inter eos quæſtione dignum exortum fuerit, referent: ſalvâ tamen Romanæ Eccleſiæ auctoritate. Toletanam ergo Eccleſiam jure perpetuo tibi tuiſque, ſi divina gratia prçſtiterit, ſucceſſoribus, Canonico tenore hujus privilegii confirmamus, unà cum omnibus Eccleſiis & Diœceſibus, quas proprio iure, noſcitur antiquitus poſſediſſe: præcipientes de iis, quæ Sarracenorum adprçſens ſubjacent ditioni, ut cum eas Domino placuerit poteſtati populi reſtituere Chriſtiani, ad debitam Eccleſiæ veſtrę obedientiam referantur. Illarum etiam civitatum Diœceſes, quæ Sarracenis invadentibus Metropolitanos proprios perdiderunt, veſtrę ditioni eo tenore ſubiecimus, ut quoad ſine propriis extiterint Metropolitanis, tibi ùt proprio debeant ſubjacere. Si vero Metropolis quælibet in ſtatum fuerit priſtinum reſtituta, ſuo quæque Diœceſis Metropolitano reſtituatur. Neque tamen ideo minus tua debet ſtudere fraternitas, quatenus unicuique Metropoli & ſuę reſtituatur gloria dignitatis. Hęc & cætera omnia, quæ ad antiquam Toletanæ Sedis dignitatem atque nobilitatem probari poterunt pertinuiſſe: auctoritate, & certa Sedis Apoſtolicæ conceſſione nos tibi tuiſque ſucceſſoribus perpetuo poſſidenda concedimus, atque firmamus. Te, venerabilis frater, affectione intima exhortamur, quatenus dignum te tanti honore Pontificii ſemper exhibeas, Chriſtianis ac Sarracenis ſine offenſione ſemper eſſe procurans, & ad fidem infideles convertertere, Domino largiente, verbis ſtudeas & exemplis. Sic exterius pallii dignitate primatus prærogativâ, præcellens in oculis omnium hominum, ut interius virtutum excellentiâ polleas coram ſupernæ oculis Majeſtatis. Si qua igitur impoſterum eccleſiaſtica ſęcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens &c.

Eadem Eccleſia a Sarracenis poſtmodum occupata,

Et ab eorum manibus per Ildefonſum Regem vindicata;

Archiepiſcopali honori ab Urbano II. PP. reſtituta fuit.

Hadrianus vero Complutenſem Eccleſiam ei ſubjiciens,

Toletanum Archiepiſcopum Hiſpaniarum Primatem declarat; Eique Pallium concedit.

Eccleſias omnes ei reſtituit.

Eique quas Metropolitanos amiſiſſe conſtat, ſubjicit.

Quouſque quæque Metropolis in priſtinum ſtatum fuerit reſtituta.

Joannem Archiep. ad muneris ſui fungendum partibus exhortatur.

Solitæ concluſiones prout in cæteris ſupradictis,

Datum Beneventi per manus Rolandi ſanctę Romanæ Eccleſiæ Presbyteri Card. & Cancellarii, XIV. Kal. Martii Incarn. Domin. an. MCLVI. Pontificatus vero Domni Adriani Papæ IV. anno II.

Dat. die 7 Februarii anno Dom. 1156 Pont. anno II.

## VIII.

### Confirmatio Bonorum, Privilegiorum, & Exemptionum Eccleſiæ S. Zenonis in Hallen. Salisburgen. Diœceſis.

*Eccleſiam hanc, a Conrado Saliſburgen. Archiepiſcopo fundatam, confirmavit, ampliſſimiſque privilegiis donavit Eugenius PP. III. prout anno 1145. retulimus.*

Adrianus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Heinrico Præpoſito Eccleſię S. Zenonis Hallenſis, ejuſque fratribus tam præſentibus quàm futuris, regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

*Ex Hanſiz Hiſtoria Saliſburgen. Tom. III.*

Exordium.

QUoniam ſine veræ cultu Religionis nec charitatis unitas poteſt ſubſiſtere, nec Deo gratum exhiberi ſervitium, expedit apoſtolicæ authoritati religioſas perſonas diligere, & earum quieti, auxiliante Domino, providere. Eapropter, dilecti in Domino filii, venerabilis fratris noſtri Eberhardi Salisburgenſis Archiepiſcopi precibus inclinati, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & ad exemplar prædeceſſoris noſtri ſanctæ recordationis Eugenii Papæ, præfatam Eccleſiam S. Zenonis, in qua divino mancipati eſtis obſequio, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; In primis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo Canonicus, qui ſecundùm B. Auguſtini regulam in eodem Loco noſcitur inſtitutus perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur. Prçterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, tam ex dono Conradi quondam Archiepiſcopi Salisburgenſis fundatoris loci veſtri, quàm aliorum Dei fidelium, impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidetis, aut in fu-

Ratum habens Privilegium Eugenii PP. III.

Monaſticum Ordinem in hac Eccleſia ſervari mandat;

Ac donationes omnes, cæteraque bona ei confirmat.

in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poteritis adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant: In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Curtem ſitam ante portam ejuſdem Eccleſiæ cum omnibus appendiciis ſuis, & prædium quod dicitur Suvant ex dono ipſius Archiepiſcopi: quicquid juris habetis in decima ſalis, qui coquitur de fonte Hallæ, ex dono Heinrici filii Etechonis & fratris ejus: prædium, quod dicitur Nutzpoum cum omnibus pertinentiis ſuis, ex dono Ebonis, Facconis, & Babonis: aquas, quas in eodem fonte ad ſal coquendum habetis, prædium ſitum in loco, qui dicitur Occheim, cum appendiciis ſuis, ex dono Sibotonis: prædium, quod dicitur Unchen. Statuimus, ut in Eccleſiis, in quibus fratres vitam canonicam profeſſi fuerint, nulli omnino poſt factam canonicam profeſſionem, exinde liceat ſine communis Congregationis permiſſione diſcedere; diſcedentem verò nullus audeat retinere. Si verò poſt ſecundam vel tertiam commonitionem redire contempſerit, liceat ejuſdem loci Præpoſito canonicam in eum proferre ſententiam. Sane ipſa plebs Allenſis, ſicut a jam dicto Conrado Archiepiſcopo canonicè ſtatutum eſt, a nullo ſucceſſorum vobis auferatur, ſed in diſpoſitione Præpoſiti veſtri permaneant. Ad hæc adiicientes ſtatuimus, ut cappellæ, quæ infra terminos parochialis Eccleſiæ Hallenſis fundatæ ſunt, ſicut ab ipſo Archiepiſcopo rationabiliter proviſum eſt, eidem matrici Eccleſiæ ſubjaceat. In futuro autem abſque aſſenſu Præpoſiti veſtri novas in ipſa parochia cappellas ædificari prohibemus: ſalvâ nimirum Sedis Apoſtolicę, & proprii Epiſcopi auctoritate. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe concedimus, ut eorum devotioni & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi fortè excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat: ſalvâ tamen juſtitiâ matricis Eccleſiæ. Præterea exemptionem perſonæ tuæ, & Eccleſiæ tibi commiſſæ, a ſubjectione Salisburg. Archidiac. per venerabilem fratrem noſtrum Eberhardum Salisburg. Archiepiſcopum canonicè factam, tibi, & per te Eccleſię tuę, auctoritate Sedis Apoſtolicæ confirmamus. Obeunte verò te, nunc ejuſdem loci Præpoſito, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſurreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & beati Auguſtini Regulam providerint eligendum. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, ſupradictam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed illibata omnia & integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Diœceſani Epiſcopi canonicâ juſtitiâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiovè commonita, niſi præſumptionem ſuam congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem Loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Quemcunque Canonicorum poſt factam profeſſionem inde diſcedere ſub gravibus pœnis vetat,*

*Prohibetque intra terminos Eccleſiæ hujus abſque Præpoſiti aſſenſu cappellas ædificari:*

*Sepulturam in eadem Eccleſia fore liberam declarat;*

*Præpoſiti exemptionem a Salisburgen. Archiepiſcopis confirmat:*

*Illius verò electionem ſolis Canonicis concedit.*

*Solitæ clauſulæ.*

Dat. Beneventi per manum Rolandi S. Romanæ Eccleſiæ Presb. Card. & Cancell. XIII. Kalendas Martii Indictione V. Incarnationis Dominicæ anno MCLVI. Pontificatus verò Domni Adriani PP. IV. anno III.

*Dat. die 17. Februarii an. Dom. 1156. Pont. an. III.*

---

## IX.

### Confirmatio bonorum Eccleſiæ in Staingaden. Canonicorum Ordinis Pręmonſtraten. & privilegiorum conceſſio.

Adrianus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Anſelmo Præpoſito Eccleſiæ S. Joannis Baptiſtę de Staingaden. ejuſque fratribus, tam præſentibus quàm futuris, regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

*Ibid.*

*Exordium.*

Religioſam vitam eligentibus Apoſtolicum convenit adeſſe præſidium, ne fortè cujuslibet temeritatis incurſus aut eos a propoſito revocet, aut robur, quod abſit, ſacræ Religionis infringat. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatam Eccleſiam, ab illuſtri Duce Guelphone in proprio allodio fundatam, in qua divino mancipati eſtis obſequio, ad exemplar prędeceſſoris noſtri felicis memoriæ Eugenii Papæ, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; In primis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo Canonicus, qui ſecundùm B. Auguſtini regulam, & inſtitutionem Præmonſtratenſium, in eodem Loco noſcitur inſtitutus, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur. Nec alicui Fratrum, poſt factam inibi profeſſionem, abſque Præpoſiti licentia liceat ex eodem clauſtro diſcedere, diſcedentem verò nullus audeat retinere. Prętetea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, pręſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: In Epiſcopatu Auguſtenſ. Eccleſiam Ingenrieth cum decimis & aliis ad eam pertinentibus, a venerabili fratre noſtro Conrado Auguſtenſ. Epiſcopo canonicè vobis conceſſam: Prædium, quod dicitur Sibeniach: plebem & decimas a memorato Epiſcopo legitimè vobis conceſſas: partem quoque cujuſdam beneficii, ideſt, octo manſos in loco, qui dicitur Marchtorf, quam tu, dilecte fili Anſelme Præpoſite, de manu Theoderici de Poumb, aſſenſu & convenientia tam venerabilis fratris noſtri Conradi Auguſtenſ. Epiſcopi, quàm Canonicorum & Miniſterialium ipſius Eccleſię, ſeptuagin-

*Eccleſiam hanc a VVelphone Spoleti Duce fundatam ſub protectione Sedis Apoſt. ſuſcipiens,*

*Canonicum ordinem ibi ſervari præcipit:*

*Bonaque omnia ad eam ſpectantia confirmat.*

ginta talentis redemiſſe dignoſceris, ſicut in ſcripto ejuſdem fratris noſtri Epiſcopi continetur, vobis nihilominus confirmamus. Sanè novalium veſtrorum, ſive de nutrimentis veſtrorum animalium, nullus a vobis decimas prçſumat exigere.

*Canonicos in ſpiritualibus Epiſcopo ſubjectos declarat.*

Porro conſecrationes Altarium ſeu Eccleſiarum, ordinationes Clericorum, qui ad ſacros Ordines fuerint promovendi, a Diœceſano ſuſcipietis Epiſcopo, ſi quidem catholicus fuerit, & ea gratis ac ſine pravitate vobis voluerit exhibere; alioquin, liceat vobis, catholicum, quem malueritis, adire Antiſtitem, qui nimirum noſtra fultus authoritate, quod poſtulatur, indulgeat.

*Sepulturam vero Eccleſiæ liberam:*

Sepulturam quoque ipſius Loci liberam eſſe decernimus, ut eorum, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, devotioni, & extremç voluntati, niſi excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat: ſalvâ tamen juſtitiâ matricis Eccleſiç. Ad hæc adjicientes cenſemus, ut Eccleſia veſtra nullum habeat Advocatum.

*Præpoſitum per eoſdem Canonicos eligi mandat;*

Obeunte verò te, nunc ejuſdem Loci Prçpoſito, nullus ibi qualibet ſurreptionis aſtutia, ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi aſſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & B. Auguſtini regulam ſibi providerint eligendum.

*Et in communi Parochiæ interdicto divina per eos celebrari officia permittit.*

Prçterea ſi generale interdictum in parochia fuerit promulgatum, nihilominus clauſis januis, non pulſatis tintinnabulis, excluſis excommunicatis & interdictis, ſubmiſſa voce celebrandi officia facultatem liberam habeatis.

*Solitæ concluſiones.*

Decernimus ergo, ut nulli omninò hominum liceat, ſupradictam Eccleſiam tuam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed illibata omnia & integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ nimirum Apoſtolicæ Sedis auctoritate, & Diœceſani Epiſcopi canonicâ juſtitia.

*Annuum cenſum Apoſtolicæ Sedi perſolvendum imponit.*

Ad indicium autem hujus a Sede Apoſtolica perceptç protectionis, unum bizantium aureum nobis noſtriſque ſucceſſoribus annis ſingulis perſolvetis. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi prçſumptionem ſuam congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictç ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem Loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia çternæ pacis inveniant. Amen.

*S. R. Eccl. Card. ſubſcriptiones.*

Ego Ubaldus Presb. Card. Eccleſiæ Praxedis.
Ego Julius Presb. Card. Eccleſiæ S. Marcelli.
Ego Bernardus Presb. Card. Eccl. divi Clementis.
Ego Octavianus Presb. Card Eccleſiæ S. Cæciliç.
Ego Gerardus Presb. Card. S. Stephani in Cœlio monte.
Ego Joannes Presb. Card. SS. Joannis Ulrici & Eccleſiç Lamachçi.

*Dat. die 21 Maii an. Domini 1156. Pont. ann. III.*

Dat. Beneventi per manum Rolandi S. R. E. Presb. Card. & Cancellarii, II. Kal. Junii Ind. IV. Incarn. Dom. ann. MCLVI. Pontif. verò D. Adriani PP. IV. anno III.

## X.

Confirmatio bonorum, ad Canonicos Eccleſiæ S. Conſtantii de Urbe-veteri pertinentium.

Adrianus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Roccho Præpoſito S. Conſtantii de Urbe veteri, ejuſque fratribus tam præſentibus quàm futuris canonicè ſubſtituendis,

*Edidit Ughell. Ital. Sac. Tom. I. ubi de Urbevetanis Epiſcopis.*

*Deſunt nonnulla.*

Quatenus devotionis ſinceritas laudabiliter eniteſcat, & utilitas poſtulata, vires indubitanter aſſumat. Ea propter, dilecti in Domino filii . . . . . juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatam Eccleſiam, in qua divino mancipati eſtis obſequio, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus;

*Eccleſiam ipſam ſub protectione Sedis Apoſt. recipiens, eidem bona omnia confirmat.*

Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, & quçcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit . . . . . firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Eccleſiam ſancti Laurentii cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſancti Bartholomæi cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſancti Matthçi & Hoſpitalis cum ſuis pertinentiis, Eccleſiam ſancti Juliani & Hoſpitale cum ſuis pertinentiis, Eccleſiam ſanctæ Anaſtaſiæ cum pertinentiis ſuis, villamque quoque, quæ dicitur Feroſellum, cum pertinentiis ſuis, & Mezzanam, campum, de Ripa transmarini, campum, qui eſt ante Eccleſiam ſancti Conſtantii, plebem ſancti Petri de . . . . . . cum ſuis pertinentiis, plebem ſancti Joannis de Vallelaeus cum ſuis pertinentiis, plebem ſancti Smeraldi & ſancti Stephani de Monte longo cum ſuis pertinentiis, plebem ſancti Terentiani cum ſuis pertinentiis, plebem ſanctæ Mariæ de Miniano cum ſuis pertinentiis, Hoſpitale de Ripa Aquçpendentis cum Eccleſia & pertinentiis ſuis:

*Decimas donat.*

Prçterea quicquid in decimis, primitiis, & oblationibus, juſtè & canonicè poſſidetis, vobis nihilominus confirmamus.

*Sepulturam liberam omnibus inibi concedit.*

Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe ſancimus, ut eorum, qui illic ſepeliri deliberaverint, devotioni, & extremæ voluntati, niſi fortè excommunicati, vel interdicti ſint, nullus obſiſtat, ſalvâ tamen juſtitiâ Eccleſiarum, unde aſſumpti fuerint.

*Solitæ concluſiones.*

Decernimus ergo, ut nulli hominum liceat, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel aliquibus vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum gubernatione ac ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ nimirum Epiſcopis veſtris canonicâ juſtitiâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtrç conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo exami-

## X I I.

**Eccleſia S. Pancratii in Ranſhoven. ſuis in bonis confirmatur, & Diœceſano Epiſcopo in ſpiritualibus ſubjecta declaratur.**

*Simile omninò Privilegium ſupra retulimus in Eugenio PP. Tertio.*

*Ex Hundii Metropol. Salisburg. Tom. III.*

Adrianus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Megenardo Præpoſito Ranshovenſis Eccleſię beati Pancratii Martyris, ejuſque fratribus, tam præſentibus quàm futuris regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

*Exordium.*

Religioſam vitam eligentibus apoſtolicum convenit adeſſe præſidium, ne fortè cujuslibet temeritatis incurſus aut eos a propopoſito deterreat, aut robur, quod abſit, ſacræ Religionis infringat. Eapropter, dilecti in Dono filii, Henrici illuſtris Bavariæ & Saxoniæ Ducis precibus inclinati, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatam B. Pancratii Martyris Eccleſiam, in qua divino vacatis officio, ſub beati Petri Apoſtolorum Principis tutelam protectionemque ſuſcipimus, & Apoſtolicæ Sedis privilegio communimus; In primis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo Canonicus, qui ſecundum beati Auguſtini regulam in eodem Loco noſcitur inſtitutus, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur. Præterea, quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, aut aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Eccleſia videlicet S. Michaelis cum decima & jure parochiali, cappellas in Vinkirchin, Hantiberge, Geroltisberge, & cappellam S. Stephani in Brunove cum pertinentiis earum; cappellam Hochberch cum pertinentiis ſuis in ea libertate, in qua frater noſter Eberhardus Saltzburgenſis Archiepiſcopus vobis ſcripto proprio rationabiliter confirmavit; ut videlicet nullus in eis prę ter ipſum Archiepiſcopum & Eccleſiæ veſtræ Præpoſitum aliquid debeat ordinare. Sanè novalium veſtrarum, quæ propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis veſtrorum animalium nullus a vobis decimas præſumat exigere. Porro Sacramenta eccleſiaſtica a Diœceſano ſuſcipietis Epiſcopo, ſi quidem catholicus fuerit, & gratiam atque Apoſtolicæ Sedis communionem habuerit, eaque gratis & abſque aliqua pravitate vobis voluerit exhibere; alioquin, quemcumque malueritis catholicum adeatis Antiſtitem, qui nimirum noſtra fultus auctoritate, quod poſtulatur, indulgeat. Obeunte verò te, nunc ejuſdem Loci Præpoſito, vel ad alterius Eccleſiæ regimen tranſeunte, ſive tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus qualibet ſurreptionis aſtutia, ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, aut pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & beati Auguſtini regulam providerint eligendum. Ad hæc, quoniam locus veſter ſic eſt inſtitutus, ut Advocatus bonorum præfati Ducis in partibus illis ejuſdem quoque Loci ſit Advocatus, prohibemus, ut nec ipſi nec alicui ſubminiſtro ejus liceat, eumdem Locum injuſtis gravaminibus infeſtare; ſed cum vice jam dicti Ducis, ſicut ipſe inſtituit & ſcripto ſuo firmavit, cum mancipiis & poſſeſſionibus ſuis idem Advocatus defendere & tueri debet; eo tenore, ut querimonias tam veſtras quàm mancipiorum veſtrorum audiat, & congruam juſtitiam faciat; paratam verò nullam a vobis propter hoc exigat; ſed tantùm de horreo præfati Ducis ſecundum antiquam conſtitutionem tempore ſuo accipiat. Super hęc enim nullam poteſtatem diſponendi in clauſtro, vel mancipiis, aut poſſeſſionibus veſtris memoratus Dux eidem Advocato concedit; ſed ut loco ſuo vos protegat, & æternam retributionem tantùm inde requirat. Exactiones quoque ſuper vos vel ſuper mancipia veſtra a quoquam fieri, idem Dux penitus interdixit. Nos quoque hæc omnia vobis concedimus, & auctoritate apoſtolica confirmamus. Si autem ipſe Advocatus contra hæc venire tentaverit, ſi ſecundò ac tertiò admonitus, non emendaverit, conſilio & auxilio præfati Ducis ipſa Advocatia ab inutili auferatur, & alius idoneus ejus loco ſubſtituatur. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe concedimus ut eorum devotioni & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi fortè excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat: ſalvâ tamen juſtitiâ matricis Eccleſiæ. Decernimus ergo, ut nulli omninò hominum liceat, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed illibata & integra omnia conſerventur, eorum pro quorum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Diœceſani Epiſcopi canonicâ juſtitiâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi præſumptionem ſuam congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem Loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Datum Romæ apud ſanctum Petrum per manum Rolandi Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyteri Cardinalis, & Cancellarii, IV. Kalendas Februarii, Indictione VI. Incarnationis Dominicæ anno MCLVII. Pontificatus vero Domni Adriani PP. IV. anno IV.

*Marginal notes:*

Eccleſiam hanc ſub protectione Sedis Apoſt. recipiens,

Canonicum ordinem ibi ſervari mandat.

Bonaque omnia eidem confirmat.

Canonicos Epiſcopo Diœceſano in ſpiritualibus ſubjectos declarat.

Præpoſitum vero per eos tantummodo eligendum.

Advocato Eccleſiæ eam ullo afficere gravamine non licere.

Et Sepulturam fore liberam.

Solitæ concluſiones.

Dat. die 29. Januarii anno Dom. 1157. Pont. ann. IV.

Con-

XIII.

Confirmatio bonorum omnium Monaſterii ſancti Vitalis Ordinis Caſſinen. Ravennaten. Diœceſis, quod ſub protectione Sedis Apoſtolicæ ſuſcipitur.

*Ex Archiv. Monaſt. hujus edidit Margarinus Bullar. Caſſinen. Tom. II. nu. CLXXIX.*

Adrianus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Alberico Abbati Monaſterii ſancti Vitalis Ravennatis, ejuſque Fratribus tam præſentibus quàm futuris, regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

*Exordium.*

Religioſam vitam eligentibus ſolicita nos, oportet, conſideratione proſpicere; ne alicujus neceſſitatis occaſio aut eos deſides faciat, aut, quod abſit, robur ſacræ converſationis infringat. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatum Monaſterium, in quo divino mancipati eſtis obſequio, ſub Beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Eccleſiam ſanctæ Crucis & ſancti Nazarii cum poſſeſſionibus ſuis, Eccleſiam ſancti Laurentii in Pannonia, & ſancti Joannis in Conſule. Eccleſiam ſanctæ Mariæ in Vinea taliata: In Epiſcopatu Faventino Eccleſiam ſancti Joannis in Ronco cum poſſeſſionibus ſuis, Eccleſiam ſancti Laurentii in Auriclania cum poſſeſſionibus ſuis & cum eiſdem villis: homines, & dominicata veſtra, molendina, & quicquid habetis in Tauriſe, Hoſpitale ſancti Jacobi de Caroſſa cum Eccleſia & poſſeſſione ſua: quicquid habetis in Eccleſia ſanctæ Mariæ in Tribbo, & in Eccleſia ſanctæ Mariæ in Prata, tenimentum, quod habetis in Gunſo, Foſſula, Vigazolo, Flexo, Badarzolo, & Biancana: quicquid habetis in Eccleſia ſancti Petri, & ſancti Salvatoris: homines, molendinum, & domnicata, quæ ſunt poſita in Albereto ex utraque parte fluminis: quicquid habetis in curte ſancti Baſilii, & Eccleſiam ſancti Petri in Ponticello cum poſſeſſionibus ſuis: homines, & dominicata, quæ ſunt poſita in Ponticello & Abruliano cum ſuis fundis: quicquid habetis in Civitate Faventia, totum fundum Viſiliani & Cerreti, curtem Aviliani cum omnibus pertinentiis ſuis, & quæ ſunt poſita in utraque parte fluminis: Eccleſiam ſancti Petri in Caſaliclo cum poſſeſſionibus ſuis, quæ eſt in Epiſcopatu Cornelienſi: quicquid habetis in Comitatu Cunii: quicquid habetis in Comitatu Bagnacaballis, Eccleſiam ſancti Gervaſii & Protaſii cum poſſeſſionibus ſuis: In Epiſcopatu Bononienſi Eccleſiam ſancti Laurentii in Galeria cum poſſeſſionibus: in Epiſcopatu Ferrarienſi Eccleſiam ſancti Vitalis cum poſſeſſionibus ſuis, curtem ſancti Laurentii in Scornio cum omnibus poſſeſſionibus ſuis; quæ omnia ſunt poſita in territorio Ferrarienſi, & Adrianen: quicquid habetis in Civitate Argentea, terris, aquis, paludibus, & piſcationibus ex utraque parte Padi: in Epiſcopatu Cervienſi, quicquid habetis, tam in ſalinis quàm in ædificiis, Eccleſiam ſancti Theodori cum omnibus poſſeſſionibus ſuis, tam in terris quàm in vineis, ſilvis, & paludibus, quæ omnia ſunt poſita in Epiſcopatu Cervien. & in Epiſcopatu Ceſenæ, quicquid habetis in curte Saliani, & in Epiſcopatu Ceſenæ, in Epiſcopatu Ariminen. Eccleſiam ſanctæ Mariæ in Gauriolo cum omnibus poſſeſſionibus ſuis, ſilvis, ripis, & montibus: quicquid habetis in eodem Epiſcopatu, in plebe ſancti Archangeli, & in plebe ſancti Viti, caſtrum Marignani cum Eccleſia ſancti Joannis & cum omnibus pertinentiis ſuis: quicquid habetis in Epiſcopatu Fanenſi: quicquid habetis in caſtro Ripale: quicquid habetis in Epiſcopatu Senogallien. tam in Civitate quàm juxta Civitatem, & extra: Decernentes, quod nulli omnino hominum liceat ſupradictum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed illibata omnia & integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſint, uſibus omnimodis profutura, ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Diœceſanorum Epiſcoporum canonicâ juſtitiâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ confirmationis paginam ſciens, contra eam temerè venire temptaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi præſumptionem ſuam congrua ſatisfactione emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis conſequantur. Amen. Amen. Amen.

*Monaſterium ſub B. Petri ſuaque protectione recipiens;*

*Eidem Pontificum, Regum, Principum oblationes,*

*Bonaque omnia, quorum enumerat nonnulla, confirmat.*

*Hæc omnia integra Monachorum uſui ſervari præcipit.*

*Excommunicationem adverſus eadem uſurpantes promulgat.*

*Benedictionem verò benefactoribus elargitur.*

*Hadriani PP.*

EGO ADRIANUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

*& S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

Ego Cencius Portuenſis, & ſanctæ Rufinæ Epiſcopus ſs.
Ego Gregorius Sabinenſis Epiſc. ſs
Ego Manfredus Presb. Card. tit. S. Sabinæ ſs.
Ego Julius Presb. Card. tit. S. Marcelli ſs.
Ego Bernardus Presb. Card. tit. S. Clementis ſs.
Ego Octavianus Presb. Card. tit. S. Cæciliæ ſs.
Ego Gerardus Presb. Card. tit. S. Stephani in Cœlio monte ſs.
Ego Henricus Presb. Card. tit. SS. Nerei & Achillei ſs.
Ego Ildebrandus Presb. Card. tit. Baſilicæ duodecim Apoſtolorum ſs.
Ego Otto Diaconus Card. tit. S. Georgii ad Velum aureum ſs.
Ego Guido Diac. Card. S. Mariæ in Porticu ſs.
Ego Jacintus Diac. Card. tit. S. Mariæ in Coſmedin ſs.
Ego Bonadies Diac. Card. tit. S. Angeli ſs.
Ego Arditio Diac. Card. tit. S. Theodori ſs.
Ego Albertus Diac. Card. tit. S. Adriani ſs.

Datum Laterani per manum Rolandi S. R. E. Card.

Dat. die 5. Aprilis anno Dom. 1157. Pont. ann. IV.

Card. & Cancell. Non. Aprilis, Ind V. Incarn. Domin. anno MCLVII. Pontificatus verò Domni Adriani Papæ IV. anno IV.

---

## XIV.

### Confirmatio bonorum, donationum, & privilegiorum, a Summis Pontificibus Ravellenſi Eccleſiæ conceſſorum.

*Ex Autographo Tabularii Eccleſiæ hujus edidit Ughell. Ital. Sac. Tom. I.*

Adrianus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Joanni Ravellenſi Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

*Exordium.*

PIÆ poſtutatio voluntatis effectu debet proſequente compleri, quatenus & devotionis ſinceritas laudabiliter eniteſcat, & utilitas poſtulata vires indubitanter aſſumat. Eapropter, venerabilis in Chriſto frater Joannes Epiſcope, tuis juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatam Ravellenſem Eccleſiam, cui Deo auctore peceſſe dignoſceris, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; omnem verò ambitum Ravellenſis Eccleſiæ, ſicut a Prædeceſſoribus tuis rationabiliter poſſeſſus eſt, tibi tuiſque ſucceſſoribus in perpetuum confirmamus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnino profutura. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi præſumptionem ſuam congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem Loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

*Ravellenſem Eccleſiam ſub protectione Sedis Apoſt. recipiens,*

*Ejus bona omnia confirmat.*

*Solitæ concluſiones.*

*Hadriani PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

EGO ADRIANUS Catholicę Eccleſiæ Epiſcopus.

Ego Ubaldus Presbyter Cardinalis titul. ſanctæ Praxedis.

Ego Ubaldus Presb. Card. tit. ſanctæ Crucis in Hieruſalem,

Ego Jacobus Presb. Card. SS. Jo. & Pauli tit. Pammachii.

Ego Arditio S. Theodori Diac. Card.

Ego Boto Diaconus Cardinalis ſanctorum Coſmæ & Damiani.

Datum Anagniæ per manum Rolandi S. R. E. Presb. Card. & Cancellarii, III. Id. Sept. Ind. V. Incarn. Dom. MCLVII. Pontif. verò D. Adriani IV. anno IV.

Dat. die 11. Septembris an. Dom. 1157. Pontif. an. IV.

---

## X V.

### Confirmatio Compoſitionis initæ inter Arducium Epiſcopum, & Amedeum Comitem, Gebennenſes.

*Ex Archivo Eccleſiæ hujus erut. & cum Originali collat. ext. Tom. IX. Bullar. editi Luxemburgi.*

Adrianus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Arducio, Gebennenſi Epiſcopo, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

*Arducium, eique commiſſam Eccleſiam ſub S. Petri ipſiuſque protectione ſuſcipit.*

QUoties a fratribus noſtris Epiſcopis talia poſtulantur, quæ & æquitati conveniant & a rationis tramite non recedant, decet nos animn libenti concedere, & eorum vota, oportet, nos effectu operis proſequente complere. Eapropter, venerabilis in Chriſto frater Epiſcope, juſtis poſtulationibus tuis grato concurrentes aſſenſu, perſonam tuam, & commiſſam tibi Eccleſiam ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus. Compoſitionem verò, quæ inter te & dilectum filium noſtrum nobilem virum Amedeum Gebennenſem Comitem in præſentia venerabilium fratrum noſtrorum S. Vienneſis, E. Lugdunenſis, & P. Tarentaſienſis, Archiepiſcoporum, I. Gratianopolitani, & Guillelmi Belicenſis Epiſcoporum, & quorumdam religioſorum Abbatum, ſuper quibuſdam controverſiis, quæ inter vos agebantur, utriuſque partis aſſenſu rationabiliter facta eſt, juxta tuæ poſtulationis inſtantiam tibi, & per te Eccleſiæ tuæ, auctoritate apoſtolica confirmamus: Cujus videlicet compoſitionis tenor ſicut in inſtrumento exinde facto continetur, in ſubſequentibus invenitur annexus. Prædictus ſiquidem frater noſter Petrus Tarantaſienſis Archiepiſcopus, & dilecti filii noſtri Almadriens Præcentor Gebennenſis Eccleſiæ, & Villelmus Alberici Decanus, Lambertus de Anaſſiaco Decanus, & Artoldus Decanus, Gualterius Canonicus & Cappellanus, Pontius de Filingio Canonicus, Magiſter Petrus de Tolno Canonicus, Aymo Vicedominus Gebennenſis, Amedeus de Nangiaco, Petrus de Nangiaco, Aymericus de Nangiaco, Falco Turumbertus, Cono de Ruppe, a gravaminibus Sacerdotum & Diaconorum, tibi a Comite illatis, incipientes, quoniam tu exinde querimoniam faceres, ita inter vos compoſuerunt: Ut ſi fundum vel terram Comitis Sacerdotes vel Diacones tenerent, eidem ex æquo ſervirent; ſi verò terram ejus dimittere vellent, inveſtituram dimitterent, & ſecundùm quod ab eo tenuerant, uſamentum facerent, & ſic Epiſcopo & Eccleſiæ Gebennenſi in pace per omnia remanerent. Quia etiam Comes adverſus te querimoniam fecerat, quod eos, qui ſervili conditione ſui erant, ordinaveras, ſuper hoc ita eſt difinitum: Ut qui antè Sacerdotes vel Diacones ordinati erant, in pace tibi dimitterentur, & deinceps ſervos Comitis vel ſuorum, niſi eorum aſſenſu, nullatenus ordinares. De feudo quoque decimarum conqueſtus eſt Comes, ſed quia prætendebas difinitionem per compoſitionem ſuper ipſas

*Compoſitionem inter Epiſcopum Comitemque Gebennenſem confirmat.*

*De Sacerdotibus fundum terramve Comitis tenentibus.*

*De Comitis ſuorumve ſervis, niſi eorum aſſenſu, nullatenus ab Epiſcopo ordinandis.*

*De feudo decimarum.*

ipſas decimas a Comite tibi factam eſſe, ita poſitum eſt: Ut compoſitionem eſſe factam oſtenderes, & teneretur: ſin autem, feudum decimarum Comiti dimitteres: ſalvo quidem epiſcopali jure & Apoſtolicæ Sedis mandato.

De Caſtris ſuper Eccleſia a Comite nuper conſtructis, & de Willelmo Marvallenſi, cujus hominium indebitè Comes acceperat.

Tu vero poſt hæc aliam propoſuiſti querimoniam de caſtris ſuper Eccleſia a Comite nuper conſtructis, & de Willelmo de Marvallo, cujus hominium Comes indebitè acceperat, & proinde ab Eccleſia Gebennenſi, cujus per omnia eſſe debuerat, alienaverat; inde nimirum præfati concordatores ſic de caſtris compoſuerunt: Ut quæcumque ſuper terram Eccleſiæ per Comitem conſtructa fuerant, ſi probari poſſet, omninò deſtruerentur; alioquin, ſi ſuper terram Comitis erecta eſſent, integra remanerent, ita ſane quod rebus Eccleſiæ in aliquo non nocerent. Præterea de Willelmo Marvallenſi ita eſt ordinatum: Ut, quia vir nobilis eſt, ſi vellet, feudum Comitis dimitteret, & hominio Comitis irrito facto, ad Gebennenſis Eccleſiæ dominium & Epiſcopi rediret: ſi mallet feudum Comitis & ejus dominium tenere, feudum Eccleſiæ in pace dimitteret, & exinde nullam exactionem Comes Eccleſiæ faceret.

De Filio Maynerii ab Epiſcopo Comiti ablato.

De cętero querimonia Comitis fuit de filio Maynerii, quem tu ei abſtuleras, ſuper quo ſatis ad plenum a te reſponſum eſt habitum, videlicet quod mater ad dominium Eccleſię Gebennenſis attinebat, & propter hoc filio Maynerii feudum Eccleſiæ dederat, quia ex parte matris quæſierat, & ad ipſum ſpectabat. Quocirca poſitum eſt, ſi Comes ipſum filium Maynerii habere vellet, ille feudum Eccleſię ad pacem dimitteret, & a Comite vel ab aliquo nulla ex hoc gravamina Eccleſiæ inferrentur.

De hominibus & terris, a Comite ſuiſque Eccleſiæ interceptis.

Porrò de hominibus & terris Eccleſiæ, a Comite & a ſuis interceptis & ſuperceptis, a te querimonia depoſita fuit, ſuper communi conſilio Compoſitorum dictum fuit: Ut in quibus partibus Gebennenſis Epiſcopatus hujuſmodi controverſia habebatur, pro examinanda veritate circa locorum affinitates, quatuor ex parte tua, & quatuor ex parte Comitis homines boni teſtimonii & indeque ad Juſjurandum cenſura eccleſiaſtica cogerentur; & quod ipſos conſtaret, tactis ſacroſanctis Reliquiis de juſta poſſeſſione Eccleſiæ vel Comitis profiteri, ab utroque veſtrum firmiter impoſterum teneretur.

In compoſitione hac apud Sayſel facta, quid Epiſcopo, quid Comiti in dominio & juſtitia Gebennenſis Civitatis attineret, continetur.

Inter cætera vero, quæ continentur in compoſitione apud Sayſel facta, continerentur & hęc: Ut recordationes factę poſt juſjurandum per homines Epiſcopi & Comitis, Amaldricum videlicet Gebennenſem Cantorem & Canonicum, Willelmum Borſi. Decanum, Richardum Vicedominum, Willelmum de Boſco, ſicut recitatę fuerant communi aſſenſu, tui ſcilicet & Comitis, in pręſentia memorati Petri Tarantaſienſis Archiepiſcopi, & Amedei Lauſannenſis Epiſcopi, atque Abbatum totius Gebennenſis Eiſcopatus, Rodulphi de Alta-comba, Stephani Chiſiriacenſis, Moyſi de Bonomonte, Borch. de Habundantia, Pontii de Six, necnon Rodulphi Agaunenſis Abbatis, & multorum religioſorum & honeſtorum virorum aſſiſtentium in Epiſcopali domo apud Gebenuas, quid Epiſcopo, quid Comiti in dominio & juſtitia Gebennenſis civitatis attineret, firmiter ab utriuſque tenerentur.

De his, quæ ad Epiſcopum pertinent.

Recordationes ſunt iſtę: Bannum totius Genevę, in omnibus & per omnia tuum ſolummodo eſſe: Juſtitiam & dominium cujuſque ſit hominis ad te tantummodo pertinere: Adventitios quoque, ex quo per annum, & diem Gebennis moram fecerint, tuos ſolummodo eſſe; Comes verò in tota Geneva nullos homines capere debet: Hoſpitalitatem, placitum generale, foraciones vini, coroadam, & mutationes domorum, ſi domious mortuus fuerit, debes ùt dominus poſſidere: Forum totius villæ & juſtitiam fori ad te ſolummodo pertinere; pedagiom ripale, & paſcua ſimiliter; Comes quoque per ſe vel aliquem de ſuis in paſcuis Gebennenſibus nullas equitaturas capere debet: Monetam in manus tuas tantummodo eſſe: Si quis verò latro captus fuerit, ipſum & omnia ejus tu habere debes: Statio Comitis Gebennis cognitione tua ſit, ita tamen ut Comes, & familia ejus, Eccleſiæ, & civibus, & eccleſiaſticis rebus non noceat; Comes etiam aut aliqui de ſuis vadimonia ſua per vim alicui, & niſi ęque valent, minime ponant, & non aliter quàm ad pacem creditoris eadem dimittant; hactenus Epiſcopalia.

Et de his, quæ ad Comitem ſpectare videntur.

De his verò quæ ad Comitem ſpectare videntur ſunt hæc: Comes eſt & bonus Advocatus ſub Epiſcopo eſſe debet; tantam denique familiaritatem ex dilectione in domo Epiſcopali habere debet, quod in mutationibus officiorum ejuſdem domus, ſi tu inde quæſtionem habueris, druuliam ibi admodum habere debet. Tu quoque ſi adverſus aliquem de familia ſua commotus vel iratus fueris, ad Comitem refugium habebis; & donec tibi congruè ſatisfaciat, Comiti eumdem tenere licebit: ſimili modo de familia Comitis a te per omnia tenebitur.

De peragenda juſtitia.

Quamvis verò de latrone ſicut ſuperiùs continetur fiat, ſi ad damnandum, vel aliquam inde juſtitiam faciendam fuerit deputatus, Comiti tamen pro peragenda juſtitia reddetur; conſequenter & de monetariis, ſi falſam aliquando monetam fecerint, juſſu tuo Comes juſtitiam faciet.

Quadraginta libræ a Comite Epiſcopo pro reſtauratione damni perſolvendæ, Canonicis vero damnum ad eorum libitum Comes emendaturus.

Quoniam igitur Comes modum excedendo, multa & maxima damna tibi intulerat, & Canonicis ſimiliter domoſque hominum tuorum diruendo deſtruxerat: dixerunt Compoſitores: Ut quadraginta libras pro reſtauratione damni Comes tibi perſolveret; Canonicis verò damnum ſuum ad eorum libitum & miſericordiam emendaret; in redintegratione quoque domorum hominibus, quorum fuerant, ad eorum pacem emendationem Comes faceret. Dictum eſt autem: Ut omnibus hominibus tuis, quos Comes pro malivolentia inter ſe & te habita hodio habuerat, pacem redderet; ſimiliter & tu ipſe hominibus Comitis pacem faceres, exceptis illis, qui tua abſtulerant, illa videlicet, quæ Comes minime habuerat, de quibus dictum eſt, ut Comes tibi ſuper ipſis juſtitiam, donec ablata juxta beneplacitum tuum redderentur, faceret: ſive autem tu ipſe juſtitiam tuam proinde faceres, Comes verò in nullo tibi contradiceret.

De piſcatione

De piſcatione verò, unde tu querimoniam feceras, ita poſitum eſt; Ut bonas conſuetudines, quas homines tui ab antiquo per lacum habuerant, ſemper in pace haberent.

Et de Rodulpho ſancti Gervaſii.

Fuit & querimonia tua de piſcatione in Venna, quam Comes abſtulerat, ſoper quo a compoſitoribus dictum eſt: Ut quando Comitem vocare velles, in Curiam tuam venire, ac per cognitionem Curiæ in pace remaneret. De Rodulpho quidem ſancti Gervaſii, quia Comes inde conqueſtus fuerat, ſic poſitum eſt: Ut inveſtitura Eccleſiæ remaneret, etſi Comes vellet ſuper hoc in Curiam tuam venire, & ſecun-

Hanc compoſitionem inviolabiliter obſervandam ſtatuit, eamque præſenti privilegio munit.

condum quod dictum erat, vel adhuc diceretur jus ſuum uterque poſſideret. Si quis verò pacem hanc vel concordiam temerario auſu infringere temptaverit, dictum eſt ab ipſis Compoſitoribus, ut tu inde juſtitiam facias, & Comes infra quadraginta dies, & tua pro facta juſtitia non offendat. Ut igitur compoſitio ipſa futuris ſemper temporibus inviolabiliter obſervetur, eam Apoſtolicę Sedis auctoritate duximus confirmandam, & pręſenti privilegio muniendam.

Sanctio pœnalis.

Decernimus itaque, ut nulli omnino hominum liceat, hanc paginam noſtrę confirmationis infringere, vel ei aliquatenus contraire; Si quis autem hoc attemptare præſumpſerit, ſecundò tertiòve commonitus, niſi pręſumptionem ſuam congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reumque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, atque in extremo examine diſtrictę ſubjaceat ultioni.

Pax & benedictio ſervantibus.

Cunctis verò eam ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonę actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem pręmia ęternę pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Hadriani PP. Sigillum




& ſubſcriptio.

EGO ADRIANUS Catholicę Eccleſię Epiſcopus.

Subſcriptiones quoque Card. S. R. E.

Ego Gregorius Sabinenſis Eccleſiæ Epiſcopus.
Ego Manfredus Presbyter Cardinalis tit. S. Sabinæ.
Ego Gerardus Presbyter Card. tit. Stephani in Cœlio monte.
Ego Henricus Presb. Card. tit. ſanctorum Nerei & Achillei.
Ego Otto Diaconus Card. tit. S. Georgii ad Velum aureum.
Ego Rodulphus Diaconus Cardinalis ſanctæ Lucię in Septa ſolis.
Ego Guido Diaconus Cardinalis S. Mariæ in Porticu.
Ego Otto Diaconus Cardinalis S. Nicolai in Carcere Tulliano.
Ego Arditio Diac. Card. S. Theodori.
Ego Boſo Diac. Card. ſanctorum Coſmę & Damiani.
Ego Albertus Diac. Card. S. Adriani.

Dat. die 21. Maii anno Domini 1157. Pontif. anno III.

Dat. Laterani per manum Rolandi S. R. E. Presbyteri Card. & Cancellarii, XII. Kal. Junii, Indict. V. Incarn. Dom. anno MCLVII. Pontificatus verò Domni Adriani Papæ IV. anno III.

XVI.

Confirmatio bonorum omnium Gebennenſis Eccleſiæ, & largitionum eidem factarum a Friderico Ænobarbo Imperatore.

Ibidem.

Adrianus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Arducio Gebennenſis Eccleſiæ Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus, canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

CUM ex injuncto nobis a Deo Apoſtolatus officio, quo cunctis Chriſtifidelibus, auctore Domino, pręeminemus, ſingulorum paci & tranquillitati debeamus intendere; prę-ſertim pro illorum quiete oportet nos eſſe ſolicitos, qui Paſtorali dignitate ſunt præditi, & ad officium Pontificale promoti. Niſi enim ipſorum jura, in quantum Deo permittente poſſumus, integra conſervemus, & auctoritate apoſtolica eos a pravorum incurſibus defendamus, de illorum ſalute non verè poterunt eſſe ſoliciti, qui ſibi ad regendum, Domino diſponente, commiſſi ſunt.

Eccleſiam Gebennenſem ſub B. Petri protectione ſuſcipit, & largitiones ab Imperatore Epiſcopo & Eccleſiæ factas confirmat & roborat.

Eapropter, venerabilis in Chriſto frater Gebennenſis Epiſcope, tuis juſtis poſtulationibus gratum impertimur aſſenſum, & pręfatam Gebennenſem Eccleſiam, cui Deo auctore præeſſe dinoſceris, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus: Statuentes, ut ea, quę chariſſimus in Chriſto filius noſter Romanorum Imperator, qui Regale jus pertinentia, tibi & Eccleſię tuę intra Civitatem Gebennenſem & extra, pietatis intuitu noſcitur legitimè contuliſſe, & ſcripti ſui paginâ roboraſſe, ſicut in ipſo ſcripto continetur, tibi tuiſque ſucceſſoribus auctoritate Sedis Apoſtolicę integrè confirmamus, & hujus privilegii munimine roboramus.

Poſſeſſiones quaſcumque illibatas conſervari jubet.

Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quęcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant.

Vexationibuſque fatigari vetat.

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, ſupradictam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ nimirùm in omnibus Apoſtolicæ Sedis auctoritate.

Pœna contravenientium.

Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi præſumptionem ſuam congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat;

Pax ſervantibus.

Cunctis autem eidem Loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Subſcriptio* EGO ADRIANUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

*Sigillum.*




Ego Manfredus Presbyter Cardinalis tituli ſanctæ Sabinæ.
Ego Gregorius Sabinenſis Eccleſiæ Epiſc.
Ego Gerardus Cardinalis tituli ſancti Stephani in Cęlio monte.
Ego Henricus Presbyter Cerdinalis tit. SS. Nerei & Achillei.
Ego Otto Diaconus Cardinalis tit. S. Georgii ad Velum aureum.
Ego Rodulphus Diaconus Cardinalis in Septa ſanctæ Luciæ.
Ego Guido Diaconus Cardinalis ſanctæ Mariæ in Porticu.
Ego Otto Diaconus Cardinalis S. Nicolai in Carcere Tulliano.
Ego Arditio Diaconus Card. S. Theodori.
Ego Bnſo Diacouus Cardin. SS. Coſinæ & Damiani.
Ego Albertus Diaconus Card. S. Adriani.

*Dat. die 21. Maii anno Dom. 1157 Pont. anno III.*

Datum Lat. per manum Rolandi S. R. E. Presb. Card. & Cancellarii, XII. Kal. Junii. Indictione V. Incarnationis Dominicæ anno MCLVII. Pontificatus verò Domni Adriani Papæ IV. anno III.

---

## XVII.

Henrico Gradenſi Patriarchæ Patriarchalem dignitatem confirmat, & Primatem ſuper Jadertinum Archiepiſcopum.

*Ex Tom. V. Ital. Sac.*

Adrianus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Henrico Gradenſi Patriarchæ, ejuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

*Exordium.*

APoſtolicæ officium dignitatis creditæ nobis, & diſpenſationis debitum utiliter exequi comprobamur, cum collatam unicuique Eccleſię dignitatem provida ſolicitudine cuſtodimus: & ſingulis Eccleſiis jura ſua illibata ſtudemus & integra conſervare: ſicut etiam nulli, ultra quam mereatur, aliquid eſt a Sede Apoſtolica favore gratiæ concedendum. Quantò itaque majori es prerogativa ſupernæ reſpectu gratiæ ſublimatus, tantò ſolertiùs tibi eſt attendendum, ut in corrigendis ſubditis plus apud te poſſit ratio quàm poteſtas: atque te boni dulcem, mali verò pium ſentiant correctorem: perſonas diligas, & ſubjectorum vitia perſequaris: ne ſi agere aliter fortè volueris, tranſeat in crudelitatem correctio, & perdas quos deſideras emendare: ſicque vulnus debes abſcindere, ut non poſſis, quod ſanum eſt, ulcerare: ne, ſi ferrum pluſquam res exigit, imprimatur, noceat cui prodeſſe feſtinas: ſed alterum condiatur ex altero, quòd & boni habeant amando quod caveant, & mali metuendo, quod diligant. Eapropter, venerabilis in Chriſto frater Henrice Patriarcha, tuis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu, Gradenſem Eccleſiam, cui authore Deo præeſſe dignoſceris, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus.

*Adhortatio ad Henricum Patriarcham, ut juſtitiam in omnibus ſervet.*

*Dignitatem Patriarchalem eidem confirmat intra ſtatutos a Prædeceſſoribus Pontificibus terminos.*

Igitur Prædeceſſorum noſtrorum fel. mem. Pelagii, Alexandri, & Urbani II. veſtigiis inhærentes, illius præcipue conſtitutionis tenorem ſervantes, quam Prædeceſſor noſter Leo IX. Papa ſanctiſſimus, & ſynodali judicio, & privilegii paginâ confirmavit, tibi tuiſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis patriarchalem concedimus dignitatem, & magiſterium Gradenſis Eccleſiæ gerendi in iis tamen finibus confirmamus, qui per ſupradictos Prædeceſſores noſtros eidem noſcuntur Eccleſiæ conſtituti.

*Cum cæteris honoribus, & inſignibus.*

Crucem quoque ante te ferendam etiam concedimus, niſi cum Romæ fueris, aut in præſentia Romani Pontificis, vel comitatu. Pallium etiam fraternitati tuæ, in plenitudinem videlicet pontificalis officii, ex Apoſtolicæ Sedis liberalitate largimur: quo intra Eccleſiam tuam ad Miſſarum ſolemnia celebranda uti memineris eis diebus, quibus prædeceſſores tuos non ambigimus uſos fuiſſe: videlicet In Nativitate Domini, Epiphania, tribus feſtivitatibus ſanctæ Mariæ, Cœns Domini, Sabbato ſancto, Reſurrectione Domini, Aſcenſione, & Pentecoſte, in natalitio S. Joannis Badtiſtę, & omnium Apoſtolorum, in feſtivitatibus quoque S. Marci, S. Protomartyris Stephani, Laurentii, S. Martini, in ſolemnitate omnium Sanctorum, & principalibus Eccleſię tuę feſtivitatibus, necnon in Eccleſiarum, Epiſcoporum, cęterorum Clericorum conſecrationibus, & Anniverſario conſecrationis tuę Diœceſis. Prętcrea, ne commiſſa regimini & diſpoſitioni tuę præfata Gradenſis Eccleſia, quæ de benignitate Apoſtolicæ Sedis prærogativa gaudet honoris, ex brevitate Patriarchatus inferior & abjectior valeat apud ſimpliciores haberi, & ad ampliandam dignitatem ipſius,

*Primatum ei ſuper Jadertinum Epiſcopum concedit.*

Primatum ei ſuper Jadertinum Archiepiſcopatum, & Epiſcopatus ipſius, apoſtolica authoritate concedimus: & tam te quàm ſucceſſores tuos Jadertino Archiepiſcopo & Epiſcopis ejus, qui pro tempore fuerint, dignitate Primatus pręſidem ſtatuimus, & conſecrationis munus eidem Archiepiſcopo impertiri:

*Reſervata tamen Rom. Pontifici Pallii traditione.*

Romano quidem Pontifici traditione Pallii reſervata;

*Confirmat inſuper eidem Eccleſias omnes, & bona ad Graden. Eccleſiam pertinentia.*

Statuimus etiam, ut quæcumque bona, quaſcumque poſſeſſiones, quæ eadem Gradenſis Eccleſia juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. Portò Eccleſias, religioſis Epiſcopis Gradenſis Eccleſiæ oblatas, per Patriarchatum tuum conſtitutas, tibi tuiſque ſucceſſoribus liberè confirmamus: ita ut nulli Epiſcopo liceat abſque tuo aſſenſu in eis conſecrationes celebrare, aut Sacerdotibus in eiſdem Domino ſervientibus, donec in locis ipſis fuerint, divina officia prohibere.

*Solitæ cauſulationes.*

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, ſupradictam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed illibata omnia

omnia & integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona &c.

Hadriani PP.

EGO ADRIANUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

& S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.

Ego Imarus Tuſculanus Epiſcopus.

Ego Ciutius Portuenſis & ſanctæ Rufinæ Epiſcopus.

Ego Guido Presbyter Cardinalis ſancti Chryſogoni ſubſc.

Ego Ubaldus Presbyter Cardinalis tit. ſanctæ Praxed. ſs.

Ego Manfredus Presbyter Cardinalis tit. ſanctæ Sabinæ ſs.

Ego Julius Presb. Cardinalis tituli ſaucti Marcelli ſs.

Ego Ubaldus Presbyter Cardinalis tit. S. Crucis in Hieruſalem ſs.

Ego Octavianus Presb. Card. tit. ſanctę Cæciliæ ſubſcripſi.

Ego Joannes Presbyter Cardinalis SS. Joannis & Pauli tit. Pammachii.

Ego Joannes Presb. Cardinalis tituli ſanctorum Silveſtri & Martini ſs.

Ego Otto Diaconus Cardinalis S. Georgii ad Velum aureum ſs.

Ego Guido Diaconus Cardinalis ſanctę Mariæ in Aquiro.

Ego Jacintus Diac. Cardinalis ſanctæ Mariæ in Coſmedin.

Dat. die 13. Junii anno Domini 1157. Pontif. anno. III.

Datum Later. per manum Rolandi S. R. E. Cardinalis & Cancellarii, Idibus Junii, Indict. V. Incarnationis Dominicæ anno MCLVII. Pontificatus vero Domni Adriani Papę IV. anno III.

---

## XVIII.

Conceſſio Patriarchę Gradenſi, ut Conſtantinopoli, & in aliis Urbibus Imperii Conſtantinopolitani, in quibus Veneti plures habent Eccleſias, Epiſcopos ordinare & conſecrare poſſit.

*Concil. edit. Venet. Tom. XIII.*

Adrianus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Henrico Gradenſi Patriarchę ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

INter omnia Cęli ſidera, quæ ad decorem mundi, & uſus hominum, in principio Sapientia Divina formavit, Solem voluit claritate luminis pręeminere: cujus ortus & diem terræ infunderet, & noctis tenebras propulſaret. Conveniens namque fuerat, quod eò præſtantior ceteris ſideribus haberetur, quò ſpecialiter in ipſo formationis exordio, ut ſingulariter præeſſet diei, de superni munere conditoris accepit. Sic nimirum Redemptor, cum Eccleſias veluti micantes ſtellas in diverſa mundi climata latiùs propagaſſet, ſacroſanctam Romanam Eccleſiam, cujus B. Petrus Apoſtolorum Princeps extitit gubernator, tamquam ſplendidum Solem, omnibus ſupereſſe, & ſingulas ei Eccleſias, utpote membra ſuo Capiti, ſtatuit Eccleſias ſubjacere. Quod ex illis verbis manifeſtiùs declaratur, quibus eumdem Petrum eſt Dominus allocutus: Si diligis me, paſce oves meas.

Romana Eccleſia cæterarum Caput, & Magiſtra.

*Joan. 21.*

Et alibi: Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam. Petra verò, ſupra quam legitur eſſe fundata, nullas ſciſſuras recipit, nullas patitur ſectiones. Hoc idem rurſus demonſtratur, cum dicitur: Quodcumque ligaveris ſuper terram, erit ligatum & in cælis; & quodcumque ſolveris ſuper terram, erit ſolutum & in cælis. Ipſi quoque & propria firmitas, & fidei alienæ confirmatio data eſt, quando a Magiſtro audire meruit: Ego pro te rogavi, Petre, ut non deficiat fides tua; & tu aliquando converſus confirma fratres tuos. Iſtis itaque & aliis rationibus Sancta & Apoſtolica Eccleſia, quæ cæleſti privilegio inter alias obtinet principatum, tamquam ab ipſo Capite Domino Jeſu Chriſto prærogativam accepit, ut auctoritatem habeat ſingularem univerſis per orbem terrarum Eccleſiis providendi, & diſcreta in eis conſideratione ſtatuere, quæ cognoſcit ſtatuenda. Nobis igitur, qui licèt inſufficientibus meritis vices Apoſtolorum Principis in Sancta Eccleſia ſuſcepimus exequendas, providendum imminet attentiùs, & agendum, ut ſecundùm uniuſcujuſque dignitatem & ſtatum Eccleſiæ, honor ei debitus impendatur, & cum ſalute populi fratribus noſtris provida ſolicitudine deferatur. Hac ſiquidem conſideratione, venerabilis in Chriſto frater Henrice Patriarcha, inclinati, juſtis poſtulationibus tuis gratum impertimur aſſenſum; & tam devotioni tuæ, quàm honori & utilitati Gradenſis Eccleſiæ, cui Deo authore præeſſe dignoſceris, deferre volentes, tibi & ſucceſſoribus tuis authoritate Apoſtolica duximus concedendum, ut in Conſtantinopolitana Urbe, & in aliis Civitatibus, in Conſtantinopolitano dumtaxat Imperio conſtitutis, in quibus Veneti plures habent Eccleſias, ubi videlicet eorum multitudo conſuevit aſſiduè convenire, liceat vobis Epiſcopum ordinare, & abſque alicujus contradictione munus ei conſecrationis impendere. Ut igitur hæc noſtra conceſſio perpetuis temporibus inviolabiliter obſervetur, eam authoritatis noſtræ præſidio roboramus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus. Statuentes, ut nulli omnino hominum liceat, hanc paginam noſtræ conceſſionis & confirmationis infringere. Si quis igitur &c.

*Matth. 16*

*Ibid.*

*Luc. 22.*

Ejus eſt cæteris Eccleſiis providere.

Gradenſi Patriarchæ jus datur ordinandi Epiſcopos per Imperium C. P.

Roboratur hujuſmodi conceſſio.

Hadriani PP

EGO ADRIANVS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

& S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.

Egò Imarus Tuſculanus Epiſcopus.

Ego Cintius Portuenſis & ſanctæ Rufinæ Epiſcopus.

Ego Guido Presbyter Cardinalis tit. ſancti Chryſogoni ſubſc.

Ego Ubaldus Presbyter Cardinalis tit. ſanctæ Praxedis.

Ego Manfredus Presbyter Cardinalis ſanctæ Sabinæ ſubſc.

Ego Julius Presb. Card. tit. S. Marcelli.

Ego Ubaldus Presb. Card. tit. ſanctæ Crucis in Hieruſalem.

Ego Octavianus Presb. Card. S. Cæcilię.

Ego Joannes Presb. Card. SS. Joannis & Pauli tit. Pammachii.

Ego Joannes Presbyter Card. tit. SS. Silveſtri & Martini.

Ego Otto Diac. Card. tit. S. Georgii ad Velum aureum.

Ego Guido Diac. Card. tit. S. Mariæ in Aquiro.

Ego Jacintus Presb. Card. tit. S. Mariæ in Coſmedin.

*Dat. die 13. Junii anno Dom. 1157. Pont. anno III.*

Dat. Laterani per manus Rolandi S. R. E. Cardinalis & Cancellarii, Idibus Junii Indict. V. Incarn. Dom. anno MCLVII. Pontificatus Domni Adriani Papæ IV. anno III.

---

## XIX.

Monaſterio SS. Trinitatis de Monte Sacro Ordinis Caſinen. Sipontinæ Diœceſis. confirmatis bonis omnibus, nonnulla conceduntur privilegia.

*Ex authentico exemplar. edidit Ughell. Ital. Sac. To. VII. ubi de Sipontina Eccleſia.*

Adrianus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis, filiis Abbati Monaſterii S. Trinitatis de Monte ſacro, ejuſque fratribus tam præſentibus quàm futuris Monaſticam vitam profeſſis, in perpetuum.

*Exordium.*

Religioſam vitam eligentibus apoſtolicum convenit adeſſe præſidium; ne fortè cujuslibet temeritatis incurſus aut eos a propoſito revocet, aut robur, quod abſit, ſanctæ Religionis infringat. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatum Monaſterium S. Trinitatis de Monte ſacro in quo divino mancipati eſtis obſequio, ad exemplar prædeceſſorum noſtrorum, venerabilis memoriæ Honorii, Innocentii, & Eugenii, Romanorum Pontificum, præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque loca idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, liberalitate Principum, oblatione fidelium, ſive aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant: In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Eccleſiam videlicet S. Mariæ ſitam in loco, qui dicitur S. Quirici, cum ſuis pertinentiis, Rainiariam, & terram, quas in territorio Rimiani habetis: Eccleſiam ſancti Matthiæ Apoſtoli infra mœnia civitatis Montis ſancti Angeli, & Eccleſiam ſancti Simeonis extra portam civitatis, Eccleſiam ſancti Vincentii ſitam in pertinentiis ipſius Civitatis in loco, qui dicitur Vota, cum rebus ſuis; quicquid habetis in Eccl. ſancti Lucæ, & rebus ad eam pertinentibus, petiæ vineæ, & aliæ poſſeſſiones, quæ fuerunt ſcilicet ipſius Civitatis Montis S. Angeli, & omnes res tam infra dictam Civitatem, quàm in ejus finibus, veſtro Monaſterio pertinentes; Eccleſiam ſancti Georgii in pede ipſius Montis ſancti Angeli cum pertinentiis ſuis, ſalinas, & maria, quæ in partibus Siponti habetis, Eccleſiam ſancti Martini de Porcarezza cum ſuo territorio, Eccl. ſanctæ Mariæ de Matinata cum omnibus ad eam pertinentibus, & omnes alias poſſeſſiones, quas in eadem Matinata habetis. Præterea concedimus eidem Monaſterio fundum, qui dicitur Matinatella, & Eccleſiam in eodem loco conſtitutam, petias terrarum, & curtes, quas habetis in loco de Avanto: In Epiſcopatu Veſtano Eccleſiam ſanctæ Teclæ, Eccleſiam ſanctæ Eugeniæ, & Eccleſiam ſancti Lucæ cum pertinentiis earum, & omnes res in præfato Epiſcopatu veſtro Monaſterio pertinentes, Eccleſiam ſancti Petri, & ſanctæ Mariæ prope caſtellum Capreolis cum pertinentiis ſuis, piſcarias, & piſcatores, quas habetis in Barano, molendina, quæ ſunt in valle Montis nigri, Eccleſiam ſancti Pancratii Iſchitellæ cum caſale & territoriis ſuis, Eccleſiam ſancti Viti, & terras, quas apud Cannas habetis, Eccl. ſancti Jacobi extra portas Baroli cum pertinentiis ſuis, & omnibus tam infra eamdem civitatem, quàm in ejus Epiſcopatu, veſtro Monaſterio pertinentibus, Eccleſiam SS. Sergii & Bacchi ſitam ſuper portam Trani cum pertinentiis ſuis, & omnes res tam infra eamdem civitatem, quam in ejus Epiſcopatu veſtro Monaſterio pertinentes: Eccleſiam omnium Sanctorum ſitam in loco, qui dicitur Patiano, donationem omnium infraſcriptarum rerum, factam ab Immetaticho de Civitate Vigiliarum veſtro Monaſterio, Eccleſiam ſancti Fortunati, & Eccleſiam ſancti Thomæ Apoſtoli, ſitas prope eamdem civitatem, cum rebus ſibi pertinentibus: Eccleſiam ſanctorum Philippi & Jacobi cum pertinentiis ſuis ſitam prope Civitatem Melphitam, & omnes alias res tam infra eamdem civitatem, quàm in ejus Epiſcopatu, veſtro Monaſterio pertinentes: Eccleſiam ſancti Procopii ſitam in Civitate Barenſi, & omnes alias res, tam infra eamdem civitatem, quàm in Epiſcopatu, veſtro Monaſterio pertinentes: poſſeſſiones & domum, quas habetis in Civitate Rubi, & in Epiſcopatu ejus, Eccleſiam ſancti Angeli & ſancti Nicolai ſubtus Iſchitellam cum pertinentiis ſuis, & quicquid in territorio ipſius habetis. Obeunte verò te, ejuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſurreptionis aſtutia, ſeu violentia proponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & B. Benedicti Regulam, providerint eligendum; electus autem ad Romanum Pontificem benedicendus accedat; qui nimirum liberas perſonas ad id Monaſterium ad converſionem venire volentes ſuſcipiendi, & ſecundum ipſius veſtri B. Benedicti Regulam monachandi habeat facultatem. Conſtituimus etiam, de cætero in eodem loco perpetuis futuris temporibus Sedes Abbatiæ conſiſtat, nec alicui Archiepiſcopo, vel Abbati, ſeu cuilibet hominum, liceat, veſtrum Monaſterium temerè perturbare, interdicere, ſeu aliqua ei gravamina, ſeu vexationes inferre, vel ipſius poſſeſſiones adimere, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt, profutura: ſalvo nimirum cenſu duorum ſolidorum Caſinenſi Monaſterio a vobis annualiter perſolvendo. Addimus inſuper, ut conſecrationes Altarium, ſeu Baſilicarum, Ordinationes Monachorum, qui ad ſacros ordines fuerint promovendi, ſeu quælibet Eccleſiæ Sacramenta, a Diœceſano ſuſcipiatis Epiſcopo, ſi quidem aptus fuerit locus, & gratiam atque communionem Apoſtolicæ Sedis habuerit, eaque vobis ſine pravitate & exactione; aliàs ipſa a quocumque malueritis Catholico Epiſcopo poſtulare, qui noſtræ Sedis auctoritate, quod poſtulatur, indulgeat. Ad indicium autem hujus perceptæ a Romana Eccleſia libertatis, dimidiam unciam auri ſingulis annis nobis noſtriſque ſucceſſoribus perſolvetis. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcula-

*Quæ hic citantur Privilegia nullibi reperire datum eſt.*

*Bona ad Monaſterium pertinentia enumerans confirmat.*

*Abbatis electionem per Monachos fieri mandat.*

*Cui habitum monachicum petentibus dandi facultatem tribuit.*

*Monaſterium liberum ab omni laicali vel eccleſiaſtica poteſtate in temporalibus declarat,*

*Salvo tamen cenſu Monaſt. Caſinenſi debito.*

*Conſecrationes vero Altarium, & ſacros Ordines a Diœceſano Epiſcopo ſuſcipiendos ſtatuit;*

*Annuumque cenſum Rom. Eccleſiæ reſervet.*

Solitæ clauſulæ.

cularíſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco citato ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Hadriani PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.

EGO ADRIANUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.
Ego Imarus Tuſculanenſis Epiſcopus.
Ego Gregorius Sabinenſis Epiſcopus.
Ego Ubaldus Oſtienſis Epiſcopus.
Ego Julius Præneſtinus Epiſcopus.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hieruſalem ſubſcripſi.
Ego Aſtaldus Presbyter Cardinalis tit. ſanctæ Priſcæ ſubſc.
Ego Joannes Presbyter. Card. tit. SS. Joannis & Pauli tit. Pammachii ſubſc.
Ego Joannes Presbyter Card. tit. ſancti Silveſtri & Martini ſubſc.
Ego Otto Diac. Card. S. Nicolai in Carc. Tull.
Ego Bozo Diac. Card. SS. Coſmæ & Damiani.

Dat. die 1. Januarii ann. Dom. 1158. Pont. ann. V.

Datum Laterani per manum Rolandi ſanctę Romanæ Eccleſiæ Presb. Card. & Cancellarii. Kal. Jan. Indict. III. Incarnationis Dominicæ anno MCLVIII. Pontificatus D. Adriani Papæ IV. anno V.

---

## X X.

### Privilegium, quo confirmantur jura, ac poſſeſſiones Abbatiæ S. Auguſtini Lemovicenſis.

*Ex Gall. Chriſt. Tom. II. inter Inſtrumenta Eccleſiæ Lemovic. nn. XXV.*

Adrianus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Petro Abbati Eccleſiæ S. Auguſtini Lemovicenſis, ejuſque fratribus, tam præſentibus quàm futuris, Monaſticam vitam profeſſis, in perpetuum.

Exordium.

QVotiens illud a nobis petitur, quod religioni & honeſtati noſcitur convenire, omnino nos decet libenter concedere: & præterea decernimus congruum ſuffragium impertiri. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatum Monaſterium, quo divino mancipati eſtis obſequio, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus: Imprimis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo monaſticus, qui ſecundùm Dei timorem, & B. Benedicti regulam in ipſo Monaſterio inſtitutus eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur: Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quęcumque bona idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimere vocabulis: Monaſterium de Caro-vico cum pertinentiis: Monaſterium de Ambazaco cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam de Super-boſco cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam de Colongis cum pertinentiis ſuis, Monaſterium & cappellam de caſtro Lucio cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam de Bonaco cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam de Fagia cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Joannis de Rillaco cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Pauli cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam de Buiſſolio cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Chriſtofori cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Symphoriani cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Projectis cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Lazari cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam de Femmoreth cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam de Vernaco cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Germani de Ledros cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam de la Vaiſſe cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Petri & Germani cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam de Vegrine cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Petri de Laſcoube cum pertinentiis ſuis, cappellam S. Michaelis de Trignant cum pertinentiis ſuis, cappellam ſancti Michaelis de Chaſteluts cum pertinentiis ſuis: inſuper decimas integræ parochiæ S. Chriſtofori & S. Simphoriani, quæ a quadraginta retro annis quiete poſſediſtis, vobis auctoritate apoſtolica confirmamus. Sepulturam quoque loci ipſius liberam eſſe concedimus, & ut eorum devotioni, & extremę voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi fortè excommunicati ſint vel interdicti, nullus obſiſtat: ſalvis tamen juribus parochialium Eccleſiarum, de quibus corpora mortuorum aſſumuntur. In Parochialibus autem Eccleſiis, quas tenetis, liceat vobis Sacerdotes ſeu Rectores electos Epiſcopo repræſentare, quibus, ſi idonei inventi fuerint, Epiſcopus curam animarum committat; Et de plebis quidem cura iidem Sacerdotes Epiſcopo, de temporalibus verò vobis debeant reſpondere. Obeunte verò te, nunc ejuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres omnium conſenſu, vel fratrum pars ſanioris conſilii, ſecundùm Dei timorem, & B. Benedicti regulam providerint eligendum. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione vel ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvis in omnibus Apoſtolicæ Sedis auctoritate, & Diœceſani Epiſcopi convenienti juſtitia. Si quę igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam venire temerè tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſi divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, ac in extremo examine divinæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, qua-

Monaſt. ipſum ſub protectione Sedis Apoſt. ſuſcipit Hadrianus,

Eique bona omnia confirmat:

Quorum nonnulla enumerat:

Facultatem quoque tribuit ſepeliendi in Eccleſiis Monaſterio ſubjectis, ſalvis tamen juribus Parochialium Eccleſiarum.

In Eccleſiis vero curam animarum habentibus Sacerdotes ab Abbate eligi, ab Epiſcopo verò approbari ſtatuit;

Abbatem autem Monaſt. hujus a Monachis eligi.

Solitæ clauſulæ.

Digitized by Google

quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant.

Hadriani PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.

EGO ADRIANUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.
Ego Ubaldus Presbyter Card. S. Crucis in Hieruſalem.
Ego Imarus Tuſculanus Epiſc.
Ego Gregorius Sabinenſis Epiſc.
Ego Ubaldus Oſtienſis Epiſc.
Ego Joannes Prebyter Card. SS. Silveſtri & Martini.
Ego Ildebrandus Presbyter Card. Baſilicę duodecim Apoſtolorum.
Ego Otto Diac. Card. ſancti Georgii ad Velum aureum.
Ego Jacintus Diaconus Card. ſanctæ Mariæ in Coſmedin.
Ego Arditius Diaconus Card. S. Theodori.

Dat. die 8. Februarii an. Dom. 1158. Pont. anno V.

Datum Laterani per manum Rolandi S. Romanæ Curiæ & Eccleſię Presbyteri Cardinalis & Cancellarii, VI. Idus Februarii, Indictione VII. Incarnationis Dominicæ MCLVIII. Pontificatus vero Domni Adriani Papæ IV. anno V.

---

## XXI.

Privilegium confirmationis Donationum Monaſterio in Pruſeningen. factarum, cui nonnulla privilegia conceduntur.

*Huic Monaſterio ſimilia privilegia conceſſere Innocentius PP. II. & Eugenius III.*

*Ex Hundii Metropol. Saliſburg. Tom. III.*

Adrianus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Erboni Abbati Monaſterii S. Georgii Pruſeningen. ejuſque fratribus tam præſentibus quàm futuris regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

Exordium.

AD hoc univerſalis Eccleſię cura nobis a proviſore omnium bonorum Deo commiſſa eſt, ut religioſas diligamus perſonas, & beneplacentem Deo Religionem ſtudeamus modis omnibus propagare. Nec enim Deo gratus aliquando famulatus impenditur, niſi ex charitatis radice procedens a puritate religionis fuerit conſervatus. Oportet igitur, omnes Chriſtianæ fidei amatores Religionem diligere, & loca venerabilia cum ipſis perſonis divino ſervitio mancipatis attentiùs confovere, ut nullis pravorum hominum agitentur moleſtiis, vel importunis angariis fatigentur. Hujus rei gratia, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & pręfatum beati

Monaſterium ſub protectione Sedis Apoſt. recipiens,

Gregorii Pruſeningen. Monaſterium, in quo divino mancipati eſtis obſequio, ad exemplar prædeceſſoris noſtri ſanctæ recordationis Papæ, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & pręſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quæcumque bona, quaſcumque poſſeſſiones ab

Eidem donationes omnes confirmat:

Ottone bonę memoriæ Babenbergenſ. Epiſcopo, Egilberto & Eberhardo ejus ſucceſſoribus, juſtè & canonicè veſtro Monaſterio ſunt oblata, & impoſterum ab eorum ſucceſſoribus, ſive ab aliis Dei fidelibus ſimili modo, ſeu conceſſione Pontificum, liberalitate Regum, largitione Principum, oblatione fidelium, aut etiam variis rationabilibus modis, præſtante Domino, eidem loco conferri contigerit, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. Sane novalium veſtrorum, quæ propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis veſtrorum animalium nullus a vobis decimas pręſumat exigere. Adjicimus etiam, ut in Eccleſiis vel

In Eccleſiis ad illud ſpectantibus a Monachis eligi jubet Presbyteros, qui curam animarum ab Epiſcopo ſuſcipiant.

cappellis, quæ in fundo Monaſterii veſtri ſunt, liceat vobis, honeſtos eligere Sacerdotes, qui nimirum per vos Epiſcopo præſententur; atque, ſi idonei fuerint, ab eodem Epiſcopo curam animarum ſuſcipiant, eique de ſpiritualibus, vobis verò de temporalibus reſpondeant. Quòd ſi com-

In communi terrę interdicto, clauſis oſtiis, Monachos ſacra peragere, indulget:

mune in terra illa fuerit interdictum, exclusis ab Eccleſia veſtra excommunicatis & interdictis, clauſis januis, liceat vobis, ſubmiſſa voce divina officia celebrare. Sepulturam quoque ipſius lo-

Sepulturam Monaſterii liberam fore declarat:

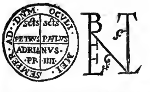
ci liberam eſſe concedimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi fortè excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat: ſalvâ tamen juſtitiâ illarum Eccleſiarum, de quibus corpora mortuorum aſſumuntur. Decernimus ergo, ut nulli

Salitæ concluſiones.

omnino hominum liceat, ſupradictum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicę auctoritate, & Diœceſani Epiſcopi canonicâ juſtitiâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi præſumptionem ſuam congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem Loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternę pacis inveniant. Amen.

Hadriani PP. ſubſcriptio.

EGO ADRIANUS Cathol. Eccl. Epiſc. ſs.




Dat. die 1. Aprilis anno Dom. 1158. Pont. ann. V.

Datum Laterani per manum Rolandi ſanctæ Romanę Eccleſię Presbyteri Cardinalis & Cancell. Kal. Aprilis Indict. VII. Incarn. Domin. anno MCLVIII. Pontificatus verò Domni Adriani Papæ IV. anno V.

Mo-

## XXII.

Monaſterio SS. Nazarii & Celſi Veronen. Diœceſis bona omnia confirmantur, ſalvo cenſu annuo Palatio Apoſtolico ſolvendo, ejuſque Monachis Abbatis ſui electio committitur.

Ex Ughel. Ital. Sac. Tom. V. ubi de Veron. Eccleſia

Adrianus Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Clementi Abbati Monaſterii ſanctorum Nazarii & Celſi, ejuſque fratribus, tam præſentibus quàm futuris monaſticam vitam profeſſis, in perpetuum.

QUotiens &c. communimus: In primis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo Monaſticus, qui ſecundùm Deum, & beati Benedicti regulam in ipſo Moneſterio inſtitutus eſſe dignoſcitur, perpetuis futuris temporibus inviolabiliter obſervetur. Præterea quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant: In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Eccleſiam S. Mariæ de Marcellitis cum pertinentiis, ſalvo cenſu unius bizantii, quem ſingulis annis pro eadem Eccleſia nobis noſtriſque ſucceſſoribus ſolvere debeatis: Eccleſiam S. Sebaſtiani cum pertinentiis, Eccleſias de Carliano, Eccleſiam ſanctę Marię Cluave cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſancti Caſſiani cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſancti Martini de Lavago cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſancti Sepulchri cum Hoſpitali cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſanctæ Felicitæ cum pertinentiis ſuis, villam Coſiliani cum omni jure ſuo, terram quam habetis in Lenazzo, terram de Nodeſolæ, terram de Portu, terram de Poreile, terram Gepito, terram de Lavagno cum vineis & domibus ſuis, terram de Grillana, terram de Mizano, terram de Monte auro cum molendinis & valeatoribus & vineis ſui, terram de Mizoli cum olivis & vineis ſuis, terram cum olivis in territorio ſanctæ Mariæ in Selle, terram & vineas de Colignola, terras de Lilaſi, terram de Garda cum olivis ſuis, inſulam de Parquara cum pratis & cum omnibus ad ipſam pertinentibus. Obeunte verò te, nunc ejuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars ſanioris conſilii, ſecundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam pręviderint eligendum. Sane novalium veſtrorum, quę propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis veſtrorum animalium decimas a vobis nullus præſumat exigere. Decernimus ergo &c. Salvâ &c. Cunctis autem &c. Amen.

Hadriani PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.

EGO ADRIANUS Catholicæ Eccleſiæ Epiſc.
Ego Ubaldus Presbyter Cardinalis tituli ſanctæ Praxedis.
Ego Julius Presb. Card. tit. S. Mrcelli.
Ego Octavianus Presb. Card. tit. S. Cæciliæ.
Ego Aſtaldus Presbyter Cardinalis tit. ſanctæ Priſcæ.
Ego Girardus Presb. Card. tit. S. Stephani.
Ego Hildebrandus Presb. Card. Baſilicæ duodecim Apoſtolorum.
Ego Guido Presb. Card. tit. S. Chryſogoni.
Ego Gullelmus Presb. Card. tit. S. Petri ad Vincula.
Ego Otto Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum.
Ego Rodulphus Diac. Card. S. Lucię.
Ego Petrus Diac. Card. tit. S. Euſtachii juxta templum Agrippę.
Ego Raymundus Diac. Card. S. Marię in Via lata.

Datum Laterani per manum Rolandi ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyteri Cardinalis, & Cancellarii, XIII. Kal. Junii Indict. VI. Incarnationis Dominicæ anno MCLVIII. Pontificatus verò Domni Adriani Papæ IV. anno IV.

Dat. die 20. Maii an. Dom. 1158. Pontif. ann. IV.

# ALEXANDER TERTIUS

## PAPA CLXX.

ANNO ÆRÆ CHRISTI COM. MCLIX.



ROlandus, natione Tuſcus, patria Soanenſis (a) ex patre Rainutio, antea S. R. E. Presbyter Cardinalis tituli S. Marci, & Apoſtolicæ Sedis Cancellarius, electus eſt Romanus Pontifex die 7. Septembris 1159. & die 20. menſis ejuſdem conſecratus, cui nomen Alexander III. Sedit in Pontificatu, imperantibus, in Oriente Emanuele, mox Alexio Comnenis, in Occidente Friderico Ænobar-

(a) Sed in Cod. Vatic. quem refert Baronius, legitur patria Senenſis.

barbo Impp. annos xxi. menſes xi. dies xxii. (*a*) Obiit apud Civitatem Caſtelli die 30. Auguſti 1181. & ſepultus eſt Romæ in Eccleſia Lateranenſi. Vacavit Sedes per diem (*b*).

Schiſma Vigeſimum octavum in Eccleſia.

Electo, ut diximus Rolando, qui Alexander Papa III.; Joannes tituli S. Martini, & Guido tituli S. Calliſti, Presbyteri Cardinales, Octavianum tituli S. Cæciliæ, Pontificiam dignitatem jamdiu ambientem, Pſeudopapam elegerunt, qui Victor dictus. Inter cætera facinora ſtolam, e legitimi Pontificis collo violenter excuſſam, (*c*) ſibi impoſuit; & quarta hebdomada ab Epiſcopis, Malphitano, Ferentinate, & Tuſculano potius execratus eſt, quàm conſecratus die 4 Octobris in Abbatia Farfenſi. Diem illi indixit Alexander, ut ad Eccleſiæ unitatem rediret, quod vir nequam contemnens, cum ſuis excommunicatur, quod per ſummam audaciam, & inauditum ſcelus ab Octaviano quoque in Alexandrum factum eſt in Conciliabulo, Papiæ coacto ab Imperatore Friderico. Octavianum iterato anathemate percuſſit Alexander in Concilio, apud Montem Peſſulanum habito, (*d*) mox in altero Turonis. Mortuus eſt in urbe Lucenſi, ubi ſepultus die 22. Aprilis ann. 1164. poſtquam in ſchiſmate vixerat ann. iv. menſes fere ſeptem, quem extinctum deflevit Alexander, & Cardinales de morte illius exultantes duriùs increpavit. (*e*)

Schiſma Vigeſimum nonum in Eccleſia.

Poſt Octaviani mortem, eodemque die, quo Antipapa ſepulturæ mandatus eſt, mandato Imperatoris (*f*) 22. die menſis Aprilis Guidonem Cremenſem (Presbyterum Cardinalem tituli S. Calliſti, qui Octavianum elegerat) Antipapam fecerunt, qui conſecratus eſt ab Henrico Leodienſi Epiſcopo, & Paſchalis III. nuncupatus. Cum per annos quatuor Imperatoris favore tumidus Romanos cæteroſque Alexandro PP. fideles divexaſſet, & ad Eccleſiam S. Petri die quadam incumberet, ab eodem ipſo Apoſtolo (*a*) immiſſus cancri morbus in renibus ejus apparuit; unde eum pulmonis anhelitu tamdiu emiſit faniem fætidam, donec infelicem ſpiritum impœnitens exhalavit, & peſſima morte occubuit anno 1168.

Schiſma trigeſimum in Eccleſia.

Mortuo Guidone Cremenſi, reſidua ſchiſmaticorum ſex, cum nullus de Eccleſiæ corpore ſupereſſet, quem ſibi præficere poſſent, ſubrogarunt in ejus locum Joannem quemdam Abbatem Sturmienſem (paulo ante a Paſchale Antipapa Epiſcopum dictum Albanenſem) quem dixerunt Calliſtum III. (*b*) Hic anno 1178. reatum ſuum agnoſcens, Montem Albanum, (quo ſe receperat,) deſeruit, & apud Tuſculanum ad pedes PP. Alexandri cum quibuſdam ſuis Clericis humilis & devotus acceſſit iv. Kalend Septembris, & in conſpectu Cardinalium, & multorum, ſe peccaſſe publicè confeſſus eſt; quem Alexander in Curia, & in menſa honorificè habuit; (*c*) & poſtea Beneventi Rectorem conſtituit. (*d*) Hoc itaque ſchiſma ceſſavit hoc anno.

Schiſma Trigeſimum primum in Eccleſia.

Non multo poſt Joannis Sturmienſis abdicationem, (*e*) Schiſmatici quietem non ferentes Eccleſiæ, iterum quemdam Clericum (*f*) contra Papam Alexandrum Antipapam ſtatuunt, quem mutato nomine Innocentium III. vocitarunt, (*g*): ſed anno ſequenti 1180. apud Palumbaram cum ſociis captus eſt, & in exilium deportatus. Schiſma itaque, primis Alexandri Pontificatus diebus exortum, uſque ad tempus exilii Landonis perductum, duravit annos xxi cum nonniſi ann. 1180. reddita fuerit Eccleſiæ pax.

(*a*) A die electionis deductos; nam ſi numeremus a die conſecrationis ſupra annos & menſes, ſedit tantùm dies x. *Pagius Junior*.

(*b*) Excluſis extremis.

(*c*) Rei geſtæ hiſtoriam refert Alexander in epiſtola, quam ſubjecimus, ad Clerum, & Populum Bononienſem: cætera refert Baronius ex Cod. Vaticano auctoris ejuſdem temporis.

(*d*) Prout legitur in Epiſtola, quam Pontifex dedit die XVI. Kal. Junii 1162. ad Omnibonum Veronenſem Epiſc.

(*e*) Ita ſcripſit Nuntius S. Thomæ Cantaurienſi in epiſtola, quam refert Baronius.

(*f*) Inquit Trithemius in Chronico Hirſaugienſi.

(*a*) Legitur in Actis Alexandri III.

(*b*) Ut habent Alexandri III. Acta a Pagio Jun. in Vita ejuſdem Papæ ſæpius laudata.

(*c*) Inquit Romualdus Salernitanus.

(*d*) Aſſerit Anonymus Caſſinenſis; ſed Marcus Vipera ſcribit, eum a Papa conſtitutum eſſe Archiepiſcopum Beneventanum, & illius Urbis Præfectum.

(*e*) Scilicet anno 1179. ut habetur in Auctario Aquicinctino.

(*f*) Landonem Sitinum nuncupatum.

(*g*) Scribit Auctor laudati Auctarii.

Clero

## I.

Clerum, ac Populum Bononienſem, quos de legitima ſui io Pontificem electione certiores reddit, ad perſiſtendum in ſui obedientia ac fidelitate exhortatur.

*Ex Rodevic. Friſingen. lib. II. inter Rer. Italic. Script. Tom. VI. & Baron. Annal. ad ann. 1159.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Gerardo Epiſcopo, & dilectis filiis Canonicis Bononienſis Eccleſiæ, & legis Doctoribus, cæteriſque Magiſtris, Bononiæ commorantibus, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

*Exordium.*

ÆTerna & incommutabilis providentia Conditoris ſaoctam & immaculatam Eccleſiam a ſuæ fundationis exordio ea ratione voluit & ordine gubernari, ut unus ei paſtor & inſtitutor exiſteret, cui oniverſi Eccleſiarum Prælati abſque repugnantia ſubjacerent, & membra, tamquam ſuo capiti cohærentia, ci ſe mirabili quadam unitate conjungereot, & ab ipſa oullatenus diſſiderent. Qui verò Apoſtolis ſuis pro eorum fidei firmitate promiſit diceus: Ecce ego vobiſcum ſum omnibus diebus oſque ad conſummationem ſæculi; ille procul dubio Eccleſiam ſuam, cujus ipſi Apoſtoli magiſterium aſſumpſerunt, ſua promiſſione fraudari nullo modo patietur; ſed eam in ſuo ſtatu & ordine, licèt ad inſtar naviculæ Petri fluctuare aliquando videatur, perpetuo faciet permanere. Unde & quamvis hoc tempore tres falſi fratres, qui a nobis quidem exieruot, ſed non fuerunt de nobis, transfigurantes ſe in Angelos locis, cum ſint Satanæ, inconſutilem Chriſti tunicam, quam utique ipſe quidem ea perſona Pſalmographi a leonibus petit, & a framea erui, & de mano canis orat ac poſtulat liberari, ſcindere & laniare laborent; Chriſtus tamen, Auctor & Caput Eccleſiæ, eam velut unicam ſponſam ſuam provida gubernatione tuetur, & navem egregii Piſcatoris, licèt ſæpius quatiatur a fluctibus, non permittit naufragium ſuſtinere. Porrò cum anteceſſor noſter bonæ memoriæ Adrianus Papa Kal. Septemb. Anagniæ debitum naturæ ſolviſſet, & de terris ad Cœlum, de imis migraſſet, Domino vocante, ad ſuperna, eo Romam adducto, & II. Non. Septemb. in Eccleſia beati Petri præſentibus fere omnibus fratribos ſatis honeſtè (ficut moris eſt) tumulato, cœperunt fratres & nos cum eis ſecundum Eccleſiæ conſuetudinem de ſubſtituendo Pontifice in eadem Eccleſia ſtudioſiùs cogitare, & tribus diebus de ipſa electione tractantes, tandem in perſooam noſtram, inſufficientem huic honori, & tantæ dignitatis faſtigio minimè congruentem, omnes, quotquot fuerunt, tribus tantùm eaceptis, Octaviano ſcilicet, Joanne de S. Martino, & Guidone Cremenſe ((Deo teſte, quia mendacium non fingimus, ſed meram, ſicut eſt, loquimor veritatem) concorditer atque unanimiter convenerunt, & nos aſſentiente Clero ac Populo in Romanum Pontificem elegerunt. Duo verò, Joannes, & Guido, quos prenotavimus, tertium Octavianum nominantes, ad ejos electionem pertinaciter intendebant. Unde & ipſe Octavianus in tantam audaciam inſaniamque prorupit, quod mantum, quo nos reluctantes & renitentes, quia noſtram inſufficientiam videbamus, juata morem Eccleſiæ Otto Prior Diaconorum induerat, tamquam arreptitius a collo noſtro propriis manibus violenter excuſſit, & ſecum inter tumultuoſos fremitus aſportavit. Cæterum cum quidam de Senatoribus tantum facimus inſpexiſſeot, uous ex eis ſpiritu divino ſuccenſus, mantum ipſum de manu eripuit ſævientis. Ipſe vero ad quendam Capellanum ſuom, qui ad hoc inſtructus venerat & paratus, illico flammeos oculos fremebundus inflexit, clamans & innuens, ot mantum, quem fraudulenter ſecum portaverat, feſtinanter afferret: Quo utiqoe ſine mora delato, idem Octavianus abſtracto pileo, & capite inclinato, cunctis fratribus, aut loco inde aut voluntate remotis, mantum per manus ejuſdem Cappellani, & cujuſdam Clerici ſui ambitioſus aſſuopſit; & ipſe idem, qoia non erat alius, in hoc opere Cappellano & Clerico extitit coadjutor. Verum ex divino credimus judicio contigiſſe, quod ea pars maoti, quæ tegere anteriora debuerat, multis videntibus & ridentibus poſteriora tegebat. Et cum ipſe idem hoc emendare ſtudioſiùs voluiſſet, quia capitium manti extra ſe raptus non poterat invenire, collo fimbrias circumduait, ot ſaltem mantus ipſe appenſus ei quodammodo videretur. Sicque factum eſt, ut ſicut tortæ mentis erat, & intentionis obliquæ, ita ca tranſverſo & obliquo mantum fuerit io teſtimonium ſuæ damnationis indutus. Quo facto portæ Eccleſiæ, quæ firmatæ fuerant, reſerantur, & armatorum cuoei, quos (ſicut ex re apparuit) pecuniæ largitione conduxerat, evaginatis gladiis cum immenſo ſtrepitu cucurrerunt, & peſtis illa mortifera, quia Cardioales Epiſcopos non habebat, armatorum caterva militum vallabatur. Fratres verò, facinus tam immenſum, & a ſeculis non auditum ea inſperato videntes, & formidautes, ne a conductitiis militibus trucidarentur, ſeſe in munitionem Eccleſiæ nobiſcum pariter receperuot; ibique novem diebus continuis, ne exinde libere exiremus, fecit nos quorumdam Senatorum aſſenſu, quos pecunia oblata corruperat, die noctuque armata manu cum omni diligentia cuſtodiri. Sanè populo inceſſanter & jugiter acclamante, & in Senatores pro tanta impietate multa immanitate fremente, de cuſtodia fuimus illius munitionis erepti; ſed in arctiori & tutiori loco apud Tranſtyberim nos iidem Senatores, recepta inde pecnnia, poſuerunt. Cumque moram ibidem fermè per triduum feciſſemus, univerſo populo tantam proditionem atque malitiam de cætero nullatenus ſuſtinente, Senatores cum Nobilibus & Populo venientes, nos & fratres noſtros per Urbem magnificè & honorificè cum immenſis laudibus & præconiis, campanis etiam in tranſitu noſtro pulſantibus, conduxerunt: & ſic tandem a violentia perſequentis erepti, & noſtræ redditi libertati, ſequenti die Dominico venerabilibus fratribus noſtris Gregorio Sabinenſi, Ubaldo Hoſtienſi, Bernhardo, Walthero, Julio & B. Epiſcopis, Cardinalibus quoque, Abbatibus, Prioribus, Judicibus, Advocatis, Scriniariis, Primicerio, & Schola Cantorum, Nobilibus etiam, & quadam parte de Populo Urbis apud Nimpham, non longè ab Urbe inſimul con-

*Schiſma ſub Alexandro PP.*

*Narrat ſactū de ſe electionem in Pontificem.*

*Schiſmaticorum pertinacia*

*Octaviani nefandum in Alexandrum facinus.*

*Ridiculum factum inde ſecutum.*

*Sequitur narratio tumultuum, ac ſcelerum,*

*Detentus Alexander.*

*Populi clamor pro eo liberando.*

*Tandem a Senatoribus honorificè eſt conductus;*

*Hinc conſecratus,*

congregatis, munus conſecrationis accepimus; & ſicut in Romana Eccleſia moris eſt, ibidem Pontificali Regno magnificè fuimus ac ſolemniter coronati. Cæterum prædictus Octavianus, cum pro conſecratione, imo execratione ſua, dum & in Urbe eſſet, & poſtquam latenter Urbem exivit, multos Epiſcopos convocaſſet, nullum prorſus, præter unum, Ferentinatem videlicet, Epiſcopum habere potuit pro ſua temeritate & veſania confirmanda. Quoſdam tamen Epiſcopos Imperialibus minis, quoſdam violentia laicali, quoſdam verò pecuniis & blanditiis allicere voluit; ſed nil, Domino impediente, profecit. Unde nec adhuc invenire poteſt, licèt omnibus modis enitatur, qui ei manus execrationis imponat, & ſe tantæ faciat præſumptionis & impietatis auctorem. Verùm memorati Johannes & Guido, cæcitatis tenebris obvoluti, quoniam ſcriptum eſt: Peccator cum venerit in profundum malorum, contemnet: nec a ſua præſumptione damnabili reſipiſcunt; ſed eumdem Octavianum, quem ſibi in ſtatuam erexerunt, obſtinata perfidia venerantur: & eum, relicta unitate Eccleſiæ, præſumunt uſque adhuc tamquam idolum aut ſimulacrum adorare. Ipſe autem Antichriſti tempora præfigurans, uſque erectus eſt ſupra ſe, ut etiam in Templo Dei ſederit, oſtendens, tamquam ſit Deus, & multi abominationem deſolationis ſtantem in loco Sancto non ſine multa lacrymarum effuſione corporeis oculis inſpexerunt. Sane nos infirmitatem noſtram, & virtutum indigentiam cognoſcentes, noſtri in Dominum jactamus cogitatum, ſperantes, & de Chriſti miſericordia pleniùs confidentes, quòd Eccleſiam ſanctam ſuam, pro qua ipſe idem in ſubſtantia noſtræ mortalitatis apparuit, ut eam ſibi non habentem rugam aut maculam exhiberet, optata faciet in tranquillitate lætari: & procellarum omnium inundatione ſedata, nihil erit, quod jam ei poſſit obſiſtere, ubi unicus ejus Sponſus voluerit nubiloſa quæque & noxia propulſare. Nunc igitur, quia nos de noſtrorum meritorum qualitate diffidimus, & de honeſtate & religione veſtra plenam habemus fiduciam, veſtris & univerſalis Eccleſiæ precibus infirmitatem noſtram petimus adjuvari: charitatem veſtram per Apoſtolica ſcripta rogantes, & commonentes attentiùs, ut ſicut viri catholici vos pro domo Domini muros inexpugnabiles opponatis, & in devotione ac fidelitate matris veſtræ ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ immobiliter perſiſtentes, ab ejus unitate nullatenus recedatis. Quod ſi præfatus vir impietatis ad partes veſtras aliqua damnationis ſuæ ſcripta tranſmiſerit, ea ſicut reſpuenda ſunt, reſpuatis: & tanquam vana ac ſacrilega contemnere & abjicere ſtudeatis. Noverit inſuper diſcretio veſtra, quod nos ſupranominatum Octavianum apoſtaticum & ſchiſmaticum in octavo die a conſecratione noſtra (hunc enim terminum ei reſipiſcendi, & ad unitatem matris Eccleſiæ redeundi præfiximus) tamquam inobedientem & contumacem, & illos, qui ei manus præſumerent, non dicimus conſecrationis, ſed execrationis, imponere, de communi fratrum noſtrorum Epiſcoporum & Cardinalium voluntate atque conſilio accenſis candelis, & cœtu Clericorum in Eccleſia congregato, vinculo anathematis & excommunicationis aſtrinximus, & eos cum ſuo auctore diabolo condemnavimus. (a)

*Octavianus adhuc pertinax.*

*Alexandri in Deum ſpes.*

*Adhortatio ad Clerum & Populum Bononien.*

*Excommunicatum a ſe Octavianum, ejuſque Sectatores declarat.*

## II.

Monaſterio Caſſinen. quod primum totius Italiæ declarat, bona ac libertates omnes confirmat, novaque concedit privilegia.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Rainaldo Abbati venerabilis Monaſterii Caſſinen. B. Benedicti, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

*Ex Originali edidit Gattula Hiſt. Caſſinen. Sæc. VI. pag. 118.*

*Exordium.*

Licèt omnium Eccleſiarum cura & ſolicitudo ex injuncto nobis a Deo Apoſtolatus officio ſolicitudini noſtræ immineat; illi tamen, quæ ſpecialiùs ac familiariùs ad Romani Pontificis ordinationem ſpectare noſcuntur, ampliori nos convenit charitatis ſtudio imminere. Eapropter, dilecte in Domino fili Raynalde Abbas, tuis juſtis poſtulationibus gratum impertientes aſſenſum, præfatum beati Benedicti Monaſterium, cui, Deo auctore præeſſe dinoſceris, ad exemplar prædeceſſorum noſtrorum fel. mem. Calixti, & Anaſtaſii, Romanorum Pontificum, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus: Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè, & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, liberalitate Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, cooperante Domino, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant: In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: In primis Monaſterium Domini Salvatoris poſitum ad pedem Caſini montis, Monaſterium S. Dei genetricis virginis Mariæ, quod vocatur Plumbarola, Monaſterium S. Mariæ in Cincla, cellam S. Benedicti in Capua cum pertinentiis ſuis, S. Angeli ad Formas, S. Joannis puellarum, S. Rufi, S. Benedicti Pizuli, S. Angeli ad Odaldiſcos, S. Agathæ in Averſa, S. Cæciliæ, & S. Demetrii in Neapolim, S. Benedicti ad portam Rufini, S. Nicolai in Civitate nova, S. Benedicti in Pantano, ſancti Benedicti in Petra-polecina, S. Georgii in Fenucleo, S. Joannis in Turlecoſo, S. Petri in Roſſano, S. Angeli in Capraria, S. Januarii prope Beneventum, S. Martini ibidem, S. Dionyſii in Ponte, & S. Anaſtaſii. S. Mariæ in Caneto juxta fluvium Trinium, S. Benedicti & S. Laurentii in Salerno. S. Liberatoris in Marchia cum omnibus pertinentiis ſuis. S. Benedicti in Marſia, S. Mariæ in Luco. S. Coſmatis in Civitella. S. Angeli in Barregio cum omnibus pertinentiis ſuis, S. Mariæ ancillarum Dei in civitate Coſentia, S. Ma-

*Prædeceſſorum more, Monaſt. hoc ſub protectione Sedis Apoſtol. ſuſcipit.*

*Bona omnia ac Monaſterii ejuſdem confirmat.*

(a) In Epiſtola ejuſdem argumenti nonnullis immutatis, Archiepiſcopo ejuſque Suffraganeis ſcripta, quam refert Caffarus Annal. Genuen. Lib. I., legitur *Data Terracinæ V. Kal. Octobris MCLIX.* qui fuit Alexandri primus. Quod autem ex duabus hiſce Epiſtolis licet conjicere, cæteris quoque per Italiam civitatibus hujus formæ literas ab Alexandro datas crediderim, ne vafris uſurpatoris artibus decepti a fide legitimè electo Pontifici debita deficerent.

Digitized by Google

S. Mariæ in Banza, S. Petri de Lacu, S. Petri de Ovellano, S. Eraſmi, S. Benedicti, & ſanctæ Scholaſticæ in Cajeta, Sancti Magni in Fundis, S. Stephani, S. Benedicti, & S. Agathæ in Terracina, S. Petri in Foreſta, S. Pauli ibidem, S. Mariæ in Pontecurvo, S. Angeli, S. Nicandri, & S. Thomæ in Troja, S. Euſtaſii in Pantaſia. S. Benedicti in Alariano, S. Benedicti in Pectinari, S. Mariæ in Caſale-plano, S. Illuminatæ in caſtello Lemuſano, S. Trinitatis & S. Georgii in Termule, S. Focatis in Leſina cum fauce & piſcaria, S. Benedicti in Aſculo. S. Euſtaſii in Petra-abundanti S. Euſtaſii in Vipera, S. Mariæ in Barretano, S. Scholaſticæ in Fiume, S. Salvatoris in Tave, S. Nicolai juxta fluvium Trutinum in Aprutium cum pertinentiis ſuis, S. Joannis ad Scurſonem, S. Benedicti in Trunto. ſancti Benedicti in Tiſino fluvio, S. Apollinaris in Firmo, quod dicitur ad Oplaniis, S. Mariæ in Arboſcela, S. Martini in Saline, S. Angeli in Marano, & SS. ſeptem Fratrum & S. Laurentii. S. Benedicti in Ripanrſa: In Comitatu Aquinenſi cellam S. Gregorii, S. Mauritii, S. Pauli, S. Conſtantii, S. Chriſtofori, S. Nicolai, S. Mariæ in Albaneta, S. Nicolai in Ciconia, S. Benedicti in Chia, S. Nazarii in Comino, S. Valentini. ſancti Martini, S. Urbani, S. Angeli, S. Pauli, S. Felicis, S. Salvatoris, S. Angeli Vallis-lucis, S. Michaelis in Oliveto, S. Nicolai in Pica, S. Angeli in Cannuca, S. Mariæ in Verulis, ſancti Petri in Eſcleto, S. Luciæ & S. Petri in Curuli, S. Silveſtri, S. Martini, & S. Luciæ in Erpino, S. Mariæ de caſtello Zupponis, S. Martini in pede Arcis, S. Benedicti in colle de Inſula, S. Mariæ in Bavuco, S. Nicolai in Turrice, S. Juliani in Fruſilone, S. Cœſarii in Anagnia, S. Germani in Sora, S. Benedicti in Paſcheſano, S. Petri in Morinis, S. Angeli in Peſco canali, S. Patris in Formis, S. Angeli in Albe, S. Eraſmi in Pomperano, S. Mariæ in Cellis, S. Paſtoris in civitate Tyburtina: In Venafro S. Benedicti. S. Nazarii, S. Martini in ipſa Furca, curtem S. Mariæ in Sala, S. Benedicti Pizoli, ibidem, S. Benedicti in Ceſima S. Benedicti in Seſſa, & S. Leonis, curtem, quæ dicitur Lauriana, S. Benedicti in Teano cum pertinentiis ſuis, S. Mariæ in Calvo, S. Nazarii in Anglena, S. Adjutoris, & S. Benedicti in Aliſa, S. Domnini in Teleſia, S. Martini in Vulturno: In Amalfi S. Crucis & S. Nicolai, S. Crucis in Sernia, S. Marci in Carpenne, S. Valentini in Ferentino, S. Angeli in Algido, S. Marci in Ceccano, S. Agathæ in Tuſculano, S. Jeruſalem, S. Benedicti in Albano: In Roma Monaſterium S. Sebaſtiani in Palladio: In Luca cellam S. Georgii: In territorio Piſanæ civitatis S. Silveſtri, & S. Salvatoris in Civitella: In Ducato Spoletino, ſanctæ Mariæ in Calena, ſancti Benedicti in Trani, ſancti Benedicti in Caro, ſancti Petri Imperialis in Tarento: in Calabria cellam ſanctæ Anaſtaſiæ, S. Mariæ in Tropea, ſancti Nicolai in Salleſtano, ſanctę Eufemiæ in Marchia: In comitatu Aretino Monaſterium S. Benedicti, & S. Benedicti in Crema: In Sardiniæ inſula Eccleſiam S. Mariæ in Tergo, ſancti Heliæ in monte Sancto, & ſancti Heliſæi, cum omnibus earum pertinentiis, ſanctæ Mariæ de Sahucco, ſanctæ Mariæ de Toralbo, ſanctæ Marię de Tancele, ſancti Petri de Trecingle, S. Nicolai & ſanctæ Mariæ in Solio cum pertinentiis earum, ſancti Nicolai de Talaſa, ſancti Michaelis in Ferruciſi, ſancti Georgii in Ticillo, ſancti Petri in Simbrano, ſancti Petri in Nurchi, ſancti Nicolai de Nugulbi, & ſancti Joannis, ſancti Heliæ de Sitini, & ſanctæ Mariæ de flumine Tepido: In civitate Coſentia ſancti Petri in Buda, ſancti Martini juxta fluvium Armini, ſancti Columbani, ſancti Nicolai in Guatanelli, ſanctæ Lucię cum inſula ſancti Viti: In Palentino, ſanctæ Mariæ in Ceſis, ſancti Joannis in Vonaze, ſancti Joannis in via Romana, ſancti Joannis de Actangone, ſancti Petri in Pereto: In Capitanata medietatem caſtri Serræ, ſancti Lucæ in monte Gargani, paſcua de Mateſe: In Firmo ſancti Bartholomæi in campo Fullonis: In Tude ſancti Magni in Quattrelli, ſancti Angeli in Galla: In territorio Andegavenſi ſancti Mauri in Glannafolio cum cellis villis & omnibus pertinentiis ſuis: In Dalmatia S. Mariæ juxta civitatem Raguſam cum portu ſuo, ſancti Nicolai in Sanſacu prope Spalatrum: In Hiſpania ſancti Benedicti in Terracone, ſancti Benedicti in Coadgrane juxta civitatem Logronium, item civitatem, quæ dicitur ſancti Germani poſitam ad pedem Caſini montis, caſtellum ſancti Petri, quod ab antiquis dictum eſt caſtrum Caſini, caſtellum ſancti Angeli, Plumbarolam, Pignatariam Pedemontis, Juncturam, caſtrum ſancti Ambroſii, ſancti Apollinaris, ſancti Georgii, Vallem frigidam, ſancti Andreæ, Vantram Monaſticam, Vantram Comitalem, ſancti Stephani, Teramum, Fracte, Caſtrum-novum, Mortulam cum curte, quę dicitur caſa Fortini, Cucuruzu, Caminum, Sujum cum omnibus pertinentiis ſuis ex utraque parte fluminis, Turrem ad mare juxta fluvium Garilianum, caſtrum Pontiſcurvi, ſancti Petri in Flia, Toroclum, Cervarium, ſancti Victoris, ſanctæ Heliæ, Vallem rotundam, Saraciniſcum, Cardetum, Aquam fundatam, Vitecoſum: In Calabria caſtrum Cetrarii cum Eccleſiis & omnibus pertinentiis ſuis: In Marchia Teatina caſtellum Laſtinianum, montem Albrici, Mucclam S. Quirici cum portu, Friſam, S. Juſtam: In Comitatu Aſculano caſtellum, quod dicitur Octavum, & poſt montem Cinianum Trivilianum, & Cavinum: In Principatu caſtellum Ripæ-Urſę, Montem bellum, Petram fracidam: In Comino Vicum album: In territorio Carſcolano caſtellum Auriculam, Piretum, Roccam Incameratam, & Foſſam-cecam: In Amalphi Fundicum: In territorio Trojano Caſtellionem de Baroncello, S. Juſtam, villam ſancti Nicolai, quæ de Galliciano dicitur: In monte ſancti Angeli Hoſpitale: In territorio Capuano Gualdum de Liburia: In comitatu Teanenſi curtem ſancti Felicis cum Eccleſia ſancti Ippoliti. Præterea, patrum noſtrorum veſtigia ſubſequentes, præſatum ſancti Benedicti Monaſterium cæteris per Occidentem Cœnobiis præferendum aſſerimus, & tam te quàm ſucceſſores tuos in omni conventu Epiſcoporum ſeu Principum ſuperiores omnibus Abbatibus conſedere, atque in judiciis priorem cœteris ſui Ordinis viris ſententiam proferre ſancimus. Uſum etiam Compagorum, ac Chirothecæ, Dalmaticæ, ac Mitræ tam tibi quàm ſucceſſoribus tuis in pręcipuis feſtis, & diebus Dominicis, ad miſſas, ſeu in conſeſſu concilii habendum concedimus. Sanè tam in ipſo venerabili Monaſterio quàm & cellis cujuslibet Eccleſiæ Epiſcopum vel Sacerdotem, præter Romanum Ponti-

Caſſinen-Monaſt. primatum ſuper cætera Cœnobia aſſerit.

Uſum Chirothecæ. Dalmaticæ, ac Mitræ ſtatutis diebus ejus Abbatibus concedit.

*Ipſum vero ſoli Apoſtol. Sedi ſubjectū declarat.*

Pontificem ditionem quamlibet aut excommunicandi aut interdicendi, aut ad Synodum convocandi præſumere prohibemus: ita ut niſi ab Abbate Prioreve loci fuerit invitatus, nec miſſarum ſolemnia inibi audeat celebrare.

*Laicos, Clericoſque in eodem recipi poſſe indulget.*

Liceatque ipſius Monaſterii, & cellarum ejus fratribus, clericos cujuſcumque Ordinis, ſeu laicos, de quocumque Epiſcopatu ad converſionem venientes, in ſanitate vel in ægritudine cum rebus ſuis, abſque Epiſcoporum vel cujuslibet perſonę contradictione ſuſcipere, niſi tunc iidem clerici ſeu laici a Diœceſanis Epiſcopis pro certis fuerint excommunicati criminibus.

*Abbati quoque jus cognoſcendi cauſas tum Monachorum, cum Monialium ſibi ſubjectarum:*

Liceat etiam abſque cujuslibet ſæcularis vel eccleſiaſticæ poteſtatis inhibitione ſubjectis Monaſteriis ſuis tam Monachos quàm ſanctimoniales fœminas judicare. Liceat quoque fratribus per cellas in civitatibus conſtitutas ad divina officia celebranda, quandocumque voluerint, ſigna pulſare; populum Dei tam in ipſum Cœnobium quàm & in cellas ejus ad Dei verbum audiendum ingredi, nullus Epiſcopus, excepto pro communi totius civitatis vel parochiæ interdicto, prohibeat.

*Illum verò per Monachos tantùm eligendum, & a Rom. Pontifice conſecrandum.*

Obeunte verò te, nunc ejuſdem Loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſurreptionis aſtutia aut violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam elegerint, a Romano Pontifice conſecrandum, ſicut in Domini prædeceſſoris noſtri ſanctæ mem. Leonis Papæ privilegio continetur. Ad hæc, tam præſentium quàm futurorum avaritiæ ac nequitiæ obviantes, omnes omnino ſeditiones, quas levas dicunt, ſeu direptiones in cujuſcumque Abbatis morte aut electione fieri, auctoritate apoſtolica interdicimus.

*Sacramenta, conſecrationes Altarium, aliaque hujus generis a quocumque voluerint Epiſcopo petere, ut poſſint, elargitur. Palladii Celſi in Urbe eis concedit in hoſpitium.*

Chriſma vero, Oleum ſanctum, Conſecrationes altarium, ſive Baſilicarum, Ordinationes Clericorum, a quocumque malueritis Catholico ſuſcipiatis Epiſcopo; Baptiſmum autem, & infirmorum viſitationes per clericos veſtros in oppidis veſtris ſeu villis agetis. Ad perpetuum etiam hoſpitium tibi tuiſque ſucceſſoribus Palladii cellam concedimus, ut de veſtra illic Congregatione, quem volueritis, ordinetis, quem ſi forte Romano Pontifici in Abbatem promovere placuerit, omnino tamen tamquam veſtræ Congregationis Monachum ſub veſtra decernimus diſpoſitione perſiſtere. Reditum quoque, qui ab officialibus noſtris apud Hoſtiam vel Portum de navibus exigi ſolet, navi veſtrę, ſi qua eò venerit, relaxamus.

*Sepulturam vero Monaſteriorum a Caſſinenſi dependentium liberam omnino declarat.*

Sepulturam ſane loci veſtri, & Monaſteriorum veſtrorum liberam omnino eſſe cenſemus, ut eorum, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, devotioni, & extremæ voluntati, niſi fortè excommunicati, vel interdicti ſint, nullus obſiſtat.

*Decretum immunitatis a quacumque moleſtia, vi &c.*

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, idem Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, vel injuſtè datas ſuis uſibus vendicare, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ in omnibus Sedis Apoſtolicæ auctoritate. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtrę conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Ameu. Amen.

S. PETRVS ✠ S. PAVLVS
ALEXANDER PAPA III.

VIAS TUAS DOMINE DEMONSTRA MIHI.

BENE VALETE.

*Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccleſię Epiſcopus ſubſc.
Ego Ubaldus Oſtienſis Epiſcopus ſubſc.
Ego Bernardus Portuenſis Epiſcopus, & S. Rufinæ ſubſc.
Ego Gualterius Albanenſis Epiſcopus ſubſc.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. ſanctæ Crucis in Hieruſalem ſubſc.
Ego Aſtaldus Presbyter Cardinalis tit. S. Priſcæ ſubſc.
Ego Joannes Presb. Card. SS. Joannis & Pauli tit. Pammachii ſubſc.
Ego Ildebrandus Presb. Cardinalis Baſilicæ duodecim Apoſtolorum ſubſc.
Ego Joannes Presbyter Cardinalis tit. S. Anaſtaſiæ ſubſcripſi.
Ego Albertus Presb. Cardinalis tit. S. Laurentii in Lucina ſubſc.
Ego Otto Diaconus Cardinalis S. Georgii ad Velum aureum ſuſcripſi.
Ego Jacintus Diaconus Cardinalis S. Mariæ in Coſmedin ſubſc.
Ego Otto Diaconus Cardinalis S. Nicolai in Carcere Tulliano ſs.
Ego Boſo Diaconus Cardinalis SS. Coſmæ & Damiani ſubſc.

*Dat. die 7. Novemb. ann. Dom. 1159. Pont. ann. I.*

Datum apud Ninpham per manum Hermanni S. R. E. Subdiaconi, & Notarii, VII. Idus Novembris Incarnationis Dominicæ an. MCLIX. Indictione VIII. Pontificatus verò Domni Alexandri III. anno I.

---

III.

Confirmatio bonorum omnium, ac privilegiorum conceſſio Monaſterio S. Mariæ de Rievalle Ordinis Ciſtercienſis.

*Ex Tom. II. Monaſt. Anglic.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Aelredo Abbati Monaſterii ſanctæ Mariæ de Rievalle, ejuſque fratribus, tam præſentibus quàm futuris monaſticam vitam profeſſis, in perpetuum.

*Exordium.*

Religioſis votis annuere, & ea operis exhibitione complere, officium nos invitat ſuſcepti regiminis, & ordo videtur exigere rationis. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatam Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Rievalle, in qua divino mancipati eſtis obſequio, ſub beati Pe-

Monaſterium ſub Apoſtolica ſuſcipit protectione. Ac regularem inibi ſervari ordinem decernit.

Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus: In primis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo Monaſticus, qui in Eccleſia veſtra ſecundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam, & inſtitutionem Ciſtercienſis Ordinis noſcitur inſtitutus, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur.

Bona omnia confirmat.

Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant: In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Monaſterium ipſum beatę Mariæ Rievallis cum omnibus poſſeſſionibus & appenditiis ſuis ſecundum fines & terminos earumdem terrarum & poſſeſſionum, a Galtero Eſpec fundatore loci veſtri ita conſtitutos: ex parte Orientis a via dicta Speragata, quæ ducit ad Riam, uſque ad viam, qua itur ad Bref, ad molendinum de Sproxtona: & a valle, quæ ducit ad parvam hajam de Tileſtuna uſque ad foveam, quæ eſt ex adverſo, ubi duo rivuli, Depedale videlicet & Litlebec, confluunt: & a Kauthepeche uſque ad Cervum lapidum, qui vocatur Bacheler, & inde uſque ad viam, quę venit de Turchilſti ex parte Auſtri & Occidentis, ſicut Ria fluvius uſque ad diviſas de Antona fluit, & inde ſunt termini uſque ad Fangadala, & exinde uſque ad viam, quæ venit de Wideris: ex parte Septentrionis a monte, qui dicitur Transhobed, per vallem Landeſmara, & rivulum, qui dicitur Willelmesbech, ubi ſunt diviſæ Johannis Engelram, Terram de Brif, terram de Tileſtuna, terram, quæ dicitur Bildeſdala, cum omnibus appendiciis ſuis: In foreſta de Delmeſtac omnia ad uſus veſtros neceſſaria in lignis in paſcuis & in pannagiis: Ex dono filii noſtri Henrici, videlicet Junioris Regis Angliæ, terram, quæ dicitur Dulbertheſmerſch cum omnibus pertinentiis ſuis, & cum tota paſtura de Waſta de ſubtus Lichering, ſicut ipſe cartâ ſuâ confirmavit, & avus ejus Rex Henricus in dominio ſuo tenuit: Ex dono Epiſcopi Dunelmenſis, Cotum, & Croſſehi cum omnibus pertinentiis ſuis, ſicut ipſe Epiſcopus vobis conceſſit, & cartâ ſuâ confirmavit: Ex dono Canonicorum Eboracenſium Sanburn cum omnibus pertinentiis ſuis: Ex dono Rogeri de Malbrai Welleburnam & Hovetunam cum omnibus pertinetiis ſuis, ſicut ipſe Rogerus vobis conceſſit, & cartâ propriâ confirmavit: præterea ex dono ipſius Steintunam cum omnibus pertinentiis ſuis: Ex dono Gilberti de Gant grangiam de Dundemanebi, & duas bovatas terræ in eadem villa cum omni communi paſtura ejuſdem villæ: Ex dono Bertranni de Bulemen illam carrucatam terræ, quam habuit in Welleburn cum omnibus pertinentiis ſuis: Ex dono Radulphi de Novavilla unam carrucatam terrę in Kiccun cum omnibus pertinentiis ſuis: Ex dono Odonis de Boltebi waſtinam de Deſteſcheith, cum terris & paſcuis adjacentium villarum, Boltebi ſcilicet & Kabeneſtorp, & Gfortum, ſicut ipſe Odo vobis conceſſit, & cartâ ſuâ confirmavit, & augmentum, quod fecit vobis Adam filius ejuſdem Odonis: Ex dono Roberti de Flerleſei Gfortum cum omnibus pertinentiis ſecundum formam cartæ ipſius: Ex dono Adam filii Petri, in Rumbleſmora locum, qui vocatur Flaveddre cum omnibus pertinentiis ſuis, & in villa, quæ vocatur Stainburcb, ſartum illud, quod vocatur Dggedewaith, & totam mineram ferri de prædicta villa, & in boſco ipſius villæ materiam & ligna ad carbones & alia, quę neceſſaria fuerint, & communem paſturam ipſius villæ, & cætera, ſecundum formam cartæ ipſius: Ex dono Torphini & Alani filii ejus, unam carrucatam terræ in Albeſtein; ſicut in chirographo illorum continetur: Ex dono fratrum Hoſpitalis ſancti Petri de Eboraco illam partem terræ, quam habuerunt in Bolthebi, ſicut in carta & chirographo eorum continetur: Ex dono Gervaſii, & Benedicti filii ejus pratum, quod dederunt vobis in Kocheberch: Ex dono Odonis de Nes pratum, quod dedit vobis in Walterholm: Ex dono Hugonis del Tuith pratum, quod dedit vobis in Kochesberch: Ex dono Hugonis Malebeſtie pratum, quod dicitur Dſwaldeshenges: Ex dono fratrum Hoſpitalis de Witebi duas bovatas terræ in Dovetun ſecundum formam cartæ illorum: Ex dono Ricardi Cumin unam carrucatam & dimidiam in Stainchroff, ſicut ipſe Ricardus vobis conceſſit, & cartâ ſuâ confirmavit.

Nonnulla concedit privilegia.

Sane laborum veſtrorum, quos propriis manibus & ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis veſtrorum animalium, nullus omnino a vobis decimas exigere præſumat. Addentes etiam auctoritate Apoſtolica prohibemus, ne quis fratres veſtros, clericos videlicet ſive laicos, poſt factam in Monaſterio veſtro profeſſionem, abſque licentia veſtra ſuſcipere audeat vel retinere. Sancimus etiam, ne quis Archiepiſcopus vel Epiſcopus ſive cujuslibet ordinis perſona locum veſtrum a divinis interdicat officiis, niſi Abbatis vel fratrum ipſius loci evidens & manifeſta culpa extiterit. Liceat autem vobis, cum commune interdictum terræ fuerit, clauſis januis, & excluſis excommunicatis & interdictis, divina officia celebrare. Paci quoque & tranquillitati veſtræ paterna ſolicitudine providentes, auctoritate apoſtolica prohibemus, ut nullus infra clauſuram locorum ſive grangiarum veſtrarum violentiam vel rapinam vel furtum facere, vel hominem capere audeat; & ſi quis hoc temerario auſu præſumpſerit, tamquam ſacrilegus judicetur, & excommunicationis ultione plectatur. Præterea omnes libertates ſeu etiam immunitates ac regias conſuetudines, a cariſſimo filio noſtro Henrico Rege Anglorum vobis & Eccleſię veſtræ indultas, & ſcripti ſui pagina roboratas, auctoritate Apoſtolica confirmamus, & illibata ſtatuimus perpetuò permanere: prohibentes, ne quiſpiam hominum vos aut Eccleſiam veſtram de omni temanatala, denegeldis, omnibus aſſiſis, conſuetudinibus, auxiliis, placitis, & de omni terreno ſervitio, quod alicui ſeculari perſonæ pertinebat, audeat infeſtare; ſed liberi & quieti ab hujuſmodi exactionibus maneatis, quemadmodum prædictus filius noſter Rex Henricus ſive avus ejus ſenior Henricus, ſcriptis ſuis vobis rationabiliter confirmaverunt. Præterea, dilecte in Domino fili, A. Abbas, religionem in Monaſteriis, quibus præeſſe dinoſceris, ſtabilitam, in Domino proficere cupientes, ſtatuimus, ut in omnibus Monaſteriis, quæ de Monaſterio, cui pręſides, ſunt egreſſa, & in his, quæ de egreſſis ab eodem Monaſte-

naſterio prodierunt, tam de ipſis perſonis quàm de rebus Monaſteriorum josta Ciſtercienſium fratrum ioſtitutionem, diſponendi & ordinandi liberam habeas facultatem. Præſenti quoque decreto ſancimus, ut Epiſcopi, in quorum Epiſcopatibus Monaſteria veſtra conſiſtunt, nec regularem & canonicam electionem Abbatis veſtri unquam impediant, nec de removendo ac deponendo eo, qui pro tempore fuerit, contra ſtatuta Ciſtercienſis Ordinis, & auctoritatem privilegiorum ſuorum ſe oullatenus intromittant. Decernimus ergo, ut nulli omninò hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare &c.

Dat. die 20. Novemb. an. Dom. 1160. Pontif. an. II.

Data Anagniæ per manum Hermanni S.R.E. Subdiaconi & Notarii, XII. Kal. Decembris. Indictione IX. Incarnationis Dom. an. MCLX. Pontificatus verò Domni Aleſandri Papę III. anno II.

---

## I V.

### Privilegium Confirmationis bonorum, ac libertatum Eccleſiæ S. Cuthberti de Kadeferd.

Exordium.

Aleſander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Willielmo Priori Eccleſiæ ſancti Cuthberti de Kadeford, ejuſque fratribus, tam præſentibus quàm futuris regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

Exordium.

Effectum juſta poſtulantibus indulgere, & vigor æquitatis, & ordo esigit rationis: præſertim quando petentium voluntatem & pietas adjuvat, & veritas oon relinquit. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatam Eccleſiam, in qua divino mancipati eſtis obſequio, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; In primis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo Canonicus, qui ſecundùm Dei timorem, & B. Auguſtini regulam noſcitur inſtitutus, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur. Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis dusimus exprimenda vocabulis: Es dono Willelmi de Luvetot fuudatoris ipſius Eccleſiæ, & heredum ejus, locum ipſum, in quo eadem Eccleſia ſita eſt, cum terris decimis & omnibus earum pertinentiis: Eccleſiam de Malcringham, Eccleſiam de Gringeleja, Eccleſiam de Normaton Eccleſiam de Wiſſon, Eccleſiam de Cnleſton, Eccleſiam de Willeley, quicquid habetis in Eccleſiis de Biſterton, & de Claverburtet, de Beriſwell, cum pertinentiis earum: præterea decimas omnes de terris ejuſdem Willemi de Honore de Blida de omnibus rebus, ex quibus decima dari ſolet, & dari debet: In Berdemyc duas bovatas terræ: Io Coleſton duas bovatas terræ cum manſura una de dominio ejuſdem Will: In Burfod quatuor bovatas: In Wiſtron quatuor bovatas terræ cum una manſura, & totam terram ipſius Williemi de Berteby & Slaſwic, præter unam bovatam terræ: In Bayton novalia Sotſmi: Io Dormaton terram Domini ſæpefati Willelmi cum prato, Hovalia, Wlſac, & Bolum cum molendinis, & nonalia de Ehorp: In Sthirakis unam bovatam terræ, cum manſura una, & totam terram ex parte rivuli verſus meridiem: in eadem villa Novalia de Apelia, & Gravam, ſicut per foſſatam clanditur, Molendinum de Banton cum vivario, molendinum Sthirakis: in Kampton unam piſcariam, & totum ſitum villæ de Radeford, ſicut per foſſarium clauditur: Ex dono Gilberti de Wenil, terram de Briſt cum molendino, & dimidiam bovatam terræ in Belh: Es dono Roberti de Stivellei ſex bovatas terræ in Remhall: Ex dono Radbriton locum Stellerce cum omnibus pertioentiis ſuis: Ex dono Aviciæ filiæ Wil. de Taneya tres bovatas terræ in Termodeſtone: Ex dono Ceciliæ uxoris Richardi de Luwetot. quicquid habetis in territorio Eccleſiæ de Dinisleja. Libertates quoque & immunitates a regibus ſive Principibus pia vobis devotione conceſſas nihilominus præſentis ſcripti pagina confirmamus. Sane novalium veſtrorum, quę propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis veſtrorum animalium, nullus a vobis decimas præſumat esigere: In parrochialibus autem Eccleſiis, quas tenetis, liceat vobis de fratribus veſtris Sacerdotes eligere, & Epiſcopo præſentare, qui de plebis quidem cura eidem Epiſcopo: de rebus vero temporalibus ad ipſam Eccleſiam pertinentibus vobis debeat reſpondere. Statuimus præterea, ut nulli Eccleſiaſticæ ſæcularive perſonæ in præfata Eccleſia liceat, injuſtas exactiooes vel indebitas exercere, vel Sacerdotibus in eis Eccleſiis commorantibus indebite gravamina irrogare. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe concedimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi fortè excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat: ſalvâ tamen canonicâ juſtitiâ Matricis Eccleſię, & parrochialium Eccleſiarum, de quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Porro cum commune interdictum terræ fuerit, liceat vobis, clauſis januis, excluſis excommunicatis & ioterdictis, non pulſatis tintinnabulis, ſuppreſſa voce divina officia celebrare. Obeunte verò te, nunc ejuſdem loci Priore vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia vel violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris ſecundùm Dei timorem, & beati Auguſtini regulam providerint eligendum. Decernimus ergo, nt nulli omnino liceat, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut eius poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Diœceſani Epiſcopi canonicâ iuſtitiâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi præſumptionem ſuam congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine

Eccleſiam hanc ſub protectione Sedis Apoſt. recipit.

Bonaque omnia ei confirmat.

Libertates a Regibus conceſſas ratas habet.

Indebitas decimas ab eodem exigi vetat.

Presbyteros Parochiis præficiendos Epiſcopo præſentandi facit facultatem.

Sepulturam loci liberam declarat.

In communi interdicto ſuppreſſa voce divina celebrari officia concedit.

Abbatem a Monachis eligendum ſtatuit.

Solitæ concluſiones.

ne diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem Loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Datum Anagniæ per manum Hermanni ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Subdiaconi, & Notarii, XI. Kal. Februarii Indictione VIII. Incarnationis Dominicæ anno MCLXI. Pontificatus verò Domni Alexandri Papæ III. anno II.

Dat. die 22. Januarii anno Dom. 1161. Pont. an. II.

## V.

Canonizatio S. Eduardi Regis Angliæ, ejuſque adſcriptio in numerum SS. Confeſſorum.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerab. fratribus Archiepiſcopis, Epiſcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, aliiſque Eccleſiarum Prælatis, per Angliam conſtitutis, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

ILlius devotionis conſtantiam, & fidei firmitatem, quam circa Matrem veſtram ſacroſanctam Romanam Eccleſiam exhibetis, diligentiùs attendentes, in id propoſitum voluntatis adducimur, ut vos ſicut cariſſimos fratres, & ſpeciales Eccleſię filios ſincera caritate in Domino diligamus, propenſiùs honoremus, & poſtulationes veſtras, quantum cum Deo poſſumus, libenti animo admittamus. Inde utique fuit, quod ſuper petione, quam de Eduardo, glorioſo quondam Rege Anglorum, canonizando, & in Sanctorum cathalogo aſcribendo, tam chariſſimus in Chriſto filius noſter Henricus, Illuſtris Anglorum Rex, quàm vos ipſi, nobis inſtantiùs porrexiſtis, ſolicitam cum fratribus noſtris deliberationem habentes, libro miraculorum inſpecto, quæ dum in carne mortali viveret, & poſtquam de præſenti ſęculo eſt aſſumptus, omnipotens Dominus per ſuam miſericordiam declaravit: Viſis etiam literis anteceſſoris noſtri pię record. Innoc. Papæ, veſtriſque teſtimoniis inde receptis: quamvis negotium tam arduum & ſublime non frequenter ſoleat, niſi in ſolemnibus Conciliis de more concedi; de communi tamen fratrum noſtrorum conſilio, juxta votum & deſiderium prædicti filii noſtri Regis, ac veſtrum, corpus ipſius Confeſſoris ita glorificandum cenſuimus, & debitis præconiis adorandum in terris, ſicut eumdem Confeſſorem Dominus per ſuam gratiam glorificavit in Cœlis. Unde videlicet inter ſanctos Confeſſores de cætero numeretur, qui hoc ipſum apud Deum ſignis meruit ac virtutibus obtinere. Quia igitur decet honeſtatis veſtræ prudentiam, eum præcolere, & toto ſtudio venerari, quem auctoritate Apoſtolica venerandum veſtra poſtulavit devotio, & colendum, univerſitatem veſtram per Apoſtolica ſcripta monemus, & exhortamur in Domino, quatenus eum ita deinceps ſtudeatis debitis obſequiis honorare, ut ipſius interceſſionibus apud diſtrictum Judicem mereamini veniam obtinere, & glorioſum in æterna beatitudine præmium invenire.

Henrici Regis Angliæ, & Prælatorum Regni preces apud Pontificem pro Canonizatione S. Eduardi.

Illum Pontifex attentis ejus meritis ac miraculis SS. Confeſſorum aſcribit numero.

Hortaturque Prælatos ad ejuſdem venerationem.

Dat. Anagniæ VII. Idus Februarii.

## VI.

Privilegium confirmationis Archiepiſcopatus Januenſis, ac bonorum omnium, ad eum ſpectantium; cui nonnulla Monaſteria, atque Eccleſiæ conceduntur.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Syro Januenſi Archiepiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

*Ab Originali in Archiv. Eccleſiæ hujus edidit Ughell. loc. cit. Tom. IV. ubi de eadem.*

Exordium.

SUperna & ineffabilis providentia Majeſtatis ſacroſanctam Romanam Eccleſiam omnium Eccleſiarum matrem inſtituit & magiſtram, ut, prælata cæteris, merita reſpiceret ſingulorum, & ad ſimilitudinem æterni & juſti Judicis unicuique pro meritorum qualitatibus reſponderet. Unde & eadem ſancta Eccleſia eos, quos fideles filios reperit, clementiori tractare gratia conſuevit, & quos ferventiores circa ſuum obſequium intuetur, multiplici prærogativâ honoris eſt ſolita ſublimare. Nos igitur, qui in Sede Apoſtolica beato Petro Apoſtolorum Principi, licèt non ſuffragantibus meritis, ex divina diſpoſitione ſucceſſimus, quantam devotionem, reverentiam, ſedulitatem obſequii tempore iſto procelloſo & turbido Januenſis Eccleſia, & tota civitas, omni terrore poſtpoſito, nobis noſtriſque Nuntiis exhibuerit, & quanta nos magnificentia & honore ſuſceperit, diligentius attendentes: conſiderantes etiam, quanta nobis & ſucceſſoribus noſtris incrementa & commoda per ſublimem & inclytam Januenſem Civitatem poterunt provenire, anteceſſoris noſtri felicis memoriæ Innocentii Papæ veſtigiis inhærentes, qui perſonam tuam, & poſt te Januenſem Eccleſiam, glorioſâ dignitatis excellentiâ ſublimavit ad honorem exaltatum in gloria, & ſervitium, quæ B. Petro, & S. R. E. fideliſſima, & ad quieſcendum ei, ſicut dictum eſt, promptiſſima perſeverat, & de cætero id te facturum promptius pollicetur, eamdem dignitatem tibi & ſucceſſoribus tuis de communi fratrum noſtrorum conſilio duximus confirmandam. Quod enim te, frater Archiepiſcope, jam dictus anteceſſor noſter Innocentius privilegio decoravit, & in Archiepiſcopatum promovens, inſigne te gratia reddidit ampliorem, nos ratum habemus, auctoritate Apoſtolica roborantes Epiſcopatus in Corſica, Marianenſi, Nebienſi, & tertium, cujus ſedem memoratus Innocentius Eccleſiam ſancti Petri de Acci conſtituit, & cui unam plebem de Mariana, & alia de Aleria conceſſit, Bobienſem quoque Epiſcopatum, ac illum de Brumiate cum Eccleſiis ſuis, quas circa ſe in caſtellis ſuis habet, quem idem anteceſſor noſter de novo conſtituit, tibi tuiſque ſucceſſoribus, ſicut & ipſe anteceſſor noſter feciſſe dignoſcitur, Metropolico jure ſubjicimus. Veruntamen Epiſcopatum Januenſem, & te videlicet & poſteros tuos ab omni emancipatos ſubjectione, in manu propria libere retinemus; Statuentes, ut Januenſis Archiepiſcopus a ſuffraganeis ſuis Epiſcopis conſecretur; Pallium Pontificale ad officii plenitudinem a Sede Apoſtolica recepturus. Præterea illam ſinceriſſimam devotionem tam tuam quâm Civitatis tuæ, & multimoda obſe-

Januenſis Cives de Alexandro PP. optime meriti.

Epiſcopatus in Corſica Januenſi Eccleſiæ ſubjectos eidem confirmat annullaque concedit privilegia.

Archiepiſcopi vero perpetuam Legationem concedit.

obſequiorum officia, quæ nobis haſtenus fideliter & liberaliter impendiſtis, & jugiter etiam exhibetis, in memoria retineutes, ut Jannenſis Clerus, & Populus ad ſervitinm & honorem Eccleſiæ tanto ferventiùs accendantur, quanto Eccleſiam & Civitatem Januenſem a Sede Apoſtolica cognovit ampliùs honorari, communicato fratrum conſilio legationem tranſmarinam tibi tuiſque ſucceſſoribus in perpetuum duximus concedendam: ita qnidem, ut ſingulis octenniis tum Epiſcopo, vel Cardinali Romanę Eccleſiæ illuc accedere debeatis, a nobis & a catholicis ſucceſſoribus noſtris eamdem auctoritatis & poteſtatis plenitudinem recepturi, quam Epiſcopus & Cardinalis habuerit, qui a nobis & ſucceſſoribus noſtris illuc de corpore Eccleſiæ fuerit deſtinatus.

*Nonnullas alias Eccleſias ac Monaſteria elargitur.*

Monaſterinm quoque, qnod in Inſula Gallinaria ſitum eſt, ad jus S. R. E. ſpecialiter pertinens, & Eccleſias in caſtro & ſuburbio Portus-veneris a juriſdictioue Lucenſis Epiſcopi eximentes, tibi & his, qui poſt te ſucceſſerint, in perpetuum Apoſtolica auctoritate concedimus, & præſenti privilegio confirmamus. Albigaunenſem inſuper Epiſcopatum tibi & ſucceſſoribus tuis concedimus, ita quod a biennio poſtquam fuerit Eccleſiæ reſtitutus, eumdem Epiſcopatum perpetuò habeatis. Denique ut Januenſis civitas, quæ cœleſtis Numinis adjuta favore de inimicis Crucis Chriſti triumphum frequenter, & victoriam reportavit, & plnrimas eorum urbes mira qnadam & invicibili potentia ſubjugavit, ampliori honoretur faſtigio dignitatis, equo cum navo albo in proceſſionibus uti, & Crucem Dominicam per ſubjectam vobis Provinciam portandi, ſient prænominatus anteceſſor noſter Innocentius conceſſiſſe dignoſcitur, ſibi tuiſqne ſucceſſoribus licentiam damus, & liberam concedimus facultatem.

*Crucis prælationem,*

*ac Pallii uſum concedit.*

Pallio verò infra Eccleſiam perfrueris his diebus, in Cœna Domini, Paſcha, Aſcenſione, Pentecoſte, in feſtivitate Apoſtolorum Petri & Pauli, S. Joannis Baptiſtæ, S. Laurentii, tribus feſtivitatibus B. Mariæ, & ſolemnitate Omnium ſanctorum, S. Syri, Nativitatis Domini, Epihania, in die Anniverſario conſecrationis tuę, in conſecratione quoque Epiſcoporum, Baſilicarum, & ordinationibus Clericorum.

*Abbatiam de Tyro ei ſubjicit.*

Abbatiam quoque de Tyro ad melioramentum, ſalvâ ſanctæ Romanæ Eccleſię proprietate ac cenſu, ſicut & ſupradictus prædeceſſor etiam Innocentius feciſſe cognoſcitur, tibi, frater Archiepiſcope, tuiſque ſucceſſoribus duximus commitendam.

*Solitæ comminationes;*

Si qua igitur in poſterum eccleſiaſtica ſęculariſve perſoua, hanc noſtrę conſtitutionis & confirmationis paginam ſciens, contra eam temerè venire temptaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione debita & congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sangnine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem hæc noſtra ſtatnta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant.

*Alexandri PP. & S. R. Eccl.*

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccleſiæ Epiſc.
Ego Ubaldus Presb. Card.

*Cardd. ſubſcriptiones,*

Ego Joannes Presb. Card. S. Anaſtaſiæ.
Ego Gregorius Sabinenſis Epiſc.
Ego Ubaldus Oſtienſis Epiſc.
Ego Bernardus Portuenſis Epiſc.
Ego Gualterus Albanenſis Epiſc.
Ego Jacintns Diac. Card. S. Mariæ in Coſmedin.
Ego Arditius Diac. Card. S. Theodori.
Ego Riſo Diac. Card. SS. Coſmę & Damiani.
Ego Cintins Diac. Card. S. Adriani.
Ego Joannes Diac. Card. S. Mariæ in Porticu.

Datum Laterani per mannm..........
V. Idus Aprilis Indict. IX. Incarn. Dom. MCLXI. Pontificatus verò. D. Alexandri Papæ III. anno II.

*Dat. die 11a Aprilis anno Dom. 1161. Pont. an. II.*

---

## VII.

Confirmatio ſtatutorum, ab Hugone Rutenenſe Archiepiſcopo pro Ordine & quiete Cleri ſuæ Diœceſeos.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Hugoni Rutenenſi Epiſcopo, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

*Ex Concil. Tom. XIII. col. 238.*

*Exordium.*

QUoties ea, qnæ ad pacem pertinent, poſtulantur a Sede Apoſtolica confirmari, tantò ſuper his benigniorem aſſenſum nos convenit adhibere, quantò ex bono pacis plura commoda, & gratiora ſingulis proveniunt incrementa. Ex quodam ſiquidem reſcripto, a tua nobis fraternitate tranſmiſſo, ad audentiam noſtram pervenit, quod tn, habito conſilio Abbatum, Præpoſitorum, & Archidiaconorum tuorum, & Baronum terræ, cum nobili viro Hugone fratre tuo Comite Rntenæ, hujuſmodi pacem & concordiam ſtatniſti:

*Conſeſſus Rutenenſis,*

*In eo lata pœnæ contra arma deferentes;*

Quòd omnes res mobiles & immobiles, & omnes homines tam clerici quàm laici, in omni tempore ſint ſub ea pace ſecuri. Nec ulli liceat pręter armatos milites & clientes, quælibet arma ferre, niſi milites enſes ſolummodo, & clientes ſingulos baculos ferant, qui pacis, ſicut cęteri, debent ſecuritate gaudere. Et præter eos, qui hanc pacem, ſicut ſtatnta eſt, noluerit firmare, & inviolabiliter obſervare, ſicut de his, qui publice perjurant, vel fidem mentiuntur pro manifeſto debito, ſeu pro cognita fidejuſſione, de rebus eorum pignorandis licentia non denegetur: vobis tamen exceptis.

*Contrà publicè perjurantes, fidem mentientes de re, vel pecunia accepta &c.*

*Pretium ſtatutum rerum commodandarum &c.*

Ad ejuſmodi vero pacis & ſecuritatis ſuſtentationem & defenſionem ſtatutum eſt, ut Abbates, Archidiaconi, Archipresbyteri, Monachi. Canonici, Priores, & omnes clerici, qui proprias Eccleſias regunt, milites quoque, & mercatores, atque burgenſes, qui facultatibus abundaverint, & omnes etiam homines tam clerici quàm laici, qui habuerint par boum ſeu aliorum animalium, cum quibus arare poſſint, ſive amplius habuerint, vel qui habuerint ſummarium, equum ſcilicet vel equam, mulum vel mulam, quæ ad portanda onera licent, dnodecim denarios Rutenenſes, ſive alios tantumdem valentes, donent. Cum vero habuerint ovile ovium, dent pro eo ſex denarios ejuſdem monetæ, vel alios æquivalentes. Totidem autem dabunt, qui habent unum bovem tantùm, vel aliud animal, cum quo valeant arare, ſive aſinum, quem poſſint locare. Clientes vero, & artifices, ſcilicet fabri,

*Summaque a familiis ſolvenda tamquam decima.*

ſartores, pellieiarii, & omnes operarii, aut ſex, vel ſicto, ſeu duodeeim denaris, ſeeundum ſuorum eappellanorum arbitrium dabunt. Verùm ſi pater cum filiis, ſeu fratres ſive eonſanguinei fuerint, qui nondum ſunt invicem ſeparati, nee ſunt res eorum diviſæ, unus pro omnibus dabit: alioqui ſolvat unuſquiſque pro ſe. Commune autem iſtud per ſingulas parochias debet reddi eum ſcripto unius parochianorum, quem cappellanus eum eonſilio ſui Arcbipresbyteri & voluntate ſuorum Parochianorum elegerit; Et in die ſtatuta ab ipſo Parochiano, & cum eodem ſcripto ad Rutenenſem Eeeleſiam deferatur.

*Aliæ leges.*

Quiſquis autem res ſuas amiſerit, poſtquam eommune, ſieut prædictum eſt, ſolverit, in integrum reſtituatur; ſi tamen eertam perſonam, quæ res ſibi ablatas habeat, vel locum, ubi ſunt, poterit demonſtrare; ſin autem, minime. Si verò inimieos villas vel oppida deprædari vel diruere forte contigerit, res quidem mobiles emendabuntur de communi; ſed damna rerum immobilium non reſtituentur, niſi quantum a malefactoribus poterit recuperari. Clerici vero, qui proprias Eccleſias non habent, niſi par boum habuerint, non cogantur dare, ſi nolint; ſed non dato communi, ſi fortè res ſuas perdiderunt, eis nequaquam emendabuntur. Additum eſt in prædicta pace, ut cappellani Eeeleſiarum, & omnes laiei, a quatuordecim annis & ſupra, paeem & commune firmare debeant, & obſervare. Qui verò in hoc obedire eontempſerint, debent ab Eceleſiæ liminibus eoerceri, & ab omni paee fieri alieni. Eceleſię quoque paroehiarum, in quibus violatores paeis habitaverint, a divinis vaeent officiis, donee ipſi ad emendationem venire cogantur:

*Hæc omnia ſub Pacis nomine cautenta a Pontifice confirmantur.*

Quam ſiquidem pacis inſtitutionem, quemadmodum a vobis facta eſt, & reſcripto anthentico roborata, firmam & ratam babemus, & eam auctoritate apoſtolica confirmamus, & pręſentium ſcripto communimus; Statuentes, ut nulli omnino hominum liceat, hane paginam noſtræ confirmationis infringere, vel ei aliquatenus eontraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli, ſe noverit incurſurum.

*Dat. die 14. Maji anno Dom. 1161. Pont. an. II.*

Datum Verulis, ſecundo Idus Maii, Pontificatus noſtri anno ſecundo.

---

## VIII.

### Privilegium confirmationis Donationum omnium factarum Monaſterio de Khorney.

*Ex Tom. II. Monaſt. Anglicani.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Herberto Abbati Eceleſię ſanctæ Mariæ & ſancti Botulphi Chotney, ejuſque fratribus tam preſentibus quàm futuris religioſam vitam profeſſis, in perpetuum.

*Exordium.*

JUſtis Religioſorum deſideriis conſeintire, & rationabilibus eorum petitionibus elementer annuere, Apoſtolicæ Sedis, cui largiente Domino deſervimus, auctoritas, & fraternæ eharitatis unitas nos hortatur. Quoeirca, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus elementer annuimus, & præfatam Eeeleſiam, in qua divino mancipati eſtis obſequio, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſeipimus, & præſentis ſeripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſeumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eeeleſia impræſentiarum juſtè & canonieè poſſidet, aut in futurum eoneeſſione Pontifieum, largitione Regum vel Prineipum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus eſprimenda vocabulis:

*Bonorum omnium confirmatio, quorum nonnulla enumerantur.*

Inſulam videlicet Chorney, in qua ipſum Monaſterium ſitum eſt, cum nemore & mariſco & omnibus appendiciis ſuis, Eeeleſiam de Nitleſey, Eccleſiam de Stangrud, Eccleſiam de Fakeſſey, Eceleſiam de Nodeſton, Eccleſiam de Raddon, Eceleſiam de Remton, Eceleſiam de Stibinton, Eceleſiam de Emymell, Eccleſiam de Bollehorſt, & Eccleſiam de Bibelden cum una bida terræ & deeimis ejuſdem villæ & omnibus oblationibus, Eceleſiam S. Gregorii de Ehetford, duas Eccleſias de Deping, Eeeleſiam de Eid, quicquid juris in Eceleſia de Wenge habetis: In Comitatu Cantabrigiæ Wytleſeyam, & omnes illas rationabiles eonſuetudines, quas habebat Elienſis Eceleſia in Hundredis ſuis de Wycheforde, de terra & de hominibus Thornenſibus: Eeeleſiam de Witleſey, exceptis propriis regalibus conſuetudinibus, quæ ſuper terram illam evenerint, quas Hervæus primus Elienſis Epiſcopus eum aſſenſu Capituli ſui, Eeeleſiæ veſtræ in eleemoſynam rationabiliter contulit in die Dedicationis ejuſdem Eceleſiæ: In Comitatu Huntigdoniæ, Reuton, Wodeſton, Jakeſtey, & mercatum ejuſdem villæ Soka, & Saka, & Eol, & Eeam, & Infangenthef, & omnibus ejuſdem pertinentibus conſuetudinibus, medietatem Stagni, quod Wytleſmere dieitur, Stangrund, Starshved, Naddon, Sibeſton, duas hidas & dimidiam, & in Stibington v. virgatas pertinentes ad Sibeſton, & deeimam unius carueæ in Sibeſton: In Stibinton decimam Rogerii in villa, quæ dieitur Eobinton, vj. hidas: In prato de Stanton xxviii. acras de diverſis hominibus: In Doppedethorn xiv. acras terræ, & pratum eidem terræ pertinens: In Villa, quę dieitur Nuntendon duas domos & tarras, in quibus ipſæ domus ſunt: Jus quod habetis in Eccleſia omnium Sanctorum, de mercato ejuſdem villæ: Decimam Widonis filii Goſeelini in Deſtretou: In Stolkeſmorth duas virgatas terræ & dimidiam, & aliam terram in eadem villa, viii. ſolidos annuatim reddentem: De dono Andreæ Revelli xv. acras, quas dedit in eleemoſynam pro ſe & omnibus parentibus ſuis vivis & mortuis: In comitatu Nampton Emymell, duas hidas & molendinum, terram in Luſtemyk, item dimidiam virgatam terræ, & deeem aeras de Inland in prædicta villa, unam bidam in Rande eum reddita ejus ſeilieet xiii. dimidiam bidam in Charmalton: Terram de Pippewell de dono Willielmi de Albeni Brittonis: Et in Stoke unam carucatam terræ de dominico ejuſdem villæ eum toſta & prato & tota communitate in boſeo & plano & paſeuis: De dono Alberiei de Emymell duas garbas deeimbrum ſex carucarum trium villarum, ſeilicet, Iſtep, Drayton, Edinton: In eomitatu de Warremiek, Salebrigg eum appendiciis ſuis, unam virgatam terræ in Welſhameote, & molendinum de Ruton, ſervitium Edriei de Stleehenho cum ſua terra, ſcilieet v. jugera in eam-

campo, & in villa tres croftas & dimidiam: In comitatu Bedfordiæ duas hidas & dimidiam in Bollehorſt: In Wildene duas virgatas terræ cum hominibus, qui illas tenent: In Bedeford unam domum & terram ei pertinentem: Item in Norfolcia in villa, quæ dicitur Tuameres, uuam terrulam reddentem quinque ſolidos: Item medietatem villæ, quæ dicitur Wenge, & dimidium molendini ejuſdem villæ: Inſuper villanum unum nomine Normanum cum terra ſua, ſcilicet una virgata in prædicta villa: Item X. ſolidos de redditu molendini de Teſeburge cum dimidio augumentationis, quantum creverit: Piſcationem de Welle, de Delme, de Tillinga, de Trillinga: Item terram de Stanford: Item heremitorium de Trokenholt: Terram, quam habetis in Chelſey: Terram, quam habetis in Cſune: Terram, quam habetis in Tid: Ex dono comitis de Clara redditum centum ſolidorum, ſub jurejurando promiſſum: Ex dono Hugonis filii Radulfi de Wildeboef unam virgatam terræ, & libertatem, quam beatus Adelwoldus Epiſcopus, fundator prædicti Cœnobii, favente Rege Edgaro, & S. Dunſtano Dorobernix Archiepiſc. Oſwaldo Eboracen. Archiepiſc. & omnibus aliis Epiſcopis, Abbatibus, & Baronibus totius Angliæ, eidem loco conceſſit, & ſcripto proprio confirmavit.

*Inhibitio, ne de novalibus aliqua exigatur decima.*

Sane novalium veſtrorum, quæ propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis veſtrorum animalium nullus omnino a vobis decimas exigere præſumat.

*Abbatis electio Monachis aſſeritur.*

Obeunte verò te, tunc ejuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſurreptione ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi aſſenſu, vel fratrum pars concilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem & beati Benedicti regulam providerint eligendum.

*Solitæ concluſiones.*

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut quibuslibet vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Diœceſanorum Epiſcoporum canonicâ juſtitiâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſęculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire temptaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi præſumptionem ſuam congrua ſatisfactione emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictę ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hìc fructum bonę actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem pręmia ęternę pacis inveniant. Amen.

*Dat. die 9. Januarii anno Dom. 1163. Pont. ann. IV.*

Dat. Turonis, per manum Hermanni ſanctæ Romanæ Eccleſię Subdiaconi, & Notarii. V. Idus Januarii. Indictione XI. Incarnationis Dominicæ an. MCLXIII. Pontif. verò Alexandri Papæ III. an. IV.

## I X.

Confirmatio privilegiorum Prioratus ſanctæ Mariæ de Campo in Pagu Ruſcinonenſi.

*Ex Archiv. hujuſce Prioratus edidit Baluzius in Appendice Marc. Hiſpan. numer. CCCCXXXVIII.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Poncio Priori Eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Campo, ejuſque fratribus, tam pręſentibus quàm futuris, canonicè ſubſtituendis in perpetuum.

*Exordium.*

Effectum juſta poſtulantibus indulgere juris ratio exigit, & vigor poſtulat æquitatis, maximè cum petentium voluntates & pietas adjuvat & veritas .......... Quocirca, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & pręfatam Eccleſiam, in qua divino mancipati eſtis obſequio, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; In primis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo Canonicus, qui ſecundùm Deum & beati Auguſtini regulam in eadem Eccleſia noſcitur inſtitutus, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter conſervetur;

*Canonicum Ordinem in hoc Prioratu ſervari mandans,*

*Bona omnia ei confirmat.*

Pręterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblation. fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Eccleſiam de Paciano cum decimis, primitiis oblationibus & alodiis ſuis, ſicut Ulgarius bonę memorię quondam Elnenſis Epiſcopus eam Eccleſiæ veſtrę conceſſit: & Eccleſiam ſancti Stephani de vineis, quæ conſiſtit in Parrochia Eccleſię de Paciano, cum alodiis & pertinenti ſuis: Eccleſiam ſancti Martini de Laurone, Eccleſiam ſanctæ Mariæ de villare Millariis, ſicut præfatus Epiſcopus vobis eas conceſſit, Eccleſiam ſanctę Mariæ de Villare cum decimis primitiis alodiis & oblationibus ſuis, ſicut bonę memoriæ Petrus Bernardi Elenenſis Epiſcopus vobis juſtè conceſſit, excepto ſynodali cenſu, quem Elenenſi Eccleſiæ reſervavit: quicquid etiam Ermengaudus, & Petrus Bernardi bonæ memoriæ, quondam Elenenſes Epiſcopi, pietatis intuitu eidem Eccleſię veſtræ rationabiliter contulerunt.

*Exemptio a ſolutione decimarum.*

Sane novalium veſtrorum, quæ propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis veſtrorum animalium nullus a vobis decimas præſumat exigere.

*De obedientia Priori præſtanda.*

Adjicimus etiam, ut nulli fratrum veſtrorum liceat poſt factam in eodem loco profeſſionem abſque Prioris ſui licentia de clauſtro diſcedere; diſcedentem verò abſque communium literarum cautione nullus audeat retinere. Prohibemus autem, ut parrochianos Eccleſiæ veſtræ, ſalvâ canonicâ juſtitiâ Eccleſiæ veſtrę in ſepultura recipere nemo pręſumant.

*De Prioris electione per Fratres facienda.*

Obeunte verò te, nunc ejuſdem loci Priore, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia pręponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, de veſtro vel aliorum Collegio, ſecundùm Dei timorem & B. Auguſtini regulam providerint eligendum. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe decernimus, ut eorum

*De Sepulture mihi concedenda de libertate.* rum, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, devotioni, & extremæ voluntati, niſi excommunicati vel interdicti fuerint, nullus obſiſtat: ſalvâ canonicâ juſtitiâ illarum Eccleſiarum, a quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Decernimus ergo, *Decretum pro indemnitate bonorum.* ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed illibata omnia & integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione atque ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apo- *Annuus cenſus Sedi Apoſt. perſolvendus.* ſtolicæ auctoritate, & Diœceſani Epiſcopi canonicâ juſtitiâ. Ad indicium autem hujuſmodi a Sede Apoſtolicâ perceptæ protectionis duos ſolidos nobis noſtriſque ſucceſſoribus ſingulis annis perſolvetis. Si qua igitur in futurum *Solitæ clauſulæ pœnales.* eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi præſumptionem ſuam congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui careat dignitate, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem Eccleſiæ ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccleſiæ Epiſc.

Ego Ubaldus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hieruſalem.

Ego Ubaldus Oſtienſis Epiſc.

Ego Jacintus Diac. Card. S. Mariæ in Coſmedin.

Ego Joannes Presb. Card. tit. S. Anaſtaſiæ.

Ego Gualterius Albanenſis Epiſcopus.

Ego Albertus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Lucina.

Ego Guillelmus tit. S. Petri ad Vincula Presb. Card.

Ego Otto Diac. Card. S. Nicolai in Carcere Tull.

Ego Boſo Diaconus Cardinalis ſanctorum Coſmæ & Damiani.

Ego Cintius Diac. Card. ſancti Adriani.

*Dat. die 22. Januarii anno Dom. 1163. Pont. ann. IV.* Datum Senonis per manum Hermanni, ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Subdiaconi & Notarii, XI. Kal. Februarii. Indictione XI. Incarnationis Dominicæ anno MCLXIII. Pontificatus verò Domni Alexandri PP. III. anno IV.

## X.

Confirmatio bonorum omnium, ac pertinentiarum Monaſterii de Rorſham, quod ſub protectione Sedis Apoſtolicæ ſubjicitur.

*Ex Tom. II. Monaſt. Angl.* Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Bernardo Priori Monaſterii ſanctæ Fidis de Norsham, ejuſque fratribus, tam præſentibus quàm futuris, regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

*Exordium.* Religioſam vitam eligentibus Apoſtolicum convenit adeſſe præſidium, ne fortè cujuslibet temeritatis incurſus aut eos a propoſito revocet, aut robur, quod abſit, ſacræ Religionis infringat. Quocirca, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatum Monaſterium, in quo divino mancipati eſtis obſequio, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus; *Monaſterium hoc ſub protectione Sedis Apoſt. recipit;* Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, *Bonaque omnia eidem confirmat.* largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Villam de Norsham cum hominibus terris nemoribus paſcuis, & pertinentiis ſuis, quemadmodum Robertus filius Walteri, & filii ejus, vobis dederunt; & Hoſpitale ejuſdem villæ, quod habetis a fratribus hoſpitalis Jeruſalem, cum nemore & omnibus pertinentiis ſuis, terram de Kuddaham, cum omnibus pertinentiis ſuis, quam Sibilla Uxor præfati Roberti vobis dedit, Eccleſiam de Horſforda, & Eccleſiam de Bor: In Lundoniis Eccleſiam ſanctæ Margaretæ cum omnibus terris, quas in eadem villa Robertus filius Walteri vobis in elemoſinam dedit: Decimas quoque de Alretuna, de Sibetuna, de Gulwerſtunia, de Colerbo, de Relmigaham, de Coloſtunia, de Flemewrda, de Wdetuna, de Semera, de Tikebzon, de Terſham, de Storlei, de Cranesforda, de Benges, de Stramingaham, de Ludaham, de Dalingaho, de Stantuna, de Sarlingaham, de Sutburna, de Adelingetuna, de Ghor, de Stilibi, de Stocos, de Hoa, de Soteſham, de Wituella, & terram de Oletuna, & omnes terras & domos, quæ vobis in Norwico, & Gernamuta in elemoſina rationabiliter ſunt conceſſa: Molendinum de Baldruſella, & tredecim ſolidos in Kareſeia, & in Buceheſhala: Molendinum Dalraforda, terram quam Symon Pecchi vobis in elemoſinam dedit, terram Radulfi de Berveſwerda, terram quam vobis dedit Wilhelmus de Chorzo in Biſchele, terras quoque quas Willielmus Bardulfus vobis dedit in Srecaham, & in Spieaſurda, terram quam Baldwinus filius Guidonis vobis dedit in Ruchinzaham, terram quam Hugo de Duillers vobis dedit in Kalaxaforda, terram de Nunterſton, quam Ricardus filius Gaufridi vobis dedit, & ſalinas quas Willielmus Strabo vobis dedit in Kimnaham, redditum quem Radulfus filius Baldwini vobis dedit, & terram de Rendringlat, quam Willielmus de Biſnei vobis dedit. Decernimus ergo, *Decretum pro immunitate eorumdem bonorum.* ut nulli omnino hominum liceat, ſupradictum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Diœceſani Epiſcopi canonicâ juſtitiâ. *Pœnæ contra violatores Privilegii hujus.* Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi præſumptionem ſuam congrua ſatisfactione correcerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata

trata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem Loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccleſię Epiſcopus ſs.

Ego Ubaldus Oſtienſis Epiſcopus ſs.

Ego Bernardus Portuenſis, & ſanctæ Rufinæ Epiſcopus ſs.

Ego Gualterus Albanenſis Epiſc. ſs.

Ego Ubaldus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hieruſalem ſs.

Ego Henricus Presb. Card. tit. ſanctornm Nerei & Achillei ſs.

Ego Joannes Presb. Card. tit S. Anaſtaſiæ ſs.

Ego Guillelmus Presb. Card. tit. S. Petri ad Vincula ſs.

Ego Jacintus ſanctæ Marię in Coſmedin Diac. Card. ſs.

Ego Otto Diac. Card. ſancti Nicolai in Carcere Tulliano ſs.

Ego Ardicio Diac. Card. ſancti Theodori ſs.

*Dat. die 26. Maji anno Dom. 1163 Pont. ann. IV.*

Datum Turon. per manum Hermanni ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Subdiaconi & Notarii, VII. Kal. Jun. Indictione XI. Incarnationis Dominicæ anno MCLXIII. Pontificatus verò Domni Aleaandri PP. III. anno IV.

---

## X I.

Confirmatio bonorum omnium Monaſterii Beatæ Mariæ de Shyrborne, quod ſub protectione Sedis Apoſtolĸæ recipitur.

*Dia*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Clementi Abbati beatæ Mariæ de Shyrborne, ejoſque fratribus, tam præſentibus quàm futuris, regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

*Exordium.*

Religioſam vitam eligentibus Apoſtolicum convenit adeſſe preſidium, ne fortè cujuslibet temeritatis incurſus aut eos a propoſito revocet, aut robur, quod abſit, ſacræ Religionis infringat. Eapropter, dilecti iu Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus elementer annuimus, & pręfatum Monaſteriom, in quo divino mancipati eſtis obſequio, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Eccleſiam ſcilicet parochialem ſanctæ Mariæ de Shyrbone, quam idem Abbas tenet in præbendam a Sariſburienſi Eccleſia, cum cappellis, terris, decimis, & adjacentiis ſuis: terras, hoſpites, & domos cenſuales in eadem villa Shyrborn: Stapelbrigg cum Eccleſia ejuſdem villæ, cappellis terris & omnibus adjacentiis ſuis: Weſtonam cum omnibus pertinentiis ſuis: Hortonam cum Eccleſia ejuſdem villæ, & capella de Ouolton eidem Eccleſię adjacenti, cum terris decimis & omnibus pertinentiis ſuis, cappellam ſanctæ Trinitatis de Watham, & domos cenſuales in eadem villa cum terris decimis & omnibus pertinentiis ſuis: Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Wymborne, & domos cenſuales in eadem villa: partem terræ, & cappellam, quam habetis in Manerio de Kingeſton: Eccleſiam ſanctæ Marię Magdalenæ ſitam juxta caſtrum Sherborne cum cappellis ſancti Michaelis & ſancti Probi, & omnibus pertinentiis ſuis: Molendinum in villa Shyrborne juxta Cappellam ſancti Andreæ, & vivarium proximum eidem molendino, & decimis omniom vivariorom tam de anguillis quàm de cæteris piſcibus, & decimam vini de vinea ejuſdem villę Shyrborne: Manerium de Woborne cum cappella ejuſdem villę & terris decimis & omnibus pertinentiis ſuis: Comptonam, & aliam Comptonam cum cappellis decimis & omnibus pertinentiis ſuis: Manerium de Ehorneford cum cappella terris decimis & omnibus pertinentiis ſuis: Manerium de Bradford cum Eccleſia ejuſdem villæ, & cappellis terris decimis & omnibus pertinentiis: Wycam & Loſcumbe cum omnibus pertinentiis ſuis: Daltheſtoke cum Eccleſia ejuſdem villæ, & cappellis terris decimis & omnibus pertinentiis ſuis: Corundunam, & Ritherſtoke cum omnibus pertinentiis ſuis: Coreſcumbam & Eccleſiam ejuſdem villæ cnm cappellis terris decimis & omnibus pertinentiis ſuis: Stoke cum Eccleſia ejuſdem villæ & cappellis terris decimis & omnibus pertinentiis ſuis: Bromlegam, & Laverſtokam cum omnibus pertinentiis ſuis: Lym cum Eccleſia ejuſdem villæ & cappellis terris decimis & omnibus pertinentiis ſuis: Setonam cum Eccleſia ejuſdem villæ cum cappellis terris decimis ſalinis & omnibus pertinentiis ſuis: Beram cum omnibus pertinentiis ſuis: Lytleham cum Eccleſia ejuſdem villæ & terris decimis & omnibus pertinentiis ſuis: Conſwillam cum Eccleſia ejuſdem villæ & terris decimis & omnibus pertinentiis ſuis: Bromlegam & Suwtke cum omnibus pertinentiis ſuis: Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Cadweli cum cappellis terris decimis & omnibus pertinentiis ſuis: Eccleſiam ſancti Iſmaelis de Pennalt cum terris decimis & omnibus pertinentiis ſuis: Eccleſiam ſancti Eltwyci de Penbyay cum terris decimis & omnibus pertinentiis ſuis.

*Abbatem per Monachos eligendum declarat:*

Obeunte verò te, nunc ejuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſurreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam, providerint eligendum.

*Sepulturam quoque inibi fore liberam.*

Sepulturam quoque illius Loci liberam eſſe concedimus, ut eorum devotioni & catremæ volutati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi fortè excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat: ſalvâ tamen juſtitiâ parochialium Eccleſiarum, a quibus mortuorum corpora aſſumentur.

*Decretum pro indemnitate Monaſterii ejuſdem cum ſolitis clauſulis.*

Decernimus ergo, ut nulli omninò hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed illibata omnia & integra conſerventur, eorum,

pro

pro quorum gubernatione ac ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ authoritate, & Diœceſani Epiſcopi canonicâ juſtitiâ. Si qua ergo in futurum eccleſiaſtica ſęculariſve perſona. hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire temptaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi præſumptionem ſuam congrua ſatisfactione correxerit. poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem Loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem prçmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Dat die 5. Junii anno Dom. 1163. Pont. ann. IV.

Datum Turon. per manum Hermanni ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Subdiaconi, & Notarii, Non. Junii, Indictione XI. Incarnationis Dominicæ MCLXIII. Pontificatus Domni Aleſandri Papæ III. anno IV.

---

## XII.

### Confirmatio privilegiorum Monaſterii Canigonenſis.

Ex Archiv. Monaſt. hujus edidit Baluzius loc. cit. numero CCCCXXXIX.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Raymundo Abbati Monaſterii ſancti Martini Canigonenſis, ejuſque fratribus tam præſentibus quàm futuris, regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

Exordium.

Monaſt. ſub protectione Sedis Apoſt. recipiens,

QUotiens illud a nobis petitur, quod rationi & honeſtati convenire dinoſcitur, animo nos decet libenti concedere, & petentium deſideriis congruum impertiri ſuffragium. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus annuimus, & præfatum Monaſterium S. Martini Canigonenſis, quod utiquejuris & proprietatis beati Petri exiſtit, ad exemplar prædeceſſoris noſtri felicis memoriæ Sergii Papæ, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; In primis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo Monaſticus, qui ſecundùm Deum, & B. Benedicti regulam in eodem Monaſterio noſcitur inſtitutus, futuris temporibus inviolabiliter obſervetur. Prçterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Locum, quem Guifredus Comes bonæ memoriæ vobis dedit, in quo ipſum Monaſterium ſitum eſt, cum decimis & primitiis eidem Monaſterio conceſſis, Eccleſiam ſancti Saturnini de Verneto cum decimis & primitiis & omni libertate ſua. villam de Verneto cum terminis & pertinentiis, villam de Odelo cum terminis & pertinentiis ſuis, & quicquid Guifredus Comes, vel alii Chriſtifideles in villa & Parrochia de Marchexanes præfato Monaſterio contulerunt, Eccleſiam ſancti Vincentii de Elz cum decimis primitiis alodiis & oblationibus ſuis, prædia poſſeſſiones & alodia in Parrochia ſanctæ Mariæ de Marcevol, prçdia poſſeſſiones & alodia in Parrochia ſanctæ Eulaliç de Arboſols, prædia poſſeſſiones & alodia in Parochia ſanctæ Columbæ de Triliano, prædia poſſeſſiones & alodia in Parrochia ſancti Stephani de Saorra, prædia poſſeſſiones & alodia in Parrochia ſanctæ Eulaliæ de Foliano, prædia poſſeſſiones & alodia in Parrochia ſancti Martini de Aſcaro, prædia poſſeſſiones & alodia in Parrochia ſancti Jacobi de Anyer, prædia poſſeſſiones & alodia in Parrochia de Belloco, prædia poſſeſſiones & alodia in Parrochia ſancti Coſmæ de Sagdaniano, prædia poſſeſſiones & alodia in Parrochia ſancti Marcelli de Flucano, alodia quæ habetis in Celrano Aureliano & Guiſſano cum omnibus pertinentiis ſuis, prædia quæ habetis in villa de Eſna, & in Parrochia ſancti Stephani de Egued, in Parrochia ſanctæ Columbæ de Avidano, in Parrochia ſancti Saturnini de Targueſona, in Parrochia ſancti Vincentii de Villa-alta, in Parrochia de Edorres, in Parrochia ſancti Gennefii de Ezerr, in Parrochia ſanctç Leocadiæ de Darna-collecta. in Parrochia ſancti Juliani de Eſtanar, & in villa de Bajanda, in Parrochia ſancti Martini de Ix, in Parrochia ſancti Vincentii de Exaneda, in Parochia ſancti Martini de Arao, in Parrochia ſancti Stephani de Euvils, Eccleſiam ſanctæ Fidei de Taltorta cum omnibus pertinentiis ſuis, & quicquid juris habetis in Parrochia ſancti Petri de Alp, in Parrochia ſanctæ Mariæ de Moſoll, in Parrochia ſancti Laurentii de Adas, & in Parrochia ſancti Saturnini de Fauſtiniano, decimas & primitias & jura, quæ habetis in Eccleſia ſancti Martini de Caſafabra, & in ejus Parrochia: alodia & poſſeſſiones in Parrochia ſancti Stephani de Illa, & in Parrochia de Pontiliano, Eccleſiam ſancti Romani cum omnibus pertinentiis ſuis: prædia poſſeſſiones & alodia in Parrochia ſancti Martini de Caueto, & in villa ſancti Laurentii, in villa ſancti Felicis, & in Parrochia de Corbera, & in Parrochia ſanctæ Eulaliæ de Millars: inſuper quicquid juris habetis in Comitatu Biſuldunenſi, Ceritanienſi, Confluentenſi, Roſſilionenſi. Chriſma verò. Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium ſeu Baſilicarum, ordinationes Monachorum vel Clericorum, qui ad ſacros ordines fuerint promovendi, benedictionem Abbatis, & cætera eccleſiaſtica Sacramenta, a Diœceſano ſuſcipietis Epiſcopo, ſi quidem catholicus fuerit, & gratiam Sedis Apoſtolicç habuerit, & ea gratis & abſque pravitate aliqua vobis voluerit exhibere; alioquin, liceat vobis, quemcumque catholicum malueritis, adire Antiſtitem, qui nimirum noſtra fultus auctoritate, quod poſtulatur, indulgeat. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe concedimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi fortè excommunicati vel interdicti fuerint, nullus obſiſtat: ſalvâ matricis Eccleſiæ juſtitiâ, aliarumque Eccleſiarum, a quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Obeunte verò te, nunc ejuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi quali-

Bona omnia confirmat.

Privilegia nonnulla concedit.

Abbatem a Monachis eligi conſtituit.

re-

bet ſurreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam providerint eligendum. Ad hæc, ſicut prædictus anteceſſor noſter Sergius Papa inſtituiſſe dinoſcitur, ita & nos duximus ſtatuendum, ut præfatum Monaſterium nulli niſi tantùm Romano Pontifici debeat eſſe ſubjectum. Ad indicium autem hujus a Sede Apoſtolica perceptæ libertatis, unum morabatinum nobis noſtriſque ſucceſſoribus annis ſingulis perſolvetis. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum, liceat præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione ac ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ in omnibus Sedis Apoſtolicæ auctoritate. Si qua ergo in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire temptaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei ac Domini Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

Monaſterium autem ſoli Rom. Pontifici ſubjectum fore declarat.

Decretum indemnitatis bonorum.

Solitæ concluſiones.

Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccleſię Epiſcopus.
Ego Ubaldus Oſtienſis Epiſc.
Ego Bernardus Portuenſis & ſanctæ Rufinæ Epiſcopus.
Ego Goalterus Albanen. Epiſc.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. ſanctæ Crucis in Hieruſalem.
Ego Henricus Presb. Card. tit. ſanctorum Nerei & Achillei.
Ego Albertus Diac. Card. tit. ſancti Laurentii in Lucina.
Ego Jacintus Diac. Card. ſanctæ Mariæ in Coſmedin.
Ego Otto Diac. Card. ſancti Nicolai in Carcere Tulliano.
Ego Boſo Diac. Card. ſanctorum Coſmæ & Damiani.

Datum Turonis per manum Hermanni ſanctæ Romanæ Eccleſię Subdiaconi & Notarii, IV. Idus Junii Indictione XI. Incarnationis Dominicæ anno MCLXIII. Pontificatus verò Domni Alexandri PP. III. anno IV.

Dat. die 10. Junii anno Dom. 1163. Pont. an. IV.

## XIII.

Confirmatio Inſtitutionis Canonicæ in Placentina Eccleſia, in qua decernitur, ut Archipresbyter a Canonicis ſolummodo eligatur.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, A. Archipresbytero Placentinę Congregationis, & univerſis Cappellanis fratribus ejuſdem Congregationis, tam prǽſentibus quàm futuris, in perpetuum.

*Edidit Campi Hiſt. Placentina Tom. II. in Regeſt.*

FIdei & devotionis, quam circa ſacroſanctam Romanam Eccleſiam, & nos ipſos, prǽſertim in ſchiſmaticæ perſecutionis tempore habuiſſe noſcimini, conſiderantes affectum, tantò libentius devotas Univerſitatis veſtræ preces admittimus, quanto de ſinceritatis veſtræ conſtantia nobis ibi univerſali Eccleſiæ majora commoda proveniſſe ſentimus. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu, Inſtitutionem Congregationis veſtræ, a bonę memorię Sigefredo Placentino quondam Epiſcopo rationabiliter ordinatum, & electionem Archipresbyteri ejuſdem Congregationis de arbitrio fratrum utiliter inſtitutam, ſicut a temporibus prędicti Epiſcopi uſque nunc obſervatum dinoſcitur, vobis veſtriſque ſucceſſoribus auctoritate apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus; Statuentes, ut nulli omnino hominum liceat, hanc paginam noſtrę confirmationis &c.

Placentinæ Eccleſiæ pro Alexandro PP. fides contra Pſeudopapā.

Privilegium, de quo *in rubrica*.

Dat. Turon. XVII. Kalend. Junii.

Dat. die 15. Junii an. Dñi 1163. (a). Pontif. an. IV.

## XIV.

Confirmatio cuiuſdam Privilegii, ab Urbano PP. II. Guixalenſi Monaſterio conceſſi.

*Laudatum hic Urbani Privilegium nondum inveni.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Berengario Abbati Guixalenſis Cœnobii, ejuſque fratribus tam præſentibus quàm futuris regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

*Ex Archiv. Monaſt. hujus edidit Baluzius Marc. Hiſpan. in Append. n. 440.*

PIÆ poſtulatio voluntatis effectu debet proſequente compleri, ut & devotionis ſinceritas laudabiliter eniteſcat, & utilitas poſtulata vires indubitanter aſſumat. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Guixalenſe Cœnobium, in quo divino mancipati eſtis obſequio, prædeceſſoris noſtri felicis memorię Urbani Papæ veſtigiis inhærentes, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus: Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma

Exordium

Hocce Monaſterium ſub Sedis Apoſt. protectione recipiens,

Eidem bona omnia confirmat.

(a) Hoc ſiquidem anno habitum eſt Turonenſe Concilium.

firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Eccleſiam ſanctę Mariæ de Fanals, alodium quod vocatur de Villa-magna, alodium de Catiano ſive de Peruls, alodium de Locuſtaria cum manſo, quod vocatur Prau, & omnibus pertinentibus ſuis, alodium de Panedes & de Spanedad, alodium de Rodegario, alodium vallis Aradi cum ipſa foxa, quæ fuit Richellis Comitiſſæ, alodium quod eſt in parrochia ſancti Martini de Romaniano, donationes quas Arnulfus Epiſcopus, Almaricus clericus, Gaufredus Vitalis, & Bernardus filius prefati Gaufredi, in Eccleſiam veſtram contulerunt, cum vivolariis, quæ tenuerunt per ſanctum Felicem, decimas & primitias vallis Aradi & villæ Mordaniei, & de novis rupturis, quæ factæ ſunt in alodium ſancti Felicis a die, qua capta fuit Barchinon, uſque ad tempora iſta, ſicut ex conceſſione Rodegarii Epiſcopi & Canonicorum Gerondenſis Eccleſiæ vobis datæ ſunt: domos & poſſeſſiones, quas habetis in Civitate Barchinonę & in ejus territorio, domos quas habetis in civitate Gerundæ, alodia & poſſeſſiones de Quartiano, alodia & poſſeſſiones de Lodrich, decimas & primitias in villa Olivis & in valle Aradi, decimas omnium piſcium, qui capti fuerint a Conanglon uſque ad ſanctum Leontium, alodium de Fanalis, decem & octo manſos cum eorum pertinentiis, alodium quod fuit Suniarii Comitis aliorumque hominum, alodium de Colonico, alodium quod fuit Bertrandi Arnalli, alodium de villare de Vern, alodium quod eſt infra eamdem parrochiam, alodium de villa Romani, de valle Lubrica, & de Torrodella, de Palatio Frugelli, de Jofredi, de Buade, de Fontanilies, de Aguels, de Lidrinid, de Pubal, de valle Durcheras, de valle de Palatio Revani. Obeunte verò te, nunc ejuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia prępona tur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & B. Benedicti regulam providerint eligendum. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione ac ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura; ſalvis in omnibus Apoſtolicæ Sedis auctoritate, & Diœceſani Epiſcopi canonicâ juſtitia. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi præſumtionem ſuam congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei ac Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniat. Amen.

*Abbatem a filiis Monachis eligi jubet:* *Decretum immunitatis a quacumque moleſtia &c.* *Solitæ concluſiones.*

*Alexandri P.* EGO ALEXANDER Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

Ego Ubaldus Presbyter Cardinalis ſanctæ Crucis in Hieruſalem.

*Et S. R. E. Card. ſubſcriptiones.*

Ego Ubaldus Oſtienſis Epiſc.

Ego Jacintus Diaconus Cardinalis ſanctæ Mariæ in Coſmedin.

Ego Bernardus Portuenſis & ſanctæ Rufinæ Epiſc.

Ego Albertus Presbyter Cardinalis tituli ſancti Laurentii in Lucina.

Ego Ardicio Presb. Card. ſancti Theodori.

Datum apud Dolenſe Monaſterium per manum Hermanni ſanctæ Romanæ Eccleſię Subdiaconi, & Notarii, VII. Kal. Junii Indictione XI. Incarnationis Dominicæ anno MCLXIII. Pontificatus verò Domni Alexandri Papę III. an. IV.

*Dat. die 25. Junii anno Domini 63. Pontif. an. IV.*

---

## XV.

Canonizatio S. Bernardi, primi Abbatis Clarevallenſis, & Inſtitutoris Ordinis Monachorum Ciſtercienſium S. Benedicti, ejuſque relatio in numerum Sanctorum Confeſſorum, cum inſtitutione ſuæ feſtivitatis.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis Abbatibus, aliiſque Eccleſiarum Prelatis, in Regno Franciæ conſtitutis, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

*Plurimorum inſtantia pro Canonizatione Bernardi Abb. Claravallis.*

COntigit olim, dum eſſemus Pariſiis conſtituti, ut magni quidam ac venerabiles Viri, de canonizando ſanctę record. Bernardo, quondam Clarevallenſi Abbate, facerent mentionem, optantes utique, & piis nobis precibus ſuggerentes, ut in Concilio, quod de proximo erat Turonis celebrandum, digno huic & laudabili voto celerem daremus effectum. Cumque nos eidem negotio favorabili ſatis intenderemus affectu, ſupervenit multitudo & frequentia petitorum, qui in diverſis provinciis rem ſimilem poſtulabant. Unde cum videremus non poſſe congruenter omnibus ſatisfieri, ſtatutum fuit pro ſcandalo devitando, etiam in hoc differri. Nuper autem ex inſtantia & devotione Clarevallis Fratrum, & aliarum ſublimium perſonarum eiſdem apud nos precibus innovatis, reduximus ad memoriam noſtram ejuſdem beati Viri ſanctam & venerabilem vitam, qualiter ipſe ſingularis gratiæ prærogativa ſuffultus, non ſolùm in ſe ipſo ſanctitate ac religione præfulſerit, ſed etiam in univerſa Eccleſia Dei fidei & doctrinę lumine radiarit; Fructum verò, quem in domo Domini & verbo operatus eſt & exemplo, nullus fere terminus ſanctæ Chriſtianitatis ignorat; cum uſque ad exteras quoque & barbaras nationes ſanctæ Religionis inſtituta tranſmiſerit, atque Monaſteriorum fundationem extenderit, & infinitam multitudinem peccatorum, per viæ ſæcularis latitudinem incedentem, ad ſpiritualis vitæ rectitudinem revocarit; Specialiter autem Sacroſanctam Romanam Eccleſiam, cui auctore Deo præſidemus, ita quondam ſub gravis perſecutionis turbine laborantem, tam vitæ merito, quàm datæ ſibi cælitùs ſapientiæ ſtudio ſubſtentavit, ut dignè quidem & nobis & omnibus ejuſdem Eccleſiæ filiis in memoria habendus ſit, & devotione perpetua venerandus. In afflictione verò corporis ſui uſque adeo ſibi

*Cujus virtutes & merita hic indicantur.*

Muo-

Mundum, ſeq; mundo reddidit crucifixum, ut confidamus Martyrum quoque eum merita obtinere ſanctorum, quem confeſſionis ordine, & parſimonia vitæ tam longum conſtat duxiſſe Martyrium. Quibus omnibus pia conſideratione penſatis, & in Concilio Fratrum noſtrorum expoſitis, confiſi de miſericordia Dei, cui perſeveranter & fideliter militavit, necnon & de beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum, & ejuſdem beatiſſimi Confeſſoris meritis præſumentes, eum Apoſtolicę Sedis auctoritate Cathalogo Sanctorum adſcribi mandavimus, & commemorationis ſuæ Feſtum decrevimus amodo publicè celebrandum. Vos ergo, qui & ejuſdem Sedis Apoſtolicę inſtituta ſuſcipere, & Deum in Sanctis ſuis conſuevistis glorioſiùs honorare, ſic memoriam Sancti hujus celebretis in terris, ut precibus ejus & meritis digna præmia recipiatis in cęlis.

Hic ideo Pōtifex SS. Confeſſorum cathalogo illū aſcripſit ejuſque feſtum celebrari jubet.

Hortatur Prælatos ad ejus venerationem

Dat. Anagnię XV. Kalendas Februarii MCLXIV.

Dat. die 17. Januarii ann. Dom. 1164. Pont. ann. V.

---

## X V I.

Monaſterio S. Crucis Ordinis S. Benedicti Burdigalen. Diœceſis, quod ſub protectione ſuſcipit Sedis Apoſtolicæ, bona omnia confirmat, nonnullaque elargitur privilegia.

Ex Gall. Chriſt. nova edit. Tom. II. inter Inſtrum. Eccl. Burdigalen. num. LII.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Bertrando Abbati Monaſterii ſanctæ Crucis Burdigalenſis, ejuſque fratribus tam præſentibus quàm futuris, regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

Exordium.

PIÆ poſtulatio voluntatis debet effectu proſequente compleri, & ut devotionis ſinceritas laudabiliter eniteſcat, & utilitas poſtulata vires indubitanter aſſumat. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatum Monaſterium S. Crucis, in quo divino mancipati eſtis obſequio, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Imprimis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo monaſticus, qui ſecundùm Deum, & B. Benedicti regulam in ipſo Monaſterio inſtitutus eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur. Quaſcumque præterea poſſeſſiones, quęcumque bona idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hęc propriis duximus exprimenda vocabulis: Eccleſiam S. Macharii, ſicut eam de communi fratrum noſtrorum conſilio Monaſterio veſtro adjudicavimus; quidquid Guilelmus Bonus, quondam Burdegalenſis Comes, fundator ejuſdem Monaſterii, rationabiliter eidem Monaſterio conceſſit: Eccleſiam ſancti Michaelis extra urbem Burdegalenſem ſupra Garumnam fluvium ſitam cum oblationibus & libertatibus ſuis, Eccleſiam ſancti Martini de Sardiraco cum omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Machao cum decima & adjacenti inſula, Eccleſiam ſancti Hilarii de Ortulano cum decima & pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſancti Georgii de Inſula cum decima & pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſancti Stephani de Wlturna cum decima & pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſancti Martini de Cambas cum ſuis pertinentiis, Eccleſiam ſancti Petri de Lupiag cum parte decima & pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſancti Severini de Marca cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſancti Martini de Blancafort cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſancti Albini de Blanhac, Eccleſiam ſancti Cirici de Catirenaco cum pertinentiis ſuis: In Agennenſi Epiſcopatu Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Alemannis cum decimis & pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſancti Joannis de Auriolo cum parte decima & pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſancti Mauritii cum decima & pertinentiis ſuis. Præterea definitivam ſententiam ſuper querela illa, quæ inter veſtrum & B. Severi Monaſterium de Eccleſia ſanctę Mariæ de Solaco preteritis temporibus vertebatur, per Amatum quondam Olorenſem, & Hugonem olim Dienſem, Epiſcopos, tum Sedis Apoſtolicæ Legatos, in Burdegalenſi Concilio promulgatam, & ab anteceſſoribus noſtris Urbano, & Paſchali, Romanis Pontificibus, cum ad eorum eſſet relata præſentiam, de fratrum ſuorum Epiſcoporum & Cardinalium Concilio confirmatam, ſicut in authenticis eorum ſcriptis exinde factis noſcitur contineri, nos auctoritate apoſtolica confirmamus. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe concedimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi fortè excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat: ſalvâ tamen juſtitia parochialium Eccleſiarum, de quibus mortuorum corpora aſſumuntur. In Parochialibus autem Eccleſiis, quas tenetis, liceat vobis, Sacerdotes eligere, & electos Epiſcopo repræſentare, quibus, ſi idonei inventi fuerint, Epiſcopus animarum curam committat, & de plebis quidem cura iidem Sacerdotes Epiſcopo, de temporalibus verò vobis debeant reſpondere. Obeunte verò te, nunc ejuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſurreptionis aſtutia ſeu violentia proponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars ſanioris conſilii, ſecundùm Deum, & B. Benedicti Regulam providerint deligendum. Decernimus ergo &c. Ad indicium hujus a Sede Apoſtolica perceptę protectionis, marbotinum unum nobis noſtriſque ſucceſſoribus. vos vel ſucceſſores veſtri annis ſingulis perſolvetis. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſęculariſve perſona &c.

Monaſterium ſub protectione Sedis Apoſt. recipien.

In eoque Monaſticam ſervari mandans diſciplinam,

Donationes omnes, univerſaque bona eidem confirmat.

Sententiam à Delegatis Apoſtolicis in quadam controverſia Monaſterium reſpiciente latam, ratam habet.

Sepulturam inibi ſibi eligere cuilibet permittit;

Salvâ juſtitiâ Parochiarum.

Presbyteros in Eccleſiis Monaſt. ſubjectis a Monachis eligi ſtatuit, dummodo curam animarum ab Epiſcopo recipiant.

Abbatis electionem ad eoſdem Monachos pertinere ſtatuit.

Cenſum ab eis Sedi Apoſt. annuatim perſolvi vult.

Alexandri PP & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccleſię Epiſcopus ſs.

Ego Ubaldus Oſtienſis Epiſc. ſs.

Ego Bernardus Portuenſis & ſanctæ Rufinæ Epiſc. ſs.

Ego Galterius Albanenſis Epiſc. ſs.

Ego Jacintus Diaconus Cardinalis ſanctæ Mariæ in Coſmedin ſs.

Ego Cencius Diaconus Cardinalis ſancti Adriani ſs.

Ego Petrus Diaconus Card. ſancti Euſtachii juxta templum Agrippę.

Ego Manfredus Diaconus Card. ſancti Georgii ad Velum Aureum.

Ego Ubaldus Presbyter Card. tituli ſanctę Crucis in Hieruſalem ſs.

Ego Henricus Presbyter Card. tituli ſanctorum Nerei & Achillei ſs.

Ego Joannes Presbyter Card. tituli ſanctæ Anaſtaſiæ ſs.

*Dat. die 4. Januarii ann. Dom. 1164. Pont. ann. V.*

Datum Senonas per manum Hermanni S.R.E. Eccleſiæ Subdiaconi & Notarii Senonis. II. Non. Februarii, Indictione XX. Incarnationis Dominicæ anno MCLXIV. Pontificatus Domni Alexandri Papæ III. anno V.

---

## XVII.

Privilegium confirmationis bonorum, & conceſſionis immunitatum Monaſterio S. Satyri Bituricen. Diœceſis.

*Gall. Chriſt. nov. edit. To. II. inter Inſtrum. Eccleſ. Bituricen. n. LX.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Joanni Abbati Eccleſiæ ſancti Satyri, quę juxta Sacrum-Cæſaris ſita eſt, cum fratribus tam præſentibus quàm futuris regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

*Exordium.*

Deſiderium, quod ad religionis propoſitum, & animarum ſalutem pertinere monſtratur, animo nos decet libenti concedere, & petentium deſideriis congruum ſuffragium impertiri. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & pręfatam Eccleſiam ſancti Satyri, in qua divino mancipati eſtis obſequio, ad exemplar patris & prædeceſſoris noſtri ſanctæ recordationis Eugenii Papæ, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & pręſentis ſcripti privilegio communimus;

*Eccleſiam hanc ſub protectione Sedis Apoſt. ſuſcipit.*

In primis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo Canonicus, qui ſecundùm Domini, & beati Auguſtini regulam in eadem Eccleſia inſtitutus eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur. Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, procurante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant: In quibus hęc propriis duximus exprimenda vocabulis: In caſtro Cęſaris-ſacro Eccleſiam videlicet ſancti Petri, Eccleſiam ſancti Dionyſii, Eccleſiam ſancti Iterii, cappellam ſancti Hilarii, quæ eſt in turre Comitis, & omnia, quæ in ipſo caſtro ſive in cenſu, ſive in lerdis, & in cæteris conſuetudinibus, ſeu in decimis parochię poſſidetis, redituſque jure conſuetudinario in Ligeris fluvio poſſidetis: Eccleſiam de Talverniaco, & quidquid in ipſa parochia tam in cenſu quàm in decimis poſſidetis: Eccleſiam de ſancto Baudelio, & quidquid in ipſa parochia in decimis, in cenſu, in conſuetudinibus, in pratis, & in terra arabili poſſidetis: Eccleſiam de Dergicis, & quidquid in ipſa Parochia poſſidetis: Eccleſiam de Herriaco, & quidquid in ipſa Parochia in cenſu, in decimis, in terra arabili, & in nemore poſſidetis: Eccleſiam de Vinomo, & quidquid in ipſa Parochia in decimis, & in cenſu poſſidetis: Eccleſiam de Jocis, & quidquid in ipſa Parochia poſſidetis: Eccleſiam de Grellia, & quidquid in ipſa Parochia in decimis & in cenſu poſſidetis: Eccleſiam de Jalonnia, & quidquid in ipſa Parochia in decimis, in cenſu, in terra arabili, in pratis, & in nemore poſſidetis: terram & prata de Bordis, & quidquid inibi poſſidetis: terram arabilem, cenſum & conſuedines apud Elumolium: homines, cenſum, prata, nemos, & terram arabilem apud villam Donati, terram & prata apud Genevreiam: cenſum & terram apud Claumos, cenſum, vinearum & conſuetudines, quas ibi habetis: jus quod habetis in reditu Eccleſiæ de Sancio: Eccleſiam de Jars, & quidquid in ipſa Parochia in decimis, in cenſu poſſidetis: alodium de Cocciaco cum omni poſſeſſione ejus, ſive in terris, ſive in pratis, nemoribus, & omnibus conſuetudinibus: Salnajum de alodio de villa Genonis: cappellam ſanctę Mariæ, quæ eſt in Concortallo caſtro Bernardi fluminis: Eccleſiam de Blanca-forte, & alodium de monte Morlonis, decimas, & quidquid in ipſa Parochia poſſidetis: Eccleſiam de Barloco, & quidquid in ipſa Parochia poſſidetis: Eccleſiam de Petrafitta, & quidquid in ipſa Parochia poſſidetis: Eccleſiam de Sariaco in Boſchis, & quidquid in ipſa Parochia poſſidetis: alodium de furia Joannis cum omni poſſeſſione ſua, ſive in terris, ſive in pratis, ſive in nemore, ſive in ruſticis, & in omnibus conſuetudinibus: alodium de Mavei: Eccleſiam de Bella-villa cum tota decima ejus, ipſam villam cum omni poſſeſſione ejus, ſive in terris, ſive in pratis, ſive in nemoribus, & ruſticis, ſive in proprio, ſive in caſamento, & in omnibus conſuetudinibus poſſidetis: Eccleſiam de Saviniaco, & quidquid in ipſa Parochia ſive in decimis, ſive in hominibus, ſive in pratis, ſive in nemoribus, ſive in proprio, ſive in caſamento, & in omnibus conſuetudinibus poſſidetis: Eccleſiam de Aeigniaco, & quidquid in ipſa Parochia poſſidetis: Eccleſiam de ſancta Gemina, & quidquid in ipſa Parochia habetis, ſive in decimis, ſive in in terra: alodium de Cappis cum omnibus pertinentiis ſuis, alodium de Lichiaeo cum omni poſſeſſione ejus, ſive in terris, ſive in pratis, ſive in nemore, & omnibus conſuetudinibus: Eccleſiam ſancti Dionyſii de firmitate Humbaudii cum omnibus appenditiis ſuis; cappellam de Loco Dei cum omnibus poſſeſſiunculis ſuis: in pago Antiſſiodorenſi curiam, quæ Meva dicitur & cappellam ſancti Martini, quę in eadem ſita eſt, & quidquid ad ipſam pertinet, ſive in terris, ſive in aquis, ſive in viis, ſive in pratis, ſive in nemoribus, ſive in cenſu, ſive in conſuetudinibus: Eccleſiam ſancti Joannis Euangeliſtæ Bituricenſis cum omnibus pertinentiis ſuis, videlicet cum terra Raimundi de Faja, quæ dicitur de Faita & de Puzols, cum nemore quoque, & terra plana, & pratis, quæ magiſter Hermannus Subdiaconus noſter & Notarius eidem Eccleſię ſancti Joannis acquiſivit, & quidquid ad ipſum Raimundum hæreditario jore pertinet tam ex parte patris, quàm ex parte matris: terram etiam, quæ dicitur Ferragalli, & quidquid ad ipſius Ferragalli poſſeſſionem pertinet: cappellam de Montellis cum terra, pratis, molendinis, & uſu nemorum, & omnibus ad ſe pertinentibus: Eccleſiam ſancti Amatoris Antiſſiodorenſis cum omnibus pertinentiis ſuis, videlicet cum Eccleſia de Bruneria, & omnibus pertinentibus: Eccleſiam de Lanſec cum terris & pratis ad eam pertinentibus: Eccleſiam de Chavanna cum vineis, pratis, & decimis ad eam pertinentibus: Eccleſiam de Villa-feriol cum pertitiis ſuis: cappellam ſanctæ Marię de Cellis: concordiam verò de ripa Ligeris, a Rainaldo de Montefalconis ex parte merè vobis in pace dimiſſa,

*Bonaque omnia conceſſiones jureque eidem confirmat.*

& aquæ teloneo Decommum veſtro ſimiliter dimiſſo & excluſo, nulli Eccleſię veſtræ ulterius concedenda, quemadmodum inter vos & ipſum per venerabilem fratrem noſtrum Petrum Bituricenſem Archiepiſcopum rationabiliter facta eſt, & ſcripto firmata, auctoritate apoſtolica, confirmamus; Nemus, quod eſt juxta Ligerim fluvium, quod Vaurella, dicitur cum pratis, lacubus, cenſu, & conſuetudinibus, & quidquid inibi habetis: Præbendam in Eccleſia ſancti Stephani Bituricenſis, ſicut a catholicis Archiepiſcopis & Capitulo ejuſdem Eccleſiæ vobis commiſſa eſt: remiſſionem proceſſionis, quam in inventione ſancti Stephani Bituricenſis facere ſolebatis, ſicut a bonæ memorię Alberico quondam Bituricenſi Archiepiſcopo facta eſt, & tam ab eo quàm a venerabili fratre noſtro Petro, nunc Bituricenſi Archiepiſcopo, & Capitulo ejuſdem Eccleſiæ, ſcripto authentico eſt firmata: Inſuper etiam burgum ipſum, in quo eadem Eccleſia ſancti Satyri ſita eſt, cum immunitate, quam uſque ad hæc tempora noſcitur habuiſſe, & cum adjacenti ſibi territorio juxta terminos antiquitus conſtitutos, id eſt a Dogio Gerardi defuncti per viam, quæ ducit citra ulmum Ricardi ſurſum tendens per vineas paululum ſupra Crucem uſque ad fontanellas inter duas domos, & inde circumiens ſupra domos Fontenaiei uſque ad Crucem Uldrici progreditur via candida uſque ad vallem Joannis de Charnis, & exinde dirigitur inter duo nemora, & per ponticulum de vineis uſque in Ligerim deſcendit, ab omni jure vel exactione Regum & Principum liberam, infra quod territorium ex una parte oppidulum, quod Fontiniacum dicitur, ex altera verò cappella ſancti Theobaudi cum ædificiis ibidem conſtitutis: villam, quę dicitur Catonis: Nemus, quod Foliolium dicitur, quod juxta nemus comitis Theobaldi, quod Harnis dicitur, ſitum eſt, in quo nemore Comitis talem habetis conſuetudinem, ligna ſcilicet ad veſtros proprios uſus, medietatem paſnagii, & propriorum porcorum portionem; præterea decimas ad jus Eccleſiarum veſtrarum pertinentes, quę contra SS. Patrum decreta a laicis detinentur, de manibus eorum redimendi, &, quibuſcumque rationabilibus modis poteritis, acquirendi licentiam vobis concedimus. Concordiam vero quæ inter vos & Sanctimoniales ſancti Laurentii de Bituricenſi ſuper decimis de manu laicorum communiter acquiſitis vel acquirendis rationabiliter facta eſt, & ſcripto hinc inde firmata, ratam permanere cenſemus. Nulli quoque fratrum poſt factam in præfata Eccleſia profeſſionem abſque Abbatis totiuſque Congregationis permiſſione liceat e clauſtro diſcedere: diſcedentem vero abſque communium literarum cautione nullus audeat retinere. Liceat autem Abbati, qui pro tempore fuerit, in eum, qui vobis ignorantibus aut invitis diſceſſerit, ſi ſecundo tertiove commonitus redire contempſerit, canonicam perferre ſententiam. Obeunte verò te, nunc ejuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu vel major pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & beati Auguſtini regulam, de ſuo ſeu de alio, ſi expedierit, ejuſdem Ordinis collegio, providerint eligendum. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, eamdem Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate, atque Archiepiſcopi Bituricenſis canonicâ juſtitiâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem Loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Nonnulla concedit Privilegia, ſtatuitque aliqua pro Cœnobii quiete, regimine, & libertate.

Clauſula.

EGO ALEXANDER Cathol. Eccl. Epiſc.
Ego Ubaldus Oſtienſis Epiſc.
Ego Bernardos Portuenſis & S. Rufinæ Epiſc.
Ego Gualterius Albanenſis Epiſc.
Ego Ubaldus Presb. & Cardinalis tit. S. Crucis in Hieruſalem.
Ego Henricus Presb. Card. tit. ſanctorum Nerei & Achillei.
Ego Guill. Presbyter Card. tit. ſancti Petri ad Vincula.
Ego Jacintus Presb. Card. tit. S. Mariæ in Coſmedin.
Ego Otto Diaconus Cardinalis S. Nicolai in Carcere Tulliano.
Ego Boſo Diac. Card. ſanctorum Coſmę & Damiani.
Ego Cintius Diac. Card. S. Adriani.
Ego Petrus Diac. Card. S. Euſtachii juſta templum Agrippæ.
Ego Manfredus Diaconus Card. tit. S. Georgii ad Velum aureum.

Datum Bituricis per manum Hermanni S. R. E. Subdiaconi & Notarii, XVI. Kalendas Junii Indictione XII. Incarnationis Dominicæ anno MCLXIV. Pontificatus verò Domini Alexandri Pontif. III. anno V.

Dat. die 17. Maii anno Dom. 1164. Pont. anno V.

---

## XVIII.

Confirmatio Monaſterii Boni-fontis Aduren. Diœceſis, bonorumque omnium ad illud ſpectantium, quę diminui, aut quolibet modo moleſtari interdicitur.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Petro Abbati Monaſterii Boni-fontis, ejuſque fratribus, tam pręſentibus quàm futuris, regularem vitam profeſſis in præfato Monaſterio.

*Ex Gal. Chriſt. nov. edit. To. I. inter Inſtrum. Eccleſ. Adurenſis n. XIII.*

Religioſis votis annuere, & ea operis exhibitione cumplere, officium nos invitat ſuſcepti regiminis, & ordo videtur exigere rationis. Ea propter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & pręfatum Monaſterium, in quo divino mancipati eſtis obſequio, ſub beati Petri firma protectione

Exordium.

Monaſterium ſub protectione Sedis Apoſt. recipit.

Digitized by Google

tectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; In primis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo Monaſticus, qui ſecundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam, atque Ciſtercienſium fratrum inſtitutionem in veſtro Monaſterio inſtitutus eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur. Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Locum ipſum, in quo Abbatia ſita eſt, a quercu Genitheo uſque ad rivulum de Manirera, ab Aguta de Sylveyra uſque ad cacumen montis ſancti Canii, ut recta linea vadit ad Exarlobin: totum locum de Exarlobin, Abbatiam de Balbona cum grangiis, & omnibus pertinentiis ſuis; Abbatiam de Caritate, quæ Foleus dicitur, cum grangiis & omnibus pertinentiis ſuis; terram de Boſartigua; totam terram de Cugurra, de Silva, de Silveyra, de Medas, de Grah, de Morters, de Oſan, de ſancta Maria, de Seih, Eccleſiam de Seih cum omnibus pertinentiis ſuis, locum de Labbatut, totam terram de Marera, locum de Sol Aldemari de Caſtaus, totam terram de Gotald Cuguravel, totam terram de Ruera, domum Arnaldi Bonag de Caſanova, de Ardinag, de Rochan, de Villanova; terram Rogeri de Senadors, de Caſſanha-bella; grangiam de Nodas cum pertinentiis ſuis; terram de Selni, grangiam de Caoet, de Carbona, de Riulan, de Laiſſa, de Querelag, de Borgal, de Rua, de ſancto Laurentio cum omnibus pertinentiis ſuis, grangiam de Bonemayſo, de Minag, totam terram alterius Minag cum omnibus pertinentiis ſuis, totam terram de Quini cum omnibus pertinentiis ſuis, domum Comitis Convenarum de Salvetat S. Egidii; grangiam de Las cum omnibus pertinentiis, totam terram de Spinaira, caſale de Sagara cum omnibus pertinentiis ſuis; Boſeus cum omnibus pertinentiis ſuis; Hoſpitale de Boſeus cum omnibus pertinentiis ſuis: Pentegens cum omnibus pertinentiis ſuis; grangiam ſanctę Fidei cum omnibus pertinentiis ſuis: Eſtivam de Semeſtra cum omnibus appenditiis, de Rivo majori cum omnibus appenditiis ſuis, donum de paſcuis Comitis Convenarum Enardi, de punctis Galardæ uxoris ipſius, Bernardi de Turræ, Bernardi de Montald, Ramundi Guillelmi de Beura, & fratrum ejus. Sanè laborum veſtrorum, quos propriis manibus vel ſumptibus veſtris, ſive de nutrimentis veſtrorum animalium, decimas aut primitias a vobis nullus præſumat exigere. Adjicientes etiam auctoritate Apoſtolica interdicimus, ut quis fratrum veſtrorum clericus ſive laicus poſt factam in veſtro Monaſterio profeſſionem abſque veſtra licentia ſuſcipere audeat vel retinere; paci quoque & tranquillitati veſtræ paterna ſolicitudine providentes, auctoritate Apoſtolicâ prohibemus, ut infra clauſuram locorum, ſive grangiarum veſtrarum nullus violentiam vel rapinam, ſive furtum facere, vel hominem capere audeat. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ in omnibus Apoſtolicę Sedis auctoritate. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem Loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternę pacis inveniant. Amen.

Bonaque omnia eidem confirmat.

A decimarum ſolutione eximit:

Ex Monaſterii indemnitati conſulit.

Clauſulæ.

Alexandri PP. & S. R. E. Card. ſubſcriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccleſiæ Epiſc.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. ſanctæ Crucis in Hieruſalem.
Ego Joannes Presbyter Cardinalis tituli ſanctæ Anaſtaſiæ.
Ego Eguillinus tituli ſancti Petri ad Vincula Presbyter Cardinalis.
Ego Arnaldus Epiſcopus.
Ego Bernardus Portuenſis & ſanctæ Rufinæ Epiſcopus.
Ego Gualterius Albanenſis Epiſcopus.
Ego Jacintus Diaconus Cardinalis ſanctæ Mariæ in Coſmedin.
Ego Otto Diac. Card. ſancti Nicolai in Carcere Tull.
Ego Ardicio Diac. Card. S. Theodori.
Ego Boſo Diac. Card. SS. Coſmæ & Damiani.
Ego Cintius Diac. Card. S. Adriani.
Ego Raymundus Diac. Card. S. Mariæ in Via lata.

Dat. die 21. Junii an. Dñi 1164. Pontif. ann. V.

Datum apud montem Peſſulanum per manum Hermanni. S. R. E. Subdiaconi & Notarii, XII. Kal. Auguſti, Indictione XII. Incarn. Dnm. an. MCLXIV. Pontificatus verò Domni Alexandri PP. III. anno. V.

---

## X I X.

Monaſterium S. Illidii, ejuſque poſſeſſiones omnes Claromonten. Diœceſis ſub tutela Sedis Apoſtolicæ ſuſcipiuntur.

Ex Tom. II. Gall. Chriſt. nov. edit. inter Inſtrum. Claromont. eccleſ. num. XXXVII.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei &c. Arnaldo Abbati Monaſterii B. Illidii, ejuſque fratribus ..............

Exordium,

QUotiens illud a nobis petitur, quod Religioni & honeſtati convenire dignoſcitur, animo nos decet libenti concedere, & petentium deſideriis congruum ſuffragium impertiri. Ea propter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & prefatum Monaſterium ..... ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; In primis ſiquidem ſtatuentes, ut Monaſticus Ordo, qui

ſecundùm Deum, & beati Benedicti regulam in eodem Moneſterio inſtitutus eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur. Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, idem Monaſterium in præſenti juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, propitiante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant;

Bona omnia confirmantur.

In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Eccleſiam de Duriaco cum ſuis pertinentiis: quicquid habetis in villa de Griſolo, Eccleſiam de Vincherio cum cappellis ejuſdem caſtelli & cæteris ſuis pertinentiis, Eccleſiam de Chaſannolis, Eccleſiam de Belvezer, Eccleſiam S. Petri de Chalinez, Eccleſiam S. Felicis, Eccleſiam ſancti Illidi de Valencha, Eccleſiam de Neyraco, Eccleſiam de Blanzaco, Eccleſiam S. Boniti, Eccleſiam de Nebeſac, Eccleſiam de Agella, Eccleſiam de Schevina, Eccleſiam de Baſvilla cum pertinentiis earumdem, Eccleſiam S. Petri Veteli, Eccleſiam ſancti Caſſii cum pertinentiis ſuis: Ex dono Fulconis de Jaliniac terras & reditus de Ponte Lategeno uſque ad Bellum-montem, & dominium in villa ſancti Elidii.

Loci ſepulturam liberam vult.

Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe concedimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi fortè excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat: ſalvâ tamen juſtitiâ parochialium Eccleſiarum, a quibus mortuorum corpora aſſumuntur.

Et Abbatem a Monachis eligendum.

Obeunte verò te, nunc ejuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars ſanioris conſilii, ſecundùm Deum, & B. Benedicti regulam providerint eligendum.

Clauſulæ.

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ſuas poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſt. auctoritate, & Diœceſani Epiſcopi canonicâ juſtitiâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat &c.

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccl. Epiſc. ſs.

Ego Ubaldus tit. S. Crucis in Hieruſalem ſs.

*Subſcribunt alii undecim Cardinales.*

Dat. die 15. Junii anno Dom. 1165. Pont. ann. VI.

Datum apud Clarum-montem per manum Hermanni S. R. E. Subdiaconi & Notarii, XVII. Kal. Jul. Indict. XIII. Incarnationis Dominicæ MCLXV. Pontificatus Domni Alexandri PP. III. anno IV.

## XX.

### Simile Privilegium pro Monaſterio Mauziacenſi ejuſdem Diœceſis.

Ex lat. eit XLVII.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Petro Abbati Monaſterii Maziacenſis, cunctiſque fratribus, tam præſentibus quàm futuris, regularem vitam profeſſis, I. N............

Exordium.

Effectum juſta poſtulantibus indulgere, & vigor æquitatis, & ordo exigit rationis; præſertim quando petentium voluntatem & pietas adjuvat, & veritas non relinquit.

Monaſterium hoc ſub protectione Sedis Apoſt. ſuſcipiens.

Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatum Monaſterium, in quo divino mancipati eſtis obſequio, ad exemplar prædeceſſoris noſtri ſanctæ recordationis Adriani Papæ, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant;

Bona omnia eidem confirmat.

In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Eccleſiam de Gatteria, Eccleſiam de ſancto Hilario cum cappella, Eccleſiam de Giaco, Eccleſiam de Marencalmis, Eccleſiam de Bortis, Eccleſiam de Oenc cum Parochia de Faravel, Eccleſiam de Rubiaco Royac cum appenditiis ſuis, Eccleſia videlicet de Caſtello pontis-Gibaldi, Eccleſiam de ſancto Urſo, Eccleſiam de Montibus cum cappella de Caſtro, Eccleſiam ſancti Ypoliti, Eccleſiam de Wlvico cum cappella ſanctæ Mariæ, Eccleſiam de Martiaco, Eccleſiam de Moneſtrolo, Eccleſiam de Cereſio, Eccleſiam de Sana-cultura, Eccleſiam de Cella, Eccleſiam de Aluchiis, Eccleſiam ſancti Andreæ de Pathas, Eccleſiam ſancti Boniti de Calmis, Eccleſiam de Roccaforti cum cappella de Caſtro, Eccleſiam ſancti Boniti Montis-pancheri cum cappellis de Caſtro, Eccleſiam de Bodonia, Eccleſiam ſancti Germani cum cappella de caſtro, Eccleſiam ſancti Romigii, Eccleſiam de Sulec, Eccleſiam de Cruſec, Eccleſiam de Lauriziis, Eccleſiam de Cos, Eccleſiam ſancti Deſiderii, Eccleſiam de Dreituirbias cum Eccleſia ſancti Projecti & cappella de Palicia, Cappellam de Botiaco, Eccleſiam ſancti Ambroſii, Eccleſiam Montis-petroſii, Eccleſiam ſancti Dionyſii, Eccleſiam de ſancto Leontio prope Monaſterium veſtrum, Eccleſiam ſancti Laurentii, Eccleſiam ſancti Pauli, Eccleſiam ſancti Calmutii, & Eccleſiam ſancti Martini cum pertinentiis earum, Primiliacum, Tauriniacum, Mabiliacum, Salziniam, Plunberiam, Amanziacum, & Mirabellum cum villa adjacenti: terras de feudis domini de Creſto & domini de Rochafort in Lubartes; quicquid habetis in feudis domini de Camaleria, & domini de Ponte: terras de feudis domini de Caslucio, & domini de Turnolio, domini de Turriaco, domini de Monte-Gaſconis, domini de Enaziaco, & domini de Cabaziaco, ter,

terras, quas habetis in feudis domini de Ponte-pancerio, & domini de Scola, & domini de Caſtello ſancti Germani. Statuimus etiam, ut nullis fas ſit, novas & indebitas conſuetudines vel
Nonnulla ſtatuit pro quiete immunitate & regimine Monaſt. exactiones eidem Monaſterio vel Eccleſiis ejus imponere. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe cenſemus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberarint, niſi fortè excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat: ſalvâ tamen juſtitiâ matricis Eccleſię. Obeunte verò te, nunc ejuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Deum, & beati Benedicti regulam prçviderint eligendum. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu ab Abbatiæ dignitate deſtituere, ſive quibuslibet vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum pro quorum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ
Clauſulæ. auctoritate, & Diœceſani Epiſcopi canonicâ juſtitiâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem Loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Alexandri PP. & S. R. E. Card. ſubſcriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccl. Epiſc.

Ego Ubaldus Oſtienſis Epiſc.

Ego Bernardus Portuenſis & S. Ruſinæ Epiſc.

Ego Gualterius Albanenſis Epiſc.

Ego Ubaldus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hieruſalem.

Ego Joannes Presb. Card. tit. S. Anaſtaſiæ.

Ego Guillelmus Presb. Card. tit. S. Petri ad Vincula.

Ego Jacintus Diac. Card. tit. S. Mariæ in Coſmedin.

Ego Otto Diac. Card. S. Nicolai in Carcere Tulliano.

Ego Boſo Diac. Card. SS. Coſmæ & Damiani.

Ego Cintius Diac. Card. ſancti Adriani.

Ego Petrus Diac. Card. S. Euſtachii juxta Templum Agrippæ.

Ego Manfredus Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum.

Dat. die 15. Junii anno Domini 1165. Pontif. anno VI.

Datum apud Clarummontem per manum Hermanni S. R. E. Subdiac. & Not. XVII. Kal. Jul. Indict. XIII. Incarn. Dom. an. MCLXV. Pontificatus verò Domni Alexandri PP. III. an. VI.

## X X I.

Confirmatio Bonorum omnium, pertinentium ad Monaſterium S. Savini Tarbien. Diœceſis.

Ex Gall. Chriſt. nova edit. T. I. in er Inſtrum. Eccl. Tarbien. num. VIII.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Deuſdet electo ſancti Savini, ejuſque fratribus tam præſentibus quàm futuris, regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

Bona, quæ confirmantur.

QUoties illud a nobis petitur, &c. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: caſtrum ipſum, in quo idem Monaſterium ſitum eſt, Eccleſiam ſancti Joannis cum villa de Bencus cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſancti Martini de Ariſſans cum omnibus, quę infra ejuſdem terminos idem Monaſterium habet, Eccleſiam ſancti Martini de Cauteres cum balneis, & quidquid in valle ipſa vel in æſtivis habetis, cappellam ſancti Andreæ de Solon, villam de Neſtalas cum terminis ſuis & cappella ſancti Petri ejuſdem villæ, cappellam ſancti Bartholomæi de Adaſt, cappellam ſancti Martini de Balaignas, Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Caſtel, Eccleſiam ſancti Saturnini de Oront, & quidquid infra terminos ipſius villæ habetis, cappellam ſanctæ Cæciliæ de Uzol, Eccleſiam ſancti Saturnini de Ugos, quidquid habetis in Eccleſia ſanctæ Mariæ de Cera, quidquid habetis in villa de Arreins, in prædiis, decimis, & ruſticis; quidquid habetis in villa de Aucum, & in villa de Guailaguos, & in villa de Areiſans, & in villa de Bun, in prædiis, decimis & ruſticis; quidquid habetis in villa de Arras, & infra terminos ejuſdem villę; quidquid habetis in Villa longa & in Eccleſia ejuſdem villæ, in prædiis, decimis, & ruſticis; Eccleſiam ſancti Vincentii de Beaviens cum pertinentiis ſuis, villam de Sovin cum pertinentiis ſuis, boveriam de Puiſſeda cum pertinentiis ſuis, boveriam de Sois cum pertinentiis ſuis, quidquid habetis in villa de Lurp, in prædiis, & decimis; quidquid habetis in villa de Curell, & infra terminos ejus, in valle de Baretge cellam ſanctæ Mariæ cum pertinentiis ſuis, quidquid habetis in Eccleſia ſanctæ Mariæ de Villars, boverias de Thiezam & Balaignam cum pertinentiis ſuis, quidquid habetis in Eccleſia de Gen, domos, quas habetis in Syracuſana civitate cum ſolo ſibi pertinenti, hortum cum vineis extra eamdem civitatem, campos quos habetis in territorio de Curtida; & quidquid præſcriptum Monaſterium a quadraginta annis huc uſque juſto titulo quietè & inconcuſſè poſſidet, & in præſentiarum noſcitur pacificè poſſidere, vobis nihilominus auctoritate apoſtolica confirmamus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare &c.

EGO ALEXANDER Cath. Eccl. Epiſc. ſignavi. Alexandri PP.




Ego

& S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.

Ego Bernardus Portuenſis & S. Ruſinæ Epiſcopus.
Ego Gualterius Albanenſis Epiſcopus.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. ſanctæ Crucis in Hieruſalem.
Ego Boz∘ Presb. Cardinalis ſanctæ Pudentianæ tit. Paſtoris.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Damaſo
Ego Theoditus Presb. Card. tit. Veſtinę.
Ego Jacintus Diaconus Cardinalis S. Mariæ in Coſmedin.
Ego Manfredus Diac. Cardin. S. Nicolai in Carcere Tulliano.
Ego Otto Diaconus Cardinalis S. Georgii ad Velum aureum.
Ego Ugo Diaconus Cardinalis S. Euſtachii juxta templum Agrippæ.
Ego Petrus de Bonozo S. Mariæ in Aquiro Diac. Card.

Dat. die 17. Martii anno Dom. 1167. Pontif. anno VIII.

Datum Laterani per manum Gerardi S. R. E. Notarii XVI. Kal. Aprilis Indictione XV. Incarnationis Dominicæ anno MCLXVII. Pontificatus verò Domni Alexandri Papæ III. anno VIII.

---

## XXII.

### Confirmatio Primatus Cantuarienſis Eccleſiæ.

*Ex VVilkins Concilia Britanniæ & Hiberniæ vol. II. pag. 446.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili Fratri Thomę Cantuarienſi Archiepiſcopo, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

IN Apoſtolicæ Sedis adminiſtratione, licèt indigni, diſponente Deo, conſtituti, fratribus noſtris Epiſcopis tam vicinis quàm longe poſitis paterna nos convenit diſpoſitione conſulere, & Eccleſiis, in quibus Domino militare noſcuntur, ſuam juſtitiam conſervare. Æquum namque & rationabile eſt, ut quemadmodum patres vocamur in nomine, ita nihilominus in opere comprobemur. Hoc nimirum charitatis intuitu, frater in Chriſto chariſſime, Thomas Archiepiſcope, de fratrum noſtrorum conſilio tuis juſtis poſtulationibus debita benignitate duximus annuendum, atque prædeceſſorum noſtrorum felicis recordationis Paſchalis, & Eugenii, Romanorum Pontificum, veſtigiis inhærentes, tam tibi quàm tuis legitimis ſucceſſoribus Cantuarienſis Eccleſiæ, Primatum ita plenum concedimus, ſicut a Lanfranco, & Anſelmo, aliiſque ipſorum prædeceſſoribus, conſtat fuiſſe poſſeſſum: quicquid etiam dignitatis, ſeu poteſtatis eidem ſanctæ Cantuarienſi ſeu Dorobernenſi Eccleſiæ pertinere cognoſcitur, præſentis ſcripti paginâ confirmamus, ſicut a tempore beati Auguſtini prædeceſſores tuos habuiſſe Apoſtolicæ Sedis auctoritate conſtat. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtrę confirmationis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus indignationem incurrat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Amen. Amen.

Prædeceſſorum more Cantuarien. Eccleſiæ Primatum concedit; nec non dignitates omnes eidem confirmat.

Concluſiones

Alexandri PP.

✠ EGO ALEXANDER Catolicæ Eccl. Epiſcopus.

& S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.

✠ Ego Ubaldus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hieruſalem.
✠ Ego Joannes Presb. Card. tit. SS. Joannis & Pauli tit. Pammachii.
✠ Ego Henricus Presb. Card. tit. SS. Nerei & Achillei.
✠ Ego Boſo Presb. Card. S. Pudentianæ tituli Paſtoris.
✠ Ego Theodorus S. R. E. Presb. Card.
✠ Ego .... Presb. Card. tituli ſanctæ Sabinę.
✠ Ego Bernardus Portuenſis ſanctæ Ruſinæ Epiſcopus.
✠ Ego Gualterius Albanenſis Epiſcopus.
✠ Ego Ugo Tuſculanus Epiſcopus.
✠ Ego Conradus Moguntinæ Sedis Archiepiſcopus, & Sabinenſis Epiſcopus Cardinalis.
✠ Ego Jacintus Diaconus Card. ſanctæ Mariæ in Coſmedin.
✠ Ego Otto Diaconus Cardinalis ſancti Nicolai in Carcere Tulliano.
✠ Ego Ardicio Diaconus Cardinalis ſancti Theodori.
✠ Ego Cintius Diaconus Card. ſancti Adriani.
✠ Ego Manfredus Diaconus Cardinalis ſancti Georgii ad Velum aureum.
✠ Ego Ugo Diaconus Cardinalis S. Euſtachii juxta Templum Agrippæ.
✠ Ego Vittellus Diaconus Cardinalis ſanctorum Sergii & Bacchi.
✠ Ego Petrus Diac. Card. ſanctæ Mariæ in Aquirio.
✠ Ego Jer. Diaconus Card. S. Mariæ Novæ.

Datum Laterani per manum Hermanni tituli ſanctæ Suſannæ Presbyteri Cardinalis, VI. Idus Aprilis Indictione XIV. Incarnationis Dominicæ MCLXVII. Pontificatus verò Domni Aleſandri PP. III. anno VIII.

Dat. die 8. Aprilis anno Dom. 1167. Pontif. anno VIII.

---

## XXIII.

### Confirmatio bonorum omnium, ac privilegiorum, a prędeceſſoribus ſummis Pontificibus Rivipullenſi Monaſterio conceſſorum.

*Ex Archiv. Monaſt. hoc us edidit Baluzius Marc. Hiſp. in Append. n. 446.*

Aleſander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis Abbati & fratribus Rivipollenſis Monaſterii ſalutem & Apoſtolicam beredictionem.

Exordium.

CUM noſtrę ſulicitudinis ſit & officii, Religioſorum locorum jura defendere, Monaſterio veſtro tantò volumus propenſiori ſtudio in ſuis juſtitiis providere, quantò majorem devotionem circa nos & Romanam Eccleſiam exhibetis. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris poſtulationibus es miniſterio ſuſcepti regiminis inclinati, Monaſterium ſanctæ Mariæ de Metliano cum omnibus Eccleſiis ſibi ſubditis, cum decimis & primitiis earum, cum caſtellis, almuniis, & cum aliis bonis & poſſeſſionibus ſuis, & Eccleſias alias & poſſeſſiones, quæ inferius ſubſcribuntur, ſicut eas rationabiliter poſſidetis, vobis & Monaſterio veſtro auctoritate apoſtolica confirmamus: caſtellum videlicet de Cidamon, & almuniam, quæ dicitur Alfandega, & caſtellum de Senan, Eccleſiam ſanctę Cęciliæ de Moon cum omni parrochia ſua, & decimis, & primitiis ad eam pertinentibus, & villam de Septemcaſis, & villam de Lenars, & villam de Iſovol

Bona omnia.

cum

cum ſuis pertinentiis, & villam de Olot cum ſuis nemoribus & pertinentiis, & Eccleſiam ſanctæ Leocadiæ cum villa, in qua eſt conſtituta, cum ſuis decimis & primitiis. Præterea quæcumque a prędeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus conceſſa vobis ſunt, & eorum privilegiis confirmata, ſicut ea impræſentiarum tenetis, & alia, quæ legitime poſſidetis, vobis & Monaſterio veſtro nihilominus duximus confirmanda. Inſuper etiam omnes ſalvitates, quæ a multis retro temporibus in villa, quæ conjuncta eſt Monaſterio veſtro, & in terminis ejus rationabiliter conſtitutæ ſunt, præcipimus perpetuo inviolabiliter obſervari; ſub interminatione anathematis probibentes, ne quis ſalvitates & ſecuritates ipſas, quæ pro communi utilitate Monaſterii & hominum conſtitutæ ſunt, auſu temeritatis infringat. Si quis autem confirmationis & prohibitionis noſtræ contemptor extiterit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Data Anagniæ VIII. Idus Julii (a).

*ac privilegia ei confirmat.*

## XXIV.

Ad Epiſcopum Placentinum, ut ablatam Canonicis S. Antonini ejuſdem Civitatis terram de Burneto eiſdem reſtituat.

*Edidit Campi Hiſt. Placent. Tom. II. in Regeſ.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri S. Placentino Epiſcopo ſalutem, & apoſtolicam benedictionem.

EX traſmiſſa conqueſtione dilectorum filiorum noſtrorum: Guidonis Præpoſiti, & Canonicorum Eccleſiæ ſancti Antonini Placentiæ ad aures noſtras pervenit, quod terram de Burneto, quam ad jus Eccleſiæ ſuæ aſſerunt pertinere, illicitè detines occupatam. Unde, quoniam Pontificalis officii dignitas, quam diſponente Domino geris, te dehortatur, quę alterius juris ſunt, detinere, fraternitati tuæ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus Eccleſiæ dictæ Præpoſito præſcriptam terram liberè pacificèque reſtitutas: vel coram Judice communiter ab utraque parte electo, ſeu coram dilectis filiis noſtris Rog. & Capon. eis plenam exinde juſtitiam non differas exhibere.

Dat. Benevent. Id. Martii.

*Dat. die 15. Martii anno Dom. 1168.*

(a) Baluzius in marginali notula hocce Privilegium datum innuit hoc anno 1167. & quidem menſe Julii, ut apparet in calce ejuſdem.

Si quis miretur tantam Privilegiorum copiam a me hoc in Opere tranſcriptam, non inconſulto factum patet. Cum enim Pontificium Diplomaticum opus conficere mihi præſcripſerim, ut dixi in Præfatione, non erant hæc omittenda: injuriamque me non ferendam Pontificiæ curæ facturum putavi, ſi ea præterirem, ex quibus aſſidua Pontificum Romanorum pro creditis ſibi Eccleſiis vigilantia, ſedulaque imitanda exemplo, maximè apparet.

## XXV.

Monaſterium Monialium S. Victorini in Civitate Beneventana Apoſtolicæ Sedi immediate ſubjectum declaratur, nonnulliſque augetur privilegiis.

*Ex Archiv. Monaſt. hujus edidit Ughellius loc. cit. ubi de Beneventana Eccleſia.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis in Chriſti filiabus, Fuſchæ Abbatiſſę Monaſterii S. Victorini, quod in Beneventana Civitate ſitum eſt, ejuſque Sororibus tam pręſentibus quàm futuris monaſticam vitam profeſſis, in perpetuum.

*Exordium.*

QUotiens illud a nobis petitur, quod religioni & honeſtati noſcitur convenire, animo nos decet libenti concedere, & petentium deſideriis congruum ſuffragium impertiri. Eapropter, dilectę in Domino filiæ, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatum Monaſterium, in quo divino mancipati eſtis obſequio, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; In primis ſiquidem ſtatuentes, ut ordo Monaſticus, qui ſecundùm Dei timorem, & B. Benedicti regulam in eodem Monaſterio inſtitutus eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur. Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis, & iis.......vos ſucceſſerint, & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Infra Beneventanam Civitatem domos cum caſalibus & cum omnibus ſuis pertinentiis, Eccleſiam ſanctæ Crucis ad portam Summam cum omnibus ſuis pertinentis, Eccleſiam S. Severiani cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Salvatoris de Prata cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Salvatoris de Aliſa cum Eccleſiis ſuis, videlicet Eccleſiam ſancti Secundini, Eccleſiam ſancti Martini, Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Arena cavata, Eccleſiam ſancti Vitaliani, Eccleſiam ſancti Petri de Mercato veteri, Eccleſiam ſancti Chriſtofori, Eccleſiam ſancti Viti, Eccleſiam ſancti Angeli de Rapa-canina cum pertinentiis earum: ſalvo tamen jure Monaſterii ſancti Vincentii de Monte, quod habet in præd. Monaſterio ſancti Salvatoris de Aliſa: hortum propè ſanctum Eraſmum, hortum juxta Aquam longam, vineam de Caſalico, vineam de Guardia cum pertinentiis earum, hæreditatem de Mathocca, vineas & terras de loco Cupuli cum pertinentiis ſuis, vineam de Faldula cum pertinentiis ſuis, vineas & terras de Montore cum pertinentiis ſuis, apud Tinam terras & ſylvas; Sane ſi Mercatores & Peregrini ſe cum rebus ſuis Monaſterio veſtro intuitu devotionis reddere voluerint, eos recipiendi liberam facultatem habeatis: Obeunte verò te, nunc ejuſdem loci Abbatiſſa, vel earum qualibet, quæ tibi ſucceſſerint, nulla ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quam ſorores communi conſenſu,

*Monaſterium hocce ſub protectione Sedis Apoſt. recipiens,*

*Eidem bona omnia confirmat.*

*Abbatiſſam a Monialibus eligendam,*

vel

Digitized by Google

& a Romano Pontifice benedicendam Ratur.

Concordiam quandam inter hanc Abbatiſſam, & Abbatem S. Vincentii, in præjudicium liberæ electionis ejuſdem factam irritat.

vel ſororum pars conſilii ſanioris ſecundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam elegerint, a Romano Pontific. benedicendam. Et quia Monaſterium veſtrum ſpecialiter juris & proprietatis beati Petri exiſtit, & ad proviſionem & diſpoſitionem Romanæ Eccleſiæ nullo mediante noſcitur pertinere, conditionem, quam Abbati & fratribus prædicti Monaſterii S. Vincentii in Eccleſia veſtra conceſſiſtis, quod ſcilicet poſt decennium tuum, filia Abbatiſſa, & earum, quæ poſt te ſuccedent, per licentiam & per conſenſum Abbatis ſancti Vincentii Abbatiſſam debeproject retis eligere, omnino irritum ducimus, & Apoſtolica auctoritate caſſum; Nemini enim, licuit inconſulto Romano Pontifice prædicto, veſtro Monaſterio novam conditionem imponere, aut ſtatum ſuum in deterius immutare. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed illibata omnia & integra conſerventur, earum, pro quarum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Diœceſani Epiſcopi in præſcriptis Eccleſiis canonicâ juſtitiâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi præſumptionem ſuam digna ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Decretum immunitatis a qualibet externa moleſtia.

Cum ſolitis concluſionibus.

Alexandri PP. & S. R. E. Cardd ſubſcriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccl. Epiſc.
Ego Ubaldus Oſtienſis Epiſcopus.
Ego Bernardus Portuenſis, & S. Rufinæ Epiſc.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hieruſalem.
Ego Joannes Presb. Card. tit. S. Joannis & Pauli tit. Pammachii.
Ego Joannes Presb. Card. tit. S. Anaſtaſiæ.
Ego Boſo Presb. Card. S. Pudentianæ tit. Paſtoris.
Ego Joannes Presb. Card. tit. S. Marci.
Ego Theoditus Presb. Card. S. Vitalis tit. Veſtinæ.
Ego Jacintus Diac. Card. tit. S. Mariæ in Coſmedin.
Ego Ard. Diac. Card. S. Theodori.
Ego Cintius Diac. Card. S. Adriani.
Ego Ugo Diac. Card. S. Euſtachii juxta Templum Agrippæ.
Ego Petrus Diac. Card. S. Mariæ in Aquiro.

Dat. die 26. Aprilis anno Dom. 1168. Pont. ann. IX.

Datum Beneventi per manum Gratiani ſanctæ Romanæ E. Subdiac. Not. VI. Kal. Maii Indict. I. Incarn. Dom. MCLXVIII. Pontificatus verò D. Alexandri PP. III. anno IX.

## XXVI.

Confirmatio bonorum ad Monaſterium SS. Felicis & Fortunati Vicentinæ Civitatis, ac donationum omnium eidem a Vicentinis Epiſcopis factarum.

*Ex Authentico in Archivo Monaſt. hujus edidit Ughel. Ital. Sacr. ubi de Vicentina Eccleſia.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Arnulpho Abbati Monaſterii SS. Felicis & Fortunati Vicentini, ejuſque fratribus tam præſentibus quàm futuris regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

Bonorum enunciatio, quæ confirmantur.

Religioſam vitam eligentibus &c. Eapropter &c. Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones &c. Quicquid habetis per longitudinem a fluvio Retronis Urſega, & uſque ad Pontem altum: Quicquid etiam habetis per latidudinem a fluvio Retronis uſque ad alium pontem, per quem poſitum ſuper eumdem fluvium tranſitur ad Monticellum: In Seledo unam curtem, quæ nominatur Vuarzonum: In Sarecto caſale unum: In Turre unum caſale: In Magrado unum caſale: In Arſerio aliud caſale: In Cuculo petiam unam de vinea, & tres campos: In Muzone caſale unum: In Rauna aliud caſale: In Culpano curtem unam cum ſuis pertinentiis: In Cartuſiano cenſitos S. Viti pertinentes de caſale Peneuli: Inter Seledum & S. Vitum medietatem unius curtis: In loco, qui dicitur ſanctus Titulus in Luvizano, curtem unam cum cappella S. Viti: In Malado caſalia novem: In Maroſtica curtes duas, unam in loco Provio cum cappella S. Apollinaris, aliam verò in Burguliano cum cappella & Gazo: In Angarano caſalia duo, & montes duos, unum, qui dicitur mons Olivarum, alter, qui nominatur mons Caſtanearum: In Solania curtem unam cum cappella S. Viti: In Tivido caſalia duo: In Facino caſalia tria: In Pechio caſale unum: In Barbutia caſale unum: In Fulviano unum caſale: In Bubeneto unum caſale: In Secuſino caſale unum: In Braido S. Viti curtes quatuor cum plebe & cappellis & pertinentiis ſuis & decimis: In Cortolonga curtem unam cum cappella: Juxta flumen novum curtem unam cum cappella S. Viti: In Bragantia caſale: In Juvene curtem unam: In Bucone aliam curtem: In Fontana-frigida unum caſale: In Paderno aliud caſale: In Carbonaria duo caſalia: In Titulo unum caſale: In Cauſele quatuor caſalia: In Ara unum caſale: In Cona terram aratoriam: In Calzade petiam unam de vinea: In Zulano unum caſale: In Arzignano aliud caſale: In monte Cleda terram aratoriam: duas petias vineæ in Monticello, & terram aratoriam: In Albetone maſſaritiam unam: In Vivarolio curtem unam cum cappella S. Petri: extra Benacum lacum in loco, qui dicitur Randena, Braidam S. Georgii, & in Lainedo vineas & oliveta: Alpes quoque quatuor, duas ſuper Moroſticam, quæ vocantur Laſtaria, & Buguaria, Lougera inſuper & montes de Zovenano, & Novogino: In Wiſega molendinum unum: In Altico alium molendinum: dimidiam partem curtis S. Apollinaris cum cappella, & vantium S. Georgii cum Eccleſia: Maſſaritias duas in Bercia, & duas in Liſeria: In Barbarano curtem unam, & caſales

duos

duos: In Baſico curtem unam: Oblationes præterea ad idem Monaſterium venientes, & cætera jura, & libertates, ſeu donationes, quas bonæ memoriæ Rodulfus, Lambertus, Hieronymus, Aſtulphus, Litherius, Turingius, Eccilinus, Henricus, Lothovicus, quondam Vicentini Epiſcopi, Monaſterio veſtro tam in decimis quàm conditionibus, operibus, eſcaticis, paſcuis, pratis, ſylvis, rubinis, montibus, planis, aquis, aquarum decurſibus, molendinis, piſcationibus, venationibus ad prædicta loca pertinentibus, rationabiliter conceſſerunt, & vos in quadraginta annis retro abſque legitima interruptione poſſediſtis, vobis, ac per vos eidem Monaſterio, ſcripti noſtri munimine confirmamus: ſalvo quidem eo, quod ipſi Epiſcopi ſibi pro his omnibus in prædicto Monaſterio reſervarunt, videlicet, ut in Nativitate, & in Paſcha Domini, & ſingulis feſtivitatibus ſupradictorum Martyrum Felicis ac Fortunati unam candelam, unum panem, & ampullam plenam vino Abbas vel Monachi ejuſdem loci Epiſcopo, qui pro tempore fuerit, debeat, omni alia contradictione remota, annuatim deferre. Prohibemus etiam, ut nulli fratrum veſtrorum poſt factam in eodem loco profeſſionem aliqua levitate ſine Abbatis ſui licentia fas ſit de Monaſterio diſcedere; diſcedentem verò abſque communium litterarum cautione nullus audeat retinere. Statuimus præterea, ut neque Comiti, neque Principi, nec alicui ſæculari, vel Eccleſiaſticæ perſonæ liceat, indebitas & injuſtas exactiones in præfato Monaſterio exercere. Sane novalium veſtrorum, quæ propriis manibus, aut ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis animalium nullus a vobis decimas exigere præſumat. Obeunte verò te, &c. uſque providerint eligendum. Sepulturam quoque &c. uſque corpora aſſumuntur. Decernimus ergo &c. uſque ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Diœceſani Epiſcopi canonicâ juſtitiâ. Si qua igitur &c. Cunctis autem &c. Amen. Amen, Amen.

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit ſanctæ Crucis in Jeruſalem.
Ego Boſo Presb. Cardinalis S. Pudentianæ tit. Paſtoris.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Damaſo.
Ego Theoditus Presb. Cardinalis S. Vitalis tit. Veſtinæ.
Ego Jacintus S. Mariæ in Coſmedin. Diac. Card.
Ego Ardicio Diac. Card. S. Theodori.
Ego Manfredus Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum.
Ego Hugo Diac. Card. S. Euſtachii juxta templum Agrippæ.
Ego Petrus Diac. Card. S. Mariæ in Aquiro.

*Dat. die 12. Septemb. an. Dom. 1168. Pont. an. IX.*

Datum Beneventi per manum Gratiani ſanctæ R. E. Subdiaconi. & Notarii II. Idus Septembris, Indict. I. Incar. Dominicæ an. MCLXVIII. Pontificatus verò Domni Alexandri Papæ III. anno IX.

XXVII.

Privilegium Monaſterio S. Raparatæ de Marradio Ordinis Vallis-umbroſæ Faventinæ Diœceſis.

*Ab Exemplari Codice edidit Ughell. Ital. Sac. To. II.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis Homodeo Abbati Monaſterii S. Reparatæ de Marrata, ejuſque fratribus, tam præſentibus quàm futuris regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

*Quæ cum cæteris Privilegiis concordant, conſultò omiſimus.*

QUoties illud a nobis petitur, quod religioni, &c. uſque impertiri. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis, &c. uſque annuimus, & præfatum Monaſterium S. Reparatæ, in quo divino eſtis obſequio mancipati, ad exemplar prædeceſſoris noſtri ſanctæ recordationis Honorii Papæ II. ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, liberalitate Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant: In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Eccleſiam S. Mariæ in Criſpina, Eccleſiam S. Laurentii, Eccleſiam S. Caſſiani in Petroſolo, Eccleſiam S. Euphemiæ, Eccleſiam S. Marini, Eccleſiam S. Petri in Vizzano, & Eccleſiam ſancti Andreæ ejuſdem loci, & Comortinicellam, decimationes ab Epiſcopis Faventinis Monaſterio veſtro rationabiliter conceſſas, vobis, & per vos eidem Monaſterio, auctoritate apoſtolica nihilominus confirmamus. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe concedimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat: ſalvâ juſtitiâ matricis Eccleſiæ. Decernimus ergo &c. ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Diœceſani Epiſcopi canonicâ juſtitiâ. Si quis ergo, &c. Amen.

*Alexandri P. & S. R. Ecc. Cardd. ſubſcriptiones.*

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hieruſalem.
Ego Joannes Presb. Card. tit. S. Anaſtaſiæ.
Ego Boſo Presb. Card. S. Pudentianæ t. Paſtoris.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Damaſo.
Ego Theoditus Presb. Card. S. Vitalis t. Veſtinæ.
Ego Ardicio Diac. Card. S. Theodori.
Ego Manfredus Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum.
Ego Ugo Diac. Card. S. Euſtachii juxta Templum Agrippæ.

*Dat. die 9. Novemb. ann. Dom. 1168. Pont. ann. X.*

Datum Beneventi per manum Gratiani ſanctæ R. E. Subdiaconi, & Notarii, V. Id. Novemb. Indict. I. Incarn. Dom. an. MCLXVIII. Pontificatus verò D. Alexand. Papæ III. an. X.

XXVIII.

Cuicumque perſonæ, Rivipullenſis Monaſterii Monachos, eoſque præſertim, qui ex Montanis victualia ad Monaſterium deferunt, moleſtare ſub excommunicationis pœna interdicitur.

Ex Archiv. Monaſt. edit. Baluz. Marc. Hiſp. in Append.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabilibus fratribus, univerſis Archiepiſcopis, Epiſcopis, & dilectis filiis, Abbatibus, Prioribus, & aliis Eccleſiarum Prælatis, ad quos literæ iſtæ pervenerint, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Diſcretionis veſtræ prudentiam non credimus ignorare, qualiter recolendæ memoriæ Innocentius Papa prædeceſſor noſter in Concilio Lateranenſi generali decreto ſancivit, ut quicumque in clericum, monachum, vel converſum cujuſcumque Religionis violentas manus injiceret, excommunicationis ſententiæ ſubjaceret; ita quidem, quod nonniſi a Romano Pontifice, vel de mandato ipſius, abſolutionis poſſet beneficium promereri. Hac ſiquidem conſideratione inducti, & ex officii noſtri debito nihilominus inclinati, univerſitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus atque præcipimus, quatenus ſi quis parrochianorum veſtrorum in aliquem Monachum Rivipullenſem, clericum ſive converſum ejuſdem loci, violentas manus injecerit, vos eum, omni contradictione & appellatione remota, excommunicatum publicè nunciatis, & ſicut excommunicatum præcipiatis eum ab omnibus evitari, donec injuriam paſſo congruè ſatisfecerit, & ad Sedem Apoſtolicam cum veſtris literis veniat ſatisfacturus. Quod autem de illis, qui in Monachum, Clericum vel Converſum Rivipullenſem, manus injecerit ſuperiùs diximus, ſic intelligi volumus. ut omnes, qui eos, perſonas eorum capiendo, vulnerando, aut res, quas ſecum habent, auferendo, dehoneſtaverint, ſicut excommunicati ab omnibus evitentur, donec ablata reſtituant, injuriam paſſo congruè ſatisfaciant, & ad Sedem Apoſtolicam ſatisfacturi accedant. Ad hoc Rivipullenſis Monaſterii fratres ſtudioſa nobis narratione monſtrarunt, quòd ipſi, in montanis & locis aridis habitantes, victualia in Monaſterio jam dicto nonniſi aliunde, non ſine gravi labore illic per multa terrarum ſpatia deferant. Unde frequenter contingit, quod ſi beſtiæ illorum, cibaria deferentes, ab aliquibus malefactoribus capiantur, ipſi tam famis quàm ſitis inedia cruciantur. Quocirca nos eorum indemnitati volentes utiliter providere, fraternitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus atque præcipimus, quatenus univerſis parochianis veſtris ex parte Dei & noſtra ſub interminatione anathematis diſtrictiùs inhibeatis, quod beſtias tragini præſcripti Monaſterii cum omnibus aut ſervitutibus ſuis nulla ratione invadant, nec aliquam eis injuriam vel moleſtiam audeant irrogare. Prohibeatis etiam & publicè interdicatis, ut nullus aliquem ad forum ipſius venientem, aut ejus bona, ſive quemlibet infra ejuſdem Monaſterii ambitum conſiſtentem capere aut inquietare attentet, vel aliquam ſibi violentiam vel injuriam inferat. Si quis autem contra prohibitionem noſtram in hoc venire præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli ac noſtram ſe noverit incurſum.

Datum Beneventi VIII. Idus Decembris. (a)

---

XXIX.

Privilegium confirmationis bonorum omnium, ac privilegiorum Cavenſis Monaſterii, cui nonulla alia de novo conceduntur.

Ex Archiv. Monaſt. hujus edit. Margarinus Bull. Caſin. Part. II. Conſtitut. CLXXXII.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Marino Abbati Cavenſis Monaſterii, quod ſecus Salernum ſitum eſt, ejuſque fratribus, tam præſentibus quàm futuris regularam vitam profeſſis, in perpetuum.

Exordium.

Commiſſæ nobis nos Apoſtolicæ Sedis hartatur auctoritas, ut locis & perſonis ipſius auxilium devotione debita implorantibus, tuitionis præſidium impendere debeamus; Quia ſicut injuſta poſcentibus nullus eſt tribuendus effectus, ſic legitima & juſta deſiderantium, nulla eſt differenda petitio; præſertim eorum, qui cum honeſtate vitæ, & laudabili morum compoſitione gaudent omnipotenti Deo deſervire. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & prædeceſſorum noſtrorum felicis memoriæ Gregorii Septimi, Urbani, Paſchalis, Calixti, Innocentii, & Eugenii, Romanorum Pontificum, veſtigiis inhærentes, Cavenſe Cœnobium, in quo eſtis divino obſequio mancipati, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus, atque ab omni tam eccleſiaſtico quàm ſæcularis perſonæ jugo ita omnino liberam manere decernimus, ut ſoli Sanctæ & Apoſtolicæ Romanæ Eccleſiæ videatur eſſe ſubjectum; Statuimus quoque, ut illa Monaſteria, Eccleſiæ ſive cellæ quæ, Cœnobio veſtro conceſſæ ſunt, firmæ vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibatæ permaneant; Quæ ſiquidem his nominibus annotantur: Monaſterium ſancti Laurentii in Paliperna, quemadmodum ipſum prædictus anteceſſor noſter Eugenius PP. ad reformandam religionem, quæ ibi perierat, & per vos & per ſucceſſores veſtros perpetuis temporibus gubernandum, vobis conceſſit, & decreti ſui corroboratione ſancivit, vobis & eidem Monaſterio auctoritate apoſtolica confirmamus; Eccleſiam ſanctæ Mariæ infra Caſale veſtrum, Eccleſiam ſanctæ Heliæ, Eccleſiam S. Fortunati, Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Betranto, Eccleſiam ſancti Pantaleonis, Eccleſiam ſancti Leonis ſupra fluvium Veteris, Eccleſias ſanctæ Mariæ de Staſilo & ſancti Joannis, Eccleſiam ſancti Nicolai de Gallocanta, Monaſterium ſancti Liberatoris cum cellis ſuis, Monaſterium ſancti Joannis de Veteri, Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Fonte, Eccleſiam S. Mariæ de Albulo, Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Transbonea, Eccleſiam ſancti Petri de Traverſa, caſtellum ſancti Adjutoris, cum pertinen-

Cœnobium hoc ſub S. R. E. protectione; Prædeceſſorumque privilegia eidem collata confirmat.

Bona, & Eccleſias ejuſdē enumerat, & confirmat.

(a) Baluzius in marginali notulo datum vult anno Dom. 1168. Pontif. Alexandri X. inchoato menſe Septembri.

nentiis ſuis, Eccleſiam ſancti Nicolai de Prato, Eccleſiam ſancti Joannis de Raparo, Eccleſiam ſanctæ Luciæ, Eccleſiam ſancti Salvatoris de Paſſano, Eccleſiam ſancti Archangeli, Eccleſiam S. Stephani: Intra Salernum Monaſterium S. Sophiæ cum cellis ſuis, Monaſterium ſancti Nicolai de Palma, Eccleſiam ſancti Maximi, Eccleſiam ſanctę Mariæ de Domno cum cellis ſuis, Eccleſiam ſancti Antonini de Capazano: In Nuceria Monaſterium ſancti Angeli de Cripta, Eccleſiam ſancti Nicolai, Eccleſiam ſanctæ Martæ de Pao, Eccleſiam ſancti Laurentii de Ruſtincto, Eccleſiam ſancti Blaſii: Juxta Roccam apud montes Eccleſiam ſancti Joannis, Eccleſiam ſancti Matthei, Eccleſiam ſancti Martini de Forma, Eccleſiam S. Angeli de Crapulo Eccleſiam ſanctæ Marię de Mallono: In Montorio Eccleſiam ſancti Salvatoris: In Maioro Eccleſiam S. Petri de ponte Primaro: In Minoro Eccleſiam ſancti Joannis, Eccleſiam ſancti Nicolai: In Tuſciano Eccleſiam ſancti Archangeli, Eccleſiam ſancti Matthiæ, Eccleſiam ſancti Blaſii, Eccleſiam ſancti Petri ad Columnellum, Eccleſiam ſancti Nicolai de Lanio, Eccleſiam ſancti Nicolai de Mercatello: In Giſono Eccleſiam ſancti Georgii, Monaſterium ſancti Michaelis: In Neapoli Eccleſiam ſancti Archangeli de porta Monachorum, Monaſterium ſancti Gregorii de Regionario cum cellis ſuis: In Nola & Cicala Eccleſiam ſancti Georgii, & ſanctæ Trinitatis: In Cervina Eccleſiam ſanctę Mariæ & S. Martialis: In Cilento Monaſterium S. Archangeli cum cellis ſuis, Monaſterium ſancti Magni cum cellis ſuis, Eccleſiam ſancti Nicolai de Serramediana, Eccleſiam ſancti Angeli de monte Corice, Eccleſiam ſanctæ Marię de Sulia cum caſtello, quod de Abbate dicitur. Monaſteriom ſancti Fabiani cum cellis ſuis. Eccleſiam S. Blaſii de Buzano, Eccleſiam ſancti Joannis de Terreſino, Eccleſiam ſancti Salvatoris de Nuce, Eccleſiam S. Matthæi ad duo flumina Eccleſiam S. Zachariæ de Lauris: apud Nove Eccleſiam S. Barbaræ, ubi Corato dicitur, Eccleſiam ſanctę Mariæ de Epraſſo, Eccleſiam ſancti Nicolai de Caputaquis cum cellis ſuis, Eccleſiam ſanctæ Barbaræ, Eccleſiam S. Nicolai de Geneſtroſola, Eccleſiam ſancti Angeli de Silva nigra, Eccleſiam S. Nicolai de Faſanella, Eccleſiam ſancti Andreæ de Auletta, Monaſterium ſanctæ Mariæ de Pertuſia cum cellis ſuis, Eccleſiam ſancti Petri de Polla, & intra caſtrum Pollæ Eccleſiam ſanctę Callarinę, Eccleſiam S. Blaſii de Satriano cum cellis ſuis, Eccleſiam S. Petri de Alena, Eccleſiam S. Pancratii, Eccleſiam S. Jacobi de Curgentia, Eccleſiam ſancti Joannis & S. Mauri de Petra, Monaſterium S. Petri de Tramutula cum cellis ſuis, Eccleſiam ſancti Arſenii: apud Dianum Eccleſiam ſancti Marzani, Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Caſale, Eccleſiam ſancti Nicolai: apud Laurinum Eccleſiam S. Simeonis, Monaſterium ſanctæ Mariæ de Kyrizonimo cum cellis ſuis, Eccleſiam S. Petri de Brahalla cum pertinentiis ſuis & cellis ſuis, Monaſterium ſanctæ Mariæ de Rota cum cellis ſuis, Monaſterium ſancti Benedicti de Ollano, & Eccleſiam ſancti Petri, Eccleſiam S. Pauli & S. Petri de Cendi: apud Oppidum Eccleſiam S. Mauri, Eccleſiam SS. Coſmæ & Damiani: apud Scalcam Monaſterium S. Petri cum cellis ſuis, Eccleſiam S. Mariæ: apud Mercurium Eccleſiam S. Nicolai: apud Tarentum Eccleſiam S. Mariæ de Guarangi, Eccleſiam ſanctorum Benedicti & Theoduli & S. Laurentii: apud Mutulam Eccleſiam S. Angeli de Caſali rupto, Eccleſiam S. Mariæ cum cellis & pertinentiis ejus, Monaſterium S. Viti cum cellis ſuis: apud Caſtellanetum Eccleſiam ſancti Savini, Eccleſiam ſancti Petri, & ſancti Matthæi de Sarnau: apud Barium Eccleſiam S. Mariæ Magdalenę: apud Melfectam Eccleſiam S. Martini: apud Bituntum Eccleſiam ſancti Valentini: apud Gravinam Eccleſiam S. Mariæ: apud Cannas Eccleſiam S. Luciæ, Eccleſiam S. Joannis de fabrica: In pratu Gargano Eccleſiam S. Egidii & S. Nicolai. Eccleſiam S. Jacobi de Luceria, Monaſterium S. Stephani de Junearico, & ſanctę Mariæ, Eccleſiam ſancti Angeli de Candela, Eccleſiam ſancti Nicolai de Lacedonia, Monaſterium ſancti Petri de Olibula, Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Guardiola, Eccleſiam ſanctæ Mariæ ſancti Petri & ſancti Andreæ de Paterno, Eccleſiam ſancti Nicolai de Cibarin, Eccleſiam ſancti Leonardi de Avellino, Eccleſiam ſancti Joannis de Gualdo, Monaſterium ſancti Archangeli de Petralia cum cellis, & Eccleſiam ſancti Nicolai de Paternono: Quas quidem Eccleſias, ſive Parochiales, ſive populum non habentes, cum ſuis juribus & pertinentiis vobis & eidem Cœnobio auctoritate Apoſtolicâ confirmamus; ipſaſque, etſi quas alias poteritis in futurum canonicè adipiſci in favorem Religionis veſtræ, ut quietiùs & tranquilliùs omnium Creatori pro ſalubri ſtatu univerſalis Eccleſiæ ſerviatis, ab omni jure Epiſcopali eximimus de gratia ſpeciali, & plenitudine poteſtatis; Ita quod in nullo Epiſcopali jure, ſeu contentioſa juriſdictione Monachi ſeu Clerici ſęculares in veſtris Eccleſiis commorantes, reſpondere Diœceſanis Epiſcopis teneantur. Confirmamus etiam vobis, & jamdicto Monaſterio, privilegia donationum ipſarum Eccleſiarum, ſive a laicis, ſive a viris eccleſiaſticis factę ſint, quarum Eccleſiarum inſtrumenta noſtro conſpectui ùt authentica & legitima præſentaſti, Apoſtolico judicio approbanda, quibus diligenter viſis & intellectis ipſa approbavimus, ratificavimus, & ex certa ſcientia confirmavimus: quibus etiam ſi quid fortè incuria ſeu negligentia minus firmitatis inſertum eſt, vires pleniſſimę rationis ex hac noſtra ſuſcipiant auctoritate. Nihilominus etiam confirmamus vobis & prælibato Monaſterio privilegium centenarię præſcriptionis, quod fel. mem. Urbanus Papa prædeceſſor noſter ſupradictus, eidem Monaſterio indulſit de benignitate Apoſtolicâ; Decernentes eos, qui poſſeſſiones, libertates ejuſdem Cœnobii, & Vaxallorum ſuorum jura ſeu redditus detinent occupatos, exinde fore penitus amovendos, ipſiſque nullum omnino jus per detentionem vel poſſeſſionem hujuſmodi poſſe acquirere, vel habere ac nullum vobis per hoc, vel veſtri ipſius Cœnobii ſuper his præjudicium factum eſſe, vel poſſe in aliquo generari, niſi legitime conſtiterit, detentores ipſos pręſcriptione centenaria fore munitos. Quod ſi auſu temerario, tranſactione ſeu arbitrio aliquo interveniente, per vos vel ſucceſſores veſtros, ſeu per quemvis alium contra tenorem hujus noſtri decreti abſque licentia Sedis Apoſtolicæ faciente, de immunitate hujuſmodi mentionem fuerit attentatum, ex

Eaſdem Eccleſias, & in futurum acquirendas, ab Epiſcoporum juriſdictione eximit.

Monachos, ſeu Clericos eiſdem Eccleſiis inſervientes a Diœceſanorum jure exemptos declarat.

Donationes eidem factas corroborat, & privilegia approbat & confirmat.

Præſcriptionis Centenariæ privilegium confirmat.

nunc illud decernimus viribus omnino carere; ſed præfatum Monaſterium cum omnibus ſuis membris habitis & habendis pleno jure Sedi Apoſtolicæ ſit ſubjectum: ſalvo cenſu trium ſolidorum aureorum, annuatim ſanctæ Romanæ Eccleſiæ debito, veluti in ipſius fel. mem Urbani privilegio pleniùs continetur. De abundantiori quoque gratia Sedis Apoſtulicæ concedimus vobis & ſucceſſoribus veſtris, ut ſi aliquam de veſtris Eccleſiis, poſſeſſionibus, vel redditibus, alicui viro eccleſiaſtico vel in beneficium, aut annuum cenſum canonicè conceſſeritis, quod licitum ſit vobis veſtriſque ſucceſſoribus, bona ejuſdem Monaſterii, poſt obitum ejuſdem perſonæ eccleſiaſticæ, vel cum beneficium ipſum vacaverit a quocumque, eidem viro eccleſiaſtico conceſſum extiterit, beneficium ipſum ſeu redditus ad utilitatem ejuſdem Monaſterii convertere & in ipſius proprietatis dominio retinere, non obſtante ſuper hoc aliquo jure communi, a nobis vel a noſtris ſucceſſoribus edito vel edendo, ſeu literis a Sede Apoſtolica aut a noſtris legatis Cardinalibus ſupra hoc impetrandis, niſi de hujuſmodi privilegio expreſſam fecerint mentionem. Præterea quæcumque bona conceſſione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium veſtrum hodie Cœnobium legitimè poſſidet, ſive in futurum canonicè poſſidebit, vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & eidem Monaſterio auctoritate Apoſtolicâ nihilominus confirmamus. Chriſma, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium, ſive Baſilicarum, ordinationes Clericorum tam in Cœnobio ipſo, quàm in adjacentibus Villulis, in Eccleſiis Civitatis & Diœceſis Salernitanæ a quocumque volueritis Catholico accipietis Epiſcopo, in aliis verò Monaſteriis & obedientiis veſtris hæc a Diœceſano Epiſcopo, ſiquidem gratiam & communionem Apoſtolicæ Sedis habuerit, & ea gratis; & abſque pravitate voluerit impertiri; Alioquin liceat vobis quemcumque malueritis adire Antiſtitem, qui noſtra fretus auctoritate, quod poſtulatur, indulgeat. Ad hęc adjicimus, ut nulli Epiſcoporum facultas ſit ſine Romani Pontificis licentia, loca veſtra vel Monachos ſeu ſæculares Clericos, qui in iis locis commorantur, interdictioni vel excommunicationi ſubjicere. Obeunte verò te, nunc ejuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia præponatur, niſi quem fratres omnium conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundum Domini, & beati Benedicti regulam elegerint: Electus vero ad Romanum Pontificem ordinandus accedat. Si quis autem adverſus prędictum Monaſterium juſtam ſe putat habere querelam, & apud ejuſdem Cœnobii Abbatem vel Monachos litem ſuam decidere aut diffinire noluerit, ſtatuimus, ut ante Legatos noſtros, vel nos querimonia deferatur quatenus æquitate judicii ſine perſonarum acceptione, ſua unicuique juſtitia auctore Deo ſervetur. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, dictum Cœnobium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, vel injuſtè datas ſuis uſibus vendicare, minuere, vel temerè vexationibus fatigare; ſed omnia integrè conſerventur, eorum, pro quorum ſubſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si qua

Cenſum trium ſolidorum aureorum S. R. E. quotannis perſolvendum renovat, tamquam Sedi Apoſtol. tantum ſubjectum.

Beneficia eidem annexa, ejuſque redditus alicui conceſſa, ad tempus ſeu ad vitam, licere ipſi Monaſterio propria auctoritate per caſſum, deceſſum eorumdem, recuperare, jus commune, & Sedis etiam Apoſtol. conſtitutiones, ſeu decreta, de hujuſmodi auditu expreſſam mentionem non facientia, minime obſtare declarat.

Oblationes a quocumque factas vel faciendas confirmat.

Abbatis electionem per Monachos faciendam, ordinationem verò a Summo Pontifice exhibendam eſſe declarat.

Solitæ clauſulæ.

ſane eccleſiaſtica ſęculariſve perſona, hanc noſtrę conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire temptaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Domini noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, ita quod in die judicii diſtrictæ ſubjaceat ultioni; Cunctis autem eidem juſta ſervantibus ſit pax ejuſdem Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Signum Alexandri Papæ Tertii.*

VIAS TVAS DOMINE DEMONSTRA MIHI.

S. PETRVS ✠ S. PAVLVS.

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccleſiæ Epiſc.
Ego Ubaldus Oſtienſis Epiſcopus ſs.
Ego Bernardus Portuenſis & S. Rufinæ Epiſc. ſs.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hieruſalem ſs.
Ego Joannes Presb. Card. tit. ſanctæ Anaſtaſiæ ſs.
Ego Albertus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Lucina ſs.
Ego Petrus Presb. Cardinalis tit. S. Laurentii in Damaſo ſs.
Ego Joannes Presb. Card. tit. S. Marci ſs.
Ego Ugo Diac. Card. tit. S. Euſtachii juxta Templum Agrippæ ſs.
Ego Theoditus Presb. Card. S. Vitalis tit. Veſtinæ ſs.

Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.

Datum Beneventi per manus Gratiani S.R.E. Subdiaconi & Notarii III. Kal. Februarii Indictione II. Incarnationis Dominicæ MCLXVIII.* Pontificatus verò Domni Alexandri PP. III. anno X.

Dat. die 30. Januarii ann. Dom. 1160. Pontif. anno X.
* leg. IX.

---

## XXX.

Epiſcopalis Sedes Syracuſanæ civitati reſtituitur, ejuſque Epiſcopus Pallio donatus, Apoſtolicæ Sedi immediatè ſubjicitur.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Riccardo Syracuſano Epiſcopo, ejuſque ſucceſſuribus canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

*Ex Autogr. Archiv. Eccleſ. hujus edidit Roccus Pirrhus Sicil. Sac. To. I. col. 622.*

EX injuncto nobis a Deo ſummi Apoſtolatus officio, ſingulis Eccleſiis, & eccleſiaſticis perſonis paterna nobis convenit proviſione conſulere; ut, quemadmodum Patres vocamur ex nomine, ita nihilominus in opere comprobemur. Eapropter, venerabilis in Chriſto frater, tuis juſtis petitionibus clementer annuimus, & Syracuſanam Eccleſiam, cui auctore Deo præſides, quæ ſoli Eccleſiæ Romanæ, & nulli alii jure Metropolitico noſcitur ſubjacere, cujus Epiſcopus non niſi a Romano Pontifice conſecrationis munus recipere debet, ſub B. Petri ac noſtra protectione ſuſcipimus, & preſentis ſcripti privilegio communimus. Ad hæc prudentiam & honeſtatem tuam, nec non & devotionem, quam erga B. Petrum & nos ipſos multipliciter exhibes, attendentes, per hujus noſtri privi-

Exordium.

Syracuſana Eccleſia ſoli Romanæ Sedi Metropolitico jure ſubjecta.

Sub ejuſdem protectione ſuſcipitur.

Ejuſdem Epiſcopi Pallio donantur.

privilegii paginam, pallium tibi & ſucceſſoribus tuis in perpetuum apoſtolica auctoritate concedimus, cujus uſum fraternitas tua infra Eccleſiam ad ſacra Miſſarum ſolemnia ſe noverit obtinere, iis videlicet diebus: Nativitate Domini, Epiphania, Cœna Domini, Reſurrectione, Aſcentione, Pentecoſte, in ſolemnitatibus B. Dei Genitricis ſemperque Virginis Mariæ, in Natalitio BB. Apoſtolorum Petri & Pauli, in nativitate B. Joannis Baptiſte, in feſto B. Joannis Euangeliſtæ, in commemoratione Omnium ſanctorum, in Inventione, & Exaltatione S. Crucis, in feſto S. Trinitatis, in conſecrationibus Eccleſiarum, benedictionibus Abbatum, & ordinationibus Clericorum, in præcipuis feſtivitatibus, & dedicatione Eccleſiæ tuæ, necnon & Anniverſario tuæ Conſecrationis die. Sit ſeat ergo tua diſcretio, plenitudine tantæ dignitatis ſuſcepta, ita ſtrenuè cuncta peragere, quatenus morum tuorum ornamenta eidem valeant convenire; ſit vita tua ſubditis exemplum, ut per eam agnoſcant quid appetere debeant, & quid cogantur evitare: Eſto diſcretione præcipuus, cogitatione mundus, actione purus, diſcretus in ſilentio, utilis in verbo: cura ſit tibi magis hominibus prodeſſe, quàm præeſſe: non in te poteſtatem ſed æqualitatem oportet penſare conditionis: ſtude, ne vita doctrinam deſtruat, ne rurſum vitæ doctrina contradicat: ſuper omnia ſtudium tibi ſit, Apoſtolicæ Sedis decreta firmiter obſervare, eique tanquam Matri & Dominę tuę humiliter obedire; Quę omnia facilè, Chriſto adjuvante, poteris adimplere, ſi virtutum omnium charitatem & humilitatem magiſtram habueris, & quod foris habere oſtendes, intus habebis.

Ad Richardum Epiſcopum adhortatio.

Bona omnia Eccleſię huic confirmantur.

Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona præfata Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Eccleſias Syracuſanæ Civitatis, & quæ ſunt in territorio ejuſdem cum omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſias Lentini, & quę ſunt in territorio ejuſdem cum omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſancti Nicolai de Tribus fontibus, & Eccleſiam Pelagoniæ, & Eccleſias Calataelfar cum omnibus pertinentiis earum, Eccleſias Maneæ, & quę ſunt in territorio ejuſdem cum omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſias Bizini, & quę ſunt in territorio ejuſdem cum pertinentiis ſuis, Eccleſias Bucheriæ cum pertinentiis ſuis, Eccleſias Calatageronis, & quæ ſunt in territorio ejuſdem cum pertinentiis ſuis, Eccleſias Buſcemæ cum pertinentiis ſuis: Eccleſias Sicli, & quæ ſunt in territorio ejuſdem cum pertinentiis ſuis, Eccleſias Buterię, & quæ ſunt in territorio ejuſdem cum pertinentiis ſuis. Eccleſias Baxiliatæ, & quæ ſunt in territorio ejuſdem cum pertinentiis ſuis, Eccleſias Mazarini, & quæ ſunt in territorio ejuſdem cum villanis & tenimentis ſuis, Eccleſias Comicini cum pertinentiis ſuis. Eccleſias Raguſiæ, & quæ ſunt in territorio ejuſdem cum pertinentiis ſuis. Eccleſias Placeoli cum pertinentiis ſuis. Eccleſias Butte cum pertinentiis ſuis. Eccleſias montis Fahalmi, & quæ ſunt in territorio ejuſdem cum pertinentiis ſuis, Eccleſias Mohac, & quæ ſunt in territorio ejuſdem cum pertinentiis ſuis, Eccleſias, quę ſunt in tenimento Spaccafurni cum pertinentiis ſuis, Eccleſias Natæ cum pertinentiis ſuis; Nihilominus etiam tibi tuiſque ſucceſſoribus præſenti privilegio duximus confirmandum caſale Bugubel, quod eſt juxta Syracuſanam civitatem, cum villanis, & omnibus pertinentiis ſuis, quemadmodum ipſum chariſſimus in Chriſto filius noſter Willelmus illuſtris Siciliæ Rex tibi, & per te Eccleſiæ Syracuſanæ, pia largitione contulit, & ſcripto proprio roboravit: Caſale quoque Trimiliæ, caſale Chiſilim, caſale ſanctæ Mariæ Magdalenæ, caſale Rualſenem, caſale Raalchindin, caſalale Raalbudifer caſale Raalhadet. caſale Carthuci. caſale ſancti Michaelis, caſale Millarini juxta Lentinum, caſale Judeccæ, quod eſt in confinio Buterię, caſale S. Vincentii, quod eſt juxta Sophianam cum tenimentis ſuis, & duobus molendinis, quod Manfredus filius Comitis Simonis memoratæ Eccleſiæ conceſſit, & ſcripto firmavit: caſale Rendæ, & caſale Rendetgrebin in pertinentiis Raguſiæ poſita, ſicut nobiles viri Gaufridus bonæ memoriæ Comitis Rogerii filius, & Comes Silveſter filius ejuſdem Gaufridi, ea Syracuſanæ Eccleſiæ piæ devotionis intuitu contulerunt, & ſcripto proprio roborarunt: Nec non & omnes decimas tam in portubus maris quàm in aliis quibuſcumque locis, quas Syracuſana Eccleſia noſcitur poſſidere tam tibi quàm tuis ſucceſſoribus in perpetuum auctoritate apoſtolica confirmamus.

Privilegiorum conceſſio.

Prohibemus inſuper, ut nemini liceat, Eccleſiam, vel Oratorium infra terminos Parrochiæ tuæ abſque tua vel ſucceſſorum tuorum licentia & permiſſione de novo conſtruere; & cum conſtructum fuerit, prælatum in eo inſtituere, niſi a te vel ab aliquo ſucceſſorum tuorum inveſtituram recipiat, & obedientiam ſicut Epiſcopo Diœceſano exhibeat: ſalvis tamen in omnibus Eccleſiæ Romanę privilegiis. Adjicimus etiam, ut nulli fas ſit, Eccleſiæ Syracuſanę parochianos ad ſepulturam recipere, niſi ſalvâ juſtitiâ illarum Eccleſiarum, de quibus corpora mortuorum ſumuntur. Ad hæc autem auctoritate apoſtolica inſtituimus, ut Monachi vel alii, quaſlibet parochiales Eccleſias infra Diœceſim tuam habentes, Sacerdotes in eis abſque licentia & aſſenſu tuo, ſive ſucceſſoriuum tuorum inſtituere nullatenus audeant, niſi a te curam animarum receperint, qui tibi de ſpiritualibus, illis vero, ad quos Eccleſia ſpectat, de temporalibus debeant reſpondere. Veruntamen ſi Eccleſiæ Romanæ privilegiis præmuniti fuerint, eamdem ſuam volumus integritatem nihilominus obtinere.

Decretum pro exemtione a quacumque ..., moleſtia &c.

Decernimus ergo, ut nulli omninò hominum liceat, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Apoſtolicæ Sedis authoritate.

Solitæ clauſulæ pœnales.

Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſęculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire temptaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei ac Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine

Digitized by Google

mine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem Loco ſua jura ſervaotibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

EGO ALEXANDER Catholicæ Sedis Epiſcopus.
Ego Ubaldus Oſtienſis Epiſcopus.
Ego Bernardus Portuenſis, & ſanctæ Rufinæ Epiſcopus.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hieruſalem.
Ego Jo. Presb. Cardinalis Sanctorum Joannis & Pauli.
Ego Albertus Presb. Cardioalis ſancti Laurentii in Lucina.
Ego Boſo Presb. Cardinalis ſanctę Pudent. tit. Paſtoris.
Ego Petrus Presbyter Cardinalis tit. ſancti Laur. in Damas.
Ego Jo. Presb. Card. tit. S. Marci.
Ego Theoditus Presb. Card. S. Vital. tit. Veſt.
Ego Jacintus Diac. Card. ſanctæ Marię in Coſmedin.
Ego Ardic. Diac. Card. S. Theod.
Ego Cint. Diac. Card. S. Adr.
Ego Hugo Diac. Card. SS. Sergii & Bacchi.
Ego Petrus Diac. Card. S. Mariæ in Aquiro.

*Dat. die 18. Aprilis anno Dom. 1169. Pont. ann. X.*

Datum Beneventi per manum Gratiani præfatæ R. E. Subdiac. & Notarii, IV. Kal. Maii Indict. II. Incarnationis Dominicæ anno MCLXIX. Pontificatus verò Domni Alexandri PP. III. anno X.

## XXXI.

Ad Epiſcopos Angliæ contra inveſtituras Beneficiorum Eccleſiaſticorum a Laicis uſurpatas, quæ irritæ nullæque declarantur.

*Conc. T. XIII. col. 89.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei.

AD audientiam noſtram, communi fama referente, & multorum etiam relatione pervenit, quòd poſt inſtantem turbationem, quæ inter cariſſimum in Chriſto filium noſtrum Henricum illuſtrem Anglorum Regem, & venerabilem fratrem noſtrum Thomam Cantuarienſem Archiepiſcopum, exigentibus peccatis, emerſit, quædam prava conſuetudo in illis partibus inolevit, ſcilicet quod laici Eccleſias, & Eccleſiaſtica Beneficia ſoleant paſſim in regno Anglorum quibusvellent conferre, & authoritate ſua Clericos inveſtire. Unde quoniam id ſanctorum Patrum inſtitutionibus adeo cognoſcitur contradicere, ut danti & accipienti de manu laica ſit anathema, & hoc in Eccleſiaſticæ libertatis perniciem non eſt dubium graviter redundare; nos univerſas donationes, a laicis de Eccleſiis quibuslibet hujus turbationis tempore quibuſcumque factas, auctoritate beati Petri ac noſtra omnino caſſamus, & irritas eſſe decernimus. Quapropter univerſitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta præcipiendo mandamus, & in virtute obedientiæ injungimus, quatenus univerſos illos, qui Eccleſias, Præbendas, vel alia eccleſiaſtica Beneficia, ubicumque in Anglia de manu laica, maximè hujus turbationis tempore, ſuſceperunt, diligentius moneatis, & inſtantius exhortari curetis, quod Eccleſias ipſas, Præbendas vel Beneficia, cum fructibus inde perceptis, in manus veſtras, omni contradictione & appellatione ceſſante, reſignent & eis, ad quorum ordinationem jure eccleſiaſtico ſpectant, diſponendas relinquant. Quod ſi ad commonitionem noſtram infra quadraginta dies poſt harum ſuſceptionem non fecerint, vos eos authoritate noſtra, ſub lato appellationis remedio, cujuslibet timore gratia & prohibitione poſtpoſitis, excommunicationis ſententia feriatis, & ab omnibus faciatis per parochias veſtras ſicut excommunicatos vitari: donec Eccleſias præſcriptas & alia Beneficia eccleſiaſtica liberè reſignaverint illis, ad quorum donationem & ordinationem ſpectant, & in pace dimiſerint, & de fructibus inde perceptis dignam Eccleſiæ exhibuerint ſatisfactionem. Si autem in his exequendis negligentes fueritis aut remiſſi, nos omnes illos, qui Eccleſias vel cætera beneficia eccleſiaſtica, præter aſſenſum Epiſcoporum, ad quos eorum donatio ſpectat, de manu laica, quo ſuperius dictum eſt, accepiſſe noſcuntur, niſi præceptis noſtris infra terminum præſcriptum paruerint, excommunicationis ſententiæ, authoritate, qua fungimur, decernimus ſubjacere: & eos ſicut a nobis excommunicatos præcipimus ab omnibus evitari.

*Hujuſmodi Inveſtituræ SS. Patrum inſtitutionibus contrariæ.*

*Beneficia per Inveſtituras hujuſmodi obtenta in manibus Epiſcoporum dimittenda ſub pœna excommunicationis.*

*Dat. die 19. Maji anno Dñi 1169. (a) Pont. ann.*

Data Beneventi XIV. Kal. Junii.

## XXXII.

Privilegium Eccleſiæ, Hellenſi S. Zenonis.

*Ex Hundii Metrop. Salisburg. Tom. III. pag. 355.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis Alahrdo Præpoſito Eccleſiæ Hallenſis, ejuſque fratribus tam præſentibus quàm futuris, regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

*Exordium.*

QUoniam ſine veræ cultu religionis nec charitatis unitas poteſt ſubſiſtere, nec Deo gratum exhiberi ſervitium, expedit Apoſtolicæ authoritati religioſas perſonas diligere, & eorum quieti & tranquillitati auxiliante Domino ſalubriter providere. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & ad exemplar prædeceſſorum noſtrorum ſanctæ recordationis Eugenii, & Adriani Romanorum Pontificum, præfatam Eccleſiam, in qua divino mancipati eſtis obſequio, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus: In primis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo Canonicus, qui ſecundùm Deum, & B. Auguſtini regulam in eodem Loco noſcitur inſtitutus, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur. Pręterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, tam ex dono Conradi, quondam Archiepiſcopi Salisburg.

*Hocce Monaſterium ſub Sedis Apoſt. protectione ſuſcipiens.*

*Bona omnia confirmat.*

ſim-

(a) Eo enim tempore Beneventi degebat Alexander poſt fugam arreptam ab Urbe Roma, quæ a Friderico Ænobarbo gravi obſidione premebatur: & quamvis ante duos annos ibi commoraretur, hanc conſtitutionem ad hoc tempus Baronius revocat.

fundatoris loci veſtri; quàm aliorum Dei fidelium, impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Curtem ſitam ante portam Eccleſiæ prænominatæ cum omnibus pertinentiis ſuis, & prædium quod dicitur Suvante ex dono ipſius Archiepiſcopi: quicquid juris habetis in decima ſalis, qui coquitur de fonte Hallę: Ex dono Heinrici filii Etichonis, & fratris ejus prædium, quod dicitur Nutzpoum cum omnibus pertinentiis: Ex dono Ebonis, Facconis, Babonis, aquas, quas in eodem fonte ad ſal coquendum habetis: aquas, quas habetis in ipſo fonte apud Yberchpret, curtem cum vineis in Auſtria, prædium quod dicitur Ibingen cum appendiciis ſuis, prædium ſitum in loco, qui dicitur Occheim cum omnibus appenditiis ſuis: Ex dono Sigboronis prædium, quod dicitur Unchen. Statuimus, ut in Eccleſiis veſtris, in quibus fratres vitam canonicam profeſſi fuerint, nulli omnino poſt factam canonicam profeſſionem exinde liceat ſine communis Congregationis permiſſione diſcedere; diſcedentem verò nullus audeat retinere, niſi ad majorem religionem eum conſtiterit aſcendiſſe.

*Diſciplinam regularem in Eccleſiis Monaſt. ſervari mandat.*

Sane ipſa plebs Hallenſis, ſicut a jam dicto Conrado Archiepiſcopo canonicè ſtatutum eſt, a nullo ſucceſſorum vobis auferatur; ſed in diſpoſitione Prępoſiti veſtri permaneat.

*Hallenſem Plebem eidẽ Monaſt. donatam confirmat.*

Ad hæc adiicientes ſtatuimus, ut cappellæ, quæ infra terminos parochialis Eccleſ. Hallen. fundatæ ſunt, ſicut ab ipſo rationabiliter proviſum eſt, eidem matrici Eccleſiæ ſubiaceant; Novas autem abſque aſſenſu Diœceſ. Epiſcopi & veſtro in ipſa parrochia cappellas ædificari prohibemus.

*Et Eccleſias ibibi fundatas matrici Eccleſiæ ſubjacere decernit.*

*Novaſque in ea cappellas ſine Epiſcopi & Monach. licentia extrui prohibet.*

Præterea exemptiones perſonæ tuæ & Eccleſiæ tibi commiſſę, a Salisburgenſis Archidiaconi ſobjectione, ſicut a præfato Archiepiſcopo ſtatutum eſt. & privilegiis anteceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum roboratum, tibi & per te Eccleſiæ tuæ auctoritate Sedis Apoſtolicæ confirmamus.

*Exemptionem a Saliſburgen. Archidiaconi jurisdictione confirmat:*

Obeunte verò te, nunc ejuſdem loci Præpoſito, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſurreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & B. Auguſtini regulam providerint eligendum.

*Abbatem vero a ſolis Monachis eligendum declarat.*

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventor, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Diœceſani Epiſcopi canonicâ juſtitiâ.

*Decretum immunitatis a quacumque moleſtia &c.*

Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire temptaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi præſumptionem ſuam digna ſatisſactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Cum ſolitis clauſulis pœnalibus.*

Datum Beneventi per manum Gerardi ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Notarii, Kalendis Julii, Indictione II. Incarn Dominicæ anno MCLXIX. Pontificatus vero Domni Alexandri Papæ III. anno X.

*Dat. die 1. Julii anno Dom. 1169. Pont. an. X.*

---

## XXXIII.

### Confirmatio Caſtrorum, bonorum, ac jurium omnium Aſtenſis Capituli.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis. Nicolao Archidiacono, & Gardulpho Præpoſito Aſtenſis Eccleſiæ, eorumque fratribus tam præſentibus quàm canonice ſubſtituendis, in perpetuum.

*Ex Ughell. Ita. Sac. To. IV. ubi de Aſten. Epiſcopis.*

*Exordium.*

OFficii noſtri nos admonet & invitat auctoritas, pro Eccleſiarum ſtatu ſatagere, & earum quieti & tranquillitati ſalubriter auxiliante Domino providere. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & prædeceſſoris noſtri fel. mem. Adriani Papę veſtigiis inhærentes, præfatam Eccleſiam, in qua divino mancipati eſtis obſequio, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus;

*Canonicos Aſten. Eccleſiæ ſub protectione Sedis Apoſt. recipiens;*

Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant:

*Eiſdem bona omnia confirmat.*

In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Curtem, quæ dicitur Quartum cum caſtro villa & toto dominicatu pratis herbis ſilvis nemoribus paſcuis & aquaticis & ripariis uſque in Tanagrum & toto diſtrictu ipſius villæ: Eccleſiam S. Petri ſitam in eodem loco cum decimis & pertinentiis ſuis, curtem ſuam, quæ dicitur Ercule, cum Eccleſiis & decimis ad ipſam pertinentibus, & toto diſtrictu hominom: plebem Pizentianæ cum caſtro villa, & capitulo totius plebatus, ſervis, & ancillis, & cappella S. Michaelis, & decimis prædictę Eccleſiæ pertin. & toto diſtrictu hominum, turre & caſtro Coningo cum domo murata, & ſexta parte de communibus: tres manſos in eodem loco cum Eccleſia parochiali, & cappella ipſius caſtri, & decimis ad ipſam pertinentibus: Eccleſiam de Podauengo cum decimis & pertinentiis ſuis, quatuor manſos in eodem loco cum ſervis & ancillis, curtem unam, quæ dicitur Mons Tegletus cum ſervis & ancillis: Eccleſiam S. Dalmatii cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſancti Andreæ de Fontana ſtantia: tres manſos in Abarana cum cappella S. Georgii ad plebem Pizentianę pertinente: Eccleſiam S. Geneſii de Gubione cum manſo uno & decimis & aliis pertinentiis ſuis, decimam S. Martini de Conpergulis, Ecle-

*Atque enumerat.*

cleſiam de Maleſco cum decimis & pertinentiis ſuis, Eccleſiam de Corebama cum decimis & pertinentiis ſuis, Eccleſiam de Cortauſeris cum decimis allodiorum & vallis Azonis & aliis pertinentiis ſuis, Eccleſiam de Sexanto cum decimis & pertinentiis ſuis, Eccleſiam de Solido cum decimis & pertinentiis ſuis, Eccleſiam Parrochialem de Valliculis cum totius villæ decimatione, excepta decimatione antiquarum poſſeſſionum dominorum, Eccleſiam de Caſtiglione cum decimis & pertinentiis ſuis, Eccleſiam de Cellis cum illo, quod fuit Hugonis, & quidquid habetis in eadem villa ſeu territorio ejus ex parte Oberei extirpantis vineas, decimas quoque totius civitatis, & villarum ei adjacentium, Vallis-tertiæ, montis Bouini, Arpegiani, vallis Latronis, exceptis iis, quæ aliis Eccleſiis ſunt conceſſa, tres manſos in Viniaco cum paſcuis terris cultis & incultis aquaticis ripaticis & toto diſtrictu ipſorum hominum, tres manſos in Villo cum Eccleſiis & pertinentiis ſuis, duas partes majores caſtri de Corleone, quæ quondam fuere Bonifacii de Cortanenſeris, & medietatem alteram ipſius partis, quæ fuit Carbonis cum cappella & toto diſtrictu hominum, quatuor manſos in eodem loco cum parte, quæ fuit Gualfredii de Galandria, & quidquid habetis in Anterſio, in Stoderda, in Lorello, & in Magleolo, cum aquaticis, & ripaticis & toto diſtrictu hominum, in Valleſenaria, in Valſepeto, in Suberico, & in Curaldia, & Montoſo, & omnia, quæ juſtè habetis in cultis & incultis, in herbis, pratis, ſilvis, nemoribus, in terra, vinea, Vallebella, Oriſta majore, Criſpizen, & in Ecclopheno, & omnia quæ habetis ultra Tanarum in monte Prevello, in Lauretto, Saxo Canulro, Calocio, Aglano, Mecedo, Corticellis, Spalvaria, & in Rocheta de Flexo; quidquid habetis in teſtamento Ungari, & uxoris ejus Genevæ in valle Cimina, monte Morino, Paderno, & Predalia, & Eccleſiam S. Adriani cum pertinentiis ſuis. Præterea omnes rationabiles & antiquas conſuetudines Eccleſiæ veſtræ, quæ in obſequiis defunctorum, & miſſarum celebrationibus, atque diviſionibus oblationum, tam infra civitatem quàm extra per totum Epiſcopatum hactenus habuiſſe noſcimini; proceſſiones quoque certis temporibus inſtitutas, cum ſuis receptibus, vobis veſtriſque ſucceſſoribus confirmamus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Apoſtolicæ Sedis auctoritate, & Epiſcopi veſtri canonicâ juſtitiâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire temptaverit, ſecundò tertiovè commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem Loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hîc fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ inveniant. Amen.

*Conſuetudines quoque omnes Eccleſiæ hujus ratas habet.*

*Decretum immunitatis &c.*

*Cum ſolitis clauſulis.*

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſc.

*Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

Ego Ubaldus Oſtienſis Epiſc. ſs.
Ego Bernardus Portuenſis & ſanctæ Rufinæ Epiſcopus ſs.
Ego Albertus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Lucina ſs.
Ego Boſo Presb. Card. S. Pudentianæ tit. Paſtoris ſs.
Ego Ubaldus Presb. Card. tit. ſanctæ Crucis in Hieruſalem ſs.
Ego Joannes S. Joannis & Pauli Presb. Card. tit. Pammachii ſs.
Ego Jacintus Diac. Card. S. Mariæ in Coſmedin ſs.
Ego Ardicio Diac. Card. S. Theodori ſs.
Ego Cintius Diac. Card. ſancti Adriani ſs.
Ego Ugo Diac. Card. S. Euſtachii ſs.
Ego Petrus Diac. Card. S. Mariæ in Aquiro ſs.

Datum Beneventi per manum Gerardi S.R.E. Notarii, VIII. Kal. Auguſti Indict. II. Incarnationis Dominicæ anno MCLXIX. Pontificatus verò Alexandri PP. III. anno X.

*Dat. die 25 Julii anno Dom. 1169. Pontif. an. X.*

---

## XXXIV.

Confirmatio Bonorum, ac conceſſio nonnullorum Privilegiorum, atque Immunitatum Monaſterio Monialium S. Fabiani de Farinate, ac S. Damiani de Donaria Lauden. Diœceſis.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectæ in Chriſto filiæ, Taidi Abbatiſſæ Monaſterii S. Fabiani de Farinate, ac S. Damiani de Donaria, ejuſque Sororibus, tam præſentibus quàm futuris regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

*Ex Archiv. Cathedr. Eccl. Lauden. edit. Ughell. Ital. ſ. IV. ubi de hac Eccleſia.*

AD hoc univerſalium Eccleſiarum cura nobis a proviſore omnium bonorum Deo conceſſa eſt, quatenus religioſas perſonas diligamus, & beneplacentes Deo famulatus ſtudeamus modis omnibus propagare; nec enim Deo gratus famulatus aliquando impenditur, niſi ex caritatis radice procedens a puritate Religionis fuerit conſervatus. Idcirco, dilecta in Chriſto filia Tais Abbatiſſa, petitioni tuæ per venerabiles fratres noſtros G. Archiepiſcopum Mediolanenſem Apoſtolicæ Sedis Legatum, & Albertum Laudenſem Epiſcopum, clementer annuimus, & beatorum Fabiani & Damiani Eccleſias, quibus Deo auctore præſides, ad exemplar prædeceſſorum noſtrorum ſanctæ memoriæ Paſchalis, Calliſti, & Innocentii, Romanorum Pontificum, ſub Apoſtolicæ Sedis tutela recipimus, & eas ab omnium mortalium deinceps gravamine liberas permanere decernimus: quarum unam, Eccleſiam videlicet beati Fabiani de Farinate, Bergomenſes Comites Lantelmus, Guilelmus, Arditius, Rogerius, Albicus, Arduinus, Oſbertus, qui videlicet eam in fundo ſuo conſtruxerunt, ſub annuo cenſu duodecim denariorum Mediolanenſis monetæ beato Petro & ejus Romanæ Eccleſiæ obtulerunt; aliam verò Eccleſiam beati Damiani de Donaria ſub conſimili

*Exordium.*

*Eccleſias haſce ſub protectione Sedis Apoſt. recipiens,*

*Statuto annuo cenſu eidem perſolvendo ab Abbatiſſis;*

*Bona omnia ei confirmat.* mili cenſu firmantes. Per præſentis igitur privilegii paginam apoſtolica auctoritate ſtatuimus, quæcumque bona, quaſcumque poſſeſſiones, eidem Eccleſiæ, aut ex prædictorum Comitum, aut ex quorumlibet fidelium largitione poſſident, ſive in futurum, largiente Deo, juſtè atque canonicè poterunt adipiſci, firma vobis & his, quæ poſt vos ſucceſſerint, illibata permanere; nec Dioceſano Epiſcopo facultas ſit, Eccleſias ipſas & perſonas in ejus domibus ſervientes gravare, aut aliquid in illis poteſtate judiciaria exercere, præter locorum conſecrationes, Sanctimonialium benedictiones, & Clericorum, qui in eis conſtituti fuerint, ordinationes: ſi tamen Epiſc. Cathol. fuerit, & gratiam atque communionem Apoſt. Sedis habuerit, & ſi gratis ac ſine aliqua pravitate voluerit Sacramenta eadem miniſtrare; alioquin, a quovis malueritis catholico ea ſuſcipietis Epiſco. Nulli ergo omnino hominum, liceat præfatas Eccleſias perturbare, aut earum poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur ſanctimonialibus, in prælibatis Eccleſiis Deo ſervientium, profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate. Obeunte verò te, nunc eorumdem locorum Abbatiſſa, vel earum qualibet, quę tibi ſucceſſerit, nulla ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quam Sorores communi conſenſu, vel ſororum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam elegerint, a Romano Pontifice, vel cui ipſe commiſerit, conſecrandam. Sepulturam quoque eorumdem locorum liberam eſſe cenſemus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui ſe in præfatis locis ſepeliri deliberaverint, niſi fortè excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat: ſalvâ tamen juſtitiâ illarum Eccleſiarum, a quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Porrò novalium veſtrorum, quæ propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis veſtrorum animalium decimas ab aliquibus exigi omnino prohibemus, communi vita viventibus, ſicut beatus Gregorius ait: Jam de faciendis portionibus, vel exhibenda hoſpitalitate nihil nobis loquendùm eſt, cum omne, quod ſuperest, in cauſis piis ac religioſis erogandum eſt. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſecularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi præſumtionem ſuam digna ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei ac Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eiſdem locis ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniat. Amen. Amen. Amen.

*Eadem libera ab Epiſcopi loci judiciaria poteſtate declarans.*

*Abbatiſſam a ſolis Monialibus eligendam ſtatuit.*

*Nonnullaque concedit privilegia.*

*Alexandri PP.* EGO ALEXANDER Catholicæ Eccl. Epiſc. ſs.

*& S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

Ego Ubaldus Oſtienſis Epiſc. ſs.
Ego Bernardus Portnenſis Epiſc. ſs.
Ego Ubaldus Presbyter Cardinalis ſanctæ Crucis in Hieruſalem ſs.
Ego Albertus Presbyter Cardinalis tituli ſancti Laurentii in Lucina ſs.
Ego Boſo Presb. Card. S. Pudentianæ tit. Paſtoris ſs.
Ego Petrus Presb. Card. S. Laurentii in Damaſo ſubſcripſi.
Ego Jacintus Diaconus Cardinalis ſanctæ Mariæ in Coſmedin ſs.
Ego Ardicio Diac. Card. ſancti Theodori ſs.
Ego Cintius Diac. Card. S. Adriani ſs.
Ego Ugo Diac. Card. S. Euſtachii juxta Templum Agrippæ ſs.
Ego Petrus Diac. Card. S. Mariæ in Aquiro ſs.

Datum Beneventi per manum Gerardi ſanctæ Romanæ Eccleſię Notarii, II. Kal. Auguſti Indict. II. Incarn. Dom. anno MCLXIX. Pontificatus verò Domni Alexandri Papę III. an. X. *Dat. die 31. Junii anno Dom. 1169. Pont. ann. X.*

## XXXV.

Privilegium confirmationis Bonorum Monaſterii SS. Joannis & Andreæ de Bonavalle Pictavien. Diœceſis; cujus Monialibus conceditur jus pręſentandi Presbyteros pro Parochiis, eidem Monaſterio ſubjectis.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis in Chriſto filiabus, Aladæ Abbatiſſæ Monaſterii ſanctorum Joannis atque Andreæ de Thoartio, vobiſque ſororibus, tam præſentibus quàm futuris rectam vitam profeſſis, in perpetuum. *Ex Gall. Chriſt. nov. edit. Tom. II inter Inſtrum. Eccleſ. Pictavien. n. LI.*

*Exordium.* IN primis locorum venerabilium cura nos admonet, de eorum quiete atque utilitate ſolicite cogitare: nec dubium, quod ſi Ancillarum de profectibus benigne concurrimus, noſtris opportunitatibus clementem Deum reperiemus. Eapropter, dilectæ in Chriſto filię, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatum Monaſterium ſanctorum Joannis & Andreę, in quo divino eſtis obſequio mancipatæ, ſub beati Petri Apoſtolorum Principis, & noſtra protectione ſuſcipimus, & pręſentis ſcripti privilegio communimus: In primis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo Monaſticus, qui ſecundùm Dominum, & B. Benedicti regulam in eodem monaſterio inſtitutus eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur: Pręterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, pręſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis, & his, quæ poſt vos ſucceſſerint, & illibata permaneant: In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Locum ipſum, in quo præfata Eccleſia ſanctorum Joannis & Andreæ ſita eſt, cum omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſancti Dionyſii de Thoartio cum omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſancti Medardi cum decimis & pertinentiis, & in eadem Eccleſ. cenſus quinque ſolidorum Andegavenſis monetæ, quos in Cœna Domini annuatim recipitis, Eccleſiam ſancti Lazari, & domum heleemoſinarię, quæ ſita eſt extra muros pręnominati caſtri, Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Caſtro novo Regis, Eccleſiam ſancti Petri de Miſſe, & domum juxta Eccleſiam cum omnibus pertinentiis ſuis, duos ſolidos annuos de domo Aimerici

*Monaſterium ſub protectione Sedis Apoſtolicæ recipit;*

*Bonaque omnia ad illud ſpectantia eidem confirmat.*

præſtoris pro oblatione, Eccleſiam ſancti Hilarii de Faiia, & domum juxta Eccleſiam cum tota villa de Faiia, & omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſiam beati Benedicti cum molendino & appenditiis ex dono bonæ memoriæ Prioris Simonis, Mangor uſuarium ad ignem pro domo veſtra in nemore de Calca Rubea, tres ſolidos annuos in domo Berthepoſe, in Penteeoſte tres ſolidos annuos de terra veſtra de Berte Porre, in Cœna Domini cenſus, quos habetis in præfato caſtro Thoartii intus & extra, decimas terrarum & vinearum, atque annuatim præfati caſtri tam intus quàm extra, rationabiliter vobis conceſſas, decimas annonæ & vini, quas dividitis cum Canonicis ſancti Hilarii Pictavienſis, decimas vini & annonę, quas habetis cum Willelmo de Foreſta, decimas, quas habetis cum Eccleſia ſancti Hilarii de Vigne, quartam partem decimarum de veſtra terra Dorbe cum appenditiis ſuis, villam de Tourtenarii cum appenditiis ſuis, domum Aſſaii cum appenditiis ſuis, villam Ruan cum appenditiis ſuis, villam Cintrejio & domum cum omnibus appenditiis ſuis, molendinum de Duppe, molendinum in ponte ſancti Jacobi, nonam partem molendini de Urouvarii, medietatem molendini de Colins, molendinum de Cintrejio, Eccleſiam ſancti Clementis juxta Niortum, & domum cum omnibus appenditiis ſuis: In Epiſcopatu Cantonenſi Eccleſiam ſanctæ Marię in Boſco cum omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſanctę Mariæ de Craſpe cum omnibus pertinentiis ſuis, cenſus ſex denariorum de clauſtro ſancti Leonis de Thoartio. In parrochialibus verò Eccleſiis, quas tenetis, liceat vobis cappellanos eligere, & Epiſcopo repręſentare, quibus, ſi idonei fuerint, Epiſcopus curam animarum committat, ita quod illi de ſpiritualibus, vobis autem de temporalibus debeant reſpondere. Præterea cum generale interdictum terræ fuerit, liceat vobis clauſis januis, non pulſatis tintinnabulis, excluſis interdictis & excommunicatis, ſuppreſſa voce divina officia celebrare. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe concedimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi fortè excommunicati vel interdicti fuerint, nullus obſiſtat: ſalvâ juſtitiâ illarum Eccleſiarum, a quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Obeunte verò te, Monaſterii eodem loco Abbatiſſa, vel tuarum qualibet ſuccedentium, nulla ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia pręponatur, niſi quam Sorores communi conſenſu, vel Sororum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Deum, & B. Benedicti regulam providerint eligendam. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed omnia integra & illibata ſerventur, earum, pro quarum gubernatione ac ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Diœceſani Epiſcopi canonicâ juſtitiâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſęcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire temptaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictę ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti perpetua, & hic fructum bonę actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem pręmia ęternę pacis inveniant. Amen.

Moniałibus præſentandi Epiſcopo Cappellanos pro parochiis Monaſt. ſubjectis concedit.

In generali Terræ interdicto divina officia celebrare privatè indulget. Sepulturam quoque ibi eligere cuique elargitur.

Abbatiſſam a Monialibus eligendam declarat.

Decretum immunitatis a qualibet externa moleſtia, vi &c.

Datum Romæ anno Incarnationis Dominicæ MCLXIX. Pontif. verò Domni noſtri Alexand. III. Papæ X.

Dat. anno 1169. Pont. anno X.

---

## XXXVI.

Deſtinatio Legatorum in Angliam ad cognoſcendum de cauſis inter Regem & Thomam Archiepiſcopum Cantuarienſem.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, illuſtris Anglorum Regi Henrico, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Ex VVilkins Concil. Britanniæ, & Hiberniæ vol. 1. pag. 146.

MAgnificentiæ tuę Nuntios, ſcilicet dilectos filios noſtros Joannes Cumin, & Radulphum de Vamcwrde, nobis & Eccleſiæ Dei devotos, & Regiæ ſublimitati, ſicut credimus per omnia fideliſſimos, & literas, quas excellentia tua nobis per eoſdem tranſmiſit, tanto benignori mente ſuſcepimus, & tanto eos majori gratia prævenimus & honore, quanto plenius ſcivimus, ipſos a magnifico Principe & Rege Chriſtianiſſimo fuiſſe tranſmiſſos: cui itaque omnem, quam cum Deo poſſumus, gloriam cupimus, & honorem, & ad cujus incrementum modis omnibus, quibus honeſte poterimus, nos & fratres noſtri, ac tota Eccleſia, quanto devotiſſimæ ſinceritatis tuæ affectum in majori ſimus neceſſitate experti, tanto ardentiùs intendimus aſpirare. Non enim devotionis tuæ inſignia, nobis tempore tam opportuno exhibita, a noſtra impoſterum memoria nulla poterit ratione divelli, vel in conſpectu Eccleſiæ aliqua deſuetudine inumbrari. Petitiones quoque tuas, quas nobis per jam dictos Nuncios tuos miſiſti, in quibus omni, quam cum Deo, & honeſtate noſtra potuimus, ſicut iidem magnificentiæ tuæ Nuncii viva voce plenius enarrabunt, curavimus executioni mandare. Perſonas ſiquidem de latere noſtro, juxta quod rogaſti, licèt graviſſimum, ac difficillimum hoc tempore maxime videatur aliquos a nobis emittere, cùm fratrum noſtrorum, & eorum pręſertim, quos tu deſideras, præſentia & conſilio opus habeamus; illius tamen recolendæ ac magnificæ devotionis tuæ, ut diximus, non immemores exiſtentes, ad ſublimitatis tuæ præſentiam duximus deſtinandas cum plenitudine poteſtatis, Eccleſiaſticas cauſas, quæ inter te & venerabilem fratrem noſtrum Archiepiſcopum Cantuarienſem hinc inde vertuntur, & illam, quæ inter eumdem Archiepiſcopum & Epiſcopos Regni tui ſuper appellatione ad nos facta movetur, necnon alias cauſas terræ, quas noverint expedire, cognoſcendi, judicandique, &, prout ſibi Dominus adminiſtraverit, canonice terminandi. Eidem quoque Archiepiſcopo, ne te aut tuos, ſeu Regnum, gubernationi tuę commiſſum, donec cauſæ illæ debi-

Regis Angliæ Nuntios, & literas recepiſſe narrat.

Nuncios a Rege petitos cum poteſtate cognoſcendi, & judicand. cauſam inter dictum Regem & Archiepiſcopum Cantuarienſem mitt.

Eidem Archiepiſcopo prohibet, ut pendente lite Regnum, nec Regem inquietet.

Digitized by Google

debitum ſortiantur effectum, in aliquo gravare, vel turbare, aut inquietare attentet, omnimodis inhibemus. Verùm, ſi præfatus Archiepiſcopus in te aut Regnum tuum, vel perſonas Regni interim aliquam ſententiam tulerit, nos eam irritam eſſe, & non te tenere cenſemus. Ad indictionem autem hujus rei, & argumentum noſtræ voluntatis, literas præſentes, ſi articulus ingrueritſneceſſitatis, oſtendas. Alioquin, Serenitatem tuam rogamus, & attentiùs commonemus, ut literas ipſas, aut earum tenorem a nullo ſciri permittas, ſed eas habeas omnino ſecretas. Illos autem familiares, & conſiliarios tuos, quos jam dictus Archiepiſcopus ſententiæ excommunicationis ſubjecit perſonę de latere noſtro tranſmiſſæ Domino auctore abſolvent. Si autem aliquis illorum interim metu mortis laboraverit, præſtito ſecundum Eccleſię conſuetudinem juramento, quòd noſtro, ſi convaluerit, debeat parere mandato; ipſum ab aliquo Epiſcopo, vel religioſo & diſcreto viro abſolvi concedimus.

*Familiares Regis ab Archiepiſcopo excommunicatos, abſolvendi poteſtatem tribuit.*

*Anno 1169. Pont. ann. X*

---

## XXXVII.

Ad omnes Principes, & Chriſtifideles de ſubſidio ferendo in recuperationem Terræ ſanctæ.

*Ex Concil. To. XIII. col. 115.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis nobilibus viris, Ducibus, & Principibus, Comitibus, Baronibus, & univerſis Dei fidelibus, ad quos literæ iſtæ pervenerint, ſalutem, & apoſtolicam benedictionem.

*Status miſerabilis Hieroſolymitanarum partium.*

COR noſtrum, & omnium fratrum noſtrorum ſiniſtri rumores, qui de Hieroſolymitanis partibus ad nos communi tranſeuntium relatione pervenerunt, nimio dolore conturbant; cum vix unquam aliquis, qui Chriſtiano nomine cenſeatur, ſine lacrymis & ſuſpiriis audire valeat, quæ de ſtatu illius Terræ miſerabili recitantur. Eſt ſiquidem infidelium quod dolentes dicimus, incurſione contriſtata; & uſque adeo fortium virorum potentia, & proborum virorum conſilio viduata, quod niſi a Chriſtianis Regibus & Principibus orbis celerem, & potentem ſuccurſum habuerit, deſolationem ejus, quod abſit, in ignominiam Dei, & in contemptum fidei Chriſtianæ de proximo formidamus. Non eſt enim Rex, qui terram illam regere poſſit, cum ille videlicet Balduinus, qui Regni gubernacula poſſidet, ita ſit graviter, ſicut noſſe vos credimus, juſto Dei judicio flagellatus, ut vix ad tolerandos ſufficiat continuos ſuis corporis cruciatus. Quàm gravem ſiquidem jacturam, & quàm miſerabilem caſum in perſonis & rebus illa Terra, pro qua patres genitores noſtri ſanguinem proprium effuderunt in conflictu, quem olim cum gentibus habuit, peccatis exigentibus ſit perpeſſa, nec nos ſine multa cordis commotione recolimus, nec aliqui, zelantes legem Domini poſſunt tantam ſtragem fidelium patienti animo tolerare: pręſertim cum illa gens peſſima paganorum incommodis & periculis, quæ genti Chriſtianorum intulerunt, tantam audaciam ſumpſiſſe dicantur, ut ſe jactent impudenter, terram illam, quod avertat Dominus, invaſuros. Moveat itaque vos zelus Domini, nec religio Chriſtiana ſuper tanta, quæ illi Terræ imminet, contritione dormitet; ſed univerſa loca illa, quæ Salvator & Redemptor noſter corporali præſentia dedicavit, viriliter tueamini; & contemnite gentes, quæ abjiciunt Dominum, & Chriſtianum nomen de terris abolere nituntur. Non eſt utique Chriſtianus, qui præſcriptæ Terræ calamitatibus non movetur, nec accingitur ad ipſam ab infidelium incurſibus defendendam, quam occupare laborant, & ſuis, quod abſit, ſpurcitiis profanare. Hi autem, qui ex vobis fortes ſunt, & bellis exercendis idonei, non minus ſcuto fidei, & lorica juſtitiæ, quàm materialibus armis induti, tam pium quàm neceſſarium opus, ac laborem hujus peregrinationis aſſumant; & loca illa, in quibus Redemptor humani generis pro nobis naſci voluit, & mortem ſubiit temporalem potenti virtute defendant, ne temporibus noſtris ſuſtineat in illis partibus Chriſtianitas detrimentum. Cum enim Chriſtus pro ſalute noſtra opprobria multa, & demum Crucis patibulum ſuſtinuerit, ut nos offerret Deo, mortificatos quidem carne, * juſtificatos autem ſpiritu, expedit admodum ſaluti fidelium, ut pro ipſo corpora noſtra periculis & laboribus exponamus, ne pretium Sanguinis, quem pro nobis effudit, videamur obliti. Animadvertite igitur, dilecti in Chriſto filii, & videte, quàm probroſum, & quàm mœrore dignum exiſteret Chriſtianis, ſi adversùs habitatores terræ illius inimici Crucis Chriſti denuo prævalerent: ſicut eos prævalituros non modicum formidamus niſi de diverſis partibus Chriſtianorum auxilium habitatoribus ipſis cum feſtinatione ſuccuratur. Ne igitur Chriſtianitas gentilitati ſuccumbat, totis nisibus prævidete; quia melius eſt ſuperventuro malo ante tempus occurrere, quàm remedium poſt cauſam quęrere vulneratam; Illis autem, qui pro Chriſto hujus viæ laborem aſſumpſerint, illam indulgentiam peccatorum, quam patres & prędeceſſores noſtri, Urbanus, & Eugenius, Romani Pontifices, ſtatuerunt, apoſtolica auctoritate concedimus, & confirmamus. Uxores quoque, & filios eorum, & bona, & poſſeſſiones ſuas, ſub beati Petri & noſtra, necnon Archiepiſcoporum, & aliorum Prælatorum Eccleſiæ, decernimus protectione manere; prohibentes attentiùs, ne adverſus eos de his, quæ pacificè poſſident, aliqua poſt ſuſceptam Crucem quæſtio moveatur, donec redeant, vel de ipſorum obitu certiſſimè cognoſcatur. Liceat autem eis, terras ſeu poſſeſſiones alias, poſtquam propinqui aut Domini ſui, ad quorum feudum pertinent pecuniam ipſis mutuare aut noluerint, aut non potuerint, Eccleſiis vel eccleſiaſticis viris, aut aliis fidelibus liberè & ſine ulla reclamatione pro expenſis hujus itineris titulo pignoris obligare. Præterea quicumque de viris bellicoſis, & ad illius Terræ defenſionem idoneis, illa ſancta loca fervore devotionis adierint, & ibi duobus annis contra Saracenos pro Chriſtiani nominis defenſione pugnaverint de Jeſu Chriſti pietate, & de beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum auctoritate confiſi, eis omnium ſuorum, de quibus corde contrito & humiliato confeſſionem ſuſceperint, abſolutionem facimus delictorum; niſi fortè aliena bona rapuerint, vel uſuras extorſerint, aut commiſerint furta, quę omnia debent in integrum emendari. Si vero non eſt in facultatibus delinquentium, unde

*Baldui Regis Hieroſolymitani cruciatus.*

*Terra prædicta a Paganis devaſtata.*

*Hortatur Reges Principes & omnes alios ad ſubſidium Terræ ſanctæ.*

* vivificatos

*Indulgentias a Prædeceſſoribus pro eademve olim conceſſas confirmat.*

*Filios, Uxores, & poſſeſſiones illorum ſub S. Apoſtol. protectione ſuſcipit.*



 valeant

valeant emendari, nihilominus conſequentur veniam, prout diximus, de commiſſis. Hi autem, qui illic per annum, ſicut diximus, moram habuerint, de medietate ſibi injunctæ pœnitentiæ indulgentiam & remiſſionem ſuorum obtineant peccatorum: omnibus autem Sepulchrum Domini pro inſtanti neceſſitate viſitare volentibus, ſive in itinere moriantur, ſive ad iſtum locum perveniant, laborem itineris ad pœnitentiam, & obedientiam, & remiſſionem omnium peccatorum injungimus, ut de vitæ præſentis ergaſtulo ad illam beatitudinem, Domino largiente, perveniant, quam nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis aſcendit, quam repromiſit Dominus deligentibus.

Dat. die Januarii anno Dom. 1170. Pont. an. XI.

Datum Tuſculani XVII. Kalendas Februarii.

## XXXVIII.

Sequitur in idem argumentum ad omnes Eccleſiarum Prælatos.

Ex Tom. XIII. Conc. col. 115.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabilibus fratribus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, & dilectis filiis, Abbatibus, & aliis Eccleſiarum Prælatis, ad quos literæ iſtæ pervenerint, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

CUM Orientalis terra per impreſſiones infidelium, & incurſus fortium virorum, conſilio deſtituta, multo timore percutitur, & ad implorandam ſubventionem fidelium dilectos filios noſtros, milites Templi, latores præſentium, viros utique religioſos, & Deum timentes, Archiepiſcopi, Epiſcopi, & alii Principes terræ, ad partes veſtras mittere decreverunt. Nos autem, quos illius terræ calamitas gravi dolore conturbat, exemplo patrum & prædeceſſorum noſtrorum de ipſius conſervatione ſoliciti, Chriſtianos Reges & Principes orbis ad defenſionem locorum illorum, in quibus ſteterunt pedes Domini, ſalubribus monitis exhortamur, & ſicut patres & prędeceſſores noſtri, Urbanus, & Eugenius, Pontifices Romani, ſtatuerunt, ita & nos remiſſionem & indulgentiam peccatorum ſtatuimus univerſis, qui pro Chriſto laborem Hieroſolymitanum aſſumpſerint, & contra Saracenos fideli curaverint devotione certare. Monemus itaque univerſitatem veſtram attentiùs, & mandamus, quatenus fratres, qui ad hoc miſſi ſunt, benigno recipiatis affectu, & per eos Orientalis terræ ſtatu & neceſſitate comperta, Principes, Comites, & alios fideles Chriſti parochianos veſtros crebris & ſolicitis exhortationibus laboretis inducere, ut terram illam, pro cujus liberatione patres & genitores eorum ſanguinem proprium effuderunt, adeant feſtinanter, & contra inimicos Crucis Chriſti potentia & virtute decertent. Literas autem, quas propter hoc generaliter mittimus, univerſis faciatis Eccleſiis publice legi, & exponatis eorum tenorem; & remiſſionem peccatorum, quam facimus illis, qui tam pium & neceſſarium opus aſſumpſerint, nuncietis; & ita omnes ad exequendum, quod ſuggerimus, moneatis, quòd per ſolicitudinem & exhortationem veſtram Terra illa feſtinanter fidelium ſentiat auxilium & juvamen; & vos propter hoc ab omnipotenti Deo mercedem poſſitis conſequi ſempiternam.

Dat. die anno que eodem. * adde Kalendas.

Datum Tuſculani VI. * Januarii.

## X X X I X.

Monaſterii Admontenſi bona omnia confirmans, nonnulla privilegia ad Monachorum quietem, indemnitatem, & decorem elargitur.

*Ex Cod. Diplomat. Admont. edidit Pezius Theſaur Anecdot. To. III. Par. III. num. IV.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Lintholdo Abbati Monaſterii ſancti Blaſii, quod Admontis dicitur, ejuſque fratribus, tam præſentibus quàm futuris regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

Exordium.

OFficii noſtri nos admonet & invitat auctoritas, pro Eccleſiarum ſtatu ſatagere, & earum quieti ac tranquillitati ſalubriter, auxiliante Domino, providere. Dignum namque & honeſtati conveniens eſſe dignoſcitur, ut qui ad earum regimen, Domino diſponente, aſſumpti ſumus, eas & a pravorum hominum nequitiis tueamur, & B. Petri atque Apoſtolicę Sedis patrocinio muniamus. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatum Monaſterium, in quo divino mancipati eſtis obſequio, prędeceſſorum noſtrorum bonæ memoriæ Paſchalis, Innocentii, Lucii, Romanorum Pontificum, veſtigiis inhærentes, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, pręſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Ex dono bonæ memoriæ Gebhardi Saliegurgenſis Archiepiſcopi fundatoris ejuſdem Cœnobii, in valle Admontenſi fundum Eccleſiæ ſancti Blaſii, & quæcumque Hemma Comitiſſa ibi habuit, Patellam Salis in Vicinia Monaſterii apud Halle, & maximam partem adjacentis nemoris: Ex dono Tiemonis Archiepiſcopi ſucceſſoris ejus, curtem ex altera parte alvei, qui dicitur Admont. & Eccleſiam ſancti Amandi Epiſcopi, & reliquum nemoris, Parochiam & Præconium ultra flumen Aneſis cum Eccleſia ſancti Amandi, Patellam apud Halle cum angia, quæ adjacet prædicto flumini: Ex dono Conradi ſenioris Archiepiſcopi Salzburgenſis, patellas & ſalinas apud Halle, & foreſtum omne ad Wenge pertinens cum novalibus & decimis: Curtes Rudindorf, Arnieck, Bute, Chrumpowe, & quę dederunt prædicti Epiſcopi in variis uſibus Alpium & montium, ubi ſal coquitur, & ferrum foditur, cum agris, pratis, ſilvis, aquis, aquarumque decurſibus a rivulo Zedelze uſque Frodnize, & a Luzache uſque Staiphe: Ex dono Eberhardi Archiepiſcopi Salzburgenſis, Eccleſiam ſancti Galli in Silva-nova cum decimis, & nova-

Monaſterium Prædeceſſorum more ſub protectione Sedis Apoſt. ſuſcipiens,

Bona omnia ad illud pertinentia firma, & illibata eidem ſervari mandat.

Gebehardus Salisburgenſis Archiep. ejus fundator; cæterique ſucceſſores Archiep. bonis illud dotarunt, quæ ei confirmantur.

Digitized by Google

novalibus, & omni jure ſuo, & ſalinis ibidem: Ex dono Cunradi Primi, Eccleſiam ſanctæ Mariæ Magdalenæ, & domum hoſpitalem Frieſach cum decimis, prædiis, & omnibus juſtitiis ſuis: Ex dono quorumdam nobilium, Rainerii videlicet, & Petriſſæ, & aliorum conſanguineorum Lintholdi Abbatis Admontenſis, Allodia Tovernick, & Chirchaim cum omnibus pertinentiis ſuis, medietatem Eccleſiæ ſancti Jacobi cum prædio Cholmenzi: Ex dono Gebehardi Archiepiſcopi, decimas apud Tivene, Flatſach, Ehrapfeld, Miclendorf cum omnibus pertinentiis eorum: Ex dono Chunradi Secundi Archiepiſcopi, curtem decimalem ad Wertſe cum prædio Rapotendorf, Guttenprunnen, & aliis poſſeſſionibus Mathildis matronæ, Eccleſiam S. Michaelis cum prædio Zezen, Eccleſiam ſancti Joannis cum prædio Zozzen cum decimis & omni jure ſuo: Ex dono Marchionis Olaker, alpem Scoberen ad idem prædium pertinentem, & quidquid apud Grazlup & Pals habetis: Ex dono Gebhardi Archiepiſcopi, decimas Chatſe-Welze, Lungowe cum appendiciis ſuis: Ex dono ejuſdem Archiepiſcopi, Eccleſiam de Tinfenfbach, & Aichdorf, Preitenfurt cum omnibus pertinentiis eorum: apud Weoge Eccleſiam ſanctæ Agathæ cum omnibus pertinentiis ſuis: Eccleſiam ſancti Andreæ, & curtem Trieben cum omnibus pertinentiis ſuis: Eccleſiam Dietmarſdorf. & curtem cum adjacentibus prędiis, videlicet Griez duas, Perndorf, Strechowe, Puchel cum omnibus pertinentiis ſuis: Ex dono Alberti Archiep. Salisburg. Parochiam Partem cum omni jure ſuo: Ex dono Chunradi Primi Archiep. Eccleſiam S. Mariæ cum prædio, quod vocatur Jeringen inferius: Ex dono Gebehardi Archiepiſcopi Jeringen ſuperius cum omnibus appendiciis eorum: prædium Nazowe cum multis aliis adjacentibus prædiis: Ex dono Chunradi & Eberardi Archiepiſcoporum, Eccleſiam ſancti Nicolai, & prædium Gotfridi Mokkernowe cum novalibus & decimis, Eccleſiam ſancti Martini cum prædio Strazgand, quod fuit Guntheri Marchionis, & Chunradi Comitis de Pilſtain cum omnibus pertinentiis ſuis: Prædium Radlack, quod fuit Comitis Bernhardi, quidquid habetis Luſniz, Chamerc, Mutarn: Ex dono nobilium Treboche, Tunewiz, quinque curtes ad pontem S. Stephani: In eadem parochia ex dono Eberhardi Archiepiſcopi decimas: quidquid apud ſanctum Benedictum & Pontowe, Lobenich & Chriwat prædiorum & decimarum habetis: Ex dono Chunradi Primi, decimas ad Muzz, Ex dono nobilium prædia Muterndorf: Ex dono Eberhardi, Archiepiſcopi, duos manſos in villa Teſchanſchirchen cum decimatione tota inter Pincha & Lavenze: Ex dono nobilium quæcumque apud Wurvelach, Patſach, Gomvarn, Phaphenſtain, & Aicowe poſſidetis: Ex dono Gebehardi Archiepiſcopi, Ruſte, Arnſdorf, Welmnich cum appendiciis eorum: apud Wachowe quidquid Comes de Walfrathuſen, apud Brunnen quidquid Fridericus Advocatus vobis dederunt: Quæcumque dono nobilium apud Chremſe, Enſe, & Ulsburgh poſſidetis: apud Treſwiz, & Linaen prædia cum decimationibus ſuis: Eccleſiam S. Joannis, & prædium Hagemberg, & Winzenbach, & Gundachringen: Ex dono Archiepiſcoporum apud Sundrmeringen, Prukkarn, Aiche, Eberhactingen quæcumque habetis: allodium magnum apud Hovcheim, quod a nobilibus de Abensberg emiſtis: Ex dono nobilium prædium apud Hus ſuperius & inferius cum Eccleſia ſancti Paterniani cum omnibus pertinentiis ſuis: In Enſwalde, Schratengaſtei, & Tricenwald Eccleſiam ſancti Martini cum novalibus decimis uſque Horgenbrucken: Ex dono Gebhardi Archiepiſcopi, prædium Mittrehoven, Wenge, Elimowe: Ex dono Chunradi Primi Archiepiſcopi prædium apud Chuchil, curtem apud Sazburch, Hirſchalm cum appendiciis eorum: In villa Beirhalle quæcumque a Comite Pertholdo, & Ottone Palatino dono vel concambio aquiſiſtis: Ex dono nobilium quidquid apud Pergen, in Brichaim, Haſelbach habetis, Eccleſiam ſancti Martini cum prædio magno Elſindorf, quod fuit Uldarici, & alteram Eccleſiam cum prædio Bernhardi, & omnia, quæ ibidem emiſtis.

*Secularium perſonarum donationes.*

Nec Epiſcopo, nec Abbati ipſi, nec perſonæ alicui facultas ſit, bona ejuſdem Cœnobii in feudum ſive in beneficium ſine conſenſu meliorum & diſcretorum fratrum aliquibus dare, nec modis aliis alienare.

*Eadem alienari, vel in feudum dari prohibet.*

Sanè ſepulturam ipſius loci liberam eſſe cenſemus, ut, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi excommunicati ſint vel interdicti, extremæ voluntati eorum nullus obſiſtat: ſalvâ juſtitiâ Matricis Eccleſiæ.

*Sepulturam mibi.*

Laicos ſive Clericos liberos & abſolutos ad converſionem ſuſcipere nullius Epiſcopi vel Præpoſiti vos inhibeat contradictio.

*Vel ingreſſum ad monaſticum inſtitutum liberum cuique concedit.*

Prohibemus quoque, ut nulli fratrum poſt factam profeſſionem abſque Abbatis totiuſque Congregationis permiſſione liceat, ex eodem clauſtro diſcedere: diſcedentem verò abſque communium literarum cautione nullus audeat retinere. Sanè novalium veſtrorum, quæ propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis veſtrorum animalium nullus a vobis decimas præſumat exigere.

*Indebitas decimas ab eodem exigi inhibet.*

Obeunte verò te, nunc ejuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres omnium conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundùm timorem Dei, & beati Benedicti regulam præviderint eligendum.

*Abbatem a ſolis Monachis eligendum decernit.*

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed illibata omnia & integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicę auctoritate, & Salzburgenſis Archiepiſcopi canonicâ reverentiâ; Cui tamen omnino non liceat, ei vexationem aliquam vel conſuetudinem, quæ Regularium quieti noceat, irrogare.

*Decernit immunitatem a quacunque moleſtia, vi &c.*

Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſęculariſve perſona, hanc noſtrę conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire temptaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi præſumptionem ſuam digna ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei ac Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax ejuſdem Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*cum ſolitis clauſulis.*

EGO

Alexandri P. Fr. N. Card. ſub ſcriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccleſiæ Epiſc.
Ego Bernardus Portuenſis & S. Rufinæ Epiſc. ſs.
Ego Chonradus Moguntinenſis Sedis Archiepiſcopus, & Sabinenſis Cardinalis ſs.
Ego Otto Tuſculanus Epiſc. ſs.
Ego Jacintus Diaconus Cardinalis ſanctæ Mariæ ſubſc.
Ego Cintius Diaconus Cardinalis ſancti Adriani ſubſc.
Ego Manfredus Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum ſs.
Ego Ugo Diac. Card. tit. S. Euſtachii juxta Templum Agrippæ ſs.
Ego Jo. Presb. Cardinalis Sanctorum Joannis & Pauli tit. Pammachii ſs.
Ego Hildebrandus Baſilicæ duodecim Apoſtolo-Presb. Card. ſs.
Ego Albertus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Lucina ſs.
Ego Guillelmus Presb. Card. S. Petri ad Vincula ſs.
Ego Boſo Presbyter Cardinalis ſanctæ Pudentianę tit. Paſtoris ſs.
Ego Petrus Presb. Cardinalis tit. S. Laurentii in Damaſo ſs.

Dat. die 10. Februar. ann. Dom. 1170. Pont. ann. XI.

Datum Tuſculani per manum Gratiani ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Subdiaconi & Notarii, IV. Idus Februarii Indictione IV. Incarnationis Dom. anno MCLXX. Pontificatus verò Dom. Aleſandri Papæ III. anno XI.

---

## X L.

### Privilegium Confirmationis Bonorum omnium, ad Canonicos Tarviſinæ Eccleſię pertinentium.

*Simile Privilegium, ab Eugenio III. PP. huic conceſſum Eccleſiæ, poſuimus ſuo loco.*

*Ex Autographo in Archiv. Epiſcop. edidit Nicolaus Coletus in Venet. edit. Ital. Sac. Ughell. ubi de hac Eccleſia col. 515.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Drudo Præpoſito Eccleſiæ S. Petri Tarviſii, ejuſque fratribus tam præſentibus quàm futuris canonicè ſubſtituendis.

Exordium.

EFfectum juſta poſtulantibus indulgere, & vigor æquitatis, & ordo exigit rationis; prę́ſertim quando poſcentium voluntatem & pietas adjuvat, & veritas non relinquit. Quapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuentes, ad exemplar Papæ ac prædeceſſoris noſtri ſa. recordationis Eugenii PP. præfatam Eccleſiam S. Petri, in qua divino eſtis obſequio mancipati, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus. Communem vero vitam, quam in eadem Eccleſia obſervare promiſiſtis, Sedis Apoſtolicæ auctoritate confirmamus; & ne cuiquam veſtrum poſt factam promiſſionem, niſi obtentu Religionis, retro abire liceat, prohibemus; & ſi quis hoc attentare præſumpſerit, is Eccleſiæ beneficio privetur; nec aliquis, niſi qui hanc communem vitam ſe obſervaturum promiſerit, in eadem Eccleſia de cætero Canonicus inſtituatur. Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè ac canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, vel aliis juſtis modis, pręſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Decimas, oblationes, primitias, ſepulturas, ſubjectiones Cappellanorum & Clericorum in eadem civitate commorantium, ſicut eos quietè ac canonicè hactenus poſſediſtis: Eccleſiam S. Nicolai, quæ eſt ſita in clauſtro veſtro, cum pertinentiis ſuis: Eccl. S. Jo: Baptiſtæ; Eccl. S. Joann. de Ripa cum pertinentiis ſuis, Eccl. S. Andreæ cum pertinentiis ſuis, Eccl. S. Bartholomæi cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Sophiæ, quæ eſt extra civitatem, cum pertinentiis ſuis: terras, quas habetis in civitate Tarviſii ædificatas & inædificatas: clauſuram, quam habetis juxta foveas ejuſdem civitatis, terras quas habetis in Sillano, in Brentina, manſos ac terras quas habetis Sporiſiano, Molmio, Viſcario, Bambora, manſos quos habetis in Caſtaniola, manſos quos habetis in . . . . . . . . Poſtumia in . . . . Eccleſiam Sanctæ Bonæ cum pertinentiis ſuis, terram quam habetis juxta S. Pelagium de Spineta, manſos quos habetis in Lonzano, Braida, Maſerada, Luvadina: Eccleſiam S. Pelagii de Aurinis cum pertinentiis ſuis, manſos quos habetis in eodem loco, & terras vicinas quas habetis in S. Zenon, manſos quos habetis in Paderno, & villa Orba, & ad pedem Montelli, manſos quos habetis, in Storga, & in villa Pendula in Salinberti, & locum ad molendinum faciendum, manſos quos habetis in Carbonaria, villam Melmæ cum Eccleſia S. Michaelis ejuſdem villę, & tredecim rotas molendini cum pertinentiis ſuis, ibidem manſos quos habetis in Campoſtorto, in Lanzago, Gunſo, Nerbono, manſos quos habetis, in Luvignano, in Ripa-rupta, in Severa, & terras quas habetis in Fuligno, manſos quos babetis in Mulſone, villam prati Golzoli, Eccleſiam S. Mariæ ejuſdem villæ cum decimis & cæteris pertinentiis ſuis, manſum unum in Cartenatica, terras quas habetis in Meſtre ædificatas & inædificatas manſos quos habetis in Zello & nemus ibidem terram cum vinea quam habetis in Zollarino, manſum unum in Brendis, unum in Camellatis, manſos quos habetis in Burbiliaco, & terras quas habetis in Pedenzago, manſos quos babetis in Scaltenico, & terras quas habetis in Carpene, Eccleſiam S. Angeli cum pertinentiis ſuis, ſeu manſum unum in Medolatiis: Eccleſiam S. Gervaſii cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Vitalis cum pertinentiis ſuis, & manſos quos habetis ibidem, manſos quos habetis in Zero, manſos quos habetis in Canizano & in Revenu. manſos quos habetis in Quinto & in Cemoſia, Eccleſiam S. Chriſtinæ cum pertinentiis ſuis, & manſos quos habetis ibidem & in Diveron, Eccleſiam S. Andreæ de Cavaſagra cum pertinentiis ſuis, manſum unum in Puteo bono, manſos quos habetis in Silvatronda, manſos Silvę roſæ, Eccleſiam S. Andreæ, quæ in eadem villa ſita eſt, cum pertinentiis ſuis, & manſos quos habetis in Lobiola, manſos quos habetis in Baſſano, in Mariano Romuno, & in Burſio, & in Cornile, & in S. Maria, & in Lendolis, & in Fonte, & in S. Zenone: manſos quos habetis in Aſylo, in Braeda, & in Malragello, & in Nogaredo: manſos quos habetis in monte Belluna & finibus ejus, terras quas habetis in Trivignano, in Caſellis, & in Po-

*Eccleſiam hanc ſub protectione Sedis Apoſt. recipiens, In qua inſtitutam a Canonicis communem vitam ſervari mandat.*

*Bona omnia ad eos pertinentia confirmat.*

Digitized by Google

Poſtumia, manſos quos habetis in Dubladino & in Seguſino, & manſum unum in Vichipano, manſos quos habetis in Petrarubea, in Fenario. & in Lovo, manſos quos habetis in Auno, & in aliis locis per Epiſcopatum Feltren. & terras quas habetis in Epiſcopatu Bellunen. ex dono bo. mem. Gregorii Tarviſini Epiſcopi, omnem decimam totius terræ de Siliano, in quocumque tempore fuerit laborata: præterea omnes decimas, quæ in territorio urbis Tarviſii juri ejuſdem Eccleſiæ dicatæ eſſe noſcuntur, quemadmodum prælibatus Epiſcopus jam dictæ Eccleſiæ veſtræ conceſſit, & ſcripto authentico roboravit, nos eas vobis, & per vos eidem Eccleſiæ auctoritate apoſtolica nihilominus confirmamus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione ac ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ nimirum Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Epiſcopi veſtri canonicâ juſtitiâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi reatum ſuum digna ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui careat dignitate, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei ac Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant.

*Solitæ conclusiones.*

*Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

EGO ALEXANDER Catholicæ Sedis Epiſcopus.
Ego Bernardus Portuenſis & ſanctæ Rufinæ Epiſcopus ſubſc.
Ego Conradus...... Sabin: Eccl. ſs.
Ego Otto Epiſc. Tuſculanus ſs.
Ego Jo. Presb. Card. SS. Jo: & Pauli..... ſs.
Ego Hildebrandus Baſilicæ duodecim Apoſtol. Presb. Card. ſs.
Ego Alexander Presb. Cardinalis ſancti Laurentii in Lucina ſs.
Ego D..... Presb. Cardinalis tit. S. Petri ad Vincula ſs.
Ego Boſo Presb. Cardinalis ſanctę Pudent. tit. Paſtoris ſs.
Ego Petrus Presbyter Cardinalis tit. ſancti Laur. in Damaſo ſs.
Ego Jacintus Diac. Card. ſanctæ Marię in Coſmedin ſs.
Ego Manfredus Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum ſs.
Ego Hugo Diac. Card. S. Euſtachii juxta templum Agrippæ ſs.

Datum Tuſculani per manum Gratiani ſanctæ R. E. Subdiac. Card. & Notarii, III. Idus Febr. Incarnationis Dominicæ anno MCLXX. Pontificatus verò Domni Alexandri PP. III. anno XI.

*Dat. die 11. Februar. anno Domini 1170. Pontif. an. XI.*

## XLI.

Literæ ad Epiſcopos Angliæ, ne Henrici filius Rex coronetur abſque præſtito juramento de conſervandis juribus eccleſiaſticis.

*Ex Wilkins Concil. Britaniæ & Hiberniæ Vol. pag 458.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabilibus Fratribus, Thomæ Archiepiſcopo Cantuarienſi, & univerſis Epiſcopis per Angliam conſtitutis, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

*Præfatio.*

EX commiſſi vobis officii debito ſolicitudini veſtræ incumbit, Eccleſiis Dei libertates & jura ſua ſervare, & ne ab aliquibus opprimi valeat aut deleri, ſtudium tenemur & diligentiam adhibere. Hac ſiquidem ratione inducti, & Eccleſiæ Cantuarien. ſuam volentes dignitatem & juſtitiam conſervare, fraternitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta præcipiendo mandamus, necnon & in virtute obedientiæ injungimus, quatenus, ſi Henricus illuſtris Anglorum Rex filium ſuum coronari voluerit, & in Regem inungi, tu Frater Cantuarienſis, ad cujus officium de antiqua Eccleſiæ ſuæ conſuetudine & dignitate ſpectare audivimus, ei manum nequaquam imponas, nec ab alio quolibet imponi permittas, niſi prius illud juramentum exhibeat, quod alii Reges ejus prædeceſſores Eccleſiæ Dei, & ſpecialiter Cantuarienſi, impendere conſueverunt; & niſi univerſos ab obſervatione conſuetudinum ſuarum, & ſacramentis illis, quæ ultimo ab hominibus Angliæ extorta fuerunt, prorſus abſolvat. Vobis autem, Fratres Epiſcopi, auctoritate apoſtolica diſtrictius inhibemus, ne illius coronationi, niſi juramentum præſtiterit præfimatis aliquatenus intereſſe; ſed vos potius abſentetis, & inde, nullius contradictione vel prohibitione obſtante, celerius recedatis.

*Regis Angliæ filium coronari & in Regem inungi vetat, niſi prius juramentum ſolitum præſtet.*

Datum Beneventi VI. Kal. Martii.

*Dat. die 14. Februar. anno Dom. 1170. Pont. ann. XI.*

## XLII.

Ad Epiſcopos Angliæ, ne quis Henrici filium coronet, cum hoc de jure pertineat Archiep. Cantuarienſi.

*Ibid pag. 459.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabilibus Fratribus, Eboracenſi Archiepiſcopo Apoſtolicæ Sedis Legato, & univerſis Epiſcopis per Angliam conſtitutis, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

QUoniam ad audientiam noſtram multorum jam pridem relatione pervenit, quod coronatio Regis Angliæ & injunctio ad Cantuarienſem Archiepiſcopum de antiqua Eccleſiæ ſuæ conſuetudine & dignitate pertineat: Fraternitati veſtræ præſentibus literis auctoritate apoſtolica diſtrictius inhibemus, ut ſi illuſtris Anglorum Rex filium ſuum, dum venerabilis Frater noſter Thomas Cantuarienſis, Archiep. in exilio fuerit, coronari voluerit & in Regem inungi, nullus veſtrum ei manum imponere præſumat, aut ſe exinde aliquatenus intromittere audeat; quod ſi quis veſtrum attemptare præſumpſerit,

*Regum Angliæ inunctio, & coronatio ad Cantuarienſem Archiepiſcopum pertinet.*

*Ab aliis inunctionem, & coronationem fieri vetat.*

pſerit, id in periculum officii & ordinis ſui noverit proculdubio graviter redundare. In his vero appellationis remedium quibuslibet volumus denegari, & omnem malignandi occaſionem excludi.

*Dat. die 26. Februar. ann. Dom. 1170. Pont. ann. XI.*

Datum apud Cerumar IV. Kalendas Martii Pontif. anno XI.

## XLIII.

De Inſtituendis quadraginta Canonicis in Tornacenſi Eccleſia ex triginta Præbendis opulentioribus.

*Ex Gall. Chriſt. nova edit. To. III. inter Inſtrum. hujus Eccl.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili Fratri Tornacenſi Epiſcopo S. & A. B.

SIgnificatum eſt nobis, & ea parte tua monſtratum, quod cummiſſa tibi Eccleſia paucos Clericos ejus obſequio habeat deputatos, cum tamen magna poſſeſſionum copia gaudere dicatur. Quoniam igitur indignum eſt, tam celebrem Eccleſiam copiam Clericorum ſibi deſervientium non habere, fraternitati tuæ ſignificatione præſentium auctoritate apoſtolica indulgemus, ut cum conſilio diſcretorum & religioſorum virorum Diœceſis veſtræ de xxx. Præbendis quadraginta inſtituere poſſis, dummodo Eccleſiæ præſcriptæ poſſeſſiones ad hoc ita ſufficientes exiſtant, quod Eccleſiæ tuæ Canonici alias Præbendas quærere non cogantur, ſed de ipſius Eccleſiæ beneficio boneſtam poſſint ſubſtentationem habere.

*Dat. die 14. Martii anno Dom. 1170. Pont. an. XI.*

Data Verulis II. Idus Martii.

## XLIV.

Confirmatio Bonorum omnium Lingonenſis Eccleſiæ, ac conſuetudinum Capituli ejuſdem Eccleſiæ, cujus Canonicis nonnulla conceduntur Privilegia.

*Ex Gallia Chriſt. nova edit. Tom. IV. inter Inſtr. ad bona Eccleſiam pertinentia.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Manaſſe Decano, & univerſo Capitulo ſancti Mammetis Lingonenſi, tam præſentibus quàm futuris Canonicis inſtituendis, in perpetuum.

*Exordium.*

*Eccleſiam Lingonenſem ſub S. Petri protectione ſuſcipiens.*

*Bona omnia ad eam pertinentia eidem confirmat.*

OFficii noſtri nos admonet & invitat auctoritas pro Eccleſiarum ſtatu ſatagere, & earum quieti ac tranquillitati ſalubriter auxiliante Domino providere. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatam Eccleſiam, in qua divino mancipati eſtis obſequio, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonice poſſidet aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimemenda vocabulis: Altare magnum in eadem Eccleſia, necnon & omnia altaria infra eamdem Eccleſiam, libera cum beneficiis, quæ ibidem collata fuerunt, & collationibus: cappellam ſimiliter beatæ Mariæ inter duas turres, Parochiam quoque ſanctæ Crucis cum appenditiis ſuis, ſcilicet cappellam de Bourona, & cappellam ſanctæ Trinitatis in porticu Lingonenſis Eccleſiæ, cum electione & ordinatione Presbyterorum in Eccleſiis præfatis, ab omni exactione liberis & abſolutis: Eccleſiam de Barium cum appenditiis ſuis, Eccleſiam de Perecjo cum appenditiis ſuis, Eccleſiam de Curto-campo cum decimis & appenditiis ſuis, Eccleſiam de Moſteriolo cum decimis & appenditiis ſuis, in Eccleſia ſancti Martini ſuper Viennam fluvium duos biſantios, in Eccleſia de villa in Divionenſi pago duos biſantios, in Eccleſia de Bure duos biſantios, in Eccleſia de Villania duos biſantios, Eccleſiam de Dampetra ſuper Savum fluvium, Eccleſiam de Poloſot cum decimis & apendiciis ſuis, Eccleſiam de Laniaco cum decimis & appendiciis ſuis, Eccleſiam de Vivaco cum decimis & appendiciis ſuis, Eccleſiam de Ancejo franco, Eccleſias de Talicejo & de Blacejo, Eccleſiam de Merone cum paratis, Eccleſiam de Naivile in pago Divionenſi, Eccleſiam de Agejo, & de Gypſejo, Eccleſias de Barbire & de Cojon, quiquid habetis in Eccleſia de Rumille, Eccleſiam ſancti Hilarii cum append. Eccleſiam de Buxeria, Eccleſiam de Provencheriis, Eccleſiam ſancti Caliati, eleemoſinam Alberici Canonici Ligonenſis apud villam Calinas, & Eccleſiam ejuſdem villæ cum decimis & appendiciis ſuis, Eccleſiam de Andeliaco cum appendiciis ſuis, Eccleſiam de Marcilliaco, & de Planiaco, Eccleſiam de monte Landotuſt cum appendiciis ſuis, Eccleſiam de Chalaudre, Eccleſiam de Annulle, & omnes alias Eccleſias, quas legitime poſſidetis. Refectiones quoque, quas Epiſcopus Capitulo Ligonenſi annuatim præſtare debet, ſcilicat in Natale Domini, in Cœna Domini, in Paſcha, in die Conſecrationis ſuæ annuatim, in feſto ſancti Mammetis, & unam aliam ab Eccleſia ſancti Martini Lingonenſis in ipſo die feſti. Electionem omnium Eccleſiarum & Presbyterorum veſtrorum, ſicut haſtenus habuiſtis, vobis auctoritate apoſtolica confirmamus. Antiquas præterea & rationabiles conſuetudines de juſtitiis & obſervantionibus tenendis & faciendis in Eccleſia veſtra; & in aliis Eccleſiis Civitatis Lingonenſis, vobis nihilominus confirmamus; conſuetudines ſeu reditus, quos Cruces appellant, de Toto Epiſcopatu Lingonenſi, exceptis illis qui ab Epiſcopis Lingonenſibus conceſſi ſunt Eccleſiis aut Monaſteriis ejuſdem Epiſcopatus, & ſcripto eorum corroborati noſcuntur, vobis duximus confirmandas. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed illibata omnia ac integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Lingonenſis Epiſcopi canonicâ juſtitiâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire temptaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi præſumptionem ſuam digna correxreit ſatisfactione, poteſtatis honorifque

*Quæ veró Capitulo ab Epiſcopo tribui ſolent, rata habet;*

*Electiones quoque Eccleſiarum & Presbyterorum;*

*Antiquas conſuetudines,*

*Et reditus Canonicis confirmat.*

*Decretum pro Eccleſiæ hujus, ac bonorum hujuſmodi integritate;*

*Statutaque contra Privilegii hujus temeratores pœnas.*

que ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio eſiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Dat. die 30. Martii anno Dom. 1170. Pontif. anno XI.

Datum Verulis per manum Gratiani S. R. E. Subdiaconi & Notarii, III. Kal. Aprilis Indict. III. Incarnationis Dominicæ anno MCLXX. Pontificatus verò Domni Alexandri PP. III. anno XI.

---

## X L V.

Monaſterium S. Geruntii Callien. Diœceſis ab Ordinarii juriſdictione eſemtum, ſolique Apoſtolicæ Sedi ſubjectum declaratur.

Edidit Ughell. Ital. Sacr. Tom. II. ubi de Epiſcopis Callien.

Aleſander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Allođerio Abbati Monaſterii S. Geruntii in Comitatu Callii inter duo flumina Boatium & Boranum, ejuſque fratribus, tam præſentibus quàm futuris regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

Exordium.

JUſtis Religinſorum deſideriis dignum eſt nos facilem præbere conſenſum, ut fidelis devotio celebrem ſortiatur effectum. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatum Monaſterium, quod ſpecialiter ad jus & proprietatem beati Petri ſpectare dignoſcitur, ad exemplar prædeceſſorum noſtrorum felicis memoriæ, Nicolai, & Alexandri, Romanorum Pontificum, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. Ad hæc adjicientes ſtatuimus, & auctoritate apoſtolica prohibemus, ut non liceat Callienſi Epiſcopo, Monaſterium veſtrum gravaminibus, vel aliquibus moleſtiis fatigare. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, &c. ſalvâ Sedis Apoſtolicę auctoritate. Si qua igitur, &c. Cunctis autem, &c. Amen. Amen.

Alexandri PP & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccl. Epiſc.

Ego Bernardus Portuenſis & ſanctæ Rufinæ Epiſcopus.

Ego Ubaldus Presbyter Cardinalis tit. S. Crucis in Hier.

Ego Albertus Presb. Cardinalis tit. S. Laur. in Lucina.

Ego Robertus Presb. Card. tit. S. Pudentianæ tit. Paſtoris.

Ego Petrus Presb. Cardinalis tit. S. Laurentii in Damaſo.

Ego Joannes Presb. Card. tit. S. Marci.

Ego Theodhitus Presb. Card. tit. S. Vitalis tit. Veſtinę.

Egn Jacintus Diac. Cardinalis S. Mariæ in Coſmedin.

Ego Manfredus Diac. Card. S. Euſtachii justa templum Agrippæ.

Ego Vitellius Diaconus Cardinalis SS. Sergii & Bacchi.

Dat. die 2. Aprilis anno Dom. 1170. Pont. an. XI.

Datum Verulis per manum Gratiani S. R. E. Subdiac., & Notarii, IV. Nonas Aprilis Ind. III. Incarn. Dom. an. MCLXX. Pontiſ. verò Alexandri Papæ III. annn XI.

---

## XLVI.

Brivilegium confirmationis bonorum Monaſterii Caſæ Marii Verulanæ Diœceſis Ordinis Ciſterciensium, cui multa conceduntur privilegia, & immunitates.

Ex Originali edidit Ughell. Ital. Sac. Tom. I. ubi de Verulanis Epiſcopis.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Gregorio Abbati Monaſterii ſanctorum Joannis & Pauli, quod dicitur Caſe Marii, ejuſque fratribus tam præſentibus quàm futuris, Regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

Exordium.

PIÆ poſtulatio voluntatis effectu debet proſequente compleri, ut devotionis ſinceritas laudabiliter eniteſcat, & militas poſtulata vires indubitanter aſſumat. Quapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & pręfatum Monaſterium, in quo divino mancipati eſtis obſequio, ad exemplar fel. memoriæ prædeceſſorum noſtrorum, Calixti, Anaſtaſii, & Hadriani, Romanorum Pontificum, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; In primis ſiquidem ſtatuimus, ut Ordo monaſticus, qui ſecundùm Deum, & B. Benedicti regulam, & Ciſtercienſium fratrum inſtitutionem in eodem loco noſcitur inſtitutus, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur. Prętérea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Eccleſiam videlicet S. Archangeli, Eccleſiam S. Hipoliti, & quiquid habetis in Eccleſia S. Viti, quæ ſunt in territorio Verulanæ civitatis, Eccleſiam S. Angeli in monte de Corneto, Eccleſiam S. Salvatoris, & Eccleſiam ſanctę Marię de Regimenio in territorio Montis S. Joannis, Eccleſiam S. Nicolai in caſtro Babuci, Eccleſiam S. Joannis, & Eccleſiam S. Silveſtri cum amphiteatro, quod vulgo Apperitiatum dicitur, in territorio Fruſinonenſi Eccleſiam S. Crucis, in territorio Anagnino Eccleſiam S. Vincentii juxta caſtrum Morrei in valle Orbetana, & Eccleſiam S. Manni juxta caſtrum Caſtuli in territorio Marſicano, cum omnibus ſupradictarum Eccleſiarum permanentiis, molendina ad Arinulam, & illa, quæ habetis in territorio Caſtrenſi; ruſticos etiam, & hęreditates, quas in civitate Verulana, & caſtro Babuci

Monaſterium hocce ſub protectione Sedis Apoſt. recipiens.

In eoque Monaſticum ſervari ordinem mandans,

Bona omnia, poſſeſſiones, ac donationes ei confirmans.

buci, ac montis S. Joannis quiete hactenus poſſediſſe videmini. Paſcua & uſum ſylvarum in toto territorio Caſtrenſi, & Montis-nigri, paſcua & uſum ſylvarum & totam caſtellaturam ipſius Montis-nigri, & ultra muros adjacentem centum paſſus, ſicut inde deſcendit ab utraque parte in rivum, & circuitu verſus Aquilonem, ipſum præcipitium montis, & terram in territorio ſupradicti montis, quantum duo aratra ſufficiunt laborare: Eccleſiam S. Benedicti, cum omnibus pertinentiis ſuis, & Eccleſiam S. Angeli de Meruleto cum cappellis & pertinentiis ſuis, quæ omnia felicis memoriæ pater & prædeceſſor noſter Eugenius Papa vobis in Eccleſiæ veſtræ dedicatione conceſſit, & Anaſtaſius, & Hadrian. Rom. Pontifices ſuo privilegio roborarunt, vobis veſtriſque ſucceſſoribus nihilominus confirmamus. Concambium quoque, quod cum Verulano Epiſcopo, & Canonicis S. Eraſmi, atque quondam Gregorio cuſtode caſtelli, quod Caſtrum nominatur, rationabiliter feciſtis, futuris temporibus inviolabiliter obſervari præcipimus. Statuimus præterea, ut Monaſterium veſtrum, quod ad jus & proprietatem B. Petri pertinere dignoſcitur, nulli eccleſiaſticæ vel ſæculari perſonę, præterquam Romano Pontifici, debeat ſubjacere. Ad hęc advertentes ſtatuimus, ut nulli Archiepiſcopo, vel Epiſcopo liceat, præfatum Monaſterium interdicere, aut in vos abſque auctoritate Romani Pontificis interdicti vel excommunicationis ſententiam promulgare. Nihilominus etiam apoſtolica auctoritate prohibemus, ut nullus quamlibet Eccleſiam ad idem Monaſterium pertinentem, quæ populum non habet, interdicto ſubjicere audeat; quominus, ſi quis fratrum veſtrorum ibidem ex devotione cantare voluerit, excluſis excommunicatis & interdictis, cantandi liberam habeat facultatem. Præterea per decreti hujus paginam duximus ſtatuendum, ut fratres veſtri in quocumque loco poſiti fuerint, ab omni ſæcularis ſervitii, & actione, & ab omni gravamine mundanæ oppreſſionis ſint liberi & immunes. Sanè laborum veſtrorum, quos propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſeu de nutrimentis animalium veſtrorum nullus a vobis decimas exigere præſumat. Paci quoque & tranquillitati veſtræ paterna proviſione providere volentes, auctoritate apoſtolica inhibemus, ne quis terminos ab eodem anteceſſore noſtro circa Monaſterii veſtri ambitum inſtitutos, & 500. paſſis ab eo diſtantes, tranſgredi audeat: nec infra, furtum aut rapinam facere, hominem capere, vel aliquam violentiam exercere. Si autem fecerit, & ſecundo tertiove commonitus, ſatisfactionem congruam exhibere contempſerit, tamquam ſacrilegus judicetur. & diſtrictionis eccleſiaſticæ animadverſione plectatur. Chriſma vero, Oleum ſanctum, conſecrationes altarium, ſeu Baſilicarum, ordinationes Monachorum, qui ad ſacros ordines fuerint promovendi, a diœceſano ſuſcipietis Epiſcopo, ſi quidem Catholicus fuerit, & ea gratis & abſque pravitate aliqua vobis voluerit, exhibere; alioquin, liceat vobis Catholicum, quem malueritis, adire Antiſtitem, qui nimirum noſtra fultus auctoritate, quod poſtulatur, indulgeat. Neque illi Epiſcopo, aut Epiſcoporum miniſtro facultas ſit, in cappellis ad prædictum Monaſterium pertinentibus præter competentem ei quartam decimarum, & oblationum partem injuſte ſibi aliquid vendicare. Obeunte verò te, nunc ejuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris de ſuo vel de alieno Ciſtercienſis Ordinis, ſi oportuerit, collegio, ſecundùm Deum, & B. Benedicti regulam elegerint; a Romano Pontifice conſecrandum. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum &c. Amen.

Perpetua donat libertate.

Diœceſano verò Epiſcopo ſubjicit in ſpiritualibus.

Abbatemque a ſolis Monachis eligendum declarat.

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus. — Alexandri PP.

Ego Bernardus Portuenſis & ſanctæ Rufinæ Epiſcopus. — & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.

Ego Ubaldus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hieruſalem.

Ego Joannes SS Joannis & Pauli Presb. Card. tit. Pammachii.

Ego Hildebrandus Baſilicæ duodecim Apoſt. Presb. Card.

Ego Joannes Presb. Card. tit. S. Anaſtaſiæ.

Ego Albertus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Lucina.

Ego Guillelmus Presbyter Card. tit. S. Petri ad Vincula.

Ego Boſo Presb. Cardinalis S. Pudentianæ tit. Paſtoris.

Ego Joannes Presbyter Cardinalis tituli ſancti Marci.

Ego Theoditus Presb. Cardinalis S. Vitalis tit. Veſtinæ.

Ego Jacintus Diac. Card. S. Mariæ in Coſmedin.

Ego Ardicio Diac. Card. S. Theodori.

Ego Cintius Diac. Card. ſancti Adriani ſs.

Ego Manfredus Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum.

Ego Ugo Diac. Card. S. Euſtachii juxta templum Agrippæ.

Ego Petrus Diac. Card. S. Mariæ in Aquiro.

Datum Verulis per manum Gratiani ſanctæ R. E. Subdiaconi, & Notarii, VII. Id. Maii, Indict. III. Incar. Dominicæ an. MCLXX. Pontificatus verò Domni Alexandri Papæ III. anno XI.

Dat. die 9. Maii anno Dom. 1170. Pontif. an. XI.

---

## XLVII.

Contra nonnullos abuſus, ac potius nefanda ſcelera inceſtus, ſuffocationes prolis, celebrationes Miſſæ cum ſicca fœce vini, ac micis panis vino intinctis, ac Matrimonia ſine ſacerdotali benedictione facta.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, Upſellenſi Archiepiſc. & Suffraganeis ejus.

*Ex Concil. Tom. XIII. col. 134.*

Quæ cura Pontificibus ineſſe debeat de exteris Eccleſiis. *Exord.* §.

VIce beati Petri Apoſtolorum Principis, largiente Deo & Domino noſtro, qui ait: Speculatorem te dedi domui Iſrael ſuper gentes & regna, licèt immeriti, in Apoſtolicæ Sedis ſpecula conſtituti, Pontificalis officii debito pro univerſis compellimur ſolicitudinem gerere; & antiquo hoſti, qui tamquam ſæviſſimus leo circuit, quærens, quem devoret, paſtorali providentia obviare, ne gregem Dominicum invadat, & diverſis eum vitiorum morſibus laceret.

Inde

Inde eſt, quod vehementi cor noſtrum doloris pulſatur ſtimulo, audito quod in partibus veſtris in tantum libido crudelis & turpis excreverit, ut quædam mulieres proli ſuæ procurent interitum, earumque corruptores tam horrendo & deteſtabili facinori non ſolùm conſentire, verùm etiam perſuadere præſumant: alii inceſtuoſa conjunctione, plerique cum jumentis abominanda ſe pollutione commaculent. Quæ quantum ſint gravia, & Creatori noſtro penitùs inimica, ipſa ſceleris atrocitas ſatis demonſtrat, quam nec audientium aures ſine ingenti poſſunt horrore percipere.

De matribus, quæ proli ſuæ procurant interitum.

Si enim, qui jactato in terram ſemine prolem nolebat ex uxore ſuſcipere, percuſſus a Domino Teſtamenti veteris ſerie dinoſcitur: qua pœna feriendus eſſe monſtratur, qui natum proprium non abhorret occidere, & mavult, interire quàm vivere? Cujus utique criminis pœnâ illud etiam perſuadentes vel conſentientes involvi, beatus Auguſtinus oſtendit, dicens: Se periculosè decipiunt, qui exiſtimant eos tantùm homicidas exiſtere, qui manibus hominem occidunt, & non potiùs eos, per quorum conſilium & fraudem & exhortationem homines extinguuntur. Nam Judæi Dominum nequaquam propriis manibus interfecerunt, ſicut ſcriptum eſt: Nobis non licet interficere quemquam; ſed tamen illis mors Domini imputatur, quia ipſi eum lingua interfecerunt, dicentes: Crucifige, crucifige eum.

Joann. XIX.

Inceſtum verò quantum ſacri abhorreant Canones, Concilium Ilerdenſe demonſtrat: Cum his, inquit, qui inceſtûs ſe pollutione commaculant, quamdiu in ipſo deteſtando & illicito carnis contubernio perſeverant, nec ſumere cibum ulli Chriſtianorum, ſicut Apoſtolus juſſit, licebit. Porro ſcelus cum jumentis coeuntium quanta ſit animadverſione plectendum, legislator Moyſes declarat, cum etiam ipſa interfici animalia jubeat, quæ tali contaminata flagitio indignam refricant acti memoriam.

Inceſtus ſimulque libido a ſacris reprobata Canonibus.

Quia igitur abhominabilem horum exceſſuum præſumptionem ſevera ſatis diſtrictione congruit inſequi, prædictos propriæ prolis necatores, & tam ipſum facinus perſuadentes quàm conſentientes, quoslibet parricidas: aut cum matre, filia, conſobrina, vel nepte agentes, quin cum jumentis coeuntes, arctiori pœnitentiæ jugo curetis compeſcere; & niſi ſenio confecti, vel corporis fuerint debilitate, ſeu egeſtate oppreſſi, eos ad Sedem Apoſtolicam compellatis venire, & beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli limina viſitare; ut in ſudore vultus ſui, & viarum labore, ſuperni Judicis iram evadere, & ipſius miſericordiam valeant invenire.

Ad hæc, qui dormiendo, non voluntate ſed caſu filios ſuos oppreſſiſſe inveniuntur, triennio, ſi iidem filii fuerint baptizati: ſi verò abſque ſacro baptiſmate receſſerint, quinquennio pœnitentiæ diſciplinis ſubjaceant. Sacerdotes, quos ab his ſtudioſiùs præcavere convenit, officii ſui perpetua executione priventur. Verùm ſi qui parentum abſentes fuerint, quando eorum filii ſuffocantur, aut ſi id ſub aliena cuſtodia contigerit, extra culpam erunt: ſi tamen eos non furioſæ, ſed congruenti cuſtodiæ ipſos ſe credideſint tradidiſſe.

Pœna contra opprimentes in ſomno filios ſuos.

Præterea non ſine cordis amaritudine quoſdam Sacerdotes contra apoſtolicas inſtitutiones, cum ſicca fœce vini, vel cum micis panis vino intinctis, Miſſam celebrare audivimus; & fideles laicos non chriſtiano more, abſque ſacerdotali benedictione & Miſſa, Matrimonium contrahere; unde ſæpe illicita contingit fieri conjugia, & inter legitimas perſonas divortium intervenire. Sanè cum omne crimen atque omne peccatum oblatis Deo ſacrificiis deleatur: quid de cætero pro delictorum expiatione Domino dabitur, quando in ipſa ſacrificii oblatione erratur? Cum enim Magiſter veritatis Diſcipulis ſuis ſacramentum commendaret noſtræ ſalutis, non ſiccam fœcem vini, non micas panis vino intinctas accepit; ſed panem & calicem, & benedicens dedit Diſcipulis. Quia igitur ſecus agere, euangelicæ & apoſtolicæ doctrinæ contrarium, & conſuetudini eccleſiaſticæ penitùs eſt adverſum, apoſtolica prohibemus authoritate, ut cum ſicca fœce vini, vel cum micis panis vino intinctis, vel alio modo, quàm Dominus inſtituit, nullus de cætero ſacrificare attentet; ſed ſecundum formam ſacroſanctæ Eccleſiæ Romanæ, quam vos in omnibus imitari oportet, ſolum panem, & vinum aqua mixtum in ſacrificio Corporis & Sanguinis Chriſti offeratis.

De iis, qui cum ſicca fœce vini, & micis panis vino intinctis miſſam faciunt:

Deque matrimonium ſine Sacerdotali benedictione contrahentibus.

Cæterum clandeſtina, & abſque ſacerdotali benedictione non debere contrahi conjugia, aut niſi inter legitimas perſonas, quæ infra ſeptimum gradum nulla conſanguinitatis linea conjungantur; nec contracta, niſi canonicè & conſenſu Epiſcopi, diſſolvi, multorum SS. Patrum declarat auctoritas. Vos itaque muniti SS. Patrum ſanctionibus, & eccleſiaſticis inſtitutis, hæc, quæ dicta ſunt, diligenter ſervate, & aliis præcipite inviolabiliter obſervari diſpenſationis moderamine ntentes, ut qui in quinto vel quarto gradu conjuncti ſunt, eos non ſeparetis, ſed ne amplius taliter conjungantur, pontificali authoritate & diſtrictione prohibeatis. Datum Tuſcul. V. Idus Septembris.

Dat. die 9. Septemb. an. Domini 1170. Pontif. an. XI.

---

### XLVIII.

Decretalis contra Simoniacam labem, aliaque contra diſciplinam eccleſiaſticam perpetrata.

*Quæ contra labem Simoniacam differuerit S. Leo PP. I. legere eſt ſuperiùs in Conſtitutione ab eodem edita.*

Alexander Papa, Upſellenſi Archiepiſcopo, & univerſis Suffraganeis ejus, tam in Svetia quàm in Gothia conſtitutis.

*Ex Tom. XIII. Concil. col. 118.*

Exordium.

Conſtituti a Domino, licèt inſufficientibus meritis, ſuper gentes & regna, ex injunctæ nobis adminiſtrationis officio debitoque compellimur, aciem noſtræ conſiderationis ad univerſum commiſſi gregis corpus extendere, atque omnium fidelium corda inſtitutionis apoſtolicæ ac doctrinæ ſalutaris imbre perfundere: ut ſicut in omnem terram exivit ſonus Apoſtolorum, & in fines orbis terræ verba eorum: ita quoque nos, qui eorum cathedræ præſidemus, qui eis non in vitæ merito, non in operum ſanctitate, ſed in paſtorali cura & dignitate ſucceſſimus, verbum

ſalutis, Euangelium Chriſtianæ atque Catholicæ veritatis annunciemus his, qui longè, & his qui propè, nomen apoſtolicum non inane neque nudum & in ſola voce gerentes: ſed in executione officii & veritate operis, in quantum nobis Deus dederit, adimplentes,

*Abuſus in Svetia ex Simonia, & ecclesiaſticæ diſciplinæ inobſervantia exorti.*

Audivimus enim, & audientes non potuimus non dolere, quod apud vos, tam in Svetia videlicet, quàm in Gothia, ex nimia & perverſa non libertate, ſed abuſione potius & inſolentia laicorum, conſuetudo peſſima & deteſtabilis inolevit, ex qua etiam multa illicita provenerunt, & mala non ſolum enormia, verùm etiam intolerabilia pullularunt. Ipſi enim, vobis inconſultis, ſicut dicitur, aut contemptis, concedunt & conferunt eccleſias, quibus volunt: omnia ſimoniacè, ſive per pecuniàm, ſive per privatam gratiam, vel odium agentes.

Ex hoc antem multa dicuntur tam ipſo actu quàm exemplo nociva & perniciosa contingere. Quilibet enim & undecumque ſacerdos adveniens, licèt ordinationis ſuæ nullum habeat teſtimonium, ſolo mandato ſeu nutu etiam laicorum, divina in ſalutis eorum ſuæque periculum celebrare præſumit. Unde nonnunquam evenit, ut Monachi fugitivi, vel homicidæ, ſeu quibuſlibet irretiti & notati ſceleribus, aut in gradum ſacerdotii non promoti, ſacerdotio fungi nefaria nimis & damnabili præſumptione non metuant. Quilibet verò, vel omnino carens Eccleſia, vel pauperem habens, & ambiens ditiorem, potentioribus de Parochia data vel promiſſa pecunia, alium non erubeſcit tam impudenter quàm illicitè ſupplantare.

Accedit ad hæc, quod Clerici, ſive ipſi adverſus laicos, ſive laici adverſus eos litigantes, experiri voluerint laicorum judicia ſubire: & ſecundùm ipſorum inſtituta ſive leges agere vel defendere ſe coguntur. Nec ſolùm inferioris ordinis Clerici talibus injuriis fatigantur; verùm etiam vos ipſi, ſi juſtitiæ rigorem zelo Dei ſuccenſi aliquando exercetis, aliquam contra vos cauſam inobedientis gregis invidia machinante, vel ad igniti ferri examen, vel ad aliquod æquè prohibitum & execrabile judicium provocamini: nullâ canonibus, qui id prohibent, ſeu Pontificali dignitati exhibita reverentia, vel honore. Ad augmentum verò ſummamque malorum, Clerici paſſim in eodem regno impune cæduntur, quandoque etiam occiduntur. Et quidem gravia ſunt iſta, nec profeſſionis opera Chriſtianæ; ſed inimici potius zizania reputanda.

*Munus Epiſcoporum eſſe hujuſmodi mala impedire.*

Ad quæ radicitus evellenda, & de medio veſtrum penitùs extirpanda, tanto acrius vos decet & oportet inſurgere, quantò magis deſides Prælatos negligenteſque reſpiciunt vitia ſubditorum: & eorum culpæ crimen adſcribitur, quod ab his, quibus præſident, & pro quibus etiam reddituri ſunt in extremo examine rationem, tam frequenter, quàm licenter & impunè committitur; maximè cum per Prophetam dicatur: Clama, ne ceſſes, annuncia populo meo ſcelera eorum; & alibi: Niſi annunciaveris iniquo iniquitatem ſuam, ſanguinem ejus de manu tua requiram; & in ſacris Canonibus, quos prudentiam veſtram ignorare non expedit, ſcriptum legatur: Negligere, cum poſſis, perturbare perverſos, nihil eſt aliud quàm fovere; nec caret ſcrupulo ſocietatis occultæ, qui manifeſto facinori deſinit obviare. Ex eo autem, quod peccata ex nimia & longæva licentia in conſuetudinem jam venerunt, cum ſit juxta quemdam Philoſophum infelicitas conſummata; & vix videatur locus eſſe remedio, ubi, quæ fuerunt vitia, mores fiunt; & juxta Euangelium, qui mortuus fuerit in peccato, jam fœteat; multò majori opus eſt ad ſuſcitandum eum Domino mortuum, non ſine lacrymis & compaſſione conamini, ne deſperentur, ſicut quatriduanus in monumento, quibus poteſt invocato Dei nomine cum ipſius adjutorio ſubveniri.

*Iſai. LVIII.*

*Ezech. III.*

Ut ergo etiam in his glorificetur Deus, & ſapientia honorificetur a filiis ſuis, caritatem Moyſi, pro populo Domino obſecrantis, zelum Phinees vindicantis, contritionem David orantis, miſericordiam Jeſu Chriſti ſuper Hieruſalem flentis, & pro Lazaro lacrymantis, aſſumite: & habentes ſecundùm Apoſtolum ſcutum fidei, loricam juſtitiæ, & galeam ſpem ſalutis, accingimini armaturâ Dei, & pugnate cum antiquo ſerpente, eum de obſeſſis per inhabitantia peccata a corporibus expellentes, & diripientes univerſa, in quibus habet fiduciam, eos, quos domum ſibi facere nititur, cum gratiæ cæleſtis auxilio a vitiorum ſordibus emundantes: ut domus Dei, templum videlicet Domini ſanctam, quod eſtis vos, dici ac fieri mereantur. Nec vos ullus terror ab officii paſtoralis executione retardet, recolentes, & non tantùm verbo, ſed opere profitentes, quod Summus & Primus Paſtor docuiſſe legitur & feciſſe: Bonus, inquit, paſtor animam ſuam ponit pro ovibus ſuis.

*Joan. [illegible]*

Et quoniam per errorem, & tam divini quàm humani juris ignorantiam apud vos inoleviſſe videntur mala, quæ diximus, & a laicis tamquam licita impunè hactenus uſurpata; ſanctorum Patrum ſtatutis tamquam armis utentes, ipſis inniti debebitis, atque ea, & vos cum eis, his quæ illicitè committuntur, opponere; ut ex eorum ſcientia & authoritate diſpereant, quæ per abuſionem nimiam & ignorantiam ſucreverunt. Sanè laicos Eccleſias vel eccleſiaſtica beneficia dignitateſque concedere, ſeu de ipſis ulla ratione diſponere, ſanctorum Patrum ad inſtar ſacrilegii prohibent inſtituta. Clericos tamen, qui ab eis, vel per eos, dato pretio, ſive gratis, Eccleſiam, vel inveſtituram Eccleſiæ ſeu eccleſiaſticæ dignitatis acceperint, præter ordinis ſui periculum, excommunicationis etiam pœna condemnant.

*Pœnæ a SS. Patribus ſtatutæ contra laicos, beneficia Clericis dantes, & in Clericos ab eis per pecuniam, inveſtituram &c. accipientes.*

Nam in Synodo Symmachi Papæ ſtatutum legitur: Non placuit laicum ſtatuendi in Eccleſia aliquam habere facultatem, cui ſubſequendi manet neceſſitas, non auctoritas imperandi. Item; Laicis, quamvis religioſis, nulla de eccleſiaſticis dignitatibus aliquid diſponendi legitur attributa facultas. Item Calixtus Papa: Si quis Principum, inquit, vel aliorum, diſpoſitionem ſeu donationem, ſive poſſeſſionem eccleſiaſticarum rerum ſibi vendicaverit, ut ſacrilegus judicetur. Item Paſchalis: Nullus laicorum Eccleſiarum bona occupet, vel diſponat: qui vero ſecus egerit, juxta B. Alexandri capitulum ab Eccleſiæ liminibus arceatur. Item Alexander: Per laicos nullo modo quilibet Clericus aut Presbyter retineat Eccleſiam, neque pretio neque gratis. Item Paſchalis: Si quis Clericus, Abbas, vel Monachus per laicos Eccleſiam obtinuerit, ſecundùm

*Synodi Romanæ, quæ ſub Symmaco.*

*Calliſti PP.*

*Paſchalis I.*

*Alexandri*

*Paſchalis II. decreta contra inveſtituras hujuſmodi.*

dùm Apoſtolorum ſacros Canones, & capitulum Autiocheni Coueilii, eacommunieationi ſubjaceat. Idem Conſtiutiones ſacrorum Canonum ſequentes ſtatuimus, nt quicunque Clericorum ab hac hora inveſtituram Eeeleſiæ, vel eeeleſiaſticæ dignitatis, de manu laiei acceperit, & qui ei manum impoſuerit, gradus ſui periculo ſubjaceat, & communione privetur. Et in hanc ſententiam alia multa Canonum inſtituta, & ſanctorum Patrum deereta conveniunt.

Simonia pravitatem quàm grave.

Cæterum Eccleſias vel eccleſiaſtica beneficia pretii ſeu cujuſeumque muneris interventu conferre, ſimoniacam ſapit procul dubio pravitatem. Porro Simonis crimen, quàm ſit deteſtabile, quàm horrendum, ipſa vos ejus infamia immanitas ignorare non ſinit. Ex quo profectò tam dantem quàm accipientem damnatio Simonis, quam ſacra Actuum Apoſtolorum lectio proteſtatur, involvit; ad cujus condemnationem cum plurima, præter Apoſtolorum ſanctionem, ſanctorum Patrum reſcripta manaverint, pauca credimus ex pluribus ſuffectura.

Ei ſubjectum eſſe dantem ſimul & accipientem.

S. Gregorii Conſtitutio.

Inter quæ primum ſit illud B. Gregorii: Presbyter, inquit, ſi Eeeleſiam per pecuniam obtinuerit, non ſolùm Eccleſiâ privetur, ſed honore Sacerdotii ſpolietur; quia altare, decimas, & Spiritum ſanctum emere vel vendere, ſimoniacam hæreſim eſſe, nullus ſidelium ignorat. Idem alibi: Audivimus, dilectiſſimi, quod nos andire oportuit, ſed audiviſſe profectò non libuit, quoſdam ſcilicet ſacrorum Ordinum eſſe profeſſores, qui ſub munerum datione vel acceptione Dei Eccleſias, vel earum ſibi ſacrificia uſurpant; quod quidem ſcelus vos non jamdudum acriter correxiſſe miramur; Juſtè enim uterque corripiendus eſt, & a ſanctę liminibus Eccleſiæ ſummovendus, & qui pro Eccleſiæ ambitu munera largitur, & qui, nt Eccleſiam det, quicquam præſumit accipere: Iſte quippe donum Dei emere, hic antem vendere præſumit. Sacrilegio quoque hoc facinus haud diſpar dixerim, eum id, quod ſponte & ſacro deliberationis arbitrio gratis fieri debuit, ſub pecunię pactione eauſatur. Quare, fratres cariſſimi, quę taliter facta ſunt, curioſe refellite, infecta prohibete, veſtriſque juſſionibus reſiſtentes, digno anathematis vinculo percutere non dubitate. Item: Si quis dator vel acceptor Dei Eeeleſias vel eeeleſiaſtica beneficia, quæ quidam præbendas vocant, ſub pecuniæ interventu, ſive dando emerit, ſive accipiendo vendiderit, a Simonis non exeluditur perditione.

S. Gregorius Simoniam declaravit, beneficia Eccleſiæ non ſolùm pecunia, ſed qualibet obſequii, aut muneris ſpecie obtinere.

Non ſolùm autem pecunia, ſed & qualibet obſequii aut muneris ſpecies in hujuſmodi erimine aliter intercedit. Unde idem beatus Gregorius: Bene, inquit, cum virum juſtum pro præbenda deſcriberet, ait, beatus qui excutit manus ſuas ab omni munere. Non dixit ſolùm a munere: ſed ab omni munere. Quia aliud a manu, aliud a lingua. Munus ab obſequio eſt ſervitus indebitè impenſa; munus a manu pecunia eſt; munus a lingua, favor. Qui ergo ſacros ordines tribuit, tunc ab omni munere manus excutit, quando in divinis rebus, non ſolùm pecuniam nullam, ſed nec etiam humanam gratiam requirit.

Concilii Chalced. Carthag. & S. Auguſtini ſententia.

Quod autem Sacerdos, aut quilibet elericus, aliunde adveniens vel ignotus, ſine teſtimonio & literis ſaltem Epiſcopi ſui in aliena Diœceſi recipi aut miniſtrare non debeat, in Chaleedonenſi legitur Concilio definitum per hæc verba: Extraneo clerico, vel lectori, extra ſuam civitatem ſine literis commendatiis proprii Epiſcopi, nuſquam penitus liceat miniſtrare. Item in Concilio Chartbaginenſi: Clericum alienum, niſi concedente ejus Epiſcopo, nemo audeat retinere, vel promovere in Eccleſia ſibi eredita. Item beatus Auguſtinus in ſermone quodam ad populum: Hortamur, inquit, Chriſtianitatem veſtram, ut juxta ſanctorum Canonum inſtituta, in Eccleſiis a vobis fundatis aliunde veniens Preſbyter non ſuſcipiatur, niſi a veſtro fuerit Epiſcopo conſecratus, aut ab eo per commendatitias literas ſuſcipiatur.

de non admittendo Clerico ſine literis Ordinarii.

Gelaſii & Alexandri Pontificum decreta, ne elerici ad ſæcularia judicia pertrahantur.

Ad hoc, ne elerici ad ſæcularia judicia pertrahantur, & Rom. Imperatorum leges prohibent, quæ tamquam canones, ubi Canonibus non obviant, ſunt obſervandæ; & ſanctorum Patrum, ac prædeceſſorum noſtrorum auctoritas interdicit. Scribit enim beatæ memoriæ Gelaſius Papa, dicens: Nemo unquam Epiſcopum, aut reliquos elericos apud Judieem ſæcularem accuſare præſumat. Item Alexander omnibus orthodoxis: Relatum eſt ad hujus ſanctæ & Apoſtolicæ Sedis apicem, cui ſummarum diſpoſitiones cauſarum, & omnium negotia Eccleſiarum ab ipſo Domino tradita ſunt, quaſi ad Caput dicente: Tu es Petrus, & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam: quod quidam æmuli, ejuſque ſanctæ Eccleſiæ inſidiatores, Sacerdotes Dei apud publicos judices accuſare præſumant; cum magis Apoſtolus, Chriſtianorum cauſas ad Eccleſias deferri, & ibidem terminari, præcipiat. Taliter prævaricantes prævaricaverunt in Deum ſuum, & non obediunt præceptis ejus.

*Matth.* XVI.

Monomachia ſacris Canonibus contraria.

Ferventis vero aquæ, vel candentis ferri judicium, ſive duellum, quod monomachia dicitur, catholicæ Eccleſia contra Epiſcopum non admittit. Unde Stephanus Papa V. Ferri candentis, inquit, vel aquæ ferventis examinatione confeſſionem extorqueri a quolibet, ſacri non ceſent Canones: & quod SS. Patrum documento ſancitum non eſt, & ſuperſtitioſa adinventione non eſt præſumendum. Item Nicolaus Papa: Monamachiam in legem non aſſumimus, quam præceptam non fuiſſe reperimus; quam licèt iniſſe quoſdam legamus, ſicut ſanctum David & Goliam ſacra prodit hiſtoria; nuſquam tamen, ut pro lege teneatur, Divina ſanſit auctoritas; cum hoc, & ejuſmodi ſectantes, Deum ſolummodo tentare videantur.

De decimis a laicis Eccleſiis debitis.

Præterea illud adjiciendo mandamus, quatinus populum, regimini & gubernationi veſtræ commiſſum, decimas Eccleſiis fideliter & devote perſolvere, ſicut ab ipſo Domino noſcitur inſtitutum, diligenter ac ſolicite moneatis; & ſi neceſſe fuerit, ſub diſtrictione anathematis compellatis, juxta illud Malachiæ prophetæ in perſona Domini loquentis: Inferte, inquit, omnem decimationem in horreum meum, ut ſit eibus in domo mea.

*Malach.* IV.

Concilii Moguntini.

Unde in Concilio Maguntienſi: Decimas Deo, & Sacerdotibus Dei dans, Abraham factis, Jacob promiſſis inſinuat; & omnes ſancti Sacerdotes commemorant. Item ex Concilio Rotomagenſi: Omnes decimæ terræ ſive de frugibus, ſive de pomis arborum, Domini ſunt, & illi ſanctificantur. Sed quia multi inveniuntur decimas dare nolentes, Statuimus, ut ſecundùm Domini noſtri præceptum admoneantur ſemel, ſecundò, & tertiò.

Et Rotomagenſis ſuper hoc decreta.

Qui

Qui ſi non emendaverint, anathemate uſque ad ſatisfactionem & emendationem congruam feriantur.

*De donationibus Eccleſiæ factis non revocandis, vel ſubtrahendis.*

Nec tamen ideo ea, quæ Eccleſiis, immo Deo, ipſi vel parentes eorum contuliſſe noſcuntur, revocare, vel eccleſiaſticarum perſonarum diſpoſitione ſubtrahere volentes, erunt aliquatenus audiendi: quæ, ſi etiam homini contuliſſent, repetere non valerent. Unde Ambroſius in libro de Pœnitentia: Sunt, qui opes ſuas tumultuario mentis impulſu, non judicio perpetuo, ubi Eccleſiæ contulerint, poſtea revocandas putant: Quibus nec prima merces grata eſt, nec ſecunda: quia nec prima judicium habuit, & ſecunda habuit ſacrilegium. Item ex Concilio Agathenſi: Clerici vel ſæculares, qui obligationes parentum, aut datas, aut teſtamento relictas, retinere perſtiterint, aut id, quod ipſi donaverint Eccleſiis, vel Monaſteriis, crediderint auferendum, ſicut ſancta Synodus ſtatuit, velut necatores pauperum, quouſque reddant, ab Eccleſiis excludantur.

*De Clericorum percuſſoribus.*

Illos verò, qui in Clericos violentas manus, niſi fortè ſe defendentes, injiciunt, pœnam excommunicationis incurrere ſacroſancta Romana jam pridem ſtatuit, & inviolabiliter tenet Eccleſia: nec a quoquam omnino, niſi a Romano Pontifice, vel de mandato ejus, abſolvi patitur, aut permittit.

*Adhortatio ad Epiſcopos Svetiæ & Gothiæ.*

Vos itaque ipſius, quæ omnium Eccleſiarum caput eſt & magiſtra, veſtigiis inhærentes, ejus ac noſtræ in ſupradictis omnibus acquieſcite ſanctioni; & ſecundum ea, quæ a ſanctis Patribus & prædeceſſoribus noſtris inſtituta prædiximus, obſervata, atque ab omnibus per Epiſcopatus veſtros, quantum in vobis eſt, faciatis firmiter & inviolabiliter obſervari. Contemptores equidem eccleſiaſtica præcipimus uſque ad condignam pœnitentiam ultione percelli. Obedientibus autem ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti; quatinus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & in futuro præmia æternæ pacis inveniant.

*Dat. die 10. Septemb. anno Domini 1170. Pontif. anno XI.*

Datum Tuſcul. IV. Idus Septembris.

---

## XLIX.

De ſuſpenſione Archiepiſcopi Eboracen. & Dunelmen. & excommunicatione Londonien. & Saresbirien. tamquam jurium Cantuarien. Eccleſiæ invaſorum.

*Ex Wilkins Concilia Britanniæ, & Hiberniæ vol. 1. pag. 458.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabilibus fratribus, G. Londonienſi, Joceliño, Saresbirienſi, Barth. Exonienſi, Ric. Ceſtrenſi, Waltero Roffenſi, Godefr. S. Aſap. Nic. Landavenſi, Epiſcopis, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

*Præfatio.*

OPortuerat vos, quamprimùm chariſſimus filius noſter Henricus Rex veſter ſub regiæ dignitatis & fidelitatis obtentu ea vobis conſtituta propoſuit, & ſcripto petiit & juramento firmari, quæ liquido ſatis & libertatem Eccleſiæ, & ſacerdotalis officii judicium deprimebant, erigere oculos veſtros ad cœlum, & aſcendere pro domo Domini ex adverſo, ut non poſſet in oculis veſtris, tacentibus, vobis eccleſiaſtica dignitas naufragari. Et quidem ſi ullus vos pro Paſtorali cura zelus rectitudinis tenuiſſet, cognoviſſetis vos ſuper gentes & regna conſtitutos, ut in majoribus & minoribus evellere plantaria vitiorum, & germen delectabile Domino inſerere debeatis. Nunc autem, quia plus in vobis terreni Principis reverentia quàm timor Dei, & epiſcopalis honor valuit dignitatis pro vili lentis edulio, quod mœrentes dicimus, contempſiſtis primogenita cum Eſau, & impleviſtis in vobis, quod in popolo Judæorum Jeremias lamentabatur impletum, dicens: Sederunt in terra, conticuerunt ſenes, & conſperſerunt cinere capita ſua Virgines filiæ Juda.

*Eorum puſillanimitatem arguit eo, quod conſuetudines iniquas receperint, & juramento firmaverint.*

Sanè ſi terroribus & minis exterriti ad recipiendas, & juramento firmandas iniquas illas conſuetudines proceſſiſtis, nunquid non decuerat vos poſt tanti temporis ſpatium ſacerdotalem reſumere firmitatem, & contra tantas enormitates cum præteritæ transgreſſionis plenitudine ſacerdotaliter reclamare. Cæterum vos deteſtabili facto pertinaciam adjungentes, & in illarum uſurpationum obſervantia permanetis, & ita in depreſſione Eccleſiæ præfati Regis votum ſequi videmini, ut quaſi præſcriptæ jam de Regno veſtro ex magna parte Leges Eccleſiaſticæ videantur. Et nos quidem uſque modo expectavimus, ut cor Principis, aut per officium veſtrum, aut per inſpirationem ſuam, vel per expectationem noſtram divina gratia viſitaret, & ſupernæ gloriæ magis, quàm ſuæ faceret amatorem. Nam & hoc vobis plerumque ſuggeſtum fuerat, & optabile admodum pro qualitate temporis videbatur, ut aſperitas ejus in patientia potius & manſuetudine leniretur; nobis autem præteritorum correctionem & pœnitentiam expectantibus nihil ipſe de priſtina ſeveritate mutavit, ſed in conſtitutionibus illis iniquis immobilis perſeverat.

*Rex in ſuis iniquis conſtitutionibus immobilis perſeverat.*

*Thomas Archiep. Cantuarien. pro tuenda Eccleſiæ libertate cum Clericis & conſanguineis ſuis exulatus.*

Quanto jam ſanè tempore venerabilis Frater noſter Thomas Archiepiſcopus veſter, quia uſurpationibus illis, licèt prius carnis infirmitate eis viſus fuerit conſentire, voluit obviare a commiſſa ſibi Eccleſia, cum Clericis ſuis & affinibus exulaverit, nobis etiam tacentibus recognoſcitis. Et utinam eo compateremini charitatis affectu, quo in alia ei cauſa compati oporteret; vos verò non ſolùm ei fraternum ſubtraxiſtis auxilium, ſed dolorem vulnerum ipſius, ſicut dicitur, addidiſtis.

*Regis filius coronatus abſque juramenti præſtatione contra Pontif. prohibitionem.*

Cum enim jamdictus Rex filium nuper coronari voluerit, & hoc de antiquo jure ad Cantuarienſem aſſeratur Archiepiſcopum pertinere, vos, jamdicti Fratris noſtri auctoritate & reverentia, quam ſibi & Eccleſiæ ſuæ, debetis, poſtpoſita ad coronationem illius favorem veſtrum & miniſterium præbuiſtis, nulla de ſervanda Eccleſiæ libertate præſtita, vel etiam exacta, ſicut dicitur, cautione: quinimo ſuſtinuiſtis potius, ut juramentum ab illo de ſervandis Regni conſuetudinibus præſtaretur. Profectò pro reconciliatione illorum, nos per literas, & perſonas ex latere noſtro, & per plures alios viros, qui digni fuerant exaudiri, ſæpe numero laboravimus; & quidquid datum fuerat nobis ſpei, præter inanem pompam verborum nihil hactenus potuimus reportare. Nec tamen hoc ideo dicimus, qui dum adhuc eſſemus in Francia, in multis eumdem Regem liberalem erga nos ſenſerimus & devotum; ſed ob hoc non debemus omittere, quin tantis nos tranſgreſſionibus & pro gloria Dei & pro ſalute ipſius, & noſtræ zelo rectitudinis opponamus. Nunc igitur, quia ſæcularium hominum culpæ nullos magis quàm deſides Prælatos negligenteſque reſpi-

ſpiciunt, quia multam ſæpe nutriunt peſtilentiam, dum neceſſariam adhibere negligunt medicinam, & poſt expectationem diuturnam, nullo dolore contra vos ipſos, nullo fervore contra iniquas illas uſurpationes exurgitis, nos de commiſſa nobis a Domino poteſtate de auctoritate Apoſtolicæ Sedis, cui licèt immeriti, Deo diſponente, ſervimus, ab omni epiſcopali vos ſuſpendimus dignitate. Illos autem veſtrûm, Londinien. videlicet, & Saresbirien. Epiſcopos, qui pro impetrata apud nos gratia juxta ſpem noſtram ad reconciliationem magis laborare debuerant, & a jamdicti Archiepiſcopi gravamine abſtinere, ſi præfatæ coronationi favoris ſui miniſterium præbuerint, in ſententiam anathematis revocamus, & ſicut excommunicatos præcipimus evitari. De Roffenſi verò Epiſcopo, & G. Ridell. Cantuarien Archidiacono, qui cum amplius Cantuarien. Eccleſiæ debitores exiſtant, in minori reverentia & honore jamdictum Archiepiſcopum habere dicuntur: & alter eorum, Roffenſis videlicet Epiſcopus, illi coronationi interfuerit, alter verò in ſe excommunicationis a præfato Archiepiſcopo latam ſententiam ſpreverit, illud a vobis remota appellatione obſervari præcipimus, quod ab eo fuerit canonicè conſtitutum. Nos enim eos quanto graviùs videntur offendere, tanto duriùs decernimus addicendos. Ad hæc quicquid adverſus Robertum Vicarium Cantuarienſem Archidiaconi contemptorem ſententiæ ſuæ idem Archiepiſcopus ſtatuit, vel in futurum rationabiliter ſtatuerit, firmiter & inviolabiliter nulla ei ſuffragante appellatione cuſtodiri præcipiendo mandamus; Clericos autem Hugonem, Nicolaum, Thomam, & Willielmum, & cęteros, qui excommunicati a prædicto Archiepiſc. divina ſcienter celebrâre præſumpſerint, ſi ita eſt, vinculo anathematis innodari, eorumque communionem ſicut excommunicatorum præcipimus evitari.

*Prædictos Epiſc. ab omni Epiſcopali dignitate ſuſpendit. Londonien. & Saresbirien. ſi prædictæ Coronationi interfuerint, anathematizat.*

*Sententias, ab Archiep. canonice latas, vel ferendas, obſervari mãdat.*

Datum Ferentini XVI. Kalen. Octobris Incarnationis Dominicæ anno MCLXX. Pontificatus noſtri anno XII.

*Dat. die 16. Septemb. anno Domini 1170. Pontif. anno XII.*

## L.

Statutum, ne cuilibet Sublacenſis S. Benedicti Monaſterii Abbati illius bona dilapidare liceat: quod ſi contingat, ad Sedem Apoſtolicam eſſe reclamandum.

*Ex Archiv. Monaſt. hujus edidit Margarinus ſui Bullarii Par. II. Conſt. CXCII.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis univerſis fratribus ſancti Benedicti Sublacenſis, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

JUſtis petentium deſideriis facilem nos convenit præbere conſenſum; & vota, quæ a recto rationis tramite non diſcordant, effectu proſequente complere. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris poſtulationibus annuentes, apoſtolica vobis auctoritate concedimus, ut ſi quando Simonem Abbatem veſtrum, & illos, qui ei ſucceſſerint, bona Monaſterii dilapidare videritis, ſi commoniti diſiſtere fortè noluerint, ad Sedem Apoſtolicam reclamandi, & ea, quæ ad incommodum Monaſterii pertinent, indicandi facultatem liberam habeatis; neque Abbati veſtro ullo tempore liceat, aliquem veſtrum occaſione iſta, in compendibus ponere, aut aliqua injuſta gravamina irrogare: ſalvâ tamen in omnibus beati Benedicti regulâ, & monaſtici Ordinis diſciplinâ. Statuimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat hanc paginam noſtrę conceſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Datum Tuſculani Idibus Octobris.

*Dat. die 15. Octobris anno Domini 1170. Pontif. anno XII.*

## L I.

Confirmatio bonorum & conſuetudinum omnium Capituli Eccleſiæ Pariſienſis, ac præcipue Præbendę S. Genovefæ.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, B. Decano, & Capitulo Pariſienſis Eccleſię, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

*Ex Concil. Tom. XIII. loc. cit.*

QUantò fervorem devotionis veſtræ laudabiliùs ſumus, & efficaciùs in multis experti, tantò libentiùs jura & libertates Eccleſiæ veſtræ conſervare volumus, & tueri, & veſtris juſtis poſtulationibus benignè condeſcendere: ut de ſinceritate devotionis, quam erga nos & Romanam Eccleſiam geritis, gratiam noſtram uberius ſentiatis. Eapropter, dilecti in Domino filii, officii noſtri debito provocati, & petitionibus veſtris clementer inducti, libertates, & antiquas & rationabiles conſuetudines Eccleſiæ veſtræ, a tempore ſanctæ recordationis patris & prędeceſſores noſtri Eugenii Papæ uſque ad noſtra tempora obſervatas, ratas habemus & firmas, eaſque auctoritate apoſtolica confirmantes, perpetuam inpoſterum decernimus habere firmitatem. Ad hæc, cum quædam monaſteria & Eccleſiæ præbendas habeant in Eccleſia veſtra, & dilecto filio noſtro magiſtro Mainerio præbenda S. Genovefæ conceſſa ſit: verīti, ne paulatim ſubrependo in detrimentum prædictorum Monaſteriorum & Eccleſiarum, & in gravamen veſtrum, hujuſmodi conſuetudo inoleat in Eccleſia veſtra, poſtulaſtis a nobis, ut ſuper hoc juri veſtro, & indemnitati eorumdem Monaſteriorum & Eccleſiarum, paſtorali deberamus ſollicitudine præcavere; Inde eſt, quod pręſenti ſcripto arctius inhibemus, ne de aliqua præbendarum, quàs pręſcripta Monaſteria vel Eccleſię habent in Eccleſia veſtra, quamlibet perſonam canonicare cogamini. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam noſtræ confirmationis & conſtitutionis infringere, vel etiam aliquatenus contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Datum Ferentini V. Kal. Novembtis.

*Dat. die 28. Octobris anno Domini 1170. Pontif. an. XII.*

Con-

## L I I.

Confirmatio bonorum omnium & jurium S. Eugubinæ Eccleſiæ.

*Similia Privilegia huic Eccleſiæ conceſſa ab Innocentio II. anno 1130. & Cæleſtino II. anno 1143.*

*Ex Tom. I. Ital. Sac. Eugubii.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Benedicto Præpoſito Eccleſiæ Sedis Epiſcopalis B. Mariani Eugubinæ Civitatis, ejuſque fratribus tam præſentibus quàm futuris canonicè inſtitutis, in perpetuum.

*Exordium.*

QUoties illud a nobis petitur, quod religioni & honeſtati convenire dignoſcitur, animo nos decet libenti concedere, & petentium deſideriis congruum ſuffragium impertiri. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuentes, & ad exemplar prædeceſſorum noſtrorum felicis memoriæ, Innocentii, & Cœleſtini, Romanorum Pontificum, præfatam Eccleſiam beati Mariani, in qua divino eſtis obſequio mancipati, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Plebem vid. S. Joannis de civitate Eugub. plebem S. Mariæ de Sorvita, plebem de Liſiano, plebem S. Mariæ de Algnana, pleb. ſanctę Mariæ de Glodiano cum plebe S. Donati & S. Viriani, pleb. S. Gervaſii, pleb. S. Paterniani de Modiano, curtem de Lavari, cum omnibus aliis Eccleſiis, ad bona prædictæ Eccleſiæ pertinentibus, cappellam videlicet S. Bartholomæi, cappellam S. Crucis, cappellam S. Verecundi, cappellam S. Angeli, cappellam S. Georgii, cappellam S. Savini, cappellam S. Angeli, cappellam S. Chriſtofori, cappellam S. Salvatoris, cappellam S. Mariæ de Modiano, cappellam S. Bartholomæi de caſtro Venali, cappellam S. Mariæ, & cappellam S. Georgii de Cortina, cappellam S. Mariæ de Scarafajo, cappellam ſanctæ Margaritæ cum omnibus pertinentiis, cappellam S. Mariæ Francolinorum de civitate Peruſina, & cappellam caſtri Montis-auri, cappellam Podii filiorum Armanni, & partem quam habetis in caſtro Caſtellionis, & in Eccleſia ejuſdem caſtri, partem caſtri Careſtelli & in Eccleſia ejuſdem caſtri. Eccleſiam Podii Glodiani, & tertiam partem ejuſdem Podii, caſtrum montis Juliani cum curte ſua, caſtrum montis Analdi cum curte ſua, caſtrum Goligatę cum curte ſua, caſtrum vallis S. Merculæ cum Eccleſia & curte ſua, caſtrum Agnaniæ, caſtrum Agelli cum Eccleſia: quæ ſiquidem vobis confirmamus, prout ea impræſentiarum pacificè poſſidetis. Prohibemus quoque, ut infra antiquos terminos majoris ſive baptiſmalis Eccleſiæ, abſque veſtra permiſſione nullus Eccleſiam ædificare præſumat, nec intra majoris & Baptiſmalis Eccleſiæ illis conceſſa nullus vobis auferre audeat, nec homines infra eoſdem terminos habitantes ad ſepulturam ad alia loca tranſire compellat; clericos, ſive laicos liberos, qui de ſeculari habitu converti, & in veſtra Eccleſia religiosè vivere voluerint, recipiendi facultatem liberam vobis concedimus. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe decernimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui illic ſepeliri deliberarint, niſi fortè excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat: ſalvâ juſtitiâ illarum Eccleſiarum, a quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Præterea præſenti decreto ſancimus, ut Epiſcopo Peruſino non liceat, Eccleſiæ veſtræ, quam Peruſii habetis, novas & indebitas exactiones imponere, vel eamdem Eccleſiam abſque juſta & manifeſta cauſa interdictioni ſubjicere. Decernimus ergo &c.

*Eccleſiam B. Mariani Eugubii ſub protectione Sedis Apoſt. recipiens,*

*Ei Bona omnia confirmat.*

*Nonnulla concedit Privilegia, atque exemptiones.*

*Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccleſiæ Epiſc.
Ego Bernardus Portuenſis & S. Rufinæ Epiſcopus.
Ego Joannes Presb. Card. ſanctorum Joannis & Pauli.
Ego Hildebrandus Baſilicæ duodecim Apoſtolorum Presb. Card.
Ego Albertus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Lucina.
Ego Guido Presbyter Card. tit. ſancti Petri ad Vincula.
Ego Boſo Presb. Cardinalis ſanctæ Pudentianæ tit. Paſtoris.
Ego Thenditus Presb. Cardinalis S. Vitalis tit. Veſtinę.
Ego Jacintus Diaconus Cardinalis ſanctæ Mariæ in Coſmedin.
Ego Manfredus ſancti Georgii ad Velum aureum Diaconus Cardinalis.
Ego Ugo Diaconus Cardinalis S. Euſtachii juxta templum Agrippæ.

Datum Tuſculani per manum Gratiani ſanctæ R.E. Subdiaconi, III. Kal. Novembris, Ind. IV. Incarnationis Dominicæ anno MCLXX. Pontificatus verò Domni Alexandri Papæ III. anno XII.

*Dat. die 30. Octobris anno Domini 1170. Pontif. anno XII.*

---

## LIII.

Londonienſi & Saresberien. Epiſcopis pœnitentia infligitur, quòd ſine conſenſu Archiepiſcopi Cantuarienſis Regem coronarunt.

*Ex Wilkins Concilia Britanniæ, & Hiberniæ Vol. I. pag. 460.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabilibus fratribus Londonien. & Saresbirien. Epiſcopis, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

*Præfatio.*

QUamvis curæ paſtoralis officium, in auſteritate olei, & in ſuavitate vini nos oporteat exercere, & his, qui ſubeſſe videntur, nec mollia, nec dura proponere; in voluntate noſtrâ tamen eſſet, ac deſiderio, ut in omnibus, & præſertim in fratribus, & Coepiſcopis noſtris, ita ſe totius ſubtraheret auctoritatis occaſio, ut ſemper eos & confortare in bono, & exhortari ad melius blandi ſolummodo, & dulcibus deberemus. Quia verò, frigeſcente charitate multorum, & abundante malitia, eò infelicium temporum horum proceſſit ini-

Digitized by Google

iniquitas, ut hi, qui ad ducatum conſtituti ſunt & regimen aliorum, jam aliquotiens in omni ſeveritate a ſuis voluntatibus revocentur, contra eos interdum virgam cogimur extendere diſciplinæ, quos ad correctionem aliorum adjutores deberemus habere.

Thoma Archiepiſc. Cantuarienſis exilium commemorat.

Quid ſanè cauſæ venerabilem fratrem noſtrum Thomam Cantuarienſem Archiepiſcopum Apoſtolicæ Sedis Legatum a Sede ſua exulare compulerit, non oportet literis præſentibus annotare; quin & vos præſentialiter aſpexiſtis, & per totam fere occidentalem Eccleſiam fama celebris divulgavit. Et pro ipſo quidem ad Creatorem noſtrum in commune reſonare debet gratiarum actio & vox laudis, qui, ùt credimus, tentatus in paucis, in multis bene diſponetur, quum Deus temptavit eum, & invenit dignum ſe. De vobis autem ſine magna admiratione non ferimus, quòd, ſpiritu compaſſionis amiſſo, a tribulatione ipſius ita miſerationis oculum avertiſtis, ut dicere potuerit, quod vir ille juſtus & timoratus Job inter flagella poſitus querebatur, dicens: Fratres mei prætererunt me ſicut torrens, qui raptim fluit de inconvallibus. Poterat vobis ſatis divini judicii terrorem incutere, quod non aſcendiſtis ex adverſo, nec poſuiſtis vos murum, ut ſtaretis pro domo Domini in die prælii: quòd facti eſtis ſicut arietes non habentes cornua ante faciem ſubſequentis. Vos inſuper eum, qui unus de tanta multitudine zelatus eſt legem Domini, convertiſtis in prelium: &, ſicut ait Propheta, deſuper tunicam abſtuliſtis, & pallium; cum enim bonę memoriæ Theobaldus prædeceſſor ejuſdem Archiepiſcopi chariſſimo filio noſtro Henrico Anglię Regi coronam ſicut dicitur, impoſuerit: cum etiam anteceſſor ipſius Regis ab eodem acceperit, ac per hoc Cantuarien. Eccleſia quaſi poſſeſſionem hujus dignitatis haberet: vos tamen novi Regis coronationi, eo irrequiſito in Provincia ejus, & miniſterium, ſive aſſenſum veſtrum præbere, nobis auctoritate Apoſtolica literis inhibentibus, præſumpſiſtis: & qui relevare ipſius exilium qualibuſcumque ſolatiis debuiſtis, aggravaſtis potiùs cauſam ejus, & ſuper dolorem vulnerum ipſius, quod merentes dicimus, addidiſtis. In quo facto, etſi contra perſonas veſtras, non quantum culpa exigit, moveamur; pertranſire tamen hoc ſub ſilentio non debemus; ne fortè, quod Deus avertat, & nos & vos ſententiam divinę ſeveritatis adjiciat, ſi vobis, ut ait Propheta, parietem erigentibus, nos eum luto abſque paleis liniamus: aditum pandamus exceſſibus, ſi ea, quæ in oculis omnium perperam acta ſunt, neglexerimus vindicare. Noveritis itaque tamdiu vos ab epiſcopali officio commiſſa nobis a Deo auctoritate ſuſpenſos, & etiam ſi pax completa non fuerit, in ſententiam anathematis revocatos; quia pro impetrata apud nos gratia juxta ſpem noſtram ad reconciliationem magis laborare debueratis, & a jamdicti Archiepiſcopi gravamine abſtinere, donec ad Sedem Apoſtolicam, niſi per præfatum Archiepiſcopum ſteterit, de tanto ſatisfacturi exceſſu accedatis. Si autem ita eidem Archiepiſcopo & Cantuarienſi Eccleſiæ ſatisfacere curaveritis, ut pœnam iſtam ipſe videat relaxandam, vicem noſtram per eum volumus adimpleri.

Cantuarienſem Eccleſiam Anglorum Reges incoronandi poſſeſſionem habere oſtendit.

Eoſdem ab epiſcopali officio ſuſpendit.

Datum Tuſculani VIII. Kal. Decembris, Pontificatus noſtri anno XII.

Dat. die 24. Novemb. anno Domini 1170. Pontif. anno XII.

*Bull. Rom. Tom. II.*

## L I V.

### Confirmatio cujuſdam Decreti Capituli Pariſienſis pro reſidentia Canonicorum Forinſecorum.

*Ex Chartulario Eccleſiæ hujus edidit Baluzius Miſcell. Tom. II pag. 233.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, B. Decano, & Capitulo Pariſienſi, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

EA, quæ ad incrementum Eccleſiarum, & venuſtatis ſpectant decorem, juxta officii noſtri debitum ſtudioſiùs proſequi volumus, & iis promptam curam & diligentiam adhibere optamus, quæ ad veſtrum & Eccleſiæ veſtrę cognoſcimus pertinere profectum. Ex literis autem, quas nobis devotio veſtra tranſmiſit, evidenter accepimus, quòd, quia quidam veſtrum, alienis inſiſtentes negotiis, rarò Eccleſiæ veſtræ ſui præſentiam exhibeant, & cæteri camdem licentiam abſentandi ſe velint habere, communi conſilio illos Canonicorum veſtrorum Forinſecos ordinaſtis, qui per medietatem anni in Eccleſiæ veſtræ ſervitio aſſidui non fuerint, ita tamen, quod circa quatuor marcas argenti de Præbenda ſua annuatim recipiant: eis exceptis, qui in ſervitio noſtro vel Regis Francorum permanſerint, & hoc ſub anathematis interpoſitione firmaſtis. Unde nos paci, quieti, & utilitati veſtræ, ſicut diximus, paterna meditatione providere volentes, præſcriptam inſtitutionem, ſicut a majori & ſaniori parte Capituli facta eſt, ratam & firmam habemus; & ne quorumlibet valeat præſumptione mutari, eam auctoritate apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus; Statuentes, ut nulli omnino hominum liceat, hanc paginam noſtræ confirmationis infringere, vel ei aliquatenus contraire. Si quis autem hoc attentare preſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & BB. Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Decretum Pariſienſis Capit. pro reſidentia Canonicorū, ſua ſtatuit pœna.

Caſus in quibus diſpenſati cenſeri debent.

Confirmatur.

Datum Tuſculani II. Idus Decembris.

Dat. die 12. Decemb. anno Dom. 1170. Pont. an. XII.

---

## L V.

### Confirmatio libertatum, & conſuetudinum Eccleſiarum Regni Scotiæ.

*Ex Wilkins Concilia Britanniæ & Hibern. vol. II. pag. 461.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabilibus fratribus, R. Epiſcopo S. Andreæ, & cæteris Epiſcopis per Scotiam conſtitutis, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

ADmonet nos cura ſuſcepti regiminis, & debitum exigit Pontificalis officii, Fratres & Coepiſcopos noſtros uberiori charitate diligere, & eorum ſtatum integrum & incolumem cuſtodire; & attentiori ſtudio & ſolicitudine providere, ne jura vel dignitates eorum diminui valeant, vel alicujus temeritate turbari: quia non poſſunt de cauſa ſibi commiſſa eſſe ſoliciti, ſi eis Apoſtolicæ proviſionis præſidium vel favor deeſt. Hoc itaque conſiderato, nos inducti, & veſtræ devotionis intuitu provocati, antiquas libertates & rationabiles conſuetudines, quas hactenus in conſecrandis Epiſcopis, quàm in aliis habuiſſe no-

Antiquas libertates, & conſuetudines Epiſcopis Scotiæ confirmat.

ſcinnni, vobis auctoritate apoſtolica confirmamus. Si quis autem contra libertates vel conſuetudines ipſas venire præſumpſerit, nulli niſi

*Cauſas graves Sedi Apoſtolicæ reſervat.*

in preſentia noſtra, vel Legati, a latere Romani Pontificis deſtinati, reſpondere cogamini. Si quid verò nuvum & grave emerſerit, illud ad audien-

*Concluſiones.*

tiam Apoſtolicæ Sedis volumus perferri. Decernimus ergo, ut nulli omninò hominum liceat, hanc paginam noſtræ confirmationis infringere, vel ei aliquatenus contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum,

*Dat. die 24. Decemb. ann. Dom. 1170. Pontif. anno XII.*

Datum Anagniæ IX. Kalendas Januarii, Pontificatus noſtri anno XII.

---

## L V I.

### Confirmatio Monaſterii S. Coſmæ de Talliacotio Ordinis Caſinen. Bonorumque omnium ad illud pertinentium.

*Ex Originali in Archiv. ediditque Gattula Hiſt. Caſſinen. Sæc. XII. pag. 805.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis in Chriſto filiabus, Aduiſſę Abbatiſſę Monaſterii S. Coſmæ de Talliacotio, ejuſque ſororibus, tam præſentibus quàm futuris regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

*Exordium*

QUotiens illud a nobis petitur, quod Religioni & honeſtati noſcitur convenire, animo nos decet libenti concedere, & petentium deſideriis congruum impertiri ſuffragium. Eapropter, dilectæ in Domino filiæ, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus,

*Monaſt. ſub protectione Sedis Apoſt. recipit.*

& prefatum Monaſterium, in quo divino mancipatæ eſtis obſequio, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & preſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem

*Bonaque omnia ad illud pertinentia confirmat.*

Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis, & his, quæ poſt vos ſucceſſerint, & illibata permaneant; In quibus hęc propriis duximus exprimenda vocabulis: Eccleſiam S. Viti cum omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Johannis de Camerata cum pertinentiis ſuis, tertiam partem Eccleſiæ S. Andreę, quæ eſt in Clereto, medietatem oblationum, quæ in Eccleſiis caſtri de Talliacozo in ſollemnitatibus Paſchæ, & Natalis Domini, & medietatem de oblationibus mortuorum, ſepulturam majorum hominum præfati Caſtri, Sepulturam podii Buſaræ cum medietate oblationum mortuorum, decimas molendinorum, quæ ſunt in valle SS. Coſmę & Damiani, & in alveo ſuo, triginta modios ſementaricio terrę, vineas, terras, ſylvas, domos, caſularia, quæ in prædicto caſtro habetis, duo molendina, viginti duos pedes terrarum, de quibus homines ve-

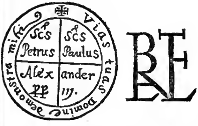
*Refutationem a Bartholomæo de Talliacozo factam de conſuetudinibus malis exigendis ratam habet.*

ſtri Monaſterii ſunt infeudati, Eccleſiam S. Mariæ de Sorbo cum omnibus pertinentiis ſuis. Præterea refutationem contra nobis promiſſam, quam nobilis vir Bartholomæus de Talliacozo de pravis conſuetudinibus, quas a veſtro Monaſterio exigebat, coram perſonis pluribus fecit, ratam & firmam habentes, auctoritate apoſtolica prohibemus, ne conſuetudines ipſas idem Bartholomæus, vel heredes ejus aliquo tempo-

*Decretum immunitatis a quacumque moleſtia.*

re in Monaſterium exercere præſumant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, prædictum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed illibata omnia & integra conſerventur, earum, pro quarum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Caſſinenſis Monaſterii debitâ juſtitiâ & reverentiâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi præſumptionem ſuam digna ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen, Amen.

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs. *Alexandri PP.*




*& S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

Ego Ubaldus Oſtienſis Epiſcopus ſs.
Ego Bernardus Portuenſis, & S. Ruſinæ Epiſcopus ſs.
Ego Joannes Presb. Card. SS. Joannis & Pauli tit. Pammachii ſs.
Ego Joannes Presbyter Cardinalis tit. S. Anaſtaſię ſs.
Ego Guillelmus Presbyter Card. tit. S. Petri ad Vincula ſs.
Ego Boſo Presb. Card. S. Pudentianę tit. Paſtoris ſs.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Damaſo ſs.
Ego Joannes Presb. Card. tit. S. Marci ſs.
Ego Ardicio Diaconus Cardinalis ſancti Theodori ſs.
Ego Cintius Diaconus Cardinalis ſancti Adriani ſs.
Ego Ugo Diac. Card. S. Euſtachii juxta Templum Agrippæ ſs.
Ego Petrus Diaconus Cardinalis S. Mariæ in Aquiro ſs.

Da-

Dat. die 16. Martii anno Dom. 1171. Pontif. anno XII.

Datum Tuſculi per manum Gratiani ſanctæ R. Eccl. Subdiaconi & Notarii, XVI. Kal. Aprilis, Indict. V. Incarnationis Dominicæ an. MCLXXI. Pontificatus verò Domni Alexandri Papæ III. anno XIII. (*a*).

## LVII.

Erectio novi Epiſcopatus Cephaladitani, bonorumque omnium eidem a Meſſanenſi Epiſcopo datorum, & exemptionum a Siciliæ Regibus conceſſarum, confirmatio.

*Edidit Rocchus Pirrus Sicil. Sac. To. II pag. 802.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Boſoni Cephaludenſi Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis in perpetuum.

Penès Apoſtolicam Sedem novas erigendi, junctas ſeparandi, diſſitas uniendi Eccleſias poteſtas.

QUoniam ſicut rerum geſtarum memoria, & reverenda SS. Patrum inſtitutio evidenter declarant, ſemper Sedi Apoſtolicæ licuit non ſolùm Sedes Epiſcopales de novo in locis idoneis inſtituere, verùm etiam conjunctas disjungere, & disjunctas unire; nos, qui ex injuncto nobis a Deo ſummi Pontificatus officio pro univerſarum ſtatu Eccleſiarum debemus, quantum Deus dederit, ſolicite cogitare, Cephaludenſem Eccleſiam, ad cujus regimen, diſponente Domino, nuper vocatus fuiſti, & in Epiſcopum conſecratus, Pontificalem Sedem duximus ſtatuendam; Ita quidem, quod Cathedralis ibidem Sedes perpetuis temporibus obſervetur inviolabiliter. Statuimus etiam, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, prȩſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Civitatem ipſam Cephaludenſem, ſicut a Regibus Siciliæ cum omnibus pertinentiis ſuis prædictæ Eccleſiæ Cephaludenſi conceſſa eſt, & ſui privilegii munimine roborata; Caſale de Arſa cum omnibus pertinentiis ſuis, caſale de Polla cum omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Luciæ de Syracuſa cum caſalibus & omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Mariæ de Camarata cum omnibus poſſeſſionibus & pertinentiis ſuis. Nihilominus etiam Diœceſim cum decimis, & omni jure Epiſcopali, quemadmodum a Meſſanenſi Eccleſia commiſſæ ſunt tibi Eccleſiæ, auctoritate apoſtolica confirmamus: prænominatam videlicet civitatem Cephaludenſem cum omnibus pertinentiis ſuis, Mitrectum cum ſuis, Thuſam cum ſuis, Pollinam cum ſuis, Graterram cum ſuis, Roccam Aſini cum ſuis, Colliſanum cum ſuis, Politium cum ſuis, Calatabutarum cum ſuis, Sclafanam cum ſuis, Alcuſam cum ſuis: & ut flumen Tortæ incipit, & ad mare deſcendit, & a mare uſque ad Cephaludum. Statuimus præterea, & per hujus ſcripti paginam ſtabilimus, ut Eccleſiæ, quæ in tua ſunt Diœceſi conſtitutæ, occaſione temporalis obſequii, in quo aliis reſpondere noſcuntur, tibi in ſpiritualibus obedientiam non audeant denegare.

Cephaluditanam Eccleſ. in Epiſcopatum erigit.

Bonis eidem omnibus confirmatis.

Confirmatur quoque donatio, eidem a Meſſanenſi Epiſcopo factæ

Obedientiam novo Epiſcopo a Presbyteris ceterarum Eccleſiarum intra fines novi Epiſcopatus poſitarum præſtandam fore declaratur.

Præterea juſtas donationes, ab illuſtris recordationis Rogerio & Willelmo quondam Siciliæ Regibus præſcriptæ Eccleſiæ factas, ratas & firmas habemus, & eas auctoritate apoſtolica roboramus. Ad hæc immunitates & libertates rationabiles, a prænominatis illuſtribus Siciliæ Regibus tibi & ſucceſſoribus tuis conceſſas, noſtro privilegio confirmamus. Statuimus inſuper, ut nulli Archiepiſcopo, Epiſcopo, te & domum tibi commiſſam indebitis & inconſuetis exactionibus ſeu gravaminibus liceat fatigare; Adjicimus etiam, & auctoritate Apoſt. interdicimus, ne cui Eccleſiȩ tuæ Canonicos ſive converſos liceat abſque conſenſu tuo vel ſucceſſorum tuorum ad converſionem ſuſcipere, niſi fortè ad arctiorem voluerint Religionem tranſire. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Eccleſia temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed illibata omnia & integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolice auctoritate, & Meſſanenſi Archiepiſcopi canonicâ reverentiâ; Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſȩculariſve perſona, hanc noſtrȩ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire temptaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi præſumptionem ſuam digna ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax ejuſdem Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

Donationes & immunitates quoque eidem a Siciliæ Regibus conceſſas ratas habet.

Solitæ concluſiones.

Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

Ego Bernardus Portuenſis, & S. Rufinæ Epiſcopus ſs.

Ego Otto Tuſculanus Epiſc. ſs.

Ego Jo. Presb. Cardinalis Sanctorum Joannis & Pauli tit. Pammachii ſs.

Ego Hildebrandus Baſilicæ duodecim Apoſtolorum Presb. Card. ſs.

Ego Jo. Presb. Card. tit. S. Anaſtaſiæ ſs.

Ego Albertus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Lucina ſs.

Ego Guillelmus Presb. Card. S. Petri ad Vincula ſs.

Ego Boſo Presbyter Cardinalis ſanctæ Pudentianȩ tit. Paſtoris ſs.

Ego Petrus Presb. Cardinalis tit. S. Laurentii in Damaſo ſs.

Ego Jacintus Diaconus Cardinalis ſanctæ Mariæ de Coſmedin ſubſc.

Ego Manfredus Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum ſs.

Ego Ugo Diac. Card. tit. S. Euſtachii juxta Templum Agrippæ ſs.

Datum Tuſculani per manum Gratiani ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Subdiaconi & Notarii, V. Idus

(*a*) Ut cetero chronologicæ notæ cum anno 1171 conveniant, legendum omnino. *Dat. &c. Indictione IV. &c. Pontificatus verò Domni Alexandri PP. III anno XII.*

Dat. die 9. April. an. Dñi 1171. Pontif. ann. XII.

Idus Aprilis, Indictione IV. Incarnationis Dom. anno MCLXXI. Pontificatus verò Dom. Alexandri Papæ III. anno XII.

---

## LVIII.

Confirmatio Sententiæ interdicti, latæ à Delegatis Apoſtolicis in Ciſmarinam terram Regis Angliæ propter vim illatam S. Thomæ Cantuarienſi Archiepiſcopo.

Ex MS. de Fontanis edidit Martenne Theſaur. To. I. col. 569.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabilibus fratribus Jo. Turonenſi Archiepiſcopo, & univerſis Suffraganeis ejus, & eccleſiaſticis perſonis in ſua Provincia conſtitutis, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

IN Apoſtolicæ Sedis ſpecula, licèt immeriti, conſtituti, univerſorum exceſſus per nos, aut per eos, qui ſunt in parte ſollicitudinis nobis commiſſæ aſſumti, provida debemus circumſpectione corrigere, & ſingulorum erratibus pontificali moderantiâ obviare; ne nobis diſſimulantibus, vitia videantur virtutibus prævalere. A memoria ſiquidem noſtra non excidit, qualiter pro pace ſanctæ recordationis Thomæ Cantuariæ Archiepiſcopi, cujus anima Deo, ſicut credimus, pretioſo martyrio dedicata, in cælis cum Sanctis habitat, juxta officii noſtri debitum ſoliciti & vigiles exiſtentes, venerabilibus fratribus noſtris Willelmo Senonenſi Apoſtolicæ Sedis Legato, & Ro. Rothmagenſi, Archiepiſcopis, mandaverimus, ut ſi Rex Anglorum ei Eccleſiam ſuam in omni pace & libertate non dimitteret, & ablata non reſtitueret, nec pacem, quam ſecum faceret, firmiter conſervaret, terram ejus Ciſmarinam interdicto ſubjicerent: & ſi uterque aliquo caſu intereſſe non poſſet vel nollet, alter nihilominus mandatum noſtrum ſtudioſius adimpleret. Quia verò prænominato Ro. Rothmagenſi nolente mandatum noſtrum exequi, id per jamdictum Senonenſem eſt adimpletum, nos de communi fratrum noſtrorum conſilio ſententiam, quam idem Archiepiſcopus de mandato & auctoritate noſtra in totam terram Ciſmarinam prædicti Regis Angliæ protuliſſe dinoſcitur, ratam & firmam habentes, & eam auctoritate apoſtolica confirmantes, Univerſitati veſtræ per apoſtolica ſcripta præcipiendo mandamus, & in virtute obedientiæ ſub periculo ordinis & officii veſtri præcipimus, quatinus eamdem ſententiam in terra, quæ eſt in ditione memorati Regis, uſque ad dignam ſatisfactionem firmiter & inviolabiliter obſerveris, & ab aliis faciatis inviolabiliter obſervari; nec aliquis veſtrum eam relaxare, vel contra ipſam ſine mandato Romani Pontificis, vel Legati ab eo deſtinati, divina officia celebrare præſumat.

Dat. die 14. Maji ann. Dñi 1171. Pontif. anno XII.

Datum Tuſcul. II. Idus Maji.

## LIX.

Confirmatio bonorum omnium, pertinentiarum, conſuetudinum Monaſterii S. Mariæ de Aquiſtris Burdigalen. Diœc. quod ſub protectione Sedis Apoſtolicæ ſuſcipitur.

Ex Gall. Chriſt. nov. edit. To. II. inter Inſtr. Eccl. Burdigalen. n. XLIX.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Mainardo Abbati Monaſterii ſanctæ Mariæ de Aquiſtris, ejuſque fratribus, tam præſentibus quàm futuris, regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

Exordium.

REligioſis deſideriis dignum eſt nos facilem præbere conſenſum, ut fidelis devotio celerem ſortiatur effectum. Quocirca, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus, clementer annuimus, & præfatum Monaſterium, in quo divino mancipati eſtis obſequio, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Imprimis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo Monaſticus, qui ſecundùm Domini & beati Benedicti regulam in eodem loco noſcitur inſtitutus, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur; Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcomque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: In pago Burdegalenſi Eccleſiam ſancti Petri de la Landa, S Geneſii de Lugon, Eccleſias de Fronſiaco ſancti Petri & ſancti Martini, Eccleſiam ſancti Petri de Gorcia, Eccleſiam ſancti Joannis de Coutras, Eccleſiam ſancti Petri de Porchiers, Eccleſiam S. Stephani de Camedel, cappellam S. Mariæ de Inſula, cappellam S. Mariæ de Fronſiaco, cappellam ſancti Jacobi de Malmico, cappellam ſanctæ Mariæ Ægiptiacæ de Bayas, cappellam ſancti Jacobi de Rotellans, cappellam ſancti Vincentii de Picturis, cappellam ſancti Nicolai de Fecie, cappellam ſanctæ Mariæ Magdalenæ de las Artigas: In pago Xantonenſi Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Barda, Eccleſiam ſancti Martini de Cruc, Eccleſiam ſancti Martini de Aria, Eccleſiam ſancti Viviani de Cleirac, Eccleſias SS. Saturnini & Nazarii de Sercon, cappellam S. Jacobi de Triac, cappellam S. Ægidii de Caſis ſolis, cappellam S. Leodegarii de la Elota, cappellam ſancti Pauli de monte Ebrioſo, cappellam S. Mariæ de Bedenac, cappellam S. Valeriæ de Frainel. Sanè novalium veſtrorum, quæ propriis manibus aut alienis colitis, ſive de nutrimentis veſtrarum animalium nullus a vobis decimas præſumat exigere. Cum autem commune interdictum fuerit, liceat vobis, clauſis januis, excluſis, excommunicatis & interdictis, non pulſatis campanis, ſuppreſſâ voce officia celebrare. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe concedimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi fortè excommunicati, vel interdicti ſint, nullus obſiſtat: ſalvâ tamen juſtitiâ illarum Eccleſiarum, a quibus mortuorum corpora aſſumuntur. In Parochialibus veſtris Eccleſiis, quas tenetis,

Monaſterium ſub protectione Sedis Apoſt. ſuſcipit.

Bonaque omnia eidem confirmat.

netis, liceat vobis Sacerdotes eligere, & electos Epiſcopo repræſentare: quibus, ſi idonei fuerint, Epiſcopus animarum curam committat, ut de plebis quidem cura illi, vobis autem de temporalibus debeant reſpondere. Præterea proceſſionem, quam habet Eccleſia veſtra in ultimo die menſis Auguſti, ab Archiepiſcopis & Epiſcopis Burdegalenſis Provinciæ ab antiquis temporibus rationabiliter conceſſam, nihilominus confirmamus; prohibentes, ne his, qui ad eamdem proceſſionem ex devotione acceſſerint, eundo vel redeundo, aliquis moleſtiam vel injuriam inferre præſumat. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat &c. Amen.

Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccl. Epiſcopus.
Ego Ubaldus Oſtienſis Epiſcopus.
Ego Hildebrandus Baſilicæ duodecim Apoſtol. Presb. Card.
Ego Joannes Card. S. Anaſtaſiæ.
Ego Guillelmus Card. ſancti Petri ad Vincula.
Ego Boſo Card. S. Pudentianæ.
Ego Jacintus Diac. Card. tit. S. Mariæ in Coſmedin.
Ego Manfredus Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum ſs.

Dat. die 15. Maji anno Dom. 1171. Pont. an. XII.

Datum Tuſculani per manum Gratiani ſanctæ R. E. Subdiac. & Notarii, Idibus Maii, Indictione IV., Incarnationis Dominicæ anno MCLXXI. Pontificatus Alexandri PP. III. anno XII.

---

## L X.

### Privilegium pro Monaſterio Morimundenſi Ordinis Ciſtercen. Mediolanen. Diœceſis.

*Ex Tabulario Monaſt. hujus edidit Ughell. loc. cit. Tom. IV. ubi de Ribaldo Mediolanen. Archiep.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Jacobo Abbati Monaſterii Eccleſiæ S. Mariæ Morimundi, quod juxta Ticinum ſitum eſt, ejuſque fratribus tam præſentibus quàm futuris regularem vitam profitentibus, in perpetuum.

Procemium.

Religioſam vitam eligentibus apoſtolicum convenit adeſſe præſidium, ne fortè cujuslibet temeritatis incurſus aut eos a propoſito revocet, aut robur, quod abſit, ſacræ Religionis infringat. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatum Monaſterium, in quo divino mancipati eſtis obſequio, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; In primis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo Monaſticus, qui ſecundùm Deum, & B. Benedicti regulam, atque inſtituta Ciſtercienſium fratrum, in eodem loco noſcitur inſtitutus, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur. Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Eumdem locum, qui Morimundus dicitur, olim dictus campus Fulcherii, cum aquis & aqueductibus & omnibus pertinentiis ſuis: Grangiam, ubi prius Abbatia fuit, nomine Morimundum: Grangiam de Fara Baſiliana: Grangiam de Fara Vetula: Grangiam de Caſtelletto cum univerſis ratis, aquis, & aquarum decurſibus, paſcuis, ſilvis, & univerſis immunitatibus, & pertinentiis ſuis citra Ticinum & ultra in piſcationem in Ticino: commutationem quoque canonicè factam ſuper territorio prædictæ Grangiæ de Fara Baſiliana inter vos & plebem S. Stephani de Roxiace, ſicut in authentico ſcripto facto exinde continetur, & conventionem, quæ inter vos & Propoſitum plebis de Caſolata ſuper decimis & territorio Faræ Vetulæ juſtè facta eſt, & ſcripto authentico roborata, vobis auctoritate apoſtolica confirmamus.

Monaſterium ſub S. Petri protectione recipit,

in quo monaſticum Ordinem ſervari præcipit.

Bona omnia ei confirmat.

Nonnulla concedit privilegia pro Monachorum indemnitate.

Sanè laborum veſtrorum, quos propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis veſtrorum animalium nullus a vobis decimas præſumat exigere. Paci quoque & tranquillitati veſtræ paterna proviſione providere volentes, auctoritate apoſtolica prohibemus, ut infra clauſuram locorum, ſeu Grangiarum veſtrarum nullus violentiam facere, vel rapinam ſeu furtum committere, aut ignem apponere, vel homines capere ſeu interficere audeat. Liceat etiam vobis, clericos, vel laicos e ſæculo fugientes liberos & abſolutos in Monaſterio veſtro recipere, & eos ſine contradictione aliqua retinere.

Quod nulli Monachorum liceat poſt factam profeſſionem ſuo Habitu e Monaſt. egredi.

Prohibemus inſuper, ut nulli fratrum veſtrorum poſt factam in eodem loco profeſſionem aliqua levitate ſine Prioris vel Abbatis licentia fas ſit, de clauſtro diſcedere; diſcendentem verò abſque communium literarum cautione nullus audeat retinere.

Decretum immunitatis a quacumque moleſtia.

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat ſupradictum Monaſt. temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ nimirum Apoſtolicæ Sedis auctoritate.

Cum ſolitis pœnalibus conclusionibus.

Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi præſumptionem ſuam congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

Alexandri PP. Et S. R. E. Card. ſubſcriptiones.

Ego ALEXANDER Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.
Ego Bernardus Portuenſis, & ſanctæ Rufinæ Epiſcopus ſubſc.
Ego Joannes Presb. Card. SS. Joannis & Pauli tit. Pammachii ſs.
Ego Boſo Presb. Cardinalis ſanctæ Pudent. tit. Paſtoris ſs.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Damaſo ſs.
Ego Joannes Presb. tit. S. Marci ſs.
Ego Ardicio tit. S. Theodori Diac. Card. ſs.
Ego Hugo Diac. Card. S. Euſtachii juxta templum Agrippæ ſs.

Ego

Ego Petrus Diaconus Card. ſanctæ Mariæ in Aquiro ſ.

Dat. die 28. Julii ann. Dñi 1171. Pontif. anno XII.

Datum Tuſculani per manum Gratiani S. R. E. Subdiaconi & Notarii, V. Kalen. Auguſti, Indict. IV. Incarnationis Dom. an. MCLXXI. Pontificatus verò Domni Alexandri PP. III. anno XII.

LXI.

Tranſactionem quamdam de nonnullis Eccleſiis, inter Caſſinenſes Monachos & Fundanum Epiſcopum factam, apoſtolica roborat confirmatione.

Edidit Gattula Hiſt. Caſſinen. Sæcul. VI. pag. 262.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, D. Abbati, & fratribus Caſſinen. ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

EA, quę judicio vel tranſactione rationabiliter inter aliquos ſtatuuntur, ne malignitate cujuslibet a ſua valeant firmitate divelli, vel præſumptione temeraria immutari, rata debent & inconvulſa perſiſtere, & apoſtolico convenit munimine roborari. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus benignè annuentes, tranſactionem, quam venerabilis frater noſter R. Aquinas Epiſcopus, & dilecti filii G. Foſſæ novæ, A. S. Laurentii de Averſa, & G. Caſæmarii Abbates, inter vos & venerabilem fratrem noſtrum Fundanum Epiſcopum ſuper Eccleſiis S. Magni, S. Honufrii in campo de Melle, & S. Hellę in Ambriſo, & S. Martini in Terelle rationabiliter feciſſe noſcuntur, concedentes eidem Epiſc. Eccleſiam S. Martini in Ynula, & quamdam terram, quæ dicitur Limata, quemadmodum in authentico ſcripto exinde facto continetur, auctoritate apoſtolica confirmamus, & ut perpetuis temporibus inviolabiliter obſervetur, præſentis ſcripti patrocinio communimus; Statuentes, ut nulli omnino hominum liceat, hanc paginam noſtræ confirmationis infringere, vel ei aliquatenus contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Tranſactionem ſuprad. de Eccleſia S. Magni aliiſque Eccleſiis in Diœceſi Fondana, Caſſinatibus adjudicatis, confirmat.

Datum Tuſculani II. Idus Septembris.

Dat. die 12. Septemb. ann. Dom. 1172. Pontif. anno XII.

LXII.

Ad Archiepiſcopum Auxitanum, & Abbatem Maſſilien. ut Monachis inobedientibus pœnitentiam congruam imponant.

Ex Archiv. S. Savini edidit Edmundus Martenne Theſaur. Anecdot. Tom. I. col. 452.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Auxitano Archiepiſcopo, Apoſtolicæ Sedis Legato, & dilecto filio Abbati Maſſilienſi, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

AD audientiam Apoſtolatus noſtri pervenit, quod cum Monachus ſancti Savini excommunicationi decreverimus ſubjacere, pro reſtitutione quartarum illarum Eccleſiarum, quæ venerabili fratri noſtro Bigorritano Epiſcopo contra Monaſterium eorum fuerant auctoritate felicis memoriæ Eugenii Papæ adjudicatæ, ipſi poſt excommunicationem divina celebrare officia præſumſerant, & indeſinenter præſumunt: non attendentes, quomodo inſtar ſacrilegii eſt, apoſtolicis contraire ſtatutis; ideoque vobis per apoſtolica ſcripta mandamus atque pręcipimus, quatinus, ſi res ita ſe habet, qui magis culpabiles ſunt, ad Monaſterium Maſſilienſe, ut ibi pœnitentiam agant de tanto exceſſu, occaſione & appellatione ceſſante, mittatis; aliis verò, qui magis idonei ſunt, pœnitentiam congruam imponentes, ipſos tamdiu faciatis a celebratione Miſſarum ceſſare, quamdiu excommunicati cantaſſe noſcuntur.

Datum Tuſculani X. Kal. Octobr.

Dat. die 14 Septemb. ann. Dom. 1172. Pontif. anno XIV.

LXIII.

Definitio controverſię inter Canonicos Pratenſis Eccleſiæ, & Plebanum S. Juſti ejuſdem territorii ſuper mortuorum ſepultura.

Edidit Ughel. Ital. Sac. To. III. ubi de Pratenſi Eccleſia.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Uberto Præpoſito, & Canonicis Pratenſibus, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

QUemadmodum æquitatis vigor expoſtulat &c. Sane cum dilecti filii noſtri Rolandus, & Ubaldus Concanonici veſtri, & O. Plebanus S. Juſti pro controverſia, quæ inter vos & eumdem Plebanum ſuper cappella S. Jacobi in territorio veſtro fundata vertebatur, in noſtra eſſent pręſentia conſtituti, prędicti Concanonici veſtri, qualiter judiciali ſententia ſa. recordationis prædeceſſoris noſtri Innocentii PP. eadem controverſia terminata fuerit: & tam ab eo, quàm a piæ mem. patre prædeceſſore noſtro Eugenio PP. diffinitivâ exinde prolatâ ſententiâ, poſtmodum confirmatâ coram nobis, & fratribus noſtris, tam prudenter quàm fideliter allegarunt. Plebanus verò, quod eadem cappella in fundo plebis ſuæ conſtructa fuerit, & quod ad ordinationem ſuam ſpecialiter pertineret præſertim ex ſententia bon. mem. Actonis quondam Piſtorienſis Epiſcopi, ſatis diligenter & conſtanter aſſeverando propoſuit. In fundo ſanè ejuſdem plebis eam eſſe conſtructam præfati Concanonici veſtri recognoverunt, aſſerentes tamen, quod eſſet eadem cappella in plebis veſtrę territorio ſita. Nos auditis hinc inde rationibus diligenter & cognitis, ſententiam prędicti prædeceſſoris noſtri Innocentii, ſicut a bon. mem. patre & prædeceſſore noſtro Eugenio confirmata fuerat, de communi fratrum noſtrorum conſilio auctoritate duximus apoſtolica confirmandam, & tam eidem Plebano quàm ſucceſſoribus ſuis, & plebi ſibi commiſſæ, perpetuum ſuper hoc ſilentium imponentes, hoc eis, ſecundum quod Canonum ſtatuta pręcipiunt, reſervavimus, ut vacante prædicta cappella, Presbyterum inveniant, & vobis repræſentent: qui, ſi idoneus fuerit, inveſtituram cappellę, & curam animarum de manu veſtra recipiat, & vobis de ſpiritualibus obedientiam & reverentiam, ſicut cæteri cappellani cappellarum veſtrarum faciunt, promittat, & in omnibus devotè exhibeat; illis ve-

Hujuſmodi controverſia alias a Summis Pontiff. cognita, ac decisa:

Rationes utraque ex parte iterum allata.

Sententia Alexandri.

Digitized by Google

verò de temporalibus debeat ſine contradictione aliqua reſpondere; & eadem cappella, quemadmodum ſtatutum eſt, plebi veſtræ tanquam matrici Eccleſiæ in omne jure parochiali, ſicut reliquæ cappellæ veſtræ, ſubjecta permaneat. Ut autem hęc noſtræ diffinitionis ſententia perpetuis temporibus inviolabiliter obſervetur, eam auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum &c.

*quem confirmat;*

*propriaque;*

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

*ac Card. S. R. E. nomine roborat.*

Ego Ubaldus Oſtienſis Epiſcopus ſs.
Ego Bernardus Portuen. & S. Rufinæ Epiſc. ſs.
Ego Joannes Presb. Card. SS. Joannis & Pauli tit. Pammachii ſs.
Ego Joannes Presb. Card. tit. S. Anaſtaſię.
Ego Guillelmus Presb. Card. tit. S. Petri ad Vincula ſs.
Ego Boſo Presb. Card. S. Pudentianæ tit. Paſtor. ſs.
Ego Petrus Presbyter Cardinalis tit. ſancti Laur. in Damaſo ſs.
Ego Ardicio Diac. Card. S. Theodori ſs.
Ego Ugo Diac. Card. S. Euſtachii juxta Templum Agrippæ ſs.
Ego Vitellius Diac. Card. SS. Sergii & Bacchi ſs.
Ego Petrus Diac. Card. S. Mariæ in Aquiro ſs.

*Dat. die 22. Octobris anno Dñi 1172. Pontif. anno XIV.*

Datum Tuſculani per manum Gratiani ſanctæ R. E. Subdiaconi & Notarii, XI. Kal. Novembris Indictione V. Incarnationis Dominicę anno MCLXXII. Pontificatus verò D. Alexandri PP. III. anno XIV.

## LXIV.

Confirmatio Bonorum omnium, ac Privilegiorum Monaſterii Monialium S. Mariæ de Synningthmayte.

*Ex Tom. II. Monaſt. Anglican.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis in Chriſto filiabus, Chriſtianę Prioriſſę Monaſterii Eccleſię ſanctæ Marię de Synningthmayte, ejuſque ſororibus tam pręſentibus quàm futuris regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

*Exordium.*

QUotiens illud a nobis petitur, quod Religioni & honeſtati convenire digno ſcitur, animo nos decet libenti concedere, & petentium deſideriis congruum ſuffragium impertiri. Eapropter, dilectę in Chriſto filię, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatum Monaſterium beatæ Dei genitricis ſemper Virginis Mariæ, in quo divino eſtis obſequio mancipatæ, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; In primis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo monaſticus, qui ſecundùm Dei & beati Benedicti regulam, & inſtitutionem Ciſtercien. fratrum in eodem Monaſterio inſtitutus eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur. Præterea quaſcumque poſſeſſiones quæcumque bona idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſuccedentibus & illibata permaneant: In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Locum ipſum, in quo præfatum Monaſterium ſitum eſt, cum omnibus pertinentiis ſuis: Ex dono Galfridi filii Bertranni Haget duas corrucatas terræ: Ex dono Sinonis Ward & Matildæ uxoris ſuæ & Willielmi filii ejus, locum, qui dicitur Eſlholt cum ſuis pertinentiis in boſco & plano & in terra arata & aqua libera & abſoluta ab omni exactione, ſicut in eorum authentico ſcripto exinde facto continetur. Paci quoque & tranquillitati veſtræ paterna ſolicitudine providere volentes, auctoritate apoſtolica prohibemus, ut infra clauſuras locorum nullus violentiam, vel rapinam, ſive furtum committere, ignem apponere, ſeu hominem capere, vel interficere audeat. Liceat quoque vobis, clericos vel laicos e ſæculo fugientes liberos & abſolutos ad converſionem veſtram recipere, & in veſtro Monaſterio abſque contradictione alicujus retinere. Prohibemus inſuper &c.

Dat. Tuſculani per manum Gratiani S. Romanæ Eccleſiæ Subdiaconi Notarii, XV. die Kal. Januar. Indict. VI. Incar. Dom. anno MCLXXII. Pontificatus verò Domni Alexandri Papæ III. anno XIV. (*a*). *Dat. die 18. Decembr. ann. Domini 72. Pontif. anno XIV.*

(*a*) In antepoſiti Privilegii clauſula Indictionem *Quintam* notatam legimus, in hoc verò *Sextam*: ad cujus rei intelligentiam nonnulla de Indictionibus libet diſſerere. Triplex Indictionum uſus notatur a rei diplomaticæ peritis, Conſtantinopolitanæ ſeu Græcæ Imperatorum Orientis, quæ a Kal. Septembris numeratur: Conſtantinianæ a Conſtantino Magno, quæ etiam Cæſarea dicitur, & ab VIII. Kal. Octobris ducitur: Pontificiæ, Romanorum ſcilicet Pontificum, quam cum annis Chriſti inire & finiri volunt. Sed Gregorii Magni Epiſtolæ & Joannis VIII. Indictione Græca notantur; & hoc clarius apparet in his, quæ ſuo loco retulimus, a Gregorio VII. datis Conſtitutionibus, & quidem Conſtitutionis IX. XXI. XXIII XLIII. ac duæ ſequentes IL. notantur Indictionibus, quæ juxta morem, a Pontificibus Deceſſoribus & Succeſſoribus ſervatum, ut volunt, nonniſi Kalendis Januarii ſequentis anni curſum aggredi debuiſſent. Hinc verò dubitandi fit locus, nonniſi Sæculo XII. inceptum, ſtatutumque fuiſſe, Indictionis initia a Kal. Januarii accipiendi: Cui quidem dubitationi firmius additur fundamentum ab ea, quam ipſe Gregorius dedit Epiſtolam anno 1075. *Univerſis in Chriſto . . Fidem Chriſtianam defendentibus in Regno Theutonico*, eoſdem admonens de curanda converſione Henrici Regis, quem excommunicationi ſubjecerat; in ejus enim fine legitur: *Dat. Laurenti III. Non. Septemb. Indictione incipiente XV.* quæ nonniſi ſequenti anno 1076 in curſu eſſe debuiſſet, ſi Prædeceſſores Pontifices Indictionem primo anni die aſſignaſſent. Quidquid verò hinc adduci poſſit, cæteris do e rem proſequor. Beda de ratione temporum cap. 48. Anglos Conſtantiniana Indictione uſos aſſerit; hinc, ne Conſtitutionem hanc, qua Alexander PP. (qui, ut ex ejus Actis apparet Indictione Pontificia uſus eſt) Privilegia confirmat Monaſterio de Synningthmayte, ſolo Indictionis vitio, cujus cauſa Mabillonio & Baluzio, authoribus, falſi crimen Diplomatibus, cæteriſque antiquis Monumentis non eſt affingendum; ne, inquam, hanc Conſtitutionem ſuppoſititiam dicam, hoc ſuſpicientum, vel Indictionum genera variè pro Scriptorum & Notariorum arbitrio Romæ alibique variata; vel Bullæ huic Indictionem Sextam adſcriptam a Scriptore Anglo, ut notam genus ſequeretur. Quod autem ad tria Indictionum genera pertinet, hoc cum Chiffletio Hiſtor. Monaſterii Trenorcienſis pag. 251. ſentio, Tertium genus præter Cæſareum, & Græcum appellari poſſe Italum, vel Chriſtianum, vel Conciliare; Concilia enim Indictione a Kal. Januarii, vel ſaltem a die 25. Decembris deducta, ſolent notari.

Ta-

## L X V.

Tabulam auream, ſibi donatam, Caſſinenſi Cœnobio reſtituit, ab eoque impoſterum alienari ſub anathemate prohibet.

*Ex Archiv. Caſſinen. Monaſt. edidit Margarinus in ſuo Bullarii Par. II Conſt. CLXXXIV.* Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Petro Abbati, & Capitulo Caſſinenſi, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

BOnę memoriæ V. quondam Præneſtinus Epiſcopus, ſicut vir providus circumſpectus & timoratus, recognoſcens a quo & per quem poſt Deum habuerit ea, quæ habuit, nobis tabulam auream, quam a veſtro Monaſterio comparaverat, & alia plura in ultima voluntate reliquit. Nos autem mirificum & delitioſum opus ejuſdem tabulæ diligenter attendentes, & conſiderantes, quòd cum fuerit Monaſterii veſtri, convenientius & ſalubrius erat, ut eidem Monaſterio, quàm aliis donaretur, Tabulam veſtram pro honore veſtro, & ſalute noſtra & prædicti Epiſcopi, & pro reverentia beati Benedicti, Monaſterio veſtro donamus; ſub diſtrictione anathematis prohibentes, ne quis eam titulo venditionis, donationis, vel pignoris, aut alio quolibet modo eidem Monaſterio auferre, vel alienare præſumat; ſed jugiter ad honorem veſtri, & beati Benedicti, & ad decorem ejuſdem Monaſterii inibi conſervetur. *Dat. die 30. Januarii anno Dom. 1172. Pontif. anno XIV.* Ut autem excommunicatio, quam inde facimus, omnibus innoteſcat, literas iſtas volumus & mandamus cum eadem Tabula, donec duraverint, eſſe. Datum Anagniæ III. Kal. Februarii.

## L X V I.

Canonizatio S. Thomæ Cantuarienſis Archiepiſcopi, ejuſque adſcriptio in Cathalogo SS. Martyrum.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabilibus fratribus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & dilectis filiis aliis Eccleſiarum Prælatis, & univerſo Clero, & populo per Angliam conſtitutis, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

*S. Thomæ Cantuarien. merita & miracula.* REdolet Anglia fragrantia & virtute ſignorum, quæ per merita illius ſancti & venerabilis viri Thomæ quondam Cantuarien. Archiepiſcopi, omnipotens Dominus operatur. & univerſa lætatur ubique fidelium Chriſtiana Religio pro eo, quod ille, qui eſt mirabilis & glorioſus in Sanctis, Sanctum ſuum poſt mortem clarificavit, cujus vita laudabilis multa fulſit gloria meritorum, & tandem martyrio conſummata eſt certaminis glorioſi. Quamvis autem de Sanctitate ipſius dubitare non poſſit, qui ejus vitam & laudabilem converſationem attendit, & glorioſam conſiderat paſſionem; voluit tamen Salvator & Redemptor noſter ejus ſanctitatis inſignia magnificis irradiare miraculis. Ut, qui pro Chriſto inſuperabilis virtutis conſtantiâ neceſſitates & pericula pertulit, ſui laboris & certaminis in ęterna beatitudine cognoſcatur ab omnibus percepiſſe triumphum.

*Canonizatio ejuſdem.* Nos verò, auditis innumeris & magnis miraculis, quæ jugiter per illius Sancti viri merita fieri univerſitas narrat fidelium; & ſuper his non ſine magno gaudio per dilectos fratres noſtros Albertum tit. S. Laurentii in Lucina, & Theoditum tit. S. Vitalis, Presbyteros Cardinales, atque Apoſtolicæ Sedis Legatos, (qui eadem miracula tanto perſpicacius didicerunt, quanto amplius ſunt loco vicini) præcipue certiores effecti, & plurium aliarum perſonarum teſtimonio fidem, ſicut debuimus, adhibentes, prędictum Archiepiſcopum ſolemniter in Eccleſia, magno Collegio ibidem Clericorum, & Laicorum præſente, in capite jejunii deliberato fratrum noſtrorum conſilio canonizavimus, ipſumque decrevimus Sanctorum Cathalogo adſcribendum.

*Cujus natale celebrari præcipitur.* Univerſitatem itaque veſtram monemus, & auctoritate, qua fungimur, diſtrictè pręcipimus, ut natalem prędicti glorioſi Martyris diem paſſionis ſuę ſolemniter ſingulis annis celebretis, & apud ipſum votivis orationibus ſatagatis veniam promereri. Ut qui pro Chriſto in vita exilium, & in morte virtute conſtantię paſſionis martyrium pertulit, fidelium jugi ſupplicatione pulſatus, pro nobis apud Dominum intercedat.

*Dat. die 12. Martii 1172. Pontif. XIV.* Datum Signiæ IV. Idus Martii.

## L X V I I.

Ad Monachos Cantuarienſis Eccleſię de Canonizatione S. Thomæ hujus Eccleſię Archiepiſcopi, cujus corpus ſub Altari recondi præcipitur.

*Ex Tom. XIII. Concil. col. 104.* Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Priori & Monachis Cantuarienſis Eccleſiæ, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

GAudendum eſt univerſitati fidelium de mirabilibus illius ſancti & reverendi viri Thomę Archiepiſcopi veſtri; ſed vos exinde tanto ampliori gaudio & exultatione debetis repleri, quanto ipſius miracula oculatâ fide ſæpius intuemini, & ejus ſanctiſſimo Corpore Eccleſia veſtra ſpecialius meruit illuſtrari. Nos autem, conſiderata gloria meritorum ejus, quibus in vita ſua magnanimiter claruit, & de miraculis ejus non ſolum communi & celebri fama, ſed & dilectorum filiorum noſtrorum Alberti tituli ſancti Laurentii in Lucina, & Theoditi tituli ſancti Vitalis, Presbyterorum Cardinalium, Apoſtolicæ Sedis Legatorum, & aliarum plurium perſonarum teſtimonio certitudinem plenam habentes, præfatum Archiepiſcopum in capite jejunii, multitudine Clericorum & Laicorum præſente, in Eccleſia deliberato cum fratribus noſtris conſilio ſolemniter canonizavimus; cumque decrevimus ſanctorum Martirum collegio annumerandum: vobis & univerſitati fidelium de Anglia apoſtolica auctoritate mandantes, ut natalem ejus diem, quo vitam ſuam glorioſa paſſione finivit, annis ſingulis cum debita veneratione celebretis. Quoniam igitur dignum eſt, & vobis plurimum expedit, ut ſanctum Corpus ejus

cum

Digitized by Google

cum ea, quæ decet, reverentia & honore condatur, diſcretioni veſtræ apoſtolica auctoritate mandamus; quatenus Corpus ejus devotè & reverenter, facta ſolemni proceſſione, aliquo ſolemni die, congregato clero & populo, io Altari honorificè recondatis: aut ipſum in aliqua deceoti capſa ponentes, prout convenit, elevetis in altum: & patrocinium ejus pro ſalute fidelium & pace univerſalis Eccleſiæ ſatagatis apud Dominum veſtris piis orationibus impetrare. Valete.

Dat. die 12. Martii anno Dom. 1171. Pontif. anno XIV.

Datum Signiæ, IV. Idus Martii.

---

## LXVIII.

Monaſterio S. Savini Placentinæ Diœceſis, quod ſub protectione Sedis Apoſtolicæ ſuſcipitur, Bona omnia confirmantur, nonnullaque conceduntur Privilegia.

*Ex Campi Hiſt. Placent. To. II. in Regeſto*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Savino Abbati Monaſterii S. Savini, quod ſecus Placentiam ſitum eſt, ejuſque fratribus tam præſentibus quàm futuris regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

OFficii noſtri nos admonet & invitat auctoritas pro Eccleſiarum ſtatu ſatagere, & earum quieti ac tranquillitati ſalubriter auxiliante Domino providere. Dignum namque, & honeſtati conveniens eſſe dignoſcitur, ut qui ad earum regimen, Domino diſponente, aſſumpti ſumus, eas & a pravorum hominum oequitiis tueamur, & B. Petri ac Apoſtolicæ Sedis patrocinio muniamus. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatum Monaſterium, in quo divino mancipati eſtis obſequio, ſub beati Petri & ooſtra protectione ad exemplar prædeceſſorum noſtrorum, fel. memoriæ Innocentii, Lucii, & ſanctæ recordat. Eugenii, Romanorum Pontificum, ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: In civitate Placentina Eccleſiam S. Mariæ, Eccleſiam S. Victoriæ & unum Hoſpitale cum omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Bartholomæi, Eccleſiam S. Trinitatis, Eccleſiam S. Ambroſii cum Hoſpitale, Eccleſiam S. Salvatoris cum quodam Hoſpitali & ſuis omnibus pertinentiis; curiam Robiani cum duabus Eccleſiis, decimis, & omnibus ad ſe pertineotibus: quicquid etiam infra caſtrum Arcuatum & extra poſſidetis, vobis præſenti ſcripto firmamus: Caſtrum Beſentioni cum duabus Eccleſiis, & omnibus ad ſe pertinentibus: In curte Albiani duas Eccleſias cum omnibus pertinentiis: In Ponteparo Eccleſiam S. Martini cum ſuis pertinentiis, curiam Paternæ cum duabus Eccleſiis, curiam de Turre cum una Eccleſia & ſuis pertinentiis, curiam Conii cum Eccleſia & aliis, quæ ibi juſte poſſidetis: In Marchia Januenſi, io valle ſcilicet Segeſtina Monaſterium S. Victoriæ cum tribus cappellis. Quicquid inſuper in Eccleſiis, decimis, rationalibus, diſcreptione in monte Arxitio bonæ recordationis Sigifredus Placentinus Epiſcopus veſtro Monaſterio noſcitur contuliſſe: In Vilano Eccleſiam S. Georgii, & quæcumque alia ibi habetis, curiam Regiani cum Eccleſia S. Savini, & omnibus ad eam pertinentibus, curiam Fabiani cum Eccleſia S. Stephaoi, curiam ſanctorum Naboris & Felicis cum Eccleſia S. Savini: In Tavernacn Eccleſiam S. Mariæ: In Curia Fontanæ-petroſæ Eccleſia S. Savini, & Eccleſiam S. Gregorii cum aliis omnibus, quæ juſte ibi poſſidetis: In Suprarivo Eccleſiam ſanctæ Mariæ cum decimis, Hoſpitale de Trebia cum Eccleſia S. Nicolai, curiam Moſe cum Eccleſia S Savini, & omoibus ad ipſam pertinentibus: Decimas quoque vineæ, & brolii Epiſcopi, & alterius vineæ, quę eſt extra portam S. Antonini, & piſcationes, quas habetis in Pado a portu portario uſque ad ora Rivi-frigidi; caſtrum Calenzaui cum omnibus quę ibidem habetis, cappellam S. Savini de Lechi cum cæteris quæ ibidem habetis. Sanè novalium veſtrorum, quę propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis veſtrorum aoimalium nullus a vobis decimas præſumat exigere. Obeunte verò te, nunc ejuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & B. Benedicti regulam præviderint eligendum.

Novalium propriorum, ac nutrimentorum decimas ab eis exigi vetat.

Abbatis electionem Monachis tantummodo tribui.

Monast. hoc Prædeceſſorum more ſub protectione Sedis Apoſt. ſuſcipiens,

Eidem bona omnia, ac donationes tum Regales, tum Pontificias confirmat.

Sepulturam ibi ab omnibus fieri conſtitui poſſe,

Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe ſancimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi fortè excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat: ſalvo nimirum jure illarum Eccleſiarum, a quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Ad hæc præſenti decreto ſancimus, ut in nocte Natalis Domini, more ſolito, & in Sabbato ſancto in introitu Miſſæ, & ad veſperas liceat vobis ſecundum antiquam conſuetudinem campanas pulſare. Præſenti quoque decreto prohibemus, ne liceat Epiſcopo Placentino, vobis vel Monaſterio aut Eccleſiis veſtris novas & indebitas exactiones imponere, vel indebita gravamina irrogare. Prohibemus inſuper, ne cui liceat, infra fines Parochiæ veſtrę ſine aſſenſu Diœceſani Epiſcopi, & veſtro, Eccleſiam vel oratorium de novo conſtruere: ſalvis privilegiis & authenticis ſcriptis Romanæ Eccleſiæ. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed illibata omnia & integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Diœceſanorum Epiſcoporum canonicâ juſtitiâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat,

In nocte Natalis Dom. & in Sabbato S. Monach. campanas pulſare concedit.

Novas verò eis exactiones ab Epiſcopis Placent. imponi,

Vel a quoquam intra Parochiæ hujus fines Eccleſiam abſque licentia prohibet.

Decretum immunitatis pro iiſdem bonis.

Pœnæ contra violatores hujuſce privilegii.

ſeat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eiſdem locis ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniat. Amen. Amen. Amen.

Alexandri PP. & S. S. R. Card. ſubſcriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſc.
Ego Ubaldus Oſtien. Epiſcopus ſs.
Ego Gualterius Albanen. Epiſc. ſs.
Ego Joannes S. R. E. Presb. Card. tit. S. Anaſtaſiæ ſubſc.
Ego Guillelmus Presbyter Cardinalis tit. ſancti Petri ad Vincula ſubſcripſi.
Ego Boſo Presb. Card. S. Pudentianæ tit. Paſtoris ſubſc.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Damaſo ſs.
Ego Joannes Presbyter Cardinalis tit. ſancti Marci ſs.
Ego Otto Diac. Card. S. Nicolai in Carcere Tulliano ſs.
Ego Cintius Diaconus Cardinalis ſancti Adriani ſubſc.
Ego Manfredus Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum ſs.
Ego Ugo Diac. Card. S. Euſtachii juxta Templum Agrippæ ſs.
Ego Vitellius Diac. Card. SS. Sergii & Bacchi ſubſc.
Ego Petrus Diac. Card. S. Mariæ in Aquiro ſs.

Dat. die 28. Martii anno Dom. 1173. Pontif. anno XIV.

Dat. Anagniæ per manum Gratiani S. R. E. Subdiac. & Not. V. Kal. Aprilis, Indict. VI. Incarn. Dom. anno MCLXXIII. Pontif. verò D. Alex. PP. III. anno XIV.

---

## LXIX.

Ut decimam Clauſi Monaſterio ſancti Savini Placentinæ Diœceſis, injuſte ab Hugone Epiſcopo ablatam, eidem reſtituat.

*Edidit Campi Hiſt. Placent. Tom. II. in Regeſt.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri T. Placentino Epiſcopo ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

SIgnificantibus nobis dilectis filiis noſtris Abbate & fratribus ſancti Savini, ad noſtram noveris audientiam perveniſſe, quòd cum bonæ memoriæ Arduinus quondam Placentinus Epiſcopus, & alii prædeceſſores ſui, eorum Monaſterio decimam Clauſi, juxta ſanctum Ambroſium ſiti, divini amoris intuitu contuliſſent, ſicut in inſtrumento publico noſcitur contineri; tandem prędeceſſor tuus bonæ recordationis Hugo, qui fuit poſtmodum Tuſculanus Epiſcopus, eis præſcriptam decimam pro ſua voluntate ſubtraxit, & in caſt....... unam vegetem vini ipſius annuatim ſubtraxit. Cæterum quia honor tibi eſt, & ad tuam laudem reſpicere, & ſalutem, ſi rationabilia inſtituta prædeceſſorum tuorum obſervare curaveris, & correxeris, ſi quę ab aliquo eorum illicitè ſunt attentata: fraternitatem tuam monemus attentius, & mandamus, quatenus violentiam prædicti Hugonis prædeceſſoris tui in hac re non imiteris; ſed præſcriptam decimam præfato Abbati & fratribus ſuis pro reverentia B. Petri & noſtra, non expectato judicio, ſine moleſtia & contradictione reſtituas, & in pace dimittas, ſicut ſupradictus Arduinus prædeceſſor tuus etiam ipſis contuliſſe dinoſcitur, & in inſtrumento publico continetur: & annuatim præſcriptam vegetem plenam vino juxta conſuetudinem prædicti Arduini & prædeceſſorum ſuorum præſcripto Monaſterio facias exhiberi, ita quod memorati fratres pro ſalute tua apud Altiſſimum jugiter votivis cordis affectibus intercedant, & nos exinde charitatem & prudentiam tuam dignis in Domino laudibus commendemus.

Dat. die 8. Aprilis anno Dom. 1173. Pontif. anno XIV.

Datum Anagniæ, VI. Idus Aprilis.

---

## LXX.

Confirmatio jurium ac bonorum omnium ad Teatinam Eccleſiam pertinentium.

*Ex Authentico in Archiv. Vatican. Baſilicæ edidit Ughell. Ital. Sac. Tom. VI. ubi de hac Eccleſia.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Andreæ Teatino Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

IN eminenti Sedis Apoſtolicæ ſpecula, diſponente Domino, conſtituti, ex injuncto nobis a Deo Apoſtolatus officio fratres noſtros Epiſcopos ſincera charitate diligere. & Eccleſiis ſibi commiſſis ſuam debemus juſtitiam conſervare; pro ipſarum quoque ſtatu nos oportet ſatagere, atque earum quieti & utilitati ſalubriter auxiliante Domino providere. Eapropter, venerabilis in Chriſto frater Epiſcope, tuis juſtis poſtulationibus clementer annuimus; & prædeceſſorum noſtrorum ſanct. mem. Nicolai II. Paſchalis II. & Eugenii III. Romanorum Pontificum veſtigiis inhærentes, B. Thomæ Teatinam Eccleſiam, cui Deo auctore præeſſe dignoſceris, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & pręſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, pręſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis, & his, qui poſt vos ſuceſſerint, & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda nominibus: Parochiam Teatinæ Eccleſiæ, ſicut antiquis & juſtis limitibus terminatur, ſcilicet a Staffilo inter montes, & ipſo monte de Urſa, & quomodo pergit in Coza, & ponit terminum in aqua ſubtus uſque ad aquam Sonulani, & quomodo pergit in montem de Reſte, & vadit per crinis montem, & qualiter pergit uſque montem Selani, & quomodo pergit in ipſo flumine, qui dicitur Trinium uſque ad littora maris, & per littora maris uſque in Piſcariam, & redit in priorem finem, videlicet in prædicto Staffilo. Præterea ipſam Teatinam civitatem, caſtellum Trevellianum, Villam-magnam, Montem Filardi, caſtellum Orni, caſtellum Scurcula, caſtellum S. Pauli, caſtellum quod dicitur Furca, caſtellum Geneſtrulę, & caſtellum S. Coſidii cum corum

Digitized by Google

rum pertinentiis; ultra Piſcariam vero, caſtellum montis Silvani, Eccleſiam S. Mariæ in Rigoli, caſtellum Sculculæ, caſtellum Laſtiniani, Eccleſiam S. Mariæ de Populo, Eccleſiam ſanctæ Juſtæ cum pertinentiis ſuis: in Aterno plebem ſancti Leguntiani & Domitiani, Eccleſiam ſancti Thomæ, Eccleſiam S. Salvatoris, Eccleſiam S. Jeruſalem, & Eccleſiam ſancti Nicolai, cum omnibus earum pertinentiis, decimam pontis & portus Aterni: in Buclanico Eccleſiam ſancti Salvatoris & ſancti Angeli cum decimis Comitis, plebem ſancti Silveſtri, decimas Comitis in Caſtello ſancti Angeli trium finium, & decimas caſtellorum, quę in Teatino Epiſcopatu ſub dominio Comitis Roberti de Rotello fuerunt, & quod Teatina Eccleſia in caſtello Septi tenet, Eccleſiam ſanctę Mariæ in Bari, Eccleſiam ſancti Blaſii in Lanciano, Monaſterium ſancti Martini de Pallitta, Eccleſiam ſancti Lentii in Atiſſa cum omnibus pertinentiis ſuis, Monaſterium ſancti Joannis in Arclano, Monaſterium ſancti Angeli in Cirnaclano cum omnibus pertinentiis ſuis, in monte Ondeſii Eccleſiam ſancti Nicolai, & medietatem Eccleſię ſanctę Mariæ, Eccleſiam ſancti Salvatoris, & Eccleſiam ſancti Petri cum pertinentiis ſuis, Monaſterium ſancti Mauri cum beneficio ſuo, Monaſterium ſancti Salvi, Eccleſiam ſancti Nicolai de Heremitano, in Ortona Eccleſiam ſanctæ Mariæ, & ſancti Georgii cum earum pertinentiis, Monaſterium ſanctæ Mariæ in Baſilica: in civitate Luperalli plebem ſancti Petri cum pertinentiis ſuis, Monaſterium ſanctę Mariæ in Palatio, Eccleſiam ſancti Jacobi de Turcella cum pertinentiis earum, Monaſterium S. Pancratii, Monaſterium S. Marię de Letto cum Caſale aliiſque ad ipſam pertinentibus, Monaſterium ſancti Martini in Valle, Eccleſiam ſancti Juſtini in Caſule, in caſtro Buſſi plebem ſanctæ Mariæ cum pertinentiis ſuis, plebem ſancti Martini filiorum Treſidii, Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Caſa Candidellę, Eccleſiam ſancti Petri in caſtro Lori, Eccleſiam ſanctæ Marię in Biano, Eccleſiam S. Baſilii, Monaſterium ſancti Petri in Campis, Eccleſiam S. Nicolai de Sunnio viculo, Eccleſiam ſanctæ Marię de Latro, in Abbatejo plebem ſancti Martini cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſancti Franciſci de Plebe, plebem de Juliano, plebem ſanctę Cæciliæ, plebem de Pizzocortano, Eccleſiam ſanctę Lucię de Argelli, Eccleſiam ſancti Lini, plebem de Ovele, plebem ſanctę Mariæ de Caramanico, plebem ſancti Joannis de Abbatejo, Eccleſiam ſancti Coſidii, & Eccleſiam ſancti Pontii de ſancto Valentino, in caſtello de Tocco Eccleſiam ſanctæ Marię, in Percle Eccleſiam ſancti Euſtaſii, Eccleſiam ſancti Martini de Fara inter montes, Eccleſiam ſancti Joannis de Pedera, Eccleſiam ſancti Joannis de Cantalupo, Eccleſiam ſancti Salvatoris de Limari, Eccleſiam ſanctę Mariæ de Sparpalia, Eccleſiam ſancti Nicolai de Ilice, Eccleſiam ſancti Salvatoris de valle Surda, Eccleſiam ſanctæ Mariæ de valle Caruneli, Eccleſiam ſanctæ Trinitatis de Faragine, Eccleſiam ſancti Joannis in Valdo cum omnibus pertinentiis earum, Eccleſiam S. Petri de Troja, Eccleſiam S. Marię de Teſſa. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione ac ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvo jure beati Petri proprietatis, & Apoſtolicæ Sedis auctoritate. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi præſumptionem ſuam congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen.

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

Ego Ubaldus Oſtien. Epiſc.

Ego Bernardus Portuenſis, & ſanctæ Rufinæ Epiſcopus.

Ego Guillelmus Presbyter Card. tit. S. Petri ad Vincula.

Ego Boſo Presb. Cardinalis S. Pudentianæ tit. Paſtoris.

Ego Petrus Presb. Card. tit. ſancti Laurentii in Damaſo.

Ego Joannes Presbyter Cardinalis tituli ſancti Marci.

Ego Manfredus Presbyter Cardinalis tit. ſanctæ Cęciliæ.

Ego Petrus Presbyter Cardinalis tit. ſanctæ Suſannæ.

Ego Otto Diac. Card. S. Nicolai in Carcere Tulliano.

Ego Cintius Diac. Card. ſancti Adriani.

Ego Ugo Diac. Card. S. Euſtachii juxta templum Agrippæ.

Ego Vitellius Diac. Card. ſanctorum Sergii & Bacchi.

Ego Ugo Diac. Card. S. Angeli.

Datum Anagnię per manum Gratiani ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Subdiaconi, & Notarii, IV. Kalendas Octobris Indictione VII. Incarnationis Dominicæ anno MCLXXIII. Pontificatus verò Domni Alexandri Papæ III. anno XIV. Dat. die 28. Septem anno Dom. 1173.

---

LXXI.

Confirmatio ſententiæ, latæ a Brixienſi Epiſcopo in controverſia inter Placentinum Epiſcopum, & Parmenſem, ſuper Eccleſia Caſtri Speculi, & Eccleſia ſanctę Chriſtinæ, quæ Placentino adjudicantur.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Epiſcopo Placentino, ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Edidit Campi Hiſt. Placent. T. II. in Regeſt.

EX literis venerabilis fratris noſtri Brixienſis Epiſcopi nobis innotuit, quòd ipſe recepto mandato noſtro ſuper Eccleſia, quæ eſt in caſtro Speculi, & Eccleſia ſanctæ Chriſtinæ, de quibus inter te, & venerabilem fratrem

noſtrum Parmenſem Epiſcopum controverſia vertebatur; de cauſa ipſa, quæ ei fuerat, appellatione remota, commiſſa, cognovit: & auditis rationibus & allegationibus utriuſque partis, de conſilio prudentum virorum, ſicut ex ſcripto ſententię per publicam manum notato manifeſtè perpendimus, utramque Eccleſiam tibi adjudicavit, & a præfato Parmenſe in petitione te ſuper prædicta Eccleſia de Speculo apoſtolica auctoritate fretus abſolvit. Nos itaque..... robore convaleſcere, quod de mandato & auctoritate noſtra rationabiliter factum eſſe dignoſcitur, ſententiam prædicti Brixienſis Epiſcopi, ſicut ab eo rationabiliter lata eſt, & in ejus ſcripto authentico continetur, ratam habentes & firmam, eam auctoritate apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus; Statuentes, ut nulli omnino hominum liceat, hanc paginam noſtræ confirmationis infringere, vel ei aliquatenus contraire. Si quis autem hoc attemptare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & BB. Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. die 8. Novemb. ann. Dom. 1173. Pontif. anno XV.

Dat. Anagniæ VI. Id. Novembris.

---

## LXXII.

Privilegium confirmationis bonorum Capuanæ Eccleſiæ, quæ enumerantur.

Ex Ughell. Ital. Sac. T. VI. ubi de hac Eccleſia.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Alfano Capuano Archiepiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

Proœmium.

CUM ex injuncto nobis a Deo Apoſtolatus officio, quo cunctis Chriſti fidelibus ex ſuperni diſpoſitione arbitrii præeminemus, ſingulorum paci & tranquillitati debeamus intendere; præſertim pro illorum quiete oportet nos eſſe ſolicitos, qui paſtorali dignitate ſunt præditi, & ad officium Pontificale promoti; niſi enim nos eorum utilitatibus intendentes, ipſorum dignitate & uni, in quantum Deo permittente poſſumus, integras conſervemus, & auctoritate apoſtolica eos ab iniquorum hominum incurſibus defendamus, de illorum ſalute non verè poterunt eſſe ſoliciti, qui ſibi ad regendam Domino ſunt diſponente commiſſi. Hujus itaque rei conſideratione, venerabilis in Chriſto frater Archiepiſcope, tuis juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatam Eccleſiam, cui Domino auctore præeſſe demonſtraris, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant;

Bona omnia, ſubjectæque Eccleſiæ confirmantur.

In quibus hęc propriis duximus exprimenda vocabulis: Epiſcopatum Aquinatem. Epiſcopatum Venefranum, & Iſernien. Epiſcopatum Teanen. Sveſſan. Calinen. Epiſcopatum Calven. Epiſcopatum Cajacen. Epiſcopatum Caſertanum: In Capua Abbatiam S. Mariæ Majoris. Eccleſiam Domini Salvatoris, Eccleſiam ſancti Joannis ad Curtim, Eccleſiam ſancti Michaelis, Eccleſiam ſanctę Mariæ de Arcu, Eccleſiam ſanctorum Apoſtolorum, Eccleſiam ſancti Jacobi in Caſtello: In Diœceſi Eccleſiæ Theanen., Eccleſiam ſancti Eraſmi, Eccleſiam ſanctæ Marię, Eccleſiam ſanctæ Helenæ, & Eccleſiam ſancti Nicolai, quæ ſunt in territorio Scarpati: In loco Baulani, in fontana de Corregiis, Eccleſiam ſanctæ Mariæ: In Diœceſi Eccleſiæ Sveſſanæ Eccleſiam ſanctæ Luciæ de loco Sorbelli: in Diœceſi Eccleſiæ Calinen. in Rocca montis Draconis Eccleſiam ſancti Rufini, & Eccleſiam ſancti Pancratii: in Diœceſi Eccleſiæ Calven. Eccleſiam ſancti Andreæ ad Cementa, Eccleſiam ſancti Germani ad Palera, Eccleſiam ſancti Tammari de monte, Eccleſiam ſancti Pauli de Formello, Eccleſiam ſancti Petri de Borlerano, Eccleſiam ſancti Symmachi, & Eccleſiam ſancti Eraſmi de Moſtardino, Eccleſiam omnium Sanctorum de loco Sanguinarii: Ad Sclavos Eccleſiam ſancti Michaelis, Eccleſiam ſancti Petri, Eccleſiam ſanctæ Mariæ, Eccleſiam ſancti Nazarii, Eccleſiam ſancti Angeli de Jano. Eccleſiam ſanctæ Marię: In loco Cammillani Eccleſiam ſancti Angeli, Eccleſiam ſanctæ Mariæ, & Eccleſiam ſancti Nicolai: In Diœceſi Eccleſiæ Cajacen. Eccleſiam ſancti Angeli de Melanito. & Eccleſiam ſancti Petri a li Bagnatori: In Diœceſi Eccleſiæ Caſertan. Eccleſiam ſancti Viti de Ercole, Eccleſiam ſancti Nazarii in campo Puzan. Eccleſiam ſancti Petri ad Goffolli. Eccleſiam ſancti Secundini, & Eccleſiam ſancti Felicis: In Territorio Murone Eccleſiam ſanctæ Mariæ, Eccleſiam ſancti Felicis, Eccleſiam ſancti Petri, & Eccleſiam ſancti Stephani: Juxta ipſam Diœceſim Eccleſiam ſanctæ Euphemiæ, Eccleſiam ſancti Joannis ad Gajanum, Eccleſiam ſanctæ Mariæ ad Lopinum, Eccleſiam ſancti Felicis, Eccleſiam ſancti Priſci: In loco Caſanuli Eccleſiam ſancti Nicolai, Eccleſiam ſancti Ariſii, Eccleſiam ſancti Petri de Sarzano: In loco Marzaniſi Eccleſiam ſancti Angeli, & Eccleſiam ſancti Martini: In loco Campurcipi Eccleſiam ſancti Cæſarii, Eccleſiam ſancti Procapii, Eccleſiam ſanctæ Venere: In loco Ainolę Eccleſiam ſanctæ Julianæ, Eccleſiam ſancti Nicolai ad Ronulas: In Territorio Caſtelli ad Mare Eccleſiam S. Adjutoris, Eccleſiam ſancti Marcelli, & Eccleſiam ſancti Blaſii, Eccleſiam ſancti Stephani, & aliam Eccleſiam ſancti Blaſii, Eccleſiam ſancti Joannis, Eccleſiam ſancti Nicolai, Eccleſiam ſanctæ Severinæ, Eccleſiam ſanctæ Crucis: In loco Cancelli Eccleſiam ſancti Angeli, & Eccleſiam omnium Sanctorum, Eccleſiam ſancti Joannis, & Eccleſiam ſancti Apollinaris de Patrazzano, Eccleſiam ſancti Georgii, Eccleſiam ſancti Joannis de Turre, Eccleſiam ſancti Viti, Eccleſiam ſancti Petri. Eccleſiam ſancti Nicolai, Eccleſiam ſancti Martini, Eccleſiam ſancti Caſtrenſis, Eccleſiam ſancti Martini de Roſella, Eccleſiam ſancti Flaviani, Eccleſiam ſanctæ Barbaræ, Eccleſiam ſanctæ Julianæ, Eccleſiam ſancti Andreæ: In loco Arnonę Eccleſiam ſanctæ Marię, & Eccleſiam ſancti Blaſii, & Eccleſiam ſancti Paulini, Eccleſiam ſancti Eraſmi de Cazoli: In loco Grazzaniſi Eccleſiam ſancti Joannis, Eccleſiam ſanctæ Mariæ, & Eccleſiam ſanctæ Maximilianæ, & Eccleſiam ſancti Nicolai. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Eccle-

Decretum immunitatis.

*à quacumque moleſtia, vi, alienatione, &c.*

Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed illibata omnia & integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtrę conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire temptaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi præſumptionem ſuam digna ſatiſfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Cum ſolitis clauſulis.*

*Alexandri PP. & S. R. E. Card. ſubſcriptiones.*

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccl. Episc.
Ego Ubaldus Oſtienſis Episc.
Ego Bernardus Portuen. & ſanctæ Ruſinæ Episc.
Ego Gualterius Albanenſis Episcopus.
Ego Joannes Presb. Card. tit. S. Anaſtaſiæ.
Ego Guillelmus Presb Card. tit. S. Petri ad Vinc.
Ego Boſo Presb. Card. S. Pudentianæ tit. Paſtoris.
Ego Petrus Presb. Card. S. Laurentii in Damaſo.
Ego Joannes Presb. Card. tit. S. Marci.
Ego Manfredus Presb. Card. tit. S. Cęciliæ.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Suſannæ.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Chryſogoni.
Ego Otto Diac. Card. S. Nicolai in Carc. Tull.
Ego Cintius Diac. Card. S. Adriani.
Ego Ugo Diac. Card. S. Euſtachii juxta Templum Agrippæ.
Ego Vitellius Diac. Card. SS. Sergii & Bacchi.
Ego Ugo Diac. Card. S. Angeli.
Ego Laborans Diac. Card. S. Marię in Porticu.

*Dat. die 1. Martii anno Dom. 1173. Pontif. anno XIV.*

Datum Anagniæ per manum Gratiani S. R. E. Subdiaconi & Notarii, Kalendis Martii, Indict. VII. Incarnationis Dominicę anno MCLXXIII. Pontificatus verò Domni Alexandri Papę III. anno XV.

---

## LXXIII.

Confirmatio univerſorum bonorum, ac privilegiorum conceſſio Eccleſiæ S. Mariæ de Luffelde.

*Ex Tom. II. Monaſt. Anglican.*

Alexander Episcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Radulfo Priori ſanctæ Mariæ de Luffelde, ejuſdemque fratribus tam præſentibus quàm futuris, regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

*Exordium.*

RElігioſam vitam eligentibus apoſtolicum convenit adeſſe præſidium, ne fortè cujuslibet temeritatis incurſus aut eos a propoſito revocet, aut robur, quod abſit, ſacræ Religionis infringat. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatam Eccleſiam, in qua divino mancipati eſtis obſequio, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Locum ipſum, in quo præfata Eccleſia ſita eſt, cum omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Mariæ de Lodeford cum omnibus pertinentiis ſuis, Locum S. Mariæ, capellam ſancti Thomæ Martyris, locum S. Mariæ de Stlechamſtude cum omnibus pertinentiis, locum de Eradetuel cum omnibus pertinentiis ſuis, villam, quæ dicitur Oberſawe, cum omnibus pertinentiis ſuis, terram quam habetis in Langeport, terram quam habetis in Waveduns, terram quam habetis in Saldene, duas partes decimarum de dominio ejuſdem villæ, terram quam habetis in Lechamſtude, terram quam habetis in Weſtburt, terram quam habetis in Bedford cum quodam manſu ante portam Archidiaconi, terram quam habetis in Selveſton, decimam panis de domo Hamonis filii Manſelini, decimam panis de domo Willielmi de Brun, decimam panis de domo Willielmi de Lillingſtan, domum quam habetis in Storhampton. Præterea, cum commune interdictum terræ fuerit, liceat vobis clauſis januis, excluſis excommunicatis & interdictis, non pulſatis campanis, ſuppreſſa voce divina officia celebrare. Sanè novalium veſtrorum, quæ propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis veſtrorum animalium nullus a vobis decimas præſumat exigere. Liceat quoque vobis, laicos vel clericos liberos & abſolutos e ſæculo fugientes ad converſionem veſtram recipere, & eos abſque ullius contradictione in veſtro Monaſterio retinere. Prohibemus, ne ulli fratrum veſtrorum poſt factam in eodem loco profeſſionem ſine licentia Prioris ſui aliqua levitate fas ſit, de clauſtro diſcedere; diſcedentem verò abſque communi literarum cautione nullus audeat retinere. Nulli etiam liceat, vobis vel Eccleſiis veſtris novas & indebitas exactiones imponere: antiquas verò & rationabiles conſuetudines libertates & immunitates Eccleſiæ veſtræ vobis & eidem Eccleſiæ veſtræ auctoritate apoſtolica confirmamus. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe ſancimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi fortè excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat: ſalvo nimirum jure illarum Eccleſiarum, a quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Obeunte verò te, nunc ejuſdem loci Priore, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam providerint eligendum. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed illibata omnia & integra conſerventur, eorum, pro quorum guberna-

*Eccleſ. hanc ſub protectione Sedis Apoſtolicæ recipiens;*

*Eidem bona omnia confirmat.*

*Nonnulla elargitur privilegia.*

*Abbatis electionem ad Monach. tantùm ſpectare decernit.*

*Solitæ concluſiones.*

natione & ſubſtentatione conceſſa ſunt. uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ au ctoritate, & Diœceſani Epiſcopi canonicâ juſtitiâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularíſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi præſumptionem ſuam digna ſatisfatione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Dat. die 10. Junii anno Dom. 1174. Pontif. anno XV.

Datum Anagniæ per manum Gratiani ſanctæ Romanæ Eccleſiç Subdiaconi & Notarii, IV. Idus Junii. Indict. VII. Incarnationis Dom. anno MCLXXIV. Pontificatus verò Domni Alexandri Papç III. an. XV.

## LXXIV.

Privilegium confirmationis Collegii ſancti Salvatoris Canonicorum Oppidi S. Pauli, bonorumque ad illud pertinentium: & conceſſionis nonnullarum immunitatum.

*Edidit Prevolus Chronic. Belgii pag. 330.*

Aleſander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Præpoſito, & Canonicis Eccleſiæ S. Salvatoris, ſitæ in caſtro ſancti Pauli, eorumque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

QUotiens a nobis illud petitur, quod rationi & honeſtati convenire dignoſcitur, nos decet libenti animo concedere, & petentium deſideriis congruum impertiri ſuffragium. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis ſupplicationibus libenter annuimus, & præfatam Eccleſiam, in qua divino mancipati eſtis obſequio, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu juſtis aliis modis, pręſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Villam Queſque cum appendiciis ſuis, & quicquid ibi tam in terris quàm in decimis rationabiliter habere noſcimini: In Parçcia divi Pauli duas partes decimæ: In Caſtro ipſo duodecim manſuras, furnos, & unam cambam, ſicut bonæ memoriæ Rogerus Comes Eccleſiæ veſtræ pro animæ ſuæ remedio noſcitur contuliſſe, ſtatuens, ut de ſingulis aliis cambis de atrio tres quatcrias cerviſię habeatis, quotiens ibi cerviſia fiet: duos molendinos apud Agnes cum tertia partę ejuſdem villę: apud Morelcourt duas partes decimę: in Pruniaco tertiam partem decimę ejuſdem villę, apud Tlourii tertiam partem decimę ejuſdem villæ: apud Bellum-quercum Altare cum duabus partibus decimę: apud Ficz duas partes decimę ejuſdem villæ: apud Freveneh Altare cum terra, quam ibi prædictus Comes poſſidebat: apud Auream-villam Altare cum ſuis, & his villis, Ampliers Territorium, Maiſnil, dimidium molendinum de Marcoma', medietatem vectigalis de Poupliers: In caſtro ſancti Pauli unam manſuram, in qua manet Cuſtos veſtrę Eccleſię.

Sancti Salvatoris Eccleſiam ſub Sedis Apoſtolicæ protectione recipit.

Eidem bona confirmat.

In Parochialibus autem Eccleſiis, quas tenetis, liceat vobis Sacerdotes eligere, & Epiſcopo pręſentare: quibus, ſi idonei inventi fuerint, Epiſcopus animarum curam committet, ut de plebis quidem cura Epiſcopo, vobis autem de temporalibus debeant reſpondere. Cum autem generale interdictum terrę fuerit, liceat vobis clauſis januis, excluſis excommunicatis & interdictis, non pulſatis campanis, ſuppreſſa voce divina officia celebrare. Sepulturam quoque illius loci liberam eſſe decernimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi fortè excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat: ſalvâ tamen juſtitiâ illarum Eccleſiarum, a quibus corpora mortuorum aſſumuntur. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Eccleſiam temerè perturbare &c.

In parochialibus Eccleſiis ad eamdem pertinentibus Sacerdotes a Canonicis præſentandi.

A generali terræ interdicto eximit.

Sepulturam illius loci liberam eſſe decernit.

Datum Anagnię VII. Kal. Auguſti Indictione VII. Incarnationis Dom. anno MCLXXIV.

Conſuetæ concluſiones, & clauſulæ. Dat. die 26. Julii anu Dñi 1174. Pontif. anno XV.

## L X X V.

Confirmatio bonorum, ac Privilegiorum conceſſio Eccleſiæ de Stokes.

*Ex Tom. II. Monaſt. Anglican.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Nicolao Priori Eccleſiæ de Stokes, ejuſque fratribus tam præſentibus quàm futuris, regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

Exordium.

REligioſis deſideriis dignum eſt nos facilem præbere conſenſum, ut fidelis devotio celerem ſortiatur effectum. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuentes, & præfatam Eccleſiam, in qua divino mancipati eſtis obſequio, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Imprimis ſiquidem ſtuentes, ut Ordo monaſticus, qui ſecundùm Deum, & B. Benedicti regulam in eodem loco noſcitur inſtitutus, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur; Præterea, quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Locum ipſum, in quo præfatum Monaſterium ſitum eſt, cum omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſiam de Hunedena, Eccleſiam de Baiſſe, Eccleſiam de Clara. Eccleſiam de Bradelea-parva, Eccleſiam de Trillame, Eccleſiam de Bures, Eccleſiam de Caveham, Eccleſiam de Cremplisham, Eccleſiam ſancti Clementis de Norwico,

Digitized by Google

eo, Eccleſiam de Friſentuna, conſiſtentas in Epiſcopatu Norwicenſi: In Epiſcopatu Lundonienſi, Eccleſiam de Berdeteld, Eccleſiam de Tartede, Eccleſiam de Eſſa, Eccleſiam de Belham, Eccleſiam de Siamburnia: In Epiſcopatu Wintonienſi, Eccleſiam de Wakinges: In Epiſcopatu Roffenſi, Eccleſiam de Peccham, decimas quas habetis in Samford, decimas quas habetis in Berdefeld, decimas quas habetis in Pitelingehege, decimas quas habetis in Stinchingefeld, decimas quas habetis in Toppesfeld, decimas quas habetis in Wicham, decimas quas habetis in Badeleja, decimas quas habetis in Nertſtert, decimas quas habetis in Deſeninge, decimas quas habetis in Baiſſe, decimas quas habetis in Stanesfeld, decimas quas habetis in Clara, decimas quas habetis in Hunedena, decimas quas habetis in Namſtede, decimas quas habetis in Bomeſtede, decimas quas habetis in Nawerelle, decimas quas habetis in Bucheshale, decimas quas habetis in Slineſtede, decimas quas habetis in Deleford, decimas quas habetis in Chippelee, decimas quas habetis in Culinges, decimas quas habetis in Poſelingeworde, decimas quas habetis in Belilee, decimas quas habetis in Seham, decimas quas habetis in Cornerес, decimas in Belcham Petri, decimas in Belcham Rſpertes, decimas in Delham, decimas in Beſtingetorp, decimas in Kedeſwelle, decimas in Chodham, decimas in Steinllingeherſte, decimas in Beneclee, decimas in Nalſtede, decimas in Alveredesfeld, decimas in Cloptune, decimas in Narrefeld, decimas in Denardeſtune, decimas in Nancheſdune, decimas in Cavenedis, & in Sturemare, & in Barve, & in Tillebere, & in Chediatune, & in Nalesford, & in Naveringeland, & in Witewelle, decimas Villielmi de Biſhai, terram Rogerii Carpentarii in Stokes, quæ fuit eſcambiata pro terra veſtra de Clara, terram de Sterncham, quam dedit vobis Galfridus filius Alinandi, terram de Neni, quam dedit vobis Adam filius Guarini, molendinum de Waldingefeld, quod dedit vobis Helinandus dapifer Comitis Claræ, terram de Trillawe, quam Robertus pincerna dedit vobis, terram de Bridebroc, terram de Naverelle, terram Polee, terram de Bradelce, terram de Belcham, terram de Eſſe, & centum ſolidatas terræ, quas habetis ex dono Rogerii Comitis Claræ, cum ageret in extremis. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe decernimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi fortè excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat: ſalvâ tamen juſtitiâ illarum Eccleſiarum, a quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Cum autem commune interdictum terræ fuerit, liceat vobis, clauſis januis, excluſis excommunicatis & interdictis, non pulſatis campanis, ſuppreſſa voce officia celebrare. Liceat quoque vobis, clericos vel laicos liberos & abſolutos e ſeculo fugientes ad converſionem veſtram recipere, & eos abſque ullius contradictione in veſtro Monaſterio retinere. Prohibemus inſuper, ut nulli fratrum veſtrorum poſt factam in eodem loco profeſſionem liceat de clauſtro ſine Prioris ſui licentia diſcedere; diſcendentem verò abſque communium literarum cautione nullus audeat retinere, niſi ad arctiorem vitam voluerit tranſmigrare. In Parochialibus autem Eccleſiis, quas tenetis, liceat vobis, Sacerdotes eligere, & Epiſcopis præſentare: quibus, ſi idonei fuerint, Epiſcopus animarum curam committat, ut de plebis quidem cura Epiſcopo, vobis autem de temporalibus debeant reſpondere. Prohibemus etiam, ne alicui licitum ſit, novas & indebitas conſuetudines in Eccleſias veſtras inducere. Sanè novalium veſtrorum, quæ propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis veſtrorum animalium nullus a vobis decimas præſumat exigere. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ nimirum Apoſtolicæ Sedis auctoritate, & Diœceſani Epiſcopi canonicâ juſtitia. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi præſumptionem ſuam congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Datum Anagniæ per manum Gratiani ſanctæ R. E. Subdiac. & Notarii. II. Kal. Julii. Indictione VII. Incarnationis Dominicæ anno MCLXXIV. Pontificatus Alexandri PP. III. anno XV. *Dat. die 30. Julii anno Dom. 1174. Pontif. anno XV.*

LXXVI.

Monaſterio S. Michaelis de Monte Caveoſo, cujus Abbati Mitræ & Annuli uſus ſtatutis diebus concedit, bona omnia confirmans ac privilegia, interdicti tempore divina officia recitare elargitur.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Alfario Abbati ſancti Michaelis de monte Caveoſo, ejuſque fratribus tam præſentibus quàm futuris, regularem vitam profeſſis, in perpetuum. *Ex Archiv. Monaſt. hujus edidit Margarinus ſui Bullarii Par. II Conſt. CLXXXVI.*

*Exordium.*

SI quando a devotis Eccleſiæ filiis poſtulatur, quod honeſtati conveniat, & a tramite rationis non diſcordet, petentium nos decet deſideriis condeſcendere, & earum pia vota effectu proſequente complere. Eapropter, dilecti in Domino filii, miniſterio ſuſceptæ ſervitutis inducti, & precibus dilecti filii noſtri Zachariæ Regii Notarii propenſius inclinati, Monaſterium veſtrum, in quo divino obſequio eſtis mancipati, ſub Beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Satuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium impræſentiarum legitime poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatio-

*Monaſterium ſancti Michaelis de Monte Caveoſo, ejuſque bona, quæ enumerat, ſub S. R. E protectione recipit, & confirmat.*

latione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Eccleſiam ſanctæ Mariæ, quæ eſt in civitate Veteri, cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Simeonis, Eccleſiam S. Luciæ, Eccleſiam S. Martini, Eccleſiam S. Nicolai, Eccleſiam S. Mariæ Novæ, Eccleſiam ſancti Laurentii, Eccleſiam ſancti Juliani, Eccleſiam ſancti Laurentii de Murro, Eccleſiam ſancti Joannis de Avinella. Eccleſiam ſancti Nicolai de Pantanello, Eccleſiam ſancti Salvatoris, Eccleſiam ſancti Nicolai de Accio, Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Cornu, Eccleſiam ſancti Benedicti de Acina, Eccleſiam S. Viti, Eccleſiam ſancti Nicolai, Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Rio, Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Abbate Lupo, Eccleſiam ſancti Nicolai de Obviano cum domibus ad eaſdem Eccleſias pertinentibus, & quæ Unfiridus, Goſſiriduſque, & Radulfus filii ejus præfatæ Eccleſiæ rationabiliter dederunt. Præterea pia ſupplicatione prædicti Zachariæ Regii Notarii clementer inducti, tibi, fili Abbas, & ſucceſſoribus tuis uſum Mitræ, & Anuli, in diebus Dominicis, & in aliis ſolemnitatibus, & in Proceſſionibus Monaſterii veſtri, & Synodis Archiepiſcoporum & Epiſcoporum, de clementia Sedis Apoſtolicæ indulgemus; Libertates quoque ab Archiepiſcopis & Epiſcopis, & a recolendæ memoriæ Rogerio illuſtri Siciliæ Rege, & a bonæ memoriæ Æmma, quondam Comitiſſa civitatis Severiano authentico ſcripto, & ab aliis perſonis ſecularibus, Monaſterio veſtro conceſſas & antiquas & rationabiles conſuetudines ipſius Monaſterii, perpetuis temporibus illeſas & integras manere ſancimus. Ea verò, quæ a quadraginta annis retro idem Monaſterium noſcitur pacifice poſſidere, vobis & ſucceſſoribus veſtris in perpetuum confirmamus, ita quidem, quod nullo ſuper his tempore impeti debeatis, vel quomodolibet moleſtari. Cum autem generale interdictum terræ fuerit, liceat vobis, clauſis januis, excluſis excommunicatis & interdictis, non pulſatis campanis, ſuppreſſa voce officia celebrare. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed illibata omnia & integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Diœceſani Epiſcopi debitâ reverentiâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, niſi præſumptionem ſuam digna ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Mitræ, & Anuli uſum in diebus Dominicis, & aliis ſolemnitatibus, proceſſionibus, & Synodis Abbati ejuſdem Cœnobii confirmat.

Ejus privilegia & bona confirmat.

Interdicti tempore divina officia privatim recitare concedit.

Pœnas inobedientibus ſtatuit.

Benedictionem benefactoribus elargitur.

Alexandri PP.

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

Et S. R. E. Card. ſubſcriptiones.

Ego Ubaldus Oſtienſis Epiſcopus ſs.
Ego Bernardus Portuenſis, & S. Rufinæ Epiſcopus ſs.
Ego Gualterius Albanenſis Epiſcopus ſubſc.
Ego Joannes Presb. Card. SS. Joannis & Pauli tit. Pammachii ſs.
Ego Joannes Presb. Card. tit. S. Anaſtaſiæ ſs.
Ego Guillelmus Presb. Card. tit. ſancti Petri ad Vincula ſs.
Ego Boſo Presb. Cardinalis ſanctæ Pudent. tit. Paſtoris ſs.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Suſannæ ſs.
Ego Ardicio Diac. Card. tit. S. Theodori ſs.
Ego Vitellius Diaconus Cardinalis SS. Sergii & Bacchi ſs.

Datum Ferentini per manum Gratiani ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diac. & Notarii, III. Kal. Januarii anno MCLXXIV. Pontificatus verò Domini Alexandri Papæ III. anno XVI.

Dat. die 30. Decemb. anno Dom. 1174. Pontif. anno XVI.

---

## LXXVII.

Archidiaconum & Canonicos Aſculanæ Eccleſiæ ſub protectione Sedis Apoſtolicæ ſuſcipiens, eiſdem bona omnia confirmat, multaque largitur privilegia.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Raynaldo Archidiacono, Matthæo Archipresbytero, & Canonicis Aſculanæ Eccleſiæ, tam præſentibus quàm futuris canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

*Edidit Ughel. Ital. Sacr. Tom. I. ubi de Eccleſiæ hujus Epiſcopis.*

Exordium.

QUotiens illud a nobis petitur, quod religioni & honeſtati convenire dinoſcitur, animo nos decet libenter concedere, & petentium deſideriis congruum ſuffragium impertiri. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Canonicam veſtram ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant: In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: videlicet caſtrum Maltignanum, caſtrum Poſinontis, caſtrum Columnatæ cum Eccleſiis eorum & omnibus ſuis pertinentiis, rivis, paſcuis, terris cultis & incultis, molendinis, arboribus fructiferis & infructiferis, aquis, aquarumve decurſibus, plebem ſancti Victoris, & plebem ſancti Venantii, & plebem ſanctæ Mariæ inter vineas, Eccleſiam ſancti Petri ad....... Eccleſiam ſancti Eraſmi, & plebem de Ragano cum capitulo & mortuariis, plebem de Cruce, plebem S. Antimi, plebem de Caſaragnano cum omnibus pertinentiis & poſſeſſionibus ſuis, Eccleſiam ſancti Benedicti de Fondagrano cum omnibus Vannis, & Gualterio cum ſorte ſua, & Guidino, Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Podio cum Benedicto Dominici & cum Conſortibus ſuis, Eccleſiam ſancti Stephani cum filiis Amiconis Tederade, Eccle-

Canonicam hujuſmodi ſub protectione Sedis Apoſt. recipit.

Eique bona omnia, ac donationes confirmat.

Bona nonnulla enumerat.

Eccleſiam ſancti Laurentii de Rivo, & Adam cum nepote ſuo, Eccleſiam ſanctæ Mariæ in Marzano, Eccleſiam ſancti Pauli, & jus quod habetis in ſancto Venantio de Plagia, Eccleſiam ſancti Benedicti in Paraletta, Eccleſiam ſanctæ Mariæ in Veneri, & quartam partem S. Petri ad Colle, Eccleſiam ſancti Maſſimi in Summati, domum filiorum & nepotum Aſiani Roberti cum tenimentis & ſervitiis eorum, ſervitium Simonis cum beneficio ſuo, domum Odoniſcam cum tenimento & ſervitio ſuo, & omnia bona, quæ Azo Valentini dedit & conceſſit in Canonica veſtra, & bona omnia, quæ Gerallus dedit & conceſſit eidem Eccleſiæ, domum Aponiſcam, & ſervitium beneficii Nicolai Stephani, & ſervitium, quod Giſo Primicerius Eccleſiæ veſtræ in obitu ſuo reliquit, videlicet Spallam cum Lonza, & ſarcinam muſti cum dominio & fidelitate heredum ſuorum, Eccleſiam ſancti Petri inter Sulcos, Eccleſiam ſancti Juvenalis, terram in capite Pontis majoris juxta vineam Epiſcopi, Eccleſiam ſanctæ Mariæ in Plano, Eccleſiam ſancti Laurentii juxta pontem Soleſtanum, & ſervitium quinque denariorum Henrici, quos filii Stabilis caſtelli, & heredes eorum, Eccleſiæ veſtræ annuatim perſolvendum debent, Eccleſiam ſancti Petri in Paneperdito in Tolegnano, ſervitium quod filii Actutii Presbyteri Joannis, videlicet duos denarios Henrici annuatim Eccleſiæ veſtræ perſolvere debet cum hominio & fidelitate, & jus quod habetis in ſancto Nicolao ad Canale, Eccleſiam ſancti Petri in Caſtello, & medietatem oblationum defunctorum de Summati, & omnia, quæ Canonica veſtra infra & extra Civitatem Eſculanam juſtè habet, vel eſt habitura. Ad hæc auctoritate vobis apoſtolicâ indulgemus, quod ſi aliquid de Epiſcopatu veſtro impoſitionis, aut in alia bona Canonicæ veſtræ violentiam exercuerint, vel rapinam, & ad ſecundam vel tertiam commonitionem veſtram præſumtionem ſuam emendare contempſerint, Epiſcopo veſtro ipſos ad ſecundam vel tertiam requiſitionem veſtram, devote & humiliter per convenientia intervalla temporis factam, volente vel non volente, corrigere fas vobis ſit de auctoritate veſtra in eos interdicti & excommunicationis ſententiam promulgare. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Canonicam temerè perturbare &c.

*Canonici ab externa quacumque moleſtia eximit.*

*Alexandri PP. & S. R. Eccl. Cardd. ſubſcriptiones.*

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccl. Epiſc.
Ego Ubaldus Oſtienſis Epiſc.
Ego Bernardus Portuenſis, & S. Rufinæ Sedis Epiſc.
Ego Henricus Albanenſis Epiſc.
Ego Jo. Neor. SS. Jo. & Pauli Presb. Card.
Ego Cintius Presb. Card. tit. S. Cæciliæ.
Ego Ugo Presb. tit. ſancti Clementis.
Ego Matthæus Presb. Card. tit. S. Marcelli.
Ego Ardicio Diac. Card. S. Theodori.
Ego Gratian. Diac. Card. SS. Coſm. & Dam.
Ego Jo. Diac. Card. ſancti Angeli.
Ego Matth. ſanctæ Mariæ Novæ Diac. Card.

*Dat. die 14. Octob. an. Dñi 1174 Pontif. ann. XVI.*

Data Anagniæ per D. Daisfen. S.R.E. Subdiaconum, IX. Kal. Nov. Indict. VIII. Incarn. Dom. MCLXXIV. Pontif. verò D. Alexandri Papæ III. anno XVI.

## LXXVIII.

Confirmatio Monaſterii Montis-regalis Ordinis S. Benedicti, a Villelmo II. Siciliæ Rege nuper conſtructi, bonorumque ad illud pertinentium.

*Ex Tabulario Eccleſiæ Montis Regalis edidit Roccbus Pirrus Sicilia Sac. Tom. I. col. 451.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, chariſſimo in Chriſto filio Guillelmo Illuſtri Siciliæ Regi, & heredibus ejus, in perpetuum.

*Exordium.*

EX debito ſuſcepti regiminis, qualitates attendere cogimur, & merita ſingulorum, ut circa omnes ſic exequamur diſpenſationis nobis creditæ miniſterium, quod devoti Eccleſiæ filii pro voto perſonarum, & merito ab Apoſtolica Sede, cui licèt indigni diſponente Domino præſidemus, gratum ſuæ reportent petitionis effectum; hac ſiquidem ratione tantò libentiùs & benigniùs regiæ volumus Serenitati deferre, & tuæ condeſcendere voluntati, ut in his maxime, quæ Redemptori noſtro grata ſunt & accepta, & tuæ ſaluti & nomini fructuoſa, quanto perſonam tuam ſicut chariſſimi filii & chriſtianiſſimi Regis abundantiori caritate diligimus, & de tuæ gratiſſimæ devotionis fervore nobis & Eccleſiæ Dei gratiora commoda perveniſſe recolimus, & jugiter credimus, auctore Domino proventura, ut circa Deum, & ſacras ejus Eccleſias, majorem ſemper devotionem & reverentiam habeas, & ferventius cultui juſtitiæ, & operibus pietatis intendas; cum de prærogativa noſtræ dilectionis & gratiæ fueris efficaciter conſequutus, quod pio & ferventi deſiderio concupiſcis. Unde cum Monaſterium in honorem Dei, & memoriam B. Mariæ Dei Genetricis & Virginis, ſicut non ſolùm ex literis tuæ Celſitudinis, ſed etiam aliorum certa relatione non ſine multo gaudio & lætitia cordis audivimus, ſuper ſanctam Kiriacam divinæ gratiæ inſpiratione regalibus conſtruere cœperis opibus, & largiſſimis & ampliſſimis poſſeſſionibus diſpoſueris, Domino cooperante, ditare; ut locus ille celebris habeatur, & ibi ad ſerviendum Deo Conventus permaneat Monachorum, Nos pium votum & devotionem regiam in hac parte præconia digniſſimæ laudis extollimus, & petitionibus tuis exequendum pium opus, quod Domino inſpirante cœpiſti, tam benignum quàm jucundum impartimur effectum. Eapropter, chariſſime in Chriſto fili, pro unica & ſpeciali affectione, quam ad te ſicut ad chriſtianiſſimum Regem habemus, de conſilio fratrum noſtrorum apoſtolica auctoritate ſtatuimus, ut Monaſterium ipſum nulli Archiepiſcopo, vel Epiſcopo, vel aliæ perſonæ eccleſiaſticæ, niſi tantùm Romano Pontifici aliquo tempore ſit ſubjectum; ſed potiùs ab omni debito & ſubjectione aliarum eccleſiaſticarum perſonarum liberum & abſolutum ſemper exiſtat. Nihilominus etiam auctoritate apoſtolica duximus indulgendum, ut is, qui in proſcripti Monaſterii Abbatem canonicè electus fuerit, a quocunque Archiepiſcopo vel Epiſcopo maluerit, accedente tuo & heredum tuorum aſſenſu, benedicatur. Inſuper etiam præſenti ſcripto ſancimus, ut omnia præſcripto Monaſterio extra regnum tuum oblata vel offerenda, commutata vel commutanda, perpetuo in Abbatis & Conventus ejuſdem Monaſterii po-

*Monaſterium Monteregalenſe a Guilelmo II. Siciliæ Rege conſtructum.*

*Apoſt. Sedi immediatè ſubjectum declaratur.*

*Abbati verò facultas conceditur benedictionem accipiendi a quo maluerit Archiep. vel Epiſcopo.*

Bona omnia præſentia, & futura ei confirmantur.

tellate permaneant. Ea verò, quæ infra Regnum tuum eidem Monaſterio collata ſunt vel conſerentur, commutata ſunt vel commutabuntur cum voluntate tua & heredum tuorum, illibata perſiſtant.

Abbati quemcumque vocare Antiſtitem ad Clericorum Ordinationes, Chriſma conferendum &c. conceditur.

Liceat etiam Abbati & Conventui præfati Monaſterii pro ordinatione clericorum vel Monachorum, qui in Monaſterio vel pertinentiis ejus fuerint ordinandi, quemcumque maluerint catholicum advocare Antiſtitem, & ab eo ordinationes eorum, Chriſma, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium ſeu Baſilicarum recipere, qui gratis & ſine contradictione qualibet, noſtra auctoritate, quod poſtulatur, indulgeat.

Fontem vero in Eccleſiis Parochialibus benedici, & baptiſma celebrari per Clericos.

In omnibus verò parochialibus Eccleſiis ejuſdem Monaſterii per clericos ſuos fontem benedici concedimus, & ſacrum celebrari baptiſma. Prohibemus inſuper, & auctoritate apoſt. arctius intercidimus, nequi Archiepiſcopus vel Epiſcopus, populum chriſtianum Eccleſias jam dicti Monaſterii, aut Monaſterium ipſum ingredi, & in eis de rebus ſuis (ut pia religione fieri ſolet) aliquid offerre, audeat prohibere.

Immunitetes ab aliene moleſtia in bonis & a ſolutione decimarum

Si vero aliqua Eccleſia vel tenimenta præſcripto Monaſterio oblata fuerint, de quibus decimæ vel aliud jus alicui Epiſcopo, aut alii eccleſiaſticæ perſonæ debeatur, & Epiſcopus ipſe vel ipſa perſona decimas & jus aliud, quod in illa Eccleſia vel tenimentis habere noſcuntur, eidem Monaſterio jure Pontificali conceſſerint, oblationem & conceſſionem illam perpetuis temporibus inviolabiliter manere cenſemus. Ad hæc adjicientes ſtatuimus, ut nullus Archiepiſcopus vel Epiſcopus, aut alia qualibet perſona eccleſiaſtica de tenimentis & poſſeſſionibus, eidem Monaſterio vel cellis ejus cum Epiſcopali jure conceſſis, aut de terris, quas fratres ipſius Monaſterii in Monaſterio vel cellis ejus propriis ſumptibus excoluerint, decimam vel quartam exigere audeant.

Exemptionum conceſſiones.

Prohibemus etiam, ne quis homines in tenimentis ejus habitantes excommunicationi vel interdicto ſubjicere, aut clericos Monaſterii, vel eorumdem tenimentorum, ad ſynodum vocare præſumat. Abbati quoque ipſius Monaſterii congregandi Synodum tam Monachorum quàm Clericorum aliorum, qui in tenimentis Monaſterii habitaverint, plenam facultatem & licentiam indulgemus. Illud autem modis omnibus inhibemus, ne aliqua perſona in adminiſtratione præponatur Abbati, niſi idem Abbas de talibus convictus fuerit criminibus, quæ ſint de cenſura ſacrorum canonum punienda. Quemlibet verò Monachum pro aliis Monaſteriis ordinandis, invito Abbate, removeri ab ipſo Monaſterio prohibemus.

Abbati uſus Mitræ, Sandaliorum, Tunicæ, Dalmaticæ &c. indulgetur.

Ut autem fervor devotionis & deſiderii tui amplius accendatur, Abbati ejuſdem Monaſterii, qui ibi canonicè fuerit inſtitutus, & ſucceſſoribus ejus, uſum mitræ, chirotecarum, ſandaliorum, tunicæ, & dalmaticæ, & virgam paſtoralem, & quotidianum uſum annuli nihilominus indulgemus. Et ut poſt miſſam & alia divina officia more Epiſcopi benedictionem ad populum faciant, eis plenam concedimus facultatem.

De recipiendis Clericis vel laicis in Monaſt.

Liceat quoque Abbati, & fratribus tam præſcripti Monaſterii quàm cellarum ejus, clericos cujuſcumque ordinis, ſeu laicos a ſæculo fugientes, liberos & abſolutos in ſanitate vel ægritudine cum rebus & poſſeſſionibus ſuis ad converſionem earum venientes, ſine cujuslibet Epiſcopi vel alterius perſonæ eccleſiaſticæ contradictione recipere, & ſine alicujus moleſtia retinere.

Conceſſio aliorum privilegiorum.

Fas etiam ſit de auctoritate noſtra fratribus per cellas prætaxati Monaſterii, in civitatibus, vel aliis locis conſtitutis, quandocumque ad officia divina voluerint (niſi terræ, in qua fuerint, interdictum ſiterit) ſigna pulſare. Nullus autem Archiepiſcopus vel Epiſcopus populum Domini, præſcriptum Monaſterium vel ejus cellas ingredi ad audiendum verbum divinum, niſi pro communi totius Civitatis vel Parochiæ interdicto, prohibere præſumat. Sepulturam ſanè tam ipſius Monaſterii quàm omnium Eccleſiarum & cellarum ſuarum liberam eſſe cenſemus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat; neque alicui Archiepiſcopo vel Epiſcopo liceat, quemlibet, in Monaſterio ipſo vel cellis ejus ſepeliri deliberantem excommunicare vel interdicere, aut pœnitentiam ſeu Viaticum denegare, niſi ob manifeſtam rationem. Si verò Abbas de aliquo fuerit accuſatus vel impetitus, cum conſenſu tuo & hæredum tuorum a perſonis eccleſiaſticis & diſcretis ac idoneis ejus regni, cauſſa ejus tractetue, diſcutiatur, & terminetur. Præterea apoſtolica auctoritate ſancimus, ut nullus Archiepiſcopus vel Epiſcopus, aut alia perſona infra clauſtrum Monaſterii ſine licentia & voluntate Abbatis vel Conventus intrare audeat, aut in eodem Monaſterin vel Eccleſiis ſuis ſine ipſius Abbatis & Conventus & Prælatorum earumdem Eccleſiarum licentiâ divina officia celebrare. Nihilominus etiam Abbati prætaxati Monaſterii indulgemus, ut liceat ei Monaſterium & Eccleſias ſuas canonicè ordinare. Inſuper autem fas ſit eidem Abbati, omnes Clericos & laicos ſuos cujuſcumque ordinis vel ſexus ad confeſſionem recipere, & de quibuſcumque criminibus, & cauſis ad eccleſiaſticum judicium pertinentibus judicare. Liberum quoque ſit prædicto Abbati & fratribus ſuis, in quibuſcumque locis tenimentorum ſuorum ad uſum ſuum, & hominum tenimentorum ipſorum, oratoria conſtruere.

Decretum indemnitatis a quacumque moleſtia, vi &c.

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, idem Monaſterium temerè perturbare, aut ei dignitates & libertates ſibi indultas ſubtrahere, vel minuere, vel ejus poſſeſſiones auferre, minuere, aut ablatas retinere, ſeu aliquibus moleſtiis fatigare; ſed omnia illibata & integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione aut ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura.

Cenſus annuus per Abbatem & fratres Sedi Ap. perſolvendus.

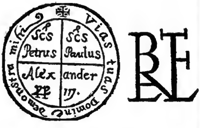
In prædicto autem Monaſterio nobis ac Rom. Eccleſiæ reſervamus, ut Abbas & fratres ipſius Monaſterii cenſum centum tarenorum Siciliæ nobis noſtriſque ſucceſſoribus annuatim perſolvant.

Solitæ concluſiones.

Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire præſumpſerit, ſecundò tertiòve commonita, niſi præſumptionem ſuam congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & in futuro præmia æternæ pacis inveniant. Amen, Amen. Amen.

EGO

Alexandri PP. EGO ALEXANDER Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſſ.




Ego Ubaldus Oſtienſis Epiſcopus ſſ.

& S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones. Ego Bernardus Portuenſis, & S. Rufinæ Epiſcopus ſſ.

Ego Gualterius Albanenſis Epiſc ſſ.

Ego Joannes Presb. Card. SS. Joannis & Pauli tit. Pammachii ſſ.

Ego Joannes Presbyter Cardinalis tit. S. Anaſtaſię ſſ.

Ego Albertus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Lucina ſſ.

Ego Guillelmus Presbyter Card. tit. S. Petri ad Vincula ſſ.

Ego Boſo Presb. Card. S. Pudeotianę tit. Paſtoris ſſ.

Ego Joannes Presb. Card. tit. S. Marci ſſ.

Ego Theoditus Presb. Card. S. Vitalis t. . . . . . .

Ego Manfredus Presb. Card. S. Cæciliæ ſſ.

Ego Petrus Presbyter Card. tit. S. Suſannę ſſ.

Ego Vivianus Presb. Card. tit. S. Stephani in Cœlio monte ſſ.

Ego Cyntius Diac. Card. S. Adriani ſſ.

Ego Ugo Diac. Card. S. Euſtachii juxta Templum Agrippæ ſſ.

Ego Rainerius Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum ſſ.

Ego Ardicio Diaconus Cardinalis ſancti Theodori ſſ.

Ego Vitellius Diaconus Cardinalis SS. Sergii & Bacchi.

Dat. die 14. Januar. anno Dom. 1175. Pontif. anno XVI. Datum Anagniæ per manum Gratiani ſanctæ R. E. Subdiaconi & Notarii, XIX. Kal. Februarii Indict. VIII. Incarnationis Dominicę anno MCLXXV. Pontif. verò D. Alexandri PP. III. anno XVI.

---

## LXXIX.

Conceſſio Privilegiorum, & confirmatio bonorum omnium Balneolen. Monaſterii, quod ſub Sedis Apoſtolicæ protectione ſuſcipitur.

Ex Archiv. Monaſt. edidit Baluzius Marc. Hiſpan. in Append. n. 467. Alexaoder Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Raymundo Abbati Monaſterii ſancti Stephani Balneolenſis, ejuſque fratribus, tam præſentibus quàm futuris, regularem vitam profeſſis, io perpetuum.

Exordium. RElIgioſam vitam eligentibus apoſtolicum convenit adeſſe præſidium, ne fortè cujuslibet temeritatis incurſus aut eos a propoſito revocet, aut robur, quod abſit, ſacræ Religionis infringat. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatum Monaſterium, in quo divioo mancipati eſtis obſequio, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; In primis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo monaſticus, qoi ſecundùm Deum, & B. Beoedicti regulam in eodem loco inſtitutus eſſe dignoſcitur, perpetois ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur. Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſt. impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, prę̈ſtaute Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant: In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Parochiam ipſi Monaſterio circumadjacentem de ipſa valle Balneoli, Eccleſias ſanctæ Mariæ, ſancti Benedicti, ſancti Petri de Agemal, ſancti Romani de Millanicis cum cimiterio ſuo, ſancti Chriſtofori, ſancti Jacobi cum decimis & primitiis ſuis & cum medietate decimarum ſeo primitiarum de Villa Fiœrollis & de Heremitaois, Eccleſias ſanctæ Mariæ, ſancti Laurentii cum cimiterio de Porcariis, Eccleſias ſancti Mauritii de Calvis, ſancti Cirici, ſancti Juliani de Meritata, ſancti Martini de Campo-majori: In valle Miliarias, Eccleſias ſancti Petri, ſancti Andreæ de Ramilis, ſancti Vincentii de Felegoſo, ſancti Vincentii de Saliente, ſaocti Juliani de Auguſtino, ſanctæ Mariæ de villa Azert, ſancti Martialis de Quarantella, cellam ſanctæ Mariæ de Rivo de Azar cum decimis oblationibus & cæteris earum pertinentiis: In Comitatu Impuritanenſi, cellas ſanctæ Crucis, ſancti Nicolai cum cimiteriis & alodiis ſuis, & caſtrum Calepodium cum pertinentiis ſuis: In Comitatu Petralatenſi, Eccleſias ſancti Martini, ſancti Silverii: In Valle-mala, cellam ſancti Joannis de Croſis, cellam ſancti Cypriani de Pinta cum decimis oblationibus & cæteris earum pertinentiis: In Comitatu Geruodenſi, Eccleſias ſanctæ Mariæ de Feneſtris, ſancti Felicis de Buada cum decimis oblationibus & cæteris earum pertinentiis: In Comitatu Barcinonenſi, Monaſterium ſancti Martialis de monte Sigui, in Tarilano Eccleſiam ſancti Salvatoris, mercatum quoque, ſicut penes veſtrum Cœnobium fieri ſolet, teloneum & omnem juſtitiam vobis veſtriſque ſucceſſoribus confirmamus. Ad hæc auctoritate apoſtolica prohibemus, ne aliquis præter veſtram & Abbatis, qui pro tempore fuerit, voluntatem converſos veſtros ſæculari audeat judicio vel poteſtate diſtringere. Obeonte verò te, nunc ejuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam providerint eligendum. Chriſma verò, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium ſeu Baſilicarum, ordinationes Clericorum loci veſtri, ſeu Monachorum, qui ad ſacros fuerint Ordines promovendi, a quocumque maloeritis catholico accipictis Epiſcopo, ſicut a nonnullis prædeceſſoribus noſtris Monaſterio veſtro conceſſum eſt, & a veſtris Comprovincialibus Epiſcopis obſervatum. Ad hæc adjicimus,

Monaſterium hocce ſub Sedis Apoſt. protectione recipiens,

Ei bona omnia confirmat.

Converſos Monaſt. a nemine præter Abbatis voluntatem judicandos.

Abbatem verò ipſum a ſolis Monachis eligendum declarat,

Omnimodè eximit ab Epiſcopo loci etiam quoad ſacras ordinationes.

cimus, ut Epiſcoporum quilibet clauſtrum ipſum & illic Domino ſervientes ſine Romani Pontificis vel Legati ejus audientia interdicere vel excommunicare non debeat, neque cæteris ad vos pertinentibus locis ſine certis cauſis præjudicium canonicæ ultionis inferre. Miſſas verò publicas præter Abbatis & fratrum voluntatem in eodem Monaſterio per Epiſcopum celebrari, aut ſtationes fieri, vel ad agendas cauſas populares conventus aggregari prohibemus; ne in ſervorum Dei receſſibus, popularibus occaſio præbeatur ulla conventibus. Sepulturam quoque ejusdem loci liberam eſſe ſancimus, ut eorum, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, devotioni, & extremæ voluntati, niſi excommunicati ſint vel interdicti, nullus obſiſtat: ſalvâ juſtitiâ illarum Eccleſiarum, a quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed illibata omnia & integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicę auctoritate, & in præſcriptis Eccleſiis Diœceſanorum Epiſcoporum canonicâ juſtitiâ. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſęcularisve perſona, hanc noſtrę conſtitutionis paginam ſciens contra eam temerè venire temptaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi præſumptionem ſuam digna ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax ejuſdem Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Sepulturam ibibi ubi ponere omnibus concedit.

Decretum immunitatis a quacumque externa moleſtia,

Cum ſolitis clauſulis.

Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

Ego Ubaldus Oſtienſis Epiſcopus ſs.

Ego Bernardus Portuenſis, & S. Rufinæ Epiſcopus ſs.

Ego Gualterius Albanenſis Epiſc. ſs.

Ego Jo. Presb. Cardinalis Sanctorum Joannis & Pauli tit. Pammachii ſs.

Ego Jo. Presb. Card. tit. S. Anaſtaſiæ ſs.

Ego Guillelmus Presb. Card. tit. S. Petri ad Vincula ſs.

Ego Boſo Presbyter Cardinalis ſanctæ Pudentianę tit. Paſtoris ſs.

Ego Manfredus Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum ſs.

Ego Petrus Presb. Cardinalis tit. S. Suſannæ ſs.

Ego Ardicio Diac. Card. S. Theodori ſs.

Ego Cintius Diaconus Cardinalis ſancti Adriani ſs.

Ego Vitellius Diac. Card. SS. Sergii & Bacchi ſs.

Ego Ugo Diac. Card. S. Angeli ſs.

Ego Laborans S. Mariæ in Porticu Diac. Cardinalis ſs.

Dat. die 13. Martii anno Dom. 1175. Pontif. anno XVI.

Data Ferentini per manum Gratiani ſanctæ R. Eccl. Subdiaconi & Notarii, III. Idus Martii, Indict. VIII. Incarnationis Domin. an. MCLXXV. Pontificatus verò Domni Alexandri Papæ III. anno XVI.

## LXXX.

### Approbatio Inſtituti Militiæ S. Jacobi de Spatha in Hiſpania.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Petro Ferdinando Magiſtro militiæ ſancti Jacobi, ejuſque fratribus clericis & laicis, tam præſentibus quàm futuris, communem vitam profeſſis, in perpetuam rei memoriam.

Proemium.

BEnedictus Deus in donis ſuis, & Sanctus in omnibus operibus ſuis, qui Eccleſiam ſuam nova ſemper prole fœcundat, & ſicut pro patribus filios in ea facit exurgere, ſic a generatione in generationem notitiam nominis ſui, & lucem fidei chriſtianæ diffundit. Ut ſicut ante ortum Solis ſtellæ ſeſe ad occaſum in firmamento ſequuntur, ita in eccleſiaſticis gradibus generationes juſtorum, antequam veniat dies Domini magnus & horribilis, & tenebras noſtras veri Solis ſplendor illuminet, per tempora ſibi ſuccedant. Et ſicut multi ſæpe per caudam draconis dejiciuntur in terram, ita per adoptionem Spiritus quotidiana fiat reparatio perditorum, & de profundo inferni ad quærenda multi cœleſtia erigantur: & ita corpore teneantur in terris, ut tamquam cives Sanctorum, & domeſtici Dei, cogitatione ac deſiderio converſentur in Cœlis.

Militia S. Jacobi in Hiſpania inſtituta.

Hoc ſanè temporibus noſtris in partibus Hiſpaniarum de divino factum munere gratulamur: ubi nobiles quidam Viri peccatorum vinculis irretiti, & miſeratione Illius, qui vocat ea, quæ non ſunt, tamquam ea quæ ſunt, ſuperna gratia ſunt afflati & tacti, ſuper multis tranſgreſſionibus ſuis dolore cordis intrinſecus, & præteritorum agentes pęnitentiam peccatorum, non ſolùm poſſeſſiones terrenas, ſed corpora ſua dare in extrema quæque pericula pro Domino decreverunt: & ad exemplum Domini noſtri Jeſu Chriſti, qui ait: Non veni facere voluntatem meam, ſed ejus qui miſit me Patris, in habitu & converſatione Religionis ſub unius Magiſtri ſtatuerunt obedientia commorari: Eo utique moderamine propoſitum ſuum & ordinem temperantes, ut quia univerſa turba fidelium in conjugatos & continentes diſtinguitur, & Dominus Jeſus Chriſtus non ſolùm pro viris, ſed & pro fœminis quoque de fœmina naſci voluit, & cum hominibus converſari, habeantur in ipſo Ordine, qui cœlibem ducant vitam, & conſilium beati Pauli ſequantur, qui dicit: De Virginibus autem præceptum Domini non habeo, conſilium autem do. Sint etiam qui juxta inſtitutionem Dominicam, ad procreandam ſobolem, & incontinentiæ præcipitium evitandum, conjugibus ſuis utantur, & unà cum eis ad incolatum ſupernæ patriæ de convalle lacrymarum, & terram tranſire peregrinatione nitantur, & lacrymis diluant & operibus pietatis reatus: Quibus ſupra fundamentum ſuum, quod Chriſtus eſt, pro cura carnis, & affectibus liberorum, ligna fœnum ſtipulam ædificare contingit: cùm alii expeditiores & continentes ædificent aurum argentum & lapides pretioſos: Et iſti tamen & illi militent uni Regi, & ſuper unum fundamentum cœleſtem

1. Corinth. 7.

unam

unam ędificent manſionem, promiſſione Pſalmiſtę in Domino roborati, qui minora quoque membra Eccleſię confortat, & dicit: Imperfectum meum viderunt oculi tui, & in libro tuo omnes ſcribentur.

*Pſal. cxxxviii*

Magiſtri preces ad Alaxandrum PP. ut recens inſtitute Militia hæc in jus & proprietatem Sedis Apoſt. reciperetur.

In horum autem fidelium Chriſti collegio, tu, dilecte in Domino filii, Petre Ferdinande, per voluntatem Dei magiſterium ſuper alios, & providentiam ſuſcepiſti: Qui cum quibuſdam fratrum tuorum ad præſentiam noſtram accedens, cum humilitate, qua decuit, a Sede Apoſtolicâ requiſiſti, ut vos tamquam peculiares filios in defenſionem noſtram, & locum, in quo caput Ordinis factum fuerit, in jus & proprietatem ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ recipere deberemus.

Eam PP. confirmat, & hoc ee donat Diplomate.

Unde nos devotionem veſtram & bonum in Domino deſiderium attendentes, de communi fratrum noſtrorum conſilio, in ſpeciales & proprios Sacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ filios recipimus: Ordinem veſtrum auctoritate apoſtolicâ confirmantes & pręſentis ſcripti privilegio communimus;

Bona omnia ei confirmat.

Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona impræſentiarum juſtè & legitimè poſſidetis, aut impoſterum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poteritis adipiſci, firma & vobis & veſtris ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hęc propriis duximus exprimenda vocabulis. *

* *Hic enumerat aliquas eorum poſſeſſiones.*

Bis concedit in proprietatem quidquid de Saracenorum manibus acquirent.

Sancimus præterea, ne occaſione antiquæ detentionis ſive ſcripturę quiſquam vobis poſſit auferre, quæ ultra memoriam hominum ſub Sarracenorum detenta ſunt poteſtate, & de munificentia Principum, ſeu veſtro ſtudio & labore, aut jam obtenta ſunt, aut in futurum, auxiliante Domino, poteritis obtinere. Cum enim unica ſit vobis intentio, & ſingularis cura ſemper emineat pro defenſione Chriſtiani nominis decertare, non ſolùm res, ſed perſonas ipſas pro tuitione fratrum incunctanter exponere: plurimùm poſſet hoc pium opus & laudabile ſtudium impediri, ſi labores & ſtipendia veſtra, quæ in communi proficiunt, præripiantur ab aliis; & otioſi ac deſides, atque in laboribus ſuis, non quæ Jeſu Chriſti, ſed quę ſua ſunt, requirentes, emolumenta illa perciperent, quæ pro tantis laboribus vobis & pauperum Chriſti uſibus ſunt proviſa, dicente Apoſtolo: Qui non laborat, non manducet.

Statuta Militiæ confirmat: ac primo de obedientia per Milites Magiſtro præſtanda.

Inter ea ſanè, quæ profeſſionis veſtræ in Ordine ſtatutum eſt obſervari, primum eſt, ut ſub unius Magiſtri obedientia in omni humilitate atque concordia ſine proprio vivere debeatis, illorum fidelium exemplum habentes, qui ad fidem chriſtianam Apoſtolorum prædicatione converſi, vendebant omnia, & ponebant pretium ad pedes illorum, dividebaturque ſingulis, prout cuique opus erat; neque aliquis illorum qui poſſederat, ſuum eſſe dicebat; ſed erant eis omnia communia.

Milites, ac mulieres, qui ſub eo ſunt, ſine Magiſtri licentia nubere non poſſint.

*I. Corinth. 7.*

Ad ſuſcipiendam quoque prolem, quæ in timore Domini nutriretur, & infirmitatis humanæ remedium juxta inſtitutionem Domini, & indulgentiam Apoſtoli, qui ait: Bonum eſt homini mulierem non tangere, propter fornicationem autem unuſquiſque uxorem ſuam habeat, & ſimiliter mulier virum ſuum: qui continere nequiverit, conjugium ſortiatur, & ſervet inviolatam fidem uxori, & uxor viro; ne tori conjugalis continentia violetur. Si autem viri præmortui fuerint, & relictæ uxores, quæ Ordinem ſuſceperunt, nubere voluerint, denuncietur hoc Magiſtro ſive Commendatori, ut cum illius licentia, cui mulier ipſa vult, nubat, tantùm in Domino. Quod etiam de viris intelligitur obſervandum: una enim utrique lege tenentur.

Nec ad alium Ordinem tranſire.

Statuimus quoque, ut nullus fratrum ſive ſororum, poſt ſuſceptionem Ordinis veſtri & promiſſam obedientiam, vel redire ad ſæculum, vel ad alium Ordinem, ſine Magiſtri licentia audeat ſe transferre: cum ſint in Ordine veſtro loca ſtatuta, * ut quiſque diſtrictis valeat converſari; diſcedentem verò nullus audeat retinere, ſed ad ordinem ſuum per cenſuram eccleſiaſticam, qui diſceſſerit, * cogatur.

* *forte*, ubi quiſque diſtrictius.

* *deeſt*, redire

De Generali Capitulo ſingulis cogendo annis.

Ut autem in Ordine veſtro cum majori omnia deliberatione tractentur, ſtatutum eſt inter vos, ut locus aliquis ordinetur, in quo per ſingulos annos in ſolemnitate omnium Sanctorum generale capitulum teneatur, & ſit ibi Clericorum Conventus, & Prior, qui illorum, & aliorum Clericorum, qui de Ordine veſtro fuerint, curam poſſit habere: ac fratrum, cum neceſſe fuerit, provideat animabus.

De numero fratrum pro electione Magiſtri.

Sint autem treſdecim in Ordine Fratres, qui Magiſtro, cum opus fuerit, in conſilio & diſpoſitione domus aſſiſtant, & eligendi Magiſtri curam habeant competentem.

Ex his verò Prior exſiſtit præeſſe debeat loco Magiſtri.

Prior ſiquidem Clericorum, cum Magiſter migraverit de hac luce, de domo & Ordine ſolicitudinem gerat; cui ſicut Magiſtro Ordinis obedientes exiſtant, donec per providentiam treſdecim prædictorum fratrum Magiſtri electio celebretur.

De modo Magiſtri eligendi.

Is, cum tranſitus Magiſtri fuerit auditus & cognitus, treſdecim illos fratres ſine dilatione aliqua convocabit, & ſi quiſquam eorum infirmitate vel alia cauſa infra quinquaginta dies adeſſe nequiverit, cum aliorum conſilio, qui præſentes fuerint, alium abſentis loco conſtituet, ut Magiſtri electio ex aliquorum abſentia minime differatur.

Treſdecim fratribus cum Priore, qui Magiſtro ſemper adeſſe debeant, poteſtas conceditur eum deponendi, deque ejus moribus inquirendi, & cauſis cognoſcendi.

Illi verò treſdecim fratres, ſi Magiſter, qui pro tempore fuerit, pernicioſus aut inutilis apparuerit, conſilio Prioris Clericorum, & ſanioris partis capituli, majoribus domus, corrigendi aut etiam amovendi eum, habeant poteſtatem. Etſi inter eum & capitulum emerſerint quæſtiones, debitum eis finem imponant, ne per aliena judicia vel dilabatur Ordo, vel temporalis ſubſtantia diſſipetur. In nullam autem ex hoc Fratres illi ſuperbiam eleventur; ſed Magiſtro ſuo devoti & obedientes exiſtant. Et ſi quis eorum ex hac vita tranſierit, vel pro culpa, ſeu alia quacumque fuerit occaſione mutandus, Magiſter cum conſilio reliquorum majoris partis, alium loco ejus ſubſtituat. In capitulo autem, quod diximus annis ſingulis celebrandum, treſdecim iſti Fratres & Commendatores domorum, niſi evidens & magna eos neceſſitas detinuerit, ad ſtatutum locum incunctanter accurrant, & communiter tractent, quæ ad profectum Ordinis, animarumque ſalutem, & ſubſtentationem corporum fuerint ſtatuenda.

Qua bella contra Saracenos debeant intendere.

Ubi præcipue ad defenſionem Chriſtianorum intendere moneantur: & diſtricte præcipiatur, ut in Saracenos, non mundanę laudis amore, non deſiderio ſanguinis effundendi, non terrenarum rerum cupiditate, bellum tractent: ſed

id tan

ad tantum in pugna ſua intendant, ut vel Chriſtianos ab eorum tueantur incurſu, vel ipſos ad culturam poſſint chriſtianæ fidei provocare.

*De Viſitatoribus eorumque officio.*

Eligantur & tunc Viſitatores idonei, qui domos fratrum per anni circulum fideliter viſitent: & quæ ibi digna correctione invenerint, aut ipſi corrigant, aut ad generale capitulum ipſi deferant corrigenda.

*De Clericis, eorumque inſtitutis.*

Clerici præterea veſtri Ordinis per villas & oppida ſimul maneant, & Priori, qui ſuper eos fuerit ordinatus, obedientes exiſtant. Et filios fratrum, qui eis a Magiſtro fuerint commiſſi, inſtruant ſcientia literarum; fratribus etiam in vita quàm in morte ſpiritualia ſubminiſtrent. Induentur autem ſuperpelliciis, & conventum & clauſtrum ſub Priore ſuo tenebunt, & humiliter facient, quod ab ipſo illis ſecundùm Deum fuerit imperatum. Ubi fratres quoque, de quibus Magiſtro viſum fuerit, converſentur, & non ſint otioſi, ſed vacent orationi & aliis operibus pietatis. Clericis verò de laboribus & aliis bonis, a Deo præſtitis, decimæ reddantur a fratribus, unde libros & congrua faciant Eccleſiarum ornamenta, & in neceſſitatibus corporum convenienter ſibi provideant; etſi aliquid ſuperfuerit, ſecundum providentiam Magiſtri in uſus pauperum erogetur.

*De eleemoſinis magis indigentibus per Magiſtrum provide ſubminiſtranda.*

Ut autem concordia caritaſque inter vos ſervetur, & a peccato detractionis & murmurationis cuncti debeant abſtinere; qui Commendator in quolibet loco fuerit conſtitutus, pro facultate domus in ſanitate & ægritudine, quodcumque opus fuerit, cum ea ſolicitudine ac benevolentia ſubminiſtret, ut neque in ſubſtantia parcitatem, neque in verbo amaritudinem gerere videatur.

*De hoſpitalitate.*

Sit vobis præcipua cura hoſpitum, & indigentium: & neceſſaria illis pro facultate domus liberaliter conferantur.

*Exhortatio ad opera miſericordiæ erga proximum.*

Exhibeatur Prælatis Eccleſiarum honor & reverentia. Subminiſtretur Chriſti fidelibus Canonicis, Monachis Templariis, Hoſpitalariis, aliiſque in ſanctę Religionis obſervantia poſitis, conſilium & auxilium; quorumlibet & indigentia, ſi facultas fuerit, ſublevetur: ut Deus in veſtris glorificetur operibus: & alii, qui viderint, humilitatis & charitatatis veſtræ provocentur odore.

*De Epiſcopatibus inſtituendis, ubi prius Epiſcopi fuerant.*

Adhæc adjiciendum decernimus, ut ſi locus aliquis, in quo Epiſcopus eſſe debeat, in veſtram venerit poteſtatem, ſit ibi Epiſcopus, qui cum Eccleſiis & clero ſuo deſignatos ſibi redditus & poſſeſſiones, & ſpiritualia jura percipient. Reliqua vero cedant in uſus voſtros, & in veſtra diſpoſitione ſine cujuſquam contradictione perſiſtant. Profectò in parochialibus Eccleſiis, quas habetis, nolumus Epiſcopos ſuo jure fraudari. Si autem in locis deſertis, aut in ipſis terris Sarracenorum de novo Eccleſias conſtruxeritis, Eccleſiæ illæ plena gaudeant libertate, nec aliqua per Epiſcopos decimarum, aut alterius rei exactione graventur. Liceatque vobis, per clericos veſtros idoneos eaſdem Eccleſias cum ſuis plebibus gubernare, neque interdicto per Epiſcopos, vel excommunicationi ſubdantur; ſed fas ſit vobis, tam in majori Eccleſia, quæ caput fuerit Ordinis, quàm in illis aliis, excommunicatis & interdictis excluſis, divina ſemper officia celebrare.

*Eccleſiæ Parochiales, quæ a Militibus conſtrui contigerit, ab Epiſcopi Ordinarii Iuriſdictione eximuntur.*

*Privilegium, ne a quoquam præter Legatum Apoſ. Sedis poſſint excommunicari.*

Preterea, ne humanis vexationibus & calumniis a defenſione Chriſtianorum retrahi valeatis, apoſtolica auctoritate decernimus, ne perſonas veſtras præter Legatum Apoſtolicæ Sedis, a latere Romani Pontificis deſtinatum, interdicere quiſquam & excommunicare præſumat. Quod etiam de familiis & ſervientibus veſtris ſtatuimus, qui ſtipendia veſtra percipiunt, donec juſtitiam parati ſint exhibere; Niſi fortè talis fuerit culpa, ex qua ipſo facto eccleſiaſticam cenſuram incurrant.

*Diœceſano verò Epiſcopo in iis, quæ dignitatis ſunt omnino ſubjiciuntur.*

Chriſma verò, & Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium ſeu Baſilicarum, ordinationes Clericorum veſtrorum, qui ad ſacros Ordines fuerint promovendi, a Diœceſano ſuſcipietis Epiſcopo, ſi quidem catholicus fuerit, & gratiam atque communionem Apoſtolicæ Sedis habuerit, & ea gratis & abſque ulla pravitate vobis debeat exhibere; Alioquin, liceat vobis, quem malueritis, Antiſtitem adire, qui noſtra fultus auctoritate, quod poſtulatur, indulgeat.

*Facultas conſtruendi Oratoria ubi quatuor fratres fuerint.*

Liceat præterea vobis, in locis veſtris, ubi quatuor fratres vel plures fuerint, oratoria conſtruere, in quibus fratres & familiæ veſtræ tantùm & divinum audire officium, & chriſtianam poſſint habere ſepulturam. Ita enim volumus neceſſitati veſtræ conſulere, ut non debeant ex hoc adjacentes Eccleſiæ injuriam ſuſtinere.

*Alia privilegia.*

Cum autem generale interdictum terræ fuerit, liceat vobis, clauſis januis, excluſis excommunicatis & interdictis, non pulſatis campanis, ſuppreſſa voce divina officia celebrare.

Nihilominus præſenti decreto ſancimus, ut ſi quis in aliquem veſtrum, fratrem videlicet vel ſororem, violentas manus injecerit, excommunicationis ſententia ſit adſtrictus. Et illud idem pro tutela veſtra tam in ſententia quàm in pœna ſervetur, quod ſub felicis memoriæ Papa Innocentio prædeceſſore noſtro de tuitione clericorum generali in concilio noſcitur inſtitutum.

*Immunitas ab exteriori quopiam moleſtia.*

Decernimus ergo, ut nulli hominum liceat, jura vel poſſeſſiones veſtras temerè perturbare, aut bona veſtra auferre, vel ablata retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed illibata omnia & integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate.

*Cenſus annuus Sedi Ap. perſolvendus.*

Ad indicium autem hujus a Sede Apoſtolica perceptæ liberalitatis, decem malachinos nobis noſtriſque ſucceſſoribus annis ſingulis perſolvetis.

*Solitæ concluſiones.*

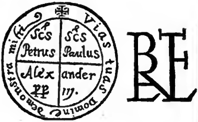
Si qua igitur infuturum ſecularis eccleſiaſticave perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contravenire tentaverit, ſecundò tertiòve monita, niſi præſumptionem ſuam digna ſatisfactione revocaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini noſtri Redemptoris Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat.

Cunctis autem vobis veſtra jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

EGO

Digitized by Google

Alexandri PP. ſubſcriptio. EGO ALEXANDER Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.




S. R. E. Card. Ego Gualterius Alban. Epiſc.
Ego Joannes Presb. Card. SS. Joannis & Pauli tit. Pammachii.
Ego Joannes Presb. Cardinalis tit. Laurentii in Lucina.
Ego Boſo Presb. Card. S. Pudentianæ tit. Paſtoris.
Ego Manfredus Presbyter Cardinalis tit. ſanctæ Cæciliæ.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Sabinæ.
Ego Jacintus Diaconus Cardinalis ſanctæ Mariæ de Coſmedin.
Ego Ardicio Diac. Card. S. Theodori.
Ego Cintius Diac. Card. S. Adriani.
Ego Vitellius Diaconus Cardinalis SS. Sergii, & Bacchi.
Ego Laborans Diacon. Card. ſanctæ Mariæ in Porticu.
Ego Rainerius Diac. Card. ſancti Gregorii ad Velabrum.
Ego Vivianus Diac. Card. S. Nicolai in Carcere Tulliano.

Dat. Ferentini per manum Gratiani S. Romanæ Eccleſiæ Subdiaconi & Notarii, III. Nonas Julii, Indict. VIII. Incar. Dom. anno MCLXXV. Pontificatus verò Domni Alexandri Papæ III. anno XVI. *Dat. die 5. Julii anno Dom. 1175. Pontif. anno XVI.*

## LXXXI.

Privilegium approbationis Archimandritatus Meſſanenſis.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, Onufrio Archimandritæ S. Salvatoris Meſſanenſis, ejuſque fratribus tàm præſentibus quàm futuris.

Proœmium. APoſtolicæ Sedis, cui quamquam immeriti, providente Domino, præſidemus, auctoritate debitoque noſtri officii compellimur, viros religioſos ſinceta charitate diligere; & ne cujuslibet temeritatis incurſus aut eos a ſuo propoſito revocet, aut robur, quod abſit, ſacræ religionis infringat, apoſtolico ipſos præſidio communire. Eapropter, precibus cariſſimi in Chriſto filii noſtri Guillelmi illuſtris Siciliæ Regis, benignius inclinati, & veſtris poſtulationibus favore gratuito annuentes, præfatum Monaſterium, in *Guillelmi Siciliæ Regis poſtulatio pro obtinenda hujuſmodi confirmatione.* quo divino eſtis obſequio mancipati, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus: In primis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo monaſticus, qui ſecundùm Deum, & beati Baſilii regulam, quæ in eodem Monaſterio antiquitùs inſtituta eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur. Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, quaſcumque obedientias, & Abbatias, Rex Rugerius recol. mem. eidem Monaſterio per privilegium ſuum, bulla aurea communitum, conceſſit, omnem quoque honorem, dignitatem, conſuetudines, & quidquid aliud vobis veſtriſque ſucceſſoribus contulit, ſicut in privilegio ſuo pleniùs continetur, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant: In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis* In ſupradictis ſiquidem Monaſteriis omnibus debes tu, fili Archimandrita, ac tui poſt te ſucceſſores, Abbates inſtituere conſilio & conſenſu, qui in eis fuerint, Monachorum. Et ſi quis Abbatum indignus fuerit Abbatia, cui præeſt, tu illum & tui ſucceſſores & juſtè & canonicè amovere debetis, & alium ſubſtituere in loco ejus, quem dignum prævideritis, juxta Dei timorem & regulam Monaſterii veſtri. Liceat quoque vobis, in ſupradictis omnibus Monaſteriis & Obedientiis examinare & judicare Abbates, Monachos, & laicos eorum, tam de ſpiritualibus quàm temporalibus, & cauſas eorum juſtè & canonicè definire. Ipſi verò tibi tuiſque ſucceſſoribus debent obedientiam & reverentiam debitam exhibere, tamquam Patri & Archimandritæ eorum, & juſtitias vobis ſolvere conſtitutas. Ad hæc quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, tam de piſcationibus, olivetis, nemoribus, molendinis, terris, vineis, cannetis, & pomariis, quàm de hominibus quibuſcumque aliis, idem Monaſterium impræſentiarum ibi juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, ipſa vobis & ipſi Monaſterio auctoritate apoſtolica confirmamus; eo tenore, quod Meſſanenſi Archiepiſcopo & ſucceſſoribus ejus tam tu, fili Archimandrita, quàm ſucceſſores tui, viginti ſolidos, centum libras ceræ, viginti incenſi, & totidem cados olei, pro cenſu annuatim ſolvere debeatis. Sanè novalium veſtrorum, quæ propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſive de quibuſcumque aliis proventibus veſtris, vel de nutrimentis animalium veſtrorum nullus a vobis vel ab hominibus veſtris decimas exigere vel extorquere præſumat. Liceat quoque vobis, clericos vel laicos liberos & abſolutos e ſeculo fugientes ad Monaſterium veſtrum recipere, & eos abſque contradictione aliqua retinere. Prohibemus inſuper, ut nulli fratrum veſtrorum poſt factam in Monaſterio veſtro profeſſionem fas ſit de eodem loco, niſi arctioris Religionis obtentu, abſque Archimandritæ ſui licentia diſcedere; diſcedentem verò abſque communium literarum cantione nullus audeat retinere. Prohibemus etiam, ut nullus ipſum Monaſterium interdicere audeat, vel Monaſteria aut Obedientias ejus, ſeu homines eorum. Libertates quoque & immunitates antiquas, & rationabiles conſuetudines Monaſteriis veſtris conceſſas, & hactenus obſervatas, ratas habemus, & eas perpetuis temporibus illibatas rema-

nere

*Monaſterium Archimandritæ ſuo protectione Sedis Apoſt. ſuſcipitur. De monaſtico inſtituto inibi ſervando.*

*Bona omnia, ac privilegia confirmantur.*

** Hic enumerat eorum poſſeſſiones.*

*Archimandritæ ſuper Abbates, & Monachos Monaſteriorum ſibi ſubjectorum.*

*Confirmatio bonorum Monaſterii Meſſanen. Civitatis ſtatuto annuo cenſu Archiepiſcopo perſolvendo.*

*Immunitas a ſolutione onerum ſuper novalibus &c.*

*Privilegia, atque exemptiones nonnullæ conceduntur.*

Archimandrita per Monachos eligendus.

nere cenſemus. Obeunte verò te, nunc ejuſdem loci Archimandrita, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres Monaſterii communi conſenſu, vel fratrum major pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & Monaſterii regulam de ſe ipſis providerint eligendum.

Decretum immunitatis a quacumque externa moleſtia.

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed illibata omnia & integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Meſſanenſis Archiepiſcopi, ſicut ſupradictum eſt, annuo cenſu.

Solitæ concluſiones.

Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, præſentis conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire temptaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi præſumptionem ſuam digna ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Dat. die 19. Octobris anno Domini 1175. Pontif. anno XVII.

Datum Anagniæ per manum Gratiani S. R. E. Subdiaconi & Notarii, XIV. Kalendas Novembris, Indict. IX. Incarnationis Dominicę anno MCLXXV. Pontificatus verò Domni Alexandri Papę III. anno XVII.

---

## LXXXII.

### Privilegium confirmationis bonorum, atque immunitatum Monaſterii Vallis-umbroſæ.

*Laudata inferius privilegia legi poſſunt ſuis locis.*

*Ex Tabulario Monaſt. hujus edidit Ughel. Ital. Sac. T. III ubi de Feſulan. Epiſcopis.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Jacobo Vallisumbroſano Abbati, ejuſque fratribus tam præſentibus quàm futuris, regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

Exordium.

DEſiderium, quod ad Religionis propoſitum, & animarum ſalutem pertinere dignoſcitur, auctore Domino, ſine aliqua eſt dilatione complendum. Quia igitur propoſitum veſtrum, divina praeunte ac ſubſequente clementia, Religionis veſtræ ſimplicitas bonæ opinionis odore & propè & longè poſitis aſpiravit, nos veſtro provectui, annuente Domino, provectus adjungere cupientes, ad exemplar prædeceſſorum noſtrorum felicis memoriæ Paſchalis, & Adriani, Romanorum Pontificum,

Monaſterium ſub protectione Sedis Apoſt. recipiens.

Cœnobium veſtrum pro beatæ Mariæ ſemper Virginis reverentia, cui dicatum eſt, in Romanæ Eccleſiæ proprietatem, & tutelam atque protectionem Apoſtolicæ Sedis ſuſcipimus, & apoſtolicæ illud auctoritatis privilegio munientes, ab omnium perſonarum jugo liberum permanere decernimus; In primis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo Monaſticus, qui ibidem ſecundùm Deum, & beati Benedicti regulam noſcitur inſtitutus, perpetuis temporibus inviolabiliter obſervetur.

Bona omnia ei confirmat.

Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona jam dictum Cœnobium impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, rationabiliter poterit adipiſci, quieta vobis & integra conſerventur; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Monaſterium S. Salvii, Monaſterium ſanctiſſimæ Trinitatis de Florentia, Monaſterium Strumene, Monaſterium de Oſolla, & ſancti Jacobi de Caſtello Monaſterium, Monaſterium Paſſiniani, & ſancti Michaelis de Senis, & de Alpiano, Monaſterium de Cultubono, de monte Piſis, Monaſterium de monte Scalario, & de Nerano, Monaſterium de Fivilo, Monaſterium de Cappiano, Monaſterium ſancti Pauli Piſani, & ſancti Michaelis de Plajano, & ſancti Michaelis Salvenere in Sardinia; Monaſterium ſancti Angeli de Piſtorio, Monaſterium de Paviano, Monaſterium ſanctę Mariæ de Prato, Monaſterium de Vajano, Monaſt. de Opleto, Monaſterium de monte Plano, Monaſterium da fonte Thaonis, Monaſterium de Muſcete, Monaſterium de monte Armato, Monaſterium S. Cæciliæ, Monaſt. S. Reparatæ, Monaſterium de Trecento, Monaſterium de Criſpino, Monaſterium de Razolo, Monaſterium de Bujo Cæſaris, Monaſterium de Cuneo, Monaſterium de Turri, Monaſterium de Caprilia, Monaſterium ſancti Marci de Placentia, Monaſterium ſancti Benedicti de Herba amata, Monaſterium ſancti Proſperi de Regio, Monaſterium de Cavana, Monaſterium ſancti Mercurialis Forolivienſis, Monaſterium de Novaria, Monaſterium de Vercellis, Monaſterium de Janua, Monaſterium ſancti Pauli de Terdone, Monaſterium Brixienſe, Monaſterium Veronenſe, Monaſterium ſancti Carpophori, Monaſterium Aſtenſe, Monaſterium ſancti Angeli Guniperiti.

Nonnullas exemptiones concedit, atque immunitates.

Chriſma verò, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium ſeu Baſilicarum, & ordinationes Clericorum, liceat vobis a quocumque malueritis Epiſcopo Catholico, & Romanæ Eccleſię gratiam atque communionem obtinente, recipere, qui noſtra fultus auctoritate, quæ poſtulantur, indulgeat. Sancimus inſuper, ut nulli Epiſcoporum fas ſit, in vos excommunicationis vel interdicti ſententiam promulgare, ut qui in ſpeciales eſtis filios Apoſtolicę Sedis aſſumpti, nullius alterius judicium temerè ſubeatis. Nulli quoque liceat, aliquod veſtrę Religionis Monaſterium a loci ſui ſtabilitate revellere ac removere ſine Abbatis & Congregationis communi conſenſu.

Monaſteriorum ſubjectorum Caput Valliſumbroſanum.

Conſtituimus autem, ut omnium prędictorum Monaſteriorum Caput, quod in Valle-umbroſa ſitum eſt, Monaſterium habeatur. Sanè cum terminus vitæ Paſtori veſtro divina diſpoſitione contigerit, qui ejus loco ſubſtituendus fuerit, quia & vobis & aliis omnibus pręeſſe debebit, omnium, qui cęteris pręſunt Monaſteriis, conſenſu & judicio eligatur.

Abbatis electionem per cæteros Monaſt. Abbates fieri præcipit.

Quod ſi fortè ex ipſis Abbatibus quilibet, Domino diſponente, ad hoc generale regimen electus fuerit, ad veſtrum principale Cœnobium principaliter tranſeat, & ejus mox judicio, ſicut in diebus venerandæ memoriæ Joannis

nis

nis primi Abbatis veſtri factum conſtat, cœtera omnia unita vobis Monaſteria diſponantur.

*Solitæ concluſiones.*

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Cœnobium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, minuere, ſeu temerariis vexationibus fatigare; ſed omnia &c. ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate. Si qua igitur &c. Cunctis autem &c.

*Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

Ego Ubaldus Oſtienſis Epiſc. ſs.

Ego Bernardus Portuen. & ſanctæ Rufinæ Epiſcopus ſs.

Ego Joannes Presb. Card. SS. Joannis & Pauli tit. Pammachii ſs.

Ego Albertus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Lucina ſs.

Ego Guillelmus Presb. Card. tit. S. Petri ad Vinc. ſs.

Ego Boſo Presb. Card. S. Pudentianæ tit. Paſtoris ſubſc.

Ego Joannes Presb. Card. tit. S. Marci ſs.

Ego Theodinus Presb. Card. S. Vitalis, tit. Veſtinæ ſs.

Ego Manfredus Presb. Card. tit. S. Cęciliæ ſs.

Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Suſannæ ſs.

Ego Jacintus Diac. Card. S. Mariæ in Coſmedin ſs.

Ego Cintius Diac. Card. S. Adriani ſs.

Ego Ugo Diac. Card. S. Euſtachii juxta Templum Agrippæ ſs.

Ego Laborans Diac. Card. S. Marię in Porticu ſs.

Ego Raynerius Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum ſs.

*Dat. die 20. Aprilis anno Dom. 1176. Pontif. anno XVII.*

Dat. Anagniæ per manum Gratiani S. R. E. Subdiac. & Notarii, XII. Kal. Maii, Ind. IX. Incarnat. Domin. anno MCLXXVI. Pontificatus verò D. Alexandri PP. anno XVII.

---

## LXXXIII.

### Bona & jura Monaſterii S. Mariæ de Florentia Ord. Caſſinen. confirmans, quamplurima ei privilegia, atque exemtiones concedit.

*Ex Archiv. Monaſt. hujus ed dit Margar. in ſui Bullarii Part. I. Conſtit. XVIII.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Bernardo Abbati ſanctæ Mariæ de Florentia, ejuſque fratribus, tam præſentibus quàm futuris, regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

*Exordium.*

CUM omnium Eccleſiarum ſit nobis, quamquam immeritis, cura commiſſa, & de omnibus teneamur generalem ſolicitudinem gerere; illis propenſius adeſſe debemus, quæ ſpecialiter juris beati Petri eſſe noſcuntur.

*Bona, & jura, & Eccl. Monaſt. S. Mariæ de Florentia confirmat.*

Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Monaſterium veſtrum, quod ſpecialiter juris & proprietatis Romanæ Eccleſiæ noſcitur eſſe, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus: Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hęc propriis duximus exprimenda vocabulis: Locum, in quo Monaſterium ipſum ſitum eſt, cum pertinentiis ſuis, caſtrum de Signa, & tertiam partem caſtri de Grumulo cum Eccleſiis & pertinentiis eorum, curtem de Greve cum Eccleſia ſancti Martini cæteriſque poſſeſſionibus ſuis, Eccleſiam ſancti Bartholomæi cum curte & terra Berizonis & Azę uxoris ejus de Radda: Inſuper & terram ejuſdem de Petrojo, ſeu in quibuſcumque locis cum omnibus pertinentiis ſuis, caſtrum Radda cum curte & Eccleſiis & omnibus ad ea pertinentibus, caſtri de Tignano tertiam partem cum Eccleſiis & pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſancti Nicolai in campo Clarentis cum curte & Eccleſiis & omnibus pertinentiis ſuis, curtem Cacierini cum poſſeſſionibus ſuis, caſtrum Bibianum cum curte & Eccleſiis omnibus ad eam pertinentibus, Eccleſiam ſancti Martini in loco Confluenti cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſancti Martini, quę eſt infra Civitatem juxta prælibatum Monaſterium, cum caſis terris & omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſancti Martini in Menſula cum omnibus pertinentiis ſuis, curtem montis Domini cum omnibus ad eam pertinentibus, curtem de Mandria cum pertinentiis ſuis, terram Joannis filii Teudi cum caſis & reliquis poſſeſſionibus, ſicut Maria & Donatus filius Monaſterio contulerunt, caſas & terras Joannis filii Boiæ, Eccleſiam ſancti Proculi cum terris & domibus circa ſe, caſtrum Vicli cum curte Eccleſiis & omnibus pertinentiis ſuis: Præterea quidquid de donatione Bonifacii fratris Benedicti, quomdam Abbatis veſtri, legitime poſſidetis, & omnes decimas de Viclo, ſicut eas de conceſſione venerabilis fratris noſtri Florentini Epiſcopi, & decimam de allodio veſtro, de Curte, de Caſalia, de Fuſci, & de Rochetta, ſicut decimam ipſam de conceſſione Guidonis quondam Vulterrani Epiſcopi canonicè poſſidere noſcimini, vobis & Monaſterio veſtro auctoritate apoſtolicâ confirmamus.

*Inſtitutionem Cappellanorum in propriis liberè exercere concedit.*

Nihilominus etiam liberam inſtitutionem perſonarum in Eccleſiis veſtris, ſicut eam prędeceſſores veſtri & vos ipſi a quadraginta retro annis inconcuſſe habuiſſe noſcimini, vobis duximus auctoritate apoſtolicâ confirmandum.

*Ab Epiſcoporum juriſdictione Clericos Eccleſiarum dicti Monaſt. declarat exemptos.*

Prohibemus inſuper, ut nullus Epiſcopus, vel miniſterialis ejus, Eccleſias veſtras vel earum Clericos indebitis exactionibus ſeu moleſtiis audeat fatigare, aut in eos excommunicationis vel in vos ſeu Monaſterium veſtrum interdicti ſententiam, ſine mandato Romani Pontificis vel Legati ab ejus latere deſtinati, ferre præſumat. Sanè novalium veſtrorum, quæ propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis veſtrorum animalium, decimas vel primitias a vobis vel a Monaſterio veſtro nullus pręſumat exigere. Chriſma verò, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium ſeu Baſilicarum, ordinationem Monachorum vel Clericorum veſtrorum, qui ad ſacros Ordines fuerint promovendi, a Florentino recipietis Epiſcopo, ſiquidem Catholicus fuerit, & gratiam atque communionem Apoſtolicæ Sedis habuerit, & ea gratis & abſque pravitate vobis voluerit exhibere: alioquin, quemcumque malueritis adeatis Antiſtitem, qui noſtra fultus auctoritate, vobis quæ poſtulatis, indulgeat. Sepulturam quoque ipſius loci libe-

Sepulturam in dicto Monaſterio liberam fore decernit.

ram eſſe concedimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi fortè excommunicati ſint vel interdicti, nullus obſiſtat: ſalvâ tamen juſtitiâ Eccleſiarum illarum, de quibus mortuorum corpora aſſumuntur.

Solitæ concluſiones.

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare: ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi præſumptionem ſuam congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

*Signum Alexandri Papæ III.*

VIAS TUAS DOMINE DEMONSTRA MIHI:

S. PETRUS ✠ S. PAULUS.

Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

Ego Ubaldus Oſtien. Epiſc. ſs.

Ego Bernardus Portuenſis, & ſanctæ Rufinæ Epiſcopus ſs.

Ego Joannes Presb. Card. ſanctorum Joannis & Pauli tit. Pammachii ſs.

Ego Albertus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Lucina ſs.

Ego Guillelmus Presbyter Card. tit. S. Petri ad Vincula ſs.

Ego Boſo Presb. Cardinalis S. Pudentianæ tit. Paſtoris ſs.

Ego Joannes Presbyter Cardinalis tituli ſancti Marci ſs.

Ego Theodinus Presbyt. Card. S. Vitalis tit. Veſtinæ ſs.

Ego Manfredus Presbyter Cardinalis tit. ſanctæ Cęciliæ ſs.

Ego Petrus Presbyter Cardinalis tit. ſanctæ Suſannæ ſs.

Ego Jacintus Diaconus Card. ſanctę Marię in Coſmedin ſs.

Ego Cintius Diac. Card. ſancti Adriani ſs.

Ego Ugo Diac. Card. S. Euſtachii juxta templum Agrippæ ſs.

Ego Laborans Diac. Card. S. Mariæ in Porticu ſs.

Ego Raynerius S. Georgii ad Velum aureum Diac. Card. ſs.

Dat. die 30. Aprilis anno Dom. 1176. Pontif. anno XVII.

Datum Anagnię per manum Gratiani ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Subdiaconi, & Notarii, II. Kalendas Maii, Indictione IX. Incarnationis Dominicæ anno MCLXXVI. Pontificatus verò Domni Alexandri Papæ III. anno XVII.

## LXXXIV.

Confirmatio Privilegiorum, a Summis Romanis Pontificibus conceſſorum Monaſterio Sancti Joannis in Venere Teatinæ Diœceſis, ac omnimoda exemptio a juriſdictione Ordinarii.

Ital. Sac. Tom. VI. ubi de Teatinis Epiſcopis.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Oderiſio Abbati Monaſterii S. Joannis in Venere, ejuſque fratribus tàm præſentibus quàm futuris regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

VOX clamantis in deſerto, parate viam Domini, rectas facite ſemitas Dei noſtri, monet nos inter rectitudines ingredi, quoniam fortitudo ſimplici via Domini recta: ergo petentibus non eſt denegandus auditus, quia ſervorum Dei quieti pro noſtro eſt officio providendum. quatenus, a ſæcularibus tumultibus liberi, in via Domini ſimplicibus animis fortiter ambulare prævaleant. Quapropter, fili in Chriſto, legitime Ordinis Abbas, tuis tuorumque fratrum juſtis deprecationibus exorati, ad honorem S. Dei Genetricis & Virginis Mariæ, & S. Præcurſoris Domini Joannis Baptiſtæ. Cœnobium ejus nomini dedicatum, in quo omnipotenti Domino unanimiter deſervitis, in Apoſtolicæ Sedis gremio perenniter confovendum, præſtante Deo, auctoritate præſentis privilegii communimus: privilegiorum ſiquidem formam ſequentes, quæ veſtro Cœnobio a noſtris prædeceſſoribus ſanctis, videlicet Leone. Victore, Nicolao, & Urbano collata ſunt, vobis veſtriſque ſucceſſoribus illa omnia perpetuò poſſidenda confirmamus, quæ Transmundus Comes Tranſmundi Ducis, & Marchionis filius in Comitatu Teatino, Pinnenſi, Aprutienſi, Firmano, & Termulano, veſtro noſcitur Monaſterio obtuliſſe: cætera quoque, quę aliorum oblatione fidelium in jus veſtrum & dominium devenerunt, videlicet: In Comitatu Teatino has cellas, S. Joannis in Mulo-traverſo. S. Zachariæ, S. Benedicti, S. Romani, S. Severini, S. Mariæ ad cappellam ſecus Ortanam, S. Pauli & S. Petri cum burgo, qui ex latere eſt: Item Eccleſiam S. Georgii, S. Philippi de Palatio, S. Angeli cum tertia parte portus Ortonæ, ſanctæ Marię juxta rivum, qui dicitur Frictus: In curte Ateana SS. Martyrum Legontiani & Domitiani cum mille modiis terrę juxta ſe: in curte de Agrame, S. Calari & SS. Virginum Aureæ & Petronillæ, S. Ambroſii, S. Martini, S. Stephani ad collem in Buſſi, S. Crucis cum duodecim mamatis hominum, S. Angeli intra oppida Septem exadverſo S. Nicolai: Item cellam S. Joannis in Rocca cum oppido ſuo. S. Thomę cum oppido ſuo. S. Farmanni, S. Euſanii cum caſtello ſuo. S. Apollinaris cum caſtello ſuo, S. Nicolai cum caſtello ſuo, S. Mariæ Inca cum caſtello ſuo. S. Marię in Crypta Trinea, S. Angeli in Peſclo, S. Angeli in Ortecle cum oppido ſuo. S. Marci, S. Quirici, S. Luciæ in Argelli, S. Pantaleonis, S. Crucis in Alento cum oppido Mucella, S. Anſuini, S. Joannis in Retro, S. Pauli in Piſcaria cum oppido ſuo, ſancti Laurentii in Piſcaria cum quarta parte de tranſverſo ejuſdem fluminis, & quarta portus ejuſdem, S. Nicolai cum oppido Sangro, S. Cantianæ in caſtello Pal-

lo Palledo, S. Martini de filiis Teodaldi, S. Petri in Batinario cum Fara ſua, S. Agathæ, ſancti Paneratii, S. Juſtini de Caſole, S. Petri in Lauro, S. Petri de Linari cum caſtello Reſſe, S. Petri in Parlaſi, S. Mariæ in Vallę, S. Mariæ in Teramo, S. Viti in Portule: Oppida verò hæc Foſſam-cæcam, Caſtellum-muratum, Roccam de Sclavis, Giruli Laternum, Montes Octaviani, Gnaſtura, Meruli, Porcile, Malianico, Caſtellom-vetus, Balerianum, Faram Benedicti filii Uberti, Faram filiorum Bederochi, Montem S. Silveſtri, Petrarium, Senellam, Caſtellinum, caſtrum Aymonis, Turricellam, Montem collis, Marſini, Ilicem, Rivum-juſtum, Maclam, Scorniosſam, Caſale S. Benedicti, Morum-rivum Petri Peſchi: In comitatu Pinnenſi cellam S. Mariæ Anfriſano, S. Mariæ in Ponzano cum caſtello Caſa-vetere, S. Michaelis in Boccarieto cum Fara ſua, & Fara de Saraticu, S. Michaelis in fine cum Fara & Pogio ſuo, S. Petri in Campo-rotundo, S. Mariæ in Loquiano cum pogio ſuo, S. Marię in Rivo Sonuli, S. Joannis in Aquaviva cum caſali ſuo, ſancti Petri, S. Joannis ad Ponticulom, ſancti Antonii, ſanctæ Mariæ in Rigulo, S. Salvatoris in Caſa-nigra, S. Margaritæ in Legoniano, ſancti Jo. in Carpeneto, ſancti Angeli in Rivo turbido, S. Mariæ in Valle, S. Nicolai in Plomba, ſancti Laurentii juxta Gomarium, S. Joannis ad Caſam-comuſte, Caſtellum ad mare, Speltore, Furcam Conſenga, Montem Sylvarium, civitatem S. Angeli, Ilicem ſanctæ Crucis, caſam Lariti, Ilicem Trallionium, Pizanum, Scurranum, montem Valterii, Monticulam, Spatulam ruptam, Arſetam, Biſenum, Antianum, Ranchi, Sylvam, Mitilianum, Caſulæ morum, Altum-caſtellum ultra montem Peditarum ſancti Joannis de filiis Tribuni: In comitatu Aprutien. cellam ſancti Joannis in Gomano cum caſtello ſuo, Certum Biſurch, ſancti Donati in Salinello cum caſtello Palmę, ſancti Stephani ad Mura, & Eccleſiam ſancti Angeli, montem Paganum, Graſſianum, Ripam filiorum Azonis, Pogium Mulorum Morelli, curte de Pedoniano, totam curtem Totam de Bucelliano, tertiam partem curtis de Semproniano: In Comitatu Firmano cellam ſancti Nicolai cum caſtello Paterno, Monteronem, medietatem curtis de Supplica, integram curtem de Aquaviva, montem Bolarium, caſtellum Rodactariſci, caſtellum Colinari, Eccleſiam ſancti Paſſicis: In Comitatu integram curtem de Palveniano: In Comitatu Camerino terram cum ſuis cultoribus: In curte Ceſepalumbi mediam curtem de Viſiliano, quartam partem curtis de Albano: In Comitatu cellam ſancti Martini, ſanctę Mariæ in Contro cum ejus Eccl. ſancti Januarii, ſancti Victorini, ſancti Laurentii, ſextam partem S. Salvatoris: apud Liſinam, cellam S. Archangeli: Ferrarię, cellam S. Nicolai: In Civitate Eccl. ſanctę Marię ad vineam Talliatam: In Principatu Beneventano Eccl. ſanctæ Mariæ, ſancti Joannis in Barſica, cellam ſancti Anaſtaſii, in civitate hęreditatem Leonis Pinnini integram: In Dalmatia apud Bellumgradum cellam ſancti Thomæ, ſimiliter etiam Teloneum mercatorum, & pretium, decimaſque, & oblationes mortuorum, ex omnibus abſque contradictione aliqua teneatis. Præterea per præſentis decreti paginam apoſtolica auctoritate ſtatuimus, ut quæcumque in cellis in Eccleſiis, in oppidis, villis, ſilvis, paſcuis, fluminibus, portibus, littoribus, piſcariis tam maris quàm fluminum, molendinorum, aquarum decurſibus, in ſervis & ancillis, & quibuslibet rebus mobilibus & immobilibus, hodie veſtrum Cœnobium juſtè poſſidet, vel in futurum, juvante Domino, juſtè acquirere poterit, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant. Chriſma verò, conſecrationes Altarium ſeu Baſilicarum, ordinationes aliorum Clericorum, qui ad ſacros ſunt Ordines promovendi, a quocumque volueritis Catholico accipiatis Epiſcopo. Intra totius Abbatię terminos nullus Epiſcopus, niſi a te invitatus, Synodum celebrare, vel clericos conſtringere audeat, ut intelligas curam hanc ad tuam ſolicitudinem pertinere non aliter, quàm vice tibi a nobis indulta. Obeunte verò te, ejuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet aſtutia vel violentia prępouatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dominum, & Beati Benedicti regulam elegerint; electus autem, ad Romanum Pontificem conſecrandus accedat. Vos vero, filii in Chriſto legitimi, oportet, collatam vobis gratiam in omnibus conſtitutionibus, & tantis Sedis Apoſtolicæ beneficiis dignis operibus reſpondere; nec libertate hac in occaſionem carnis, & velamine malitiæ abutamini; & quanto a ſęcularibus tumultibus liberiores eſtis, tanto amplius placere Domino totis mentis & animæ viribus procuretis. Decernimus ergo, ut nulli omnino liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed illibata omnia & tuta conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona contra hanc noſtræ conſtitutionis paginam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, ita quod ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniat. Amen. Amen. Amen.

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccleſię Epiſcopus. *Alexandri PP.*

Ego Ubaldus Oſtien. Epiſc. *& S. S. R. Cardd. ſubſcriptiones.*

Ego Bernardus Portuenſis, & ſanctæ Rufinæ Epiſcopus.

Ego Joannes Presb. Card. SS. Joannis & Pauli tit. Pammachii.

Ego Albertus Presb. Card. tit. ſancti Laurentii in Lucina.

Ego Vitellius Presb. Cardinalis tit. ſancti Petri ad Vincula.

Ego Boſo Presb. Cardinalis S. Pudentianæ tit. Paſtoris

Ego Joannes Presb. Card. S. Marci.

Ego Theodinus Presb. Card. S. Vitalis tit. Veſtinæ.

Ego Manfredus Presbyter Cardinalis tit. ſanctæ Cæciliæ.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Suſannę.
Ego Jacintus ſanctæ Mariæ in Coſmedin Diac. Cardinalis.
Ego Cintius Diac. Card. ſancti Adriani.
Ego Ugo Card. ſancti Euſtachii juxta templum Agrippæ.
Ego Laborans Diac. Cardinalis ſanctæ Mariæ in Porticu.
Ego Raynerius Diac. Card. ſancti Georgii ad Velum aureum.

*Dat. die 16. Junii anno Dom. 1176. Pontif. anno XVII.* Datum Anagnię per manum Gratiani ſanctę R. E. Subdiac. & Notarii. XVI. Kal. Julii, Indict. IX. anno Dom. Incar. MCLXXVI. Pontificatus verò D. Alexandri Papæ III. anno XVII.

## LXXXV.

Podius Bonitius, in Diœceſi Florentina poſitus Senenſibus Epiſcopis adjudicatur.

*Simile Diploma edidit Hadrianus PP. IV. anno 1155. quamvis ſequenti anno contrarium omnino Conſt. ediderit, prout conſtat ex ſequenti contextu.*

*Ex Tabulario Eccleſiæ Senen. edidit Ughellius Ital. ſac. Tom. III.* Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Gunterano Senen. Electo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

*Exordium.* COmmuni & ſpeciali debito tuis cogimur petitionibus condeſcendere, & effectum congruum indulgere, ut qui tenemur univerſos in ſuis juſtis poſtulationibus exaudire, tantò tibi amplius videamur eſſe propitii, quantò te & Eccleſiam tibi commiſſam abundatiori diligimus charitate. Eapropter, dilecte in Domino fili, tuis juſtis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu, Eccleſiam in Monte Bonizi a b. m. Raynerio prædeceſſore tuo in fundo videlicet, quem b. m. Comes Guido conceſſit beato Petro, & piæ record. prædeceſſori noſtro Adriano Papæ, de ipſius prædeceſſoris noſtri auctoritate & conceſſione conſtructam, de communi conſilio fratrum noſtrorum tibi & tuis ſucceſſoribus concedimus & confirmamus; dantes vobis liberam facultatem, ſicut idem prædeceſſor noſter dediſſe dignoſcitur, eamdem Eccleſiam ſine contradictione qualibet conſecrandi, & in ea Clericos juxta veſtræ voluntatis arbitrium ponendi & liberè ordinandi: non obſtante retractatione, quam præfatus Prædeceſſor noſter ſuper hoc, levi & vano errore ductus, ea conſideratione feciſſe dignoſcitur, quod locus in Epiſcopatu Florentino conſiſtit: cum in privilegio ipſius Prædeceſſoris noſtri contineatur fundum ipſum a memorato Comite ſupra fuiſſe conceſſum, & ab eodem Prædeceſſore noſtro ad Eccleſiam ibi conſervandam ſub annuo cenſu unius bizantii tuo prædeceſſori collatum. Statuimus autem, ſicut præfatus prædeceſſor noſter noſcitur ſtatuiſſe, ut quicumque de tua Diœceſi ad locum illum tranſierint, in omnibus ſpiritualibus tibi tantùm & ſucceſſoribus tuis debeant reſpondere, & vos eamdem, quam priùs, habeatis in eis omnino poteſtatem. Cæterum ad hujus noſtræ conceſſionis &

*Podius Bonitius Senenſibus Epiſcopis adjudicatur.*

*Cum derogatione conſtitutionis Hadriani Papæ ſupradictæ.*

confirmationis indicium unum bizantium nobis noſtriſque ſucceſſoribus annis ſingulis perſolvetis. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, hanc paginam noſtræ conceſſionis & confirmationis infringere, vel ei aliquatenus contraire. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conceſſionis & confirmationis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi præſumptionem ſuam digna ſatisfatione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri JeſuChriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

*Decretum confirmationis hujuſce conceſſionis.*

*Solitæ concluſiones.*

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

*AlexandriPP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

Ego Ubaldus Oſtienſis Epiſc. ſs.
Ego Bernardus Portuenſis, & S. Rufinę Epiſcopus ſubſc.
Ego Joannes Presb. Card. SS. Joannis & Pauli tit. Pammachii ſ.
Ego Guillelmus Presb. Cardinalis tit. S. Petri ad Vincula ſ.
Ego Boſo Presb. Cardin. S. Pudentianæ tit. Paſtoris ſubſc.
Ego Joannes Presbyter Cardinalis ſancti Marci ſubſc.
Ego Theodinus Presb. Card. ſancti Vitalis tit. Veſtinæ ſubſc.
Ego Manfredus Presb. Card. tit. S. Cæciliæ ſſ.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Suſannæ ſs.
Ego Jacintus Diac. Card. S. Mariæ in Coſmedin ſubſc.
Ego Cintius Diac. Card. S. Adr. ſ.
Ego Ugo Diac. Card. S. Euſtachii juxta templum Agrippæ ſs.
Ego Laborans Diac. Cardinalis ſanctæ Mariæ in Porticu ſ.

*Dat. die 16. Junii ann. Dñi 1176. Pontif. anno XVII.* Datum Anagniæ per manum Gratiani ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Subdiaconi & Notarii, XVI. Kal. Julii, Indict. IX. Incarnationis Dom. anno MCLXXVI. Pontificatus verò Domni Alexandri Papę III. an. XVII.

## LXXXVI.

Confirmatio Monaſterii de Boſcoduno, bonorum, que ad illud pertinentium: & inhibitio, ne quis de ejus novalibus aut nutrimentis animalium decimas exigat.

*Ex Gall. Christ. nova edit. inter Inſtrumenta Eccleſiæ Ebreduncn. num. XI.* Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Guigoni Abbati Boſcaudunenſis Monaſterii, ejuſque fratribus regularem vitam profeſſis, in perpetuum &c.

*Deeſt initium.*

*Monaſterium ſub protectione Sedis Apoſt. recipit.* QUapropter, dilecti in Domino filii, præfatum Monaſter. in quo divino mancipati eſtis obſequio, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privile-

Bonaque omnia eidem confirmat.

vilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu juſtis aliis modis, pręſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Locum, qui Boſcaudon dicitur cum pertinentiis ſuis, in quo Monaſterium ipſum fundatum eſt, Abbatiam de Pratis, & Abbatiam de Laura, quam ædificatis, cum poſſeſſionibus, Laveram cum ſuis poſſeſſionibus, domum ſancti Mauricii cum ſuis pertineutiis, vineas de Romolano, vineas de Capdavaco, vineas de Moillarou, Grangiam de Pailheyrol cum omnibus, quæ in illo territorio habetis, Grangiam de Villario Roberti, & quidquid ibi habetis & poſſidetis. Sanè novalium veſtrorum, quæ propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis veſtrorum animalium nullus a vobis decimas exigere præſumat. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, &c.

Alexandri PP. ſubſcriptio.

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

Ego Ubaldus Oſtienſis Epiſcopus &c.

Dat. die 4. Julii an. Dom. 1176. Pontif. anno XVII.

Dat. Anagniæ per manum Gratiani S. R. E. Subdiac. & Not. IV. Nonas Julii, Indict. IX. Incarn. Dom. anno MCLXXVI. Pontif. verò D. Alex. PP. III. anno XVII.

---

## LXXXVII.

Confirmatio donationum omnium, favore Capituli & Canonicorum Aquilejenſis Eccleſiæ factarum.

*Ex originali edidit Ugh. It. Sa. Tom. V. ubi de hac eccleſia.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Valderico Præpoſito, & Canonicis Eccleſiæ Aquilejenſis, tam præſentibus quàm futuris canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

QUotiens illud a nobis petitur, quod rationi conveniat, & conſonet honeſtati, animo nos decet libenti concedere, & effectum juſta petentibus indulgere. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & pręfatam Eccleſiam, in qua divino eſtis obſequio mancipati, ſub Beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & pręſentis ſcripti privilegio communimus;

Eccl. ſtam hanc ſub Sedis Apoſt. protectione ſuſcipiens,

Satuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quęcumque bona eadem Eccleſia impręſentiarum canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, pręſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant: In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis:

Donationes omnes, ejus favore factas, vel impoſterum faciendas ratas habet, atque confirmat.

Villam de Melereto cum omnibus finibus & pertinentiis ſuis, ſcilicet cum Villa Sclavorum, quæ ſimiliter dicitur Meleretum, Palmata, Ronch, & Roncheras, cum agris vineis, pratis, paſcuis, cultis & incultis, ſylvis, & venationibus uſque ad ſylvam S. Laurentii, & uſque ad villam, quæ dicitur Clæviam, & uſque ad villam, quæ dicitur Antonianum, & uſque Feletas, & uſque Becinis, & uſque ad villam S. Stephani, & uſque ad Riſam, & uſque ad villam, quæ dicitur Perſeriano: Villam quoque de Caſteone, & de Murſano cum finibus & pertinentiis ſuis, a villa S. Andreæ uſque ad villam, quę dicitur Ganarium, & uſque ad ſylvam cum omnibus redditibus ſuis, cum vineis, agris, pratis, paſcuis, cultis & incultis, paludibus, & ſylvis, cum venationibus, cum aquis aquarumve decurſibus, cum mulendinis & piſcationibus: Villam etiam de Mariano, & villam de Carlinis, & villam S. Georgii, & villam de Mutiana cum omnibus redditibus ſuis, unà cum omnibus finibus & pertinentiis ſuis, cum campis, vineis, pratis, paſcuis, cultis & incultis, cum aquis aquarumve decurſibus, ac molendinis, inſulis a mari & a flumine, quod dicitur Carnium, uſque ad aquam, quæ dicitur Arnuinus, cum paludibus & piſcationibus, cum ſylvis & venationibus: Eccleſias Baptiſmales Aquilejenſis Patriarchatus cum cappellis ſibi pertinentibus, ſicut eas pacificè poſſidetis: In foro Aquilejenſi triginta ſtationes, & in portu Piri viginti: quinquaginta manſos in Oſellam cum Eccleſiis & decimis, villam de Farra cum adjacentibus villis videlicet, villam de Petolan, & Draſam, & Sbredam, & Villa nova, Gradiſca, Bruma cum omnibus pertinentiis ſuis a monte, qui dicitur Cars, uſque ad ſtratam Ungarorum, & uſque ad villam, quæ dicitur Algo, cum Eccleſiis & omnibus pertinentiis ſuis, pratis, ſylvis, paſcuis, cultis & incultis, venationibus, & piſcationibus, & omni juriſdictione imperiali, prout Imperator Otto bo. mem. Aquilejenſi Eccleſiæ & Canonicis tradidit: etiam & Carniam villam de Penicles, & villam de Nogarias, & villam de Felas in monte S. Petri, & montem de Tenca, & quatuor manſos in villa Avale, & villam de Battalia, & tres manſos apud Ingiam, & novem manſos apud Pinzan, & quindecim manſos apud Gruans, & quemdam montem apud Avenzon. Præterea ſicut Burkardus Advocatus Aquilejenſis Eccleſiæ, & poſtea Henricus, Placitum advocatiæ in manu Patriarchæ Valrici refutarunt pro ſe & ſucceſſoribus ſuis ſuper omnibus bonis, Aquilejenſi Eccleſiæ attinentibus, cum omnibus diſtrictis uſibus & pertinentiis, ita & nos auctoritate apoſtolica confirmamus.

Decretum immunitatis a qualibet externa moleſtia &c.

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, ſuprad. Eccl. temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare: ſed illibata omnia & integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Aquilejenſis Patriarchæ canonicâ juſtitiâ.

Cum ſolitis conclusionibus.

Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi præſumptionem ſuam congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actio-

næ actionis percipiant,& apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Signum ✠ Curia Romana ✠*

PP. ALEX. TERTII.

*Signum ✠ Notarii.*

Alexandri PP.

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſc.

Et S. R. E. Card. ſubſcriptiones.

Ego Ubaldus Oſtien. Epiſcopus
Ego Joannes Presb. Card. SS. Joannis & Pauli tit. Pammachii.
Ego Albertus Presb. Cardinalis tit. ſancti Laurentii in Lucina.
Ego Guillelmus Presbyter Cardinalis tit. ſancti Petri ad Vincula.
Ego Petr. Presbyt. Card. ſanctæ Pudentianæ tit. Paſtoris.
Ego Joannes Presbyter Cardinalis tit. ſancti Marci.
Ego Theodinus Presb. Card. ſancti Vitalis tit. Veſtinæ.
Ego Manfredus Presb. Card. tit. S. Cęciliæ.
Ego Petr. Presb. Card. tit. S. Suſannæ.
Ego Jacintus Diac. Card. ſanctæ Mariæ in Coſmedin.
Ego Cintius Diaconus Cardinalis ſancti Adriani.
Ego Ugo Diac. Card. S. Euſtachii juxta Templum Agrippæ ſs.
Ego Laborans Diac. Cardinalis ſanctæ Mariæ in Porticu.
Ego Rainerius Diac. Card. S. Georgii ad Velum aur.

Dat. die 7. Julii anno Domini 1176. Pontif. anno XVII.

Datum Anagniæ per manum Gratiani ſanctæ R. E. Subdiac. & Notarii, Nonis Julii, Indictione IX. Incarnationis Dominicæ anno MCLXXVI. Pontificatus Alexandri PP. III. anno XVII.

---

## LXXXVIII.

### Approbatio Inſtituti Ordinis Carthuſianorum.

Ex Concil. Tom. XIII. loc. cit.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Guidoni Priori Carthuſiæ, ejuſque fratribus, tam præſentibus quàm futuris, in perpetuum, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Exordium

CUM vos per Dei gratiam multa promereatis gloria meritorum, & vitam ſolitariam eligentes, divinæ contemplationi arctius intendatis, bonus odor Religionis veſtræ ad id nos inducit, ut communi & ſpeciali debito quieti veſtræ debeamus intendere, & jura veſtra ſummopere conſervare. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, veſtramque, & alias domos Ordinis veſtri, & cum omnibus bonis, paſcuis, poſſeſſionibus, quas impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidetis, aut in futurum juſtis modis, pręſtante Domino, poteritis adipiſci, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus, & terminos, quos rationabiliter ſtatuiſtis, vobis & domibus veſtris auctoritate apoſtolica confirmamus. Ad hæc auctoritate apoſtolica arctius interdicimus, & ſub interminatione anathematis prohibemus, ne quis infra terminos veſtros vel domorum veſtrarum, hominem capere, furtum ſeu rapinam committere, vel homicidium facere audeat, aut homines ad domos veſtras venientes, vel ab eis redeuntes, quomodolibet conturbare, ut ob reverentiam Dei, & locorum veſtrorum infra hos terminos, non ſolùm vos & fratres veſtri, ſed etiam alii, plenam pacem habeant & quietem. Adjicientes quoque ſtatuimus, ut infra dimidiam leucam a terminis poſſeſſionum, quas habetis, nulli religioſo liceat, quodlibet ædificium conſtituere, vel poſſeſſiones acquirere. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, vos ſuper poſſeſſionibus vel paſcuis veſtris temerè perturbare, aut ſuper his vobis moleſtiam vel gravamen inferre, vel eas ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed illibata omnia & integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate. Si qua igitur in futurum, eccleſiaſtica ſęculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi præſumptionem ſuam digna ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictę ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Carthuſianos ſub protectione Sedis Apoſtolicæ ſuſcipiens, eiſdem bona omnia confirmat.

Immunitatem, quam eccleſiaſticam vocant, infra eorum domus fines concedit,

ac intra eoſdem quamcumque conſtrui domum prohibet.

Decretum pro indemnitate bonorum hujuſmodi.

Solitæ clauſulæ pœnales.

Alexandri PP. ſubſcriptio.

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

Ego Ubaldus Oſtien. Epiſc. ſs.
Ego Joannes SS. Joannis & Pauli Presbyter Cardinalis ſs.
Ego Albertus Presb. Card. tit. ſancti Laurentii in Lucina ſs.
Ego Guill. Presb. Card. S. Petri ad Vinc. ſs.
Ego Boſo Presb. Card. ſanctæ Pudentianæ ſs.
Ego Joannes Presb. Card. tit. ſancti Marci ſs.
Ego Theodinus Presb. Card. tit. ſancti Vitalis ſs.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Suſannę ſs.
Ego Jacintus ſanctæ Mariæ in Coſmedin. Diac. Card. ſs.
Ego Cintius Diac. ſancti Adriani ſs.
Ego Ugo Card. Diac. ſancti Euſtachii juxta templum Agrippæ ſs.
Ego Laborans Diac. Card. S. Mariæ in Porticu ſs.

Dat. die 4. Septemb. ann. Dom. 1176. Pontif. anno XVII.

Datum Anagniæ per manum Gratiani, ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Subdiaconi & Notarii, IV. Nonas Septembris, Indictione IX., Incarnationis Dominicæ anno MCLXXVI. Pontificatus verò D. Alexandri Papæ III. anno XVII.



Digitized by Google

## LXXXIX.

Bona omnia Veronenſis Eccleſię confirmantur Capitulo, & Canonicis: addito decreto, quod abſque ſanioris partis conſenſu alienari non poſſint.

*Ex Tabulario Eccleſiæ hujus edidit Ughell. Ital. Sac. ubi de hac Eccleſia.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Riprando Archipresbytero Veronenſis Eccleſiæ, ejuſque fratribus tam pręſentibus quàm futuris Canonicis ſubſtituendis, in perpetuum.

*Exordium.*

OFficii noſtri nos admonet & invitat auctoritas, pro Eccleſiarum ſtatu ſatagere; & earum quieti & utilitati: conveniens eſſe dignoſcitur, ut qui ad earum regimen Domino diſponente aſſumpti ſumus, eas, & a pravorum hominum nequitiis tueamur, & beati Petri atque Apoſtolicæ Sedis patrocinio muniamus. Quapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatam Eccleſiam, in qua divino mancipati eſtis obſequio, prædeceſſorum noſtrorum Calliſti, & Innocentii, Romanorum Pontificum, veſtigiis inhærentes ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Eccleſias ſcilicet S. Georgii, ſancti Joannis Baptiſtæ, ſancti Clementis, ſanctę Cęciliæ, S. Fauſtini, S. Firmi in Cappella, & ſancti Pauli in Burgo, Eccleſiam ſancti Joannis Baptiſtæ in Valle, Monaſterium ſancti Michaelis in Campanea, ſancti Joannis Baptiſtæ in Quintiano, Eccleſiam ſancti Petri in Carnario, ſancti Pauli de Pruno, & omnium Sanctorum de Novariis, ſanctę Mariæ de Turano, ſancti Caſſiani & omnium Sanctorum de Martiana, ſancti Pancratii, ſancti Georgii in Salſis, ſancti Michaelis de Carmiſino, ſancti Fauſtini de monte Draconis, ſancti Proſdocimi cum decima, ſancti Ambroſii de Caſali-alto, villam Quinti, & locum, qui dicitur Villa, & Luſiam cum Eccleſiis & decimationibus earum. Caſtella vero & villas veſtras vobis nihilominus confirmamus, videlicet Cerreta, Erbetum, Fagnanum, Ponteposſerum, Pradellas cum cappella, Englare dimidium, Biunde, Porcille, Treſolanum, Gretiana, Martiana, Pullianum, & medium Romagnanum, Pruno, Calmaſium: In Comitatu Trid. Berguſium, Bundo, Bulbeno, Badabiones cum cappella, ſilvam etiam, quæ dicitur Colegaria, cum piſcariis, & tertiam partem nemoris, quod dicitur Budaugnano, & palatium cum porta ſancti Zenonis, oblationem etiam dimidiam Monaſterii ſancti Zenonis in ſingulis feſtivitatibus ejuſdem Confeſſoris a diluculo uſque ad horam tertiam: decimam quoque civitatis, & portæ ſancti Zenonis, & burgi; juſtas autem conſuetudines veſtras a prędeceſſoribus noſtris vobis confirmatas concedimus illibatas auctoritate apoſtolica conſervari. Præcipimus etiam, ne quis veſtrum abſque communi omnium conſenſu, vel partis conſilii ſanioris, bona, redditus, vel poſſeſſiones Eccleſiæ veſtræ alicui perſonę dare præſumat. Quæ autem indebite data vel deſtructa ſunt, ad jus & dominium veſtrum liberè revertantur. Decimas vero de propriis laboribus veſtris, ſeu etiam redditibus, a vobis exigere vel ſuſcipere laicorum nemo præſumat. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; ſed illibata omnia & integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtrę conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi præſumptionem ſuam digna ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonę actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem pręmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

*Ecclesiam Veronen. ſub protectione Sedis Apoſtolicæ recipiens.*

*Bona ad eam pertinentia Capitulo, & Canonicis confirmat.*

*Eadem ſine majoris Capituli partis conſenſu alienari non poſſe declarat.*

*Solitum Decretum immunitatis, atque obſervantiæ hujuſce privilegii.*

*Alexandri PP.*

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

*Et S. R. E. Card. ſubſcriptiones.*

Ego Ubaldus Oſtienſis Epiſcopus ſs.
Ego Gualterius Albanenſis Epiſcopus ſubſc.
Ego Conradus Moguntin. Archiep. & Sabinenſis ſubſc.
Ego Bernardus Portuenſis, & S. Roſinę Epiſcopus ſs.
Ego Manfredus Pręneſtinus Epiſc. ſs.
Ego Hildebrandus Presb. Card. Baſilicæ duodecim Apoſtolorum ſs.
Ego Joannes Presb. Cardinalis tit. Sanctæ Anaſtaſiæ ſs.
Ego Theodinus Presb. Card. S Vitalis tit. Veſtinæ ſs.
Ego Jacintus S. Mariæ in Coſmedin Diac. Cardinalis ſs.
Ego Ardicio Diaconus Cardinalis tit. S. Theodori ſs.
Ego Cintius Diac. Card. S. Adriani ſs.

Datum Ferrariæ per manum Gratiani ſanctæ Romanę Eccleſię Subd. & Notarii. Kalen. Maii Indict. X. Incar. Dom. anno MXCLXXVII. Pontificatus verò Domni Alexandri Papæ III. anno XVIII.

*Dat. die 1. Maii anno Dom. 1177. Pontif. anno XVIII.*

De

## X C.

De pace cum Friderico Imperatore Venetiis inita, ejuſque abſolutione.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabilibus fratribus, Rogero Eboracenſi Archiepiſcopo Apoſtolicæ Sedis Legato, & Ugoni Dunelmenſi Epiſcopo, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

*Certioratio felicis ſucceſſus Pacis,*

EXigunt gratiſſimæ devotionis obſequia, quæ nobis & Eccleſiæ, tam devotè quàm laudabiliter exhibuiſſe noſcimini, ut felices ſucceſſus Eccleſiæ vobis, ſicut ſpecialibus & devotis Eccleſiæ filiis ſpiritualibus, deſcribamus; cum dignum ſit & conveniens, & honeſtum, ut quos ita habuimus in noſtra devotione firmos & ſtabiles, de proſperitate noſtra & ipſius Eccleſiæ reddamus hilares & gaudentes. Agite itaque unà nobiſcum gratias omnipotenti Deo, qui habitat in altiſſimis, & humilia reſpicit de ſupernis, de cujus munere venit, ut Sponſa ſua ſacroſancta Eccleſia, diu graviter procelloſis fluctibus & validiſſima tempeſtate quaſſata, nunc tandem portum ſalutis attigerit, & pacatis ſævientibus procellis, debita & deſiderata tranquillitate lętetur.

*Qua die 22. Julii firmata fuit cum Principibus Friderici Imperatoris;*

Sanè duodecimo Kal. inſtantis menſis Auguſti, de mandato cariſſimi in Chriſto filii noſtri Friderici illuſtris Romanorum Imperatoris, præſentibus Principibus Eccleſiaſticis, & etiam Sæcularibus Teuthonici Regni, publicè in anima ejus, in præſentia noſtra, coram numeroſa hominum multitudine præſtiterunt, tactis Sacroſanctis Evangeliis, juramentum, quod poſtquam idem Imperator veniret Venetias, omni quæſtione & contradictione ſopita, pacem Eccleſiæ, ſicut per Fratres noſtros & Principes ſuos diſpoſita eſt & tractata, & pacem cariſſimi in Chriſto filii noſtri Willelmi illuſtris Sicilię Regis uſque ad quindecim annos, & treguam Longobardorum uſque ad ſex annos, in anima ſua, & etiam a Principibus ſuis faceret, ſicut in ſcripto pacis & treguæ continetur, juramento firmari. Et Principes Teuthonici Regni, ſcilicet venerabiles fratres noſtri Magdeburgenſis, Colonienſis, & Chriſtianus dictus Moguntinus, Archiepiſcopi, & quidam alii in anima ſua pro ſe jurare fecerunt.

*Et die 24. idem Imper. ſchiſmati renunciavit, & abſolutus fuit*

Nono verò Kalend. Auguſti præfatus Imperator, ſicut tractatum fuerat & diſpoſitum, venit ad Eccleſiam B. Nicolai, quæ per unum milliare diſtat a Venetiis, & ibi tam ipſe quàm Archiepiſcopi, Epiſcopi, & alii Principes Teuthonici Regni, abrenunciantes ſchiſmati, per fratres noſtros Epiſcopos & Cardinales de mandato noſtro, præſentibus quibuſdam aliis, abſolutionis beneficium meruerunt.

*Obedientiamque huic ſummo Pontifici exhibuit.*

Deinde venerunt Venetias, & ibi ante Eccleſiam B. Marci prædictus Imperator, innumera multitudine virorum & mulierum præſente, & alta voce reddente gratias & laudes Altiſſimo, nobis ſicut Summo Pontifici obedientiam & reverentiam humiliter & reverenter exhibuit; & recepto a nobis pacis oſculo, nos devote dextravit, & cum reverentia, qua decuit, & devotione, uſque ad altare in Eccleſiam introduxit.

*Ac ſubſequente die 25. idem Pontifex ſolemniter Miſſam celebravit, & Imperator aſſiſtit, & reverentiam præſtitit.*

Sequenti verò die, in feſto B. Jacobi, ab eodem Imperatore rogati, ad prędictam Eccleſiam S. Marci ſolemnia celebraturi Miſſarum acceſſimus. Et nobis illuc venientibus præfatus Imperator extra Eccleſiam obviam venit, & dextro latere noſtro devote ſuſcepto, nos in Eccleſiam introduxit. Et peractis Miſſarum ſolemniis, nos uſque ad ipſius Eccleſiæ portam dextravit. Et cum aſcenderemus palefredum noſtrum ibi paratum, ſtapham tenuit, & omnem honorem & reverentiam nobis exhibuit, quam prædeceſſores ejus noſtris conſueverunt anteceſſoribus.

*De ea ergo zelatores Domus Dei congaudere, Deoque gratias agere debent.*

Erit itaque ſollicitudinis veſtræ, nobis & Eccleſiæ in proſperis ſucceſſibus congaudere, & effectum pacis aliis devotis Eccleſiæ filiis aperire, ut hi, quos zelus Domus Domini tangit, de pacis munere divinitus dato, in Domino gaudeant, & exultent,

*Dat. die 26. Julii anno Dom. 1177.*

Dat. Venetiis in Rivoalto VII. Kal. Auguſt.

---

## X C I.

Decretum, quod Moniales de Swina, & de Cotum exemptę omnino ſint a ſolutione decimarum.

*Ex Tom. II. Monaſt. Angliæ.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Eboracenſi Archiepiſcopo, & dilecto filio Lincolnienſi Epiſcopo, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

*Decreti cauſa*

SIgnificaverunt nobis dilectæ filiæ noſtrę Moniales de Swina, & de Cotum, quod cum eis, ſicut fratribus Ciſtercienſis Ordinis, indultum ſit de clementia Sedis Apoſtolicæ, ut de laboribus ſuis, quos propriis manibus vel ſumptibus excolunt, nemini decimas ſolvere teneantur; quidam eccleſiaſtici viri capitulum ipſum prava & ſiniſtra interpretatione perverterunt, aſſerentes, labores novalia intelligi; & ſic contra privilegium Apoſtolicæ Sedis prædictæ Moniales decimarum exactione gravantur. Quoniam igitur horum interpretatio ab intellectu noſtro & aliorum, qui id ſanè intelligere volunt, eſt penitus aliena, cum ſecundùm capitulum illud a ſolutione decimarum, tam de terris, quas deduxerunt ad cultum, quàm etiam de terris cultis, quas ipſæ propriis manibus vel ſumptibus excolunt liberæ ſint & immunes, fraternitati veſtræ & diſcretioni veſtræ per apoſtolica ſcripta pręcipiendo mandamus, quatinus a prędictis Monialibus, quæ in Epiſcopatibus veſtris conſiſtunt, de laboribus vel de terris ſuis, quas propriis manibus vel ſumptibus excolunt, decimas nullatenus exigatis; nec ab aliquibus exigi permittatis; quia non eſt conveniens nec honeſtum, ut contra privilegia Sedis Apoſtolicę veniatur, quę obtinere debent inviolabilem firmitatem. Si qui autem clerici vel laici contra privilegia Sedis Apoſtolicæ eas decimarum exactione gravaverint, laicos excommunicationis ſententia percellatis: & clericos, contradictione & appellatione ceſſante, ab officio ſuſpendatis, & tam excommunicationis quàm ſuſpenſionis ſententiam faciatis uſque ad dignam ſatisfactionem inviolabiliter obſervari.

*Decretum & explicatio hujuſmodi Privilegii.*

*Dat. die 2. Auguſti anno Dom. 1177. Pontif. anno XVIII.*

Dat. Venet. in Rivoalto IV. Nonas Auguſti.

Con-

## XCII.

Confirmatio bonorum omnium Monaſterii Monialium S. Mariæ de Moliano, Tarviſinæ Diœceſis, ac nonnullorum privilegiorum atque immunitatum nova conceſſio.

*Ex Monaſt. hujus Tabulario edidit Nic. Coletus in nov. edit. Ital. Sac. T. V. coll. 527.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis in Chriſto filiabus...... Abbatiſſę Monaſterii ſanctę Mariæ de Moliano, ejuſque ſororibus, tam præſentibus quàm futuris, regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

*Exordium;*

PRudentibus Virginibus, quę ſub habitu Religionis accenſis lampadibus per opera ſanctitatis jugiter ſe pręparant ire obviam Sponſo, Sedes Apoſtolica debet præſidia impertiri, ne fortè cujuslibet temeritatis incurſus, aut eas a propoſito revocet, aut robur, quod abſit, ſacræ Religionis infringat. Eapropter, dilectæ in Domino filiæ, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Monaſterium veſtrum, in quo divino mancipatæ eſtis obſequio, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus: In primis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo Monaſticus, qui ſecundùm Deum, & beati Benedicti regulam in eodem loco noſcitur inſtitutus, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur; Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis, & his, quæ poſt vos ſucceſſerint, & illibata permaneant; In quibus hęc propriis duximus exprimenda vocabulis: Locum ipſum, in quo præfatum Monaſterium ſitum eſt, cum omnibus pertinentiis ſuis, curtem de Caurignaco cum cappella ibi fundata & cum omnibus ad eamdem curtem pertinentibus, & cum terra, quę dicitur Agugnana, cappellam ſancti Petri, quæ ſita eſt in ſtrata in loco, qui dicebatur Sarmacia, cum tota terra, quę olim bo. mem. Rozo Tarviſinus quondam Epiſcopus vobis in eleemoſynam contulit, villam, quæ vocatur Cavaſagra, cum omnibus ſuis pertinentiis, cappellam ſancti Viti de Pexzano cum omnibus ſuis pertinentiis, cappellam ſancti Teoniſti in Tarviſio cum omnibus pertinentiis ſuis, cappellam ſancti Donati de Gardignano cum omnibus ſuis pertinentiis, cappellam ſancti Teuniſti de Campocrucis cum omnibus ſuis pertinentiis, cappellam ſancti Georgii de Marcone cum omnibus ſuis pertinentiis. Sanè novalium veſtrorum, quæ propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis veſtrorum animalium, nullus a vobis decimas præſumat exigere. Sepulturam quoque loci ipſius liberam eſſe decernimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi fortè excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat: ſalvâ tamen juſtitiâ illarum Eccleſiarum, a quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Liceat pręterea vobis, perſonas liberas & abſolutas a ſæculo fugientes ad converſionem veſtram recipere, & eas abſque ullius contradictione in veſtro Collegio retinere. Ad hæc libertates & immunitates, a Romanis Imperatoribus & Tarviſinis Epiſcopis Monaſterio veſtro rationabiliter indultas, & antiquas & rationabiles conſuetudines ejuſdem Monaſterii integras & illibatas præſenti decreto manere ſancimus: & ea, quę præfati Imperatores & Epiſcopi præſcripto Monaſterio in perpetuam eleemoſynam conceſſerunt, ſicut ipſa juſtè poſſidetis, eidem Monaſterio auctoritate Apoſtolica duximus confirmanda. Obeunte verò te, nunc ejuſdem loci Abbatiſſa, vel earum qualibet tibi ſuccedentium, nulla ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quam ſorores communi conſenſu, vel ſororum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & B. Benedicti regulam præviderint eligendam. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed illibata omnia & integra conſerventur, earum, pro quarum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si qua igitur &c.

*Moniales ſub protectione Sedis Apoſt. recipiens,*

*Bona omnia ad Monaſter. ſpectantia confirmat.*

*Nonnulla elargitur privilegia.*

*Immunitates omnes, ac Pontificias Imperialesque conceſſiones ratas habet.*

*Abbatiſſam a Monialibus tantummodo eligi ſtatuit.*

*Decretum roborationis hujuſce Privilegii.*

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

Ego Jo. Presb. Card. tit. S. Anaſtaſiæ ſs.

Ego Boſo Presb. Card. S. Pudentianæ tit. Paſt. ſs.

Ego Theodinus Presb. Card. S. Vitalis tit. Veſt. ſs.

Ego Ugo Diac. Card. S. Euſtachii juxta templum Agrippæ ſs.

*Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

Datum Venetiis in Rivoalto, per manum Gratiani S. R. E. Subdiaconi & Notarii, VIII. Id. Octobr. Indict. XI. Incarn. Dom. an. MCLXXVII. Pontificatus verò Domni Alexandri Papæ III. anno XIX.

*Dat. die 8. Octob. anno Dom. 1177. Pontif. anno XIX.*

---

## XCIII.

Confirmatio bonorum omnium Eccleſiarum, Monaſteriorum ad Aquilejenſem Eccleſ. pertinentium, ac juriſdictionis in ſexdecim ei ſubjectis Epiſcopatibus.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Valrico Aquilejenſis Eccleſiæ Patriarchæ, ejuſque ſucceſſoribus canonicè inſtituendis, in perpetuum.

*Edidit Ughel. Ital. Sacr. Tom. V. ubi de hac Eccleſ.*

LIcèt omnium A[illegible]oſtolorum par eſſet dilectio, & om[illegible]s ligandi & ſolvendi eamdem acceperint po[illegible]ſtatem; juxta verbum tamen beati Leonis, vel[illegible] quædam ſervata eſt juxta eos diſtinctio dignitatis; & uni datum eſt, ut cæteris præſideret: Inque eumdem utique modum in Eccleſia Dei officiorum facta eſt, dignitatumque diverſitas, & ad majores ſunt ſtatutæ perſonæ, quæ & prærogativa dignitatis eminerent, & aliarum curam habeant ampliorem. Unam verò de dignioribus & nobilioribus Eccleſiis Occidentis ab antiquis temporibus Aquilejenſem conſtat Eccleſiam extitiſſe, quæ & excellentia dignitatis emicuit, & ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ fideliter & devote noſcitur adhærere. Unde & Apoſtolica Sedes eidem Eccleſiæ ſemper jura & dignitates ſuas conſervavit attentiùs, & Prælatos ipſius propenſius honoravit, & juſtas poſtulatio-

*Quare inter Eccleſiaſticos diverſi ſint gradus.*

*Aquilejenſis Eccleſia ex Nobilioribus Occidentis.*



Digitized by Google

nes eorum benignius admittere conſuevit. Eapropter, venerabilis in Chriſto frater Aquilejenſis Patriarcha, tibi, & per te ſanctæ Aquilejenſi Eccleſiæ, cui auctore Deo præeſſe dignoſceris, ad exemplar prædeceſſoris noſtri bonæ memoriæ Adriani Papæ poteſtatem ſuper ſexdecim Epiſcopatus, videlicet Polenſem, Tergeſtinen. Pareutinen. Petenen. Emonienſem, Concordien. Tarviſien. Cenetenſem, Bellunen. Feltrenenſem, Paduanenſem, Vicentinenſem, Tridentinen. Mantuanenſem, Veronenſem, Cumanenſem, Metropolitico jure concedimus. Item Juſtinopolitanam vero Eccleſiam, quam tibi & Eccleſiæ tuæ nihilominus confirmamus, Sedem Epiſcopalem de omnium fratrum noſtrorum conſilio inſtituimus; ita quidem, ut venerabilis frater noſter Bernardus nunc ejuſdem loci Epiſcopus tam illam quàm Tergeſtinam Eccleſiam, nec non & totum Epiſcopatum, quàndiu vixerit, debeat obtinere; & eo defuncto, liceat tibi de conſilio ſuffraganeorum tuorum cum Sedis Apoſtolicæ auctoritate, in utraque, ſi volueris, & facultates earum ad hoc ſufficientes agnoveris, Sedem reſtituere Pontificalem. Abbatias quoque Oſciancen. Roſiaen. Velamanen. Moſiacen. Sextenien. Priteſen. ſanctæ Mariæ ad Organum, S. Euphemiam de villanova, Siticen. Olveuburgen. Aquilejæ unitum unum Munaſterium Sanctimonialium, alterum in civitate Auſtriæ conſtructum in honorem beatæ Geoetricis ſemper Virginis Mariæ, tibi tuiſque ſucceſſoribus duximus roborandam. Nihilominus vobis & S. Michaelis de Lemine Præpoſituras, Aquilejenſem civitatem. Taven. ſancti Stephani, S. Felicis, ſancti Oldarici, Eccleſiam ſancti Georgii in urbe Venetiarum ſitam juxta Epiſcopalem Sedem cum omnibus pertinentiis ſuis. Pallii verò uſum rationabili atque veraci, qui prædeceſſoribus tuis pro ipſius Eccleſiæ dignitate a noſtris anteceſſoribus eſt conceſſus, nos tam tibi quàm tuis ſucceſſoribus confirmamus, his videlicet diebus, qui in Eccleſiæ tuæ privilegio continentur. Sanè quòcumque perrexeris, Crucem ante te & tuos ſucceſſores deferendi licentiam auctoritate beati Petri & noſtra largimus. Porro Comitatum, Marchiam, & Ducatum regalibus ſeu imperialibus privilegiis Eccleſiç tuæ conceſſa, nos quoque præſentis decreti ſanctione nihilominus roboramus. Statuimus etiam, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona Aquilejenſis Eccleſia impręſentiarum juſtè ac legitime poſſidet, aut in futurum, præſtante Deo, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant: ſalvo nimirum in omnibus ſanctæ Romanæ Eccleſiæ jure & reverentiâ. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Eccleſiam temerè perturbare &c. Si qua igitur &c. Cunctis autem &c. Amen. Amen. Amen. (a).

*Eidem jus ſuper ſexdecim Epiſcopatus confirmat:*

*Juſtinopolitanam verò & Tergeſtinam ad tempus unit.*

*Quo expleto Epiſcopum utrique inſtituendum a Patriarcha Aquilejenſi cōcedit.*

*Confirmat quoque eidē omnia Monaſteria:*

*Pallii quoque uſum;*

*Ac Crucis prælationem.*

*Cætera quoque bona,*

*ac donationes omnes confirmat.*

(a) Ughellius poſt allatum Diploma, *Probabile*, inquit, *certè videtur, hocce Privilegium ab Alexandro Ulrico conceſſum Venetiis anno 1177. cum idem Ulricus in gratiam Sedis Apoſtolicæ rediiſſet:* Octaviano enim Antipapæ adhæſerat, facriſque inodatus ad Fridericum Ænobarbum deſciverat. Sed anno 1177. Venetiis cum eſſet Alexander PP. ei cum ſuis ſuffraganeis accurrit, abjuratoque ſchiſmate verum Chriſti Vicarium adoravit. Nonniſi poſt hoc tempus datum Diploma, quiſque ſanus credet.

## XCIV.

Indictio XI. Sacri & Generalis Concilii Lateranenſis III.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabilibus fratribus, Piſano Archiepiſcopo, & univerſis Epiſcopis, & dilectis filiis Abbatibus per Tuſciam conſtitutis, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

QUoniam in agro Domini, qui eſt Eccleſia, tamquam ſpinę & tribuli naſcuntur quotidie, & pullulant germina vitiorum; cùm videlicet, quia proni ſunt ſenſus hominis ad malum ab adoleſcentia ſua, tum quia inimicus homo de malitia ſua zizania ſuperſeminare non ceſſat, & germen bonum nititur ſuffocare, neceſſe eſt diligentiam adeſſe cultorum, & nunc evellere & amputare jam nata, nunc etiam naſcituris nocivis gravaminibus * proficiendi aditum obſervare; ſubſequenter autem, & inſerere fructiferum germen, & ſeminare ſemen bonum, quod trigeſimum, ſexageſimum, & centeſimum fructum fœcundante Deo poſſit afferre. Nam & hæc, verba illa dominica ſonare videntur, quibus Hjeremiam Prophetam, & in eo Euangelicum Sacerdotem inſtruxit, dicens: Dedi verba mea in ore tuo. Ecce conſtitui te ſuper gentes & regna, ut evellas & deſtruas, & diſperdas, & diſſipes, & ædifices, & plantes. Id autem licèt univerſis Eccleſiarum Rectoribus incumbat, multò tamen fortiùs imminet Romanæ Urbis Antiſtiti, qui a Domino Jeſu Chriſto, ut Caput eſſet Eccleſiæ in B. Petro accepit, & de paſcendis Dominicis ovibus, & fratribus confirmandis, expreſſum & ſpeciale noſcitur habuiſſe mandatum.

* germinibus.

Inde ſiquidem eſt, quod nos, licèt inſufficientes meritis, ad providentiam Apoſtolicæ Sedis, & miniſterium univerſalis Eccleſiæ a Deo, (ùt ipſi placuit) diſponente vocati, quia in Eccleſia Dei correctione videmus quamplurima indigere, tam ad emendanda, quæ digna emendatione videntur, quàm ad promulganda, quæ ſaluti fidelium viſa fuerint expedire, de diverſis partibus perſonas eccleſiaſticas decrevimus evocandas; quarum præſentia & conſilio, quæ fuerint ſalubria, ſtatuantur: & quod bonum, ſecundùm conſuetudinem antiquorum Patrum provideatur & firmetur a multis. Quod ſi particulariter fieret, non facilè poſſet pleuum robur habere.

Quo circa per Apoſt. vobis ſcripta mandamus, qualiter huic noſtræ diſpoſitioni plenis deſideriis cooperari curetis, & prima Dominica advenientis Quadrageſ. ad Urbem Romam ducente Domino veniatis, ut cooperante S. Spiritus gratia, tum in corrigendis enormitatibus, tum in ſtatuendis, quæ Deo grata fuerint, communi ſtudio, quod fuerit agendum, agatur, & uno umero ſublevemus Arcam Domini, atque uno ore honorificemus Deum, & Patrem D. N. Jeſu Chriſti.

Dat. Tuſculani, XI. Kal. Octob.

*Dat. die 21. Septemb.*

Con-

Digitized by Google

## XCV.

### Confirmatio privilegiorum, ab Eugenio PP. III. Monaſterio ſancti Quirini Tegernee conceſſorum.

*Ex Hundii Metrop. Saliſburg. To. III. pag. 277.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Ruperto Abbati Monaſterii beati Quirini juxta locum Tegernee, ejuſque fratribus, tam præſentibus quàm futuris, regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

*Exordium.*

COmmiſſæ nobis Apoſtolicæ Sedis nos hortatur auctoritas, ut locis & perſonis ipſius, auxilium devotione debita implorantibus, tuitionis præſidium impendere debeamus. Quia ſicut injuſta poſcentibus nullus eſt tribuendus effectus, ſic legitima & juſta deſiderantium nulla eſt differenda petitio; præſertim eorum, qui cum honeſtate vitę & laudabili morum compoſitione gaudent omnipotenti Deo deſervire. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus benignum impertientes aſſenſum, præfatum Monaſterium, quod utique a nobilibus viris Adalberto & Occario germanis fratribus illuſtribuſque Comitibus in ſuo conſtructum eſt, & antiquis Romanorum Imperatorum privilegiis, Pipini videlicet, Caroli, & Ludovici decoratum, in quo denique corpus B. Quirini, a prædeceſſore noſtro ſanctę recordationis Zacharia Romano Pontifice impetratum, requieſcere perhibetur, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus;

*Monaſt. ſub protectione Sedis Apoſt. recipiens,*

Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſt. impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, pręſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant;

*Bona omnia ei confirmat.*

Præterea libertates ſive immunitates, ab Epiſcopis vel Regibus ſive etiam Principibus veſtro Monaſterio rationabiliter conceſſas & ſcripto firmatas, vobis nihilominus cofirmamus, & ut nullus eas infringere ſeu inbeneficiare audeat, auctoritate Apoſtolica prohibemus.

*Immunitates omnes ei pridem conceſſas ratas habet,*

Interdicimus inſuper, ne liceat Diœceſano Epiſcopo, Eccleſias ad veſtrum Monaſterium pertinentes aliquibus ſine veſtra voluntate conferre; ſed fas vobis ſit, ad Eccleſias ipſas vacantes Presbyteros eidem Epiſcopo præſentare: quibus, ſi idonei fuerint, Epiſcopus curam animarum committat, ita quidem, ut ei de plebis cura reſpondeant, vobis autem de temporalibus debitam ſubjectionem impendant. Nihilominus etiam arctius interdicimus, ne cui Epiſcopo vel alii eccleſiaſticæ perſonæ, vos vel Monaſterium veſtrum ſine manifeſta & rationabili cauſa excommunicationi vel interdicto ſubjacere liceat. Sed cum generale interdictum terræ fuerit, fas vobis ſit, clauſis januis, excluſis excommunicatis & interdictis, non pulſatis campanis, ſubpreſſa voce divina officia celebrare. Chriſma verò, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium ſeu Baſilicarum, ordinationes Clericorum, qui ad ſacros Ordines fuerint promovendi, a Diœceſano ſuſcipietis Epiſcopo, ſi quidem catholicus fuerit, & ea gratis & abſque pravitate ſymoniaca exhibere vobis voluerit; alioquin, liceat

*Novaque concedit privilegia.*



vobis catholicum, quem malueritis, Antiſtitem adire, qui nimirum noſtra fultus auctoritate, quod poſtulatur, indulgeat. Obeunte verò te, nunc ejuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam providerint eligendum.

*Abbatem a ſolis Monachis eligi jubet.*

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Cœnobium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, aut aliquibus vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura; ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Diœceſani Epiſcopi canonicâ juſtitiâ.

*Decretum immunitatis &c.*

Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini noſtri Redemptoris Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Cum ſolitis clauſulis pœnalibus.*

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſſ. — *Alexandri PP.*

Ego Ubaldus Oſtienſis Epiſcopus ſs. — *& S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

Ego Joannes Presb. Card. SS. Joannis & Pauli tit. Pammachii ſs.

Ego Joannes Presbyter Cardinalis tit. S. Anastaſię ſs.

Ego Joannes Presb. Card. tit. S. Marci ſs.

Ego Theodinus Presb. Card. S. Vitalis tit. Veſt. ſs.

Ego Petrus Presbyter Card. tit. S. Suſannę ſs.

Ego Ugo Presb. Card. tit. S. Clementis ſs.

Ego Jacintus S. Mariæ in Coſmedin Diac. Card. ſs.

Ego Ardicio Diaconus Cardinalis ſancti Theodori ſs.

Ego Rainerius Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum ſs.

Ego Matthæus S. Mariæ novæ Diac. Card. ſs.

Ego Rainerius Diac. Card. S. Adriani ſs.

Datum Laterani per manum Alberti Presbyteri Card. & Cancellarii, IV. Idus Martii, Indictione XII. Incarn. Dominicæ anno MCLXXIX. Pontificatus verò D. Alexandri PP. III. anno XX.

*Dat. die 12. Martii anno Dom 1179. Pontif. anno XX.*

## XCVI.

Monaſterio S. Nazarii Laurishamen. Diœceſis, quod ſub protectione Sedis Apoſt. ſuſcipitur, boua omnia confirmantur, nonnullaque conceduntur Privilegia.

*Edidit Freherus Orig. Palatin. p. 183.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Sigehardo Abbati Monaſterii ſancti Nazarii Laurishamenſi, ejuſque fratribus tam præſentibus quàm futuris regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

*Exordium.*

QUntiens illud a nobis petitur, quod Religioni & honeſtati convenire dignoſcitur, animo nos decet libenti concedere, & petentium deſideriis congruum ſuffragium impertiri.

*Monaſt. ſub Sedis Apoſt. protectione ſuſcipit.*

Eapropter, dilecti in Domini filii, veſtris juſtis poſtulationibus clemenrer annuimus, & præfat. Monaſterium, in quo divino eſtis obſequio mancipati, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus;

*Diſciplinam Monaſticam inviolabiliter obſervari mādat.*

In primis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo Monaſticus, qui ſecundùm Dei timorem & beati Benedicti regulam in veſtro Monaſterio inſtitutus eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur.

*Eidem bona omnia confirmat.*

Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſioue Pontificum, largitioue Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtaute Domino, poterita dipiſci, firma vobis veſtriſq; ſucceſſoribus & illibata permaneant: In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Locum ipſum, in quo præſcriptum Monaſterium conſtructum eſt cum omnibus pertinentiis ſuis, vetus Monaſterium cum pertinentiis ſuis, cappellam cum pertinentiis ſuis.

*A decimarum ſolutione eximit.*

Sanè novalium veſtrorum, quæ propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis veſtrorum animalium, nullus omnino a vobis decimas vel primitias exigere præſumat. Liceat quoque vobis, clericos & laicos e ſæculo fugientes liberos & abſolutos recipere ad converſionem, & in veſtro Monaſterio abſque contradictioue qualibet retinere. Prohibemus inſuper, ut nulli fratrum veſtrorum poſt factam in loco veſtro profeſſionem fas ſit, de eodem loco abſque licentia Abbatis ſui niſi obtentu arctioris Religionis diſcedere; diſcedentem verò ſine communi literarum veſtrarum cautione nullus audeat retinere.

*Ab interdicto generali eximit.*

Cum autem generale interdictum terræ fuerit, liceat vobis, clauſis januis, non pulſatis campanis, excluſis interdictis & excommunicatis, ſuppreſſa voce officia divina celebrare.

*Sepulturam ſibi liberam eſſe decernit.*

Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe concedimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi fortè excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat: ſalvâ tamen juſtitiâ illarum Eccleſiarum, a quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Ad hæc vobis ex benignitate Sedis Apoſtolicæ indulgemus, ut ſine damno viciuarum Eccleſiarum cellas in locis veſtris, vel oratoria conſtruendi cum aſſenſu Diœceſani Epiſcopi licentiam habeatis. Prohibemus inſuper, ne tu, fili Abbas, vel alius poſſeſſiones, decimas, oblationes, ſeu alia bona ipſius Monaſterii ad menſam Abbatis, ſive ad victualia fratrum, juſtitias obedientiarum, aut ad præpoſituras pertinentia, inbeneficare, vendere, locare, vel alio modo quolibet ſine communi fratrum conſenſu, vel majoris & ſanioris partis alienare præſumat: quod ſi factum fuerit, juribus carere ſancimus. Præpoſituras cellarum veſtrarum, & obedientias Monaſterii tantùm Monachis capituli veſtri ſapientibus, ſalvis earum rebus, ſtatuimus committendas. Advocatis etiam ipſius Monaſteri ſub interminatione anathematis prohibemus, ne cuiquam liceat, in poſſeſſionibus ipſius Monaſterii caſtella vel munitiones alias conſtruere; familiamque ſive colonos Eccleſiæ novis & indebitis exactionibus fatigare, vel Abbati in juſtitiis Eccleſiæ requirendis ſeu obtinendis auſu temerario contraire.

*Abbatis electionem ad Monachos ſpectare decernit.*

Obeuute verò te, nunc ejuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris ſecundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam, providerint eligendum.

*Conſuetæ concluſiones, & clauſulæ.*

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, ſupradictum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed omnia integra & illibata ſerventur, eorum, pro quorum gubernatione ac ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate, ſub cujus jure & patrocinio conſiſtunt. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & in futuro præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Alexandri PP. & S. R. E. Cardinalium ſubſcriptiones.*

EGO ALEXANDER Catbolicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſs.

Ego Ubaldus Oſtienſis Epiſc.

Ego Couradus Salisburgenſis Eccl. humilis Miniſter. & Sabineuſis Epiſc. &c.

*Dat. die 7 Aprilis anno Dom. 1179. Pont. an. XX.*

Dat. Laterani per manum Alberti ſanctę Romanę Eccleſię Presb. Card. & Cancel. VII. Idus Aprilis Indict. XII. Incar. Dom. an. MCLXXIX. Pontificatus verò Domni Alexandri Papæ III. anno XX.

Lunca-

## XCVII.

Lunenſibus Epiſcopis confirmatur jus benedicendi Abbatem S. Capraſii Arelenſis Monaſterii.

*Huic Eccleſię bona omnia, & jura confirmavit Eugenius III. anno* 1149.

*Ex Authentico Codice edidit Ughellius Ital. Sac. T. I. col. 847.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Petro Lunenſis Eccleſiæ Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

CUM univerſæ, quæ a prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus deciſæ ſunt, & ſcripti munimine roboratæ, noſtra quoque debeant authoritate firmari, ut recidivum impoſterum pati non poſſit a Sede Apoſtolica controverſia jam ſopita; eapropter, ven. in Chriſto frater, Petre Epiſcope, ſententiam a prædeceſſore noſtro felicis memoriæ Lucio Papa ſuper controverſia, quæ inter prædeceſſorem tuum bonæ memoriæ Gotfredum Lunenſem Epiſcopum & Monachos ſancti Capraſii Arelenſis de ſubjectione ejuſdem Abbatiæ, atque benedictione Abbatis, & conſecratione Monaſterii promulgata eſt, authoritate apoſtolica confirmamus, & ratam habemus perpetuis temporibus decernimus permanere; quæ utique talis noſcitur extitiſſe. Monachi quidem ſancti Capraſii de Arela electum ſuum bo. mem. Cœleſtino præſentaverunt, & occaſione cujuſdam privilegii, quod a felicis recordationis PP. Innocentio noviter adquiſierant, ipſum ab eo in Abbatem inſtanter poſtularunt, quod tu audiens, frater Epiſcope, in ejuſdem prædeceſſoris noſtri præſentia adſeruiſti, Monaſterium ipſum Lunenſi Eccleſiæ & tibi ſubjectum hactenus extitiſſe; & Abbates, qui deceſſerant, prædeceſſorem tuum Philippum, qui gravi corporis infirmitate depreſſus, Epiſcopale Officium explere non poterat, a Bernardo tunc Parmenſi Epiſcopo benedictum, Monaſterium ipſum conſecratum eſt. Quod cum quidem iidem Monachi denegabant, & tu ad agendum ſuper hoc imparatus veneras, idem prædeceſſor noſter electum ipſum benedicere noluit, ſed tam tibi quàm eiſdem Monachis diem præfecit, ut tunc utraque pars ſanctæ Apoſtolicæ Sedis conſpectui ſe præſentaret, & juſtitiam ſuam per idoneos teſtes, ſive per authentica inſtrumenta oſtenderet; iterum ab eodem prædeceſſore noſtro, ſicut Domino placuit, viam . . . . . . . . ingreſſa; nos, qui, licèt indigni, Domino diſponente, ſibi ſucceſſimus . . . . . . . . . ſtatuto termino, utraque pars noſtro ſe conſpectui præſentaſſet, cauſam ipſam hinc inde indulgenter audivimus, & per fratres noſtros ſtudioſè examinavimus. Monachi ſiquidem nec ſcripta nec teſtamenta nec aliquid, quod ratione ſubnixium foret, niſi præfatum privilegium prætendebant; Tu verò, frater Epiſcope, duos nobis teſtes idoneos, Archipreſbyt. S. Moderni de Sato Sechetinum nomine, & Abbatem Cepperanæ eodem nomine nuncupatum, nobis repræſentaſti, jurare paratos, quòd præfatus D. Parmenſis Epiſcopus, rogante & poſtulante Philippo Lunenſi Epiſcopo, Monaſterium ipſum conſecravit, & Abbatem benedixit. Habito itaque fratrum noſtrorum conſilio, juramentum eorum recepimus, atque benedictionem Abbatis, & conſecrationem Monaſterii tibi tuiſque ſucceſſoribus, & Eccleſiæ Lunenſi adjudicavimus, & contra, quæ idem Philippus & alii prædeceſſores tui in eodem Monaſterio habuiſſe noſcuntur. Si verò ipſi Monachi quolibet tempore libertatem ſuam per alia authentica privilegia, vel alias evidentes rationes oſtendere poterunt, ſilentium eis non imponimus. Apoſtolica igitur authoritate ſtatuimus, ut nulli de cætero liceat, te vel ſucceſſores tuos ſuper hac ipſius adjudicatione temerè inquietare, ſeu quamlibet moleſtiam vel iniuriam inrogare. De benedictione ſanè Abbatis prædicti loci, quam & dum venerit, annuimus & impendimus, privilegio eidem indulto, nullum tibi & Eccleſiæ tuę impoſterum volumus præjudicium provenire. Si quis autem &c. Amen. Amen. Amen.

*Luc'i PP. de huiuſmodi ſubjectione ſententiam.* — *ratam habet:* — *Series facti.* — *Hoc cauſa ab Alexandro Papa adhibitis Rom. Eccleſiæ Preſbyteris cognita:* — *Ac dehinc favore Lunen. Epiſcopi.* — *Roboratio ſententiæ.*

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccleſiæ Epiſc.
Ubaldus Oſtienſis Epiſcopus.
Jacintus Card. S. Mariæ in Coſmedin.
Ardicio Diac. Card. S. Theodori.
Laborans Diacon. Card. ſanctæ Mariæ in Porticu.
Rainerius Diac. Card. ſancti Georgii ad Velum aureum.
Gratianus Diac. Card. SS. Coſmæ & Damiani.
Jo. Diac. Card. S. Angeli.
Raynerius Diac. Card. S. Adriani.
Matthæus S. Mariæ novæ Diac. Card.
Bernardus Diac. Card. S. Nicolai in Carcere Tull.
Joannes Presb. Card. SS. Joann. & Pauli tit. Pamm.
Joannes Presb. Cardinalis tit. S. Anaſtaſiæ.
Joannes Presb. Card. tit. S. Marci.
Theodinus Presb. Card. S. Vitalis tit. Veſt.
Petrus Presb. Card. tit. S. Suſannæ.
Petrus Presb. Card. tit. S. Chryſogoni.
Cinthius Presbyter Card. tit. ſanctæ Cæciliæ.
Ugo Presb. Card. tit. S Clementis.
Arduinus Presb. Card. S. Crucis in Hier.
Matthæus Presb. Card. S. Marcelli.

*Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

Datum Laterani per manum Alberti ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Presb. Card. & Cancell. VII. Kalendas Maii, Indictione XII. Incarnationis Dominicæ anno MCLXXIX. Pontificatus verò Domni Alexandri PP. III. anno ejus XX.

*Dat. die 25. Aprilis anno Dom. 1179. Pontif. anno XX.*

## XCVIII.

Privilegium Confirmationis bonorum omnium, ad Capitulum & Canonicos Concordien. Eccleſiæ pertinentium.

*Edidit Nic. Coletus in nov. edit. It. Sacr. Ug. T. V. col. 331.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Canonicis Eccleſiæ Concordien. tàm præſentibus quàm futuris canonicè inſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

QUoniam decorem domus Dei diligere, & ſtudioſè procurare nos convenit; nec aliquis ejus decentior eſt ornatus, quàm ſi miniſtrantes in ea decretis & ſtatutis canonicis informentur ad mores, & ad uſum vitæ perpetuis neceſſariis ſtipendiis fulciantur, oportet, nos, quę in Eccleſia Dei paſtorali pro-

li providentia ſtatuuntur tam in venuſtate morum quàm in ſtipendiorum firmitate, ſcripto Sedis Apoſtolicæ communire. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatam Eccleſiam, in qua divino mancipati eſtis obſequio, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quęcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exponenda vocabulis: Plebem S. Georgii cum cappellis & aliis pertinentiis ſuis, plebem de Concordia cum cappellis & aliis pertinentiis ſuis, & cappellam S. Petri. Ad hæc ordinationem, quam de communi vita fratrum cum aſſenſu venerab. fratris noſtri Gerardi Epiſcopi veſtri rationabiliter ſtatuiſtis, auctoritate apoſtolica confirmamus, & ratam futuris temporibus permanere ſancimus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum &c. Si qua igitur &c. Cunctis autem &c.

*Eccleſiam ipſam ſub protectione recipiens;*

*Ejus bona omnia confirmat.*

*Nonnullaque enumerat.*

*Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones,*

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccleſiæ Epiſ.
Ego Ubaldus Oſtienſis Epiſc. ſs.
Ego Theodinus Portuenſis, & S. Rufinæ Epiſcopus ſs.
Ego Petrus Tuſculanus Epiſc. ſs.
Ego Henricus Albanenſis Epiſc. ſs.
Ego Jo. Presb. Cardinalis Sanctorum Joannis & Pauli tit. Pammachii ſs.
Ego Joannes Presb. Cardinalis tit. ſanctæ Anaſtaſiæ ſs.
Ego Petrus Presb. Cardinalis tit. S. Suſannæ ſs.
Ego Vivianus Presb. Card. tit. S. Stephani in Coelio monte ſs.
Ego Ugo Presbyter Cardinalis tit. ſancti Clementis ſs.
Ego Arduinus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hieruſalem ſs.
Ego Jacintus Diaconus Cardinalis ſanctæ Mariæ in Coſmedin ſs.
Ego Ardicio Diac. Card. S. Theodori ſs.
Ego Bernardus Diac. Card. S. Nicolai in Carcere Tulliano ſs.

*Dat. die 14. Maii anno 1179. Pont. ann. XX.*

Datum Laterani per manum Alberti S. R. E. Presb. Card. & Cancellarii IV. Nonas Maii Incar. Dom. anno MCLXXIX. Pontif. SS. D. Alexandri anno XX.

---

## XCIX.

Confirmatio bonorum, jurium, ac privilegiorum S. Colonien. Eccleſiæ; cujus Canonicis Dalmaticæ ac Mitræ uſus conceditur.

*Ex Tom. XIII. Conc. col. 108.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerabili fratri Philippo Colonienſi Archiepiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis, in perpetuam memoriam.

*Exordium.*

ETſi teneamur omnibus fratribus & Coepiſcopis noſtris ex adminiſtrationa ſuſcepti regiminis apoſtolicum patrocinium exhibere; his tamen ſpecialiter adeſſe compellimur, qui ſicut dignitate, ita præeminent & virtute: cum noſtræ ſolicitudinis debeat, & circumſpectionis ;exiſtere, ut univerſos juxta qualitates perſonarum & merita raſpicere videamur. Eapropter, venerabilis in Chriſto frater Archiepiſcope, prudentiam & devotionem tuam diligentius attendentes, & tuis petitionibus noſtrum facilè præbentes aſſenſum, Colonienſem Eccleſiam, cui Deo authore præeſſe dignoſceris, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. Præterea, tua, frater Archiepiſcope, prudentia & devotione penſata, confirmamus tibi ea, quæ in privilegiis patrum & prædeceſſorum noſtrorum habentur: videlicet crucem & pallium, ſuo tempore ſuoque loco ferendum. Concedimus etiam, & apoſtolica authoritate ſtatuimus, ut majus Altare Eccleſiæ tuæ uni, & vero Deo, in memoriam beatæ Mariæ Virginis, & alterum in memoriam beati Petri Apoſtolorum Principis dedicatum, reverenter miniſtrando procurent ſeptem Canonici Cardinales Presbyteri, induti Dalmaticis, & Mitris ornatis quibus etiam cum totidem Diaconibus & Subdiaconibus, ad hoc miniſterium prudentar electis, ut utantur ſandalibus indulgemus, ſicut a patribus & prædeceſſoribus noſtris jam prædictæ Eccleſię conceſſum eſt per authentica privilegia, & hactenus obſervatum. Inſuper etiam authoritatem & honorem, quem Eccleſia tua hactenus habuiſſe dignoſcitur, apoſtolicis favoris patrocinio confirmamus: videlicet ut, ſi quando ſynodus infra tuam Dioeceſim a Romano Pontifice, aut a Legato ab ejus latere deſtinato, fuerit congregata, priorem locum poſt ipſum Colonienſis Archiepiſcopus in ſynodo teneat, & in proferenda ſacrorum Canonum authoritate prior exiſtat; ita tamen, ut ſicut eſt prior in hac probabili dignitate, ita etiam prior polleat honeſtate vitæ, & gratia meritorum, & cujus annunciaverit verba, imitetur exempla. Conſecrationem quoque Regum infra limites tuæ Dioeceſis ſiendam, præſentis ſcripti authoritata cenſemus: & ut electio Archiepiſcopi ſecundum ſtatuta Canonum a filiis præſcripta Eccleſiæ celebretur, per hujus ſcripti paginam duximus ſtatuendum. Ad hæc Monaſteria, Eccleſias, Coloniæ poſitas, & omnia ſacra loca, infra & circa Urbem Coloniæ, ad juriſdictionem Colonienſis Eccleſiæ pertinentia, monetam prædictæ Civitatis, telonium, forum, & omne jus civile ſub poteſtate tua & ſucceſſorum tuorum: Abbatias per diverſa loca, villas, vicos, & caſtella cum omnibus eorum pertinentiis, ſervis videlicet, ancillis, terris cultis & incultis, aquis, pratis, campis, ſilvis, foreſtis, nec non etiam Comitia in Weſtphalia, quæ vulgariter Gograrhophę dicuntur, & alodia, Dulberg, Hachen, Marchan, Waſſenberg, ſicut hæc omnia rationabiliter poſſides, tibi tuiſque ſucceſſoribus authoritate apoſtolica confirmamus. Illud quoque ſtatuimus, ut ſicut nullus Coarchiepiſcoporum tuorum eſt tibi ſubjectus,

*Eccleſiam hanc ſub protectione Sedis Apoſt. recipit;*

*Ejusque bona omnia,*

*ac privilegia, Archiepiſcopis ab Anteceſſoribus Pontificibus conceſſa, confirmat.*

*Septem Canonicis majori hujus Altari miniſtrantibus Dalmaticæ, ac Mitræ uſum concedit.*

*In Synodis inibi a Summo Pontif. vel ejus de latere Legato habendis ſecundum Archiepiſc. locum aſſerit.*

*Regum conſecrationem Archiepiſcopo Archiepiſcop. electionem Canonic. concedit.*

*Eccleſiaſticam ac temporalē poteſtatem in ipſa Civitate, Eccleſiis, Monaſteriiſque ſubjectis etiam cum jure cudendi monetas confirmat.*

*Archiepiſcopum a cujuſcumque Primatis ſubjectione eximit*

Solitæ conclusiones.

ctus, ita etiam tu ſub nullo Primate debeas eſſe: ſalvâ tamen nobis in te, ſicut in cæteris Archiepiſcopis, ſubjectione, quæ apoſtolicæ authoritati debetur. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, nec ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione ac ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ in omnibus Apoſtolicæ Sedis authoritate. Si qua igitur eccleſiaſtica ſęculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire temptaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi ſatisfactione congrua id emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a Sacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei ac Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem Eccleſiæ juſta ſervantibus, ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

S. R. Eccleſiæ Cardd. ſubſcriptiones.

EGO ALEXANDER Cathol. Eccl. Epiſc.
Ego Ubaldus Oſtien. Epiſc.
Ego Joannes Presb. Cad. SS. Joannis & Pauli tit. Pammachii.
Ego Boſo Presb. Card. S. Pudentianæ tit. Paſt.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Suſannæ.
Ego Jacintus Diac. Card. S. Mariæ in Coſmedin.
Ego Arditio Diac. Card. S. Theodori.
Ego Cintius Diac. Card. ſancti Adriani.
Ego Ugo Diac. Card. S. Angeli.

Dat. die 19. Junii an. Dñi 1179. Pontif. anno XX. * leg. XII. * leg. XX.

Datum Laterani, per manum Alberti ſanctæ Romanæ Eccleſię Presbyteri Cardinalis, & Cancellarii, XIII. Kalendas Julii, Indictione XI.* Incarnationis Dominicæ anno MCLXXIX. Pontificatus verò D. Alexand. PP. III. anno XIX.*

## C.

Aſſignatio nonnullorum pro ſubſtentatione Lombardi, qui Beneventanum Archiepiſcopatum dimiſit.

Ex Biblioth. Benev. edidit Ug. Ital. Sac. T. VIII.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, ven. fratri Lombardo quondam Archiepiſc. Beneventano, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Aſſignatio bonorum.

VEnientibus ad præſentiam noſtram quibusdam de majoribus Beneventanæ Eccleſiæ Canonicis, & pro parte ſua & aliorum nobiſcum de ordinatione ipſius Eccleſiæ diligentem tractatum habentibus, nos volentes neceſſitati tuæ ſecundum facultatem ejuſdem Eccleſiæ honeſtè proſpicere, de communi fratrum noſtrorum conſilio tibi molendinum in pede Suburbii ſitum, de quo ſex coſcinos frumenti unoquoque menſe, & alia quædam proveniunt, ita quod de cellario vel aliunde, ſi quid defuerit de ſex coſcinis, ſuppleatur, & ſexaginta ſaumas puri vini per annum cum vegitibus, in quibus poſſit reponi: quadraginta & octo romanatos de Paradiſo & de Altari tantùm, quod viginti quatuor unciarum auri compleat, de conſenſu ipſorum Canonicorum conceſſimus, toto vitæ tuæ tempore annuatim cum integritate habenda. Addimus poſtea, prædictis Canonicis præſentibus, ut ſaumario, quem habueris pro lignis ferendis, annona de Eccleſia miniſtretur. Indulgemus etiam tibi, ut de libris tuis & indumentis diſponendi quidquid volueris in vita & morte plenam habeas poteſtatem. Statuimus etiam, ut domus de Turricella tibi ad habitandum ibi, quandiu vixeris, aſſignetur. Ut autem hæc noſtra conceſſio & diſpoſitio firma & illibata permaneat, eam apoſtolica auctoritate confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus; Statuentes, ut nulli omnino hominum liceat, hanc paginam noſtræ conceſſionis ſeu confirmationis infringere, vel ei auſu temerario contraire; Si quis autem hoc attemptare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli ſe noverit incurſurum. Amen. Amen. Amen.

Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.
Ego Ubaldus Oſtienſis Epiſc.
Ego Petrus Tuſculan. Epiſc.
Ego Arduinus Presb. Card. S. Crucis in Hieruſalem.
Ego Matthęus Presbyter Cardinalis tit. S. Marcelli.
Ego Laborans Diaconus Cardinalis ſanctæ Marię in Porticu.
Ego Gratianus Diac. Card. ſanctorum Coſmæ & Damiani.
Ego Jo. Diac. Card. S. Angeli.
Ego Matthęus Diac. Card. S. Marię novę.
Ego Bernardus Diac. Card. S. Nicolai in Carc. Tulliano.

Dat. die 27. Julii anno Dom. 1179. Pontif. anno XX.

Dat. Signiæ per manum Alberici S. R. E. Presb. Card. & Cancell. VI. Kal. Aug. Ind. XII. Incarn. Dom. ann. MCLXXIX. Pont. verò Dom. Alex. PP. III. anno XX.

## C I.

Privilegium Archipresbitero, Præpoſito, & Canonicis Eccleſiæ Ferrarienſis.

Ex Archiv. Canonic. edidit Ughel. Ital. Sac. tom. II.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Widoni Archipresbytero, Præpoſito, & univerſis Canonicis Ferrarienſis Eccleſiæ, tàm præſentibus quàm futuris canonicè inſtituendis, in perpetuum.

Exordium.

PIÆ poſtulatio voluntatis effectu debet proſequente compleri, ut & devotionis ſinceritas laudabiliter eniteſcat, & utilitas poſtulata vires indubitanter aſſumat. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatam Ferrarienſem Eccleſiam, in qua divino mancipati eſtis obſequio, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, & quæcumque bona, vos & eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidetis, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis,

Ferrarienſem Eccl. ſub protectione Sedis Apoſt. recipit.

Bonaque omnia ejus confirmat Canonicis.

præ-

præſtante Domino, poteritis adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Villam videlicet, quæ dicitur Quartiſanæ, fundum contra Padum, locum Cucula, caput Redæ, villam quæ dicitur Baniolum, fundum Burduragum, villam quæ dicitur Quartiatica, fundum Pecorile, & villam quæ dicitur Foſſa-nova, cappellam ſancti Marci ibidem ſitam, Piſcaritiam, quæ dicitur Mortitium, Eccleſiam ſancti Michaelis cum ſuis pertinentiis, cappellam ſancti Stephani cum pertinentiis ſuis: in burgo Ferrariæ, cappellam ſancti Jacobi in civitate Ferrariç, cappellam ſancti Petri & S. Salvatoris ſitas in caſtro ejuſdem Ferrariæ cum omnibus pertinentiis ſuis, cappellam ſanctæ Mariæ Magdalenæ & ſancti Viti, quæ eſt in Mercato Ferrariæ, ſancti Leonardi, Corrigium Stadii totum, medietatem Lendenariæ majoris & minoris, Cocolariam Lami piſcaritiam, Zemedellæ manſum in capite Sandali poſitum, manſum de portu Vetrariæ, manſum Gamolagæ, medietatem fundi Bucentulæ, fundum Bagnoli, Lamas communes, medietatem fundi Gallinarii, medietatem fundi Purpurariæ, portum capitis Redæ, terra quoque quæ fuit de Ajacha, poſitam in villa quæ dicitur Zuccula, manſum unum in fundo, qui dicitur Duce: Inſuper etiam medietatem totius decimationis plebis ſancti Georgii in Epiſcopio Ferrariæ, medietatem omnium rerum, quç pro animabus fidelium defunctorum eidem Eccleſiæ relinquuntur tam mobilium quàm immobilium, totam decimam villæ, quæ dicitur Cocomarium, & cçtera, quç eidem Canonicç juſtè pertinent in terris, vineis, pratis, agris cultis & incultis, acquis, in piſcationibus, venationes etiam, & molendina, ſervos & ancillas, & duodecim homines illius loci, qui vos navigio ferant, quòcumque uſus veſter fuerit abſque omni pretio. Ad hæc adjicientes ſtatuimus, & auctoritate apoſtolica prohibemus, ne cui liceat, clericos cappellarum, quç ad juriſdictionem veſtram tantummodo pertinent, vobis invitis, interdicto vel excommunicationi ſubjicere, aut aliàs indebita moleſtatione gravare; ſed vos liberam diſpoſitionem, ordinationem, & correptionem cappellarum, & clericorum ipſorum ſine contradictione qualibet habeatis, ſicut uſque ad tempora præſentis Epiſc. veſtri habuiſtis. Præterea præſenti pagina duximus ſtatuendum, ut nullus extra voluntatem veſtram infra civitatem vel ſuburbia veſtrç civitatis baptizare, ungere, ſecundum inſtitutionem ab Azone olim Romanæ Eccleſiæ Cardinali, & tunc Apoſtolicæ Sedis Legato, cum conſilio & aſſenſu Land. quondam Epiſcopi factam, & hactenus obſervatam, vel publicas pœnitentias dare præſumat. Quartam verò partem decimarum, quæ in parochia veſtra vobis noſcitur de jure competere, nullus vobis ſubtrahere, vel violenter detinere prçſumat. Nihilominus etiam auctoritate apoſtolica prohibemus, ne aliquis Parochianos veſtros, quos cum auctoritate Epiſcopi veſtri excommunicationi vel interdicto canonicè ſubjeceritis, ad divina officia vel ſepulturam ante abſolutionem recipere audeat. Ad hæc vobis duximus indulgendum, ut ſi Epiſcopus veſter humiliter requiſitus, invaſores perturbatores aut detentores poſſeſſionum veſtrarum infra triginta dies noluerit eccleſiaſtica ſententia coercere niſi manifeſta & rationabilis cauſâ præpediat, liceat vobis, in eoſdem auctoritate noſtra, ſecundum qualitatem & quantitatem exceſſus, excommunicationis vel interdicti ſententia promulgare. Conſtitutionem autem, quam prædictus Cardinalis cum conſilio & aſſenſu prædicti Epiſcopi ſuper teſtamentis defunctorum rotionabiliter feciſſe dignoſcitur, & venerabilis frater noſter Am. veſter Epiſcopus approbaſſe, ratam & firmam habemus, & eam perpetuis temporibus inconcuſſam manere ſancimus. Decernimus quoque, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Canonicam temerè perturbare; aut ejus poſſeſſiones auferre, aut ablatas retinere, aut aliquibus vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, veſtris & aliorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Farrarienſis Epiſcopi canonicâ juſtitiâ. Si qua igitur &c. Cunctis autem &c Amen. Amen.

*Clericos Eccleſiæ hujus ſoli Capitulo ſubjectos declarat.*

*Sacra, quç per agere eodem inconſulto interdicit.*

*Nonnulla concedit Privilegia.*

ALEXANDER Catholicç Eccleſiæ Epiſc. — *Alexandri pp. ſubſcriptio.*
Ego Ubaldus Oſtienſis Epiſc.
Ego Gualterius Sabinenſis Epiſcopus.

Datum Venetiis III. Kal.... anno Dom. Incarnationis MCLXXIX... manum.....gerentis...... Domni Alexandri Papæ III. anno.... Indict.......

*Dat. anno Dom. 1179. Pontif. anno XX.*

---

## CII.

Alphonſo Portugallenſi Duci Regius Titulus conceditur, ejuſque Regnum ſub protectione Sedis Apoſtolicæ ſuſcipitur.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, chariſſimo in Chriſto filio Alfonſo illuſtri Portugallenſium Regi, ejuſque hæredibus, in perpetum.

*Philip. Pruden. Diſputat. I. Lib. V.*

MAnifeſtis comprobatum eſt argumentis, quod per ſudores bellicos & certamina militaria inimicorum chriſtiani nominis intrepidus extirpator, & propugnator diligens fidei chriſtianæ, ſicut bonus filius & Princeps Catholicus, multimoda obſequia matri tuæ ſacroſanctæ Eccleſiæ impendiſti, dignum memoria nomen & exemplum imitabile poſteris derelinquens. Æquum eſt autem, quod quem ad regnum & ſalutem populi ab alto diſpenſatio cæleſtis elegit, Apoſtolica Sedes affectione ſincera diligat, & juſtis poſtulationibus ſtudeat efficaciter exaudire. Proinde nos attendentes perſonam tuam prudentiâ ornatam, juſtitiâ præditam, atque ad populi regimen idoneam, eam ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus: & Regnum Portugallenſe cum integritate honoris, Regni dignitate, quæ ad Reges pertinet, necnon, & omnia loca, quæ cum auxilio cçleſtis gratiæ de Sarracenorum manibus eripueris, in quibus ſibi non poſſunt chriſtiani Principes circumpoſiti vendicare, Excellentiæ tuæ concedimus, & auctoritate apoſtolica confirmamus. Ut autem ad obſequium beati Petri Apoſtolorum Principis, & ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ vehementius accendaris, hæc ipſa præfatis hæredibus tuis duximus concedenda; eoſque ſuper his, quæ conceſſa ſunt, Deo propitio,

*Regem Portugallenſem cum ejuſdem Regno ſub Sedis Apoſtolicæ protectione ſuſcipit.*

pro

Digitized by Google

pro injuncti nobis Apoſtolatus officio defendemus. Tua itaque intererit, fili chariſſime, ita circa honorem & obſequium Matris tuę ſacroſanctę Romanæ Eccleſiæ humilem & devotum exiſtere, & ſic te ipſum ejus opportunitatibus, & dilatandis Chriſtianæ Fidei finibus exercere, ut de tam devoto & glorioſo filio Sedes Apoſtolica gratuletur, & in ejus amore quieſcat. In indicium autem, quod præſcriptum Regnum beati Petri juris exiſtat, pro amplioris reverentiæ argumento ſtatuiſti duas marchas auri annis ſingulis nobis noſtriſque ſucceſſoribus perſolvendas: Quem utique cenſum ad utilitatem noſtram & ſucceſſorum noſtrorum Bracharenſi Archiepiſcopo, qui pro tempore fuerit, tu & ſucceſſores tui curabitis aſſignare. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, perſonam tuam aut tuorum hæredum, vel etiam præfatum Regnum temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi reatum ſuum digna ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis autem eidem Regno ſua jura ſervantibus ſit pax Domini Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

*Conſuetæ concluſiones, & clauſulę.*

*Alexandri PP. & S. R. E. Cardd. ſubſcriptiones.*

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccleſiæ Epiſc.
Ego Ubaldus Oſtienſis Epiſc.
Ego Theodinus Portuenſis, & S. Rufinę Epiſc.
Ego Petrus Tuſculanus Epiſc.
Ego Joan. Presb. Card. SS. Jo. & Pauli tit. Pamm.
Ego Joannes Presb. Card. S. Anaſtaſiæ.
Ego Joannes Presbyter Cardinalis ſancti Marci.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Suſannæ.
Ego Vivian. Presb. Card. S. Steph. in Cœlio monte.
Ego Cintius Presb. Card. tit. S. Cæciliæ.
Ego Ugo Presb. Card. tit. S. Clementis.
Ego Arduinus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hieruſ.
Ego Matthæus Presb. Card. S. Marcelli.
Ego Jacintus Diac. Card. S. Mariæ in Coſm.
Ego Ardicius Card. S. Theodori.
Ego Laborans Diac. Card. S. Mariæ in Porticu.
Ego Raynerius Diac. Card. S. Georgii ad Vel. aur.
Ego Gratianus dictus Card. SS. Coſmæ & Damiani.
Ego Joannes dictus Cardinalis S. Angeli.
Ego Rainerius dictus Card. S. Adriani.
Ego Matthæus dictus Card. S. Mariæ novæ.
Ego Bernard. S. Nicolai in Carc. Tull. dictus Cardinalis &c. (a)

(a) Baronius circa finem anni 1179. de hoc Diplomate ſic diſſerit: Hoc eodem anno Alphonſus Primus Rex Portugalliæ ab Alexandro Papa titulum Regis accepit ob res adverſus Arabes præclaré geſtas &c. & poſt nonnulla ſubjicit: Extat de his Diploma ejuſdem Alexandri Papæ in Turri de Tumbo dicta, in qua aſſervantur monimenta Regum. Auctor autem Diſſertationum, quibus Philippus Prudens (Secundus Hiſpaniæ Rex) Luſitaniæ Rex legitimus demonſtrari contenditur, idem Diploma laudatum in Turre aſſervatum ab Antonio Brandaone in Monarch. Luſit. 3. Part. fol. 295. publicatum aſſerit. Quam decorum Chriſtianis Principibus æque ac Sedi Apoſt. ſi hujus generis monumenta colligere poſſemus!



## CIII.

### Privilegium Monopolitanæ Eccleſiæ.

*Quæ laudantur hìc Privilegia, ab Anteceſſ. Pontificibus huic Eccleſiæ conceſſa, ſuis locis reddidimus.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, venerab. fratri Stephano Monopolitano Epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

*Ex Authographo in Archivo hujuſce Civitatis edid. Ughell. It. Sac. T. I.*

*Exordium*

EX injuncto nobis Apoſtolatus officio fratres & Coepiſcopos noſtros, tam vicinos quàm longe poſitos, ſincero cordis affectu diligere debemus, & Eccleſiis, in quibus Domino militare noſcuntur, ſuam dignitatem & juſtitiam conſervare. Æquum tamen & rationabile eſt, ut qui B. Petro ejuſque Vicariis devotiores eſſe noſcuntur, & S. R. E. patrocinio cupiunt conſoveri, ejuſdem piæ matris uberibus foveantur, & in ſuis rationabilibus petitionibus exaudiantur. Quapropter, ven. in Chriſto Fr. Epiſcope, tuis juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Monopolitanam Eccleſiam, cui auctore Deo præeſſe dignoſceris, quæ juris & proprietatis B. Petri Apoſtoli exiſtit, ad exemplar prædeceſſorum noſtrorum felicis memoriæ Urbani Paſchalis, Caliſti, Honorii, & Eugenii, Romanorum Pontificum, ſub ejuſdem Apoſtoli tutela, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus: Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Locum, in quo præfata Eccleſia conſtructa eſt, cum domibus, appenditiis, & omnibus tenimentis ſuis, cum hominibus quoque affidatis, Judæis, & certis juſtitiis, quas in eadem civitate habet: in eadem Civitate Eccleſiam S. Leonis cum omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Petri mediæ Civitatis cum omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Salvatoris cum vineis & certis pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Petri de Palatrolo cum omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Thomæ cum omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Damiani cum omnibus pertinentiis ſuis, item Eccleſiam S. Scholaſticæ, Eccleſiam S. Nicolai de Pinna, Eccleſiam S. Benedicti de Græcis, Eccleſiam S. Angeli Monialium cum jure Parochiali & canonico Cathedratico: Extra verò Civitatem Eccleſiam S. Baſilii cum omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Petri cum omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Angeli S. Crucis cum omnibus pertinentiis ſuis, & aliam Eccleſiam Crucis cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Angeli in Suburbio cum omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Zachariæ cum omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Luciæ cum caſali ſuo, Eccleſiam S. Cataldi cum caſali ſuo, Eccleſiam Sancti Simonis cum caſali ſuo, Eccleſiam S. Mariæ de Sermitito cum caſali ſuo, Eccleſiam S. Niculai de Ciſternino cum caſali ſuo, Eccleſiam S. Mariæ de Bernis cum caſali ſuo, caſale quod dicitur Talona, Eccleſiam S. Petri de Ottava

*Monopolitanam Eccleſiam ſub protectione Sedis Apoſt. recipiens.*

*Bona omnia ac donationes eidem confirmat.*



cum

cum caſali ſuo, & hominibus, domibus, vineis olivis, terris cultis & incultis, cum placitis, & cunctis juſtitiis, & pertinentiis ipſorum caſalium, cum jure etiam Parochiali, & canon. Cathedratico eorumdem; jus quoque Parochiale & canonicum Cathedraticum in Barſeneo, caſtro Frangeſto, Fagiano de S. Joanne, & in alio Fagiano de S. Maria in Subiceto, Stunachia, in S. Ilario, in S. Petro Vetrano, in omnibus Eccleſiis, eorum feudis pertinentibus, cum judicio Clericorum & debita reverentia, & cæteris eccleſiaſticis juſtitiis, tibi & tuis ſucceſſoribus apoſtolica authoritate confirmamus: Item Eccleſiam S. Petri de Trovica cum omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Simeonis cum omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Matthæi de Portanova cum omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Juliani in eodem Vico cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Crucis in eodem Vico cum omnibus pertinentiis ſuis; præterea Eccleſiam S. Mariæ in Portu Manſano, Eccleſiam S. Petri de Bonochio, Eccleſiam S. Procopii cum pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Angeli de Sofilacto, Eccleſiam S. Angeli de Moralditio, Eccleſiam S. Stephani de Bulno, Eccleſiam S. Martini de Turricella, Eccleſiam S. Marię in eodem territorio, Eccleſiam S. Nicolai de Vergaro, Eccleſiam S. Baſilii majoris de Gaudio, Eccleſiam S. Marini de Eturnillo, Eccleſiam S. Stephani de Cornolo, Eccleſiam S. Angeli de Seuelo, Eccleſiam S. Mariæ de Sibelliſo, Eccleſiam S. Angeli de Lamatraderi, Eccleſiam S. Petri Vetroni, Eccleſiam S. Petri Titti, Eccleſiam S. Andreæ de Burgo, Eccleſiam S. Mariæ do Poma, Eccleſiam S. Aventii, Eccleſiam S. Joannis de Stancta, Eccleſiam S. Orontii, Eccleſiam Trinitatis in Paterno, Eccleſiam S. Naſtaſii de Curte, Eccleſiam S. Joannis de Baliano, Eccleſiam S. Cæciliæ, Eccl. S. Euſtachii, Eccleſiam S. Banati, Eccl. S. Cęſarii, Eccl. S. Nicolai de monte Joæ, Eccleſiam S. Joannis de Taramanno, Eccleſiam S. Lucę, Eccleſiam S. Mariæ de Bagone, Eccleſiam S. Joannis de Fugiano, Eccleſiam S. Nicolai ejuſdem loci, Eccleſiam S. Mariæ de Fajano Maradicii, Eccleſiam S. Sepulchri, Eccleſiam S. Ilarii, Eccleſiam S. Angeli de Frangeſto, Eccleſiam S. Vincentii, Eccleſiam S. Euſtachii de Campomore, Eccleſiam S. Cypriani, Eccleſiam S. Andreæ de Parochialis, Eccleſiam Sancti Potiti, Eccleſiam Sancti Barbati, Eccleſiam Sancti Bartholomæi de Palude, Eccleſiam ſancti Stephani de Palude, Eccleſiam ſancti Martini de Palude, Eccleſiam Sancti Lucię de Vertenſi, Eccleſiam S. Euſemiæ, Eccleſiam omnium Sanctorum de Carnara cum omnibus tenimentis & eorum pertinentiis, Eccleſiam ſanctę Catharinæ, Eccleſiam S. Clementis, Eccleſiam S. Nicolai de Portu-aſpro, Eccleſiam ſancti Martini de Clurleone, & cęteras Eccleſias Parochię Monopolitanæ cum canonico Cathedratico, & jure Parochiali; vineas quoque, quę ſunt inter viam Bari & Cuperſani, vineas, quas habetis in territorio S. Euſemiæ, vineas apud Paludem, vineas & olivas ac terras de Mauha de caſa: Bened. quoque Abb. S. Joannis de Cajano, & Abbatiſſarum Eccleſiæ S. Sepulchri, & S. Angeli de Frangeſto cum canonico Cathedratico, ac debita reverentia: nec non libertates a Romanis Pontificibus & Regibus atque Principibus Monopolitanæ Eccleſiæ indultas, ſicut de antiqua conſuetudine prędeceſſores tui habuiſſe noſcuntur, & ut canonicè poſſides & quietè, tibi tuiſque ſucceſſoribus authoritate apoſtolica confirmamus. Statuimus quoque, ut eadem Eccleſia nulli alii præter Apoſtolicam Sedem ſubjectionis reverentiam debeat. Te igitur tuoſque ſucceſſores hujus libertatis gratia perfruentes ſub ſolius Apoſt. Sedis obedientia perpetuo manere decernimus. Obeunte verò te, nunc ejuſdem Civitatis Epiſcopo, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, Clero populoque Monopolitano facultas ſit, remota omni pravitate, Antiſtitem canonicè eligendi; Electus autem ad Romanum Pontificem conſecrandus accedat. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Monopolitanam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet perturbationibus fatigare; ſed omnia integra & illibata ſerventur, eorum, pro quorum gubernatione aut ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi reatum ſuum digna ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: Cunctis &c. Amen.

Eam ſoli Ap. Sedi ſubjectam;

Epiſcopum, verò a Clero & Populo eligendum declarat.

Solita concluſione.

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccl. Epiſcopus.
Ubaldus Oſtien. Epiſc.
Theodinus Portuenſis, & ſanctæ Rufinæ Sedis Epiſc.
Bernardus Præneſtinus Epiſc.
Joan. Presb. Card. SS. Joannis & Pauli tit. Pamm.
Vivianus Presb. Card. ſancti Stephani in Cœlio monte.
Cintius Presb. Card. Eccl. S. Cæciliæ.
Laborans Presb. Card. S. Mariæ Traſtyb. Callixti.
Ugo Presb. Card. S. Clementis.
Jacintus Diac. Card. S. Mariæ in Coſmedin.
Raynerius Diac. Card. S. Georgii ad Velum aur.
Joannes Diac. Card. S. Angeli.

Alexandri PP. & S. R. Eccl. Card. ſubſcriptiones.

Datum Velet. per manum Alberti S. R. E. Presb. Card. & Cancell. IV. Kalendas Martii. Ind. XIII. Incarnat. Dominicæ anno MCLXXX. Pontificatus verò D. Alexandri Papæ III. anno XXI.

Dat. die 16 Februarii anno Domini 1180. Pontif. anno XXI.

---

## CIV.

### Confirmatio Bonorum omnium & Privilegiorum Monaſterii Monialium S. Zachariæ Venetiarum.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis in Chriſto filiabus, Caſotæ Abbatiſſæ Monaſterii ſancti Zachariæ de Venetiis, ejuſque ſororibus, tam præſentibus quàm futuris regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

Edidit Benkonus in Hiſt. Monaſt. hujus in Collect. Monument.

Apoſtolici moderaminis clementiæ convenit, religioſas perſonas diligere, & earum loca piæ protectionis munimine defenſare. Eapropter, dilectæ in Domino filiæ, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatum Mo-

Exordium.

*Monaſterium hoc ſub Sedis Apoſt. protectione ſuſcipit, Monaſticum ordinem ſervari mandat.*

Monaſterium, in quo divino eſtis obſequio mancipatæ, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; In primis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo monaſticus, qui ſecundùm Deum, & beati Benedicti regulam atque inſtitutionem, & Cluniacenſium fratrum obſervantiam ibi noſcitur inſtitutus, perpetuis in eo temporibus inviolabiliter

*Eidem bona omnia confirmat.*

obſervetur; Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis, & eis, quę poſt vos ſucceſſerint, & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Videlicet Curtem ſitam in loco, qui Petriolo vocatur, cum Eccleſia ſancti Thomę & omnibus pertinentiis ſuis, curtem poſitam in loco, qui dicitur Cona, cum Eccleſia ſanctę Marię & omnibus pertinentiis ſuis, curtem poſitam in loco, qui dicitur Runco, cum Eccleſia ſanctę Marię & omnibus pertinentiis ſuis, curtem ſitam in loco, qui dicitur Clugia, cum omnibus pertinentiis ſuis: manſos, qui poſiti ſunt in loco, qui dicitur Runcaletro, cum omnibus pertinentiis ſuis, manſos, qui poſiti ſunt in Comitatu Tarviſino, & pertinentiis Tarviſii, & poſſeſſiones, quas habetis in Epiſcopatu Civitatis-novæ, & omnibus pertinentiis ſuis, & quidquid habetis in Sacco, & Lupa, & in Paduano diſtrictu, & in Levenza, & in Laurentiaca, atque earum appendiciis. Decimas quoque omnium colonorum & terrarum, quas in prædictis locis & curtibus rationabiliter & ſecundum antiquam

*Sorores proprietatem præſumentes prohibet. Ejuſdem loci ſepulturam liberam eſſe decernit.*

poſſeſſionem poſſidetis, vobis nihilominus confirmamus. Prohibemus autem, ut nulla deinceps Soror in eodem Monaſterio admittatur, quæ proprietatem modis quibuslibet hinc præſumat. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe decernimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi fortè excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſi-

*Solitæ concluſiones.*

ſtat: ſalvâ tamen juſtitiâ illarum Eccleſiarum, a quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed illibata omnia & integra conſerventur, earum, pro quarum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Diœceſani Epiſcopi canonicâ juſtitiâ. Si qua igitur eccleſiaſtica ſæculariſque perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi præſumptionem ſuam digna ſatisfatione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictę ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

*Locus ✠ Signi.*

Ego Ubaldus Oſtienſis & Velitrenſis Epiſcopus.
Ego Paulus Prænestinus Epiſc.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Suſannę.
Ego Vivianus tit. ſancti Stephani in monte Cœlio Presb. Card.
Ego Cintius Presb. Cardinalis tit. ſanctæ Cæciliæ.
Ego Ugo Presb. Cardin. tit. ſancti Clementis.
Ego Arduinus Presb. Card. tit. S. Crucis in Hieruſ.
Ego Matthęus Presb. Card. tit. S. Marcelli.
Ego Laborans Presb. Card. ſanctæ Mariæ Transtyberim tit. Calixti.
Ego Jacintus Diac. Card. ſanctæ Mariæ in Coſm.
Ego Ardicio Diac. Card. S. Theodori.
Ego Raynerius Diac. Card. S. Georgii ad Velum aureum.
Ego Gratianus ſanctorum Coſmæ & Damiani Diac. Card.
Ego Joannes Diac. Card. S. Angeli.
Ego Raynerius ſancti Adriani Diac. Card.
Ego Matthæus ſanctę Mariæ Novę Diac. Card.

Datum Tuſculani per manum Alberti ſanctę Romanæ Eccleſiæ Presb. Card. & Cancellarii, VII. Kal. Aprilis, Indictione XIII., Incarnationis Dominicæ anno MCLXXX. Pontificatus verò D. Alexandri Papæ III. anno XXI.

*Dat. die 26. Martii 1180. Pontif. XXI.*

## C V.

Reſcriptum confirmationis Papæ ſtatutorum Regni Poloniæ.

*Ex Baron. ad ann. 1180.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio nobili Viro Caſimiro Duci Poloniæ, ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

*Caſimirus Poloniæ Dux cum conſilio Epiſcoporum, defunctorum Epiſcopp. ſpolia rapi prohibet,*

EX parte tuæ Magnitudinis nobis relatum eſt, quod de conſilio Archiepiſcopi, & & Epiſcoporum Poloniæ, & Principum terræ, quaſdam abuſiones, & ſolitas injurias ab Eccleſiis & perſonis eccleſiaſticis amputaſti, conſtituendo, ne bona decedentium Epiſcoporum amplius confiſcarentur. Conſtitutum eſt etiam, ut ſi quiſpiam in res defuncti Epiſcopi manus injecerit, vinculis anathematis teneatur: nec præſumat ullus raptorum defuncto Epiſcopo ſuccedere, donec abſolutionis beneficium aſſequatur, ablatis reſtitutis, vel ablatorum congrua æſti-

*Alia ſtatuta.*

matione præmiſſa. Conſuetudinem autem, quæ a Principibus terræ ſervabatur, videlicet, ut quòcumque pergerent pompaticè, invadentes horrea pauperum evacuarent; & ſi inter abſentes aliquod negotioli quandoque contingeret, impii ſatellites diſcurrentes, raptos quoſcumque caballos vel enervarent incurſu, vel omnino deſtruerent, de eccleſiaſticorum & ſæcularium conſilio emendaſti. Unde quoniam

*Confirmatio Pontificis.*

conſtitutionem tuam juſtam pariter & honeſtam auctoritate noſtra poſtulas confirmari; nos juſtis poſtulationibus annuentes, conſtitutionem præſcriptam, ſicut in ſcripto authentico ſuper hoc habetur, apoſtolicâ auctoritate confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus; ſub interminatione anathematis prohibentes, ne quis eam violare aliqua ratione præſumat.

*Concluſiones conſuetæ.*

Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc pagi-

paginam noſtræ confirmationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. die 28. Martii anno Domini 1180. Pontif. anno XXI.

Datum Tuſculani V. Kalendas Aprilis.

---

## CVI.

Eccleſia S. Petri Iſcen. Tiphernatis Diœceſis (*nunc Urbanenſis*) a Tiphernatis Epiſcopi juriſdictione eximitur.

*Ex Originali edidit Ughellius Ital. Sac. Tom. I.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Raynerio Archipresbytero S. Petri Iſcen. ejuſque ſucceſſoribus canonicè ſubſtituen. A. P. R. M.

Exordium.

Licèt omnibus Eccleſiis Apoſt. debeamus patrocinium impertiri, ſpecialius tamen protectione debent apoſtolica gaudere, quæ in patrocinio Sacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ ſurrexerant.

Bona omnia ei confirmat.

Eapropter, dilecte in Domino fili, tuis juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatam Plebem ſub S. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Plebs impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant: In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Locum ipſum, in quo præfata Plebs conſtructa eſt, cum omnibus pertinentiis ſuis, cappellam S. Mariç in Paritiole, cappellam ſancti Florani, cappellam S. Angeli, cappellam S. Salvatoris, cappellam ſancti Leonis, cappellam S. Felicitatis, cappellam ſanctæ Mariæ in Spongia, cappellam ſancti Simeonis, cappellam S. Chriſtofori in Scaulo, cappellam S. Stephani in Felcina, cappellam ſanctç Crucis, cappellam S. Pauli, cappellam S. Fortunati, cappellam ſancti Joannis Caſtriplebis, cappellam ſancti Juſtini in Mumone, cappellam ſanctæ Barbaræ de Caſtellione, cappellam S. Cçciliæ, cappellam ſanctæ Mariæ in Preſſajoli, cappellam ſancti Leonis in Riccle, cappellam S. Silveſtri, cappellam ſancti Benedicti, cappellam ſancti Laurentii, cappellam S. Jo. de Monterio, cappellam ſancti Chriſtofori de monte Pavonis, cappellam ſancti Thomæ, cappellam ſancti Martini Arſivoli, cappellam ſancti Sixti in Careſto, cappellam ſancti Andreæ in valle Caſuli, cappellam S. Stephani in Camenate, cappellam S. Mariæ de caſtello Metulæ, cappellam S. Bartholomçi in Terenzano, cappellam ſancti Donati in Ficcareto, cappellam ſancti Andreæ Planelli, cappellam ſanctç Mariæ de Valle-cupa, cappellam S. Marini, cappellam S. Bartholomæi in Valle-bona, cappellam ſancti Arduini, cappellam ſancti Angeli in valle Bovonis, cappellam S. Chriſtofori in Formeulo, cappellam ſancti Andreç in Protulo, cappellam ſanctç Mariæ in Juvito, cappellam S. Angeli in Pereto, cappellam ſancti Laurentii de Vinza, cappellam ſanctç Marinæ in valle Cocorana, cappellam S. Marini in valle Petroſa, cappellam S. Mariæ in furca Unguis, cappellam S. Angeli in Cerbello: de conjugiis verò decernendis, officium criminaliter peccantibus pœnitentiam imponendi; omnes cappellas ad præſcriptam Plebem pertinentes, decimas omnes, & mortuaria ejuſdem Plebis; prætereà renunciationem omnis conſuetudinis præter quinque denarios, quos nomini cathedratici accipiebat à bonç memoriç Daviao Caſtellanus Epiſcopus de mandato bonç recordationis Giliberti S. R. E. Cardinalis, tunc Apoſtolicç Sedis Legati factam, & a felicis memoriæ prçdeceſſore noſtro Cœleſtino Papa poſtmodum confirmatam, auctoritate apoſtolica confirmamus.

Nonnullaque concedit privilegia.

Ad hæc auctoritate apoſtolica prohibemus, ut nullus præter Rom. Pontificem, vel Legatum ejus, niſi mandato ipſius per interdicti ſententiam prçſcriptam Plebem de cçtero aliqua moleſtatione gravare prçſumat. Interdicimus etiam, ut non liceat Caſtellano Epiſcopo, qui quo tempore fuerit, prçſcriptç plebi, vel cappellis ipſius aliquam exactionem imponere, vel ab eis quicquam exigere, niſi nummos, quos nomine Cathedratici ſolitus eſt habere. Sepulturam quoque parochianorum ejuſdem Plebis præſcriptæ Plebi liberam eſſe decernimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi fortè excommunicati ſint vel interdicti, nullus obſiſtat: ſalvâ quidem juſtitiâ cappellarum, a quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatam Plebem temerè perturbare, ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ tamen Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Caſtellani Epiſcopi ſubſcripta juſtitiâ. Si qua ergo in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi reatum ſuum digna ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

Alexandri PP. & S. S. R. Cardd. ſubſcriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccl. Epiſc.
Ego Vivian. Presb. Card. S. Stephani in Cœlio monte.
Ego Ugo Presb. Card. tit. S. Clementis.
Ego Ubaldus Oſtien. Epiſc.
Ego Matthæus Presb. Card. tit. ſancti Marcelli.
Ego Theodinus Portuen. & S. Ruf. Epiſc.
Ego Laborans Presb. Card. S. Mariæ in Tranſt. tit. Caliſti.
Ego Jacintus Diac. Card. S. Mariç.
Ego Rayner. Diac. Card. S. Georgii ad Velum aur.
Ego Gratianus Diac. Card. S. Coſmæ & Damiani.

Dat. die 14. April. an. Dñi 1180. Pontif. anno XXI.

Datum Veletri per manum Deiferi S. R. E. Subdiaconi, XVIII. Kal. Maii, Ind. XIII. Incarn. Dominicæ anno MCLXXX. Pontificatus verò Domni Alexandri Papæ III. anno XXI.

Con-

## CVII.

Confirmatio Eccleſiæ Dignenſis, bonorumque ad illam ſpectantium, ac aſſignatio duodecim tantùm Canonicorum, qui ei inſerviant.

*Ex Gall. Chriſt. nova edit. inter inſtrumenta Eccleſiæ hujus T. III.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Ugoni Præpoſito, & Canonicis ſanctæ Mariç Dignenſis, eorumque ſucceſſoribus canonicè inſtituendis &c.

*Deeſt initium.*

*Eccleſiam hanc ſub protectione Sedis Apoſt. recipit,*

PRæfatam Eccleſiam, in qua divino mancipati eſtis obſequio, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum rationabiliter poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, dante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Burgum Dignenſe, in quo Eccleſia veſtra conſiſtit, cum omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſancti Vincentii ſupra Burgum, Eccleſias de valle Marculſi cum pertinentiis ſuis, videlicet S. Stephani, ſancti Marcellini, ſancti Martini, ſanctæ Mariç de Mannano, ſanctę Mariæ de Neuſerias, S. Mauritii, S. Andreæ Eccleſias: Eccleſiam inſuper de Antragilis, & de Becojejuno cum decimis & aliis pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Goralberio cum omni jure ſuo, Eccleſias de Aglegnio cum omni jure ſuo, Eccleſias de Ceis, Eccleſiam ſanctæ Eugeniæ cum omni jure ſuo, Eccleſiam ſancti Vincentii de Garbeſia & ſancti Pontii de Rubina: ſalvo jure Epiſcopi Dignenſis in Eccleſia ſancti Pontii. Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Salloe, Domum eleemoſynariam burgi Dignenſis, tertiam partem Mortalagii totius Epiſcopatus, Procurationem, quam habetis in Eccleſia de Biigerio, medietatem ſynodalium nummorum. caſtrum de Heuſeria, & villam ſancti Andreæ cum pertinentiis ſuis, quicquid habetis in caſtro Dignenſi, & caſtro Marculſi & eorum territoriis tam in eccleſiaſticis quàm mundanis, quidquid juris habetis in caſtro de Dromone & tenimento ipſius, quidquid poſſidetis in caſtro Barles, & in caſtro Beljoco & ejus tenimento, quidquid poſſidetis in rocca Dominorum de Gavea, quidquid habetis in caſtro Campi Urſini, & in Canola, quidquid habetis in caſtro de Durbis, tam in decimis quàm in aliis, quidquid in caſtro de Rocca-ſiruna, & de Ceis, ex dono Petri Iſnardi. Statuimus inſuper, ut numerum Canonicorum veſtrorum duodenarium non excedat; ſed ſemper duodecim, prçter Præpoſitum, in eadem Eccleſia, ſtatuantur, qui debeant in ipſa Domino famulari, niſi tantum excreverint facultates ipſius, ut plures decenter de bonis ejuſdem valeant ſubſtentari. Obeunte verò Epiſcopo veſtro vel te, fili Præpoſite, vel quolibet eorum, qui vobis ſucceſſerint, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quos fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Deum providerint eligendum &c.

*Bonaque omnia ei confirmat.*

*Numerum Canonicorum duodenarium ſtatuit.*

*Præpoſitum & Epiſcopum a Canonicis eligendum.*

*Dat. dicitur anno 1180.*

*Bull. Rom. Tom. II.*

## CVIII.

Privilegium confirmationis bonorum omnium Capituli & Canonicorum Tarviſinæ Eccleſiæ, & ejuſdam novæ conſtitutionis pro illorum indemnitate, ab eis editę.

*Edidit Nic. Coletus T. Sac. T. V. col. 319.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Dodoni Decano Canonicę Tarviſin. ejuſque fratribus tàm præſentibus quàm futuris canonicè ſubſtituendis, in perpetuum.

*Exordium.*

QUotiens a nobis petitur, quod Religioni & honeſtati convenire dinoſcitur, animo nos decet libenti concedere, & petentium deſideriis congruum ſuffragium impertiri. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris poſtulationibus clementer annuimus, & Eccleſiam veſtram, in qua divino mancipati eſtis obſequio, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus; Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; In quibus hęc propriis duximus exprimenda vocabulis: Eccleſiam S. Michaelis de Melma cum villa & molendinis, manſos de Lugugnano, manſos de Seura, manſos de Rivarotta, manſos de Caſale, manſos de Burbilago, manſos de Godenzago, manſos de Cancellada, Eccleſiam S. Andreę de Silvaroſa cum villa, manſos de Vedelago, manſos de monte Belluna, manſos de Montel, manſos de Malzago, manſos de Petra rubea, manſos de Fener, manſos de Duno, manſos de Mauzagello, manſos de Paderno, poſſeſſiones de Gonzano. Eccleſiam S. Pelagii de Aurine cum manſis ipſius villę. Eccleſiam S. Bonæ cum molendinis, manſos de Cornelino, manſos de Quinto, manſos de S. Chriſtina, Eccleſiam S. Mariæ de Pratogaizol cum manſis ipſius villę, manſos de Ger, Eccleſiam S. Vitalis cum manſis ipſius villę, Eccleſiam S. Gervaſii cum manſis ipſius villæ, manſos de Canizano, manſos de Gel cum nemore, poſſeſſiones de Baſſano & de Romano & de Tor, manſos de Aſylo, manſos de Braida, quidquid habetis Meſtre, Eccleſias, quas habetis infra Civitatem, videl. S. Jo. Baptiſtæ, S. Bartholomæi, S. Andreę, S. Jo. de Ripa, & Eccleſiam S. Sophiæ ſitam extra muros civitatis Tarviſinę, poſſeſſiones, quas habetis in Civitate, & decimas quas habetis circa ipſam Civitatem. Sane quoniam per quoſdam Præpoſitos, qui curam bonorum Canonicæ veſtræ gerebant, uſque adeo diſtrahebantur bona prædicta, quod vix poteratis ex eis congrue ſubſtentari, ad tantum incommodum removendum cum venerab. fratre noſtro Conrado Epiſcopo veſtro communiter ſtatuiſtis, ut unus ex vobis annuis ſingulis aſſumatur, qui vice Præpoſiti ad commodum veſtrum ejuſdem Canonicæ bona diſpenſet; nos veſtris poſtulationibus annuentes, conſtitutionem ipſam auctoritate apoſtolica confirmamus. Decernimus ergo &c. Si qua igitur &c. &c.

*Eos ſub tutela Sedis Apoſt. recipiens,*

*Conceſſiones omnes, ac bona confirmat.*

*Item & Conſtitutionem ab eis factam de eligendo ſingulis annis Vice-Præpoſito, qui indemnitati bonorum hujuſmodi invigilet.*

Alexandri PP. & S. R. Eccl. Cardd. ſubſcriptiones.

EGO ALEXANDER Catholicæ Eccleſiæ Epiſc. ſs.
Ego Paulus Prænestinus Epiſc. ſs.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Suſannæ ſs.
Ego Ard. . . . . Presb. Card. tit. S. Crucis in Jer. ſs.
Ego Laborans Presb. Card. S. Mariæ Tranſtyberim tit. Calliſti ſs.
Ego Jacintus S. Mariæ in Coſmedin Diac. Card. ſs.
Ego Joannes Diac. Card. S. Angeli ſs.
Ego Matthæus S. Mariæ novæ Card. ſs.

Dat. die 19. Julii an. Dom. 1181. Pontif. anno XXII.

Datum Viterbii per manum Alberti S. R. E. Presb. Card. & Cancell. XIV. Kal. Auguſti; Indict. XIV. Incarn. Dom. ann. MCLXXXI. Pontificatus verò Domni Alexandri Papæ III. anno XXII.

---

CIX.

Monaſterio S. Petri de Certeſeya Wintonien. Diœceſis bona omnia, atque immunitates confirmantur: nonnullaque conceduntur Privilegia.

*Ex Monaſt. Angliæ T. II.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Abbati Monaſterii ſancti Petri de Certeſeya, ejuſdemque fratribus, tàm præſentibus quàm futuris regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

Exordium.

RELigioſam vitam eligentibus, Apoſtolicum convenit adeſſe præſidium, ne fortè cujuslibet temeritatis incurſus, aut eos a propoſito revocet, aut robur, quod abſit, ſacræ Religionis infringat. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Monaſterium ſancti Petri de Certeſeya Wintonienſis Diœceſis, in quo divino eſtis obſequio mancipati, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus: In primis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo monaſticus, qui ſecundùm Deum, & beati Benedicti regulam in eodem Monaſterio inſtitutus eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur. Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis præſtante Domino poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Locum ipſum in quo præfatum Monaſterium ſitum eſt, cum omnibus pertinentiis ſuis, Prioratum de Cardigan cum omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſiam ſanctæ Trinitatis ſitam in loco, qui appellatur Lando cum omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Petri de Beremyke cum omnibus pertinentiis ſuis, cappellam ſancti Petri de Cardigan cum omnibus pertinentiis ſuis, cappellam ſancti Michaelis de Treſman cum omnibus pertinentiis ſuis, decimas quas habetis in locis, qui Certeſey & Thorp nominantur, medietatem decimarum, quam habetis in loco, qui dicitur Cgham, medietatem decimarum in loco, qui dicitur Chabeham, medietatem decimarum in loco, qui dicitur Sutthone, medietatem decimarum in loco, qui dicitur Cheſſam, medietatem decimarum in loco, qui dicitur Bo'ham, decimam quam habetis in molendinis ſitis in maneriis Certeſey, Thorp, Cgham, & Chabeham vulgariter nuncupatis, cum terris, vineis, nemoribus, uſuagiis, pratis, & paſcuis, in boſco & plano, in aquis & molendinis, in viis & ſemitis, & in omnibus aliis libertatibus & immunitatibus ſuis. Sanè novalium veſtrorum, quæ propriis manibus aut ſumptibus colitis, de quibus aliquis hactenus non percepit, ſive de veſtrorum animalium nutrimentis, nullus a vobis decimas exigere vel extorquere præſumat. Liceat quoque vobis, clericos vel laicos, liberos & abſolutos, e ſæculo fugientes ad converſionem recipere, & eos abſque contradictione aliena retinere. Prohibemus inſuper, ut nulli fratrum veſtrorum, poſt factam in Monaſterio veſtro profeſſionem fas ſit, ſine Abbatis licentia, de eodem loco, niſi arctioris Religionis obtentu, diſcedere; diſcedentem verò abſque communium literarum veſtrarum cautione nullus audeat retinere. Cum autem generale interdictum terræ fuerit liceat vobis, clauſis januis, excluſis excommunicatis & interdictis, non pulſatis campanis, ſuppreſſa voce, divina officia celebrare, dummodo cauſam non dederitis interdicto. Chriſma verò, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium ſeu Baſilicarum, ordinationes Clericorum, qui ad Ordines fuerint promovendi, a Diœceſano ſucipietis Epiſcopo, ſiquidem Catholicus fuerit, & gratiam & communionem ſacroſanctæ Romanæ Sedis habuerit, & ea vobis voluerit ſine pravitate aliqua exhibere. Prohibemus inſuper, ut infra fines parochiæ veſtræ nullus ſine aſſenſu Diœceſani Epiſcopi & veſtro, cappellam ſeu Oratorium de novo conſtruere audeat: ſalvis privilegiis Pontificum Romanorum. Ad hæc, novas & indebitas exactiones ab Archiepiſcopis Epiſcopis Archidiaconis ſeu Decanis, aliiſque omnibus eccleſiaſticis ſæcularibuſve perſonis vobis omnino fieri prohibemus. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe decernimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi fortè excommunicati vel interdicti ſint, aut etiam publice uſurarii, nullus obſiſtat: ſalvâ tamen juſtitiâ illarum Eccleſiarum, a quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Decimas preterea & poſſeſſiones, ad ius Eccleſiarum veſtrarum ſpectantes, quæ a laicis detinentur, redimendi & legitime liberandi de manibus eorum, & ad Eccleſias, ad quas pertinent, revocandi libera ſit vobis de noſtra auctoritate facultas. Obeunte verò te, nunc ejuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum major pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & beati Benedicti regulam providerint eligendum. Paci quoque & tranquillitati veſtræ paterna imposterum ſolicitudine providere volentes, auctoritate apoſtolica prohibemus, ut infra clauſuras locorum ſeu Grangiarum veſtrarum nullus rapinam vel furtum facere, ignem apponere, ſanguinem fundere, hominem temerè capere, vel interficere, ſeu violentiam audeat exercere. Preterea, omnes libertates & immunitates a prædeceſſoribus noſtris, Romanis Pontificibus, Monaſt. veſtro conceſſas, necnon libertates & exemptiones ſecularium exactionum, a Regibus & Principibus & aliis fidelibus rationabiliter vobis indultas, auctoritate apoſtolica confirmamus, & preſentis ſcripti privilegio communimus. Decernimus ergo, ut nulli om-

Monaſt. ſub protectione Sedis Apoſt. recipit;

Monaſticum ordinem inibi ſervari mandat in perpetuum.

Bona omnia ad illud pertinentia confirmat.

Indebitas decimas ab eo exigi vetat.

Privilegia nonnulla elargitur;

Diœceſano in ſpiritualibus ſubjicit,

Sine cujus conſenſu nec ulla Parochia intra Monaſt. conſtrui poſſit.

Alia privilegia.

Abbatem a ſolis Monachis eligendum ſtatuit.

li omnino hominum liceat, præfatum Monaſterinm temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſive quibuslibet vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſubſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura: ſalvâ Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Diœceſani Epiſcopi canonica juſtitiâ, & in prædictis decimis moderatione Concilii generalis. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ſubjaceat ultioni; Cunctis autem ſua jura eidem loco ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

---

## C X.

Privilegium confirmationis bonorum omnium, libertatum, & conſuetudinum Monaſterii Monialium S. Mariæ de Ettona.

*Ibid.*

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis in Chriſto filiabus, Aelix Prioriſſæ Monaſterii ſanctæ Mariæ de Ettona, ejuſque ſororibus tam præſentibus quàm futuris, regulariter ſubſtituendis, in perpetuum.

*Exordium.*

DEſiderium, quod ad Religionis propoſitum, & animarum ſalutem pertinere monſtratur, ſine aliqua eſt dilatione complendum. Eapropter, dilectæ in Domino filiæ, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatum Monaſterium, in quo divino eſtis mancipatæ obſequio, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus: In primis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo Monaſticus, qui ſecundùm Dominum, & beati Benedicti regulam in veſtro Monaſterio noſcitur inſtitutus, perpetuis ibidem temporibus conſervetur.

*Sub protectione Sedis Apoſt. hocce Monaſt. recipit. Monaſticamque ibi diſciplinam ſervari mandans*

Præterea, quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium impræſentiarum juſtè & legitime poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma vobis & illibata permaneant; In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Ex dono Roberti Comitis Legree & Amiciæ Comitiſſæ, conſentiente Roberto filio ſuo, totam Eatonam cum omnibus pertinentiis ſuis, in qua ipſa Abbatia fundata eſt: In Keneteberia XXV. libratas terræ: Ex dono ejuſdem, totum redditum ſuum de anguillis & ſteilingis, quem habebat in Welles, excepta decima earum anguillarum, quæ pertinet Eccleſiæ S. Mariæ de PratoLegrec: Ex dono Iſabellæ Comitiſſæ duas carucatas terræ in Waltam: Ex dono Adæ Comitiſſæ Scotiæ redditum XX. ſol. ſingulis annis habendum: Ex dono Galfridi l'Abbè & Emmæ uxoris ejus, medietatem villæ de Burthon: Ex dono Gervaſii Paganelli, molendinum de Ingepenna cum prato & crofto & omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſiam de Chautona, Eccleſiam de Burtona, Eccleſiam de Petresfelda cum cappella de Dapeldresham, Eccleſiam de Suthburi, Eccleſiam de Derton cum omnibus ſupradictarum Eccleſiarum pertinentiis: Ex dono Ricardi de Burtona, villam de Dodeohul cum omnibus pertinentiis ſuis:

*Bona omnia confirmat.*

Libertates etiam ab Abbatiſſa & conventu Fontis Ebraldi rationabiliter vobis conceſſas, ſicut in authentico ſcripto facto exinde noſcitur contineri, vobis & Eccleſiæ veſtræ auctoritate apoſtolica confirmamus. Præterea rationabiles conſuetudines immunitates atque libertates, a glorioſo Rege Henrico & ab Epiſcopis vel Principibus ſeu aliis fidelibus legitimè vobis conceſſas, ratas manere cenſemus.

*Libertates quoque, ac rationabiles conſuetudines ratas habet.*

Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe concedimus, ut eorum, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint devotioni, & extremæ voluntati, niſi excommunicati vel interdicti fuerint, nullus obſiſtat: ſalvâ tamen canonicâ juſtitiâ illarum Eccleſiarum, a quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare &c.

*Solita clauſula.*

Dat.......

*Sine notis chronologicis.*

---

## C X I.

Templum, quod ſitum eſt Jeroſolymis, variis communit privilegiis, prohibens, nequis eum locum, bonaque ad Templarios pertinentia, perturbet.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Odoni Magiſtro Religioſæ Militiæ Templi, quod Jeroſolymis ſitum eſt, ejuſque ſucceſſoribus & fratribus tam præſentibus quàm futuris, regularem vitam profeſſis, in perpetuum.

*Ex Archiv. Angl. Rymer. T. I pag. 30.*

OMne datum optimum, & omne donum perfectum deſurſum eſt, deſcendens a Patre luminum, apud quem non eſt tranſmutatio, nec viciſſitudinis obumbratio; Proinde, dilecti in Domino filii, de nobis & pro vobis omnipotentem Dominum collaudamus, quoniam in univerſo mundo veſtra Religio & veneranda Inſtitutio nuntiatur. Cum enim natura eſſetis filii iræ, & ſæculi voluptatibus dediti, nunc per aſpirantem gratiam, Evangelii non ſurdi auditores effecti, relictis pompis ſæcularibus & rebus propriis, dimiſſa etiam ſpatioſa via, quæ ducit ad mortem, arduum iter, quod ducit ad vitam, humiliter elegiſtis; atque ad comprobandum, quòd in Dei militia ſpecialiter computemini, ſignum vivificæ Crucis in veſtro pectore aſſidue circumfertis. Accedit ad hoc, quod tamquam viri Iſraelitæ, atque inſtructiſſimi divini prælii bellatores, veræ charitatis flamma ſuccenſi, dictum Evangelium operibus adimpletis, quo dicitur: Majorem hac dilectionem nemo habet, quàm, ut animam ſuam ponat quis pro amicis ſuis. Unde etiam juxta ſummi Paſtoris vocem, animas veſtras pro fratribus ponere, eoſque ab incurſibus Paganorum defenſare minime formidatis: & cum nomine cenſeamini milites Templi, conſtituti eſtis a Domino Catho-

Catholicæ Eccleſiæ defenſores, & inimicorum Chriſti impugnatores. Licèt autem veſtrum ſtudium & laudanda devotio in tam ſacro opere toto corde & tota mente deſudet, nihilominus tamen univerſitatem veſtram exhortamur in Domino, atque in peccatorum remiſſionem auctoritate Dei & Beati Petri Apoſtolorum Principis tam vobis quàm ſervitoribus veſtris injungimus, ut pro tuenda Catholica Eccleſia, & ea, quæ eſt ſub Paganorum tirannide, de ipſorum ſpurcitia eruenda, expugnando inimicos Crucis, invocato Chriſto nomine, intrepidè laboretis. Ea etiam, quę de eorum ſpoliis ceperitis, fidenter in uſus veſtros convertatis;&,ne de his contra velle veſtrum portionem alicui dare cogamini, prohibemus; Statuentes, ut Domus ſeu Templum, in quo eſtis ad Dei laudem & gloriam atque defenſionem ſuorum fidelium, & liberandam Dei Eccleſiam congregati, cum omnibus poſſeſſionibus & bonis ſuis, quę impræſentiarum legitimè habere cognoſcitur, aut in futurum conceſſione Pontificum, liberalitate Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, pręſtante Domino, poterit adipiſci, perpetuis futuris temporibus ſub Apoſtolicæ Sedis tutela & protectione conſiſtant. Pręſenti quoque decreto ſancimus, ut vita religioſa, quæ in Domo veſtra eſt, divinâ inſpirante gratiâ inſtituta, ibidem inviolabiliter obſervetur: & fratres inibi omnipotenti Domino ſervientes caſtè & ſine proprio vivant, & profeſſionem ſuam dictis & moribus comprobantes, Magiſtro ſuo, aut quibus ipſe præceperit, in omnibus, & per omnia ſubjecti & obedientes exiſtant. Præterea, quemadmodum Domus ipſa hujus ſacræ Inſtitutionis veſtræ & Ordinis fons & origo eſſe promeruit, ita nihilominus omnium locorum ad eam pertinentium caput & magiſtra in perpetuum habeatur. Ad hæc adjicientes præcipimus, ut obeunte te, dilecte in Domino fili Oddo, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ejuſdem Domus fratribus præponatur, niſi militaris & religioſa perſona, quæ veſtræ converſationis habitum ſit profeſſa: nec ab aliis, niſi ab omnibus fratribus inſimul vel a ſaniori parte, qui præponendus fuerit, eligatur. Porro conſuetudines, ad veſtræ Religionis & officii obſervantiam a Magiſtro & fratribus communiter inſtitutas, nulli eccleſiaſticæ ſæcularive perſonę infringere vel minuere ſit licitum; eaſdem quoque conſuetudines, a vobis aliquanto tempore obſervatas & ſcripto firmatas, nonniſi ab eo, qui Magiſter eſt, conſentiente tamen ſaniori parte Capituli, liceat immutari. Prohibemus ſiquidem & omnimodis interdicimus, ut fidelitates, hominia, ſive juramenta, vel reliquas ſecuritates, quę a ſæcularibus frequentantur, nulla eccleſiaſtica ſæcularive perſona a Magiſtro & fratribus ejuſdem domus exigere audeat. Illud autem ſcitote, quoniam ſicut veſtra ſacra Inſtitutio & religioſa Militia divinâ eſt providentiâ ſtabilita, ita nihilominus nullius vitæ religioſioris obtentu ad locum alium vos convenit tranſvolare; Deus enim, qui eſt incommutabilis & ęternus, mutabilia corda non approbat, ſed potius ſacrum propoſitum ſemel inceptum perduci vult uſque in finem debitæ actionis. Quot & quanti ſub militari cingulo & clamide terreni Imperii Domino placuerunt, ſibique memoriale perpetuum reliquerunt? Quot & quanti in armis bellicis conſtituti pro teſtamento Dei, & paternarum legum defenſione ſuis temporibus fortiter dimicarunt, atque manus ſuas in ſanguine infidelium Domino conſecrantes, poſt bellicos ſudores æternæ vitæ bravium ſunt adepti? Videte itaque vocationem veſtram tàm milites quàm ſervientes, atque juxta Apoſtolum unuſquiſque veſtrum, in qua vocatione vocatus eſt, in ea permaneat. Ideoque fratres veſtros ſemel devotos, atque in ſacro Collegio veſtro receptos, poſt factam in veſtra militia profeſſionem & habitum Religionis aſſumptum, revertendi ad ſęculum nullam habere præcipimus facultatem; nec alicui eorum fas ſit, poſt factam profeſſionem, ſemel aſſumptam Crucem Dominicam & habitum veſtræ Religionis abjicere, vel ad alium locum ſeu etiam Monaſterium, majoris ſive minoris Religionis obtentu, invitis ſive inconſultis fratribus aut eo, qui Magiſter extiterit, liceat tranſmigrare: nullique eccleſiaſticę ſæcularive perſonæ ipſos ſuſcipiendi aut retinendi licentia pateat. Et quoniam, qui ſunt Eccleſię defenſores de bonis Eccleſiæ debent vivere ac ſuſtentari, de rebus mobilibus vel ſe moventibus, ſeu de quibuslibet, quę ad veſtram venerabilem Domum pertinent, a vobis decimas exigi contra voluntatem veſtram, omnimodis prohibemus. Ut autem ad plenitudinem ſalutis, & curam animarum veſtrarum nihil vobis deſit, & eccleſiaſtica Sacramenta, & divina officia veſtro ſacro Collegio commodiùs exhibeantur, ſimili modo ſancimus, ut liceat vobis, honeſtos Clericos & Sacerdotes ſecundùm Deum, quantum ad veſtram conſcientiam, ordinatos, undecumque ad vos venientes ſuſcipere, & tàm in principali Domo veſtra, quàm etiam in Obedientiis & locis ſibi ſubditis, vobiſcum habere; dummodo, ſi è vicino ſunt, eos a propriis Epiſcopis expetatis, iidemque nulli alii profeſſioni vel Ordini teneantur obnoxii; quod ſi Epiſcopi eoſdem vobis fortè concedere noluerint, nihilominus tamen eos ſuſcipiendi & retinendi, auctoritate ſanctę Romanæ Eccleſiæ licentiam habeatis. Si verò aliqui horum, poſt factam profeſſionem, turbatores Religionis veſtræ aut Domus vel etiam inutiles apparuerint, liceat vobis eos cum ſaniori parte Capituli amovere: eiſque tranſeundi ad alium Ordinem, ubi ſecundùm Deum vivere voluerint, licentiam dare, & loco ipſorum alios idoneos ſubſtituere, qui etiam unius anni ſpatio in veſtra ſocietate probentur: Quo peracto, ſi mores eorum hoc exegerint, tunc demum profeſſionem faciant regulariter vivendi, & Magiſtro ſuo obediendi: ita tamen, ut eumdem victum & veſtitum vobiſcum habeant, necnon lectiſternia: excepto eo, quod clauſa veſtimenta portabunt. Sed nec ipſis liceat, de Capitulo vel cura Domus veſtrę ſe temerè intromittere, niſi quantum a vobis fuerit injunctum. Curam quoque animarum tantum habeant, quantum a vobis fuerint requiſiti. Præterea nulli perſonę extra veſtrum Capitulum ſint ſubjecti; tibique, dilecte in Domino fili Oddo, tuiſque ſucceſſoribus tamquam Magiſtro & Prælato ſuo in omnibus & per omnia obedientiam deferant. Præcipimus inſuper, ordinationes eorumdem Clericorum, qui ad ſacros gradus fuerint promovendi, a quocumque malueritis Catholico ſuſcipietis Epiſcopo, ſi quidem gratiam & communionem Apoſtolicæ Sedis habuerit, qui nimirum noſtra fultus auctoritate,

tate, quod poſtulatur, indulgeat. Eoſdem autem pro pecunia prædicare aut lucro, voſque pro ejuſmodi cauſa eos ad prædicandum mittere, prohibemus; niſi fortè Magiſter Templi, qui pro tempore fuerit, certis ex cauſis id faciendum eſſe providerit. Quicumque ſanè ex his in veſtro Collegio ſuſcipientur, ſtabilitatem loci, converſionem morum, ſeque militaturos Domino diebus vitæ ſuę ſub obedientia Magiſtri Templi, poſito ſcripto ſuper altare, in quo contineantur iſta, promittant: ſalvo quoque Epiſcopis jure Epiſcopali, tàm in decimis quàm in oblationibus & ſepulturis. Nihilominus vobis concedimus facultatem, in locis ſacro Templo collatis, ubi familia veſtra habitat, Oratoria conſtruere, in quibus utique ipſa familia divina officia audiat: ibique, ſi quis ex vobis vel ex eadem familia mortuus fuerit, tumuletur; indecens enim eſt, & animarum periculo proximum, religioſos fratres occaſione adeundæ Eccleſiæ ſe virorum turbis & mulierum frequentiæ immiſcere. Cæterum decimas, quas conſilio & conſenſu Epiſcoporum de manu Clericorum vel laicorum ſtudio veſtro extrahere poteritis; illas etiam, quas conſentientibus Epiſcopis & eorum Clericis, acquiretis, vobis auctoritatè apoſtolica confirmamus. Decernimus inſuper, auctoritate apoſtolica, ut ad quemcumque locum vos venire contigerit, ab honeſtis atque catholicis Sacerdotibus Pœnitentiam. Unctiones, ſeu alia quælibet Sacramenta eccleſiaſtica vobis ſuſcipere liceat; ne fortè ad perceptionem ſpiritualium bonorum vobis quippiam deeſſe valeat. Quia verò in Chriſto omnes unum ſumus, & non eſt perſonarum differentia apud Deum, tàm remiſſionis peccatorum quàm alterius beneficentiæ, atque apoſtolicæ benedictionis, quæ vobis indulta eſt, etiam familiam veſtram & ſervientes veſtros volumus eſſe participes. Cum autem fratres veſtri, qui ad ſuſcipiendas collectas deſtinati fuerint, in civitatem caſtellum vel vicum advenerint, ſi fortè locus ille interdictus ſit, in jocundo eorum adventu, pro Templi honore & eorumdem militum reverentia ſemel in anno aperiantur Eccleſiæ, & excluſis excommunicatis, divina officia celebrentur. Nulli ergo omnino hominum liceat, prædictum Locum temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare: ſed omnia integra conſerventur, veſtris & aliorum Dei fidelium uſibus omnimodis profutura. Si quis igitur hujus noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonitus, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reumque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti alienus fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; Conſervantes autem hęc, omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus benedictionem & gratiam conſequantur. Amen, Amen. Amen.

## CXII.

### Confirmatio Conſtitutionum Ordinis Ciſtercienſis; cui nonnulla conceduntur privilegia.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, dilectis filiis, Giſleberto Ciſtercienſi, & cæteris Abbatibus, & Monachis, tam pręſentibus quàm futuris, regularem vitam & inſtituta Ciſtercienſis Ordinis profeſſis, in perpetuum.

*Ex Concil. Tom. XIII. pag. 551.*

**Exordium**

Sacroſancta Romana Eccleſia, ſicut in B. Petro Apoſtolorum Principe a Domino promiſſionem obtinuit, quod univerſalis Eccleſiæ fundamentum exiſteret; & pręceptum accepit, ut Chriſtianæ Fidei profeſſores in Fide & Religione omnique ſanctimonia confirmaret: ita pro univerſarum Eccleſiarum profectibus ſolicitam ſe ſemper exhibuit, & de inſtituendo confirmando & provehendo in omnibus Eccleſiis cultu ſacræ Religionis, fuit omni tempore ſtudioſa: Ita ut ab ea ſicut a fonte ad univerſos Eccleſiæ filios ſit Religio derivata: & quod ab aliis, qui ſpiritus primitia acceperunt, religioſè ac ſalubriter inſtitutum eſt, per eamdem immutabilem acceperit firmitatem. Inde eſt, dilecti in Domino filii, quod ſacræ Religionis veſtrę opinione, tamquam agri pleni. cui benedixit Dominus, provocati, religioſis precibus veſtris benignum impertimur aſſenſum, & regulares inſtitutiones veſtras auctoritate apoſtolica confirmamus; In quibus quædam ſub certis capitulis, quæ inferius annexa ſunt, decrevimus exprimenda.

**Regulas Ordinis confirmat.**

Primum quidem, ut in omnibus Monaſteriis veſtris, ſicut in Ciſtercienſi Eccleſia, B. Benedicti regula perpetuis temporibus obſervetur, & in lectionem ejus nullus de Ordine veſtro præter ſimplicem & communem intelligentiam quemlibet alium ſenſum inducat, ſed uniformiter, & ſicut quæque diffinita noſcuntur, intelligantur ab omnibus, & inviolabiliter obſerventur; & eadem penitus obſervantia, idem cantus, & iidem libri, qui ad eccleſiaſticum officium pertinent, per omnes Eccleſias veſtri Ordinis teneantur. Nec aliqua omnino Eccleſia vel perſona Ordinis veſtri adverſus communia ipſius Ordinis inſtituta privilegium aliquod poſtulare audeat, vel obtentum quomodolibet retinere.

**De Regula S. Benedicti in ſingulis Ordinis Monaſt. obſervanda literaliter.**

Deinde, ut nulla Eccleſiarum veſtrarum ei, quam genuit, aliquam terrenę commoditatis ſeu rerum temporalium exactionem imponat; nil quod eam gravet, nil quod ejus ſubſtantiam minuat, erga eam agere diſponat: ne, dum abundare de alterius paupertate cupit, avaritię malum, quod ſecundùm Apoſtolum idolorum ſervitus comprobatur, evitare non poſſit. Curam tamen animarum Abbas Matris Eccleſię in ea gratia charitatis ſibi retineat: ut ſi quando a ſancto propoſito & obſervantia ſanctæ regulę declinare, quod abſit, tentaverit, per ejus ſolicitudinem ad rectitudinem vitæ redire poſſit.

**De exactionibus ſubjectis ſui Eccleſiis non imponendis.**

Item, ut omnes Abbates Ordinis veſtri ſingulis annis ad generale Capitulum Ciſtercienſe, poſtpoſita omni occaſione conveniant: illis ſolis exceptis, quos a labore viæ infirmitas corporis retardaverit, qui tamen idoneum nuncium delegare debebunt, per quem neceſſitas remorationis eorum Capitulo valeat nun-

**Quod omnes Abbates ſingulis annis ad Capitulum Generale accedere teneantur; exceptis legitimè impeditis, qui alterum delegare debebunt:**

nunciari: & illis item exceptis, qui, in remotioribus partibus habitantes, ſine grandi & evidenti difficultate ſingulis annis ſe nequiverint Capitulo præſentare: qui nimirum eo tempore veniant, quod in ipſo eis Capitulo fuerit inſtitutum. Quod ſi aliqua controverſia inter aliquos Abbates Ordinis veſtri emerſerit, vel de aliquo eorum tam gravis culpa fuerit prolata, ut ſuſpenſionem vel etiam depoſitionem mereatur, quidquid exinde a Capitulo fuerit ſecundùm veſtrum Ordinem diffinitum, ſine retractatione aliqua obſervetur. Si verò pro diverſitate ſententiarum in diſcordiam cauſa devenerit, illud irrefragabiliter teneatur, quod Abbas Ciſtercienſis, qui pro tempore fuerit, cum his, qui ſanioris conſilii & magis idonei apparuerint, judicabit. Hoc obſecro, ut nemo eorum, ad quos ſpecialiter cauſa reſpexerit, diffinitioni debeat intereſſe.

*De delinquentibus Abbatibus judicandis.*

Si quis autem, Abbas pro inutilitate vel puſillanimitate ſua ſe viderit ab Abbatiæ ſuæ ordine relaxandum, ab Abbate domus illius, unde ſua proceſſit, humiliter poſtulet relaxari. Qui tamen petitioni ejus non leviter adquieſcet, nec quicquam ſua auctoritate efficiet; ſed congregatis aliquantis Abbatibus Ordinis veſtri, cum eorum conſilio peraget, quod inde pariter viderint adimpledum.

*De dimiſſionibus Abbatum;*

Si quis autem Abbatum, Ordinis contemptor vel Ordinis prævaricator, aut commiſſorum ſibi fratrum vitiis conſentiens apparuerit: Abbas matris Eccleſiæ per ſe ipſum, vel Priorem ſuum, vel quomodo melius noverit expedire, eum, ut corrigatur, admoneat uſque quater. Quod ſi culpam ſuam corrigere, vel a ſuſceptæ proviſionis officio cedere fortè noluerit, aliquanti Abbates Ordinis veſtri in nomine Domini aggregentur, & communicato conſilio, ſi viderint opportunum, eum a regimine ſubmoveant Abbatiæ; ac poſtmodum alter, qui dignus ſit, conſilio & voluntate patris Abbatis, a Monachis domus illius cum Abbatibus, ſi qui ad eam pertinent, eligatur. Si autem, qui deponitur, vel Monachi ejus, datæ in eum ſententiæ contumaciter decreverint reluctandum, Abbas matris Eccleſiæ cæterique Abbates plenam habeant poteſtatem, cenſurâ eos diſtrictionis eccleſiaſticæ coercendi: De quibus ſanè, ſi quis reverſus ad cor, & de ſua contumacia reſipiſcens, matris ſuæ miſericordiam poſtulaverit humiliter, ſicut filius pœnitens recipiatur.

*& Abbatibus graviter peccantibus dimittendis.*

Quandiu autem aliqua Eccleſiarum veſtrarum Abbate proprio fuerit deſtituta, Pater Abbas, de cujus domo domus illa exivit, omnem curam habeat ordinationis domus illius, donec in ea Abbas illius eligatur; Electus autem nulli Archiepiſcoporum vel Epiſcoporum emancipatus, vel quaſi abſolutus tradatur; Sed nec poſt factam Archiepiſcopo vel Epiſcopo ſuo profeſſionem, occaſione ejus, Ordinis ſui conſtitutiones tranſgrediatur, vel in aliquo prævaricator ejus exiſtat.

*Abbatiæ defuncto Abbate, per Abbatem Domus, ex qua illæ exiverint, adminiſtranda.*

Præterea, ſi fortè Abbates Ordinis veſtri matrem veſtram Ciſtercienſem Eccleſiam a ſacræ Religionis obſervantia exorbitare perſpexerint, ipſius loci Abbatem per quatuor primos Abbates, de Firmitate, de Pontiniaco, de Claravalle, & de Murimundo, ut corrigatur, & ſubditos ſuos corrigere laboret, admoneant; & omnia, quæ de aliis Abbatibus ſupra diximus, circa eum adimpleant: excepto, quòd ſi ſpontè cedere noluerit, nec deponere eum, nec ſi contumax apparuerit, excommunicationis ſententiâ poterunt innodare; donec vel in generali Capitulo, vel ſi illud viſum fuerit ſine grandi periculo expectari non poſſe, convocatis Abbatibus, qui de Ciſtercio exierunt, & aliquibus etiam aliorum, virum inutilem ab officio Abbatis amoveant; & tam ipſi quàm Abbates & Monachi Ciſtercienſes alium idoneum Abbatem ei ſtudeant ſubrogare. In illum porro, qui depoſitus fuerit, & Monachos ejus, ſi recalcitrare præſumpſerint, ſententiam ſeveritatis eccleſiaſticæ non dubitent promulgare: De quibus poſt hæc ſi aliquis culpam ſuæ contumaciæ recognoſcens, ad aliquam quatuor prædictarum Eccleſiarum ſe ſalotis cauſa contulerit, ſicut domeſticus recipiatur, quoadusque, prout conveniens fuerit, ſuæ reſtituatur Eccleſiæ.

*Quid agendum, ſi Abbas Monaſt. Ciſtercien. delinquens fuerit vel privandus?*

Interim autem annuus Abbatum conventus non apud Ciſtercium, ſed ubi a quatuor prænominatis Abbatibus previſum fuerit, celebretur. Quoniam autem Ciſtercienſis Eccleſia mater eſt omnium veſtrum, & alium Patrem Abbatem ſuper ſe non habet, ſicut ad cautelam & ordinis cuſtodiam ſtatuiſtis, per eoſdem Abbates annua ibi fiat viſitatio, & ad ſuggeſtionem eorum ſecundùm Ordinem veſtrm corrigatur, ſi quid invenerint corrigendum. Sed & quoties ſine Abbate proprio domos Ciſtercienſis extiterit, ad ipſos quatuor ejus cura reſpiciat, & tam ab eis quam ab aliis Abbatibus ad Ciſtercium pertinentibus, qui per dies ad minus XV. fuerint convocati, & a Monachis Ciſtercii, perſona idonea eligatur.

*Ad quos ſpectet illius Monaſt. adminiſtratio, ſi vacaverit.*

Liceat autem unicuique Matri Eccleſiæ Ordinis veſtri, tam de Monachis quàm de ipſis Abbatibus Eccleſiarum, quæ ab ipſo proceſſiſſe noſcuntur, ſibi quemcumque voluerit, ſi tamen dignus extiterit, aſſumere in Abbatem. Perſonam autem de alio Ordine nulla Eccleſiarum veſtrarum ſibi eligat in paſtorem, ſicut nec veſtri Ordinis aliquis in Abbatem alicui alterius Ordinis Monaſterio ordinetur.

*Quod liceat Monaſteriis Matribus, de cæteris a ſe deductis Eccleſiis, Abbatem ſibi ſe ligere: non autem de exteris.*

Hæc igitur de multis inſtitutionibus Ordinis veſtri excerpſimus, & propriis curavimus capitulis deſignare; Adjicientes, ut nullus Epiſcoporum Abbatis vel Grangiis veſtris aliqua religioſorum ſeu ſecularium habitatione, unde vobis inquietatio poſſit provenire, ſuperædificari permittat, ſed eos, qui ſuperædificare tentaverint, ne id faciant, ab Epiſcopis, quorum Diœceſani ſunt, ſub anathematis interminatione prohibeant. Nemo etiam profeſſos veſtros, Monachos vel Converſos, ſine licentia Abbatum ſuorum recipiat, aut ſuſceptos audeat retinere.

*Omnimoda exemptio ab Epiſcopali juriſdictione.*

Quia vero ſingula, quæ ad Religionis profectum & animarum ſalutem regulariter ordinaſtis, præſenti abbreviationi nequiverunt annecti, nos cum his, quæ præſcripta ſunt, omnia, quæ continentur in Carta veſtra, quæ appellatur Charitatis, & quæcomque inter vos Religionis intuitu regulariter ſtatuiſtis, auctoritate apoſtolica roboramus, & vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & omnibus qui Ordinem veſtrum profeſſi fuerint, inviolabiliter perpetuis temporibus decernimus obſervanda.

*Cætera quoque ſtatuta confirmantur*

De cætero, quia propoſitum firmum habetis habitationi veſtræ loca extra converſationem ſecularium eligendi, Grangias veſtras ſicut Eccleſias a pravorum incurſu ac violentia liberas ac quietas fore ſtatuimus, & ut nullus ibi hominem capere, ſpoliare, verberare, aut rapinam exercere præſumat

*Totalis immunitas a quacumque moleſtia, vi &c.*

ſumat, in virtute Spiritus Sancti inhibemus; Sancientes etiam, ut propter communia interdicta terrarum, nulla Eccleſiarum veſtrarum a divinis compellatur officiis abſtinere. Interdicimus iterum, ne aliqua omnino perſona fratres Ordinis veſtri audeat ad ſæcularia judicia provocare: Sed quisquis ſibi adverſus eos aliquid crediderit de jure competere, ſub Eccleſiaſtici Judicis examine experiendi habeat facultatem: ſalvâ in omnibus Sedis Apoſtolicę auctoritate. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat, hanc paginam noſtræ confirmationis infringere, vel præſcriptas inſtitutiones veſtras auſu temerario violare. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, ſecundò tertiòve commonitus, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reumque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo Corpore ac Sanguine Dei ac Domini noſtri Redemptoris Jeſu Chriſti alienus fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ſubjaceat ultioni; Servantibus autem hæc ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Præſentis privilegii ſanctio.*

## CXIII.

### Canonizatio S. Theobaldi Eremitæ.

Alexander Epiſcopus, Servus Servorum Dei, omnibus fidem Chriſti colentibus gratiam & apoſtolicam benedictionem.

*Ex Archiv. Vatic.*

MUlta præclara, & admiratione digna de quodam Eremita Religioſo Viro Theobaldo nomine celebris fama divulgat, quàm ſanctè & religioſè vixerit: & exutus omnibus, Dominica præcepta ſecutus ſit, cum impræſentiarum fuiſſet, manifeſtè patet. Miraculorum verò indicia indubitata fide ejus merita commendant, multis Religioſis viris ſuper his, cognita, & vera referentibus: Quapropter vitæ ejus converſatione cognita, & Miraculorum indiciis probatis per non fallacia teſtimonia, ſuggerentibus nobis de eo, Mainardo & Damiano Epiſcopis, & Vincentiæ populo, illum celebri memoria dignum Romana decrevit Eccleſia. Et quia procul dubio cum Electis coronatur in Cęlis, ut ejus memoria, ſicuti aliorum Sanctorum, præcipimus, ſolemniter celebretur in terris (a).

(a) Mabillonius, qui Sæc. VI Part. II. Act. Sanctorum Ordinis S. Benedicti haſce literas refert, X. Theobaldum hunc vita functum anno 1066. ab Alexandro III. poſt centum circiter annos Sanctorum Cathalago adſcriptum aſſerit: quæ rei fidem quidem faciunt; ſed nihil præſtant ad tempus datarum a Pontifice literarum adſtruendum.

FINIS TOMI SECUNDI.

IN-

# INDEX

## NOMINUM ET RERUM PRÆCIPUARUM.

Numerus Paginam indicat. A. primam columnam. B. ſecundam deſignant.

## A

Abrabum Archipresbyter Eccleſiæ Vercellenſis. 256. b
Acheruntina Eccleſia Salernitanæ Suffraganea. 102. a. Bona omnia ei confirmantur. 132. b. Eccleſiæ ei ſubjectæ. 319. a. Ejus Archiepiſcopo Pallium conceſſum. 133. a.
Atto Abbas Monaſterii S. Benedicti de Sano-Laterone. 331. b.
Adelbertus Bovariæ Comes. 313. b. Monaſterium Tegernſeenſe fundat, & privilegiis donat. Ibid.
Adalbero Abbas Prumienſis. 214. a.
Adalbertus Comes Hirſaugienſis. 80. b.
Adalberto Archiepiſc. Hamburgenſis. 211. b.
Adelaides Comitiſſa. 105. a.
Adelaſia Comitiſſa. 142. a.
Adelbertus de Calb. 59. a.
Adelbertus Abbas Portenſis. 233. a.
Admontenſe Monaſterium, a quo fundatum. 130. b. Bona ei confirmata, & Privilegia conceſſa. ibid. & 242. b. 243. a. 404. b.
Aelredus Abbas Monaſterii S. Mariæ de Rievalle. 372. b.
Affligimenſe Monaſterium. 173. a. Sub protectione Sedis Apoſtolicæ recipitur. 206. a. Bona omnia ei confirmantur & Privilegia. ibid.
Alabrdus Præpoſitus Hallenſis. 398. b.
Alcherius Archiepiſc. Panormitanus. 59. a.
Albertus Ep. Vernlenſis. 98. a.
Albertus Abbas SS. Fauſtini & Jovitæ Brixien. 217. a.
Albertus Abbas Monaſterii S. Salvatoris Populonien. 262. b.
Albertus Abbas Monaſterii de Tolla. 308. a.
Albericus Abbas S. Benedicti Mantuanen. 128. b. 138. b.
Albericus Abbas Quinciacenſis. 226. b
Albericus Abbas Monaſterii S. Vitalis Ravennaten. 358. a.
Albero Epiſcopus Regianus. 275. a.
Alba-Ripæ Monaſterium. 238. a. Bona ei confirmata. Ibid.
Alexander II. Papa eligitur. 1. a. Antea Lucenſis Epiſcopus. 21. b.
Alexander III. 367. b. Antea S. R. E. Cancellarius. Ibid. Octavianum Victoris nomine Antipapam iterato percutit anathemate. 368. a. Paſchalem quoque III. & excommunicat. 368. b. Circulares ad Bononienſes de ſui electione literas dat. 369. a. Pacem cum Friderico Imperatore init. 448. a.
Alexander Epiſcopus Leodienſis. 232. a.
Alferius Archiep. Capuanus. 428. a.
Alferius Abbas de Monte Caveoſo. 431. a.
Alphonſus Archiep. Salernitanus. 99. b. 101. b.
Alphonſus Portugaliæ Rex Regnum Rom. Eccleſiæ Tributarium offert. 283. b. Regius titulus ei confirmatur. 456. b.
Altabenſe Monaſterium. 311. a. Bona omnia ei confirmata. Ibid.
Altmannus Ep. Patavinus. 19. a Eccleſiam ad regularem Canonicorum vitam conſtituit. Ibid. Confirmatur. Ibid.
Altradus Abbas Vizeliacenſis. 124. b.
S. Ambroſii de Petra-Plana Monaſterium Florentiæ. 252. b. Donationes omnes ei confirmatæ. Ibid.
Amedeus Comes Gebennenſis. 359. b. Compoſitionem init cum Arducio Ep. circa Clericorum juriſdictionem, ordinationem &c. Ibid.
Anacletus Antipapa. 202. b.
Ananienſi Monaſterio adjudicata Cella Gordianica. 148. a. 164. b. Privilegia nonnulla conceſſa. 165. a.
Anaſtaſius IV. PP. 333. b.
Andaginenſe Monaſterium. 26. a. In tutelam Sedis Apoſtolicæ recipitur. 26. b. Bona omnia ei confirmantur. 26. b. 60. a.
Andreas Ep. Teatinus. 426. b.
Andreas Ep. Spoletanus. 11. b. Canonicam in Cathedrali Eccleſia erigit, & dotat. ibid.
Andreas Abbas Averbodienſis. 243. b.
Anſoſus Comes Toloſanus. 337. b. Tranſactionem init cum Raimundo Archiep. ſuper nonnullis bonis. ibid.
Anima pro fratribus ponenda. 28. a.
Anaus, Archipresbyter Bellunen. 351. a.
Anſa Regina. 309. b.
Anſelda Comitiſſa Landenſis. 133. b. Monaſterium S. Stephani fundat. ibid.
Anſelmus Ep. Aſtenſis. 331. b. Monaſterium de Caramagna ei commiſſum. 352. a.
Anſelmus Præpoſitus in Staingaden. 354. b.
S. Anthimi Montis Ilcini Monaſterium. 336. a. Soli Rom. Pontifici ſubjectum. ibid. Alia ejus privilegia. 336. b.
Aprutina Eccleſia. 345. b. Ejus Diœceſis. ibid. Bona ei confirmata. 342. a. Privilegia conceſſa. ibid.
Aptenſis Eccleſiæ Canonici Regularem vitam profeſſi. 150. b. Bona omnia eis confirmata. ibid.
Aquenſis Eccleſia Narbonenſi prout Primati ſubjecta. 139. a.
Aquilejenſis Eccleſia. 207. b. Bona ei confirmata. ibid. Eccleſiæ ei ſubjectæ. 450. a. Confirmata quoque bona ad ejus Capitulum pertinentia. 445. a.
Arauſicana Eccleſia Tricaſtinæ unita. 84. b. Bona ei confirmata. 235. b. Ejus fines. 236. a.
S. Archangeli Monaſterium ad Alorſiſa Neapoli ſub Sedis Apoſtolicæ tutela ſuſcipitur. 155. a. Bona omnia ei confirmantur. ibid.
Ardacius Ep. Gebennenſis. 359. b. Compoſitionem init cum Amedeo Comite pro indemnitate ſuæ Eccleſiæ. ibid. Eam confirmat Hadrianus IV. PP. ibid.
Arelatenſis Eccleſia. 337. a. Ejus dignitas. ibid. Bona omnia ei confirmata. ibid.
Arelatenſes Archiepiſcopi, perpetui Vicarii Sedis Apoſtolicæ in Galliis. 49. b.

*Aretina Eccleſia*. 13. b. *Privilegia Pontificia ei confirmata*. 14. a.
*Argentolienſe Monaſterium*. 201. b. *reſtituitur*. ibid.
*Abbati* S. *Dionisii conceditur*. ibid.
*Ariminenſis Eccleſia*. 277. a. *Bona ei confirmata*. ibid. *ſoli Romano Pontifici ſubjecta declaratur*. 278. a.
*Arius in Nicæna ſynodo damnatus*. 250. b.
*Arnaldus Schiſmaticus*. 309. b.
*Arnaldus Abbas* S. *Illidii Claromonten*. 387. b.
*Arnoldus Archiep. Colonienſis*. 356. a.
*Arnolphus Abbas* SS. *Felicis & Fortunati Vicentin*. 392. b.
*Aſculana Eccleſia*. 432. b. *Ejus Canonici ſub protectione Sedis Apoſtolicæ ſuſcipiuntur*. ibid. *Bona eis confirmantur*. ibid.
*Aſtenſis Eccleſia*. 330. b. *Donationes & bona ei confirmata ac privilegia conceſſa*. 331. a.
*Atanacenſe Monaſterium*. 136. b. *Bona omnia ei confirmata*. ibid.
*Ato Archiep. Arelatenſis*. 164. b.
*Atrebatenſis Eccleſia reſtituitur*. 78. a. *Ejus Diœceſis*. 78. b. 117. a. *Dos* 79. a.
*Attbo Abbas Vallis Umbroſæ*. 203. a.
*Atta Epiſcopus Piſtorienſis*. 209. b.
*Atto Epiſcopus Trecenſis*. 206. b. *Eccleſias nonnullas Cluniacenſibus donat*. ibid.
*Aubechienſe Monaſterium*. 85. b. *Bona omnia ei confirmata*. ibid.
*Avenionenſes Canonici regularem vitam profeſſi*. 85. a. *Bona omnia eis confirmata*. ibid. *Conceſſum jus eligendi Epiſcopum*. 85. b.
*Averbodienſis Abbatia*. 243. b. *Confirmatur*. ibid. *Ejus bona, & privilegia*. ibid.
*Avcſianum Monaſterium*. 14. a. *Ejus privilegia*. 15. a.
*Augienſe Monaſterium*. 29. a. *Ejus bona detinentes excommunicantur*. ibid.
S. *Auguſtini Lemovicen. Abbatia*. 365. a. *Bona omnia ei confirmata*. ibid. *Privilegia conceſſa*. 366. b.
*Auguſtodunenſis Eccleſia*. 153. b. *Bona ei confirmata*. ibid.
*Azelinus Abbas Burrbonenſis*. 115. a.

# B

*Balduinus Rex*. 263. b. *Nonnulla bona Sepulchro Hieroſolymitano donat*. ibid.
*Balmenſe Monaſterium*. 349. a. *Cluniacenſibus committitur regendum*. ibid. *In eo non Abbates; ſed Priores eligendi*. 349. b. *Bona ei confirmata*. ibid.
*Balneolenſe Monaſterium*. 91. b. *Bona omnia & privilegia ei confirmantur*. 91. b. 435. b. *Sub protectione Sedis Apoſtolicæ recipitur*. 435. b.
*Bambergenſis Eccleſia*. 33. a. *Romanæ ſpecialis filia*. ibid. *Ejus Epiſcopus propter Simoniam depoſitus*. 33. b. *Ejus bona non alienanda*. 191. a.
*Bantinum Monaſterium*. 63. a. *ab Urbano II. conſecratum*. ibid. *Sub protectione Sedis Apoſtolicæ recipitur*. 123. b. *Ejus privilegia*. 124. a.
*Baptiſma, ab Hæreticis vel Schiſmaticis datum more eccleſiaſtico, ratum eſt*. 110. b.
*Barenſis Archiepiſcopatus*. 64. b. *Confirmatur*. ibid.
*Barenſe Monaſterium Omnium Sanctorum*. 188. a.
S. *Bartholomæi Feſulan. Monaſterium*. 254. a. *Sub protectione Sedis Apoſtolicæ recipitur*. ibid. *Bona ei confirmata*. ibid. *Privilegia conceſſa*. 254. b.
*Beccenſe Monaſterium*. 332. a. *Ei adjudicatur Eccleſia S. Trinitatis de Bello-Monte*. ibid.
*Bellunenſis Eccleſia*. 351. a. *Ejus Canonicis bona confirmata*. ibid.
S. *Benedicti ſuper Padum Monaſteria bona omnia confirmantur*. 128. b. *Nonnulla conceduntur privilegia*. 129. a. 138. b. *Ejus dependentia ab Abbate Cluniacenſi*. 253. b.
S. *Benedicti de Saxo-Laterone Monaſterium*. 331. b. *Bona omnia, & exemptiones ei confirmantur*. ibid.
*Benedictus Epiſcopus Fulginaten*. 240. a.
*Benedictus Præpoſitus Eugubinus*. 237. b. 261. b.
*Benedictus Abbas Balneolenſis*. 91. b.
*Beneficia per Inveſtituras a Laicis obtenta in Epiſcoporum manibus dimittenda*. 398. a.
*Beneventana Eccleſia*. 335. a. *Sub protectione Sedis Ap. recipitur*. 335. b. *Bona omnia ei confirmantur*. ibid.
*Berardus Ep. Marſicanus*. 151. a.
*Berardus Abbas S. Sixti Placentin*. 340. b.
*Berchgereſdad Eccleſia*. 178. b. *Ejus Canonici regularem vitam profeſſi*. ibid. *Ejus privilegia*. 179. a.
*Berengarius Epiſcopus Auſonenſis*. 64. a. 71. a.
*Berengarius Ep. Gerundenſis*. 152. b.
*Berengarius Abbas Guixalenſis*. 382. b.
*Berengarius Abbas Octovienſis*. 103. b.
*Berburdus Archiep. Toletanus*. 116. a. 181. a.
S. *Bernardus Abbas Claravallenſis*. 234. a. 250. b. *Ejus merita in Sedem Apoſtolicam*. 238. a. *Ejus virtutes*. 383. b. *SS. numero adſcribitur*. 384. a.
*Bernardus Abbas Rivipollenſis*. 90. b.
*Bernardus Abbas S. Sophiæ*. 157. a.
*Bernardus Abbas S. Petri Peruſin*. 270. a. 286. b.
*Bernardus Abbas de Norſhan*. 379. a.
*Bernardus Abbas S. Mariæ de Florentia*. 441. a.
*Bernhelmus Abbas Sponheimenſis*. 200. a.
*Bernbomienſe Monaſterium Aſſligimienſi unitur*. 173. a.
*Bernwardus Ep. Hildeiſheimenſis*. 205. a.
*Bertrandus Abbas S. Crucis Burdigalen*. 384. a.
*Bertons Abbas Fuldenſis*. 213. a.
*Bertricus Abbas Rotenſis*. 258. b.
*Bezuenſi Monaſterio donationes & bona confirmata*. 125. b.
*Bibunenſi Eccleſia Militenſi ſubjecta*. 182. a.
*Bigami a Sacris Ordinibus ſegregandi*. 106. b
*Bituricenſis Eccleſia*. 332. b. *Ejus Primatus*. ibid.
*Blazilienſe Monaſterium*. 108. a. *Confirmatur*. ibid.
*Bonifacius Epiſcopus Tarviſinus*. 323. b.
*Bonifontis Monaſterium*. 386. b. *Sub protectione Sedis Apoſt. recipitur*. ibid. *Bona ei confirmantur, & exemptiones conceduntur*. 387. a.
*Boſcodunenſe Monaſterium*. 444. b. *Bona ei confirmata*. 445. a.
*Boſon. Ep. Cephaludenſis*. 419. a.
*Brugnatenſe Monaſterium in Sedem Epiſcopalem erectum*. 210. b. *Januenſi Archiepiſcopo Suffraganeam*. 211. a.
*Burdigalenſis Eccleſia*. 297. a. *Privilegia ei a Francorum Regibus conceſſa confirmantur*. ibid. *Nonnulla alia conceduntur*. ibid.
*Burgundus Ep. Cameracenſis*. 173. a.
*Burrbonenſe Monaſterium Urbano II. oblatum*. 105. a. *Cum bonis omnibus confirmatur*. ibid.

# C

*Cœleſtinus II. PP.* 261. b. *Bona nonnulla Ferrurienſi Eccleſiæ donat*. 268. b.
*Cæſarauguſtana Eccleſia*. 161. a. *Ejus recuperationem procurantibus Indulgentia conceſſa*. ibid.
*Calliſtus II. PP.* 162. a. *Antea Viennenſis Archiep.* ibid. *Eccleſiam Trenorcienſem conſecrat*. 176. b. *Henricum V. Imperatorem Eccleſiæ reconciliat*. 180. a. *Eidem regalia reſtituit*. 180. b. *Pacem init cum Henrico IV. Imp.* 192. b.
*Cameracenſis Eccleſiæ limites*. 78. b.

Cani;

Digitized by Google

*Camigonenſe Monaſterium.* 381. a. *Bona ei confirmata.* ibid. *Privilegia conceſſa.* 381. b.
*Canonizatio S. Petri Ep. Anagnini.* 140. b. *S. Godehardi Hildeisheimenſis.* 205. a. *S. Sturmii Abbatis Fuldenſis.* 244. a. *S. Henrici I. Imper.* 332. b. *S. Eduardi Angliæ Regis.* 375. a. *S. Bernardi Abbatis Clarevall.* 383. b. *S. Thomæ Cantuarienſis.* 424. a. *S. Theobaldi Eremitæ.* 467. b.
*Cantuarienſis Eccleſia.* 390. a. *Ejus Primatus.* ibid. *Ejus Archiep jus ungendi & coronandi Regem.* 407. b.
*Cappellani Rectoribus Eccleſiarum obedientiam debent præſtare.* 308. b.
*Capuana Eccleſia.* 428. a. *Bona ei confirmata.* ibid.
de *Caramagna Monaſterium.* 352. a. *Aſtenſium Epp. curæ commiſſum.* ibid.
*Carthuſianorum Ordo approbatus.* 446. a.
*Caſæ-Marii Verulan. Monaſterium.* 409. b. *Sub protectione Sedis Ap. recipitur.* ibid. *Bona ei confirmantur.* ibid. *Libertates nonnullæ conceduntur.* 410. a.
*Caſaurienſe Monaſterium S. Clementis corpore inſigne.* 175. *Ejus bona* b. ibid. *Confirmantur.* 176. a.
*Caſimirus Poloniæ Dux.* 459. a. *Nonnulla ſtatuit pro Eccleſiaſticis ſui Ducatus.* ibid.
*Caſſinenſe Monaſterium.* 97. a. *Bona omnia & privilegia ei confirmantur.* 97. a. 126. b. 189. a. 370. b. 372. a. *Romanæ Eccleſiæ immediatè ſubjectum.* 97. a. 145. b. 372. a. *Palladii Cella in Urbe ei in hoſpitium conceſſa* 98. a. *Item Cella Cinglenſis reſtituta.* 102. b. 115. a. *Eccleſia S. Nicolai Beneventi ei donata.* 122. a. *Alia Monaſterii ejuſdem privilegia.* 127. b. 145. b. *Ejus Abbatibus præcedentiæ jus ſuper omnes Abbates Occidentis conceſſum.* 127. b. 145. b. 371. b. *Conceſſus quoque uſus Mitræ &c.* 145. b. 371. b. *Ei adjudicata Eccleſia S. Mariæ de Caſali Plano.* 147. a. *Confirmatæ aliæ Donationes.* 169. b. 347. b.
*Caſtellana Eccleſia.* Vide. *Olivolenſis Eccleſia.*
*Caſtitas Eccleſiaſticis neceſſaria.* 32. a.
*Caturcenſis Eccleſia.* 84. b. *Ejus Canonici vitam regularem profitentur.* ibid. *Bona ad eos pertinentia confirmantur.* ibid.
*Cavenſe Monaſterium.* 100. b. *Privilegiis a Gregorio VII. munitum.* 74. a. *Quæ eidem cum altero Rogerii Ducis confirmantur.* 75. a. *Statuta nonnulla pro regimine Monachorum.* ibid. *Alia privilegia.* 395. b. *Ejus bona.* 394. b.
*Cauranenſis Eccleſia Militenſi ſubjecta.* 182. a.
*Cæcilia Abbatiſſa Monaſterii de Petra Plana.* 252. b.
*Cepholudenſis Eccleſia.* 419. a. *Bona & donationes ei confirmatæ.* ibid.
de *Certeſeya VVintonien. Monaſterium.* 462. a. *Sub protectione Sedis Ap. recipitur.* ibid. *Bona ei confirmantur.* ibid. *Privilegia conceduntur.* 462. b.
de *Chorney Monaſterium.* 377. a. *Ejus bona.* 377. b. *Exemptiones.* 378. a.
*Chunradus Abbas Fuldenſis.* 244. a.
*Ciſtercienſes Monachi.* 166. a. *Sine ſui Abbatis conſenſu cæteris in Monaſteriis recipi non poſſunt.* ibid. *Eorum ſtatuta confirmata.* 325. b. 465. b.
*Clemens Abbas S. Mariæ de Sbyrbone.* 380. a.
*Clementia, Flandrienſium Comitiſſa.* 173. b.
*Clericus aut Presbyter Eccleſiam a laicis non debet obtinere.* 5. a. *Simoniacè ſi ſit ordinatus, deponendus.* 32. a.
*Clericorum libido & ſimonia non ferenda.* 34. a. *Simoniaci ſi ſint, a ſacris Ordinibus removendi.* 106. b. *Ad ſæcularia judicia non trahendi.* 413. b. *Manus in eos injicientes excommunicati.* 414. a.
*Cluniacenſe Monaſterium.* 7. a. *Bona omnia ei confirmantur.* 7. b. *Ejus privilegia.* 7. 62. b. 94. a. 140. b. 157. a. 161. b. 167. b. 278. b. *Ejus Abbatibus conceſſa juriſdictio ſuper Monaſterium S. Benedicti ad Padum.* 60. b. *Conceſſus quoque uſus Mitræ &c.* 63. a. 83. b. 161. b. *Nova privilegiorum & bonorum confirmatio.* 83. a. 114. b. 135. b. 141. b. 195. a. *Ei adjudicata Cella S. Dionyſii de Nongento.* 136. b. *Confirmantur bona, quæ poſſidet in Anglia, Normannia, & aliis Provinciis.* 152. a. 204. b. *Limites juriſdictionis.* 167. b. *Abbatibus conceſſum jus cudendi monetam.* 168. b. *Confirmatur Eccleſia de Bovicorit.* 182. b. *Ejus bona auferentes excommunicati.* 208. a. *Ei confirmatur Eccleſia de Rochobovecurt.* 227. a. *item Eccleſia Montis Deſiderii.* 227. b. *Item Domus Montis-Peſulani, Monaſterium S. Gervaſii, & aliud SS. Domitiani, & Ragneberti.* 239. b. *Monaſterium quoque de Letdecumba.* 257. a. *Locus de Prim* 258. a. *Eccleſia ei donata ab Attone Trecenſi Ep.* 260. b. & *locus Calderiæ de Leone.* 304. b.
*Cluſino Ep. quarta decimarum pars, medietas primitiarum, & tertia pars oblationum adjudicata.* 11. b.
*Coadiutor quibus de cauſis dandus.* 30. a.
*Colonienſis Eccleſia* 316. a. 454. a. *Ejus in Sedem Ap. devotio.* 32. b. *Ejus bona & privilegia confirmata.* 316. a. 454. b.
*Columbanum Monaſterium.* 234. a. 259. a. *Bona ei confirmata.* 254. a. 259. a. 267. b. 289. b. *Exemptiones conceſſæ.* 234. a. 260. a. 268. a.
*Complutenſis Eccleſia Toletanæ ſubjecta.* 277. a.
*Conchenſi Monaſterio proprius datus Abbas.* 90. a.
*Concilium Romanum* I. 5. a. *Ejus decreta contra Simoniacos.* ibid.
*Concilium Lateranenſe III.* 450. b.
*Concordien. Eccleſia.* 453. b. *Ejus Canonicis bona omnia confirmata.* 454. a.
*Concubinarii a divinis ſuſpenſi.* 5. a. *Concubinam non dimittentes, ſacro miniſterio & beneficiis privandi.* 32. b.
*Condomienſis Monaſterii fundatio.* 37. a.
*Conradus III. Rex Rom.* 284. b. *Privilegium concedit Ultrajectinæ Eccleſiæ.* ibid.
*Conradus Abbas Albaenſis.* 311. a.
*Conradus Abbas Tegerſeenſis.* 313. b.
*Conſanguinea uſque ad ſeptimum gradum in uxorem non ducenda.* 6. a.
*Conſana Eccleſia Salernitanæ ſuffraganea.* 102. a.
*Conſtantinus Ep. Ravellenſis.* 119. b.
*Conſtantia Abbatiſſa S. Juliæ Brixiea.* 218. a.
*Conventrienſe Cœnobium.* 4. b. *Privilegia ei ab Edvvardo Rege conceſſa.* 5. a. *Exemptum ab Ordinarii juriſdictione.* ibid. *Sedes Epiſcopalis efficitur.* 119. a.
*Corbiniacenſe Monaſterium.* 137. b. *Exemptum a ſubjectione Flaviniacenſis.* ibid.
*Cormeriacenſis Abbas Baculum paſtoralem e Sepulchro B. Martini debet ſumere.* 88. b.
*Corſica Inſula quo jure Sedi Ap. pertinens.* 72. a. *Piſanis Epiſcopis conceſſa.* ibid. *Quibus etiam ſubjiciuntur ejuſdem Inſulæ Epiſcopatus.* 73. b. *Hæc conceſſio revocata.* 171. b. 184. b. *Sed poſtea reſtituta.* 199. b. *Eccleſiaſtica diſciplina ibidem collapſa* 73. b.
S. *Coſmæ de Tagliacozio Monaſterium.* 418. a. *Bona ei confirmata.* ibid.
*Cremonenſis Eccleſia.* 6. b. *Privilegia ei confirmata.* 6. b. 271. b. *Sub protectione Sedis Ap. ſuſcipitur.* 7. a.
S. *Crucis Burdigalen. Monaſterium.* 384. a. *Donationes ei confirmatæ.* ibid. *Privilegia conceſſa.* 384. b.
*Cunbertus Ep. Taurinenſis.* 50. a.
*Cuperſanenſe S. Benedicti Monaſterium.* 143. a. *Ejus Privilegia.* 144. a.
S. *Cutberti de Kadeford Eccleſia.* 374. a. *Bona ei confirmata.* ibid. *Privilegia conceſſa.* 374. b.
*Cuxanenſe Monaſterium.* 203. b. *Ejus privilegia.* ibid.

Dai

# D

DAibertus Piſanus Ep. 72. a. 73. a. Pallium ei conceſſum . 74. a.
Decimas retinentes excommunicati . 5. a. 413. b.
Dertoſunæ Diœceſis Tarraconenſi unitur. 156. b.
Dietricus Abbas S. Crucis in VVerd . 230. b.
Dignenſis Eccleſia. 461. a. Confirmatur . ibid. Ejus bona. ibid. Duodecim Canonici ei inſervientes . ibid.
Dignitatum Gradus in Eccleſia neceſſarii. 348. b.
Dioſcurus in Synodo Chalcedonenſi damnatus. 251. a.
Dodo Ep. Reatinus. 340. b.
Dodo Decanus Eccleſiæ Tarviſinæ. 461. b.
S. Donati Monaſterium de Scuvilla . 130. a. Papienſi Eccleſiæ ſubjectum . ibid.
Donationes Eccleſiæ factæ non revocandæ . 414. a.

# E

EBerardus Præpoſitus Rotenſis. 322. a.
Eccleſia Romana cæterarum Caput & Magiſtra . 363. a. Ejus eſt cæteris Eccleſiis providere . ibid.
Eccleſiaſticos, Sæculi curis implicari, ſacris Canonibus contrarium . 144. b.
Eccleſiæ duæ non retinendæ . 6. a. Quibus de cauſis uniendæ , vel aliò transferendæ . 239. a.
Eccleſiæ Catholicæ firmitas in unitate Fidei poſita . 250. b. Ab Apoſtolis firmata ſanguine. ibid. A Rom. Pontificibus, damnatis hæreſum auctoribus, vindicata . ibid.
S. Edmundi Monaſterium, aliàs de Badricesburde, ſub protectione Sedis Apoſtolicæ recipitur . 15. a.
Eduardus Angliæ Rex in numerum SS. Confeſſorum adſcriptus . 375. a.
Eduenſi Eccleſiæ bona omnia confirmantur . 113. a. Nonnulla conceduntur privilegia . ibid.
Egelbertus Ep. Bambergenſis. 332. b.
Elias Ep. Barenſis. 281. b. Nonnulla bona Monaſteria Omnium Sanctorum donat . ibid.
Epiſcopus beneficia Eccleſiæ pretio conferre non debet . 22. a. 106. a. Ejus munia quæ ſint . 77. a. Quibus Civitatibus dandus . 78. b. Simoniacus ſi ſit, a ſacris officiis removendus . 106. b. In Villis & Caſtellis non conſtituendus. 119. a. 120. a. Ab una ad aliam Eccleſiam non transferendus . ibid. Alterius terminos invadere non debet . 273. a.
Erbo Abbas Pruſeningenſis . 301. a.
Eremo Campi Amabilis bona, & privilegia conceduntur . 19.
Ermengarda Comitiſſa Arvenia Blazilienſis Monaſterii fundatrix . 108. a.
Evervinus Præpoſitus Steinfeldenſis . 232. b.
Eugenius III. 784. a.
Eugubinæ Eccleſiæ bona omnia confirmata. 416. a. Ejus quoque Canonicis. 237. b. 262. a. Privilegia eis conceſſa . ibid.
Euſtachius Comes Bononienſis . 138. a.
Euſtorgius Monachus Monaſterii Aveſiani fundator . 14.
Eutyches in Chalcedonenſi Synodo damnatus . 251. a.
Exſoldunenſe Concilium . 137. b.

# F

SS. FAcundi & Primitivi in Hiſpania Monaſterium . 219. a. Petro Cluniacenſi Abbati regendum committitur . ibid.
Faventinæ Eccleſiæ Canonicis bona omnia confirmata. 201. a. 280. a. Privilegia conceſſa . 280. b.
SS. Fauſtini & Jovitæ Brixien. Monaſterium. 217. a. Privilegia ei conceſſa . ibid.
SS. Felicis & Fortunati Vicentin. Monaſterium. 392. b. Bona ei confirmata . ibid. Privilegia conceſſa. 393. a.
Feretruria Eccleſia . 196. a. Sub tutela Sedis Apoſt. ſuſcipitur , bonaque omnia ei confirmantur . ibid.
Ferrarienſis Comitatus fines . 132. a. 209. a. 245. b. 265. b. 268. b. Quod jus in eo habeat Sedes Ap. ibid.
Ferrarienſis Ep. a ſolis R. Pontificibus eligendus, & conſecrandus . 132. a. 245. a. 265. b. 268. b.
Ferrarienſis Eccleſiæ bona . 209. a. 245. a. 268. b. Privilegia. 209. b. Specialis Rom. Eccleſiæ filia . 245. a. S. Petri Patrimonium . ibid. Ejus jura. 265. b. Canonicorum bona . 356. a. 455. b. Forum privilegia. 456. a.
Feſulanæ Eccleſiæ bona omnia confirmata. 122. b. 222. a. 264. b. 265. b. & ſeq. 338. b.
Figiacenſi Monaſterio proprius datus Abbas . 90. a.
Filios in ſomno opprimentes qua pœna afficiendi. 411. a.
S. Floræ Aretin. Monaſterium . 223. b. Bona ei confirmata. ibid.
Florentia Abbatiſſa Brazilienſis . 108. a.
Florentinæ Eccleſiæ donationes omnes confirmatæ. 36. b.
Florentino Monaſterio bona omnia confirmata . 131 b. Florentinis Epiſcopis ſubjectum . 140. a.
Floriacenſi Monaſterio privilegia omnia, & bona confirmantur . p. g. 16.
Franco Abbas Trenorcienſis . 162. b. 176. b.
Fructuarienſi Monaſterio confirmatur permutatio Terræ cujuſdam . 2. Conceditur omnimoda exemptio ab omni Juriſdiction . ibid. Privilegia confirmantur. 14.
Fulco Comes Andegavenſis . 194. b. Excommunicatur. ibid.
Fuldenſe Monaſterium . 213. a. Ejus bona confirmata: ibid. Privilegia conceſſa . 213. b. 317. a. Ejus Abbas primus inter Galliæ & Germaniæ Abbates . 213. b. 317. b. Dalmaticæ Sandaliorum Mitræ & Annuli uſus ei conceſſus 213. b. 317. b.
Fulginatenſis Eccleſia . 240. a. Fines Diœceſis. ibid. Bona . 242. b.
Fuſcha Abbatiſſa S. Victorini Beneventan. 391. b.

# G

GAnceranus Abbas Albanacenſis. 136. a.
Gaufredus Comes Andegavenſis, Monaſterii Vindocinenſis fundator . 2. b.
Gaufridus Archiep. Burdigalen. 297. a.
Gaufridus Ep. Melitenſis . 182. a.
Gaufridus Abbas Savinienſis . 197. b.
Gebeardus Ep. Conſtantienſis . 65. b.
Gebehardus Abbas Hirſangienſis . 80. a.
Gebhardus Ep. Salzburgenſis Admontenſe Cœnobium fundat. 130. b. 404. b.
Gebhardus Præpoſitus Eccleſiæ de VVidberg . 299. b.
Gebennenſis Eccleſia. 359. b. Ejus jura in civitate; & Comitatu Gebennenſis. 360. a. Sub protectione Sedis Ap. ſuſcipitur. 361. b. Bona ei confirmantur. ibid.
Gelaſius II. PP. 155. b. Antea Monachus Caſſinenſis. ibid.
S. Georgii Venet. Monaſterium ſoli Ap. Sedi ſubjectum. 187. a. Bona confirmata , & privilegia conceſſa . ibid.
Gerardus Ep. Cameracenſis . 43. b. Inveſtituram ab Henrico Rege accipit . ibid. Ejus cauſa a Synodo diſcutienda . 44 a. Bona nonnulla Monaſterio Aubechienſi donat. 85. b.

Ge-

*Gerardus Prior de Miſeriaco.* 250. *a.*
*Gerbibus Abbas Reicherſpergenſis.* 255. *a.* 297. *b.*
*Gerundenſis Eccleſiæ Diœceſis.* 152. *b. Bona ei confirmata.* ibid.
*Giraldus Ep. Arauſicanus.* 84. *a.*
*Giraldus Ep. Caturcenſis.* 84. *b. Nonnulla bona Canonicis ſuæ Eccleſiæ donat.* ibid.
*Girardus Abbas Caſſinenſis.* 145. *b.* 169. *b.* 188. *b.*
*Giſo Abbas Caſaurienſis.* 175. *b.*
*Glannafolienſe Monaſterium.* 95. *a. Caſſinatibus reſtituitur.* ibid. *Statuta pro regimine ejus Monachorum.* 96. *a. Bona ei confirmata.* 339. *b.*
*Godefridus Ep. Florentinus.* 252. *b. Bona nonnulla donat Monaſterio de Petra Plana.* 253. *a.*
*Godefridus Comes.* 233. *a. Nonnulla bona donat Sepulchro Hieroſolymitano.* ibid.
*Godeſcalcus Abbas Affligimenſis.* 306. *a.*
*Goſridus Comes Andegavenſis.* 165. *b. Monaſterium Vindocinenſe fundat.* ibid.
*Goſridus Abbas Vindocienſis.* 165. *a.*
*Goffridus Abbas S. Maxentii.* 142. *b.*
*Goteſredus Eccleſiæ Mediolanenſis uſurpator.* a. *b. Depoſitus, & excommunicatus.* ibid.
*Gotfredus Archiep. Carnotenſis.* 48. *a.*
*Gotifridus Ep. Lunenſis.* 311. *b.*
*Gotifredus Abbas Almonienſis.* 242. *b.*
*Gradus in Eccleſia diverſi.* 52. *a. Quare inſtituti.* ibid.
*Goſridus Ep. Soranus.* 141. *b.*
*Gradenſis Eccleſia.* 229. *b. Patriarchatu donata.* ibid. *Suis in bonis confirmata.* 230. *a.* 274. *b. Ejus Diœceſis fines.* 274. *a. Privilegia ei confirmata.* ibid. *Bona quoque C. P., in Hiſtria, & Venetiis.* 174. *b. Eccleſiæ ei ſubjectæ.* 348. *b.* 362. *b. Ejus Patriarchæ collatum jus ordinandi Epiſcopos per Imperium C. P.* 363. *b.*
*Gratianopolitana Eccleſia.* 68. *Privilegia ei conceſſa.* ibid.
*Gregorius VII. PP.* 25. *a. Auten Abbas Caverſis.* 74. *b. Goteſredum Mediolanenſem excommunicat.* 27. *a. Chriſtianos ad ſuccurrendum Orientalibus contra infideles hortatur.* 27. *b. Augienſis Monaſterii bona detinentes excommunicat.* 29. *b. Bambergenſem Ep. propter ſimoniam deponit.* 33. *b. Deponit quoque Ottonem Conſtantienſem.* 34. *a. Henricum IV. Imper. excommunicat.* 34. *b.* 53. *b. Eumdem abſolvit.* 40. *b. Iter in Germaniam parat.* 38. *a. Ravennatem Ep. excommunicatum declarat.* 50. *b. Robertum Ducem, de Apulia, Calabria, & Sicilia inveſtit.* 56. *b.*
*Gregorius Abbas Cuxanenſis.* 203. *b.*
*Gregorius Abbas S. Bartholomæi Feſulan.* 254. *a.*
*Grimaldus Ep. Pennenſis.* 251. *a.*
*Grypho Ep. Ferrarienſis.* 244. *b.* 265. *b.* 268. *b.*
*Gualterus Archiep. Ravennat.* 157. *b. Schiſma ejurat.* ibid. *Pallium ei conceſſum.* 158. *a.*
*Guarinus Ep. Ambianenſis.* 227. *b.*
*Guibertus Archiep. Ravenaten. Antipapa eligitur.* 25. *b. Ab Epiſcopatu deponitur.* 50. *b. Excommunicatur.* 65. *b.*
*Guido Archiep. Viennenſis.* 112. *a.*
*Guido Ep. Papienſis.* 129. *b.*
*Guido Ep. Cremenſis.* 368. *a. Antipapa eligitur.* 368. *b.*
*Guido Abbas Monaſterii S. Stephani Lauden.* 133. *b.*
*Guido Abbas S. Joannis Parmen.* 271. *a.* 290. *b.*
*Guido Abbas S. Anthimi.* 336. *a.*
*Guilelmus Archiep. Calaritanus.* 173. *a.*
*Guilelmus Abbas Glannafolienſis.* 339. *b.*
*Guillelmus Ep. Arauſicanus.* 235. *b.*
*Guilhelmus II. Siciliæ Rex.* 433. *b. Montis Regalis Monaſterium fundat.* ibid.
*Guillelmus Tancredæ filius.* 10. *a. Bona nonnulla Salernitanæ Eccleſiæ reſtituit.* ibid.
*Gulielmus Ep. Melphienſis.* 120. *a.*
*Gunnarus bona nonnulla Caſſinenſibus donat in Sardinia.* 170. *a.*
*Guntherus Abbas S. Lamberti in Vallenſtein.* 242. *a.*
*Guxalenſe Monaſterium.* 382. *b. Ejus bona.* ibid. *Privilegia.* 383. *b.*

# H

H*Adrianus IV. Papa.* 348. *a.*
*Halburges Abbatiſſa Juviniacenſis.* 92. *b.*
*Hallenſe Monaſterium.* 294. *a. Bona ei conceſſa.* 294. *a.* 299. *a.* 353. *b.* 398. *a. Privilegia.* 294. *a.* 299. *b.* 399. *a. Statuta pro regulari diſciplina.* 354. *a.* 399. *a.*
*Hamburgenſis Archiepiſcopatus, Daciæ, Norvegiæ, & Irlandiæ Metropolis.* 311. *b.*
*Hardbertus Ep. Ultrajectenſis.* 284. *b.*
*Harduinus Ep. Lingonenſis.* 125. *b.*
*Harlebecani Collegii Canonicorum in Noviomenſi Diœceſi inſtitutio.* 12. *b. Exemptiones ei conceſſæ.* ibid.
*Hemmerodenſe Monaſterium.* 249. *a. Sub protectione Sedis Apoſtolicæ recipitur.* ibid. *Ejus bona & exemptiones.* ibid.
*Henricus I. Imp. SS. numero adſcriptus.* 332. *b.*
*Henricus IV. Rex Conciliabulum VVormatiæ cogit.* 25. *b. Deponitur & excommunicatur.* 35. *a.* 54. *a.* 65. *b. Quæ damna Eccleſiæ intulerit.* 39. *a. Quam obedientiam fecerit.* 40. *b. Abſolvitur.* ibid. *Regalia ei reſtituuntur.* 145. *a.*
*Henricus V. Rom. Eccleſiæ reconciliatur.* 180. *a. Eccleſiarum inveſtituras ſe non daturum promittit.* 180. *b.*
*Henricus Angliæ Rex.* 204. *b. Nonnulla bona Cluniacenſibus donat.* ibid.
*Henricus Patriarcha Gradenſis.* 229. *b.* 274. *a.* 348. *b.* 363. *a. Pallium ei donatur.* 230. *a.*
*Henricus Archiep. Senonenſis.* 250. *b.*
*Henricus Ep. Ratisbonenſis Eccleſiæ Rotenſi bona nonnulla donat.* 322. *a.*
*Henricus Ep. Leodienſis.* 368. *a. Paſchalem III. Antipapam conſecrat.* 368. *b.*
*Henricus Abbas Hallenſis.* 299. *a.* 353. *b.*
*Henricus Abbas S. Mamiliani.* 160. *a.*
*Henricus II. Angliæ Rex.* 351. *b. Facultas ei conceſſa Hiberniam, & adjacentes Inſulas occupandi.* ibid.
*Henricus Bavariæ Dux.* 261. *a. Inveſtituram Terrarum, a Comitiſſa Matilde Sedi Apoſtolicæ datarum, obtinet.* ibid.
*Henricus Comes de Stein.* 242. *a. Monaſterium S. Lamberti fundat.* ibid.
*Herbertus Abbas Monaſterii de Chorney.* 377. *a.*
*Herbo Abbas Pruſeningenſis.* 231. *a.* 241. *b.* 247. *b.*
*Herimannus Bambergenſem Eccleſiam tirannice occupat.* 33. *b. Excommunicatur.* ibid.
*Hierarchia Eccleſiaſtica.* 349. *a. Juſtitia diſtributiva in ea neceſſaria.* ibid.
*Hieronymus Abbas S. Petri Peruſin.* 234. *b.*
*Hirſaugienſe Monaſterium.* 55. *Privilegia ei conceſſa.* 56. *a. Bona ei confirmata.* 80. *b. A quibus fuit datum.* 59. *a.*
*Hiſpaniæ Regnum ab antiquo Juris S. Petri.* 25. *b.*
*Hiſpaniarum Eccleſiæ mala a Paganis paſſæ.* 179. *a.*
*Homodeus Abbas de Marradio.* 393. *b.*
*Honorius II. PP.* 193. *b. Falconem Comitem Andegavenſem excommunicat.* 194. *b.*
*Hoſpitale S. Joannis Hieroſolymitani.* 346. *a. Bona ei confirmata.* 346. *b. Privilegia.* ibid. *Statuta.* 347.



Digitized by Google

*Hoſpitale de Miſericordia Placentia.* 343. *b. Sub protectione S. A. ſuſcipitur.* ibid. *Bona omnia, regula, & exemptiones confirmantur.* ibid.
*Hubertus Ep. Trojanus.* 114. *a.*
*Hugo Archiep. Biſantinus.* 48. *a.*
*Hugo Archiep. Rutenenſis.* 376. *b. Leges nonnullas fert pro Clero ſuæ Diœceſis.* ibid.
*Hugo Archiep. Lugdunenſis.* 86. *a.*
*Hugo Ep. Agiuenſis Monaſterium Condomienſe dicat.* 37. *b.*
*Hugo Ep. Lingonenſis.* 125. *b.*
*Hugo Abbas Cluniacenſis.* 62. *b.* 82. *a.* 93. *b.* 114. *b.* 135. *b.* 138. *a.*
*Hugo Abbas Flaviniacenſis.* 137. *b.*
*Hugo Comes VVidmacenſe Monaſterium fundat.* 131. *a.*
*Hugo Comes Rutenæ.* 376. *b.*

# I

*JAdertina Eccleſia.* 362. *b. Patriarchę Gradenſi prout Primati ſubjecta.* ibid. *Ejus autem Archiepiſcopus a Rom. Pontifice Pallium debet accipere.* ibid.
*Jacobus Abbas Morimundenſis.* 421. *a.*
*Jacobus Abbas Valliſumbroſæ.* 440. *a.*
*Januenſis Eccleſia in Archiepiſcopatum erecta.* 210. *a. Eccleſiæ ei ſuffraganeæ.* ibid. & 375. *b. Ejus Archiepiſcopus a ſolo Rom. Pontifice dependens & conſecrandus.* 210. *a. Corſicæ Epiſcopatus ei aſſerti.* 375. *b. Archiep. privilegia.* 376. *a.*
*Ildefonſus Rex Hiſpaniarum.* 116. *b.*
*Ildeprandus Ep. Bragnatenſis.* 210. *b.*
*Illegitimi ad Eccleſias non promovendi.* 30. *a.*
*S. Illidii Claramontan. Monaſterium.* 387. *b. Bona ei confirmata, & privilegia conceſſa.* 388. *a.*
*Imolenſis Eccleſia.* 319. *b. Sub protectione Sedis Apoſtolicæ recipitur.* ibid. *Bona ei confirmantur.* 320. *a.*
*Inceſtus a ſacris Canonibus reprobatus.* 411. *a.*
*Innocentius II.* 202. *a. Cluniacenſe Monaſterium viſitat.* 208. *a. Ejus Eccleſiam dedicat.* 208. *b. Rogerio Siciliæ Regi Inveſtituram confirmat.* 246. *b.*
*Inobedientia quale ſit peccatum.* 34. *a. Sedi Apoſtolicæ ſi fiat, ſcelus eſt Idolatriæ.* 38. *a.*
*Inſulæ ſunt juris publici.* 706.
*Inveſtituræ Eccleſiarum a laicis non accipiendæ.* 44. *a. SS. Patrum inſtitutis contrariæ.* 398. *a.*
*Joannes Archiep. Toletanus.* 322. *b.* 352. *b.*
*Joannes Ep. Feſulanus.* 222. *a.*
*Joannes Ep. Olivolenſis.* 272. *b.*
*Joannes Ep. Ravellenſis.* 359. *a.*
*Joannes Ep. Feſulanus.* 122. *b.*
*Joannes Ep. Morinorum.* 138. *a.*
*Joannes Abbas Monaſterii Florentini.* 39. *b.*
*Joannes Abbas S. Sophiæ.* 170. *b.*
*Joannes Abbas S. Salvatoris Papien.* 212. *a.*
*Joannes Abbas Monaſterii S. Floræ Aretin.* 223. *b.*
*Joannes Abbas Monaſterii Columbani.* 289. *b.*
*Joannes Abbas Sturmienſis.* 368. *b. Antipapa eligitur.* ibid. *Reatus pœnitentiam agit.* ibid. *Beneventi Rector fit.* ibid.
*Joannes Abbas S. Satyri Bituricen.* 385. *a.*
*S. Joannis Parmen. Monaſterium.* 271. *a. Sub protectione Sedis Apoſtolicæ ſuſcipitur.* ibid. & 291. *a. Bona omnia ei confirmantur, & nonnulla conceduntur privilegia.* 271. *a.* 291. *b.*
*S. Joannis in Venere Teatin. Monaſterium.* 442. *b. Bona ei confirmata.* ibid. *Privilegia conceſſa.* 443. *b.*
*Jonathas Ep. Feſulanus.* 264. *b.*
*S. Juliæ Brixien. Monaſterium.* 218. *a. Sedi Apoſtolicæ ſubjectum.* ibid. *Bona ei confirmata.* ibid. *Privilegia conceſſa.* 218. *b.* & ſeq.
*Juviniacenſe Monaſterium ſub Sedis Ap. protectione recipitur.* 92. *b. Bona omnia eidem confirmantur.* ibid. *Nonnulla conceduntur privilegia.* 93. *a.*

# L

*LAici repentè ad gradum eccleſiaſticum non promovendi.* 6. *a. Eccleſias, earumque bona detinere non debent.* 11. *b.*
*Lambertus Ep. Atrebatenſis.* 78. *b.* 117. *a.*
*Lambertus Abbas Vitmacenſis.* 131. *a.*
*S. Lambertus Martyr.* 252. *a.*
*S. Lamberti in Valle Stcia Monaſterium.* 242. *a. Ejus bona.* ibid. *Privilegia.* 242. *b.*
*Landulphus Ep. Piſanus.* 50. *a.*
*Landulphus Ep. Ferrarienſis.* 131. *b.* 209. *a. Statuta nonnulla fert pro immunitate bonorum Canonicorum ſuæ Eccleſiæ.* 246. *b.*
*Lanzo Abbas S. Michaelis ad Moſam.* 244. *b.*
*Lanzo Abbas Hallenſis.* 294. *a.*
*Lateranenſis Eccleſiæ locus venerabilis.* 134. *b. Ejus Parochia a Canonicis Regul. S. Auguſtini adminiſtranda.* ibid. *Privilegia ei data.* 135. *a. Statuta pro regulari diſciplina inibi obſervanda.* 345. *a. Ejus bona.* ibid.
*Lavellanum Oppidum Melphienſi Eccleſiæ ſubjectum.* 120. *a.*
*Leges antiquæ non infirmandæ.* 117. *a.*
*Leo Archipresbyter Piſanus.* 334. *a.*
*Leofridus Dux Conventrienſe Monaſterium fundat.* 9. *b.*
*Letardus Abbas Beccenſis.* 332. *a.*
*Lichefeldenſis Eccleſia Conventriam tranſlata.* 119. *a.*
*Lingonienſis Eccleſia.* 408. *a. Bona & privilegia ei confirmata.* ibid.
*Lipara Inſula corpore S. Bartholomæi inſignis.* 70. *b.*
*Liparitanum Monaſterium.* 70. *b. Sub protectione Sedis Apoſt. recipitur.* ibid. *Bona ei confirmantur.* ibid.
*Lotharius Imperator.* 261. *a. Inveſtituram Terrarum, a Comitiſſa Mathilde Sedi Ap. donatarum, ei conceſſa.* ibid.
*Lotarius Abbas Rotenſis.* 318. *a.*
*Lucenſis Eccleſia.* 236. *In ea qualis ordo in collationibus Beneficiorum tenendus.* ibid. *Bona ad eam ſpectantia non alienanda.* 24. *a. Dignitas maternitatis ei confirmatur.* 158. *b. Privilegia nonnulla conceduntur.* ibid.
*Lucius II. PP.* 267. *a. Regnum Portugalliæ Rom. Eccleſiæ tributarium recipit.* 283. *b.*
*Lunenſis Eccleſia.* 311. *b. Bona ei confirmata.* ibid. *Ejus Ep. jus habet benedicendi Abbatem Arelenſem.* 453. *a.*
*Lugdunenſis Eccleſiæ Primatus.* 51. *a. Confirmatur.* 86. *b.*

# M

*S. MAcarii Monaſterium Burdigalen. Monaſterio S. Crucis ſubjectum.* 183.
*Madelmus Abbas S. Sophiæ Beneventan.* 72. *b.* 120. *b.*
*S. Mamiliani Montis Chriſti Monaſterium.* 160. *a. Bona ei confirmata.* ibid. *Privilegia conceſſa.* ibid.
*Manaſſes Archiep. Remenſis.* 48. *b.* & ſeq.
*Manegoldus Præpoſitus Ranſhovenſis.* 302. *a.*
*Mangoldus de VVerd.* 230. *b. Monaſt. VVerdenſe fundat.* ibid.
*Manichæus.* 250. *b. In Synodo C. P. damnatus.* ibid.
*Marchuardus Abbas Fuldenſis.* 317. *a.*
*Marcianus Imperator.* 251. *a. Contra Sacrorum pro-*
fa-

Digitized by Google

ſanatores ſcribit ad Joannem PP. ibid. Ejus lex de non tractandis per Clericos materiis in Synodo definitis. ibid.
S. Mariæ in Civitate Monaſterium Papienſi Eccleſiæ ſubjectum. 130. a.
S. Mariæ in Vndesdorf Eccleſia. 264. a. Bona omnia ei confirmantur. ibid.
S. Mariæ de Alderſpech Monaſterium. 304. a. Sub protectione Sedis Ap. recipitur. ibid. Bona ei confirmata, & privilegia conceſſa. ibid.
S. Mariæ de Rievalle Monaſterium. 372. b. Sub protectione Sedis Ap. ſuſcipitur. 373. a. Bona ei confirmata, & privilegia conceſſa. ibid.
S. Mariæ de Campo Prioratus. 378. b. Ejus bona & exemptiones. ibid.
S. Mariæ de Sbyrbone Monaſterium. 380. a. Ejus bona. ibid. Privilegia. 380. b.
S. Mariæ de Aquiſtris Monaſterium Burdigalen. 420. b. Sub protectione Sedis Ap. recipitur. ibid.
S. Mariæ de Synningthwayte Monaſterium. 423. a. Bona ei confirmata. ibid. Privilegia conceſſa. 523. b.
S. Mariæ de Luſelde Eccleſia. 429. a. Sub protectione Sedis Ap. recipitur. ibid. Bona ei confirmata, & Privilegia conceſſa. 429. b.
S. Mariæ de Florentia. 441. a. Ejus Bona, & jura confirmata. ibid. Privilegia conceſſa. 441. b.
S. Mariæ de Moliano Tarviſium Monaſterium. 449. a. Bona ei confirmata. ibid. Privilegia conceſſa. 449. b.
S. Mariæ de Ettona Monaſterium. 463. a. Bona, & Privilegia ei confirmata. ibid.
S. Mariæ de Bellioco Collegiata. 13. b. Bona omnia, & Privilegia ei confirmata. ibid.
Marinus Abbas Cavenſis. 394. b.
Marſicana Eccleſia. 151. a. Ejus fines. ibid. Bona ad eam pertinentia. 151. b.
Maſſilienſis Eccleſia. 337. b. Sub protectione Sedis Ap. recipitur. ibid. Bona omnia ei confirmantur. 338. a.
Maſſilienſe S. Victoris Monaſterium. 149. a. Bona, & Privilegia ei confirmata. ibid.
Matrimonia ſine Sacerdotali benedictione non contrahenda. 411. b.
Mauricius Ep. Bracarenſis Antipapa. 156. a. Excommunicatus. ibid. Ad Monaſterium Cavenſe delegatur. ibid.
S. Maurus Monaſterium Glannafolienſe conſtruit. 95. a.
Maziacenſe Monaſterium. 388. b. Bona ei confirmata. ibid. Statuta pro regimine Monachorum. 389. a.
S. Maxentii Monaſterium. 142. b. In tutelam Sedis Ap. recipitur. ibid. Ejus bona. ibid. Privilegia. 143. a.
Mainardus Abbas S. Mariæ de Aquiſtris. 420. b.
Megenardus Præpoſitus Ranſhovenſis. 457. a.
Melphienſis Eccleſia. 120. a. Jura omnia ei confirmata. ibid.
Menatenſis Abbatia Cluniacenſi ſubjecta. 138. a.
Meſſanenſis Archimandritatus. 439. a. Approbatur. 439. b. Bona ei confirmata, & Privilegia conceſſa. ibid.
Michael Ep. Monopolitanus. 315. a.
S. Michaelis in Burgo Piſarum Monaſterium. 44. b. Bona omnia, & Privilegia confirmata. ibid.
Militenſis Eccleſia. 182. a. Rom. Pontifici immediate ſubjecta. ibid. Ejus jus ſupra Cauranenſem, Bibonenſem, & Turanenſem Eccleſias. ibid.
Militenſe Monaſterium. 312. a. Sub protectione Sedis Ap. recipitur. ibid. Bona ei confirmata, & Privilegia conceſſa. 312. b.
Militia S. Jacobi de Spatha. 436. b. Ejus inſtitutum, & Regulæ approbata. ibid.
Miniſteria Eccleſiæ non ditioribus, ſed probatioribus danda. 22. b.
Miſeriacenſis Prioratus. 250. a. Sub Sedis Ap. protectione recipitur. ibid. Bona ei confirmata, & exemptiones conceſſæ. ibid.
Monomachia Sacris Canonibus contraria. 413. b.
Monopolitana Eccleſia. 70. a. Sedi Ap. immediatè ſubjecta. 70. a. 183. a. 458. a. 315. b. Ejus Epiſcopus a Clero eligendus. 183. a. Bona ei confirmata. 315. b. 457. b.
De Monte Caveoſo Monaſterium. 431. b. Bona ei confirmata. ibid. Privilegia conceſſa. 432. a. Uſus Mitræ &. Annuli pro ejus Abbate. ibid.
Montis Majoris Monaſterium. 51. b. Sedi Ap. ſubjectum. ibid. Ejus reformatio commiſſa Abbati Maſſilienſi. 57. b.
Montis Regalis Monaſterium. 433. b. Sedi Ap. immediatè ſubjectum. ibid. Ejus privilegia. 434. a. Abbati uſus Mitræ &c. conceſſus. ibid.
Morimunden. Monaſterium. 421. a. Bona ei confirmata. ibid.
Moyſes Archiep. Ravennatenſis. 310. a.
Moyſincenſe Monaſterium. 89. b. Ejus dignitas. ibid. Regularis diſciplina inibi reſtituta. ibid. Suis in bonis confirmatur. ibid.
Mutinenſis Eccleſia. 192. a. Ejus limites. ibid. Bona ei confirmata. ibid.

# N

Nantuacenſe Monaſterium. 294. b. Sub protectione Sedis Ap. recipitur. ibid. Bona & privilegia ei confirmata. ibid.
Narbonenſis Eccleſia. 139. a. Ejus bona, & jura. ibid. Eccleſiæ eidem ſuffraganeæ. ibid.
Nauſienſis Eccleſia. 12. a. Ejus Canonicis bona omnia confirmata. ibid.
S. Nazarii Lauriſhamen. Monaſterium. 452. a. Sub protectione Sedis Ap. recipitur. ibid. Bona ei confirmata, & privilegia conceſſa. ibid.
Nemauſenſis Synodus ſub Urbano II. 90. a. 93. a.
Neſtorius. 250. b. In Epheſina Synodo damnatus. ibid.
Nicienſis Eccleſiæ Canonici. 236. b. Bona eis confirmata. 237. a.
S. Nicolai Corpus in Eccleſia Barenſi. 64. b.
Nicolaus Monopolitanus Epiſcopus. 183. a.
Nicolaus Abbas Monaſterii Omnium Sanctorum Buren. 281. b.
Nicolaus Prior Eccleſiæ de Stokes. 430. b.
Nivivenſis Abbatia. 305. b. Bona ei confirmata, & privilegia conceſſa. ibid.
Norigaudus Ep. Eduenſis. 113. a.
Norsham Monaſterium. 379. a. Bona ei confirmata. ibid.
Nummularii qui ſint. 22. a.

# O

Obertus Ep. Cremonenſis. 271. b. 307. b.
Obertus Abbas S. Salvatoris Papien. 285. b.
Occarius Bojariæ Comes. 313. b. Monaſterium Tegernſeenſe fundat, & privilegiis donat. ibid.
Octavianus S. R. E. Cardinalis. 368. a. Pſeudo Papa eligitur. ibid. Ab Alexandro III. excommunicatur. 368. a. 370. a. Ejus nefandum in Alexandrum facinus. 369. a.
Octovienſe Monaſterium. 103. b. 174. a. Privilegia ei conceſſa. 104. b. 175. a.
Oderiſius Abbas Caſſinenſis. 95. a. Ab Urbano II. Cardinalis creatus. 95. a. 97. a. 117. b. 122. a.
Oderiſius Abbas S. Joannis in Venere. 442. b.

Ode

Digitized by Google

Odo Ep. Urgellenſis. 101. a.
Oddo Abbas S. Sixti Placentin. 214. b.
Oddo Abbas S. Remigii. 232. a.
Officium Romanum in Hiſpania recipiendum. 28. a.
Oglerius Abbas S. Columbani Bobien. 259. a. 267. b.
Oldegarius Ep. Barchinonenſis. 156. a. Tarraconenſi Eccleſiæ præficitur. ibid. Pallium ei conceditur. 156. b. Legatus S. A. contra Saracenos miſſus. 179. a.
Olivolenſis Eccleſia. 271. b. Ejus jura, & bona confirmata. 273. a.
Omnium Sanctarum Baren. Monaſterium. 281. b. Confirmantur donationes ei factæ. ibid. Privilegia ei conceſſa. ibid.
Ordinationes gratis per Simoniacos factæ, tolerandæ; ſed impoſterum non admittendæ. 5. a. Per ſaltum non faciendæ. 23. a.
Oſca Civitas per Petrum Aragoniæ Regem a Saracenorum tyrrannide liberata. 99. b. Epiſcopalis efficitur. ibid. Ejus Diœceſis. 100. a. Donationes ei factæ confirmantur. ibid.
Oſterbovenſis Eccleſia. 300. b. Bona ei confirmata, & privilegia conceſſa. ibid.
Otto Ep. Bambergenſis. 190. b. Monaſteria nonnulla fundat in ſua Diœceſi. ibid. Bona nonnulla ſuæ Eccleſiæ donat. 191. b. Pruſeningenſe Monaſterium conſtruit. 231. b.
Otto Conſtantienſis deponitur. 34. a.
Otto Comes Palatinus. 204. a. Eccleſiam in Undenſdorf fundat. ibid.
Otto Abbas Maſſilienſis. 148. b.
Otto Rector Hoſpitalis de Miſericordia. 343. b.

# P

PAnormitana Eccleſia. 58. a. Ex Saracenarum manibus vindicata. ibid. Privilegia ei confirmata. 184. a.
Papienſis Eccleſia. 129. b. Ejus Epiſcopo Pallium conceſſum. ibid. Ejus privilegia. 130. a.
Pariſienſe Concilium. 201. b.
Paſchalis II. PP. 111. b. 164. a. Nonnulla bona Ferrarienſi Eccleſiæ donat. 131. b.
Pennenſis Eccleſia. 251. a. Bona ei confirmata. 251. b.
Peregrinus Patriarcha Aquilejenſis 207. b.
Petrus Archiep. Florentinus. 8. a. Privilegium concedit Monaſterio S. Petri. ibid.
Petrus Archiep. Acherantinus. 132. b.
Petrus Archiep. Panormitanus. 184. a. Pallium ei conceſſum. ibid.
Petrus Archiep. Beneventanus. 335. a. Pallium ei conceſſum. 335. b.
Petrus Anagninus miraculis clarus. 140. b. SS. Confeſſorum numero adſcribitur. ibid.
Petrus Aragoniæ Rex. 99. b.
Petrus Ep. Oſcenſis. 99. b.
Petrus Ep. Squillacenſis. 142. a.
Petrus Ep. Feretranus 196. a.
Petrus Ep. Hicienſis. 236. b.
Petrus Ep. Maſſilienſis. 337. b.
Petrus Ep. Lunenſis. 453. a.
Petrus Abbas Cavenſis. 74. a.
Petrus Abbas Trenorcienſis. 87. b. 206. b. 249. b. 293. a.
Petrus Abbas Ananienſis. 148. a.
Petrus Abbas Cluniacenſis. 161. a. 194. b. 204. b. 208 a. 227. a. 239. b. 257. a. 260. b. Ei committitur regendum Monaſterium SS. Facundi & Primitivi in Hiſpania. 219. a. Monaſterium S. Sabæ. 282. b. Et Monaſterium Bulmenſe. 349. a.
Petrus Abbas Maſſilienſis. 273. b.
Petrus Abbas S. Auguſtini Lemovicen. 365. a.
Petrus Abbas Boni-fontis. 386. b.
Petrus Abbas Maziacenſis. 388. b.
Petrus Prior Sancti Sepulchri Hieroſolymitani. 263. b.
Petrus Abaelardus. 250. b. Ejus errores in Concilio Senonenſi damnati. 251. a. Damnati quoque ab Innocentio II. PP. ibid.
S. Petri in Vaticano Baſilica. 328. b. Ejus Canonicis conceſſa quarta oblationum pars. ibid.
S. Petro ſumma poteſtas a Chriſto data. 112. a.
S. Petri Hutenſis Prioratus. 224. b. In Monaſterium erigitur. ibid. Bona ei confirmata. ibid. Privilegia conceſſa. 225. a.
S. Petri Peruſin. Monaſterium. 234. a. Bona ei confirmata. 234. a. 270. b. 287. b. Privilegia conceſſa. 235. a. 270. b. 287. a.
S. Petri Iſcen. Monaſterium. 460. a. Bona ei confirmata. ibid. Privilegia conceſſa. 460. b.
Petri Damiani Eccleſiæ Privilegia conceſſa. 20. a.
Philippus Archiep. Colonienſis. 454. a.
Pipinus Rex Monaſterium Sarlatenſe fundat. 329. a.
Piſana Eccleſia. 4. b. Canonica in ea erecta, cui bona confirmantur. 4. b. 221. a. 334. a. Archiepiſcopis S. A. vices in Inſula Corſica conceduntur. 51. a. ſed non conſecratio Epiſcoporum. 171. b. hæc quoque eis conceſſa. 198. b.
Piſtorienſis Eccleſia. 219. b. Ejus dignitas. ibid. Bona ei confirmata. ibid.
Pito Ep. Tullenſis. 106. a.
Placentina Eccleſia. 216. b. Eccleſia Caſtri ſpeculi, & S. Chriſtinæ ei adjudicata. 428. a. Ejus Epiſcopi a Ravennatenſi conſecrandi. 310. a. Ejus Canonicis bona confirmata. 216. b. Privilegia conceſſa. ibid. Danata Eccleſia S. Joannis in Viculo. 228. a.
Poloniæ Regni ſtatuta. 459. b. Ab Alexandro III. confirmata. ibid.
Polygamis benedictio non danda. 77. a.
Poncius Prior Eccleſiæ S. Mariæ de Campo. 378. b.
Poncius Abbas Ananienſis. 164. a.
Pontius Abbas Cluniacenſis. 140. b. 152. a. 167. b. 182. b.
Pontifex Romanus omnium Eccleſiarum ſpecialem curam habere debet. 15. b. 19. b. Eſt Paſtor Generalis. 16. a. Non quæ ſua, ſed quæ J. C. ſunt, debet quærere. 38. b. Poteſtatem habet mittendi ad quaſcumque ſynodos Legatos. 49. b. Transferendi vel uniendi Eccleſias. 238. b. Ad eum poteſtas ligandi, & ſolvendi derivata per S. Petrum. 61. b. 113. a. Ab anteceſſoribus ſtatuta non debet immutare. 352. a.
Portenſe Monaſterium. 233. a. Bona ei confirmata. 233. b. In ejus diſtrictu venationes non faciendæ. ibid.
Portugalliæ Regnum Rom. Eccleſiæ tributarium. 283. b.
Presbyteri fornicarii ab Altaribus removendi. 43. a. Eorum quoque filii, niſi prius in Cœnobiis ſe ſe probaverint. 106. a. Ad Parochias per Abbates electi, animarum curam nonniſi prævio Epiſcopi conſenſu ſuſcipere debent. 192. a.
S. Proſperi Monaſterium. 17. a. Sub protectione Sedis Apoſtolicæ recipitur. 17. b. Nonnulla privilegia ei conceſſa. ibid.
Provinciarum diviſio ab Apoſtolis facta. 52. b.
Pruſeningenſe Monaſterium. 231. a. 241. b. 366. a. Bona ei confirmata. 231. b. 247. b. 301. a. 366. a. Privilegia conceſſa. 231. b. 248. a. 301. b. 366. b.
Prumienſe Monaſterium. 214. a. Sub protectione S. A. recipitur. ibid. Facultas Abbati excommunicandi detinentes bona ejuſdem Monaſterii. ibid.

Qua-

Digitized by Google

# Q

Quinciacenſe Monaſterium. 226. b. Bona omnia ei confirmantur. ibid.

# R

RAdulphus Prior S. Mariæ de Luffelde. 428. a.
Raimundus Archiep. Toletanus. 277. a.
Raimundus Ep. Toloſanus. 256. a.
Raimundus Abbas Nantenſis. 224. b.
Rainaldus Archiep. Remenſis. 250. b.
Rainaldus Abbas Caſſinenſis. 370. b.
Rainerius Ep. Aurelianenſis. 46. a. Quæ patraverit. ibid. Ejus cauſa Senonenſi Archiepiſcopo cognoſcenda committitur. ibid.
Rambaldus Abbas Monaſterii Albæ-Ripæ. 238. a.
Rambertus Ep. Brixien. 217. a. Monaſterium SS. Fauſtini & Jovitæ fundat. ibid.
Randulphus Abbas Hemerodenſis. 249. a.
Rasbovenſis Eccleſia. 302. a. Bona ei confirmata, & privilegia conceſſa. 302. a. 457. a.
Ravelleuſis Eccleſia. 61. b. Ejus bona. 61. b. 359. a. Limites. 119. b.
Ravennatenſis Eccleſia. 158. a. Priſtinæ reſtituta dignitati. ibid. Ei confirmatæ Eccleſiæ Provinciæ Emiliæ, & Exarcatus. 197. a.
Raymundus Archiep. Arelatenſis. 337. a.
Raymundus Comes Toloſanus. 79. b. 93. a.
Raymundus Abbas Sarlatenſis. 329. a.
Raymundus Abbas Canigonenſis. 381. a.
Raymundus Abbas Balneolenſis. 435. a.
Raymundus Magiſter Hoſpitalis S. Joannis Hieroſolymitani. 346. a.
Raynerius Ep. Senenſis. 350. a. Facultas ei data Eccleſiam conſtruendi in fundo Montis Bonizi. ibid.
Raynerius Ep. Ariminenſis. 277. a.
Reatina Eccleſia. 340. b. Sub protectione S. A. recipitur. ibid. Bona ei confirmata. ibid.
Redditus Eccleſiaſtici in quatuor partes dividendi. 22. a.
Reicherſpergenſe Monaſterium. 255. a. Bona ei confirmata. 255. a. 298. a. Privilegia, & exemptiones conceſſa. 255. b. 298. b.
Reginenſis Eccleſia. 275. a. Bona ei confirmata. ibid. Ejus fines. 275. b. Privilegia. ibid.
S. Remigii Monaſterium. 232. a. In eo Monachi inſtituendi. ibid. Ei confirmatur Eccleſia Marſanenſis. ibid.
S. Reparatæ de Maradio Monaſterium. 393. b. Bona ei confirmata. ibid.
Ricardus Archiep. Narbonenſis. 139. a.
Riccardus Ep. Siracuſanus. 396. b.
Richardus Archiep. Bituricenſis. 48. a.
Richardus Abbas Maſſilienſis. 57. b.
Richardus Abbas Savinienſis. 342. b.
Richelda Abbatiſſa S. Salvatoris, & Juliæ Brixien. 309. a.
Richerius Archiep. Senonenſis. 48. a.
Rivipollenſis Monaſterii bona detinentes excommunicati. 4. a. Abbatis electio ſimoniacè non facienda. ibid. Monaſterio bona confirmata. 90. b. 390. b. Privilegia conceſſa. 91. a. 391. a. 394. a. Ab Ordinarii juriſdictione exemptum. 91. a.
Robertus Archiep. Acheruntinus. 319. a. Pallium ei conceſſum. ibid.
Robertus Ep. Conventrienſis. 119. a.
Robertus Dux Apuliæ. 56. b. Juramentum fidelitatis Gregorio VII. ibid.
Robertus Comes de Loretello. 153. a. Nonnulla bona Eccleſiæ Teatinæ donat. ibid.
Robertus Abbas Militenſis. 312. a.
Rocejus Comes. 25. b. Qualis Hiſpaniæ pars, & quibus conditionibus ei conceſſa. ibid.
Rodulphus Archiep. Remenſis. 173. a.
Rodulphus Archiep. Turonenſis. 48. a.
Rodulphus Ep. Imolenſis. 319. b.
Rodulphus Ep. Feſulanus. 338. b.
Rodulphus Dux in Theutonicorum Regem electus. 35. a.
Rogerius Rex Siciliæ. 246. b. Regius titulus ei ab Honorio II. Papa conceſſus. 247. a. Confirmatus cum Inveſtitura Regni Siciliæ, Ducatu Apuliæ, & Principatu Capuana cum nonnullis conditionibus. ibid.
Rogerius Comes Salernitanus. 75. b.
Rogerius Comes Siciliam e Saracenorum manibus liberat. 77. b. Siracuſis Eccleſiam reſtituit. ibid.
Rogerius Archiep. Piſanus. 198. a. Pallium ei conceſſum. 199. b.
Rogerius Ep. Siracuſanus. 77. b.
Rogerius Abbas Aubechienſis. 85. b.
Rolandus Ep. Groſſetanus. 238. b.
Romualdus Ep. Monopolitanus. 70. b.
Rorenſis Eccleſia. 322. a. Bona ei confirmata. ibid.
Roſellana Eccleſia. 238. b. Ejus Sedes Epiſcopalis Groſſetum transfertur. 239. a.
Rotenſe Monaſterium. 258. b. 318. a. Privilegia ei conceſſa. 258. b. 318. b. Bona confirmata. ibid.
Rothonenſe Monaſterium. 45. a. Privilegia ei confirmata. 45. b. 303. a.
Rothlandus Abbas Octovienſis. 173. b.
Ruthenenſis Eccleſiæ Canonici Regulare Inſtitutum profeſſi. 107. a. Bona ad eos pertinentia confirmata. ibid.

# S

SAcramenta ſchiſmaticorum, & hæreticorum formam habent, ſed non virtutis effectum. 110. b.
Salernitanæ Eccleſiæ dignitas. 101. b. Bona omnia. & privilegia confirmantur. 9. Confirmantur quoque bona eidem Eccleſiæ reſtituta a Guillelmo Tancredæ filio. 10. Privilegia Monaſteriis in ejus præjudicium conceſſa irritantur. 100. b. Ejus Primatus. 101. b.
Saliſburgenſi Archiepiſcopo conceditur, ut Epiſcopatum in ſua Parochia conſtituat, qui ab eodem omnino pendeat. 13.
S. Salvatoris Papien. Monaſterium. 212. a. Sub Sedis Ap. defenſione ſuſcipitur. 285. b. Bona omnia ei confirmantur. ibid. & 309. a. Privilegia nonnulla conceduntur. 286. a. 309. b.
S. Salvatoris Populonien. Monaſterium. 262. b. Bona ei confirmata. ibid. Privilegia conceſſa. ibid.
Sancii Hiſpaniarum Regis in Sedem Ap. devotio. 30. Sardinia Inſula quo jure ad Sedem Ap. ſpectans. 72. a.
Sarlatenſe Monaſterium. 329. a. Sub protectione Sedis Apoſtolicæ recipitur. ibid. Bona ei confirmantur, & privilegia conceduntur. 329. b.
S. Satyri Bituricen. Monaſterium. 385. a. Ejus bona. ibid. Privilegia. 386. a.
Savarius de Maloleone. 298. a. Jus ei conceditur cudendi monetam in terris ſibi ſubjectis. ibid.
Savinienſi Monaſterio bona omnia confirmantur. 197. b. 307. a. 389. a. 425. a. Et ſubjectæ Abbatiæ. 342. b. Privilegia. 425. b.
Schyrenſe Monaſterium. 287. b. Bona ei confirmata. ibid. Privilegia conceſſa. 288. a.
Sedes Apoſtolica prava tolerat, ſed a Canonicis conſtitutionibus non diſcedit. 30. Auctoritatem habet nova edendi decreta contra novos exceſſus. 321. Ejus judicio cauſæ majores terminandæ. 70. Ejus pro-

proprietas nulla diuturnitate poſſeſſionis excluditur. 72. a. Sola poteſt a Synodo pravè damnatum abſolvere. 109. a. Ejus judicium a nemine poſſunt retrahi. ibid.
Senenſis Eccleſia. 444. a. Ei adjudicatur Podius Bonizius in Diœceſi Florentina. ibid.
Septimiano Monaſterio privilegia nonnulla & exemptiones conceduntur. 46. Confirmatur reſtitutio eidem facta a Raymundo Comite Toloſano. 79. b.
S. Sepulchri Hieroſolymitani Fratres. 263. Donationes eis factæ confirmantur. ibid.
Serlo Abbas Saviniensis. 307. a.
Siciliæ Inſula a Saracenis vaſtata. 77. b.
Sigfridus Abbas Monaſt. S. Mariæ de Alderſpach. 304. a.
Sigeardus Abbas S. Nazarii Lauriſhamen. 452. a.
Simon Ep. Noviomenſis. 227. b.
Simonia omnium peccatorum origo. 22. In veteri Teſtamento damnatu. ibid. Triplex ejus ſpecies. 52. 109. b.
Simoniaca labes in Lucenſem Eccleſiam invecta. 21. Nonnulla contra eam ſtatuuntur. ibid.
Simoniacè nemo ordinandus. 6.
Simoniaci a Chalcedonenſi Concilio damnati. 21. Ab Eccleſia projiciendi. 22. a. Sacris removendi. 32.
Siracuſana Eccleſia a Rogerio Comite reſtituta. 77. b. Confirmatur. ibid. S. Rom. Eccleſiæ ſubjecta. 396. b. Pallio donatur. a. Bona ei confirmantur. ibid.
S. Sixti Placentin. Monaſterium. 214. b. Bona omnia ei confirmata. ibid. Uſus Mitræ Abbati conceſſus. 240 b.
S. Sophiæ Benevent. Monaſterium ſoli Ap. Sedi ſubjectum. 72. b. Bona omnia ei confirmantur. ibid. Ejus Abbati Chirothecarum uſus conceſſus. 73. a.
S. Sophiæ Monaſterio bona omnia, & privilegia confirmantur. 120. b. 172. b. Eidem aquam de fluvio Caloris accipere conceditur. 157. a. Solius Ap. Sedis juri ſubjectum. 172. b.
Sorana Eccleſiæ limites. 141. b. Et bona, quæ confirmantur. ibid.
Sponheimenſe Monaſterium fundatur. 200. b.
Squillacenſis Eccleſia ſub ſpeciali Sedis Ap. jure. 142. a. Bona ab Adelaſia Comitiſſa ei donata. ibid. Confirmantur. ibid.
Staingadenſis Præpoſitura. 354. b. Sub protectione Sedis Ap. ſuſcipitur. ibid. Bona ei confirmata. ibid. Privilegia conceſſa. 355. a.
Steinfeldenſe Monaſterium. 232. b. Ordini Canonicorum Regularium S. Auguſtini datur. ibid. Regulæ in eo obſervandæ. ibid.
Stephanus Anglorum Rex. 257. a. Monaſterium de Letdecumba fundat, & dotat. ibid.
Stephanus Aniciensis Eccleſiæ invaſor excommunicatur. 42.
Stephanus Ep. Auguſtodunenſis. 153. b.
Stephanus Ep. Pariſienſis. 201. b.
Stephanus Ep. Monopolitanus. 457. b.
Stephanus Abbas Ciſtercienſis. 166. a.
Stephanus Abbas Monaſterii de Tribus Fontibus. 237. a.
Stephanus Abbas Beſuenſis. 125. b.
S. Stephani Monaſterio Landen. bona omnia confirmantur. 133. b.
de Stokes Eccleſia. 430. b. Bona omnia ei confirmatu. ibid. Privilegia conceſſa. 431. a.
Sturmius Abbas Fuldenſis SS. numero adſcribitur. 244. a.
Subdiaconi, uxoribus vacantes, ſacro ordine & beneficio privandi. 106. a.
Sublacenſe Monaſterium. 415. a. Ejus bona non dilapidanda. ibid.
Synodus Claromontana. 86. a. Primatum Lugdunenſi Eccleſiæ adjudicat. 86. b. Senonenſem Archiep. Pallio privat. ibid.
Syrus Archiep. Januenſis. 210. a. 375. b.

# T

TArantaſienſis Eccleſia Viennenſi ſubjecta. 112. b. 169. a.
Tarracona una ex nobilioribus Hiſpaniarum Urbibus. 71. a.
Tarraconenſis Eccleſia. 64. a. Ejus reparatio procuranda. ibid. Auſonen. Epiſcopis regenda committitur. 71. a. Ejus dignitas. 156. a. Metropolis efficitur. ibid.
Tarviſina Eccleſia. 323. b. Bona ei confirmata. ibid. Bona quoque ad ejus Canonicos pertinentia. 406. a. 461. b.
Tauranenſis Eccleſia Miliſenſi ſubjecta. 182. a.
Teatinæ Eccleſiæ bona & donationes confirmantur. 153. a. 426. b.
Tedaldus in Mediolanenſem Eccleſiam intruſus. 35. a.
Tegernſeenſe Monaſterium. 313. b. Sub protectione S. A. recipitur. 313. b. 451. a. Privilegia ei conceſſa. 313. b. 451. a.
Theobaldus Ep. Veronenſis. 288. b.
Theobaldus Archipresbyter Veronenſis. 179. b.
Theodericus Abbas VValciodorenſis. 321. b.
Theodoricus Ep. Carnotenſis. 3. b.
Thomas Archiep. Cantuarienſis. 390. a. Pro tuenda Eccleſiæ libertate exulatus. 414. b. Ejus merita & miracula. 424. Canonizatio. 424. b.
Tiſſio Comes de Loretello. 153. a. Bona nonnulla Eccleſiæ Teatinæ donat. ibid.
Toletum ab Ildefonſo Rege ex Maurorum ſervitute vindicatum. 116. b. 181. a. 353. a. Hujus Eccleſiæ dignitas. 116. a. 352. b. Primatus. 116. b. 277 a. 322. b. Privilegia. 116. b. Ei ſubjiciuntur Eccleſiæ, propriis deſtitutæ Epiſcopis. 181. a. 353. a. Aliæ Eccleſiæ ei ſubjectæ. 277. a.
Tollenſis Abbatia. 308. a. Bona ei confirmata. ibid.
Toloſana Eccleſia. 256. a. Decretum pro bonorum ad eam pertinentium indemnitate. ibid.
Tornacenſis Eccleſia. 408. a. Quadraginta Canonici in ea inſtituendi. ibid.
Trenorcienſe Monaſterium. 87. b. Bona ei confirmata. 87. b. 162. b. 166. b. 206. b. 293. a. Privilegia conceſſa. 167. a. 176. b. 207. a. 293. a.
SS. Trinitatis de Monte Sacro Monaſterium. 364. a. Bona ei confirmata. ibid. Privilegia conceſſa. ibid.
Trium Fontium Monaſterium. 237. a. Ei ſubditur Monaſterium de Cheminon. ibid.
Trojanæ Eccleſiæ conceſſum Privilegium. 114. a.
Truthmarus Præpoſitus Oſterhoven. 300. b.
Tulbenſe Monaſterium. 252. a. Bona ei conceſſa. ibid. Privilegia confirmata. ibid.
Turonenſis Eccleſiæ Canonicis Privilegia confirmata. 87. a. 88. a.
Tuſſiacenſis Synodus. 88. b.

# V

VAlciodorenſe Monaſterium. 321. b. Bona ei confirmata. ibid.
Vallis Umbroſæ Congregatio approbata cum Privilegiorum conceſſione. 69. a. Bona ei confirmata. 440. a.
Vulricus Patriarcha Aquilejenſis. 449. b.
Ubertus Archiep. Piſanus. 220. b.
Udo Ep. Nuenburgenſis. 233. b.

Vo-

*Veliternenſis Territorii deſcriptio*. 118. *b*.
*Venditores Columbarum qui ſiat*. 22. *a*.
*Vercellenſis Eccleſia*. 256. *b*. *Bona ejus Canonicis confirmata*. ibid.
*Veronenſis Eccleſiæ Canonicis nonnulla ſtatuta præſcripta a Caliſto II*. 179. *b*. *Bona ei confirmata*. 288. *b*. 447. *a*.
*Verulenſis Eccleſia*. 99. *a*. *Donationes omnes ei confirmatæ*. ibid.
*Ugo Præpoſitus Eccleſiæ Dignenſis*. 461. *a*.
*Victor III. Papa*. 61. *a*.
*Victor Antipapa*. 202. *b*.
*S. Victoriani Beneventan. Monaſterium*. 391. *b*. *Bona ei confirmata & privilegia conceſſa*. ibid.
*Viduarum mariti ſacris Ordinibus ſegregandi*. 106. *b*.
*Viennenſis Eccleſia ab Apoſtolis fundata*. 41. *a*. *Eccleſiæ ei ſubjectæ*. ibid. & 112. *b*. *Primatus, jura, & bona ei confirmata*. 41. *a*. 112. *b*. 169. *a*. *Ipſa verò ſoli Rom. Pontifici ſubjecta*. 169. *b*.
*Vincentius Abbas S. Benedicti Caperſan*. 143. *b*.
*S. Vincentii Bergomen. Canonici*. 194. *a*. *Bona omnia eiſdem confirmata*. ibid.
*Vindocinenſe Monaſterium*. 2. *b*. *Ejus Abbas Alodiarius S. Petri*. ibid. *Lites in Abbatis Curia definiendæ*. ibid. *Eccleſia S. Priſ.æ de Urbe ei conceſſa*. ibid. *Sub protectione Sedis Ap. recipitur*. 165. *a*. *Bona omnia & privilegia ei confirmata*. 2. *b*. 6. *b*. 165. *a*.
*S. Vitalis Ravennaten. Monaſterium*. 358. *a*. *Bona omnia ei confirmata*. ibid.
*Vitmacenſe Monaſterium*. 131. *a*. *Soli A. S. ſubjectum*. ibid.
*Vizeliacenſe Monaſterium*. 124. *b*. *Privilegia ei conceſſa*. ibid.
*S. Ulmari Monaſterium*. 138. *a*. *Cluniacenſi ſubjectum*. ibid.
*Ulricus Abbas Schyrenſis*. 287. *b*.
*Ultrajectenſis Eccleſia*. 284. *b*. *Confirmatur ei Privilegium conceſſum a Conrado III. Romanorum Rege*. ibid. *Cætera privilegia*. 285. *a*.
*Urbanus II*. 62. *a*. *Antea Monachus Cluniacenſis*. 62. *b*. *Corpus S. Nicolai in Eccleſia Barenſi recondit*. 64. *b*. *Cavenſem Eccleſiam dedicat*. 74. *b*. *Turonenſem Eccleſiam inviſit, & nonnullos abuſus ab ea tollit*. 87. *a*. *In Concilio Nemauſenſi controverſiam inter Conchenſes, & Figiacenſes Monachos dirimit*. 90. *a*.
*Urgellenſis Eccleſia*. 101. *a*. *Bona omnia ei confirmata*. ibid.
*Urſo Ep. Ravellenſis*. 61. *b*.
*Urſus Ep. Barenſis*. 281. *b*. *Nonnulla bona Monaſterio Omnium Sanctorum donat*. ibid.
*VValterus de Duaro*. 42. *a*.
*VVelfo Bavariæ Dux*. 67. *a*.
*VVelpho Dux Spoletanus*. 354. *b*. *Eccleſiam in Staingaden. fundat*. ibid.
*VVerdenſe Monaſterium*. 230. *b*. *Ab Innocentio II. ſub tutela S. A. ſuſceptum*. ibid. *Privilegia ei data*. ibid. *Bona confirmata*. 231. *a*.
*VVidbergenſis Eccleſia*. 299. *b*. *Bona & donationes ei confirmata*. ibid. *Privilegia conceſſa*. 300. *a*.
*VVillelmus Ep. Petragoricenſis*. 227. *a*.
*VVillelmus Divionenſis Monaſterium Fructuarienſe fundat*. 2. *a*.
*VVillelmus Abbas Hirſaugienſis*. 59. *a*.
*VVillelmus Comes Matiſconenſis locum Calderiæ de Lenone Cluniacenſibus donat*. 304. *b*.
*VVillielmus Prior Eccleſiæ S. Cutberti de Kadeford*. 374. *a*.
*VViſegradenſis Eccleſia, Boemiæ Caput & Metropolis*. 21. *b*.
*VVormatienſe Concilium*. 192. *b*.
*VVratiſlaus Dux Eccleſiam VViſegradenſem fundat*. 21. *b*.

## Z

*S. Zaccbariæ Venetiarum Monaſterium*. 458. *b*. *Bona ei confirmata*. 459. *a*. *Privilegia conceſſa*. ibid.
*S. Zenonis Monaſterium*. 57. *a*. *Sub tutela S. A. recipitur*. ibid. *Privilegia nonnulla ei conceſſa*. ibid.

# FINIS.

Digitized by Google

# ADDENDA ET CORRIGENDA

## In Secundo Tomo

*Primus numerus Paginam, Litera* A. *primam*, B. *ſecundam columnam deſignant*.

| | |
|---|---|
| *Pag.* 6. *B. Conſtit. VIII. lin.* 12. petioni tuæ | *Lege* petitioni tuæ |
| *Pag* 7. *A. lin.* 10. ſeu cum per omnium navium | *Lege* ſeu cum perſolutionem omnium navium |
| *Ibid lin.* 16. equas | *Lege* equos |
| *Ibid. lin.* 18. ſotrum | *Lege* forrum |
| *Pag.* 9. *A. lin.* 25. 26. Petri, fungentia vice Sacro-Sanct. R. E Subdiaconi Bibliothecarii | *Lege* Petri Clerici fungentis vice Petri S.R.E. Subdiaconi &c. *Sic quoque corrigendus Ughellius* |
| *Ibid. circa finem* Archiepiſcopalis Sedis | *Lege* Archiepiſcopalis Sedes |
| *Pag.* 10. *B. Coſt. XIV lin.* 9. ipſa confederatione | *Lege* Ipſa conſideratione |
| *Pag.* 11. *B. Coſtit. XV. lin.* 5. rogationem Epiſcopi | *Lege* rogatione Epiſcopi |
| *Pag.* 18. B. *circa finem* fugentia | *Lege* fungentia |
| *Pag* 18. *B. in Synopſi* in Cantuarienſi Eccleſia | *Lege* ex Cantuarienſi Eccleſia |

*Pag.* 21. *A Poſt Conſtit. XXX. hac nota*: Privilegium hoc pro Eccleſia in Vviſſegrad ab Alexandro II. in Concilio Romano datum, quodque ex Coſmæ Pragenſis Synchroni Auctoris Chronico exſcripſimus, Pagio Seniori videtur vel addititium vel ſaltem interpolatum: cum ſtylus ab omnium aliorum ſtylo prorſus diverſus ſit, illudque non paucas difficultates patiatur. Porro hujus Concilii mentio nulla penes auctores Coſmæ Pragenſi excepto.

| | |
|---|---|
| *Pag.* 21 *B. in Synopſi Conſt. XXXI.* Luceſem Eccleſiam | *Lege* Lucenſem Eccleſiam |
| *Pag.* 29 *A. in nota lin.* 5. Mox in congruum videtur | *Lege* Mox incredibile videtur |

*Pag.* 31. *A. poſt Conſtit. XI adde*. Data ab illis Gregorii VII. verbis *abrente filii noſtri Hugonis Dienſis Epiſcopi* occaſione, non prætereundum eſt, ante Innocentii III ævum invectum jam in Sedem Apoſtolicam morem, ut Epiſcopi non *filii*, ſed *fratres* a Romania Pontificibus nuncuparentur. Innocentius ſiquidem in Decretali Attinacen. Epiſcopo data *cap. Quam gravi X de Crimine falſi* „ Scire debes inquit, Apoſt. Se„ dem conſuetudinem in ſuis literis hanc tenere, ut Patriarchas, Archiepiſcopos Epiſcopos, Fratres; „ cæteros autem Reges &c. filios in noſtris literis appellemus..... In falſis autem literis tibi præſentatis, „ in ſalutatione dilectus in Chriſto filius vocabaria, cum in literis, quas aliquando tibi transmiſimus, te „ videre poteris a nobis Fratrem Venerabilem appellatum„ Verum ante ſæculum XII. non tam accurratè his formulis uſos fuiſſe arbitror Romanos Pontifices, aut ſaltem literarum Apoſtolic. Scriptores, ut nunquam Epiſcopos *filii* titulo appellarint.

| | |
|---|---|
| *Pag.* 38. *A. Coſt. XIII. lin.* 13. ſive poſitis | *Lege* ſive potitis |
| *Pag.* 38. *A. lin. ult.* per vos | *Lege* per eos |

*Ibid. B. Conſt. XXVII. in nota marginali adde* ex Baronio, Caraſa & ex Conciliis

| | |
|---|---|
| *Pag* 41. *A. Coſt. XXVII.* | *Lege* XXX.. |
| *Pag.* 42. *B. lin.* 1. nulloties | *Lege* multoties |
| *Pag.* 49. *A. Coſtit. XXXIX.* | *Lege* XLII. |
| Pag. 49 B. *lin.* 54. niſi alind | *Lege* nam ſi aliud |

Pag. 55 *A. poſt Conſtit LI.* Notandum hic a Gregorio PP. ea reſcindi, irritarique Privilegia, quæ ad conciliandos ſibi Regum, Epiſcoporum, populorumque animos callida liberalitate atque etiam contra leges, nec ſine aliorum præjudicio conceſſerant Pſeudo Papæ, *quorum ordinatio & vita digna & legalis eſſe* non poterat.

| | |
|---|---|
| *Ibid. lin.* 32. recognoſcat | *Lege* recognoſcant |
| *Pag.* 74. *B. lin.* 29 ſubventionem | *Lege* ſubjectionem |
| *Pag.* 77. *A. Conſtit. XVI. ubi legitur* Ravnaldus | *Lege* Raynoldus |
| *Ibid. lin.* 38 Phines gladio Madianitas adulteras | *Lege* Phinees gladio Madianitas adulteros |
| *Pag.* 87. *A. lin.* 24. auctoritatis | *Lege* auctoritas |
| *Pag.* 88. *A. Conſtit XXXII. lin.* 7 acquirentur | *Lege* acquirerentur |
| *Pag.* 97. *B. circa finem*: in Marſi Territorio Carſcolano | *Lege* in Marſi territorio Carſeolano |

*Pag.* 109 *B. Conſtit. LVIII. in fine Adde*: Quid de ordinationibus ab Hæreticis acceptis ſentiendum ſit, ſatis docent Theologi & canoniſtæ quorum ſcripta conſulenda.

| | |
|---|---|
| *Pag.* 113. *A. lin.* 35. ad qui etiam vitam | *Lege* adquietam vitam |
| *Pag.* 124. *A lin.* 52. ne vegandi foras | *Lege* Ne vagandi foras |
| *Pag.* 145. *A. in tertia nota marginali* : Admonetur ſuper hoc Henricus Rex | *Lege* Henrico Regi præcipitur Regalia Eccleſiaſtica dimittere, Eccleſiaſticis vero ea non invadere |
| *Pag.* 158 *A. lin.* 27 cujus inimicum Pallii | *Labbeus ſic legendum putat* cujus amictu Pallii |

*Pag.* 165. *B Conſtit. IV. pro Vindocinenſi Monaſterio adde in calce*. Hoc Privilegium interpolationis, & ſubreptionis accuſatur a Launojo Inquiſ. Vindoc. cap. 28. Sed auctoris hujus ingenium acre, & ad infirmandas Pontificias conceſſiones intentum cui non notum? Neſcio an illi poſthabenda ſit Mabillonii auctoritas quamvis in cauſa propria ſcribentis.

| | |
|---|---|
| *Pag.* 166. *B. Conſtit. VI. in Synopſi loco* Trenorcienſis Monaſterii | *Lege* Eccleſiæ S. Joannis Evangeliſtæ Biſuntin. |
| *Pag.* 177. *B. lin.* 53. ut ex fratribus | *Lege* unum ex fratribus |
| *Pag.* 185. *B. lin* 3. Corſicanus Epiſcopus | *Lege* Corſicanis Epiſcopis |
| *Pag.* 194. *A. lin.* 19. peditibus | *Lege* reditibus |
| *Pag.* 201. *B Conſtit. XII. lin.* 4. In Æde Beati Petri | *Lege* in Sede Beati Petri |
| *Ibid. lin.* 21. hortatur etiam | *Lege* hortatu etiam |
| *Ibid. lin.* 27. prodeas | *Lege* provideas |
| *Pag.* 202. *B. lin.* 35. Cardinales ſui conſilio accepto | *Lege* Cardinales ſui, conſilio accepto |

Pag. 209

Pag. 209. Coſtit. XI. Nota per illa verba *habitatoribus Maſſa Majoris Ferraria pravas conſuetudines amovemus, niſi tamen ad ſuffragium S. R. E. . . . unaquaque perſ.na de moneta Venetiarum denarios ſingulos dabit*, quæ quidem in pluribus alijs Pontificijs Privilegijs leguntur, irritari a Romanis Pontificibus pravas omnes conſuetudines, a non habente legitimam poteſtate per conceſſiones inductas, a quarum natura longe ea diſtat conſuetudo, qua Regna, Provinciæ, Civitates denarium quod Sancti Petri appellatur, Romanæ Eccleſiæ perſolvebant.

| | |
|---|---|
| *Pag.* 216. *A. lin.* 25. Joſelmus | *Lege* Joſelinus |
| *Pag.* 220. *B. in nota Marginali ad Conſtit. XXV.* Ex Tomo II. Ital. Sac. | *Lege* Ex Tom. III. Ital. Sac. |
| *Pag.* 244. *A. in Nota ultima marginali* anno Domini 1136. | *Lege* anno Domini 1139. |

*Pag.* 264. *A. in Nota poſt verba* controverſiæ pertinet: *adde*. Attamen ſi in notis Cronologicis Fontaninianı Privilegij non *II. Nonas Maij MCXLIII.* legatur ſed *II Nonas Martij MCXLIV* nullum de illius auctoritate d bium ſupererit: firmum ſiquidem penes Diplomaticæ rei peritos, ac conſtans eſt ex ſolo notarum chronologicarum vitio, male Diplomatum falſitatem, vel interpolationem deduci.

| | |
|---|---|
| *Pag.* 262. *A. lin.* 47 Ego Guido Diac. | *Lege* Ego Goizo Diac. |
| *Pag.* 309. *A. lin.* 9. devidetia | *Lege* devitetis |
| *Pag* 315. *B. Circa finem*. Datum Farentini | *Lege* Datum Ferentini |

*Pag.* 319 *A. Conſtit. XII. poſt Synopſim* Laudatum hic Paſchalis Privilegium, cui initium; *Cum univerſis*&c; dat. anno 1103. Pontif V. lege inter Pontif. hujus Conſtitut. num. XX: *Corrige* Laudatum hic Paſchalis Privilegium cui initium *Poteſtatem ligandi* &c. dat. anno 1106. Pontif. VII. lege inter Pontif. hujus Conſtitut. Num. XXVI.

| | |
|---|---|
| *Pag.* 325. *A. lin.* 11. probatam | *Lege* prolatam |
| *Pag* 334. *A. lin* 27. ſive: | *Lege* ſine |
| *Ibid. lin* 63. nobis | *Lege* vobis |

*Pag.* 340. *B. Conſtit. VIII. in margine*: adde *Ex Campi Hiſt. Placentin.*

*Pag.* 348. *A. Nota*. Quamvis Hadrianum PP. ex Epiſcopo Albanenſi Romanum Pontificem conſecratum dixerim: non hinc tamen inferendum eſt, a me putari, ab Epiſcopis qui Rom. Pontifices eliguntur, iterum conſecrationem accipi. Sed verbum illud *conſecratus* a Pandulpho Piſano in Calliſto II. (qui ex Archiepiſcopo Viennenſi factus eſt ſummus Pontifex) pro intronizatione uſurpatur, vel pro ſolemnitate illa, qui quiſque Pontificum ſacra ejus capiti impoſita thiara coronatur.

| | |
|---|---|
| *Pag.* 359. *A. lin. ultima*: Ego Boto Diaconus | *forte legendum* Ego Boſo Diaconus |
| *Pag.* 366. *A Coſtit.* XXI. *lin.* 18. ad exemplar prædeceſſoris noſtri ſanctæ recordationis Papæ | *forte legendum* ad exemplar prædeceſſoris noſtri ſ. r. Eugenii Papæ. |
| *Pag.* 368. *B. in notula* (*d*) Marcus Vipera | *Lege* Marius Vipera |
| *Pag.* 376. *lin.* 33. Equo cum navo albo | *Lege* Equo cum Nacco albo |
| *Pag.* 377. *A. lin.* 2. ficto: | *Lege* octo |
| *Pag.* 396. *B. Conſtit. XXX. in Synopſi* Epiſcopalis Sedes Syracuſanæ civitati reſtituitur | *Lege* Syracuſanæ Eccleſiæ bona omnia & Privilegia confirmantur |
| *Pag.* 398. *B. lin.* 10 ſub lato | *Lege* ſublato |
| *Pag.* 403. *A. circa finem*: imprudenter: | *Lege* Impudenter |
| *Pag.* 407. *B. Conſtit. XLII. lin.* 4. inſunctio | *Lege* Inunctio. |
| *Pag.* 414 *B. lin.* 17. plenitudine | *Lege* pænitudine |
| *Ibid lin.* 22. quaſi præſcriptæ | *Lege* quaſi proſcriptæ |
| *Pag.* 433. *A. lin.* 38. impoſitionis | *Lege* Impoſitiones |
| *Ibid. lin.* 45. volente vel non volente | *Lege* nolente vel non valente |
| *Pag.* 442. *B. lin.* 9. Quapropter,, fili in Chriſto legitime Ordinis Abbas | *Lege* Quapropter, fili in Chriſto cariſſime Oderiſi Abbas. |
| *Pag.* 464. *A. lin.* 12 invocato Chriſto nomine | *Lege* invocato Chriſti nomine |
| *Pag.* 446. *A. lin.* 17. Hoc obſecro | *Lege* Hoc obſervato |
| *Pag.* 466. *B. lin.* 44. Abbatia vel Grangiia veſtris aliqua religioſorum, vel ſæcularium habitatione | *Lege* Abbatiis vel Grangiis veſtris aliquam religioſorum, vel ſæcularium habitationem |

Digitized by Google